BIBL. SACR.
PENTATEUCH.
IOS. IUD. RUTH. REG. IV.
PAR. II. & ESDR. IV.

EDITIO
SÆCUL. XV.
TOM. I

LIBRARY OF CONGRESS 1800
INCUNABULA
THE VOLLBEHR COLLECTION
1930
Acc. no. 400460

BIBLIOTHECÆ PRINC. MON.
S. BLASII.

·Vollbehr·
·Inkunabel-Sammlung·

Incipit epistola sancti ihe[ro]nimi ad paulinum presbiterum de omnibus diuine historie libris-capitulū primū.

Karissime ambrosius tua michi munuscula placeant-deuulsit sil et suauissimas lras-ñ a principio amicicie-hoc ꝓbat ita sibi et ueteris amicicie noua: ꝓferebant. Vera enī illa necessitudo ē: xp̄i gluino copulata-ꝙm non vilitas familiaris-nō pūa tantum coppo-nō sibidla et palpās adulacō. sed dei timor-et diuinar scripturarū studia conciliant. Legim⁹ in veteribz historijs-quosdā lustrasse quinquēnes. nouos adisse ꝓuincias-maria trāsisse. ut eos quos ex libris nouerant: coram ꝙ uiderē. Sicut pitagoras mauphiticos uires-sic plato egiptū-et architā tarentinū-laudantq; deinde ytaliē-que quondā magna grecia dicebat-latissimeq; peragrauit-et ut qui acheruis nigre erat-et pomis-auiditq; doctrinas achademie ꝓpinquia ꝓfonabāt-fieret ꝓfectus atq; discipulus-malēs aliena mendē discere: ꝙm sua ꝓpudenē ingerē. Denicq; ad trās quasi rota orbe fugientes plerosq; capt⁹ a piratis et uenūdatus-etiāno crudelissimo parasit-ducē captiuus uinct⁹ et seruus. Tamē quia plus maior cupiens se būt-ad etrum linguā-latio eloquēcie fonte manauē-de ultimis hispanie galliarūq; finibz-quosdam uenisse nobiles legimus-et quos ad complacōnē sui roma nō trahebat: unū⁹ hoīs fama ꝓduxit. Habuit illa etas inaudiū ōnibz seculis-et mirandū miraculū-ut urbē tantā ingressi: aliud extra urbem quererent. Appolloni⁹ siue ille mag⁹ ut vulgus loquitur-siue phūs-ut pitagorici tradunt-intrauit phas-peruenit caucasū-albanos-scithas-massagetas-opulentissima indie regna penetrauit-et ad etreuum lacissimo physon ampne trānsmisso peruenit ad bragmanas-ut hyarcam in throno sedentē aureo et de taurali fonte potantem-inter pauos discipulos: de natura-de moribz-ac de cursu diez et siderū audiret docentem. Inde p elamitas-babiloniōs-chaldeos-medos-assyrios-parthos-hyrcanos-phenices-arabes-palestinos-rediit ad alexandriā: peruexit ad ethiopiā-ut gimnosophistas et famosissimam solis mensam uideret in labulo. Inuenit ille uir ubiq; ꝙ discere-et semp profectus-semp se melior fieret. Scripsit super hoc plenissime octo uoluminibus: phylostratus. Capm̄ ij.

Quid loquar de secū hominibz. nī aplus paulus: uas electōnis. et magistr gentiū-qui de conscientia tāū i se hospitis loquebat-dicēs. An experimentū quereris eius qui in me loquit̄ xp̄c. Post damascū arabiāq; lustrata: ascēdit ihersolimā ut uideret petrū et mānt apud eū diebz quindecī. Hoc enī mistio ebdomadis et ogdoadis: futur⁹ gentiū ꝓdicator instruendus erat. Rursusq; post ānos quindecim assumpto barnaba et tyto: expositurū aplis euāgeliū-ne forte in uacuum curreret aut cucurisset. Habet nescio ꝙd latentis energie: uiue vocis actus-et in aures discipli de auctoris ore transfusa: fortius sonāt. Vnde et ephesinos nī rodi regulares-et legentur

illa deuotionis ordo ẽm adulus cũ habuerat: mirabilis uidis atq; laudabilis: ſuſpiras ait. Quid ſi ipam audiſſet bellam. ſua uerba reſonaret. iij·

Nec hoc dico. ꝙ ſit aliquid in me tale. qđ uel poſſis a me audire uel uelis diſcere: ſed quo ardor animus et diſcendi ſtudiũ. eciã ablq; nobis re ſe probari debeat. Ingeniũ docile. ⁊ ſine doctore laudabile eſt. Non qđ iuuenias: ſed quid queras cõſideram⁹. Mollis cera et ad formandũ facilis: eciã ſi artifices et plaſte relinat manus: ramen uirtute ceũ eſt quincq; eſſe poteſt. Paulus apls ad pores gamalielis legam morſu et ꝓfias didiciſſe ſe gliatur: ut armas⁹ ſi pũ alibi relis. poſtea doctꝰ conſiderer. Arma mi nre militie nõ carnalia ſũt. ſed poteria deo. ad deſtructionem munimentorũ ⁊ cogitationes deſtruentes. et omne altitudinẽ extollentẽ ſe adulus ſciam dei: ⁊ captiuantes omne intellectũ ad obediendũ xpo: ⁊ paratꝰ ſub iugare omne inobediam. Thimotheum ſcribit ab infancia ſacis literis eruditũ: et hortat ad ſtudiũ lectionis: ne negligat grãm ꝙ data ſit ei per ipoſitionẽ manus ꝓſbiterij. Ipo ꝓcipit. ut inter cetas uices epi. quẽ breui ſermone depinxerit. ſciam nã; nõ negligat ſcripturaz. obtinentem inquit cũ qui ſcom doctrinã eſt fidelem ſermonẽ: ut potens ſit exhortari i doctrina ſana et contradicentes reuincere. iiij·

Sancta quippe ruſticitas ſolũ ſibi prodeſt. ⁊ quãtũ edificat et uite merito eccliam xpi: cũ nocet ſi doctrinibus non reſiſtat. Malachias ꝓphaſino p malachiã dns inrogauit ſacerdotes legen. Inrã cũ ſacerdotis officiũ eſt: inrogatꝰ reſpondere de lege. Et in deuteronomio legim⁹. Inroga prem ſuũ ⁊ annũciabit tibi: maiores tuos ⁊ dicet tibi. In pſalmo nj; reguñ. Cantabiles mihi erãt iuſtificationes tue: in loco peginationis mee. Et i decliq; one iuſti uiri. cũ eum arbor uite dauid ñ eſt i padiſo cõparet: inter cetas uirtutes hoc eciã inſulit. In lege dni uoluntas eius. et i lege eius meditabit die ac nocte. Daniel i fine ſacrũ ſume viſionis ait. iuſtos fulgere ſicꝫ ſtellas: ⁊ intelligentes id eſt doctos ſicꝫ firmamenti. Videres ꝙnq; inte ſe diſtare iuſta ruſticitas. ⁊ docta iuſticia. Alij ſtelli: alij ſolo cõparẽ. Quãq; iuxta hebraicam ueritatẽ. utriusq; de rudibus poſſit intelligi. Ita nã apud eos legim⁹. Qui aute docti fuerit fulgebũt ſicꝫ ſplendor firmamenti: et qui ad iuſticiã erudiũt multos: ſicꝫ ſtelle in perpetuas eternitates. Cur dicit paulus apls uas decoꝛ. nunqe quia uas legis: et ſcripturaz ſacꝛ erat armariũ. Phariſei ſtupent in dni doctrina. et miranr in petro et iohãne quo legẽ ſciãr: cũ ſras nõ didiciſſ. Quicqd cũ aliis exercitatio et cotidiana in lege meditatio ſolet. illis hoc ipſe ſps ſuggerebat. Et erant iuxta ꝙ ſcriptũ ẽ docibiles deo. Duodecim annos ſaluator ipe ſuerat. et in templo ſedẽs. de ſtionibus legis inrogans: magis docet dñi prudeñ inrogat. Stili bone ruſticitati pcũ. ruſticanum iobiam dicim⁹: quoz utiq; dicere poteſt. ⁊ ſi impiꝰ ſermone: non mẽ ſcia. Jobes ruſtic⁹: piſcator indoct⁹. Et unde illa uox obſecro: in principio erat uerbũ. et uerbũ erat apud deum. ⁊ deus erat ũbũ. Logos grece. multa

ſignificat. Nam ⁊ uerbũ eſt et ratio. ⁊ ſuppuro: et cauſa unuſquiſq; rei. ꝙ quã ſi ſingla que ſubſtãr: que uniuerſa ne intelligim⁹ in xpo Cap̃ v·

Hic doctus plato nec ã uir. hoc de noſtris eloquens ignorauit. Perdã inquit ſapiẽciã ſapientũ: et prudẽciã prudentũ reprobabo. Vera ſapiẽcia perdit falſã ſapiam: et quãq; ſtultitia pdicationis in cruce ſit: tamẽ paulus ſapiam loquit inter pfectos. Sapiam aute nõ ſeculi iſti⁹. q̃ deſtruẽtiũ pncipũ: ſed loquit dei ſapiam in miſterio abſcondita: quã pdeſtinauit deus ante ſecula. Dei ſapiẽcia. xps eſt. Xps mi dei uirtus et dei ſapiẽcia. Hec ſapiẽcia in miſterio abſcondita eſt. de qua ⁊ nouꝫ pſalmꝰ canit⁹ ꝓnotauit. pro omnibus filij: in quo ſunt omnes theſauri ſapiẽcie ⁊ ſciẽcie dei abſcõditi. Et qui miſterio abſcõdit⁹ erat. pdeſtinatus eſt ante ſcla: predeſtinat⁹ aute et ꝓgnat⁹ in lege et ꝓphetis. Vnde et ꝓphete appellabãtur uidentes: quia uidebant eũ que ceteri non uidebant. Abraham uidit die eius. ⁊ letat⁹ eſt. Apibã celi et ecclie: qui ꝓpe pcõri clauſi erãt. Reuela inqt dauid oculos meos: ⁊ conſiderabo mirabilia de lege tua. Lex mi ſpualis eſt: et reuelatione opus ẽ ut intelligat: ac reuelata facie di gliam ꝛeꝛcipiamur. Liber in apocalipſi ſeptem ſigillis ſignatus oſtenditur: quem ſi dederis hoi mi ſciẽti ltras ut legat: reſpondebit tibi. Non poſſum. Signat⁹ ẽ mi. Nuãi hodie putãr ſe poſſe ltras: ceteꝝ ſignatum librũ. nec aperire poſſunt. niſi ille reſeauit qui hꝫ clauẽ dauid: qui aperit et nemo claudit: claudit ⁊ nemo aperit. In actibus apoſtoꝛ. ſcs eunuchus. imo ſanct⁹ uir. ſic mi cũ ſcã ſcriptura ꝛeꝛcommunicat: cũ legeret ysaiam ꝓphetam. interrogatus a philippo. puras ne intelligis que legis: reſpondit. Quo poſſum: niſi aliquis me docuerit? Ego ut de me loqr. inueni nec ſanctior. ſi ſpe eunuchꝰ. nec ſtudioſior: qui de ethiopia iit ẽ de extremis finibꝰ miſdi uenit ad templũ. reliquit aulam regiam: ⁊ tam⁹ amator legis fuit diuine ſapiẽcie. ut eciã in rehiculo ltras legeret ſacꝛas. Et tamẽ cũ librũ teneret et uba dñi cogitatione ꝛeꝛciperet. lingua uoluerer. labijs ꝓnuntiaret. intelligebat eum que in libro reſonabãt. Venit philipp⁹. oſtendit ei ihesũ: qui clauſus latebat i ltra. O nra doctoris uirtus. Eadem hora credidit eunuch⁹. baptiſat⁹ fidelis et ſcs magiſter effect⁹ de diſcipulo plus in deſerto fonte eccle: qꝫ i aurato ſynagoge templo reperit. vj

Hec a me ptracta ſũt breuit: neq; enim ꝓpoſitus agebat. quagari lõgius patiebamur: ut intelligeres. et in ſcripturis ſacris ſine ꝓuio ⁊ mõſtrare ſemitã. nõ poſſe ingredi. Tacco de grammaticis. rethoricis. philoſophis. geometricis. dyaleticis. muſicis. aſtronomicis. aſtrologis. medicis. quoz ſcia moralibꝰ ſacris uel utiliſſima eſt: ⁊ in tres partes ſcindit. i doctrinã. racionẽ. ⁊ uſum. Ad minores artes ueniã: et que non tã lingua qꝫ manu adminiſtrant. Agricole. tonitrarij. fabri. metallozꝝ. lignoꝝq; ſectores. lanarij. nẽ; ⁊ fullones. ⁊ ceteri qui uariã ſupellectile et uilia opuſcla fabricãt: ablq; doctore eſſe non poſſunt qđ cupiũt. Quod medicoꝝ eſt. pmittit medicina: tractant fabrilia fabri. Sola ſcripturaz ars ẽ:

quam sibi passim omnes vendicant.
Scribimus indocti doctiq; poemata passim. Hanc garrula anus hār delirus senex hanc sophista vbosus: hār vnūsi pīsumūt: lacerāt: docent anicęs discant. Alij abducto supercilio grandia verba remunerēs inter mulierecla de sacrīs trīs philosophār. Alij dicēt prochpudor a fœminis qđ viros decet: vt pax hoc sit quadā facilitate vbor; imo audacia edisserāt alijs: qū ipi nō intelligūt. Taceo de meis libris: qui si forte ad scripturas trās post seculares trās venerīt: et sermone opposito aures pīi mulserīt: quīcqđ dixerīt: hoc legē dei putār. Nec hīre dignār qđ pīpere qđ aph senserīt: sed ad sensū suū incongrua aptār: et temonia: qli grāde sit: et non vicia pīsimū dicendi genꝰ: depravare sententias: et ad voluntatē suā sacrā scripturā trahē repugnāt. Quasi nō legim⁹ omnes nationes: et virgilio et tonas: ac nō sic ecia et maronē sue xp̄o psallim⁹ dicē xp̄ianū: quia scripsit iam redit: et virgo redeūt saturnia regna: iam nova pgenies celo demittit alto. Et prēm loquente ad filiū. Mare nec vires mea magna potentia solus. Et post vbi saluatoris in cruce. Talia pstabat memorās: lixulq; manebat. Puerilia sūt hec: et circulatoꝝ ludo similia: doce vt ignorem: imo ut nō stomacho logr: nec hoc ipē scire nō nescias. Vtinam

Videlicet manifestissima ē genesis in qua de creatura mūdi de exordio generis humani: de diuisione terre de confusione linguarū: et gentiū usq; ad exitum scribit hebreoꝝ. Parit exodus cū decē plagis: cū decalogo cū mīstrio: diuinisq; preceptis. In pmptu ē leuitici liber: in quo singla sacrificia immo singule pene sillabe: et vestes aaron: et ordo leuitar⁹ spīrāt celestia sacramēta. Numeri vero nō ut vocāt arithmeticā et pphetie balaam et itinerariū duarū mansionū et hereticū misteria cōtinēt: deuteronomiū vero lēm legis pīfigurans: nomine ipe ea hic que pōra sūt ut noua sint oia de veteribus: huculq; moyses: huculq; pertractauit: quibs quinq; libris loqui se velle apls in ecclia gliat. Job exemplar patientie nō misteria suo sermone explicatur: prosa intīxit: visu labiī: pedestri sermone luxit: oīnoq; lege⁹ dyalectice: pposītione assumptione: conclusione et illatione decīnat. Singla i eo verba plena sūt sensibus: et ut de ceteris silentio: resurrectionē corpoꝝ sit pphetat: ut nullus de ea manifestius et rauꝰ scripserit. Scio inquit redemptor meus viuit: et in nouissimo die de terra resurrecturꝰ sum: et rursū circūdabor pelle mea: et in carne mea videbo deū: quē visurꝰ sum ego ipse et oculi mei cōspecturi sunt: et non alius. Reposita ē hec spes mea in sinu meo. Veniam ad iesum naue: qui typū dñi non solum in gestis: verū etiā in nōie tulit. Transit iordanem: hostiū regna subuertit: diuidit terram victori plo: et p singlas urbes: vicolos: montes: flumina torrentes: atq; confusa: ecclie electilq; ihrlm spīa alia regna delīnit. In iudicū libro sūt principes pīi: et figure sūt. Ruth moabitis plane explet ruinarū diremis: mittē agnū dñe dñatorē terre: de petra deserti ad montē filie syon. Samuel in heli moritur et in oblatione saul veterē legem abolitā mōstrat: porro in sadoch atq; dauid

nouū sacerdociū nouitq; impīj sacrificia reflatur. Malachim id ē nouissimus ꝓphetarū libra salomone usq; iechoniā et a ieroboam filio nabath usq; ad oseē qui duobus et in assyrios: regnū iuda et regnū describit isrl. Hi historiā respiciās ūba simplicia sūt: si in trīs sensū lacuna inspectis ecclie pauperas et hereticoꝝ contra ecclīam bella narrāt. Duodecim pīe in vnius voluminis angustias coarctati nisi aliud quā sonant in trā prefigurāt. Osee rethoro nomine filiam samaritā: idoleph: israel: et vxorē fornicariā et fornicationis filios: et adulterā rubicundo clausā mariti misso ꝓpe sedere viduam: et sub veste lugubri mariti ad se reditū prestolari. Johel filius fatuel describit terrā duodecim tribuū: eruca: brucho: locusta: rubigine vastante: et sumptā: et post pīsionem priorīs pīi effusū dei spiritū trīm supra seruos dei et ancillas id ē sup omnē vniuersam ecclīam noīa: et effusū dei in regnādo sym. Qui omnīvniuersam ab vno usq; ad quindecī paulatī et p incrementa surgēs quindecim graduū numerū explēt: qui in psalterio mistice ordinēt. Amos pastor et rusticus et rubus mora distinguens pauis ūbis explicari nō potest. Quis enī digne existimat mia et ignominiosa damasci et gazē et ydumee et filioꝝ amon et moab et in sepīo et odauo gradu iudee et israhel? Dicit loquitur ad vaccas pingues que sūt in samarie monte: et ruinam domus maiore minorēq; refutat. Ipse eruit fodit locustē et stannē dñm supra murū sirū ut adamantinū: et vnaquā pomoꝝ acrahymē supplicia peccatoribus et fame in terra non famē panis nec sitim aque

sed audiendi verbū dei. Abdias qui interpretat seruus dñi pronat contra edom: et sanguineū irāmq; fratris ei; iacob semp emulū hasta penit spūali. Jonas pulcherima columba naufragio suo passionē dñi pfiguratus: mundum ad penitentiā reuocat: et si nos nimiū saluet gentibus mīnat. Micheas de moraschi othereos xp̄i vastatōnem annūciat filie latronis: et obsidionē ponit contra eā: quia maxillā percusserūt iudicis isrl. Naum consolatur urbis interpretatur ruinatorem sanguinū: et post cōsionē illius loquit: ecce sup montes pedes euangelizantis et annūciantis pacem. Abacuc luctator fortis et rigidꝰ stat super custodiā suā: et figit gradū sup munitionē ut xp̄m in cruce ꝓplet: et dicat: operuit celos gloria eius: et laudis eius plena est tra: splendor eiꝰ ut lux erit: cornua in manibus eius: ibi abscondita ē fortitudo eiꝰ. Sophonias speculator et archanoꝝ dei cognitor audit clamorē a porta piscū et vlulatum a secunda: et cōtritionē a collibs. Judicat qđ vlulatū habitatoribus pile: quia cōticuit oīs pp̄s chanaan: disperi sūt omnes qui inuoluti erāt argento. Aggeus festiꝰ et letus: qui semiauit in lacrimis ut i gaudio meret destructū templū edificet: deiq; patrem inducit loquēte: adhuc vnū modicum est et ego mouebo celū et terrā et mare et aridā: et mouebo omnes gentes: et veniet desideratus cunctis gentibus. Zacharias memor dei sui multiplex in ꝓphetia: ihm vestibs sordidis induit: et lapidē oculoꝝ septem: candelabrūq; aureū cū totidem luminib⁹ est oculis duas quoq; oliuas a finistris lampadis emittit: et

a dextris: ut pst equos rubos varios nigros ⁊ albos ⁊ dissipatas ydrigas et ethaim. et equū de ihrlm pauperē regē vanā cū ner: et p̄dicet regem sedentē sup pullū filiū asine lbūgalis. Malachias apte ⁊ in fine oim xpiaz. de abiectione ihrl ⁊ vocatōne gentiū. nō est michi aie voluntas in vobis dicit dns exercituū: ⁊ munꝰ nō suscipiā de manu vestra. Ab ortu enī solis usqz ad occasū magnū est nomen meū in gentibus: ⁊ in omnī loco sacrificat ⁊ offertur nomini meo oblatio munda. Ysaiam. iheremiā. ezechiel et danielē quis possit ut intelligere ut exponere? quoz p̄nus nō xpianā videt michi texere sed euangeliū. Secundꝰ virgā nucem ⁊ ollam accensā a facie aquilonis: ⁊ pardum spoliantē suis coloribus: et ydruplex dnīs mentis neatie alphabetū. Tercius principia et finē tantis habet obscuritatibus involuta: ut apud hebreos ipse pnes nō. ezechiel gaudeos ante annos triginta non legantur. Quartus vero qui et exercituꝰ inter ezechielē xpianas. tempoz confinis. ⁊ totius mundi philohystoriē lapidē psalum de mōte sine manibs. et regna dia subuertē claro enone p̄nūciat. Dauid symonides noster. pindarusꝰ ⁊ alcheus flaccus q̄ catullꝰ anz sereny. xpm lyra p̄dicat: ⁊ in decacordo psalterio ab inferis exurgere resurgentē. Salomon pacificꝰ ⁊ amabilis dñi. mores corrigit. naturā docet: ecclesiam rigit ⁊ xpm: sacrificiaz nuptiaz dulce carmē epithalamiū. Hester in ecclie typo plm liberat de periculo: ⁊ inscio assuero amanē qui insidiabatur iniquitas parces conuiuij ⁊ die celebrem nomē in posteros.

Paralipomenō liber instrumētū veteris ecclie totus ⁊ tantus ac talis ē: ut absqz illo si quis sciam scripturaz sibi voluerit arrogare se ipm interdicat. Per singula quippe nosa ystoriaz. yboz. ⁊ p̄cepta sacre legis libris tanquā historie: ⁊ innumerabiles explicat euāgelij questiones. Ieremias ⁊ ezechiel. adiutor videlicet ⁊ consolator a dño. i. unus volumine arcanē: instaurat. templū. muros. edificat. civitatis: ōnisqz illa turba plm reducēs in patriā. ⁊ desponsō sacerdotiō. leuitaz. ritibs. proselitoz. ac p singulas familias muroz. ⁊ turriū opa diuisa. aliud in corde preferūt: aliud in medulla retinent. Certus me scripturaz amore raptū. excessisse modum epistole: ⁊ tamē nō impleuisse q̄d volui. Audiuim⁹ tamē q̄d nolle q̄d rupe debeam⁹: ut ⁊ nos q̄ possim⁹ dicē: concupiuit anīa mea desiderare iustificationes tuas i omni tpe. Lex illud sacramentū implet in nobis. Hoc tamē sūo q̄ncio. Tangā et nouū breuiter testamentū. Matheus. marcus. lucas. ⁊ iohes. quadriga dñi. ⁊ unꝰ cherubin q̄ incipiat scientie planitudo p totū corpus oculati sunt: scintille micant. discurrūt fulgura. pedes habēt rectos. et in sublime erigentes: rotis penetrare et ubiqz volantia tenēt se mutuo sibiqz perplexi sunt: ⁊ q̄si rota in rotā volui⁹ et pgit quocūqz eos flat⁹ ispe sancti p̄duxerit. Paulꝰ apls ad septē scribit ecclias: octaua eni ad hebreos a plerisqz extra numer ponit. Thimotheum instruit ⁊ titū ⁊ philomenē pro fugitiuo famulo deprecatur: sup quo melius tacere puto. q̄ pauca scribere. Actus aploz nudā quidē videntur

sonare hystoriam ⁊ naturalis ecclesie infantiā mē: sed si nouim⁹ scriptorē voz luceam esse meditari. cui⁹ laus est in euangelio. animadūtim⁹ parit oīa uba illius anīme languentis esse medicinā. Iacobꝰ. petrus. iohes. iudas. septem epistas ediderunt tam mistica q̄ sucinctas. ⁊ breues parit ⁊ longas: breues in nobis. longas in sententijs. ut rarꝰ sit qui nō i eaz recuciat lōne. Apocalipsis iohānis tot habet sacramenta quot verba. Parū dixi: ⁊ pro merito voluminis laus oīs infra scripta ē. In verbis singulis. multiplices latent intelligentie. Oro te frater karissime inter hec uiue ista meditari. nil aliud nosse. nichilqz aliud querē: nōne videmur nobis iam hic in terris regni celestis habitaculū? Stolo ut offendaris in scripturis sācis. sciscitare ⁊ q̄si vilicator nobꝰ: que uel unde incepta uel de industria sic. placuit ut rusticā cōiugem facili⁹ instrueres. ⁊ i una eadēq; sententia aliter doctꝰ. aliter senex indoctus. Non sū tam peritus ⁊ hebes ut hec me nosse pollicear: ⁊ eoz fructꝰ carpere in ira quoz radices i celo fixe sūt. sed velle facio: sedentē me preferam magistrū renuens cōitem spondeo. Petenti dabit: pulsanti apiet. querēs inuenit. Discam⁹ in terris: quoz scia nobis placebit in celo. Obnixis te manibs exopiam: ⁊ ut incepte aliquid ac de magore numidiarū effundā. sitisq; quotidie mei sāre conabor. vm.

Habes hic amantissimū tui frēm hasebiū. qui litteraz tuaz michi gratā duplicauit: referens honestatē moz tuoz. exemplū seculi. fidem amicitie. amorem xpi. Nam prudentiā et eloquiū vanitatē mundi absqz illo ipsa epistola p̄ferebat. Felicia queso te. et hereditē salo nauicē funem magis p̄scinde q̄ solue. Stanno renūciantꝰ seculo bene potest vendere. que ꝛemplit ut vanderet. Quicquid in sumptus de tuo tuleris: pro lucro computa. Auaricia quī dicū ē. Auaro deest cui q̄ habet: nō q̄ nō habet. Credenti tot⁹ mundus diuicie xpi sunt. Infidelis aute cui a obulo indiget. Sic vivam⁹ q̄si nil habentes ⁊ oīa possidentes. Victus aqz vestit⁹ diuicie xpianoz. Si habes i presentia rem tuam vende: si nō habes proice. Tollens tunicā: et pallium relinquendū est. Nisi scisset nemp̄ semp̄ recessit nās et diem de die trahēs cauet ⁊ predetermina tas possessiunculas vendideris: non habet xp̄s unde alat pauperes suos. Totū deo redde: qui se obtulit. Apostoli tantū nauem ⁊ rete reliquerūt: ui dua duo era mittit i gazophilaciū. et plenum reli diuitijs. Facile contēnit oīa: qui se semp cogitat esse moriturū

Incipit plogus in pentateucū moysi

Desiderij mei desideratas accepi tras. qui quodam plagio futuroz. cū daniele sociatus ē nomen: obsecrās ut translatū i latinā linguā de hebreo sermone penthateucū nostroz auribs tradere. Periculosū opus temere. ⁊ obtrectatoz meoz lacerabs paratus: qui me allegit i septuaginta interpretū sigillatim. nouā pro veteribs tradere. ita ingeniū ysi vinū. pbanes. cū ego sepissime refutar? sim me pro vili porcione in tabernaculo dei offerre ꝛ possim: nec opes alterius alioz paupertate fedari. Dū ut auderem origenis me studiū

prouocauit: qui ediçõni ãtiq̃ trãsla-
çõnẽ chrodegãgus miſauit: aſtericũ ꝫ
obelo id eſt ſtella et uirgã omne opus
diſtinguẽs. duã aut illuceſcẽ facit que
min⁹ aute fuerãt: aut ſuperflua queq;
iugulat ꝫ confodit. ꝫ maxime q̃ euã-
geliſtaꝫ ꝫ aplorꝫ auctoritas ꝓmulga-
uit. In quib⁹ mira de uetꝰ teſtamẽto
legim⁹ que i uris eoꝝ libris nõ habent:
ut ẽ illud. ex egipto uocaui filiũ meũ.
et quũ nazareꝰ uocabit. ꝫ uidebũt in
quẽ cõpunxerũt. ꝫ flumĩa de uentre ei⁹
fluent aque uiue. ꝫ que nec oc̃s uidit
nec auris audiuit nec in cor hoĩs
aſcendit que ꝑparauit diligẽtibs se. et
multa alia que ꝓpriũ huiꝰ tractatus deſide-
rant. Interrogauus ergo eos ubi hec
ſcripta ſunt. et cũ dicere non potuerĩt
de libris hebraicis proferam⁹. primũ
teſtimoniũ ẽ in oſee. ſicũ i ẽſaia. ſcũ
in zacharia. ſcũ in pſalmis. quinti
eque i ẽſaia: q⁹ mihi ignorãtes apocri-
phoꝝ deliramenta ſectant. ꝫ hibraꝰ ne-
gãs libris auctoꝝ ꝑeũt. Laudas
erroꝝ nõ eſt meũ reponẽ. Iudã pru-
dentẽ factũ dicãt eſſe cõſilio: ne prolo-
quens uni⁹ dei uerbo ecã apud hebreos
duplicẽ diuinitatẽ cõphendere. cũ
maxime id eo facturã quia in pla-
teis dogma cadere uidebat. Deniq;
ubicũq; ſacraũ aliq̃d ſcriptura teſtat
de patre et filio ꝫ ſpiritu ſco aut aliter
intelligi fuit aut oĩno tacuerũt: ut
et regi ſanctã crẽ. ꝫ archanũ fidei nõ
uulgarẽ. Et nelio quis ꝑtim⁹ auctor
ſeptuagintas cellulas alexandrie men-
daciũ ſuo exclauſerit. quib⁹ diuiſi eadẽ
ſcripſerunt: cũ ariſteus eiuſdẽ prolo-
qui ꝑ ypocriſpites. ꝫ nõ miro poſt tempe
ioſephus nichil tale reuelauit. ſed in
una baſilica congregatos conſulliſſe
ferũt non ꝓphaſſe. Aliud ẽ enĩ eſſe
uatem: aliud ẽ eſſe interpretem. Ibi ſps
uentura ꝓdicit: hic eruditio ꝫ utrq;
pia ea que intelligit explicat. Nihil tone
putãd⁹ ẽ nulli⁹ economicũ exemplaꝝ
ꝫ platonis pitagorã ꝫ demoſtenĩ ꝓpe
libonẽ affuiſſe. rethoico ſpu cõſtituiſſe.
Aut aliter de eiſdem libris per ſeptua-
ginta interpres. aliter ꝑ aplos ſps ſcã
teſtimonia requirit: ut q⁹ illi tacuerũt hiꝭ
ſcriptũ eſſe meminũ ſint. Quid igitur:
damnam⁹ veteres: Minime: ſed poſt
ꝓpꝫ ſtudia in domo dñi q̃ poſſum⁹
laboram⁹. Illi interpretati ſũt ante ad-
uentũ xpi ꝫ nõ nouerunt dubiis ꝓpu-
lerũt ſententiis: nos poſt paſſionẽ ei⁹
nõ tam ꝓphetã q̃ hiſtoriã ſcribim⁹.
Aliter enĩ audita: aliter viſa narrant.
Odi meli⁹ intelligim⁹ meli⁹ ꝫ ꝑſpim⁹.
Audi igit̃ emule: obtrectator auſcita.
Non damno non rep̃hendo ſeptua-
ginta: ſed ꝺolemus cũ his illis aplos
ꝑfero. Per iſtoꝝ os michi xps ſonat
quos ante ꝓphetas inter ſpiritualia
carismata primos lego: i q̃b⁹ ulumq̃
pene gradũ interpres tenẽt. Quid iuuo
re tenẽris: q̃ ꝺo impiorꝝ aiaꝝ orta me
dãtas: Vbicubi in cõtroꝛ ubi uide-
ro errare interroga hebreos: diuerſaꝝ
urbiũ mgros conſule. Odi illi habẽt de
xpo q̃ nri codices nõ habent. Aliud ẽ li
ꝺra ſe poſtra ab aplis uſurpata teſti-
monia placerĩt: ꝫ emendatoꝝ ſũt ex-
emplaria latina. q̃ greca: greca q̃ he-
brea. Vos ꝺe ꝺ iudeos. Sũt et deꝓm
deſideꝛi barbarie: ut quia me tanũ op⁹
libꝛe fecisti. ꝫ a genesi exordiũ capi. ꝺo-
nibs inuoes. q⁹ poſſi eode ſpũ quo ſcpti
ſũt libꝛi in latinũ eos cõuertere emendẽ.

Genesis

In principio creauit deus celũ et
terram. Terra autem erat inanis et
uacua: et tenebre erãt ſup faciẽ abiſſi:
et ſps dei ferebat ſup aquas. Dixitq;
deus. Fiat lux. Et facta ẽ lux. Et uidit
deus lucem q⁹ eſſet bona: ꝫ diuiſit lucẽ
a tenebris. appellauitq; lucem diem ꝫ
tenebras nocte. Factumq; eſt uespe et
mane dies unus. Dixit q̃ deus. Fiat
firmamentũ in medio aquaꝝ: ꝫ diuidat
aquas ab aquis. Et fecit deus firma-
mentũ: diuiſitq; aquas que erãt
ſub firmamento ab hijs q̃ erant ſup
firmamentũ. et factũ ẽ ita. Vocauitq;
deus firmamentũ celũ: ꝫ factũ ẽ veſpe
et mane dies ſecũd⁹. Dixit uero deus.
Congregent aque que ſub celo ſũt in
locũ unũ ꝫ appareat arida. Et factũ ẽ
ita. Et uocauit deus aridam terram:
congregationes q̃q; aquaꝝ appellauit
maria. Et uidit deus q⁹ eſſet bonũ. et
ait. Germinet terra herbã uirentem et
faciẽtẽ ſemen: ꝫ lignũ pomiferũ faciẽs
fructũ iuxta genus ſuũ: cui⁹ ſemen in
ſemetipſo ſit ſup terrã. Et factũ ẽ ita. Et
protulit terra herbã uirentẽ ꝫ faciẽtẽ
ſemẽ iuxta genus ſuũ: lignũq; faciẽs
fructũ ꝫ habẽs unuſq̃q; ſemen ſecm
ſpeciẽ ſuã. Et uidit deus q⁹ eſſet bonũ:
et factũ eſt veſpe et mane dies tercius.
Dixitq; autẽ deus. Fiant luminaria
in firmamẽto celi. ꝫ diuidãt diem ac
nocte: ꝫ ſint in ſigna ꝫ tpa et dies ꝫ
annos. ut lucẽt in firmamẽto celi et
illuminẽt terrã. Et factũ ẽ ita. Fecitq;
deus duo luminaria magna: luminare
maius ut ꝑeſſet diei et luminare minꝰ
ut ꝑeſſet nocti ꝫ ſtellas. ꝫ poſuit eas in
firmamẽto celi ut lucerent ſup terrã: et
ꝑeſſent diei ac nocti. ꝫ diuiderent lucẽ
ac tenebras. Et uidit deꝰ q⁹ eſſet bonũ:
et factũ ẽ veſpe ꝫ mane dies quartus.
Dixit ecã deꝰ. Producãt aque reptile
anime uiuentis ꝫ volatile ſuper terrã
ſub firmamẽto celi. Creauitq; deus cete
grandia. et omnẽ aiam uiuentẽ atq;
motabilẽ quã ꝓduxerãt aque i ſpecies
ſuas. ꝫ omne volatile ſecm genꝰ ſuũ.
Et uidit deus q⁹ eſſet bonũ. benedixitq;
eis dicens. Creſcite ꝫ multiplicamini. ꝫ
replete aquas maris. auesq; multipli-
centur ſup terrã. Et factũ ẽ veſpe ꝫ mane
dies quintus. Dixit quoq; deus. Pro-
ducat terra aiam uiuentẽ in genre ſuo.
iumenta ꝫ reptilia. ꝫ beſtias terre ſecm
ſpecies ſuas. Factumq; ẽ ita. Et fecit deꝰ
beſtias terre iuxta ſpecies ſuas. iumen-
ta ꝫ omne reptile terre i genere ſuo. Et
uidit deus q⁹ eſſet bonũ. et ait. Faciã-
mus hoĩem ad ymaginẽ ꝫ ſimilitudinẽ
nram. ꝫ preſit piſcibs maris. et uola-
tilibs celi ꝫ beſtijs uniuerſeq; terre. omni-
q; reptili q̃ mouetur i terra. Et creauit
deus hoĩem ad ymaginẽ ꝫ ſimilitudinẽ
ſuã. ad ymaginẽ dei creauit illũ. ma-
ſculũ ꝫ femĩnã creauit eos. Benedixit-
q; illis deus. ꝫ ait. Creſcite ꝫ multiplica-
mini ꝫ replete terrã. et ſubiicite eã. et dñã-
mini piſcibs maris. et volatilibs celi.
et uniuerſis aiantibs que mouentẽ
ſup terrã. Dixitq; deꝰ. Ecce dedi uob⁹
omnẽ herbã afferentẽ ſemen ſup terrã.
et uniuerſa ligna que hñt in ſemetipſis
ſemẽ genꝛis ſui. ut ſint uobis i eſcã
ꝫ cunctis aiantibs terre. oĩq; uolucri
celi ꝫ uniuerſis q̃ mouetur in terra. ꝫ i
quibs eſt aiam uiuẽs. ut habeãt ad
veſcendũ. Et factũ eſt ita. Vidit deus
cuncta que fecerat. ꝫ erãt valde bona.

Et factū ē uespe ⁊ mane dies sept⁹ ij
gitur pfecti sunt celi et terra ⁊ omis ornatus eor. Completuitq; de⁹ die septimo op⁹ suū qđ fecerat ⁊ requieuit die septimo ab uniuso ope qđ patrarat. Et benedixit diei septimo ⁊ sanctificauit illū quia i ipo cessauerat ab omi op⁹ suo qđ creauit deus ut faceret. Iste sūt generacões celi ⁊ terre q̄n̄do create sūt in die quo fecit de⁹ celū ⁊ terrā ⁊ oēm uirgultū agri ātq; oriret in terra omnēq; herbā regionis pri⁹ q̄ germinaret. Non enī pluerat dns deus sup terrā ⁊ homo nō erat qui operaret terrā. Sed fons ascendebat e terra irrigāns uniuersam superficiem terre. Formauit igitur dns deus hoiem de limo terre et inspirauit in facie ei⁹ spiraculū uite ⁊ factus homo i aiam uiuentē. Plantauerat aut̄ dns deus paradisum uoluptatis a principio in quo posuit hoiem quē formauerat. Produxitq; dns deus de humo oē lignū pulchrū uisu ⁊ ad uescendū suaue lignū etiā uite in medio paradisi lignūq; sciēcie boni et mali. Et fluuius egrediebat de loco uoluptatis ad irrigandū paradisum quī inde diuidit in q̄tuor capita. Nomen uni phison. Ipe est qui circuit omnē terrā euilath ubi nascit aurū ⁊ aurū terre illi⁹ optimū ē. Ibiq; inuenit bdelliū ⁊ lapis onichin⁹. Et nomen fluui⁹ secūdi geon. Ipse ē qui circuit omnē terram ethiopie. Nomen uero fluminis tertij tygris. Ipe uadit cōtra assyrios. Fluuius aut̄ quart⁹ ipe ē euffrates. Tulit ergo dns de⁹ hoiem et posuit eū in paradisū uoluptatis ut operaret et custodiret illū precepitq; ei dicēs. Ex oī ligno paradisi comede de ligno aut̄ sciēcie boni et mali ne comedas. In quocūq; enī die comederis ex eo morte morieris. Dixit q̄ dns de⁹. Non ē bonū hoiem esse solū faciam⁹ ei adiutoriū sibi. Formatis igit̄ dns de⁹ de humo cunctis aīalibus terre et uniuersis uolatilibus celi adduxit ea ad ad̄ā ut uideret qđ uocaret ea. Omne enī qđ uocauit adam aīa uiuens ipm̄ ē nomen eius. Appellauitq; adā nom̄ibus suis cuncta aīalia ⁊ uniuersa volatilia celi et omnes bestias terre. Ade uero nō inueniebat adiutor similis sibi. Immisit q̄ dns deus soporē in adam. Cumq; obdormisset tulit unā de costis eius et repleuit carnē pro ea. Et edificauit dns deus costā quā tulerat de adam in mulierē ⁊ adduxit eam ad adam. Dixitq; adam. Hoc nūc os ex ossibus meis et caro de carne mea. Hec uocabitur uirago quī de uiro sumpta est. Quāobrē relinquet homo patrē suū ⁊ matrē ⁊ adherebit uxori sue ⁊ erunt duo i carne una. Erat aut̄ uterq; nud⁹ adā scilicet ⁊ uxor ei⁹ ⁊ nō erubescebāt.

Sed ⁊ serpens erat callidior iij
cunctis aīalibus ire q̄ fecerat dns de⁹. Qui dixit ad mulierē. Cur p̄cepit uobis deus ut nō comederetis ex omni ligno paradisi? Cui respondit mulier. De fructu lignor⁹ que sunt in paradiso uescimur de fructu uero ligni qđ est in medio paradisi p̄cepit nobis de⁹ ne comederem⁹ ⁊ ne tangeremus illud ne forte moriamur. Dixit aut̄ serpens ad mulierem. Nequaq; morte moriemini. Scit enī deus q⁹ in quocūq; die comederitis ex eo aperient̄ oculi uestri et eritis sicut dii scientes bonū et malū. Vidit igit̄ mulier q⁹ bonū esset lignū ad uescendum et pulchrū oculis aspectuq; delectabile ⁊ sulit de fructu illi⁹ ⁊ comedit. deditq; uiro suo. Qui comedit ⁊ apti sunt oculi ambor. Cumq; cognouissent se esse nudos consuerūt folia ficus ⁊ fecerūt sibi p̄zomata. Et cū audisset uocem dei deambulātis i paradiso ad auram post meridiem abscondit se adā et uxor ei⁹ a facie dei in medio ligni paradisi. Vocauitq; dns de⁹ adā et dixit ei. Ubi es. Qui ait. Uocē tuā dne audiui in paradiso ⁊ timui eo q⁹ nudus essem et abscondi me. Cui dixit dns. Quis enī indicauit tibi q⁹ nud⁹ esses nisi q⁹ ex ligno de quo p̄ceptū tibi ne comederes comedisti? Dixitq; adam. Mulier quā dedisti michi sociam dedit michi de ligno ⁊ comedi. Et dixit dns deus ad mulierē. Quare hoc fecisti? Que respondit. Serpens decepit me et comedi. Et ait dns ad serpentē. Quia fecisti hoc maledictus es inter oīa aīantia ⁊ bestias terre. Super pectus tuū gradieris ⁊ terram comedes cunctis diebus vite tue. Inimicicias ponā inter te ⁊ mulierē ⁊ semen tuū ⁊ semen illius. Ipsa conteret caput tuū et tu insidiaberis calcaneo eius. Mulieri quoq; dixit. Multiplicabo erumpnas tuas ⁊ cōceptus tuos. In dolore paries filios et sub uiri potestate eris ⁊ ipe dominabit tui. Ade uero dixit. Quia audisti uocē uxoris tue ⁊ comedisti de ligno ex quo p̄ceperam tibi ne comederes maledicta terra in ope tuo. In laboribus comedes ex ea cūctis diebus vite tue. Spinas et tribulos germinabit tibi ⁊ comedes herbas terre. In sudore uultus tui uesceris pane tuo donec reuertaris in terrā de qua sūpt⁹ es quia puluis es ⁊ in puluerē reuerter⁹. Et uocauit adam nomen uxoris sue eua eo q̄ mater esset cūctor uiuentiū. Fecit quoq; dns deus ade ⁊ uxori ei⁹ tunicas pellicias ⁊ induit eos et ait. Ecce adam ipse unus ex nobis factus est sciens bonū ⁊ malū. Nunc ergo ne forte mittat manū suā et sumat etiā de ligno uite et comedat et uiuat in eternū. Emisit eū dns deus de paradiso voluptatis ut operaret terrā de qua sumpt⁹ est. Eiecitq; adā et collocauit ante paradisum uoluptatis cherubin ⁊ flāmeum gladiū atq; uersatilem ad custodiendam uiam ligni uite. iiij

Cognouit uero adam eua uxorē suam q̄ concepit ⁊ peperit cayn dicens. Possedi ipm̄ per deū. Rursū q̄ peperit fratrem eius abel. Fuit aut̄ abel pastor ouiū ⁊ cayn agricola. Factum ē aut̄ post mltos dies ut offerret cayn de fructibus terre munera dño. Abel quoq; obtulit de primogenitis gregis suī ⁊ de adipibus eor. Et respexit dns ad abel et ad munera ei⁹ ad cayn aut̄ ⁊ ad munera illius non respexit. Iratusq; est cayn vehementer ⁊ concidit vult⁹ ei⁹. Dixitq; dns ad eū. Quare iracus es ⁊ cur concidit facies tua? Nōne si bene egeris recipies? Si aut̄ male statim in foribus pccm̄ aderit. Sed sub te erit appetit⁹ eius et tu dñabaris illi⁹. Dixitq; cayn ad frem. Egrediamur foras. Cumq; essēt i agro cōsurrexit cayn adūsus frem suū abel: ⁊ interfecit eū. Et ait dns ad cayn. Ubi est abel frater tu⁹? Qui rndit. Nesciō. Custos fratris mei nū ego? Dixitq; ad eū. Quid fecisti? Vox sanguinis fris tui clamat ad me de terra. Nūc igit̄ maledict⁹ eris sup terrā q̄ aperuit os suū ⁊ suscepit sanguinē fratris tui de manu tua. Cum operat⁹ fueris eam: non dabit tibi fructus suos. Vagus et pfugus eris sup terrā. Dixitq; cayn ad dnm. Maior est iniq̄tas mea q̄m

ut uenīã mecum. Ecce īās me hodie
a facie terre: et a facie tua abscondar.
et ero uagus et pfug⁹ ī terra. Omnis
igit̄ qui inuenerit me occidet me. Dixit
q̄ ei dn̄s. Nequaq̄ ita fiet sed omnis
qui occiderit caym septuplū punietur.
Posuitq; dn̄s in caym signū: ut non
interficeret eū omnis qui inuenisset eū.
Egressusq; caym a facie dn̄i habitauit
profugus ī terra ad orientalē plagā
eden. Cognouit aut̄ caym uxorē suā:
que concepit: et pepit enoch. Et edifica-
uit ciuitatē: et uocauit nomen ciuis ei⁹
sicut filij sui enoch. Porro enoch ge-
uuit yrad. Et yrad genuit maniael: et
maniael genuit mathusael. Et matu-
sael genuit lamech. Qui accepit duas
uxores. Nomē uni ada: et nomē altere
sella. Genuitq; ada iabel: qui fuit pa-
ter habitantiū ī tentoriis: atq; pastoꝝ:
et nomen fratris eius nubal. Ipse fuit
pater canentiū cythara et organo. Sel-
la quoq; genuit tubalcayn: qui fuit
malleator: et faber in cuncta opa ereis et
ferri. Soror uero tubalcayn: noeamma.
Dixitq; lamech uxoribus suis ade et
sille. Audite uocē meā uxores lamech:
auscultate eloquiū meū. Quū occidi ui-
rum ī uulnꝰ meū: et adolescentē in liuo-
rem meū. Septuplū ultiō dabit̄ de cay-
n: de lamech uero septuagies septies.
Cognouit quoq; adhuc adam uxorē
suā: et pepit filiū: uocauitq; nomen eius
seth dicēs. Posuit michi de⁹ semē aliud
p abel quē occidit caym. Sed et seth
natus est filiꝰ: quē uocauit enos. Iste
cepit inuocare nomen dn̄i. ¶ v.

Hic est liber generatiōnis adam:
in die qua creauit deus hoiem.
Ad ymaginē dei fecit illū: masculū et
femināe creauit eos: et bñdixit illis: et
uocauit nomē eoꝝ adam in die qua
creati sunt. Vixit aut̄ adā centūginta
annis: et genuit filiū ad ymaginē
et similitudinē suā: uocauitq; nomen
eius seth. Et facti sunt dies adā postq̄
genuit seth octingentis annis: genuitq;
filios et filias. Et factū est omne tempꝰ
q̄ uixit adam: annī nongentiginta:
et mortuus est. Vixit quoq; seth centū
quinq; annis: et genuit enos. Vixitq;
seth postq̄m genuit enos octingentis
septem annis: genuitq; filios et filias.
Et facti sunt omnes dies seth nongen-
toꝝ duodecī annoꝝ: et mortuꝰ ē. Vixit
uero enos nonaginta annis: et genuit
caynan. Post cuꝰ ortū uixit octingen-
tis quindecī annis: et genuit filios et
filias. Factiq; sunt omnes dies enos
nongentiquinq; annī: et mortuus est.
Vixit quoq; caynan septuagīta annis:
et genuit malalehel. Et uixit caynan
postq̄ genuit malalehel octingentis
dragīta annis: genuitq; filios et filias.
Et facti sunt omnes dies caynan nō-
gentidecem anni: et mortuus ē. Vixit
aut̄ malalehel sexaginta quinq; annis:
et genuit iared. Et uixit malalehel post-
q̄m genuit iared octingentis triginta
annis: et genuit filios et filias. Et facti
sunt omnes dies malalehel octingen-
tinonaginta quinq; annī: et mortuus
est. Vixit iared centū sexaginta duobꝰ
annis: et genuit enoch. Et uixit iared
postq̄ genuit enoch octingentis annis:
et genuit filios et filias. Et facti sunt
omnes dies iared nongentis sexaginta
duo annī: et mortuus ē. Porro enoch
uixit sexaginta quinq; annis: et genuit
mathusalā. Et ambulauit enoch cū
deo. Et uixit enoch postq̄ genuit ma-
thusalam trecentis annis: et genuit fi-
lios et filias. Et facti sunt omnes dies
enoch: trecentis sexaginta quinq; anni.

ambulauitq; cū deo: et non apparuit:
quia tulit eum dn̄s. Vixit quoq; ma-
thusalam centūoctogintasepte annis.
et genuit lamech. Et uixit mathusalā
postq̄ genuit lamech sexcentis octo-
ginta duobꝰ annis: et genuit filios et
filias. Et facti sūt omnes dies mathu-
sale nongentisexaginta nouē annī: et
mortuus ē. Vixit aut̄ lamech centūq;
octoginta duobꝰ annis: et genuit filiū:
uocauitq; nomen ei⁹ noe dicens. Iste
cōsolabit̄ nos ab operibꝰ et laboribꝰ
manuū nostrarū ī terra: cui maledixit
dn̄s. Vixitq; lamech postq̄ genuit
noe quīgentis nonaginta quinq; annis.
et genuit filios et filias. Et facti sunt
omnes dies lamech septingentisepua-
ginta septem annī: et mortuus ē. Noe
uero cum quīngentoꝝ esset annoꝝ: ge-
uuit sem: et cham: et iapheth. ¶ vj.

Cumq; cepissent homines multi-
plicari sup terram: et filias procre-
asset. Videntes filij dei filias hoim q̄
essent pulchre: acceperūt sibi uxores ex
omnibꝰ quas elegerāt. Dixitq; deus.
Non ymanebit spūs meus in hoie
interetū: quia caro ē. Erūtq; dies illi⁹
centū uiginti annoꝝ. Gigantes aut̄
erāt sup terrā in diebꝰ illis. Postq̄ enī
ingressi sunt filij dei ad filias hoim:
illeq; genuerūt: isti sunt potentes a seclo
uiri famosi. Videns aut̄ deꝰ q̄ multa
malicia hoim esset ī terra: et cūcta cogi-
tatio mētis intenta esset ad malum
omni tpe: penituit eū q̄ hoiem fecisset
in terra. Et pertactus in futuꝝ: et tactus
dolore cordis intrinsecꝰ: delebo inq̄t
hoiem quē creaui a facie terre: ab hoie
usq; ad animātia: a reptili usq; ad uo-
lucres cli. Penitet enim me fecisse eos.
Noe uo inuenit gratiā coram dn̄o.
Hec sunt generationes noe. Noe uir
iustus atq; perfect⁹ fuit: ī generatiōnibꝰ
suis: cū deo ambulauit: et genuit tres
filios: sem: cham: et iapheth. Corrupta
est aut̄ terra coram dn̄o: et repleta ē ini-
quitate. Cumq; uidisset deus terrā esse
corruptā: oīs quippe caro corruperat
uiā suā sup terrā: dixit ad noe. Finis
uniūsle carnis uenit coram me. Repleta
ē terra iniq̄tate a facie eoꝝ: et ego dispe-
dam eos cū terra. Fac tibi archam de
lignis leuigatis. Mansiunculas in
archa facies: et bitumīe linies intrinsec⁹
et extrinsecus. Et sic facies eā. Trecentoꝝ
cubitoꝝ erit longitudo archē: quīquā-
ginta cubitoꝝ latitudo: et triginta cu-
bitoꝝ altitudo illius. Fenestrā ī archa
faciēs: et ī cubitū cōsummabis sūmitatē
eius. Ostiū aut̄ archē pones ex latere
deorsum. Cenacula et tristega facies in
ea. Ecce ego adducā aquas diluuij sup
terrā ut interficiā omnē carnē in qua
spūs uite est subter celū: et uniuersa que
ī terra sūt consummentē. Ponāq; fedus
meum tecū: et ingrediēris archā tu et
filij tui: uxor tua: et uxores filioꝝ tuoꝝ
tecum: et ex cunctis animātibus uniuersle
carnis: binā induces ī archā ut uiuāt
tecū: masculini sexus et femininī. De vo-
lucribꝰ iuxta genus suū: et de iumentis
ī genere suo: et ex omni reptili terre: secūm
gen⁹ suū: bina de omnibꝰ ingredient̄
tecū: ut possint uiuere. Tolles igit̄ tecū
ex omnibꝰ escis que mandi possunt:
et comportabis apud te: et erunt tam
tibi q̄m illis in escam. Fecit igit̄ noe
omnia que preceperat illi deus. ¶ vij

Dixitq; dn̄s ad eū. Ingredere tu et
omnis domus tua in archā. Te
enī uidi iustū coram me in generatiōne
hac. Ex omnibꝰ animantibus mundis
tolles septena: et septena: masculum et
femināe: de animantibus uero immūdis

duo et duo masculū et femīnā: sed et
de volatilibus reli septena et septena
masculū et femīnā: ut saluetur semen
sup faciem uniuersē terre. Adhuc enī
et post dies septē ego pluam sup terrā
quadraginta diebz et quadraginta
noctibz: et delebo omnē substantiā quā
feci de sup facie terre. Fecit ergo noe oīa
q̄ mandauerat ei dñs. Erantq; sexcētor
annorū q̄ndo diluuij aque inundaue-
runt sup terrā. Et ingressus est noe et
filij eius: uxor eius: et uxores filiorū ei⁹
cū eo in archam: propter aquas diluuij.
De animātibz q̄ mūdis et immūdis: et
de volucribz et ex omni q̄ mouet sup
terrā duo et duo ingressi sunt ad noe
in archā masculus et femina: sicut pre-
perat dñs noe. Cumq; cūctissent septē
dies: aque diluuij inundauerūt sup
terrā: anno sexcentesimo vite noe men-
se secūdo septimodecīo die mensis: rupti
sunt omnes fontes abyssi magne: et
cataractē celi apte sūt: et facta est plu-
uia sup terrā q̄dragīta diebz et q̄dra-
ginta noctibz. In articulo diei illius
ingressus est noe: et sem: et cham: et ia-
pheth filij eius: uxor illi⁹ et uxores filiorū
eius cū eis in archā: ipi et oīe animal
scōm genus suū uniuersaq; iumenta
in genere suo: et omne q̄ mouet sup
terram in genere suo: cunctūq; volatile
scōm genꝰ suū. Vniuerse aues om-
nesq; volucres ingresse sunt ad noe in
archā bina et bina ex omni carne in
qua erat spūs vite. Et que ingressa sūt
masculus et femina ex omni carne in-
troierūt sicut p̄ceperat ei deus: et inclu-
sit eū dñs deforis. Factūq; ē diluuiū
quadraginta diebz sup terrā: et multi-
plicate sunt aque: et eleuauerūt archā
in sublime a terra: uehemēti enī inun-
dauerunt: et oīa repleuerūt in superfi-
cie terre. Porro archa ferebat sup aquas:
et aque preualuerūt nimis sup terrā:
operiq; sunt oēs mōtes excelsi sub
uniuerso celo. Quindecī cubitis altior
fuit aqua sup montes quos operuerat.
Consūptaq; est oīs caro q̄ mouebat
sup terram: volucrū animātiū bestia-
rūmq; reptiliū que reptāt sup terram.
Vniuersi homines et cuncta in quibus spi-
raculū vite ē in terra: mortua sunt. Et
deleuit dñs omnē substantiā que erat
sup terrā: ab homīe usq; ad pecus: tam
reptile q̄m volucres celi: et delta sūt de
terra. Remansit autē solus noe: et qui
cū eo erāt in archa. Optinuerūntq; aque
terras centū quinq̄ginta diebz. viij

Recordat⁹ autē dñs noe cūctorū
animātiū: et omnīū iumētorū que
erāt cū eo in archa: adduxit spīritū sup
terrā: et imminute sūt aque: et clausi sunt
fontes abyssi et cataractē celi: et phibite
sūt pluuie de celo. Reuertēsq; sūt aque
de terra: euntes et redeūtes: et cepērūt mi-
nui post centū quinq̄ginta dies. Requie-
uitq; archa mēse septīo vicesimoseptīo
die mensis sup montes armenie. At
vero aque ibant et decrescebāt usq; ad
decimū mensē. Decīo enī mense p̄ma
die mensis apparuerūt cacumīa mon-
tiū. Cūmq; cōsūmti sunt quadraginta dies:
aperiens noe fenestrā arce quā fecerat
dimisit corui: qui egrediebat: et nō re-
uertebatur donec siccarent aque sup terrā.
Emisit q̄ columbā post eū: ut videret si
iam cessasset aque sup faciē terre. Que
cū non inuenisset vbi requiesceret pes
eius: reuersa est ad eū in archā. Aque
enī erāt sup uniuersā terrā. Extendēsq;
manū suā: apprehēsā intulit in archā.
Expectatis autē vltra septē diebz alijs:
rursum dimisit columbā ex archa. At
illa venit ad eū ad vesperā: portans

ramū olive virentibz foliis in ore suo.
Intellexit ergo noe: q̄ cessassent aque
super terrā. Expectansq; nichilominꝰ
septem alios dies: et emisit columbā:
que non est reuersa vltra ad eū. Igit̄
sexcētesimo q̄nto anno primo mense:
prima die mensis⁹ imminute sūt aque
super terrā. Et aperiens noe tectū arche
aspexit: uiditq; q̄ exiccata esset superfi-
cies terre. Mense secūdo septimo et vice-
simo die mensis arefacta ē terra. Locu⁹
est autē dñs ad noe dicens. Egredē de
archa tu: et uxor tua: filij tui: et uxores
filiorū tuorū tecū: cūcta animātia que sūt
apud te: ex omni carne tam in volati-
libus q̄m in bestijs et uniuersis reptilibz
que reptant sup terrā: educ tecū: et gre-
dimini super terrā. Crescite et multipli-
camini sup eam. Egressus ē ergo noe
et filij eius: et uxor illi⁹ et uxores filiorū
eius cū eo: sed et oīa animātia: iumenta
et reptilia que reptant sup terrā: secūm
genera suū: egressa sunt de archa. Edi-
ficauit autē noe altare dño: et tollens
de cunctis pecoribz et volucribz mūdis⁹
obtulit holocausta sup altare. Odo-
ratusq; est dñs odorē suauitatis⁹: et ait
ad eū. Nequaq̄ ultra maledicam terre
propter homīes. Sensus enī et cogitatō
humani cordis in malū prona sunt
ab adolescētia sua. Non igitur ultra
percutiā omnem animam viuentem
sicut feci cunctis diebz terre: sementis et
messis: frigus et estus: estas et hiemps:
nox et dies non requiescent. viij

Benedixitq; deus noe et filijs eius
et dixit ad eos. Crescite et multipli-
camini et replete terrā. et terror vester ac
tremor sit sup cūcta animalia terre et super
omnes volucres celi cū vniuersis que
mouentur sup terrā. Omnes pisces ma-
ris: manui vestre traditi sūt: et omne
q̄ mouetur et viuit erit vobis in escā.
Quasi olera virentia tradidi vobis
omnia: excepto q̄ carnē cū sanguine
non comedetis. Sanguinē enī animā
vestrā requirā de manu cūctas bestias:
et de manu hominis. De manu viri et
de manu fratris ei⁹ requirā animam
hominis. Quicūq; effuderit humani
sanguinē: fundetur sanguis illi⁹. Ad
ymaginē dei quippe factus est homo.
Vos autē crescite et multiplicamini: et
ingredimini sup terrā et implete eam.
Iterq; dixit deus ad noe: et ad filios
eius cum eo. Ecce ego statuā pactū meū
vobiscū et cū semīe vestro post vos: et
ad omnē animam viuentē q̄ est vobiscū:
tam in volucribz q̄m in iumentis et pecu-
dibz terre: cunctisq; que egressa sunt de
archa: et vniuersis bestijs terre. Statuā
pactum meū vobiscū: et nequaq̄ ultra
interficiet⁹ oīs caro ab aquis diluuij:
neq; erit deinceps diluuiū dissipans
omnem terram. Dixitq; deus. Hoc est
signū federis q̄d do inter me et vos et
ad omnē animam viuentē q̄ ē vobiscū
in generatiōnes sempiternas. Arcum
meū ponā in nubibz celi et erit signū
federis inter me et terrā. Cūq; obduxero
nubibus celū: apparebit arcus meus
in nubibz: et recordabor federis meī q̄d
pepigi vobiscū: et cū omni anima viu-
ente que carnē vegetat: et non erunt
ultra aque diluuij ad delendā omnē
carnem. Eritq; arcus meus in nubibz:
et videbo illū et recordabor federis sem-
piterni: q̄d pactū est inter deū et omnē
animam viuentem vniuersē carnis que
est sup terram. Dixitq; dñs ad noe. Hoc
est signū federis q̄d constituī inter me
et omnē carnem sup terrā. Erant ergo
filij noe qui egressi sunt de archa: sem:
cham: et japheth. Porro cham ipse est

pater chanaan. Tres itti fūt filij noe.
& ab hijs dissemiatū est omne genus
hoim tug vniuersā terrā. Cepitq noe
vir agricola exercere terrā. & plantauit
vineam. Bibensq vinū inebriat⁹ est.
& nudatus iacuit in tabernaculo suo.
Vidit autē chā pater chanaan
verenda patris sui esse nudata: nūciauit
duobz fratribz suis foris. At vero sem
& iaphet palliū imposuerūt humeris
suis. et incedentes retrorsū: operuerūt
verenda patris. Facieq; eor⁹ auersē erāt
& patris virilia non viderūt. Euigilās
autē noe ex vino cū didicisset q̄ fecerat
ei filius suus iuniōr. ait. Maledictus
chanaan puer. seruus seruoz erit fratribz suis. Dixitq. Benedictus dñs
de⁹ sem. sit chanaan seruus e⁹. Dilatet de⁹ iaphet. & habitet in tabernaculis
sem. sitq chanaan seruus eius. Vixit
autē noe post diluuiū. trecentis quinquagīta annis. & impleti sunt oēs
dies eius nongentoz quinquagīta
annoz. & mortuus est. Capm x

Hec sūt generatiōes filioz noe.
sem. chā. & iaphet. Natiq; sūt ei
filij post diluuiū. Filij iaphet. gomer
& magog. & madai. & iauan. & thubal.
& mosoch & thiras. Porro filij gomer.
ascenez. & riphat. & thogorma. Filij
autē iauan. helysa & tharsis. cethim &
dodanim. Ab hijs diuise sunt insule
gentiū in regionibz suis. vnusquisq;
sm linguā suā & familias suas in
nationibz suis. Filij autē cham. chus
& mesraim & phuth & chanaan. Filij
autē chus. saba. & euila. & sabatha. & regma. & sabathaca. Filij regma. saba &
dadan. Porro chus genuit nemroth.
Ipse cepit esse potens in terra. & erat robustus venator coram dño. Ab hoc
exiuit prouerbiū. Quasi nemroth robustus venator coram dño. Fuit autem
principiū regni eius babilon. & arach &
archath. & calanne. in terra sennaar.
De terra illa egressus est assur. & edificauit niniuen. & plateas ciuitatis. & chale.
Resen q̄ inter niniuen & chale. hec est
ciuitas magna. At vero mesraym genuit ludim. & anamim. & laabim. et
nepthuim. & phetrusim. & celluim. de q̄bz
egressi sūt philisthijm. & caphtorim. Chanaan autē genuit sydonē primogenitū
suū. & cheū. & hetheū. et amorreū. & gergeseum. & eucum. & arachēū. & sineum. &
aradiū. & samarithē. & amathēū. Et post
hos dissemiati sunt pōpli chananeoz.
Factiq; sunt termini chanaan venientibus a sydone ieraram. usq; gazam.
donec ingrediaris sodomā. & gomorram. & adamā. et seboim usq; ad sala. &
iesa. Hij sunt filij cham i cognatiōnibus & linguis. & generatiōnibz. terrisq;
& gentibz suis. De sem quoq; nati sūt
patres omniū filioz heber. frater iaphet
maiore. Filij sem. helam. & assur. & arphaxat. lud. & aram. Filij aram. hus.
& hul. & gether. & mes. At vero arphaxat genuit sale. de quo ortus est heber.
Natiq; sunt heber filij duo. Nomen
vni phaleg. eo q in diebus eius diuisa
sūt terra. et nomē fris eius iectan. Qui
iectan. genuit elmodad. et saleph. et
asarmoth. iare. & aduram. & uzal.
deda. & hebal. & abimahel. saba. & ophir. & euila. & iobab. Omnes isti filij
iectan. Et facta est habitatiō eoz. a mesa
p gradibz usq; sephar montē orientalem. Isti sunt filij sem. sm cognatiōnes & linguas & regiones in gentibus suis. Hec familie noe. iuxta populos & nationes suas ab hijs diuise sunt
Gentes i terra post diluuiū. xi

Erat autē ita labij vni⁹ & eiusdē

rotūdum. Cumq; proficiscerent de oriente. inuenerūt campū in terra sennaar. et habitauerūt in eo. Dixitq; alter
ad proximū suum. Venite faciamus
lateres. et coquam⁹ eos igni. Habuerunt; lateres pro saxis. & bitumen p
cemento. & dixerunt. Venite faciamus
nobis ciuitatē. & turrem cui⁹ culmen p
ringat usq; ad celū. & celebrem⁹ nomē
nr̄m. antq; dispergamur in vniuersas
terras. Descendit autē dñs vt videret
ciuitatē. & turrem quā edificabant filij
adam. & dixit. Ecce vnus est pplus. et
vnū est labiū omnibz. Cepereq; hoc
facere: nec desistent a cogitatiōnibz suis
donec eas opere cōpleant. Venite igit̄
descendam⁹. & confundam⁹ ibi linguā
eor⁹. ut non audiat vnusquisq; vocē
proximi sui. Atq; ita diuisit eos dñs
ex illo loco i vniuersas terras. et cessauerūt edificare ciuitatē. Et idcirco vocatum est nomen loci illi⁹ babel. quia
ibi confusus est labiū vniuerse terre. Et
inde dispersit eos dñs sup faciē cunctas
regionū. Hec sunt generatiōes sem.
Qui erat centū annoz. q̄ndo genuit
arphaxat. biennio post diluuiū. Vixitq; sem postq̄ genuit arphaxat quīgentis ānis. & genuit filios & filias. Porro arphaxat vixit trīgintaquīq; annis
& genuit sale. Vixitq; arphaxat postq̄
genuit sale trecentis & nouē annis. &
genuit filios & filias. Porro sale postq̄ genuit heber ccccīs & trib⁹ annis. et
genuit filios & filias. Vixit autē heber
trīgintaquīnq; ānis & genuit phalech.
Et vixit heber postq̄ genuit phalech
ccccīs & trīginta annis. et genuit
filios & filias. Vixit quoq; phalech trīginta ānis & genuit reu. Vixitq; phalech postq̄ genuit reu ducentisquinquem
annis & genuit filios & filias. Vixit
autem reu trīgintaquīq; annis. et genuit saruch. Vixit q̄ reu postq̄ genuit
saruch ducentis septē annis. & genuit
filios & filias. Vixit autem saruch trīginta annis. & genuit nachor. Vixitq; saruch postq̄ genuit nachor ducentis
annis. et genuit filios & filias. Vixit
autem nachor viginticinquem annis. et genuit thare. Vixit nachor postq̄
genuit thare centū decē & nouē annis.
& genuit filios & filias. Vixitq; thare
septuaginta annis. & genuit abram.
& nachor. & aram. Hec sunt autē generatiōes thare. Thare genuit abram.
nachor. & aram. Porro aram genuit
loth. Mortuusq; est aram ante thare
patrē suū. i terra nationis sue. i hur
chaldeoz. Duxerūt autē abrā. & nachor
uxores. Nomē uxoris abram. sarai.
Et nomē uxoris nachor. melcha filia
aram patris melche. & patris iesche. Erat
autē sarai sterilis nec habebat filios.
Tulit itaq; thare abram filium suū. &
loth filium aram filiū filij sui. & sarai
nurū suā. uxorē abrā filij sui. & eduxit
eos de hur chaldeoz. ut irent in terrā
chanaan. Venerunq; usq; haram. &
habitauerūt ibi. Et facti sūt dies thare
ducentoz quīq; ānoz. & mortu⁹ est i haran.

Dixit autē dñs ad abram. xii

Egredere de terra. & de cognatiōne tua. & de domo patris tui. et veni in
terrā quā monstrauero tibi. Faciāq;
te in gentem magnā. et benedicā tibi
et magnificabo nomē tuū. eritq; benedictus. Benedicam benedicentibz tibi.
& maledicam maledicentibz tibi. atq;
in te benedicent vniuerse cognatiōnes
terre. Egressus est itaq; abram sicut
preceperat ei dñs. & iuit cū eo loth. Septuagintaquīnq; annoz erat abram: cū
egrederet de haram. Tulitq; sarai uxorē

ſuã·et loth filiũ frĕs ſuũ·vniuerſamq; ſubſtantiã quã poſſederãt·z animas quas fecerant in haram·z egreſſi ſunt ut irent ĩ terrã chanaan. Cumq; venſſent ĩ eã·peruenerunt abram terrã uſq; ad locũ ſychem·et uſq; ad conuallem illuſtrem. Chananeus autẽ tunc erat in terra. Apparuit autẽ dñs abram z dixit ei. Semĩni tuo dabo terrã hanc. Qui edificauit ibi altare domino qui apparuerat ei·et inuocauit ibi nomẽ eius. Et ĩnde tranſgrediẽs ad montẽ qui erat contra orientẽ bethel·tetendit ibi tabernaculũ ſuũ·ab occidente habẽs bethel·z ab oriente hay. Edificauit q; ibi altare dño·z inuocauit nomen ei⁹. Perexitq; abram vadẽs·z ultra pgrediẽs ad meridiẽ. Facta ẽ autẽ fames in terra. Deſcenditq; abram in egiptũ ut peregrinarẽ ibi. Preualuerat enĩ fames in terra. Cumq; ppe eſſet ut ingrederetur egiptum·dixit ſarai uxori ſue. Noui q; pulchra ſis mulier·et q; cũ viderĩt egipti·dicturi ſũt·q; uxor illi⁹ eſt·z interficĩt me:z te reſeruabũt. Dic ergo obſecro te:q; ſoror mea ſis·ut bene ſit michi ppter te·et viuat anima mea ob gratiã tui. Cũ itaq; ingreſſus eſſet abrã egiptũ:viderũt egipti mulierẽ q; eſſet pulchra nimis. Et nunciauerũt principes pharaonis z laudauerũt eã apud illũ. Et ſblata ẽ mulier ĩ domũ pharaonis·abram uero bene uſi ſunt propt illã. Fuerũtq; ei oues·z boues·et aſini·z ſerui·et famule·z aſine·et cameli. Flagellauit autẽ dñs pharaonẽ plagis maximis·z domũ ei⁹·pp̃ter sarai uxorem abram. Vocauitq; pharao abram·z dixit ei. Quid nam ẽ hoc q̃ feciſti michi: Quare nõ indicaſti mihi q; uxor tua eſſet: Quãobrem dixiſti eſſe ſororẽ tuã·ut tollerẽ michi

ram ĩ uxorẽ. Nũc igit̃ ecce coniux tua accipe eam·z uade. Precepitq; pharao ſuper abram uiris·z deduxerunt eum z uxorẽ ei⁹·z oĩa que habebat. xiij

Aſcendit ergo abram de egipto: ipſe et uxor eius·et omnia que habebat·z loth cum eo: ad auſtralem plagam. Erat autẽ dines valde ĩ poſſeſſione auri et argenti. Reuerſusq; ẽ p iter quo uenerat a meridie in bethel uſq; ad locũ ubi prius fixerat tabernaculum inter bethel·z hay·i loco altaris quẽ fecerat pri⁹·z inuocauit ibi nomẽ dñi. Sed z loth qui erat cũ abram:habebant greges ouiũ z armenta·z tabernacula·nec poterat eos capere terra ut habitarent simul. Erat quippe ſubſtantia eor multa·z nequibant habitare ſimũ. Vnde facta ẽ rixa inter paſtores gregũ abram et loth. Eo autẽ tpe chananeus z pherezeus habitabãt ĩ illa terra. Dixit ergo abram ad loth. Ne queſo ſit iurgiũ inter me et te·et inter paſtores meos et paſtores tuos·frĕs enĩ ſumus. Ecce vniuerſa terra coram te eſt·recede a me obſecro. Si ad ſiniſtrã ieris:ego dextrã tenebo·ſi tu dextram elegeris:ego ad ſiniſtrã pgã. Eleuans itaq; loth oculos·vidit omnẽ circa regionem iordanis·que vniuſa irrigabat anteq; ſubuerterẽ dñs ſodomam z gomorram:ſicut paradiſus dñi·z ſicut egipt⁹ venientibus ĩ ſegor. Elegitq; ſibi loth regionẽ circa iordanem·et receſſit ab oriente. Diuiſiq; ſũt alterutr a fratre ſuo. Abram habitauit ĩ terra chanaan. Loth uero morat⁹ eſt in oppidis que erant circa iordanẽ·z habitauit in ſodomis. Homines autẽ ſodomite pſſimi erãt·z peccatores coram dño nimis. Dixitq; dñs ad abrã·poſtq; diuiſus ẽ ab eo loth. Leua oculos tuos ĩ directũ

et uide a loco in quo nũc es: ad aquilonem et meridiem·ad orientem et occidentem. Omnẽ terrã quã conſpicis tibi dabo·z ſemĩni tuo uſq; in ſempiternum. Faciãq; ſemen tuũ ſicut puluerẽ terre. Si quis poteſt hoĩm numerare pulueres terre·ſemen q; tuũ numerare poterit. Surge ergo·z pambula terrã in lõgitudinẽ·z in latitudinẽ ſuã:ſa tibi dabo⁹ ſum eã. Mouens igit̃ tabernaculũ ſuũ abram·venit·z habitauit iuxta conuallem mambre·que eſt in hebron. Edificauitq; ibi altare dño. xiiij

Factũ ẽ autẽ in illo tpe ut Amraphel rex ſennaar·z arioch rex ponti·z chodorlaomor rex elamitarum et thadal rex gentiũ·inirent bellũ cõtra bala regẽ ſodomoz·z contra berſa regem gomorre·z cõtra ſennaar regẽ adamĩ·z contra ſemeber regẽ zeboyim·necnon z rex bale que ẽ ſegor·et direxerũt aciem cõtra eos ĩ valle ſilueſtri·ſalierũt aduerſus chodorlaomor regẽ elamitarum·z thadal regem gentiũm·et amraphel regẽ ſennaar et arioch regẽ ponti·

ginti reges aduerſus quinq;. Vallis autẽ ſilueſtris habebat puteos multos bituminis. Itaq; rex ſodomoz et rex gomorre·terga verterunt ceciderunq; ibi·et qui remanſerant·fugerunt ad montẽ. Tulerũt autẽ omnẽ ſubſtantiã ſodomoz·et gomorreoz·et uniuerſa que ad cibum pertinent·et abierunt. Abram et loth et ſubſtantiã ei⁹·filiũ frĕs abram·qui habitabat ĩ ſodomis. Et ecce unus qui euaſerat·nunciauit abram hebreo·qui habitabat ĩ cõualle mambre amorrei·fratris eſchol·z frĕs aner. Iſti enĩ pepigerãt fedus cũ abrã. Vbi cũ audiſſet abram·captũ videlicet loth fratrem ſuũ·numerauit expeditos vernaculos ſuos trecentos decẽ octo·z purſecutus eſt eos uſq; dan. Et diuiſis ſocĩis irruit ſup eos nocte. Perculſitq; eos et purſecut⁹ ẽ eos uſq; hoba·et ptem cepit ĩ eſt ad leuam damaſci. Reduxitq; omnẽ ſubſtantiã·et loth frẽm ſuũ cũ ſubſtantia illius·mulieres q; et pplm. Egreſſus ẽ autẽ rex ſodomoz ĩ occurſũ ei⁹·poſtq; reuſus ẽ a cede chodorlaomor z regũ qui cũ eo erant·ĩ valle ſabe que eſt vallis regis. At uero melchiſedech rex ſalem·pferens panẽ et vinũ. Erat enĩ ſacerdos dei altiſſimi·benedixitq; ei·et ait. Benedictus abram deo excelſo qui creauit celũ z terrã·z benedict⁹ deus excelſus·quo protegente hoſtes in manibus tuis traditi ſũt·et dedit ei decimas ex omnibus. Dixit autem rex ſodomoz ad abram. Da michi animas·cetera tolle tibi. Qui rndit ei. Leuo manum meã ad dñm deũ excelſum·poſſeſſorẽ celi z terre·q; a filo ſubtegminis uſq; ad corrigiã caligę nõ accipiã ex omnibs q; tua ſunt·ne dicas·ego ditaui abrã·exceptis hijs que comederũt iuuenes·et partibus virorũ qui uenerunt mecũ·

anuer·eschol et mambre·ipsi accipient
partes tuas. Capm xiij.
Hijs itaq; transactis·factus est ser-
mo dñi ad abram p visionē dicens:
Noli timere abram·ego protector tuus
et merces tua magna nimis. Dixitq;
abram. Dñe deus ḋ dabis michi?
Ego vadam absq; liberis·et filius p-
curatoris domus mee·iste damascus
elyezer. Addidit q; abrā. Michi aut
nō dedisti semē·et ecce vernaculus meus
heres meus erit. Statimq; sermo dñi
ad ē dicens. Non erit hic
heres tuus·sed qui egredietur de vētre tuo·
ipe habebis heredē. Eduxitq; eū foras·
et ait illi. Suspice celū·et numera stellas
si potes. Et dixit ei. Sic erit semen tuū.
Credidit abram deo·et reputatū est illi
ad iusticiā. Dixitq; ad ē. Ego dñs q
eduxi te de hur chaldeoꝝ·ut darem tibi
terrā istā et possideres eam. At ille ait.
Dñe deus·unde scire possum q possi-
surus sim eā? Et respondit dñs. Su-
me mihi vaccā trienne et capram
trienniā·et arietē annoꝝ trū·turturem
q; et columbā. Qui tollēs univsa hec
divisit ea p medium et vitulos pres ora
se·alteruter eos posuit. Aues aut non
divisit. Descenderūtq; volucres super
cadavera et abigebat eas abrā. Cūq;
sol occuberet·pavor irruit sup abram
et horror magn? et tenebrosus invasit
ē. Dictūq; est ad ē. Scito p noscens
q peregrinū futurū sit semen tuū in terra
nō sua·et subicient eos seruituti·et affli-
gent quadringētis annis. Verūtamen
gentem cui seruituri sūt ego iudicabo·
et post hec egredientur cū magna sub-
stancia. Tu aut ibis ad pres tuos in
pace sepultus in senectute bona. Gene-
ratione autem quarta reuertētur huc.
Nec dū enim complete sunt iniquitates
amorreoꝝ usq; ad pns tps. Cum
ergo occubuisset sol·facta est caligo te-
nebrosa·et apparuit clibanus fumās
et lampas ignis transiens inter diui-
siones illas. In die illo pepigit dñs
fed? cū abrā dicēs. Semini tuo dabo
terrā hanc·a fluuio egipti usq; ad flu-
uium magnū eufraten. Cineos et cene-
zeos·cethimoneos·et hetheos·et ferezeos·
raphayim q; et amorreos·chananeos·
et gergeseos·et iebuseos. Capm xvj.
Igitur sarai uxor abram nō genuerat
sibi liberos·sed habēs ancillā egipti-
nomine agar·dixit marito suo. Ecce
cōclusit me dñs ne parerem·ingredere
ad ancillā meā·si forte saltē ex illa sus-
cipiam filios. Cūq; ille acquieuisset de-
precanti·tulit agar egiptā ancillā suā·
post annos decē quā habitare coperāt
in terra chanaan·et dedit eā viro suo
uxorē. Qui ingressus ē ad eā. At illa
cōcepisse se vidēs·despexit dñam suā.
Dixitq; sarai ad abrā. Iniuste agis
cōtra me. Ego dedi ancillā meā in sinū
tuū·q vidēs q cōceperit·despectui me
habet. Iudicet dñs inter me et te. Cui
respōdit abram. Ecce ait ancilla tua
in manu tua est·utere ea ut libet. Affli-
gente igitur eā sarai·fugā iniit. Cūq;
invenisset eā ang?us dñi iuxta fontē
aque in solitudine que est in via sur
in deserto·dixit ad illā. Agar ancilla
sarai·unde venis·et quo vadis? Que
rndit a facie sarai dñe mee ego fugio.
Dixitq; ei angelus dñi. Revertere ad
dñam tuā·et humiliare sb manu illi?.
Et rursum. Multiplicās multi-
plicabo semē tuū·et nō numerabit pre
multitudine. At ille ps. Ecce ait. Cō-
cepisti·et paries filiū·vocabisq; nomē
ei? ysmael·eo q audierit dñs afflictio-
nem tuā. Ipse erit ferus homo·manus

eius cōtra omnes·et manus omniū
cōtra ē. Et e regione uniuscuiusq; tabernā
suoꝝ fixit tabernacla. Vocauit aut ang?us
agar nomē dñi qui loquebat ad eā·
tu deus qui vidisti me. Dixit enim. Pro-
fecto hic vidi posteriora videntis me.
Propter apellauit puteū illū: puteū
viuētis et vidētis me. Ipse ē inter cades
et barad. Peperitq; agar abre filiū·q
vocauit nomen eius ysmahel. Octo-
ginta et sex annoꝝ erat abram: cūdo
peperit ei agar ysmahelem. Capm xvij.
Postq; vero nonaginta et nouem
annoꝝ esse coperat·apparuit ei de?.
Dixitq; ad ē. Ego dñs omnipotens.
Ambula coram me et esto perfectus.
Ponamq; fedus meū inter me et te·et
multiplicabo te vehemēter nimis. Ce-
dit abram pronus in faciem. Dixitq;
ei deus. Ego sum·et ponam pactum
meū tecum·eritq; pater multaꝝ gentiū.
Nec ultra vocabit nomē tuū abram:
sed apellaberis abrahām·quia patrē
multaꝝ gentiū constitui te. Faciāq; te
crescere vehementissime·et ponam te in
gētibus·regesq; ex te egredientur·et statuā
pactū meū inter me et te et inter semen
tuum·post te in generationibus tuis
fedus sempiternū·ut sim deus tuus·et
seminis tui post te. Daboq; tibi et semi-
ni tuo post te terram peregrinationis
tue·omnē terrā chanaan in possessio-
nem eternā·eroq; deus eoꝝ. Dixit iterū
de? ad abrahām. Et tu ergo custodies
pactū meū·et semē tuū post te in gene-
rationibus suis. Hoc est pactū meū q̄d
observabitis inter me et vos et semen
tuū post te. Circūcidē ex vobis omne
masculinū·et circūcidetis carnē p̄pucij
vestri·ut sit in signū federis inter me et
vos. Infans octo dier circūcidē vo-
bis. Omne masculinū in generatiōnibus
vestris·tam vernaculus q; emptitius
circumcidē et quicūq; fuerit de stirpe
tua. Eritq; pactū meū in carne tua in
fedus eternū. Masculus cui? preputij
caro circūcisa nō fuerit·delebit anima
illa de pplo suo: quia pactū meū irritū
fecit. Dixit q; de? ad abrahā. Sarai
uxorē tuam nō vocabis sarai·sed sa-
ram. Et benedicā ei·et ex illa dabo tibi
filiū cui benedicturus sum. Eritq; in
nationes·et reges pploꝝ orientur ex eo.
Cecidit abraham in faciē suā·et risit
in corde suo dicens. Putasne centenario
nascet filius·et sara nonagenaria
pariet? Dixitq; ad dñm. Vtinā ysma-
hel vivat coram te. Et ait dñs ad abra-
ham. Sara uxor tua pariet tibi filiū·
vocabisq; nomē ei? ysaac. Et statuā
pactū meū illi in fedus sempiternū·et
semini eius post eū. Sup ysmahel q;
exaudiui te. Ecce benedicā ei·et augebo
et multiplicabo eū valde. Duodecim
duces generabit·et faciā illū crescere in
gentē magnā. Pactū vero meū statuā
ad ysaac·quē pariet tibi sara tpe isto:
in anno altero. Cumq; finitus esset ser-
mo loquentis cū eo: ascendit deus ab
abraham. Tulit aut abraham ysma-
hel filiū suū·et dñōs vernaculos dom?
sue·univsos quos emerat: et cunctos
mares ex omnibus viris domus sue: et
circūcidit carnē p̄pucij eoꝝ·statim in
ipa die sicut pceperat ei de?. Abrahā
nonaginta et nouē erat annoꝝ·q̄n-
do circūcidit carnē p̄pucij sui·et ysmahel
filius suus tredecim annos impleue-
rat: tpe circūcisionis sue. Eadem die
circūcisus ē abraham·et ysmahel fili?
eius·et omnes viri domus illius·tam
vernaculi q; emptitij et alienigene pa-
riter circūcisi sunt. Capm xviij.
Apparuit aut ei dñs in conuallē

mambre: sedenti in ostio tabernaculi
sui in ipso feruore diei. Lūq; eleuasset
oculos: apparuerūt ei tres viri stātes
prope eū. Quos cum vidisset: cucurrit
in occursum eor de ostio tabernaculi
sui: & adorauit in terra & dixit. Dñe si
inueni gratiā i oculis tuis ne trāseas
seruū tuū: sed afferam paxillum aque:
et lauent pdes vri & requiescite sub ar-
bore. Ponāq; buccellā panis: & roborate
cor vrm postea trālibitis. Idcirco
enim declinastis ad seruū vrm. Qui dixe-
runt. Fac ut locutus es. Festinauit
abraham in tabernaculū ad saram:
dixitq; ei. Accelera tria sata similæ cō-
misce: & fac subcinericios panes. Ipse
vero ad armentū cucurrit: & tulit inde
vitulū tenerrimū et optimū: deditq; pu-
ero. Qui festinauit: & coxit illū. Tulit q;
butyr & lac: & vitulū quē coxerat: & po-
suit corā eis. Ipe vero stabat iuxta eos
sub arbore. Lūq; comedissent dixerūt
ad eū. Vbi ē sara uxor tua? Ille respō-
dit. Ecce i tabernaculo ē. Cui dixit. Reuer-
tens veniā ad te tēpore isto: vita comi-
te: et habebit filiū sara uxor tua. Quo
audito: sara rsit post ostiū tabernacli.
Erāt aūt ambo senes: puectiq; etatis:
& desierant fare fieri mulieria. Que ri-
sit occulte dnōs. Postq; defecit et dñs
meus veculus ē: voluptati operā dabo.
Dixit aūt dñs ad abraham. Quare
risit sara uxor tua dicens: Numq; vere
paritura sū anus? Numd deo quicq;
ē difficile. Iuxta condictū reuertar ad
te hoc eodē tpe: vita comite: & habebit
sara filiū. Negauit sara: dicens. Nō
risi timore pcita. Dixit aūt. Non est
ita: sed risisti. Cū ergo surrexissent
inde viri: direxerūt oculos contra sodo-
mam: & abraham simul gradiebatur
deducēs eos. Dixitq; dñs. Non celare
potero abraham que gesturus sum: cū
futurus sit in gentē magnā ac robustis-
simā: & benedicende sunt in eo omnes
nationes terre. Scio enim ppterea sit
filijs suis: & domui sue post se: ut custo-
diant viam dñi: et faciant iudiciū et
iusticiam: ut adducat dominus super
abraham oīa que locutus est ad eum.
Dixit itaq; dñs. Clamor sodomorū
& gomorreoz multiplicat? ē: & peccatū
eor aggrauatū est nimis. Descendā
et videbo: utrū clamorē qui venit ad
me: opre cpleuerint: an non est ita ut
sciam. Conuertentesq; se inde: & abierūt
sodomā. Abrahā vero adhuc stabat
corā dño: & appropinquās ait. Nunq;
ꝯdas iustū cū impio? Si fuerint
quinquaginta iusti i ciuitate: putāt si-
mul: & nō parces loco illi ppter quinq;-
ginta iustos: si fuerint in eo? Absit a te
ut rem hāc facias: & occidas iustū cū
impio: fiatq; iustus sicut impius. Non
est hoc tuū: qui iudicas omnē terram.
Nequaq; facies iudiciū hoc. Dixitq;
dñs ad eum. Si inuenero sodomis
quinquaginta iustos in medio ciuita-
tis: dimittā omni loco ppter eos. Re-
spondit abraham: & ait. Quia semel
cepi loquar ad dñm deū meū cū sim
pulvis & cinis. Quid si min? quinqua-
ginta iustis quinq; fuerit: delebis ppter
quadraginta quinq; vniuersam urbē.
Et ait. Nō delebo si inuenero ibi qua-
dragintaquinq;. Rursūq; locutus est
ad eū. Si aut ꝑaginta ibi inuenti
fuerint quid facies? Ait. Non peram
ppter ꝑaginta. Ille quesso ne ꝯ
indigneris dñe si loquar. Quid si ibi
inuēti fuerint triginta. Respōdit. Nō
faciam. Si inuenero triginta. Quia
semel ait. cepi: loquar dominū meū.
Quid si ibi inuenti fuerint viginti: ait.

Non interficiā ppter viginti. Obsecro
inquit ne irascaris dñe: si loquar ad-
huc semel. Quid si inuenti fuerint ibi
decem? Dixit. Non delebo ppter decem.
Abiit dñs postq; cessauit loqui ad
abrahā: et ille reuersus ē in locū suū.
Venerūtq; duo angeli xviii
sodomā vespere: sedente loth in
foribus ciuitatis. Qui cū vidisset eos
surrexit: et ruit obuiā eis: adorauitq;
pronus in terrā et dixit. Obsecro dñi
declinate in domū pueri vri: & manete
ibi. Lauate pdes vros et mane ꝓfi-
scemini i viā vrām. Qui dixerunt. Mi-
nime: sed in platea manebim?. Cōpu-
lit illos oppido ut diuerterēt ad eū. Iu-
gressiq; domū eius fecit cōuiuiū: coxit
azima: et comedērūt. Priūs autem q;
irent cubitū: viri ciuitatis vallauerūt
domū illius: a puero usq; ad senē: oīs
ꝓfus simul. Vocauerūt loth & dixerūt
ei. Vbi sunt viri qui ingressi sunt ad te
nocte. Educ illos huc ut cognoscam?
eos. Egressus ad eos loth post tergū
adduxit ostiū: ait. Nolite quesso fieri
mei: nolite malū hoc facere. Habeo du-
as filias: que necdū cognouerūt virū.
Educā eas ad vos: et abutimini eis
sicut vobis placuerit: dūmodo viris
istis nichil mali faciatis: quia ingres-
si sunt sub umbra culminis mei. At
illi dixerūt. Recede illuc. Et rursus. In-
gressus es inquiūt ut aduena: nūqd
ut iudices. Te ergo ipm magis q; ipos
affligem?. Vimq; facientes loth vehe-
mētissime. Iamq; ꝑe erat ut effringe-
rent fores: & ecce miserūt manū viri: et
introduxerūt ad se loth: clauseruntq;
ostiū: eos qui foris erāt percusserūt ce-
citate: a minimo usq; ad maximū: ita
ut ostiū inuenire non possent. Dixe-
runt aūt ad loth. Habes hic quēpiā
tuorū generum: aut filios aut filias.
Omnes q tui sūt: educ de urbe hac. De-
lebim? enim locū istū: eo q increuerit
clamor eor corā dño: qui misit nos
ut ꝑdamus illos. Egressus itaq; loth:
locut? ē ad generos suos: qui acceptu-
ri erant filias eius: & dixit. Surgite et
egredimini de loco isto: quia delebit
dñs ciuitatē hanc. Et visus est eis q;si
ludēs loqui. Lunq; esset mane: rogē-
bant eū angeli dicentes. Surge tolle
uxorē tuā: & duas filias q̄s habes: ne
& tu pariter ꝑeas i scelere ciuitatis. Dis-
simulante illo: apphenderūt manū ei?
et manū uxoris ac duaꝝ filiaꝝ ei?: eo
q parceret dñs illi: eduxerūtq; eū: & po-
suerūt extra ciuitatē: ibiq; locuti sunt
ad eum dicentes. Salua animā tuā.
Noli respicere post tergum: nec stes in
omni loco circa regionē: sed i monte
saluū te fac: ne & tu simul ꝑeas. Dixit
q; loth ad eos. Quesso dñe mi: quia
inuenit seruus tu? gratiā corā te: et ma-
gnificasti gloriā et misericordiā tuā
quā fecisti mecum ut saluares aiam
meā: nec possum in monte saluari: ne
forte apphendat me malū et moriar.
Est ciuitas hic iuxta: ad quā possum
fugere parua: & saluabor in ea. Nūqd
non modica est: et viuet anima mea.
Dixitq; ad eū. Ecce etiā in hoc suscepi
ꝑces tuas: ut nō subuertā urbem pro
qua locutus es. Festina & saluare ibi:
quia nō ꝑtero facere quicq; donec in-
grediaris illuc. Idcirco vocatum est
nomē urbis illi? segor. Sol egressus
est sup terram: & loth ingressus ē segor.
Igit dominus pluit sup sodomā & go-
morram: sulphur & ignem a dño de
celo: & subuertit ciuitates has: et omnē
circa regionē: vniuersos habitatores
urbiū: et cūcta terre virētia. Respiciensq;

uxore eius post se · versa est in statuam
salis. Abraham aũt cõsurgens ma-
ne · ubi steterat ꝑius cũ dño : intuit
Sodomam et gomorrã · z uniuersam
terram regionis illius. Vidit
que ascendentem fauillam de terra : ſi fornacis
fumũ. Cũ eũ subuerteret dñs ciuitates
regionis illius : recordat⁹ est abrahe
et liberauit loth de subuersione urbiũ
in ꝙbus habitauerat. Ascendit
que loth de segor · et mansit in monte. Due ꝙ
filie ei⁹ cũ eo. Timuerat enĩ manere in
segor · z mansit in spelunca : ipe z due
filie ei⁹ cũ eo. Dixitq; maior ad minо-
rem. Pater noster senex ẽ · z nullus vi-
rus remansit in terra : qui possit ingre-
di ad nos iuxta morem vniuerse terre.
Veni inebriem⁹ cũ vino · dormiamus
q; cũ eo : ut seruare possim⁹ ex ꝑe nr̃o
semen. Dederũt itaq; ꝑi suo bibere vi-
num nocte illa. Et ingressa est maior
dormiuitq; cũ ꝑre. At ille non sensit
nec quãdo accubuit filia nec quãdo
surrexit. Altera q; die dixit maior ad
minorẽ. Ecce dormiui heri cũ ꝑre meo
dem⁹ ei bibere vinũ etiã hac nocte · z dor-
mies cũ eo ut saluem⁹ semen de patre
meo. Dederũq; etiã · z illa nocte patri
suo bibere vinũ. Ingressaq; minor fi-
lia dormiuit cũ eo. Et nec quidẽ tunc
sensit quãdo cõcubuerit · uel q̃ndo illa
surrexit. Cõpertũ ergo due filie loth
de patre suo. Pepertq; maior filiũ · et
vocauit nomen eius moab. Ipse est
pater moabitaꝝ usq; in presentẽ diem.
Minor q; ꝑperit filiũ · z vocauit nomẽ
eius amon · id est filius ꝓpli mei · ipe ẽ
pater amonitaꝝ usq; hodie.

Profectus inde abraham in terrã
australẽ · habitauit inter cades
et sur · z pegrinat⁹ ẽ i gerari. Dixitq;
de sara uxore sua : soror mea ẽ. Misit
rego abimelech rex gerare · z tulit eam.
Venit aũt dñs ad abimelech ỹ somnium
nocte · z ait illi. En morieris ꝓpter
mulierẽ quã tulisti · habet enĩ virum.
Abimelech vero non tetigerat eã · z ait.
Dñe num gentem ignorantẽ · z iustã
interficies : nõne ipe dixit mihi soror
mea est ? Et ipsa ait. Frater meus est.
In simplicitate cordis mei · z mũdicia
manuũ mearũ feci hoc. Dixitq; ad eũ
dñs. Et ego scio ỹ simplici corde feceris.
et ideo custodiui te ne peccares in me
· z non dimisi ut tangeres eam. Nunc
ergo redde viro suo uxorẽ · z orabit ꝓ
te q̃a ꝓpheta ẽ · z viues. Si aũt nolue-
ris reddere · scito ỹ morte morieris tu
et oĩa ꝙ tua sunt. Statimq; de nocte
consurgẽs abimelech · vocauit oẽs
seruos suos · z locut⁹ est uniuersa verba
hec in auribus eoꝝ. Timuerũtq; omnes
viri valde. Vocauit autem abimelech
etiã abraham · et dixit ei. Quid fecisti
nobis ? Quid peccauim⁹ in te · q̃a in-
duxisti sup me · z sup regnũ meũ pecca-
tũ grãde ? Que nõ debuisti facere : fecisti
nobis. Rursusq; expostulãs ait. Quid
vidisti ut hoc faceres ? Respõdit abra-
ham. Cogitaui mecũ dices. Forsitã nõ
ẽ timor dei i loco isto · z interficiẽt me ꝓp
uxorem meã. Alias aũt · z vere soror
mea est · filia ꝑis mei · z non filia ma-
tris mee · et duxi eam in uxorẽ. Postq;
aũt eduxit me deus de domo patris
mei · dixi ad eam. Hãc misericordiã fa-
ces mecũ · in omni loco ad quẽ ingre-
dientur · dices ỹ frater meus sum. Tulit
igit̃ abimelech oues · z vbues · z seruos
et ancillas · et dedit abraham. Reddi-
ditq; illi saram uxorẽ suã · et ait. Terca
coꝝ vobis est · ubicũq; tibi placuerit
habita. Sare aũt dixit. Ecce mille ar-
genteos dedi fratri tuo. Hoc erit tibi

in velamẽ oculoꝝ ad omnes qui tecũ
sunt · et quocũq; ꝓgreris memento re
depheñdã. Orante aũt abrahã : sana-
uit dñs abimelech et uxorẽ : ancillasq;
ei⁹ et pepererũt. Cõcluserat enim dñs
omnẽ vulvã domus abimelech : ꝓ-
pter saram uxorem abrahe.

Visitauit aũt deus saram sicut
promiserat · z impleuit q̃ locut⁹
est. Cõceptq; et peperit filiũ i senectute
sua : tpe quo ꝓdixerat ei dñs. Vocauit
q; abraham nomẽ filij sui quẽ genuit
ei sara : ysaac. Et circũcidit eũ octauo
die · sicut ꝓceperat ei deus · cũ esset
annoꝝ. Hac quippe etate ꝑis natus
ẽ ysaac. Dixitq; sara. Risũ fecit michi
deus · et quicũq; audierit : conridebit
michi. Rursũq; ait. Quis auditurus
crederet abraham : ꝙ sara lactaret filiũ
quẽ ꝓperit ei iã senex ? Creuit igit̃ puer
et ablactat⁹ ẽ. Fecitq; abrahã grande
cõuiuiũ in die ablactationis ei⁹. Cũq;
vidisset sara filiũ agar egiptie · ludẽ-
tem cũ ysaac filio suo · dixit ad abra-
ham. Eice ancillã hanc · z filiũ ei⁹. Nõ
enĩ erit hered filius ancille : cũ filio meo
ysaac. Dure accepit hoc abrahã pro
filio suo. Cui dixit deus. Non tibi vi-
deatur asperũ sup puero et sup ancilla
tua. Omnia que dixerit tibi sara : au-
di vocẽ ei⁹ · quia i ysaac vocabit̃ tibi
semen. Sed · z filiũ ancille faciã i gentẽ
magnã · quia semen tuũ est. Surrexit
itaq; abraham mane · z tollens panẽ
et vrceum aque : imposuit scapule eius
· tradiditq; puerũ · z dimisit eam. Que
cũ abisset · errabat i solitudine bersabee.
Cumq; consumpta esset aqua in vre-
abiecit puerũ subter vnã arborẽ · que
ibi erat · z abiit. Seditq; e regione ꝑ
cul : quasi q̃ potest arcus iacere. Dixit
enĩ. Non videbo morientẽ puerũ. Et
sedens contra leuauit vocẽ suã et fleuit.
Exaudiuit aũt deus vocẽ pueri. Vo-
cauitq; angel⁹ dñi agar de celo dicẽs.
Quid agis agar ? Noli timere. Exau-
diuit enĩ de⁹ vocẽ pueri : de loco i quo
est. Surge · z tolle puerũ · et tene manu
tua · quia in gentem magnã faciã eũ.
Aperuitq; oculos ei⁹ deus. Que videns
puteum aque : abiit · z impleuit vtren-
deditq; puero bibere · et fuit cũ eo. Qui
creuit et moratꝰ ẽ i solitudine. Factus
q; est vir iuuenis sagittarius. Habita-
uitq; in deserto pharan. Et accepit illi
mater sua uxorẽ de terra egipti. Eodẽ
tpe dixit abimelech et phicol princeps
exercitus ei⁹ ad abraham. Deus tecũ
est in uniuersis q̃ agis. Iura ergo per
dñm · ne noceas michi · z posteris meis
sed iuxta misericordiam quã
feci tibi : facies michi · z terre i qua vsat⁹
es aduena. Dixitq; abrahã. Ego iu-
rabo. Et increpauit abimelech ꝓpter
puteũ aque · quẽ vi abstulerãt serui ei⁹.
Respõditq; abimelech. Nescioui q̃s fe-
cerit hãc rẽ · sed · z tu nõ indicasti michi
et ego nõ audiui ꝓter hodie. Tulit ita-
q; abraham · oues · z boues · et dedit
abimelech. Percusserũtq; ambo fedus.
Et statuit abrahã septẽ agnas gregis
seorsũ. Cui dixit abimelech. Quid sibi
volunt septem agne iste · quas stare
fecisti seorsum ? At ille. Septẽ inquit
agnas accipies de manu mea · ut sint
michi in testimoniũ · quũ ego fodi pu-
teum istũ. Ideirco vocat⁹ est locus ille
bersabee : quia ibi vterq; iurauit · et in-
ierũt fed⁹ ꝓ puteo iuramẽti. Surrexit
aũt abimelech · z phicol princeps ex-
ercitus eius · reuersiq; sunt in terrã pa-
lestinoꝝ. Abraham vero plantauit
nemus in bersabee · et invocauit ibi
nomen dei eterni · et fuit colonus terre

palestinoꝝ diebus multis. xxij

Que postꝛ gesta sunt: temptauit deus abrahaam. et dixit ad eum. Abraham abraham. Ille respondit. Adsum. At illi. Tolle filiū tuū unigenitum quem diligis ysaac. ⁊ vade in terrā visionis atq; ibi offeres eū i holocaustū: sup unū montū quē mōstrauero tibi. Igit̄ abrahaam de nocte surgens. strauit asinū suū. duōs secum duos nuncios. ⁊ ysaac filiū suū. Cūq; cōcidisset ligna i holocaustū. abijt ad locū quē preceperat ei de⁹. Die aūt tertio eleuans oculos vidit locū procul. dixitq; ad pueros suos. Expectate hic cū asino. ego ⁊ puer illuc usq; properantes. postꝛ adorantes⁹ reuertemur ad vos. Tulit q̄ ligna holocausti. ⁊ imposuit sup ysaac filiū suū. Ipse vero portabat in manibꝫ: ignem et gladiū. Cūq; duo pergerent simul. dixit ysaac patri suo. Pater mi? At ille respōdit. Quid vis fili? Ecce inquit ignis ⁊ ligna. ubi est victima holocaustis? Dixit autem abraham. Deus p̄uidebit sibi victimā holocausti fili mi. Pergebāt ergo pariter. ⁊ venerūt ad locū quē ostenderat ei deus. i quo edificauit altare. et desup ligna rōposuit. Cūq; colligasset ysaac filiū suū. posuit eū in altare super struem lignorū. Extenditq; manū et arripuit gladiū. ut immolaret filiū suū. Et ecce angelus dñi de celo clamauit dicēs. Abrahā abrahā. Qui respōdit. Adsū. Dixitq; ei. Nō extendas manū tuā sup puerū: neq; facias illi quicq;. Nūc cognouī q̄ timeas dñm. ⁊ nō pepercisti unigenito filio tuo p̄pter me. Leuauit abrahā oculos suos. vidit̄q; post tergū arietē inter vepres. hereuē cornibꝫ. Quē assumēs. obtulit holocaustū pro filio. Appellauitq; nomen loci illius. dñs vider. Vnde usq; hodie dicit̄. in mōte dñs videbit. Vocauit aūt angelus dñi abraham secūdo de celo dicens. Per memetipm iurau dicit dñs. q̄a fecisti hāc rem. et nō pepercisti filio tuo unigenito p̄pter me. benedicam tibi et multiplicabo semē tuū sicut stellas celi. et velut arenā que est in littore maris. Possidebit semē tuū portas inimicoꝝ suoꝝ. et benedicentur in semine tuo oēs gētes terre. q̄a obedisti voci mee. Reuersus ē abrahā ad pueros suos. abierūtq; bersabee simul. ⁊ habitauit ibi. Ipsis itaq; gestis nūciatū est abrahā. q̄ melcha q̄q; genuisset filios nachor fratri suo. hus p̄mogenitū. et buz fratrem ei⁹. ⁊ camuel p̄rem syroꝝ. ⁊ casid. et azau. pheldas q̄q;. ⁊ jelach. ⁊ bathuel. de quo nata est rebecca. Octo istos genuit melcha: nachor fratri abraham. Cōcubina vero illi⁹ nōie roma. peperit thabee. et gaon. et thaas. et maacha.

Vixit aūt sara centūvigin- xxiij
tiseptē ānis: et mortua ē in ciuitate arbee. q̄ est hebron i terra chanaan. Venitq; abrahā ut plangeret et fleret eā. Cūq; surrexisset ab officio funeris: locut⁹ ē ad filios heth dicēs. Aduena sū. ⁊ peregrin⁹ apud vos: date michi ius sepulcri vobiscū. ut sepeliā mortuum meū. Respōderūt filii heth dicentes. Audi nos dñe. Princeps dei es apud nos. i electis sepulcris nr̄is sepeli mortuū tuū. nullusq; te prohibere poterit: quin in monumēto ei⁹ sepelias mortuū tuū. Surrexit abrahā et adorauit pplm terre. filios videlicet heth. Dixitq; ad eos. Si placet anime vr̄e ut sepeliā mortuū meū. audite me. et intercedite pro me apud ephron filiū seoꝝ. ut det michi speluncā duplicē quā habet i extrema parte agri sui. Pecunia digna

tradat eā michi coram vobis. in possessionē sepulcri. Habitabit aūt ephron in medio filiorū heth. Respondit̄q; ephron ad abrahā. audis audientibꝫ qui ingrediebant̄ porta ciuitatis illi⁹. dicēs. Neq̄q̄ ita fiet dñe mi. sed tu magis ausculta nr̄i loquor. Agrū trado tibi et speluncā q̄ in eo ē. p̄sentibꝫ filijs populi mei. sepeli mortuum tuū. Adorauit abraham coram dño et populo terre. ⁊ locutus est ad ephron. audiente plebe eius. Queso ut audias me. Dabo pecuniā pro agro. suscipe eam. et sic sepeliā mortuū meū in agro. Respōditq; ephron. Dñe mi audi me. Terra quā postulas. quadringentos siclos argenti valet. istud est pretium inter me ⁊ te. sed quantū est hoc. sepeli mortuū tuū. Quod cū audisset abraham. appendit pecuniā quā ephron postulauerat. audientibus filijs heth quadringentos siclos argēti. ⁊ placē monete publice. Cōfirmatusq; ē ager quondā ephronis. i quo erat spelūca duplex: respiciens mambre. tam ipe quā speluncā. ⁊ omnes arbores eius in cūctis finibꝫ ei⁹ p circuitū: abrahe in possessionē. Videntibus filijs heth. et cūctis qui ingrabāt portā ciuitatis illius. Atq; ita sepeliuit abrahā sarā uxorē suā. in spelūca agri duplici qui respicit̄ mambre. Hoc est chron. in terra chanaan. Et confirmat⁹ est ager. ⁊ antrū q̄ erat i eo. abrahe i possessionē monumēti. a filijs heth. xxiiij

Erat aūt abraham senex dieruq; multoꝝ. ⁊ dñs i cūctis benedixerat ei. Dixitq; ad seruū seniorē domꝰ sue qui p̄erat omnibꝫ q̄ habebat. Pone manū tuā subter femur meū. ut adiurem te p deū celi ⁊ terre. ut nō accipias uxorē filio meo de filiabꝫ chananeoꝝ. inter quos habito: sed ad terram ⁊ cognationem meā proficiscaris. et inde accipias uxorem filio meo ysaac. Respōdit seruus. Si noluerit mulier venire mecū in terrā hanc. nūquid reducere debeo filiū tuū ad locū de quo tu egressus es? Dixitq; abraham. Cauе ne quando reducas filiū meū illuc. Dñs celi et terre qui tulit me de domo p̄tris mei. ⁊ de terra nativitatis mee. q̄ locut⁹ est michi. et iurauit michi dicens. semini tuo dabo terram hanc: ipse mittet angelū suū coram te. ⁊ accipies inde uxorē filio meo. Si aūt mulier noluerit sequi te. non teneberis iuramento: filiū tantū meū ne reduxeris illuc. Posuit ergo seruus manum sub femore abraham dñi sui: ⁊ iurauit illi super sermone hoc. Tulitq; decē camelos de grege dñi sui. ⁊ abijt. et omnibꝫ bonis eius portans secū: profectusq; pergebat in mesopotamiā. ad urbē nachor. Cumq; camelos fecisset accūbere extra oppidum. iuxta puteū aque. vespere. eo tempore quo solent mulieres egredi ad hauriendā aquā: orauit dicēs. Dñe deus dñi mei abraham. occurre obsecro michi hodie: et fac misericordiā cū dño meo abrahā. Ecce ego sto prope fontē aque: et filie habitatorū hui⁹ ciuitatis egredient̄ ad hauriendā aquā. Igit̄ puella cui dixero. inclina hydriā tuā ut bibā. ⁊ illa respōderit. bibe. quin ⁊ camelis tuis dabo potū: ipsa est quā p̄parasti seruo tuo ysaac. ⁊ per hoc intelligam. q̄ feceris misericordiā cū dño meo abraham. Stando autē intra se verba ꝓficiebat. ⁊ ecce rebecca egrediebatur filia bathuel filij melche uxoris nachor fratris abrahā. habēs hydriam in scapula sua: puella decora nimis. virgoq; pulcherrima. ⁊ incognita viro.

Descenderat autē ad fontē ⁊ impleuerat ydriā aquā: ac reuertebat. Occurritq; ei seruus et ait. Pauxillū aque michi ad bibendū prebe de ydria tua. Que rūdit. Bibe dñe mi. Celeriterq; deposuit ydriam sup vlnā suā: et dedit ei potum. Cumq; ille bibisset: adiecit. Omnī ⁊ camelis tuis hauriā aquam: donec cūcti bibant. Effundensq; ydriā in canalibus recurrit ad puteū ut hauriret aquā: et hausta omnibꝫ camelis dedit. Ipe autē contemplabatur eam tacitus: scire volēs vtrū prosperū iter suū fecisset deus an nō. Postq; autē bibere cameli protulit vir inaures aureas: appendentes siclos duos: ⁊ armillos totidem: pondo siclorū decem. Dixitq; ad eā. Cuiꝰ es filia: Indica michi. Est in domo pris tui locus ad manendū: Que respōdit. Filia sum bathuelis filij nachor: quem peperit ei melcha. Et addidit dicēs. Paleaq; ⁊ fen plurimū est apud nos: ⁊ locus spaciosus ad manendū. Inclinauit se homo ⁊ adorauit dñm dicens. Benedictus dñs deus dñi mei abraham: qui non abstulit misericordiam ⁊ veritatē suā a dño meo: ⁊ recto itinere me ydux̄it in domū fratris dñi mei. Cucurrit itaq; puella: ⁊ nūciauit in domū matris sue omnia q̄ audierat. Habebat autē rebecca fratrem nomē laban. Qui festinꝰ egressus est ad hominē ubi erat fons. Cumq; vidisset inaures: et armillas in manibꝫ sororis sue: ⁊ audisset cūcta verba referētis hec locutꝰ ē michi homo: venit ad virū qui stabat iuxta camelos: ⁊ pe fontē aque: dixitq; ad eum. Ingredere benedicte dñi. Cur foris stas: ꝑparaui domū et locū camelis tuis. Et introduxit eū in hospitiū: ac destrauit camelos: deditq; paleas et fenū: et aquā ad lauandos pedes ramelorꝫ ⁊ virorꝫ qui venerant cū eo. Et appositus ē in ꝺspectu eiꝰ panis. Qui ait. Non comedā: donec loquar sermones meos. Rūdit ei. Loquere. At ille: seruus inquit abrahā sum. Et dominus benedixit dño meo valde ⁊ magnificatꝰ ē: et dedit ei oues ⁊ boues: argentū et aurum seruos et ancillas: camelos ⁊ asinos. Et ꝑpere sara uxor dñi mei: filiū dño meo i senectute sua: deditq; illi oīa q̄ habuerat. Et adiurauit me dñs meus dicēs. Nō accipies uxorē filio meo de filiabꝰ chananeorꝫ in quorꝫ terra habito: sed ad domū patris mei pergens: ⁊ de cognatione mea accipies uxorē filio meo. Ego vero respōdi dño meo. Quid si noluerit venire mecū mulier: Dñs ait i cuiꝰ cōspectu ambulo: mittet angelū suū tecū: et diriget viā tuā: accipiesq; uxorē filio meo de cognatione mea: ⁊ de domo pris mei. Innocens eris a maledictione mea: cū veneris ad proximos meos et non dederit tibi. Cum ergo hodie ad fontē aque et dixi. Dñe deus dñi mei abraham: si direxisti viā meā in qua nūc ambulo: ecce sto iuxta fontē aque: ⁊ virgo q̄ egredietur ad hauriendū aquā: audierit a me: da michi pauxillum aque ad bibendū de ydria tua: et dixerit michi: ⁊ tu bibe: ⁊ camelis tuis hauriā: ipa est mulier quā ꝑparauit dñs filio dñi mei. Cumq; hec tacitus mecum voluerem: apparuit rebecca veniens cū ydria quā portabat i scapula: descenditq; ad fontē: ⁊ hausit aquā. Et aio ad eam. Da michi paululū bibere. Que festinans deposuit ydriā de humero: et dixit michi. Et tu bibe: ⁊ camelis tuis tribuā potū. Bibi: ⁊ adequauit camelos. Interrogauitq; eam ⁊ dixi. Cuius es filia: Que respondit. Filia bathuelis fi-filij nachor: quē peperit ei melcha. Suspendi itaq; inaures ad ornandā faciē meā: ⁊ armillas posui in manibꝰ eiꝰ. Pronusq; adorauī dñm: benedicens dño deo dñi mei abraham: qui duxit me recto itinere: ut sumerē filiā fris dñi mei filio eiꝰ. Nūquid si facturus misericordiā et veritatē cū dño meo: indicare michi: sin autē aliud placet: et ipe dicite michi: ut vadam ad dexteram siue ad sinistrā. Rūdensq; laban ⁊ bathuel. A dño egressus est sermo. Non possumꝰ extra placitū eiꝰ quicq̄ aliud loqui tecū. Ecce rebecca coram te est: tolle eā et proficiscere: ⁊ sit uxor filij dñi tui: sicut locutꝰ ē dñs. Quod cū audisset puer abrahā: prostratusq; humi coram dño. Prolatisq; vasis argēteis et aureis: ac vestibus: dedit eā rebecce pro munere. Fratribꝰ q̄q; eius ⁊ matri dona obtulit. Initoq; cibo: potū sumpserūt pariter ⁊ bibentes mansērūt ibi. Surgens autē mane: locutus est puer. Dimittite me: ut vadam ad dñm meum. Rūderuntq; frēs eiꝰ ⁊ mater. Maneat puella saltē decem dies apud nos: et postea proficiscetur. Nolite ait me retinere: quia dño direxit viā meam. Dimittite me: ut pergā ad dñm meū. Et dixerūt. Vocemꝰ puellā: ⁊ queramus ipius voluntatē. Cumq; vocata venisset: interrogati sūt. Vis ire cū homine isto: Que ait. Vadā. Dimiserunt ergo eā et nutricē illius: seruumq; abrahā et comites eiꝰ: imprecantes ꝓspera sorori sue: atq; dicentes. Soror nr̄a es. Crescas in mille milia: et possideat semen tuū portas inimicorꝫ suorꝫ. Igit rebecca et puelle illius: ascēdis camelis secute sūt virū: qui festinus reuertebat ad dñm suū. Eo autē tpore deābulabat ysaac per viā q̄ ducit ad puteū ruuius nomē est vīentis et videntis. Habitabat enim in terra australi: et egressus fuerat ad meditādū i agro inclinata iam die. Cumq; eleuasset oculos: vidit camelos venientes procul. Rebecca q̄q; conspecto ysaac: descendit de camelo: et ait ad puerꝫ. Quis ē ille homo qui venit p agrū in occursū nobis: Dixitq; ei. Ipe est dñs meus. At illa tollēs velo palliū suū: cooperuit se. Seruus autē cūcta que gesserat: narrauit dño suo ysaac. Qui introduxit eā in tabernaculū sare matris sue: ⁊ accepit eam uxorem: et intantum dilexit eam: ut doloremq; qui ex morte matris eius acciderat temperaret. xxv

Abrahā vero aliā duxit uxorem nomine cethuram: que peperit ei zamrā: ⁊ iecan: ⁊ madan: ⁊ madian et iesboth: et sue. Iecan q̄q; genuit saba et dadan. Filij dadan fuerūt assurim et lathusim ⁊ laomin. At vero ex madian ortus ē epha: ⁊ opher: ⁊ enoch: et abida: ⁊ eldaa. Omnes hij filij cethure. Deditq; abraham cūcta que possederat ysaac: filijs autem concubinarū largitus est munera: et seperauit eos ab ysaac filio suo dū adhuc ipe viueret ad plagā orientalē. Fuerūt autē dies vite abrahe centū septuaginta quinq; annoꝝ: ⁊ defunctꝰ moꝝ est in senectute bona: plenus dieꝝ: congregatusq; est ad populū suū. Et sepelierūt eū ysaac ⁊ ysmahel filij sui in spelūca duplici: q̄ sita ē i agro ephron filij seor ethei: e regione mambre: quā emerat a filijs heth. Ibi sepultus ē ipe: et sara uxor eiꝰ. Et post obitū eiꝰ benedixit deus ysaac filio eius: qui habitabat iuxta puteū nomine viuentis: et videntis. Iste sūt generatōnes ysmahel

filij abrahe quē pperit ei agar egyptia famula sare: ⁊ hec nomina filioꝝ eoꝝ. in vocabulis ⁊ generationibus suis. Primogenitus ysmahelis nabaioth: deinde cedar· ⁊ abdehel· ⁊ mabsan· masma quoq; et duma· et massa· adad ⁊ thema ⁊ thur· ⁊ naphis ⁊ cedma. Isti sunt filij ysmahel: et hec nomina per castella et oppida eoꝝ· duodecim principes tribuū suaꝝ. Et facti sūt anni vite ysmahelis centumtriginta septē: deficiēsq; mortuus est· et appositus ad populū. Habitauit autem ab eiula usq; sur: q̄ respicit egyptū intrantibus assirios. Coram cūctis fratribus suis obiit. Hec sūt generationes ysaac filij abrahā. Abraham genuit ysaac. Qui cū quadraginta esset annoꝝ: duxit uxorem rebeccam· filiā bathuelis hꝛi· de mesopotamia· sororē laban. Deprecatusq; ē ysaac dñm pro uxore sua: eo q̄ esset sterilis. Qui exaudiuit eū et dedit conceptū rebecce: sed collidebant in utero ei⁹ paruuli. Que ait. Si sic michi futuꝝ erat: q̄d necesse fuit cōcipere ⁊ Perrexitq; ut cōsuleret dñm. Qui respōdēs ait. Due gētes sūt in utero tuo· et duo pli ex utero tuo diuident̄: populusq; populū superabit: ⁊ maior seruiet minori. Iam temp⁹ pariēdi aduenerat: ⁊ ecce gemini in utero eius reperti sunt. Qui p̄m⁹ egressus est rufus erat· ⁊ totus in morem pellis hispidus: vocatūq; est nomē eius esau. Protinus alter egrediēs· plantā fratris tenebat manu: et idcirco appellauit eum iacob. Sexagenarius erat ysaac quando nati sunt paruuli. Quibs adultis· factus ē esau vir gnarus venādi· et homo agricola: iacob autem vir simplex habitabat in tabernaculis. Ysaac amabat esau eo q̄ de venationibs illi⁹ vescerētur: et rebecca diligebat iacob. Coxit autem iacob pulmentū. Ad quē cū venisset esau de agro lassus ait. Da michi de cocturne hac rufa: quia oppido lassus sum. Quāobrem̄ vocatū ē nomē ei⁹ edom. Cui dixit iacob. Vende michi p̄mogenita tua. Ille respōdit. Ecce morior. Quid michi p̄derit p̄mogenita? Ait iacob. Jura ergo michi. Juranit ei esau· ⁊ vēdidit p̄mogenita: et sic accepto pane et lentis edulio comedit ⁊ bibit ⁊ abijt: parui pēdēs q̄ p̄mogenita vendidisset.

·xxvj·

Orta autem fame super terrā post eam sterilitatē que acciderat in diebus abrahā: abijt ysaac ad abimelech regē palestinoꝝ· in gerara. Apparuitq; ei dñs et ait. Ne descendas in egyptū: sed quiesce in terra quā dixero tibi ⁊ peregrinare in ea: eroq; tecū ⁊ benedicā tibi. Tibi enī et semini tuo dabo omnes has· regiones has· complēs iuramentū quod spopondi abrahā patri tuo: et multiplicabo semen tuum sicut stellas celi. Daboq; posteris tuis uniuersas regiones has: ⁊ benedicent̄ in semine tuo omnes gētes terre: eo q̄ obedierit abrahā voci mee· ⁊ custodierit p̄cepta mea: ⁊ mādata mea et cerimonias· legesq; seruauerit. Mansit itaq; ysaac in gerari. Qui cū interrogaret a viris loci illius sup uxore sua· respōdit. Soror mea ē. Timuerat enim cōfiteri q̄ sibi esset sociata coniugio: reputans ne forte interficerēt eū p̄pter illius pulcritudinē. Cūq; grandesceret dies plurimi et ibidē moraret· prospiciēs abimelech regē palestinoꝝ per fenestrā· vidit eū iocantē cū rebecca uxore sua: ⁊ accersito eo ait. Perspicuū est q̄ uxor tua sit. Cur mentitus es eam sororem tuam esse? Rndit. Timui ne morerer propter eā. Dixitq; abimelech. Quare imposuisti nobis? Ponuit coire quilpiam de populo cum uxore tua: et induxeras sup nos grande pccm. Precepitq; omni plo dicens. Qui tetigerit hominis hui⁹ uxorē· morte morietur. Seuit autē ysaac i terra illa: ⁊ inuenit in ipso anno centuplū. Benedixitq; ei dus· ⁊ locupletat⁹ ē hmo: ⁊ ibat p̄cedens atq; succrescens· donec magnus vehemēti efferet⁹ est: habuitq; possessiones ouiū ⁊ armentoꝝ ⁊ familie plurimū. Ob hoc inuidentes ei palestinoꝝ puteos quos foderāt serui p̄is illius abraham· illo tp obstruxerunt implentes humo: in tantū ut ipe abimelech dicēt ad ysaac. Recede a nobis: q̄m potentor nobis factus es valde. Et ille discedens ut veniret ad torrentē gerare habitaretq; ibi: rursum fodit alios puteos· quos foderāt serui p̄is sui abrahā: ⁊ quos illo mortuo olim obstruxerāt philistijm. Appellauitq; eos eisdem nominibs: q̄bs ante pater vocauerat. Foderuntq; in torrente· et repererūt aquā viuā. Sed et ibi iurgiū fuit pastoꝝ gerare· aduersus pastores ysaac dicentiū. Nostra ē aqua. Quāobrem nomen putei ex eo q̄d acciderat vocauit calumniā. Foderunt autē et aliū: ⁊ pro illo q̄ rixati sūt: appellauit q̄ eū inimicicias. Proceḍ⁹ inde fodit aliū puteū: pro quo nō cōtenderunt. Itaq; vocauit nomen eius latitudo dicens. Nunc dilatauit nos dūs: et fecit crescere sup terrā. Ascendit autē ex illo loco i bersabee: vbi apparuit ei dominus in ipa nocte dicens. Ego sum deus abraham p̄is tui. Noli timere: quia ego tecū sum. Benedicam tibi et multiplicabo semē tuū: p̄pter seruū meū abraham. Itaq; edificauit ibi altare dño: et invocato nōie dñi extendit tabernaculū· precepitq; suis ut foderēt puteū. Ad quē locū cū venisset de gerāris· abimelech ⁊ ochozath amici illi⁹. ⁊ phicol dux militū· locutus est ysaac. Quid venistis ad me hoiem quē odistis: ⁊ expulistis a vobis? Qui respōderūt. Vidim⁹ tecū esse dñm: ⁊ idcirco nos diximꝰ. Sit iuramentū inter nos· et meam⁹ fedus· ut nō facias nobis quicq; mali: sicut et nos nichil tuorū attigim⁹· nec feim⁹ q̄ē te lederet: sed cū pace dimisim⁹ auctū bñdictione dñi. Fecit ergo eis cōuiuiū. Et post cibū et potum surgētes mane· iurauerūt sibi mutuo: dimisitq; eos ysaac pacifice in locū suū. Ecce autē venerūt in ipo die sui ysaac: annūciātes ei de puteo quē foderāt· atq; dicētes. Inuenim⁹ aquā. Vnde appellauit eum abundantiā· et nomē urbis impositū ē bersabee· usq; in p̄sentem diem. Esau vero quadragenarius duxit uxores duas: iudith filiā beeri ethei· ⁊ basemath filiā elon eiusdem loci: que ambe offenderant animum ysaac et rebecce.

·xxvij·

Senuit autē ysaac· ⁊ caligauerunt oculi eius· et videre non poterat: vocauitq; esau filiū suū maiorem: et dixit ei. Fili mi. Qui rndit. Adsū. Cui pater. Vides inq̄t q̄ senuerim: ⁊ ignorem diem mortis mee. Sume arma tua· ⁊ pharetrā ⁊ arcū: ⁊ egredere foras. Cumq; venatu aliquid apphendens· fac michi inde pulmentum sicut velle me nosti: ⁊ affer ut comedam: et benedicat tibi anima mea anteqū moriar. Hō cū audisset rebecca· ⁊ ille abisset in agrū ut iussionē patris impleret: dixit filio suo iacob. Audiui patrē tuū loquentem cū esau fratre tuo: ⁊ dicentē ei. Affer michi de venatōne tua· ⁊ fac mihi

ut comedã: et benedicã tibi corã dño
ãteq̃ moriar. Nũc ergo fili mi acqui-
esce cõsilijs meis: ⁊ pergẽs ad gregem
affer michi duos hedos optimos: ut
faciã ex eis escas patri tuo: quibz libenter
vescatur: quas cũ intuleris et comederit: benedicat tibi priusq̃ moriat.
Cui ille rñdit. Nosti q̃ esau frater meus homo pilosus sit: et ego lenis. Si
attrectauerit me pater meus ⁊ senserit: timeo ne putet sibi voluisse me illudere:
⁊ inducat super me maledictionẽ pro
bñdictione. Ad quẽ mater: in me sit
ista maledictio fili mi: tantũ audi
vocẽ meã: ⁊ pgẽs affer q̃ dixi. Abijt et
attulit: deditq̃ matri. Parauit illa
cibos sicut velle nouerat patrem illius:
et vestibus esau valde bonis: ẽs apud
se habebat domi: induit eũ: pelliculasq̃
hedoz circũdedit manibz: ⁊ colli nuda
protexit. Deditq̃ pulmentũ: ⁊ panes
quos coxerat tradidit. Quibz illatis dixit. Pater mi. At ille respõdit. Audio. Quis es tu fili mi? Dixitq̃ iacob.
Ego sum primogenit⁹ tuus esau. Feci
sicut precepisti michi. Surge: sede ⁊
comede de venatione mea: ut benedicat michi aĩa tua. Rursũq̃ ysaac ad
filiũ suũ. Quõ inquit cã cito inuenire
potuisti fili mi? Qui rñdit. Voluntas
dei fuit: ut cito occurreret michi qđ volebam. Dixitq̃ ysaac. Accede ad me
hut vt tangam te fili mi: ⁊ probem utrũ
tu sis filius meus esau an nõ. Accessit
ille ad patrẽ: ⁊ palpato eo dixit ysaac.
Vox quidẽ vox iacob est: sed manus
manus sunt esau. Et non cognouit
eũ: eo quod pilose manus similitudinẽ manuum fratris referrẽt. Benedicens ergo illi
ait. Tu es filius meus esau? Rñdit. Ego
sum. At ille affer inquit michi cibos
de venatione tua fili mi: ut benedicat
tibi anima mea. Quos cum oblatos
comedisset: obtulit ei etiã vinũ. Quo
hausto: dixit ad eũ. Accede ad me: et
da michi osculum fili mi. Accessit: ⁊ osculatus est eũ. Statimq̃ ut sensit vestimentorũ eius fragrantiã benedicens illi ait.
Ecce odor filij mei: sicut odor agri pleni: cui benedixit dñs. Det tibi deus de
rore celi: et de pinguedine terre ⁊ abundantiã frumẽti: vini ⁊ olei: et seruient
tibi ppli: ⁊ adorent te tribus. Esto dñs
fratrũ tuoz: ⁊ incuruentur ante te filij
matris tue. Qui maledixerit tibi: sit ille
maledictus: ⁊ qui benedixerit tibi benedictionibz repleat. Vix ysaac eloquẽ
impleuerat: et egresso iacob foras: venit esau: coctoq̃ de venatione cibos
intulit patri dicens. Surge pater mi:
⁊ comede de venatione filij tui: ut bñdicat michi anima tua. Dixitq̃ illi ysaac. Quis enim es tu? Qui rñdit. Ego sũ
filius tuus primogenit⁹ esau. Expauit
ysaac stupore vehemẽti: ⁊ ultra q̃ credi
potest admirãs ait. Quis igit̃ ille est
qui dudũ rapuit venationẽ attulitque
michi: ⁊ comedi ex omnibz priusq̃ tu
venires? Benedixi q̃ ei: ⁊ erit bñdict⁹.
Audiens esau eloquia pris: rugijt
clamore magno: et cõsternat⁹ ait. Benedic et mihi pater mi. Qui ait.
Venit germanus tuus fraudulent⁹: ⁊
accepit bñdictionẽ tuã. At ille illũsit.
Iuste vocatus est nomẽ ei⁹ iacob. Supplantauit enim me: en altera vice. Primogenita mea ante tulit: et nũc ecce
surripuit bñdictionem meã. Rursũq̃
ad patrẽ: nũquid non reseruasti ait ⁊
michi benedictionẽ? Rñdit ysaac. Dominũ tuũ illũ constituj: ⁊ omnes fratres
tuos seruituros ei: sitibugauj. Frumẽto et
vino ⁊ oleo stabilijui eũ: ⁊ tibi post hec
fili mi: vltra qđ faciã? Cui esau num

vnã inquit tantũ benedictionẽ habes
pater? Michi q̃q obsecro ut benedicas.
Cumq̃ eiulatu magno fleret: motus
ysaac dixit ad eũ. In pinguedine terre
et in rore celi desup erit benedictio tua.
Viues in gladio: et fratri tuo seruies:
tempusq̃ veniet: cũ excutias: ⁊ soluas
iugum eius de ceruicibz tuis. Iurauit
ergo esau ysaac iacob: pro bñdictione
qua bñdixerat ei pater. Dixitq̃ in corde suo. Veniet dies luctus pris mei:
et occidã iacob frẽm meũ. Nunciata
sũt ẽq̃ rebecce. Que mittens ⁊ vocans
iacob filiũ suũ: dixit ad eũ. Ecce esau
frater tuus minatur ut occidat te. Nunc
ergo fili audi vocẽ meã: ⁊ consurgens
fuge ad laban fratrẽ meum in aram:
habitabisq̃ cũ eo dies paucos: donec
requiescat furor fratris tui: et cesset indignatio ei⁹: obliuiscaturq̃ eoz que
fecisti in eũ: postea mittam: et adducã
te inde huc. Cur vtroq̃ orbabor filio
in vno die? Dixitq̃ rebecca ad ysaac.
Tedet me vite mee ppter filias ẽth. Si
acceperit iacob vxorẽ de stirpe huius
terre: nolo viuere.

XXVIII

Vocauit itaq̃ ysaac iacob: ⁊ benedixit eũ: precepitq̃ ei dicens. Noli
accipere cõiugem de genere chanaan:
sed vade: et proficiscere in mesopotha-
miam syrie: ad domũ bathuel patris
matris tue: et accipe tibi inde vxorem
de filiabz laban auũculi tui. Deus autẽ
omnipotẽs benedicat tibi: ⁊ crescere et
faciat eq̃ multiplicer ut sis in turbas
pplor: ⁊ det tibi benedictiones abrahe
et semini tuo post te: ut possideas terram peregrinationis tue: quã pollicit⁹
est auo tuo. Cumq̃ dimisisset eũ ysaac:
profectus venit in mesopotamiam
syrie: ad laban filiũ bathuel syri: frẽm
rebecce matris sue. Videns autẽ esau q̃
benedixisset pater suus iacob: et misisset
eum in mesopotamiã syrie: ut inde
vxorẽ duceret: et q̃ post benedictionẽ
precepisset ei dicens: non accipies vxorẽ
de filiabz chanaan: quodq̃ obediens
iacob parentibus suis: isset in syriam:
probans quoq̃ q̃ non libenter aspiceret filias chanaan pater suus: iuit
ad ysmahelem: et duxit vxorem: absq̃
his quas prius habebat: maleth filiam ysmahel filij abrahã sororem nabaioth. Igit̃ egressus iacob de bersabee: pergebat aran. Cumq̃ venisset ad
quendã locũ: et vellet in eo requiescere
post solis occubitũ: tulit de lapidibz
qui iacebant: et supponens capiti suo:
dormiuit in eodem loco. Vidit q̃ in
somnis scalã stãtem sup terrã: et cacumen illi⁹ tãgens celũ: angelos quoq̃
dei ascendentes et descendentes per eam:
⁊ dñm innixũ scale dicentem sibi. Ego
sum dño deus abraham patris tui:
et deus ysaac. Terrã in qua dormis:
tibi dabo ⁊ semini tuo: eritq̃ semẽ tuũ
ñcũ pulvis terre. Dilataberis ad orientem ⁊ occidentem: ⁊ septentrionẽ et meridiẽ: et benedicentur in te et in semine
tuo ñcte tribus terre. Et ego custos tuus
quocũq̃ pergeris: ⁊ reducã te in terrã
hanc: nec dimittam nisi compleuero
oĩa q̃ dixi. Cumq̃ euigilasset iacob
de somno ait. Vere dñs est in loco isto:
et ego nesciebã. Pauensq̃ ait. Quam terribilis
est inquit locus iste. Non est hic aliud
nisi dom⁹ dei: et porta celi. Surgens
ergo iacob mane: tulit lapidẽ quem
supposuerat capiti suo: ⁊ erexit in titulum: fundẽs oleũ desup. Appellauitq̃
nomen urbis bethel: que prius luza
vocabat. Vouit etiã votũ dicens. Si
fuerit deus mecũ: et custodierit me in
via per quam ego ambulo: et dederit

recessecim⁹ a nobis: si afflixeris filias
meas: ⁊ si introduxeris alias uxores
sup eas. Nullus humanis nostru testis
est absq; deo: qui ꝑtes respicit. Dixit
q; rursus ad iacob. Ecce tumul⁹ hic et
lapis quē erexi · inter me et te testis est.
Tumul⁹ iugis iste ⁊ lapis sint in testi-
monium: si aut ego transiero illum
pregens ad te: aut tu ꝑteritis · malū
michi cogitās. Deus abraham ⁊ deus
nachor iudicet inter nos: deus patris
eor⁹. Iurauit ergo iacob per timorem
pris sui ysaac: immolatisq; victimis
in monte vocauit fratres suos ut ede-
rent panē. Qui cū comedissent manse-
runt ibi. Laban vero de nocte ⁊surgēs
osculat⁹ est filios ⁊ filias suas: ⁊ bene-
dixit illis: reuersusq; est in locum suū.
Iacob autē abijt in itinere lxxij
quo ꝑcerat: fuerūtq; ei obuiā angeli
dei. Quos cum vidisset ait. Castra dei
sunt hec. Et appellauit nomē loci illi⁹
manaim: id ē castra. Misit autem et
nuncios ante se ad esau fratē suū · in
terra seyr · in regione edom: ꝑcepitq; eis
dicēs. Hec loquimini dño meo esau.
Hec dicit frater tuus iacob. Apud la-
ban peregrinat⁹ sum: ⁊ fui usq; ī ꝑsentē
diem. Habeo boues · ⁊ asinos ⁊ oues:
et seruos ⁊ ancillas: mittoq; nūc lega-
tionem ad dñm meū: ut inueniā gra-
tiam ī ospectu tuo. Reuersiq; sūt nūcij
ad iacob dicentes. Venimus ad esau
fratē tuū: ⁊ ecce ꝑcat in occursū tuū
cū quadringētis viris. Timuit iacob
valde: et ꝑterrit⁹ diuisit ꝑplm qui secū
erat: greges q; ⁊ oues · ⁊ boues ⁊ came-
los · ī duas turmas dicēs. Si venerit
esau ad vnā turmā ⁊ ꝑcusserit eā: alia
turma q; reliqua est saluabit̄. Dixitq;
iacob. Deus pris mei abraham ⁊ de⁹
patris mei ysaac-dñe q; dixisti michi:
reūtere ī terrā tuā ⁊ in locū natiuitatis
tue · ⁊ benefaciā tibi: minor sum cūctis
miserationibs tuis · ⁊ veritate tua quā
ꝑpleti tuo tuo. In baculo meo trāsiui
iordanē istū: et nūc cū duabs turmis
regrediot. Erue me de manu fris mei
esau · quia valde eū timeo: ne forte ve-
niens percutiat matrem cū filijs. Tu be-
nigne es q; bñfaceres michi: et dilata-
res semen meū sicut arenā maris · que
pre multitudine numerari nō potest.
Cūq; dormisset ibi nocte illa · ꝑpara-
uit de hijs que habebat munera esau
fratri suo: capras ducentas hircos vi-
ginti oues ducētas et arietes viginti:
camelos fetas cū pullis suis triginta:
vaccas q; draginta et thauros viginti:
asinas viginti: et pullos asin⁹ decē. Et
misit per manus puor suor · singulos
seorsū greges: dixitq; pueris suis. An-
tecedite me: ⁊ sit spaciū inter gregem et
gregē. Et ꝑcepit priori dicēs. Si obui-
auerit tibi frēm meū esau · ⁊ interro-
gauerit te · cui⁹ es aut quo vadis aut
cui⁹ sunt ista que sequeris: respōdebis.
Serui sui iacob. Munera misit dño
suo esau: ipse quoq; post nos venit.
Similiter dedit mandata secūdo ⁊ tercio
et cūctis q; sequebant̄ greges. Dicens.
Eisdem verbis loquimini ad esau cū
inueneritis eū: ⁊ addetis. Ipse q; seruꝰ
tuꝰ iacob · ire nōn inseq̄t̄. Dixit enī.
Placabo illū muneribus que ꝑcedunt:
et postea videbo illū. Forsitan ꝓpiabi-
tur michi. Precessēt itaq; munera
ante eū: ipse vero mansit nocte illa in
castris. Cūq; mature surrexisset tulit
duas vxores suas · et totidem famulas
cū vndecim filijs: ⁊ transiit vadū ia-
both. Transductisq; omnibs que ad se
pertinebāt · mānsit solus: et ecce vir lu-
ctabat̄ cū eo usq; mane. Qui cū videret

q; nō ꝓualere cōtra eū: tetigit nervū
femoris ei⁹: ⁊ statim emarcuit. Dixit
q; ad eū. Dimitte me. Jā enī ascendit
aurora. Rādit. Non dimittā te: nisi
bñdixeris michi. Ait ergo. Quod est
nomē tibi? Respōdit. Jacob. At ille:
nequaq; inquit iacob appellabit̄ no-
men tuū: sed israhel. Nam si contra deū
fortis fuisti: quāo magis ora hoīes
ꝓualebis? Interrogauit eū iacob. Dic
michi quo appellaris nōie. Respōdit.
Cur quereis nomen meū qđ est mira-
bile? Et bñdixit ei in eodem loco. Vo-
cauitq; iacob nomē loci illi⁹ phanuel
dicens. Vidi dñm facie ad faciem: et
salua facta est anima mea. Orutusq; ē
ei statim sol: potuitq; transgressus ē phā-
nuel. Ipe vero claudicabat pede. Quā
ob causam non comedunt nervū filij
israhel · qui emarcuit in femore iacob
usq; ī ꝓsentem diē: eo q; tetigerit nervū
femoris ei⁹ · ⁊ obstupuerit. lxxiij
Elevans aūt iacob oculos · vidit
venientē esau: ⁊ cū eo ḡdringen-
tos viros. Diuisitq; filios lye · ⁊ rachel
ambarūq; famulas: ⁊ posuit vnamq;
ancillam · ⁊ liberos earū in principio:
lyam vero et filios eius in scdo loco:
rachel aūt et ioseph nouissimos. Et
ipse ꝓgrediens adorauit pronus in
terrā septies: donec approp̄inq̄ret frater
eius. Currens itaq; esau obuiā fratri
suo · amplexat⁹ ē eū: ⁊ stringens q; collū
eius · ⁊ osculans fleuit: leuatisq; oculis
vidit mulieres et parvulos earū · et ait.
Quid sibi volunt isti: et si ad te ꝑtinen-
ant? Rādit. Parvuli sunt: quos do-
nauit michi deus seruo tuo. Et ap̄ro
pinquātes ancille et filij earū incurva-
ti sunt. Accessit q; lya cū ꝑuulis suis:
et cū similit adorallent: ꝓgressus ioseph
⁊ rachel adorauerūt. Dixitq; esau. Que
nam sunt istę turme quas obuiā ha-
buist? Rādit. Vt inueniā gratiā coram
dño meo. At ille ait. Habeo plurima
fratet mi: sint tua tibi. Dixitq; iacob.
Moliā ne obsecro: sed si inueni gratiā
in oculis tuis · accipe munuscula de
manibs meis. Sic enī vidi faciē tuā:
tāq; videtim vultū dei. Esto michi pro-
pitius: ⁊ suscipe bñdictionē quā attu-
li tibi: ⁊ quā donauit michi de⁹ · tribu-
ens oīa. Vix fratre cōpellente suscipiēs
ait. Gradiamur simul · ego q; socius
itineris tui. Dixitq; iacob. Nosti dñe
mi q; parvulos habā teneros · ⁊ oues
et boues fetas mecū: quas si plus in
ambulando fecero labrare · morient̄
una die cuncti greges. Precedat dñs
mei⁹ ante seruū suū: ⁊ ego sequar pau-
latim vestigia eō sicut videro parvu-
los meos posse: donec veniā ad dñm
meū in seyr. Rādit esau. Oro te: ut de
ꝑsonis qui mecū est · saltē aliq; remanear̄
die nue. Non ē inquit necesse: hoc unq
tantū indigeo: ut inueniā gratiam in
cōspectu tuo dñe mi. Reuersus ē itaq;
illo die esau itinere quo venerat ī seyr.
Et iacob venit in sochot: ubi edificata
domo · ⁊ fixis tentoriis · appellauit no-
men loci illius sochot id ē tabernacla.
Transiuitq; in salē urbem sichimorū-
que ē in terra chanaan · postq; reuersus
est de mesopotamia syrie · ⁊ habitauit
iuxta q; pidū: emitq; partem agri ī qua
fixerat tabernacla · a filijs emor patris
sichem centū agnis: et erecto ibi altari
invocauit sup illud fortissimū deū isrl.
Egressa est aūt dina lxxiiij
filia lye · ut videret mulieres regi-
onis illi⁹: quā cū vidisset sichem filius
emor ceui principis terre illi⁹ · adamā-
vit eam · et rapuit: et dormivit cū illa
vi oppressās virginē. Et cōglutinata

elt anima ei⁹ cū ea: mistumq; deliniuit
blandicijs: et pergens ad emor pātis
suū. accipe inquit michi puellā hanc
cōiugem. Quod cū audisset iacob: ab-
sentibus filijs et in pastu pecoz occu-
patis siluit donec rediret. Egressq; au-
tem emor patre sichem. ut loqueret ad
iacob. ecce filij eius veniebāt de agro:
auditoq; q accidrat. irati sunt valde
eo q fedam rem operat⁹ esset in isrl: et
violata filia iacob. rem illicitā perpe-
trasset. Locutus est itaq; emor ad eos.
Sichem filij mei adhelit anima. filie
vestre. Date eam illi vxorem: et iungā
mus vicissim nobis. Filias vestras
tradite nobis: et filias nras accipite:
et habitate nobiscū. Terra in potestate
vestra est: exercete. negociamini. et pos-
sidete eam. Sed z sichem ad pātē et ad
fratres ei⁹ ait. Inueniā gratiā coram
vobis: z quecūq; statueritis dabo. Au-
gete dotem. z munera postulate: z liben-
ter tribuā qđ petieritis: tantū date mi-
chi puellā hanc vxorē. Respōderūt filij
iacob sichem z patri ei⁹ in dolo: loqu-
entes. ob stuprū sororis. Non possu-
mus facere qđ petitis: nec dare sororē
nostrā homini incircūciso: qđ illicitū
z nephariū est apud nos. Sed in hoc
valebim⁹ federari. Si volueritis esse si-
miles nri: z circūdat in vobis oīs ma-
sculini sexꝰ: tūc dabim⁹. z accipiemus
mutuo filias vras ac nras. et habita-
bim⁹ vobiscū: eritq; un⁹ pplus. Si
aut circūcidi nolueritis: tollem⁹ filiā
nostrā z recedem⁹. Placuit oblatio eoz
emor z sichem filio ei⁹: nec distulit ado-
lescens quin statim qđ prebat expleret.
Amabat enī puellā valde: et erat in-
clitus i omni domo patris sui. Ingressi
q; portam urbis locuti sunt ad pplm.
Viri isti pacifici sūt: z volūt habitare
nobiscū. Negocientē in terra et exerceāt
eam: que spaciosa et lata cultoribz in-
diget. Filias eoz accipiem⁹ vxores: et
nras illis dabim⁹. Vnū ē quo differt
tantū bonū. Si circūcidam⁹ masculos
nostros. ritum gentis imitātes: z sub-
stātia eoz z pecora z cuncta q̄ possidē
nostra erūt. Tantū i hoc acquiescam⁹:
et habitāres simul. vnū efficiam⁹ pplm
Assensiq; sūt omnes. rūdis circūcisis
maribz. Et ecce die tercio quo grauissi-
mus vulnerū dolor est. arreptis duo
filij iacob. symeon z leui fres dine gla-
dijs. ingressi sunt urbem confidenter:
interfectisq; omnibz masculis. emor et
sichem parē necauerūt: collectes dinā
de domo sichem. sororem suā. Quibz
egressis. irruerūt sup occisos ceteri filij
iacob. z depopulati sunt urbem i ul-
ionem stupri: oues eoz et armenta. et
asinos. cunctaq; vastantes que in do-
mibus z i agris erāt: parvulos q̄ eoz
et vxores duxerūt captiuas. Quibus
perpetratis audacter: iacob dixit ad
symeon et leui. Turbastis me: et odio-
sum fecistis me chananeis z pherezeis
habitatoribz terre hui⁹. Nos pauci su-
mus: illi cōgregati pcutient me: z dele-
bor ego z dom⁹ mea. Rūderūt. Numq̄d
ut scorto abuti debuere soror nostra?

Locutus est autem deus ad iacob. xxxv
iacob. Surge. z ascende bethel. z habita
ibi: facq; altare deo q̄ apparuit tibi:
quādo fugiebas esau fratrem tuū. Ja-
cob vero cōvocata oīa domo sua ait.
Abicite deos alienos qui i medio vri
sūt. et mundamini: ac mutate vestimen-
ta vra. Surgite z ascendam⁹ in bethel.
ut faciam⁹ ibi altare deo. qui exaudi-
vit me i die tribulationis mee: et soc⁹
fuit itineris mei. Dederūt ergo ei oēs
deos alienos q̄s habebāt: z inaures
que erāt in auribz eoz. At ille infodit
eos subter therebinthū: q̄ est posit urbem
sichem. Cumq; profecti essent. terror dei
inuasit oēs per circuitū ciuitates. et
nō sunt ausi psequi recedentes. Venit
igit iacob luzam. que est i terra chana-
an cognomēo bethel: ipe z oēs pplus
cū eo. Edificauitq; ibi altare. z appella-
uit nomē loci illi⁹. domus dei. Ibi enī
apparuit ei deus: cū fugeret fratrē suū.
Eodem tp mortua est debbora nutrix
rebecce. z sepulta est ad radices bethel
subter querc⁹: vocatūq; est nomē loci
illi⁹. querc⁹ fletꝰ. Apparuit aut iterū
deus iacob. postq̄ rūsus ē de mesopota-
mia syrie. z venit in bethel: benedixitq;
ei dicēs. Non vocaberis vltra iacob:
sed israhel erit nomē tuū. Et appellauit
eū isrl. Dixitq; ei. Ego deꝰ omnipotēs.
Cresce z multiplicare: gentes z populi
nationū ex te erunt. Reges de lumbis
tuis egredient: terāq; quā dedi abra-
ham et ysaac. dabo tibi et semini tuo
post te. Et recessit ab eo. Ille vero erexit
titulū lapideū. i loco quo locut⁹ fuerat
ei deꝰ: libans sup eū libamina. z effun-
dens oleū: vocansq; nomē loci illius
bethel. Egressus aut inde. venit vltra
ire ad terrā q̄ ducit effrathaam. In qua
cū parturiret rachel: ob difficultatē par-
tus pticlitari cepit. Dixitq; ei obstetrix.
Noli timere: quia et hūc habebis filiū.
Egrediente aut anīa pre dolore. z
imminēte iam morte. vocauit nomē
filij sui benoni: id est filius doloris
mei. Pater vō appellauit eū beniamin:
id est filiꝰ dextre. Mortua ē ergo rachel
z sepulta est in via que ducit effrathā:
hec est bethleem. Erexitq; iacob titulū
sup sepulcrū eius. Hic est titul⁹ monu-
mēti rachel. usq; i psentē diē. Egressus
inde. fixit tabernaculū trās turrē gregis.
Cūq; habitaret in illa regione: abiit
ruben. z dormiuit cū bala concubina
patris sui. Quod illū minime latuit.
Erant aut filij iacob duodecim. Filij
lye: primogenitus ruben. z symeon. et
leui. iudas z yssachar. z zabulon. Filij
rachel: ioseph et beniamin. Filij bale
ancille rachelis: dan z nepthalim. Filij
zelphe ancille lye: gad z aser. Hij sunt
filij iacob: qui nati sunt ei in mesopo-
thamia syrie. Venit enī ad ysaac pa-
trem suū in mambre ciuitatem arbee
hec ē ebron: i qua peregrinat⁹ ē abra-
ham et ysaac. Et completi sunt dies
ysaac centū octoginta anoz: obsūptusq;
etate mortuus est. z appositus est pplo
suo. senex et plen⁹ dierū: et sepelierunt
eum esau et iacob filij sui. xxxvi

Hec aut sunt generationes esau:
ipse ē edom. Esau accepit vxorē
de filiabus chanaan. ada filiā elom
hetei: z oolibama filiā ane filie sebeon
huei. Basemath q̄ filiā ysmahel sorō-
rem nabaioth. Peperit aūt ada eliphaz.
Basamath genuit rahuel. Oolibama
genuit iehus. et ihelon. et chore. Isti
filij esau. qui nati sunt ei in terra cha-
naan. Tulit autem esau vxores suas
et filios z filias. z omnē aiam dom⁹
sue. z substantiā z pecora. z cūcta que
habere poterat i terra chanaan. z abiit
in alterā regionē: recessitq; a fratre suo
iacob. Diuites enī erant valde. z simul
habitare non poterāt: nec sustinebat
eos terra peregrinationis eoz p̄ multitu-
dine gregū. Habitauitq; esau i mōte
seyr: ipe est edom. Hec aūt sūt genera-
tiones esau pris edom in monte seyr:
et hec nōia filioz eius. Eliphaz filius
ada: vxoris esau. Rahuel q̄ filius ba-
semath vxoris eius. Fuerūtq; eliphaz
filij: theman. omar. sephus. z gathan.

et remez. & chore. Erat aũt thamna ducꝫ
hĩa eliphaz filij esau: hĩ ppcrit ei ama-
lech. Hij sũt filij ads uxoris esau. Filij
aũt rahuel naath et zara. semma &
meza. Hij filij basemath uxoris esau.
Isti quoq; erant filij oolibama filie
ane filij sebeon uxoris esau quos ge-
nuit ei ihus & ihelon & chore. Hij du-
ces filiorꝫ esau. Filij eliphaz primoge-
niti esau: dux theman dux omar dux
sephus dux remez dux chore dux ga-
than dux amalech. Hij filij eliphaz ĩ
terra edom: et hij filij ade. Hij quoq;
filij rahuel filij esau. Dux naath dux
zara dux semma dux meza. Hij au-
tem duces rahuel in terra edom. Isti
filij basemath uxoris esau. Hij autem
filij oolibama uxoris esau. Dux ieh⁹
dux ihelon dux chore. Hij duces ooli-
bama filie ane uxoris esau. Isti sunt
filij esau & hij duces eoꝝ: ipe est edom.
Isti sũt filij seyr horrei habitatoꝝ terre
lothan et sobal et sebeon et anan et
dison et eser & disan. Hij duces horrei
filij seyr in terra edom. Facti sũt aũt
filij lothan horrei et eman. Erat aũt
soror lothan thamna. Et isti filij so-
bal aluhan et manerth & ebal sephi
et onan. Et hij filij sebeon achia et a-
nan. Iste ẽ anan qui inuenit aquas
calidas i solitudine cũ pasceret asinas
sebeon pris sui. Habuitq; filiũ disan:
et filiã oolibama. Et isti filij disan:
abdam et ielban & iethran & charan.
Hij ꝯ filij eser: balaan nan & zeuan et
athan. Habuit aũt filios disan: hus
et aran. Hij duces horreoꝝ. Dux lo-
than dux sobal dux sebeon dux ana
dux dison dux eser dux disan. Isti
duces horreoꝝ: qui imperauerũt i terra
seyr. Reges aũt q regnauerũt in terra
edom antq; haberent regem filij isr:

fuerunt hij. Balach filꝰ beor: nomẽq;
urbis eius denaba. Mortuus est aũt
balach & regnauit pro eo iobab filꝰ
zare de bosra. Cũq; mortuꝰ esset iobab:
regnauit pro eo husan de terra themā-
oꝝ. Hoc ꝯ mortuo: regnauit pro eo
adad filꝰ badadi qui percussit madi-
an i regione moab: et nomẽ urbis eiꝰ
auith. Cũq; mortuꝰ esset adad: regna-
uit pro eo semla de masrecha. Hoc ꝯ
mortuo: regnauit ꝓ eo saul de flumi
rooboth. Cũq; et hic obiisset: successit
in regnũ balanan filꝰ achobor. Hoc
quoq; mortuo regnauit pro eo adad:
nomẽq; urbis eius phau. Et appella-
bat uxor eius meezabel filia matreth:
filie mezaab. Hec ergo nomina ducũ
esau in cognationibꝫ & locis & voca-
bulis suis dux thamna dux aluha
dux ietheth dux oolibama dux ela
dux phinon dux remez dux theman
dux mablar dux magdihel dux hyrã.
Hij duces edom habitantes in terra
imperij sui: ipe est esau pater idumeoꝝ.
Habitauit aũt iacob in terra chana-
an in qua pater suus peregrinatus est:
& hec sũt generationes eiꝰ. xxxvij
Ioseph cũ sedecim esset ãnorũ: pascebat
gregem cum fratribꝫ suis adhuc puer.
Et erat cũ filijs bale et zelphe uxor pris
sui: accusauitq; frẽs suos apud pren-
cipem pessimo. Israhel aũt diligeba
bat ioseph suꝑ omnes filios suos: eo
q in senectute genuisset eum. Fecitq; ei
tunicã polimitã. Videntes aũt frẽs
eiꝰ q a patre plus cunctis filijs amaꝛ
retur oderant cũ: nec poterãt ei quicq;
pacifice loqui. Accidit quoq; ut uidẽ
somniũ referret fratribꝫ suis: q causa
maioris odij seminariũ fuit. Dixitq;
ioseph fratribꝫ suis. Audite somniũ
meũ qd vidi. Putabam nos colligere

manipulos in agro & ẽ̃ surgere
manipulꝰ meũ & stare: circũstãtes adorare manipu-
lum meũ. Rñdẽrũt frẽs ei. Nũquid rex
noster eris: aut subiicieris ditioni tue?
Per ego causa somniorꝫ atq; sermo-
num: inuidie & odij fomitẽ ministra-
uit. Aliud ꝯ vidit somniũ: qđ narrãs
fratribꝫ ait. Vidi q somniũ: ẽ̃ solem
et lunã & stellas undecim adorare me.
Qđ cũ patri suo & fratribꝫ retulisset: in-
crepauit eũ pater suus & dixit. Quid
sibi vult hoc somniũ qđ vidisti? Nũ
ego & mater mea & frẽs tui adorabimꝰ
te super terrã? Invidebãt ei igit frẽs sui:
pater vero rem tacitꝰ ꝛsiderabat. Cũq;
fratres illi in pascendis gregibꝫ pris
morarent in sichem: dixit ad eum isrl.
Fratres tui pascunt oues i sichimis:
veni mittam te ad eos. Quo respondente
presto sum: ait. Vade & vide si cuncta
prospera sint erga frẽs tuos & pecora:
et renũcia michi quid agat. Missus
de valle hebron: venit i sichem. Inue-
nitq; eũ vir errantẽ in agro: et interro-
gauit qđ quereret. At ille rñdit. Frẽs
meos quero. Indica michi ubi pascãt
greges. Dixitq; ei vir. Recesserũt de lo-
co isto. Audiui aũt eos dicentes. Ea-
mus i dothaim. Perrexit itaq; ioseph
post fratres suos & inuenit eos i dothaim.
Qui cũ vidisset eũ procul: anteq; acce-
deret ad eos cogitauerũt illũ occidere:
et mutuo loquebãt. Ecce somniator
venit. Venite occidamꝰ eũ & mittamꝰ
in cisternã veterem: dicemusq; fera pes-
sima devorauit eũ: & tunc apparebit qđ
illi prosint somnia sua. Audiens au-
tem hec ruben nitebatur liberare eũ de
manibꝫ eorꝫ: et dicebat. Non interfici-
amꝰ animã eiꝰ nec effundamꝰ sanguĩ-
nem: sed mite eũ in cisternã veterem q

est in solitudine: manibꝫ vero nras
inuolucas. Hoc aũt dicebat volens
eripere eũ de manibꝫ eorꝫ & reddere pri
suo. Confestim igit ut venit ad frẽs
suos nuduerũt eũ tunica talari & po-
limita: missumq; eũ in cisternã veterẽ:
que non habebat aquã. Et sedentes
ut comederent panẽ vidervnt ysmahelꝫ
tas viatores venire de galaad & came-
los eoꝝ portãtes aromata & resinã et
stacten in egiptum. Dixit ergo iudas
fratribꝫ suis. Quid nobis prodest si
occiderimꝰ frẽm nrm & celauerimꝰ sãgui-
nem ipius? Melius est ut venũdetur
ysmahelitis & manꝰ nre nõ polluant.
Frater enĩ & caro nra est. Acquieuerũt
frẽs sermonibꝫ illiꝰ & pterentibꝫ madia-
nitis negotiatoribꝫ extrahẽtes eũ de
cisterna venditerũt eũ ysmahelitis vi-
gintí argenteis: q duxerũt eũ i egiptũ.
Reuersusq; ruben ad cisternã nõ inue-
nit puerũ & scissis vestibus ꝓgens ad
fratres suos ait. Puer nõ comparet:
& ego quo ibo? Tulerũt aũt tunicã eiꝰ.
et i sanguine hedi quẽ occiderãt tinxe-
runt: mittentes qui ferrent ad patrem et
dicerent. Hãc inuenimꝰ: vide utrũ tuni-
ca filij tui sit an non. Quã cũ cognou-
isset pater ait. Tunica filij mei ẽ. Fera
pessima comedit eũ: bestia devorauit
ioseph. Scissisq; vestibus induit ẽ cili-
cio: lugens filiũ suũ multo tpe. Cõgre-
gatis aũt cunctis liberis eiꝰ ut leniret
dolorẽ pris: noluit ꝛsolationẽ accipere
sed ait. Descendã ad filiũ meũ lugens
in infernum. Et illo perseuerãte in fle-
tu: madianite vendiderunt ioseph in
egipto putifari eunucho pharaonis
magistro militum. xxxviij
Eodem tempore descendẽs iudas a
fratribus suis diuertit ad virũ
odollamiten noie hiram: vidꝫq; ibi

filiam hoīs chananei·vocabulo·sue.
Et accepta uxore ingressus ē ad eam.
Que concepit ⁊ peperit filiū: ⁊ vocauit
nomē eius her. Rursūq; cōcepto fetu
natū filū vocauit onan. Terciū ꝙ pe
perit: quē appellauit sela. Quo nato:
parere ultra cessauit. Dedit aūt iudas
uxorē primogenito suo her noīe tha
mar. Fuit quoq; her p̄mogenit⁹ inde
nequā in ꝺspectu dn̄i: ⁊ ideo ab eo occi
sus est. Dixit ergo iudas ad onan fi
liū suū. Ingredere ad uxorē frīs tui·et
sociare illi: ut suscites semen fratri tuo.
Ille sciēs nō nasci sibi filios·introiēs
ad uxorē frīs sui·semē fundebat i terā:
ne liberi frīs noīe nascerent. Et idcirco
p̄cussit cū dn̄s: eo q; rem detestabilem
faceret. Quāobrē dixit iudas thamar
nurui sue. Esto vidua i domo patris
tui: donec crescat sela filius meus. Ti
mebat enī: ne ⁊ ipse moreret sicut frēs
eius. Que abiit: et habitauit in domo
patris sui. Evolutis aūt multis an
nis: mortua ē sue uxor iude. Qui post
luctū ꝺsolatione suscepta ascendebat ad
tonsores ouiū suaq; ipse ⁊ hīras opi
lio gregis odollamita in thamnas.
Nunciatūq; ē thamar·q; socer illius
ascenderet i thamnas: ad tondendas
oues. Que depositis viduitatis uesti
bus·assūpsit tectū: et mutato habi
tu sedit i biuio itineris qđ ducit tham
nam·eo q; crevisset sela·et non cū acce
pisset maritū. Quā cū vidisset iudas:
suspicat⁹ ē esse meretricē. Oppresserat enī
vultū suū ne agnoscerē. Ingrediensq;
ad eā ait. Dimitte me ut coream tecū.
Nesciebat enim q; nur⁹ sua esset. Qua
respōdit·qđ dabis mihi ut fruaris
concubitu meo·dixit. Mittā tibi hedū
de gregibs. Rursūq; illa dicente·patiar
quod vis·si dederis michi arrobonē
donec mittas quod polliceris: ait iu
das. Quid tibi vis ꝑ arrobone dari?
Respōdit. Annulū tuū·⁊ armillā·et ba
culū quē manu tenes. Ad unū igitur
coitū mulier ꝺcepit·⁊ surgēs abiit: dpo
sitoq; habitu quē susceperat: induta est
viduitatis vestibs. Misit aūt iudas
hedū per pastorē suū odollamiten: ut
reciperet pignus qđ ꝺderat mulieri. Qui
cū nō invenisset eā: interrogauit hoīes
loci illius. Ubi est mulier que sedebat
in bīuio? Respōdentibs cūctis nō fuit
in loco isto meretrix: recessus ē ad iudā
et dixit ei. Non inveni eā. Sed ⁊ hoīes
loci illi⁹ dixerūt michi: nūq̄ sedisse ibi
scortū. Ait iudas. Habeat sibi. Certe
mendacij arguere nos nō potest. Ego
misi hedū quē p̄miseram. Et tu nō inve
nisti eam. Ecce aūt post tres menses
nūciauerūt iude dicentes. Fornicata
est thamar nurus tua: ⁊ videtur utero
illi⁹ incumbere. Dixitq; iudas. Pro
ducite eam ut comburat. Que cū du
ceretur ad penam. Misit ad socerū suū
dicens. De viro cui⁹ hec sunt·concepi.
Cognosce cui⁹ sit anulus·et armilla
⁊ baculus. Qui agnitis muneribs ait.
Justior me ē: quia nō tradidi eā sele
filio meo. Ultrāq; ultra nō cognouit
eam. Justāte aūt partu·apparuerunt
gemini in utero: atq; mīpa effusione
infantū un⁹ protulit manū: in qua ob
stetrix ligauit coccinū dicens. Iste egre
diet̄ prior. Illo vero retrahēte manū:
egressus ē alter. Dixitq; mulier. Quare
diuisa est p̄ter maceria? Et ob hanc
causam vocauit nomen eius phares.
Postea egressus ē frater ei⁹·in cui⁹ ma
nu erat coccinū: quē appellauit zaram.
Igitur ioseph ductus est ·xxxix·
in egiptū: emitq; eū phuntar eunuch⁹
pharaonis·princeps exercitus sui·vir

egiptius de manu ysmaheliticq; a q̄bs
ꝺductus erat. Fuitq; dn̄s cū eo: et erat
vir i cūctis ꝓsperē agēs. Habitauitq;
in domo dn̄i sui: qui optīme noverat
dn̄m esse cū eo: et oīa que gereret ab eo
dirigi i manu illi⁹. Invenitq; ioseph
gratiā coram dn̄o suo: ⁊ ministrabat
ei. A quo p̄positus omnibs guberna
bat credita sibi domū: ⁊ universa que
ei tradita fuerāt. Benedixitq; dn̄s do
mui egipti ꝓter ioseph: ⁊ multiplica
uit tam i edibus q̄m in agris cunctam
ei⁹ substantiā. Nec quicq̄ aliud nove
rat: nisi panē quo vescebat. Erat aūt
ioseph pulcra facie: et decorus aspectu.
Post multos itaq; dies·iniecit dn̄a
oculos suos in ioseph: et ait. Dormi
mecū. Qui nequaq̄ acquiescens operi
nefario: dixit ad eā. Ecce dn̄s meus
omnibus michi traditis·ignorat qđ
habeat in domo sua: nec quicq̄ ē qđ
non sit in mea potestate·uel nō tradi
derit michi: preter te que uxor eius es.
Quō ergo possū hoc malū facere: ⁊ pec
care i dn̄m meū? Iuvenisq; hodie ꝺbis p
singlos dies loquebat: et mulier mo
lesta erat adolescenti: et ille recusabat
stuprū. Accidit aūt quadā die ut in
traret ioseph domū·et operis quippiā
absq; arbitris faceret: ⁊ illa apprehensa
lacinia vestimenti eius diceret. Dormi
mecū. Qui relicto i manu eius pallio
fugit: ⁊ egressus ē foras. Cūq; vidisset
mulier vestem in manibus suis·⁊ se esse
contemptā: vocauit ad se hoīes dom⁹
sue: et ait ad eos. En introduxit virū
hebreū ut illuderet nobis. Ingressus
est ad me: ut coiret mecū. Cumq; ego
succlamassem·⁊ audisset vocem meā:
reliquit pallū qđ tenebam: ⁊ fugit fo
ras. In argumentū ego fidei·retentū
pallū ostendit marito reūtem dom̄i·

et ait. Ingressus ē ad me puus hebre⁹
quē addixisti: ut illuderet michi. Cūq;
audisset me clamare: reliquit pallū
qđ tenebam·⁊ fugit foras. Hijs audi
tis dn̄s·et nimiū credulus verbis con
iugis·iratus est valde: tradiditq; io
seph in carcerem ubi vincti regis custo
diebant: ⁊ erat ibi clausus. Fuit aūt
dn̄s cū ioseph et misertus est illi⁹: ⁊ de
dit ei gratiā in conspectu principis car
ceris. Qui tradidit in manu illi⁹ uni
versos vinctos qui i custodia tenebāt:
et quidquid fiebat·sub ip̄o erat: nec no
verat aliquid·cūctis ei creditis. Dn̄s
enī erat cū illo: ⁊ oīa opera ei⁹ dirigebat.
His itaq; gestis: accidit ut xxxx
peccarēt duo eunuchi·pincerna
regis egipti et pistor·dn̄o suo. Iratusq;
contra eos pharao·nam alter pin
cernis p̄erat·alter pistoribs: misit eos
in carcerem principis militū·in quo
erat vinctus ⁊ ioseph. At custos carce
ris tradidit eos ioseph: q̄ et ministra
bat eis. Aliquātulū tpis fluxerat: et illi
in custodia tenebant. Viderūtq; ambo
somnium nocte una: iuxta interp̄tatio
nem congruā sibi. Ad quos cū intro
isset ioseph mane·⁊ vidisset eos triste:
Scisciteq; ē dicens. Cur tristior⁊ hodie
solito facies vestra? Qui respondērūt.
Somnium vidim⁹: et non est qui inter
p̄etur nobis. Dixitq; ad eos ioseph.
Numquid nō dei ē interp̄tatio? Referte
michi quid videritis. Narravit prior
p̄positus pincernarū·somnium suū. Vi
debam coram me vitem in qua erant
tres p̄pagines crescere paulatim i gem
mas: ⁊ p̄sto flores uvas maturescere:
tenebamq; pharaonis in manu mea.
Tuli ergo uvas ⁊ expressi i calicem quē
tenebam: ⁊ tradidi poculū pharaoni.
Respondit ioseph. Hec est interp̄tatio

somnij. Tres propagines·tres adhuc dies sunt·post quos recordabit̃ pharao ministerij tui· et restituet te in gradum pristinū: dabisq; ei calicē iuxta officiū tuū:sicut ante facere ꝛsueueras. Tantū memẽto mei cū tibi bene fuerit: et facies mecū misericordiam ut suggeras pharaoni ut educat me de isto carcere quia furtiue sublatus sum de terra hebreoꝝ: ꝛ hic innocens in lacū missus sum. Videns pistoꝝ magister· q̃ prudenter somniū dissoluisset· ait. Et ego vidi somnij· q̃ tria canistra farine haberem sup caput meū: et in uno canistro qđ erat excelsius· portare me puratam oẽs cibos qui fiũt arte pistoria: auesq; comedere ex eo. Respondit ioseph. Hec ē interpretatio somnij. Tria canistra· tres adhuc dies sunt· post quos auferat pharao caput tuum:ac suspendet te in cruce: ꝛ lacerabũt volucres carnes tuas. Exinde dies tercius natalicꝫ pharaonis erat. Qui faciens grande cõuiuiū pueris suis recordat̃ est inter epulas magistri pincernaꝝ· ꝛ pistoꝝ principis: restituitq; alteꝝ i locū suū· ut porrigeret ei poculū· alterū suspẽdit in patibulo: ut cõfectoris veritas probaret. Et tamẽ succedentibꝰ pspꝝ: ꝙ olim̃ pincernaꝝ oblitꝰ ē interpretis sui.

Post duos annos vidit xxxij· pharao somniū. Putabat se stare sup fluuiū: de quo ascendẽbãt septẽ boues pulcre et crasse nimis: et pascebant in loris paludtribꝰ. Alie q̃ septẽ euergebãt de flumine fede conspectu macie: ꝛ pascebant i ipa amnis ripa: i loꝰ uberrimis virentibꝰ: deuorauerũtq; eas quas mira species· ꝛ habitudo corporꝫ erat. Expergefactꝰ pharao rursū dormiit: ꝛ vidit alteꝝ somniū. Septẽ spice pullulabãt in culmo uno· plene atq; formose: alie q̃ totidẽ spice tenues· ꝛ pcusse vredine orientẽ: deorantes omnẽ priorꝫ pulcritudinẽ. Euigilans pharao post quietẽ ꝛ facto mane pauore pterritꝰ misit ad oẽs cõsortes egipti· cũctosq; sapientes: et accersitis narrauit somniũ: nec erat q̃ interpretarẽ. Tunc demũ reminiscens magister pincernaꝝ ait. Cõfiteor peccatũ meũ. Iratus rex seruis suis· me et magistrũ pistoꝝ retrudi iussit in carcerem principis militũ: ubi una nocte vterq; vidimꝰ somniũ: plagũ futuroꝝ. Erat ibi puer hebreus· eiusdẽ ducis militũ famulꝰ: cui narrantes somnia· audiuimꝰ quidq̃d postea rei pbauit euentꝰ. Ego enim redditꝰ sum officio meo: ꝛ ille suspẽsus ē in cruce. Protinꝰ ad regis imperiũ· eductũ de carcere ioseph totonderunt: ac veste mutata obtulerunt ei. Cui ille ait. Vidi somnia· nec est qui edisserat: que audiui te sapientissime conicere. Rndit ioseph. Absq; me deꝰ rndebit pspera pharaoni. Narrauit ergo pharao que viderat. Putabam me stare sup ripam fluminis: et septẽ boues de amne conscendere· pulcras nimis ꝛ obesis carnibꝰ: que in pastu paludis virecta carpebãt. Et ecce has sequebant̃ alie septem boues inanitũ deformes ꝛ macilẽte: ut nũq; tales in terra egipti viderim. Qui deuoratis et cõsumptis prioribꝰ· nullũ saturitatis ddere vestigiũ:sed simili macie ꝛ squalore torpebãt. Euigilãs· rursus sopore depressus vidi somniũ. Septẽ spice pullulabũt in culmo uno· plene atq; pulcerrime. Alie q̃ septem tenues ꝛ percusse vredine· orientẽ e stipula: que priorũ pulcritudinem deuorauerunt. Narraui diuersoribꝰ somniũ: ꝛ nemo ē qui edisserat. Rndit ioseph. Somniũ

regis· unũ est. Que facturus est deus ostendit pharaoni. Septẽ boues pulcre· ꝛ septem spice plene· septẽ uberatis anni sunt: eandẽq; vim somnij cõprehendunt. Septẽ q̃ boues tenues atq; macilente que ascenderunt post eas· ꝛ septem spice tenues· ꝛ vento vrente percusse· septem anni venturi sunt famiꝭ: qui hoc ordine cõplebũtur. Ecce septẽ anni venient fertilitatis magne i universa terra egipti: quos sequẽtur septẽ anni adeo sterilitatis: ut oblivio ei tradatur cuncta retro abundantia. Consumpta ē enim fames omnẽ terrã: et uberatis magnitudinem ꝓdigura est mopie magnitudo. Nõ aute videbit̃ ego· ad randũ rem geninens somnium· firmitatis indiciũ ē: eo q̃ fiat sermo dei· ꝛ velocius impleat. Nũc ergo prouideat rex virũ sapientẽ et industrium et pficiat ei terre egipti: q̃ ꝛstituat ꝓsectos p cũctas regiones· et quintã partem fructuũ· per septem ãnos fertilitatis qui iam nũc futuri sunt· congreget in horrea: ꝛ omne frumentũ sub pharaonis potestate condatur: fructusq; in urbibꝰ· ꝛ q̃ret future septẽ annoꝝ fami· que oppressura est egiptũ: ꝛ non delumt terra inopia. Placuit pharaoni cõsiliũ: ꝛ cũctis ministris ei. Inquit̃q; ad eos. Num inuenire poterimꝰ talem virũ qui spiritu dei plenus sit? Dixit ergo ad ioseph. Quia ostendit tibi deus oia que locutus es· nũquid sapiẽciorem et ꝛsimilẽ tui inuenire potero: Tu eris sup domũ meã: et ad tui oris imperiũ cunctꝰ ꝓps obediet. Uno tantũ regni solio ꝓcedam te. Dixitq; rursũ pharao ad ioseph. Ecce cõstitui te sup uniuersam terram egipti. Tulitq; anulũ de manu sua ꝛ dedit eũ in manu eius: vestiuitq; eũ stolam byssinã: et collo torquem auream circũposuit. Fecitq; eũ ascendere sup currũ suũ secũdo clamãte ꝓone: ut omnes coram eo genu flecterent: et prepositũ esse sciret uniuerse terre egipti. Dixit quoq; rex egipti ad ioseph. Ego sum pharao. Absq; nuo imperio nõ mouebit quisq; manũ aut pedem in omni terra egipti. Vertitq; nomẽ illius: et vocauit eum lingua egyptiaca· saluatorem mundi. Deditq; illi uxorẽ: asseneth filiã phutifaris sacerdotis eliopoleos. Egressus ē itaq; ioseph ad terrã egipti. Triginta annoꝝ erat· quãdo stetit in conspectu regis pharaonis· et circuiit omnes regiones egipti. Veniitq; fertilitas septem annoꝝ· ꝛ in manipulos redacte segetes congregate sunt in horrea egipti. Omnis tritici fructũ abundãtia· in singulis urbibꝰ cõdita est. Tantaq; fuit abundãtia tritici· ut arene maris coequarentur: et copia mensurã excederet. Nati q̃ sunt ioseph filij duo anteqũ venire fames: quos peperit ei asseneth· filia phutifaris sacerdotis eliopoleos. Vocauitq; nomen primogeniti manasses· dicens. Obliuisci me fecit deus oĩm laboꝝ meoꝝ: ꝛ domus patris mei. Nomẽ q̃ secũdi appellauit ephraim dicẽs. Crescere me fecit deus in terra paupertatis mee. Igit̃ transactis septẽ uberatis annis qui fuerant in egipto: reperunt venire septẽ anni inopie· quos ꝓdixerat ioseph: et in uniuerso orbe fames prualuit. In cuncta tri terra egipti· fames erat. Qua esuriẽte: clamauit pplus ad pharaonẽ· alimenta petens. Quibus ille rndit. Ite ad ioseph: et quod ipe vobis dixerit facite. Crescebat aũt quotidie fames i oĩi terra: aperuitq; ioseph uniuersa horrea: et vendebat egiptijs. Nã et illos oppresserat fames.

Uñeſq; quincie veniebāt ī egiptū· ut
emerēt cibos: z malū inopie tēperarēt.
Audiēs autē iacob q̄ xxxiij
alimenta venderēt̄ in egipto:
dixit filijs ſuis. Quare negligimi?
Audiui q̄ triticū venūdet̄ in egipto.
Deſcendite·et emite nobis neceſſaria·
ut poſſim⁹ viuere: z non ſimamur
inopia. Deſcenderūt igit̄ frēs ioſeph
decem·ut emerent frumenta in egipto·
beniamin domi· retento a iacob: qui
dixerat fratribus eius ne forte in itinere
quicq̄ patiat̄ mali: ingreſſi ſunt terrā
egipti: cū alijs q̄ pergebāt ad emendū.
Erat aūt fames in terra chanaan: et
ioſeph erat princeps ī terra egipti: atq;
ad eū nullū frumenta ꝓpīs vendebat̄.
Cumq; adorāſſent eum fratres ſui· et
agnouiſſet eos: quaſi ad alienos du-
rius loquebat̄·interrogās eos. Vnde
veniſtis? Qui rñdērūt·de terra chanaā:
ut emam⁹ victui neceſſaria. Et tamen
frēs ipē cognouerat: nō eū cognou⁹ ab
eis. Recordat⁹q; ſomnioꝝ q̄ aliq̄do
viderat: ait ad eos. Exploratores eſtis:
ut videatis infirmiora terre veniſtis.
Qui dixerūt. Nō ē ita dñe: ſed ſerui tui
venerūt ut emerent cibos. Omnes filij
unius viri ſum⁹. Pacifici venim⁹: nec
quicq̄ famuli tui machinant̄ mali.
Quibs ille rūdit. Aliter ē. Inmunita
terre hui⁹ ꝛ lidere⁹ vultis. At illi dixe-
runt. Duodecim inquūt frēs ſerui tui
ſum⁹: filij viri uni⁹ in terra chanaan.
Minim⁹ cū patre nr̄o ē: alt⁹ nō eſt ſup-
ſt. Hoc ē ait·qđ locut⁹ ſū. Exploratores
eſtis. Jam nūc experiemini veritatē vr̄ā.
Per ſalutē pharaonis nō egrediemini
hinc: donec veniat frat̄ veſter minim⁹.
Mittite ex vobis unū et adducat fr̄:
vos aūt retrus in vinculis· donec pro-
bent̄ que dixiſtis: utrū vera an falſa
ſint. Alioquin p ſalutem pharaonis·
exploratores eſtis. Tradidit ergo illos
cuſtodie·tribus diebꝫ. Die aūt tertio
eductus de carcere ait. Facite que dixi·
et viuetis. Deū enī timeo. Si pacifici
eſtis·frater veſter unꝰ ligef ī carcere: vos
aūt abite· et ferte frumenta q̄ emiſiſtis
in domos vr̄as· z frat̄ vr̄m minimū
ad me adducite: ut poſſim vr̄os ꝓba-
re ſermones·et nō moriamini. Fecerūt
ut dixerat: et locuti ſunt ad inuicem.
Merito hec patim⁹· quia peccauim⁹ in
fratrem nr̄m videntes āgſtias anime
illi⁹ dū deprecar̄ nos· z nō audiuim⁹:
ideirco venit sup nos ista tribulatio.
Et quibs inquit ruben ait. Nūquid nō
dixi vobis·nolite peccare in puerū: et
non audiſtis me? Et ſanguis eius
requirit̄. Nesciebant enī q̄ intelligeret
ioſeph: eo q̄ interpres loqueret̄ ad
eos. Auertitq; ſe parūper· z fleuit: z re-
uerſus locut⁹ ē ad eos: tollenſq; ſime-
onem· z ligans illis ſpectib⁹. Juſſitq;
ministris ut implerent ſaccos eoꝝ tri-
tico: z reponerent pecunias ſingloꝝ in
ſacculis ſuis· datis ſupra viatico in
via. Qui fecerūt ita. At illi portantes
frumēta in aſinis ſuis ꝓfect̄ ſūt. Aper-
toq; un⁹ ſacco·ut daret iumento pabulū
in diuſorio·cōſpexit pecuniā in ore
ſaccul·: dixit fratrib⁹ ſuis. Reddita eſt
mihi pecunia. Eu habeō in ſacco. Et
obſtupefacti turbatiq; mutuo dixerūt.
Quid nam ē hoc qđ fecit nobis de⁹?
Venerūtq; ad iacob patrē ſuū in terra
chanaan: z narrauerūt ei oīa que acci-
diſſent ſibi dicentes. Locutus ē nobis
dñs terre dure: z putauit nos explora-
tores eſſe puincie. Cui rñdim⁹. Paci-
fici ſum⁹: nec vllas molim⁹ inſidias.
Duodecim fratres unꝰ patre geniti ſu-
mus: unꝰ nō eſt hod̄: minim⁹ cū patre

nō eſt in terra chanaan. Qui ait ad
nos. Sic ꝓbabo q̄ pacifici ſitis. Frēm
veſtrū unū dimittite apud me: et ciba-
ria domibs veſtris neceſſaria ſumite· z
abite. Frēmq; vr̄m minimū adducite
ad me· ut liquet q̄ nō ſitis explorato-
res: et illū qm tenet̄ in vinculis recipere
poſſitis: ac deinceps q̄ vultis emendi
habeatis licentiā. Hijs dictis·cum fru-
menta effunderēt·ſinguli reperēt ī ore
ſaccoꝝ ligatas pecunias: expauitq; ſi-
mul omnibs· dixit pater iacob. Orbſq; li-
beros me eſſe feciſtis. Ioſeph nō ē ſup:
ſimeon tenet̄ in vinculis· z beniamin
auferetis. In me hec oīa mala recide-
runt. Cui rñdit ruben. Duos filios
meos interfice: ſi nō reduxero illū tibi.
Trade illū in manu mea: z ego eū tibi
reſtituā. At ille: non deſcendet inquit
filius me⁹ vobiſcū. Frater ei⁹ mortu⁹
eſt: et ipſe ſolus remanſit. Si quid ei
aduerſitatis acciderit in terra ad quā
pergitis: deducetis canos meos cum
dolore ad inferos. xxxiij
Interim fames omnē terram vehemēt̄
premebat: conſumptiſq; cibis quos ex
egipto deulerāt dixit iacob ad filios
ſuos. Reuertimini: et emite nobis pau-
ſillum cibaꝝ. Rñdit iudas. Denūcia-
uit nobis vr̄ ille ſub atteſtatione iu-
rāndi·dicens. Non videbitis fa-
ciem meā: niſi frēm veſtrū minimū ad-
duxeritis vobiſcū. Si ergo vis tū mit-
tere nobiſcū ꝓgem⁹ pariter z emem⁹ ti-
bi neceſſaria: ſi aūt nō vis: nō ibim⁹.
Vir enī ut ſepe dixim⁹· denūciauit no-
bis dicens. Non videbitis faciē meā
abſq; fratre vr̄o minimo. Dixit ei iſra-
hel. In mā hoc feciſtis miſeriā: ut in-
dicaretis ei z aliū habere vos frēm. At
illi rñderunt. Interrogauit nos hymo
per ordinē noſtrā ꝓgenie: ſi pater
viueret: ſi haberem⁹ frēm. Et nos rñdi-
mus ei ꝛ ſequēter: iuxta id quod fuerat
ſciſcitat⁹. Nūquid ſcire poteramus q̄
dicturus eſſet: adducite frēm vr̄m vo-
biſcū. Judas q̄ dixit patri ſuo. Mitte
puerū mecū ut ꝓficiſcam⁹ z poſſim⁹ vi-
uere: ne moriamur nos z paruli nr̄i.
Ego ſuſcipio puerū: de manu mea re-
quire illū. Niſi reduxero et reddidero eū
tibi: ero pcō reus ī te omni tpe. Si nō
interceſſiſſet dilatio iam vice altera ve-
niſſem⁹. Igit̄ iſrl pater eoꝝ dixit ad eos.
Si ſic neceſſe eſt· facite qđ vultis. Su-
mite de optimis terre fructibs in vaſis
vr̄is z deferte viro munera: modicū re-
ſine z mellis·et storacis z ſtactes· z the-
rebinti· z amigdalaꝝ. Pecuniāq; du-
plicem ferte vobiſcū: z illam quā mue-
niſtis i ſaccis reportate: ne forte errore
factū ſit. Sed z frēm veſtrū tollite: z ite
ad virū. Deus aūt meus omnipotēs
faciat vobis eū placabilē: et remittat
vobiſcū frēm vr̄m qđ tenet̄ ī vinculis:
et hūc beniamin. Ego aūt ſi⁹ orbat⁹
abſq; liberis ero. Tulerūt ergo viri mu-
nera et pecuniā duplicē et beniamin:
deſcenderūtq; in egiptū: z ſteterūt coram
ioſeph. Quos cū ille vidiſſet et benia-
min ſunt· ꝓcepit diſpenſatori domus
ſue dicens. Introduc viros domū: et
occide victimas·et inſtrue conuiuiū: quī
hodie mecū ſunt comeſturi in meridie.
Fecit ille qđ ſibi fuerat imperatū: z in-
troduxit viros domū. Ipſiq; expauti
dixerūt mutuo. Propter pecuniā quā
reculim⁹ pri⁹ ī ſaccis nr̄is· introducti
ſum⁹·ut deuoluat in nos calumniā·
et violenter ſubiiciat ſeruituti: z nos et
aſinos nr̄os. Quāobrem·in ipſis fo-
ribus accedentes ad diſpenſatorē· lo-
rum ſunt. Oram⁹ dñe ut audias nos.
Jam āte deſcendim⁹·ut emerem⁹ cibaꝝ:

quibꝫ eruptis · cū uenissemus ad diuer-
sor̃ · aperuim⁹ saccos nr̃os · ⁊ inuenim⁹
mus pecuniā in ore saccoꝝ : quā nūc
eodem pondere reportauim⁹ . Sed et
aliud attulim⁹ argentū : ut emam⁹ q̃
nobis necessaria sunt . Non est in nr̃a
cōscientia : quis posuerit eā in marsu-
pijs nr̃is . At ille rēdit . Pax uobiscū :
nolite timere . Deus uester et deus pris
uestri · dedit uobis thesauros ī saccis
uestris . Nam pecuniā quam dedistis
mihi : pharam ego habeo . Eduxitq;
ad eos symeon . Et introducto domū
attulit aquā : ⁊ lauerunt pedes suos :
deditq; pabulū asinis eoꝝ . Illi uero
parabant munera : donec ingrederet
ioseph meridie . Audierant enī q̃ ibi
comesturi essent panē . Igit̄ ingressus
est ioseph domū suam : obtuleruntq; ei
munera · tenētes ī manibus suis : ⁊ adō-
rauerūt proni in terrā . At ille clemēter
resalutatis eis : interrogauit eos dicens .
Sanusne ē pater uester senex : de quo
dixeratis mihi ? Adhuc uiuit ? Qui
rēdерūt . Solpes est · seruus nr̃⁹ pater
noster . Adhuc uiuit . Et incuruati ad-
orauerunt eū . Attollens autē ioseph
oculos : uidit beniamin frēm suū uteri-
num · ⁊ ait . Iste ē frater uester paruul⁹ :
de quo dixeratis mihi ? Et rursū . Deꝰ
inquit misereat tui fili mi . Festinauit
q; ī domū · quia cōmota fuerāt uiscera
eius fratre suo : et erūpebāt lacrime :
⁊ introiens cubiculū fleuit . Rursumq;
lota facie egressus · cōtinuit se : et ait .
Ponite panes . Quibꝫ appositis · seor-
sum ioseph · et seorsū fratribꝫ · egyptijs
quoq; qui uescebātur · simul seorsū : illi-
citū est enī egyptijs cū hebreis · et
pharmā putant huiuscemodi cōiu-
nū : sederūt coram eo · ꝑmogenio⁹ iuxta
primogenita sua · ⁊ mino⁹ iuxta ætē
suā . Et mirabant̄ nimis : sūptis parti-
bus ab eo acceperāt . Maiorq; pars
uenit beniamin : ita ut quinq; partibꝫ
excederet . Biberūtq; ⁊ inebriati sūt cū eo .

Precepit autem ioseph xxxvm
dispensatori domus sue · dicēs .
Imple saccos eoꝝ frumento quātum
possūt capere : ⁊ pone pecuniā singuiq;
in sūmitate sacci . Calicem autē meū
argenteū · ⁊ pretiū qđ dedit tritici : pone
in ore sacci iuuenis . Factūq; ē ita . Et
orto mane · dimissi sūt cū asinis suis .
Iamq; urbem egressi erāt : ⁊ processerāt pau-
lulū . Tūc ioseph accersito dispēsatore
domꝰ ait . Surge inquit et psequere vi-
ros : et apprehensis dicito . Quare redi-
distis malū ꝓ bono ? Calix quē furati
estis : ipse ē in quo bibit dñs meꝰ ⁊
in quo auguriari solet . Pessimā rem
fecistis . Fecit ille ut iusserat : et apphen-
sis per ordinē locuꝰ est . Qui rēdерūt .
Quare sic loquit̄ dñs noster : ut serui
tui tantū flagitij cōmiserint ? Pecuni-
am quā inuenim⁹ in sūmitate saccoꝝ
reportauim⁹ ad te de terra chanaan .
Et quomō sequēs ē · ut furari uelimus
de domo dñi tui aurū uel argentum ?
Apud quēcunq; fuerit inuentū ex ser-
uis tuis qđ ĥis moriatur : ⁊ nos erim⁹
serui dñi nr̃i . Qui dixit eis . Fiat iuxta
uŕam sententiā . Apud quēcunq; fuerit
inuentū · ipse sit seruꝰ meꝰ : uos autem
eritis innoxij . Itaq; festinato deponen-
tes in terram saccos : aperuērūt singuli .
Quos scrutatus · incipiens a maiore
usq; ad minimū : inuenit calicem in
sacco beniamin . At illi scissis uestib⁹ ·
oneratisq; rursū asinis · reuersi sunt in
opidū : primusq; iudas cū fratribꝫ in-
gressus ē ad ioseph . Procidū eni ꝑ terrā
adorauerat . Quibꝫ ante cū patrem ī terrā
corruerūt . Quibꝫ ille ait . Cur sic agere

voluistis ? An ignoratis q; non sit
similis mei ī augurādi scientia ? Cui
iudas . Quid rēdebimus inquit dño
meo · uel quid loquem̃ ? aut iuste pote-
rim⁹ obtendere ? Deus inuenit iniqta-
tem seruoꝝ tuoꝝ . Ecce omnes serui sum⁹
dñi mei : ⁊ nos et apud quē inuentus
ē calix . Rādit ioseph . Absit a me :
ut sic agam . Qui furatus ē calicē ipse
sit seruus meus : uos autē abite liberi
ad pātem uestrū . Accedens autē ꝑmus
iudas · confidenter ait . Oro dñe audi
me : ut loquar sermo⁹ meus uŕe uŕis ī auribꝫ
tuis : et ne irascaris famlo tuo . Tu es
enī post pharaonē dñs meus . Interro-
gasti puer̃ seruos tuos habetis pātem
aut frēm : ⁊ nos rēdim⁹ tibi dño meo .
Est nobis pater senex : ⁊ puer paruul⁹
qui senectute illi⁹ natus ē · cuius uterin⁹
frater ē mortuus : et ipm solum habet
mater sua : pater uero eius diligit eū .
Dixistiq; seruis tuis . Adducite eū ad
me : ⁊ ponam oculos meos super illū .
Suggessim⁹ tibi dño meo : nō potest
puer relinq̃re pātem suū . Si enī illū di-
miserit morietur . Et dixisti seruis tuis .
Nisi uenerit frat̃ uester min⁹ nobiscū :
nō uidebitis amplius faciē meā . Cū
ergo ascendissem⁹ ad famulū tuū pa-
trem nostrū : narrauim⁹ ei oīa que lo-
cut⁹ est dñs nr̃⁹ . Et dixit pater noster .
Reuertimini : ⁊ emite nobis pauxillū .
Cui diximꝰ . Nō possum⁹ ire . Si frater
noster minim⁹ descenderit nobiscū · pa-
rabimur simul : alioquin illo absente
non audem⁹ uidere faciē uiri . At ille
respondit . Vos scitis q; duos filios
genuerit mihi uxor mea . Egressus est
unus · et dixistis bestia deuorauit eū :
et hucusq; non cōparet . Si tuleritis ⁊
illū ⁊ aliquid ei ī uia cōtigerit : deduce-
tis canos meos cū merore ad inferos .

Igitur si introuero ad famulū tuū pātē
nr̃m ⁊ puer defuerit : cū anima illius ex
hui⁹ anima dependeat · uidetq; eū nō
esse nobiscū · morietur : ⁊ deducēt famuli
tui canos ei⁹ cum dolore ad inferos .
Ego ꝓpe famulus tuus sum : qui mea
hūc recepi fidē · ⁊ spopondi dicēs . Nisi
reduxero eū : pcā reus ero in pātem meū
omni tpe . Manebo itaq; famulus tuus
pro puero ī ministerio dñi mei : ⁊ puer
ascendat cum fratribꝫ suis . Nō enim
possum redire ad pātem absente puero :
ne calamitatē q̃ opprimat̃ est pātem
meum · uidelicet afflictam . xxxvi·

Non se poterat ultra cohibere Io-
seph · multis coram astantibꝫ : unde
precepit ut egrederent̄ cūcti foras : ⁊ null⁹
interesset alien⁹ agnitioni mutue . Et-
uanitq; uocem cū fletu : quā audierūt
egyptij omnisq; dom⁹ pharaonis : ⁊
dixit fratribꝫ suis . Ego sū ioseph . Adhuc
pater meus uiuit ? Non poterāt
rēdere frēs : nimio terrore pterriti . Ad
quos ille clementer : accedite inq̃t ad me .
Et cū appropinquassent ꝓpe : ego sū ait
ioseph frater uester : quē vēdidistis in
egyptū . Nolite pauere : neq; uobis du-
rum esse uideat̃ q; vendidistis me ī hās
regiones . Pro salute enī uestra misit
me deus ante uos in egyptū . Biennū
est enī q; cepit fames esse in terra : ⁊ adhuc
quinq; anī restāt · quibꝫ nec arari
potest nec meti . Preuenitq; me deus
ut reseruem̃ uob̃ semen̄ : ⁊ uitas ad vi-
uendū habere possitis . Non uō cōsi-
lio sed dei uolūtate huc missus sum :
qui fecit me q̃si pātem pharaonis · ⁊ do-
minū uniuerse dom⁹ eius : ac principē
in omni terra egypti . Festinate ⁊ ascen-
dite ad pātem meum : et dicetis ei . Hec
mandat filius tuꝰ ioseph . Deus fecit
me dñm omnis terre egypti . Descende

ad me ne moreris: ⁊ habitabis ī terra
iessen. Erisq; iuxta me: tu et filij tui: et fi-
lij filiorū tuoꝝ: oues tue: et armenta
tua: ⁊ uniuersa que possides: ibiq; te
pascam. Adhuc enī quinq; anni resi-
dui sunt famis: ne et tu pereas: ⁊ ois
domus tua: et oīa que possides. En
oculi uri: et oculi fris mei beniamin vi-
dent: qȝ os meū loquat ad uos. Nun-
ciate patri meo uniūsam gloriā meā:
et cuncta que uidistis in egipto. Festi-
nate: et adducite eum ad me. Cumq;
amplexat⁹ recedisset ī collū beniamin
fris sui fleuit: illo qȝ similiter flente siluer
suq; collū eius. Osculatusq; est ioseph
oēs frēs suos: ⁊ ploraut suq; singu-
los. Post que: ausi sunt loqui ad eū.
Auditūq; ē et celebri fmone vulgatū
in aula regis: uenerūt frēs ioseph. Et
gaudius est pharao: atq; ois familia
eius. Dixitq; ad ioseph: ut imperaret
fratribus suis dicēs. Onerātes iumenta
ite ī terrā chanaan: et tollite inde pārē-
tūm et cognationes: et uenite ad me:
et ego dabo uobis oīa bona egipti: ut
comedatis medullā terre. Precipe etiā
ut tollant plaustra de terrā egipti: ad
subuectionē parulorū suoꝝ ac ūxorū.
Et dicito. Tollite pārē tūm: ⁊ ppere
quantocius uenīēs: nec dimittatis
quicq; de supellectili ura: qa oēs opes
egipti ure erūt. Fecerūtq; filij isrl: ut eis
mandatū fuerat. Quibs dedit ioseph
plaustra: scām pharaonis imperiū: et
cibaria in itinere. Singulis qȝ pferri
ussit binas stolas: beniamin uero de-
dit trecentos argēteos: cū quiq; stolis
optimis: rantūdem pecunie et uestiū
mittens patri suo: addens eis asinos
decem: qui subuherent ex oībus diui-
tijs egipti: ⁊ totidem asinas uteriū in
itinere: panemq; ponātes. Dimisit ergo
frēs suos: ⁊ pficiscentibs ait. Ne iracūdi-
mini ī via. Qui abeuntes ex egipto
uenerūt in terrā chanaan ad prēm suū
iacob: ⁊ nūciauerūt ei dicētes. Ioseph
filius tuus uiuit: et ipe dūnatur in oīa
terra egipti. Quo audito iacob: ēsi de
graui somno euigilans: tamen non
credebat eis: illi econtra referebāt oīa
ordinem rei. Cumq; uidisset plaustra et
uniuersa que miserat: reuixit spiritus
eius: ⁊ ait. Sufficit michi si adhuc io-
seph filius meus uiuit: uadam ⁊ vide-
bo illum antequ moriar. xxxvij

Profectusq; isrl omnibus q̄ habe-
bat: uenit ad puteū iuramenti:
et mactatis ibi uictimis deo patris sui
ysaac: audiuit eū per uisionē nocte vo-
cantem se: et dicente sibi. Iacob iacob.
Cui rndit. Ecce adsū. Ait illi de⁹. Ego
sum fortissim⁹ deus patris tui. Noli ti-
mere: sed descende ī egiptū: qnā i gen-
tem magnā faciā te ibi. Ego descendā
tecū illuc: et ego inde adducā te rursum
ad. Ioseph q̄ ponet manꝰ suas sup
oculos tuos. Surrexit iacob mane a
pmissis iuramenti: tulerūtq; eū filij cum
parulis ⁊ uxoribs suis: in plaustris
que miserat pharao ad portandum
semen: ⁊ oīa que possidebat in terra
chanaan. Venitq; in egiptū cū omni
semine suo: filij eius ⁊ nepotes: filie et
cuncta simul pgenies. Hec sunt autem
nōia filioꝝ isrl: qui ingressi sunt ī egi-
ptū: ipe cū liberis suis. Primogenit⁹
ruben. Filij ruben: enoch ⁊ phallu: et
esrom ⁊ charmi. Filij symeon: iamuhel
et iamin ⁊ ahod et iachin ⁊ sahar et
saul filij chananitidis. Filij leui: ger-
son ⁊ caath ⁊ merari. Filij iuda: her
et onan ⁊ sela ⁊ phares ⁊ zara. Mortui
sunt autē her et onan ī terra chana-
an. Fuerūtq; filij phares: esrom et
amul. Filij yssachar: thola ⁊ phua et
iob ⁊ semron. Filij zabulō: sareth
et thelon ⁊ iahel. Hij filij lye quos ge-
nuit in mesopotamia syrie: cū dina
filia sua. Oēs anime filioꝝ ei⁹ ⁊ filia-
rū triginta tres. Filij gad: sephon et
aggi: suphi et esebon ⁊ suni ⁊ beri ⁊
arodi ⁊ areli. Filij aser: iemna ⁊ iesua
et iesui ⁊ beria ⁊ sara q̄ soroꝝ eoꝝ. Filij
beria: heber ⁊ melthiel. Hij filij zelphe
quā dedit laban lye filie sue: ⁊ hos ge-
nuit iacob sedecim aias. Filij rachel
uxoris iacob: ioseph ⁊ beniamin. Fa-
tiq; sunt ioseph filij ī terra egipti: q̄s
genuit ei asseneth filia phutifaris sa-
cerdotis eliopoleos manasses ⁊ ephra-
im. Filij beniamin: hela et bechor et
asbel ⁊ gera ⁊ naaman ⁊ iechri ⁊ ros
mupson et ofim ⁊ ared. Hij filij rachel
quos genuit iacob: oēs anime q̄u-
ordecim. Filij dan: vsan. Filij nepta-
lim: iasiel ⁊ guni et iezer ⁊ salem. Hij
filij bale quā dedit laban racheli filie
sue: et hos genuit iacob: oēs anime
septem. Cunctiq; anime q̄ ingresse sūt
cū iacob ī egiptū: ⁊ egresse sūt de femo-
re illi⁹ abiq; uxoribus filioꝝ ei⁹: lxvj
quinta fez. Filij aūt ioseph q̄ nati sunt
ei in terra egipti: anime due. Omnes
anime dom⁹ iacob que ingresse sunt
in egiptum: fuere septuaginta. Misit
aūt iacob iudam ante se ad ioseph in
egiptū: ut nūciaret ei: ⁊ ille occurreret
iessen. Quo cū quenisset iūcto ioseph
curru suo: ascendit obuiam patri ad
eundē locū: vidensq; eū: ruit sup collū
eius: et mire amplexus fleuit. Dixitq;
pater ad ioseph. Iam letus moriar
quia uidi faciem tuā: ⁊ superstitem te re-
linquo. Exille locut⁹ est ad frēs suos:
et ad omnē domū pris sui. Ascendā
et nūciabo pharaoni: dicāq; ei. Frēs
mei et dom⁹ pris mei qui erāt in terra
chanaan uenerunt ad me: ⁊ sunt viri
pastores ouiū: curāq; habēt alendi
gregū. Pecora sua ⁊ armenta et oīa
que habere potuerūt: adduxerūt secū.
Cumq; uocauerit uos ⁊ dixerit: qd est o-
pus uēm: rndebitis. Viri pastores fu-
mus fui tui ab infantia nra usq; ī p̄sens ⁊ nos ⁊ pres nri. Hec aūt dicēs:
ut habitare possitis ī terra iessen: quia
detestant̄ egipti oēs pastores ouiū.
Ingressus ergo ioseph: nūci- xxxvij
auit pharaoni dicens. Pater meus ⁊
frēs oues eoꝝ ⁊ armenta ⁊ cuncta que
possident uenerūt de terra chanaan: ⁊
ecce adstituit ī terra iessen. Extremos q̄
fratrū suoꝝ quinq; uiros cōstituit coram
rege. Quos ille interrogauit. Quid ha-
beris opus? Rnderūt. Pastores ouiū
sumus servi tui: ⁊ nos ⁊ pres nri. Ad
peregrinādū in terrā tuā uenim⁹: qm
nō ē herba gregibs seruoꝝ tuoꝝ: ingra-
uescente fame in terra chanaan. Peti-
musq; ut esse nos iubeas tuos tuos
ī terra iessen. Dixit itaq; rex ad ioseph.
Pater tu⁹ ⁊ frēs tui uenerūt ad te. Terra
egipti ī cōspectu tuo ē: in optimo loco
fac eos habitare: ⁊ trade eis terrā iessen.
Nō si nosti ī eis esse viros industrios?
cōstitue illos magistros pecoꝝ meoꝝ.
Post hec introduxit ioseph pārē suū
ad regē: et stauit eū coram eo. Qui bene-
dicens illi: ⁊ interrogatus ab eo: quot
sunt dies annoꝝ vite tue: rndit. Dies
peregrinatōnis vite mee centū triginta
annoꝝ sunt: parui et mali: et nō pue-
nerūt usq; ad dies patrū meoꝝ quibs
peregrinati sūt. Et būdicto rege: egressus
est foras. Ioseph uero patri ⁊ fratrib
suis dedit possessionē in egipto ī optī-
mo tre solo ramesses: ut p̄cepat pha-
raon: ⁊ alebat eos: omnēq; domū pris

sui·prebens cibaria singulis. In toto
enī orbe panis deerat: ⁊ oppresserat fa
mes terrā: maxime egipti· ⁊ chanaan.
E quibs omnē pecuniā congregauit pro
uendītione frumenti: ⁊ intulit eā in era
rium regis. Cūq defecisset emptoribs
pecūiā: uertit cuncta egipt⁹ ad ioseph di
cens. Da nobis panes. Quare mori
mur coram te· deficiēte pecunia? Omnis
ille respōdit. Adducite pecora vrā: ⁊ dabo
vobis pro eis cibos· si pecūiā non ha
betis. Que cū adduxissent dedit eis ali
menta pro equis et ouibus et bobus
et asinis: sustentauitq eos illo anno
pro cōmutatione pecorū. Venerunt q̄
anno sequēti: ⁊ dixerūt ei. Non celamus
dño nrō q⁹ deficiente pecunia· pecora
simul defecerūt: nec clam te est q⁹ absq
liberis corporibs ⁊ terra nichil habem⁹.
Cur ergo moriemur te vidente? Et nos
et terra nrā tui erim⁹. Eme nos i serui
tutem regiā· ⁊ prebe semina· ne pereūte
cultore redigatur terra in solitudinē.
Emit igit ioseph omnē terrā egipti:
vendentibs singulis possessiones suas
pre magnitudine famis. Subiectaq
eam pharaoni· ⁊ cūctos pplos eius· a
nouissimus terminis egipti usq ad extre
mos fines ei⁹ piter terrā sacerdotū que
a rege tradita fuerat eis: quibs ⁊ stipen
dia dabantur ex publicis ꝓbentis:
et ideirco non sunt compulsi vendere
possessiones suas. Dixit ergo ioseph
ad pplos. Ecce vt emimus ⁊ nos et terrā
vrām pharaoni possidet. Accipite semi
na ⁊ serite agros: ut fruges habere pos
sitis. Quintā partē regi dabitis: quatuor
reliquas frumēto vobis i sementē· ⁊ in
cibum familijs ⁊ liberis vestris. Qui
rūderūt. Salus nrā in manu tua est.
Respiciat nos tantū dūs noster· ⁊ leti
seruem⁹ regi. Ex eo que usq; i pīentem
diem in uniuersa terrā egipti regibus
quīta pars soluitur: et factū est ēst in
legem· absq; terra sacerdotali: q̄ libera
ab hac ꝺditione fuit. Habitauit ergo
israēl in egipto· id ē in terra gessen· ⁊ possē
dit eam: auctusq; est et multiplicat⁹ ni
mis: et uixit in ea decē ⁊ septem annis.
Factiq; sunt oēs dies vite illi⁹ centū
q̄dragita septem annor. Cūq appro
pinquāre cerneret diē mortis ei⁹· vocauit
filiū suū ioseph· ⁊ dixit ad eū. Si inue
ni gratiā in cōspectu tuo· pone manū
tuā sb femore meo· et facies michi mi
sericordiā et veritatē: ne non sepelias
me i egipto· sed dormiā cū patribs meis:
et auferas me de terra hac· cōdasq; me
in sepulcro maiorū. Cui rūdit ioseph.
Ego faciam quod iussisti. Et ille: iura
ergo inq̄t michi. Quo iurante· adora
uit israēl dūm· ꝺuersus ad lectuli caput.

Ipse itaq; transactis xxxviii.
Denūciatū est ioseph· q⁹ egrotaret
pater suus. Qui assumptis duobus
filijs manasse et effraim· nec peteuit.
Dictumq; est seni. Ecce filius tuus io
seph venit ad te. Cui confortatus se
dit in lectulo. Et ingresso ad se ioseph
ait. Deus oīpotens apparuit michi
in luza· que est in terra chanaan· bene
dixitq; michi· et ait. Ego te augebo et
multiplicabo· ⁊ fanā te i turbas pplor.
Daboq; tibi terrā hanc· et semini tuo
post te· i possessionē sempiternā. Duo
ergo filij tui qui nati sunt tibi in terra
egipti· anteq; huc venirē ad te mei erūt
effraim ⁊ manasses· sicut symeon ⁊ ru
ben reputabūtur michi. Reliquos au
tem quos genueris post eos tui erūt·
et nole frātū suor vocabūtur i posses
sionibs suis. Michi enī quādo veniēbā
de mesopotamia· mortua ē rachel in
terra chanaan· in ipso itinere. Eramq

uenū tps. Et ingrediebar effratam· ⁊
sepeliui eā iuxta viam effrath· q̄ alio
nō vocabar bethleem. Videns aūt
filios eius· dixit ad eū. Qui sunt isti?
Rūdit. Filij mei sunt: quos donauit
michi dūs i hoc loco. Addux inquit
eos ad me· ut benedicam illis. Nam
enī israēl caligabāt pre nimia senectute:
et clare videre nō poterat. Applicatosq;
ad se deosculans· ⁊ circūplexus· dixit
ad filiū suū. Nō sum fraudat⁹ aspectu
tuo: insup ostendit michi deus semen
tuū. Cunq; tulisset eos ioseph de gre
mio pris· adorauit pronus i terram:
et posuit effraim ad dexterā suā id ē ad
sinistrā israēl: manasseh vero in sinistra
sua ad dexterā scilicet pris· applicuitq;
ambos ad eū. Qui extendens manū
dexterā· posuit sup caput effraim mi
noris fris· sinistram aūt super caput
manasse· qui maior natu erat: cōmu
tans manus. Benedixitq; iacob filios
ioseph· ⁊ ait. Deus i cui? aspectu ambu
lauerūt patres mei abraham et ysaac:
deus q̄ pascit me ab adolescentia mea
usq; in pīentem diē: angelus qui eruit
me de cunctis malis· benedicat pueris
istis: et inuocetur sup eos nomē meū·
noīa q̄q; pr̄m meor abrahami ⁊ ysaac:
et crescant in multitudine sup terram.
Videns aūt ioseph q⁹ posuisset pater
suus dexteram manū sup caput effra
im· graviter accepit. Et apprehensam
manū patris· leuare conat⁹ ē· de capi
te effraim· ⁊ transferre super caput ma
nasse. Dixitq; ad pr̄m. Non ita cōue
nit pater· q̄a hic est pr̄mogenit⁹. Pone
manū dexterā sup caput ei⁹. Nō renu
ens ait. Scio fili mi scio. Et iste quip
pe erit i pplos· ⁊ multiplicabit· sed frat
ei⁹ minor maior erit illo: et semen illi⁹
crescet in gentes. Benedixitq; eis in ipe
illo dicens. In te benedicetur israēl· atq;
dicet. Faciat tibi dē sicut effraim et si
cut manasse. Cōstituitq; effraim ante
manassen. Et ait ad ioseph filiū suū.
Ecce ego morior· ⁊ erit dē vobiscū· ⁊ re
ducet vos ad terrā pr̄m vōrū. Do tibi
partē unā terre frēs tuos: quā tuli de
manu amorrei in gladio et arcu meo.

Vocauit autem iacob xxxix.
filios suos· et ait ei⁹. Cōgrega
mini· ut annūciem que ventura sunt
vobis i diebs nouissimis. Congrega
mini et audite filij iacob: audite israēl
pr̄em vrm. Ruben primogenit⁹ me⁹.
Tu fortitudo mea· ⁊ principiū doloris
mei. Prior in donis· maior i imperio.
Effusus es sicut aqua. Non crescas:
qa ascendisti cubile patris tui: et ma
culasti stratū ei⁹. Symeon et leui frēs:
vasa iniquitatis bellantia. In cōsiliū
eor non veniat anima mea· ⁊ in cetu
illor nō sit gloria mea: quia i furore
suo occiderūt virū· ⁊ in voluntate sua
suffoderunt murū. Maledictus furor
eor quia pīnax· ⁊ indignatio eor q̄a
dura. Dividam eos i iacob· ⁊ dispgā
eos in israēl. Juda· te laudabūt frēs tui.
Manus tue in ceruicibus inimicor
tuor· adorabūt te filij pris tui. Catu
lus leonis iuda. Ad predam fili mi
ascendisti: requiescens accubuisti ut leo:
et q̄si leena. Quis suscitabit eū? Non
auferet sceptrū de iuda· ⁊ dux de femo
re ei⁹· donec veniat qui mittendus ē:
et ipe erit expectatio gentiū. Ligās ad
vineam pullum suū· ⁊ ad vitem o fili
mi asinam suā. Lauabit in vino stolam
suā· ⁊ i sanguine vue palliū suū.
Pulciores sūt oculi ei⁹ vino· et dētes
eius lacte candidiores. Zabulon in
littore maris habitabit· et in statione
nauium· pingues usq; ad sydonem.

Nephthar alius sortis: accubãs inter
terminos. Vidit requiẽ qꝯ esset bona
et terrã qꝯ optima : et supposuit humerum suũ ad portandũ: factusqꝫ ẽ tributis seruiẽs . Dan iudicabit pꝰm suũ:
sicut ⁊ alia tribus in isrl. Fiat dan coluber in via · cerastes i semita: mordẽs
ungulas equi: ut cadat ascensor eius
retro. Salutare tuũ expectabo dñe.
Gad accinctus pliabit ante eũ : et ipe
accinget retrorsũ. Aser pinguis panis
eius : ⁊ p̃bebit delicias regibꝰ. Nephtalim ceruus emissus : et dans eloquia
pulcritudinis . Filiꝰ accrescẽs ioseph:
filius accrescens ⁊ decorꝰ aspectu. Filie
discurrerũt sup murũ : sed exasperauerũt
eũ · ⁊ iurgati sũt : inuiderũtqꝫ illi habẽtes iacula. Sedit i forti arcus eius : et
dissoluta sunt vincla brachiorꝫ ⁊ manuũ illius · per manus potentis iacob.
Inde pastor egressus ẽ: lapis isrl. Deꝰ
patris tui erit adiutor tuus : ⁊ oñipotens bñdicet tibi bñdictionibꝰ celi desuper · bñdictionibus vberũ ⁊ vulue. Benedictiones patris tui · corroborate sunt bñdictionibus patrũ eiꝰ: donec veniret desiderium collis eternꝰ. Fiant in capite ioseph
et in vertice nazarei: inter fratres suos.
Beniamin lupus rapax: mane comedet predam: et vespere dividet spolia.
Oñes hĩ i tribubus isrl̃ duodecim.
Hec locutꝰ ẽ eis pater suus: bñdixitqꝫ
singulis bñdictionibꝰ p̃prijs : ⁊ p̃cepit
eis dicẽs . Ego cõgregor ad pplm meũ.
Sepelite me ad patres meos i spelũca
duplici · que est in agro ephron ethei
contra mambre i terra chanaan: quã
emit abraham cum agro · ab ephron
ethei in possessionẽ sepulcri. Ibi sepelierũt eũ : ⁊ saram uxorẽ eiꝰ. Ibi sepultꝰ
est ysaac: cũ rebecca cõiuge sua. Ibi et
lya condita iacet. Finitisqꝫ mandatis
quibus filios instruebat · collegit pedes suos super lectulum ⁊ obiit: appositusqꝫ est ad populum suum. xxxx

Quod cernens ioseph · ruit sup faciem patris · fleus ⁊ deosculans eũ:
p̃cepitqꝫ famulis suis medicis : ut aromatibus condirent patrem. Quibꝰ iussa ꝛpletis: transierũt ẽi dies quadraginta dies.
Iste quippe mos erat cadauerũ condiendorũ. Fleuitqꝫ eũ egiptus septuaginta
diebꝰ. Et expleto planctus tpe: locutus
est ioseph ad familiã pharaonis . Si
inueni gratiã in ocꝫ aspectu vro · loqmini
in auribus pharaonis: eo qꝫ pater meꝰ
adiurauerit me · dicens. Ecce morior:
in sepulcro meo quod fodi michi in
terra chanaan · sepelies me . Ascendã
igitur et sepeliã patrem meũ: ac reuertar.
Dixitqꝫ ei pharao. Ascende ⁊ sepeli patrem tuum: sicut adiuratus es. Quo
ascendente · ierunt cũ eo omnes seruꝰ
domus pharaonis · cũctiqꝫ maiores
natu terre egipti : domus ioseph cũ fratribus suis absqꝫ parvulis · ⁊ gregibus
atqꝫ armentis : que dereliqrunt i terra
iessen . Habuit qꝫ i comitatu currus et
equites et facta est turba nõ modica:
venerũtqꝫ ad aream adad · que sita est
trãs iordanẽ : ubi celebratis exequias
planctu magno · atqꝫ vehemẽti · impleuerũt septem dies . Qꝺ cũ vidissent habitatores terre chanaã: dixerũt. Planctus magnꝰ ẽ iste egiptijs . Et ideirco
vocatum est nomen loci illius · planctus egipti . Fecerunt ergo filij iacob sicut p̃ceperat eis: ⁊ portantes eũ in terrã
chanaan · sepelierũt eũ in spelunca duplici : quã emerat abrahã cũ agro in
possessionẽ sepulcri · ab ephron ethei contra faciẽ mambre . Reuersusqꝫ ioseph in egiptũ cũ fratribus suis ⁊ oñi

comitatu: sepulto pr̃e . Quo mortuo:
timẽtes filijꝰ eiꝰ · et mutuo colloquẽtes
ne forte memor sit iniurie quã passus
est · ⁊ reddat nobis oñe malũ qꝺ fecimus : mandauerũt ei. Pater tuus p̃cepit nobis anteqꝫ moreret: ut hec verba
ibi diceremꝰ. Obsecro ut obliuiscaris
sceleris fratrũ tuorꝫ: ⁊ pcũ atqꝫ malicie
quã exercuerũt in te. Nos qꝫ oramus:
ut seruo dei patri tuo dimittas iniquitatem hanc. Quibus audibis fleuit ioseph: venerũtqꝫ ad eũ fres sui · et proni
adorantes in terrã dixerunt. Serui tui
sumꝰ. Quibꝰ ille rñdit. Nolite timere.
Num dei possumꝰ resistere voluntati?
Vos cogitastis de me malũ · sed deus
vertit illud in bonũ : ut exaltaret me sicut in ꝑsentiaꝝ cernimus : ⁊ saluos facere multos ꝑplos . Nolite timere. Ego
pascã vos : ⁊ parvulos vros. Cõsolatusqꝫ eos · ⁊ blande · ⁊ leniter est locutꝰ:
et habitauit in egipto cũ oñi domo
patris sui. Vixitqꝫ centũdecem annis · et
vidit ex eis filios usqꝫ ad terciã generationẽ. Filij qꝫ machir filij manasse · nati sunt in genibꝰ ioseph . Nuibꝰ
tãlatis : locutꝰ ẽ fratribus suis. Post
mortem meam deus visitabit vos : et
asscendere vos faciet de terra ista · ad terram quã iurauit abraham · ysaac · et
iacob . Cũqꝫ adiurasset eos atqꝫ dixisset · deus visitabit vos · asportate ossa
mea vobiscũ de loco isto: mortuus est
ioseph centũdecem vite sue annis : et
conditus aromatibꝰ · repositus est in
loculo in egipto. Explicat liber genesis
Incipit liber exodi qui vocatur apud hebreos Helleluoth qꝫ nos exodũ dicimus ⁊.

Hec sũt nõa filiorꝫ isrl̃:
qui ingressi sunt in egiptũ cũ iacob. Singuli
rum domibus suis intro
ierunt. Ruben · simeon ·
leui · iudas · yssachar · zabulon · ⁊ beniamin : dan ⁊ neptalim · gad ⁊ aser. Erãt
igit̃ oñes anime eorũ qꝫ ingressi sunt
de femore iacob · septuaginta . Ioseph
autem in egipto erat. Quo mortuo et
uniuersis fratribus eiꝰ omniqꝫ cognatione sua : filij isrl̃ creuerunt · ⁊ ipi germinantes multiplicati sunt: ac roborati
nimis impleuerũt terrã . Surrexit interea rex nouus super egiptũ : qui ignorabat ioseph. Et ait ad pplm suũ. Ecce
pplꝰ filiorꝫ isrl̃ multus · et fortior nobis
est. Venite sapienter opprimamꝰ eũ · ne
forte multiplicet: et si ingruerit cõtra
nos bellũ · addatur inimicis nostris:
expugnatisqꝫ nobis · egrediat de terra.
Preposuit itaqꝫ eis magistros operũ:
ut affligerent eos oneribꝰ . Edificaverunt qꝫ urbes tabernaculorꝫ pharaoni
phiton ⁊ ramalles. Quantoqꝫ opprimebant eos : tantomagis multiplicabantur · et crescebant. Oderãtqꝫ filios
isrl̃ egiptij · ⁊ affligebant illudentes et
inuidentes eis : atqꝫ ad amaritudinẽ
p̃durebãt vitã eoꝫ operibꝰ duris luti
et laterũ : omniqꝫ famulatu quo i terre
operibꝰ ꝑmebant. Dixit aũt rex egipti
obstetricibus hebreorꝫ: quaꝝ una vocabatur sephora · altera phua: p̃cipiens
eis. Quãdo obstetricabimini hebreas · et
partus tempus aduenerit: si masculus
fuerit interficite eũ : si femina reseruate.
Timuerũt aũt obstetrices deũ : et non
fecerũt iuxta ꝑceptum regis egipti : sed
cõseruabãt mares. Quibus accersitis
ad se rex ait. Quid nã ẽ hoc qꝺ facere
voluistis : ut pueros seruaretis ? Que
rñderũt. Non sunt hebree · sicut egiptie
mulieres . Ipse enim obstetricandi habẽt
scientiã : et priusqꝫ veniamus ad eas
pariũt . Bene ergo fecit dñs obstetricibus: et creuit pplꝰ: roboratusqꝫ ẽ nimis

Et quia timuerūt obstetrices deū: edi-
ficauit eis domos. Precepit ergo pha-
rao omni populo suo dicēs. Quidquid
masculini sexus natū fuerit in flumen
proicite: quidquid femini reseruate.

Egressus est post hec vir de .ij.
domo leui ⁊ accepit uxorē filiā
sue: que cōcepit ⁊ peperit filiū: ⁊ vidēs
eum elegantē - abscōdit tribꝰ mensibꝰ.
Cūq; iam celare nō posset - sūpsit sisel-
lam scirpeā - et linuit eam bitumine ac
pice: posuitq; infantulū - ⁊ exposuit
eū in carecto ripe fluminis: stante
procul sorore ei⁹ ⁊ considerāte eventū
rei. Ecce autē descendebat filia pha-
raonis ut lauaretur i flumine: ⁊ puelle
eius gradiebant̄ per crepidinem alui.
Que cū vidisset sisellā in papyrione-
misit unā e famulabꝰ suis: et allatā
apriēs reuelsq; i ea parvulū vagien-
tem: miserta eius ait. De infantibus
hebreoꝝ est hic. Cui soror pueri: vis in-
quit ut vadā - ⁊ vocē tibi mittā hebreā-
que nutrire possit infantulū? Rndit.
Vade. Perrexit puella: ⁊ vocauit ma-
trem suā. Ad quā locuta filia pharao-
nis: accipe ait puerū istum - et nutri
michi: ego dabo tibi mercedem tuam.
Susceptit mulier ⁊ nutriuit puerū: adul-
tumq; tradidit filie pharaonis. Que
illā adoptauit in locū filij: vocauitq;
nomē ei⁹ moysen - dicēs: quia de aqua
tuli eum. In diebꝰ illis postq; creuerat
moyses egressus ē ad frēs suos: vidit
q; afflictionē eoꝝ: ⁊ virū egiptiū percu-
tientem quēdam de hebreis fratribꝰ suis.
Cūq; despexisset hinc atq; illuc - ⁊ nullū
adesse vidisset: percussū egiptiū absco-
dit sabulo. Et egressus die altera con-
spexit duos hebreos rixantes: dixitq;
ei qui faciebat iniuriā. Quare pcutis
proximū tuū? Qui respondit. Quis
constituit te principem et iudicē super
nos? Nūquid occidere me tu vis - sicut
heri occidisti egiptium? Timuit moyses et
ait. Nuq̄ palam factū est verbū istud?
Audiuitq; pharao verbū istud: et que-
rebat occidere moysen. Qui fugiens
de aspectu ei⁹ - moratus est in terra ma-
dian: et sedit iuxta puteū. Erant aūt
sacerdoti madian septē filie - que venie-
rant ad hauriendā aquā: ⁊ implētis
canalibꝰ - adaquare cupiebāt greges
patris sui. Supuenere pastores: ⁊ eiece-
runt eas. Surrexitq; moyses: et defen-
sis puellis adaquauit oues earꝰ. Que
cū reuertissent ad iethro patrē suū: dixit
ad eas. Cur velocius venistis solito?
Dixerūt. Vir egiptꝰ liberauit nos de
manu pastoꝝ. Insup ⁊ hausit aquā
nobiscū: potūq; dedit ouibꝰ. At ille:
ubi est inquit? Quare dimisistis ho-
minē? Vocate eū ut comedat panē. Ju-
rauit ergo moyses q̄ habitaret cū eo.
Acceptitq; sephoram filiā eius uxorem:
q̄ peperit ei filiū: quē vocauit gersam
dicēs. Aduena fui i terra aliena. Alter
vero peperit: quē vocauit eliezer - dicēs.
Deus enī patris mei adiutor meꝰ: ⁊ eripu-
it me de manu pharaonis. Post
multū vero temporis mortuus est rex
egipti. Et ingemiscentes filij isrl̄ - pter
opera - vouerant sunt. Ascenditq; cla-
mor eoꝝ ad deū ab operibꝰ: ⁊ audiuit
gemitū eoꝝ: ac recordat⁹ est federis q̄
pepigit cū abrahā - ysaac - ⁊ iacob. Et
respexit dñs filios isrl̄: ⁊ cognouit eos.

Moyses aut̄ pascebat oues .iij.
socii sui - sacerdotis madia-
ni. Cumq; minasset gregem ad in̄e-
riora deserti: venit ad montē dei oreb.
Apparuitq; ei dñs in flamma ignis
de medio rubi: et videbat q̄ rubus
arderet - et nō combureret. Dixit ergo

moyses. Vadam ⁊ videbo visionem
hanc magnā: sire nō comburat̄ rubꝰ.
Cernens aūt dñs q̄ gradet ad videñ-
dum: vocauit eū de medio rubi - ⁊ ait.
Moyses moyses. Qui rndit. Adsū. At
ille: nō appropies inquit huc. Solue
calciamentū de pedibꝰ tuis. Locꝰ enī in
quo stas - terra sancta est. Et ait. Ego
sum deus pris tui - deus abraham - et
deus ysaac - ⁊ deus iacob. Abscondit
moyses faciem suā. Non enī audebat
aspicere contra deū. Cui ait dñs. Vidi
afflictionē pli mei in egipto: et clamo-
rem ei⁹ audiui: pter duritiā eoꝝ qui
sunt operibꝰ. Et scies dolorē ei⁹ - descen-
di ut liberē eū de manibꝰ egiptioꝝ: et
educam de terra illa: in terrā bonā et
spaciosā - in terrā q̄ fluit lacte et melle:
ad loca chananei - ⁊ ethei - ⁊ amorrei - ⁊
pherezei - et euei - et iebusei. Clamor er-
go filioꝝ isrl̄ venit ad me: vidiq; affli-
ctionē eoꝝ - qua ab egiptijs opprimūt.
Sed veni ⁊ mittā te ad pharaonē: ut
educas plm meū filios isrl̄ - de egipto.
Dixitq; moyses ad deū. Quis sū ego
ut vadam ad pharaonē: ⁊ educā filios
isrl̄ - de egipto? Qui dixit ei. Ego ero te-
cum: et hoc habebis signū q̄ miserim
te. Cum eduxeris plm meū de egipto:
immolabis deo sup montē istū. Ait
moyses ad deū. Ecce ego vadam ad
filios isrl̄: ⁊ dicā eis. Deus patrū vrōꝝ
misit me ad vos. Si dixerit michi q̄
est nomē ei⁹: quid dicā eis? Dixit dñs
ad moysen. Ego sum q̄ sum. Ait. Sic
dices filijs isrl̄. Qui est: misit me ad
vos. Dixitq; iterū deus ad moysen - hec
dices filijs isrl̄. Dominus deus patrū
vrōꝝ - deus abraham - ⁊ deus ysaac - ⁊
deus iacob - misit me ad vos. Hoc no-
men michi est in eternū: et hoc memo-
riale meū i generatione ⁊ generatiōne.

vade ⁊ congrega seniores isrl̄: ⁊ dices ad
eos. Dñs deus patrū vrōꝝ apparuit
michi: deus abraham - et deus ysaac -
et deus iacob - dicēs. Visitans visitaui
vos - et vidi ea que acciderūt vobis
in egipto: ⁊ dixi ut educā vos de affli-
ctione egipti - in terrā chananei - ⁊ ethei -
et amorrei - ⁊ pherezei - et euei - ⁊ iebusei -
ad terrā fluentem lacte ⁊ melle: ⁊ audi-
ent vocē tuā. Ingredieris q; tu - ⁊ seniō-
res isrl̄ - ad regem egipti: ⁊ dices ad eū.
Dñs deꝰ hebreoꝝ vocauit nos. Ibimꝰ
viam trium dierꝰ i solitudinē: ut immo-
lemꝰ dño deo nro. Sed ego scio q̄ nō
dimittet vos rex egipti ut eatis: nisi
per manū validā. Extendāq; manū
meā et percutiā egiptū in cūctis mirabi-
libꝰ meis - q̄ facturus sum i medio eoꝝ:
post hec dimittet vos. Daboq; gratiam
pli huic coram egiptijs. Et cum egredi-
mini - non exibitis vacui: sed postula-
bit mulier a vicina sua - ⁊ ab hospita
sua: vasa argentea et aurea - ac vestes -
ponetisq; eas super filios et filias ve-
stras: et spoliabitis egiptum. iiij.

Respondens moyses - ait. Nō cre-
dent michi: neq; audient vocem
meam: sed dicent - non apparuit tibi
dñs. Dixit ergo ad eum. Quid est qđ
tenes i manu tua? Respondit. Virga.
Dixitq; dñs. Proice eā in terrā. Pro-
iecit: ⁊ versa ē in colubrū: ita ut fugeret
moyses. Dixitq; dñs. Extende manū
tuā: ⁊ apprehende caudā ei⁹. Extendit - ⁊
tenuit: versaq; est in virgā. Vt credāt
inquit q̄ apparuerit tibi deus patrū
vrōꝝ: deus abraham - ⁊ deus ysaac - ⁊
deus iacob. Dixitq; dñs rursū. Mitte
manū tuā i sinū tuū. Quā cū misisset
in sinū: protulit leprosā ad instar niuis.
Rursumq; ait. Mitte manū tuā in sinū tuū. Re-
mīsit - protulit iterū: ⁊ erat similis carni

relique. Si non ĩdiderint inquit tibi neq; audierit ẽuoñ signi pris: credent verbo signi sequentis. Qđ si nec duobz quidem hijs signis crediderint neq; audierint vocem tuã: sume aquã fluminis ⁊ effunde eã sup aridã: ⁊ quid quid hauseris de fluuio: vertẽ in sanguinem. Ait moyses. Obsecro domine non sum eloquens ab heri et nudiustertiq; : et ex quo locutꝰ es ad seruũ tuũ: impediti oris et tardioris lingue sum. Dixit dñs ad eũ. Quis fecit os hoĩs aut quis fabricatꝰ est mutũ et surdũ videntẽ ⁊ cecũ: Nõne ego: Perge igit et ego ero in ore tuo: docebozq; quid loquaris. At ille: obsecro dñe inquit: mitte quẽ missurus es. Iratꝰ dñs in moysen ait. Aaron frater tuus leuites scio q; eloquens sit. Ecce ipse egredietꝫ in occursum tuũ: videnscq; te letabitur corde. Loquere ad eum: et pone verba mea in ore eius: ⁊ ego ero in ore tuo ⁊ in ore illius: et ostendam vobis quid agere debeatis. Et ipe loquetur pro te ad pplm: et erit os tuũ: tu aũt eris ei in hijs que ad deũ ptinent. Virgam ꝓ hanc sume ĩ manu tua: in qua facturus es signa. Abiit moyses: ⁊ reuersus ẽ ad iethro socerũ suũ. Dixitq; ei. Vadã et reuertar ad fratres meos in egiptũ: ut videã si adhuc viuãt. Cui ait iethro. Vade ĩ pace. Dixit ergo dñs ad moysen in madian. Vade et reuertere in egiptum. Mortui enĩ sunt oĩes q̃ querebãt aiam tuã. Tulit ergo moyses uxorem suã ⁊ filios suos: et imposuit eos super asinũ: reuersusq; est in egiptũ: portans virgam dei ĩ manu sua. Dixitq; ei dñs reuertenti in egiptũ. Vide: ut oĩa ostenta que posui ĩ manu tua facias corã pharaone. Ego indurabo cor eiꝰ: ⁊ nõ dimittet pplm. Dicesq; ad eũ. Hec dicit dñs. Filius meus ꝓmogenitus israhel. Dixi tibi. Dimitte filiũ meũ ut seruiat michi: ⁊ noluisti dimittere eũ. Ecce ego interficiã filiũ tuũ primogenitũ. Cũq; esset in itinere in diuersorio occurrit ei dñs: et volebat occidere eũ. Tulit illico sephora acutissimam petram: ⁊ circũcidit prepucium filij sui. Tetigitq; pedes eiꝰ: et ait. Sponsus sanguinũ tu michi es. Et dimisit eũ postq̃ dixerat: sponsus sanguinũ tu michi es: ob circũcisionem. Dixitq; dominus ad aaron. Vade in occursum moysi in desertũ. Qui pgressꝰ obuiã ei ĩ montẽ dei: et osculatꝰ est eũ. Narrauitq; moyses aaron omnia verba dñi: pro quibus miserat eum: et signa que mandauerat. Venerũtq; simul ⁊ congregauerũt cũctos seniores filioꝝ israel: loquutusq; e aaron omnia verba que dixerat dñs ad moysen: et fecit signa corã pplo: et credidit pplus. Audieruntq; q̃ visitasset dñs filios israhel: ⁊ q̃ respexisset afflictionem illoꝝ: ⁊ proni adorauerũt. v.

Post hec ingressi sũt moyses ⁊ aaron: ⁊ dixerũt pharaoni. Hec dicit dñs deꝰ israhel. Dimitte pplm meũ: ut sacrificet michi in deserto. At ille respondit. Quis est dñs: ut audiã vocẽ eius: ⁊ dimittã israhel: Nescio dñm: ⁊ israhel nõ dimittã. Dixerũtq;. Deus hebreoꝝ vocauit nos: ut eamꝰ viam trium dierũ in solitudinem: ⁊ sacrificemꝰ domino deo nostro: ne forte accidat nobis pestis aut gladius. Ait ad eos rex egipti. Quare moyses ⁊ aaron sollicitatis pplm ab operibz suis: Ite ad onera vestra. Dixitq; pharao. Multus est pplus terre. Videris q̃ turba surrexerit: quantomagis si dederitis eis requiem ab operibz: Precepit ergo in die illo prefectis operũ et exactoribus

pli dicẽs. Nequaq̃ ultra dabitis paleas pplo ad cõficiendos lateres sicut prius: sed ipi vadant et colligant stipulas: et mensuram laterum quam prius faciebant imponetis super eos: nec minuetis quicq̃. Vacãt enĩ: ⁊ idcirco vociferantẽ dicentes. Eamꝰ et sacrificemus deo nostro. Opprimantur operibz: et expleãt ea: ut nõ acquiescãt verbis mendacibz. Igit egressi prefecti operum ⁊ exactores: ad pplm dixerunt. Sic dicit pharao. Nõ do vobis paleas. Ite et colligite vobis ubi inuenire poteritis: nec minuet quicq̃ de opere vro. Dispersusq; est pplus in omnẽ terrã egipti: ad colligendas paleas. Prefecti aũt operũ instabãt dicentes. Cõplete opꝰ vestrũ quotidie: ut prius facere solebatis quãdo dabãtur vobis palee. Flagellatiq; sunt q̃ pterant operibz filiorũ israel: ab exactoribus pharaonis dicẽtibz. Quare non impletis mensurã laterũ sicut prius: nec heri nec hodie: Venientes ergo filioꝝ israel: ⁊ vociferati sũt ad pharaonẽ dicentes. Cur ita agis cõtra tuos nos: Palee nõ dantur nobis: ⁊ lateres fiunt imperant. Ecce famuli tui flagellis cedimur: ⁊ iniuste agitur contra pplm tuum. Qui ait. Vacatis otio et idcirco dicitis. Eamꝰ et sacrificemus dño. Ite ergo ⁊ operamini. Palee nõ dabũtur vobis: et rediens consuetum numerũ laterũ. Videbãtq; se pessime filioꝝ israel in malũ: eo q̃ dicerẽtur nõ minuetur quicq̃ operis de lateribus per singulos dies. Occurrentesq; moysi ⁊ aaron q̃ stabant ex aduerso egredientes a pharaone: ⁊ dixerũt ad eos. Videat dñs ⁊ iudicet: quia fetere fecistis odorẽ nrum corã pharaone ⁊ seruis eiꝰ: et pbuistis ei gladiũ ut occideret nos. Reuersusq; est moyses ad dñm: et ait. Dñe: cur afflixisti pplm istũ: Quare misisti me: Ex eo enim quo ingressus sum ad pharaonẽ ut loquerer ei noĩe tuo: afflictꝰ pplm istũ: ⁊ nõ liberasti eos.

Dixitq; dñs ad moysen. vj.

Nũc videbis que facturus sum pharaoni. Per manũ enĩ fortẽ dimittet eos: ⁊ in manu robusta eiciet illos de terra sua. Locutusq; ẽ dñs ad moysen dicẽs. Ego dñs. qui apparui abraham: ysaac: ⁊ iacob: in deo oĩpotente: ⁊ nomẽ meũ adonay nõ indicaui eis. Pepigiq; fedus cũ eis ut darẽ eis terrã chanaã: terrã peregrinationis eoꝝ in qua fuerũt aduene. Ego audiui gemitũ filiorũ israel quo egiptij oppĩmũt eos: ⁊ recordatus sum pacti mei. Idcirco dic filijs israel. Ego dñs. qui educã vos de regaculo egiptioꝝ: et eruã de seruitute. ac redimã in brachio extẽso ⁊ in iudicijs magnis: et assumã vos michi in pplm: ⁊ ero vester deꝰ. Et scietis qa ego sum dñs deus vester. qui eduxerim vos de regaculo egiptioꝝ: ⁊ induxerim vos in terram. sup qua leuaui manũ meã: ut darem eam abraham: ysaac: et iacob: daboq; illã possidendã vobis. ego dñs. Narrauit ergo moyses oĩa filijs israel: qui non acquieuerũt ei: propt angustiã spiritꝰ. ⁊ opus durissimũ. Locutusq; ẽ dñs ad moysen dicens. Ingredere ⁊ loquere ad pharaonem regem egipti: ut dimittat filios israel de terra sua. Rũdit moyses corã dño. Ecce filij israel nõ audiunt me. Et quomõ audiet pharao. pserim cũ incircũcisus sim labijs: Locutusq; ẽ dñs ad moysen ⁊ aaron: ⁊ dedit mandatũ ad filios israel et ad pharaonem regem egipti: ut educerẽt filios israel de terra egipti. Isti sũt principes domoꝝ patrũ familias suas. Filij ruben primogeniti israhel:

enoch et phallu·esrom et charmi. Hec
cognationes ruben. Filij symeon: ia-
muel·z iamin·z aod·z iachim·z soer·
et saul filij chananitidis. Hec pgenies
symeon. Et hec nomina filiorz leui·per co-
gnationes suas: gerson·z caath·z me-
rari. Anni aute vite leui fuerunt centũ-
triginta septem. Filij gerson·lobni z se-
mei per cognationes suas. Filij caath:
amram z ysuar z hebron z oziel. An-
ni quoq; vite caath centũtriginta tres.
Filij merari: mooli et musi. Hec co-
gnationes leui·per familias suas. Ac-
cepit autem amram uxorẽ iochabeth
patruelem suã: que peperit ei aaron·et
moysen et mariam. Fuerũtq; ãni vite
amram centumtriginta septem. Filij
quoq; ysuar: chore z naphec·z zechri.
Filij quoq; oziel: misael z elisaphan z
sechri. Accepit aute aaron uxorẽ elisa-
beth filiã aminadab·sororẽ naason:
que peperit ei nadab·z abiu·z eleazar·
et ythamar. Filij quoq; chore: aser·et
helchana z abiasab. Hec sunt cogna-
tiones choritaz. At vero eleazar filij
aaron accepit uxorẽ de filiabs phutiel:
que peperit ei phinees. Hij sunt prin-
cipes familiaz leuiticaz p cognationes
suas. Iste est aaron et moyses: quibs
pcepit dñs ut educerẽt filios isrl·de ter-
ra egipti pr turmas suas. Hij sũt qui
locuti ad pharaonẽ regem egipti: ut
educãt filios isrl de egipto. Iste e moy-
ses z aaron: in die qua locut⁹ est dñs
ad moysen in terra egipti. Et locutus
est dñs ad moysen dicens. Ego domi-
nus. Loquere ad pharaonẽ regẽ egi-
pti·oĩia q̃ loquor tibi. Et ait moyses
corã dño. Ecce incircũcisus labijs sum.
Quomodo audiet me pharao? viij

Dixitq; dñs ad moysen. Ecce cõsti-
tui te deũ pharaonis: et aaron

frater tuus erit pphta tuus. Tu loque-
ris ei oĩia que mando tibi: et ille lo-
quetur ad pharaonem: ut dimittat
filios isrl de terra sua. Sed ego indu-
rabo cor ei⁹ · et multiplicabo signa
et ostenta mea in terra egipti·z nõ au-
diet vos. Immittãq; manũ meã sup
egiptũ et eduram exercitũ meũ·z pplm
meũ filios isrl·de terra egipti·p iudicia
maxima. Et sciẽt egipti⁹ qm ego sum
dñs·qui extenderim manũ meã·super
egiptũ: z eduxerim filios isrl·de medio
eoz. Fecit itaq; moyses z aaron: sicut
pceperat ei dñs·ita egerũt. Erat autem
moyses octoginta annorũ·et aaron
octogintarius: quãdo locuti sunt ad
pharaonẽ. Dixitq; dñs ad moysen
et aaron. Cum dixerit vobis pharao
ostendite nobis signa: dices ad aaron.
Tolle virgam tuã·et pice eam coram
pharaone: ac vertatur in colubrum.
Ingressi itaq; moyses z aaron ad pha-
raonem: fecerũt sicut preceperat dñs.
Tulitq; aaron virgã coram pharaone
et seruis eius: que versa est in colubrũ.
Vocauit aũt pharao sapientes z ma-
leficos: z fecerũt etiã ipi p incãtatione⁹
egiptiacas et archana quedam similer.
Proiecerũtq; singuli virgas suas: que
verse sunt in dracones. Sed devora-
uit virga aaron virgas eoz. Indura-
tusq; e cor pharaonis: z nõ audiuit
eos sicut pceperat dñs. Dixit aũt dñs
ad moysen. Ingrauatũ est cor pharao-
nis: z nõ vult dimittere pplm. Vade
ad eũ mane. Ecce egredietur ad aquas.
Et stabis in occursum ei⁹ sup ripam
fluminis: z virgã que conuersa est in
draconẽ·tolles in manu tua: dicesq;
ad eum. Dñs deus hebreoz misit me
ad te dicens. Dimitte pplm meũ ut sa-
crificet michi i deserto: z usq; ad pẽs-

audire me noluisti. Hec igitur dicit
dñs. In hoc scies qm sum dñs. Ecce p-
cutiã virga que i manu mea e aquã
fluminis: et vertetur i sanguinẽ. Pisces
quoq; qui sunt in flumine morientur:
et cõputrescent aque: z affligentur egi-
ptij·bibere aquã fluminis. Dixit q̃
dñs ad moysen. Dic ad aaron. Tolle
virgam tuã·et extende manũ tuã sup
aquas egipti·et sup fluuios eoz·et ri-
uos et paludes·z dñes lacus aquaz·
ut veranẽ in sanguinẽ: et sit cruor in
omi terra egipti tam in ligneis vasis
q̃ in saxeis. Fecerunt itaq; moyses et aa-
ron: sicut pceperat dñs. Et eleuans
virgam·percussit aquã fluminis corã
pharaone z seruis eius: que versa est
in sanguinem: et pisces qui erant in
flumine·mortui sunt. Computruitq;
fluuius: et non poterãt egipti bibere
aquã fluminis: z fuit sanguis i tota
terra egipti. Fecerunq; similer malefici
egiptioz in incãtationibs suis. Et in-
duratus e cor pharaonis: nec audiuit
eos sicut pceperat dñs. Reuertitq; se·et
ingressus est domũ suã: nec apposuit
cor etiam hac vice. Fodebãt autem o-
mnes egipti p circuitũ fluminis aquã
ut biberent. Non eni poterant bibere
aquã fluminis. Impletiq; sunt septem
dies: postq; percussit dñs fluuiũ. viij

Dixit quoq; dñs ad moysen. In-
gredere ad pharaonẽ: z dices ad
eũ. Hec dicit dñs. Dimitte pplm meũ:
ut sacrificet michi. Si aute nolueris
dimittere·ecce ego percutiam omnes ter-
minos tuos ranis·et ebullient flumi⁹
ranas: q̃ ascendẽt et ingredient domũ
tuã et cubiculũ lecticuli tui z super stratũ
tuũ·z in domos seruoz tuoz·et i pplm
tuũ·et in furnos tuos: z in reliquias
aborũ tuoz·et ad te et ad pplm tuũ et

ad omnes seruos tuos intrabũt rane.
Dixitq; dominus ad moysen. Dic ad
aaron. Extende manũ tuam sup flu-
uios et sup riuos et paludes: et educ
ranas sup terrã egipti. Et extendit aa-
ron manũ super aquas egipti et ascen-
derũt rane operueruntq; terrã egipti. Fece-
rũt aute et malefici p incãtationes suas
similer: eduxerũtq; ranas sup terrã egi-
pti. Vocauit aũt pharao moysen et
aaron: et dixit eis. Orate dñm ut au-
ferat ranas a me et a pplo meo: et di-
mittã pplm ut sacrificet dño. Dixitq;
moyses ad pharaonẽ. Cõstitue michi
quando deprecer pro te·et pro seruis tuis·
et pro pplo tuo: ut abigantur rane a te·
et a domo tua z a seruis tuis·z a pplo
tuo: et tantũ in flumine remanebunt.
Qui rndit. Cras. At ille iuxta inquit
verbũ tuũ fiat·ut scias quoniã non
est sicut dñs deus noster: z recedent ra-
ne a te·et a domo tua·et a seruis tuis·
z a pplo tuo: z tantũ in flumine rema-
nebũt. Egressiq; sũt moyses et aaron
a pharaone: et clamauit moyses ad
dñm pro sõne ranaz: quã odixe-
rat pharaoni. Fecitq; dñs iuxta ver-
bum moysi: z mortue sunt rane de do-
mibs·z de villis z de agris. Cõgrega-
uerũtq; eas in innumerosos aggeres: et
cõputruit terra. Videns aũt pharao
q̃ data esset requies·ingrauauit cor
suũ: et nõ audiuit eos sicut pceperat
dñs. Dixitq; dñs ad moysen. Loquere
ad aaron. Extende virgã tuã et percute
pulueren terre: et sint scinifes in oĩ
terra egipti. Fecerunq; ita. Et ex-
tendit aaron manũ·virgam tenens·
percussitq; pulueẽ terre: z facti sunt sci-
nifes in hominibus et in iumentis.
Oĩis pulis terre versus e in scinifes-
per totã terram egipti. Fecerũtq; similer

malitiā in cunctā oribs fuis: ut edu-
cerat filios: et non potuerit. Erātq;
filij fimiles tam ī hominibs quam in iu-
mentis. Et dixerūt malefici ad phara-
onem. Digit? dei eſt hic. Indurauit
eſt cor pharaonis: nō audiuit eos:
ſicut preceperat dñs. Dixit quoq; dñs
ad moyſen. Conſurge diluculo: ſta
coram pharaone. Egredietur enī ad
aq̄s. Et dices ad eum. Hec dicit dñs.
Dimitte populū meum: ut ſacrificet
mihi. Quod ſi nō dimiſeris eū: ecce
ego mittam in te: et in ſeruos tuos: et
in populū tuū: et in domos tuas: omne
genus muſce: et implebūtur oēs
domꝰ egiptior: muſcis diuſi generis
et tota terra in qua fuerint. Faciāq;
mirabilem in die illa terram geſen: in
qua pplus meus ē: ut nō ſint ibi muſce:
et ſcias quoniam ego dñs in medio
terre: ponamq; diuiſionem inter pplm
meū et populū tuū. Cras erit ſignum
iſtud. Feciq; dñs ita. Et venit muſca
grauiſſima in domos pharaonis et
ſeruoꝝ eius: et in omnem terrā egipti:
corruptaq; eſt terra ab huiuſcemodi
muſcis. Vocauitq; pharao moyſen et
aaron: et ait eis. Ite: et ſacrificate deo
vēo in terra hac. Et ait moyſes. Non
poteſt ita fieri. Abominationes enī
egiptior immolabim? dño deo nō
Quod ſi mactauerim? ea que colunt
egipti coram eis: lapidibs nos obruēt.
Viam trium dierū pergemus in ſolī-
tudinē: et ſacrificabim? dño deo nō
ſicut p̄cepit nobis. Dixitq; pharao.
Ego dimittā vos: ut ſacrificetis dño
deo veſtro ī deſerto: verumtamen lon-
gius ne abeatis. Rogate pro me. Et
ait moyſes. Egreſſus a te orabo dñm:
et recedet muſca a pharaone: et a ſeru-
is ſuis: et a pplo ei? cras. Veruntamē
noli ultra fallere: ut nō dimittas po-
pulū ſacrificare dño. Egreſſusq; moy-
ſes a pharaone: orauit dñm. Qui fe-
cit iuxta verbū illi?: et abſtulit muſcas
a pharaone: et a ſeruis ſuis: et a pplo ei?.
Non ſupfuit nec vna ḡdem. Et ingra-
uatū eſt cor pharaonis: ita ut nec hac
quidem vice dimitteret populū.

Dixit autē dñs ad moyſen. Ingre-
dere ad pharaonē: et loqre ad eū.
Hec dicit dñs deus hebreoꝝ. Dimitte
pplm meū: ut ſacrificet mihi. Quod ſi
adhuc renuis et retines eos: ecce ma-
nus mea erit ſup agros tuos: ſuper
equos et aſinos et camelos: et oues et
boues: peſtis valde grauis. Et faciet
dñs mirabile inter poſſeſſiones iſrl et
poſſeſſiones egiptior: ut nil omnino
pereat eorū hiis que ptinēt ad filios iſrl.
Conſtituitq; dñs tempus dicēs. Cras
faciet dñs verbū iſtud in terra. Feciq;
dñs verbū iſtud in crastinū die: et mortua
ſūt oīa animātia egiptior. De animā-
tibs vero filior iſrl nichil omnino p̄riit. Et
miſit pharao ad videndum: nec erat
quicq̄ mortuū de hiis que poſſidebat
iſrl. Ingrauatusq; eſt cor pharaonis:
et nō dimiſit pplm. Et dixit dominus
ad moyſen et aaron. Tollite plenas
manus cineris de caminis: et ſpargat
illū moyſes ī celū coram pharaone:
fiatq; pulvis ſup omnē terram egipti.
Eruntq; enī in hominibus et iumentis
vlcera et pelire turgentes: in vniuerſa
terra egipti. Tulerunt ergo cinerem de ca-
minis: et ſteterūt coram pharaone: et ſpar-
ſit illū moyſes in celū. Factaq; ſunt vl-
cera pelicea turgentiū in hominibus et
iumentis: nec poterant malefici ſtare
coram moyſe p̄pter vulnera que in illis
erant: et in omni terra egipti. Indura-
tusq; dominꝰ cor pharaonis: et non

audiuit eos ſicut locut? eſt dominus
ad moyſen. Dixit q̄ dñs ad moyſen.
Mane conſurge: et ſta coram phara-
one: et dices ad eū. Hec dicit dominꝰ
deus hebreoꝝ. Dimitte pplm meū: ut
ſacrificet mihi: quia in hac vice mit-
tam oēs plagas meas ſup cor tuū:
et ſup ſeruos tuos: et ſup pplm tuū: ut
ſcias quod nō ſit ſimilis mei ī omni
terra. Nūc enī extendens manū: percu-
tiam te et pplm tuū peſte: et pibiſq; de
terra. Propter autem hoc ſtiti te: ut oſten-
dam in te fortitudinē meam: et narre-
tur nomē meū in omni terra. Adhuc
tu reſiſtis pplo meo?: et non vis eū dimit-
tere? Ecce cras hac ipa hora grā-
dinem multā nimis: qualis nō fuit
in egipto a die qua fundata eſt: uſq;
in p̄ſens tempꝰ. Mitte ergo iam nūc:
et cōgrega iumēta tua: et omnia que
habes ī agro. Homines enī et iumen-
ta: et vniuſa que inuenta fuerint foris:
nec congregata de agris: cecidерitq;
ſup ea grando: morientur. Qui timuit
verbum dñi de ſeruis pharaonis: fecit
confugere ſeruos ſuos et iumenta in
domos: qui autē neglexit ſermonem
dñi: dimiſit ſeruos ſuos et iumenta
in agris. Et dixit dñs ad moyſen. Ex-
tende manū tuā ī celū: ut fiat grando
in vniuerſa terra egipti: ſup homines et
ſup iumenta: et ſup omnem herbam
agri: in terra egipti. Extendit q̄ moy-
ſes virgam in celū: et dñs dedit tonī-
trua et grādinē: et diſcurrēbat fulgura
ſup terram. Pluitq; dñs grandinem
ſup terram egipti: et grando et ignis
mixta pariter ferebāt̄. Tantusq; fuit
vehemēdus: ſpecies autē nūq̄ appa-
ruit in vniuſa terra egipti ex quo gen?
illa condita eſt. Et pcuſſit grando in
omni terra egipti cūcta que fuerunt in

agris: ab homine uſq; ad iumentū.
Cunctāq; herbam agri percuſſit gran-
do: et omne lignū regionis contriuit.
Tantū in terra geſen vbi erant filij iſrl
grando non cecidit. Miſitq; pharao
et vocauit moyſen et aaron: dicēs ad
eos. Peccaui etiā nunc. Dñs iuſtus:
et ego et pplus meus impij. Orate dñm:
ut deſinant tonitrua dei et grando:
ut dimittā vos: et nequaq̄ hic ultra
maneatis. Dixit moyſes. Cum egreſſus
fuero de vrbe: extendā palmas meas
ad dñm: et ceſſabūt tonitrua: et gran-
do nō erit: ut ſcias quia dñi eſt terra.
Noui autē: q̄ nec tu et ſerui tui necdum
timeatis dñm deū. Linū ergo et ordeū
leſum eſt: eo q̄ ordeum eſſet virens: et
linū iam follicꝰos germinaret. Triticū
autē et far non ſūt leſa: quia ſerotina
erant. Egreſſusq; moyſes a pharao-
ne et vrbe: extendit manus ad dñm:
et ceſſauerunt tonitrua et grando: nec
ultra ſtillauit pluuia ſup terram. Vi-
dens autē pharao q̄ ceſſaſſet pluuia
et grando et tonitrua auxit peccatū: et
ingrauatus eſt cor ei? nimis: nec dimiſit
iſrl: ſicut p̄cepat dñs p̄ manū moyſi.

Dixit dominꝰ ad moyſen. Ingredere ad pharaonē. Ego
enī indurauī cor eius et ſeruoꝝ illius:
ut faciam ſigna mea hec in eo: et nar-
res in auribus filij tui et nepotū quoꝝ
ludificatus ſim egiptios et ſigna
mea in eis: et ſcias quia ego dñs.
Introierunt ergo moyſes et aaron ad
pharaonē: et dixerūt ei. Hec dicit dñs
deus hebreoꝝ. Vſquequo nō vis ſubiri
mihi? Dimitte pplm meum: ut ſacri-
fice mihi. Si enī reſiſtis et nō vis
dimittere eū: ecce ego inducam cras lo-
cuſtam in fines tuos: que operiet ſu-
perficiē terre: ne quicq̄ eius appareat: ſed

comedatur quod reliduũ fuerit grandini. Corrodet enĩ omnia ligna que germinãt i agris: et implebũt domos tuas: z ẽdes tuoz: et ois egiptioz: quantã nõ viderũt patres tui et aui eorũ ex quo orti sunt sup terrã usq in hũc diem. Auertitq se: z egressus est a pharaone. Dixerunt aut serui pharaonis ad eũ. Vsquequo patiemur hoc scandalũ? Dimitte homines: ut sacrificent dño deo suo. Nõne vides quod perierit egiptus? Reuocatusq; moysen z aaron ad pharaonẽ. Qui dixit eis. Ite: sacrificate dño deo uõ. Quinam sunt qui ituri sũt? Ait moyses. Cũ parulis nostris et senioribus pergamus: cũ filijs z filiabs: cũ ouibus z armentis. Est enĩ solennitas dñi dei nostri. Et respõdit pharao. Sit dñs ite vobiscũ. Quomodo ego dimittã vos et parulos vestros: cui dubiũ est quod pessime cogitetis? Non fiat ita: sed ite tanũ viri z sacrificate dño. Hoc enĩ z ipi petistis. Statimq; ejecti sunt de conspectu pharaonis. Dixit aut dñs ad moysen. Extende manũ tuam sup terram egipti ad locustam: ut deuoret omnẽ herbam que relicta fuerit grandini. Et extendit moyses virgam sup terram egipti: z dñs induxit ventum urentẽ tota illa die et nocte. Et mane facto: ventus uratis leuauit locustas. Qui aggressę sũt sup uniũsam terram egipti: et sederũt in cũctis finibs egiptiorum innumerabiles: quales ante illud tempus non fuerant nec postea future sunt. Operuerũtq; uniũsã superficiem terre: vastantes omnia. Deuorata ẽ igitur herba terre: et quicquid pomoz i arboribs fuit ꝫ grando dimiserat. Nichil quoq; omnino viride reliqũ ẽst in lignis: et in herbis terre: in cũcta egipto. Quãobrem: festinus pharao vocauit moysen et aaron: et dixit eis. Peccaui in dñm deũ uestrũ: et in vos. Sed nũc dimittite peccatũ michi: etiam hac vice: et rogate dñm deum uestrũ: ut auferat a me mortem istã. Egressusq; est moyses de cõspectu pharaonis: z oravit dñm. Qui flare fecit ventum ab occidente uehementissimum: et arreptã locustã ꝓiecit i mare rubrũ. Non remãsit ne una quidem: in cũctis finibus egipti. Et indurauit dñs cor pharaonis: nec dimisit filios ysrl. Dixit autem dñs ad moysen. Extende manũ tuã in celũ: z sint tenebre sup terrã egipti: tam dense ut palpari queant. Extenditq; moyses manum in celũ: z facte sunt tenebre horribiles in uniuersa terra egipti. Tribus diebs nemo uidit fratrem suũ: nec mouit se de loco in quo erat. Vbicũq; aut habitabant filij ysrl: lux erat. Vocauitq; pharao moysen et aaron: et dixit eis. Ite sacrificate domino. Oues tanũ uestre z armenta remaneant: parulique uri eant vobiscũ. Ait moyses. Hostias quoq; z holocausta dabis nobis: que offeramus dño deo nostro. Omnia greges pergent nobiscũ. Non remanebit ex eis ungula que necessaria sit in cultu dñi dei nri: presertim cũ ignoremus quid debeat immolari: donec ad ipm locũ pueniamus? Indurauit aut dñs cor pharaonis: z nolut dimittere eos. Dixitq; pharao ad moysen. Recede a me: et caue ne ultra videas faciem meã. Quocũq; die apparueris michi moreris. Ridit moyses. Ita fiat ut loquẽris. Non videbo ultra faciem tuã. xi

Et dixit dñs ad moysen. Adhuc una plaga tangã pharaonem

et egiptũ: et post hec dimittet vos: z ejiciet hinc penitus. Dices ergo omni plebi: ut postulet vir ab amico suo z mulier a vicina sua vasa argẽtea z aurea et vestem. Dabit autem dñs gratiã pplo suo coram egiptijs. Fuitq; moyses vir magnus valde i terra egipti: coram seruis pharaonis z omni pplo. Et ait. Hec dicit dñs. Media nocte ingrediar i egiptum: z morietur omne primogenitum i terra egiptioz ꝗ sedet i solio ei⁹: usq ad primogenitum ancille q̃ ad molã: et oia primogenita iumentoz. Eritq; clamor magnus in uniuersa terra egipti: qlis nec ante fuit: nec postea futurus ẽ. Apud oẽs autem filios ysrl nõ mouebit canis: ab homine usq ad pecus: ut sciatis quanta miracla diuidat dñs egiptios: z ysrl. Descendentq; omnes hui tui isti ad me: z adorabũt me dicentes. Egredere tu: et omnis pplus ꝙ subiectus ẽ tibi. Post hec egrediar. Et egressus a pharaone: iratꝰ nimis. Dixit autem dñs ad moysen. Non audiet vos pharao: ut multa signa fiãt in tra egipti. Moyses autem et aaron fecerũt omnia signa z ostenta que scripta sunt: coram pharaone: et indurauit dominꝰ cor pharaonis: nec dimisit filios ysrl de terra sua. xii

Dixit quoq; dominꝰ ad moysen et aaron: in terra egipti. Mensis iste vobis principiũ mensiũ: ꝑmꝰ erit in mensibs anni. Loquimini ad uniuersum cœtũ filioz israhel: z dicite eis. Decima die mẽsis huiꝰ: tollat unusquisq; agnũ per familias et domos suas. Sin autem minor est numerꝰ: ut sufficere possit ad vescendũ agnũ: assumet vicinũ suũ qui cõiunctus ẽ domui ei⁹: iuxta numerũ animarum que sufficere possunt ad esum agni. Erit autem agnus absq; macula: masculus anniculus. Juxta quẽ ritum tolletis et hedum: et seruabitis eũ usq ad quartãdecimam diem mẽsis huiꝰ. Immolabitq; eum uniuersa multitudo filioz ysrl ad vesperam: et sumẽt de sanguine eius: ac ponent sup utrũq; postem: et in superliminaribs domoz i quibs comedent illũ. Et edẽt carnes nocte illa assas igni: z azimos panes cũ lactucis agrestibus. Non comedetis ex eo crudũ quid nec cocti aqua: sed assum tantũ igni. Caput cũ pedibus eius z intestinis vorabitis: nec remanebit quicq; ex eo usq mane. Si qd reliquũ fuit: igne cõburetis. Sic autem comedetis illum. Renes vestros accingetis: z calciamenta habebitis i pedibus: tenẽtes baculos i manibus: et comedetis festinanter. Est enĩ phase: id ẽ transitꝰ domini. Et transibo p terrã egipti nocte illa: percutiãq; omne primogenitũ in terra egipti: ab homine usq ad pecus: et i cũctis diis egipti: faciã iudicia ego dñs. Erit autem sanguis vobis in signũ in edibꝰ in quibs eritis: et videbo sanguinẽ ac transibo vos: nec erit i vobis plaga dissipans: quãdo percussero terrã egipti. Habebitis autem hũc diem i monimentũ: z celebrabitis eã solennem dño in generationibs vris: cultu sempiterno. Septẽ diebs azima comedetis. In die primo nõ erit fermentum in domibs vestris. Quicũq; comederit fermentũ: peribit aia illa de israhel: a primo die usq ad diem septimum. Dies prima erit sancta ac solennis: et dies septima: eadem festiuitate venerabilis. Nichil operis facietis in eis: excepta his q̃ ad vescendũ pertinent: z obseruabitis azima. In eadẽ enĩ ipsa die eduxi exercitum vestrũ de terra egipti: et

ustodietis diē istum in generatiōes
vestras ritu perpetuo. Primo mense
quartadecima die mēsis ad vesp̄z co-
medetis azima: usq; ad diē vicesimā
p̄mam ei⁹dē mensis ad vesperā. Se-
pteni dieb⁹ fermētū non inueniet⁹
i domib⁹ vestris. Qui comedit fermen-
tatū: peribit aīa eius de cetu isr̄l: tam de
aduenis q̄ de indigenis terre. Oīe fer-
mentatū nō comedetis. In cūctis ha-
bitaculis vestris edetis azima. Vocā-
uit aūt moyses oēs seniores filiorz
israhel: z dixit ad eos. Ite tollēs ani-
mal per familias vestras: z immola-
te phase. Fasciculūq; ysopi tīgite i san-
guine qui est in limine: et aspergite et
eo superliminare et vtrūq; postē. Vl⁹
vestrū egrediat ostiū domus sue usq;
mane. Transibit enī dominꝰ p̄cutiēs
egiptios. Cumq; vidit sanguinem i
superliminari et in vtroq; poste transi-
det ostiū dom⁹: et non sinet p̄cussorē
ingredi domos vestras: et ledē. Custo-
di vbū istud: legitimū tibi z filijs tuis
usq; in eternū. Cumq; introieritis tēa
quam dominꝰ deus dabit⁹ est vobis⁹.
ut pollicitus ē: obseruabitis cerimonī
as istas. Et cū dixerint vobis filij vīq;
que ē ista religio: dicetis eis. Victima
transitus dñi est: quādo transiuit sup
domos filiorz isr̄l in egipto: pcutiens
egiptios: et domos nostras liberauit.
Inclinauitq; pplꝰ adorauit. Et egres-
si filij israhel: fecerūt sicut p̄ceperat dñs
moysi: et aaron. Factū ē aūt i nocte
medio: p̄cussit dñs oīe primogenitū
in terra egipti: a p̄mogenito pha-
raonis qui in solio eius sedebat: usq;
ad p̄mogenitū captiui: que erat i car-
cere: et oīe p̄mogenitū iumentorum.
Surrexitq; pharao nocte et oēs ser-
ui eius: cunctaq; egiptus: et ortus est
clamor magꝰ i egipto. Non enī erat
domus i qua non iacēt mortui. Vo-
catusq; pharao moysē et aaron nocte
ait. Surgite: egredimini a populo meo
vos z filij isr̄l. Ite z immolate dño si-
cut dicitis. Oues vras z armēta assu-
mite ut petiistis: z abeūtes benedici-
te michi. Vrgebātq; egiptij pplm de ter-
ra exire velociter: dicētes. Omnes morie-
mur. Tulit igit̄ pplꝰ conspersam fari-
nam antez fermentaret: ligans i pal-
lijs posuit super humeros suos. Fe-
cerunt⁹ filij isr̄l: sicut p̄ceperat dñs mo-
ysi: et petierūt ab egiptijs vasa argen-
tea z aurea vestēsq; plurimā. Dñs au-
tem dedit gratiā plo coram egiptijs: ut
commodarent eis: z spoliauerūt egipti-
os. Profectiq; sunt filij isr̄l de ramalle
in socchot sexcēta fere milia peditū viro-
rum: absq; paruulis z mulieribus. Sed
et vulgꝰ promiscuū innumerabile al-
cendit cū eis: oues z armēta: z animā-
lia diuīs generis multa nimis. Coxerūt
q; farinā quā duxū de egipto cōspersam tulerāt: et fecerūt subcinericios pa-
nes azimos. Non enī poterat fermen-
tari: cogētibs egire egiptijs: z nullā fa-
cere mōrabus moram: nec pulmenta
quidq; occurrerat p̄parare. Habitacio
autem filiorz isr̄l qua māserūt i egipto
fuit quadringentorūtrigīta āno⁹.
Quibus expletis: eadem die egressus
est oīis exercit⁹ dominī de terra egipti.
Nox ista obseruabilis dominī: quādo
eduxit eos de terra egipti. Ipsam obser-
uare debent oēs filij isr̄l in generati-
onibs suis. Dixitq; dñs ad moysen z
aaron. Hec ē religio phase. Oīis ali-
enigena non comedet ex eo. Omnis au-
tem seruus emptitius circūcidet: z sic co-
medet. Aduena et mercenarius non
edent ex eo. In una domo comedet: nec

efferetis de carnibs eius foras: nec os
illius cōfringetis. Omnis cetus filiorz
isr̄l facient illud. Quod si quis peregri-
norū in vestrā voluerit migrare colonia
et facere phase dominī: circūcidet pri⁹
oīe masculinū eius: z tūc rite celebra-
bit: eritq; sicut indigena terre. Si quis
autem circūcisus nō fuit: nō vescetur
ex eo. Eadem lex erit indigene: et colo-
no q̄ peregrinat apud vos. Fecerunt⁹
oēs filij isr̄l: sicut p̄ceperat dñs moysi
et aaron: z eadē die eduxit dñs filios
isr̄l de ira egipti p turmas suas. xvij

Locutusq; est dominꝰ ad moysen
dicens. Sanctifica michi omne
p̄mogenitū quod aperit vuluā i filijs
isr̄l: tam de hominib⁹ q̄ de iumentis.
Mea sūt enī oīia. Et ait moyses ad
plm. Memētote diei huiꝰ: i qua egres-
si estis de egipto z de domo seruitutis:
quoniā in manu forti eduxit vos do-
minus de loco isto: ut non comedatis
fermentatū panē. Hodie egredimini mēse
nouaz frugū. Cumq; introduxerit te dñs
i tēa chananei z ethei z amorrei z euei
et iebusei quā iurauit p̄tribus tuis ut
daret tibi terrā fluentē lacte et melle: ce-
lebrabitis hunc morem sacroz mense
isto. Septē diebus vescēris azimis: et
in die septimo erit solennitas domi-
ni. Azima comedetis septē diebs. Nō
apparebit apud te aliquid fermētatū:
nec in cūctis finibus tuis. Narrabisq;
filio tuo in die illo dicens. Ppter est qđ
fecit michi dñs: quādo egressus sum
de egipto. Et erit quasi signū i manu
tua: et quasi monimentū ante oculos
tuos: z ut lex dñi semper sit in ore tuo.
In manu enī forti eduxit te dominus
de egipto: ut custodias huiusce modi
cultū tempoꝛe q̄ a diebs in dies. Cūq;
introduxerit te dñs in terrā chananei

sicut iurauit tibi z p̄tribus tuis: et dederit
tibi eā: separabis oīe qđ aperit vuluā
domino: et quod p̄mūnū est in pe-
coribus tuis. Quicquid habueris mas-
culini sexus: cōsecrabis dño. Primo-
genitū asini mutabis oue: qđ si non
redemeris: interficies. Oīe autē p̄mo-
genitum hoīs de filijs tuis: p̄cio redi-
mes. Cūq; interrogauerit te filius tuus
cras: dicens: quid est hoc: respōdebis
ei. In manu forti eduxit nos dominꝰ
de terra egipti: de domo seruitutis. Nā
cum indurasset pharao: z nollet
nos dimittere occidit dominꝰ omne
primogenitū in terra egipti: a p̄mo-
genito hoīs: usq; ad p̄mogenitū iumen-
torū. Idcirco immolo dño omne qđ
aperit vuluā masculini sexus: et oīia
primogenita filiorz meorz redimo. Erit
igitur quasi signū in manu tua: z ql
appensum quid ob recordatiōnē ante
oculos tuos: eo q̄ in manu forti edu-
xit nos dominus de egipto. Igit̄ cum
emisisset pharao populū: nō eos du-
xit dñs per viā terre philistijm: q̄ vici-
na ē: reputans ne forte penitēre eū: si vi-
disset adūlū se bella cōsurgere: et reuer-
terent⁹ i egiptū: sed circunduxit p viā
deserti: que ē iuxta mare rubrū. Et ar-
mati ascenderūt filij isr̄l de terra egipti.
Tulit q̄ moyses ossa ioseph secū: eo q̄
adiurasset filios isr̄l: dicēs. Visitabit
vos deus: efferte ossa mea hinc vobis-
cum. Profectiq; de socchot: castrame-
ta sunt i ethan: i extremis finibs solitu-
dinis. Dñs autem p̄cedebat eos: ad
ostendēdā viā: per diem in columna
nubis: z per noctē in columna ignis:
ut dux esset itineris vtroq; tpe. Nūq̄
defuit columna nubis p diem: nec colu-
mna ignis p noctem: cōā pplo.
Locutus est aūt dñs ad xviij.

moysen dicens. Loqñre filijs isrl. Reuer-
ti rastrametentur regione phiairoth:
que est inter magdalum et mare: con-
tra belsephon. In conspectu eius ca-
stra ponetis sup mare. Indurauitq; est
pharao super filijs isrl. Loqcrati sut
in terra: rõdusit eos deserti. Et indura-
bo cor eius: ac persequẽ eos: et glori-
ficabor in pharaone: z in oĩ exercitu
eius: scientq; egipti: quia ego sum do-
minus. Fecerũtq; ita. Et nunciatũ est
regi egiptior: q fugisset pplus. Immu-
tatũq; est cor pharaonis: et seruor ei9
super populũ: et dixerũt. Quid volu-
mus facere: ut dimitterem9 isrl ne serui
rent nobis? Junxit ergo currũ: z omnẽ
populũ suũ assumpsit secũ. Tulitq; sex
centos currus electos: z quicquid i egi
pto curruũ fuit: z duces totius exercit9.
Indurauitq; dñs cor pharaonis
regis egipti: et persecutus est filios isrl.
At illi egressi erãt i manu excelsa. Cũ
q; ptequerentẽ egiptij vestigia predenti
um: reperierũt eos i castris super mare.
Oĩs equitatus z currus pharaonis.
z ũnũsus exercitus: erãt in phiairoth
cõtra belsephon. Cũq; appropinqual
set pharao: leuãtes filij isrl oculos: vi
derũt egiptios post se: z timuerũt val
de. Clamauerũtq; ad dominũ: et dixe
runt ad moysen. Forsitan nõ erãt se
pulcra i egipto: ideo tulisti nos ut mo
reremur in solitudine. Quid hoc fecĩ vo
luisti: ut educes nos et egipto? Nõne
iste est sermo quẽ loquebam ad te i egi
pto dicentes: recede a nobis: ut seruia-
mus egiptijs? Multo enĩ melius ẽ ser-
uire eis: q̃ mori in solitudine. Et ait
moyses ad populũ. Nolite timẽ. Sta
te et videte magnalia dñi: que facturꝰ
est hodie. Egiptios enĩ quos nũc vide
tis: nequaq̃ ultra videbitis: usq; in
sempiternũ. Dominꝰ pugnabit pro
vobis: et vos tacebitis. Dixitq; dñs
ad moysen. Quid clamas ad me? Lo
quere filijs isrl: ut proficiscãtur. Tu
aũt eleua virgã tuã et extende manũ
tuã super mare: z divide illud: ut gra
diant filij isrl i medio mari p siccũ.
Ego autem indurabo cor egiptior ut
persequãtur vos: z glorificabor i pha
raone: et in oĩ exercitu eius: et in cur
ribus et in equitibs illius. Et sciẽt egi
ptij quia ego sum dñs: cũ glorificat9
fuero in pharaone: et in curribus atq;
in equitibs eius. Tollensq; se angelus
domini qui p̃cedebat castra isrl: abiit
post eos: z cũ eo pariter columna nu
bis p̃ora dimittẽs: post tergũ steter in
ter castra egiptior z castra isrl. Et erat
nubes tenebrosa: et illuminãs noctẽ:
ita ut ad se invicẽ toto nocte ire: acce-
dere nõ valerẽt. Cũq; extendisset moy
ses manũ sup mare: abstulit illud do
minus: flante vento vehemẽti et vali
tota nocte: z vertit i siccum. Diuisaq;
est aqua: et ingressi sunt filij isrl p me
dium sicci maris. Erat enĩ aqua qua
si murus: a dextra eorũ et leua. Perse
quentesq; egiptij ingressi sũt post eos:
et oĩs equitatus pharaonis: curꝰ
eius z equites per medium maris. Jãq;
aduenerat vigilia matutina: z ecce re
spiciens dñs super castra egiptior per
columnã ignis et nubis: interfecit ex
ercitũ eorũ: et subuertit rotas curruũ: et
rebãturq; i pfundũ. Dixerũtq; egiptij.
Fugiam9 israhelẽ: quia dñs pugnat
pro eis cõtra nos. Et ait dominꝰ ad
moysen. Extende manũ tuã sup mare:
ut reuertãtur aque ad egiptios: super
currus et equites eor. Cũq; extendisset
moyses manũ contra mare: reũsum
est primo diluculo ad porem locum.

Fugientibusq; egiptijs occurrerunt a-
que: z involuit eos dñs i medijs flu-
ctibs. Reuersiq; sunt aque: z operuerũt
currus et equites cũcti exercitus pha
raonis: qui sequẽtes ingressi fuerãt ma
re: nec unus quidẽ superfuit ex eis. Filij
aũt isrl: pressêrũt p medium sicci maris:
z aque eis mãt quasi pro muro: a dex
tris et a sinistris. Liberauitq; dominꝰ
i die illo isrl de manu egiptiorꝫ: z vide
runt egiptios mortuos sup litus ma
ris: z manũ magnã quam exercuerat
dñs cõtra eos. Timuitq; pplus dñm: et
crediderũt dño: z moysi famulo ei9.

Tunc cecinit moyses z filij isrl: car-
men hoc dño: et dixerũt. Cante-
mus domino. Gloriose enĩ magnifi-
catus est: equũ et ascensorem dejecit in
mare. Fortitudo mea z laus mea domi
nus: z factus est michi in salutẽ. Iste
deus meus et glorificabo eũ: deus pa
tris mei: z exaltabo eũ. Dominꝰ quasi
vir pugnator: omnipotens nomen ei9:
currus pharaonis: et exercitũ eius p̃ci
pit i mare. Electi principes ei9 submer
si sunt i mari rubro: abyssi operuerũt
eos: descenderũt in pfundũ quasi lapis.
Dextera tua dñe magnificata ẽ in for
titudine: dextera tua dñe percussit inimi
cum: et i multitudine glorie tue depo
suisti adũsarios meos. Misisti iram
tuã: que devorauit eos sicut stipulã:
et in spiritu furoris tui cõgregate sunt
aque. Stetit unda fluens: congregate
sũt abyssi in medio mari. Dixit inimi
cus. Persequar z cõprehendã: dividã
spolia: implebit4 aĩa mea. Evaginabo
gladiũ meũ: interficiet eos manꝰ mea.
Flavit spiritꝰ tuꝰ: z operuit eos mare:
submersi sũt quasi plũbũ i aquis ve-
hemẽtibs. Quis similis tui i fortibs dñe?
Quis similis tui magnificꝰ i sanctitate:
tribilis atq; laudabilis: z faciẽs mira-
bilia? Extendisti manũ tuã: z devora-
uit eos tra. Dux fuisti in misericordia
tua: pplo quẽ redemisti. Et portasti eũ
in fortitudine tua: ad habitaculũ san-
ctũ tuũ. Ascenderũt pplꝰ z irati sũt: dolo-
res obtinuerũt habitatores philistijm.
Tunc cõturbati sunt principes edom:
robustos moab obtinuit tremor: ob-
riguerũt oĩes habitatores chanaan.
Irruat super eos formido et pauor: in
magnitudine brachij tui. Fiant im-
mobiles quasi lapis: donec pertranseat
pplus tuus dñe: donec pertranseat po-
pulus ꝰ iste quẽ possedisti. Introdu-
ces eos: et plantabis in monte hereditatis
tue: firmissimo habitaculo tuo quẽ
operatus es domine. Sanctuarium
tuũ domine: quẽ firmauerũt manꝰ tue.
Dñs regnabit in eternum z ultra. In-
gressus ẽ enĩ eques pharao cũ curribs
et equitibs eius in mare: z reduxit sup
eos dominꝰ aquas maris. Filij aũt
isrl ambulauerũt p siccũ: in medio ei9.
Sumpsit ergo maria pphetissa: soror
aaron: timpanũ i manu sua: egressęq;
sunt oĩes mulieres post eã cũ timpa-
nis et choris: quibus p̃cinebat dicẽs.
Cantem9 dño. Gloriose enĩ magnifi-
catus est: equũ et ascensorẽ eius dejecit
in mare. Tulit aũt moyses isrl de ma
ri rubro: z egressi sunt in desertum sur.
Ambulauerũtq; tribs diebs p solitu-
dinẽ: et nõ invenierãt aquã. Et venie-
runt in marath: nec poterant bibere a-
quas de marath: eo q̃ essent amare.
Unde z congruũ loco nomẽ imposu-
it: vocans illũ marath id ẽ amaritu-
dinẽ. Et murmuravit pplus contra moy-
sen dicẽs. Quid bibem9? At ille clama-
vit ad dñm. Qui ostendit ei lignum:
quo cũ misisset i aquas: in dulcedinem

vere sunt. Ibi rōstituit ei ꝓcepta atq; iudicia: et ibi tentauit eū dicens. Si audieris vocem dñi dei tui: et qđ rectū est coram eo feceris: et obedieris mādatis ei⁹: custodieriq; oīa ꝓcepta illi⁹: omnē langorē quē posui i egipto nō inducā super te. Ego enī sum dñs⁹ deus saluator. Venerūt autē in helim filij israhel: ubi erant duodecim fontes aquarum: et septuaginta palme: et castrametati sunt iuxta aquas. xvi

Profectiq; de helim venit omnis multitudo filioꝝ isrl̄ in desertum syn: qđ est inter helim: et sinai: quintadecima die mensis secundi postq; egressi sūt de tra egipti. Et murmurauit oīs cōgregatio filioꝝ isrl̄ cōtra moysen et aaron: in solitudine. Dixeruntq; filij isrl̄ ad eos. Vtinā mortui essem⁹ per manū dñi i tra egipti: quādo sedebam⁹ sup ollas carniū: et comedebam⁹ panē i saturitate. Cur induxistis nos in desertū istud: ut occideretis omnē multitudinē fame? Dixit autem dñs ad moysen. Ecce ego pluā vobis panes de celo. Egrediat̄ ꝓplus et colligat q̄ sufficiunt per singulos dies: ut tentē eū: vtrum ambulet in lege mea: an non. Die autem sexto parent quod inferant: et sit duplum quam colligere soleāt p singulos dies. Dixeruntq; moyses et aaron ad oēs filios isrl̄. Vespere scietis q̄ dominꝰ eduxerit vos de tra egipti: et mane videbitis gloriā domini. Audiui enī murmur vestrū contra dñm. Nos vero qđ sum⁹: quia inmurmuratis cōtra nos? Et ait moyses. Dabit vobis dñs vespere carnes edere: et mane panes i saturitate: eo q̄ audierit murmurationes vestras quibꝫ murmurati estis cōtra eū. Nos enī qđ sum⁹? Nec contra nos est murmur vestrū: sed contra dominū. Dixit quoq; moyses ad aaron. Dic vniūse cōgregationi filioꝝ isrl̄. Accedite coram domino. Audiuit enī murmur vestrū. Cūq; loqueret aaron ad omnē cetum filioꝝ isrl̄: respexerūt ad solitudinem. Et ecce gloria dñi apparuit in nube. Locutus est autē dominꝰ ad moysen dicēs. Audiui murmurationes filioꝝ isrl̄. Loquē ad eos. Vespere comedetis carnes: et mane saturabimini panibꝫ: scietisq; q̄ ego sum dominꝰ deus vester. Factū est ergo vespere et ascendēs coturnix operuit castra: mane quoq; ros iacuit per circuitū castroꝝ. Cūq; operuisset superficiem terre: apparuit in solitudine minutū: et quasi pilo tusum in similitudinem pruine super terrā. Quod cū vidissent filij israhel: dixerunt ad inuicē. Manhu? Quod significat. Nescibant enī qđ esset. Quibꝫ ait moyses. Iste est panis quē dñs dedit vobis ad vescendū. Iste est sermo quē ꝓcepit vobis dñs. Colligat unusquisq; ex eo quātū sufficit ad vescendū: gomor p singla capita. Iuxta numerum animaꝝ vestraꝝ q̄ habitāt in tabernaculo: sic colligetis. Fecerūntq; ita filij isrl̄: et collegerūt alius plus alius minus: et mensi sūt ad mensurā gomor. Nec q̄ plus collegerat: habuit amplius: nec q̄ min⁹ parauerat: repert min⁹: sed singuli iuxta id qđ edere poterant cōgregauerūt. Dixitq; moyses ad eos. Nullus relinquat ex eo i mane. Qui non audierūt eū: sed dimiserūt quidā ex eis usq; mane: et fetere cepit vermibꝫ: et computruit. Et iratꝰ est cōtra eos moyses. Colligebant autē mane singuli: quātū sufficere poterat ad vescendum. Cūq; incaluisset sol: liquefiebat. In die autem sexta collegerunt cibos

duplices: id est duo gomor per singulos homines. Venerūt autē oēs principes multitudinis: et narrauerūt moysi. Qui ait eis. Hoc est quod locutus est dominꝰ. Requies sabbati sanctificata est domino. Coctas quodcūq; operandū est facite: et quę coquenda sunt coquite. Quidqđ autem reliquū fuerit: reponite usq; in manē. Fecerunt ergo ita ut ꝓceperat moyses: et non computruit: nec vermis inuentus est in eo. Dixitq; moyses. Comedite illud hodie: quia sabbatū est domino: nō inuenietis hodie in agro. Sex diebus colligite: in die autem septimo sabbatū est domino: idcirco nō inuenietis veniq; septima dies: et egressi de ipsa ut colligerent: non inuenerūt. Dixit autē dominꝰ ad moysen. Vsquequo nō vultis custodire mādata mea: et legē meā? Videte q̄ dominus dederit vobis sabbatum: et ꝓpter hoc tribuit vobis die sexta cibos duplices. Manneat unusquisq; apud semetipsum: et nullꝰ egrediat de loco suo die septimo: et sabbatizabit ipse die septimo. Appellauitq; dom⁹ isrl̄ nomē eius man. Quod erat quasi semē coriādri albū: gustusq; eius quasi simile cum melle. Dixit autē moyses. Iste est sermo quē precepit dominꝰ. Imple gomor ex eo: et custodiat̄ in futuras retro generationes: ut noverint panē quo alui vos in solitudine: quando eduxi vos de tra egipti. Dixitq; moyses ad aaron. Sume vas unum: et mitte ibi manu quātum potest capere gomor: et repone ea cōtra dominū ad seruandum i generationes vestras: sicut ꝓcepit dominus mosi. Posuitq; illud aaron in tabernaculo reseruandum. Filij autē israhel comederunt man quadraginta annis: donec venirent in terram habitabilem. Hoc cibo alti sūt usquequo tāgerēt fines terre chanaan. Gomor autē decima ꝑs est ephi. xvii

Igitur profecta omis multitudo filioꝝ isrl̄ de deserto syn: per māsiones suas. iuxta sermonē dominī: castrametati sunt in raphidim: ubi nō erat aqua ad bibendū ꝓplo. Qui iurgatus cōtra moysen ait. Da nobis aquā ut bibamus. Quibꝫ respōdit moyses. Quid iurgamini cōtra me? Cur temptatis dominū? Sitiuit ergo ibi ꝓplus pro aque penuria: et murmurauit contra moysen dicens. Cur fecisti nos exire de egipto: ut occideres nos et liberos nostros ac iumenta sitī? Clamauit autē moyses ad dominū dicēs. Quid faciam ꝓplo huic? Adhuc paululū: et lapidabit me. Et ait dominꝰ ad moysen. Antecede populū: et sume tecū de senioribus isrl̄: et virgā qua percussisti fluuiū tolle in manu tua: et vade. Ecce ego stabo ibi coram te supra petrā oreb: percutiesq; petram: et exibit ex ea aqua: ut bibat populus. Fecit ita moyses coram senioribus isrl̄. Et vocauit nomē loci illi⁹ temptatio: propter iurgiū filioꝝ isrl̄: et quia temptauerunt dominū dicentes. Est ne deus in nobis an non? Venit autē amalech: et pugnabat contra filios israhel i raphidim. Dixitq; moyses ad iosue. Elige viros: et egressus pugna contra amalech cras. Ego stabo in vertice collis: habens virgā dei in manu mea. Fecit iosue ut locutus erat moyses: et pugnauit cōtra amalech. Moyses autē et aaron et hur ascenderunt sup verticē collis. Cūq; leuare moyses manꝰ vincebat israhel. Sinautē paululū remābillet: superabat amalech. Manꝰ autē moysi erant graues. Sumentes igit lapidē posuerūt

subter eū·in quo sedit:aaron autem ꝛ
hur·sustentabāt manꝰ eius ex vtraq;
parte. Et factū est ut manꝰ illius non
lassarent:usq; ad occasum solis. Fu-
gauitq; iosue amelech et populū eius
in ore gladij. Dixit autem dominus
ad moysen. Scribe hoc ob monimen-
tum in libro:ꝛ trade auribꝰ iosue. De-
lebo enī memoriam amelech sub celo.
Edificauitq; moyses altare:ꝛ vocauit
nomen eius·dominus exaltatio mea
dicens. Quia manus solius domini
et bellum dei erit contra amelech:a ge-
neratione in generationem. xviij

Cumq; audisset iethro sacerdos
madian·cognatꝰ moysi·omia
que fecerat dominꝰ moysi·ꝛ isrl' popu-
lo suo·ꝛ quod eduxisset dominꝰ isrl' de
egipto:tulit sephoram uxorem moysi
quā remiserat·et duos filios eius:quo-
rum unus vocabat gersam·dicente pa-
re·aduena fui in terra aliena:alter vero
eliezer·deus enī ait patris mei·adiutor
meus:et eruit me de gladio pharaonis. Venit ergo iethro cognatus moy-
si·et filij eius·et uxor eius·ad moysen
in desertū·ubi erat castrametatꝰ iuxta
montē dei:et mandauit moysi dicēs.
Ego iethro cognatus tuus·venio ad
te:et uxor tua·ꝛ duo filij tui cū ea. Qui
egressus in occursum cognati sui adꝛ
auit:ꝛ osculatus est eum. Salutauerꝛ
unt;q; se mutuo verbis pacificis. Cūq;
introisset tabernaculū: narrauit moy-
ses cognato suo cūcta q̄ fecerat domi-
nus pharaoni·ꝛ egiptijs pro isrl:
uniuersumq; laborem qui accidisset ei
in itinere:et q liberauerat eos dominꝰ.
Letatusq; est iethro super omnibꝰ bonis
que fecerat dominꝰ isrl:eo q eruisset
eū de manu egiptior. Et ait. Benedictꝰ
dominꝰ qui liberauit vos de manu
egiptior·ꝛ de manu pharaonis:qui
eruit plm suū de manu egipti. Nunc
cognoui quia magꝰ dominꝰ super
omnes deos:eo q iuxta egerit contra eos.
Obtulit ergo iethro cognatus moysi.
holocausta et victimas deo: veneruntq;
aaron·ꝛ omnes seniores filior israhel:
ut comederent panē cū eo coram deo.
Altera autē die sedit moyses ut iudi-
caret plm:qui assistebat moysi a mane
usq; ad vesperā. Quod cū vidisset
cognatus eius·omia scilicet que age-
bat in plo·ait. Quid ē quod facis in
plebe? Cur solus sedes:et omnis plus
prestolatur de mane usq; ad vesperā?
Cui respondit moyses. Venit ad me po-
pulus:querens sententiā dei. Cūq; ac-
ciderit eis aliq̄ disceptatio veniūt ad
me ut iudicem inter eos:et ostendam
precepta dei et leges eius. At ille:non
bonā inquit rem facis. Stulto labore
consumeris:et tu ꝛ plus iste qui tecum
ē. Vltra vires tuas ē negociū. Solus
illud nō poteris sustinē: sed audi iba
mea atq; consilia:et erit dominꝰ tecū.
Esto tu plus in his que ad deū pinēt
ut referas q̄ dicūtur ad eū: ostendasq;
plo ceremonias·ꝛ ritū colendi·viāq;
per quā ingredi debeant:et opus q̄
facere. Prouide autē de omī plebe vi-
ros sapientes et timentes deum in quibꝰ
sit veritas·et qui oderint auaritiā:et
constitue ex eis tribunos ꝛ centuriones.
ꝛ quinquagenarios·ꝛ decanos:q̄ iudicēt
plm omni tp. Quidq; autē maioꝝ fuit
referāt ad te:et ipi minora tāmō in-
dicēt: leuiusq; sit tibi·portato ī alios o-
nere. Si hoc fecris·implebis imperiū
dei:ꝛ p̄cepta eius poteris sustinere:ꝛ cis
hic plus reuertē ad loca sua cum pace.
Quibꝰ auditis·moyses:fecit oia que
ille suggesserat. Et electis viris strenuis

de cunctis isrl' constituit eos principes
ipli·tribunos·et centuriones·et quin-
quagenarios et decanos: qui iudica-
rent plebē omni tempore. Quid-
quid autem grauius erat referebant
ad eum:facilioza tantummodo iudi-
cantes. Dimisitq; cognatum suū: qui
reuersus abiit ī terram suam. xix

Mense tercio egressionis isrl de ter-
ra egipti:ī die hac venerūt ī soli-
tudinē synai. Nā profecti de raphidim
ꝛ peruenientes usq; in desertū synai·ca-
strametati sunt in eodē loco: ibiq; isrl
fixit tēoria regione montis. Moyses
autē ascendit ad montem ad deū. Vo-
auitq; eū dominus de monte et ait.
Hec dices domui iacob:et annūciabis
filijs isrl. Vos ipli vidistis q̄ fecerim
egiptijs: quomō portauerim vos sup
alas aquilar:ꝛ assumpserī michi.
Si ergo audieritis vocē meā·et custo-
dieritis pactum meū: eritis michi in re-
gnū sacerdotale:et gens sancta. Hec
sunt verba que loqueris ad filios isrl.
Venit moyses:ꝛ conuocatis maioribꝰ
natu plī·exposuit cūctis sermones q̄s
mādauerat dominꝰ. Respōditq; oīs
populus simul. Cūcta que locutus est
dominꝰ faciem⁹. Cūq; retulisset moy-
ses verba populi ad dominū: ait ei do-
minus. Jam nūc veniā ad te ī caligi-
ne nubis:ut audiat me plus loquen-
tem ad te:ꝛ credat tibi in perpetuū. Nūci-
auit ergo moyses verba plī ad dūm.
Qui dixit ei. Vade ad plm·et sanctifi-
ca illos hodie ꝛ cras: lauētq; vestimen-
ta sua:et sint parati in diem tercium. In
die enī tercio descendet dominus coram
omni plebe·super montem synai. Costitu-
esq; terminos plo per circuitū·et di-
ces ad eos. Cauete ne ascendatis ī mon-
tem: nec tangatis fines illius. Omnis
qui tetigerit montē morte morietur. Ma-
nus nō tanget eū: sed lapidibꝰ opprī-
matur: aut cōfodiet iaculis. Sive ju-
mentū fuerit sive homo·nō viuet. Cū
perierit clangere buccina: tunc ascendāt
in montē. Descendensq; moyses de mon-
te ad plm:et sanctificauit eū. Cūq; la-
uissent vestimēta sua: ait ad eos. Este
parati in die tercio:et ne appropin-
quetis uxoribꝰ vestris. Jamq; aduene-
rat tercius dies·et mane inclaruerat:
et ecce cepere audirī tonitrua·ac micā-
re fulgura:et nubes densissima operi-
re montē. Clangorq; buccine vehemen-
tius ꝑstrepebat:et timuit plus qui erat
in castris. Cūq; eduxisset eos moyses ī
occursum dei de loco castrorū: steterūt
ad radices mōtis. Totus autē mons
synai fumigabat:eo q descendisset do-
minꝰ sup eum in igne:et ascenderet fu-
mus ex eo quasi de fornace. Erantq; oīs
mōs terribilis:et sonitus buccine pau-
latim crescebat in maius:et prolixius
tendebat. Moyses loq̄batꝰ:et dominꝰ
respondebat ei. Descenditq; dominꝰ
sup montem synai ī ipo montis vertice:
ꝛ vocauit moysen ī cacumen ei⁹. Qui
cum ascendisset: dixit ad eum. Descen-
de et cōtestare plm:ne forte velit trans-
cendere terminos ad videndū dūm:
ꝛ pereat ex eis plurima multitudo. Sa-
cerdotes quoq; qui accedūt ad domi-
num sanctificent:ne percutiat eos. Di-
xitq; moyses ad dominū. Nō potest
vulgus ascendere in montem synai. Tu
enī testificatus es:et iussisti dicēs. Po-
ne terminos circa mont:et sanctifica
illū. Cui ait dominꝰ. Vade descende:
ascendesq; tu et aaron tecum. Sacerdo-
tes autem ꝛ plus non transeant termi-
nos:nec ascendāt ad dominū: ne forte
interficiat illos. Descenditq; moyses

ad ꝑfin: z oīa narrauit tis. xx

Locutusq; ē dñs cūctos sermones hos. Ego sum dñs deus tuus qui eduxi te de tra egipti: de domo ser uitutis. Nō habebis deos alienos coram me. Nō facies tibi sculptile: neq; oīnē similitudinē que est in cło desup: et que in tra deorsum: nec eoz q̄ sunt in aquis sub tra. Nō adorabis ea neq; coles. Ego sum dñs deus tuus fortis zelotes: visitans iniquitatē patrum in filios in tertiā et quartā gnationē eoz qui oderūt me: et faciens misericordiā in milia his qui diligūt me: et custodiūt ꝑcepta mea. Nō assumes nomē dñi dei tui in vanū. Non enī habebit insontē dñs eum: qui assumpserit nomē dñi dei sui frustra. Memento ut diem sabbati sanctifices. Sex diebus operabis: et facies oīa opa tua. Septimo aut die sabbatum dñi dei tui est. Nō facies oīe opus in eo: tu et filius tuus et filia tua: seruus tuus et ancilla tua: iumētū tuū et aduena: qui est intra portas tuas. Sex enī diebus fecit dñs celum et tra: et mare et oīa que in eis sunt: z requieuit in die septimo. Ideo benedixit dñs diei sabbati: et sanctificauit eū. Honora patrē tuū z matrē tuā: ut sis longeuus sup tra quā dñs de⁹ tu⁹ dabit tibi. Nō occides. Non mechaberis. Nō furtū facies. Non loq̄ris contra ꝓximū tuū falsum testimoniū. Non concupisces domū ꝓximi. Nec desiderabis uxorē eius: nō seruū non ancillā nō bouē nō asinū: nec oīa q̄ illius sunt. Cūctus aut̄ ꝑplus audiebat uoces: z lampades: z sonitū buccine: montēq; fumantem: et pauore concussi steterunt procul: dicentes moysi. Loquere tu nobis: et audiem⁹. Nō loquatur nobis dñs: ne forte moriam̄. Et ait moyses ad ꝑplum. Noline timere. Ut enī probaret vos venit deus: et ut terror illius esset in vobis: z nō peccaretis. Steteruq; ꝑplus de lōge: moyses autem accessit ad caliginē in qua erat deus. Dixitq; pterea dñs ad moysen. Hec dices filiis isrl. Vos vidistis q̄ de cło locutus sum vobis. Non facietis deos argenteos: nec deos aureos facietis vobis. Altare de tra facietis mihi: et offeretis sup̄ eo holocausta et pacifica uīa: oues uestras et boues: i oīi loco in quo memoria fuerit nominis mei. Veniā ad te: et benedicā tibi. Quod si altare lapideū feceris mihi: non edificabis illud de sectis lapidibz. Si enī leuaueris cultrū tuū sup eo: polluetur. Nō ascendes per gradus ad altare meū: ne reueletur turpitudo tua. xxi

Hec sunt iudicia que propones eis. Si emeris seruū hebreum: sex annis seruiet tibi: in septimo egredietur liber gratis. Cum quali veste intrauerit: cū tali egred. Si habēs uxorē: et uxor egrediet̄ simul. Si aut̄ dñs dederit illi uxorem: z pepererit filios z filias: mulier z liberi eius erūt dñi sui: ipse uero exibit cū uestitu suo. Quod si dixerit seruus: diligo dominū meū et uxorem ac liberos: non egrediar liber: offerat eum dñs dijs: et applicabit ad ostiū z postes: perforabitq; auriculam eius subula: et erit ei seruus in seculū. Si quis uenderit filiam suā in famulā: non egredietur sicut ancille egredi consueuerunt. Si displicuerit oculis domini sui ui tradita fuerit dimittet eam: pplo aut alieno uendidi non habebit potestatem: si sprenerit eam. Si aut̄ filio suo desponderit eam: iuxta morem filiaꝝ faciet illi. Quod si alteram ei acceperit:

prouidebit puelle nuptias z uestimenta: et preciū pudicicie nō negabit. Si tria ista non fecerit: egredietur gratis absq; pecunia. Qui percusserit hominē volens occidere: morte moriat. Qui aut̄ nō est insidiatus: sed deus illum tradiderit in manꝰ eius: cōstituā tibi locū in quo fugere debeat. Si quis p industriā occiderit ꝓximū suū: et per insidias: ab altari meo euelles eū ut moriat. Qui percusserit patrē suū aut matrē: morte moriat. Qui maledixerit ꝑi suo uel matri: morte moriat. Qui furaꝰ fuerit hominē: et vendiderit eum: conuictꝰ nece morte moriat. Si rixati fuerint uiri: et percusserit quis ꝓximū suū lapide uel pugno: et ille mortuus nō fuerit sed iacuerit in lectulo: si surrexerit et ambulauerit foris super baculū suū: innocens erit qui percusserit: ira tamen ut operas eius: et impēsas in medicos restituat. Qui percusserit seruū suū uel ancillam uirga et mortui fuerint in manibz eius: criminis reus erit. Si autē uno die uel duobz supuixerint: nō subiacebit pene: quia pecunia illius est. Si rixati fuerint uiri: et percusserit quis mulierē pregnātem z abortiuū quidē fecerit: sed ipsa uixerit: subiacebit damno quātū mariꝰ mulieris expetierit: et arbitri iudicauerint. Si aut̄ mors eius fuit subsecuta: reddet animā pro aīa. Dentē ꝓ dente: oculū ꝓ oculo: manū ꝓ manu: pedē ꝓ pede: adustionē pro adustione: vulnꝰ ꝓ vulnere: liuorem pro liuore. Si percusserit quispiam oculū serui sui aut ancille: z luscos eos fecerit: dimittet eos liberos pro oculo quē eruit. Dentē ꝛ si excusserit suo uel ancille sue: similē dimittet eos liberos. Si bos cornu percusserit virū aut mulierē: et mortui fuerit: lapidibz obruetur: et non comedent carnes eius: dñs ꝛ bouis innocēs erit. Quod si bos cornupeta fuit ab hesi: et nudiustertiꝰ: et cum testati sūt dñm ei⁹: nec recluserit dominus eū: occideritq; virū aut mulierem: et bos lapidibz obruetur: z dñs eius occidet̄. Quod si ꝓciū fuit ei impositū: dabit pro aīa sua: quicquid fuerit postulauerit. Filiū ꝛ filiā si cornu petierit: simili sententie subiacebit. Si seruū ancillam; z inuaserit: triginta siclos argenti dñō dabit: bos uero lapidibus opprimetur. Si quis aperuerit cisternā et foderit: et nō operuerit eā: ceciderit; bos aut asinus i eam: reddet dñs cisterne pretiū iumēti: qđ aut̄ mortuū est: ipsius erit. Si bos alienus bouē alterius uulnerauerit: et ille mortuus fuit: vendent bouem uiuū et diuidēt ꝓciū: tradauet autem mortui inter se dispertient. Si autem sciebat ꝙ bos cornupeta esset ab hesi et nudiustertius: et nō custodiuit eū dñs suus: reddet bouem pro boue: et tradauet integrum accipiet. xxii

Si quis furaꝰ fuit bouē aut̄ ouē: et occiderit uel uenditerit: quinq; boues pro uno boue restituet: z ꝙnq; oues pro una oue. Si effringens fur domū siue suffodiēs fuit inuent⁹: et accepto uulnere mortuꝰ fuit: pcussor nō erit reus sanguis. Qđ si orto sole hoc fecerit: homicidiū patrauit: et ipe morietur. Si non habuerit qđ pro furto reddat: ipe uendabit. Si inuētū fuit apud eū qđ furat⁹ est uiuens: siue bos: siue asinus: siue ouis: duplū restituet. Si leserit quispiā agrū uel uineā et dimiserit iumētū suū ut depascat alienā: quicquid optimū habuerit in agro suo uel in uinea ꝓ damni estimatione restituet. Si egressus ignis inuenerit spinas: z cōprehenderit aceruos frugum

siue stantes legeres in agris: reddet damnū qui ignem succenderit. Si quis cōmendauerit amico pecuniā aut vas in custodiā: et ab eo qui suscepérat furto ablata fuerit: si inuenit fur duplū reddet. Si latet fur: dns domꝰ applicabitur ad deos: et iurabit vt nō extenderit manū in rem pximi sui ad perpetrandā fraudē tam in bouē ꝙ in asino: et ouē: ac vestimēto: et quidqd damnū inferre potest. Ad deos veniet causa vtriusq; et quē illi iudicauerit: duplū restituet pximo suo. Si quis commendauerit pximo suo bouem: asinū: ouem: et oēm iumētum ad custodiā: et mortuū fuit ac debilitatū: aut rapt̄m ab hostibꝫ nullusq; hoc viderit: iusiurandū erit in medio vt nō extenderit manum ad rem pximi sui: suscipietq; dominꝰ iuramentū: et ille reddere non cogetur. Quod si furto ablatū fuit: restituet damnū domino. Si comestū a bestia: deferat ad eum quod occisū est: et non restituet. Qui a proximo suo quicq; horū mutuo postulauerit: et debilitatum aut mortuū fuerit dño nō ꝓsente: reddere compelletur. Quod si in ꝓsentia dñi fuit: non restituet: maxime si conductū venerat pro mercede operis sui. Si seduxerit quis virginem: nec dū desponsatā: dormierit cū ea: dotabit eam: et habebit eā uxorem. Si pater virginis dare noluit: reddet pecuniā iuxta modū dotis: quā virgines accipere consueuerūt. Maleficos non patieris viuere. Qui coit cū iumēto: morte moriat. Qui immolat dijs occidet: ꝑter dño soli. Aduenam non cōtristabis: nec affliges eū. Aduene nat et ipi fuistis i terra egipti. Vidue et pupillo nō nocebitis. Si leserīs eos: vociferabūtur ad me: et ego audiā clamorem eoꝝ: et indignabitur furor meus: percutiāq; vos gladio: et erūt vxores vestre vidue: et filij vri pupilli. Si pecuniā mutuā dederis ꝓpio meo pauperi qui habitat tecū: non urgebis eū quasi exactor: nec vsuris opprimes. Si pignꝰ a pximo tuo acceperis vestimētū: ante solis occasum reddes ei. Ipm enī e solū quo operit indumentū carnis eius: nec habet aliud in quo dormiat. Si clamauit ad me exaudiā eū: quia misericors sum. Dijs non detrahes: et principi ꝓpli tui non maledices. Decimas et pmicias tuas non tardabis offerre. Primogenitū filioꝝ tuoꝝ dabis michi. De bobꝫ ꝙ et ouibꝫ similiter facies. Septē diebꝫ sit cū matre sua: die octaua reddes eū michi. Viri sancti eritis michi. Carnē que a bestijs fuerit ꝓgustata nō comedetis: sed proijcietis canibꝫ. xxij

Non suscipies vocē mendacij: nec ꝙiuges manū tuā vt pro impio dicas falsum testimoniū. Nō sequeris turbā ad faciendū malū: nec in iudicio ꝑmoꝝ acquiescs sententie: vt a vero deuies. Pauperis ꝙ nō miserebereris in iudicio. Si occurreris bouī inimici tui: aut asino erāt: reduc ad eum. Si videris asinū odientis te: iacere sub onere nō pertransibis: sed subleuabis cū eo. Non declinabis in iudiciū pauperis. Mendaciū fuges. Iustum et iustū nō occides: quia aduersꝰ impiū. Nec accipies munera: q̄ excā excecāt prudentes: et subuertūt verba iustoꝝ. Peregrino molestus nō eris. Scimꝰ enī aduenarū animas: quia et ipi peregrini fuistis in terra egipti. Sex annis seminabis terā tuā: et cōgregabis fruges eius. Anno aut septimo dimittes eā et requiescere facies: vt comedāt pauperes ꝓpli tui: et quidqd reliquū fuit edāt bestie agri. Ita facies in vinea: et in oliueto tuo. Sex diebꝫ operaberis: septima die cessabis: vt requescat bos et asinus tuus: et refrigeretur filius ancille tue: et aduena. Omnia que dixi vobis custodite: et per nomē ydoꝝ deoꝝ nō iurabitis: nec audiet ex ore vestro. Tribus vicibꝫ p singulos annos michi festa celebrabitis. Solennitatē azimoꝝ custodies. Septem diebꝫ comedetis azima sicut ꝑcepi tibi tempore mensis nouarum: quādo egressus es de egipto. Nō apparebis i cōspectu meo vacuus. Et solennitatē messis ꝓmitioꝝ operis tui: que cūq; seminaueris in agro: solennitatē ipm in exitu anī: quādo congregaueris omnes fruges tuas de agro. Ter in āno apparebit oē masculinū tuū coram dño deo tuo. Nō immolabis sup fermēto sanguinē victime tue: nec remanebit adeps solēnitatis mee usq; mane. Primicias frugū terre tue deferes i domū dñi dei tui. Nō coques hedū in lacte matris sue. Ecce ego mittam angelū meū: qui ꝓcedat te et custodiat in via: et introducat in locū quē ꝑparaui. Obserua eū et audi vocē eius: nec cōtemnas illū: quia nō dimittet cū peccaueris: et ē nomē meū in illo. Quod si audieris vocē eius et feceris oīa que loquor: inimicus ero inimicis tuis: et affligā affligentes te. Precedetq; te angelus meus: et introducet te ad amorreū et cheum et pherezeum: chananeūq; et euneum et iebuseū: quos ego cōteram. Nō adorabis deos eoꝝ: nec coles eos. Non facies opera eoꝝ: sed destrues eos: et cōfringes statuas eoꝝ. Seruietisq; dño deo vrō: et benedicā panibꝫ tuis et aquis: et auferam infirmitatem de medio tui. Non erit infecūda nec sterilis terra tua. Numerū dierū tuoꝝ impleb. Terorē meū mittam in ꝓcursum tuū: et occidā oēm ꝑsonā ad quē ingredieris. Cunctorūq; inimicoꝝ tuoꝝ coā te terga vertam: emittam crabrones prius q̄ fugabūt eueum et chananeū et cheum: antequā introeas. Non eiciam eos a facie tua anno vno: ne terra in solitudinē redigatur: et crescant contra te bestie. Paulatim expellam eos de cōspectu tuo: donec augearis et possideas terā. Ponā aut fines tuos a mari rubro usq; ad mare palestinoꝝ: et a deserto usq; ad fluniū. Tradā in manibꝫ vrīs habitatores terre: et eiciā eos de cōspectu vestro. Nō inibis cū eis fedus: nec cū dijs eoꝝ. Nō habitent in terra tua: ne forte peccare te faciāt i me si cultus dijs eoꝝ: qđ tibi certe erit i scandalū. xxiij

Moysi quoq; dixit. Ascende ad dominū tu et aaron: nadab et abiu: et septuaginta seniores ex israel: et adorabis ꝓcul. Solusq; moyses ascendet ad dñm: et illi non appropiquabūt: nec ꝑsona ascendet cū eo. Venit ergo moyses: et narrauit plebi oīa ba dñi atq; iudicia. Responditq; omis ꝑsona una voce. Omnia verba dñi que locutus est faciem⁹. Scripsit aut moyses uniuersos sermones dñi: et mane consurgens edificauit altare dño ad radices mōtis: et duodecim titulos ꝙ duodecim tribꝫ israel. Misitq; iuuenes de filijs israel: et obtulerunt holocausta: immolauerūtq; victimas pacificas dño: vitulos duodecim. Tulit itaq; moyses dimidiā ptem sanguinis et misit in crateras: ptē aut residuā fudit sup altare. Assumensq; volumē federis: legit audiēte ꝑplo. Qui dixerūt. Omnia que locutus est dominꝰ faciemus: et erimꝰ

obediẽtes. Ille vero sumptũ sanguinẽ respersit ī pplm. Et ait. Iste ẽ sanguis fœderis qđ pepigit dñs vobiscũ: super cunctis sermonibꝫ hijs. Ascendentibꝫ moyses et aaron. nadab et abiu. et lxx ex seniorib⁹ isrl: et viderunt deũ isrl. Sub pedib⁹ eius quasi opus lapidis saphirini: et quasi celũ cũ serenũ est. Nec cõtra ex qui ex eis recesserãt de filijs isrl. misit manũ suã. Viderũtꝫ deũ: et comederunt ac biberunt. Dixit aũt dñs ad moysen. Ascende ad me in montẽ. et esto ibi: dabo tibi duas tabulas lapideas. et legem ac mãdata que scripsi: ut doceas filios isrl. Surrexerũt moyses. et iosue minister ei⁹: ascendentꝫ moyses ī mõtẽ dei. senioribus ait. Expectate hic: donec reũtamꝰ ad vos. Habetis aaron. et hur vobiscũ: si quid natũ fuit questionis referetis ad nos. Cũctꝫ ascendisset moyses. operuit nubes montẽ: et habitauit gloria dñi sup synai tegens illũ nube sex diebꝫ. Septimo aũt die. vocauit eum dñs de medio caliginis. Erat autem species gloriẽ domini quasi ignis ardens super verticem montis: in conspectu filiorũ israhel. Ingressusꝫ moyses medium nebule. ascendit ī montem: et fuit ibi quadraginta diebus. et quadraginta noctibus. xxv.

Locutusꝫ ẽ dñs ad moysen dicẽs. Loqre filijs isrl: ut tollãt michi primicias. Ab oĩi viro qui offert ultro. accipietis eas. Hec sunt autem que accipere debetis. Aurũ et argẽtũ et es. et iacinctũ et purpurã. coccumꝫ bistinctũ et byssum. et pilos caprarũ. et pelles arietũ rubricatas. pelles ianthinas. et ligna sethim: oleũ ad luminaria cõcinnãda: aromata in unguentum. et thimiama ex boni odoris: lapides onichinos et gemmas ad ornandũ ephot et rationale. Faciẽtꝫ michi sanctuariũ. et habitabo ī medio eor. iuxta omnẽ similitudinẽ tabernaculi quod ostendã tibi: et omniũ vasoꝝ ī cultũ eius. Sicꝫ facietis illud. Archã de lignis sethim compingite: cui⁹ longitudo habeat duos et semis cubitos. latitudo cubitũ et dimidiũ. altitudo cubitũ similit ac semissem. et deaurabis eam auro mundissimo intus et foris. Faciesꝫ supra. coronã auream p circuitum. et quatuor circulos aureos. quos pones p iuncturas arche angulos. Duo circuli sint in latere uno. et duo ī altero. Facies ꝙ vectes de lignis sethim. et operies eos auro. Introducesꝫ p circulos. qui sunt in arche lateribꝰ. ut portetur in eis. Qui semꝑ erũt in circulis: nec unq̃ extrahentur ab eis. Ponesꝫ in archa testimoniũ quã dabo tibi. Facies et propitiatoriũ de auro mundissimo. Duos cubitos et dimidium metabit longitudo eius. et cubitũ ac semissem latitudo. Duos ꝙ cherubin aureos et ductiles facies ex utraq; parte oraculi. Cherubin unꝰ sit ī latere uno. et alter in altero. Unusꝫ latus propitiatorij tegãt expãdentes alas. et operientes oraculũ: respicientꝫ se mutuo. versis vultibus in propitiatoriũ. quo operta erit archa: ī qua pones testimoniũ qđ dabo tibi. Inde precipiã et loquar ad te. supra propitiatorio stabis. ac medio duoꝝ cherubin qui erũt super archam testimonij. cuncta que mãdabo per te filijs isrl. Facies et mensam de lignis sethim. habentẽ duos cubitos longitudinis. et in latitudine cubitũ. et ī altitudine cubitũ ac semissem. et inaurabis eam auro purissimo. Faciesꝫ illi labiũ aureum per circuitũ. et ipsi labio coronã intabulatam altam quatuor digitis. et sup illã alteram coronã aureolam. Quatuor quoq; circulos aureos ꝓparabis. et pones eos in quatuor angulis eiusdem mẽse. p singulos pedes. Subter coronã erũt circuli aurei. ut mittant vectes p eos. et possit mensa portari. Ipsos quoq; vectes facies de lignis sethim. et circũdabis auro. ad subuehendã mẽsam. Parabis et acetabula. ac phialas. thuribula et cyathos. in quibꝫ offerenda sunt libamina. ex auro purissimo. et pones sup mensã panes ꝓpositionis in conspectu meo semꝑ. Facies et candelabrũ ductile de auro mundissimo: hastile eius. et calamos. scyphos et spherulas. ac lilia ex ipso procedentia. Sex calami egrediẽtur de lateribus. tres ex uno latere. et tres ex altero. Tres scyphi quasi in nucis modũ p calamos singulos. spherulꝫ simul et lilia. et tres similit scyphi instar nucis ī calamo altero. spherulꝫ simul et lilia. Per hec opꝰ sex calamorũ. q̃ producendi sunt de hastili. In ipso aũt candelabro erũt quatuor scyphi in nucis modũ. spherulꝫ p singulos et lilia. Et spherule sub duobꝰ calamis p tria loca. qui simul ex eis fiũt. procedentes de hastili uno. Et spherule igit̃ et calami ex ipso. erunt uniũsa ductilia ex auro purissimo. Facies et lucernas septem. et ponentas sup cãdelabrũ. ut luceãt ex aduerso. Emunctoria q̃. et ubi ea que emuncta sunt extinguãtur. fiãt de auro purissimo. Omne pond⁹ candelabri cũ uniuersis vasis suis. habebit talentum auri purissimi. Inspice et fac secũdũ exemplar qđ tibi ī monte mõstratũ est. xxvj.

Tabernaculum vero ita facies. Decem cortinas de bysso retorta. et iacincto ac purpura. coccoq; bistincto variatas ope plumarij facies. Longitudo cortine unius habebit viginti octo cubitos: latitudo ẽ⁹ quatuor cubitorũ erit. Unius mensure fient uniusa materia. Quinq; cortine sibi nũgentur mutuo: et alie quinq; nexu simili cohercebũt. Ansulas iacinctinas in lateribus ac summitatibꝰ facies cortinarũ: ut possint inuicẽ copulari. Quinquagenas ansulas cortina habebit in uterq; pte ita insertas. ut ansa contra ansam veniat: et altera altere possit aptari. Facies et quinquaginta circulos aureos. quibus cortinarũ vela iungenda sunt: ut unũ tabernaculũ fiat. Facies et saga cilicina undecim: ad operiendũ tectũ tabernaculi. longitudo sagi unius habebit triginta cubitos: et latitudo ẽ⁹ quatuor. Equa erit mensura sagorũ oĩm. Et quibus quinq; iunges seorsum. et sex sibi mutuo copulabis: ita ut sextũ sagum in fronte tecti duplices. Facies et quinquaginta ansas in ora sagi unius. ut cõiungi cũ altero queat. et quinquaginta ansas in ora sagi alterius. ut cũ altero copulẽ. Facies et quinquaginta fibulas eneas. quibꝰ iũgant ansle. ut unũ ex oĩbus opimentũ fiat. Quod autem superfuit in sagis que pendãt retro. id est unũ sagũ qđ amplius est. ex medietate eius operies tabernaculi posteriora. et cubitus ex una pte pendebit. et alter ex altera. qui plus est in sagoꝝ longitudine. utrinq; latus tabernacli protegens. Facies et opimentũ aliud tecto de pellibus arietũ rubricatis. et sup hec rursum aliud opimentũ de iacinctinis pellibus. Facies et tabulas stantes tabernacli de lignis sethim. q̃ singule denos cubitos in longitudine habeãt. et in latitudine singulos ac semissem. In lateribus tabule. due in cassaturæ

fient: quibꝫ tabula altarꝭ tabule cõne
ctatur. Atrꝫ ī hũc modũ cũcte tabule
parabũtur. Quatꝫ viginti erũt ī latere
meridiano qđ vergit ad austrũ: quibꝫ
quadraginta bases argẽteas fundes:
ut bine bases singulis tabulis ꝑ duos angulos subiciant. In latere ꝫ̃ se
cundo tabernaculi qđ vergit ad aquilonẽ viginti tabule erũt: quadraginta habentes bases argẽteas. Bine bases singulis tabulis supponẽtur. Ad occidentalem vero plagã tabernaculi facies sex tabulas: ⁊ rursũ alias duas. q̃ in angulis erigãtur post vergũ tabernaculi. Erũtꝫ sibi cõiũcte a deorsũ usꝫ ad surſum: et una oĩes compago retinebit. Duabꝫ quoꝫ tabulis que in angulis ponẽde sunt: similis tũctura fuabit. Et cũ sint tabule octo: bases earꝫ argẽtee sedecĩ: duabꝫ basibꝫ ꝑ unã tabulã supputaris. Facies et vectes de lignis sethim quĩꝫ ad cõtinendas tabulas. in uno latere tabernaculi. ⁊ quĩꝫ alios in altero: ⁊ rursũ de numeri ad occidentalẽ plagã: qui mittũr ꝑ medias tabulas: a sũmo usꝫ ad sũmũ. Ipsaꝫ tabulas deaurabis: ⁊ fundes in eis ãnulos aureos per quos vectes tabulata cõtinẽãr: quos opies laminis aureis. Et trigies tabernaculũ: iuxta exemplar qđ tibi in mõte mõstratũ est. Facies ⁊ velũ de iacinctho ⁊ purpura. coccoꝫ bistincto. et bisso retorta. opere plumario. et pulcra varietate conteꝛũ: quod appendes ante quatuor columnas de lignis sethim: q̃ ipse: quidem deaurate erũt. et habebũt capita aurea. et bases argẽteas. Inferetur autem velũ per circulos: intra qđ ponesarcham testimonij: ⁊ quo sanctuariũ. ⁊ sanctuarij sanctuaria dividet. Ponesꝫ propiatoriũ sup archam testimonij. in sancta sanctoꝛ: mensamꝫ extra velum: ⁊ cõtra mẽsam candelabrũ in latere tabernaculi meridiano. Mensa autem stabit ī ꝓe aquilonis. Facies ⁊ cortinas in introitu tabernaculi. de iacintho et purpura. coccoꝫ bistinctho. et bisso retorta opꝫ plumario: et quinꝫ columnas deaurabis ligneꝫ sethim. aureq̃ quas ducetur cortinas: quarꝫ erunt capita aurea. ⁊ bases ene. xxvij

Facies et altare de lignis sethim. quod habebit quĩꝫ cubitos in longitudine: ⁊ totidẽ in latitudine id est quadrũ: et tres cubitos in altitudine. Cornua autẽ ꝫ quatuor angulos ex ipso erũt: et opies illud ere. Faciesꝫ in usus eius leberes ad suscipiendos cineres: et forcipes. atꝫ fuscinulas. ⁊ ignium receptacla. Omnia vasa ex ere fabricabis. Craticulamꝫ in modũ cribri ereum: ꝫ cui⁹ quatuor angulos erũt quatuor ãnuli enei. quos ponesꝫ subter areolã altaris. Erũtꝫ cratícula usꝫ ad altaris medium. Facies ⁊ vectes altaris de lignis sethim duos. quos operies laminis eneis. et induces ꝫ circulos: eruntꝫ ex utroꝫ latere altaris ad portandũ. Non solidũ sed inane ⁊ rasũ intrinsecus facies illud: sicut tibi in monte mõstratũ est. Facies et atrium tabernaculi: in cui⁹ australi plaga contra meridiẽ: erũt tentoria de bisso retorta. Centũ cubitoꝝ unũ latus tenebit i longitudine: et columnas viginti cũ basibꝫ totidẽ eneis: que capita cũ celaturis suis habebũt argẽtea. Similiter ⁊ in latere aquilonis. per longũ erunt tentoria centum cubitoꝝ: columne viginti. et bases ene totidẽ numeri: et capita earꝫ cũ celaturis suis argẽtea. In latitudine vero atrij qđ respicit ad occidentẽ erũt tentoria ꝓ qui quaginta cubitoꝝ: ⁊ columne decem bases totidem. In ea quoꝫ atrij latitudine que respicit ad orientẽ quinquaginta cubiti erũt: in quibꝫ quindecim. cubitoꝝ tentoria latere uno deputabuntur columneꝫ tres. ⁊ bases totidẽ: et ī latere altero erũt tentoria cubitoꝝ octodecim. columne tres. et bases totidem. In introitu vero atrij. fient tentoriũ. cubitoꝝ viginti. ex iacintho et purpura. coccoꝫ bistincto et bisso retorta: opꝫ plumario. Columnas habebit ĩpsaꝝ: cũ basibꝫ totidẽ. Omnes columne atrij ꝫ circuitũ. vestite erũt argenteis laminis: capitibꝫ argenteis: et basibꝫ eneis. In lõgitudine occupabit atriũ cubitos centũ: in latitudine quinquaginta. Altitudo quĩꝫ cubitoꝝ erit: sicut de bisso retorta: et habebit bases eneas. Cũcta vasa tabernaculi ī omnes usus. ⁊ cerimonias. tam paxillos eiꝰ qđ atrij. ex ere facies. Precipe filijs israhel. ut afferant tibi oleum de arboribus olivarũ purissimũ. pilosꝫ conquisũ: ut ardeat lucerna semꝑ in tabernaculo testimonij extra velum quod oppansũ est testimonio: et collocabũt eã aaron et filij eiꝰ. ut usꝫ mane luceat coram dño. Perpetuus erit cultꝰ per successiones eorum coram filijs israhel. xxviij

Applica quoꝫ ad te aaron fratrẽ tuũ cũ filijs suis de medio filiorꝫ israhel. ut sacerdocio fungantur michi aaron. nadab. ⁊ abiu. eleazar. ⁊ ythamar: faciesꝫ vestes sanctas. aaron fratri tuo in glam et decorẽ. Et loqueris cunctis sapientibus corde. quos repleui spiritu prudẽtie: ut faciãt vestes aaron fratri tuo ī glam et decorem: quibus sanctificatꝰ ministret michi. Hec aute erũt vestimẽta que facient. Rationale ⁊ superhumerale: tunicã ⁊ linteã tiaram: cidarim. et baltheũ. Facient fratri tuo aaron. et filijs eius vestimẽta sancta: ut sacerdocio fungantur michi. Accipient autẽ aurum et iacinctũ et purpuram coccoꝫ bistinctum et bissum. Facient autẽ superhumerale de auro ⁊ iacintho et purpura coccoꝫ bistincto et bisso retorta: opere polimito. Duas oras iunctas habebit in utroꝫ latere summitatũ: ut ī unũ redeant. Ipsa quoꝫ textura et cũcta operis varietas erit ex auro ⁊ iacintho ⁊ purpura: coccoꝫ bistincto ⁊ bisso retorta. Sumesꝫ duos lapides onichinos. et sculpes in eis noĩa filiorꝫ israhel: sex nomina in lapide uno. ⁊ sex reliqua ī altero iuxta ordinẽ natiuitatis eorũ. Opere sculptoris. et celatura gemmarij. sculpes eos nominibꝫ filiorꝫ israhel. inclusos auro atꝫ circumdatos: et ponesꝫ in utroꝫ latere superhumeralis. memoriale filijs israhel. Portabitꝫ aaron nomina eorꝫ coram dño sup utrũqꝫ humerũ: ob recordationem. Facies et uncinos ex auro: et duas catenulas auri purissimi sibi invicem cohærentes: quas inseres uncinis. Rationale quoꝫ iudicij facies opere polimito iuxta texturã superhumeralis: ex auro iacintho. et purpura coccoꝫ bistincto ⁊ bisso retorta. Quadrangulũ erit et duplex. Mensuram palmi habebit. tam in longitudine q̃ in latitudine: ponesꝫ in eo quatuor ordines lapidũ. In primo versu erit lapis sardius. et thopasius et smaragdus. In secũdo carbunculus ⁊ saphir⁹ et iaspis. In tercio. ligurius achates. et amethistus. In quarto crisolitus. onichin⁹ et beryllus. Inclusi auro erũt p ordines suos: habebũtꝫ nomina filiorꝫ israhel. Duodecim nominibus celabuntur. singuli lapides nominibus

singulos: per duodecim tribus. Facies
i rationali racemas sibi invicē cohæren-
tes: de auro purissimo. et duos anu-
los aureos quos pones in utraq; ra-
tionalis summitate: racemisq; aureis
iunges anulis qui sunt in marginī-
bus eius: et ipsaq; racemaq; extrema duo-
bus copulabis vnūsq; in utroq; la-
tere suphumeralis quod rationale re-
spicit. Facies q duos anulos aureos.
quos pones i sūmitatibus rationalis.
et in horis que respiciunt suphu-
meralis q posteriora eius aspiciunt:
necnon et alios duos anulos aure-
os: qui ponendi sunt in utroq; latere
suphumeralis deorsum quod respicit
contra faciem iuncture inferioris. ut a
pari possit cum suphumerali q stringa
rationale anulis suis cū anulis
suphumeralis. vitta iacinctina: ut
maneat iūctura fabrefacta q a se inui-
cem rationale et suphumerale nequeant
separari. Portabitq; aaron nomina filiorū
israhel in rationali iudicij sup pectus su-
um quando ingredietur sanctuarium:
memoriale coram dño iugiter. Pones
autem in rationali iudicij doctrinam
et veritatem. que erūt in pectore aaron
quando ingredietur coram dño: et gesta-
bit iudicium filiorū israhel in pectore suo in
conspectu dñi semp. Facies q tunicā su-
phumeralis totā iacinctinā: in cuius
medio supra erit capitium q ora in gy-
rum eius textilis. sicut fieri solet in ex-
tremis vestiū partibus: ne facile rum-
pat. Deorsum vero ad pedes eiusdem
tunice per circuitū quasi malapunica
facies de iacincto et purpura et cocco
bistinto et bisso retorta. mixtis in me-
dio tintinnabulis: ita ut tintinnabulum sit
aureū et malūpunicū: rursumq; tintin-
nabulū aliud aureū et malūpunicū.

Et vestiet ea aaron in officio ministe-
rij: ut audiatur sonitus quando in-
gredit q egredit sanctuariū in conspectu
dñi: et non moriat. Facies et laminā
de auro purissimo: i qua sculpes opus
celatoris sanctum domino. ligabisq; ea vitta iacinctina: et erit sup thya-
ram immineās fronti pontificis. Por-
rabitq; aaron iniquitates eorū que
obtulerint et sanctificaverūt filij israhel: i cunctis muneribus et donariis
suis. Erit aut lamina semp in fronte
eius: ut placatus sit eis dñs. Intexesq;
munditā byssi: et thyaram byssinā faci-
es et balcheū opus plumarij. Porro fi-
lijs aaron tunicas lineas parabis et
baltheos. ac thyaras in glām et decō-
rem: vestiesq; his omnibus aaron fra-
trem tuum. et filios eius cum eo et sanc-
tuariū cōsecrabis mihi: sanctificabisq;
illos. ut sacerdotio fungantur michi.
Facies et femoralia linea ut operiant
carnē turpitudinis sue. a renibus usq;
ad femora: et vtentur eis aaron et fi-
lij eius quādo ingredientur tabernaculū
testimonij. vel quādo appropinquāt
ad altare ut ministrent in sanctuario:
ne iniquitatis rei moriantur. Legitī-
mum semp eternum erit aaron et se-
mini eius post eum.

Hec q hoc facies: ut michi i sacerdo-
tio consecrent. Tolle vitulū de ar-
mento. et arietes duos immaculatos:
panesq; azimos. et crustula absq; fer-
mento. q conspersa sunt oleo: lagana q
azima. oleo lita. De similā triticea
cūcta facies. et posita i canistro offeres:
vitulū aut et duos arietes. et aaron ac
filios eius applicabis ad ostiū tabernā-
culi testimonij. Cūq; lauceris pariter cū
filijs suis aqua. indues aaron vesti-
mentis suis. id est linea et tunica. et

suphumerali. et rationali quod con-
stringes baltheo: et pones thyaram
in capite eius. q laminā sanctam sup
thyaram. et oleum unctionis fundes
sup caput eius: atq; hoc ritu consecra-
bitur. Filios quoq; illius applicabis
et indues tunicis lineis: cingesq; bal-
theo. aaron scilicet q liberos eius. q im-
pones eis mitras: erūtq; sacerdotes mi-
chi religione perpetua. Postq; initiave-
ris manū eor: applicabis et vitulū co-
ram tabernaculo testimonij. Imponēt-
q; aaron et filij eius manū sup caput
illius. q mactabis eū in conspectu dñi:
iuxta ostiū tabernaculi testimonij: sum-
ptumq; de sanguine vituli. ponet sup
cornua altaris digito tuo: reliquum
aut sanguinē fundes iuxta basim eius.
Lunes et adipē totū q operit intrini-
ca. q reticulū iecoris. ac duos renes. et
adipē q sup eos ē. et offeres incensum
sup altare: carnes vero vituli et corii
et fimū combures foris extra castra: eo
q̄ pro peccō sit. Vnū q; arietē sumes.
sup cuius caput ponent aaron q filij
eius manus: quē cū mactaueris: col-
les de sanguine eius et fundes circa alta-
re: ipm autem arietē secabis in frusta:
lotaq; intestina eius q pedes pones sup
cōsilas carnes. et sup caput illius: et
offeres totū arietē i incensū super alta-
re. Oblatio est dño: odor suauissimus
victime dñi. Tolles quoq; arietē alte-
rum: sup cuius caput aaron q filij eius
ponent manus. Quē cum immolaue-
ris. sumes de sanguine eius. q pones
sup extremū auricule dextere aaron et fi-
lioꝝ eius. et super pollices manus eor
ac pedis dextri: fundesq; sanguinē sup
altare q circuitū. Cūq; tuleris de san-
guine q̄ est sup altare. et de oleo unctī-
onis: asperges aaron et vestes eius.
filios q vestimēta eorū. Consecratisq;
ipis et vestibus. colles adipē de arietē
q caudam q arūnā que opit vitalia
ac reticulū iecoris. et duos renes atq;
adipem q sup eos ē. armūq; dextrū eo
quod sit aries cōsecrationis: cortāq;
panis vnius. crustulam conspersam
oleo. laganū de canistro azimorum
quod positū est i cōspectu dñi: ponesq;
omnia super manus aaron et filiorū
eius. q sanctificabis eos. eleuans coram
domino. Suscipiesq; universa de mani-
bus eor et incendes sup altare in holo-
caustū: odorem suauissimū in cōspectu
dñi: quia oblatio ei⁹ est. Lumes quoq;
pectusculū de ariete quo initiat⁹ est aa-
ron: sanctificabisq; illud eleuatū coram
dño: et reddet in partē tuā. Sanctifica-
bisq; et pectusculum cōsecratū et armum
quē de ariete separasti. quo initiat⁹ est
aaron et filij eius: redentq; in partem
aaron q filioꝝ eius iure perpetuo a filijs
israhel: quia primitiua sūt et initia de
victimis eor pacificis que offeruntur dño.
Vestem autē sanctam qua utetur aa-
ron. habebūt filij eius post eum. ut un-
gant in ea: et cōsecrentur manus eor.
Septē diebs utetur illa qui pontifex p
tempore fuerit constitutus de filijs eius: et q̄
ingredietur tabernaculum testimonij ut
ministret in sanctuario. Arietem autē
consecrationis tolles: et coques car-
nes eius i loco sancto: quibs vescetur
aaron et filij eius. Panes quoq; qui
sunt i canistro. in vestibulo tabernacli
testimonij comedent. ut sit placabile
sacrificiū: et sanctificent offerentiū ma-
nus. alienigena non vescetur ex eis:
quia sancti sunt. Quod si remanserit
de carnibus cōsecratis siue de panibs
usq; mane: combures reliquias igni
nō comedentur: quia sanctificata sūt.

Unia que p̄cipio tibi facies super aaron et filijs eius. Septem diebus consecrabis manus eorū: et vitulū p̄ peccato offeres p̄ singulos dies ad expiandum. Mundabisq; altare cum immolaueris expiationis hostiā: et unges illud in sanctificationē. Septem diebus expiabis altare et sanctificabis: et erit sanctū sanctoꝝ. Omnis qui tetigerit illud sanctificabit̄. Hoc ē quod facies ī altari. Agnos āniculos duos p̄ singulos dies iugiter unū agnum mane et alterū vespere: decimā partem similæ conspersæ oleo tunso quod habeat mensuram quartam partē hin: et vinū ad libandū eiusdem mensuræ ī agno uno. Alterū vero agnū offeres ad vesperā · iuxta ritū matutine oblationis: ī iuxta ea q̄ diximus ī odorem suauitatis. Sacrificiū dño deo ē oblatione yetua in generationes vestras ad ostiū tabernacli testimonij coram dño: ubi constituam ut loquar ad te. Ibiq; p̄cipiam filijs israhel: et sanctificabitur altare in gloria mea. Sanctificabo et tabernaculū testimonij cum altari · et aaron cum filijs suis: ut sacerdotio fungantur michi. Et habitabo ī medio filioꝝ israhel · eroq; eis deus: et scient quia ego dñs deus eorum qui eduxi eos de terra egipti · ut manerem inī illos: ego dñs deus ipsoꝝ. xxx

Facies quoq; altare ad adolendū thymiama de lignis sethim: habens cubitū longitudinis · et alterum latitudinis · et quadrangulū: ī duos cubitos ī altitudine. Cornua ex ipso p̄cedent: ex quibus illud auro purissimo tam cratīam eius quā parietes per circuitū et cornua. Facies q; ei coronā aureolā per gyrū: et duos anulos aureos sub corona p̄ singula latera: ut mittātur in eos vectes · et altare portentur. Ipsos quoq; vectes facies de lignis sethim: et inaurabis. Ponesq; altare contra velum quod ante archā pactī testimonij · ubi propitiatorium quo tegitur testimoniū · ubi loquar tibi: et adolebit incensum super eo aaron suaue fragrans. Mane quando ornabit lucernas · incendet illud: et quando collocat eas ad vesperū vret thymiama sempiternū coram dño in generationes vestras. Non offeretis super eo thymiama cōpositionis alterius: nec oblationem et victimā · nec libabitis. Et deprecabitur aaron super cornua eius semel p̄ annū · ī sanguine quod oblatū est p̄ peccato: et placabit super eo in generationibus vestris. Sanctum sanctoꝝ erit dño. Locutusq; ē dñs ad moysen dicens. Quando sumis summā filioꝝ israhel iuxta numerū dabūt singuli p̄cium pro animabus suis dño: ī non erit plaga in eis cum fuerint recensiti. Hoc aut̄ dabit omnis qui transit ad nomē: dimidium sicli iuxta mensurā templi. Siclus viginti obolos habet. Media pars sicli offeretur dño. Qui habet̄ ī numero a viginti annis et supra dabit p̄cii. Diues nō addet ad medium sicli: et pauper nichil minuet. Susceptamq; pecuniā que collata est a filijs israhel · trades in usus tabernaculi testimonij · ut sit monimentum eorum coram dño: et placeat animabus eoꝝ. Locutusq; est dñs ad moysen dicens. Facies ī labium eneum cū basi sua ad lauandum: ponesq; illud inter tabernaculum testimonij et altare. Et missa aqua lauabūt ī ea aaron et filij ei⁹ manus suas ac pedes: quādo ingredi furi sunt tabernaculum testimonij · et quando accessuri sunt ad altare · ut

offerant in eo thymiama dño: ne forte moriant̄. Legitimū sempiternū erit ipsi · ī semini eius · p̄ successiones. Locutusq; est dñs ad moysen dicens. Sume tibi aromata · prime mirre et electe quingentos siclos · et cinnamomi medium idest ducentos quinquaginta siclos: calami similer ducentos quinquaginta siclos · casie aut quīgēt̄os siclos in pondere sanctuarij: olei de oliueti mensuram hin. Facies q; unctionis oleum sanctum · unguentū compositum opere unguentarij: et unges ex eo tabernaculum testimonij · et archam testamenti · mēsamq; cum vasis suis · candelabrū ī vasa eius altaria thymiamatis et holocausti · et uniuersa supellectilem que ad cultum eorum pertinet: sanctificabis q; omnia · et erunt sancta sanctoꝝ. Qui tetigerit ea sanctificabit̄. Aaron et filios eius unges: sanctificabis q; eos ut sacerdotio fungantur michi. Filijs quoq; israhel dices. Hoc oleum unctionis sanctū erit michi ī generationes vestras. Caro hominis nō unget̄ ex eo: ī iuxta compositionē eius non facies aliud quia sanctificatū est: et sanctum erit vobis. Homo quicunq; tale compositum · et dederit ex eo alieno: exterminabitur de populo suo. Dixitq; dñs ad moysen. Sume tibi aromata · stacten · et onicham · galbanum huic odoris · ī thus lucidissimū: equalis ponderis cūctis omnia. Facies q; thymiama cōpositū opus unguentarij mixtū diligēter · ī purum · ī sanctificatione dignissimū. Cūq; in tenuissimū pulueren minueris · ponesq; ex eo coram tabernaculo testimonij · in quo loco apparebo tibi. Sanctū sanctorum erit vobis thymiama. Talem compositionem non facietis in usus vōs: quia sanctū ē dño. Homo qui quicunq; fecerit similē ut odore illius perfruatur: peribit de populis suis. xxxi

Locutusq; est dñs ad moysen dicens. Ecce vocaui beseleel ex nomine filiū huri filij hur de tribu iuda: et impleui eum spiritu dei · sapientia ī intelligētia et scientia: in omni opere ad excogitandum quicquid fabrefieri potest ex auro et argento et ere · marmore · ī gemmis · ī diuersitate lignoꝝ. Dedīq; ei ioēū ooliab filium achisamech: de tribu dan. Et in corde omnis eruditi posui sapientiam · ut faciant cuncta que p̄cepi tibi: tabernaculum fœderis · et archam testimonij ī propitiatorium q̄ sup eam est: et cuncta vasa tabernaculi · mensamq; et vasa eius · candelabrū purissimū cū vasis suis: et altaria thymiamatis ī holocausti · cū vasa vasa eorū: labiū cum basi sua: vestes sanctas in ministerio aaron sacerdotis et filijs eius ut fungant̄ officio suo in sacris: oleum unctionis · ī thymiama aromatū in sanctuario. Omnia que precepi tibi facient. Et locutus ē dñs ad moysen dicens. Loquere filijs israhel: et dices ad eos. Videte ut sabbata mea custodiatis: quia signū ē inter me ī vos in generationibus vestris: ut sciatis quia ego dñs q̄ sanctifico vos. Custodite sabbatū meū. Sanctum enī est vobis. Qui polluerit illud · morte morietur. Qui fecerit opus ī eo · peribit anima illius de medio pop̄li sui. Sex diebus facietis opus · in die septimo sabbatum est: requies sancta domino. Omnis qui fecerit opus in hac die · morietur. Custodiant filij israhel sabbatum · et celebrent illud in generationibus suis. Pactum est sempiternū inter me et filios israhel: signumq; perenne.

Sex enim diebus dominus fecit celū
et terram: et in septimo ab omni opere
cessauit. Deditq; dūs moysi com-
pletis huiusmodi sermonibus i mon-
te synai duas tabulas testimonij lapi-
deas: scriptas digito dei. xxxij

Videns autē plus q̄ moram fa-
cere moyses descendendi de mon-
te: congregatus aduersus aaron dixit.
Surge: fac nobis deos qui nos pre-
cedant. Moysi enī viro huic qui nos
eduxit de terra egipti: ignoramus quid
acciderit. Dixitq; ad eos aaron. Tol-
lite inaures aureas de uxorū filiorū
q̄ filiarū uestrarū auribus: et afferte ad
me. Fecit plus que iusserat: deferens
inaures ad aaron. Quas cum ille ac-
cepisset formauit opere fusorio: et fecit
ex eis vitulum conflatilem. Dixerūtq;.
Isti sūt dii tui israhel: qui te eduxerunt
de terra egipti. Quod cum vidisset aa-
ron edificauit altare coram eo: et preco
nis voce clamauit dicens. Eras sole-
nnitas dūi e. Surgentesq; mane ob-
tulerūt holocausta et hostias pacifi-
cas: et sedit plus manducare et bibere: et
surrexerunt ludere. Locutus est autem
dūs ad moysen dicēs. Vade descende:
peccauit plus tuus quē eduxisti de ter-
ra egipti. Recesserūt cito de via quam
ostendisti eis. Fecerūq; sibi vitulum
conflatilem et adorauerunt: atq; im-
molantes ei hostias dixerūt. Isti sūt
dii tui israhel: qui te eduxerunt de ter-
ra egipti. Rursumq; ait dominus ad
moysen. Cerno q̄ plus iste durę ce-
uicis sit. Dimitte me ut irascat furor
meus contra eos et deleā eos: faciāq;
te in gentem magnam. Moyses autē
orabat dūm deum suum dicens. Cur
dūe irascit furor tuus contra plum tu
um quem eduxisti de terra egipti: in
fortitudine magna et in manu robu-
sta? Ne quaso dicāt egiptij: callide edu-
xit eos ut interficeret i montibus: et delere
e terra. Quiescat ira tua: et esto placa-
bilis sup nequitia plī tui. Recordare
abrahām et ysaac et israel seruoz tuoz:
quibus iurasti per temetipsum dicēs.
Multiplicabo semen vestrum sicut stel-
las celi: et uniuersam terram hanc de
qua locutus sum dabo seminī vestro:
et possidebitis eam semp. Placatusq;
est dūs: ne faceret malum quod locu-
tus fuerat aduersus plum suū. Et reuer-
sus est moyses de mōte: portans du-
as tabulas testimonij in manu sua
scriptas vtraq; parte: et factas opere
dei. Scriptura quoq; dei erat sculpta
in tabulis. Audiens autem iosue tu-
multū ppli vociferātis: dixit ad moy-
sen. Vlulatus pugne audit in castris.
Qui respōdit. Non est clamor adhor-
tantiū ad pugnam: neq; vociferatio
compellentiū ad fugam: sed vocē can-
tantium ego audio. Cūq; appropin-
quasset ad castra vidit vitulū et cho-
ros: iratusq; valde proiecit de manu ta-
bulas: et cōfregit eas ad radicē montis.
Arripiensq; vitulum quē fecerant
cōbussit et contriuit usq; ad pulueren:
quem sparsit in aquam: et dedit ex ea
potū filijs isral. Dixitq; moyses ad aa-
ron. Quid tibi fecit hic plus: ut indu-
eres super eum peccatū maximū? Cui
ille respōdit. Ne irascaţ dūs meus.
Tu enī nosti plum istum q̄ pronus sit
ad malū. Dixerunt michi. Fac nobis
deos qui nos precedant. Huic enim
moysi qui nos eduxit de terra egipti:
nescimus quid acciderit. Quibus ego
dixi. Quis vestrū habet aurū? Tulerūt
et dederūt michi: et proiecī illud i ignē:
egressusq; est hic vitulus. Videns ego

moyses plum quod esset nudatus: spo-
liauerat enim eū aaron propter ignomi-
niam sordis: et inter hostes nudū con-
stituerat: et stans in porta castrorum
ait. Si quis ē dūi iungat michi. Con-
gregatiq; sunt ad eum oēs filij leui.
Quibus ait. Hec dicit dūs deus isral.
Ponat vir gladiū sup femur suum.
Ite et redite de porta usq; ad portam
per medium castroz: et occidite vnus-
quisq; fratrem suū et amicū et pximū
suum. Fecerūtq; filij leui iuxta sermo-
nem moysi: ceciderūtq; in die illo qua-
si triginta milia hominū. Et ait
moyses. Consecrastis manus vestras
hodie dūo: vnusquisq; in filio et fra-
tre suo: ut detur vobis benedictio. Fa-
cto autē altero die locutus est moyses
ad plum. Peccastis peccatū maximū.
Ascendā ad dūm: si quo modo oem
quiuero deprecari p scelere vestro. Reue-
rsusq; ad dūm ait. Obsecro dūe: pecca-
uit plus iste peccatū maximū: fecerūt
sibi deos aureos. Aut dimitte eis
hanc noxam: aut si non vis: dele me
de libro tuo quem scripsisti. Cui rndit
dūs. Qui peccauerit michi: delebo eū
de libro meo. Tu autē vade: et due plm
istū quo locut⁹ sum tibi. Angelus au-
tem meus p̄cedet te. Ego autē i die vlti-
onis visitabo et hoc peccatū eoz. Per-
cussit autē dominus plm pro reatu
vituli: quē fecerat aaron. xxxiij

Locutusq; est dūs ad moysen di-
cens. Vade et ascende de loco istu
tu et plus tuus quem eduxisti de terra
egipti: i terram quā iurauī abrahā ysa-
ac et iacob: dicēs semini tuo dabo
eam: et mittā p̄cursorem tui angelum
ut eiciam chananeū et amorreum: et
hetheum et pherezeum: et eueum et iebu
seum: et ires in terram fluentē lacte et
melle. Non enī ascendam tecū: quia
plus dure ceruicis es: ne forte dispe-
dam te i via. Audiensq; plus sermo-
nem hūc pessimū luxit: et nullus ex mo-
re indutus est cultu suo. Dixitq; dūs
ad moysen. Loquere filijs isral. Popu-
lus dure ceruicis es: si semel ascendam i
medio tui et delebo te. Iam nūc depo-
ne ornatū tuum: ut sciam quid faciā
tibi. Deposuerunt ergo filij isral ornā-
tum suū a mōte oreb. Moyses quoq;
tollēs tabernaculū tendebat extra castra
procul: vocabatq; nomē eius taberna-
culum federis. Et oīs plus qui ha-
debat aliquā questionem egrediebat
ad tabernaculum federis extra castra.
Cūq; egrederetur moyses ad taberna-
culum surgebat vniuersa plebs et sta-
bat vnusquisq; i ostio pauilionis sui:
aspiciebāq; tergū moysi donec ingre-
deretur tentorium. Ingresso autē illo
tabernaculum federis descendebat co-
lumna nubis et stabat ad ostium: lo-
quebaturq; dūs cum moyse: cernenti-
bus vniuersis ex colūna nubis stare
ad ostiū tabernaculi. Stabantq; ipi
et adorabant p fores tabernaculorū
suoz. Loquebatur autē dūs ad moy-
sen facie ad faciē sicut soler loqui ho-
mo ad amicū suū. Cumq; ille reuerte-
ret in castra: minister eius iosue filius
nun puer nō recedebat de tabernaculo.
Dixit autē moyses ad deum precipis
ut educam plum istum: et nō indicas
michi quem missurus sis mecum: pre-
sertim cū dixeris: noui te ex nomine: et
inuenisti gratiā coram me. Si ergo in
uenī gratiā in conspectu tuo: ostende
michi faciē tuā: ut sciam te: et inueniā
gratiā ante oculos tuos. Respice plum
tuum gentem hanc. Dixitq; deus. Fa-
cies mea p̄cedet te: et requiem dabo tibi.

Et ait moyses. Si non tuipse precedas: ne educas nos de loco isto. In quo enim scire poterimus ego z pplus tuus inuenisse nos gratiã in cõspectu tuo nisi ambulaueris nobiscũ: ut glorificemur ab oĩĩbz pplis qui habitãt sup terram? Dixit aũt dñs ad moysen. Et uerbũ istud quod locutus es faciã. Inuenisti enim graciam coram me: z tipsum nouit ex nomine. Qui ait. Ostende michi gloriam tuam. Cũdit. Ego ostendam omne bonum tibi: z vocabor in nomine dñi coram te: et miserebor cui voluero: z clemẽs ero i quẽ michi placuerit. Rursũz ait. Nõ poteris videre faciẽ meã. Nõ enĩ videbit me homo et viuet. Et rursũ. Ecce inquit ẽ locꝰ apud me: et stabis supra petram. Cũz transibit gloria mea: ponam te in foramine petre: et protegam dextera mea donec transeã. Tollãz manũ meam: z videbis posteriora mea: faciẽ autẽ meã videre nõ poteris. XXXIIII

Ar deinceps pfide ait tibi duas tabulas lapideas instar priorũ: z scribã sup eas verba q habuerũt tabule quas fregisti. Esto paratus mane: ut ascendas statim in montem synai: stabisq mecũ sup verticẽ mõtis. Nullus ascendat tecum: nec videatur quispiã per totum montem: boues quoq et oues non pascantur contra. Excidit ergo duas tabulas lapideas: quales antea fuerant: et de nocte consurgens ascendit in montem synai: sicut preceperat ei dñs: portans secum duas tabulas. Cũz descendisset dñs p nubẽ: stetit moyses cum eo: inuocãs nomẽ dñi. Quo trãseunte coram eo ait. Dominator dominus deus: misericors et clemens: patiens et multe misericordie: et verus: qui custodis misericordiam in milia: qui aufers iniquitatem z scelera atq peccata: nullusq aput te per se innocens est: qui reddis iniquitatem patrum filijs ac nepotibus in tertiã et quartã progenie. Festinusq moyses curuatus est pronus in terram: z adorans ait. Si inueni gratiã i conspectu tuo domine: obsecro ut gradiaris nobiscum: pplus enim durę ceruicis est: ut auferas iniquitates nostras atq peccata nrasq possideas. Respondit dñs. Ego inibo pactum uidentibus cunctis: signa faciam: que numq visa sunt sup terram: nec in ullis gentibz: ut cernat pplus iste in cuius es medio opus dñi horribile quod facturus sum. Obserua cuncta que hodie mandau tibi. Egoipse eiciam ante faciem tuã amorreum et chananeum et cetheum: pherezeum quoq et eueum et iebuseũ. Caue ne unquam cũ habitatoribus terre illi? iungas amicicias: que tibi sint in ruinam: sed z aras eoz destrue et confringe statuas: lucosq succide. Noli adorare deũ alienũ. Dominus zelotes nomen eius: deus ẽ emulator. Ne ineas pactum cũ hominibz illius regionũ: ne cũ fornicati fuerint cũ diis suis: et adorauerint simulacra eorũ: vocet te quispiam: ut comedas de immolatis. Nec uxorẽ de filiabz eorũ accipies filijs tuis: ne postq ipse fuerint fornicate: fornicari faciant in deos suos filios tuos. Deos conflatiles nõ facies tibi. Solemnitatẽ azimorum custodies. Septem diebus uescris azimis: sicut precepi tibi i tempore mensis nouorũ. Mense enim uerno temporis egressus es de egipto. Omne qđ aperit uuluam generis masculini: meũ erit. De cunctis animantibz tam de bobꝰ qđ de ouibus meũ erit. Primogenitũ

asini redimes que. Si autem nec precium pro eo dederis: occidẽ. Primogenitum filiorũ tuoz redimes: nec apparebis i cõspectu meo vacuus. Sex diebz operaberis: die septimo cessabis arare et metere. Solemnitatem ebdomadaz facies tibi: in primicijs frugum messis tue triticee: et solemnitatem quando redeunte anni tempore cuncta cõdunt. Tribus temporibz anni apparebit omne masculinũ tuũ: in cõspectu omnipotentis dñi dei israhel. Cum enĩ eiecero gentes a facie tua: et dilatauero terminos tuos: nullus insidiabit terre tue: ascendente te: et apparente in conspectu dñi dei tui: ter in anno. Nõ immolabis sup fermẽto sanguinẽ hostie mee: nec reliquiet mane de victimis solemnitatis phase. Primicias frugũ terre tue offeres i domo dñi dei tui. Nõ coques hedum in lacte matris sue. Dixitq dominus ad moysen. Scribe tibi verba hec: quibus et tecum et cum israhel pepigi fedus. Fuit ergo ibi cũ domino moyses quadraginta dies et quadraginta noctes: panem non comedit et aquam nõ bibit: et scripsit in tabulis verba federis decem. Cũz descenderet moyses de mõte synai: tenebat duas tabulas lapideas testimonij: et ignorabat q cornuta esset facies sua: ex consortio sermonis dñi. Videntes aũt aaron et filij israhel cornutam moysi faciẽ timuerũt: pre accedere. Vocatiq ab eo reuerti sunt: tam aaron q principes synagoge. Et postq locutus est ad eos: venerunt ad eum reliq omnes filij israhel. Quibz precepit cuncta que audierat a dño in mõte synai. Impleuitq sermonibz: posuit velamen super faciem suã. Quod ingressus ad dñm et loquẽs cũ eo: auferebat donec egrederet: et nunc loqueret ad filios israhel omnia que sibi fuerant imperata. Qui videbant faciem egredientis moysi esse cornutã: sed operiebat rursus ille faciẽ suã: si quãdo loqueret ad eos. XXXV

Igitur congregata omni turba filioz israhel: dixit ad eos. Hec sunt que iussit dominꝰ fieri. Sex diebz facietis opus. Septimꝰ dies erit vobis sanctꝰ: sabbatum et requies dñi. Qui fecerit opus in eo: occidetur. Non succendetis ignem in omnibz habitaculis uestris per diem sabbati. Et ait moyses ad omnem catervam filioz israhel. Iste est sermo quẽ precepit dñs dicens. Separate aput vos primicias dño. Omnis voluntarius z puro animo offerat eas domino. Aurum et argentum et rasilem et purpurã: coccũz bisinctũ et byssum: pilos caprarũ: pelles arietum rubricatas et iacinctinas: ligna setthim: et oleum ad luminaria conficienda: z ut conficiatur unguentum et thymiama suauissimũ: lapides onichinos et gemmas: ad ornatũ superhumeralis z racionalis. Quisquis vero sapiens est: veniat et faciat qđ dominus imperauit: tabernaculum: scilicet z tectum eius atq operimentũ: anulos z tabulata cũ vectibz: paxillos z bases: archam z vectes: propiatoriũ: z velum quod ante illud appendit: mensã cũ vasis: et vasis: z propositionis panibz: candelabrũ ad luminaria sustinenda: vasa illius et lucernas: et oleum ad nutrimenta ignis: altare thymiamatis: et vectes: z oleũ unctionis z thymiama de aromatibz: rectoriũ ad ostiũ tabernaculi: altare holocausti et craticulam eius eneam cũ vectibz et vasis suis: labrum z basem eius: cortinas atrii cũ columnis z basibz: rectoriũ i foribus

vestibuli · paxillos tabernaculi ⁊ atrij
cum funiculis suis: vestimenta quoꝝ
vsus erat in ministerio sanctuarij: vestes
aaron pontificis ac filioꝝ eius: ut sa-
cerdotio fungantur mihi. Egressaꝝ
omnis multitudo filioꝝ israhel · de con-
spectu moysi: obtulerūt mente pupil-
lima atq; deuota · primitias dño · ad
faciendū opus tabernaculi testimonij.
Quicūq; ad cultū et ad vestes sanctas
necessariū erat · viri cū mulieribus ꝓtu-
lerunt: armillas · et inaures · anulos ⁊
dextralia. Omne vas aureum in do-
naria dñi separatū est. Si quis habe-
bat iacinctū et purpuram · coccumq;
bisso tinctum · byssum · et pilos caprarū:
pelles arietū rubricatas ⁊ iacintinas.
argēti ⁊ auri · eiusq; metalla obtulerūt
dño: lignaq; setthim in varios vsus.
Sed et mulieres docte que neuerāt de-
derunt · iacinctū · purpurā · et vermiculū
ac byssum · ⁊ pilos caprar: sponte pro-
pria cuncta tribuēres. Principes vero
obtulerunt lapides onichinos ⁊ gem-
mas ad superhumerale et rationale:
aromataq; ⁊ oleū ad luminaria con-
cinnanda: et ad ꝯparandū unguentū
ac thymiama odoris suauissimi com-
ponendum. Omnes viri et mulieres
mente deuota obtulerunt donaria: ut
fierent opa que iusserat dñs ꝑ manū
moysi. Cunctī filij israhel · voluntaria
domino ꝛdiderūt. Dixitq; moyses
ad filios israhel. Ecce vocauit dñs ex
nomine beselehel filiū huri · filij hur · de
tribu iuda: implenitq; eum spiritu dei
sapientia · et intelligentia et scientia · et
omni doctrina: ad excogitandum et
faciendum opus in auro et argento
et ere et ferro · fulpendilq; lapidibus ·
et opere carpentario. Quicquid fabre
adinueniri potest: docit in corde eius.

Oholiab quoq; filium achisamech · de
tribu dan. Ambos erudiuit sapientia:
ut faciāt opa abietarij ꝓlimitarij ac
plumarij · de iacincto ⁊ purpura · coc-
co ꝙ bisso ⁊ bysso · et cuncta inuenia:
nova quoq; repperiant. xxxvj

Fecit ergo beseleel · et oholiab · et o-
mnis vir sapiēs · ꝙb dedit dñs
sapientiā et intellectū · ut scirent fabre
operari que in usu sanctuarij necessa-
ria sunt: et que ꝓcepit dñs. Cunq; vo-
casset eos moyses et omnē eruditam
virum · cui dederat dñs sapientiam · et
qui ꝑ se sua obtulerunt · et ad faciē-
dum opus: tradidit eis omnia donā-
ria filioꝝ israhel. Qui cum instarent
operi · mane vota ꝓtulos offer-
bat. Unde artifices venire compulsi ·
dixerunt moysi. Plus offert ꝓtulos ꝙ
necessariū est. Iussit ergo moyses ꝓ-
conis voce cantari. Nec vir nec mulier
quicq; offerat ultra in opē sanctuarij.
Sicq; cessatum est a muneribus offe-
rendis · eo ꝙ oblata sufficerent ⁊ sup-
abundarent. Fecerunq; omnes corde
sapientes ad explendū opus taberna-
culi cortinas decem · de bisso retorta ⁊
iacincto ⁊ purpura · coccoq; bistinctis:
opere vario · ⁊ arte polimita. Quarum
una habebat in longitudine viginti
octo cubitos: et i latitudine quatuor
una mensura erat oīm cortinaꝝ. Cō-
iunxitq; cortinas quinq; alteram alteri:
et alias quinq; sibi invicem copulauit.
Fecit et ansas iacinctinas in ora ve-
stimenti vnius ex utroq; latere · et in ora
vestimenti alterius similiter: ut contra se in-
uicem venirent anse: ⁊ mutuo iungerentur. Unde et quinquaginta fudit
circulos aureos · qui moderent cor-
tinarū ansas: et fierent unū tabernaculū.
Fecit et saga undecī · de pilis caprarū

ad opiendū tectum tabernaculi. Unum
sagum i longitudine habebat cubitos
triginta: et in latitudine cubitos qua-
tuor. Unius mensure erāt omnia saga.
Quoq; quinq; iunxit seorsum: et sex alia
separatim. Fecitq; ansas quinquagin-
ta in ora sagi unius · ⁊ quinquaginta
in ora sagi alterius ut sibi invicē iun-
gerentur: et fibulas ereas quinquaginta
quibus necterent tectum: ut unū pallū
ex omnibus sagis fieret. Fecit et opertoriū
tabernaculi de pellibus arietū rubrica-
tis: aliudq; velamē de pellibus
iacinctinis. Fecit ⁊ tabulas tabernacu-
li de lignis setthim stantes. Decē cubito-
rum erat longitudo tabule unius: et
unū ac semis cubitū latitudo reinebat.
Bine in rastrature erant per singulas
tabulas: ut alteram alteri iungerēt. Sic
fecit i omnibus tabernaculi tabulis. Ex qui-
bus viginti ad plagā meridianā erāt
contra austrū: cū quadraginta basibus
argenteis. Due bases sub una tabula
ponebantur ex utraq; parte angulor:
ubiq; rastrature iacebant in angulis
communibus. Ad plagā ꝙ tabernaculi
que respicit ad aquilonē fecit viginti
tabulas cum quadraginta basibus
argenteis: duas bases ꝙ singulas ta-
bulas. Cōtra occidentē vero ubi est ad
eam partem tabernaculi que mare re-
spicit · fecit sex tabulas: et duas alias
ꝑ singulos angulos tabernaculi re-
cto que inde erant a deorsum usq; sur-
sum: et in unam compagem pariter
coibantur. Iste fiebat ex utraq; parte ꝙ
angulos: ut octo essent simul tabule
et haberent bases argenteas sexdecim:
binas scilicet bases sub singulis tabu-
lis. Fecit ⁊ vectes de lignis setthim quin-
q; ad cōtinendas tabulas unius lateris
tabernaculi · ⁊ quinq; alios ad alteri⁹

lateris cōtinendas tabulas: et rectos
ꝑs · quinq; alios vectes ad occidentalē
plagā tabernaculi cōtra mare. Fecit
quoq; vectem alium: qui per medias
tabulas ab angulo usq; ad angulū
pueniret. Ipsa aut tabulata deaura-
uit: fusis basibus earum argenteis. Et
circulos eorum fecit aureos · ꝑ quos
vectes induci possent: quos ⁊ ipsos la-
minis aureis oquit. Fecit ⁊ velum de
iacincto et purpura · vermiculo ac bis-
so retorta opere polimitario varijs atq;
distinctum: et quatuor columnas de
lignis setthim · quas cum capitibus de-
auravit: fusis basibus earū argenteis.
Fecit et tectorijs i ingressu tabernaculi
ex iacincto · purpura vermiculo · bisso
ꝙ retorta opere plumarij: ⁊ columnas
quinq; cum capitibus suis quas ope-
ruit auro: basesq; earum fudit ene-
as · et operuit auro. xxxvij

Fecit autem beseleel · et archam de
lignis setthim · habentem duos
semis cubitos in longitudine: et cubi-
tum ac semissē i latitudine: altitudo ꝙ
unius cubiti fuit et dimidij. Vestiuit
eam auro purissimo intus ⁊ foris.
Et fecit illi coronā auream per gyrū:
conflans quatuor anulos aureos ꝙ
quatuor angulos ri⁹: duos anulos
in latere uno · ⁊ duos i altero. Vectes
quoq; fecit de lignis setthim · quos vesti-
uit auro: et quos misit i anulos qui
erant in lateribus arche ad portandū
eam. Fecit ⁊ ꝓpiciatoriū id est oraculū
de auro mundissimo · duos cubito-
rū et dimidij in longitudine: ⁊ cubiti ac
semis in latitudine. Duos etiam che-
rubin aureos ductili opere posuit ex
utraq; parte ꝓpiciatorij: cherub unum
in summitate unius partis et cherub
alterum in summitate partis alterius

Duos cherubin ī singulis summitatibus propiciatorij extendentes alas: et tegentes propiciatorium alternis vtrinq; et illud respicientes. Fecit et mensam de lignis sethim in longitudine duorū cubitorum: et ī latitudine unī? cubit: que habebat in altitudine cubitum ac semissem. Circundedit q; eā auro mundissimo: z fecit illi labium aureum per gyrū: ipīq; labio coronam auream: interrasilem quatuor digitor: et super eandē alteram coronā auream. Fudit et quatuor circulos aureos: quos posuit ī quatuor angulos p singlos pedes mense cōtra coronam: missiq; in eos vectes ut posset mensa portari: ipsosq; vectes. fecit de lignis sethim: et circundedit eos auro. Et vasa ad diuersos vsus mense: acetabula: fialas: et scyphos et thuribula ex auro puro: ī quibs offerenda sūt libamina. Fecit et candelabrum ductile: de auro mundissimo. De cuius vncis: et calamis: scyphi: spherule: et lilia procedebant: sex in vtroq; latere. Tres calami ex parte una: et tres ex altera. Tres scyphi in nucis modū per calamos singulos: spherule simul et lilia: z tres scyphi in star nucis in calamo altero: spherule simul z lilia. Equum erat opus sex calamor: qui procedebāt de stipite candelabri. In ipso aut vncte erāt scyphi in nucis modū: spherule: p singulos et lilia: et spherule sub duobus calamis per loca sua: qui simul sex vnū ex calami: procedentes de vncte vno. Et spherule igitur et calami ipsius erāt: vniuersa ductilia ex auro purissimo. Fecit et lucernas septem cū emunctoriis suis: et vasa ubi ea que emuncta sunt extinguūtur: de auro mundissimo. Talenti auri appendebat candelabrum cum omnibus vasis suis. Fecit et altare thymiamatis de lignis sethim: p quadrum singlos habens cubitos: et in altitudine duos: et cuius angulis prodeūt cornua: de ipsumq; illud auro purissimo: cū crancla ac parietibus et vectibus. Fecitq; ei coronā aureolam per gyrū: z duos anulos aureos sub corona p singula latera: ut mittāntur in eos vectes: et possit altare portari. Ipsos autem vectes fecit de lignis sethim: et operuit lamīnis aureis. Cōposuit z oleū ad sanctificationis unguēt: z thymiama ex de aromatibus mundissimis: opꝰ pigmentarij. xxxvij

Fecit et altare holocausti de lignis sethim: quinq; cubitorum per quadrum. Et erum ī altitudine: cuius cornua de angulis procedebant: opertaq; illud lamīnis eneis. Et in vsus eius paravit ex ere vasa diuersa: lebetes: forcipes: fuscinulas: uncinos: z ignium receptacula. Craticulam q; eius in modum retis fecit eneam: et subter eā f altaris medio arculā fusilis: quatuor annulis p quoddā recipiendos vectes ad portandū. Quos et ipsos fecit de lignis sethim: z operuit lamīnis eneis: induxitq; in circulos qui f lateribus altaris eminebāt. Ipsum autem altare nō erat solidum: sed cauū: ex tabulatis: z intus vacuū. Fecit et labrum eneū cū basi sua: de speculis mulierū que excubabāt in ostio tabernaculi. Fecit et atrium: in cuius australi plaga erant cortine de bisso retorta cubitor centū: columne eius viginti cum basibs suis. Capita columnarū z cuncta opis celatura argentea. Eque ad septentrionalem plagā: cortine: columne basesq; et capita columnarum cunctum mēsure et opis ar

tificalli erāt. In ea vero plaga que ad occidentē respicit fuerūt cortine cubitor quinquaginta: columne decem cum basibs suis ence: et capita columnarū et cuncta opis celatura argentea. Porro cōta orientem quīquaginta cubitor paravit cortina: et quibus quīndecim cubitos columnarum trīū cū basibus suis unum continebat latus: et in parte altera: quia inter utrasq; introitum tabernaculi fecit: quindecim eque cubitor erant cortina: columneq; tres et bases totidem. Cuncta atrij cortina bissus retorta texerat. Bases columnarum fuere ence: capita autē earū cū cunctis celaturis suis argentea: sed et ipsas columnas atrij vestiuit argento. Et in introitu eius opꝰ plumarij fecit cortinam: ex iacinto: purpura: vermiculo et bisso. Unne aurum qđ expensum est in opere sanctuarij: et quod oblatum est i donariis viginti et nouem talentor fuit: et septingentor viginti sicloꝝ: ad mēsurā sanctuarij.

Oblatum est autem ab his q̄ transierunt ad numerum: a viginti annis z supra: de sexcentis tribus milibus et quīngentis quīquaginta armatorū. Fuerunt preterea centū talenta argenti: e quibs conflate sūt bases sanctuarij: et introitus ubi velum pendet. Centū bases facte sunt de talentis centum: singulis talentis per bases singulas supputatis. De mille aut septingentis et septuaginta quinq; fecit capita columnarum: quas et ipas vestiuit argēto. Eris quoq; oblata sūt talenta septuaginta duo milia: et ducenti supra sicli: ex quibus fuse sunt bases in introitu tabernaculi testimonij: et altare eneum cum cratícula sua: omniaq; vasa que ad vsum eius pertinent: et bases atrij: tam in circuitu q̄ in ingressu eius: et paxilli tabernaculi atq; atrij p gyrū. xxxix

De iacinto vero et purpura: vermiculo ac bisso: fecit vestes: quibus induerēt aaron: quādo ministrabat in sanctis: sicut precepit dominus moysi. Fecit igitur superhumerale de auro: iacinto z purpura: coccoq; bis tinctо z bisso retorta: opꝰ polimitarij. Inciditq; bracteas aureas: et extenuauit in fila ut possent torqueri cū cęteris coloꝝ subtegmine: dualisq; oras sibi invicem copulatas in utroq; latere summitatum: et baltheum ex eisdē coloribus: sicut preceperat dominus moysi. Paravit et duos lapides onichinos astrictos et inclusos auro: et sculptos arte gēmaria nominibus filiorū israhel. Sex nomina in lapide uno: z sex in altero: iuxta ordinem natiuitatis eorum. Posuitq; eos in lateribus superhumeralis: in monimentum filiorum israhel: sicut preceperat

dñs moysi. Fecit et racionale ope polimito-iuxta opus ephumeralis-ex auro-iacinto-purpura coccoq bis tincto et bisso retorta: quadrangulū duplex-mensure palmi: et posuit in eo gemmarum ordines quatuor. In primo ordine erat sardius-topazius smaragdus: in secundo carbunculus saphirus-iaspis: in tercio ligurius achates-amethistus: in quarto crisolitus-onichinus-et berillus: circundati et inclusi auro p ordines suos. Ipsiq lapides duodecim-sculpti erāt nominibus duodecim tribuū israel: singuli per nomina singulorum. Fecerunt in racionali catenulas sibi invicem cohērentes de auro purissima: et duos uncinos-totidemq; anulos aureos. Porro anulos posuerūt in utroq latere racionalis ex quibs penderēt due catene auree: quas inseruerūt uncinis qui in ephumeralis angulis eminebant. Hec et ante et retro ita adnexuerāt sibi: ut superhumerale et racionale mutuo nec erenur-stricta ad balthei et anulus hyacinthus copulata-quos iungebat vitta iacinctina-ne laxa fluerēt et a se invicē moverentur: sicut ꝓcepit dñs moysi. Fecerunt quoq; tunicam superhumeralis totam iacinctinam-et capitium in superiori parte contra medium-oramq; per gyrum capitij textilem: deorsum autē ad pedes malapunica ex iacinto purpura-vermiculo ac bisso retorta: et tintinnabula de auro purissimo-que posuerūt inter malagranata in extrema parte tunice per gyrū: tintinnabulum autē aureū et malumpunicum: quibus ornatus incedebat pontifex quādo ministerio fungebatur-sicut precepit dominus moysi. Fecerūt et tunicas byssinas ope

texili aaron et filijs eius: et mitras cū coronulis suis ex bisso: staminalia ex linea byssina: cingulum vero de bisso retorta-iacinto-purpura-ac vermiculo-distinctū arte plumaria-sicut preceperat dominus moysi. Fecerunt et laminam sacre venerationis de auro purissimo: scripserunq; in ea opere gemmario sanctum domini: et transmiserunt eam cū mitra vitta iacinctina: sicut precepit dñs moysi. Perfectū est igitur opus tabernaculi et tēi testimonij. Fecerunq; filij israel cuncta que preceperat dominus moysi: et obtulerūt tabernaculum-et tectum-et vniuersa supellectilem: anulos-tabulas-vectes-columnas-ac bases-operimentū de pellibs arietum-rubricatis: et aliud operimentum de iacinctinis pellibs: velum-archam-vectes-propiatorium-mensam cum vasis suis-et panes propositionis-candelabrum-lucernas: et utensilia earum cū oleo: altare aureum: et unguentum-et thymiama ex aromatibus: et tentorium in introitu tabernaculi: altare eneum-et reticulum-vectes et vasa eius omnia: labrum cum basi sua-tentoria atrij-et columnas cum basibus suis: tentorium in introitu atrij: funiculosq; illius et paxillos. Sicut et vasis defuit: que in ministerū tabernaculi et in tectū fecerūs nulla sunt facta. Vestes q; quibus sacerdotes uncti in sanctuario-aaron fuliter et filij eius obtulerūt filij israel: sicut preceperat dominus. Que postq; moyses cuncta vidit completa: benedixit eis. xxxx

Locutusq; est dominus ad moysen dicens. Mense primo prima die mensis erigies tabernaculum testimonij: et pones in eo archam-diuidesq; aute illam velum: et illata mensa-pones

sup eam que vide precepta sūt. Candelabrum stabit cū luceruis suis-et altare aureū i quo adolēt incensū cora archa testimonij. Tentoriū i introitu tabernaculi testimonij pones: et aute illud altare olocausti. Labrum inter altare et tabernaculū: qd implebis aqua. Circundabisq; atriū tentoriis: et ingressū eius. Et assumpto unctionis oleo unges tabernaculū cū vasis suis ut sanctificent: altare olocausti et oīa vasa eius: labrū cū basi sua. Oīa unctionis oleo consecrabis: ut sint sancta sanctorū. Applicabisq; aaron et filios eius ad fores tabernaculi testimonij: et lotos aqua indues sanctis vestibus: ut ministrent michi: et unctio eorū in sacerdotiū sempiternū proficiat. Fecit q; moyses oīa q ꝓceperat dominus. Igit mense primo anni secūdi: prima die mensis collocatū e tabernaculū. Erexit q moyses illud et posuit tabulas-ac bases et vectes: statuitq; columnas-et expandit tectū sup tabernaculū: imposito desup operimento-sicut dñs imperauerat. Posuit et testimoniū in archa subdens intra vectes: et propiatoriū desup. Cuq; intulisset archam i tabernaculū testimonij: appendit ante eā velum ut operiret dñi sanctuarium. Posuit et mensam in tabernaculo testimonij ad plagam septentrionalē extra velum: ordinans coram positionis panibs: sicut preceperat dñs moysi. Posuit et candelabrum i tabernaculo testimonij ex regione mense: in parte australi: locatis per ordinem luceruis iuxta ꝓceptum dñi. Posuit et altare aureum sub tecto testimonij contra velum: et adoleuit sup eo incensum aromatū: sicut iusserat dñs moysi. Posuit et tentoriū i introitu tabernaculi testimonij: et altare olocausti

int vestibulo testimonij: offerens in eo olocaustū et sacrificia ut dñs imperauerat. Labrū q; fecerat inter tabernaculū testimonij et altare impleuit illud aqua: lauerūtq; in eo moyses et aaron ac filij eius manus suas ac pedes cū ingrederentur tectū federis: et accederent ad altare: sicut preceperat dñs moysi. Erexit et atriū p gyrum tabernaculi et altaris: ducto in introitu eius tentorio. Postq; oīa perfecta sūt operuit nubes tabernaculū testimonij: et gloria dñi impleuit illud. Nec poterat moyses ingredi tectū federis: nube opiente oīa et maiestate dñi coruscante: quia cūcta nubes operuerat. Si quādo nubes tabernaculū deserebat: ꝓficiscebant filij israel p turmas suas. Si pendebat desup: manebant in eodem loco. Nubes quippe dñi incubabat p diem tabernaculo: et ignis i nocte: videntibs cūctis populis israhel per cunctas mansiones suas.

Explicat hellesmoth id est Exodus.

Incipit vaiecra id est Leuiticus. j.

Vocauit autē moysen: et locutus est ei dñs de tabernaculo testimonij dicēs. Loquere filijs israhel: et dices ad eos. Homo q offerit ex vobis victimam dño de pecoribs id est de bobus et ouibus offerens victimas: si holocaustū fuerit eius oblatio ac de armento: masculū immaculatū offeret ad ostiū tabernaculi testimonij: ad placandum sibi dñm. Ponetq; sup caput hostie manus: et acceptabilis erit: atq; in expiationem eius proficiēs. Immolabitq; vitulū coram dño: et offerēt filij aaron sacerdotes sanguinem eius: fundentes per altare circuitū: qd est ante ostiū tabernaculi.

Detractaq; pelle hostie · arcus ī frusta
rumpent: et subiicient altari igne.
Struent ligna; ante composita · membra
que sunt cela desup ordinātes · caput
videlicet et cuncta que adherent iecori
intestinis et pedibus lotis aqua: adolebitq; ea sacerdos super altare in holocaustū et suauem odorem dño. Quod
si de pecoribus oblatio ē · de ouibz siue
de capris holocaustū: agnū anniculū
et absq; macula offeret: immolabitq;
ad latꝰ altaris qđ respicit ad aquilonem · coram dño. Sanguinē vero illiꝰ
fundēt sup altare filij aarō · p circuitū:
diuidentq; membra · caput et omnia que
adherent iecori: et imponēt sup ligna
quibz subiiciendus ē ignis. Intestina
vero et pedes lauabūt aquā: et oblata
omnia adolebit sacerdos super altare ī
holocaustū et odorem suauissimū dño.
Si aut̄ de auibus holocaustū oblatio
fuerit dño · de turturibus et pullis columbe: offeret eā sacerdos ad altare · et
recorto ad collū capite · ac rupto vulneris loco · decurrere faciet sanguinē
sup cepidinem altaris: vesiculā vero
gutturis et plumas · proiciet pe altare ad orientalē plagā · in loco in quo
cineres effundi soleut. Confringetq;
alas eius · et non secabit: neq; ferro
diuidet eam: et adolebit super altare ·
lignis igne suppolito. Holocaustū ē: et
oblatio suauissimi odoris dño. ¶

Anima cū obtulerit oblationem
sacrificij domino: similā erit eius
oblatio. Fundetq; sup eam oleum et
ponet thus: ac deferet ad filios aarō
sacerdotes. Quoz unus tollet pugillū
pleni similē et olei ac totum thus: et
ponet memoriale sup altare · ī odorē
suauissimū dño. Quod aut̄ reliquū
fuerit de sacrificio erit aarōn et filiorū
eius: sanctū sanctorū de oblationibz
dñi. Cum aut̄ obtuleris sacrificium
coctū ī clibano de similā · panes sine
ulla fermēto cōspersos oleo · et laganа azyma oleo lita: si oblatio tua fuerit de sartagine · simile consperse oleo
et absq; fermēto: diuides eā minutatim
et fundes sup eam oleū. Sin autem · de
craticula fuerit sacrificiū: eque similа
oleo cōspergetur: quā offeres dño · tradesq; manibus sacerdotis. Qui cum
obtulerit eā · tollet memoriale de sacrificio: et adolebit super altare in odorē
suauitatis domino. Quicquid autem
reliquum fuerit · erit aaron et filioz eius:
sanctum sanctoz de oblationibz dñi.
Omnis oblatio que offertur domino
absq; fermento fiet: nec quicq; fermēti
ac mellis adolebitur in sacrificio dñi:
Primicias tantū eorum offeretis ac
munera: sup altare vero nō ponent̄
in odorē suauitatis. Quicquid obtuleris sacrificij · sale condies: nec auferes
sal foederis dei tui de sacrificio tuo. In
omni oblatione offeres sal. Si aut̄ obtuleris munus primitiaz frugū tuaꝝ
dño · de spicis adhuc viridibz: torrebis
eas igni · et contunges ī more farris · et
sic offeres primitias tuas dño: fundes
sup ea oleū et thus imponetis · quia
oblatio dñi ē. De qua adolebit sacerdos in memoriam muneris · partem
farris eius · et olei: ac totū thus. ¶

Quod si hostia pacifico; fuerit eiꝰ
oblatio · et de bobus voluerit
offere: marē siue feminā immaculatā
offeret coram dño. Ponetq; manū sup
caput · victime sue: que immolabitur
in introitu tabernaculi testimonij. Fundetq; filij aarō sacerdotes · sanguinem
per altaris circuitū: et offerent de hostia
pacifico; in oblationē dño adipem
qui operit vitalia · et quicquid pinguedinis est intrinsecꝰ · duos renes cum
adipe quo vestiuntur ilia · et reticulum
iecoris cū renunculis: adolebuntq; ea
super altare in holocaustū lignis igne
suppolito in oblationē suauissimi odoris dño. Si vero de ouibz fuerit eiꝰ
oblatio et pacifici hostia: siue masculū obtulerit siue feminā: immaculata erit ouia. Si agnū obtulerit coram
domino · ponet manū suā sup caput
victime sue: et immolabit in vestibulo
tabernaculi testimonij. Fundētq; filij
aaron sanguinem eius per circuitum
altaris: et offerent de pacificoꝝ hostia
sacrificiū dño · adipem et caudā totā
cum renibz et pinguedine que operit
ventrem atq; universa vitalia · et vtrū
q; renunculū cum adipe qui est iuxta
ilia · reticulūq; iecoris cum renunculis:
et adolebit ea sacerdos super altare in
pabulū ignis et oblationis dñi. Si
capra fuerit eiꝰ oblatio · et obtulerit eā
dño: ponet manū suā sup caput eius:
immolabitq; eam ī introitu tabernaculi testimonij. Et fundent filij aaron
sanguinē eius per altaris circuitum:
offerentq; ex ea ī pacifico; ignis dominici
adipem qui operit ventrem · et qui tegit
universa vitalia · duos renunculos cū
reticulo quod est sup eos iuxta ilia · et
arunam iecoris cū renunculis: adolebitq; ea super altare sacerdos · in alimoniam ignis et suauissimi odoris.
Omnis adeps domini erit iure perpetuo · in generationibz et cunctis habitaculis vestris: nec sanguinem nec
adipem omnino comedetis. ¶

Locutusq; est dñs ad moysen dicens. Loqre filijs israel. Anima
que peccauerit per ignorantiam · et de
universis mandatis domini q̄ precepit
ut nō fierent quippiā fecerit: si sacerdos
qui unctus est peccauerit · delinquere
faciens populum: offeret pro peccato suo
vitulū immaculatū dño. Et adducet
illum ad ostiū tabernaculi testimonij
coram dño: ponetq; manum super
caput eius: et immolabit eum domino.
Tingetq; quoq; de sanguine vituli: inferens illum ī tabernaculū testimonij.
Cūq; intinxerit digitū in sanguinem
asperget eum septies coram dño: contra
velum sanctuarij. Ponetq; de eodem
sanguine super cornua altaris thymiamatis gratissimi dño: qđ est in tabernaculo testimonij. Omnē aūt reliquū
sanguinē fundet in basim altaris holocausti · ī introitu tabernaculi. Et adipē
vituli offeret pro peccato: tam rēnes qui
vitalia operit · q̄ omnia que intrinsecus
sunt · duos renunculos et reticulū qđ
est supra eos iuxta ilia · et adipem iecoris cum renunculis · sicut offertur de
vitulo hostie pacifici: et adolebit ea
super altare holocausti. Pelles vero et
omnes carnes · cū capite et pedibus et
intestinis et sumo et reliquo corpore efferet extra castra in locū mundū · ut cineres effundi soleut: incendetq; ea sup ligna struē: que in loco effusoz cinerū
cremabuntur. Quod si omnis turba
filioz israel ignoraverit · et p ignorantiam
fecerit qđ ostra mandatum domini est:
et postea intellexerit peccatum suum:
offeret p peccato suo vitulū. Adducetq; eum ad ostiū tabernaculi: et ponent
seniores plebis manus super caput eius
coram dño. Immolatoq; vitulo in
cōspectu dñi · inferet sacerdos q̄ unctus
est de sanguine eius ī tabernaculū testimonij: tinctoq; digito aspergens septies
contra velū. Ponetq; de eodē sanguine
in cornibz altaris: qđ est coram dño

in tabernaculo testimonij. Reliquum
autē sanguinem fundet iuxta basim
altaris holocausti: quod est in ostio
tabernaculi testimonij. Omnemq; eius
adipem tollet et adolebit super altare
sic faciens et de hoc vitulo quomodo
fecit z primo: et rogabit p eis sacerdote
propitius erit eis dñs. Ipsum autem
vitulū efferet extra castra atq; cōburet
sicut et priorē vitulū: ista est p peccato
multitudinis. Si peccauerit princeps
et fecerit unū e pluribus pr ignorantiā
quod domini lege prohibet et postea
intellexerit peccatū suū: offeret hostiā
coram dño hircum de capris immaculatum: ponetq; manum suam sup
caput eius. Cumq; immolauerit eum
in loco ubi solet mactari holocaustum
coram dño quia p peccato est: tinget
sacerdos digitum m sanguine hostie
pro peccato tanget cornua altaris
holocausti et reliquū fundet ad basim
eius: adipē vero adolebit supra sicut
in victimis pacificoz fieri solet. Rogabitq; p eo sacerdos et pro peccato ei9:
et dimittetur ei. Quod si peccauerit a
nima per ignorantiam de ꝙbꝰ rebꝰ
ut faciat quinq; de his que dñs lege
prohibet z delinquat et cognouerit peccatum suum. offeret capram
immaculatam: ponetq; manus super
caput hostie que pro peccato est: z immolabit eam i loco holocausti. Tollet
q; sacerdos de sanguine i digito suo:
et tanget cornua altaris holocausti.
reliquū fundet ad basim ei9. Omnem
autē adipē auferens sicut auferi solet
de victimis pacificoꝝ adolebit super
altare i odorem suauitatis domino:
rogabitq; pro eo: et dimittet ei. Si
autem de pecoribus obtulerit victimā
pro peccato quē scilicet immaculatā:

ponet manum suq; caput eius: et immolabit eam in loco ubi solent reꝯ
holocaustoꝝ hostie. Sumetq; sacerdos
de sanguine ei9 digito suo: et tanget
cornua altaris holocausti. reliquum
fundet ad basim eius. Omnē quoq;
adipē auferēs. sicut auferri solet adeps
arietis q immolat p pacificis cremabit
sup altare incensū dñi: rogabitq;
pro eo et p peccō ei9: z dimittet ei. U

Si peccauerit anima et audierit
vocē iurantis reticuerq; fuerit qđ
ipe vidit aut conscius est: nisi indicauerit portabit iniquitatem suā. Anima
que tetigerit aliqđ immūdū. siue qđ
occisum a bestia est. aut p se morientē
aut qđliber aliud reptile z oblita fuerit immūdicie sue. rea est et deliquit:
et si tetigerit quicq; de immūdicia hominis iuxta oēm impuritatē qua
polluī solet oblitaq; cognouerit postea: subiacebit delicto. Anima q iuraverit et pnūciverit labijs suis ut vel male quid faceret vel bene et non fecerit. z
idipm iuramēto z voto firmauerit.
obliteraq; postea intellexerit delictū suū:
agat penitentiā pro peccato z offerat
de gregibus agnam siue capram: orabitq; pro eo sacerdos z pro peccatis
eius. Si autem non potuerit offere
pecus. offerat duos turtures vel duos
pullos columbaꝝ dño: unū pro peccō
et alterū in holocaustum: dabitq; eos
sacerdoti. Qui primū offerens pro peccato retorquebit caput eius ad pennulas. ita ut collo adhereat et nō penitꝰ
abrumpat: et asperget de sanguine
eius parietem altaris. Quicquid aūt
reliquū fuerit fauci distillabit ad fundamentum eius: quia pro peccato est.
Alterū vero in holocaustū adolebit ut
fieri solet: rogabitq; pro eo sacerdos

et pro peccō eius: et dimittet ei. Quod
si non quiverit manꝰ ei9 duos offere
turtures. aut duos pullos columbarum: offeret pro peccō suo simile partē
ephy. decimam. Non mittet i ea oleū
nec thuris aliquid imponet. ista pro
peccato est: tradetq; eam sacerdoti: q
plenū ex ea pugillum hauriēs cremabit sup altare in monimentum eius.
qui obtulerit. rogans pro illo et expiabit eum: reliquā vero partem ipse habebit
in munere. Locutusq; ē dominus ad
moysen dicens. Anima si prevaricās
cerimonias p errorem. in his q dño
fuerint sanctificata peccauerit: offeret pro
delicto suo arietem immaculatum de
gregibus. qui emi potest duobꝰ siclis
iuxta pondus sanctuarij: ipseq; qđ
intulit damni restituet et quintā partē
ponet supra eadem sacerdoti: q rogabit pro eo offerens arietem. z dimittet
ei. Anima q peccauerit p ignorantiā
faceretq; unū ex his que domini lege
prohibentur. et peccati rea. intellexerit
iniquitatem suam. offeret arietem immaculatum de gregibꝰ sacerdoti iuxta
mensuram estimationemq; peccati: q
orabit p eo ista ne deliciēs faceret: z dimittet ei. ista p errore deliquit i dño. U

Locutusq; est dñs ad moysen dicens. Anima que peccauerit. et
contempto domino negauerit proximo
suo depositum quod fidei eius redditū
fuerat. uel vi aliquid extorserit. aut calumniam fecerit siue rem perditam inuenerit et infitians iusiurandum peierauerit.
et qđlibet aliud. ex pluribus fecerit in
quibus solent peccare homines: convicta delicti reddet oīa que p fraudē
voluit obtinere integra: et quintam
insuper partem dño cui damnū intulerat. Pro peccō autē suo offeret arietem
immaculatum de grege: et dabit eum
sacerdoti iuxta estimationem meluramq; delicti: qui rogabit pro eo coram
dño. et dimittetur illi pro singulis q
faciendo peccauit. Locutusq; est dñs
ad moysen dicens. Precipe aaron et
filijs eius. Hec ē lex holocausti. Cremabitur in altari tota nocte usq; mane.
Ignis ex eodem altari erit. Vestietur
tunica sacerdos. et femoralibꝰ lineis:
tolletq; cineres quos voraus ignis
exurit: et ponens iuxta altare. spoliabitur pontifex vestimentis: indutusq;
alijs efferet eos extra castra: et in loco
mundissimo usq; ad fauillam cōsumi
faciet. Ignis autem in altari semper
ardebit: quē nutriet sacerdos. subditis
ligna mane. z singulos dies: et imposito holocausto desup. adipes adolebit
pacificoꝝ. Ignis est iste perpetuus: qui
nunq; deficiet in altari. Hec est lex sacrificij et libamentoꝝ que offerent filij
aaron coram dño et coram altari. Tollet
sacerdos pugillum similē q conspersa
est oleo. et totum thus. qđ sup similā
est: adolebitq; illud in altari in monimentum odoris suauissimi domino.
Reliquā autē partem similē comedet
aaron cum filijs suis absq; fermento
et comedet in loco sanctuarij. caterauli. Ideo autem non fermentabitur:
quia pars eius in dñi offertur incensum. Sanctum sanctoꝝ erit: sicut pro
peccato atq; delicto. Mares tantum
stirpis aaron comedent illud. Legitimum ac sempiternum erit in generationibꝰ vestris de sacrificijs dñi. Omnis
qui tetigerit illa sanctificabitur. Locutusq; est dñs ad moysen dicens. Hec
est oblatio aaron et filioꝝ eius quā
offerre debent domino i die unctionis
sue. Decimam partem ephy offerent

similē ī sacrificio sempiterno. Mediū
eius mane et medium eius vesperę: ꝙ
in sartagine oleo conspersa frigetur.
Offeret autem eā calidam in odorem
suauissimū dño sacerdos qui iure pa-
tri succedet: ⁊ tota cremabit̄ in altari.
Omne enim sacrificiū sacerdotū igne
consumetur: nec quisq̄ comedet ex eo.
Locutus est autem dominus ad mo-
ysen dicēs. Loquere aaron et filijs ei⁹.
Ista est lex hostie pro peccato. In loco
vbi offertur holocaustum: immolabit̄
coram domino. Sanctum sanctorū
est. Sacerdos qui offert comedet eam
in loco sancto: i atrio tabernacli. Quic-
quid tetigerit carnes eius sanctificabi-
tur. Si de sanguine illius vestis fuerit
aspersa lauabit̄ in loco sancto. Vas
aut̄ fictile in quo cocta est cōfringet̄:
ꝙ si vas eneum fuerit defricabitur: et
lauabit̄ aqua. Omnis masculus de
genere sacerdotali vescetur de carnib⁹
eius: quia sanctum sanctorū ē. Hostia
enim que offertur pro peccato: cui⁹ san-
guis infertur ī tabernaculū testimonij
ad expiandum in sanctuario non co-
medetur: sed comburetur igni. VII.

Hec ē quoq; lex hostie pro delicto.
Sancta sanctorū est. Idcirco vbi
immolabit̄ holocaustū: macabitur ⁊
victima pro delicto. Sanguis eius p
gyrum altaris fundetur. Offeret ex
ea caudam ⁊ adipem qui operit viscera:
duos renunculos et pinguedinē que
iuxta ilia ē: reticulumq; iecoris cū renun-
culis: et adolebit ea sacerdos sup altā-
re. Incensum est domini pro delicto.
Omnis masculus de sacerdotali gene-
re ī loco sancto vescetur hijs carnib⁹:
quia sanctum sanctorū est. Sicut pro
peccō offert hostia: ita et ꝓ delicto. Vni
usq; hostie lex vna erit. Ad sacerdotem
qui eam obtulerit pertinebit. Sacerdos
qui offert holocaustū victimā: habebit
pellem eius. Et omne sacrificiū simile
quod coquitur in clibano: et quicqd
in craticula vel in sartagine ꝓparatur
ei⁹ erit sacerdotis: a quo offertur: sive
oleo conspersa sive arida fuerit. Cūctis
filijs aaron mensura equa p singulos
dividetur. Hec est lex hostie pacifico-
rum: que offertur domino. Si pro gratiaꝝ
actione oblatio fuerit: offerent panes
absq; fermento: conspersos oleo et la-
gana azima uncta oleo coctaq; si-
milam et colliridas: olei admixtione
conspersas: panes quoq; fermentatos
cum hostia gratiaꝝ que immolatur
pro pacificis: ex quibus unus p pri-
mitijs: offertur dño: et erit sacerdotis
qui fuderit hostie sanguinem. Cuius
carnes eadem comedent̄ die: nec rema-
nebit ex eis quicq; usq; mane. Si vo-
to vel sponte quispiā obtulerit victiā:
eadem similiter edetur die. Sed ⁊ si qd
in crastinū remanserit: vesci licitū est.
Quicquid aut̄ tercius inuenerit dies
ignis absumet. Si quis de carnibus
victime pacificoꝝ die tercio comederit:
irrita fiet ei⁹ oblatio nec proderit offe-
renti: quin potius quecunq; anima
tali se edulio contaminauerit ꝑuari-
cationis rea erit. Caro que aliquid ce-
tigerit immundū non comedetur: sed
cōburetur igni. Qui fuerit immūdus
vescetur ex ea. Anima polluta q̄ ederit
de carnibus hostie pacificoꝝ q̄ oblata
est dño pibit de populis suis: et que
tetigerit immundiciam hominis vel
iumenti siue omnis rei que polluere po-
test: et comederit de huiusmodi car-
nibus: interibit de ꝑplis suis. Locutus
est dñs ad moysen dicens. Loquere fi-
lijs israhel. Adipem ouis et bouis et

capre non comedetis. Adipem rada-
cueris morticini et ei⁹ animalis quod
a bestia raptum ē: habebitis ī varios
vsus. Si quis adipē qui offerri debet
in incensum domini comederit: pibit
de populo suo. Sanguinem quoq; o-
mnis animalis non sumetis in cib⁹:
tam de auib⁹ q̄ de pecorib⁹. Omnis
anima que ederit sanguinem: peribit
de populis suis. Locutusq; ē dominus
ad moysen dicens. Loquere filijs isra-
hel dicēs. Qui offert victimā pacificoꝝ
dño: offerat simul et sacrificium id est
libamenta eius. Tenebit manib⁹ adi-
pem hostie: et pectusculū. Cūq; ambo
oblata domino consecrauerit tradet
sacerdoti: qui adolebit adipem super
altare: pectusculum aut̄ erit aaron ⁊
filioꝝ eius. Armus quoq; dexter de
pacificorum hostijs cedet in ꝑmitias
sacerdotis. Qui obtulerit sanguinem
et adipem filioꝝ aaron: ipse habebit
et armū dexterū in portione sua. Pectu-
culum cū elevationis ⁊ armū sepa-
rationis sibi a filijs israhel de hostijs eoꝝ
pacificoꝝ: et dedi aaron sacerdoti et fi-
lijs ei⁹ lege perpetua ab oīb⁹ ꝑplo israhel.
Hec est unctio aaron et filioꝝ eius
in cerimonijs dñi: die quo obtulit eos
moyses ut sacerdotio fungerentur: et
que ꝓcepit eis dari dominus a filijs
israhel religione perpetua: in generatiōibus
suis. Ista est lex holocausti et sacrificij
pro peccato atq; delicto: et p consecra-
tione ⁊ pacificoꝝ victimis quā ꝓstituit
dñs moysi i mōte synai: quādo man-
dauit filijs israhel ut offerent oblationes
suas domino ī deserto synai. VIII.

Locutusq; ē dominus ad moysen
dicens. Tolle aaron cum filijs
suis: vestes eorū et unctionis oleum:
vitulū ꝓ peccō: duos arietes canistrū
cum azimis: et congregabis omnem
cetum ad ostiū tabernaculi. Fecit mo-
ysses ut dominus imperarat: cōgrega-
taq; oīs turba ante fores tabernaculi
ait. Iste est sermo quē iussit dominus
fieri. Statimq; obtulit aaron ⁊ filios
eius. Cumq; lauisset eos: vestiuit pon-
tificem subucula linea: accingēs eum
baltheo: ⁊ induēs eum tunica hyacin-
tina: et desup humerale imposuit: quod
astringens cingulo aptauit rationali
in quo erat doctrina ⁊ veritas. Cidari
quoq; texit caput: et sup eam contra
frontem posuit laminam auream con-
secratā in sanctificatione: sicut ꝓceperat
ei dominus. Tulit et unctionis oleū:
quo liniuit tabernaculum cum omni
supellectili sua. Cūq; sanctificās aspe-
rsisset altare septem vicibs unxit illud
et omnia vasa eius: labrumq; cū basi
sua sanctificauit oleo. Quod fundens
super caput aaron: unxit cū et consec-
rauit. Filios q̄ ei⁹ oblatos consecra-
uit: vestiuitq; tunicis lineis et cinxit
balthei: imposuitq; mitras ut iusse-
rat dñs. Obtulit ⁊ vitulum ꝓ peccato.
Cumq; sup caput ei⁹ posuisset aaron
et filij eius manus suas: immolauit
eum hauriens sanguinem: et tinctō
digito tetigit cornua altaris per gyrū.
Quo expiato et sanctificato: fudit reli-
quum sanguinē ad fundamenta ei⁹.
Adipem vero qui erat super viscera et
reticulum iecoris duoq; renunculos
cum arcinulis suis adoleuit super al-
tare: vitulū cū pelle et carnib⁹ et fimo
cremans extra castra: sicut preceperat
dominus. Obtulit et arietem in olo-
caustum. Super cuius caput cū impo-
suissent aaron et filij eius manꝰ suas
immolauit eum: et fudit sanguinem
eius p circuitū altaris. Ipmq; arietē

in frusta concidens. caput eius & arcu
et adipem adoleuit igni: loris prius
intestinis et pedibus. Tertium simul
arietem incendit super altare eo q esset
holocaustum suauissimi odoris dño:
sicut ꝓceperat ei. Obtulit & arietem ad
in consecrationē sacerdotū: posuerunt
q super caput eius aaron et filij eius
manus suas. Quem cū immolasset
moyses: sumens de sanguine. tetigit
extremū auricule dextre aarō. et pollicē
manus eius dextre: similiter et pedis.
Obtulit et filios aarō. Lunq de san
guine arietis immolati tetigillet extre
mum auricule sinistre. et pollices manus ac dextri pedis: reliquū
fudit super altare per circuitum. Adi
pem vero et caudam. omnemq pinguedinem que operit intestina: reticulum
q iecoris et duos renes. cū adipibus
suis & armo dextro separauit. Tollens
autem de canistro azimorum quod
erat coram dño panes absq fermēto.
et collyridā asperſam oleo laganum
q. posuit super adipes et armū dextrū:
tradens simul omnia aaron et filijs
eius. Qui postq leuauerunt ea coram
dño. rursum sulcepta de manibus eor
adoleuit super altare holocausti: eo q
consecrationis esset oblatio in odorē
suauitatis sacrificij dñi. Tulitq pectusculum eleuans illud coram dño de
ariete cōsecrationis in partem suam:
sicut ꝓceperat ei dominus. Assumens
q unguentum. & sanguinem qui erat
in altari aspersit super aaron et vestimenta ei⁹: et super filios illius ac vestes eor. Cunq sanctificasset eos in ritu
suo: ꝓcepit eis dicens. Coquite carnes
ante fores tabernaculi: & ibi comedite
eas. Panes quoq cōsecrationis edite ꝙ positi sunt i canistro: sicut ꝓcepit
michi deus dicens. Aaron et filij eius
comedēt eos. Quicqd aūt reliquū fuerit de carne et panibus. ignis absumet.
De ostio quoq tabernaculi nō egredie
mini septē diebus: usq ad diem quo implebitur tempꝰ cōsecrationis vestre. Septē
enim diebus finitur consecratio sicut
impletis manibus factū ē: ut ritus sacrificij
compleretur. Die ac nocte manebitis
i tabernaculo: obseruantes custodias dñi
ne moriamini. Sic enī michi ꝓceptū
ē. Fecerūnq aarō & filij ei⁹ cuncta que
locut⁹ est dñs per manū moysi. ℣

Octauo autem die vocauit
moyses aaron et filios eius ac
maiores natu israhel: dixitq ad aarō.
Tolle de armento vitulū pro peccato
et arietē in holocaustū. utrunq immaculatum: et offer illos coram domino:
et ad filios israhel loqueris. Tollite
hircum pro peccato et vitulum atq a
gnum anniculum et sine macula in
holocaustum: bouem et arietem ꝓ pacifi
cis. & immolate eos coram domino:
in sacrificio singulos similam cōspersam oleo offerentes. Hodie enim dñs
apparebit vobis. Tulerūt ergo cuncta
que iusserat moyses ad ostiū tabernaculi: vbi cū omnis multitudo adstare
ait moyses. Iste est sermo quē ꝓcepit
dñs: facite et apparebit vobis gloria
eius. Et dixit ad aaron. Accede ad altare: et immola pro peccato tuo. Offer
holocaustum: et deprecare pro te & pro
populo. Cunq mactaueris hostiam
populi: ora pro eis: sicut ꝓcepit dñs.
Festinatq aaron accedens ad altare
immolauit vitulum pro peccato suo:
cuius sanguinē obtulerunt ei filij sui.
In quo tingens digitū tetigit cornua
altaris: et fudit reliquū ad basim ei⁹.
Adipemq et renunculos ac reticulū

iecoris que sunt pro peccato adoleuit
sup altare: sicut preceperat dominus
moysi. Carnes vero et pellē eius extra
castra combussit igni. Immolauit &
holocaustū victimā. Obtulerūnq ei filij
sui sanguinem eius: quē fudit p altaris circuitū. Ipsam etiā hostiā i frusta
concisam cū capite et membris singulis obtulerunt: que omnia sup altare
remansit igni: loris aqua prius intestinis et pedibus. Et pro peccato ꝓpli
offerens. mactauit hircum: tepiaroq
altari fecit holocaustū. addens in sacrificio libamenta. que pariter offeruntur
et adolens ea super altare: absq; rei
monijs holocausti mattutini. Immolauit et bouem atq arietem hostias
pacificas populi. Obtulerunt q ei filij
sui sanguinē quē fudit super altare in
circuitu: adipem aūt bouis. et caudā
arietis renunculosq; cū adipibus suis
et reticulū iecoris posuerūt sup pectora.
Cūq remansissent adipes sup altare:
pectora vero & armos dextros separauit
aaron eleuans coram dño: sicut pre
ceperat moyses. Et extendens manū
ad populū benedixit ei: sicq completis
hostijs pro peccato & holocaustis & pacificis descendit. Ingressi aūt moyses
et aaron in tabernaculū testimonij et
deinceps egressi: benedixerunt populo.
Apparuitq gloria dñi omni multitudini: et ecce egressus ignis a domino
deuorauit holocaustū et adipes: q erāt
sup altare. Quod cū vidisset turba: laudauerūt dñm ruētes i facies suas. ℣

Deprehensq nadab & abiu filij aarō
thuribulis suis imposuerunt ignem et incensum desuper offerētes co
ram domino ignē alienū: quod eis
ꝓceptum non erat. Egressusq ignis
a domino deuorauit eos: & mortui sūt
coram dño. Dixitq moyses ad aaron.
Hoc est qđ locutus est dñs. Sanctificabor in his qui appropinquant mi
chi: et in conspectu omnis pōli glorificabor. Quod audiens tacuit aaron.
Vocatis aute moyses. misahele et e
lisaphan. filijs oziel patrui aarō: air
ad eos. Ite et tollite fratres vestros de
cōspectu sanctuarij: et asportate extra
castra. Confestimq ꝙ gentes tulerunt
eos sicut iacebant vestitos lineis tunicis: et eiecerunt foras ut sibi fuerat im
peratum. Locutusq ē moyses ad aarō
et ad eleazar & ythamar filios ei⁹. Capita vestra nolite nudare. et vestimēta
nolite scindere. ne forte moriamini: &
sup omnem cetum oriat indignatio.
Fratres vestri et omnis domus israhel
plangāt incendiū qđ dñs suscitauit:
vos aūt non egrediemini fores tabernaculi: alioquin peribitis. Oleū quippe
sancte unctionis est sup vos. Qui fecerunt omnia iuxta preceptū moysi. Dixitq dñs ad aaron. Vinū et omne
qđ inebriare potest nō bibetis. tu & filij
tui quādo introibitis in tabernaculū
testimonij ne moriamini quia pre
ceptum sempiternum est i generationes
vestras: et ut habeatis scientiā discernendi inter sanctū et prophanū. inter
pollutū et mundum: docealisq filios
israhel omnia legitima mea q locutus
est dñs ad eos ꝑ manū moysi. Locutusq est moyses ad aaron: et ad eleazar et ythamar filios eius. qui erant
relicti. Tollite sacrificiū qđ remansit
de oblatione dominī & comedite illud
absq fermēto iuxta altare: qa sanctū
sanctoꝝ est. Comedetis aūt i loco sancto qđ datū est tibi et filijs tuis. de oblationibus dominī: sicut preceptum
est michi. Pectusculū quoq qđ oblatū

est·et armū qui separatus est ederis in
loco mundissimo tu et filij tui: et filie
tue tecū. Tibi enī ac liberis tuis repolita
sunt de hostijs salutaribus filiorū israhel: eo q armū ⁊ pectus ⁊ adipes qui
cremātur in altari·eleuabūtur coram
dño: et pīneāt ad te·⁊ ad filios tuos·
lege perpetua: sicut p̄cepit dominus. Inter hec hircum qui oblatꝰ fuerat pro
peccato cum quereret moyses exustum
repert: iratusq; contra eleazar·et ythamar filios aaron qui remanserāt ait.
Cur non comedistis hostiā p peccato
in loco sancto·que sancta sanctorum
est·et data vobis ut portetis iniquitatem multitudinis ⁊ rogetis pro ea in
conspectu dñi: p̄sertim cum de sanguine illius nō sit illatū intra sanctuarīo sicut p̄ceptum est michi? Respondit aaron. Oblata est hodie victima
pro pcō ⁊ holocaustū coram dño: michi
autē accidit qđ vides. Quomō potui
comedere eā: aut placere dño i ceremoniis mēte lugubris? Quod cū audisset
moyses: recepit satisfactionem. xj

Locutus est dñs ad moysen·⁊ aaron dicens. Dicite filijs israhel.
Custodite omnia que scripsi vobis: ut
sim deus vester. Hec sunt animalia q̄
comedere debetis de cunctis animantibus terre. Omne qđ habet diuisam
ungulam et ruminat in pecoribus comedetis. Quicquid aūt ruminat ⁊ habet ungulam sed nō diuidit eā·sicut
camelus ⁊ cetera·nō comedetis illud:
et inter immunda reputabitis. Chirogrillus qui ruminat ungulamq; nō
diuidit immundus est: lepus quoq;
nam ⁊ ipe ruminat sed ungulam nō
diuidit: et sus que cū ungulam diuidat non ruminat: hoc carnibus non

vescemini. Nec cadauera contingetis
quia immunda sunt vobis. Hec etiā
sunt que gignūtur in aquis: et vesci
licitum est. Omne quod habet pinnulas ⁊ squamas eam in mari q; in fluminibus et stagnis comedetis. Quicquid aūt pinnulas et squamas nō
habet eoz que in aquis moventur et
vīuūt abominabile vobis ꝛecrandū
q; erit. Carnes eoz non comedetis: et
morticina vitabitis. Cuncta que non
habent pinnulas ⁊ squamas i aquis
polluta erunt. Hec sunt q̄ de avibus
comedere nō debetis: et vitanda sunt
vobis. Aquilam·et gryphū·et alietū
et milvum·ac vulturem iuxta genus
suum: et omne corvini generis·in similitudinem suam: struthionē·⁊ nocuā·
et larum ⁊ accipitrē iuxta genꝰ suum:
bubonē et mergulū·et ibin·et cignū
et onocrotalū·et prophirionem·herodionem·et caradrion iuxta genus suum: upupam quoq; et vespertilionē.
Omne de volucribus quod graditur
sup quatuor pedes abominabile erit
vobis. Quicquid aūt ambulat quidem sup quatuor pedes sed habet longiora retro crura q̄ que salit super terram·comedere debetis: ut est brucus
in genere suo·⁊ attacus atq; ophiomachus·atq; locusta: singula iuxta
genus suū. Quicquid aūt ex volucribus·quatuor tantum habet pedes execrabile erit vobis: et quicūq; morticina eorum tetigerit polluetur·et erit
immūdus usq; ad vesperā: ⁊ si necesse
fuerit ut portet quippiā horū mortuū
lauabit vestimenta sua·et immūdus
erit usq; ad occasum solis. Omne animal quod habet quidem ungulam
sed nō diuidit eam·nec ruminat·immundum erit: ⁊ quicquid tetigerit illud
contaminabit. Quod ambulat super
manus ex cunctis animantibus que
incedunt quadrupedia: immundum
erit. Qui tetigerit morticina eoz pollutus erit usq; ad vesperū: et qui portauerit
huiusmodi cadauera lauabit vestimenta sua·et immundus erit usq; ad
vesperum: quia omnia hec immunda
sunt vobis. Hec quoq; inter polluta
reputabunt de hijs que moventur in
terra: mustela et mus et crocodillus·
singula iuxta genus suum: migale
cameleon·et stellio·et lacerta et talpa:
omnia hec immunda sunt. Qui tetigerit
morticina eoz immundus erit usq; ad
vesperū: et sup quē ceciderit quicq̄ de
morticinis eorū polluetur. Tam vas
ligneū et vestimentū·quā pelles·⁊ cilicia·⁊ in quocunq; fit opus fingetur
aqua·et polluta erūt usq; ad vesperū:
et sic postea mundabunt. Vas aūt
fictile in qđ horū quicq̄ intro ceciderit
polluetur: et ideo frangendū e. Omnis
cibus quē comedetis ⁊ fusa fuerit sup
eum aqua immūdus erit: et omne liquens qđ bibitur de vnūsq; vase immundum erit. Et quicquid de morticinis huiusmodi ceciderit super illud
immundū erit: sive clibanū sive ollæ
pedes destruentē·et immūdi erūt. Fontes vero et cisterne·et omnis aquarum
congregatio munda erit. Qui morticinum eoz tetigerit polluet. Si ceciderit
sup sementem nō polluent eam: si autem quispiā aqua seminum p̄fuderit
et postea morticinis tacta fuerit: illico
polluetur. Si mortuū fuerit animal
qđ licet vobis comedere: q̄ cadauer eius
tetigerit immūdus erit usq; ad vesperū.
Et qui comederit ex eo quippiam sive
portauerit·lauabit vestimenta sua·et
immūdus erit usq; ad vesperū. Omne
quod reptat super terrā abominabile
erit: nec alimenti in cibū. Quicquid super pectus quadrupes gradit·⁊ multos
habet pedes sive p humū trahit non
comedetis: quia abominabile ē. Nolite cōtaminare animas vestras: nec
tangatis quicq̄ eoz ne immūdi sitis.
Ego sū dñs deus vester. Sancti estote:
quia ego sanctus sum·ne polluatis
animas vestras i omni reptili quod
movet sup terram. Ego enī sum dñs
qui eduxi vos de terra egipti: ut essem
vobis in deū. Sancti eritis: quia ego
sanctus sum. Ista est lex animantiū
ac volucrum et omnis anime viventis
que movetur in aqua·et reptat in
terra: ut differentias noveritis mundi et immundi: et ut sciatis quid comedere et respuere debeatis. xij

Locutusq; est dñs ad moysen dicens. Loquere filijs israhel: et dices ad eos. Mulier si suscepto semine
pepererit masculū immūda erit septē
diebus iuxta dies separationis menstrue:
et die octauo circumcidet infantulus:
ipa vero triginta tribus diebus manebit
in sanguine purificationis sue. Omne
sanctum non tanget: nec ingredietur
in sanctuariū donec impleantur dies
purgationis sue. Sin autem femīnā
pepererit immūda erit duabus ebdomadibus iuxta ritum fluxus menstrui: et
sexaginta sex diebus manebit in sanguine purificationis sue. Cūq; expleti
fuerint dies purificationis sue pro filio sive pro filia deferet agnū anniculum i holocaustum et pullū columbe
sive turturem pro peccato ad ostium
tabernaculi testimonij et tradet sacerdoti: q̄ offeret illa coram domino·et
orabit pro ea: et sic mūdabit a profluvio sāguinis sui. Ista ē lex parturientis

masculū et femīnā. Quod si nō īuenerit manus eius nec poterit offerre agnū-sumet duos turtures uel duos pullos columbarū: unū in holocaustū et alterū pro peccato. Orabitq; pro ea sacerdos et sic mundabitur. xiij

Locutusq; est dñs ad moysen et aaron dicens. Homo in cuius cute et carne ortus fuerit diuersus color siue pustula · aut lucens quippiā id ē plaga lepre: adducetur ad aarō sacerdotē · uel ad unūquemlibet filiorū eius. Qui cum uiderit lepram ī cute · et pilos ī album mutatos colorē · ipāmq; speciē lepre humiliorem cute et carne reliqua: plaga lepre ē · et ad arbitrīum eius separabit. Sin autem luēs candor fuerit in cute · nec humiliorē carne reliqua: et pili coloris pristini: reludet eum sacerdos septem diebus · et considerabit die septimo. Et siquidem lepra ultra nō creuerit · nec transierit in cute ꝓres terminos: rursum recludet eum septem diebs alijs: et die septimo contemplabitur. Si obscurior fuerit lepra et non creuerit in cute mundabit eā qa scabies ē: lauabitq; homo uestimenta sua · et mundus erit. Quod si postq; a sacerdote uisus ē et reddītus est mūdicie iterq; lepra creuerit adducet ad eum: et immūdicie condemnabit. Plaga lepre si fuerit ī homine adducetur ad sacerdotem: et uidebit eum. Cumq; color albus in cute fuerit · et capillos mutauerit aspectum · ipa quoq; caro uiua apparuerit: lepra uetustissima iudicabit · atq; inolita cuti. Contaminabit itaq; eum sacerdos · et nō recludet: quia ꝓspicue immūdicie est. Sin aūt effloruerit discurrens lepra ī cute · et operuerit omnē carnē a capite usq; ad pedes · quicquid sub aspectu oculoz radit: cōsiderabit eū sacerdos. et uidēs lepra mundissima iudicabit eo q omnis in candorem uersa sit: et idcirco homo mundus erit. Quando uero caro uiuēs in eo apparuerit · tunc sacerdotis iudicio polluet: et inter immundos reputabit. Caro enim uiua si lepra aspergitur: immūda ē. Quod si rursum uersa fuerit in alborem · et totum hominē operuerit: considerabit eū sacerdos · et mundū esse decernet. Caro autem et cutis ī qua ulcus natum est et sanatū · et in loco ulceris cicatrix alba apparuerit siue subrufa: adducetur homo ad sacerdotem. Qui cū uiderit locū lepre humiliorem carne reliqua · et pilos uersos in candorem: cōtaminabit eum. Plaga enim lepre orta ē in ulcere. Quod si pilus coloris ē pristini et cicatrix subobscura · et uicina carne non est humilior: recludet eum septem diebus. Et siquidem creuerit · adiudicabit eum lepre: sin aūt steterit in loco suo · ulceris est cicatrix: et homo mūdus erit. Caro autem et cutis quā ignis exussit · et sanata albam siue rufam habuerit cicatricem: ostendet eam sacerdoti. Et cum uersa est in albedinem · et locus eius reliqua cute ē humiliorē: contaminabit eum: quia plage lepre in cicatrice orta ē. Quod si pilus coloris nō fuerit immutatus · nec humilior plaga carne reliqua · et ipsa lepre species fuerit subobscura: recludet eū septem diebs: et die septimo ꝺcemplabitur. Si creuerit in cute lepra contaminabit eum: sin aūt in loco suo candor steterit non satis clarus · plaga combustionis est et idcirco mūdabit · quia cicatrix est combusture. Uir siue mulier in cuius capite uel barba germinauerit lepra: uidebit eos sacerdos.

Et si quidē humilior fuerit locꝰ carne reliqua · et capillus flauꝰ · solitoq; subtilior: contaminabit eos: quia lepra capitis ac barbe est. Sinautē uiderit locū macule equalē uicine carni · et capillū nigrū: recludet eos septē diebus: et die septimo intuebitur. Si nō creuerit macula · et capillus sui coloris ē · et locus plage carnū reliqe equalis: radetur homo ablq; loco macle: et recludet̄ septem diebus alijs. Si die septīo uisa fuerit stetisse plaga ī loco suo · nec humiliorē carne reliqua · mūdabit eū: lotisq; uestibus suis mundus erit. Sinautē post mundationem · rursus creuerit macula in cute · nō queret amplius uterū capillꝰ in flauū colorē sit commutatus: quia aperte īmūdus est. Porro si steterit macula · et capilli nigri fuerint: nouerit hominē sanatum esse: et cōdemnet eū pronuncietq; mūdū. Uir siue mulier in cuius cute candor apparuerit: intuebit eos sacerdos. Si deprehenderit subobscurū alborē lucere in cute: sciat nō esse lepra · sed maculā coloris candidi: et hoīem mundum. Uir de cuiꝰ capite capilli fluūt · caluꝰ et mūdus est. Et si a fronte ceciderint pili: recalualter et mūdus ē. Sinautē in caluicio siue ī recaluatione albus uel rufus colorꝰ fuerit egrotus · et hoc sacerdos uiderit: condemnabit eum · haut dubie lepre: que orta est in calūnio. Quicūq; ergo maculatus fuerit lepra · a lepratus est ad arbitriū sacerdotis: habebit uestimenta dissuta caput nudum · os uelet cōtectum: contaminatum ac lordidum se clamabit. Omni tempore quo leprosus est et immūdus: solus habitabit extra castra. Uestis lanea siue linea · que lepram habuerit in stamine atq; subtegmine aut certe pellis uel quicquid ex pelle confectum est: si alba uel rufa macula fuerit infecta · lepra reputabit̄ ostendet̄q; sacerdoti. Qui considerata recludet septem diebus: et die septimo rursus aspiciēs · si deprehenderit creuisse lepra perseuerans est: pollutum iudicabit uestimentū · et omne in quo fuerit in uentre: ideirco comburetur flammis. Quod si eā uiderit nō creuisse · tegiet et lauabunt id in quo lepra est: recludetq; illud septem diebus alijs. Et cū uiderit faciem quidem pristinam nō reuersam nec tamen creuisse lepram: immūdum iudicabit · atq; igne cōburet: eo q infusa sit in superficie uestimenti uel per totū lepra. Sinaūt obscurior fuerit locus lepre postq; uestis est lota: abrūpet eū et a solido dīuidet. Quod si ultra apparuerit in his locis q̄ prius immaculata erant: lepra uolatilis et uaga debet igne comburi. Si cessauerit · lauabit aqua ea q̄ pura sūt sedo: et mūda erit. Ista ē lex lepre uestimēti lanei et linei · staminis atq; subtegminis · oīusq; supellectilis pellicee: quō mūdari debeat uel examinari. xiiij

Locutusq; est dominus ad moysen dicens. Hec erit ritus leprosi quando mundandus est. Adducetur ad sacerdotem. Qui egressus de castris cum inuenerit lepram esse mundatā · accipiet ei qui purificat · ut offerat duos passeres uiuos pro se quos uelit licitū ē: et liguū cedrinū · coccum iculum q̄ · et ysopum. Et unum ex passeribus immolari iubebit in uase fictili super aquas uiuentes: aliū autem uiuum cum ligno cedrino · et cocco et ysopo · iunget ī sanguine passeris immolati · quo asperget illum qui mundandus ē septies · ut iure purgetur: et dimittet

passeri viuũ ut in agrũ avoler. Cumq; laverit homo vestimenta sua · radet omnes pilos corporis · z lavabitur aqua · purificabitq; ingrediatur castra: ita dumtaxat ut maneat extra tabernaculum suũ septem diebus: et die septima radet capillos capitis · barbam q; z supercilia · ac totius corporis pilos. Et lotis rursum vestibz et corpore · die octavo assumet duos agnos immaculatos · et ouẽ anniculam absq; macula: et tres decimas similę i sacrificiũ que conspersa sit oleo: et sextarium olei sextariũ. Cumq; sacerdos purificans hominẽ statuerit eũ et hec omnia coram dño in ostio tabernaculi testimonij: tollet agnũ et offeret eum pro delicto oleiq; sextariũ. Et oblatis ante dñm oĩbz · immolabit agnum ubi solet immolari hostia ꝓ pcõ et holocaustũ: id est in loco sancto. Sicut enim pro peccato: ita z pro delicto ad sacerdotẽ pẽnet hostia. Sancta sanctorum est. Assumẽq; sacerdos de sanguine hostie que immolata ẽ pro delicto ponet sup extremum auricule dextre eius qui mũdatur · et sup pollices manus dextre et pedis: et de olei sextario mittet in manũ suam sinistram: tingetq; digitum dextrũ in eo: et asperget coram dño septies. Quod aũt reliquũ ẽ olei i manu · fundet sup extremũ auricule dextre eius qui mũdatur · et sup pollices manus ac pedis dextri: et sup sanguinem qui effusus ẽ pro delicto: et sup caput eius. Rogabitq; pro eo coram dño: et faciet sacrificium pro peccato. Tunc immolabit holocaustũ: et ponet illud in altari cum libamẽ suis: et homo rite mũdabit. Quod si pauper est · et nõ potest manus eius invenire que dicta sũt: ꝓ delicto sumet agnum ad oblationem · ut roget pro eo sacerdos · decimamq; partẽ similę cõspersę oleo in sacrificiũ · et olei sextarium · duosq; turtures siue duos pullos columbe: quoz unus sit pro pcõ · z altre in holocaustum: offeretq; ea die octauo purificationis sue sacerdoti ad ostium tabernaculi testimonij coram dño. Qui suscipiẽs agnum ꝓ delicto · et sextariũ olei · leuabit simul: immolatoq; agno · de sanguine eius ponet super extremũ auricule dextre eius qui mũdatur: et sup pollices manus et pedis dextri. Olei vero partẽ mittet in manũ suam sinistram: in quo tingens digitum dextre manus aspget septies coram dño tangetq; extremũ dextre auricule illius qui mundatur · et pollices manus ac pedis dextri: in loco sanguinis qui effusus ẽ ꝓ delicto. Reliquũ aũt partem olei que est in sinistra manu · mittet sup caput purificati ut placet pro eo dño: et turturem siue pullum columbe offeret: unum pro delicto · et alterũ in holocaustũ cũ libamentis suis. Hoc est sacrificium leprosi · quũ habere non potest oĩa in emundationẽ sui. Locutusq; ẽ dñs ad moysen et aaron dicens. Cumq; ingressi fueritis terram chanaan · quã ego dabo vobis in possessionẽ: si fuerit plaga lepre in ędibus: ibit cuius ẽ domus nuncians sacerdoti · et dicet. Quasi plaga lepre videatur michi esse in domo mea. At ille precipiet ut efferantur uniuersa de domo priusq; ingrediatur eam · et videat ne leprosa sit: ne inmunda fiant omnia q̃ in domo sunt. Introibitq; postea ut consideret lepram domus: et cum viderit in parietibus illius fossi vallículas pallore siue rubore deformes · et humiliores superficie reliqua: egredietur ostiũ domus et statim claudet illã septem diebus: reuersusq; die septimo cõsiderabit eã. Si intuerit reuisse leprã inbibit cui lapides in quibz lepra est: et proicient eos extra ciuitatem i locũ immundum: domũ aũt ipam radi intrinsecus p circuitũ · z spergi puluere rasure extra urbẽ i locũ immundũ: lapidesq; alios reponi pro hijs qui ablati fuerant · et luto alio liniri domũ. Si haut postq̃ reuersi sunt lapides · et puluis elatus · et alia terra lita ingressus sacerdos uiderit reuersam lepram · et parietes respersos maculis: lepra est vsitatis · et immunda domus. Quam statim destruet: et lapides eius ac ligna atq; uniuersũ puluerẽ proiciet extra opidũ in locum immundum. Qui introierit domum quãdo clausa est immundus erit usq; ad vesperum: et qui dormierit in ea et comederit quippiam lauabit vestimenta sua. Quod si introiens sacerdos viderit lepram non resisse in domo postq̃ denuo lita fuerit: purificabit eam reddita sanitate. Et in purificationẽ eius sumet duos passeres lignũ q; cedrinũ et vermiculũ atq; ysopum: et immolato uno passere in vase fictili super aquas vivas · tollet lignũ cedrinum · et ysopum z coccum · et passerem viuũ · et tinget oĩa in sanguine passeris immolati atq; in aquis viventibz et asperget domũ septies: purificabitq; eam tam in sanguine passeris q̃ in aquis viuentibus · et in passere viuo · lignoq; cedrino et ysopo · atq; vermiculo. Cumq; dimiserit passerem aulare in agrũ libere: orabit pro domo et iure mundabitur. Ista est lex omnis lepre z pustule · lepre vestiũ z domoz · cratices et cumpentiũ papularum: lucẽtis macie z i varias species coloribus immutatis: ut possit sciri quo tpe mundũ q̃ uel immundũ sit.

Locutusq; est dominus ad moysen et aaron dicens. Loquimini filijs israhel: z dicite eis. Vir q̃ patitur fluxum seminis · immũdus erit: et tũc iudicabit̃ huic vicio subiacere: cũ per singula momẽta adhęserit carni eius · atq; contrauerit sedus humor. Omne stratum in quo dormierit immundũ erit: z ubicũq; sederit. Si quis hominũ tetigerit sedũ eius lauabit vestimenta sua: et ipe lotus aqua immũdus erit usq; ad vesperũ. Si sederit ubi ille sederat: et ipse lauabit vestimenta sua: et lotus aqua immundus erit usq; ad vesperum. Qui tetigerit carnem ei⁹ lauabit vestimẽta sua: z ipe lotus aqua immũdus erit usq; ad vesperum. Si saliuã huiuscemodi homo iecerit super eum qui mũdus est lauabit vestimenta sua: z lotus aqua immundus erit usq; ad vesperum. Sagma sup quod sederit immũdum erit: z quicquid sub eo fuerit qui fluxum seminis patitur pollutũ erit usq; ad vesperum. Qui portauerit horum aliquid lauabit vestimenta sua: et ipe lotus aqua immundus erit usq; ad vesperum. Vasis fictile quod tetigerit contingetur: vas autem ligneum lauabitur aqua. Si sanatus fuerit qui huiuscemodi sustinet passionẽ numerabit septem dies post emundationẽ sui: et lotis vestibz · et toto corpore in aquis viuentibz erit mũdus. Die autẽ octauo sumet duos turtures aut duos pullos columbe: et veniet in cõspectu

dñi ad ostiū tabernaculi testimo-
nij: dabitq; eos sacerdoti. Qui faciet
unū pro peccato: et alterū i holocaustū:
rogabitq; pro eo coram dño ut emūdet
a fluxu seminis sui. Vir de quo egre-
ditur semen coitus: lauabit aqua o-
mne corpus suum: et immundus erit
usq; ad vesperū. Vestem et pellem quā
habuerit lauabit aqua: et immunda
erit usq; ad vesperū. Mulier cum qua
coierit lauabit aqua: et immūda erit
usq; ad vesperū. Mulier que redeunte
mense patit fluxū sanguinis: septem
diebus separabit. Omnis q tetigerit eam
immūdus erit usq; ad vesperū. Et locus
in quo dormierit uel sederit diebus sepa-
rationis sue: polluetur. Qui tetigerit
lectum suū: lauabit vestimenta sua: et
ipse lotus aqua immundus erit usq;
ad vesperum. Omne vas super quod
illa sederit: quisquis attigerit lauabit
vestimenta sua: et ipse lotus aqua pol-
lutus erit usq; ad vesperū. Si coierit
cū ea vir tempore sāguinis menstrua-
lis immūdus erit septem diebus: et om̄e
stratū in quo dormierit polluet. Mu-
lier que patitur multis diebus fluxum
sanguinis non in tēpore menstruali:
uel q̄ post menstruū sāguinē fluere nō
cessat: om̄s dies subiacet huic pallori
immūda erit: sicut in tēpore menstruo.
Om̄e stratū in quo dormierit: et vas
in quo sederit: pollutū erit. Quicunq;
tetigerit eam lauabit vestimenta sua:
et ipse lotus aqua immūdus erit usq;
ad vesperū. Si steterit sanguis et fluere
cessauerit: numerabit septē dies puri-
ficationis sue: et die octauo offeret pro
se sacerdoti duos turtures aut duos
pullos columbe ad ostiū tabernacu-
li testimonij: qui unū faciet pro peccato
et alterū i holocaustum: rogabitq; pro
ea coram dño: et pro fluxu immūditie
eius. Docebis ergo filios israhel ut
caueāt immūditias: et non moriant̄
in sordibus suis cū polluerit tabernacu-
lum meū: qđ est inter eos. Ista est lex eius
qui patit fluxum seminis: et q̄ polluit̄
coitu: et que menstruis tēporibus sepa-
ratur uel que iugi fluit sanguine: et
hominis q̄ dormierit cū ea. xvi

Locutusq; ē dñs ad moysen post
mortem duorū filiorum aaron:
quādo offerentes ignē alienū inanite
di sunt. Et precepit ei dicēs. Loquere ad
aaron fratrem tuū: ne omni tempore
ingrediatur sanctuariū: quod ē intra
velum coram propitiatorio quo tegitur
archa: ut nō moriatur: quia in nube
apparebo super oraculū: nisi hec ante
fecerit. Vitulum pro peccato offeret: et
arietem in holocaustum. Tunica linea
vestietur: femoralibus lineis verenda
celabit. Accingēt zona linea: idemq;
lineam imponet capiti. Hec enī vestimenta sunt sancta: quibus nudis nī
lotus fuerit induetur. Suscipietq; ab
vniuersa multitudine filiorū israel duos
hircos pro peccato: et unum arietem
in holocaustū. Cumq; obtulerit vitulū
et oraverit p se et pro domo sua: duos
hircos stare faciet coram dño
i ostio tabernaculi testimonij: mittēs
q̄ sup utrūq; sortem: unā domino: et
alteram capro emissario: cuius egredi
sors dño: offeret illū pro peccato: cuius
aūt in caprū emissarium: stabunt eum
vīuū coram dño: ut fundat preces super
eum: et emittat eū in solitudinē. Ipse
aūt celebratis: offeret vitulū: et rogabit
pro se et p domo sua immolabit eū.
Assumptoq; thuribulo quod de prumo
altaris impleuerit: et hauriens manu
compositum thymiama in incensum:
ultra velū introibit in sancta: ut positū
sup ignem aromatibus nebula eorū
et vapor operiat oraculū qđ est super
testimoniū: et nō moriatur. Tollet q̄
de sanguine vituli: et asperget digito
septies contra propitiatorium ad orientē.
Cumq; mactauerit hircū pro peccato
pli: inferet sanguinē eius intra velū
faciet̄ q̄ceptum est de sanguine vituli:
ut aspergat regione oraculi: et expiet
sanctuariū ab immūditijs filiorū israel:
et a preuaricationibus eorū: cunctisq;
peccatis. Iuxta hūc ritum faciet in ta-
bernaculo testimonij qđ fixū est inter
eos: i medio sordiū habitationis eorū.
Nullus hominum sit in tabernaculo
quādo pōnit̄ sanctuariū ingredi: ut
roget pro se et pro domo sua: et pro
uniuerso cetu israel: donec egrediatur ta-
bernaculum. Cū aūt egrecit ad altare
qđ coram dño est oret pro se: et sūptum
sanguinem vituli atq; hirci fundat
sup cornua eius p girum: aspergensq;
digito septies: expiet et sanctificet illud
ab immūditijs filiorū israhel. Postq;
mundauerit sanctuariū: et tabernā-
culum: et altare: tunc offerat hircum
viuentē: et posita utraq; manu super
caput eius cōfiteatur om̄es iniquita-
tes filiorū israel: et uniuersa delicta atq;
peccata eorū: que imprans capiti eius
mittet illū per hominē paratum in
desertū. Cumq; portauerit hircus om̄es
iniquitates eorū in terrā solitariam:
et dimissus fuerit i deserto: reuertetur
aaron in tabernaculum testimonij: et
depositis vestibus quibus prius indu-
tus erat cum intraret sanctuariū: relic-
tisq; ibi: lauabit carnem suā in loco
sancto: induetursq; vestibus suis. Et
postq; egressus obtulerit holocaustū
suum ac plebis rogabit tam pro se

q̄ pro populo: et adipem qui oblatus ē
pro peccatis adolebit sup altare. Ille
vero qui dimiserit caprū emissariū
lauabit vestimēta sua et corp̄ aqua:
et sic ingredietur in castra. Vitulum
aūt et hircū qui p peccato fuerant im-
molati et quor̄ sanguis illatus est i
sanctuariū ut expiatio compleretur:
asportabunt foras castra: et cōburent
igni tam pelles q̄ carnes eor̄ ac fimū:
et quicunq; cōbuserit ea: lauabit vesti-
menta sua: et carnē aqua: et sic ingre-
dietur castra. Erit̄q; vobis hoc legitimum sempiternū. Mense aūt septīo
decima die mensis: affligetis animas
uras: nullūq; opus facietis siue indi
gena siue aduena qui peregrinant̄ur
inter vos. In hac die expiatio erit uri
atq; mūdatio: ab omnibus peccatis
vestris coram dño mūdabimini. Sab-
batū enī requietionis est: et affligetis
animas vestras religione perpetua.
Expiabit aūt sacerdos qui unct̄ fu-
erit: et cuius manus iniciate sunt ut
sacerdotio fungat̄ pro patre suo. In-
dueturq; stola linea: et vestibus sanctis:
et expiabit sanctuarium et tabernacu-
lum testimonij atq; altare: sacerdotes
q̄ et uniuersum populum. Erit̄q; hec
vobis legitimū sempiternū: ut oretis
pro filijs israel: et pro cunctis peccatis e-
orum semel in anno. Fecit igitur si-
cut p̄ceperat dominus moysi. xvii

Et locutus est dñs ad moysen di-
cens. Loquere aaron et filijs ei⁹
et cunctis filijs israel: dices ad eos. Iste
est sermo quē mandauit dñs dicens.
Homo quilibet de domo israhel: si
occiderit bouē aut ouē: siue capram
in castris uel extra castra: et non obtu-
lerit ad ostium tabernaculi oblatio-
nē dño: sanguinis reus erit. Quasi si

sanguinem fuderit: hic pibit de medio pplꝰ sui. Idco sacerdotꝫ offerre debent filij israhel hostias suas quas occidũt in agro ut sanctificentur domino ãte ostiũ tabernaculi testimonij: et immolent eas hostias pacificas dño. Fundetqꝫ sacerdos sanguinem sup altare domini ad ostiũ tabernaculi testimonij: et adolebit adipem ī odorẽ suauitatis dño: et nequaqꝫ ultra immolabunt hostias suas demonibꝫ cũ ꝓbus fornicati sunt. Legitimũ sempiternũ erit illis et posteris eorum. Et ad ipos dices. Homo de filijs israhel: et de aduenis qui pegrinãtur apud vos qui obtulerit holocaustum suue victimam: et ad ostiũ tabernaculi testimonij nõ adduxerit eam ut offeratur domino: interibit de populo suo. Homo ꝙliber de domo israhel: et de aduenis q̃ pegrinantur inter vos: si comederit sanguinem obtrucabo faciẽ meam ꝺra animam illius: et disperdam eam de populo suo: quia anima carnis ī sanguine ẽ: et ego dedi illũ vobis: ut sup altare ī eo rependatis pro animabꝫ vñis: et sanguis pro anime piaculo sit. Idcirco dixi filijs israhel. Omnis anima ex vobis non comedet sanguinẽ: nec ex aduenis q̃ pegrinantur apud vos. Homo quicunqꝫ de filijs israhel: et de aduenis qui pegrinãtur apud vos: si venatione atqꝫ aucupio ceperit feram uel auẽ quibus vesci licitũ est: fundat sanguinẽ et opiat illũ terra. Anima enim omnis carnis in sanguine ẽ. Vnde dixi filijs israhel. Sanguinẽ vniuse carnis non comedetis: quia anima carnis in sanguine ẽ: et quicunqꝫ comederit illũ interibit. Anima que comederit morticinũ uel captum a bestia tã de indigenis qꝫ de aduenis lauabit vestimenta sua et lauabitur aqua: et contaminatus erit usqꝫ ad vesperũ: et sic ordine mundus erit. Quod si nõ lauerit vestimenta sua uel corpus: portabit iniquitatem suam.

xviij

Locutusqꝫ est dominus ad moysen dicẽs. Loquere filijs israhel: et dices ad eos. Ego sum dominꝰ deꝰ vester. Iuxta consuetudinẽ terre egipti in qua habitastis nõ facietis: et iuxta morem regionis chanaan: ad quã ego introducturꝰ sum vos: nõ agetis: nec ī legitimis eorũ ambulabitis. Facietis iudicia mea et precepta mea seruabitis: et ambulabitis in eis. Ego dominus deus vester. Custodite leges meas atqꝫ iudicia: que faciens homo viuet in eis. Ego dominus deus vester. Omnis homo ad proximã sanguinis sui non accedet ut reueler turpitudinẽ eius. Ego dñs. Turpitudinem patris tui et turpitudinẽ matris tue nõ discoopies. Mater tua est: non reuelabis turpitudinẽ eius. Turpitudinẽ uxoris patris tui nõ discoopies. Turpitudo enim patris tui est. Turpitudinẽ sororis tue ex patre siue ex matre que domi uel foris genita est non reuelabis. Turpitudinem filie filij tui uel neptis ex filia nõ reuelabis: quia turpitudo tua est. Turpitudinem filie uxoris patris tui quã peperit patri tuo et est soror tua: non reuelabis. Turpitudinẽ sororis patris tui non discoopies: quia caro est patris tui. Turpitudinem sororis matris tue non reuelabis: eo q̃ caro sit matris tue. Turpitudinẽ patrui tui nõ reuelabis: nec accedes ad uxorem eius: que tibi affinitate coniũgit. Turpitudinẽ nurus tue nõ reuelabis qꝫ uxor filij tui est: nec discooperies ignominiam eius. Et uxorem fratris tui

nullus accipiat. Turpitudinẽ uxoris fratris tui nõ reuelabis: quia turpitudo fratris tui est. Turpitudinẽ uxoris tue et filie eius nõ reuelabis. Filiam filij eius: et filiã filie illius non limes ut reueles ignominiã eiꝰ: quia caro illius sunt: et talis coitus incestus est. Sororem uxoris tue in pelicatũ illiꝰ non accipies: nec reuelabis turpitudinem eius adhuc illa viuente. Ad mulierem que patitꝰ menstrua nõ accedes: nec reuelabis fœditatẽ eius. Cum uxore proximi tui non coibis: nec seminis cõmixtione maculaberis. De semine tuo nõ dabis ut cõsecretur ydolo nec loch: nec pollues nomen dei tui. Ego dñs. Cum masculo non cõmiscearis coitu femineo: quia abominatio est. Cũ omni pecore nõ coibis: nec maculaberis cũ eo. Mulier non succumbet iumento nec miscebitur ei: quia scelus est. Nec polluamini ī oñibus hijs quibus cõtaminate sunt omnes gẽtes quas ego eiciam ante conspectũ vestrum: et quibus polluta est terra ut visitabo: ut euomat habitatores suos. Custodite legitima mea atqꝫ iudicia: ut nõ faciatis ex oñibus abominationibus istis tam indigenꝫ quã colonus qui pegrinatur apud vos. Omnes enim execrationes istas fecerũt ac gole terre q̃ fuerũt ãte vos: et polluerũt eã. Cauete ergo ne et vos similẽ eutomat cũ pauia feceritis: sicut euomuit gentẽ q̃ fuit ante vos. Omnis alia q̃ fecerit de abominationibus hijs quipiã: peribit de medio pplꝰ sui. Custodite mandata mea. Nolite facere ex ceremonijs hij q̃ fuerunt ante vos: et ne polluamini in eis. Ego dominus deꝰ vester.

xix

Locutusqꝫ est dominus ad moysen dicens. Loquere ad omnem cetũ filioꝝ israhel: et dices ad eos. Sancti eritis: quia ego sanctus sum dominꝰ deus vester. Vir quisqꝫ patrem suũ et matrem suã timeat. Sabbata mea custodite. Ego dñs deꝰ vester. Nolite conuerti ad ydola: nec deos conflatiles faciatis vobis. Ego dñs deus vester. Si immolaueritis hostiam pacificoꝝ dño ut sit placabilis: eo die quo fuerit immolata comedetis eam: et die altera. Quicquid autẽ reliquum fuerit ī diem tertiũ: igne comburetis. Si quis post biduũ comederit ex ea profanus erit et impietatis reus: portabitqꝫ iniquitatem suam quia sanctũ domini polluit: et peribit anima illiꝰ de populo suo. Cumqꝫ messueris segetem terre tue nõ tondebis usqꝫ ad solum hyemẽ terre: nec remanentes spicas colliges: negꝫ in vinea tua racemos et grana decidentia congregabis: sed pauperibꝫ et pegrinis carpenda dimittes. Ego dominus deꝰ vester. Non facietis furtum: nec mẽtiemini: nec decipiet unusquisqꝫ proximũ suum. Non iurabis in nomine meo: nec pollues nomen dei tui. Ego dñs. Nõ facies calumniam proximo tuo: nec vi opprimes eũ. Nõ morabitur opus mercenarij tui apud te usqꝫ mane. Non maledices surdo: nec coram cecꝫ pones offendiculum: sed timebis dñm deũ tuũ: quia ego sum dominus. Nõ facies quod iniquũ est: nec iniuste iudicabis. Nõ consideres plenam pauperis: nec honores vultum potentis. Iuste proximo tuo iudica. Nec eris criminator: nec susurro in populis. Non stabis ꝺra sanguinẽ proximi tui. Ego dñs. Nõ oderis fratrem tuum in corde tuo: sed publice argue eũ: ne habeas sup illo peccatum. Non quæras vlciscere: nec

mentor ceis iniurie ciuium tuoz. Diliges amicū tuū sicut teipm. Ego dñs. leges meas custodite. Jumentū tuū non facies coire cum alterius generis animantibz. Agrum tuū non seres diuerso semine. Veste ex duobus texta ext non induetis. Homo si dormierit cū muliere coitu seminis que sit ancilla etiā nobilis. et tamē pcio nō redempta nec libertate donata: vapulabūt ambo et non morientur: quia non fuit libera. Pro delicto autem suo offeret dño ad ostiū tabernaculi testimonij arietem: orabitq pro eo sacerdos et pro peccato eius coram domino. et repropiciabitur ei: dimittetur q peccū. Quādo ingressi fuerimus terrā. et plantauerimus in ea lignū pomifera: auferetis ꝓputia eoz. Poma que germinat immūda erunt vobis: nec edetis ex eis. Quarto autem anno omnis fructus eoz sanctificabit laudabilis domino. Quinto aūt anno comedetis fructus: cōgregātes poma que proferūt. Ego dominus deus vester. Non comedetis carnem cū sanguine. Nō auguriabimini: nec obseruabitis somnia. Neq in rotundū attondebitis comam: nec radetis barbam. Et sup mortuo nō inducetis carnes vestras: neq figuras aliquas aut stigmata facietis vobis. Ego dominus. Ne prostituas filiam tuā: ne contāminetur terra et impleatur piaculo. Sabbata mea custodite: et sanctuariū meū metuite. Ego dñs. Nō declinetis ad magos: nec ab ariolis aliquid scisciteminī: ut polluamini per eos. Ego dominus deus vester. Coram cano capite consurge: et honora personā senis: et time dominū deū tuum. Ego sum dominus. Si habitauerit aduena i terra vra. et moratꝰ fuerit inter vos. nō reprobetis eū: sed sit inter vos quasi indigena: et diligetis eum quasi vosmetipsos. Fuistis enī et vos aduene in terra egypti. Ego dñs deus vester. Nolite facere iniquū aliquid in iudicio: in regula. in ponderi. in mensura. Statera iusta. et equa sint pondera: iustus modius: equusq sextarius. Ego dominꝰ deus vester: qui eduxi vos de terra egypti. Custodite oīa precepta mea et uniuersa iudicia: et facite ea. Ego dominus. xx

Locutusq est dñs ad moysen dicens. Loquere filijs israhel. Homo de filijs isrl et de aduenis qui habitant in isrl: si quis dederit de semine suo ydolo moloch. morte moriat. Populus terre lapidabit eū: et ego ponam faciem meā cōtra illū. et succidam eū de medio pli sui: eo q dederit de semine suo moloch. et contāminauerit sanctuariū meū. ac polluerit nomē sanctum meū. quod si negligens pls terre et quasi parui pendens imperiū meum. dimiserit hominē qui dedit de semine suo moloch. nec voluerit eum occidere: ponā faciē meam sup hominem illū et cognatiōnē eius: succidāq et ipm et oēs qui cōsenserūt ei. ut fornicarentur cū moloch de medio populi sui. Anima q declinauerit ad magos et ariolos et fornicata fuerit cum eis: ponā faciem meā cōtra eā: et interficiā illā de medio pli sui. Sanctificamini et estote sancti: quia ego sanctus sum dñs deꝰ vester. Custodite ꝓcepta mea: et facite ea. Ego dñs qui sanctifico vos. Qui maledixerit patri suo aut matri: morte moriat. Patri matriq q maledixerit: sanguis eius sit super eum. Si mechatꝰ quis fuerit cū uxore alterius: et adulterū pcreauerit cum coniuge

proximi sui: morte morientur et mechus et adultera. Qui dormierit cū nouerca sua et reuelauerit ignominiā patris sui: morte moriant ambo. Sanguis eoz sit sup eos. Si quis dormierit cū nuru sua utriq moriatur: quia scelus operati sunt. Sanguis eorū sit sup eos. Qui dormierit cū masculo coitu femineo. utriq operatus est nefas: morte moriātur. Sit sanguis eorū sup eos. Qui supra uxorē filiam duxerit matrē eius: sceleratus est. Vbi uis ardebit ei eis: nec ymanebit tanū nefas i medio vestri. Qui cum iumento et pecore coierit. morte moriat: pcus q occidite. Mulier q succubuerit cuilibet iumento: simul morietur cū eo. Sanguis eoz sit sup eos. Qui acceperit sororem suam filiā patris sui uel filiā matris sue et viderit turpitudinē eius. illaq cōspexerit fratris ignominiā: nefariā rem operati sunt. Occidentur i conspectu pli: eo q turpitudinē suā mutuo reuelauerint: et portabūt iniquitatem suam. Qui uxorem cum muliere i fluxu menstruo. et reuelauerit turpitudinem eius. ipsaq aperuerit fontē sanguinis sui: interficientur ambo de medio pli sui. Turpitudinem matertere et amitę tue non discoopies. Qui hoc fecerit ignominiam carnis sue nudauit: portabunt ambo iniquitatem suā. Qui uxorem cum uxore patrui uel auunculi sui et reuelauerit ignominiā cognationis sue: portabūt ambo peccatū suū. Absq liberis morientur. Qui duxerit uxorem fratris sui rem facit illicitam: turpitudinē fratris sui reuelauit: absq filijs erit. Custodite leges meas atq iudicia et facite ea: ne et uos euomat terra quā ingraturi estis et habitaturi. Nolite ambulare in legitimis nationū. quas ego expulsurus sū ante vos. Omnia enī hec fecerūt: et abominatus sum eas. Vobis aut loquor. Possidete terrā eoz quā dabo vobis i hereditatem: terrā fluentē lacte et melle. Ego dñs deus vester: qui separaui vos a cęteris ꝓplis. Separate ergo et vos iumentū mūdū ab immūdo: et auem mundam ab immunda. Ne polluatis animas vestras in pecore et auibus et cunctis que mouentur in terra: et q vobis ostendi esse polluta. Erītis sancti michi: quia sanctꝰ ego sum dñs: et separaui vos a cęteris ꝓplis ut essetis mei. Vir siue mulier i quibz phitonicꝰ uel diuinationis fuerit spiritꝰ. morte moriantur: lapidibus obruent eos. Sanguis eoz sit super illos. xxi

Dixit quoq dñs ad moysen. Loquere ad sacerdotes filios aaron: et dices ad eos. Ne contamineꝫ sacerdos in mortibz ciuiū suoz. nisi tantū in consanguineis ac ꝓximis: id est sup patrem et matrem. et filiū et filiam. fratrem quoq et sororem virginem. que non est nupta viro: sed nec i principe populi sui contāminabitur. Nec radent caput nec barbā: neq i carnibus suis facient incisuras. Sancti erūt deo suo: et nō polluent nomen eiꝰ. Incensum eoꝝ dñi et panes dei sui offerūt: et ideo sancti erunt. Scortū et vile prostibulum nō ducet uxorem: nec eam que repudiata est a marito. quia ꝛcu secratus est deo suo: et panes ꝓpositionis offert. Sit ergo sanctꝰ. quia et ego sanctꝰ sum dominus q sanctifico vos. Sacerdotis filia si deprehensa fuerit in stupro. et violauerit nomē patris sui. flammis exurent. Pontifex id est sacerdos maximus inter fratres suos. super cuius caput fusum ē unctionis

oleum·et cuius manus in sacerdotio
cõsecrate sunt. Vestitusq; est sanctis
vestibꝫ:caput suũ nõ discooperiet·vesti-
menta nõ scindet:& ad omnẽ mortuũ
nõ ingrediẽ. oñino. Sup pr̃e quoq;
suo et matre nõ contamĩnabit̃:nec
egredietur de sanctis ne polluat san-
ctuariũ dñi:quia oleũ sancte unctõnis
dei sui sup eum est. Ego dñs. Virginẽ
ducet uxorẽ. Viduã aũt et repudiatã
et sordidã atq; meretricem nõ accipiet
sed puellã de populo suo:ut non uilescat
stirpem generis sui uulgo genꝰ sue:
quia ego dominꝰ qui sanctifico eum.
Locutusq; est dñs ad moysen dicens.
Loquere ad aaron. Homo de semine
tuo p familias qui habuerit maculã
non offeret panes deo suo:nec accedet
ad mĩisteriũ eius. Si cecus fuerit·si
claudꝰ·si uel paruo uel grandi & torto
naso:si fracto pede si manu·si gibbus
si lippus·si albuginem habens ĩ oculo·
si iugem scabiem·si impetiginem ĩ cor-
pore·uel herniosus:oñis ꝙ habuerit
maculam de semine aaron sacerdotis·
nõ accedet offere hostias dño nec pa-
nes deo suo. Vescetur tamen panibus
qui offerũtur ĩ sãctuario·ita dũtaxat·
ut intra uelum non ingrediat̃:nec ac-
cedat ad altare qui maculam habet:
et nõ contamĩnare nõ debet sanctuariũ
meum. Ego dominꝰ ꝙ sanctifico eos.
Locutus est ergo moyses ad aaron &
ad filios eius et ad omnem israhel·
omnia ꝙ sibi fuerant imperata. xxij

Locutusq; ē dñs ad moysen
dicens. Loquere ad aaron & ad
filios eius·ut caueãt ab his ꝙ con̄se-
crata sũt filioꝝ isrl:et nõ cõtamĩnẽt
nomen sanctificationũ mihi·que ipsi
offerunt. Ego dñs. Dic ad eos:et ad
posteros eoꝝ. Omnis homo ꝙ accesserit
de stirpe vestra ad ea que consecrata
sunt·et que obtulerũt filij isrl dño
in quo est immũditia:peribit coram
dño. Ego sum dominus. Homo de
semine aaron qui fuerit leprosus aut
patiens fluxum seminis·non uescetur
de his ꝙ sanctificata sũt michi:donec
sanetur. Qui tetigerit immũdum sup
mortuo·et ex quo egreditur semen ĩti
coitus·& qui tãgit reptile & quodlibet
immũdum suũs tactus est sordidus·
immundus erit usq; ad uesperum:et
non uescetur his ꝙ sãctificata sũt:sed
cũ lauerit carnẽ suã aqua et occubue-
rit sol·tunc mundatus uescetur de san-
ctificatis·quia cibꝰ illi ẽ. Morticinũ
et raptum a bestia nõ comedent:nec
polluentur in eis. Ego sũ dñs. Custo-
diant p̃cepta mea·ut nõ subiacant
peccato:et moriãtur in sanctuario cũ
polluerint illud. Ego dominus: qui
sanctifico eos. Omnis alienigena nõ
comedet de sanctificatis. Inquilinus
sacerdotis et mercennarius non uescẽ
ex eis. Que autem sacerdos emerit·et
ꝙ uernaculus domꝰ eius fuerit:hij com-
edent ex eis. Si filia sacerdotis cuilibet
ex populo nupta fuerit:de his ꝙ san-
ctificata sũt·et de primitijs non uescet.
Sinaũt uidua uel repudiata & absq;
liberis reũsa fuerit ad domum patris
sui: sicut puella cõsueuerat·alẽ cibis
patris sui. Omnis alienigena com-
edendi ex eis nõ habet potestatem. Qui
comederit de sanctificatis p ignoran-
tiam·addet quintam partem cum eo
ꝙ comedit·et debit sacerdoti ĩ sanctu-
arium: nec cõtamĩnabunt sanctifica-
ta filioꝝ israhel que offerũt dño:
ne forte sustineant iniquitatem delicti
sui·cum sanctificata comederint. Ego
dominꝰ:qui sanctifico eos. Locutusq;

est dñs ad moysen dicẽs. Loquere ad
aarõ et filios eius·et ad oñes filios
isrl:dicesq; ad eos. Homo de domo
israhel et de aduenis ꝙ habitãt apud
vos·qui obtulerit oblationem suam
uel uota soluens uel sponte offerens:
quicquid illud obtulerit ĩ holocaustũ
dñi ut offeratur p uos:masculus im-
maculatus erit ex bobus ex ouibus &
ex capris. Si maculam habuerit non
offeres:neq; erit acceptabile. Homo
qui obtulerit victimã pacificorũ dño·
uel uota soluens uel sponte offerens
tam de bubus q̃ de ouibꝰ:immacula-
tum offeret ut acceptabile sit. Omnis
macula non erit in eo. Si cecũ fuerit·
fractũ·si cicatricem habens·si papu-
las aut scabiem·aut impetiginẽ·non
offeres ea domino:nec adolebitis ex
eis sup altare dñi. Bouem & quẽ aure
et cauda amputatis uolũtarie offere
pres:votum autem ex his solui non
potest. Omne animal qd̃ uel cõtritis
uel uulsis uel scabis·ablatisq; testiculi
est non offeres dño:et in terra uestra
hoc omnino ne facietis. De manu a-
lienigene nõ offeres panes deo uõ·
et quicquid aliud dare voluerit·quia
corrupta et maculata sunt om̃ia:nõ
suscipietis ea. Locutusq; est dominus
ad moysen dicẽs. Bos·ouis·& capra
cũ genita fuerint·septem diebꝰ erunt
sub ubere matris sue: die aũt octauo
et deinceps offerri poterũt dño. Sive
illa bos sive ouis non immolabunt̃
una die cũ fetibꝰ suis. Si immolaueris
victimam pro gratiarũ actione dño
ut possit esse placabilis:eodẽ die com-
edetis eam. Non remanebit quicq; in
mane alterꝰ diei. Ego dñs. Custodi-
te mandata mea:et facite ea. Ego do-
minus. Ne polluatis nomen meum
sanctũ: ut sanctificer in medio filiorũ
isrl. Ego dominꝰ·qui sanctifico vos:
et eduxi de terra egipti·ut essem vobis
in deum. Ego dominus. xxiij

Locutusq; est dñs ad moysen di-
cens. Loquere filijs israhel:et di-
res ad eos. Hec sunt ferie dominũ:ñs
vocabitis sanctas. Sex diebus facie-
tis opus: dies septimꝰ quia sabbati
requies est·vocabitur sanctꝰ. Omne
opus non facietis in eo. Sabbatum
domini est in cunctis habitationibꝰ ve-
stris. Hec sunt ergo ferie dñi sanctꝰ:ñs
celebrare debetis ꝛ̃poribus suis. In Men-
se primo quarta decima die mensis
ad uesperum phase dñi est:et quinta
decima die mensis huius solennitas
azimoꝝ domini est. Septem diebus
azima comedetis. Dies primus erit
vobis celeberrimus·sanctusq;. Omne
opus seruile non facietis in eo:sed of-
feretis sacrificium ĩ igne dño·septem
diebus. Dies autẽ septimꝰ erit celebri-
or et sanctior:nullũq; seruile opus fa-
cietis in eo. Locutusq; est dominꝰ ad
moysen dicens. Loquere filijs israhel:
et dices ad eos. Cum ingressi fueritis
terram quã ego dabo vobis et messue-
ritis segetem:feretis manipulos spica-
rum primicias messis vestre ad sacer-
dotem. Qui eleuabit fascículũ coram
domino ut acceptabile sit pro vobis
altero die sabbati:& sanctificabit illũ.
Atq; in eodem die quo manipulus
consecratur·offetur agnus immacu-
latus anniculus in holocaustum dñi:
et libamenta offerent̃ cum eo duæ deci-
me similæ conspersæ oleo in incensum
domini odorem suauissimũ: liba
quoq; vini·quarta pars hin. Panẽ
et polentam et pultes non comedetis
ex segete:usq; ad diem qua offeratis

ę ea dño vestro. Preceptū ē sempiternū
in generatiōnibz ꝙ̄ habitaculis
vestris. Numerabitis ergo ab altera
die sabbati ī quo obtulistis manipu-
lum primitiarum septem ebdomades
plenas usqz ad alterā diē epleti⁹ ebdo-
made septime id ē quinquagin-
ta dies: et sic offeretis sacrificiū nouū
dño. ex omnibus habitaculis vestris
panes primiciarū duos de duabus
decimis similę fermētate: quos coque-
tis in primitias dñi. Offeretisqz cum
panibz septem agnos īmaculatos
anniculos. et vitulū de armento unū
et arietes duos: et erunt in holocaustū
cū libamentis suis in odorē suauissi-
mum dño. Facietis ꝙ hircū pro pecca-
to: duosqz agnos āniculos hostias
pacifico⁹. Cumqz eleuauerit eos sacer-
dos cum panibz primitiaz coꝝ dño:
cedent in vsum ei⁹. Et vocabitis hūc
diem celeberrimum atqz sanctissimum.
Omne opus seruile nō facietis in eo.
Legitimū sempiternum erit in cunctis
habitaculis ꝙ generationibus vestris.
Postqz autem mlueritis tegrē terre
vestre nō tondebitis eam usqz ad solū:
nec remanentes spicas colligetis: sed
pauperibus et pegrinis dimittetis eas.
Ego sum dñs deus vester. Locutusqz ē
dominus ad moysen dicens. Loquere
filijs israhel. mense septimo ꝓma die
mensis erit vobis sabbatum memori-
ale clangentibus tubis: et vocabitur
sanctū. Omne opus seruile nō facietis
in eo: ꝙ offeretis holocaustum domino.
Locutusqz ē dominꝰ ad moysen dicēs.
Decimo die mensis hui⁹ septimi dies
reppiationum erit celeberrimus: et vo-
cabitur sanctus: affligetisqz animas
vestras in eo: et offeretis holocaustum
dño. Omne opus seruile non facietis
in tempore diei hui⁹ quia dies ꝓpia-
tionis est: ut placetur vobis dominꝰ
deus vester. Omnis anima q̄ affligi
non fuerit die hac pībit de ꝑplis suis:
et que operis quippiam fecerit: delebo
eam de ꝑplo suo. nichil ergo operis fa-
cietis ī eo. Legitimū sempiternum erit
vobis in cunctis generationibz et ha-
bitationibz vestris. Sabbatum requie
tionis ē: et affligetis animas vestras.
Die nono mensis septimi. a vespere
usqz ad vesperū celebrabitis sabbata
vestra. Et locutꝰ ē dominus ad moy-
sen dicens. Loquere filijs israhel. Ql
quīdecimo die mensis huius septimi
erunt feriē tabernaculorum septē diebus
domino. Dies primus vocabitur ce-
leberrimus atqz sanctissimus. Omne
opus seruile nō facietis in eo: et septē
diebus offeretis holocausta dño. Die⁹
quoqz octauus erit celeberrimus atqz
sanctissimus: et offeretis holocaustum
dño. Est enī cetus atqz collecte. Omne
opus seruile nō facietis in eo. Hę sūt
ferie domini quas vocabitis celeberri-
mas atqz sanctissimas: offeretisqz in
eis oblationes domino. holocausta ꝙ
libamenta iuxta ritum vnuscuiusqz
diei: excepto sabbatis dominī donis
qz vestris. et que offertis ex voto vel ī
spōte tribuitis dño. A quintodecimo
ergo die mensis septimi quando con-
gregaueritis omnes fructus terre vre
celebrabitis ferias dñi septem diebus.
Die primo et die octauo erit sabbatū:
id ē requies. Sumetisqz vobis die pri-
mo fructus arboris pulcerime palmas
qz palmarum et ramos ligni den-
sarum frondium. ꝙ salices de torrente.
ꝙ letabimini coram domino deo vo-
stro: celebrabitisqz solemnitatem dñs septē
diebus per annū. Legitimū sempiternū

erit in generationibus vestris. In mense
septimo festa celebrabitis et habitabitis
in umbraculis septem diebz. Omnis
qui de genere est israhel manebit ī taber-
naculis: ut discant posteri vestri q̄ in
tabernaculis habitare fecerī filios israhel cū
educerē eos de tra egipti. Ego dñs deus
vester. Locutusqz est moyses super sole-
mnitatibz dñi ad filios israhel. xxiij
Et locutus ē dominꝰ ad moysen
dicens. Precipe filijs israhel: ut
offerant tibi oleū de oliuis purissimū
ac lucidū ad concinnandas lucernas
iugiter extra velum testimonij in taber-
naculo federis. Ponetqz eas aarō a ve-
spere usqz in mane coram dño: iuxta
ritum perpetuo ī generationibus vestris.
Hux candelabrū mundissimū ponent
semp in cōspectu dñi. Accipies quoqz
similā. et coques ex ea duodecī panes:
qui singuli habebunt duas decimas.
Quoꝝ senos altrinsecus sup mensam
purissimā coꝝ dño. Statues et pones
super eos thus lucidissimū: ut sit panis
in monimentū oblationis dño. Per
singla sabbata mutabunt coꝝ dño.
suscepti a filijs israhel federe sempiter-
no: erunt qz aaron et filiorum eius ut
comedant eos ī loco sancto: quia san-
ctum sanctoꝝ est de sacrificijs dñi iure
perpetuo. Exce aūt egressus filij⁹ mulieris
israhelitidis quę pepererat de viro egi-
ptio inter filios israhel: iurgatus ē in
castris cū viro israhelite. Cumqz blasphe-
masset nomen dñi: et maledixisset ei:
adductus ē ad moysen. Vocabat aūt
mater ei⁹ salumith filia dabri: de tribu
dan. Miseruntqz eum in carcerē: donec
noscerent quid iuberet dominus. Qui lo-
cutus ē ad moysen dicens. Educ blas-
phemū extra castra: et ponant omnes
qui audierunt manꝰ suas sup caput
eius. et lapidet eum ꝑplus uniuersus: et
ad filios israhel loquēris. Homo qui
maledixerit deo suo portabit peccatū
suū: et qui blasphemauerit nomē dñi
morte moriat. Lapidibus opprim⁹ et
eum omnis multitudo populi. Sive
ille ciuis seu pegrinus fuerit: q̄ blasphe-
mauerit nomen dñi morte moriatur.
Qui percusserit et occiderit hominē: mo-
te moriatur. Qui percusserit animal
reddat vicariū: id ē animā ꝓ anima.
Qui irrogauerit maculā ciuiliter ciuiū
suoꝝ: sicut fecit. sic fiet ei. Fracturā pro
fractura: oculū pro oculo: dentem pro
dente reddet. Qualem inflixerit ma-
culam. talē sustinere cogetur. Qui per-
cusserit iumentum. reddat aliud. Qui
percusserit hominē. punietur. Equum
iudiciū sit inter vos. sive pegrin⁹ sive
ciuis peccauerit: quia ego sum dñs
deꝰ vester. Locutusqz ē moyses ad filios
israhel: et eduxerunt eum q̄ blasphe-
mauerat extra castra: ac lapidibz op-
presserunt. Fecerūtqz filij israhel: sicut
preceperat dominus moysi. xxv.
Locutusqz est dominꝰ ad moysen
in monte synai dicens. Loquere
filijs israhel: et dices ad eos. Quando
ingressi fueritis terram quā ego dabo
vobis: sabbatizet sabbatum dño. Sex
annis seres agrum tuū: et sex annis
putabis vineam tuam: colligesqz fru-
ctus eius. Septimo aūt anno sabbatū
erit terre. requietionis dñi. Agrū
nō seres: et vineam nō putabis. Que
sponte giguet humꝰ nō metes: ꝙ uuas
primitiaz tuarū nō colliges ñsi vindē-
miam. Annus enim requietionis ter-
re est. Sed erunt vobis in cibum: tibi
et seruo tuo. ancille ꝙ mercenario tuo:
et aduene qui pegrinatur apud te.
Jumētis tuis et pecoribus oīa que

nascũtur p̃hibunt tibũ. Numerabis
quoq; tibi septem ebdomadas ãnoꝝ:
id est septies septem · que simul faciũt
quadraginta nouem: & dabis buccina
mẽse septimo decima die mẽsis pp̃i-
ationis tue: in uniuersa ira tua. San-
ctificabisq; annũ quinquagesimũ: et
vocabis remissionem cũctis habitato-
ribus terre tue. Ipse ẽ enĩ iubileꝰ. Redeet
homo ad possessionem suam: et unus-
quisq; rediet ad familiam pristinam:
quia iubileus est et quinquagesimus
annꝰ. Nõ seretis neq; metetis: sponte
in agro nascentia · et primitias uinde-
miẽ non colligetis ob sanctificationẽ
iubilei: sed statim ablata comedetis.
Anno iubilei rediens omnes ad posses-
siones suas. Quãdo uendes quippiã
ciui tuo: uel emes ab eo · ne contristes
fratrem tuum: sed iuxta numerũ ãnoꝝ
iubilei emes ab eo: & iuxta supputatio-
nem frugum uendet tibi. Quantoplus
anni remanserint post iubileũ: tanto
carior et preciũ: quãto minꝰ temporis
numerabitur: tãto minoris & empti-
onis constabit. Tempꝰ enĩ frugũ uendet tibi.
Nolite affligere contribules uestros:
sed timeat unusquisq; deũ suũ: quia
ego dñs deus uester. Facite precepta
mea · & iudicia custodite · et implete ea
ut habitare possitis in terra absq; ullo
pauore · & gignat uobis humꝰ fructus
suos quibus uescimini usq; ad satu-
ritatem: nullius impetum formidãtes.
Quod si dixeritis quid comedemꝰ an-
no septimo si non seuerimus neq; col-
legerimus fruges nostras: dabo bene-
dictionẽ meã uobis ãno sexto · & faciet
fructus trium annorũ: seretisq; anno
octauo · & comedetis ueteres fruges us-
q; ad nonum annum. Donec noua
nascantur edetis uetera. Terra quoq;
non uendet in perpetuũ quia mea est: et
vos aduene et coloni mei estis. Unde
cuncta regio possessionis uestre sub re-
demptionis conditione uendetur. Si
attenuatus frater tuus uendiderit pos-
sessiunculã suã · et uoluerit propinquus
eius: potest redimere quõ ille uenditerat.
Si nec hõ habuerit proximũ · et ipse
ꝑcium ad redimendum poterit inue-
nire: computabũtur fructus ex eo tem-
pore quo uendidit · et quod reliquũ
est reddat emptori: sicq; recipiet posses-
sionem suam. Quod si non inuenerit
manus eius ut reddat precium: habebit
emptor quõ emerat usq; ad ãnum iubi-
leum. In ipso enĩ oĩs uenditio redit
ad dñm · & ad possessorem pristinum.
Qui uendiderit domum intra urbis
muros: habebit licentiam redimẽdi
donec unus impleatur annꝰ. Si nõ
redemerit & ãni circulꝰ fuerit euolu-
tus: emptor possidebit eam · et posteri eius
imperpetuũ: & redimi non poterit · & iam
in iubileo. Si autem in uilla fuerit
domꝰ que muros non habet: agrorũ
iure uenietur. Si ante redempta non
fuerit: in iubileo reuertetur ad dominũ.
Edes leuitaꝝ que in urbibus sunt: semper
habent redimi. Si redempte nõ fuerit
in iubileo reuertentur ad dominos:
quia domus urbium leuitarum pro
possessionibus sunt inter filios israhel.
Suburbana autem eorũ nõ uenient:
quia possessio sempiterna est. Si attenu-
atus fuerit frater tuus et infirmus
manu · et susceperis eũ quasi aduenã
et peregrinũ et uixerit tecũ: ne accipias
usuras ab eo: nec amplius quã dediſti.
Time deum tuum: ut uiuere possit fra-
ter tuus apud te. Pecuniã tuam non
dabis ei ad usurã: & fruguum supabun-
dantiã nõ exiges. Ego dñs deꝰ uester

qui eduxi uos de terra egipti · ut darem
uobis terram chanaan: et essem uester
deus. Si paupertate compulsus uendi-
derit se tibi frater tuus: nõ eũ opprimes
seruitute famulorũ: sed quasi mercen-
narius et colonus erit. Usq; ad ãnũ
iubileum operabitur apud te: et postea
egredietur cũ liberis suis: et reuertetur
ad cognationem et ad possessionem
patrũ suoꝝ. Mei enim serui sũt: ego
eduxi eos de terra egipti. Non uenient
conditione fugrũ. Ne affligas eũ per
potentiã: sed timebis deũ tuũ. Seruꝰ
& ancilla sint uobis de nationibus que
in circuitu uestro sunt · et de aduenis
q̃ peregrinant apud uos: uel q̃ ex his
nati fuerint in terra uestra. Hos habe-
bitis famulos: et hereditario iure trãs-
mittitis ad posteros: ac possidebitis
interminos · fratres autẽ uestros filios
israhel · ne opprimatis pr potentiam.
Si inualuerit apud uos manus ad-
uene atq; peregrini · et attenuatꝰ frater
tuus uenditerit se ei · aut cuiusq; de stirpe
eius: post uenditionem potest redimi.
Unus uoluerit ex fratribus suis redimere
eum: et patruus et patruelis · et cõsan-
guineus · et affinis. Si autem et ipse
potuerit · redimet se · supputatis dũta-
xat annis a tempore uenditionis sue
usq; in annũ iubileũ: et pecunia qua
venditus fuerat iuxta annoꝝ numerꝰ
et rationẽ mercennarij supputata. Si
plures fuerint anni qui remanẽt usq;
ad iubileũ · iuxta hos reddet & preciũ:
si pauci · ponet rationem cum eo iuxta
ãnorum numerꝰ: et reddet emptori qđ
reliquum est · annoꝝ quibus ãte fuerit
uenditus apud eum. Non affliget eũ
violenter in conspectu tuo. Quod si p
hec redimi non potuerit: ãno iubileo
egredietur cum liberis suis. Mei enim
sunt filii israhel: quos eduxi de tra
egipti. Ego dñs deꝰ uester.

Non facietis uobis ydolum & scul-
ptile: nec titulos erigetis: nec in-
signe lapidẽ ponetis in terra uã ut ado-
retis eum. Ego enĩ sum dñs deꝰ uester.
Custodite sabbata mea: et pauete ad
sanctuariũ meum. Ego dominꝰ. Si
in ꝑceptis meis ambulaueritis & man-
data mea custodieritis et feceritis ea:
dabo uobis pluuias tẽporibus suis.
Et terra gignet germen suũ: et pomis
arbores replebũtur. Apprehendet mes-
sium uindemia & uindemia
occupabit sementẽ: & comedetis panẽ
uestrum in saturitate: et absq; pauore
habitabitis in terra uestra. Dabo pa-
cem in finibus uestris: dormietis · et
nõ erit qui exterreat. Auferam malas
bestias: et gladius nõ transibit termi-
nos uestros. Persequemini inimicos
uestros: & corruent coram uobis. Per-
sequentur quinq; de uestris centũ alie-
nos: et centum de uobis decem milia.
Cadent inimici uestri gladio in con-
spectu uestro. Respiciam uos & crescere
faciã: multiplicabimini: & firmabo pa-
ctum meum uobiscum. Comedetis ue-
tustissima ueterũ: & uetera nouis super-
uenientibus proicietis. Ponã tabernac
culũ meũ in medio uestri: & nõ abiciet
uos aĩa mea. Ambulabo inter uos · et
ero uester deꝰ: uosq; eritis ꝑplus meus.
Ego dñs deus uester · qui eduxi uos
de terra egiptioꝝ ne seruiretis eis: et q̃
contrigi cathenas ceruicum uestrarũ
ut incedretis erecti. Quod si nõ audie-
ritis me · nec feceritis omnia mãdata
mea si sprueritis leges meas et iudi-
cia mea contempseritis ut nõ faciat
ea que a me cõstituta sunt · & ad irritũ
perducatis pactum meum: ego quoq;

hec facia vobis. Visitabo vos velocitet in egestate 7 ardore qui consūāt oculos vestros: 7 consumat animas vestras. Frustra seretis sementem: que ab hostibus deuorabit. Ponam faciē meam contra vos: 7 corruetis coram hostibus vris: 7 subiciemini his qui oderunt vos. Fugietis nemine persequente. Si autem nec sic obedieritis michi: addam correptiones vestras septuplum ppter peccata vestra: 7 conteram superbiam durities vestre. Dabo q vobis celum desup sicut ferrum: et terram eneam. Consumetur in cassū labor vester: nō proferet terra genimen: nec arbores poma prebebūt. Si ambulaueritis ex aduerso michi: nec volueritis audire me: addam plagas vestras usq in septuplum ppter peccata vestra. Emittāq in vos bestias agri que consumant vos et pecora vestra: et ad paucitatem redigāt: deserteq sicut vie vestre. Quod si nec sic volueritis recipe disciplinam sed ambulaueritis ex aduerso michi: ego quoq cōtra vos aduersus incedā et percutiā vos septies ppter peccata vestra: inducamq sup vos gladiū vltorē federis mei. Cūq cōfugeritis in urbes mittā pestilentiā i medio vestri: 7 trademini in manibus hostiū postq cōfregero baculū panis vestri: ita ut decē mulieres in vno clibano coquant panes 7 reddant eos ad pondus: et comedetis 7 non saturabimini. Si autem nec pr hec audieritis me: sed ambulaueritis contra me: et ego incedam aduersus vos in furore contrario: 7 corripiam vos septē plagis propter peccata vra: ita ut comedatis carnes filiorū vestroꝝ: et filiarū vrarū. Destruam excelsa vra: et simulacra cōtingā. Cadetis inter ruinas ydolorū vrorū: 7 abominabit vos anima mea: in tantum ut urbes vras redigam i solitudinē: et deserta faciam sanctuaria vestra: nec recipiā ultra odorem suauissimū: dispergam q terram vram: et stupebūt super ea inimici vri cū habitatores illi⁹ fuerit. Vos autem dispergam in gentes: et euaginabo post vos gladium: eritq terra vestra deserta: et ciuitates dirute. Tunc placebūt terre sabbata sua cunctis diebus solitudinis sue: quando fueritis in terra hostili. Sabbatizabit et requiescet in sabbatis solitudinis sue: eo q non requieuerit in sabbatis vris: quando habitabatis in ea. Et q de vobis remanserint dabo pauorē in cordibus eorū: in regionibus hostiū. Terrebit eos sonus folij volantis: et ita fugient quasi gladium. Cadent nullo sequente: 7 corruent singuli super fratres suos: ēt bella fugientes. Nemo vrū inimicis audebit resistere. Peribitis inter gēes: 7 hostilis vos ira consumet. Quod si et de his aliq remanserint tabescent in iniquitatibus suis in terra inimicorum suorū: 7 propter peccata patrū suorū et sua affligentur. donec confiteantur iniquitates suas et maiorū suorū quibus preuaricati sunt in me: et ambulauerit ex aduerso michi: ambulabo igitur et ego cōtra eos: 7 inducam illos in terrā hostilem donec erubescat incircumcisa mens eorū. Tunc orabūt pro impietatibus suis: et recordabor federis mei: quod pepigi cū iacob 7 ysaac: 7 abrahā. Terre q memor ero: q cū relicta fuerit ab ea complacebit sibi in sabbatis suis: patiens solitudinem propter illos. Ipsi vero rogabūt pro peccatis suis: eo q abiecerunt iudicia mea 7 leges meas

despexerint. Attamen etiā cū essent in terra hostili: nō penitu⁹ abieci eos: neq sic despexi ut consumerem: et irritum facerem pactū meū cū eis. Ego enim sū dūs deus eor: 7 recordabor federis mei pristini: quādo eduxi eos de tra egipti in cōspectu gentiū ut essem deus eorū. Ego dominus deus. Hec sunt iudicia atq precepta et leges quas dedit dūs inter se 7 inter filios israhel in monte synai: per manum moysi. xxvij.

Locutusq est dūs ad moysen dicens. Loquere filijs israhel: 7 dices ad eos. Homo qui votū fecerit et sponderit deo animā suā: sub estimatione dabit preciū. Si fuerit masculus a vicesimo āno usq ad sexagesimū ānū dabit quinquaginta siclos argenti ad mensurā sanctuarij: si mulier: triginta. A quinto autem anno usq ad vicesimū masculus dabit viginti siclos: femina decē. Ab vno mense usq ad annum quinq p masculo dabunt quinq sicli: pro femina tres. Sexagenari⁹ et ultra masculus dabit quindecī siclos: femina decē. Si pauper fuerit 7 estimationem reddere nō valebit: stabit cora sacerdote: 7 quantum ille estimauerit et viderit eū posse reddere: tantū dabit. Animal autem qđ immolari potest dño si quis vouerit sanctū erit et mutari nō poterit: id est nec melior malo: nec pior bono. Quod si mutauerit: et ipsum qđ mutatū est: et illud pro quo mutatū est consecratū erit dño. Animal immūdum qđ immolari dño nō potest si quis vouerit adducet āte sacerdotē: q diiudicās vtrum bonū an malū sit: statuet pretium. Quod si dare voluerit is qui offert: addet supra estimationē quintā partem. Homo si vouerit domū suā et sanctificauerit dño: considerabit eā sacerdos vtrum bona an mala sit: et iuxta preciū qđ ab eo fuerit constitutū venundabitur. Si nauit ille qui vouerat voluerit redimere eā dabit quintā partem estimationis supra: 7 habebit domū. Quod si agrum possessionis sue vouerit et consecrauerit domino: iuxta mensuram sementis estimabit preciū. Si triginta modijs ordei seritur terra: quinquaginta siclis vendetur argenti. Si statim ab āno incipientis iubilei vouerit agrum: quāto valere potest: tanto estimabitur. Si nauit post aliquātum temporis: supputabit sacerdos pecuniā iuxta annoꝝ qui reliqui sunt numerū usq ad iubileum: et detrahetur ex precio. Quod si voluerit redimere agrū ille q vouerat: addet quintam partē estimate pecunie: et possidebit eam. Si nauit volueritq redimere · sed alteri cuilibet fuerit venundatus · ultra cū qui vouerat redimere nō poterit: quia cū iubilei venerit dies sanctificatus erit domino: 7 possessio cōsecrata ad ius pertinet sacerdotum. Si ager emptꝰ est 7 nō de possessione maiorū sanctificatus fuerit dño: supputabit sacerdos iuxta annorum numerū usq ad iubileū precāū: 7 dabit ille q vouerat eum domino. In iubileo autem reuertetur ad priorem dominum q vendiderat eum: 7 habuerat in sorte possessionis sue. Omnis estimatio sicli sanctuarij ponderabitur. Si clus viginti obulos habet. Primogenita q ad deum pertinet nemo sanctificare potest et vouere. Sive bos sive ouis fuerit: dñi sūt. Quod si immūdū est animal: redimet qui obtulit iuxta estimationem suam: et addet quintā partem precij. Si redimere noluerit

vendẽ alteri: quãtocũq; fuerit ãre estimatũ. Nũe qđ dño cõsecrat siue homo fuerit siue animal siue ager non uenũet: nec redimi poterit quicquid semel fuerit cõsecratũ. Sanctũ sanctorũ erit dño. Et oĩs cõsecratio ĩ offert ab hoĩne nõ redimetur: sed morte morietur. Omnes decime ire siue de pomis arborum siue de frugibz dñi sũt: z illi sanctificant. Si qs aũt voluerit redimere decimas suas: addet quintam partem earz oĩm decimarz. Boues et oues et capre ẽ sub pastoris virga mãsũt: quicquid decimũ uenerit sanctificabit dño. Nõ eligetur nec bonũ nec malũ: nec altero cõmutabit. Si qs mutauerit: z qđ mutatũ ẽ: z p quo mutatũ est sanctificabit dño: z nõ redimet. Hec sũt precepta q̃ mãdauit dñs moysi ad filios israhel: in monte synai. Explanat liber leuitici. Incipit liber numeri. j. uacat

Locutusq; est dominus ad moysen in deserto synai ĩ tabernaculo federis: prima die mensis secundi ãno altero egressionis eorũ ex egipto dicens. Tollite summam uniuerse congregationis filiorz israhel p cognationes z domos suas: et nomina singulorz: quicquid sexus ẽ masculini a vicesimo ãno et supra: oĩm virorz fortiũ ex israhel: z numerabitis eos p turmas suas tu et aaron. Erunq; vobiscum principes tribuũ ac domorz ĩ cognationibz suis: quorz ista sunt nomina. De tribu ruben: elysur filius sedeur. De tribu symeon: salamihel filius surisaddai. De tribu iuda: naason filius amminadab. De tribu issachar: nathanael filius suar. De tribu zabulon: eliab filius helon. Filiorz aũt ioseph de tribu ephraim: elisama filij ammiud. De tribu manasse: gamalihel filij phadassur. De tribu beniamin: abidan filius gedeonis. De tribu dan: ahiezer filij ammisaddai. De tribu aser: phegiel filius ochran. De tribu gad: eliasaph filius duel. De tribu neptalim: ahira filij enan. Hij nobilissimi principes multitudinis p tribus et cognationes suas: et capita exercitus israhel: quos tulerũt moyses z aaron cum oĩbz vulgi multitudine: et congregauerũt primo die mensis secũdi recensentes eos p cognationes et domos ac familias: et capita et nomina singulorz a vicesimo ãno et supra: sicut preceperat dominꝰ moysi. Numerati sunt in deserto synai de ruben primogenito israhelis per generationes et familias ac domos suas: et nomina capitum singulorz: omne qđ sexus ẽ masculini a vicesimo ãno et supra procedentium ad bellũ: quadraginta sex milia quingẽti. De filijs symeon per generationes et familias ac domos cognationũ suarz recensiti sunt per nomina et capita singulorũ: omne quod sexus est masculini a vicesimo ãno et supra procedentium ad bellum: quinquaginta nouem milia trecenti. De filijs gad p generationes z familias ac domos cognationum suarũ: recensiti sunt per nomina singulorũ a vigesimo ãnis et supra oĩnes qui ad bella procederent: q̃draginta quinq; milia sexcẽti quinquaginta. De filijs iuda p generationes z familias ac domos cognationũ suarz et nomina singulorum a vicesimo ãno et supra oĩnes qui poterant ad bella procedere recensiti sunt: septuaginta quatuor milia sexcenti. De filijs issachar per

generationes et familias ac domos cognationũ suarz p nomina singlorz a vicesimo anno z supra omnes qui ad bella procederent recensiti sunt: quinquaginta quatuor milia: q̃dringenti. De filijs zabulon per generationes et familias ac domos cognationũ suarum recensiti sunt p nomina singulorũ a vicesimo ãno et supra oĩnes qui poterant ad bella procedere: quinquaginta septem milia quadringẽti. De filijs ioseph filiorũ ephraim per generationes z familias ac domos cognationũ suarz recensiti sunt per nomina singulorz a vicesimo ãno et supra oĩnes qui poterãt ad bella procedere: quadraginta milia quingenti. Porro filiorũ manasse p generationes et familias ac domos cognationũ suarum recensiti sunt p nomina singlorz a viginti ãnis et supra oĩnes q̃ poterant ad bella procedere: triginta duo milia ducenti. De filijs beniamin per generationes et familias ac domos cognationũ suarz recensiti sunt nominibus singulorz a vicesimo ãno et supra oĩnes qui poterant ad bella procedere: triginta quinq; milia q̃dringenti. De filijs dan p generationes et familias ac domos cognationum suarũ recensiti sunt nominibz singulorum a vicesimo ãno z supra oĩnes q̃ poterant ad bella procedere: sexaginta duo milia septingenti. De filijs aser per generationes et familias ac domos cognationũ suarz recensiti sũt p nomina singulorz a vicesimo anno z supra omnes qui poterant ad bella procedere: quadraginta milia et mille quĩgenti. De filijs neptalim p generationes et familias ac domos cognationũ suarum recensiti sunt nominibz singlorz a vicesimo ãno z supra oĩnes q̃ poterant ad bella procedere: quinq̃ginta tria milia quadringenti. Hij sũt quos numerauerũt moyses et aarõ et duodecim principes israhel: singulos p domos cognationũ suarz: fuerũtq; omnis numerus filiorz israhel p domos et familias suas a vicesimo anno et supra qui poterant ad bella predere: sexcenta tria milia virorũ quingenti quinquaginta. Leuite aũt in tribubz familiarz suarz nõ sunt numerati cũ eis. Locutusq; est dñs ad moysen dicens. Tribum leui noli numerare: nec ponas summã eorũ cũ filijs israhel: sed constitue eos sup tabernaculũ testimonij. Cuncta vasa eius et quicquid ad ceremonias pertinet ipsi portabunt: tabernaculum et oĩa vasa illius: z erunt in ministerio ac p girũ tabernaculi metabũtur. Cũ proficiscendũ fuerit deponent leuite tabernaculũ: cũ castra metanda erigent. Quisquis extraneorũ accesserit occidetur. Metabuntur aũt castra filij israhel: unusquisq; per turmas z cuneos atq; exercitũ suũ: porro leuite p girũ tabernaculi figẽt tentoria ne fiat indignatio sup multitudinẽ filiorz isrl: et excubabũt ĩ custodijs tabernaculi testimonij. Fecerũt rego filij isrl iuxta oĩa q̃ ceperat dñs moysi.

Locutusq; est dñs ad moysen et aarõ dicens. Singuli per turmas signa atq; vexilla et domos cognationum suarũ castra metabũtur filiorũ israhel: per girum tabernaculi federis. Ad orientẽ indus figet tentoria per turmas exercitꝰ sui: erit q; princeps filiorz eius naason filius aminadab: z oĩs de stirpe eius summa purgatium septuaginta quatuor milia sexcẽtorum. Iuxta eum castra metati sunt de tribu

ĩsachar·quoꝝ princeps fuit nathanael filꝰ suar: et oĩs numerus pugnatorum eius quĩnq̃ginta ꝝ milia ꝺringẽti. In tribu zabulõ princeps fuit heliab filꝰ helon: oĩsq; de stirpe eius exercitus pugnatorũ quĩquaginta septẽ milia ꝺringẽti. Oĩs qui in castris iuꝺe aꝺnumerati sunt· fuerũt centũ octoginta sex milia quadringenti: et per turmas suas primi egrediẽt. In castris filioꝝ ruben ad meridianã plagam erit princeps elisur filius sedeur: et cuncte exercitus pugnatorũ eiꝰ qui numerati sũt quadraginta sex milia quingenti. Iuxta eũ castra metati sunt de tribu symeon· quorũ princeps fuit salamihel filius surisaꝺdai: et cuncte exercitus eiꝰ pugnatorũ q̃ numerati sũt quĩnq̃ginta nouẽ milia trecẽti. In tribu gad princeps fuit eliasaph filꝰ duel: et cuncte exercitus pugnatoꝝ eius q̃ numerati sunt ꝺquaginta quinq; milia septingenti quinquaginta. Oĩnes qui recensiti sunt in castris ruben· centum quinquaginta milia et mille ꝺquingenti quinquaginta: et turmas suas in secundo loco proficiscentur. Tuabitur autem tabernaculũ testimonij et officia leuitarum et turmas eoꝝ. Quomodo collocẽtur: ita et deponentur. Singuli per loca et ordines suos proficiscentẽ. Ad occidentalem plagam erunt castra filioꝝ ephraim: quorũ princeps fuit helisama filius ammiud. Cuncte exercitꝰ pugnatorũ eius qui numerati sunt: quadraginta milia quingenti. Et cũ eis tribus filioꝝ manasse· quoꝝ princeps fuit gamaliel filius phadassur: cuncteq; exercitus pugnatorũ eiꝰ qui numerati sunt· triginta duo milia ducẽti. In tribu filioꝝ beniamin princeps fuit abidan filius gedeonis: et cũcte exercitus pugnatoꝝ eius qui recensiti sunt: triginta quĩq; milia quadringenti. Oĩnes qui numerati sunt in castris ephraim centũ octo milia centum· ꝝ turmas suas exercit, ꝓficiscentur. Ad aquilonis partem castra metati sunt filij dan: quoꝝ princeps fuit ahiezer filius ammisaddai. Cuncte exercitus pugnatoꝝ eiꝰ qui numerati sunt: sexaginta duo milia septingẽti. Iuxta eum fixere tentoria de tribu aser: quorũ princeps fuit phegiel filꝰ ochran. Cuncte exercitus pugnatorũ eius qui numerati sunt: ꝺquaginta milia ⁊ mille quingenti. De tribu filiorũ neptalim princeps fuit ahira filius enan. Cuncte exercitꝰ pugnatorũ eiꝰ quĩnq̃ginta tria milia quadringenti. Oĩnes q̃ numerati sunt in castris dan· fuerunt centum quinquaginta septem milia· sexcenti: et nouissimi proficiscent. Hic numerus filioꝝ israhel per domos cognationũ suarꝝ et turmas diuisi exercitus: sexcentaria miliaquĩngentaquinquaginta. Leuite aũt non sunt numerati inter filios israhel. Sic enim preceperat dominꝰ moysi. Fecerũtq; filij israhel iuxta oĩa q̃ mandauerat dñs. Castrea metati sũt ꝝ turmas suas· ⁊ ꝓfecti ꝝ familias ac domoꝝ ꝑnũ suoꝝ. ¶ Hec sũt generationes aarõ et moysi in die qua locutus ẽ dominꝰ ad moysen in monte synai: et hec nomina filiorum aaron. Primogenitꝰ eiꝰ nadab: deinde abiu· et eleazar· et ythamar. Hec nomina filiorũ aarõ sacerdotum q̃ uncti sunt: et quorũ replete ⁊ consecrate manꝰ ut sacerdotio fungerentur. Mortui sunt enim nadab ⁊ abiu cum offerent ignẽ alienum in conspectu domini i deserto synai absq; libereis: funditq; sũt sacerdotio eleazar et ithamar coꝝ aaron patre suo. Locutusq; ẽ dñs ad moysen dicẽs. Applica tribum leui· et sta coram aaron sacerdote ut ministrent ei et excubent et obseruẽt quicquid ad cultũ pertinet multitudinis coram tabernaculo testimonij: ut custodiãt vasa tabernaculi· seruientes i ministerio eiꝰ. Dabis q̃ dono leuitas aaron et filijs eius quibꝰ traditi sũt a filijs israhel: aarõ aũt et filios eius constitues sup cultũ sacerdotij. Extraneus q̃ ad ministrãdũ accesserit· morietur. Locutusq; est dñs ad moysen dicens. Ego tuli leuitas a filijs israhel pro oĩ primogenito q̃ aperit vuluam in filijs israhel: erunt q̃ leuite mei. Meum est enim oĩne ꝓmogenitum. Ex quo percussi ꝓmogenitos in terra egipti: sanctificaui michi quicquid primũ nascit̃ in isral. Ab homine usq; ad pecus mei sunt. Ego dñs. Locutusq; est dñs ad moysen in deserto synai dicens. Numera filios leui ꝝ domos patrũ suoꝝ et familias: omnem masculũ ab uno mense et supra. Numerauit moyses ut preceperat dñs: ⁊ inuẽti sũt filij leui per nomina sua· gerson· et caath· et merari. Filij gerson: lebni et semei. Filij caath: amram· et iesaar· hebron· et oziel. Filij merari: mooli· et musi. De gerson fuere familie duę· lebnitica et semeitica· quarum numerꝰ erat ꝓle sexus masculini ab uno mense et supra: septẽ milia quingentorũ. Hij post tabernaculũ metabunt ad occidentem sub principe eliasaph filio lael: ⁊ habebũt excubias in tabernaculo federis· ipsum tabernaculum et oppimentum eius· tentoriũ q̃ trahitur ante fores tabernaculi federis et cortinas atrij: tentoriũ q̃ q̃ apenditur in introitu atrij tabernaculi· ⁊ quicq̃d ad ritum altaris pertinet: funes tabernaculi ⁊ omnia vtensilia eius. Cognatio chaath habebit ꝓpos· amramitas et iesaaritas ⁊ hebronitas· ⁊ oziteliteꝰ. Hec sunt familie caathitarũ· recensite per nomina sua: oĩnes generis masculini ab uno mense et supra· octo milia sexcenti: habebũt excubias sanctuarij· ⁊ castra metabuntur ad meridianam plagam. Principesq; eorum erit elisaphan filiꝰ oziel: ⁊ custodiẽt archã mensamq; et candelabrum· altaria et vasa sanctuarij in quibꝰ ministrantur et velũ· cunctãq; huiuscemodi supellectilẽ. Princeps aũt principũ leuitarũ eleazar filiꝰ aaron sacerdotis erit sup excubitores custodie sanctuarij. At vero de merari erit populi moolite ⁊ musite recensiti q̃ nomina sua: omnes generis masculini ab uno mense ⁊ supra· sex milia ducenti. Princeps eoꝝ suriel filius abiahel: in plaga septentrionali castra metabũtur. Erunt sub custodia eorum tabule tabernaculi ⁊ vectes et columne ac bases earũ· et omnia q̃ ad cultum huiuscemodi pertinẽt: columneq; atrij per circuitum cum basibus suis: et paxilli eũ funibꝰ. Castra metabuntur ante tabernaculum fœderis id est ad orientalẽ plagã· moyses et aaron cũ filijs suis: habentes custodiam sanctuarij in medio filiorum israhel. Quisquis alienꝰ accesserit· morietur. Omnes leuite quos numerauerunt moyses et aarõ iuxta preceptum dñi ꝑ familias suas in genere masculino a mense uno et supra: fuerunt viginti duo milia. Et ait dominus ad moysen. Numera ꝓmogenitos sexus masculini de filijs israhel ab uno mense ⁊ supra: et habebis summã eoꝝ. Tollesq;

leuitas michi: p omnū primogenitō
filiorū israhel. Ego sum dominꝰ. Et
pecora eorū pro uniuersis primoge-
nitis pecorū filiorū israhel. Recensuit mo-
yses sicut ꝓceperat dñs ꝓmogenitos
filiorū israhel: et fuerunt masculi per
nomina sua a mense uno ⁊ supra vi-
gintiduo milia ducenti septuaginta
tres. Locutusq; ē dñs ad moysen. Tol-
le leuitas pro ꝓmogenitis filiorꝫ isrl ⁊
pecora leuitaꝝ pro pecoribꝫ eorū: erūt
mihi leuite mei. Ego sum dñs. In ꝓ-
cio autem ducentoꝝ septuagintatriū qui
excedunt numerū leuitaꝝ de primoge-
nitis filiorꝫ israhel accipies quinq; si-
clos p singula capita: ad mensuram
sanctuarij. Siclus habet viginti obo-
los. Dabisq; pecuniā aaron et filijs
eius: precium eoꝝ qui supra sunt. Tu-
lit igit moyses pecuniā eoꝝ qui fuerāt
amplius et quos redemerat a leuitis
pro primogenitis filiorū israhel mil-
le trecentorum sexagintaquinq; sicli-
rum iuxta pondus sanctuarij: et dedit
eam aaron ⁊ filijs eius iuxta uerbum
quod ꝓceperat sibi dominus. iiij

Locutusq; est dñs ad moysen et
aaron dicens. Tolle summam
filiorꝫ caath de medio leuitaꝝ p domos
et familias suas a tricesimo anno et
supra usq; ad quinquagesimū ānū:
omnꝭ qui ingrediūtur ut stent et mini-
strent in tabernaculo federis. Hic ē cul-
tus filiorꝫ caath. Tabernaculū federis
et sanctum sanctorū ingrediēt aaron
et filij eius quando mouenda sūt ca-
stra: et deponent uelum quod pender
ante fores: involuētq; eo archam testi-
monij: et operient super uelamine ia-
cinctinarū pellium: et extendēt desuper
pallium totum iacinctinū: et inducēt
ueles. Mensam quoq; propositionis

involuent iacinctino pallio: ⁊ ponēt
cum ea thuribula et mortariola: cya-
thos et crateras ad liba fundenda.
Panes semp in ea erunt. Extendentq;
desuper palliū coccineū quod rursum
operient uelamento iacinctinaꝝ pelliū:
et inducent ueles. Sument et palliū
iacinctinū quo operient candelabrum
cum lucernis et forcipibꝫ suis: ⁊ emun-
ctoriis: et cūctis uasis olei quæ ad con-
cinnandas lucernas necessaria sunt:
et sup omnia ponent operimentū iacin-
ctinarū pelliū: et inducent ueles. Ale-
non et altare aureum inuoluēt iacin-
ctino uestimento: et extendent desuper
operimentum iacinctinarū pelliū: in-
ducentq; ueles. Omnia uasa quibus
ministratur in sanctuario involuent
iacinctino pallio: et extendent desuper
operimentum iacinctinarū pelliū: indu-
entq; ueles. Sed ⁊ altare mundabūt
cinere: et involuent illud purpureo ue-
stimento: ponentq; cum eo cīa uasa
quibꝫ in ministerio eius utuntur: id ē
ignium receptacula fuscinulas ar-
dentes uncinos et batilla. Cuncta ua-
sa altaris operient simul uelamine ia-
cinctinaꝝ pellium: et inducent ueles.
Cumq; involuerint aaron ⁊ filij eius
sanctuariū et omnia uasa eius i com-
motione castroꝝ: tunc intrabunt filij
caath ut portent involuta: ⁊ non tan-
gant uasa sanctuarij ne moriantur.
Hæc sunt onera filiorū caath in taber-
naculo federis super quos erit eleazar
filius aaron sacerdotis: ad cuius per-
tinet curam oleum ad concinnādas
lucernas et compositionis incensum
et sacrificium ḡ semp offertur et oleū
unctionis et quicquid ad cultū taber-
naculi pertinet: omnq; uasorum que
in sanctuario sunt. Locutusq; est dñs

ad moysen et aaron dicens. Tollite
predere ꝙsum caath de medio leuitaꝝ:
sed hoc facite eis ut uiuant: et nō mo-
riantur si tetigerint sancta sanctorū.
Aaron ⁊ filij eius intrabunt: ipsiq; dis-
ponent opa singlorꝫ: et diuidēt quid
portare quis debeat. Alij nulla curio-
sitate uideant que sunt in sanctuario
priusq; involuantur: alioquin morien-
tur. Locutusq; est dñs ad moysen di-
cens. Tolle summā etiā filiorꝫ gerson
per domos ac familias et cognatio-
nes suas a trigesimo ānis ⁊ supra usq;
ad annos quinquaginta. Omnes
omnes qui ingrediunt ⁊ ministrant
in tabernaculo federis. Hoc ē officiū
familie gersonitaꝝ: ut ponant cortinas
tabernaculi et tectū federis: operimentū
aliud: et super oīa uelamen iacincti-
num: ostioq; ꝗ pendet in introitu
tabernaculi federis: cortinas atrij ⁊ ue-
lum in introitu quod est ante taberna-
culum. Omnia que ad altare ꝑtinēt
funiculos ⁊ uasa ministerij subeunt aa-
ron et filijs ei⁹ portabūt filij gerson: ⁊
sicut singuli sui debeant operi manci-
pari. Hic est cultus familie gersonita-
rum in tabernaculo federis. Erunt q;
sub manu ithamar filij aaron sacer-
dotis. Filios quoq; merari p familia
et domos patrū suoꝝ recensebis a
trigesimo ānis ⁊ supra usq; ad annos
quinquaginta: omnes ꝙ ingrediūtur
ad officium ministerij sui et cultū fede-
ris testimonij. Hec sunt onera eorū.
Portabunt tabulas tabernaculi ⁊ we-
tes eius: columnas et bases earū: co-
lumnas quoq; atrij p circuitum cum
basibꝫ et paxillis ⁊ funibꝫ suis. Omnia
uasa et supellectilem ad ministeriū acci-
pient: eisq; portabunt. Hoc est officiū
familie merariaꝝ et ministerium in

tabernaculo federis: eorūq; sub manu
ithamar filij aaron sacerdotis. Recen-
suerūt igitur moyses et aaron ⁊ prin-
cipes synagoge filios caath p cognatio-
nes et domos patrū suorū a trigin-
ta annis ⁊ supra usq; ad ānum quin-
quagesimum: omnes ꝙ ingrediūtur
ad ministerium tabernaculi federis: ⁊
inuenti sūt duo milia septingēti quin-
quaginta. Hic ē numerus pli caath:
qui intrant tabernaculū federis. Hos
numerauit moyses ⁊ aaron iuxta ser-
monem dñi ꝑ manū moysi. Numera-
ti sunt ⁊ filij gerson p cognationes
et domos patrū suoꝝ a trigīta an-
nis ⁊ supra usq; ad quinquagesimū
annum omnes qui ingrediuntur ut
ministrent in tabernaculo federis: et
inuenti sunt duo milia sexcenti trigin-
ta. Hic est populus gersonitaꝝ: quos
numerauerūt moyses et aaron iuxta
uerbū dñi. Numerati sunt ⁊ filij mera-
ri p cognationes et domos patrū suo-
rum a trigīta ānis et supra usq; ad
annum quinquagesimum omnes q̄
ingrediuntur ad explendos ritus ta-
bernaculi federis: et inuenti sunt tria
milia ducenti. Hic est numerus filiorꝫ
merari: quos recensuerunt moyses et
aaron iuxta imperium dñi ꝑ manū
moysi. Omnes q̄ recensiti sūt de leuitis
et qs fecit ad nutū moyses ⁊ aaron ⁊
principes isrl p cognationes ⁊ domo⁹
suas a trigīta annis ⁊ supra us-
q; ad annū quinquagesimū ingredien-
tes ad ministeriū tabernaculi ⁊ onera
portāda: fuerūt simul octo milia quīgen-
ti octoginta. Iuxta uerbū dñi recensiti
sunt moyses unusquisq; iuxta officiū ⁊
onera sua: sicut ꝓceperat dñs. v

Locutusq; est dominus ad moy-
sen dicens. Precipe filijs israhel:

ut ēiciant de castris omnē leprosum
et quī semine fluit pollutusq; est super
mortuo. Tam masculum q̄ fēminam
ēicite de castris: ne contaminent ea cū
habitauerint vobiscum. Fecerunq;
ita filij isrl: et ēiecerunt eos extra castra
sicut locut⁹ erat dñs moysi. Locutus
q; ē dñs ad moysen dicens. Loquere
ad filios isrl. Vir siue mulier cum fece-
rint ex oīnibus peccatis que solent hu-
manis accidere: et per negligentiam
transgressi fuerint mandata dñi atq;
deliquerint cōscientia⁹ peccatum suū:
reddent ipm caput quitanq; partem
delicti ei in quē peccauerint. Si nautē
non fuerit qui recipiat debunt dño et
erit sacerdotis: exceptio ariete q̄ offertur
pro expiatione ut sit placabilis hostia.
Omnes quoq; primitie quas offerēt
filij israhel ad sacerdotē pinēt: et quic-
quid in sanctuariū offertur a singulis⁹.
et traditur manibus sacerdotis ipsius
erit. Locutus ē dñs ad moysen dicēs.
Loquere ad filios israhel: et dices ad
eos. Vir cuius uxor erauerit: mariti-
q; contemnens dormierit cum altero
viro: et hoc marit⁹ deprehendere nō
quiuerit sed latet adulteriū: et testibus
argui nō potest: quia nō est inuenta
in stupro: si spiritus zelotipie cōcita-
uerit virum contra uxorem suam que
uel polluta ē uel falsa suspicione appe-
titur: adducet eam ad sacerdotem: et
offeret oblationem pro illa decimam
partē sati farine ordeacee. Non fundet
super eam oleum nec imponet thus:
quia sacrificium zelotipie est: et obla-
tio inuestigans adulteriū. Offeret
igitur eam sacerdos et statuet coram
dño: assumetq; aquam sanctā in vase
fictili: et pauxillum terre de pauimēto
tabernaculi mittet in eā. Cūq; fecerit
mulierē in conspectu dñi discooperiet
caput eius: et ponet sup manus illius
sacrificium recordationis: et oblationē
zelotipie. Ipe autem tenebit aquas a-
maritimas: in quas cum execratione
maledicta congessit: adiurabitq; eā
et dicet. Si nō dormiuit vir alienus
tecum: et si nō polluta es deserto mariti
thoro: non te nocebūt aque iste ama-
ritime in ēs maledicta cōgesti. Si
autē declinasti a viro tuo atq; pollu-
ta es: et concubuisti cum altero: hys ma-
ledictionibus subiacebis. Det te dñs in
maledictionē et exemplum cūctorum
in populo suo. Putrefere faciat femur tu-
um: et tumens uterus dirumpat. Ingre-
diantur aque maledicte in uentrē
tuum: et uterus tumescens putrefiat fe-
mur. Et respondebit mulier. Amen a-
men. Scribetq; sacerdos libello ista
maledicta: et delebit ea aquis amari-
timis in quas maledicta congessit: et
dabit ei bibere. Quas cum exhauserit
tollet sacerdos de manu eius sacrifi-
cium zelotipie: et eleuabit illud coram
domino imponetq; illud super altare:
ita dumtaxat ut prius pugillum sa-
crificij tollat de eo quod offertur: et in-
cendat sup altare: et sic ponum de mu-
liere aquas amaritimas. Quas cū
biberit si polluta est et contempto viro
adulterij rea: ptransibunt eam aque
maledictionis: et inflato uentre cōpu-
trescet femur: erit q; mulier in maledictiō
nem et in exemplū cūctis populo. Quod
si pollura non fuerit erit innoxia: et fa-
cient liberos. Ista est lex zelotipie. Si de-
clinauerit mulier a viro suo et si pollu-
ta fuerit: maritusq; zelotipie spiritu
concitatus adduxerit eam in cōspectu
dñi: et fecerit ei sacerdos iuxta omnia
que scripta sunt: maritus absq; culpa

erit: et illa recipiet iniquitatē suā. vj
Locutus ē dñs ad moysen dicēs.
Loquere ad filios israhel: et dices
ad eos. Vir siue mulier cū fecerint vo-
tum ut sanctificent: et se voluerint do-
mino cōsecrare: a vino et omne quod
inebriare potest abstinebūt. Acetum
ex vino et ex qualibet alia potione: et
quicquid de uua exprimitur nō bibēt:
uuas recentes siccasq; non comedent
cūctis diebs quibs ex voto dño consa-
crant: quicquid ex uinea esse potest ab u-
uapassa usq; ad acinū non comedēt.
Omni tempore separationis sue no-
uacula nō transibit p caput eius: usq;
ad completū diē quo dño cōsecratus
sanct⁹ erit: crescent crines capitis ei⁹.
Omni tempore cōsecrationis sue sup
mortuū non ingredietur nec sup patris
quidē et matris et fratris sororisq; fu-
nere contaminabit: quia consecratio
dei sui sup caput eius est. Omnibs die-
bus separationis sue sanctus erit do-
mino. Si nautē mortuus fuerit subito
quispiā coram eo: polluetq; caput cōsecra-
tionis eius: qđ radet illico et in eadem
die purgationis sue: et rursum septi-
ma. In octaua autē die offeret duos
turures uel duos pullos columbe sacer-
doti in introitu federis testimonij: faci-
etq; sacerdos unū pro peccato: et alte-
rū in holocaustū: et deprecabit pro eo quia
peccauit super mortuo: sanctificabitq;
caput eius in die illo: et cōsecrabit do-
mino dies separationis illi⁹: offeresq;
agnū anniculū p peccato: ita tamen
ut dies pores irriti fiant: quoniā pol-
luta ē sanctificatio eius. Ista ē lex con-
secrationis. Cū dies quos ex voto de-
creuerat complebūtur: adducet eū ad
ostiū tabernaculi federis: ut offerat ob-
lationem ei⁹ dño agnū anniculum
immaculatū in holocaustū: et ouē an-
niculā immaculatā p peccato: et arie-
tem immaculatū hostiā pacifican: ca-
nistrū q; panū azimoz qui consperti
sunt oleo: et lagana absq; fermēto un-
cta oleo ac libamina singuloz: q̄ offe-
ret sacerdos coram dño: et faciet tam p
peccato q; in holocaustū. Arietem vero
immolabit hostiā pacificā dño: offe-
rens simul canistrū azimoz: et libamen-
ta que ex more debent. Tunc radetur
nazareus ante ostium tabernaculi fede-
ris celarie cōsecrationis sue: colligetq; ca-
pillos eius et ponet sup ignē qui est
suppositus sacrificio pacificorū: et ar-
mis coctis arietis: tortāq; absq; fermēto
unā de canistro: et laganū azimoz
unū: et tradet in manibs nazarei postq;
rasū fuerit caput ei⁹: suscipiatq; rursū
ab eo eleuabit in cōspectu dñi: et sanctifi-
cata sacerdotis erūt: preter pectusculū qđ
separari iussū est: et femur. Post hec po-
test bibere nazareus vinū. Ista ē lex na-
zarei cū vouerit oblationē suā dño ex
cōsecrationis sue: exceptis his q̄ inue-
nerit manus eius. Iuxta qđ mēte de-
nouerat: ita faciet ad ptextionem san-
ctificationis sue. Locutus ē dominus
ad moysen dicens. Loquere aaron et
filijs ei⁹. Sic benedicetis filijs israhel:
et dicetis eis. Benedicat tibi dominꝰ:
et custodiat te. Ostendat dñs faciem
suam tibi: et misereatur tui. Conuertat
dñs vultum suum ad te: et det tibi pa-
cem. Inuocabunt nomē meū sup fili-
os israhel: et ego benedicā eis. vij
Factum est autem i die qua com-
pleuit moyses tabernaculum et
rexit illud: unxitq; et sanctificauit cū
omnibus vasis suis altare similiter
et omnia vasa eius: obtulerunt prin-
cipes israhel et capita familiarū qui

erant per singulas tribs prefecti eorum
qui numerati fuerant mmxcu coram
dño. xxx plaustra tecta cum duodecim
bubs. Vnum plaustrū obtulere duo
dures. et unū bouē singuli: obtuleruntq; ea in conspectu tabernaculi. Dixit aūt
dñs ad moysen. Suscipe ab eis ut seruiant in ministerio tabernaculi: et trades ea leuitis iuxta ordinē ministerij
sui. Itaq; cū suscepisset moyses plaustra z bues: tradidit eos leuitis. Duo
plaustra et quatuor boues dedit filijs
gerson iuxta id quod habebant necessarium: quatuor alia plaustra et octo
boues dedit filijs merari xm officia
et cultum suum sub manu ithamar
filij aaron sacerdotis. Filijs aūt caath
non dedit plaustra et boues: quia in
sanctuario seruiūt et onera xpris portant humeris. Igit obtulerūt duces
in dedicationē altaris die qua unctū
est oblationē suam ante altare. Dixit
q; dñs ad moysen. Singuli duces per
singulos dies offerant munera in dedicationem altaris. Primo die obtulit oblationē suā naason filij āminadab de tribu iuda: fuerunt; in ea acetabulum argenteum pondo centumtriginta siclorum fiala argentea hales
septuaginta siclos iuxta pondus sanctuarij utrumq; plenum similia cōspersa oleo in sacrificiū: mortariolum
ex decem siclis aureis plenū incenso: bouem de armento z arietem et agnum
anniculū in holocaustū hircumq; pro
peccato: et in sacrificio pacificorum boues duos arietes quinq; hircos quinq: agnos aniculos quinq. Hec fuit
oblatio naason filij āminadab. Secūdo
die obulit nathanael filius suar duc
de tribu issachar acetabulum argēteū
appendēs centūtriginta siclos fialam
argenteā habentē septuaginta siclos
iuxta pondus sanctuarij utrumq; plenum similā conspersa oleo i sacrificiū:
mortariolum aureū habens decem siclos plenū incenso: bouem de armēto
et arietem et agnum anniculū i holocaustum hircumq; pro peccato: et i sacrificio pacificorum boues duos arietes quinq; hircos quinq: agnos āniculos quinq. Hec fuit oblatio nathanahel filius suar. Tertio
die princeps filiorum zabulon heliab filij helon obtulit acetabulū argenteum appendens
centumtriginta siclos fialam argenteam habentē septuaginta siclos ad
pondus sanctuarij utrumq; plenū similā conspersa oleo in sacrificiū: mortariolum aureum appendens decem
siclos plenū incenso: bouem de armento et arietem et agnum āniculum in
holocaustum hircumq; pro peccato: et in sacrificio
pacificorū boues duos arietes quinq; hircos quinq: agnos āniculos quinq.
Hec fuit oblatio heliab filij helon. Die quarto princeps filiorum ruben elisur filij sedeur obtulit
acetabulum argenteum appendēs centumtriginta siclos fialam argenteā
habentem septuaginta siclos ad pondus sanctuarij utrumq; plenum similā conspersa oleo in sacrificium: mortariolum aureum appendens decem
siclos plenum incenso: bouem et arietem z agnum āniculum in holocaustū.
Hircumq; pro peccato: et in sacrificio
pacificorū boues duos arietes quinq; hircos quinq: agnos āniculos quinq.
Hec fuit oblatio elisur filij sedeur. Die
quinto princeps filiorum simeon salamiel filij surisaddai obtulit acetabulum argenteum appendens centumtriginta siclos fialam argenteā habentē

septuaginta siclos ad pondus sanctuarij utrumq; plenū similā conspersa
oleo in sacrificium: mortariolū aureum appendens decem siclos plenum
incenso: bouem de armēto et arietem
et agnum anniculum in holocaustū hircumq; pro peccato: et in hostias pacificorū boues duos arietes quinq; hircos quinq: agnos āniculos quinq. Hec fuit oblatio salamiel filij surisaddai. Die sexto princeps filiorū gad
heliasaph filij duel obtulit acetabulum argenteum appendens centumtriginta siclos fialam argenteā habentē
septuaginta siclos ad pondus sanctuarij utrumq; plenum similā conspersa oleo in sacrificium: mortariolum
aureum appendens decē siclos plenū
incenso: bouem de armento z arietem
et agnū anniculū in holocaustum hircumq pro peccato: et in hostias pacificorum boues duos arietes quinq hircos quinq: agnos āniculos quinq.
Hec fuit oblatio heliasaph filij duel.
Die septimo princeps ephraim elisama filius ammiud obtulit acetabulum argenteum appendens centumtriginta siclos fialam argenteā habentem septuaginta siclos ad pondus sanctuarij utrumq; plenū similā cōspersa
oleo in sacrificium: mortariolū aureum appendens decē siclos plenū incenso: bouem de armēto z arietem
et agnū anniculum in holocaustū hircumq pro peccato: et in hostias pacificorū boues duos arietes quinq hircos quinq: agnos āniculos quinq.
Hec fuit oblatio elisama filij ammiud. Die octauo princeps filiorū manasse gamaliel filius phadassur obtulit acetabulum argenteum appendens centumtriginta siclos fialā argenteā habentē
septuaginta siclos ad pondus sanctuarij utrumq; plenū similā conspersa
oleo in sacrificium: mortariolū aureum appendens decē siclos plenum
incenso: bouem de armento z arietem et agnū anniculum in holocaustū hircumq pro peccato: et in hostias pacificorū boues duos arietes quinq hircos quinq: agnos āniculos quinq. Hec fuit oblatio abidan filij gedeonis.
Die decimo princeps filiorū dan abiezer filius amisaddai obtulit acetabulum argenteum appendens centumtriginta siclos fialam argenteā habentē
septuaginta siclos ad pondus sanctuarij utrumq; plenum similā conspersa
oleo in sacrificium: mortariolum aureum appendens decem siclos plenum
incenso: bouem de armento z arietem
et agnum anniculum in holocaustū hircumq; p peccato: z i hostias pacificorū
boues duos arietes quinq hircos
quinq: agnos āniculos quinq. Hec fuit oblatio abiezer filij amisaddai. Die
undecimo princeps filiorū aser phagaiel
filius ochran obtulit acetabulum argenteum appendens centumtriginta
siclos fialam argenteam habentem

septuaginta siclos ad pondꝰ sanctuarij: utrumq; plenū similā conspersa oleo in sacrificium: monariolum aureum appendens decem siclos plenum incenso: bouem de armento: & arietem et agnum anniculum i holocaustum: hircumq; pro peccato: & in hostias pacificorum boues duos: arietes quinq;: hircos quinq;: agnos anniculos quinq;. Hec fuit oblatio achira filij henan. Hec in dedicatione altaris oblata sunt a principibus israhel in die qua cōsecratū est: arcabula argētea duodecim: fiale argentee duodecim: ita ut centumtriginta argenti siclos haberet unum arcabulum: et septuaginta siclos una fiala: id est in cōmune vasoꝝ oīm argenteo: sicli duo milia ꝛdringenti pōderē sanctuarij: morcariola aurea duodecim plena incenso: denos siclos appendentia ponderē sanctuarij: id est simul auri sicli centumuiginti: boues de armento in holocaustum duodecim: arietes duodecim: agni anniculi duodecim: & libamenta eorum: hirci duodecim: pro peccato: in hostias pacificorum boues viginquatuor: arietes sexaginta: hirci sexaginta: agni anniculi sexaginta. Hec oblata sunt in dedicatione altaris: quādo unctū est. Cumq; ingrederetur moyses tabernaculū federis ut consuleret oraculum: audiebat vocem loquentis ad se de propiciatorio: qđ erat sup archā testimonij inter duos cherubin: unde & loquebat ei. VIII

Locutus est dñs ad moysen: dicēs. Loquere aarō: et dices ad eum. Cum posueris septem lucernas: rande labrum in australi parte erigat. Hec igitur precipe ut lucerne contra boream regione respiciant ad mensam panū propositionis: contra eam partē quā candelabrum respicit lucere debebunt. Fecitq; aarō: & imposuit lucernas super candelabrū ut ꝓpreperat dominus moysi. Hec autem erat factura candelabri: ex auro ductili tam medius stipes q̄m cuncta que ex utroq; calamorū latere nascebantur. Iuxta exemplū qđ ostendit dñs moysi: ita operatus est candelabrum. Et locutus est dominus ad moysen dicēs. Tolle leuitas ex medio filiorum israhel: et purificabis eos iuxta hunc ritum. Aspergant aqua lustrationis: & radant omnes pilos carnis sue. Cumq; lauerint vestimenta sua et mundati fuerint: tollant boue de armento & libamentum eius similā oleo conspersa: bouem aūt alterum de armento tu accipies ꝓ peccato: & applicabis leuitas coram tabernaculo federis: cōuocata oīi multitudine filioꝝ israhel. Cumq; leuite fuerint corā dño ponent filij israhel manus suas super eos: et offeret aaron leuitas munꝰ in conspectu domini a filijs israhel: ut seruiant in ministerio eius. Leuite q̄ ponent manus suas super capita bouum: e quibus unum facies pro peccato: & alterum in holocaustum domino:

ut deprecetis ꝓ eis. Stabuntq; leuitas in conspectu aaron et filiorum eius & consecrabis oblatos domino: ac separabis de medio filiorum israhel ut sint mei: & postea ingrediantur tabernaculum federis: ut seruiant michi. Sicq; purificabis et cōsecrabis eos in oblationem domini: quoniam dono dati sunt michi a filijs israhel. Pro primogenitis q̄ aperiunt omnem vulvā in israhel accepi eos. Mea sunt enī oīa primogenita filioꝝ israhel: tam ex hominibus q̄m ex iumentis. Ex die quo percussi omne primogenitum in terra egipti: sanctificaui eos michi: et tuli leuitas pro cūctis primogenitis filiorū israhel: tradidiq; eos dono aaron et filijs eius de medio pli: ut seruiāt michi pro israhel in tabernaculo federis: et orent pro eis ne sit in plo plaga: si auli fuerint accedere ad sanctuarium. Fecerunq; moyses et aaron et oīs multitudo filiorū israhel sup leuitis q̄ ꝓperat dñs moysi: purificatiq; sunt et laurent vestimenta sua. Eleuauit q; eos aarō in conspectu dñi & orauit pro eis: ut purificati ingrederentur ad officia sua in tabernaculū federis corā aaron & filijs eius. Sicut ꝓperat dominus moysi de leuitis: ita factum est. Locutus ē dominus ad moysen dicēs. Hec est lex leuitaꝝ. A viginquiq; annis et supra ingredient ut ministrent in tabernaculo federis. Cumq; quinquagesimum annum etatis impleuerint cessare cellabunt: nec unq; ministri fratrum suorū in tabernaculo federis: ut custodiāt que sibi fuerit commendata: opera aūt ipsa non faciant. Sic dispones leuitis in custodijs suis. IX

Locutus est dñs ad moysen in deserto synai: anno secūdo postq; egressi sūt de terra egipti: mense primo dicens. Faciant filij israhel phase in tempore suo: quarta decima die mensis huius ad vesperam: iuxta omnes cerimonias & iustificationes ei⁹. Precepitq; moyses filijs israhel: ut facerēt phase. Qui fecerunt tempore suo quarta decima die mensis ad vesperam in monte synai: iuxta omnia que mandauerat dñs moysi fecerūt filij israhel. Ecce autem quidam immundi super anima hominis: qui nō poterant facere phase in die illo: accedēs ad moysen et aaron: dixerunt eis. Immūdi sum⁹ super anima hominis: quare fraudamur ut nō valeamus offere oblationem dño: in tempore suo inter filios israhel? Quibus respondit moyses. State: ut consulam quid precipiat dominus de vobis. Locutusq; est dominus ad moysen dicēs. Loquere filijs israhel. Homo qui fuerit immundus super anima: siue in via procul in gente vestra: faciat phase domino in mense secūdo quarta decima die mensis ad vesperam: cum azimis et lactucis agrestibus comedent illud. Non relinquēt ex eo quippiam usq; mane: et os ei⁹ nō cōfringent: omnē ritū phase observabunt. Si quis aūt & mūdus est & in itinere nō fuit: & tamen nō fecit phase: exterminabit anima illa de populis suis: quia sacrificium domino nō obtulit tempore suo. Peccatū suū ipe portabit. Peregrinus quoq; et aduena si fuerint apud vos: facient phase domino iuxta cerimonias & iustificationes suas. Preceptum idem erat apud vos tā aduene q̄m indigene. Igit die qua erectum est tabernaculum operuit illud nubes. Vesperē aūt sup tentoriū erat quasi species ignis usq;

ad manē. Hic flebat iugiter. Per diē
q̄iebat illud nubes: et per noctem ifi
gies ignis. Cunq; ablata fuiſſet nu-
bes que tabernaculum tegebat · tūc
proficiſcebātur filij iſrahel: ⁊ i loco ubi
ſteciſſet nubes · ibi caſtrametabantur.
Ad imperiū dñi proficiſcebant: et ad
imperium illius rigebāt tabernaculū.
Cunctis diebus quibus ſtabat nubes
ſuper tabernaculū manebāt in eodem
loco: et ſi euenifſet ut nubes tēpore ma-
neret ſup illud · erant filij iſrl in egubi-
jis dñi: et non proficiſcebātur ſequot
diebus fuiſſet nubes ſuper tabernacu-
lum. Ad imperiū dñi erigebāt tentoria:
et ad imperiū illius deponebāt. Si
fuiſſet nubes a veſpere uſq; ad mane:
et ſtatim diluculo tabernaculū reliquiſ-
ſet proficiſcebātur: ⁊ ſi poſt diem et no-
ctem recefſiſſet · diffluxabāt tentoria. Si
vero biduo aut uno mēſe uel longio-
ri tempore fuiſſet ſup tabernaculum
manebāt filij iſrahel in eodem loco · ⁊
nō proficiſcebant: ſtatim autem ut re-
ceſſiſſet movebāt caſtra. Per verbum
dñi rigebāt tentoria · et p verbū illi⁹ pro-
ficiſcebātur: erātq; i egubijs dñi iuxta
imperium eius per manū moyſi. ✠

Locutus ē dñs ad moyſen dicēs.
Fac tibi duas tubas argenteas
ductiles: ꝯbs cōvocare poſſis multitu-
dinē quādo movenda ſunt caſtra. Cūq;
increpuerit tubis: cōgregabit ad te o-
mnis turba ad oſtium tabernaculi fe-
deris. Si ſemel clanxeris: venient ad
te principes ⁊ capita multitudinis iſra-
hel. Si autem proliſe dixerit atq; concluſus
clangor increpuerit: movebūt caſtra
primi qui ſunt ad orientalē plagam.
In ſecūdo aūt ſonitu et pari ululatu
tube leuabūt tentoria qui habitāt ad
meridiem: et iuxta hūc modū reliqui
faciant ululantibus tubis in p̄ficione.
Quādo autem congregādus eſt pꝑs-
ſimplex tubarū clangor erit: ⁊ nō con-
ſe ululabunt. Filij aūt aaron ſacerdo-
tes clangent tubis: erūtq; hec legitimū
ſempiternū in generationibus vr̄is. Si
egreſſus ad bellum de terra veſtra · con-
tra hoſtes q̄ dimicant aduerſum vos:
clangetis ululantibus tubis: et erit re-
cordatio veſtri coram dño deo veſtro:
ut eruamini de manibus inimicorū vr̄o-
rum. Si quādo ꝛ epulū et dies
feſtos et kalendas · canetis tubis ſuper
holocauſtis ⁊ victimis pacifícis: ut ſint
vobis in recordationē dei veſtri. Ego
dñs deus veſter. Anno ſecundo men-
ſe ſecūdo · vicēſima die menſis · elevata ē
nubes de tabernaculo federis. Proſe-
cūq; ſunt filij iſrahel p turmas ſuas
de deſerto ſynai: et recubuit nubes in
ſolitudine pharan. Mouerūq; caſtra
primū iuxta imperiū dñi i manu moy-
ſi · filij iuda p turmas ſuas: quorum
princeps erat naaſſon filius⁹ amminia-
dab. In tribu filiorū iſachar fuit prin-
ceps nathanael filius ſuar: in tribu za-
bulon erat princeps eliab filius elon.
Deposuerūq; eſt tabernaculum: quod
portāres egreſſi ſunt filij gerſon et me-
rari. Profectiq; ſunt et filij ruben p tur-
mas ⁊ ordinem ſuum: quor princeps
erat elisur filius ſedeur. In tribu aūt
filiorū ſymeon princeps fuit ſalamihel
filius ſurisaddai: porro in tribu gad
erat princeps eliaſaph filius⁹ duel. Pro-
fectiq; ſunt ⁊ caathite: portantes ſan-
ctuarium. Tam diu tabernaculū por-
tabatur: donec venirent ad locū
locum. Moverunt caſtra ⁊ filij ephra-
im per turmas ſuas: in quor exercitu
princeps erat elisama filius⁹ amminud.
In tribu aūt filiorū manaſſe princeps

fuit gamaliel filius phadaſſur: et in
tribu beniamin erat dux abidan filius
gedeonis. Nouiſſimi caſtroꝝ omniū
profecti ſunt filij dan p turmas ſuas:
in quor exercitu princeps fuit ahiez-er
filius⁹ ammiſaddai. In tribu aūt filiorū
aſer erat princeps phagaihel filius⁹ och-
ran: et in tribu filiorū neptalim prin-
ceps fuit ahira filius henan. Hec ſūt
caſtra et profectiones filiorū iſrahel p
turmas ſuas quando egrediebantur.
Dixitq; moyſes ad hobab filio raguel ma-
dianitē cognato ſuo. Proficiſcimur
ad locum q̄ dñs daturus⁹ eſt nobis:
veni nobiſcum ut beneficiamus tibi:
quia dñs bona promiſit iſraheli. Cui
ille reſpondit. Non vadam vobiſcum: ſed
revertar in terram meā in qua natus
ſum. Et ille: noli inquit nos relinque-
re. Tu enim noſti in quibs locis p de-
ſertum caſtra ponere debeamus: et eris
dux noſter. Cunq; nobiſcum veneris: quicquid optimū fuerit ex opibus
quas nobis traditurus eſt dominus
dabimus tibi. Profecti ſūt ergo de mōte
dñi viam trium dierū: archaq; fœderis
dñi p̄cedebat eos per dies tres · provi-
dens caſtrorū locum. Nubes quoq;
dñi sup eos erat per diem cū incederent.
Cunq; elevaretur archa · dicebat moy-
ſes. Surge domine ⁊ diſſipent⁊ inimici
tui: et fugiant qui oderunt te a facie
tua. Cū aūt deponeret⁊ · dicebat. Reverte-
re dñe ad multitudinem exercitus⁹ iſrl. ✠

Interea omnes erat murmur pꝑ-
quaſi dolentiū pro labore viæ
dñm. Quod cū audiſſet iratus eſt: et
accenſus in eos ignis dñi devoravit
extremā caſtroꝝ partē. Cūq; clamaſſet
pꝑs ad moyſen: oravit moyſes ad
dñm · et absorptus ē ignis. Vocavitq;
nomē loci illi⁹ incendium: eo q̄ succenſus
fuiſſet contra eos ignis dñi. Vulgus
quippe promiſcuū q̄ aſcenderat cum
eis · flagravit deſiderio carnium ſedens
et flens · iunctis ſibi pariter filijs iſrl: et
ait. Quis dabit nobis ad veſcendum
carnes ⁊ Recordam⁊ piſcium quos com-
edebamus in egipto gratis: in mente
nobis venerunt cucumeres · ⁊ pepones ·
porrique · et cepe · ⁊ allia. Anima noſtra
arida eſt · nichil aliud reſpiciunt oculi
noſtri niſi man. Erat aūt man quaſi
ſemē coriandri coloris bdellij. Circui-
batq; pꝑs · ⁊ colligens illud frangebat
mola ſive terebat in mortario: coquēs
in olla · ⁊ faciēs ex eo tortulas ſaporis
ſui ſi panis oleati. Cūq; deſcenderet no-
cte ſup caſtra ros: deſcendebat pariter et
man. Audivit ergo moyſes flentem
pꝑm per familias: ſingulos per oſtia
tentorij ſui. Iratusq; eſt furor dñi val-
de: ſed et moyſi inmoderanda res viſa
eſt: et ait ad dominū. Cur afflixiſti ſer-
vum tuum⁊ Quare non invenio gra-
tiam coram te⁊ Et cur impoſuiſti pon-
dus univerſi populi huius ſupr me⁊
Numquid ego concepi omnem hanc
multitudinem uel genui eam · ut dicas
michi porta eos in ſinu tuo ſicut por-
tare ſolet nutrix infantulum: et defer in
terram pro qua iuraſti patribus eor⁊
Unde michi carnes: ut dem tante mul-
titudini⁊ Fleut contra me dicentes:
da nobis carnes ut comedam⁹. Non
poſſum ſolus ſuſtinere omnem hūc
populum: quia grauis michi ē. Si
aliter tibi videtur: obſecro ut interfi-
as me · et inveniam gratiam i oculis
tuis: ne tantis afficiar malis. Et di-
xit dominus ad moyſen. Congrega
michi ſeptuaginta viros de ſenibus
iſrahel · quos tu noſti q̄ ſenes populi
ſint ac magiſtri: ⁊ duces⁊ eos ad oſtiū

tabernaculi fœderis·faciesq; ibi stare te-
cum ut descendam & loquar tibi: & au-
feram de spiritu tuo tradamq; eis· ut
sustentent tecum onus pli· & non tu
solus graueris. Populo quoq; dices.
Sanctificamini. Cras comedetis car-
nes. Ego enī audiui vos dicere. Quis
dabit nobis escas carnium? Bene nobis
erat in egipto. Vt det vobis dominꝰ
carnes & comedatis· non uno die nec
duobꝫ uel quinq; aut decem· nec viginti quidē· sed usq; ad mensem dierum:
donec egrediat per nares uras & uertatur
in nauseam: eo qđ repulerit dñm q̄
in medio uestri est· & fleueritis coram eo
dicentes quare egressi sumꝰ ex egipto
ut peream⁹ in solitudine? Et ait mo-
yses. Sexcenta milia peditum huius
pli sūt. Et tu dicis dabo eis esum car-
nium mense integro? Numquid ouium
et boum multitudo reperiri· ut possit
sufficere ad cibum: uel omnes pisces
maris in unū congregabūtur ut eos
sacient? Cui respōdit dñs. Numquid
manus dñi invalida est? Jam nunc
videbis: utrum meus sermo opꝰ com-
pleatur. Egressꝰ igit moyses & narra-
uit pli uerba dñi· congregans septua-
ginta uiros de senibꝫ israhel: quos
stare fecit circa tabernaculum. Descen-
ditq; dñs p nubem & locutus ē ad eū:
auferens de spiritu qui erat in moyse:
et dans septuaginta uiris. Cumq; re-
quieuisset in eis spūs phetauerūt:
nec ultra cessauerūt. Remanserāt autē
in castris duo uiri· quorū unus vota-
batur heldad· & alter medad· super quo⁹
requieuit spiritus: nam & ipi descripti
fuerant: & non egressi ad tabernaculum. Cumq; phetarent in castris: cu-
currit puer & nunciauit moysi dicens.
Eseldad et medad phetant in castris.

Statim iosue filiꝰ nun minister moy-
si· et electus ex pluribus ait. Domine mi
moyses prohibe eos. At ille: quid in-
quit emularis pro me? Quis tribuat
ut omnis pls phetet: & det eis dñs
spiritum suum? Reuersusq; ē moyses
et maiores natu israhel i castra. Ven-
tus autem egrediens a dño arreptas
transmare coturnices detulit & dimisit
in castra· iunctę quātum uno die con-
fici potest ex omni parte castrorum per
circuitum: uolabantq; in aere duobꝰ
cubitis altitudine sup terrā. Surgens
ergo populus toto die illo et nocte ac
die altero· congregauerunt coturnices·
qui parum decem choros: & siccauerū-
eas p girum castroꝝ. Adhuc carnes
erant in dentibꝰ eorū· nec defecerat hu-
iusmodi cibus: & ecce furor dñi con-
citatus in populū· percussit eū plaga
magna nimis. Vocatusq; est ille lo-
cus sepulcra concupiscentie: ibi enī se-
pelierunt populū q̄ desiderauerat. Egres-
sa autem de sepulcris concupiscentie
venerūt i aseroth: & mansere ibi. xij

Loquebaq; est maria et aaron cōtra
moysen propter uxorē eꝰ ethiopis-
sam: & dixerunt. Numꝰ per solū moysen
locutꝰ est dominus? Nonne & nobis
similiter ē locutus? Quod cū audisset
dominus· iratus est. Erat enim moy-
ses uir mitissimus super omnes ho-
mines qui morabātur in terra. Sta-
timq; locutus est ad eum & ad aaron &
mariā. Egredimini vos tantum tres
ad tabernaculū fœderis. Cumq; fuissent
egressi descendit dominꝰ in columna
nubis: et stetit in introitu tabernaculi
vocans aaron et mariam. Qui cum
illesi diressent ad eos. Audite sermones
meos. Si qs fuerit inter vos propha
ta dominī i uisione apparebo ei: uel per

somnium loquar ad illum. At non
talis seruus meus moyses: qui i oīi
domo mea fidelissimus est. Ore enim
ad os loquor ei. Palam· & non p enī-
gmata et figuras dñm videt. Quare
ergo nō timuistis detrahere seruo meo
moysi? Iratusq; contra eos abiit. Nu-
bes quoq; recessit que erat super taber-
naculum. Et ecce maria apparuit can-
dens lepra quasi nix. Cūq; respexisset
eam aaron & vidisset pessulam lepra:
ait ad moysen. Obsecro domine mi-
ne imponas nobis hoc peccatum qđ
stulte commisimus: ne fiat hoc quasi
mortua: & ut abortiuum qđ proditur
de vulua matris sue. Ecce iam medi-
um carnis eius deuoratū est a lepra.
Clamauitq; moyses ad dñm dicens.
Deus obsecro· sana eam. Cui respon-
dit dominus. Si pater eius spuisset
i faciē illi· nōne debuerat saltem septē
diebꝰ rubore suffundi? Exparcē septem
diebꝰ extra castra: et postea reuocabit.
Exclusa est itaq; maria extra castra se-
ptem diebꝰ: et pls nō ē motus de loco
illo· donec reuocata ē maria. xiij

Profectusq; ē pls de aseroth: fixis
tentoriis i deserto pharan. Ibiq;
locutus est dominꝰ ad moysen dices.
Mitte uiros qui considerent terrā cha-
naan quā daturus sum filijs israhel:
singulos de singulis tribubꝰ et prin-
cipibus. Fecit moyses qđ dñs imperā-
rat: de deserto pharan mittēs principes
uiros: quorū ista sunt nomina. De
tribu ruben· lemnua filium zechur: de
tribu symeon· saphat filiū uri: de tribu
iuda chaleb filiū iephone: de tribu isach-
ar igal filiū ioseph: de tribu ephraim
ose filiū nun: de tribu beniamin phal-
ti filiū raphu. De tribu zabulon· ged-
dihel filiū sodi: de tribu ioseph septi

manasse gaddi filiū susi: de tribu dan
amihel filium gemalli: de tribu aser
sechur filiū michael: de tribu neptalim
naabi filium bapsi: de tribu gad gu-
hel filium machi. Hec sunt nomina
virorū· quos misit moyses ad consi-
derandam terram: vocauitq; osee filiū
nun iosue. Misit ergo eos moyseꝰ ad
considerandā terrā chanaan: et dixit
ad eos. Ascendite per meridianā plagam. Cumq; veneritis ad montes· con-
siderate terram qualis sit: & pplm qui
habitat eā· et eius· utrum fortis sit an
infirmꝰ: pauci numero an plures: ipa
terra bona an mala: urbes quales·
munate an absq; muris: humꝰ pin-
guis an sterilis· nemorosa an absq;
arboribus. Confortamini· et afferte
nobis de fructibus terre. Erat autem
tempꝰ quādo iam precoque uue uesci
possunt. Cumq; ascendissent explora-
uerunt eam a deserto syn· usq; ad ro-
ob intrantibus emath. Ascenderunt
q; ad meridiem et uenerunt in hebron·
ubi erant achiman & sisai et dolmai·
filij enach: nam hebron septem annis
ante thanim urbem egipti condita est.
Pergentesq; usq; ad torrentem boti
abstulerūt palmite cū uua sua quē por-
tauerunt in uecte duo uiri. De malis
quoq; granatis et de ficis loci illius
tulerunt· qui appellatus est nehelescol
id est torrens boti eo quod botrū por-
tassent inde filij israhel. Reuersiq; explo-
ratores ire post dies quadraginta dies qui
regione circuita uenerunt ad moysen
et aaron et ad omnem cetum filiorū
israhel in deserto pharan quod est
in cades. Locutiq; eis et omni multi-
tudini ostenderunt fructus terre & nar-
rauerunt dicentes. Ivimus in terrā
ad quā misistis nos· que uere fluit

lacte et melle·ut ex hijs fructibz cognoscj possit: sed cultores fortissimos habet·et urbes grandes atq; muratas. Stirpem enach vidimus ibi. Amalech habitat in meridie·etheus et iebuleus et amorreus in montanis. Chananeus vero moratur iuxta mare·et circa fluenta iordanis. Inter hec caleb compellens murmur populi qui oriebatur contra moysen ait. Ascendamus et possideamus terram: quoniam potentes obtinere eam. Alij vero qui fuerant cum eo dicebant. Nequaq; ad hunc pugnum valemus ascendere: quia fortior nobis est. Detrahentesq; rem quā inspexerant apud filios israhel·dicentes. Terra quā lustrauimus deuorat habitatores suos. Populus quē aspeximus procere staturē. Ibi vidimus monstra quedam filiorū enach de genere gigantū: quibz comparati nos locuste videmur. xxiij

Igitur vociferās oīs turba fleuit nocte illa: et murmurauit filijs israhel moysen et aaron rūdi filij israhel dicētes. Vtinā mortui essemus i egipto et non in hac vasta solitudine. Vtinam preamur et non inducat nos dominus i terrā istam: ne cadamus gladio·et uxores ac liberi nostri dūcātur captiui. Nonne melius ē reuerti in egiptū? Dixerūt q; alter ad alterū. Constituamus nobis ducem·et reuertamur i egiptum. Quo audito moyses et aaron corruerūt pronj in terram coram oī multitudine filioz israhel. At vero iosue filj nun et caleb filius iephone·qui et ipsi lustrauerant terram·sciderunt vestimenta sua: et ad omnē multitudinē filiorum israhel locuti sunt. Terra quā circuiuimus valde bona est. Si placuerit dño inducet nos in eam: et tradet nobis eam lacte et melle manantē. Nolite rebelles esse contra dominū·neq; timueritis populum terre huius: quia sicut panē ita eos possumus deuorare. Recessit ab eis omne presidiū: dños nobiscū ē. nolite metuere. Cunq; clamaret oīs multitudo et lapidibz eos vellet opprimere: apparuit gloria domini super tectum tabernaculi cūctis videntibus filijs israhel. Et dixit dñs ad moysen. Vsq; quoq; detrahet michi populus iste? Quousq; non credent michi i oībus signis q̄ feci corā eis? Feriam igitur eos pestilentia·atq; consumā: te aut faciam principem sup gentē magnā et fortiorem nimis hac est. Et ait moyses ad dominum. Vt audiant egipcij de quoz medio eduxisti populū istum·et habitatores terre huius q̄ audierunt quod tu domine in populo isto sis·et facie videaris ad faciem: et nubes tua protegat illos·et in columna nubis precedas eos per diem·et in columna ignis per noctē·quod occideris tanq; multitudinem quasi unū hominem·et dicant. Non poterat introducere populū in terram pro qua iurauerat: idcirco occidit eos in solitudine. Magnificetur ergo fortitudo domini sicut iurasti dicēs. Dominus patiens et multe misericordie·auferens iniquitatem et scelera·nullumq; innocentem declinans: qui vltionē peccata patrū in filios in tertiam et quartā generationē: dimittе obsecro peccatum populi tui huius secūm magnitudinem misericordie tue: sicut propitius fuisti egredientibus de egipto usq; ad locum istū. Dixitq; dominus. Dimisi iuxta verbū tuum vno ego: et implebitur gloria domini vniuersa terra. Attamen omnes homines qui viderunt maiestatē meam et signa q̄ feci in egipto et in solitudine·

et temptauerūt me iam p decem vices nec obedierunt voci mee·nō videbūt terram pro qua iurauj patribus eorū: nec quisq; ex illis qui detraxit michi intuebitur eam. Seruū meū caleb q̄ plenus alio spiritu secutus est me introducam in terram hanc quā circuiuit·et semen eius possidebit eam: quoniam amalechites et chananeus habitāt in vallibus. Cras mouete castra: et reuertimini in solitudinē p viam maris rubri. Locutusq; ē dñs ad moysen et aaron dicens. Vsquequo multitudo hec pessima murmurat contra me? Querelas filiorū israhel audiui. Dic ergo eis. Viuo ego ait dominus: sicut locuti estis audiente me·sic faciā vobis. In solitudine hac iacebunt cadavera vestra. Omnes qui numerati estis a viginti annis et supra·et murmurastis contra me·non introibitis terram sup qua leuauj manū meam ut habitare vos faceret: preter caleb filiū iephone·et iosue filiū nun. Parvulos aut vestros de quibus dixistis quod prede hostibus forent introducam: ut videant terram que vobis displicuit: vīa cadavera iacebūt in solitudine. Filij vestri erunt vagi in deserto annis quadraginta: et portabunt fornicationē vestram donec consumentur cadavera patrū in deserto: iuxta numerū q̄dragintā dierū quibus considerastis terrā. Annus pro die imputabitur. Et quadraginta annis recipietis iniquitates vestras·et scietis ultionem meā. Quoniam locut⁹ sum·ita faciā oīi multitudini huic pessime·que conspirauit aduersum me: in solitudine hac deficiet et morietur. Igitur oēs viri quos misерat moyses ad cōtemplandam terram·et qui reuersi murmurare fecerant contra eū omnē multitudinē. Detrahentes terre q̄ esset mala: mortui sunt atq; percussi in conspectu domini. Iosue aūt filius nun et caleb filius iephone vixerunt ex omnibus qui prefecerant ad considerandā terrā. Locutusq; est moyses vniuersa verba hec ad omnes filios israhel: et luxit populus nimis. Et cum mane primo surgentes·ascenderūt verticem montis atq; dixerunt. Parati sum⁹ ascendere ad locum de quo dominus locutus est: quia peccauimus. Quibus moyses. Cur inquit transgredimini verbū dñi·quod vobis non redet in prosperum? Nolite ascendere·non enim est dñs vobiscum: ne corruatis corā inimicis vestris. Amalechites et chananeus ante vos sunt quoz gladio corruetis: eo q; nolueritis acquiescere dño: nec erit dominus vobiscū. At illi contenebrati·ascenderūt in verticem montis. Archa autem testamenti domini et moyses non recesserūt de castris. Descenditq; amalechites et chananeus q̄ habitabāt i mōte: et percutiens eos atq; cōtēdēs·usq; ē eos usq; horma. xlvj

Locutus est dominus ad moysen dicens. Loquere ad filios israel·et dices ad eos. Cum ingressi fueritis terram habitationis vestre quā ego dabo vobis·et feceritis oblationē domino in holocaustum·aut victimam pacifica vota soluētes·uel sponte offerentes munera·aut in solemnitatibz vris adolentes odorem suauitatis dño: de bubus siue de ouibus offerre quicunq; immolauerit victimam: sacrificiū sibi deinam patrem ephi cōspergam oleo·quod mensurā habebit quartā partē hin: et vinum ad liba fundenda eiusdem mensure dabit in holocaustū siue

in victimam. Per agnos singulos ⁊
arietes erit sacrificiū simile duarū decimarū·que sparsa sit oleo tercie partis
hin:⁊ vinū ad libamentū tercie partis
eiusdem mensure offeret in odorē suauitatis dño. Quādo vero de bubꝫ
feceris holocaustum aut victiam ut impleas votū uel pacifícas victimas:da-
bis per singulos boues simile tres de-
cimas consperse oleo·quod habeat
medium mensure hin:⁊ vinū ad liba
fundenda eiusdem mensure i oblatio-
nem suauissimi odoris dño. Hic fa-
ciet̄is per singulos bues et arietes et a-
gnos·⁊ hedos:tam indigene qꝫ pregri-
ni eodem ritu offerent sacrificia. Vnū
preceptum erit atqꝫ iudiciū cū vobis
qꝫ aduenis terre. Locutus est dominꝰ
ad moysen dicens. Loquere filijs isrl·
et dices ad eos. Cum veneritis i terā
quā dabo vobis·⁊ comederitis de pa-
nibus regionis illius: separabitis
primitias dño de cibis vestris. Sicut
de arcis primitias separabitis:ita et de
pulmentis dabitis primitiva domino.
Quod si ignoranter preterieritis
quicqꝫ horꝫ que locutus est dominus
ad moysen·⁊ mandauit vobis ꝑ eū ad vos
a die qua cepit iubere ⁊ ultra·oblitꝫ
fuerit facere multitudo: offeret vitulū
de armento holocaustum in odorē sua-
uissimū dño·et sacrificiū eius ac liba
ut cerimonie postulāt·hircumꝫ pro
peccato:⁊ rogabit sacerdos pro omni
multitudine filiorꝫ israhel ⁊ dimittetur
eis·quoniā non sponte peccauerunt
nichilominus offerētes incensū dño
pro se et pro peccato suo·⁊ errore suo·⁊
dimittetur vniuerse plebi filiorꝫ isrl·et
aduenis qui peregrinantꝫ inter vos:
quoniā culpa ē omnis pli ignoran-
tia. Quod si anima una nescies

peccauerit·offeret capram āniculam
pro peccato suo:et deprecabit̄ pro ea
sacerdos qū insciā peccauerit coram do-
mino:imprecabiꝫ ei veniā·⁊ dimittē
illi. Tam indigenis qꝫ aduenis una
lex erit omniū q̄ peccauerit ignorāter.
Anima vero que ꝑ superbiā aliquid
commiserit·siue civis sit ille siue pe-
grinus:quoniā aduersus dñm rebel-
lis fuit·pibit de populo suo. Vtpote
enim dñi contemptit·et p̄ceptū illius
fecit irritum:idcirco delebitur⁊ porta-
bit iniquitatem suā. Factum est aut̄
cum essent filij israhel i solitudine·et
inuenissent hominē colligentē ligna i
die sabbati:obtulerunt eum moysi et
aaron et vniuerse multitudini. Qui
recluserunt eum in carcerem·nesciēs
qd̄ sup eo facere deberēt. Dixitqꝫ dñs
ad moysen. Morte moriatur homo
iste:obruat eum lapidibꝫ oīis turbꝫ
extra castra. Cūqꝫ eduxissent eū foras
obruerunt eū lapidibꝫ:⁊ mortuus est
sicut preceperat dñs. Dixit quoqꝫ do-
minus ad moysen. Loquere filijs isra-
hel et dices ad eos. Vt faciāt sibi fim-
brias per angulos pallioꝝ·ponātq̄
in eis vittas iacinctinas. Quas cum
viderint recordent̄ omniū mādato-
rū·nec sequantur cogitationes suas
et oculos ꝑ res varias fornicātes:sed
magis memores p̄ceptoꝝ dñi:faciāt
ea:sintqꝫ sancti deo suo. Ego domi-
nus deus vester·qui eduxi vos de ter-
ra egipti:ut essem deus vester. XVI

Core autem chore filiꝰ ysaar filij
chaath·filij leui·et dathan·atq;
abiron filij eliab·⁊ hon quoqꝫ filius
phaleth de filijs ruben surrexerunt con-
tra moysen:alijqꝫ filiorꝫ israhel ducēti
quinquaginta viri proceres synago-
ge·et qui tempore concilij ꝑ nomina

vocabantur. Cumqꝫ stetissent aduersū
moysen et aaron dixerunt. Sufficiat
vobis quia omnis multitudo sanctoꝝ
est·et in ipsis est dñs. Cur eleuamini
super ꝓlm dñi? Quod cum audisset
moyses cecidit pronus i faciē:locutꝰ
qꝫ ad chore et ad omnē multitudinē.
Mane inquit notum faciet dñs qui
ad se pertineat·⁊ sanctos applicabit
sibi:⁊ quos elegerit appropinquabit
ei. Hoc igit̄ facite. Tollat vnusquisqꝫ
thuribula sua tu chore et omne concili-
um tuū·⁊ ignita cras igne ponite desu-
per thimiama coram dño:⁊ quemcunqꝫ
elegerit·ipse erit sanctus. Multū erigi-
mini filij leui. Dixitqꝫ rursum ad cho-
re. Audite filij leui. Num parū vobis
est q̄ separauit vos deus israhel ab
omni ꝓlo:et iunxit sibi ut seruiretis
in cultu tabernaculi:⁊ staretis coram
frequentia populi et ministraretis ei:
Ideirco ad se fecit accedere te et oēs
fratres tuos filios leui·ut vobis etiā
sacerdotiū vendicetis·⁊ omnis globꝰ
tuus fiat contra dñm? Quid est enim
aaron ut murmuretis contra eū? Mi-
sit ergo moyses ut vocaret dathan et
abiron filios eliab. Qui responderūt.
Non venimus. Numquid parum est
nobis quod eduxisti nos de terra egipti
que lacte et melle manabat ut occide-
res in deserto: nisi et dominatus fue-
ris nostri? Reuera induxisti nos i ter-
ram que fluit lacte et melle:et
dedisti nobis possessiones agroꝝ ⁊ vi-
nearū. An et oculos nostros vis eruere?
Non venimus. Iratusqꝫ moyses
valde. Sit ad dñm. Ne respicias sacri-
ficia eoꝝ. Tu scis quod nec asellū qui-
dem unquā acceperim ab eis·nec affli-
xerim quempiam eoꝝ. Dixitqꝫ ad cho-
re. Tu⁊ omnis congregatio tua state

coram dño·et aaron cras
stino separamini. Tollite singuli thuri-
bula vestra·⁊ ponite super ea incensū
offerentes dño ducenta quinquaginta
thuribula:aaron quoqꝫ tenebat thuri-
bulum suū. Quod cū stetissent ante
fores moyse ⁊ aaron·⁊ congregasset
aduersum eos omnē multitudinē ad
ostium tabernaculi:apparuit cunctis
gloria dñi. Locutusqꝫ dominus ad
moysen ⁊ aaron ait. Separamini de
medio congregatiōnis huius:ut eos
repente disperdam. Cumqꝫ cecidissent pro-
ni in faciem·atqꝫ dixerunt. Fortissime
deus spirituum vniuerse carnis·num
uno peccante contra omnes tua ira
desęuit? Et ait dominus ad moysen.
Precipe vniuerso populo ut separet̄
a tabernaculis chore·dathan et abi-
ram. Surrexitqꝫ moyses ⁊ abijt ad da-
than et abiram:et sequentibꝫ cū seniō-
ribus israhel dixit ad turbam. Recedite
a tabernaculis impioꝝ·⁊ nolite tange-
re q̄ ad eos pertinent·ne involuamini
in peccatis eorum. Cūqꝫ recessissent a
tentoriis eorum ꝑ circuitum·dathan
et abiram egressi stabant in introitu
papilionū suarum·cū vxoribus ⁊ libe-
ris·omniqꝫ frequentia. Et ait moyses.
In hoc scietis quod dominus miserit
me:ut facerem vniuersa que cernitis·⁊
non ex proprio ea corde protulerim. Si
consueta hominū morte interierint·et
visitauerit eos plaga qua et ceteri visi-
tari solent:nō misit me dñs. Sin aūt
nouam rem fecerit dominus·ut ape-
riens terra os suum deglutiat eos et
omnia que ad illos pertinent·descen-
derintqꝫ viuentes in infernū:scietis ꝙ
blasphemaverint dominū. Confestim
igitur ut cessavit loqui·dirupta est ter-
ra sub pedibꝰ eoꝝ:⁊ aperiens os suū

devorauit illos cū tabernaculis suis-
et omnem substãciã eoꝝ. Descenderũt
ipi viui in infernũ operti humo: z peri-
runt de medio multitudinis. At vero
omnis israhel qui stabat ỹ circũ fugit
a clamore pereuntiũ dicens. Ne forte
z nos ira deglutiat. Sed z iguis egres-
sus a dño iniecit ducẽtos quinquagin-
ta viros ỹ offerebãt incensũ.

xvij

Locutusq; est dñs ad moysen di-
cens. Precipe eleazaro filio aa-
ron sacerdoti ut tollat thuribula que
iacent in incendio-et ignem huc illuc
ꝑ dispergat: quoniã sanctificata sunt
in mortibꝫ peccatoꝝ: producatq; ea in
lamnas-z affigat altari-eo ꝙ oblatum
sit in eis incensum dño z sanctifi-
cata sint: ut cernãt ea pro signo et mo-
numẽto filij israhel. Tulit ergo eleazar
sacerdos thuribula enea-in quibꝫ ob-
tulerant hij quos incendium deuora-
uit-et produxit ea i laminas affigẽs
altari-ut haberent posteri filij israhel
quibꝫ commoneant: ne quis accedat
alienigena et qui nõ est de semine aa-
ron-ad offerendũ incensum dño: ne
patiatur sicut passus est chore-z oĩis
congregatio eiꝰ loquẽte dño ad moy-
sen. Murmurauit autẽ oĩis multi-
tudo filiorũ israhel sequenti die cõtra
moysen z aaron dicens. Vos interfe-
cistis ꝑpl dñi. Cũq; oriretur seditio
et tumultus increscere-moyses et aa-
ron fugerunt ad tabernaculũ federis.
Quod postq; ingressi sunt operuit nu-
bes: z apparuit gloria dñi. Dixitq; do-
minus ad moysen. Recedite de medio
hujus multitudinis: z iam nunc de-
lebo eos. Cumq; iacerent in terra dixit
moyses ad aarõ. Tolle thuribulum-
et hausto igne de altari mitte incensũ
desuper-pergens cito ad ꝓpulũ: ut
roges pro eis. Iam enim egressa ira
a domino-z plaga desuit. Quod cũ
audisset aaron-z accurrisset ad mediã
multitudinẽ quã iam uastabat incen-
dium obtulit thuriama: et stans inter
mortuos ac viuẽtes pro ipso deprecatus
est: et plaga cessauit. Fuerũt autẽ
qui perierũt quatuordecim milia
hominũ z septingenti: absq; his qui
perierant in seditione chore. Reuersus
q; ẽ aaron ad moysen ad ostiũ taber-
naculi federis-postq; quieuit interitus.
Et locutus ẽ dñs ad moysen dicens.
Loquere ad filios israhel-z accipe ab
eis virgas singulas ỹ cognationes
suas a cunctis principibꝫ tribuũ vir-
gas duodecim: et uniuscuiusq; nomẽ
super scribes virge tue. Nomen autẽ
aaron erit in tribu leui: et una virga
cunctas eorũ familias cõtinebit. po-
nesq; eas in tabernaculo federis coram
testimonio ubi loquar ad te. Que ẽ
hijs elegero germinabit virga eius: z
cohibebo a me querimonias filiorũ
israhel-quibus contra vos murmu-
rant. Locutusq; est moyses ad filios
israhel: et dederunt ei oĩes principes
virgas per singulas tribus. Fueruntq;
inter virgas duodecim absq; virga aaron.
Quas cum posuisset moyses coram
domino in tabernaculo testimonij: se-
quenti die egressꝰ inuenit germinalle
virgã aaron in domo leui-z turgen-
tibus gemmis ruperant flores: qui fu-
erant dilectatis in amygdalas defloua-
ti sunt. Protulit ergo moyses oĩes
virgas de conspectu dñi ad cunctos
filios israhel: uidentesq; receperunt sin-
gulꝰ uirgas suas. Dixitq; dominus
ad moysen. Refer virgam aaron i ta-
bernaculũ testimonij-ut seruetur ibi
in signũ rebellionis filiorũ israhel: z quies-

querele eoꝝ a me ne moriant. Fecitq;
moyses sicut ꝑceperat dñs. Dixerunt
aũt filij israhel ad moysen. Ecce consum-
pti sumꝰ: oĩes ꝑibimꝰ. Quicũq; acce-
dit ad tabernaculũ dñi-morietꝰ. Sum
ulq; ad internecionẽ cũcti delẽdi sumꝰ:

xviij

Dixitq; dñs ad aarõ.
Tu z filij tui z domꝰ ꝑris tui tecũ
portabitis iniquitatem sanctuarij: et
tu z filij tui simul sustinebitis peccata
sacerdotij uri. Sed et fratres tuos de
tribu leui et sceptra patris tui sume te-
cum: prebeq; sint et ministret tibi. Tu
aũt z filij tui ministrabitis in taberna-
culo testimonij. Excubabunteq; leuite
ad precepta tua-et ad cuncta opera ta-
bernaculi: ita dũtaxat ut ad uasa san-
ctuarij z altare non accedant ne et illi
moriãtur-et uos pereatis simul. Sint
autem tecum et excubent in custodijs
tabernaculi-z in omnibꝫ cerimonijs
eius: alienigena nõ misebitur uobis.
Excubate in custodia sanctuarij-et in
ministerio altaris: ne oriat indignatio
sup filios israhel. Ego dedi uobis
fratres uestros leuitas de medio filio-
rum israhel: z tradidi donum dño-ut
seruiant in ministerijs tabernaculi eiꝰ.
Tu aũt et filij tui custodite sacerdotiũ
uestrum: z oĩia que ad cultũ altaris
pertinent-z intra uelum sunt-ꝙ sacer-
dotes amministrabuntur. Si quis ex
extraneis accesserit occidetur. Locutus est
dñs ad aaron. Ecce dedi tibi custodi-
am ꝑmiciaꝝ meaꝝ. Oĩia que sancti-
ficantur a filijs israhel tibi tradidi z fi-
lijs tuis-pro officio sacerdotali legiti-
ma sempiterna. Hec ergo accipies de
hijs que sanctificantur z oblata sunt
domino. Omnis oblatio z sacrificiũ-
et quicquid ꝙ peccato aut ꝙ delicto red-
ditur michi-z reddet in sancta sanctoꝝ:
tuũ erit et filiorũ tuoꝝ. In sanctuario
comedes illud. Mares tantũ edent ex
eo: quia consecratũ est tibi. Primicias
aũt quas uouerint z obtulerint filij
israhel: tibi dedi z filijs tuis ac filiabꝫ
tuis iure perpetuo. Qui mundus est in
domo tua-uescetur eis. Omnẽ medul-
lam olei et uini ac frumẽti-quicquid
offerunt ꝑmiciaꝝ domino-tibi dedi.
Vniuersa frugũ primicia que gignit hu-
mus z domino deportantur: cedent in
usus tuos. Qui mundus est in domo
tua-uescetur eis. Omne quod ex voto
reddiderint filij israhel-tuũ erit. Quic-
quid primum erumpit e vulua cuncte
carnis quã offerũt domino-sive ex ho-
minibꝫ sive de pecoribus fuerit-tui iuris
erit: ita dumtaxat ut pro hominis
primogenito ꝑmium accipies: z oĩe
animal qđ immundũ est redimi cura-
as: cuius redemptio erit post unũ men-
sem: iuxta estimationem tuam in siclis
argenti quinq; ponderis san-
ctuarij. Siclus viginti obolos habet.
Primogenitũ autem bouis z ouis et
capre non facies redimi: quia sanctifi-
cate sunt domino. Sanguinẽ tantũ
eorũ fundes super altare: z adipes ad-
olebis in suauissimũ odorem domino.
Carnes uero in usum tuũ cedent: sicut
pectusculum consecratũ z armus dex-
tra erit. Omnes primicias sanctuarij
quas offerũt filij israhel domino: tibi
dedi et filijs ac filiabus tuis iure ꝑpe-
tuo. Pactum salis ẽ sempiternũ corã
domino tibi ac filijs tuis. Dixitq; do-
minus ad aaron. In terra eoꝝ nichil
possidebitis: nec habebitis partem inter
eos. Ego pars z hereditas tua i medio
filioꝝ israhel. Filijs aũt leui dedi oĩes
decimas israhelis in possessionẽ-pro
ministerio quo seruiunt michi i taber-
naculo federis: ut non accedant ultra

filij israhel ad tabernaculum nec communicant peccatū mortiferū: lolis filijs leui michi in tabernaculo seruientibus et portantibs peccata populi: legitimū sempiternū erit in generationibus vestris. Michil aliud possidebunt decimarum oblatione contenti: quas i usus eoz et necessaria separaui. Locutusq; est dominus ad moysen dicens. Precipe leuitis atq; denuncia. Cū acceperitis a filijs isrl decimas quas dedi vobis: primitias earum offerte dño. id est decimam partē decime: ut reputetur vobis in oblationē primitiuoz: tam de areis q̄ de torcularibus et vindemijs quoz accipitis primitias offerte dño: et date ea aaron sacerdoti. Omnia que offertis ex decimis · et in donaria domini separabitis: optima z electa erūt. Dicesq; ad eos. Si pclara et meliora queq; obtuleritis ex decimis · reputabitur vobis q̄si de area et torculari dederitis p̄mitias: z comedetis eas i omnibs locis vris · tam vos q̄ familie vre: q̄a preciū e p ministerio quo seruitis i tabernaculo testimonij: et nō peccabitis super hoc · egregia vobis z pinguia reseruātes: ne polluatis oblationes filiorum israhel · et moriamini. xvi.

Locutusq; est dominus ad moysen et aaron dicens. Ista e religio victime quā constituit dñs. Precipe filijs israhel · ut adducant ad te vaccā rufam etatis integre in qua nulla sit macula · nec portauerit iugū: traditeq; eam eleazaro sacerdoti. Qui educam extra castra immolabit in conspectu omniū: z tinguēs digitum in sanguine eius · asperget contra fores tabernaculi septies vicibs: comburetq; eā cunctis videntibs: tam pelle z carnibus q̄ sanguine et fimo flammē tradetis.

Lignum quoq; cedrinum et yssopum torquiq; bis tinctū sacerdos mittet i flammam · que vaccam vorabit. Et vir demū lotis vestibs z corpore suo · egredietur in castra: immaculatusq; erit usq; ad vesperam. Sed z ille qui combusserit eam lauabit vestimenta sua et corpus · et immundus erit usq; ad vesperam. Colliget aūt vir mundus cineres vacce · z effundet eos extra castra in loco purissimo: ut sint multitudini filioz israhel in custodiam et in aquā aspersionis: quia pro peccato vacca combusta est. Lauabit q̄ vaccē portauerat cineres vestimenta sua: immundus erit usq; ad vesperam. Habebunt hoc filij israhel et aduene q̄ habitant inter eos sanctū iure perpetuo. Qui tetigerit cadauer hominis z̄ mortui hoc septem diebs fuerit immūdus · aspergē se hac aqua die tertio z septimo: z sic mundabitur. Si die tertio aspersus non fuerit: septimo nō poterit emundari. Omnis qui tetigerit humane anime mortuum · z aspersus hac commixtione nō fuerit · polluet tabernaculum domini: z prohibit ex israhel. Quia aqua expiationis nō est aspersus immundus erit: z manebit spurcicia ei super eum. Ista est lex hominis q̄ moritur in tabernaculo. Omnes q̄ ingrediuntur territoriū illius · z vniuersa vasa que ibi sunt polluta erunt septem diebus. Vas quod nō habuerit operculū nec ligaturam desuper · immundū erit. Si quis in agro tetigerit cadauer occisi hominis · aut q̄ se morui · siue os illius · vel sepulcri: immundus erit septem diebus. Tollent de cineribus combustionis atq; peccati · z mittēt aquas vinas super eos in vas: in quibus cū homo mundus cinxerit ysopū · asperget eo

omne territoriū z tentoria supellectilē et homines huiusmodi contagione pollutos: atq; hoc modo mundus lustrabit immundū tertio z septimo die · expiatusq; die septimo lauabit et se et vestimēta sua: z immundus erit usq; ad vesperam. Si quis hoc ritu nō fuerit expiat⁹ · peribit anima illius de medio ecclie: quia sanctuariū dñi polluit: z nō est aqua lustrationis aspersus. Erit hoc preceptū legitimū sempiternū. Ille quoq; qui aspergit aquas · lauabit vestimenta sua. Omnis qui tetigerit aquas expiationis: immūdus erit usq; ad vesperam. Quicquid tetigerit immundus · immūdum faciet: z anima que horum quippiam tetigerit · immunda erit usq; ad vesperum. xx.

Venerunq; filij israhel et omnis multitudo in desertum sin mense primo · z mansit pplis in cades. Mortuaq; e ibi maria: z sepulta in eodem loco. Cumq; indigeret aqua populꝰ conuenerunt aduersum moysen et aaron: et versi in seditionē dixerūt. Vtinam perissemus inter fratres nostros coram domino. Cur eduxistis ecclīā dñi in solitudinem ut z nos z nra iumenta moriamur? Quare nos fecistiꝭ ascendere de egipto · z adduxistis ad locum istū pessimum qui seri nō potest: q̄ nec granū gignit · nec vineas nec mala granata: insup z aquam nō habet ad bibendū? Ingressusq; moyses z aaron dimissa multitudine in tabernaculū federis · corruerunt proni in terram: clamaueruntq; ad dominū atq; dixerunt. Domine deus audi clamorē populi huius · z aperi eis thesaurū tuū fontē aque viue: ut sanati desiere murmuratiōes eorū. Et apparuit gloria dñi super eos. Locutusq; e dominus ad moysen dicens. Tolle virgam et congrega populum tu z aaron frater tuus · z loquimini ad petrā coram eis: z illa dabit aquas. Cumq; eduxeris aquā de petra bibet oīs multitudo z iumenta eius. Tulit igit moyses virgam qui erat in conspectu dñi sicut preceperat ei · cōgregata multitudine ante petram: dixitq; eis. Audite rebelles z increduli. Si num de petra hac vobis aquā poterimus ducere? Cumq; eleuasset moyses manū percutiens virga bis silicem · egresse sūt aque largissime: ita ut populꝰ biberet et iumēta. Dixitq; dominꝰ ad moysen et aaron. Quia nō credidistis michi ut sanctificaretis me coram filijs isrl: non introducetis hos populos in terram quā dabo eis. Hec e aqua contradictionis · vbi iurgati sunt filij israhel contra dñm: z sanctificat⁹ est i eis. Misit interea nūcios moyses de cades ad regem edom · qui dicerent. Hec mādat frater tuus israhel. Nosti omnē laborem qui apprehendit nos · quomodo descenderit patres nri in egiptū · z habitauerimꝰ ibi multo tempore: afflixerit q̄ nos egiptij z patres nostros: z quomodo clamauerimꝰ ad dñm et exaudierit nos · misericq; angelū qui eduxerit nos de egipto. Ecce in urbe cadꝰ que e in extremis finibs tuis posita: obsecramus ut nobis transire liceat per terram tuā. Non ibimus p agros nec per vineas: nō bibemus aquas de puteis tuis: sed gradiemur via publica · nec ad dexteram nec ad sinistram declinantes: donec transeamus terminos tuos. Cui respondit edom. Non transibis per me. Alioquin armatꝰ occurrā tibi. Dixerunq; filij israhel. Per tritā gradiemur viā: z si biberimꝰ aquas tuas nos et pecora nostra · dabimus

quod iussum est. Nulla erit in precio difficultas: tantū velociter transeamus. At ille respōdit. Nō transibis. Egressusq; egressus est obuius tū infinita multitudine ⁊ manu forti: nec voluit acquiescere deprecanti: ut concederet transitū p fines suos. Quāobrem diuertit ab eo israhel. Cunq; castra mouissent de cades: venerūt in montē or qui est in finibus terre edom: vbi locutus est dominus ad moysen dicēs. Perget inquit aaron ad ppl̄os suos. Nō enī introibit terram quā dedi filijs israhel: eo quod incredulus fuerit ori meo ad aquas contradictionis. Tolle aaron et filium eius tū eo: ⁊ duces eos in montem or. Cunq; mutauerit patrem veste sua: indues ea eleazarum filiū eius: ⁊ aarō colligetur: et morietur ibi. Fecit moyses ut preceperat dūs: ⁊ ascenderūt in montem or cora oīi multitudine. Cunq; aaron spoliasset vestibus suis: induit eis eleazarū filium eius. Illo mortuo in montis iugulis: descendit cū eleazaro. Oīis aūt multitudo vidēs decubuisse aarō: fleuit sup eo triginta diebus p cūctas familias suas. xxi.

Quod cum audisset chananeus rex arad qui habitabat ad meridiē venisse scilicet israēl per exploratorū viā: pugnauit contra illū: et victor captiuos duxit ex eo predā. At israhel voto se domino obligans ait. Si tradideris populū istum in manu mea: delebo vrbes eius. Exaudiuitq; dūs preces israhel et tradidit chananeū: quē ille interfecit subuersis vrbibus eius: et vocauit nomen loci illius orma: id est anathema. Profecti sunt aūt et de monte or: p viam q̄ ducit ad mare rubrū: ut circuirent terrā edom. Et tedere cepit populum itineris ac laboris: locutusq; est contra deū. Misit aūt israēl nūcios ad seon regem amorreos dicēs. Obsecro ut transire michi liceat per terram tuam. Non declinabimus in agros et vineas: non bibemus aquas ex puteis. Via regia egradiemur: donec transeamus terminos tuos. Qui concedere noluit ut transiret israhel per fines suos: quin potius exercitu congregato egressus est obuiā in deserto ⁊ venit in iasa: pugnauitq; contra eum. A quo gressus est in ore gladij: ⁊ possessa ē terra eius ab arnon usq; iaboc et filios ammon: quia forti presidio tenebantur termini ammonitarū. Tulit ergo israhel omnes ciuitates eius: et habitauit in urbibus amorrei: i esebon scilicet ⁊ viculis eius. Urbs esebon fuit regis seon amorrei: qui pugnauit contra regem moab: et tulit omnem terram que ditionis illius fuerat usq; arnon. Idcirco dicitur in prouerbio. Venite in esebon: edificetur ⁊ construatur ciuitas seon. Ignis egressus ē de esebon: flamma de opido seon: ⁊ deuorauit ar moabitar: ⁊ habitatores excelsorū arnon. Ue tibi moab: periisti populе chamos. Dedit filios eius in fugā: ⁊ filias in captiuitatē regi amorreorum seon. Iugum ipōrū dispersit ab esebon usq; dibon: lassi pueruerūt in iophe usq; medaba. Habitauit itaq; israēl i terra amorrei. Misitq; moyses qui explorarēt iazer: cuius reperūt viculos: ⁊ possederūt habitatores. Uertentesq; se ⁊ ascendentes per viam basan: ⁊ egressus est og rex basan cum omni ꝓle sua pugnatur⁹ in edrai. Dixitq; dūs ad moysen. Ne timeas eū: quia in manu tua tradidi illum et omnem ꝓlem ac terram eius: faciesq; illi sicut fecisti seon regi amorreorum habitatori esebon. Percussitq; igitur et hunc cum filijs suis: vniuersumq; ꝓlem eius usq; ad interneciōnē: et possederūt terrā illius. Profectiq; castrametati sūt i campestribus moab: vbi transiordanen iherichō sita est. xxii.

Videns aūt balac filius sephor omnia q̄ fecerat israhel amorreo: et q; timuissent eum moabite: et imperium eius ferre nō possent: dixit ad maiores natu madian. Ita delebit hic populus oīes qui in circuitu finibus commorantur: quomodo solet bos herbas usq; ad radices carpere. Ipse erat eo tempore rex in moab. Misit ergo nuncios ad balaam filium beor ariolum: qui habitabat super flumen terre filioꝝ ammon: ut vocarent eū et dicerent. Ecce egressus est populus ex egipto qui operuit superficiem terre: ipseq; contra me. Veni igitur ⁊ maledic populo huic quia fortior me est: si quo modo possim pugnare et eicere eū de terra mea. Noui enī q; benedictus sit qui benedixeris: ⁊ maledictus in quē maledixeris congelleris. Perrexerunt seniores moab et maiores natu madian: habentes diuinationis preciū in manibus. Cunq; venissent ad balaam: et narrassent ei omnia verba balac: ille respōdit. Manete hic nocte: ⁊ respondebo quicquid michi dixerit dominus. Manentibus illis apud balaam: venit deus et ait ad eum. Quid tibi volunt homines isti apud te? Respondit. Balac filius sephor rex moabitarū misit ad me dicens. Ecce populus qui egressus est de egipto operuit superficiem terre: veni ⁊ maledic ei: si quo modo possim pugnans abigere eum. Dixitq; deus ad balaam. Noli ire cū eis neq; maledicas populo: quia benedictus ē.

Qui mane consurgens dixit ad prin-
cipes. Ite in terrā vram: quia prohibu-
it me dns venire vobiscū. Reuersi prin-
cipes dixerūt ad balac. Noluit balaam
venire nobiscum. Rursum ille multo
plures ⁊ nobiliores ⁊ grāe miserat mi-
sit. Qui cum venissent ad balaam dix-
erunt. Hec dicit balac filius sephor. Ne
cunctēris venire ad me. Paratus sum
honorare te: ⁊ quecunq; voueris dare.
Veni et maledic pplo isti. Respondit
balaam. Si dederit michi balac plenā
domum suā argenti ⁊ auri: nō potero
immutare verbum dñi dei mei: ut vel
plus uel minus loquar. Obsecro ut
hic manentes etiam hac nocte: et scire
queam quid michi rursum respondeat
dominus. Venit ergo deus ad balaam
nocte: et ait ei. Si vocare te venerint
homines isti: surge ⁊ vade cum eis: ita
dumtaxat: quod precepero tibi facias.
Surrexit balaam mane: et strata asi-
na profectus est cum eis: et iratus est
deus. Stetitq; angelus dñi in via
contra balaam qui sedebat asine: ⁊ duo
os pueros habebat secum. Cernens a-
sina angelū stantē in via euaginato
gladio: auertit se de itinere: ⁊ ibat per
agrum. Quā cum verberaret balaam
et vellet ad semitam reducere: stetit an-
gelus in angustijs duarū macerarū
quibus vinee cingebātur. Quē videns
asina impegit se parieti: ⁊ attriuit sedē-
tis pedem. Et ille iterum verberabat:
et nichilominus angelus ad locum
angustum transiens: ubi nec ad dex-
teram nec ad sinistram poterat declinari:
obuius fuit. Quē cum vidisset asina stan-
tem angelum: conlidit sub pedibus se-
dentis. Qui iratus vehementius ver-
bare fuste latera eius. Aperuitq; dns
os asine: et locuta est. Quid feci tibi:
Cur previs me ecce iam tribus? Respon-
dit balaam. Quia commeruisti: ⁊ illu-
sisti michi. Vtinā haberem gladiū in
te protinus. Dixit asina. Nonne ani-
mal tuū sum: cui semp sedere cōsuesti:
usq; in presentem diē? Dic quid simile
unquā fecerim tibi. Et ille ait. Nunq;.
Protinus aperuit dominus oculos
balaam: et vidit angelum stantem in
via euaginato gladio: adorauitq; cū
pronus in terram. Cui angelus. Cur
inquit tribus verberas asinā tuā? Ego
veni ut aduersarer tibi: quia peruersa
est via tua michiq; contraria. Et nisi
asina declinasset de via dans locum re-
sistendi: te occidissem: ⁊ illa viuere.
Dixit balaam. Peccaui: nesciēs q tu sta-
res contra me. Et nūc si displicet tibi
ut vadam: reuertar. Dixit angel⁹. Vade
cum istis: ⁊ caue ne aliud quā precepero
tibi loquaris. Iuit igitur cū principi-
bus. Quod cum audisset balac: egres-
sus est in occursum ei⁹ in oppido mo-
abitarum quod situm est in extremis
finibus arnon. Dixitq; ad balaam. Nū-
quid non misi ad te ut vocarent te. Cur nō ve-
nisti ad me? An quia merced⁹
aduentū tuo reddere nequeo? Cui ille
respondit. Ecce adsum. Numquit loqui
potero aliud nisi quod deus posuerit
in ore meo? Perrexerunt ergo simul: ⁊
venerunt in urbem que in extremis re-
gni eius finibus erat. Cumq; occidis-
set balac boues et oues: misit ad ba-
laam et principes qui cum eo erant
munera. Mane autem facto: duxit
eum ad excelsa baal: et inde videns est ex-
tremam partem populi.

xxiij

Dixitq; balaā ad balac. Edifica
michi hic septem aras: et para
totidem vitulos: totidemq; numero a-
rietes. Cumq; fecisset iuxta sermonem

balaam: imposuerunt simul vitulum
et arietem super aram. Dixitq; balaā ad
balac. Sta paululum iuxta holocaustū
tuū donec vadam: si forte occurrat mi-
chi dominus: et quodcunq; imperauer-
it loquar tibi. Cumq; abisset velociter
occurrit illi deus. Locutusq; ad eum ba-
laam: septem inquit aras exci: et im-
posui vitulum et arietē desuper. Dñs
autem posuit verbū in ore eius: et ait.
Reuertere ad balac: ⁊ hec loqueris. Re-
uersus inuenit stantem balac iuxta o-
locaustum suum ⁊ omnes principes
moabitarū: assumptaq; parabola sua
dixit. De aram adduxit me balac rex
moabitarū: de montibus orientis. Ve-
ni inquit et maledic iacob: ⁊ pgera et de-
testare israhel. Quomō maledicam:
cui non maledixit deus? Qua ratione
detester: quē dominus nō detestatur?
De summis silicibus videbo eum: ⁊ de
collibus considerabo illum. Populꝰ
solus habitabit: et inter gētes nō repu-
tabitur. Quis dinumerare possit pul-
uerē iacob: et nosse numerū stirpis isra-
hel? Moriatur anima mea morte iu-
storum: ⁊ fiant nouissima mea horū
similia. Dixitq; balac ad balaā. Quid
est hoc quod agis? Vt malediceres
inimicis meis vocaui te: et tu econtra-
rio benedicis eis? Cui ille respondit.
Num aliud possum loqui: nisi quod
iusserit dñs? Dixit ergo balac. Veni
mecum in alterum locū: unde partem
israhel videas: ⁊ totum videre nō pos-
sis: inde maledicito mi. Cumq; duxisset
eum in locum sublimem sup verticem
montis phasga: edificauit balaam se-
ptem aras: et imposuit supra: vitu-
lo atq; ariete: dixit ad balac. Sta hic
iuxta holocaustum tuū: donec ego ob-
uius pergam. Cui cū dns occurrisset:
posuissetq; verbū in ore eius ait. Reuer-
tere ad balac: ⁊ hec loqueris ei. Reuer-
sus inuenit eū stantem iuxta holocau-
stum suū: ⁊ principes moabitarū cum
eo. Ad quē balac. Quid inquit locut⁹
est dominus? At ille assumpta pra-
bola sua ait. Surge balac et ausculta: au-
di fili sephor. Non est deus quasi ho-
mo ut mentiatur: nec ut filius homi-
nis ut mutet. Dixit ergo et nō faciet:
locutus est et non implebit? Ad bene-
dicendum adductus sum: benedicti o-
nem prohibere non valeo. Non ē vidu-
lum in iacob: nec videtur simulacrū
in israhel. Dominus deus eius cū eo
est: ⁊ clangor victorie regis in illo. De-
us eduxit illum de egipto: cuius fortitu-
do similis est rinocerotis. Non est
augurium in iacob: nec diuinatio in
israhel. Temporibus suis dicetur iacob
et israhel quid operat⁹ sit deus. Ecce
populus ut leena consurget: et quasi
leo erigetur. Non accubabit donec de-
uoret predam: et occisoꝝ sanguinem
bibat. Dixitq; balac ad balaam. Nec
maledicas ei nec benedicas. Et ille.
Nōne aui dixi tibi: q̄ quicquid michi
deus imperaret hoc faceres? Et ait ba-
lac ad eum. Veni et ducam te ad ali-
um locum: si forte placeat deo ut inde
maledicas eis. Cumq; duxisset eū super
verticem montis phogor: qui respicit
solitudinē: dixit ei balaā. Edifica mi-
chi hic septē aras: ⁊ para totidē vitulos:
totidemq; numero arietes. Fecit balac
ut balaā dixerat: imposuitq; vitulos
et arietes p singulas aras.

xxiij

Cumq; vidisset balaā quod pla-
ceret domino ut benediceret isra-
heli: nequaq; abiit ut ante perrexerat
ut augurium quereret: sed dirigens
contra desertū vultum suū: ⁊ eleuans

oculos vidit israhel in tentoriis cõmorantem per tribus suas:et irruente in se spiritu dei-assumpta parabola ait. Dixit balaam filij beor: dixit homo cui obturatꝰ est oculus: dixit auditor sermonũ dei qui visionẽ oñipotentis intuitus est:qui cadit-et sic aperiuntur oculi eius. Quam pulcra tabernacula tua iacob-et tentoria tua israhel: ut valles nemorose · ut horti iuxta fluuios irrigui: ut tabernacula que fixit dñs: quasi cedri prope aquas. Fluet aqua de situla eiꝰ:et semen illius erit in aquas multas. Tolletur prope agag rex eiꝰ:et auferetur regnũ illius. Deus eduxit illum de egipto:cuius fortitudo similis est rinocerotis. Deuorabũt gentes hostes illius:ossaq; eorũ confringent:et perforabunt sagittis. Accubans dormiuit ut leo:et quasi lena quã suscitare nullus audebit. Qui benedixerit tibi erit ipe benedictus:qui maledixerit in maledictione reputabit. Iratusq; balac cõtra balaam:complosis manibs ait. Ad maledicendum inimicis meis vocaui te·quibs econtrario tercio benedixisti. Reuertere ad locũ tuum. Decreueram quidẽ magnifice honorare te: sed dominus priuauit te honore disposito. Respõdit balaam ad balac. Nonne nuncijs tuis quos misisti ad me dixi·si dederit michi balac plenam domum suam argenti et auri·nõ potero preterire sermonem dñi dei mei·ut uel boni quid uel mali proferam ex corde meo:sed quicquid dñs dixerit·hoc loquar? Verumtamen veni ego ad populum meum·dabo consiliũ: quid populus tuus huic populo faciet extremo tẽpore. Sumpta igit parabola·rursum ait. Dixit balaam filius beor:dixit homo cuius obturatus est oculus: dixit auditor

sermonũ dei·qui nouit doctrinã altissimi·et visiones oñipotentis videt:qui cadens apertos habet oculos. Videbo eum sed nõ modo:intuebor illum:sed non prope. Orietur stella ex iacob·et cõsurget virga de israhel:et percutiet duces moab · vastabitq; omnes filios seth:et erit ydumea possessio eius. Hereditas seir cedet inimicis suis:israhel vero fortiter aget. De iacob erit q̃ dominetur:et perdat reliquias ciuitatis. Cũq; vidisset amalech:assumens parabolam ait. Principiũ gentiũ amalech:cuius extrema perdentur. Vidit q̃ cineum:et assumpta parabola ait. Habitatum quidem est habitaculũ tuũ: sed si in petra posueris nidum tuũ·et fueris electus de stirpe cũ quã diu potens permanere? Assur enim capiet te. Assumptaq; parabola·iterum locutꝰ est. Heu quis vivet? est·quãdo ista facies deus? Venient in triremibus de ytalia·superabit assirios·vastabuntq; hebreos:et ad extremũ etiã ipii pibunt. Surrexitq; balaam·et reuersus est in locũ suũ:balac q̃ via qua venerat rediit. xxv

Morabatur autẽ eo tempore israel in sethim:et fornicatus est populus cũ filiabs moab·que vocauerũt eos ad sacrificia sua. At illi comedebãt:et adorauerunt deos earum. Initiatusq; est israhel beelfegor. Et iratus dominus ait ad moysen. Tolle cunctos principes populi·et suspende eos contra solem in patibulis: ut auertatur furor meus ab israel. Dixitq; moyses ad iudices israhel. Occidat unusquisq; proximos suos qui initiati sunt beelfegor. Et ecce unus de filijs israhel introduxit coram fratribus suis ad scortum madianitem·vidente moyse et omni turba filiorum israhel:qui flebãt ante fores tabernaculi.

Quod cũ vidisset finees filius eleazari filij aaron sacerdotis · surrexit de medio multitudinis:et arrepto pugione ingressus est post virum israheliten in lupanar:et perfodit ambos simul virũ scilicet et mulierem i locis genitalibs. Cessauitq; plaga a filijs israel et occisi sunt viginti quatuor milia hominũ. Dixitq; dñs ad moysen. Finees filius eleazari filij aaron sacerdotis auertit irã meam a filijs israhel: quia zelo mei commotus est contra eos:ut non ipe delerẽ filios israhel in zelo mei. Idcirco loquere ad eos. Ecce do ei pacem federis mei:et erit tam ipi q̃ semini eius pactum sacerdotij sempiternũ: quia zelatus est pro deo suo·et expiauit scelus filiorum israhel. Erat autẽ nomen viri israhelite q̃ occisus est cũ madianitide zambri filius salu:dux de cognatione et tribu symeonis. Porro mulier madianitis que pariter interfecta est vocabatur cozbi: filia sur principis nobilissimi madianitarum. Locutusq; est dominus ad moysen dicens. Hostes vos seruiant madianite·et gentes eos: quia et ipsi hostiliter egerunt contra vos·et decepere insidijs per ydolum phogor·et cozbi filiam ducis madian sororem suam: que percussa est in die plage pro sacrilegio phogor. xxvi

Postq; noxios sanguis effusus est: dixit dñs ad moysen et eleazar filium aaron sacerdotem. Summerate omnẽ summam filiorꝫ israhel a vigĩti annis et supra p domos et cognationes suas:cunctos qui possunt ad bella procedere. Iussi sunt itaq; moyses et eleazar sacerdos in campestribs moab supr iordanem contra iericho ad eos qui erant a vigĩti annis et supra sicut dñs imperarat:quos erat

numerus. Ruben:primogenit̃ israhel. Filius enoch · a quo familia enochitarũ:et phallu·a quo familia phallutarum : et eslrom·a quo familia eslromitarũ:et charmi·a quo familia charmitarum. Hee sunt familie de stirpe ruben: quarũ numerus inuentus est quadraginta tria milia et septingenti triginta. Filius phallu eliab:huiꝰ filij namuhel et dathan et abiron. Isti sũt dathan et abiron·principes ppli q̃ surrexerunt contra moysen et aaron in seditione chore·quãdo aduersus dñm rebellauerũt:et aperiens terra os suũ deuorauit chore morientibs plurimis: quando combussit ignis ducentos quinquaginta viros. Et factũ est grande miraculum:ut chore pereunte filij illi nõ perirent. Filij symeon p cognationes suas·namuhel ab hoc familia namuhelitarũ:iamin ab hoc familia iaminitarum : iachin·ab hoc familia iachinitarum : zare · ab hoc familia zareitarum:saul·ab hoc familia saulitarum. Hee sunt familie de stirpe symeon:quarũ omnis numerus fuit viginti duo milia ducenti. Filij gad per cognationes suas:sephon·ab hoc familia sephonitarũ:aggi·ab hoc familia aggitarũ:suni·ab hoc familia sunitarum: ozni · ab hoc familia oznitarum:her·ab hoc familia heritarum: arod·a quo familia aroditarum:arihel·ab hoc familia arihelitarum. Iste sunt familie gad:quarum omnis numerus fuit ꝑ quadraginta milia quingentorum. Filij iuda·her et onan:qui ambo mortui sunt in terra chanaan. Fuerunt filij iuda p cognationes suas: sela a quo familia selaitarũ : phares· a quo familia pharesitarum:zare·a quo familia zareitarũ. Porro filijs

phares : elrom-a quo familia elromitarum:ꝛ amul-a quo familia amulitarum. Iste sunt familie iuda : quarū omnis numerus fuit septuaginta sex milia quingentorum . Filij yssachar p cognationes suas:thola-a quo familia tholaitarū : phua-a quo familia phuaitarum:iasub-a quo familia iasubitarū : semran-a quo familia semranitarū. Hee sunt cognationes yssachar : quarum numer⁹ fuit sexaginta quatuor milia trecentorū. Filij zabulō per cognationes suas:sared-a quo familia sareditarum:helon-a quo familia helonitarū:iahel-a quo familia iahelitarum. Hee sūt cognationes zabulon:quarum numerus fuit sexaginta milia quingentorum. Filij ioseph per cognationes suas manasse et ephraim. De manasse ortꝰ ē machir:a quo familia machiritarū. Machir genuit galaad:a quo familia galaaditarū. Galaad habuit filios iezer : a quo familia iezeritarum:ꝛ helech- a quo familia helechitarum : ꝛ asrihel-a quo familia asrihelitarū:et sechem-a quo familia sechemitarū : et semida-a quo familia semidaitarum:ꝛ epher-a quo familia ephéritarum. Fuit autem epher pater salphaad:q̄ filios nō habebat sed tantum filias quarū ista sunt nomina: maala-ꝛ noa-ꝛ egla-et melcha-et thersa. Hee sūt familie manasse : ꝛ numerus earꝫ quinquaginta duo milia septingentorū. Filij aūt ephraim per cognationes suas fuerūt hij. Suthala- a quo familia suthalaitarū:becher-a quo familia bechéritarū:tehen-a quo familia tehenitarum. Porro filius suthala fuit ezran:a quo familia ezranitarum. Hee sunt cognationes filiorū ephraim:quarū numer⁹ fuit triginta duo milia quingentorꝫ. Isti sunt filij ioseph per familias suas. Filij beniamin in cognationibꝫ suis:bale-a quo familia balcitarum:azbel-a quo familia azbelitarꝫ:achiram-a quo familia achiramitarum:suphan-a quo familia suphamitarū:uphan-a quo familia uphamitarꝫ. Filij bale:herēd et noeman. De herēd familia hereditarū:de noeman familia noemanitarū. Hij sunt filij beniamin p cognationes suas:quorum numerus quadraginta quinq; milia sexcentorum . Filij dan p cognationes suas: suhan-a quo familia suhanitarū. Hee cognationes dan per familias suas. Omnes fuere suhanite:quorū numer⁹ erat sexaginta quatuor milia ḋ̄ quingentorū. Filij aser per cognationes suas : iemna-a quo familia iemnaitarꝫ:iessui-a quo familia iessuitarum:brie a quo familia brieitarū . Filij brie habere-a quo familia haberitarum:et melchihel-a quo familia melchihelitarū. Nomen autem filie aser fuit sara . Hee cognationes filiorum aser:et numerus eorꝫ quinq̄ginta tria milia . quadringentorū. Filij neptalim per cognationes suas:iesihel-a quo familia iesihelitarum:guni - a quo familia gunitarū: iaser-a quo familia iaseritarum : sellem-a quo familia sellemitarum. Hee sunt cognationes filiorum neptalim per familias suas-quorum numerus quadraginta quinq; milia-quadringentorum. Ista est summa filiorꝫ israhel qui recensiti sunt-sexcenta milia-et mille-septingenti triginta. Locutusq; est dominꝰ ad moysen dicens. Istis dividetur terra iuxta numerum vocabulorum in possessiones suas. Pluribus maiorem partem dabis - et paucioribus

minorē: singulis sicut nunc recensiti sunt tradetur possessio:ita dumtaxat ut sors terram tribus diuidat ꝛ familijs . Quicquid sorte contigerit : hoc uel plures accipiāt uel paucores. Hic quoq; est numerus filiorꝫ leui per familias suas. Gerson-a quo familia gersonitarū:caath-a quo familia caathitarum:merari-a quo familia merauitarū. Hee sunt familie leui . Familia lobni-familia hebroni-familia mooli-familia musi-familia chori. At uero caath - genuit amram:qui habuit uxorem iochabeth filiam leui-que nata ē ei in egipto. Hec genuit uiro suo amram filios aarō et moysen:ꝛ mariam sororem eorꝫ. De aaron orti sūt nadab et abiu et eleazar et ithamar: quorꝫ nadab et abiū mortui sunt-cum obtulissent ignem alienū coram dño. Fuerunꝫ omnes qui numerati sunt uigintitria milia generis masculini ab uno mense et supra: qui non sunt recensiti inter filios israhel : nec eis cū ceteris data possessio ē. Hic ē numerus filiorꝫ israhel- qui descripti sunt a moyse et eleazaro sacerdote i campestribꝰ moab supra iordanem cōtra iericho: inter quos nullus fuit eorū qui ante numerati sunt a moyse ꝛ aaron in deserto synai . Predixerat enī dominus ꝙ oēs morerēur i solitudine. Sicut nullus remāsit ex eis:nisi caleb filius iephone-et iosue filius nun.

XXVII

Accesserūt autē filie salphaad-filij epher-filij galaad-filij machir-filij manasse-ḋ̄ tribu ioseph-quarꝫ sunt nomina-malaa-ꝛ noa-et egla-et melcha-ꝛ thersa:stetерuntq; coram moyse et eleazaro sacerdote ꝛ cunctis principibꝰ populi ad ostium tabernaculi fœderis - atq; dixerunt . Pater noster mortuus est in deserto:nec fuit in seditione ḋ̄ congregata est contra dñm sub chore : sed in peccato suo mortuus est. Hic non habuit mares filios. Cur tollitur nomen illius de familia sua:qꝛ non habet filium? Date nobis possessionem inter cognatos patris nri. Retulitq; moyses causam earū ad iudicium dñi. Qui dixit ad eum . Iuste petunt filie salphaad. Da eis possessionē inter cognatos patris sui: et ei in hereditate succedant. Ad filios autem israhel loqueris hec. Homo cū mortuus fuerit absq; filio- ad filiam eius transibit hereditas:si filiam non habuerit:habebit successores fratres suos. Quod si et fratres non fuerint: dabitis hereditatem fratribꝰ patris eius. Si nec patruos habuerit:dabitur hereditas hijs qui ei proximi sūt. Erit q; hoc filijs israhel sanctū lege perpetua: sicut precepit dominus moysi. Dixit quoq; dominus ad moysen. Ascende in montem istū abarim:ꝛ contempla re inde terram quā daturus sum filijs israhel. Cumq; videris eam-ibis et tu ad populum tuū sicut uit frater tuus aaron:quia offendistis me in deserto sin i cōtradictione multitudinis: nec sanctificare me voluistis coram ea super aquas. Hec sunt aque contradictionis in cades deserti sin. Cui respondit moyses. Prouideat dominus deus spirituum omnis carnis hominem qui sit super multitudinē hanc:et possit regere ꝛ ingredi ante eos-ꝛ educere eos uel introducere:ne sit populus dñi sicut oues absq; pastore. Dixitq; dñs ad eum. Tolle iosue filium nun virum i quo est spiritus dei:ꝛ pone manū tuā super eum. Qui stabit coram eleazaro sacerdote et omni multitudine:et dabis

ri precepta eunctis videntib⁹ z parent gloriē eue: ut audiat cū omnis synagoga filiorū israhel. Pro hoc ſi quid agendū ceit eleazar sacerdos cōsulet dñm. Ad verbū eius egredietur et ingredietur ipſe et oēs filij isrl cum ea: et cetera multitudo. Fecit moyses ut preceperat dñs. Cunq; tulisset inſuper rauit eum coram eleazaro sacerdote et omni sequentia ppli: et imposuit capiti eius manib⁹ cuncta replicauit que mandauerat dñs. xxviij

Dixit quoq; dñs ad moysen. Precipe filijs israhel: et dices ad eos. Oblationē meā z panes z incensum odoris suauissimi offerete per tempora sua. Hec sunt sacrificia que offerre debetis. Agnos anniculos immaculatos duos quotidie i holocaustū sempiternum: unū offeretis mane z alterū ad vesperum: decimā partē ephi similagine conspersa sit oleo purissimo z habeat quartā partem hin. Holocaustū iuge est quod obtulistis in monte horeb in odorem suauissimū incensū dñō. Et libabitis vni quartā partem hin per agnos singulos in sanctuario domini: altercumq; agnū similiter offeretis ad vesperam iuxta omnē ritū sacrificij matutini z libamentoq; eius oblationem suauissimi odoris dño. Die autem sabbati offeretis duos agnos anniculos immaculatos z duas decimas simile oleo cōspersile i sacrificio: et libā que rite fundūtur p singula sabbata in holocaustō sempiternū. In kalendis aūt id est in principio mensium ex oribus offeretis holocaustum dño: vitulos de armento duos: arietē vnum: agnos anniculos septē immaculatos: z tres decimas simile oleo conspersile in sacrificio per singulos vitulos: et duas decimas simile oleo cōspersile p singulos arietes: z decimam decime simile ex oleo i sacrificio p agnos singulos. Holocaustum suauissimi odoris atq; incensi est dño. Libamenta aūt eius vinū per singulas fundenda sunt victimas. Ista fiunt. Media pars hin p singulos vitulos: tercia pr arietem: quarta pr agnū. Hoc erit holocaustum p omnes menses: qui sibi anno vertente succedunt. Hirc⁹ quoq; offeretur dño pro peccatis in holocaustū sempiternū cū libamentis suis. In mense aūt primo quarta decima die mensis phase dñi erit: et quintadecima die solemnitas. Septem diebus vescent azimis: quarū dies prima venerabilis et sancta erit. Omne opus seruile nō facietis in ea. Offeretisq; in incensum holocaustum dño vitulos de armento duos: arietē vnum agnos anniculos immaculatos septem: z sacrificia singulorum ex similia que conspersa sit oleo: tres decimas p singulos vitulos: z duas decimas p arietem: et decimā decime per agnos singulos: id ē p septē agnos: et hircum p peccato vnū ut expietur pro vobis: preter holocaustum matutinum qđ semp offertis: ita facietis per singulos dies septem dieru⁹ in fomentū ignis et in odorem suauissimū dño: q̄ surget de holocausto z de libationibus singulorū. Dies quoq; septimus celeberrimus z sanctus erit vobis. Omne opus seruile non facietis in eo. Dies etiam primitiuorum quādo offeretis nouas fruges domino expletis ebdomadibus: venerabilis et sancta erit. Omne opus seruile non facietis in ea. Offeretisq; holocaustum in odorē suauissimum dño: vitulos de armento duos: arietem vnum agnos anniculos

immaculatos septē: atq; in sacrificijs eor⁹ simile oleo conspersile tres decimas pr singulos vitulos: p arietes duas: pr agnos decimā decime q̄ simul sunt agni septem: hircū quoq; qui mactatur p expiatione: preter holocaustū sempiternū z libamenta eius. Immaculata offeretis omnia cū libamentis suis. xxix

Mensis etiam septimi prima dies venerabilis et sancta erit vobis. Omne opus seruile nō facietis in ea: quia dies clangoris ē et tubarū. Offeretisq; holocaustū i odorē suauissimū dño: vitulum de armēto vnū: arietē vnum: z agnos anniculos immaculatos septem: et in sacrificijs eorū simile oleo cōspersile tres decimas p singulos vitulos: duas decimas p arietē vnam decimā pr agnū qui simul sunt agni septem: z hircum p peccato q̄ offertur in expiationē ppli preter holocaustum kalendarū cū sacrificijs suis: z holocaustum sempiternū cū libamentis solitis. Hisdem cerimonijs offeretis i odorē suauissimum incensum dño. Decima quoq; dies mensis huius septimi erit vobis sancta atq; venerabilis: z affligetis animas vras. Omne opus seruile non facietis in ea. Offeretisq; holocaustum dño in odorem suauissimū: vitulū de armēto vnū: arietē vnum: agnos anniculos immaculatos septē: et in sacrificijs eorum simile oleo conspersile tres decimas p singulos vitulos: duas decimas p arietem: decimā decime per agnos singulos q̄ sunt simul septem agni: et hircum pro peccato: ablatis hijs que offerri p delicto solent in expiationē z in holocaustum sempiternum in sacrificio z libaminibus eorū. Quintadecima vero die mensis septimi que vobis sācta erit atq; venerabilis: omne opus seruile nō facietis in ea: sed celebrabitis solemnitatē domino septem diebus. Offeretisq; holocaustū in odorem suauissimū dño vitulos de armēto tredecim arietes duos: agnos anniculos immaculatos quatuordecim: et in libamentis eorū simile oleo cōspersile: tres decimas p vitulos duas decimas arieti vno: id ē simul arietibus duobus z decimam decime agnis singulis q̄ sunt simul agni quatuordecim: z hircum p peccato ablatis holocausto sempiterno: sacrificio z libamine eius. In die altero offeres vitulos de armento duodecim: arietes duos: agnos anniculos immaculatos quatuordecim: sacrificia q̄ singulor⁹ p vitulos z arietes z agnos singulos q̄ sunt simul vituli tredecim: et libamenta eorū: simile oleo cōspersile tres decimas p vitulos singulos qui sunt simul vituli tredecim: et duas decimas arieti vno: id ē simul arietibus duobus z decimam decime agnis singulis q̄ sunt simul agni quatuordecim: z hircum p peccato ablatis holocausto sempiterno: sacrificio z libamine eius. In die altero offeres vitulos de armento duodecim: arietes duos: agnos anniculos immaculatos quatuordecim: sacrificia q̄ singulor⁹ p vitulos z arietes z agnos rite celebrabis: z hircum pro peccato ablatis holocausto sempiterno sacrificia q̄ eius z libamine. Die tercio offeres vitulos undecim: arietes duos: agnos anniculos immaculatos quatuordecim: sacrificia q̄ z libamina singulor⁹ pr vitulos et arietes z agnos rite celebrabis: z hircum pro peccato ablatis holocausto sempiterno: sacrificio q̄ eius et libamine. Die quarto offeres vitulos decem: arietes duos agnos anniculos immaculatos q̄tuordecim: sacrificia q̄ et libamina singulorum pr vitulos z arietes z agnos rite celebrabis: et hircū p peccato ablatis holocausto sempiterno sacrificio q̄ eius et libamine. Die quinto offeres vitulos nouem: arietes duos: agnos anniculos immaculatos quatuordecim: sacrificia q̄ et libamina singulor⁹ pr vitulos et arietes z agnos rite celebrabis: et hircum pro peccato ablatis holocausto sempiterno sacrificio q̄ eius et

libamine. Die septo offeres vitulos duo-arietes duos · agnos anniculos immaculatos quatuordecim: sacrificia eorū & libamina singlorū p vitulos & arietes et agnos rite celebrabis: et hircū pro peccato absq; holocausto sempiterno sacrificio eius & libamine. Die octauo quia est celebrandus · omne opus seruile non facietis offerentes holocaustum in odorem suauissimū dño vitulū unū arietem unum · agnos anniculos immaculatos septē: sacrificia & libamina singulorum per vitulos et arietes et agnos rite celebrabis · & hircum pro peccato absq; holocausto sempiterno sacrificio eius & libamine. Hec offeretis domino in solemnitatibus vestris: preter vota et oblationes spontaneas in holocausto · in sacrificio in libamine et in hostijs pacificis. XXX.

Narrauitq; moyses filijs israhel omnia que ei dominus imperarat: & locutus est ad principes tribuū filiorū israhel. Iste est sermo quē precepit dominus. Si quis viroz votū domino vouerit · aut se constrinxerit iuramento: nō faciet irritum verbū suū: sed omne qđ promisit implebit. Mulier si quippiā vouerit et se constrinxerit iuramento que ē in domo patris sui · & in etate adhuc puellari: si cognouerit pater votū qđ pollicita ē · & iuramentū quo obligauit animā suā & tacuerit: vota erit. Quicquid pollicita est et iurauit · opere complebit. Si autē statim ut audierit cōtradixerit pater: & vota et iuramēta eius irrita erūt: nec obnoxia tenebit spōsioni eo qđ cōtradixerit pater. Si maritū habuerit et vouerit aliquid & semel de ore eius uerbū egrediens · animam eī obligauerit iuramento: quo die audierit vir & nō contradixerit · vori rea erit: reddetq; qđcunq; promiserat. Si autē audiēs statim contradixerit & irritas fecerit pollicitationes eī · vrbanq; quibs obstrinxerat animam suā: ipius erit ei dūs. Si dua et repudiata quicquid vouerint reddent. Vxor in domo viri cum se voto constrinxerit & iuramento: si audierit vir & tacuerit nec cōtradixerit spōsioni: reddet qđcunq; promiserat. Si autem ex tempo cōtradixerit: nō tenebitur promissionis rea quia maritus contradixit: & dūs ei propiciꝰ erit. Si vouerit et iuramento se obstrinxerit ut per ieiunium uel cererarū rerum abstinentiam affligat animā suam: in arbitrio viri erit ut faciat siue nō faciat. Quod si audiens vir tacuerit et in altera die dissimulerit sententiā: quicquid vouerat atq; promiserat reddet: quia statim ut audiuit tacuit. Si autem contradixerit postq; reciuit: portabit ipe iniquitatem eius. Iste sunt leges quas cōstituit dominus moysi inter virum et uxorē: inter patrē & filiā q in puellari adhuc etate est: uel que manet in parentis domo. XXXI

Locutusq; est dominꝰ ad moysen dicēs. Vlciscere prius filios israhel de madianitis: & sic colligeris ad populum tuum. Statimq; moyses armate inquit ex vobis viros ad pugnam: qui pergant ultionē domini exercere de madianitis. Mille viri de singulis tribubus eligantur ex israhel:

qui mittant ad bellū. Dederūtq; mille nos de singulis tribubus id est duodecim milia expeditoz ad pugnā: quos misit moyses cū phinees filio eleazari sacerdotis: vasaq; sancta & tubas ad clangendū tradidit ei. Cūq; pugnassent cōtra madianitas atq; vicissent: omnes mares occiderūt & reges eorū evi et recem · & sur · et ur · et rebe quinq; principes gentis: balaam quoq; filiū beor interfecerūt gladio: reportūtq; mulieres eorū et parvulos omniaq; pecora & cūctam supellectilem. Quicquid habere potuerant depopulati sunt: tā urbes qđ viculos · et castella flamma consumpsit. Et tulerunt predā et universa que reperāt tam ex hominibs qđ ex iumentis: & conduxerūt ad moysen eleazarū sacerdotem & ad omnē multitudinem filiorū israhel. Reliqua aūt vtensilia portauerūt ad castra in campestribs moab: iuxta iordanem contra iherucho. Egressi sunt aūt moyses et eleazar sacerdos & omnes principes synagoge ī occursum eorum extra castra. Iratusq; moyses principibs exercitus tribunis & centurionibus qđ venerant de bello air. Cur feminas reseruastis? Nonne iste sunt qui decepērūt filios israhel ad suggestionē balaam · et prevaricari fecerūt vos in dño super peato phogor unde et plagus est populus? Ergo cūctas interfecite. Quicquid est generis masculini etiā in parvulis · & mulieres que nouerūt viros ī coitu iugulate: puellas aūt et omnes feminas virgines reseruate vobis: et manete extra castra septē diebus. Qui occiderit hominē · uel occisum tetigerit: lustrabit die tertio & septimo. Et de omni preda siue vestimentū fuerit siue vas et aliquid in vtensilia parātū de

caprarū pellibus & pilis & ligno expiabitur. Eleazar quoq; sacerdos ad viros exercitus qui pugnauerāt sic locutus est. Hoc ē preceptū legis: qđ mandauit dns moysi. Aurū & argentum · es et ferrum & plumbū et stannū · et omne quod potest transire p flammas: igne purgabitur: quicquid aūt ignē nō potest sustinere · aqua expiationis sanctificabitur: & lauabitis vestimēta vestra die septimo · & purificati postea castra intrabitis. Dixit quoq; dominus ad moysen. Tollite summam eorum que capta sunt ab homine usq; ad pecus tu & eleazar sacerdos · & principes vulgi: diuidetq; ex equo predā inter eos qui pugnauerunt et egressi sunt ad bellū et inter omnē reliquam multitudinē: et separabis partē domino ab hijs qui pugnauerūt & fuerunt in bello vnam animā de quingentis tam ex hominibs qđ ex bobus & asinis et ouibs: & dabis eam eleazaro sacerdoti: quia primitie domini sunt. Ex media quoq; parte filioz israhel accipies quinquagesimū caput hominū & bouī et asinoz & ouiū cunctorūq; animantium: & dabis ea leuitis qui excubant in custodijs tabernaculi dñi. Fecerunt q moyses et eleazar sicut preceperat dominus. Fuit autem preda quā exercitus reperat · ouiū sexcēta septuagīta quinq; milia: bouū septuaginta duo milia · asinorū sexaginta milia & mille: animę hominū sexus feminei q nō cognouerāt viros · triginta duo milia. Daratq; ex media pars hijs qui in prelio fuerāt · ouiū trecenta triginta septē milia quingente · e quibus in partem domini supputate sunt oues sexcente septuaginta quinq; & de bobus triginta sex milibs boues septuagīta & duo:

de asinis triginta milibꝫ quingentis asinꝫ sexaginta unus. De animabus hominũ sedecim milibꝫ cesserũt in partem dñi triginta due anime. Tradidit qꝫ moyses numeꝝ primiariꝝ dñi eleazaro sacerdoti sicut fuerat ei imperatũ ex media parte filiorꝫ israhel: quã separauerat his qui in preliꝫ fuerãt. De media uero parte que contigerat reliquę multitudini id est de quibꝫ trecentis triginta septem milibꝫ quingentis et de bobus triginta sex milibꝫ: et de asinis triginta milibus quingentis: et de hominibꝫ sedecim milibꝫ: tulit moyses quinquagesimũ caput: et dedit leuitis qui excubabant in tabernaculo dñi: sicut ꝑceperat dñs. Cumꝫ accessissent principes exercitus ad moysen et tribuni centuriones qꝫ dixerũt. Nos qui tui recensuimus numeꝝ pugnatoꝝ quos habemus? sub manu nra: et ne unꝰ quidem defuit. Obtulimus caulã offerim? in donarijs dñi singuli qđ in preda auri potuim? inuenire pricides et armillas anulos et dextralia ac murenulas: ut deprecetꝰ pro nobis dñm. Susceperuntꝫ moyses et eleazar sacerdos omne aurũ in diuersis speciebꝰ pondo sedecim milia septingentos quinquaginta siclos: a tribunis et centurionibꝰ. Unusquisꝫ enim qđ in preda rapuerat suũ erat. Et susceptũ intulerunt in tabernaculũ testimonij: in monimentũ filiorꝫ israhel coram dño. xxxij

Filij aũt ruben et gad habebant pecora multa: et erat illis i numeris infinita substantia. Cumꝫ uidissent iazer et galaad aptas animalibus alendis terras: uenerunt ad moysen et ad eleazarum sacerdotẽ et principes multitudinis: atꝫ dixerũt. Atharoth et dibon et iazer et nemra et helon et esebon et eleale et sabam et nebo et beon terra quã percussit dñs in conspectu filiorũ israhel regionis uberrime est ad pascũ animaliũ: et nos serui tui habemus iumenta plurima: ꝑmanꝫ si inuenimus gratiã coram te · ut des nobis famulis tuis eam in possessionẽ nec facias nos transire iordanem quibus respondit moyses. Nunquid fratres uestri ibunt ad pugnã: et uos hic sedebitis? Cur subuertitis mentes filiorũ israhel ne transire audeant in locum quẽ eis daturus est dñs? Nonne ita egerunt ꝑres uestri qũdo missi de cadesbarne ad explorandã terrã? Cumꝫ uenissent usꝫ ad uallem botri lustrata omni regione subuerterũt mẽ filiorum israhel ut nõ intrarẽt fines quos eis dñs dedit: qui iratꝰ iurauit dicens. Si uidebunt homines hĩ ascenderũt et egipto a uiginti ãnis et supra terram quã sub iuramento pollicitus sum abraham ysaac et iacob: et noluerũt sequi me ꝑter caleph filiũ iephone cenezeum et iosue filiũ nun. Isti implauerunt uoluntatem meã. Iratusꝫ dñs aduersum istũ circanduxit eum per desertum quadraginta ãnis: donec consumeretur uniuersa generatio que fecerat malũ in cõspectu eiꝰ. Et ecce inquit uos surrexistis ꝓ patribus uestris incrementa et alumni hominũ peccatorũ: ut augeretis furorẽ dñi contra israhel. Quod si noluerit sequi eum i solitudine ꝑcũctos derelinquet: et uos causa eius necis omnibus. At illi ꝓpe accedentes dixerunt. Caulas ouium fabricabimus et tabula iumentorũ · parunlisꝫ quoqꝫ nris urbes munitas: nos autem ipi armati et accincti ꝓgemus ad preliũ ante filios israhel: donec introducam? eos ad loca sua. Parunli nostri et quicquid habere possumus erunt in urbibꝰ muratis ꝓter habitatorum insidias. Non reuertemur i domos nras usꝫ dum possideant filij israhel hereditatẽ suam: nec quicꝫ queremus trans iordanem quia iam habemus possessionem nram in orientali eius plaga. Quibꝫ moyses ait. Si facitis quod promittitis expediti pergite corã dño ad pugnã et omnis uir bellator armatꝰ iordanem transeat donec subuertat dominus inimicos suos et subiciatur ei omnis terra: nunc eritis inculpabiles apud deum et apud israhel: et obtinebitis regiones quas multis corã dño. Si autẽ qđ dicitis nõ feceritis: nulli dubium ẽ quin peccetis in dñm: et sciote quoniã peccatũ urum apprehendet uos. Edificate ergo urbes parunlis uestris et caulas et stabula ouibus ac iumentis: et qđ polliciti estis implete. Dixeruntꝫ filij gad et ruben ad moysen. Serui tui sum?. Faciem? qđ iubet dñs noster. Parunlos nros et mulieres et pecora ac iumenta relinquemus in urbibꝰ galaad: nos autẽ famuli tui omnes expedite ꝓgemur ad bellum sicut tu dñe loqueris. Precepit ergo moyses eleazaro sacerdoti et iosue filio nun et principibus familiarꝫ tribus israhel: et dixit ad eos. Si transierint filij gad et filij ruben uobiscum iordanem omnes armati ad bellũ corã domino et uobis fuerit terra subiecta: date eis galaad in possessionẽ. Si autem noluerint transire uobiscum i terram chanaan: inter uos habitandi accipiant loca. Respõderuntꝫ filij gad et filij ruben. Sicut locutus est dñs seruis suis ita faciemus. Ipi armati pergemus corã dño i terram chanaan: et possessionẽ iã suscepisse nos cõstitemur

trans iordanem. Dedit itaꝫ moyses filijs gad et ruben et dimidie tribui manasse filij ioseph regnũ seon regis amorrei et regnũ og regis basan: et terram eorũ cum urbibus suis per circuitum. Igit̃ exierunt filij gad dibon et atharoth et aroer et roth et sophan et iazer iectea et bethnemra et bethsaram urbes munitas: et caulas pecoribus suis. Filij uero ruben edificauerũt esebon et eleale et cariathaim et nabo et baalmeon uersis nominibꝰ: sabama qꝫ imposuerunt uocabula urbibus quas exstruxerãt. Porro filij machir filij manasse profecti in galaad: uastauerunt eam interfecto amorreo habitatore eius. Dedit ergo moyses terrã galaad machir filio manasse: qui habitauit in ea. Iair autem filij manasse abiit et occupauit uicos eius: quos appellauit auothiair id ẽ uillas iair. Nobe quoqꝫ profectꝰ et apprehendit canath cum uicinis suis: uocauitqꝫ eam ex nomine suo nobe. xxxiij

Hec sunt mansiones filiorũ israhel qui egressi sunt de egipto per turmas suas i manu moysi et aaron: quas descripsit moyses iuxta castroꝝ loca que dñi iussione mutabant. Profecti igitur de ramesse mense primo quintadecima die mensis primi: fecerunt altera die phase filij israhel i manu excelsa uidentibus cunctis egiptijs: et sepelientibus primogenitos quos percusserat dominus. Nam et in dijs eorum exercuerat ultionem. Castrametati sunt in soccoth: de soccoth uenerunt in ethan que est in extremis finibus solitudinis. Inde egressi uenerunt contra phiairoth que respicit beelsephon: et castrametati sunt ante magdalum. Profectiꝫ a phiairoth transierũt per

medium mare i solitudine: et ambulantes tribus diebus y deserti etiam castrametati sunt i mara. Profectiq; de mara venerunt in helim ubi erant duodecim fontes aquaq; z palme septuaginta: ibiq; castrametati sunt. Sed z inde egressi: fixerũt tentoria supq mare rubrũ. Profectiq; de mari rubro castrametati sunt in deserto syna: unde egressi venerunt in deptha. Profectiq; de deptha castrametati sunt in halus egressiq; de halus · raphidim fixere tentoria: ubi populo defuit aqua ad bibendũ. Profectiq; de raphidim: castrametati sunt in deserto synai. Sed et de solitudine synai egressi: venerũt ad sepulcra concupiscentie: profectiq; de sepulcris concupiscentie castrametati sunt i asseroth: et de asseroth venerũt in rethma. Profectiq; de rethma castrametati sunt in remmophares: unde egressi venerũt i lebna. De lebna castrametati sunt i ressa: egressiq; de ressa venerunt i celatha. Unde profecti castrametati sunt in monte sepher: egressi de monte sepher venerunt in arada. Inde proficiscentes castrametati sunt i maceloth: profectiq; de maceloth: venerunt in taath. De taath castrametati sũt in thare: unde egressi fixere tentoria i methca z de methca castrametati sunt in elmona: profectiq; de elmona venerũt i moseroth. Et de moseroth castrametati sunt in banechaan: profectiq; de banechaan venerunt in montem gadgad. Unde profecti castrametati sũt i iethebatha: et de iethebatha venerũt in ebrona. Egressiq; de ebrona castrametati sunt in asiongaber: inde profecti venerunt in desertum syn. Hec est cades. Egressiq; de cades castrametati sũt i mõte or: in extremis finibz ire edom. Ascendit aaron sacerdos in mõtem ut iubente domino: z ibi mortuus est anno quadragesimo egressionis filiorũ israhel ex egipto mense quinto pmo die mensis cũ esset annorũ centumuiginti trium. Audiuitq; chananeus rex arad: q̃ habitabat ad meridiem i terrã chanaan venisse filios isrl. Et profecti de monte or castrametati sũt in salmona: unde egressi venerunt in phinon. Profectiq; de phinon castrametati sunt in oboth: z de oboth venerũt i iealarim q̃ sunt i finibz moabitaz. Profectiq; de iealarim fixere tentoria in dibongad: unde egressi castrametati sunt in elmon deblathaim. Egressiq; de elmon deblathaim venerunt ad montes abarim contra nabo: profectiq; de montibus abarim transierũt ad campestria moab supq iordanem contra iherich. Ibiq; castrametati sũt de bethsimon usq; ad bellsathim in planitiebz locis moabitarum: ubi locutus est dominꝰ ad moysen. Precipe filijs israhel: z dic ad eos. Quando transieritis iordanem intrantes terram chanaan: dispergite cũctos habitatores terre illius: cõfringite omnes z statuas comminuite atq; omnia excelsa uastate: mundantes terram et habitantes in ea. Ego enim dedi vobis illam in possessionem: quã dividetis vobis sorte. Pluribus dabitis latiorem: z paucioribus angustiorem. Singulis ut sors ceciderit: ita tribuetur hereditas. Per tribus z familias possessio dividetur. Si autem nolueritis interficere habitatores terre: qui remanserint erunt vobis quasi clavi in oculis et lancee in lateribus et adversabuntur vobis in terram habitationis vestre: et quicquid illis cogitaram facere vobis faciã. xxxiij

Locutusq; est dominus ad moysen dicens. Precipe filijs israhel: et dices ad eos. Cum ingressi fueritis terram chanaan: z in possessionẽ vobis sorte ceciderit: hijs finibus terminabitꝝ. Pars meridiana incipiet a solitudine syn que est iuxta edom: et habebit terminos contra orientẽ mare salsissimum: qui circuibunt australẽ plagã per ascensum scorpionis: tra ut transeant in senna z quemãnt ad meridiẽ usq; ad cadesbarne: unde egredientẽ continia ad villam nomine adar et tendant usq; asemona. Ibiq; p gyrum terminꝰ ab asemona usq; ad torrentẽ egipti: z magni maris litore finietur. Plaga autẽ occidentalis a mari magno incipiet: z ipso fine claudet. Porro ad septentrionalẽ plagam a mari magno terminꝰ incipiens quem tendentes usq; ad montem altissimũ: a quo venient in emath usq; ad terminos sedada: ibuntq; confinia usq; ad ebrona et villam henan. Hij erunt terminꝰ in parte aquilonis. Inde metabuntur fines contra orientalem plagã de villa henan usq; sephama: z de sephama descendent terminꝰ i reblatha contra fontẽ daphnim. Inde pruenient contra orientem ad mare cenereth z tendẽt usq; iordanem: z ad ultimũ sallissimo claudentur mari. Hanc habebitis terram per fines suos in circuitu. Precepitq; moyses filijs israhel dicens. Hec erit terra quã possidebitis sorte: z quã iussit dominus dari nouem tribubz z dimidie tribui. Tribus enim filiorꝝ ruben p familias suas et tribus filiorũ gad in domo cognationũ numerum: media quoq; tribus manasse id est due semis tribus acceperunt partem suam trans iordanem cõtra iherich ad orientalẽ plagã.

Et ait dñs ad moysen. Hec sũt nomina virorũ qui terram dividant vobis. Eleazar sacerdos z iosue filius nun: et singuli principes de tribubz singlis quorũ ista sunt vocabula. De tribu iuda: caleph filius iephone. De tribu symeon: samuhel filius amiud. De tribu beniamin: heliad filius chaselon. De tribu filiorũ dan: bocci filius iogli. Filiorũ ioseph de tribu manasse: hanuhel filius ephot. De tribu ephraim: camuhel filius septan. De tribu zabulon: helisaphan filiꝰ pharnath. De tribu yssachar: duxꝰ phaltihel filius ozan. De tribu aser: ahiud filiꝰ salomi. De tribu neptalim: phedahel filius amiud. Isti sũt quibus precepit dñs ut dividerẽt filijs israhel terrã chanaan.

Hec quoq; locutꝰ est dñs xxxv ad moysen i campestribus moab supra iordanem contra ihericho. Precipe filijs israhel ut dent leuitis de possessionibus suis urbes ad habitandũ et suburbana eaz p circuitũ: ut ipsi in urbibz maneant: z suburbana sint pecoribz ac iumentis: que a muris ciuitatum foris circa p circuitum mille passuum spacio tendentur. Contra q̃ rientem duo milia erunt rubricz: contra meridiem similiter erũt duo milia. Ad mare quoq; qđ respicit occidentẽ eadem mensura erit: z septemtrionalis plaga equali termino finietur. Erunt q̃ urbes in medio: z foris suburbana. De ipsis aũt urbibz q̃ leuitis dabitis: fer erunt in fugitiorũ auxilia separata: ut fugiat ad ea qui fuderit sanguinem: et excepto hoc alia quadraginta duo oppida: id est simul quadraginta octo cum suburbanis suis. Ipsaq; urbes que debuerunt de possessionibz filiorũ israhel: ab hijs q̃ plus habent

plures auferent: ꝛ ꝯ minus pauiores.
Singli in era mensurā hereditatis sue
dabunt quida leuius. Fit dñs ad
moysen. Loquere filijs israhel: ꝛ dices
ad eos. Quando transgressi fuerins
iordanen in terā chanaan-decerne ꝯ
urbes esse debeāt ī presidia fugiuoꝝ
qui nolentes sanguinem fuderint: in
quibus nō fuerit profugus-roguatus
occisi eum occidere nō poterit: donec ste
in conspectu multitudinis-ꝛ causa illi⁹
iudicetur. De ipsis aūt urbibus que
ad fugiuoꝝ subsidia separanē tres
erunt trans iordanen ꝛ tres in terra cha-
naan-tā filijs israhel ꝙ aduenis atq;
peregrinis: ut confugiat ad eas-qui
nolens sāguinē fuderit. Si quis ferro
percusserit ꝛ mortuus fuerit ꝙ percussus
est-reus erit homicidij: ꝛ ipe morietur.
Si lapidem iecerit ꝛ ictus obierit:
similiter punief. Si ligno percussus in-
tereiit: percussoris sanguine vindicabi-
tur. Propinquus occisi homicidam
interficiet: statim ut apprehenderit eum
percutiet. Si per odium quis hominē
impulerit uel iecerit quippiā in eum pr
insidias: aut cū esset inimicus manu
percusserit ꝛ ille mortuus fuerit: percusso
homicidij reus erit. Cognatus occisi
statī ut inuenerit eū iugulabit. Quod
si forsitā et absq; odio et inimicicijs
quicq; horū fecerit-ꝛ hoc audiente po-
pulo fuerit comprobatū-atq; inter pe-
rcussorem et propinquū sāguinis que-
stio uenilata: liberabit innocens de
ultoris manu-ꝛ reducetur ꝙ sententiā
in urbem ad quā cōfugerat: manebit
q; ibi donec sacerdos magnus ꝙ oleo
sancto unct⁹ est moriat. Si interfecto-
rem fines urbiū que equalibus deputa-
te sunt fuerit ingressus et percussus ab
eo qui ultor est sanguinis: absq; noxa
erit qui eum occiderit. Debuerat enim
profugus usq; ad mortem pontificis
in urbe residere. Postq; aūr ille obierit:
homicida reuertetur in terrā suā. Hec
sempiterna erunt ꝛ legitima-ī cunctis
habitationibz vrīs. Homicida sub te-
stibus punietur. Ad unī⁹ testimoniū
nullus cōdemnabitur. Nō accipietis
pretiū ab eo qui reus ē sanguinis: sta-
tim ꝛ ipe morietur. Exules ꝛ profugi
ante mortem pōtificis nullomodo in
urbes suas reuerti poterunt ne pollu-
ant terram habitationis vre ꝙ insonti-
um cruore maculaē: nec aliter expia-
ri potest nisi per eius sanguinem-qui
alterius sanguinē fuderit: ita emundā-
bitur vra possessio me ꝫ morāte vobi-
scum. Ego enim sum dñs⁹: qui ha-
bito inter filios israhel. xxxvj

Accesserunt aūt ꝛ principes fami-
liarū galaad filij machir filij
manasse de stirpe filioꝝ ioseph: locu-
ti sunt moysi corā principibus israhel
atq; dixerunt. Tibi dño nostro pcepit
dominus ut terrā sorte diuideres filijs
israhel: et ut filiabz salphaad fratris
nostri daces possessionē debitā patri:
quas si alterius tribus homines vxo-
res acceperint sequetur possessio sua et
trāllata ad aliā tribū de nra tribu mi-
nuetur: atq; ita fiet ut cū nubile⁹
id est quinquagesimus ānus remissi-
onis aduenerit confundatur sortium
distributio ꝛ alioꝝ possessio ad alios
transeat. Respōdit moyses filijs isr̄l:
et domino precipiente ait. Recte tribꝰ
filiorū ioseph locuta est: ꝛ hec lex sup
filiabz salphaad a dño promulgata
est. Nubant quibus volunt tantū ut
sue tribus hominibz: ne cōmisceatur
possessio filiorum isr̄l de tribu in tribū.
Omnes enī viri ducent uxores de tribu

et cognatione sua-et eiusdē femine de
eadem tribu maritos accipient: ut here-
ditas permaneat in familijs nec sibi
misceantur tribus: sed ita maneāt ut
a domino separate sunt. Fecerūtq; filie
salphaad ut sibi fuerat imperatū-ꝛ nup-
serūt malaa ꝛ thersa et egla ꝛ melcha
et noa filijs patrui sui de familia ma-
nasse ꝙ fuit filius ioseph: et possessio
ꝙ illis fuerat attributa mānsit in tribu
et familia prīs patris. Hec sunt māda
atq; iudicia ꝙ mādauit dñs ꝙ manū
moysi ad filios isr̄l in campestribus
moab supra iordanen ītra iherichō.
Explicit liber quit. Incipit helleadda-
cui-qui deuteronomiū prenotatur. ī.

Erūt verba ꝙ locu-
tus ē moyses ad o-
mnem israhel trans
iordanen in solitudi-
ne campestri-cōtra
mare rubrum: inter
pharan et thophel et laban et aseroth.
Vbi auri est plurimū-undecim diebꝰ
de oreb: p viā montis seir usq; cadel-
barne. Quadragesimo anno undeci-
mo mense prima die mensis locutus
est moyses ad filios israhel oīa que
preceperat illi dñs-ut diceret eis: postq;
percussit seon regem amorreoꝝ - qui
habitauit ī esebon: et og regem basan
qui mansit in astaroth et in edrai trās
iordanen in terra moab. Cepitq; moy-
ses eplanare legē ꝛ dicere. Dominus
deus noster locutus est ad nos ī oreb
dicens. Sufficit vobis q; in hoc mon-
te mansistis. Reuertimini et venite ad
montem amorreoꝝ ꝛ ad cetera que ei
proxima sunt campestria atq; montana
et humiliora loca contra meridiē
et iuxta litus maris: terram chananeo-
rū et libani usq; ad flumen magnū

tuitatem. Eu inquit tradidi vobis. In-
gredimini et possidete eā: sicut qua ju-
rauit dñs patribz vrīs abraham ysaac
ꝛ iacob: ut daret illam eis ꝛ semini
eorum post eos. Dixiq; vobis illo in
tempore. Non possum solus sustinē-
re vos quia dñs deꝰ nostre multipli-
cauit vos: et ecce hodie sicut stelle cli
plurimi. Dominus deus patrū vrōꝝ
addat ad hunc numerꝫ multa milia:
et benedicat vobis sicut locutus ē. Nō
valeo solus negocia vestra sustinere ꝛ
pondus et urgia. Date ex vobis vi-
ros sapientes et gnaros quoꝝ cōuer-
satio sit probata in tribubus vrīs: ut p
nam eos vobis prīncipes. Tunc respon-
distis michi. Bona res est quā vis fa-
cere. Tuliq; de tribubus vrīs viros sa-
pientes et nobiles et cōstitui eos prin-
cipes tribunos et centuriones ꝛ quin-
quagenarios ac decanos qui docerē
vos singula: precepiq; eis dicens. Au-
dite illos: ꝛ quod iustū ē iudicate. Si-
ue civis sit ille siue peregrinus: nulla
erit distantia psonarū. Ita parui au-
ditis ut magni: nec accipietis cuiusq;
psonam: quia dei iudicū ē. Quod
si difficile vobis visum aliquid fuerit
referte ad me: et ego audiā. Precepiq;
omnia que facere deberetis. Profectiq;
de oreb transiuimus p hanc vastam
lem ꝛ maximam solitudinē quā vidi-
stis per viam montis amorrei: sicut
preceperat dñs deꝰ noster nobis. Cūq;
venissemus in cadesbarne dixi vobis.
Venistis ad montē amorrei: quē dñs
deus noster daturus ē vobis. Vide ter-
ram quā dominus deus tuus dabit
tibi. Ascende et posside eā: sicut locut⁹ ē
dñs deus noster pribus tuis. Noli ti-
mere: nec quicq; paueas. Et accessistis
ad me omnes atq; dixistis. Mittamus

uiros ꝯ cōsiderent terā:et renuncient
per quod iter debeamus ascendere:et
ad quas ꝓgree ciuitates. Cūq; michi
sermo placuisset:misi ex vobis duode-
cim uiros singulos de tribubus suis.
Qui cum pgressi essent et ascendissent in
montana:uenerūt usq; ad uallem bo-
tri:et considerata terra · sumentes de
fructibus eius ut ostenderēt ubertatem
attulerūt ad nos:atq; dixerūt. Bona
est terra quā dñs deus noster daturus
est nobis. Et noluistis ascendere : sed
incredduli ad imperium dei uestri mur-
murastis in tabernaculis uestris:atq;
dixistis. Odit nos dñs:et idcirco edu-
xit nos de terra egipti ut traderet nos
in manu amorrei atq; deleret. Quo a-
scendemus? Fratres nr̄i territerunt cor nō-
strum dicentes. Maxima multitudo
est:et nobis statura proceriꝰ. Vrbes
magne et ad celū usq; munite. Filios
enachim uidimus ibi. Et dixi uobis
nolite metuere:nec timeatis eos. Do-
minus deus qui ducit ē noster · pro
uobis ipe pugnabit : sicut fecit in egi-
pto cunctis uidentibus:z i solitudine
ipi uidistis. Portauit te dñs deꝰ tuus
ut solet homo gestare parulū filium
suū in omni via ꝙ quā ambulasti:do-
nec uenires ad locū istum. Et nec sic
quidem credidistis domino deo uestro
qui precessit uos in uia et metatus est
locum in quo tentoria figere deberetis:
nocte ostendens uobis iter ꝙ ignem:et
die pr columnā nubis. Cūq; audisset
dñs uocem sermonū nr̄oꝝ : iratus in-
rauit et ait. Non uidebit quispiā de
hominibꝫ generationis huiꝰ pessime
terram bonā quā sub iuramento polli-
citus sū patribus uestris : preter caleph
filiū iephone. Ipe enim uidebit eam:
et ipi dabo terrā quā calcauit et filijs
eius:quia secutꝰ est dñm. Iratꝰ
indignatꝰ ē ꝑplum:cum michi quoq;
iratus deus ꝓter uos dixerit. Nec tu
ingredieris illuc:sed iosue filius nun
minister tuꝰ ipe introibit ꝓ te. Hunc ex-
hortare z robora:z ipe sorte terrā diui-
det israel. Paruuli uestri de quibꝰ dixi
ꝙ raptui ducerentur et filij qui hodie
boni ac mali ignorant distantiā
ipi ingredientur:z ipis dabo terram
et possidebūt eam:uos aūt reuertimi-
ni et abite i solitudinē ꝙ uiam maris
rubri. Et respondistis michi. Pecca-
uimus dño. Ascendemus z pugnabi-
mus : sicut precepit dñs deus noster.
Cūq; instructi armis ꝓgeretis i mon-
tem:ait michi dñs. Dic ad eos. Nolite
ascendere neq; pugnetis. Nō enī
uobiscum:ne cadatis coram inimicis
uestris. Locutꝰ sum et nō audistis:sed
aduersantes imperio dñi z tumentes
superbia ascendistis in montē. Itaq;
egressus amorreus q̄ habitabat i mon-
tibus z obuiam ueniens ꝑsequꝰ est
uos sicut solent apes pcutere:et ce-
dit de seir usq; horma. Cūq; reuerti
plorareris coram dño nō audiit uos:
nec uocē uīe uoluit acquiescere. Hēbi-
stis ergo i cadesbarne multo tpore.

Profectiq; inde uenimus in solitu-
dinem q̄ ducit ad mare rubrū
sicut michi dixerat dominus:et circui-
imus montem seir longo tempore.
Dixitq; dñs ad me. Sufficit uobis
circuire montem istū:ite contra aqui-
lonem:z populo precipe dicens. Tran-
sibitis per terminos fratrum uestrorū
filioꝝ esau qui habitant in seir:z time-
bunt uos. Videte ergo diligenter ne
moueamini contra eos. Neq; enim
dabo uobis de terra eorū quantum
potest unꝰ pedis calcare uestigium:
quia in possessionē esau dedi montē
seir. Cibos emetis ab eis pecunia:et
comedetis : aquā emptam haurietis
et bibetis. Dñs deus tuꝰ benedixit tibi
in omni opere manuum tuarꝫ. Novit
iter tuum:quomodo transieris solitu-
dinem hanc magnā ꝙ quadraginta
annos habitans tecū dñs deus tuus:
et nichil tibi defuit. Cūq; transissemus
fratres nr̄os filios esau qui habitabāt
in seir per uiam campestrem de elath
et de asiongaber:uenimus ad iter qđ
ducit in desertū moab. Dixitq; dñs
ad me. Non pugnes cōtra moa-
bitas : nec ineas aduersus eos preliū.
Non enī dabo tibi quicq̄ de terra eorū:
quia filijs loth tradidi ar in possessio-
nem. Enim primi fuerūt habitatores
eius:ꝑs magnus z ualidus et tam
excelsus ut de enachim stirpe quasi gi-
gantes crederentur:et essent similes fili-
orū enachim. Denicq; moabite appel-
lant eos emim. In seir aūt prius ha-
bitauerunt horim:quos expulsis atq;
delectis habitauerunt filij esau sicut fe-
cit israhel in terra possessionis sue quā
dedit illi dominꝰ. Surgentes ergo ut
transimus torrentē zareth:uenimus
ad eum. Tempus aūt quo ambulaui-
mus de cadesbarne usq; ad transitum
zareth triginta et octo annorū fuit:do-
nec consumerentur omnis congregatio
uirorū bellatorū de castris sicut iura-
uerat dominus:cuius manus fuit ad-
uersus eos ut interiret de castrorū me-
dio. Postq̄ aūt uniuersi cecidērit pu-
gnatores:locutus ē dñs ad me dicēs.
Tu transibis hodie terminos moab
urbem nomine ar:z accedes i uicinia
filiorū ammon. Caue ne pugnes aduꝫ
eos:nec mouearis ad prelū. Nō enī
dabo tibi de terra filiorū ammon:quia
filijs loth dedi eā in possessionē. Terra
gigantum reputata est:z in ipa olim
habitauerūt gigantes · quos ammoni-
te uocant zozomim populus ma-
gnus et multus et procere longitudi-
nis sicut enachim quos deleuit dñs a
facie eorum:et fecit illos habitare pro
eis:sicut fecerat filijs esau q̄ habitant
in seir delens horreos:et terram eorū
illis tradens : quā possident usq; in
presens. Euros quoq; q̄ habitabant i
asserim usq; gazam capadoces expu-
lerunt eos:qui egressi de capadocia de-
leuerunt eos:z habitauerunt pro illis.
Surgite et transite torrentem arnon.
Ecce tradidi i manu tua seon regem
esebon amorreū et terram eius:incipe
possidere:et commire aduersus eum
prelium. Hodie incipiā mittere terro-
rem atq; formidinē tuā in ꝑplos q̄ ha-
bitant sub omni celo:ut audito nomi-
ne tuo paueant:z in morem parturien-
tium contremiscant:z dolore teneant.
Misi ergo nuncios de solitudine cade-
moth ad seon regem esebon uerbis pa-
cificis dicens. Transibimus ꝙ terram
tuam:publica gradiemur uia. Non
declinabimus neq; ad dexteram neq;
ad sinistram: alimenta precio uende
nobis ut uescamur:aquā pecunia tri-
bue et sic bibemus. Tantū ē ut nobis
concedas transitum : sicut fecerūt filij
esau qui habitant in seir · et moabite
qui habitant in ar · donec ueniamus
ad iordanem:et transeamꝰ ad terram
quā dominus deus noster daturus
est nobis. Noluitq; seon rex esebon
dare nobis transitum quia induraue-
rat dominus deus tuus spiritū eius:
et obfirmauerat cor illius ut in tra-
deretur in manus tuas:sicut nūc uides.
Dixitq; dominꝰ ad me. Ecce cepi tibi

filijs loth dedi eā in possessionē. Terra
gigantum reputata est:z in ipa olim
habitauerūt gigantes · quos ammoni-
te uocant zozomim populus ma-
gnus et multus et procere longitudi-
nis sicut enachim quos deleuit dñs a
facie eorum:et fecit illos habitare pro
eis:sicut fecerat filijs esau q̄ habitant
in seir delens horreos:et terram eorū
illis tradens : quā possident usq; in
presens. Euros quoq; q̄ habitabant i
asserim usq; gazam capadoces expu-
lerunt eos:qui egressi de capadocia de-
leuerunt eos:z habitauerunt pro illis.
Surgite et transite torrentem arnon.
Ecce tradidi i manu tua seon regem
esebon amorreū et terram eius:incipe
possidere:et commire aduersus eum
prelium. Hodie incipiā mittere terro-
rem atq; formidinē tuā in ꝑplos q̄ ha-
bitant sub omni celo:ut audito nomi-
ne tuo paueant:z in morem parturien-
tium contremiscant:z dolore teneant.
Misi ergo nuncios de solitudine cade-
moth ad seon regem esebon uerbis pa-
cificis dicens. Transibimus ꝙ terram
tuam:publica gradiemur uia. Non
declinabimus neq; ad dexteram neq;
ad sinistram: alimenta precio uende
nobis ut uescamur:aquā pecunia tri-
bue et sic bibemus. Tantū ē ut nobis
concedas transitum : sicut fecerūt filij
esau qui habitant in seir · et moabite
qui habitant in ar · donec ueniamus
ad iordanem:et transeamꝰ ad terram
quā dominus deus noster daturus
est nobis. Noluitq; seon rex esebon
dare nobis transitum quia induraue-
rat dominus deus tuus spiritū eius:
et obfirmauerat cor illius ut in tra-
deretur in manus tuas:sicut nūc uides.
Dixitq; dominꝰ ad me. Ecce cepi tibi

tradere seon·rt terrā ei⁹: incipe possidere eam. Egressusq; est seon obuiā nobis
cū omni plo suo ad preliū in iasa:ꝛ
tradidit eum dñs deus noster nobis:
percussimusq; eum cū filijs suis et oīi
populo suo: cūctasq; urbes in tempore
illo cepimus interfectis habitatoribꝫ
earū viris ac mulieribus et parvulis.
Non reliquimus in eis quicq̄ absq;
iumentis que i parcem vrbez ꝓdamiū:
et spolijs urbium quas cepimus ab
aroer q̄ est sup ripam torrētis arnon
oppido· quod in valle situm est usq;
galaad. Nō fuit vicus et ciuitas que
nostras effugeret manꝰ. Omnes tradi-
dit dñs deꝰ noster nobis: absq; terra
filioꝝ ām̄on ad quā nō accessimus ꝛ
cūctis q̄ adiacent torrem ieboc:ꝛ urbi-
bus mōtanis vniuersisq; locis a q̄bus
nos prohibuit dñs deꝰ noster. iij

Iraq; conuersi ascendimꝰ per iter basan.
Egressusq; est og rex basan in occur-
sum nobis in populo suo ad bellan-
dum in edrai: dixitq; dñs ad me. Ne
timeas eum: quia in manu tua tradi-
tus est cū oī plo ac terra sua· facies
q̄ fecisti seehō regi amorreoꝝ q̄
habitauit in rsebon. Tradidit ergo do-
minus deꝰ noster i manibus nostris
etiam og regem basan et vniuersum
plm eius: percussimusq; eos usq; ad
internicionem: vastantes cunctas ciu-
tates illius vno tempore. Non fuit
oppidum q̄ nos effugeret. Terāgin-
ta vrbes: omnē regionē argob regni
og in basan. Vnde vrbes erant mu-
nite muris altissimis portisq; et vec-
tibus: absq; oppidis innumeris q̄ non
habebant muros. Et deleuimus eos
sicut fecerat⁹ seon regi ebebon disper-
dentes omnē ciuitatem virosq; ac mu-
lieres et parvulos: iumenta autem et
spolia urbium diripuimus. Tulim⁹
q; illo in tempore terrā de manu duoꝝ
regum amorreoꝝ qui erant trans ior-
danem a torrente arnon usq; ad mon-
tem hermon quē hydonij sarion vocāt
et amorrei sanir: omnes ciuitates que
sunt in planicie· et vniuersam ter-
ram galaad ꝛ basan usq; ad selcha·ꝛ
edrai ciuitates regni og i basan. Ho-
lus quippe og rex basan reliquiat de
stirpe gigantum. Monstratur lectus
eius ferreus qui est i rabath filiorum
ammon: nouē cubitos habens longi-
tudinis:ꝛ ꝑtiq; latitudinis ad men-
suram cubiti viralis manus. Terāq;
possedimus tempore illo ab aroer q̄
est sup ripā torrentis arnon: usq; ad
mediam partem montis galaad. Et
ciuitates illi⁹ dedi ruben et gad: reliq̄
autem partem galaad et omnē basan
regni og tradidi medie tribui manas-
se omnē regionem argob. Cuncta ba-
san vocatur terra gigantū. Iair filiꝰ
manasse possedit omnē regionem ar-
gob usq; ad finiuos gessuri ꝛ maacha-
ti. Vocauitq; eā nomine suo basan
auothiair id est villas iair: usq; i pre-
sentem diem. Machir quoq; dedi ga-
laad: et rubenitis ruben et gad dedi de
terra galaad usq; ad torrentem arnon
medium torrentis et finium usq; ad
torrentem ieboc qui est terminus filio-
rum ām̄on: et planiciem solitudinis
atq; iordanen ꝛ finiuos cenereth usq;
ad mare deserti q̄ est salsissimū ad
radices montis phasga contra orientē.
Precepiq; vobis i tempore illo dicēs.
Dominus deꝰ vester dat vobis terrā
hanc in hereditatem: expediti ꝓdite
fratres vestros filios israhel omnes
viri robusti absq; uxoribus ꝛ paruu-
lis atq; iumentis. Nō enim q̄ plura

habeatis pecora et i vrbibꝫ remanere
debebunt quas tradidi vobis: donec
requiem tribuat dominus fratribꝫ ve-
stris sicut vobis tribuit·ꝛ possideant
etiam ipi terram· quā daturus est eis
trans iordanen: tunc reuertetur unus-
quisq; in possessionē suā quā dedi vo-
bis. Iosue quoq; i tempore illo ꝓcepi
dicens. Oculi tui viderūt que fecit dñs
deus noster duobꝫ hijs regibus: sic fa-
ciet oīibus regnis ad q̄ transiturus
es. Ne timeas eos. Dominꝰ enī deus
vester pugnabit ꝓ vobis. Precatus
q; sum dñm i tempore illo dicēs. Do-
mine deꝰ tu cepisti ostendere seruo tuo
magnitudinē tuā manumq; fortissimā.
Quis enim ē alius deus uel in celo uel
in terra qui possit facere opera tua: et
comparari fortitudini tue. Transibo
igitur ꝛ videbo terram hanc optimā
trans iordanen: et mōtem istū egregiū
et libanū. Iratusq; est dñs michi pro-
pter vos nec exaudiuit me. Sed dixit
michi. Sufficit tibi: nequaq̄ ultra lo-
quaris de hac re ad me. Ascende ca-
cumen phasge: et oculos tuos circūfer
ad occidentem ꝛ ad aquilonē austrū
q; et orientem et aspice. Nec enī tran-
sibis iordanen istum. Precipe iosue et
corrobora eum atq; cōforta: quia ipe
precedet populū istū: ꝛ diuidet eis ter-
ram quā visurus es. Mansimusq; in
valle contra phanum phgor. iiij

Et nunc israhel audi precepta et
iudicia q̄ ego doceo te ut facies
ea vivas: ꝛ ingrediens possideas terrā
quā dominus deus patrū vestrorū da-
turus est vobis. Non addetis ad ver-
bum quod vobis loquor: nec auferes
ex eo. Custodite mandata domini
dei vestri que ego ꝓcipio vobis. Oculi
vestri viderunt oīa que fecit dominꝰ
contra belphegor: quomodo cōtriuerit
omnes cultores eius de medio vestri.
Vos aūt qui adheretis dño deo vō
viuitis uniuersi usq; in presentem diē.
Scitis q; docuerim vos precepta atq;
iusticias sicut mandauit michi domi-
nus deus meus: sic facietis ea in terra
quā possessuri ētis: ꝛ obseruabitis et
implebitis opere. Hec est enim uestra
sapientia ꝛ intellectus coram ꝑplis: ut
audientes omnes precepta hec dicāt.
Ecce ꝑplis sapiens et intelligens gens
magna. Nec est alia natio tā grādis
que habeat deos appropinquantes
sibi: sicut deus noster adest cūctis ob-
secrationibꝫ nīs. Que est enim alia
gens sic inclita ut habeat cerimonias
iustasq; iudicia: et uniuersam legē quā
ego ponam hodie ān oculos vros?
Custodi igitur temetipm et animam
tuam sollicite. Ne obliuiscaris verbo-
rum que viderūt oculi tui: ꝛ ne egredi
de corde tuo cūctis diebꝫ vite tue. Do-
cebis ea filios ac nepotes tuos: diem
in quo stetisti coram dño deo tuo in
oreb: quando dñs locutus est michi
dicens. Congrega ad me ꝑplm ut au-
diāt sermones meos: ꝛ discāt timere
me omni tempore quo viuūt in terra:
doceantq; filios suos. Et accessistis
ad radices montis qui ardebat usq;
ad celum: erāt in eo tenebre ꝛ nubes
et caligo. Locutusq; ē dñs ad vos
de medio ignis. Vocem verboꝝ eius
audistis: et formam penitus non vidi-
stis. Et ostendit nobis pactum suum
quod precepit ut faceremus: ꝛ decem ver-
ba que scripsit in duabꝫ tabulis lapi-
deis. Michiq; mandauit in illo tēpore
ut docerem vos cerimonias ꝛ iudicia:
que facere deberetis i tra quā possessuri
ētis. Custodite ergo sollicite animas

uras. ſm̃ vidistis aliq̃ ſimilitudinẽ.
in die qua locutus eſt vobis dñs
in oreb de medio ignis: ne forte decep-
ti faciatis vobis ſculptam ſimilitu-
dinem aut ymaginẽ maſculi uel fœmi-
ne: ſimilitudinẽ omniũ iumentorum
que ſunt ſup terrã uel auium sub cœ-
lo volantiũ. atq; reptiliũ que mouentur
in terra: ſiue piſcium qui ſub terra mo-
rantur in aquis: ne forte oculis eleuatis
ad cœlum videas ſolem z lunam z
omnia aſtra cœli: z errore deceptus ado-
res ea z colas: que creauit dñs deus
tuus in miniſteriũ cũctis gentibus que
ſub cœlo ſunt. Vos aũt tulit dñs z e-
duxit de fornace ferrea egipti: ut habe-
res populum hereditariũ ſicut es in pre-
ſenti die. Iratuſq; eſt dñs contra me
propter ſermones vestros et iurauit:
ut non transirem iordanem: nec ingre-
derer terram optimã quã daturus eſt
vobis. Ecce morior in hac humo: nõ
transibo iordanem vos transibitis et
poſſidebitis terram egregiã. Cauе ne-
quando obliuiscaris pactũ dñi dei tui
quod pepigit tecum: et facias tibi ſcul-
ptam ſimilitudinẽ eorũ que fieri dñs
prohibuit. Quia dñs deꝰ tuus ignis
conſumens eſt: deus emulator. Si ge-
neueritis filios ac nepotes · et moram
fueritis i terra · ceptiq; feceritis vobis
aliquã ſimilitudinẽ patrantes malũ
coram dño deo vestro · ut eum ad ira-
cundiã prouoceris: teſtes inuoco ho-
die cœlum et terram · cito perituros vos
eſſe de terra: quã transito iordane poſ-
ſeſſuri eſtis. Non habitabitis i ea lon-
go tempore: ſed delebit vos dominus
atq; diſperget in oẽs gentes: z rema-
nebitis pauci i nationibus ad quas
vos ducturus eſt dñs. Ibiq; ſeruietis
diis ꝯ hominũ manu fabricati ſunt
ligno et lapidi qui nõ vident · nec au-
diunt non comeduñt nõ odorant. Cũ-
q; quesieris ibi dñm deũ tuũ inuenies
eum: ſi tamen toto corde queſieris · et
tota tribulatione anime tue poſtq; re
inuenerint oĩa que p̃dicta ſunt. Nouiſſimo aũt tempore reuerteris ad do-
minum deũ tuũ et audies vocem eꝰ:
quia deus miſericors dñs deus tuus
eſt. Non dimittet te nec omnino dele-
bit: neq; obliuiſcetur pacti i quo iura-
uit patribus tuis. Interroga de diebus
antiquis ꝙ fuerunt ante te · ex die qua
creauit deus hominem ſuper terram a
ſummo cœli uſq; ad ſummum eius: ſi
facta eſt aliquando huiuſcemodi re.
aut unquã cognitũ ẽ ut audire ꝑs
vocem dñi loquẽtis de medio ignis
ſicut tu audiſti z viuiſti: ſi fecit deus ut
ingrederet z tolleret ſibi gentẽ de medio
nationũ p temptationes ſignaq; atq;
portenta p pugnã z robuſtam manũ
extenſumq; brachium z horribiles viſio-
nes: iuxta omnia que fecit pro nobis
dñs deus noſter in egipto uidentibus
oculis tuis: ut ſcires quoniã dñs ipſe
eſt deus: z non ẽ alius preter eum. De
cœlo te fecit audire vocem ſuam ut do-
ceret te: z in terra oſtendit tibi ignẽ ſuũ
maximum: et audiſti verba illius de
medio ignis quia dilexit patres nos
et elegit ſemen eorũ poſt eos. Eduxitq;
te ꝓſpiciens in virtute ſua magna tibi e-
gipto ut deleret nationes maximas z
fortiſſimas de in introitu tuo: z introdu-
ceret te daretq; tibi terrã earũ in poſſeſ-
ſionem: ſicut cernis in preſenti die. Scio
ergo hodie z cogitato in corde tuo
quod dñs ipſe eſt deus in cœlo ſurſum
et in terra deorſum: z nõ ſit alius. Cu-
ſtodi precepta eius atq; mãdata que
ego ꝓpio tibi ut bene ſit tibi · z filiis

tuis poſt te: et permaneas multo tem-
pore ſuper terram quã dñs deus tuus
daturus eſt tibi. Tunc ſeparauit moy-
ſes tres ciuitates trans iordanem ad o-
rientalem plagam ut confugiat ad
eas qui occiderit nolens proximũ ſuũ
nec fuerit ſibi inimicus ante unũ et al-
terum diẽ z ad harum aliquã urbium
poſſit cuadere: videlicet in ſolitudine que
ſita eſt in terra campeſtri de tribu ruben:
et ramoth in galaad que eſt in tribu
gad: z golam in baſan que eſt i tribu
manaſſe. Iſta eſt lex quã propoſuit
moyſes coram filiis iſrahel: z hec teſti-
monia et cerimonie atq; iudicia que
locutus eſt ad filios iſrahel · quando
egreſſi ſunt de egipto trans iordanem
in valle cõtra phanum phogor i terra
ſeon regis amorrei qui habitauit i eſe-
bon quẽ occiſſit moyſes. Filij quoq;
iſrahel egreſſi ex egipto poſſederunt ter-
ram eius et terrã og regis baſan duo-
rum regũ amorreoꝝ qui erant trans
iordanem ad ſolis ortũ ab aroer que
ſita ẽ iuxta ripam torrentis arnon uſq;
ad montẽ ſanir ꝙ eſt z hermon omnẽ
planiciem trans iordanem ad orienta-
lem plagã uſq; ad mare ſolitudinis
z uſq; ad radices montis phaga.

Vocauitq; moyſes omnẽ iſrahelẽ:
et dixit ad eos. Audi iſrahel ce-
remonias atq; iudicia: q̃ ego loquor
in auribus veſtris hodie. Diſcite ea: et
opere complete. Dominꝰ deus noſter
pepigit nobiſcum fœdus in oreb. Non
cum patribus noſtris iniit pactũ ſed no-
biſcum: qui in preſentiarum ſumus et vi-
uimus. Facie ad faciem locutus ẽ no-
bis in monte de medio ignis. Ego ſtq-
ueſtre z medius fui inter dñm et vos
in tempore illo: ut annunciarẽ vobis
verba eius. Timuiſtis enim ignem: et
nõ aſcendiſtis i montem. Et ait. Ego
dominus deus tuus: qui eduxi te de
terra egipti de domo ſeruitutis. Non
habebis deos alienos in cõſpectu meo.
Non facies tibi ſculptile nec ſimilitu-
dinem omniũ que in cœlo ſunt deſup
et que in terra deorſum: z que perſant
in aquis ſub terra. Nõ adorabis ea:
et non coles. Ego enĩ ſum dñs deus
tuus · deꝰ emulator: reddens iniquitat
patrũ ſup filios in tertiã et quartam
generationem hijs qui oderunt me: z
faciens miſericordiã in multa milia
diligentibus me z cuſtodientibus precep
cepta mea. Non uſurpabis nomen do-
mini dei tui frustra: quia nõ erit impu-
nitus qui ſuper re vana nomen eius
aſſumpſerit. Obſerua diem ſabbati ut
ſanctifices eum: ſicut precepit tibi dñs
deus tuus. Sex diebus operaberis: et fa-
cies oĩa opera tua. Septimus dies
ſabbati eſt: id eſt requies dñi dei tui.
Non facies in eo quicq̃ operis tu z fi-
lius tuus z filia ſeruus z ancilla: bos
et aſinus et omne iumentũ tuũ et pe-
regrinus qui eſt intra portas tuas: ut
requieſcat ſeruus et ancilla tua ſicut
z tu. Memento ꝙ z ipſe ſeruieris in egi-
pto: et eduxerit te inde dominus deus
tuus in manu forti z brachio extento.
Idcirco precepit tibi ut obſeruares die
ſabbati. Honora patrem tuũ et matrẽ
ſicut precepit tibi dñs deus tuus: ut
longo viuas tempore: et bene ſit tibi
in terra quã dñs deus tuus daturus ẽ
tibi. Non occides · neq; mechaberis: fur-
tumq; non facies: nec loqueris cõtra
proximũ tuũ falſum teſtimoniũ. Nõ
concupiſces uxorem proximi tui: non
domũ non agrum · non ſeruum · non
ancillam · nõ bouem nõ aſinũ: et om-
nia q̃ illius ſunt. Hec verba locutꝰ

est dominus ad omnē multitudinem
vestrā in monte de medio ignis: & nu-
bis & caligīis voce magna nichil
addens amplius: & scripsit ea i duab⁹
tabulis lapideis quas tradidit michi.
Vos aūt postq̄ audistis vocē de me-
dio tenebrarū & montem ardere vidi-
stis accessistis ad me oēs p̄ncipes
tribuū & maiores natu: atq; dixistis.
Ecce ostendit nobis dñs deus noster
maiestatē & magnitudinē suā. Vocē
enim eius audiuim⁹ de medio ignis:
& probauimus hodie q̄ loquente deo
cum homine viuere homo. Cur ergo
morīemur: & devorabit nos ignis
hic maximus: Si enim audierimus
ultra vocem dñi dei nostri moriemur.
Quid est omnis caro ut audiat vocē
dei viuentis qui de medio ignis loqui-
tur sicut nos audiuimus: & possit vi-
uere: Tu magis accede & audi cuncta
que dixerit dñs deus noster tibi: loque-
risq; ad nos: & nos audientes facie-
mus ea. Quod cum audisset dñs ait
ad me. Audiui vocē verboz̄ p̄ hui⁹
que locuti sunt tibi. Bene oīa sunt lo-
cuti. Quis det talem eos habere mentē
ut timeāt me & custodiāt uniūsa mā-
data mea i oīi tempore: ut bene sit eis
& filijs eoz̄ i sempiternū: Vade & dic
eis. Reūtimini i tentoria vīa. Tu vero
hic sta mecum: & loquar tibi oīa mā-
data mea & cerimonias atq; iu-
dicia que docebis eos ut faciant ea in
tra quā dabo illis in possessionem. Cu-
stodite igitur & facite que p̄cepit dñs
nus deus nobis. Non declinabitis
neq; ad dexterā neq; ad sinistram: sed
pre viam quā p̄cepit dom⁹ deus
vester ambulabitis: ut viuatis & be-
ne sit nobis & protelentur dies vestri
in terra possessionis vestre.

Hec sunt p̄cepta & cerimonie atq;
iudicia que mandauit dñs de⁹
vester ut docerem vos & faciatis ea in
terra ad quā transgredimini possi-
dam: ut timeas dñm deum tuū & custo-
dias oīa mandata & p̄cepta eius
que ego p̄cipio tibi & filijs ac nepoti-
bus tuis cunctis diebz̄ vite tue: ut pro-
longentur dies tui. Audi israhel & ob-
serua ut facias q̄ p̄cepit tibi dñs &
bene sit tibi & multiplicēris amplius:
sicut pollicitus ē dñs deus patrū tuoz̄
tibi terrā lacte & melle manantē. Au-
di israhel. Dominus deus noster de⁹
unus est. Diliges dñm deum tuū ex
toto corde tuo: & ex tota anima tua: &
ex tota fortitudine tua. Eruntq; verba
hec que ego p̄cipio tibi hodie in corde
tuo: & narrabis ea filijs tuis & medita-
beris sedens in domo tua & ambulās
in itinere dormiens atq; consurgens:
& ligabis ea quasi signum in manu
tua: & erūtq; & mouebūtur inter oculos
tuos: & scribes ea in limine & postibz̄
domus tue. Cumq; introduxerit te do-
minus de⁹ tuus i terrā p̄ qua iurauit
patribz̄ tuis abraham ysaac & iacob &
dederit tibi ciuitates magnas & opti-
mas quas non edificasti. domos ple-
nas cunctarū opū quas nō congessi-
sti. cisternas quas nō effodisti. vinea &
oliueta que non plantasti. & comede-
ris & saturatus fueris: cave diligenter
ne obliuiscaris dñi qui eduxit te de ter-
ra egipti. de domo seruitutis. Dñm
deū tuū timebis & illi soli seruies: ac
per nomen illius iurabis. Non ibitis
post deos alienos cunctarū gentiū q̄
in circuitu vestro sunt: quoniā deus
emulator dñs deus tuus i medio tui:
nequando irascatur furor dñi dei tui
contra te: & auferat te de superficie

Non temptabis dñm deum tuū: sicut
temptasti i loco temptationis. Custo-
di p̄cepta dñi dei tui ac testimonia &
cerimonias quas p̄cepit tibi: & fac q̄
placitum est & bonū in conspectu dñi
ut bene sit tibi: & ingressus possideas
terram optimam de qua iurauit dñs
patribz̄ tuis ut deleret dñes inimicos
nostros coram te sicut locut⁹ ē. Cū interro-
gauerit te filius tuus cras dicēs quid
sibi volūt testimonia hec: & cerimonie
atq; iudicia que p̄cepit dñs de⁹ noster
nobis: dices ei. Seruiebam⁹ pharaoni
in egipto: & eduxit nos dñs de egi-
pto in manu forti: fecitq; signa atq;
prodigia magna & pessima in egipto
contra pharaonē & omnē domū illius
in conspectu nostro: & eduxit nos inde
ut introducēs daret terrā sup qua iu-
rauit patribz̄ nr̄is. Preceptitq; nobis
dñs ut faciamus oīa legitima hec:
& timeamus dñm deū nostrum ut be-
ne sit nobis cunctis diebus vite no-
stre sicut ē hodie. Erit q; nostri miseri
cors: si custodierimus & fecerimus o-
mnia p̄cepta eius coram dñno deo
nostro sicut mandauit nobis.

Cum vero introduxerit te dominus
deus tuus in terrā quā possessu-
rus ingrediēris & deleverit gentes mul-
tas coram te ethneum & gergeseum &
amorreum chananeū & pherezeum &
eueum & iebuseum septē gentes mlto
maioris numeri q̄ tu es & robustiores
te tradiderit q; eas dñs deus tuus tibi:
percuties eos usq; ad internecionem.
Non inibis cū eis fedus nec misereberis
earū: neq; sociabis cū eis cōiugia.
Filiam tuā non dabis filio eius: nec
filiam illius accipies filio tuo: quia
seduret filium tuum ne sequatur me &
ut magis iuret dijs alienis. Irascetq;

furor dñi: & delebit te cito. Quin potius
hec facietis eis. Aras eoz̄ subuerti-
te & confringite statuas. lucosq; succi-
dite & sculptilia comburite: quia pls
sanctus es domino deo tuo. Te elegit
dñs deus tuus: ut sis ei populus pecu-
liaris de cunctis pplis qui sunt sup ter-
ram. Nō quia cūctas gentes numero
vincebatis vobis iunctus ē dñs & elegit
vos cū oīnibz̄ finis pplis pauci-
ores: sed quia dilexit vos dominus:
& custodiuit iuramentum q̄ iurauit
patribz̄ vestris. Eduxitq; vos i manu
forti & redemit de domo seruitutis: de
manu pharaonis regis egipti: & scies
quia dñs deus tuus ipse ē deus fortis
& fidelis custodiens pactū & misericordiā
diligentibus se & hijs qui custodiunt
precepta eius in mille generationes:
& reddens odientibus se statim: ita ut
dispdat eos & ultra nō differat protinus
eis retribuēs q̄ merentī. Custodi
ergo precepta & cerimonias atq; iudi-
cia: que ego mandabo tibi hodie ut
facias. Si postq̄ audieris hec iudicia
custodieris ea & feceris: custodiet & do-
minus deus tuus tibi pactum & miseri-
cordiā quā iurauit patribz̄ tuis & &
diliget te & multiplicabit: benedicetq;
fructui ventris tui & fructui terre tue: fru-
mento tuo atq; vindemie. oleo & ar-
mentis gregibus ouiū tuarū sup ter-
ram: pro qua iurauit patribz̄ tuis
ut daret tibi. Benedictus eris inter
omnes pplos. Non erit apud te ste-
lis utriusq; sexus: tam in hominibus
q̄ in gregibus tuis. Auferet dñs a te
omnē languorem & infirmitates egi-
pti pessimas quas nouisti nō inferet
tibi sed cunctis hostibus tuis. Deva-
rabis omnes pplos quas dominus
deus tuus daturus ē tibi. Nō parcet

eis dñs tuus:nec tuis diis eor: ne
sint in ruinam tui. Si dixeris i corde
tuo plures sūt gentes iste ꝙ ego quo-
modo potero delere eas:noli metuere
sed recordare que fecerit dñs de⁹ tuus
pharaoni et cunctis egyptijs plagas
maximas quas viderunt oculi tui et
signa atq; portenta manūq; robustā
et extentū brachiū:ut educeret te dñs
tuus deus tuus. Sic faciet cunctis po-
pulis quos metuis. Insuꝑ et crabrones
mittet dñs de⁹ tuus in eos:donec
deleat oēs atq; dispedat qui te fuge-
rint et latere potuerint. Non timebis
eos:quia dñs deus tuus in medio tui
est deus magnus ⁊ terribilis. Ipe con-
sumet nationes has in cōspectu tuo
paulatim atq; per partes. Nō poteris
eas delere pariter:ne forte multiplicen-
tur contra te bestie terre. Dabitq; eas
dominus deus tuus in cōspectu tuo:
et interficiet illos donec penitus dele-
antur. Tradetq; reges eor in manus
tuas:⁊ dispedes nomina eorū sub ce-
lo. Nullus poterit resistere tibi: donec
conteras eos. Sculptilia eorum igne
combures. Nō concupisces argentū
et aurū de quibus facta sunt: neq; ac-
sumes et eis ubi quicq; ne offendas
propterea quia abominatio est dñi
dei tui:nec inferes quicq̄ et ydolo in
domū tuā:ne fias anathema sicut et il-
lud ē. Quasi spurcitiā detestaberis:⁊ ve-
lud inq̄namentū ac sordes abomina
bōni habebis:ea anathema ē. viij

Omne mandatū qđ ego precipio
tibi hodie caue diligenter ut fa-
cias ne pollutus vivere ⁊ multiplicemi-
ni:ingrediq; possideatis terrā pro
qua iurauit dñs patribus vestris. Et re-
cordaberis cunctī mineris per quod ad-
duxit te dñs deus tuus quadraginta
annis p desertum ut affligeret te atq;
temptaret:et nota fierent que in tuo a-
nimo versabantur:utrum custodires
mandata illius an non. Affligit et pe-
nuria:et dedit tibi cibum manna quē
ignorabas tu ⁊ patres tui ut ostenderet
tibi p nō in solo pane vivit homo:
sed in omni verbo qđ egreditur de ore
domini. Vestimentū tuū quo operie-
baris nequaq; vetustate deterit:et pes
tuus non ē subtritus. Ex quadrage-
simus annus est:ut recognoscas in corde
tuo:quia sicut erudit filiū suū homo
sic dñs deus tuus erudiuit te:ut custo-
dias mandata dñi dei tui ⁊ ambules
in viis eius:et timeas eū. Dñs enim
deus tuus introducet te in terram bo-
nam:terram rivorū aquarū ⁊ fonti-
um:i cuius campis ⁊ montibus erum-
punt fluviorū abyssi:terram frumenti
hordei ac vinearū in qua ficus et mala
granata et olivarū nascuntur:terram
olei ac mellis ubi absq; ulla penuria
comedes panem tuū et rerum omniū
abundantia perfruēris:cuius lapides
ferrum sunt:et de montibus eius tu
metalla fodiuntur:ut cum comederis
et saciatus fueris benedicas domino
deo tuo pro terra optima quā dedit ti-
bi. Observa ⁊ cave nequando obliui-
scaris dñi dei tui:⁊ negligas mādata
eius atq; iudicia ⁊ cerimonias quas
ego precipio tibi hodie:ne postq̄ comē-
deris et saciatꝰ fueris-domos pulcras
edificaveris ⁊ habitaveris in eis:ha-
bueriq; armenta ⁊ gregēs-argen-
ti ⁊ auri cumulatiq; tibi copiam-eleva-
tur cor tuū ⁊ non reminiscaris domi-
nū dei tui:qui eduxit te de terra egipti
de domo servitutis ⁊ ductor tuus fuit
solitudine magna atq; terribili qua
erat serpens flatu adurens et scorpio

ac dipsas et nulle omnino aque: qui
eduxit tibi de petra durissima et cibā-
uit te manna in solitudine qđ nescie-
runt pres tui. Et postq̄ afflixit ac pro-
bauit:ad extremū misertus est tui: ne
diceres in corde tuo fortitudo mea ⁊ ro-
bur manus mee hec michi opīa fēcit
runt:sed recorderis dñi dei tui:q ipse
vires tibi prebuerit ut implere pactū
suū sup quo iurauit patribus tuis sicut
presens indicat dies. Si autē oblit⁹
dñi dei tui secutus fueris deos alienos
coluerisq; illos et adoraveris:ecce nūc
pdico tibi q omnino dispereas. Sicut
gentes q̄s deleuit dominus ī introitu
tuo:ita et vos peribitis si inobedientes
fueritis voci domini dei vestri. vij

Audi israhel. Tu transgrederis hy-
die iordanem ut possideas nati-
ones maximas et fortiores te civita-
tes ingentes ⁊ ad celū usq; muratas:
plum magnū atq; sublimem · filios e-
nachim quos ipse vidisti et audisti:
quibus nullus potest q̄ adverso resi-
stere. Scies ergo hodie q dñs deus
tuus ipe transibit ante te ignis devo-
rans atq; cōsumens:qui cōteret eos
et delebit atq; dispedet ante faciē tuā
velociter:sicut locutus ē tibi. Ne dixe-
ris in corde tuo cū delauerit eos dñs deus
tuus in conspectu tuo. propter iusticiam
meam introduxit me dñs ut terram
hanc possiderem:cū propter impietates
tuas iste delete sint nationes. Neq; e-
nim propter iusticias tuas ⁊ equitatē
cordis tui ingrederis ut possideas ter-
ras earū:sed quia ille egerunt impie-
tatem te delete sunt:⁊ ut compleret
verbū suū dñs quod sub iuramento
pollicitus est patribus tuis abraham
ysaac et iacob. Scito ergo q nō pter
iusticias tuas dñs deus tuus dederit
tibi terram hāc optimā i possessionē:
cum durissime cervicis sis ppls. Me-
mento ⁊ ne obliviscaris quomō ad
iracundiā pvocaveris dñm deū tuū
in solitudine:⁊ ex eo die quo egressus
es de egipto usq; ad locū istum-semper
adversum dñm contendisti. Nā et in
oreb provocasti eū:⁊ iratus delere te
voluit quādo ascendi in montem ut
acciperem duas tabulas lapideas pac-
ti quod pepigit vobiscū deus. Et pe-
stiterunt in mōte quadraginta diebꝰ
ac noctibus: panē non comedēs et a-
quam non bibens. Deditq; michi do-
minus duas tabulas lapideas scri-
ptas digito dei:⁊ continēbāt omnia
verba-que vobis locutus ē in monte
de medio ignis quādo contio populi
congregata est. Cūq; transissent qua-
draginta dies ⁊ totidem noctes dedit
michi dñs duas tabulas lapideas-
tabulas foederis:dixitq; michi. Surge
et descende hinc cito: quia populus
tuus quē eduxisti de egipto delinquit velo-
citer viam quā demōstrasti eis:fecerūt
q sibi conflatile. Rursumq; ait dñs
ad me. Cerno q ppls iste dure cervicis
sit. Dimitte me ut conterā eum:et
deleam nomen eius sub celo: et con-
stituam te sup gentem que hac maior
et fortior sit. Cūq; de monte ardente
descenderem et duas tabulas foederis
urerent utraq; teneren manu-vidissemq; pec-
casse vos dño deo vro ⁊ fecisse vobis
vitulum conflatilem ac declinasse ve-
lociter viam eius quā vobis ostende-
rat: proieci tabulas de manibus meis
confregiq; eas in conspectu vestro. Et
precidi ante dñm sicut prius quadra-
ginta diebꝰ ⁊ noctibus panem nō co-
medens ⁊ aquam nō bibens propter
omnia peccata vra que gessistis contra

dñm: ⁊ eũ ad iracundiã prouocastis.
Timui enĩ indignatiõnẽ ⁊ iram illã:
qua aduersũm vos cõcitauus delere
vos voluit. Et rẽaudiuit me dñs etiã
hac vice. Aduersum aaron quoq;
vehementer iratus voluit eum conte-
rere: et pro illo similiter deprecatus
sum. Peccatũ aũt vẽm qđ fecerat id
est vitulũ arripiens igne combussi: et
in frusta cõminuens oĩnoq; in pul-
uerem redigens proieci in torrentẽ qui
de mõte descendit. In mendio quoq;
et in temptatione · ⁊ i sepulcris concu-
piscentie prouocastis dñm: et quãdo
misit vos de cadsbarne dicens ascen-
dite et possidete terrã quã dedi vobis:
et contempsistis imperiũ dñi dei vestri
et non credidistis ei: neq; vocem eius
audire voluistis: sed semper fuistis re-
belles a die qua nosse vos cepi. Et ia-
cui coram dño quadraginta diebus
ac noctibs quibus eũ supplĩter depre-
cabar ne deleret vos ut fuerat comi-
natus: et orans dixi. Dñe deus ne
dispdas pplm tuũ ⁊ hereditatem tuã
quã redemisti in magnitudine tua:
quos eduxisti de egipto in manu forti.
Recordare seruoꝝ tuorũ abraham ysa
ac ⁊ iacob. Ne aspicias duriciã popu-
li huius ⁊ impietatem atq; peccatum:
ne forte dicãt habitatores terre de qua
eduxisti nos nõ poterat dñs introdu-
cere eos: i terrã quã pollicit⁹ ẽ eis ⁊ odi-
rat illos: idirco eduxit ut interficeret
illos i solitudine: q̃ lũt pplm tu⁹ ⁊ here-
ditas tua quos eduxisti i fortitudine
tua magna et in brachio tuo extento.
In tempore illo dixit dñs ad me. Xc.
Dola tibi duas tabulas lapideas si-
cut priores fuerunt et ascende ad me
in montem: fabriq; archam ligneam
et scribam in tabulis verba que fuerũt
in hijs quas ante contrigisti: ponesq;
eas in archa. Feci igitur archam de li-
gnis sethim. Cumq; dolassem duas
tabulas lapideas instar priorũ ascen-
di in montẽ habens eas in manibus.
Scripsitq; in tabulis iuxta id qđ pri-
us scripserat verba decem que locut⁹
ẽ dñs ad vos i mõte de medio ignis
quãdo pls cõgregat⁹ est: et dedit eas
michi. Reuersusq; de monte descendi:
et posui tabulas in archam quã feceã:
que hucusq; ibi sunt sicut mihi pce-
pit dñs. Filij aũt israhel castra move-
runt et beroth filiorũ iaacan in mosu-
ra ubi aaron mortuus et sepultus ẽ:
pro quo sacerdocio functus est filius
ei⁹ eleazar. Inde venerũt i gadgad: de
quo loco pfecti castrametati sũt i ietba-
tha in tra aquaꝝ atq; torrẽtiũ. Eo
tpore separauit tribu leui ut portaret
archam federis domini: et staret coram
eo in ministerio ac benediceret i nomi-
ne illi⁹ usq; in presentẽ diem. Quãob-
rem nõ habuit leui partem neq; posses-
sionem cũ fratribs suis: quia ipe dñs
possessio eius est: sicut promisit ei dñs
deus tuus. Ego aũt steti in monte si-
cut prius ĩdraginta diebus ac noctibus
: exaudiuitq; me dñs etiã hac vi-
ce: et te perdere noluit. Dixitq; michi.
Vade ⁊ precede pplm ut ingrediatur
et possideat terram quã iurauí patribus
eorum: ut tradeam eis. Et nũc israhel
quid dñs deus tuus petit a te · nisi ut
timeas dñm deũ tuũ et ambules in
vijs eius et diligas eũ: ac seruias do-
mino deo tuo in toto corde tuo ⁊ in to-
ta aĩa tua custodiasq; mandata
dñi et cerimonias eius quas ego ho-
die pcipio tibi ut bene sit tibi? Ecce dñi
dei tui celum ẽ et celũ celi terra ⁊ oĩa
que in ea sunt et tamen patribus tuis

conglutinatus ẽ dñs et amauit eos:
elegitq; semen eoꝝ post eos id est vos
de cunctis gentibs sicut hodie comprobatur. Circũdate igit̃ pputiũ cordis
vestri ⁊ cervicem vram non indurecis
amplius: quia dñs deus vester ipe est
deus deoꝝ et dñs dñantium de⁹ ma-
gnus et potens ⁊ terribilis: qui psonã
nõ accipit nec munera. Facit iudiciũ
pupillo et vidue: amat pegrinum: ⁊
dat ei victum atq; vestitũ. Et vos ergo
amate peregrinos: quia ⁊ ipi fuistis
aduene in terra egipti. Dominum de
um tuũ timebis: et ei soli seruies. Ipsi
adherebis: iurabisq; i nomine illius.
Ipse est laus tua et deus tuus: qui fe-
cit tibi hec magnalia et terribilia que
viderũt oculi tui. In septuaginta ani-
mabus descenderunt patres tui in egi-
ptum: et ecce nunc multiplicauit te do-
minus deus tuus sicut astra celi. XJ
Ama itaq; dñm deũ tuũ: et obser-
ua precepta eius et cerimonias
iudicia atq; mandata omni tempore.
Cognoscite hodie que ignorant filij
vestri · qui non viderũt disciplinã dñi
dei vestri · magnalia eius et robustam
manũ extentumq; brachium · signa ⁊
opera que fecit in medio egipti · pharao-
ni regi et vniuerse terre eius · oĩq; ex-
ercitui egiptiorum et equis ac curribs
quomodo operuerit eos aque maris
rubri · cum vos psequerent̃ ⁊ deleuerit
eos dñs usq; in pñtem diem: vobisq;
que fecerit in solitudine · donec veniretis ad hũc locũ: ⁊ dathan atq; abiron
filijs eliab qui fuit filius ruben · quos
aperto ore suo terra absorbuit cũ domi-
bus ⁊ tabernaculis ⁊ vniuersa substan-
tia eoꝝ quã habebat in medio israhel:
oculi vestri viderunt oĩa opera dñi
magna q̃ fecit · ut custodiatis vniuersa
mãdata illi⁹ q̃ ego hodie pcipio vobis
et possitis introire ⁊ possidere terram
ad quã ingredimini: multoꝝ in ea
vitatis tempore quã sub iuramento
pollicitus est dñs patribs vestris et se-
mini eorũ lacte et melle manantẽ. Ter-
ra aũt ad quã ingrediris possidendã
non est sicut terra egipti de qua existi
vbi iacto semine i ortoꝝ morem aque
ducuntur irrigue: sed montuosa est ⁊
campestris · de rore expectans pluuias:
quã dñs deus tuus semp invisit ⁊ oculi illius i ea sunt a principio ãni usq;
ad finẽ ei⁹. Si ergo obedieritis mãdatis meis que ego hodie pcipio vobis:
ut diligatis dñm deũ vestrũ · ⁊ seruatis
ei in toto corde vro et i tota anima ve-
stra: dabit pluuiã terre vre pporaneã
et serotinam ut colligatis frumentum
et vinũ et oleum fenũ q̃ ageris ad pa-
scenda iumenta: ut ⁊ ipi comedatis ac
saturemini. Cauete ne forte decipiatur
cor vrm et recedatis a dño · seruiatisq;
dijs alienis ⁊ adoretis eos: iratusq;
dñs claudat celum ⁊ pluuie nõ descen-
dant · nec terra det germen suũ: pereatis
q; velociter de terra optima quã domi-
nus daturus ẽ vobis. Ponite hec ver-
ba mea in cordibus ⁊ in animis vrĩs:
et suspendite ea ꝙ signa in manibus:
et inter oculos vestros collocate. Do-
cete filios vestros: ut illa meditentur.
Quando sederis in domo tua et am-
bulaueris i via · ⁊ accubueris atq; sur-
rexeris scribe ea super postes ⁊ ianuas
domus tue: ut multiplicẽt dies tui
et filioꝝ tuoꝝ in terra · quã iurauit do-
min⁹ patribus tuis: ut dare eis ĩdies
inminet celum terre. Si enĩ custodie-
rius mãdata que ego pcipio vobis:
et fecerius ea ut diligatis dñm deum
vestrum et ambuletis i oĩbus vijs

eius adhereretes ei: dispdet dñs oēs gentes istas ante faciē uram: et possidebis eas ⁊ habitabis in terra eaꝝ. Cauē ne ponas tibi deū alienū absq; me. Altare de terra facies mihi: et sacrificabis sup illud holocausta tua et pacifica tua oues tuas et boues tuos in omni loco in quo memoriā nois mei fuerit: veniam tibi et benedicam tibi. Si autē altare lapideum feceris non edificabis ex cisis lapidibus: quia polluet cultrū tuū si super eos tetigeris. Per gradus ascendes altare meum: et non operies turpitudinem tuā coram eo. Hec sunt iudicia que proponere debes eis. Si emeris seruū hebreū: sex annis seruiet tibi: septimo egredietur liber absq; pretio. Si cū uxore ingressus fuerit: simul et uxor exibit. Si dñs eius dederit ei uxorē: et genuerit filios aut filias: mulier et liberi erūt dñi sui: ipse autē tantū modo exibit. Si autē dixerit seruus: diligo dñm meū et uxorē meā et liberos: nolo egredi liber: offeret eum dñs suus ante ostium et ostē dens cultro auriculā eius: et seruiet illi in perpetuū. Si quis uendiderit filiā suā in famulā: non egredietur sicut egredi solent serui. Si displicuerit oculis dñi sui cui tradita est: et noluerit eā sibi copulare: dimittet eā ut populo alienigene uendere non possit: quia fraudem fecit ei. Si filio suo eā sociauerit: quasi filiā habebit. Si alteram uxorem filio suo acceperit: cibaria et uestimenta et debitū coniugale non minuet. Si hec tria ei negauerit: egredietur gratis absq; ullo pretio. Qui percusserit hoīem volēs occidere: morte moriet. Qui autē non est insidiatus: sed deus illi hoīem obtulit in manus eius: constituā tibi locū ad quē fugere debeat homicida. Si quis per industriā et insidias occiderit proximū suū: ab altari meo auferes eū ut moriat. Qui percusserit patrē suū aut matrē: morte morietur. Qui furatus fuerit hoīem et uendiderit eū: morte morietur. Qui maledixerit patri suo aut matri: morte morietur. Si rixati fuerint duo viri: et percusserit unus proximū suū lapide aut pugno: et ille mortuus non fuerit: sed decubuerit in lectulo. Si surrexerit et ambulauerit super baculū suū: qui percussit innocēs erit: tantū operas eius et impensas quas fecit in cura sua reddet. Si percussit homo seruū suū aut ancillā uirga: et mortui fuerint in manibus eius: criminis reus erit. Si autē uno die aut duobus supuixerint: non subiacebit uindicte: quia pecunia illius est. Si rixati fuerint uiri: et percusserint mulierem pregnantem: et abortiuum fecerit: nec aliud malum fuerit: pena pensabit quātū ei mulieris maritus imposuerit: et arbitrio iudicū exsoluet. Si mors mulieris fuerit subsecuta: reddet animā pro anima. Oculū pro oculo: dentē pro dente: manū pro manu: pedē pro pede: adustionē pro adustione: uulnus pro uulnere: liuorē pro liuore. Si percussit homo oculū serui sui aut ancille: et luscum fecerit: dimittet eos liberos pro oculo quē eruit. Si dentem excusserit: similiter faciet. Si bos cornupeta occiderit uirum aut mulierem: lapidibus obruetur: et non comedetur caro eius: dñs autē bouis innocēs erit. Si bos cornupeta fuerit heri et nudiustertius: et dñs eius contestatus est: quia non custodierit bouem: et occiderit uirum aut mulierem: bos lapidibus obruetur: et dñs eius morietur. Si pro redemptione fuerit ei impositum: dabit pro anima sua quicquid fuerit ei impositum. Sive filium: sive filiam cornupeta percusserit: secundū hanc legē iudicabitur. Si seruum aut ancillam: triginta siclos argenti dabit dñs eius: et bos lapidibus obruetur. Si aperuerit quis cisternā: et non operuerit eā: et ceciderit bos aut asinus in eā: dñs cisterne reddet pecuniā: et quod mortuum est: illius erit. Si bos alterius bouem uicini sui cornupeta percusserit: et mortuus fuerit: uendent bouem uiui et divident pretium: sed et mortuum inter se partientur. Si bos cornupeta fuerit heri et nudiustertius: et dñs eius non custodierit eum: reddet bouem pro bouē: et mortuus erit illius. Si furtum fuerit inuentum in manibus furis: et percussus occisusq; fuerit: non erit homicida. Si occiderit eum orto sole: homicidium perpetrauit. Qui furtum fecerit: reddet quadruplum. Si fur non habuerit unde reddat: uendetur pro furto. Si inuentum fuerit furtum in manibus eius: sive bos: sive asinus: sive ouis: duplum restituet. Si quis depopulatus fuerit agrum aut uineam: et dimiserit pecus suum ut depascat alienum: de optimo agri sui et de optimo uineę suę reddet dampnum. Si egressus ignis inuenerit spinas: et comprehenderit acerua frugum aut segetem stantem aut agrum: qui succenderit ignem: reddet dampnum. Si quis commendauerit proximo suo pecuniam aut uasa ad custodiendum: et furto ablata fuerint: si inuentus fur fuerit: duplum restituet. Si fur non fuerit inuentus: applicabitur dñs domus ad deos: et iurabit quod nec ipse nec alius de rebus proximi sui quicquam tetenderit. In omni re quę perire potest: sive bos: sive asinus: sive ouis: sive uestimenta: sive quicquid aliud: si negauerit: et dixerit non esse apud se: ducetur ad deos: utrum fraudem fecerit an non: et si deprehensus fuerit: duplum reddet. Si quis commendauerit proximo suo asinum aut bouem aut ouem: et omne animal: et mortuum fuerit: aut membrum ei aliquod defractum: aut captum ab hostibus: nullus testis erit. Sacramentum interueniet inter eos: quod non extenderit manum ad rem proximi sui: et suscipiet dñs eius sacramentum: nec ille cogetur ad reddendum. Si furto ablatum fuerit ab eo: reddet dampnum dño. Si bestia dilaniauerit: deferat illud in testimonium: et non restituet quod comesum est. Si quis cum rogatus commodauerit proximo suo aliquid: et fracta fuerit aut mortua: non uenerit dñs eius: reddet dampnum. Si dñs eius ipse fuerit cum eo: non reddet. Si mercenarius est: recipiet mercedem operis sui. Si seducta fuerit uirgo: et dormierit cum ea: dotabit eam et habebit eam uxorem. Si pater mulieris dare noluerit: reddet pecuniam iuxta modum dotium quas uirgines accipere consueuerunt. Maleficos non patieris uiuere. Qui concubuerit cum iumento: morte morietur. Qui immolat dīs occidetur preter dño soli. Aduenam non contristabis nec affliges eum: aduene enim et ipsi fuistis in terra egypti. Uidue et pupillo non nocebitis. Si nocueritis eis: et clamauerint ad me: audiam clamorem eorum. Et irascetur furor meus: et interficiam uos gladio: et erunt uxores uestre uidue: et filii uestri pupilli. Si pecuniam mutuam dederis populo meo pauperi qui habitat tecum: non urgebis eum quasi exactor: nec usuras exigetis ab eo. Si pignus tulerit a proximo suo tunicam: ante occasum solis reddes ei. Ipsum enim est solum quo operitur: in quo dormiat. Si clamauerit ad me: audiam eum: misericors enim sum. Deos non maledices: nec principi populi tui maledicere. Primitias frugum tuarum: et uinum tuum non tardabis reddere. Primogenitum filiorum tuorum mihi dabis. Sic facies de bobus tuis et ouibus. Septem diebus sit cum matre sua: die octauo reddes illum mihi. Uiri sancti eritis mihi: carnem que a bestia capta fuerit non comedetis: sed proicietis canibus. Si iniquum testem contra aliquem susceperis: ne dixeris falsum. Non sequeris turbam ad faciendum malum: nec in iudicio plurium acquiescas sententie ut a ueritate declines. Inopis quoque in iudicio non misereberis. Si occurrerit bos inimici tui aut asinus errans: reduc ad eum. Si uideris asinum odientis te iacentem sub sarcina: non pertransibis: sed leuabis cum eo. Non declinabis in iudicio inopis causam illius. Uerbum mendacii fugies. Insontem et iustum non occides: quia non iustificabo impium. Munera non accipies: quia munera excecant prudentes et mutant uerba iustorum. Aduenam non affliges: scitis enim animas aduenarum: quia et ipsi fuistis aduene in terra egypti. Sex annis seminabis terram tuam et congregabis fruges eius. Septimo autem anno dimittes eam et requiescere facies: ut comedant pauperes populi tui: et quod reliquerint bestia agri uescatur. Similiter facies in uinea tua et in oliueto tuo. Sex diebus operaberis: die autem septimo requiescere facies: ut requiescat bos et asinus tuus: et refrigeretur filius ancille tue et aduena. Omnia autem que dixi uobis obseruate. Et nominibus deorum alienorum non memorabitis: nec audiri ex ore tuo. Tribus temporibus per singulos annos mihi sacrificium celebrabis. Azimorum custodies sollemnitatem. Septem diebus comedes azima sicut preceptum tibi est: tempore mensis nouorum: in hoc enim egressus es de egypto. Non apparebis in conspectu meo uacuus. Et sollemnitas messis primitiorum operis tui quecumque seminaueris in agro. Sollemnitas quoque in exitu anni: quando congregaueris fruges tuas de agro. Tribus temporibus apparebit omne masculinum tuum coram dño deo. Non immolabis super fermentum sanguinem hostie mee: nec remanebit adipes meus usque mane. Primitias frugum terre tue offeres in domo dñi dei tui. Non coques hedum in lacte matris sue. Ecce ego mittam angelum meum qui precedat te: et custodiat in uia: et introducat in terram quam parauit tibi. Obserua eum et audi uocem eius: ne putes quod ignoscat cum non dimiserit peccata uestra. Nec enim nomen meum est in illo. Si audieris uocem eius: et feceris omnia que locutus fuero: inimicus ero inimicis tuis: et affligam affligentes te. Et precedet te angelus meus: et introducet te ad amorreum et hetheum et pherezeum et chananeum et eueum et iebuseum: quos ego disperdam. Non adorabis deos eorum nec colas eos: neque facies opera eorum: sed destrues eos et confringes statuas eorum. Seruietis autem dño deo uestro: et benedicet panibus tuis et aquis tuis: et auferam infirmitates de medio tui. Non erit infecunda nec sterilis in terra tua: numerum dierum tuorum implebo. Terrorem meum mittam in preparatione tua: et occidam omnem populum ad quem ingredieris. Dabo omnes inimicos tuos fugientes tibi. Et mittam crabrones antecedentes faciem tuam: qui eiicient hevheum et chananeum et cetheum ante faciem tuam. Non eiiciam eos a facie tua in anno uno: ne forte remanens terra in solitudinem redigatur: et multiplicentur contra te bestie agri. Paulatim eiiciam eos a facie tua: donec crescas et possideas terram. Ponam terminos tuos a mari rubro usque ad mare palestinum: et usque ad desertum a fluuio: tradam enim in manu uestra habitatores terre: et eiiciam eos a facie tua. Non inibis cum eis pactum: nec cum diis eorum. Non habitabunt in terra tua: ne forte faciant te peccare in me. Si seruieris deis eorum: absque dubio capiet te laqueus. Hec sunt iudicia que proponere debes eis. Si emeris seruū hebreū: sex annis seruiet tibi: septimo egredietur liber absq; pretio. Si cū uxore ingressus fuerit: simul et uxor exibit. Si dñs eius dederit ei uxorē: et genuerit filios aut filias: mulier et liberi erūt dñi sui: ipse autē tantū modo exibit. Si autē dixerit seruus: diligo dñm meū et uxorē meā et liberos: nolo egredi liber: offeret eum dñs suus ante ostium et ostē dens cultro auriculā eius: et seruiet illi in perpetuū. Si quis uendiderit filiā suā in famulā: non egredietur sicut egredi solent serui. Si displicuerit oculis dñi sui cui tradita est: et noluerit eā sibi copulare: dimittet eā ut populo alienigene uendere non possit: quia fraudem fecit ei. Si filio suo eā sociauerit: quasi filiā habebit. Si alteram uxorem filio suo acceperit: cibaria et uestimenta et debitū coniugale non minuet. Si hec tria ei negauerit: egredietur gratis absq; ullo pretio. Qui percusserit hoīem volēs occidere: morte moriet. Qui autē non est insidiatus: sed deus illi hoīem obtulit in manus eius: constituā tibi locū ad quē fugere debeat homicida. Si quis per industriā et insidias occiderit proximū suū: ab altari meo auferes eū ut moriat. Qui percusserit patrē suū aut matrē: morte morietur. Qui furatus fuerit hoīem et uendiderit eū: morte morietur. Qui maledixerit patri suo aut matri: morte morietur. Si rixati fuerint duo viri: et percusserit unus proximū suū lapide aut pugno: et ille mortuus non fuerit: sed decubuerit in lectulo. Si surrexerit et ambulauerit super baculū suū: qui percussit innocēs erit: tantū operas eius et impensas quas fecit in cura sua reddet. Si percussit homo seruū suū aut ancillā uirga: et mortui fuerint in manibus eius: criminis reus erit. Si autē uno die aut duobus supuixerint: non subiacebit uindicte: quia pecunia illius est. Si rixati fuerint uiri: et percusserint mulierem pregnantem: et abortiuum fecerit: nec aliud malum fuerit: pena pensabit quātū ei mulieris maritus imposuerit: et arbitrio iudicū exsoluet. Si mors mulieris fuerit subsecuta: reddet animā pro anima. Oculū pro oculo: dentē pro dente: manū pro manu: pedē pro pede: adustionē pro adustione: uulnus pro uulnere: liuorē pro liuore. Si percussit homo oculū serui sui aut ancille: et luscum fecerit: dimittet eos liberos pro oculo quē eruit. Si dentem excusserit: similiter faciet. Si bos cornupeta occiderit uirum aut mulierem: lapidibus obruetur: et non comedetur caro eius: dñs autē bouis innocēs erit. Si bos cornupeta fuerit heri et nudiustertius: et dñs eius contestatus est: quia non custodierit bouem: et occiderit uirum aut mulierem: bos lapidibus obruetur: et dñs eius morietur. Si pro redemptione fuerit ei impositum: dabit pro anima sua quicquid fuerit ei impositum. Sive filium: sive filiam cornupeta percusserit: secundū hanc legē iudicabitur. Si seruum aut ancillam: triginta siclos argenti dabit dñs eius: et bos lapidibus obruetur. Si aperuerit quis cisternā: et non operuerit eā: et ceciderit bos aut asinus in eā: dñs cisterne reddet pecuniā: et quod mortuum est: illius erit. Si bos alterius bouem uicini sui cornupeta percusserit: et mortuus fuerit: uendent bouem uiui et divident pretium: sed et mortuum inter se partientur. Si bos cornupeta fuerit heri et nudiustertius: et dñs eius non custodierit eum: reddet bouem pro bouē: et mortuus erit illius. Si furtum fuerit inuentum in manibus furis: et percussus occisusq; fuerit: non erit homicida. Si occiderit eum orto sole: homicidium perpetrauit. Qui furtum fecerit: reddet quadruplum. Si fur non habuerit unde reddat: uendetur pro furto. Si inuentum fuerit furtum in manibus eius: sive bos: sive asinus: sive ouis: duplum restituet. Si quis depopulatus fuerit agrum aut uineam: et dimiserit pecus suum ut depascat alienum: de optimo agri sui et de optimo uineę suę reddet dampnum. Si egressus ignis inuenerit spinas: et comprehenderit acerua frugum aut segetem stantem aut agrum: qui succenderit ignem: reddet dampnum. Si quis commendauerit proximo suo pecuniam aut uasa ad custodiendum: et furto ablata fuerint: si inuentus fur fuerit: duplum restituet. Si fur non fuerit inuentus: applicabitur dñs domus ad deos: et iurabit quod nec ipse nec alius de rebus proximi sui quicquam tetenderit. In omni re quę perire potest: sive bos: sive asinus: sive ouis: sive uestimenta: sive quicquid aliud: si negauerit: et dixerit non esse apud se: ducetur ad deos: utrum fraudem fecerit an non: et si deprehensus fuerit: duplum reddet. Si quis commendauerit proximo suo asinum aut bouem aut ouem: et omne animal: et mortuum fuerit: aut membrum ei aliquod defractum: aut captum ab hostibus: nullus testis erit. Sacramentum interueniet inter eos: quod non extenderit manum ad rem proximi sui: et suscipiet dñs eius sacramentum: nec ille cogetur ad reddendum. Si furto ablatum fuerit ab eo: reddet dampnum dño. Si bestia dilaniauerit: deferat illud in testimonium: et non restituet quod comesum est. Si quis cum rogatus commodauerit proximo suo aliquid: et fracta fuerit aut mortua: non uenerit dñs eius: reddet dampnum. Si dñs eius ipse fuerit cum eo: non reddet. Si mercenarius est: recipiet mercedem operis sui. Si seducta fuerit uirgo: et dormierit cum ea: dotabit eam et habebit eam uxorem. Si pater mulieris dare noluerit: reddet pecuniam iuxta modum dotium quas uirgines accipere consueuerunt. Maleficos non patieris uiuere. Qui concubuerit cum iumento: morte morietur. Qui immolat dīs occidetur preter dño soli. Aduenam non contristabis nec affliges eum: aduene enim et ipsi fuistis in terra egypti. Uidue et pupillo non nocebitis. Si nocueritis eis: et clamauerint ad me: audiam clamorem eorum. Et irascetur furor meus: et interficiam uos gladio: et erunt uxores uestre uidue: et filii uestri pupilli. Si pecuniam mutuam dederis populo meo pauperi qui habitat tecum: non urgebis eum quasi exactor: nec usuras exigetis ab eo. Si pignus tulerit a proximo suo tunicam: ante occasum solis reddes ei. Ipsum enim est solum quo operitur: in quo dormiat. Si clamauerit ad me: audiam eum: misericors enim sum. Deos non maledices: nec principi populi tui maledicere. Primitias frugum tuarum: et uinum tuum non tardabis reddere. Primogenitum filiorum tuorum mihi dabis. Sic facies de bobus tuis et ouibus. Septem diebus sit cum matre sua: die octauo reddes illum mihi. Uiri sancti eritis mihi: carnem que a bestia capta fuerit non comedetis: sed proicietis canibus. Si iniquum testem contra aliquem susceperis: ne dixeris falsum. Non sequeris turbam ad faciendum malum: nec in iudicio plurium acquiescas sententie ut a ueritate declines. Inopis quoque in iudicio non misereberis. Si occurrerit bos inimici tui aut asinus errans: reduc ad eum. Si uideris asinum odientis te iacentem sub sarcina: non pertransibis: sed leuabis cum eo. Non declinabis in iudicio inopis causam illius. Uerbum mendacii fugies. Insontem et iustum non occides: quia non iustificabo impium. Munera non accipies: quia munera excecant prudentes et mutant uerba iustorum. Aduenam non affliges: scitis enim animas aduenarum: quia et ipsi fuistis aduene in terra egypti. Sex annis seminabis terram tuam et congregabis fruges eius. Septimo autem anno dimittes eam et requiescere facies: ut comedant pauperes populi tui: et quod reliquerint bestia agri uescatur. Similiter facies in uinea tua et in oliueto tuo. Sex diebus operaberis: die autem septimo requiescere facies: ut requiescat bos et asinus tuus: et refrigeretur filius ancille tue et aduena. Omnia autem que dixi uobis obseruate. Et nominibus deorum alienorum non memorabitis: nec audiri ex ore tuo. Tribus temporibus per singulos annos mihi sacrificium celebrabis. Azimorum custodies sollemnitatem. Septem diebus comedes azima sicut preceptum tibi est: tempore mensis nouorum: in hoc enim egressus es de egypto. Non apparebis in conspectu meo uacuus. Et sollemnitas messis primitiorum operis tui quecumque seminaueris in agro. Sollemnitas quoque in exitu anni: quando congregaueris fruges tuas de agro. Tribus temporibus apparebit omne masculinum tuum coram dño deo. Non immolabis super fermentum sanguinem hostie mee: nec remanebit adipes meus usque mane. Primitias frugum terre tue offeres in domo dñi dei tui. Non coques hedum in lacte matris sue. Ecce ego mittam angelum meum qui precedat te: et custodiat in uia: et introducat in terram quam parauit tibi. Obserua eum et audi uocem eius: ne putes quod ignoscat cum non dimiserit peccata uestra. Nec enim nomen meum est in illo. Si audieris uocem eius: et feceris omnia que locutus fuero: inimicus ero inimicis tuis: et affligam affligentes te. Et precedet te angelus meus: et introducet te ad amorreum et hetheum et pherezeum et chananeum et eueum et iebuseum: quos ego disperdam. Non adorabis deos eorum nec colas eos: neque facies opera eorum: sed destrues eos et confringes statuas eorum. Seruietis autem dño deo uestro: et benedicet panibus tuis et aquis tuis: et auferam infirmitates de medio tui. Non erit infecunda nec sterilis in terra tua: numerum dierum tuorum implebo. Terrorem meum mittam in preparatione tua: et occidam omnem populum ad quem ingredieris. Dabo omnes inimicos tuos fugientes tibi. Et mittam crabrones antecedentes faciem tuam: qui eiicient hevheum et chananeum et cetheum ante faciem tuam. Non eiiciam eos a facie tua in anno uno: ne forte remanens terra in solitudinem redigatur: et multiplicentur contra te bestie agri. Paulatim eiiciam eos a facie tua: donec crescas et possideas terram. Ponam terminos tuos a mari rubro usque ad mare palestinum: et usque ad desertum a fluuio: tradam enim in manu uestra habitatores terre: et eiiciam eos a facie tua. Non inibis cum eis pactum: nec cum diis eorum. Non habitabunt in terra tua: ne forte faciant te peccare in me. Si seruieris deis eorum: absque dubio capiet te laqueus.

Hec sunt precepta atq; iudicia que facere debetis in terra quā dñs deus patrum uestrorū daturus ē tibi: ut possideas eam cūctis diebus quibus sup humū gradieris. Subuertite oīa loca in quibus coluerūt gentes quas possessuri estis deos suos: sup montes excelsos et colles ⁊ subter omnē lignū frondosum. Dissipate aras eorum et confringite statuas: lucos igne comburite et sculptilia comminuite: dispdite nomina eaꝝ de locis illis. Nō facietis ita dño deo uō: sed ad locū quē elegerit dñs deus uester de cūctis tribubus uestris ut ponat nomen suū ibi et habitet in eo venietis ⁊ offeretis in loco illo holocausta ⁊ victimas uras: decimas ⁊ primicias manuū uestrarū ⁊ uota atq; donaria primogenita boum ⁊ ouium: ⁊ comedetis ibi i conspectu domini dei uestri. ac letabimini i cunctis ad que miseritis manū uos ⁊ domus uē in quibs benedixit uobis dñs deꝰ uester. Non facietis ibi que nos hic facimus hodie: singulꝰ qđ sibi rectum uidetur. Neq; enī usq; in presens tempus uenistis ad requiē ⁊ possessionem quā dñs deus uester daturus ē uobis. Transibitis iordanen ⁊ habitabitis in ea quā dñs deꝰ uester tradet uobis: ut requiescatis a cunctis hostibꝫ circūquā ⁊ absq; ullo timore habitetis in loco quem elegerit dominus deus uester: ut sit nomen eius in eo. Illuc omnia que precipio conferetis: holocausta et hostias ac decimas et primicias manuū uestrarū ⁊ quicquid pōpnum est in muneribus que uouistis dño. Ibi epulabimini coram dño deo uō uos ⁊ filij et filie uestre ⁊ famuli et famule ⁊ atq; leuites qui in uestris urbibus commorat. Neq; enim habet aliam partem ⁊ possessionē inter uos. Caue ne offeras holocausta tua i oī loco quē uideris: sed in eo quē elegerit dñs in una tribuū tuarū offeres hostias ⁊ facies quecunq; pcepio tibi. Sin aūt comedere uoluerīs ⁊ te esus carnium delectauerit ⁊ occide ⁊ comede iuxta benedictionē domini dei tui quā dedit tibi in urbibus tuis: siue immundum fuerit hoc est maculatum ⁊ debile: siue mundū hoc ē integrum ⁊ sine macula quod offerri licet sicut capreā et cerui comedes: absq; ullo dubitatione sanguinis quē sup terrā quasi aquā effundes. Non poteris comedere i oppidis tuis decimā frumenti et uini et olei tui: primogenita armentoꝝ ⁊ pecoꝝ et oīa que uoueris et spōte offerre uolueris et primicias manuū tuaꝝ: sed coram dño deo tuo comedes ea in loco quē elegerit dñs deus tuus: tu et filius tuꝰ et filia et famulus tuus et famula atq; leuites qui manet in urbibs tuis: ⁊ letaberis et refocillaberis coram dño deo tuo in cūctis ad que extenderis manū tuā. Caue ne derelinquas leuitem i oīb tēpore quo uersatus in terra. Quādo dilataueritꝫ dñs deꝰ tuus terminos tuos sicut locutus est tibi: et uolueris uesci carnibs quas desiderat anima tua: locus aūt quē elegerit dñs deus tuꝰ ut sit nomē eius ibi si procul fuerit oriades de armentis ⁊ pecoribs que habueris sicut precepit tibi: et comedes in oppidis tuis ut tibi placet. Sicut comeditꝫ capreā et cervus ita uescēris eis: et mundus et immūdus in cōmune uescentur: hoc solum caue ne sanguinem comedas. Sanguis enī eoꝝ pro anima est: ⁊ idcirco non debes animā comedere cum carnibs: sed sup terram fundes quasi aquā: ut bene sit tibi et filijs tuis post te: cum feceris qđ placet in cōspectu domini. Que aūt sanctificaueris et uoueris dño tolles ⁊ uenies ad locum quē elegerit dñs: ⁊ offeres oblationes tuas carnem ⁊ sanguinē sup altare dñi dei tui. Sanguinē hostiaꝝ fundes i altari: carnibs aūt ipse uescēris. Obtua et audi omnia que ego pcepio tibi ut bene sit tibi ⁊ filijs tuis post te i sempiternū: cum feceris quod bonū est ⁊ placitum in conspectu dñi dei tui. Quando disperdiderit dñs deus tuus ante faciē tuā gentes ad quas ingrederis possidendas et possederis eas atq; habitaueris in terra eaꝝ: caue ne imiteris eas postq̄ te fuerint introresse subuertere: ⁊ requiras cerimonias eaꝝ dicens. Sicut coluerūt gentes iste deos suos: ita ⁊ ego colā. Nō facies similiter dño deo tuo. Omnes enī abominationes quas aueritatur dñs fecerūt dijs suis offerentes filios et filias: ⁊ comburentes eas igni. Oē pcipio tibi hoc tantū facito dño: nec addas quicq̄ nec minuas.

Si surrexerit in medio tui propheteꝰ aut qui somniū uidisse se dicat ⁊ pdixerit signū atq; portentum et euenerit qđ locutus est: ⁊ dixerit tibi: eamus ⁊ sequamur deos alienos quos ignoras ⁊ seruiamus eis: non audies uerba prophete illi⁹ aut somniatoris: quia tentat uos dñs deus uester: ut palam fiat utrū diligatis eum an non in toto corde ⁊ in tota anima uestra. Dominū deū uēm sequimini et ipm timete: ⁊ mandata illius custodite: ⁊ audite uocem eius. Ipi seruietis: et ipi adherebitis. Propheta aūt ille aut fictor somniorū interficietur: quia locutus ē ut uos auerteret a domino deo uestro qui eduxit uos de terra egypti et redemit uos de domo seruitutis: ut errare te faceret de uia quā tibi pcepit dominus deus tuus: ⁊ auferes malum de medio tui. Si tibi uoluerit persuadere frater tuus filiꝰ mātis tue aut filius tuus uel filia siue uxor que est in sinu tuo aut amicus quē diligis ut animā tuā clam dicens: eamus ⁊ seruiamus dijs alienis quos ignoras tu et patres tui cūctaq; i circuitu gentiū

que iuxta uel procul sūt ab initio usq; ad finem terre: non acquiescas ei nec audias neq; parcat ei oculus tuus ut miserearis et occultes eum: sed statim interficies. Sit primū manꝰ tua super eū: et post te oīs ꝑplus mittat manū. Lapidibus obruus necabiꝫ: quia voluit te abstrahere a dño deo tuo qui eduxit te de terra egipti de domo seruitutis: ut ⁊ oīs israhel audiens timeat: et nequaq; ultra faciat quippiā huius rei simile. Si audieris in una urbium tuaꝝ quas dñs deꝰ tuus dabit tibi ad habitandū dicentes aliquos egressi sunt filij belial de medio tui et auerterūt habitatores urbis tue atq; dixerunt eamus et seruiamus diis alienis quos ignoratis: quere solicite et diligenter rei veritate perspecta si inueneris rectū esse quod dicatur: et abominationem hāc opere perpetratam: statim perimes habitatores urbis illius in ore gladij: ⁊ delebis eam · oīaq; que in illa sunt usq; ad pecora. Quicquid etiā suppellectilis fuerit cōgregabis in medio plateaꝝ eius: et cum ipa ciuitate succendes: ita ut uniuersa consumas dño deo tuo: et sit tumulus sempiternus. Nō edificabiꝫ āplius: ⁊ nō adherebit de illo anathemate quicq; in manu tua: ut auertat dñs ab ira furoris sui ⁊ misereatur tui: miserēturq; te sicut iurauit patribus tuis quādo audieris uocem dñi dei tui · custodies omnia precepta eius que ego ꝓcipio tibi hodie: ut facias quod placitum est in conspectu domini dei tui. xiij

Filij estote dñi dei uestri. Nō vos incidetis nec facietis caluitium inter oculos: pro mortuo: quia ꝑplus sanctus es dño deo tuo: et te elegit ut sis ei in ꝑpīm peculiarem de cunctis gentibus que sunt super terrā. Non comedatis que immunda sunt. Hec est animal qđ comedere debetis: bouem ⁊ ouem et capram cervum et capream · bubalum tragelaphū pigargum origen cameloparadalum. Oīne animal qđ in duas partes findit ungulam ⁊ ruminat comedetis: de hijs aūt que ruminā et ungulam non findūt hec comedere nō debetis: camelum leporem cherogrillū. Quia ruminant ⁊ non diuidūt ungulam: mūda erunt vobis. Sus quoq; qđ diuidit ungulam et nō ruminat: immūdus erit. Carnibꝰ eoꝝ nō vescemini: et cadauera nō tangetis. Hec comedetis ex oīb⁹ q̄ morantur in aquis. Que habent pennulas et squamas comedite: que absq; pennulis ⁊ squamis sunt ne comedatis quia immunda sunt. Omnes aues mūdas comedite. Immūdas ne comedatis: aquilam scilicet et gryphem · ⁊ alietū ixion ⁊ vulturem ac miluū iuxta genus suū et omne coruinū genetis: et struthionē ac noctuā ⁊ larum atq; accipitrē iuxta genus suū: herodiū ac cygnū et ibim ac mergulū porphyrionē ⁊ nicticoracē onocrotalū ⁊ cataractā singula in genere suo: upupam quoq; et vespertilionem: et omne qđ reptat et pennulas habet immundū erit et nō comedetur. Omne quod mūdū est comedite. Quicquid aūt morticinum est: ne vescamini ex eo. Peregrino qui intra portas tuas est da ut comedat aut vende ei quia tu ꝑplus sanctꝰ dñi dei tui es. Nō coques hedum in lacte matris sue. Decimam partem separabis de cunctis fructibus tuis qui nascunt in terra p̄ annos singulos · et comedes in cōspectu dñi dei tui in loco quē elegerit ut in eo nomen illius inuocetur: decimam frumenti

tui ⁊ vini ⁊ olei · et ꝑmogenita de armentis et ouibus tuis: ut discas timere dominū deū tuū omni tempore. Cū aūt longior fuerit via · et loꝰ quē elegerit dñs deus tuus · absq; benedixerit · nec poteris ad eum hec cuncta portare: vendes omnia · ⁊ in pecūiā redigies portabisq; manu tua et ꝑficisceris ad loꝝ quē elegerit dñs deus tuus: et emes ex eadē pecunia quicquid tibi placuerit siue ex armentis siue ex ouibus. Vinū quoq; et siceram ⁊ oīne quod delectat anima tua: ⁊ comedetes coꝝ dño deo tuo: et epulaberis tu et domus tua et leuita qui intra portas tuas ē. Caue ne derelinquas eū: quia nō habet aliam partem ī possessione tua. Anno tercio separabis aliā decimā ex oīb⁹ que nascunt tibi eo tempore · ⁊ repones intra ianuas tuas: venietq; leuites q̄ aliam nō habet partē nec possessionē tecum et peregrinus ac pupillus et uidua qui intra portas tuas sunt · ⁊ comedent et saturabunt: ut benedicat tibi dominus deus tuus in cunctis operibus manuum tuaꝝ q̄ feceris. xv

Septimo anno facies remissionē: que hoc ordine celebrabit. Cui debetur aliquid ab amico uel ꝓximo ac fratre suo repetere nō poterit: quia ānus remissionis est dñi. A peregrino et aduena exiges: ciuem et ꝓximum repetendi nō habes potestatē. Et oīno indigens ⁊ mendicus nō erit inter vos: ut benedicat tibi dñs deus tuus in terra quā traditurus est tibi ī possessionem: si tamen audieris vocem dñi dei tui · ⁊ custodieris uniuersa que iussit et que ego hodie ꝓcipio tibi: benedicet tibi ut pollicitus ē. Fenerabis gentibus multis: ⁊ ipe a nullo accipies mutuū. Dominaberis nationibus plurimis:

et tui nemo dominabiꝫ. Si unus de fratribus tuis qui morātur intra portas ciuitatis tue in terra quā dñs deꝰ tuus daturus est tibi · ad pauperem tenuerit: non obdurabis cor tuū · nec contrahes manū sed aperies eam pauperi: et dabis mutuū quo eū indigere perspexeris. Caue ne forte subrepat tibi impia cogitatio et dicas ī corde tuo appropinquat septimꝰ ānus remissionis: ⁊ auertas oculos a paupere fratre tuo · nolens ei quod postulat mutuum commodare ne clamet contra te ad dñm ⁊ fiat tibi in peccatum: sed dabis ei. Necages quippiam callide in eius necessitatibus subleuādis: ut benedicat tibi dominus deus tuus in omni tempore et in cunctis ad q̄ manum miseris. Non deerunt pauperes in terra habitationis tue: idcirco ego precipio tibi · ut aperies manū fratri tuo egeno et pauperi: qui tecū versatur in terra. Cū tibi venditus fuerit frater tuus hebreus aut hebrea · ⁊ sex ānis seruierit tibi: in septimo anno dimittes eum liberū. Et quē libertate donaueris nequaq; vacuū abire patieris: sed dabis viaticū de gregibus · et de area ⁊ torcular tuo quibus dñs deus tuꝰ benedixerit tibi. Memento q̄ et ipe seruieris in terra egipti · et liberauerit te dñs deꝰ tuus: et idcirco ego nūc precipio tibi. Si naūt dixerit nolo egredi eo q̄ diligat te et domū tuā · et bene sibi apud te esse senserit: assumes subulam et perforabis aurem eius in ianua domus tue: ⁊ erit tibi usq; in eternū. Ancille quoq; similiter facies. Non auertes ab eis oculos tuos · quādo dimiseris eos liberos · qui iuxta mercedē mercenarij · per sex annos seruierūt tibi: ut benedicat tibi dñs deꝰ tuꝰ ī cūctis opib⁹

que agis. De ꝓmogenitis ꝙ nascunt̄ in armentis et ouibus tuis quicquid est sexus masculini sanctificabis dño deo tuo. Non operaberis in ꝓmogenito bouis: et nō tondebis primogenita ouium. In conspectu dñi dei tui comedes ea p annos singulos in loco quē elegerit dñs tu⁹ et domus tua. Si māc̄t habuerit maculam: uel claudū fuerit uel cecum: aut in aliqua parte deforme uel debile nō immolabis dño deo tuo: sed intra portas urbis tue comedes illud. Tā mūdus ꝙ immūdus similit̄ vescent̄ eis ꝙsi caprea et cervus. Tm̄ sanguinē eius non comedes: sed effundes in terrā quasi aquā.

Observa mensem nouaꝝ frugum et vetꝰ primū ⁊ꝑoris ut facias ꝑchase dño deo tuo: quoniā in isto mense eduxit te dñs deus tuus de egipto nocte. Immolabisq; ꝑchase domino deo tuo de ouibus et de bubꝫ in loco quē elegerit dñs deꝰ tuꝰ: ut habiter nomē eius ibi. Nō comedes i eo panem fermentatū. Septē diebꝫ comedes absq; fermēto afflictionis panē: quū in pauore egressus es de egipto: ut memineris diei egressionis tue de egipto oīb⁹ diebꝫ vite tue. Nō apparebit fermentatū in oīb⁹ terminis tuis septem diebꝫ: et nō remanebit de carnibus eius qđ immolatū ē vespere. in die primo mane. Non poteris immolare ꝑchase in qualibet urbiū tuarū quas dñs deus tuus dabit tibi: sed in loco quē elegerit dominus deꝰ tuus ut habitet nomen eius ibi. Immolabis ꝑchase vespere ad solis occasum quādo egressus es de egipto: et coques et comedes i loco quē elegerit dñs deꝰ tuꝰ: manecq; surgēs vades i tabernacla tua. Sex diebꝫ comedes azima: et in die septima quia collecta est dñi dei tui nō facies opus. Septem ebdomadas numerabis tibi ab ea die qua falcem i segetem miseris et celebrabis diem festū ebdomadarū domino deo tuo. oblatione ꝙpontanea manꝰ tue quā offares iuxta benedictionē dñi dei tui: et epulabris coram dño deo tuo tu et filius tuus et filia tua et seruus tuus et ancilla tua et leuites qui ē intra portas tuas. et aduena ac pupillus et vidua qui morant̄ vobiscū i loco quē elegerit dominus deus tuus ut habiter nomen eius ibi: et recordaberis quoniā seruus fueris i egipto: custodiesq; ac facies que ꝓcepta sunt. Solemnitatē quoq; tabernaculorū celebrabis ꝑ septem dies quando collegeris de area et torcular fruges tuas: et epulaberis in festiuitate tua tu et filiꝰ tuus et filia et seruus tuus et ancilla: leuites quoq; et aduena et pupillꝰ et vidua ꝙ intra portas tuas sunt. Septem diebus domino deo tuo festa celebrabis in loco quē elegerit dominus: benedixitq; tibi dominus deus tuus in cūctis fructibus tuis et in oīb⁹ opꝛe manuū tuaꝝ: eritq; in letitia. Tribꝰ vicibꝫ p annū apparebit oīe masculinū tuū in aspectu dñi dei tui i loco quē elegerit: in sollēnitate azimoꝝ et in sollēnitate ebdomadaꝝ: et in sollēnitate tabernaculorū. Nō apparebit ante dominū vacuus: sed offeret unusquisq; sēdm qđ habuerit iuxta benedictionē domini dei sui quā dederit ei. Judices et magistros constitues in oīb⁹ portis tuis quas dñs deꝰ tuus dederit tibi p singulas tribus tuas ut iudicent populū iusto iudicio: nec in alterā partem declinent. Non accipies personam nec munera: quia munera excecant oculos sapientū: et mutant verba iustorū. Iuste quod iustum est prosequeris: ut viuas et possideas terrā quā dominus deus tuus dederit tibi. Non plantabis lucum et oīem arborem iuxta altare domini dei tui: nec facies tibi alterā constitues statuā: quē odit dominus deus tuus.

Non immolabis dño deo tuo bouem et ouem i quo est macula aut quippiā vitij: quia abominatio est dño deo tuo. Cumq; reperti fuerint apud te intra vnā portaꝝ earū quas dñs deus tuus dabit tibi vir aut mulier qui faciant malum i conspectu dominī dei tui et transgrediāt pactum illius: ut vadant et seruiant dīs alienis et adorent eos solē et lunā et omnē militiam celi ꝙ non ꝓcepi et hoc tibi fuerit nūciatū: audieris; inquisieris diligenter: et verū esse reperieris et abominatio facta ē in isrl: educes virū ac mulierē ꝙ rem sceleratissimā ꝑpetrarūt ad portas ciuitatis tue et lapidibus obruentur. In ore duoꝝ aut trium testiū peribit ꝙ interficiet. Nemo occidatur: uno cōtra se dicente testimoniū. Manus testiū prima interficiet eum: et manus reliqui ꝑpl extrema mittet: ut auferas malū de medio tui. Si difficile et ambiguum apud te iudicium esse ꝙspexeris inter sanguinē et sanguinē causā et causā lepre et nō lepre et iudicii intra portas tuas videris verba variari: surge et ascende ad locū quē elegerit dñs deus tuus: veniesq; ad sacerdotes leuitici generis et ad iudicē ꝙ fuerit illo tempore: quesieris; ab eis: ꝙ indicabūt tibi iudicij veritatē: et facies quodcunq; dixerint: ꝙ presunt loco quē elegerit dñs et docuerit te iuxta legem eius: sequerisq; sententiā eoꝝ: nec declīn abis ad dextram neq; ad sinistrā. Qui aūt superbierit nolens obedire sacerdotis imperio qui eo tempore ministrat dño deo tuo et decreto iudicis: morietur ho mo ille: et auferes malū de isrl: cūctusq; populus audiens timebit: ut nullus deinceps intumescat superbia. Cū ingressus fueris terrā quā dñs deus tuus dabit tibi: et possederis eā habitaueris; q; in illa et dixeris constituā sup me regē sicut habent oēs ꝙ circuitu nationes: cū constitues quē dñs deus tuus elegerit de numero fratrū tuoꝝ. Non poteris alterū genus hominē regē facere: qui non sit frater tuus. Cumq; fuerit cōstitutus: nō multiplicabit sibi equos nec reducet ꝑplm in egiptū equitatꝰ numero subleuatus: preterea cū dñs ꝓcepit vobis ut nequaq; amplius p eandē viā reuertamini. Non habebit uxores plurimas q illiciāt animū eius: neq; argēti et auri immensa pondera. Postq; aūt sederit in solio regni sui describet sibi deuteronomiū legis huius i volumine: accipies exemplar a sacerdotibꝰ leuitice tribus et habebit secum: legetq; illud oīb⁹ diebꝫ vite sue ut discat timere dñm deū suū: et custodire verba et cerimonias eius q in lege precepta sūt. Nec eleuet cor eiꝰ i superbiā sup fres suos: neq; declinet in partē dextrā vel sinistrā: ut lōgo tempore regnet ipe et filius eius super isrl.

Non habebunt sacerdotes et leuite et oēs qui de eadem tribu sunt partem et hereditatē cū reliquo isrl: quia sacrificia dñi et oblationes eius comedent. Et nichil aliud accipiēt de possessione fratrū suoꝝ. Dñs enī ipe ē hereditas eoꝝ: sicut locutꝰ ē illis. Hoc erit iudiciū sacerdotū a ꝑplo et ab hijs q̄ offerūt victimas: siue bouē siue ouē immolauerit debunt sacerdoti armū

uxorẽ ꝙa humiliauit illã. Nõ poterit dimittere eam cunctis diebus vite sue.

Non accipiet homo uxo- xxiij
rem patris sui:nec revelabit operimentũ ei⁹. Non intrabit eunuchus attritis uel amputatis testiculis z abscisso uerendo ecclesiã dñi. Nõ ingredietur manser hoc ẽ de scorto natus in ecclesiam dñi usq; ad decimã generationẽ. Ammonites z moabites etiã post decimam generationẽ nõ intrabunt ecclesiam dñi in eternũ : quia noluerũt vobis occurrere cũ pane z aqua i via quando egressi estis de egipto:et quia conduxerũt otra te balaam filiũ beor de mesopotamia syrie ut malediceret tibi : z noluit dñs deus tuus audire balaam:uertitq; maledictionẽ eius in benedictionẽ tuã eo ꝙ diligeret te. Nõ facies cũ eis pacẽ:nec quæres eis bona cunctis diebꝫ vite tue in sempiternum. Nõ abominaberis ydumeũ ꝙa frater tuus est:nec egiptiũ ꝙa aduena fuisti in terra ei⁹. Qui nati fuerint ex eis tertia generatione intrabunt in ecclesiã dñi. Quãdo egressus fueris adũsus hostes tuos in pugnã:custodies te ab omni re mala. Si fuerit inter vos homo ꝙ in nocturno sit pollut⁹ somnio egrediet extra castra : z nõ revertet priusq; ad vesperã lauetur aqua:z post solis occasum regredietur i castra. Habebis locum extra castra ad quẽ egrediaris ad requisita nature:gerens pæxillũ in balteo. Cumq; foderis fodies per circuitum · z egesta humo operies quo relevaueris te. Dñs enĩ deus tuus ambulat in medio castrorũ ut eruat te z trãdat tibi inimicos tuos:ut sint castra tua sancta et nichil i eis appareat fœditatis:ne deseliquat te. Nõ trades seruũ dño suo ꝙ ad te confugerit. Habitabit tecum in loco qui ei placuerit:z i una urbiũ tuarũ requiescet:ne cõtristes eũ. Nõ erit meretrix de filiabꝰ isrl:nec scortator de filijs isrl. Nõ offeres mercedẽ prostibuli:nec preciũ canis in domo dñi dei tui quicquid illud ẽ ꝙd vouerit ꝙa abominatio ẽ utrũq; apud dñm deũ tuũ. Non fenerabis fratri tuo ad usurã pecuniã nec fruges nec quãlibet aliã rem:sed alieno. Fratri autem tuo absq; usura-id quo indiget cõmodabis:ut benedicat tibi dñs deꝰ tuus in omni opere tuo in terra ad quã ingrederis possidendã. Cũ voũ voueris dño deo tuo nõ tardabis reddere ꝙa requiret illud dñs deꝰ tuus : z si moratus fueris reputabit tibi i peccatũ. Si nolueris pollicere:absq; peccato eris. Id aũt semel egressum ẽ de labijs tuis observabis z facies sicut promisisti dño deo tuo:z ꝙria voluntate et ore tuo locutus es. Ingressus vineã proximi tui comede uuas quãtũ tibi placuerit: fores aũt ne efferas tecũ. Si intraueris segetẽ amici tui frãge⁹ spicas z manu metes:falce aũt nõ metes. xxiiij

Si acceperit homo uxorẽ z habuerit eam z non inuenerit gratiã ante oculos eius ꝙter aliquã fœditatem : scribet libellum repudij et dabit in manu illius:z dimittet eã de domo sua. Cumq; egressa alteri uiro fuerit et ille quoq; oderit eam deinq; libellum repudij z dimiserit de domo sua uel certe mortuus fuerit:non poterit prior marius recipere eam i uxorẽ quia polluta ẽ z abominabilis facta est coram domino:ne peccare facias terrã tuam quã dñs deus tuus tradiderit tibi possidendã. Cum acceperit homo nup uxorẽ nõ procedet ad bellũ nec ei quippiã necessarium iniungetur

publice : sed vacabit absq; culpa domui sue:ut uno anno letetur cũ uxore sua. Nõ accipies loco pignoris inferiorem et superiorẽ molam:ꝙa animã suam apposuit tibi. Si deprehensus fuerit homo sollicitans fratrem suũ de filijs isrl·z vendito eo acceperit precũ interficiet : et auferes malũ de medio tui. Observa diligenter ne incurras plagam lepre:sed facies quecũq; docuerit te sacerdotes leuitici generis iuxta id qđ precepi eis:z imple sollicite. Memento ore que fecerit dñs deꝰ tuus marie in via cum egrederemini de egipto. Cum repetes a proximo tuo rem aliq; quã debet tibi·non ingredieris domũ eius ut pignus auferas:sed stabis foris et ille tibi proferet qđ habuerit. Si aũt pauper ẽ·non pernoctabit apud te pignus sed statim reddes ei ãte solis occasum:ut dormiens i vestimẽto suo benedicat tibi:z habeas iusticiã coram dño deo tuo. Nõ negabis mercedem indigentis et paupertis fratris tui·sive aduene q̃ tecũ morat in terra et intra portas tuas est:sed eadem die reddes ei preciũ laboris sui ante solis occasũ· quia pauper ẽ z ex eo sustentat animã suã: ne clamet otra te ad dñm z reputetur tibi i peccatũ. Nõ occidẽt patres pro filijs nec filij p pribus : sed unusquisq; pro peccato suo morietur. Nõ quereres iudiciũ aduene z pupilli: nec auferes pignoris loco vidue vestimẽtum. Memento q̃ seruieris in egipto: et eruerit te dñs deꝰ tuus inde. Idcirco precipio tibi ut facias hãc rẽ. Quãdo messueris segetem i agro tuo·et oblitꝰ manipulũ reliqueris:nõ reuertêris ut tollas illũ·sed aduenã z pupillum et viduam auferre patieris:ut benedicat tibi dñs deus tuꝰ in omni opere manuũ tuarũ. Si fruges collegeris oliuarũ: quicquid remanserit in arboribꝰ nõ reuertêris ut colligas : sed relinques aduene pupillo ac vidue. Si vindemiaueris vineam tuam · non colliges remanẽtes racemos:sed reddent i usus aduene pupilli ac vidue. Memento q̃ et tu seruieris i egipto:z idcirco precipio tibi ut facias hãc rem. xxv

Si fuerit causa inter aliquos z interpellauerit iudices : quẽ iustũ esse ꝙspexerint illi iusticie palmam dabunt:quẽ impiũ condemnabũt impietatis. Si mereri eum ꝙ peccauit dignũ viderint plagis:prosternẽt et coram se facient verberari. Pro mensura peccati erunt et plagarũ modus:ita dumtaxat ut quadragenariũ numerũ nõ excedant:ne fede laceratus ante oculos tuos abeat frater tuus. Non ligabis os bouis terentis in area fruges suas. Quãdo habitauerint fratres simul et unus ex eis absq; liberis mortuus fuerit:uxor defuncti non nubet alteri sed accipiet eam frater eius et suscitabit semen fratris sui:et primogenitũ ex ea filium nomine illius appellabit ut nõ deleatur nomen ex isrl. Si mereri noluerit accipere uxorẽ fratris sui ꝙ ex lege debeẽ : pergent mulier ad portã ciuitatis ut interpellabit maiores natu : dicet q̃. Non vult frater viri mei suscitare semen fratris sui in israhel : nec me in coniugiũ sumere. Statimq; accersiri eum facient:z interrogabũt. Si respondeat nolo eam uxorem accipere : accedet mulier ad eũ coram senioribus·z tollet calciamentũ de pede ei⁹ spuetq; in faciẽ eius et dicet. Sic fiet homini qui non edificat domũ fratris sui. Et vocabit̃ nomen illius i israhel domus discalciati. Si habuerit inter se iurgiũ

uiri duo et unus contra alterū rixari
reperit: volentesq; uxor alterius eruere
uirū suū de manu fortioris: misereiq;
manum et apprehenderit verenda eius:
abscides manū illius: nec flectens super
eam ulla misericordia. Non habebis
in sacculo diuersa pondera maius &
minus: nec erit in domo tua modius
maior & minor. Pondus habebis iu-
stum et uerū: & modius equalis & verus
erit tibi: ut multo uiuas tempore super
terrā quā dñs deus tuus dederit tibi.
Abominat enim dñs eum qui facit
hec: & aduersat omnē iniustitiā. Me-
mento que fecerit tibi amalech in uia
quādo egrediebaris ex egipto: quoniā
occurrerit tibi & extremos agminis tui
qui lassi relicbant recluserit: quādo tu
eras fame et labore confectus: & non
timuerit deū. Cum ergo dominus de-
us tuus dederit tibi requiē et subiecerit
ciuitas p circuitū nationes in tra quā
tibi pollicit? ē: delebis nomē eius sub ce-
lo. Caue ne obliuiscaris. xxvj

Cumq; intraueris terrā quā domi-
nus deus tuus tibi daturus est
possidendā et obtinueris eam atq; ha-
bitaueris i illa: tolles de ciuis frugibz
tuis primitias et pones in cartallo
pergesq; ad locum quē dñs deus tuus
elegerit ut ibi inuocetur nomen eius:
accedesq; ad sacerdotē qui fuerit i die-
bus illis et dices ad ū. Profiteor ho-
die coram domino deo tuo: q ingressus
sum i terrā pro qua iurauit patribus
nostris ut daret eam nobis. Suscipi-
ensq; sacerdos cartallū de manu tua
ponet ante altare domini dei sui: & lo-
queris in conspectu dñi dei tui. Syrus
persequebat patrem meū: & descendebat
in egiptum et ibi peregrinatus est in
paucissimo numero: creuitq; i gentem
magnā ac robustam & infinite multi-
tudinis. Afflixerunt aut nos egiptij et
pressuri sunt imponentes onera gra-
uissima: & clamauimus ad dñm deū
patrū nostrorū qui exaudiuit nos et
respexit humilitatē nostrā & labores
atq; angustiā: et eduxit nos de egipto
in manu forti et brachio extento: in in-
genti pauore: in signis atq; portentis:
et introduxit ad locū istū: et tradidit
nobis terrā lacte et melle manantem.
Et idcirco nūc offero primitias frugū
terre: quā dominus dedit michi. Et di-
mittes eas i conspectu dñi dei tui: et a-
dorato dño deo tuo epulaberis i cūc-
tis bonis que dominus deus tuus
dederit tibi et domui tue: tu et leuites
et aduena qui tecū est. Quādo comple-
ueris decimā ciclatz frugū tuarz anno
decimarū tertio: dabis leuite & aduene
& pupillo & vidue ut comedant intra
portas tuas & saturentē: loquerisq; in
conspectu dñi dei tui. Abstuli quod sa-
ctificatū est de domo mea et dedi illud
leuite et aduene & pupillo ac vidue si-
cut iussisti michi. Non preteriui mādata
tua: nec illum oblitus imperij. Non co-
medi de eis in luctu meo: nec separaui ex
in qualibet immūditia: nec expendi ex
hijs quicq; in re funebri. Obediui voci
domini dei mei: & feci cūcta sicut preceptī
michi. Respice de sanctuario tuo et
de excelso celorū habitaculo: & benedic
populo tuo israel: & tre quā dedisti nobis
sicut iuraſti patribus nostris: terre lacte
et melle manantī. Hodie dominus
deus tuus precipit tibi ut facias mādata
hec atq; iudicia: ut custodias & im-
pleas ex toto corde tuo & ex tota aīa tua.
Dominū elegisti hodie ut sit tibi de-
us & ambules in uijs eius: ut custodias
cerimonias illius et mādata atq

iudicia: et obedias eius imperio. Et
dñs elegit te hodie ut sis ei populus
peculiaris sicut locutus est tibi & custo-
dias omnia precepta illius: & faciet te
excelsiorē cūctis gentibz quas creauit
in laudem et nomen et gloriam suā:
ut sis populus sanctus domini dei
tui sicut locutus est. xxvij

Precepit aut moyses et seniores
populo israhel dicentes. Custo-
dite omne mandatum quod precipio
vobis hodie. Cūq; transieritis iordanen
in terrā quā dñs deus tuus dabit
tibi: eriges ingentes lapides et calce
leuigabis eos ut possis in eis scribere
cūcta verba legis huiꝰ iordane trans-
misso: ut introeas terrā quā dñs deus
tuus dabit tibi: terram lacte et melle
manantem sicut iurauit patribz tuis.
Quādo ergo transieritis iordanen eri-
gite lapides quos ego hodie precipio
vobis in monte hebal: et leuigabis
eos calce: & edificabis ibi altare domi-
no deo tuo de lapidibz quos ferrum
non tetigit: et de lapidibz informibus et
impolitis: et offeres super eo holocausta
domino deo tuo & immolabis hostias
pacificas: comedesq; ibi & epulaberis
coram domino deo tuo. Et scribes super
lapides cūcta verba legis hums pla-
ne et luculde. Dixerunt moyses et sa-
cerdotes leuitici generis ad omnē isra-
helem. Attende et audi israhel. Hodie
factus es populus domini dei tui. Au-
dies vocem eius: et facies mandata
atq; iusticias quas ego precipio tibi.
Precepitq; moyses populo in die illo
dicens. Hi stabunt ad benedicendum
dño super montem garrizim iordane
trāsmisso: symeon leui iudas yssachar
ioseph et beniamin. Et ex regione isti
stabunt ad maledicendum in monte
hebal: ruben gad et aser zabulon dan
et neptalim. Et pronūciabunt leuite:
dicentq; ad omnes viros israhel eccle-
sa voce. Maledict? homo q̄ facit sculp-
tile & conflatile abominationē dñi:
opus manuū artificū: ponetq; illud
in abscondito. Et respondebit omnis
populus: & dicet amen. Maledictus
qui non honorat patrē suum et matrē.
Et dicet oēs populus amen. Male-
dictus qui trāsferet terminos proximi
sui. Et dicet oēs popul? amen. Ma-
ledictus qui errare facit cecum i itinere.
Et dicet omnis ꝑplus amen. Maledi-
ctus qui pverterit iudicū aduene pupil-
li et vidue. Et dicet omnis populus a-
men. Maledictus qui dormit cū uxore
patris sue: et revelat operimentū lecti
sui. Et dicet oēs ꝑplus amen. Ma-
ledictus qui dormit cū oī iumento.
Et dicet oēs populus amen. Male-
dictus qui dormit cū sorore sua filia
patris sui uel matris sue. Et dicet oēs
ꝑplus amen. Maledictus q̄ dormit cū
socru sua. Et dicet oēs ꝑplus amē. Ma-
ledictus qui clam percusserit proximū
suum. Et dicet omnis populus amē.
Maledictus q̄ accipit munera: ut per-
cutiat animā sanguinis innocentis.
Et dicet omnis populus amen. Male-
dictus qui non permanet in sermo-
nibz legis huius: nec eos opre perficit.
Et dicet oēs ꝑplus amen. xxviij

Si autem audieris vocem domi-
ni dei tui ut facias atq; custodi-
as oīa mādata eius que ego preci-
pio tibi hodie: faciet te dominus deus
tuus excelsiorem cūctis gentibus que
volitant in terra. Venientq; sup te oīa
hec benedictiones iste et apprehendent
te: si tamen ꝓcepta eius audieris. Be-
nedictus tu in ciuitate: & benedictus in

agro. Benedictus fructus ventris tui ⁊
fructꝰ terre tue:fructuſq; numentoꝝ tuoꝝ
greges armentorū tuoꝝ ⁊ caule ouiū
tuaꝝ. Benedicta ꝓrrea tua:⁊ benedicte
reliquie tue . Benedictꝰ eris ingrediēs
et egrediens. Dabit dominꝰ inimicos
tuos q̄ cōſurgent aduſum te corruēteſ
in cōſpectu tuo. Per viam unā exibunt
contra te:⁊ p ſeptem fugiēt a facie tua.
Emittet dñs benedictionē ſup cellaria
tua et ſuper oīa opera manuū tuaꝝ:
benedicetq; tibi in terra quā acceperis.
Suſcitabit te dñs ſibi in ꝑpluꝫ ſanctū
ſicut iurauit tibi:ſi cuſtodieris mādata
domini dei tui ⁊ ambulaueris i vijs
eius. Videbuntq; oēs terraꝝ populi
q̄ nomen dñi inuocatum ſit ſuper te:
et timebunt te. Abundare te faciet do-
minus oīibus bonis:fructu ventri tui
et fructu iumētorū tuoꝝ fructu terre tue
quā iurauit dominus patribꝰ tuis ut
daret tibi. Aperiet dñs thesaurū ſuum
optimū celum:ut tribuat pluuiā terre
tue in tempore ſuo. Benedicetq; cūctis
operibꝰ manuū tuaꝝ:⁊ fenerabis gen-
tibus multis:⁊ ipſe a nullo fenus acci-
pies. Conſtituet te dñs deus tuus in
caput ⁊ non in caudam:⁊ eris ſemper
ſupra et nō ſubter : ſi tamen audieris
mandata domini dei tui que ego pre-
cipio tibi hodie ⁊ cuſtodieris ⁊ feceris:
ar nō declinaueris ab eis nec ad dextrā
nec ad ſiniſtram: nec ſecutus fueris de-
os alienos neq; colueris eos . Quod
ſi audire nolueris vocem dñi dei tui
ut cuſtodias ⁊ facias oīa mādata
eius ⁊ cerimonias quas ego precipio
tibi hodie:venient ſup te omnes male-
dictiones iſte ⁊ apprehendent te . Male-
dictus eris in ciuitate : maledictus in
agro. Maledictū horreū tuum:et ma-
ledicte reliquie tue . Maledictꝰ fructus
ventris tui et fructus terre tue:armēta
boum tuoꝝ ⁊ greges ouiū tuaꝝ. Ma-
ledictus eris ingrediēs : ⁊ maledictus
egrediens. Mittet dñs ſuper te famem
et eſuriē et increpationē in oīa opera
tua que tu facies: donec conterat te
et perdat velocit̄ propter adinuenti-
ones tuas peſſimas in quibꝰ reliqui-
ti me. Adiūgat tibi dñs peſtilentiā:
donec conſumat te de terra ad quā in-
gredieris poſſidendā. Percutiat te dñs
egeſtate ⁊ febri et frigore ardore et ſtu
⁊ aere corrupto ac rubigine:⁊ ꝑſequa-
tur donec pereas. Sit celum q̄ ſupra
te eſt eneum: ⁊ terra quā calcas ferea.
Det dñs ꝓ imbrem terre tue puluerem:
et de celo deſcendat ſuper te cinis donec
conteraris. Tradat te dñs corruendum
ante hoſtes tuos: ⁊ per vnam viam
egrediaris ꝙra eos ⁊ p ſeptē fugias:
et diſpergaris p omnia regna ter. Sit
q̄q; cadauer tuum i eſcam cūctis volati-
libꝰ celi ⁊ beſtijs terre:⁊ nō ſit q̄ abigat.
Percutiat te dominus vlcere egipti:et
partem corporis p quā ſtercora dige-
runt:ſcabie quoq; ⁊ prurigine:ꝛa u
curari nequeas. Percutiat te dominꝰ
amentia et cecitate ac furore mentis:
et palpes in meridie ſicut palpare ſo-
let cecus in tenebris:⁊ nō dirigas vi-
as tuas. Omniq; tempore calumniā
ſuſtineas : ⁊ opprimaris violēcia nec
h abeas qui liberet te. Uxorem accipi-
as et alius dormiat cū ea. Domū edi-
fices:⁊ nō habites in ea. Plātes vine-
am:⁊ non vindemies eam. Bos tuus
immoletur coram te : ⁊ nō comedas
ex eo. Asinus tuus rapiatur in cōſpe-
ctu tuo:⁊ nō reddatur tibi. Oues tue
dentur inimicis tuis : ⁊ non ſit qui te
adiuuet. Filij tui ⁊ filie tue tradantur
alteri populo videntibus oculis tuis

et deficientibꝰ ad conſpectū eorū tota
die:⁊ nō ſit fortitudo i manu tua. Fru-
ctus terre tue et oīes labores tuos com-
edat ꝓpius q̄ ignoras:⁊ ſis ſemper
calumniā ſuſtinens:et oppreſſus cūctis
diebus:⁊ ſtupens ad terrorē eorū que
videbunt oculi tui . Percutiat te dñs
vlcere peſſimo in genibꝰ et in ſuris:ſa-
nariq; nō poſſis a planta pedis uſq;
ad verticē tuū. Duceriq; te dominus et
regem tuū q̄m conſtitues ſup te i gentē
quā ignoras tu ⁊ patres tui:⁊ ſeruies
ibi dijs alienis ligno et lapidi:et eris
perditus in prouerbiū ac fabulā oīm
bus ꝓpulis ad quos te introduxerit
dominus. Semen tuum multum iacies
in terrā et modicū cōgregabis : quia
locuſte deuorabūt oīa. Vineā plan-
tabis et fodies ⁊ vinū non bibes nec
colliges re ea quippiam: quū vaſtabit
vermis. Oliuas habebis in oīibus
terminis tuis ⁊ nō ungeris oleo:quia
defluent ⁊ deperibunt. Filios genera-
bis et filias ⁊ non fruetis eis:quoniā
ducent in captiuitatē. Oēs arbores
tuas ⁊ fruges terre tue rubigo conſumet.
Aduena q̄ tecū verſat̄ i terra aſcendet
ſup te erit̄q; ſublimior:tu aūt deſcendes
et eris inferior. Ipſe fenerabit tibi:et tu
non fenerabis ei . Ipſe erit in caput:et
tu eris in caudam. Et venient ſup te o-
nes maledictiones iſte:et ꝑſequēs
apprehendent te donec intereas:quia nō
audiſti vocē domini dei tui:nec cuſtodi
mādata eius ⁊ cerimonias quas pre-
cepit tibi . Et erūt in te ſigna atq; pro-
digia ⁊ in ſemine tuo uſq; in ſempiter-
num:eo q ſeruieris domino deo tuo
in gaudio cordiſq; letitia ꝓpter rerum
omniū abundātiā. Seruies inimico
tuo q̄ immittet tibi dñs in fame et
ſiti et nuditate ⁊ oīm penuria:⁊ ponet
iugū ferreū ſuper ceruicem tuā donec te
conterat. Adducet dñs ſup te gentem
de longinquo ⁊ de extremis terre fini-
bus in ſimilitudinē aquile volantis
cum impetu cuius linguā intelligere
non poſſis: gentem procaciſſimā que
non deferat ſenū nec miſereat̄ parvuli:
et deuoret fructum iumentoꝝ tuoꝝ ac
fruges terre tue-donec intereas:⁊ non
relinquat tibi triticum vinū et oleum
armenta boum et greges ouiū donec
te diſpdat ⁊ conterat in cūctis vrbibꝰ
tuis:⁊ deſtruantur muri tui firmi atq;
ſublimes - i quibꝰ habebas fiduciam
in omni terra tua. Obſidebereis intra
portas tuas in oīi terra tua quā da-
bit tibi dñs deus tuus:⁊ comedes fru-
ctum ventri tui et carnes filioꝝ tuoꝝ ⁊
filiarū tuarū quas dederit tibi dominꝰ
deus tuus-i angustia et vaſtitate qua
opprimet te hoſtis tuus . Homo delī-
catꝰ in te ⁊ luxuriosus valde inuidebit
fratꝛi ſuo et vxori q̄ cubat in ſinu ſuo
ne det eis de carnibus filiorū ſuorū
quas comedet:eo q̄ nichil aliud habe-
at in obſidione ⁊ penuria qua vaſta-
uerint te inimici tui intra oīes portas
tuas. Tenera mulier et delicata q̄ ſupra
terram ingredi non valebat nec ꝑdis
veſtigiū figere ꝓpter mollitiem et rene-
riculdmem nimiā : invidebit viro ſuo
qui cubat in ſinu eius ſuper filij ⁊ filie
carnibꝰ ⁊ illuuie ſecundinaꝝ q̄ egredi-
untur de medio feminū eius:et ſuper
liberis qui edent hora nati ſūt. Come-
dent enī eos clam propter rerū oīm
penuriam : in obſidione et vaſti-
tate qua opprimet te inimicus tuus
intra portas tuas. Niſi cuſtodieris ⁊
feceris omnia verba legis huius que
ſcripta ſunt in hoc voluminē-⁊ timu-
eris nomen eius glorioſū et terribile

hoc est dominū deum tuū:augebit dominus plagas tuas · z plagas seminis tui plagas magnas z pseuerātes infirmitates pessimas z grenas:z conuertet in te omnes afflictiones egipti quas timuisti z adherebūt tibi. Insuper et uniūsos languores et plagas que nō sunt scripte i uolumine legis huius inducet dominus sup te:donec te conterat. Et remanebitis pauci numero q̄ prius eratis sicut astra celi pre multitudine:quoniā non audistis uocem domini dei tui. Et sicut ās letatus est dominus sup vos·bene vobis faciens vosq; mlt̄plicans: sic letabit dispertens vos atq; subuertens:ut auferamini de terra ad quam ingredieris possidendā. Disperget te dominus in omnes pplos a summitate terre usq; ad terminos eius:z seruies ibi dijs alienis quos et tu ignoras z patres tui lignis et lapidibs. In gentibs quoq; illis nō quiesces : neq; erit requies uestigio pedis tui. Dabit ei tibi dñs ibi cor pauidum et deficientes oculos · et animā consumptā merore:z erit vita tua quasi pendens āte te. Timebis nocte et die:et non credes vite tue. Mane dices quis michi det vesperū:z vespere quis michi det mane · pter cordis tui formidinē qua terrebetis et pter ea q̄ tuis videbis oculis . Reducet te dñs classibs in egiptū per uiā de qua dixit tibi ut eam āplius nō videres. Ibi venderis inimicis tuis in seruos et ancillas : et non erit qui emat. XXIX

Hec sunt verba federis q̄ precepit dominus moysi ut ferret cum filijs israhel in terra moab : p̄ter illud fedus quod cū eis pcigit in oreb. Vocauitq; moyses omnē israhel : z dixit ad eos. Vos vidistis vniuersa q̄ fecit dominus coram vobis in terra egipti pharaoni et omnibs seruis ei⁹ vniuerse ꝙ terre illi⁹ : temptationes magnas quas viderunt oculi tui:signa illa portentaq; ingentia:z nō dedit vobis dominus cor intelligens et oculos videntes : et aures que possint audire usq; in presentē diem . Adduxit vos quadraginta ānis p deserta: non sunt attrita vestimenta vra:nec calciamēta pedum vestrorū uetustate consumpta sunt. Panē non comedistis uinum z sicerā nō bibistis:ut sciretis quia ipse est dominus deus vester . Et venistis ad hunc locum:egressusq; est seon rex esebon et og rex basan occurrentes nobis ad pugnā · z pcussimus eos et ultimus terrā eor:ac tradidimus possidendam ruben et gad z dimidie tribui manasse . Custodite ergo verba pacti huius et implete ea : ut intelligatis uniuersa que facitis. Vos statis hodie cuncti coram domino deo vō · principes vestri z tribus ac maiores natu atq; doctores oēs populus israhel liberi et uxores vestre et aduena q̄ cū morantur in castris ejectis lignorū cesoribs · z hijs q̄ comportant aquas: ut transeas in federe dñi dei tui · et in iureiurando quod hodie dominus deus tuus pcuit tecum: ut suscitet te sibi in populū et ipse sit dominus deus tuus sicut locutus est tibi · z sicut iurauit patribs tuis abrahā ysaac z iacob. Nec vobis solus ego hoc fedus ferio et hec iuramenta confirmo: sed cūctis presentibs et absentibus . Vos enim nostis quomodo habitauerimus in terra egipti · z quomodo trāsierimus per mediū nationū:quas trāsiuimus vidistis abominationes et sordes id est ydola eor lignū et lapidē argentū et aurū que colebāt. Ne forte sit inter vos vir aut mulier familia aut tribus cuius cor auersum ē hodie a domino deo vō ut vadat et seruiat dijs illarū gentiū:z sit inter vos radix germinās fel et amaritudinem. Cumq; audierit verba iuramenti huius benedicat sibi in corde suo dicens pax erit michi · et ambulabo i prauitate cordis mei:ut adsumat ebria sitiente et dominus nō ignoscat ei:sed tunc ñ maxime furor eius fumet et zelus contra hominem illum·et sedeant sup eum oīa maledicta q̄ scripta sunt i hoc volumine:et deleat dominus nomen ei⁹ sub celo et consumat eū in perditione ex oībus tribubs israhel:iuxta maledictiones q̄ in libro legis huius ac federis cōtinentur. Dicetq; sequens generatio et filij qui nascentur deinceps·z peregrini qui de longe venturi videbūt plagas terre illi⁹ et infirmitates quibs eā afflixerit dominus sulphure et salis ardore combustam ita ut ultra non seratur nec virens quippiā germinet i exemplū subuersionis sodome z gomorre adame et seboym quas subuertit dñs in ira et in furore suo:z dicent oēs gentes. Quare sic fecit dñs terre huic ? Que ē hec ira furoris eius immensa ? Et respondebit. Quia dereliquerunt pactum dñi dei p̄gigis cū patribs eorū quādo eduxit eos de terra egipti et seruierunt dijs alienis · z adorauerūt eos quos nesciebant z quibus nō fuerunt attributi:idcirco iratus est furor dñi cōtra terram istā ut induceret sup eā oīa maledicta que i hoc volumine scripta sunt:et eecit eos de terra sua in ira et in furore z in indignatione maxima· proiecitq; in terrā alienam sicut hodie comprobat. Abscondita a deo nostro que manifesta sunt nobis z filijs nostris usq; i sempiternum : ut faciamus uniūsa legis hui⁹. XXX

Cum ergo venerint sup te omnes sermones isti benedictio siue maledictio quā posui i conspectu tuo·et dubius pmanserit cordis tui i uniuersis gentibs in quas disperserit te dñs deus tuus z reuersus fueris ad eum·et obedieris eius imperijs sicut ego hodie pcipio tibi tam tu quam filijs tuis i toto corde tuo z in tota anima tua:reducet te dominus deus tuus de captiuitate tua ac miserebit tui:z rursum cōgregabit te de cunctis pplis in quos te ante dispersit . Si ad cardines celi fueris dissipatus inde te reuocabit dominus deus tuus:z assumet atq; introducet in terram quā possiderunt patres tui z obtinebis eam:z benedicens tibi·maiorem numerū te esse faciet ñ fuerunt patres tui. Circumcidet dominus deus tu⁹ cor tuū et cor seminis tui : ut diligas dominū deum tuū ex toto corde tuo z in tota aīa tua:ut possis viuere. Omnes autē maledictiones has cōuertet sup inimicos tuos:z eos qui oderunt te z psequūtur . Tu aūt reuerteris z audies vocē domini dei tui faciesq; uniūsa mandata que ego pcipio tibi hodie:z abundare te faciet dñs deus tuus in cunctis operibs manuū tuaz in sobole uteri tui z in fructu iumentoz tuoz: in ubertate terre tue et in creū omniū largitate. Reuertetur enī dñs ut gaudeat sup te in omnibs bonis sicut gauisus ē in patribus tuis:si tamen audieris vocem dñi dei tui z custodieris precepta eius z cerimonias que i hac lege conscripta sunt : z reuertaris ad dñm deum tuū in toto corde tuo et in tota anima tua. Mandatū ipe quod

rego precipio tibi hodie nō supra te est
neq; procul positum nec in celo sursum
ut possis dicere quis nostrū valet ad
celum ascendere ut deferat illud ad nos
ut audiam⁹ atq; opere compleamus:
neq; trās mare positū ut causeris et di-
cas quis e nobis poterit mare trāsfretare
& illud ad nos usq; deferre ut possimus audire et facere qđ preceptum
est: sed iuxta te est sermo valde in ore
tuo & i corde tuo ut facias illū. Confi-
dera ꝙ hodie ꝓposuerim in cōspectu tuo
vitam et bonū et econtrario mortem
et malū: ut diligas dūm deum tuum
et ambules in viis eius et custodias
mandata illius & cerimonias atq; iu-
dicia & vivas: atq; multiplicer te bene-
dicatq; tibi in terra ad quā ingredien⁹
possidendā. Si aūt auerserit cor
tuū et audire noluerit atq; errore de-
ceptus adoraueris deos alienos & ſeruieris eis: predico tibi hodie ꝙ pereas:
& paruo tēpore moreris i terra ad quā
iordane trāsmisso ingredieris possiden-
dā. Testes invoco hodie celū et terrā ꝙ
proposuerim vobis vitam & mortem:
benedictionē & maledictionē. Elige er-
go vitam ut et tu vivas et semen tuū:
diligas dūm deū tuum atq; obedias
voci eius: & illi adhereas. Ipe est enim
vita tua et longitudo dierū tuorū: ut
habites in terra ꝓ qua iurauit domi-
nus patribus tuis abraham ysaac et
iacob ut daret eam illis. xxxi.

Abijt quoq; moyses & locutus est
omnia verba hec ad vniuersum
israhel: et dixit ad eos. Centū viginti
annor sum hodie: non possum ultra
egredi et ingredi: preterea dñs dixit
mihi non trānsibis iordanem
istū. Dominus ergo de⁹ tuus trānsibit
ante te. Ipse delebit omnes gentes has
in conspectu tuo: & possidebis eas. Et
iosue iste trānsibit ante te: sicut locut⁹
est dominus. Faciesq; dominus eis si-
cut fecit seon et og regibus amorreorū
et terre eor: delebitq; eos. Cum ergo et
hys tradiderit vobis similiter facietis
eis sicut ꝓcepi vobis. Viriliter agite: &
confortamini. Nolite timere: ne pave-
atis ad conspectum eor: quia dominꝰ
deus tuus ipe est ductor tuus: et non
dimittet nec derelinquet te. Vocauitq;
moyses iosue: et dixit ei coram omni
israhel. Confortare: et esto robustus.
Tu enim introduces populum istum
in terram quā daturum se patribus
eorum iurauit dñs: et tu eam divides
sorte. Et dominus qui ductor est vester
ipe erit tecum: nō dimittet nec derelin-
quet te. Noli timere nec paveas. Im-
plevit itaq; moyses legem hanc & tradi-
dit eam sacerdotibus filijs leui qui por-
tabant archam federis dñi: et cunctis
senioribus israhel. Precepitq; eis dicēs.
Post septem ānos remissionis in so-
lennitate tabernaculorū auditis cunctis
tribus ex israhel ut appareant in con-
spectu domini dei tui in loco quē elege-
rit dñs: leges verba legis hums coram
omni israhel: audientibus eis & in unū
omnī ꝑplo congregato: tam viris ꝙ
mulieribus parvulis et aduenis qui
sunt intra portas tuas: ut audientes
discant et timeant dñm deum vrm: &
custodiant impleantq; omnes ſmones
legis hui⁹. Filij quoq; eor ꝙ nūc
ignorāt: ut audire possint & timeant
dñm deū suū cunctis diebus q̄s vocan-
tur i terra: ad quā vos iordane trāsmis-
so ꝓgitis obtinendā. Et ait dñs ad
moysen. Ecce prop̄ sunt dies mortis
tue. Voca iosue: & state in tabernaculo
testimonij ut ꝑcipiā ei. Abierunt ergo

moyses et iosue et steterūt in taberna-
culo testimonij: apparuitq; dominus
ibi in columna nubis q̄ stetit in intro-
itu tabernaculi: dixitq; dñs ad moysen.
Ecce tu dormies cum patribus tuis: et ꝑ-
pulus iste cōsurgens fornicabit post
deos alienos in terra ad quā ingredi-
etur et habitabit in ea: tibi derelinquet
me & irritum faciet fedus quod ꝓpigi
cum eo. Et irascetur furor meus cōtra
eum in die illo: & derelinquā eum & ab-
scondam faciē meam ab eo: & erit in de-
uoratione. Inuenient eū oīa mala
et afflictiones: ita ut dicat in illa die.
Vere quia nō est deus mecū inuenerūt
me hec mala. Ego aūt absconda
et celabo faciem meā in die illo ꝓpter
omnia mala que fecit: quia secutus ē
deos alienos. Nunc itaq; scribite vo-
bis canticū istud & docete filios isral ut
memoriter teneant et ore decantēt: & sit
mihi carmē istud ꝓ testimonio inter
filios israhel. Inducam eū eum in
terrā pro qua iurauī patribus ei⁹ lacte
et melle manante. Cumq; comederint
et saturati crassiq; fuerint auertentur
ad deos alienos et seruient eis: detra-
ctantq; mihi & irritum facient ꝑactum
meū. Postq; invenerint eū mala multa
et afflictiones: respōdebit ei canticum
istud pro testimonio: qđ nulla delebit
oblivio ex ore seminis tui. Scio enim
cogitationes eius: que faciat⁹ sit ho-
die antq; introducam eū in terrā quā
ꝑpollicit⁹ sum. Scripsit quoq; moy-
ses canticum: & docuit filios isral. Pre-
cepitq; dominꝰ iosue filio nun: et ait.
Confortare: & esto robustus. Tu enim
introduces filios israhel in terrā quā
pollicit⁹ sum: & ego ero tecum. Postq;
ergo scripsit moyses verba legis hui⁹
in volumine atq; compleuit: precepit
leuitis qui portabāt archam federis
dñi dicens. Tollite librum istū et ponite
eum in latere arche federis domini
dei vestri: ut sit ibi contra te in testimo-
nium. Ego enim scio cōtentionē tuā:
et cervicem tuā durissimā. Adhuc vi-
ventre me & ingrediēte vobiscū semp cō-
tentiose egistis contra dñm: quanto
magis cum mortuus fuero? Congre-
gate ad me oēs maiores natu per
tribus vestras atq; doctores: & loquar
audientibus eis ſmones istos: et invo-
cabo cōtra eos celum et terram. Noui
enī ꝙ post mortē meā inique agetis:
et declinabitis cito de via quā precepi
vobis: & occurrent vobis mala i extre-
mo tempore quādo fecerūt malū in
conspectu dñi ut irritetis eum ꝙ opera
manuū vrarū. Locut⁹ est ergo moyses
audiente vniuerso cetu istius carminis
huius: & ad finē usq; ꝓpleuit. xxxii

Audite celi q̄ loquor: audiat terra
verba oris mei. Concrescat in
pluuia doctrina mea: fluat ut ros elo-
quium meū. Quasi ymber super herbam
et quasi stille super gramina: quia no-
men dñi invocabo. Date magnificen-
tiam deo nostro: dei ꝓfecta sūt opera:
et omnes vie eius iudicia. Deus fide-
lis et absq; vlla iniquitate: iustus & re-
ctus. Peccauerūt ei: non filij ei⁹ in sor-
dibus. Generatio prava atq; puersa:
hecine reddis dño ꝓplo stulte & insipi-
ens? Numquid nō ipe ē pater tuus qui
possedit te: & fecit et creauit te? Memen-
to dierū antiquorū: cogita generatio-
nes singulas. Interroga patrē tuum
et annunciabit tibi: maiores tuos & di-
cent tibi. Quādo diuidebat altissimus
gentes: quādo seperabat filios adam:
Constituit terminos ꝓplorū iuxta nu-
merū filiorū israhel. Pars aūt domini

populus eius:iacob funiculus hereditatis eius. Inuenit eū in terra deserta:
in loco horroris et vaste solitudinis.
Circunduxit eū et docuit:z custodiuit
quasi pupillā oculi sui. Sicut aquila prouocans ad volandum pullos
suos:z super eos volitans. Expandit
alas suas z assumpsit eum:atq; portauit ī humeris suis. Dñs solus dux
eius fuit: et nō erat cum eo deus alienus. Cōstituit eū super excelsam terrā:
ut comederet fructus agroꝝ. Vt suggeret mel de petra: oleumq; de saxo durissimo. Butirū de armento et lac de
ouibus: cū adipe agnorū et arietum
filiorū basan. Et hircos cū medulla
tritici: z sanguinē uue bibereut meracissimū. Incrassatus est dilectus et recalcitrauit: incrassatus impiguatus
dilatatus. Dereliquit deū factorem suum:et recessit a deo salutari suo. Prouocauerūt eū in dijs alienis:z in abominationibz ad iracundiā cōcitauerunt. Immolauerūt demonijs et non
deo: dijs quos ignorabāt. Noui recentesq; venerūt:quos nō coluerūt patres eorū. Deū q̄ te genuit dereliquisti:
et oblitus es dñi creatoris tui. Vidit
dñs et ad iracundiā cōcitatus ē:quia
prouocauerūt eū filij sui z filie. Et ait
abscondam faciē meā ab eis:z cōsiderabo nouissima eoꝝ. Generatio enim
peruersa ē:z infideles filij. Ipsi me prouocauerūt in eo qui non erat deus:et
irritauerunt ī uanitatibz suis. Et ego
prouocabo eos ī eo q̄ nō est populus:
et in gente stulta irritabo illos. Ignis
succensus est in furore meo:z ardebit
usq; ad inferni nouissima. Deuorabitq; terrā cū genimine suo: et montiū
fundamēta ardebunt. Congregabo super eos mala:z sagittas meas complebo
in eis. Cōsumentē fame:z deuorabūt
eos aues morsu amarissimo. Dentes
bestiarū immittā in eos:cū furore trahentiū super terram atq; serpentiū. Foris vastabit eos gladius z intus pauor:iuuenem simul ac virginē lactantē
cum homine senē. Et dixi · ubi nam
sunt ? cessare faciā ex hominibz memoriā eoꝝ. Sed propter iram inimicoꝝ
distuli: ne forte supbirent hostes eoꝝ.
Et dicerent manus nūa excelsa: et nō
dñs fecit hec oīa. Gens absq; consilio est et sine prudentia · utinā saperent et intelligerēt: ac nouissima prouiderent. Quomodo psequebat unus
mille:z duo fugarent decē milia: ſ nōne ideo quia deus suus vendidit eos:
et dñs conclusit illos? ſ nō enī ē deus
noster ut deus eoꝝ:z inimici nri sunt
iudices. De uinea sodomoꝝ uinea eorum:z de suburbanis gomorre. Uua
eoꝝ uua fellis:z botrus amarissimus.
Fel draconū uinū eoꝝ:z uenenū aspidum insanabile. ſ Nōne hec condita
sunt apud me·z signata in thesauris
meis? ſ Mea ē ultio z ego retribuā eis
in tempore:ut labatur pes eoꝝ. Iuxta
est dies ꝑditionis:z adesse festinant
tempora. Iudicabit dñs ꝑplm suū:et
in seruis suis miserebit. Videbit q̄ infirmata sit manus:z clauli quoq; defecerunt:reliquiq; consumpti sunt. Et
dicent ubi sunt dij eoꝝ: in quibus habebant fiduciā. De quorū victimis
comedebāt adipes:z bibebāt uinū libaminū. Surgant z opitulentē vobis:z
in necessitate vos protegāt. Videte q̄
ego sum solus:z nō sit alius de⁹ ꝑter
me. Ego occidam z ego viuere faciā:
percutiam z ego sanabo:z non ē qui
de manu mea possit eruere. Leuabo ad
celum manū meam:et dicā viuo ego

in eternū. Si acuero ut fulgur gladiū
meū:z arripuerit iudicij manus mea.
Reddam ultionē ꝑtribus meis:et hijs
qui oderunt me retribuā. Inebriabo
sagittas meas sanguine: z gladius
meus deuorabit carnes. De cruore occisoꝝ:z de captiuitate nudati inimicorum capitis. Laudate gentes populū
eius:quia sanguinē seruoꝝ suoꝝ ulciscetur. Et vindictā retribuet ī hostes
eoꝝ:z propitius erit terre populi sui. Venit ergo moyses z locutus est omnia
verba cantici huius in auribus ꝑpli:
ipse et iosue filius nun. Completisq;
oīes sermones istos · loquutus ad universum israhel:z dixit ad eos. Ponite corda vestra ī omnia verba mea·que
ego testificor vobis hodie:ut mandetis ea filijs vris custodire z facere z implere uniūsa q̄ scripta sūt ī uolumine
legis huius:quia nō incassum precepta sunt vobis: sed ut singuli in eis
viuerent:que facientes lōgo tempore
possideretis i terra ad quā iordane trās
uado ingredimini possidendā. Locutusq; est dominus ad moysen in eadē
die dicens. Ascende in montem istum
abarim id ē transitū·in montē nebo
qui est in terra moab cōtra iericho:et
vide terram chanaan quā ego tradam
filijs israhel obtinendā: et morere in
monte. Quē conscendens iungeris populis tuis · sicut mortuus est aaron
frater tuus in monte hor et appositus
populis suis: qā p̄uaricati estis contra me in medio filiorum israhel ad aquas contradictionis in cades deserti syn:z nō sanctificastis me inter filios
israhel. Contra videbis eam:z nō ingredieris i tā:quā ego dabo filijs isrl.

Hec est benedictio xxxiij·

Qua benedixit moyses homo dei

filios israhel ante mortem suā. Et ait.
Dominus de syna venit:z de seir ortus est nobis. Apparuit de mōte pharan:et cū eo sanctorū milia. In dextera
eius ignea lex:dilexit populos. Oēs
sancti ī manu illius sunt:z qui appropinquant pedibz eius·accipient de doctrina illius. Legem precepit nobis moyses:hereditatem multitudinis iacob.
Erit apud rectissimū rex:congregatis
principibz populi cum tribubz israhel.
Viuat ruben z nō moriatur:z sit parvus in numero. Hec ē iude benedictio.
Audi dñe vocē iude:z ad populum suū introduc eum. ſ Manus eius
pugnabunt pro eo:z adiutor illius
contra aduersarios eius erit. Leui q̄
ait. Perfectio tua z doctrina tua a viro sancto tuo quē probasti ī temptatione:z iudicasti ad aquas contradictionis. Qui dixit patri suo et matri sue
nescio vos: et fratribz suis ignoro illos:z nescierūt filios suos. Ipsi custodierunt eloquiū tuum·z pactum tuū
seruauerunt:iudicia tua q̄ iacob:et legem tuam q̄ israhel. Ponent thimiama in furore tuo: et holocaustā super
altare tuum. Benedic dñe fortitudini eius:et opera manuū illius suscipe. Percute dorsa inimicorū ei⁹:z qui
oderūt eum nō consurgant. Et beniamin ait. Amantissimus dñi habitabit confidenter:in eo quasi in thalamo
tota die morabit:z inter humeros illius requiescet. Ioseph quoq; ait. De
benedictione dñi terra eius:de pomis
celi et rore atq; abisso subiacente.
De pomis fructuum solis ac lune:de
vertice antiquorū montiū:de pomis
collium eternorū:z de frugibus terre
et de plenitudine eius. Benedictio illius qui apparuit in rubo veniat super

caput ioseph: et super verticem nazaræi inter fratres suos. Quasi primogeniti thauri pulchritudo eius: cornua rinoceontis cornua illius. In ipsis ventilabit gentes usq; ad terminos terre. Hec sunt multitudines ephraim: et hec milia manasse. Et zabulon ait. Lætare zabulon in egressu tuo: et yssachar in tabernaculis tuis: populos vocabunt ad montem: ibi immolabunt victimas iustitie. Qui inundationem maris quasi lac sugent: et thesauros absconditos arenarum. Et gad ait. Benedictus in latitudine gad. Quasi leo requieuit: rapuit brachium et verticem. Et vidit principatum suum q; in parte sua doctor esset repositus: qui fuit cum principibus populi et fecit iustitias domini: et iudicium suum cum israhel. Dan quoq; ait. Dan catulus leonis: fluet largiter de basan. Et neptali dixit. Neptalim abundantia perfruetur: et plenus erit benedictionibus domini. Mare et meridiem possidebit. Aser quoq; ait. Benedictus in filiis aser. Sit placens fratribus suis: et intinguat in oleo pedem suum. Ferrum et es calciamentum eius. Sicut dies iuuentutis tue ita et senectus tua. Non est alius ut deus rectissimus. Ascensor celi auxiliator tuus. Magnificentia eius discurrunt nubes: habitaculū eius sursum et subter brachia sempiterna. Eiecit a facie tua inimicum: dixitq; conterere. Habitabit israhel confidenter et solus. Oculus iacob in terra frumenti et vini: celiq; caligabunt rore. Beatus tu israhel. Quis similis tui populo qui saluaris in domino? Scutum auxilij tui: et gladius glorie tue. Negabunt te inimici tui: et tu eorum colla calcabis. xxxiij.

Ascendit ergo moyses de campestribus moab sup montem nebo in verticem phasga contra iericho: ostenditq; ei dominus omnem terram galaad usq; dan. et universum neptalim terrāq; ephraim et manasse et omnem terram usq; ad mare nouissimum. et australem partem et latitudinem campi iericho ciuitatis palmarum usq; segor. Dixitq; dominus ad eum. Hec est terra pro qua iuraui abrahā ysaac et iacob dicens. Semini tuo dabo eam. Vidisti eam oculis tuis: et non transibis ad illam. Mortuusq; est ibi moyses seruus domini in terra moab iubente domino: et sepeliuit eum in valle terre moab contra phogor: et non cognouit homo sepulcrum eius usq; in presentem diem. Moyses autē et viginti annorū erat quādo mortuus est. Nō caligauit oculus eius: nec dentes illius mouti sunt. Fleuerūtq; eum filij israhel in campestribus moab triginta diebus: et completi sunt dies planctus lugentium moysen. Iosue vero filius nun repletus est spiritu sapientie: quia moyses posuit super eum manus suas. Et obedierunt ei filij israhel: fecerunteq; sicut precepit dominus moysi. Et non surrexit prophetes ultra in israhel sicut moyses qui nosset dominum a facie ad faciem in omnibus signis atq; portentis que per eum misit ut faceret in terra egypti pharaoni et omnibus seruis eius vniuersaq; terre illius: et cunctam manū robustam magnaq; mirabilia que fecit moyses coram vniuerso israhel.

Explicit deuteronomium.

Incipit prologus beati Jeronimi presbyteri in Iesum Naue.

Tandem finito pentateucho moysi vtpote gradi senore liberati ad ihesum filium naue manū mittimus que hebraice iosue vocitatur: et ad iudicū librū que sophthim appellat: ad ruth q; et hester q; ipse nominibus efferunt. Monemusq; lectorem ut silua hebraicorū nominū et distinctiones per membra diuisas diligens scriptura cōsequet: ne et noster labor et illius studiū pereat. Et ut in primis q; de septuaginta sum sciat me nō in reprehensionē veterū noua audere sicut amici mei criminantur: sed p vtilitate ecclesie sue lingue mee hominibus q; tamē nra dilectat: ut p greco; exemplaria q; et sumptu et labore maxīo indigā editionē nām habeāt. Et scribi i antiquoꝝ voluminum lectione dubitarint: hec illis cōferēs inuenient q; cōprobent. Maxime cū apud latinos tot sint exemplaria quot codices: et vnusquisq; p arbitrio suo vel addiderit vel subtraxerit q; ei visū est: et vtiq; nō possit verū esse q; dissonat. Unde nolite arguere vultis nos cōtra nos insurgere scripturas: et sanctū quē venenata carpere lingua delectat: vel suscipiēs si placet vel reprehendens si displicet: manuiretq; illoꝝ versuū. Os tuū abundauit malicia: et lingua tua cōmixtas dolos. Sedēs aduersus fratrem tuū loquebaris: et aduersus filium matris tue ponebas scandalū: hec fecisti et tacui. Existimasti iniquē q; eram tui similis: arguā te et statuā illa cōtra faciē tuā. Que cum audientes vel legētes vtilitas ē nos laborādo tribuere: et alios detrahendo laborare: dolete inuidos q; calumniandi vias et irridendi cristi anglos sit oblata occasio: et ecclesie homines id despicere q; mo lacerare unde aduersarij tanq; amant: Quod si verus eis tantū interpretatio placet: q; et michi nō displicet et nichil extra recipiendū putāt: aut ea q; sub asterisc; et obelis uel addita sunt uel āputata legūt et negligūt: Quare danielē iuxta theodotionis trāslationē ecclesie susceperūt: Cur originē miratur et eusebiū pāphili: cūctas editiones similiter dilexerūt: Aut q; fuit stultitia: putāre vera dixerit placere q; falsa sunt: Unde aūt in nouo testamēto q; bare potuerūt assumpta testimonia: q; libris veteribus nō habentur: Sed diuinū: ne omnino calūnianibus tacere videam. Ceterū post sancte paule dominicē cuius vita virtutis exemplū est: et hos libros quos eustochio virgini cristi negare nō potui: decreuimus dū spiritus hos regit artus, pherax explanationi incūbere: et omnium iam diu opus quodam post limina reparare: presertim cū et admirabilis sanctusq; vir pammachius hec idē literis flagitet: et nos ad partia declinātes monitorū hyemaq; cāt surda deream aure tūdere.

Explic prolog. Incip liber Iosue.

Factum ē post mortem moysi serui dñi: ut loqueret dñs ad iosue filiū nun ministrum moysi: et diceret ei. Moyses seruus meus mortuus est. Surge et trāsi iordanē istū tu et omnis pplus tecum: in terrā quā ego dabo filijs isrl. Omnē locū quē calcauerit vestigiū pedis uri vobis tradā: sicut locut⁹ sum moysi. A deserto et libano usq; ad fluuium magnū eufratē: omnis terra cetheorū

ulq; ad mare maguū contra solis ortū
tū ēuiū? vestē. Stulli? poterit
vobis resistere cunctis diebus vite vre.
Sicut fui cum moyse ero et vob: nō di-
mittā nec derelinquam te. Confortare
z esto robustus. Tu enī sorte diuides
plo huic terram: pro qua iurauī pa-
tribus tuis ut traderē eam illis. Confor-
tare igitur et esto robustus valde: ut
custodias z facias quēcūq; legem quā
pcepit tibi moyses seruus meus. Ne
declines ab ea ad dexteram uel ad sinī-
strā: ut in telligas cūcta que agis. Nō
recedat volumen legis huius ab ore
tuo: sed meditaberis in eo diebus ac
nocte: ut custodias et facias oīa
que scripta sunt in eo. Tunc dirriges
viā tuā: et intelliges eā. Ecce precipio
tibi: cōfortare et esto robustus. Noli
metuere et noli timere: quoniā tecum
est dūs de? tuus in oībus ad quecūq;
pgeris. Precepitq; iosue principibz
pli dicēs. Trāsite per medium castrorū:
et imperate plo et dicite. Preparate
vobis cibaria: quoniā post die tertiū
transibitis iordanē: et intrabitis ad
possidēdam terrā quā dūs de? noster
dabit? est nobis. Rubenitis quoq; z
gaditis z dimidie tribui manasse di-
xit. Memēto sermonis quē pcepit vo-
bis moyses famulus dūi dicēs. Dūs
deus vester dedit vobis requiē et om-
nem terrā. Uxores vre z filij ac iumen-
ta manebūt in terra: quā tradidit vo-
bis moyses trāsiordanen. Vos aut
trāsite armati ante fratres vros oēs
fortes manu z pugnate pro eis donec
det requiem dūs fratribz vestris sicut
et vobis dedit: et possideāt ipi q; terrā
quam dūs deus vester dabit? est eis:
z sic reuertimini i terram possessionis
vre z habitabitis i ea quā vobis dedit
moyses famulus dūi transiordanen
contra solis ortum. Responderunq;
ad iosue: atq; dixerunt. Oīa q; pre-
cepisti nobis faciem?: z quocunq; mi-
seris ibim?. Sicut obediuim? in cun-
ctis moysi ita obediem? et tibi: tantū
sit dūs deus tecum sicut fuit cū moyse.
Qui cōtradixerit ori tuo et nō obedie-
rit cūctis q̄ mandabis ei: morie-
at. Tu tātū cōfortare z viriliter age. ¶

Misit igitur iosue filius nun de se-
thim duos uiros exploratores
absconditē: et dixit eis. Ite et cōsidera-
te terrā: urbemq; iherichō. Qui pergen-
tes ingressi sunt domum mulieris me-
retricis nomine raab: et quieuerunt
apud eam. Nūciatumq; est regi ihe-
richo: z dictum. Ecce viri ingressi sunt
hac p noctem de filijs israhel: ut explo-
rarent terrā. Misitq; rex iherichō ad
raab mereticem dicens. Educ viros
qui venerunt ad te: et ingressi sunt do-
mum tuā. Exploratores quippe sūt:
et omnē terram considerare venerunt.
Tollensq; mulier viros absconditē: ait. Fa-
teor venerunt ad me: sed nesciē-
bam unde essent. Cumq; porta claude-
retur in tenebris: et illi pariter egrēdē-
rentur. nescio quo abierunt. Persequimini
citō: z cōprehendetis eos. Ipsa autem
fecit ascendere viros in solariū dom?
sue: operuitq; eos stipula lini q̄ ibi erat.
Illi aūt qui missi fuerant secuti sunt
eos p viam que ducit ad vadum ior-
danis: illiq; egressis statim porta clau-
sa est. Nec dū obdormierāt q̄ iacēbāt:
et ecce mulier ascendit ad eos: et ait.
Scio q̄ dūs tradiderit vobis terram.
Ceciditq; timor vester: z elan-
guerunt oēs habitatores terre. Au-
diuim? q̄ siccauerit dūs aquas ma-
ris rubri ad vestrū introitum quādo
egressi estis ex egipto: z q̄ fecerit is duo-
bus amorreorū regibus q̄ erāt trans-
iordanen Seon et Og quos interfecistis.
Et hec audiētes pmuim? z elanguit
cor nostrū: nec remānsit in nobis spūs?
ad introitū vestrum. Dūs enīm deus
vester ipse ē deus in celo sursum: et in
terra deorsum. Nūc ergo iurate mihi
per dūm ut quomodo ego misericor-
diā feci vobiscū ita et vos faciatis cū
domo patris mei: detisq; michi verū
signū ut saluetis patrem meum z ma-
trē: fratres ac sorores meas: et oīa
que illoz sunt: et eruatis animas no-
stras a morte. Qui respōderunt ei. A-
nima nīa sit pro vobis in mortem si
tamen non prodideris nos. Cumq;
tradiderit nobis dūs terrā: faciemus
in te misericordiā et veritatē. Demisit
ergo eos p funē de fenestra. Domus
enī eius hrebat muro. Dixitq; ad eos.
Ad montana conscendite ne forte oc-
curāt vobis reuertentes: ibiq; latita-
retis diebus donec redeāt: z sic ibitis
p viam vram. Qui dixerunt ad eam.
Innoxii erim? a iuramento hoc quo
adiurasti nos si ingredientibus nobis
terram signū fuerit funiculus iste coc-
cineus et ligaueris eum in fenestra per
quā demisisti nos: et patrē tuū ac ma-
trem fratresq; z oīem cognationem
tuā congregaueris in domum tuam.
Qui hostiū dom? tue egressus fuerit:
reus sibi erit. Sanguis ipsius erit in
caput ei?: z nos erimus alieni. Cun-
ctorū aūt sanguis qui tecū in domo
fuerint redundabit i caput nostrum:
si eos aliquis tetigerit. Quod si nos
prodere volueris et sermonem istum
proferre in medium: erim? mūdi ab ipc
iuramēto quo adiurasti nos. Et illa
respondit. Sicut locuti estis ita fiat.
Dimittensq; eos ut pgerent: appēdit
funiculū coccineū in fenestra. Illi vero
ambulantes puenerūt ad montana:
et mānserunt ibi tres dies donec reuer-
terētur qui fuerāt psecuti. Querentes e-
nim p omnem viam nō reppererūt eos.
Quibs urbē ingressis: reūli fuit z descen-
derūt exploratores de mōte: z trānisso
iordane venerūt ad iosue filiū nun:
narrauerūtq; ei oīa q̄ acciderāt sibi:
atq; dixerūt. Tradidit dūs oīem ter-
rā hāc in manꝰ nras: z timore pstra-
ti sunt cuncti habitatores ei?. ¶

Igitur iosue de nocte cōsurgens mouit
castra: egredientesq; de sethim venerūt
ad iordanen ipse z oēs filij israhel:
et morati sunt ibi per tres dies. Quibz
volutis transierunt precones per ca-
strorum medium: z clamare ceperunt.
Quando videritis archam federis do-
mini dei vestri z sacerdotes stirpis le-
uitice portantes eā vos quoq; cōsurgite
z sequimini precedētes: sitq; inter
vos et archam spaciū cubitoz duum
milliū ut procul videre possitis z nosse
per quā viā ingrediamini quia prius
nō ambulastis per eam: et cauete ne
appropinquetis ad archam. Dixitq;
iosue ad plm. Sanctificamini: cras
enim faciet dūs inter vos mirabilia.
Et ait ad sacerdotes. Tollite archam
federis: et pcedite plm. Qui iussa com-
pletes tulerūt: et ambulauerūt ante
eos. Dixitq; dūs ad iosue. Hodie in-
cipiam exaltare te coram omni israhel:
ut sciant q̄ sicut cū moyse fui: ita z te-
cum sim. Tu autem pcipe sacerdotibz
qui portāt archam federis: et dic eis.
Cum ingressi fueritis partē aque ior-
danis: state in ea. Dixitq; iosue ad fi-
lios israhel. Accedite huc: et audite
verbum dominī dei vestri. Et rursum

in hoc inquit scies q dominus deꝰ
uiuens in medio uestri est: et delebit
in cõspectu uestro chananeum et hetheum
eueum et pherezeum gergeseũ quoq; et iebuseum : amorreũ. Ecce archa
federis dñi omnis terre antecedet vos
per iordanem. Parate duodecim uiroꝰ
de duodecim tribubus israhel: singuloꝰ
per singulas tribus. Et cum posuerint
uestigia pedũ suorum sacerdotes qui
portãt archam federis domini dei uniuerse terre in aquis iordanis: aque q
inferiores sũt decurrent atq; deficient:
que aũt desuper ueniunt in una mole
cõsistent. Igitur egressus est populus
de tabernaculis suis ut trãsiret iordanem: et sacerdotes qui portabãt archã
federis pregrebant ante eũ. Ingressiq;
eis iordanem et pedibus eoꝝ in parte
aque tinctis: iordanis aũt ripas aluei
sui tẽpore messis impleuerat: steterũt
aque descendentes in loco uno: et ad
instar montis intumescentes apparebant procul ab urbe que vocat̃ edom
usq; ad locũ sarthan: que aũt inferiores erãt i mare solitudinis qđ nũc vocatur mortuũ descenderũt usquequo
omnino deficerent. Populus autem
incedebat ctra iordanem et sacerdotes
qui portabant archam federis domini
stabant super siccam humum in medio iordanis accinct̃: omnisq; pls
pre ceteris alueum trãsibat. iii

Quibus trãsgressis: dixit dñs ad
iosue. Elige duodecim uiros
singulos p singulas tribs: et precipe
eis ut tollãt de medio iordanis aluco
ubi steterũt pedes sacerdotum duodecim durissimos lapides: quos ponetis in loco castroꝝ ubi fixeritis hac nocte tentoria. Vocauitq; iosue duodecim uiros quos elegerat de filijs isrl
singulos de singulis tribubus: et ait
ad eos. Ite ante archam domini dei
uestri ad iordanis mediũ: et portet
unde singuli singulos lapides in humeris uestris iuxta numerũ filioꝝ isrl:
ut sit signũ inter vos. Et quãdo interrogauerint vos filij uestri eras dicentes
quid sibi volunt isti lapides: respondebitis eis. Defecerũt aque iordanis
ante archam federis dñi cũ transiret
eum: idcirco positi sunt lapides isti
monimentũ filiorũ israhel usq; sempiternum. Fecerũt ergo filij isrl sicut p̃cepit
eis iosue portãtes de medio iordanis
aluco duodecim lapides ut dñs ei imperarat iuxta numerũ filioꝝ israhel
usq; in locũ in quo castrametati sũt:
ibiq; posuerũt eos. Alios quoq; duodecim lapides posuit iosue in medio
iordanis aluco ubi steterũt sacerdotes
qui portabãt archã federis dñi: et sũt
ibi usq; in presentem diem. Sacerdotes
aũt qui portabãt archam stabãt in
iordanis medio donec oĩa complerentur que iosue ut loqueret ad pplm
preceperat dñs: ut diceret ei moyses.
Festinauitq; pls et transiit. Cumq;
transissent omnes transiit et archa
domini: sacerdotes quoq; ppetes aũt
populũ. Filij quoq; ruben et gad et
dimidia tribus manasse precedebant
fratres suos filios isrl sicut eis preceperat moyses: et ꝑ quadraginta pugnatorum milia per turmas et cuneos incedebãt per plana atq; campestria urbis
ihericho. In illo die magnificauit dominus iosue coram oĩ isrl: ut timerẽt
eum sicut timuerãt moysen dũ adhuc
viueret. Dixitq; ad eũ. Precipe sacerdotibus qui portant archam federis: ut
ascendant de iordane. Qui precepit eis
dicens. Ascendite de iordane. Cumq;

ascendissent portãtes archam federis
domini et siccã humum calcare cepissent: reuerse sunt aque ĩ alueum suũ:
et fluebãt sicut ante cõsueuerant. Populus aũt ascendit de iordane decimo
die mensis primi: et castrametati sũt
in galgalis cõtra orientalẽ plagam
urbis iericho. Duodecim quoq; lapides quos de iordanis aluco sumpserant posuit iosue ĩ galgalis: et dixit
ad filios isrl. Quãdo interrogauerint
filij uestri eras patres suos et dixerint
eis quid sibi volũt lapides isti: docebitis eos atq; dicetis. Per arentem alueum trãsiuit isrl iordanem istũ siccante dño deo nro aquas eius in conspectu nro donec trãsiremus sicut fecerat
prius ĩ mari rubro qđ siccauit donec
trãsiremus: ut discãt oĩes terre ppli
fortissimam manum dñi: ut et vos timeatis dñm deũ vestrum oĩbus dieb̃ vite.

Postq; ergo audierũt oĩes reges
amorreoꝝ qui habitabãt trans
iordanem ad occidentalem plagam et
ũnes reges chanaan qui ꝓximi pelagi
habãt magni maris loca: ꝙ siccasset
dñs fluenta iordanis ctra filios isrl
donec transirẽt: dissolutũ est cor eorũ
et nõ remansit ĩ eis spiritus: timentiũ
introitũ filioꝝ israhel. Eo tempore ait
dñs ad iosue. Fac tibi cultros lapideos: et circũcide secundo filios israhel.
Fecit quoq; qđ iusserat dominus: et
circũcidit filios isrl in colle ꝓpuciorũ.
Hec aũt causa ẽ circũcisionis.
Omnis pls qui egressus ẽ de egipto
generis masculini uniuersi bellatores
uiri mortui sunt in deserto ꝙ longissimos uie circuit⁹ qui omnes circũcisi
erãt: pls aũt qui natus est in deserto
per quadraginta annos incircumcisus fuit
donec cõsummarentur qui nõ audierũt
vocem dñi: quibs ante iurauerat ut
ostenderet eis terram lacte et melle manantem. Ipsoꝝ filij in locũ successerunt
patrũ: et circũcisi sũt a iosue qui sicut
nati fuerãt in ꝓpucio erant: nec eos in
via aliquis circũciderat. Postq; aũt
omnes circũcisi sũt: manserũt in eodẽ
castroꝝ loco donec sanarentur. Dixitq;
dñs ad iosue. Hodie abstuli obprobrium egipti a vobis. Vocauitq; ẽ
nomẽ loci illi⁹ galgala usq; ĩ presentem diem. Manseruntq; filij isrl in galgalis: et fecerũt phase quarta decima
die mensis ad vesperũ in campestribus
iericho: et comederũt de frugibus terre
die altero azimos panes et polentam
eiusdẽ ãni. Defecitq; mãna postq; comederunt de frugibus terre: nec ulli sunt
ultra cibo illo filij israhel: sed comederunt de frugibs presentis ãni terre chanaan. Cum autem esset iosue in agro
urbis iericho leuauit oculos: et vidit
virũ stantẽ cõtra se euaginatũ tenentẽ
gladium: pergensq; ad eum et ait. Noster es an aduersarioꝝ ? Qui respõdit.
Nequaq̃: sed sum princeps exercitus
dñi: et nũc venio. Cecidit iosue ꝓnus
in terrã: et adorãs ait. Quid dñs meus
loquit̃ ad seruũ suũ ? Solue inquit
calcãmentum tuum de pedibus tuis.
Locus enĩ in quo stas sanct⁹ est. Fecit
q; iosue: ut sibi fuerat imperatũ. vi

Iericho autem clausa erat atq; munita
timore filiorum israhel: et nullus audebat urbem ingredi uel egredi. Dixit
aũt dominus ad iosue. Ecce dedi in manus tuas iericho et regẽ eius: oĩesq;
fortes viros. Circuite urbẽ cuncti bellatores semel per diem. Sic facietis sex
diebus. Septimo aũt die sacerdotes
tollent septem buccinas quarũ usus est

in ĵubileo:et ꝓcedent archam fœderis.
Septies̄z circuibūs ciuitatē:et sacerdotes clangēt buccinis. Cūq; insonuerit vox tube longior atq; concisior: & in auribus vestris increpuerit cōclamabit oēs populꝰ vociferatione maxima:et murꝰ fundit⁹ corruēt ciuitatis: ingrediturq; singuli ꝑ locū contra quē steterint. Vocauit ergo iosue filiꝰ nun sacerdotes:& dixit ad eos. Tollite archam fœderis. Et septem alij sacerdotes tollant septem ĵubileos buccinas: et incedāt ante archam dñi. Ad ipm quoq; ait. Tu:et circuite ciuitatē armati precedentes archam dñi. Cumq; iosue verba finisset et septem sacerdotes septem buccinis clangerent ante archam fœderis dñi: oēsq; ꝑs precederet armati ꝯcitus:reliquum vulgus archam sequebat ac buccinis omnia cōcrepabant. Preceperat aūt iosue ꝑpo dicens. Non clamabitis: nec audiet vox vestra nec⁹ ullꝰ sermo ex ore vestro egredietur:donec veniat dies in quo dicam vobis. Clamate et vociferamini. Circuiit ergo archa dñi ciuitatē semel per diem:et reuersa in castra mansit ibi. Igit̄ iosue de nocte consurgente tulerunt sacerdotes archam dñi:& septē ex eis septē buccinas quarū in ĵubileo vsus est:precedēsq; archā dominī ambulātes atq; clangentes:& armatus populꝰ ibat ante eos: vulgus aūt reliquū sequebatur archā:et buccinis plonabat. Circuierūq; ciuitatem sedo die simul:et reuersi sunt in castra. Sic fecerūt sex diebꝰ. Die aūt septimo diluculo cōsurgēs: circuierunt urbem sicut dispositū erat septies. Cumq; septimo circuitu clangerēt buccinis sacerdotes:dixit iosue ad omnem ihrl. Vociferamini. Tradidit enim vobis dñs ciuitatē. Sitq; ciuitas hec anathema & omnia que in ea sūt dño. Sola raab meretrix viuat: cum vniuersis que cū ea in domo sūt. Abscondit enī nuncios quos direximus. Vos aūt cauete ne de hijs que ꝓpta sūt vobis quippiā cōtingatis et huius ꝓuaricationis rei: & oīa castra ihrl sub ꝑcōis sint atq; turbent. Quicquid aūt auri aut argenti fuerit et vasoꝝ eneorū ac ferri dño consecretur: repositum in thesauris eius. Igit̄ omni populo vociferante & clangentibꝰ tubis postq; i aures multitudinis vox insonuit:cepit murꝰ illico corruere: & ascendit vnusquisq; ꝙ locū qui ꝛa se erat. Capta ciuitate:& incenderunt omnia que erant in ea a viro usq; ad mulierem: ab infante usq; ad senem. Boues quoq; et oues et asinos i ore gladij peracculerunt. Duobꝰ aūt viris qui exploratores missi fuerāt dixit iosue. Ingredimini domū mulieris meretricis et ꝑducite eā & oīa que illi⁹ sūt:sicut illi iuramento firmastis. Ingressiq; iuuenes eduxerūt: raab & parentes ei⁹:fres quoq; & cūctam supellectilē ac cognationē illi⁹:et extra castra ihrl manere fecerūt. Vrbē aūt et oīa q̄ inuenta sūt in ea succenderūt absq; auro et argento & vasis eneis ac ferreis: que in erariū dñi consecrarunt. Raab vero meretricem et domum patris ei⁹ et omnia que habebat fecit iosue viuere:et habitauerūt in medio ihrl usq; in ꝑsentem diē:eo ꝙ absconderit nūcios quos miserat ut explorarent iericho. In tempore illo imprecatus est iosue dicens. Maledictus vir corā dñō: qui suscitauerit et ędificauerit ciuitatē iericho. In primogenito suo fundamenta illius iaciat: et in nouissimo

liberorum ponat portas eius. Fuit ergo dominus cum iosue: et nomen eius vulgatū est in oīa terra. VII

Filij aūt ihrl preuaricati sunt mādatum:et usurpauerunt de anathemate. Nā achan filius charmi filij zabdi filij zare de tribu iuda tulit aliquid de anathemate. Iratusq; est dñs ira filijs ihrael. Cūq; mitteret iosue de iericho viros cōtra hay que est iuxta bethauen ad orientalem plagam oppidi bethel:dixit eis. Ascendite:& explorate terrā. Qui precepta complentes exploraueruīt hay. Et reuersi dixerūt ei. Non ascendat oīs ꝑs: sed duo uel tria milia virorꝝ pergant et deleant ciuitatē. Quare oīis ꝑs frustra vexabit contra hostes paucissimos? Ascenderunt ergo mīa milia pugnatorum. Qui statim terga vertentes preualuerunt a viris urbis hay: et corruerūt ex eis triginta et sex hoīes. Persecutiq; sunt eos aduersarij de porta usq; ad sabarim: et ceciderunt per prona fugientes. Perinuitq; cor ꝑsi: & ad instar aque liquefactū est. Iosue vero scidit vestimēta sua:et ꝓnus cecidit in terā coram archa dominī usq; ad vesperā: tam ipse q̄ omnes seniores ihrl. Miseruntq; pulueꝛe super capita sua:et dixit iosue. Heu dñe deꝰ. Quid voluisti traducere ꝑplm istū iordanem fluminū: ut traderes nos in manus amorrei et perderes? Vtinā ut cepim⁹ manssissemus trāsiordanem. Mi dñe deus quid dicā:videns israhelem hostibus suis terga vertentē? Audient chananei et omnes habitatores terre: et pariter conglobati circundabunt nos:atq; delebūt nomen nostrum de terra. Et quid facies magno nomini tuo? Dixitq; dñs ad iosue. Surge:

cur iaces ꝓnus in terra? Peccauit ihrl et ꝓuaricatꝰ est pactū meum:tulerūtq; de anathemate et furati sūt atq; mentiti:et absconderūt inter vasa sua. Nec poterit israhel stare ante hostes suos: sed fugiet: quia pollutus est anathemate. Non ero ultra vobiscum: donec conteratis eum qui hui⁹ sceleris reus est. Surge sanctifica ꝑplm: et dic eis. Sanctificamini i crastinū. Hec enim dicit dñs deus israhel. Anathema in medio tui est israhel. Non poteris stare corā hostibꝰ tuis: donec deleatur ex te qui examinat⁹ est hoc scelere. Accedetisq; mane singuli per tribꝰ vras: et quācunq; tribū sors inuenerit: accedet ꝑ cognationes suas et cognatio per domos domusq; per viros:et quicunq; ille in hoc facinore fuerit deprehensus:comburetur igni cū omni substātia sua:quū preuaricatꝰ est pactum dominī:et fecit nephas i ihrl. Surgēs itaq; iosue mane. Applicauit ihrl per tribus suas:et inuenta est tribꝰ iuda. Que cum iuxta familias suas esset obtata:inuenta est familia zare. Illam quoq; per domos offerens reperit zabdi: cuiꝰ domū in singulos diuidēs viros inuenit achan filiū charmi filij zabdi filij zare de tribu iuda. Et ait iosue ad achan. Fili mi da gloriā dño deo israhel & cōfitere:atq; indica michi quid feceris ne absondas. Respondit ei achan iosue:et dixit ei. Vere ego peccaui dominꝰ deus israhel:et sic et sic feci. Vidi enī inter spolia pallium coccineū valde bonū et ducentos siclos argenti regulamq; auream quīquaginta siclorum:et concupiscēs abstuli et abscondi in terra contra medium tabernaculi mei:argentumq; fossa humo operui. Misit ergo iosue ministros: q̄ currēs

ad tabernaculū illius reperēūt cuncta
abscōdita in eodē loco: et argentum
simul. Auferentesq; de tēplo tulerūt
ea ad iosue et ad oēs filios israhel:
proiecerūntq; ante dominū. Tollens
itaq; iosue achan filium zare argen-
tumq; z palliū z auream regulam: fi-
lios quoq; et filias eius: boues et asi-
nos et oues ipmq; tabernaculū z cun-
ctam supellectilem z omnis israhel cū
eo: duxerunt eos ad vallem achor: vbi
dixit iosue. Quia turbasti nos: exturbet te dominus i die hac. Lapidauit
itq; eum omnis isrl: z cuncta que illius
erant igne cōsumpta sūt. Congrega-
uerunt; sup eum acerui magni la-
pidum: qui permanēt usq; in presen-
tem diem. Et auersus ē furor domini
ab eis. Vocatumq; est nomen loci illi
vallis achor usq; hodie. VIII

Dixit aut dominus ad iosue. Ne
timeas: neq; formides. Tolle te-
cum omnem multitudinē pugnatoz:
et consurgens ascende in oppidū hay.
Ecce tradidi in manum tuam regem
eius et populū: urbemq; et terā. Fa-
ciesq; urbi hay z regi eius: sicut fecisti ie-
richo et regi illi⁹. Predā vero z oīa
animantia diripietis vobis. Pone
insidias urbi post eā. Surrexitq; io-
sue et oēs exercitus bellatoz; cum eo:
ut ascenderēt in hay. Et electa viginta
milia viroz fortiū misit nocte: precep-
itq; eis dicēs. Ponite insidias post
ciuitatem. Nec longius recedatis: et
cūctis omnes parati. Ego aut et reli-
qua multitudo que mecum est: ascen-
demus et aduersa cōtra urbem. Cūq;
egressi fuerint contra nos sicut ante fecimus
fugiemus: et terga vertem⁹ donec per-
sequentes ab urbe. putabunt enī nos fugere sicut prius.
Nobis ergo fugientibus et illis perse-
quentibus: consurgetis de insidijs et va-
stabitis ciuitatē: tradetq; eā dominꝰ
deus vester in manus vestras. Cumq;
reperēris succendite eam: et fiet omnia
facietis ut iussi. Dimisitq; eos et pere-
xerunt ad locum insidiaz: sedebantq;
inter bethel et hay ad occidentalē plā-
gam urbis hay. Iosue autem nocte
illa in medio mansit pplī. Surgensq;
diluculo recensuit ducos: et ascendit
cum senioribus in fronte exercitꝰ: val-
latus auxilio pugnatoz. Cūq; venis-
sent et ascendissent et aduerso ciuitat⁹
fecerūt ad septentrionalem urbis pla-
gam: inter quā et eos vallis erat me-
dia. Quinq; autem milia viros elege-
rat et posuerat in insidijs inter bethel
et hay ex occidentali parte ciuitatis: omīs vero reliquus exercit⁹
ad aquilonem aciem dirigebat: ita ut
nouissimi multitudinis occidentalem
plagam urbis attingerēt. Abijt ergo
iosue nocte illa: z stetit i vallis medio.
Quod cum vidisset rex hay festinauit
mane: et egressus est cū omni exercitu
ciuitatis direxitq; aciem cōtra desert⁹:
ignorans q; post tergum laterent in-
sidie. Iosue vero et omnis israhel si-
mulabant loco: simulātes metū et fugientes
per solitudinis viam. At illi uoci-
ferātes pariter z se mutuo cohortātes:
persecuti sūt eos. Cumq; recessissent a ci-
uitate: et ne unus quidē in urbe hay
et bethel remansisset qui nō persequ-
eretur israhel sicut ceperāt aperta op-
pida relinquentes: dixit dominus ad
iosue. Leua clipeum qui in manu tua
est contra urbem hay: quoniam tibi
tradā eam. Cumq; eleuasset clipeum
et aduersa ciuitatis insidie ꝫ latebāt
surrexerunt confestim: et pergentes ad

ciuitatem reperūt: et succenderunt eam.
Viri autem ciuitatis qui persequebant
iosue respicientes et videntes fumum
urbis ad celū usq; cōscendere: nō vale-
rūt vltra huc illuc fugere: precipue
cum hi qui simulauerant fugam et
tendebant ad solitudinē: contra perse-
quētes fortissime restiterunt. Videntq;
iosue et omnis israhel q; capta esset
ciuitas et fumus urbis ascenderet: re-
uersus preualuit viros hay. Siquidē
et illi qui reperāt et succenderāt ciuita-
tem: egressi ex urbe ora suos: medios
hostiū fecere reperti. Cum ergo ex utra-
q; parte aduersarij redderent ita ut nul-
lus de tanta multitudine saluaretur:
regem quoq; urbis hay apprehendere
viuentē: et obtulerunt iosue. Igitur o-
mnibus interfectis qui israhelem ad de-
serta vendētes fuerant persecuti: et in eode
loco gladio corruentibus: reuersi filij
israhel percussere ciuitatē. Erant aūt
qui in eodē die corruerāt a viro usq;
ad mulierem: duodecim milia homi-
num omnis urbis hay. Iosue vero
non contraxit manū quā in sublime
porrexerat tenens clipeum: donec inter-
fecerēt omnes habitatores hay. Iu-
menta aūt et predam ciuitatis diuise-
runt sibi filij israhel: iuxta ꝓceptum do-
mini iosue. Qui succendit urbē: et
fecit eam tumulū sempiternū. Regem
quoq; eius suspendit in patibulo usq;
ad vesperam et solis occasum: precep-
itq; iosue et deposuerunt cadauer ei⁹
de cruce: proiecerunt; in ipso introitu
ciuitatis congesto super eum magno
acerno lapidum qui permanet usq; in
presentē diem. Tunc edificauit iosue
altare dño deo israēl in monte hebal:
sicut preceperat moyses famulus dñi
filijs israhel et scripsit est in volumine
legis moysi: altare de lapidibs impo-
litis quos ferrū non tetigit: et obtulit
sup eo holocaustum dño: immolauit
q; pacificas victimas. Et scripsit iosue
sup lapides deuteronomiū legis moy-
si: qđ ille digesserat cora filijs israhel.
Omnis aut pplus et oēs maiores
natu: duces; ac iudices stabant ex u-
traq; parte arche in conspectu sacerdo-
tum qui portabāt archā federis dñi: ut
aduena ita et indigena. Media pars
eoꝝ iuxta montem garizim et media
iuxta montem hebal: sicut preceperat
moyses famulus dñi. Et primū quidem benedixit pplo israhel: post hec le-
git oīa verba benedictionis et male-
dictionis et cūcta que scripta fuerant
in legis volumine. Nichil ex his que
moyses iusserat reliquit intactum: sed
vniuersa replicauit cora oī multitu-
dine isrl' mulieribs ac parvulis et ad-
uenis q̄ inter eos morabāt. IX

Quibus auditis: cūcti reges trās
iordanen qui versabāt i mon-
tanis et campestribs et maritimis ac
litore magni maris his quoq; qui ha-
bitabāt iuxta libanū ethеus et amor-
reus chananeus pherezeus et eueus z
iebuseus congregare sunt pariter: ut
pugnarent contra iosue et isrl' uno a-
nimo eademq; sententia. At his qui
habitabāt in gabaon: audientes cun-
cta que fecerat iosue iericho et hay: et
callide cogitantes tulerūt sibi cibaria:
saccos veteres asinis imponētes et u-
tres vinarios scissos atq; cōsutos cal-
ciamentaq; pannucia que ad indici
um vetustatis vitandis cōsuta erāt: in-
duti veteribs vestimētis: panes quoq;
quos portabant ob viaticū duri erāt
et in frusta cōminuti. Perrexerūtq; ad
iosue qui tunc morabatur in castris

galgale et dixerũt ei atq; simul omni israheli. De terra longinqua venim⁹: pacẽ nobiscum facere cupientes. Cui⁹ rei dixerunt viri isrl ad eos: atq; dixerũt. Si forte in terra que nobis sorte debet habitetis: et non possim⁹ fedus inire nobiscũ. Et illi ad iosue: serui inquiunt tui sumus. Quibs iosue ait. Qui nam estis vos: aut unde venistis? Responderũt de terra longinqua valde venerũt servi tui: in nomine dñi dei tui. Audiuim⁹ enim famã potentie ei⁹: cuncta que fecit in egipto et duobs regibs amorreorũ qui fuerunt trãs iordanem scilicet regi esebon et og regi basan qui erãt i astaroth: dixerũtq; nobis seniores et omnes habitatores terre nostre. Tollite i manibus cibaria ob longissimam viam: et occurrite eis et dicite. Servi vestri sum⁹: fedus inite nobiscũ. En panes quãdo egressi sumus de domibus nris: ut veniremus ad vos cali dos sumpsim⁹: nunc luci facti sunt: et vetustate nimia comminuti. Vres vini novos implevim⁹: nũc rupti sũt et soluti. Vestes et calciamenta quibs induimur et que habem⁹ in pedibus ob longitudinẽ lõgioris vie trita sũt: et pene consumpta. Susceperũt igitur de cibariis eor: et os dñi non interrogaverunt. Fecitq; iosue cũ eis pacem: et inito federe pollicit⁹ est ut non occiderentur. Principes quoq; multitudinis iuraverũt eis. Post dies aũt tres initi federis audierũt q⁹ in vicino habitarent: et inter eos fururi essent. Moverunt castra filij isrl: et venerunt in ciuitates eor die tercio: quarũ hec vocabula sunt: gabaon et raphira et beroth et cariathiarim. Et non percusserunt eos: eo q⁹ iurassent eis principes multitudinis in nõe domini dei isrl.

Murmurauit itaq; omne vulgus ꝺra principes israhel. Qui respõderũt eis. Iuravim⁹ eis in nõe domini dei isrl: et idcirco nõ possumus eos tãgere. Sed hoc faciem⁹ eis. Relinquẽs quid⁹ vivant ne cõtra nos ira dñi concitetur si peieraverim⁹: sed sic vivãt: ut in usus universe multitudinis ligna ꝛ dent aquasq; comportent. Quibus hec loquẽtibus vocavit gabaonitas iosue: et dixit eis. Cur nos decepere fraude voluistis: ut diceretis prol valde habitamus a vobis cũ in medio nri sitis? Itaq; sub maledictione eritis: et nõ deficiet de stirpe vestra ligna cõis aquasq; comportãs in domũ dei mei. Qui respõderunt. Nunciatum est nob⁹ servis tuis que ꝓmisserat dñs deus tuus moysi servo suo: ut traderet vobis omnem terrã: et disperderet cũctos habitatores ei⁹. Timuim⁹ igit valde et providimus animabus nris vestro terrore cõpulsi: et hoc cõsilij inimus⁹. Sunt autem in manu tua sum⁹: gd tibi bonum et rectum videtur fac nobis. Fecit ergo iosue ut dixerat: et liberauit eos de manibus filiorũ isrl: ut nõ occiderentur. Decreuitq; in illo die eos esse i ministeriũ cunctũ populi et altaris domini ferentes ligna et aquas comportantes: usq; in presens tem⁹ in loco quem dominus elegisset.

Que cũ audisset adonisedech rex ierusalẽ q⁹ faciter cepisset iosue hay et subvertisset eã: sicut enim fecerat iericho et regi eius sic fecit hay et regi illius: et q⁹ a cũctis gabaonite ad israhel et essent federati cor: timuit valde. Urbs enim magna erat gabaon ꝛ una ciuitatũ regaliũ: ꝛ maior q̃ ipsa hay: omnesq; bellatores eius fortissimi. Misit ergo adonisedech rex ierusalẽ

ad oham regẽ hebron et ad pharam regem ierimoth: ad iaphie quoq; regem lachis et ad dabir regẽ eglon dicens. Ad me ascendite et ferte mihi opẽ ut expugnemus gabaon: quare transfugerit ad iosue ꝛ ad filios isrl. Congregati igit ascenderũt quinq; reges amorreor: rex ierusalẽ rex hebron rex ierimoth rex lachis rex eglon simul cũ exercitibus suis: ꝛ castra metati sũt circa gabaon oppugnantes eam. Habitatores aũt gabaon urbis obsessi miserũt ad iosue qui sic morabatur in castris apud galgalã: et dixerũt ei. Ne cessaveris manus tuas ab auxilio servor tuorum. Ascende cito et libera nos: fortis mihi. Conmenerũt enim adversum nos omnes reges amorreor: q̃ habitãt in mõtanis. Ascenditq; iosue de galgalis et omnis exercit⁹ bellatorũ cum eo viri fortissimi. Dixitq; dñs ad iosue. Ne timeas eos. In manus enim tuas tradidi illos. Nullus enim ex eis tibi resistere poterit. Irruit itaq; iosue sup eos repente. Tota nocte ascendens de galgalis. Et conturbauit eos dñs a facie israhel: contriuit q; plaga magna in gabaon: ac persecut⁹ est eos per viam ascensus bethoron: et pcussit usq; azecha et maceda. Cumq; fugerent filios israhel et essent in descensu bethoron: dñs misit sup eos lapides magnos de celo usq; ad azecha. Et mortui sunt multo plures lapidibus grãdinis: q̃ quos gladio occiderãt filij israhel. Tunc locut⁹ est iosue dño in die qua tradidit amorreum in conspectu filioꝝ israhel: dixitq; cora eis. Sol contra gabaon ne moveris: et luna contra vallem ayalon. Steteruntq; sol et luna: donec ultiscerẽt se gentes de inimicis suis. Nõne scriptũ est hoc in libro iustorũ? Stetit itaq; sol in medio cli: et non festinauit occumbere spacio unius diei. Non fuit ante et postea tam longa dies obediente dño voci hois: et pugnante pro israhel. Reversusq; est iosue cũ omni isrl in castra galgale. Fugerãt enim quinq; reges: et se abscondẽrãt in spelunca urbis maceda. Nunciatumq; est iosue q⁹ inventi essent quinq; reges: latentes in spelunca urbis maceda. Qui precepit sociis et ait. Volvite saxa ingẽtia ad os spelunce: et ponite viros industrios qui clausos custodiant. Vos aũt nolite stare: sed persequimini hostes: ꝛ extremos quosq; fugientiũ cedite. Ne dimittatis eos urbiũ suarum munire presidia: quos tradidit dñs deus in manus vestras. Cesis ergo adversarijs plaga magna ꝛ usq; ad internecionẽ pene consumptis: hij qui israhel effugere potuerunt ingressi sunt ciuitates munitas. Reversusq; est omnis exercit⁹ ad iosue in maceda ubi tunc erant castra: sani ꝛ integro numero. Nullusq; cõtra filios isrl mutire ausus est. Precepitq; iosue dicens. Aperite os spelunce: et producite ad me quinq; reges qui in ea latitãt. Fecerũtq; ministri ut sibi fuerat imperatũ: et adduxerũt ad eum quinq; reges de spelunca: regem ierusalem regem hebron regem ierimoth regẽ lachis regem eglon. Cumq; eduxi essent ad cũ vocavit omnes viros israhel: et ait ad principes exercit⁹ qui secum erãt. Ite et ponite pedes sup colla regũ istor. Qui cũ processissent et subiecerũ colla pedibus calcarẽt: rursum ait ad eos. Nolite timere nec paveatis: confortamini et estote robusti. Sic enim faciet dñs cũctis hostibus vestris: aduersum quos dimicabitis.

Percussitq; iosue z interfecit eos: atq; suspendit sup quinq; stipites: fuerunt q; suspensi usq; ad vesperu. Cuiq; occumberet sol p̄cepit iosue ut deponerent eos de patibulis: qui depositos proiecerūt in spelunca in qua latuerāt: et posuerūt super os eius saxa ingentia que ymanent usq; in presens. Eodem die macedā quoq; cepit iosue et percussit in ore gladij: regēq; illius interfecit: z omnes habitatores ei⁹. Nō dimisit in ea saltem parvas reliquias. Feciq; regi macedā: sicut fecerat regi iericho. Transiuit cū omni isrl de macedā in lebna et pugnabat ctra eam: quā tradidit dūs cum rege suo ī manus israhel. Percussitq; urbē in ore gladij: et omnes habitatores ei⁹. Nō dimiserunt in ea vllas reliquias. Fecerunt; regi lebna: sicut fecerat regi iericho. De lebna transiuit in lachis cū omni israhel: et exercitu per girum disposito oppugnabat eā: tradiditq; dūs lachis in manus filiorū isrl: et cepit eā die altero: atq; percussit in ore gladij omnēq; animā que fuerat in ea sicut fecerat lebna. Eo tēpore ascendit ram rex gazer ut auxiliaret lachis: quē percussit iosue cū omni ꝓle eius usq; ad interecionē. Transiuitq; de lachis ī eglon: et circūdedit atq; expugnauit eā in eadē die: percussitq; in ore gladij omnes animas que erāt in ea iuxta oīa que fecerat lachis. Ascendit quoq; cū omni isrl de eglon ī ebron et pugnauit ctra eā: cepitq; et percussit in ore gladij: regē quoq; eius z oīa oppida regionis illius vniuersaliq; animas que in ea fuerant conmorant. Nō reliquit ī ea vllas reliquias. Sicut fecerat eglon sic fecit et ebron: cuncta que in ea reperit consumēs gladio.

Inde reuersus in dabir cepit eā atq; vastauit: regē quoq; eius atq; oīa per circuitū oppida percussit in ore gladij. Nō dimisit in ea vllas reliquias. Sicut fecerat ebron z lebna z regibus earū: sic fecit dabir et regi illi⁹. Percussit itaq; iosue omnem terā montanā et meridianā atq; campestrem: et asedoth cū regibus suis. Nō dimisit in ea vllas reliquias: sed oīe qđ spirare poterat interfecit sicut preceperat ei dominꝰ deus israhel: a cades barne usq; ad gazam. Omnē certam gosen usq; gabaon vniuersosq; reges et regiones earū vno impetu cepit atq; vastauit. Dominus enī deus isrl pugnauit ꝓ eo. Reuersusq; est cū oī isrl ad locum castrorū in galgala. ℔

Quę cū audisset iabin rex asor misit ad iobab regem madon et ad regem semeron atq; ad regē achaph: ad reges q̄ aquilonis qui habitabāt in montanis et in planicie ctra meridiem cenereoth: in campestribus quoq; et regionibus dor iuxta mare: chananeum quoq; ab oriente et occidente z amorreū atq; ethei et pherezeum z iebuseū in montanis: euēū quoq; qui habitabat ad radices hermon in terra masphe. Egressiq; sūt oēs cū omnib⁹ suis: ꝓle multus nimis sicut harena que est in litore maris: equi quoq; et currus innumerabilis multitudinis. Conuenerūtq; omnes reges isti in vnū ad aquas meron: ut pugnarent cōtra isrl. Dixitq; dūs ad iosue. Ne timeas eos. Cras enim hac eadē hora ego tradā omnes istos vulnerādos in cōspectu israhel. Equos eorū subuncabis: et currus igne combures. Venitq; iosue z oīs exercit⁹ eius cū eo adūbus illos ad aquas meron subito: z irruerunt

sup eos: tradiditq; illos dūs in manus israhel. Qui grassati sunt eos et persequti sūt usq; ad sydonem magnā z aquas mallephot: campūq; maspheth qui est ad orientalem illius partē. Istaq; grassit oēs: ut nullas dimitteret ex eis reliquias. Feciq; sicut preceperat ei dūs. Equos eorū subuncauit: currusq; combussit igni. Reuersusq; statim cepit asor: et regē eius gladio. Asor enim antiquit⁹ inter oīa regna hec principatū tenebat. Percussitq; omnes animas que ibidē morabātur. Nō dimisit in ea vllas reliquias sed usq; ad interecionē vniuersa vastauit: ipsamq; urbē perenit incendio: et oēs per circuitū ciuitates. Reges quoq; earū cepit grassit atq; deleuit: sicut ꝓceperat ei moyses famulus dūi. Oēs urbes qui erāt in collibus z in tumulis siue ceteras succendit isrl: ita tamē asor munitissimā flāma cōsumpsit. Omnēq; predā istaq; urbium ac iumenta diuisērūt sibi filij israhel: cūctis hominibus interfectis. Sicut ꝓceperat dūs moysi seruo suo: ita ꝓcepit moyses iosue: et ille universa complauit. Nō pretermisit de vniuersis mandatis: nec vnū quidē verbū qđ iusserat dūs moysi. Cepit itaq; iosue omnem terā montanā et meridianā terāq; gosen et planicie et occidentalem plagam mōtemq; israhel et campestria eius et partē montis que ascendit seir usq; baalgath per planicie libani subter montem hermon: omnes reges eoꝝ cepit grassit et occidit. Multo tempore pugnauit iosue ctra reges istos. Non fuit ciuitas que se nō tradere filijs isrl: preter eueum qui habitabat in gabaon. Cūctas enim bellando cepit. Domini enī sententia fuerat: ut induraret corda eoꝝ z pugnarēt contra isrl et radērēt z non mererentur vllā clementiā: ar perirēt sicut ꝓceperat dūs moysi. In tēpore illo venit iosue et interfecit enachim de mōtanis ebron et dabir et anab et de oīi monte iuda et israhel: urbesq; eoꝝ deleuit. Nō reliquit vllū de stirpe enachim in terra filioꝝ isrl: absq; ciuitatibus gaza z geth et azoto in quibus solū reliqui sūt. Cepit ergo iosue oīem terā sicut locut⁹ est dūs ad moysen: et tradidit eam in possessionē filijs isrl secūdum partes z tribus suas: quietaq; terra a prelijs. Hij sunt reges quos percusserunt filij isrl et possederūt terā eorū trans iordanen ad solis ortum: a torrente arnon usq; ad montem hermō: et oīem orientalem plagā que respicit solitudinē. Seon rex amorreoꝝ qui habitauit in esebon dominat⁹ est ab aroer que sita est sup ripā torrentis arnon: et medie partis ī valle: dimidieq; galaad usq; ad torrentem iaboc: qui est terminus filioꝝ ammon: z a solitudine usq; ad mare cenereth ctra orientē: et usq; ad mare deserti qđ est mare salissimum: ad orientalem plagā per viā que ducit bethsimoth et ab australi parte ꝙ subiacet asedoth. Phalga terminus og regis basan de reliquiis raphaim qui habitauit in astaroth z in edrai: et dominat⁹ est ī mōte hermon z in salacha atq; ī vniūsa basan usq; ad terminos gessuri et machati et dimidie partis galaad terminos seon regis esebon. Moyses famul⁹ dūi z filij isrl percusserūt eos: tradiditq; terrā eoꝝ moyses in possessionem rubenitis et gaditis z dimidie tribui manasse. ℣ij

Hij sunt reges terre quos percussit iosue z filij israhel trās iordanen

ad occidentalem plagã abaalgad in
campo libani usq; ad montẽ libani:
cuius pars ascendit in leir. Tradidit
q; eam iosue in possessionẽ tribubus
isrl singulis partes suas · tam i mon-
tanis q̃ in planis atq; cãpestribus. In
alcroth et in solitudine ac in meridie
ethreus fuit · amorreus chananeus et
pherezeus eueus et iebuseꝰ. Rex iericho
unus. Rex hay que est e latere bethel
unus. Rex iherusalẽ unꝰ. Rex ebron u-
nus. Rex iherimoth unꝰ. Rex lachis u-
nus. Rex eglon unꝰ. Rex gazer unus.
Rex dabir unꝰ. Rex gader unꝰ. Rex her-
ma unus. Rex hereth unꝰ. Rex lebna
unus Rex odollam unꝰ. Rex maceda
unus. Rex bethel unꝰ. Rex taphna unꝰ.
Rex ofer unus. Rex affec unus. Rex la-
ron unꝰ. Rex madan unus. Rex asor
unus. Rex iameron unꝰ. Rex acsaph
unus Rex thenach unꝰ. Rex mageddo
unꝰ Rex cedes unꝰ. Rex iachanen car-
meli unꝰ. Rex dor et puncie dor unus.
Rex gentiũ galgal unꝰ. Rex thersa unꝰ.
Omnes reges triginta unꝰ. xiij

Iosue vero senex prouectq; etatis erat:
et dixit dñs ad eũ. Intrasti et longe-
uus es et ea; latissima derelicta est ẽ
nedum sorte diuisa est: a cunctis vide-
licet galilea philistijm a uniuersa gessu-
ri · a fluuio turbido qui irrigat egyptũ
usq; ad terminos accaron ora aquilo-
nem: terra chananea que in quinq; re-
gulos philistijm diuidit · gazeos et
azotos ascalonitas geteos a accaro-
nitas. Ad meridiem vero sunt euchi
cunctis terra chanaan a maara sidoni-
orum usq; afeca · a terminos amorrei
eusq; rõmia: libani quoq; regio con-
tra orientem abaalgad sub monte
hermon donec ingrediaris emath · o-
mnium qui habitabant in monte a
libano usq; ad aquas malephat uni-
uersiq; sidonios: ego sum qui delebo eos
a facie filioꝝ isrl. Veniat ergo in partẽ
hereditatis isrl sicut ꝓcepi tibi. Et nũc
diuide terrã in possessionẽ nouẽ tri-
bubus a dimidie tribui manasse: cui qua
ruben a gad possiderũt terrã quã tradi-
dit eis moyses famulꝰ domini trans
fluenta iordanis ad orientalẽ plagã
ab aroer que sita est in ripa torrentis
arnon · a in vallis medio: uniuersaq;
cãpestria medaba usq; dibon · et cun-
tas ciuitates seon regis amorrei · qui
regnauit in esebon usq; ad terminos
filioꝝ ammon: a galaad ad finium
gessuri et machati et omnẽ montem
hermon et uniuersam basan usq; sa-
lacha · omẽ regnũ og in basan qui re-
gnauit i astaroth a edrai ipe fuit de re-
liquijs raphaim: percussitq; eos moyses
atq; deleuit. Habueruntq; possidere fi-
lij isrl gessuri et machati: et habitaue-
runt in medio isrl usq; in ꝑsentem diẽ.
Tribui aũt leui nõ dedit possessionem:
sed sacrificia et victime dñi dei israhel
ipa est eius hereditas · sicut locutꝰ est
illi. Dedit ergo moyses possessionem
tribui filioꝝ ruben iuxta cognationes
suas. Fuitq; terminus eorũ ab aroer
que sita est in ripa torrentis arnon · et
in valle eiusdem torrentis media · uni-
uersam planitiem que ducit medaba
et esebon · cũctosq; viculos eaꝝ qui sũt
in campestribus: dibon quoq; et aba-
mothbaal et oppidũ baalmaon a ges-
sa et cedimoth et mephet · et cariath-
aim et sabama a sarathasar · in mõte
cõuallis bethfogor et asdoth phasga
et bethasimoth oẽs urbes campe-
stres · uniuersaq; regna seon regis a-
morrei · qui regnauit i esebon · quẽ per-
cussit moyses cũ principibꝫ madian:

reũ et recem et sur et ur et rebee duces
seon habitatores terre: a balaam filiũ
beor ariolũ occiderũt filij isrl gladio
cũ ceteris interfectis: factusq; est terminꝰ
filioꝝ ruben iordanis fluuius · hec est
possessio rubenitaꝝ per cognationes
suas urbiũ a viculoꝝ. Deditq; moyses
tribui gad et filijs eius per cognatio-
nes suas possessionẽ · cui hec diuisio
est. Terminꝰ gazer et omnes ciuitates
galaad et dimidiã partem terre filioꝝ
ammon · usq; ad aroer que est contra
rabbã · et ab esebon usq; ad ramoth-
masphe a batanim a manaim usq;
ad terminos dabir. In valle quoq;
betharan et bethnemra et socoth et
saphon reliqꝫ partẽ regni seon regis
esebon. Iuxta quoq; finis iordanis ẽ
usq; ad extremã partẽ maris thenereth-
tãs iordanem ad orientalem plagã.
Hec est possessio filioꝝ gad ꝑ familias
suas et ciuitates a ville earum. Dedit
q; dimidie tribui manasse filijsq; eius
iuxta cognationes suas possessionẽ-
cui hoc principiũ est. Amanaim · u-
niuersam basan et cuncta regna og re-
gis basan · omnesq; vicos ahir qui sũt
in basan sexaginta oppida · a dimidi-
am partẽ galaad et astaroth a edray
urbes regni og i basan · filijs machir
filij manasse dimidie parti filiorum
machir iuxta cognationes suas. Hã
possessionẽ diuisit moyses in campe-
stribus moab trans iordanem cõtra
iericho ad orientalẽ plagam. Tribui
aũt leui nõ dedit possessionem: quo-
niam dominus deus israhel ipse est
possessio eius · ut locutus est illi. xliij

Hec est quod possedit filij isrl
in terra chanaan · quã dederũt
eis eleazar sacerdos et iosue filius nun
et principes familiaꝝ per tribus isrl:
sorte omnia diuidentes sicut ꝓceperat
dñs in manu moysi · nouem tribubꝫ
a dimidie tribui. Duabus enim tribubꝫ
et dimidie dederat moyses trans ior-
danem possessionem ab hoc leuitis · qui
nichil terre acceperũt inter fratres suos:
sed in eoꝝ successerant loca filij ioseph
in duas diuisi tribus manasse a effra-
im. Nec acceperũt leuite aliam in terra
partẽ nisi urbes ad habitandũ · et sub
urbana eaꝝ ad alendas iumẽta et pecu-
ra sua. Sicut ꝓceperat dñs moysi · ita
fecerunt filij israhel et diuiserũt terram.
Accesserũt itaq; filij iuda ad iosue in
galgala: locutusq; ẽ ad eũ caleph filius
iephone cenezeus. Nosti quid locutus
sit dñs ad moysen hominẽ dei de me
et te in cadesbarne. Quadraginta an-
norum eram quãdo misit me moyses
famulus dñi de cadesbarne ut consi-
derarẽ terrã: nunciauiq; ei qđ michi re-
rum videbatur. Fratres aũt mei qui
ascenderãt mecũ dissoluerũt cor ꝑsi: a
nichilominus ego secutus sum dñm
deum meum. Iurauitq; moyses in
die illo dicens. Terra quã calcauit pes
tuus erit possessio tua et filioꝝ tuorũ
in eternũ: quia secutꝰ es dñm deum meũ.
Contristat ergo dñs vitam michi sicut
pollicitꝰ est usq; in ꝑsentem diẽ. Qua-
draginta et quinq; anni sunt ex quo
locutus ẽ dñs verbum istud ad moy-
sen · quando ambulabat israhel per so-
litudinem: hodie octogenaq;inq; an-
norũ sum sic valens ut eo valẽtior
quãdo ad explorandũ missus fui: illius
in me ꝑ̃oris fortitudo usq; hodie ꝑ-
seuerat · eam ad bellandũ q̃ ad gradi-
endum. Da ergo michi montem istum
quẽ pollicitus ẽ dominus te quoq; au-
diente · i quo enachim sũt et urbes ma-
gne atq; munite: si forte sit dominus

meū et potuero delere eos · sicut pro-
misit michi. Benedixitq; ei iosue ⁊ tra-
didit ei ebron ī possessionē: atq; ex eo
fuit ebron caleph filio iephone vsq;
hodie in p̄sentem diem: quia secu-
tus est dominum deum israhel. Nomen
ebron antea vocabatur cariatharbe.
Adam maxim⁹ ibi inter enachim fuit
est: et terra cessauit a preliis. xv

Igitur sors filiorū iude per cognationes
suas ista fuit: a finibus edom usq; ad
desertū syn contra meridiem ⁊ usq; ad
extremā partē australis plage. Initiū
eius a summitate maris salsissimi et
a lingua eius que respicit meridiē: e-
gredieturq; extra ascensum scorpionis
et pertransit in syna · ascendit q; in rade-
barne · et venit in ezrom · ascendens
ad daram · et circuīs cariathaa atq;
inde pertransiens in asemona · et pe-
ruenies ad torrentē egypti: exeuntq; ter-
mini eius mare magnū. Hic erit finis
meridiane plage. Ab oriēte vero erit
initiū mare salsissimum usq; ad extre-
ma iordanis · et ea que respiciunt ad
aquilonē a lingua maris usq; ad e-
undem iordanis fluuium: ascendit q;
terminus in bethagla · et transit ab a-
quilone in betharaba · ascendens ad
lapidem boem filij ruben · et tendens
usq; ad finios debera · de valle achor
contra aquilonē respiciens galgala-
ī est ex aduso ascensionis adommim
ab australi parte torrentis · transitq;
aquas que vocāt fons solis · ⁊ exit
ritus ei⁹ ad fontē rogel: ascendit q; p
convallem filij ennon ex latere iebusi
ad meridiē · hec est iherusalē: et inde se
rigens ad verticē mōtis qui est extra
ihennon ad occidentē · in summitate
vallis raphaim contra aquilonē: pr-
mālitq; a vertice mōtis usq; ad fontē
aque nephtoa · et exeunt usq; ad vici
montis ephron: inclinaturq; in bala
que est cariathiarim · id est urbs silua-
rum: et circuit de bala cōtra occidentē
usq; ad mōtem seir: transitq; iuxta la-
tus montis iarim ad aquilonem in
chesalon ⁊ descendit in bethsames · tran-
sitq; in thamna ⁊ exeunt contra aqui-
lonē partis accaron ex latere: inclina-
turq; secrona et trālit montem baala
exeuntq; in gebneel · et magni maris
cōtra occidentē fine concludit. Hīj sūt
termini filiorū iuda per circuitū in co
gnationibus suis. Caleph vero filio
iephone dedit partē in medio filiorū
iuda sicut p̄ceperat ei dñs · cariatharbe
patris enach ipa est ebron: debellauit
ex ea caleph tres filios enach · sesai et
hayman ⁊ tholmai de stirpe enach: atq;
inde cōscendit ad habitatores da-
bir q̄ prius vocabat cariathsepher · id est
ciuitas litterarū. Dixitq; caleph. Qui
percusserit cariathsepher · ⁊ ceperit ea dabo
ei axam filiā meā vxorem. Cepitq; ea
othonihel filius cenez frater caleph iu-
nior: deditq; ei axam filiā suā vxorem.
Quā cū pergeret simul suasit ei vir eius
ut peteret a patre suo agrū: suspirauit
q; ut sederet ī asino. Cui caleph quid
habes inquit? At illa respondit. Da
michi benedictionē. Terrā australem
et aream dedisti michi · unde ⁊ irriguā.
Dedit itaq; ei caleph irriguū superiu⁹
et inferius. Hec est possessio tribus fili-
orum iude per cognationes suas: erāt
q; ciuitates ab extremis partibus filiorū
iuda iuxta terminos edom a meridie
rabsel et eder ⁊ iagur et cina ⁊ dimo-
na ⁊ adada et cedes ⁊ asor et ietnan ait
⁊ telē et balath asor noua ⁊ carioth ie-
rom hec ē asoroma sanne ⁊ melada et
asor gadda et allanoth et bethfeleth et

asselual et bersabee ⁊ baziothia ⁊ aba-
la et hum et em et heltholad et ezul et
zarma et siceleth ⁊ medemena ⁊ sensen-
na lebaoth et silim et ayem et remon: o-
mnes ciuitates viginti nouem et ville
earum. In campestribus vero estaol et
sarea et asena et azone et enganim
et thaphua ⁊ enaym ⁊ ietmoth ⁊ adu-
lam socho et azecha et saraim et adi-
thaym et gedera et gederothayim: vrbes
quatuordecim et ville earū. Sanan ⁊
adasa ⁊ magdalgad delean et male-
pha ⁊ iechel lachis ⁊ baschat et eglon
cebbon et leemas ⁊ cethis et gideroth
et bethdagon et neama et maceda: ci-
uitates sedecim et ville earū. Labana ⁊
ether et asan iepta et esna et nesib ⁊ ce-
yla ⁊ achzib ⁊ mariesa: ciuitates nouē
et ville earū. Accaron cū vicis et villu-
lis suis. Ab accaron usq; ad mare · o-
mnia que vergūt ad azotum et vicu-
los eius. Azotus cū vicis et villulis
suis gasa cū vicis et villulis suis usq;
ad torrentem egypti · et mare magnū
terminus eius ⁊ in monte samir ⁊ iec-
ther et sochoth et edenna cariathsen-
na hec est dabir: anab et histhemo et
anym gosen ⁊ olon et gylo: ciuitates
undecim et ville earū. Arab ⁊ ruma et
esaan ⁊ ianum ⁊ bethasua ⁊ abeca ach-
macha et chariatharbe hec est ebron
et sior: ciuitates nouem ⁊ ville earum.
Maon ⁊ carmel ⁊ ziph et iocbe iesra-
hel et iucadam et zanoe accaym ga-
baa et thamna: ciuitates decē et ville
earū. Hul ⁊ bethsur et iheder mareth ⁊
bethanoth et helthecen: ciuitates sex ⁊
ville earū. Cariathbaal hec est chari-
athiarim urbs siluaꝝ ⁊ arebba: ciuita-
tes due et ville earū. In deserto betha-
raba meddyn et sacha et nebsan: ciui-
tates salis et engaddi ciuitates sex et
ville earū. Fuit simul ceruū quindecim.
Jebuseum aūt habitatorem iherusalē
nō potuerūt filij iuda delere: habitauit
q; iebuseus cum filiis iuda in iheru sa-
lem usq; in presentem diem. xvi

Cecidit quoq; sors filioꝝ ioseph
ab iordane extra iericho · et aquas
eius ab oriente solitudo que ascendit
de iericho ad montē bethel · et egredit
de bethel luzam: trāitq; terminū archi-
atharoth · et descendit ad occidentem
iuxta terminū iefleti · usq; ad terminos
bethoron inferioris ⁊ gazer: finiumq;
regiones eius mari magno · possede-
runtq; filij ioseph manasses et ephrai-
im. Et factus est terminus filioꝝ ephrai-
im p cognationes suas: et possessio eo-
rum extra orientē ataroth addar usq;
bethoron superiorē: egrediūturq; con-
finia ī mare. Machmetath vero aqui-
lonē respicit et circuit terminos extra
orientem in thanathselo: et pertransit a
torrente ianoe · descendit q; de ianoe ī
atharoth et noaratha · ⁊ venit in ie
richo: egrediturq; ad iordanem de taphua
pertrāitq; extra mare in vallē harundi-
neti: sumitq; egressus eius in mare sal-
lissimū. Hec est possessio tribus filiorum
ephraim per familias suas: urbesq;
seperate sunt filijs ephraim in medio
possessionis filioꝝ manasse ⁊ ville earū.
Et nō interfecerūt filij ephraim chanane-
um qui habitabat in gazer: habita-
uitq; chananeus in medio ephraim
usq; in diē hāc tributarius. xvii

Cecidit aūt sors tribui manasse.
Ipse enim est primogenitus io-
seph · machir primogenito manasse
patri galaad q̄ fuit vir pugnator: ha-
buitq; possessionem galaad ⁊ basan ⁊
reliquis filioꝝ manasse iuxta famili
as suas · filijs abyezer et filijs helech

er filijs helchihel et filijs ſychen et filijs epher et filijs ſemida. Iſti ſũt filij manaſſe. Filij ioſeph mares p cognationes ſuas. Salphaat uero filio epher filij galaad filij machir filij manaſſe nõ erant filij ſed ſole filie: quarũ iſta ſunt nomina-mahala et noha et egla et melcha et thecla. Venerũtq; in conſpectu eleazari ſacerdotis z iohue filij nun et principũ dicentes: dñs p̃cepit p manum moyſi ut daret nobis poſſeſſio in medio fratrũ noſtroꝝ: deditq; iuxta imperium dñi poſſeſſionem in medio fratrũ patris eaꝝ. et ceciderũt funiculi manaſſe decem ablq; terra galaad et baſan trans iordanen. Filie eñ manaſſe poſſederunt hereditatẽ in medio filiorꝝ eius. Terra aũt galaad cecidit in ſortem filiorũ manaſſe qui reliqui erant. Fuitq; terminus manaſſe ab aſer machmatha qui reſpicit ſychem. et egredit ad dexterã iuxta habitatores fontis thaphue. Terrã in fonte manaſſe cecederat terra thaphue. que eſt iuxta ẽuinos manaſſe filiorꝝ ephraim. Deſcenditq; terminus uallis harundineti in meridiẽ torrentis ciuitatũ ephraim. que i medio ſunt urbiũ manaſſe. Terminus manaſſe ab aquilone torrentis z eius pergit ad mare: ita ut poſſeſſio ephraim ſit ab auſtro et ab aquilone manaſſe. et uergãq; claudat mare: et cõiungantur ſibi i tribu aſer ab aquilone et in tribu yſachar ab oriente. Fuitq; hereditas manaſſe in yſachar et in aſer. beclan et uiculi eius. z iebblaan cũ uiculis ſuis. z habitatores dor cũ oppidis ſuis. habitatores quoq; endor cũ uiculis ſuis: ſimiliterq; habitatores thenath cum uiculis ſuis. et habitatores mageddo cum uiculis ſuis. et tercia pars urbis nopheth. Nec potuerũt filij manaſſe has ciuitates ſubuertere. ſed cepit chananeus habitare in terra ſua. Poſtq; aũt cõualuerũt filij iſrl ſubiecerũt chananeos et fecerũt ſibi tributarios. nec interfecerunt eos. Loquiq; ſunt filij ioſeph ad iohue et dixerũt. Quare dediſti mihi terrã in poſſeſſionẽ ſortis et funiculi unius: cũ ſim tãte multitudinis. et benedixit mihi dñs? Ad quos iohue ait. Si ꝓlis multus es aſcende in ſiluam et succide tibi ſpacia i terra pherezi et raphaim: q̃a angusta eſt tibi poſſeſſio mõtis ephraim. Cui reſpondẽrũt filij ioſeph. Non poterimus ad mõtana conſcendere. cũ ferreis curribus utantur chananei qui habitãt in terra campeſtri: in qua ſiti ſũt beclan cũ uiculis ſuis et iezrahel mediã poſſidens uallem. Dixitq; iohue ad domum ioſeph et ephraim et manaſſe. Populꝰ multus es et magne fortitudinis. nõ habes ſortem unam ſed tranſibis ad montẽ. et ſuccides tibi atq; purgabis ad habitandum ſpacia: et poteris ultra procedere cum ſubuerteris chananeum quem dicis ferreos habere curꝰ et eſſe fortiſſimum. xvij

Congregatiq; ſũt omnes filij iſrl in ſylo. ibiq; fixerũt tabernaculũ teſtimonij: et ſuit eis terra ſubiecta. Remanſerant aũt filioꝝ iſrl ſeptem tribꝰ q̃ nec dũ acceperãt poſſeſſiones ſuas. Ad quos iohue ait. Vſq; quo marcetis ignauia. z non intratis ad poſſidendã terram. quã dñs deus patrũ veſtrorum dedit vobis? Eligite e ſingulis tribubus tenos uiros. ut mittã eos et pergant atq; circueant terrã. et deſcribãt eam iuxta ẽuinũ uniuſ tribꝰ ſuiq; multitudinis: reſeranq; ad me q̃ deſcripſerint. Dividite vobis terrã in ſeptẽ partes: iudas ſit in terminis ſuis ab auſtrali plaga. et domus ioſeph ab aquilone: mediã inter hos terram in ſeptẽ partes deſcribite: et huc venietis ad me. ut coram dño deo veſtro mittã vobis hic ſortẽ: quia nõ eſt inter uos pars leuitarũ. ſed ſacerdotiũ dñi eſt. et orum hereditas. Gad aũt et ruben et dimidia tribus manaſſe iam acceperant poſſeſſiones ſuas. trans iordanen ad orientalem plagã. quas dedit eis moyſes famulus dñi. Cumq; ſurrexiſſent uiri ut pergerent ad deſcribendam terrã. ꝓcepit eis iohue dicens. Circuite terrã et deſcribite eam. ac reuertimini ad me. ut hic coram dño deo vño in ſylo mittã vobis ſortem. Itaq; perrexerũt et lustrauerũ eam in ſeptem partes diuiſerũt. ſcribentes i volumine: reuerſiq; ſũt ad iohue i caſtra ſylo. Qui miſit ſortes coram dño in ſylo: diuiſit q̃ terrã filijs iſrahel in ſeptem partes. Et aſcendit ſors prima filiorũ beniamin p familias ſuas. ut poſſiderent terrã inter filios iuda et filios ioſeph. Fuitq; terminus eoꝝ coram aquilonẽ. a iordane pergens iuxta latus iericho ſeptentrionalis plage. et inde contra occidentẽ ad mõtana conſtendens. et peruenit ad ſolitudinem bethauen. atq; pertranſiens iuxta luſam ad meridiem ipſa ẽ bethel: deſcendit in ataroth addar in mõtem qui eſt ad meridiem bethoron inferioris. z inclinatur circuiens ꝺtra mare ad meridiẽ montis qui reſpicit bethoron ꝺtra affricũ. Bunq; egreſſus eius in cariathbaal. q̃ vocatur z cariathiarim urbẽ filiorũ iuda. Iſte eſt plaga cõtra mare ad occidentem. A meridie aũt ex parte cariathiarim egreditur terminus contra mare. et peruenit uſq; ad fontẽ aquarũ nepthoa. Deſcenditq; in partem montis qui reſpicit uallem filioꝝ ennom. z eſt cõtra ſeptentrionalem plagã in extrema parte uallis raphaim: deſcenditq; in iehennon id eſt uallis ennom. iuxta latus iebuſei ad auſtrũ. et peruenit ad fontem rogel trãſiens ad aquilonem. et egrediens ad enſemes id eſt fontẽ ſolis: z peꝛtrãſit ad uſq; tumulꝰ q̃ ſunt ꝛegione aſcenſus adommin: deſcenditq; ad habenboen id eſt lapidem boen filij ruben. z ꝓtranſijt ex latere aquilonis ad campeſtria: deſcenditq; in planitiem et ꝓgreditur contra aquilonẽ brechagla: ſunq; exitus eius ꝺtra linguã maris ſalſiſſimi ab aquilone in fine iordanis. ad auſtralem plagam qui eſt terminus illiꝰ ab oriẽte. Hec ẽ poſſeſſio filioꝝ beniamin per terminos ſuos in circuitu et familias ſuas. Fuerunq; ciuitates eius. iericho et brechagla et uallis caſis brecharaba et ſamaraim z bethel et auim et affara z offora villa hemona z offni et gabee: ciuitates duodecim et ville earum. Gabaon et rama et beroth et meſphe caphara z amoſa et recem iarephel et tharela et ſela heleph et iebus que eſt ieruſalem. gabaad et cariath: ciuitates quatuordecim z ville earum. Hunt omnes ciuitates uigintiſex. Hec eſt poſſeſſio filiorum beniamin iuxta familias ſuas. xix

Et egreſſa ẽ ſors ſcda filiorũ ſymeon p cognationes ſuas: fuitq; hereditas eoꝝ i medio poſſeſſionis filiorũ iuda. beerſabee z ſabee et molade et aſerſua baala z aſem z heltholad bethulamma et ſiceleg et beth marchaboth et aſerſua z beth lebaoth z ſaroſem: ciuitates tredecim z ville eaꝝ. Ayn z remmon z athar z aſan: ciuitates quat-

et ville eaꝝ. Omnes viculi q circuitum
urbiū iptarum usq; ad balaad berra-
meth ꝺra australem plagā. Fuerūtq;
oēs ciuitates decem et septē. Hec est
hereditas filiorꝫ symeon iuxta posses-
siones suas in possessione ⁊ funiculo
filiorꝫ iuda. quia maior erat ei ꝺiuisa
filij symeon possederūt in medio hereditatis eoꝝ. Cecidit autē sors tertia filiorꝫ za-
bulon q cognationes suas: ⁊ factus ē
terminꝰ possessionis filiorū zabulon
usq; sarith. Ascendit q; de mari et me-
dalaa. et pcussit in debbaseth usq; ad
torrentem qui est contra ieconam. et re-
uertitur de sarith cōtra orientem in finē
loci chabol et egreditur ad dabeer:
ascendit q; contra iaphie. et inde pertransit usq; ad orientalē plagā gethefer et
thachasin. et egreditur in remmon am-
phar et noa. et circuit ad aquilonem
et nathon. Suntq; egressus eoꝝ vallis
iephthahel ⁊ cathetzer naalol et semron ⁊
idala ⁊ bethleem: ciuitates duodecim
et ville eaꝝ. Hec est hereditas tribꝰ filiorum zabulon per cognationes suas:
urbes et viculi eaꝝ. Isachar egressa ē
sors quarta per cognationes suas:
fuitq; finis eius hereditas iezrahel et casa-
loth et sunem ⁊ aphraim ⁊ sehon ⁊ na-
arath et rabboth et sebeth hamues et
rameth et hengānī ⁊ henadda et beth-
fales: et pcussit terminus eius usq; tha-
bor et sehesima ⁊ bethsemes: exeuntq; egressus eius iordanis ciuitates sedecim et
ville earū. Hec est possessio filiorum
isachar per cognationes suas. urbes
et viculi earū. Decimꝰ sors quinta tri-
bui filiorꝫ aser per cognationes suas:
fuitq; terminus eoꝝ aelchat ⁊ hali et be-
then et azab et elmelech et amaad et
messal. et pcussit usq; ad carmelū ma-
ris et hebor et labanath: ac peruenit ꝺirecta orientem bethdagon. et pcussit usq;
zabulon et vallem iephthael cōtra aqui-
lonem in bethemeth et neiel: egreditur
q; ad leuam cabul et accaron et roob et
amon et chana usq; ad sydonem magnam: reuertiturq; in ꝺirecta usq; ad
ciuitatem munitissimā tyrum et usq;
osam: et exitus eius in mare de fi-
niculo acziba et āma et aleg et roob:
ciuitates vigintiduę et ville earū. Hec
est possessio filiorū aser per cognationes suas. urbes q; et viculi eaꝝ. Filiorꝫ
neptalim sexta sors cecidit q familiis
suis: et erit finis eorum de beleb et helon
sananim. et adami que est nech et
iebnahel. usq; lecum: et egressus eoꝝ usq;
ad iordanem: reuertiturq; terminus
contra occidentē et azanoth thabor.
atq; inde egreditur i vocā et pertransit in zabulon ꝺirecta meridiē ⁊ aser con-
tra occidentem. et in iuda ad iordanem
contra orientem solis ciuitates munitissime: alledim ser ⁊ ammad et mizpeh
et remeth ⁊ renna et arama asor et ce-
des ⁊ edrai nasor ⁊ iteon et magdiel
horem et bethanat et bethsemes: ciuitates decē et nouem et ville earū. Hec
est possessio tribus filiorū neptalim q
cognationes suas. urbes et viculi eaꝝ.
Tribui filiorū dan per familias suas
egressa est sors septima: et fuit termin⁹
possessionis eius saraa et hestaul ⁊ ther
semes. id est ciuitas solis: salebin et a-
hialon ⁊ iethela helon ⁊ themna ⁊ ame-
ron helcheren rebbon et baalad iud et
bane et barach et iehrēmon atq; ther-
con ⁊ archon. cū finibꝰ q respicit ioppen ⁊ ipso fine cōcludit. Ascenditq;
filij dan et pugnauerūt cōtra lesem. et
perunq; eam. et pcusserūt eam in or
gladij. et possederūt ⁊ habitauerūt in
ea: vocāto nomine eius lesem dan ex
nomine dan patris suī. Hec est posses-
sio tribus filiorꝫ dan q cognationes
suas. urbes et viculi eaꝝ. Cumq; com-
plesset sortes terram diuidere singulis
per tribus suas. dederūt filij isrl possessionem iosue filio nun i medio suī iu-
xta preceptū dñi. urbem quā postula-
uit tamnathsaraa in mōte ephraim.
Et edificauit ciuitatē habitauitq; in
ea. Hec sunt possessiones quas sortē
diuiserūt eleazar sacerdos ⁊ iosue filius nun et principes familiaꝝ ac tribu-
um filiorum israhel in silo. coram
domino ad hostium tabernaculi te-
stimonij: partitiq; sunt terrā. xx.

Et locutꝰ est dñs ad iosue dicens.
Loquere filijs isrl et dic eis. Separate urbes fugitiuorū. de quibus
locutꝰ sum ad vos per manū moysi:
ut confugiat ad eas quicūq; animā
percusserit nesciēs. et possit euadere ira
proximi. qui ultor est sanguinis. cū
ad unam harū cōfugerit ciuitatum:
stabitq; ante portā ciuitatis. et loque-
tur senioribus urbis illius. ea que se
comprobent innocenter: suscipi-
entq; eum. et dabūt ei locū ad habitan-
dum. Cumq; ultor sanguinis eū fuerit
persecutꝰ nō tradent in manus eius.
quia ignorās percussit pximum eius.
nec ante biduū triduumve eius pbat
inimicus. Et habitabit i ciuitate illa
donec stet ante iudicū causam reddens
sedi sue: et moriat sacerdos magnus
qui fuerit in illo tempore. Tūc reuertetur homicida et ingrediet ciuitatē
et domū suam de qua fugerat. Dixe-
runtq; ei in galilea montis neptalim. et sychem in mōte ephraim. et cariatharbe ipsa est ebron in mōte iuda:
et trans iordanem contra orientalem
plagam iericho statuerunt bosor que
sita est in campestri solitudine de tribu
ruben. ⁊ ramoth galaad de tribu gad.
et gaulon in basan de tribu manasse.
Hec ciuitates cōstitute sunt cūctis filijs
israhel et aduenis qui habitabāt inter
eos. ut fugeret ad eas q animā nesciēs
percussisset. et nō moreretur in manu
proximi. effusum sāguinem vindica-
re cupientis: donec staret ante populū
repositurus causam suam. xxi.

Accesserunt principes familiaꝝ
leui ad eleazar sacerdotem. ⁊ io-
sue filiū nun. ⁊ ad duces cognationū
per singulas tribꝰ filiorꝫ isrl: locutiq;
sunt ad eos in silo. que est in terra chanaan atq;
dixerūt. Dominus pcepit per manū
moysi ut darent nobis urbes ad ha-
bitandum et suburbana eaꝝ ad alen-
da iumenta. Dederūtq; filij isrl de pos-
sessionibus suis iuxta imperiū dñi. ci-
uitates et suburbana eaꝝ. Egressaq; ē
sors in familias caath filiorꝫ aaron
sacerdotis de tribu iuda. et symeon et
beniamin ciuitates tredecim. ⁊ reliquis
filiorū caath id est leuitis qui superue-
rant. de tribubus ephraim et dan et
dimidie tribꝰ manasse ciuitates decē.
Porro filijs gerson egressa est sors ut
acciperent de tribubꝰ yssachar et aser
⁊ neptalim. dimidiaq; tribu manasse
in basan. ciuitates numero tredecim.
Et filijs merari q cognationes suas
de tribubꝰ ruben et gad et zabulon ur-
bes duodecim. Dederūtq; filij israhel
leuitis ciuitates et suburbana earum.
sicut pcepit dñs per manū moysi: sin-
gulis sorte tribuēs. De tribubꝰ filio-
rum iuda et symeon dederūt iosue ciuitates
quaꝝ ista sūt nomina. filijs aarō
q familias caath leuitici generis. pri-
ma eis sors illis egressa ē: cariatharbe
patris enach q vocat ebron in mōte

iuda · et suburbana eius per circuitū.
Agros uero et uillas eius dederat caleph
filio iephone ad possidendū. Dederūt er-
go filijs aaron sacerdotis hebron confu-
gij ciuitatem ac suburbana eius · et
lobnam cum suburbanis suis · et iether
et isthimon et helon et dabir et ain et
iechan et bethsames cum suburbanis
suis ciuitates nouem · de tribubus ut di-
ctum est duabus. De tribu aūt filiorū
beniamin gabaon et gabee et anatoth
et almon · cū suburbanis suis ciuitates
quatuor: omnes simul ciuitates fi-
liorum aaron sacerdotis tredecim cū
suburbanis suis. Reliquis uero per fa-
milias filiorū caath leuitici generis hec
est data possessio. De tribu ephraim
urbes confugij sichem cū suburbanis
suis in monte ephraim · et gazer et beth-
sam et bethoron cū suburbanis suis
ciuitates iiiior. De tribu quoq; dan
helteco et gabathon et haialon et geth-
remmon cū suburbanis suis ciuitates
quatuor. Porro de dimidia tribu ma-
nasse thanath et gethremmon cū subur-
banis suis ciuitates due. Omnes ciui-
tates decē et suburbana earū date sūt
filijs caath infecti generis gradus. Filijs
quoq; gerson leuitici generis dedit de
dimidia tribu manasse confugij ciui-
tates · gaulon in balan et bosram cū
suburbanis suis ciuitates duas. Por-
ro de tribu ysachar telson et dabreth
et iaramoth et enganninim cū suburba-
nis suis ciuitates quatuor. De tribu
aūt aser masal et abdon et elrath et
roob cum suburbanis suis ciuitates
quatuor. De tribu quoq; neptalim ci-
uitates confugij cedes in galilea et a-
moth dor et carthari cū suburbanis
suis ciuitates tres. Omnes urbes fa-
miliaq; gerson tredecī cū suburbanis
suis. Filijs aūt merari leuitici inferio-
ris gradus per familias suas · data
est de tribu zabulon iecnal et cartha
et damna et naalol ciuitates quatuor
cū suburbanis suis. De tribu gad ciui-
tates cōfugij ramoth i galaad et ma-
naim et esebon et iazer ciuitates qua-
tuor cū suburbanis suis. De tribu ru-
ben ultra iordanem contra iericho ciui-
tates refugij · bosor i solitudine misor
et iazer et iethson et malpha ciuitates
quatuor cū suburbanis suis. Omnes
urbes filiorū merari per familias et co-
gnationes suas duodecim. Itaq; ciui-
tates omnes leuitaz i medio possessio-
nis filiorū israel fuerūt quadragintaoct
cū suburbanis suis singule per fami-
lias distribuē. Deditq; dñs dē israel
i omnem terrā quam traditurus se pa-
tribus eorum iurauerat: et possederunt
illam atq; habitauerūt in ea. Dataq;
est ab eo pax in omnes per circuitum
nationes · nullusq; eos hostiū resistere
ausus est: sed cūcti in eorū ditionem re-
dacti sunt. Ne unū quidem uerbū ex
illis prestitum se esse promiserat increpa-
uit: sed rebus expleta sūt omnia. xxij

Eodem tempore uocauit iosue ruben-
nitas et gaddicas et dimidiam
tribū manasse: dixitq; ad eos. Fecistis
omnia que precepit uobis moyses fa-
mulus dñi · michi q̄q in quibus obedi-
stis: nec reliquistis fratres uestros lon-
go tempore usq; in presentē diem · custo-
dientes imperium dñi dei uestri. Quia
igitur dedit dñs deus uester fratribus
uestris quietem et pacem sicut pollicit⁹
est: reuertimini et ite in tabernacula ue-
stra et in terram possessionis · quā tradidit
uobis moyses famulus domini trās
iordanem: ita dumtaxat ut custodia-
tis attente · et opere cōpleatis mādati
et legem quam precepit uobis moyses
famulus dñi: ut diligatis dñm deum
uestrum et ambuletis in omnibus uijs
ei⁹ · et obseruetis mādata illi⁹. Adhe-
reatisq; ei ac seruiatis in omni corde
et in omni anima uestra. Benedixitq;
eis iosue et dimisit eos. Qui reūsi sunt
in tabernacula sua. Dimidie aūt tri-
bui manasse pollicitus moyses de-
derat i balan: et idcirco medie que su-
pererat dedit iosue sortē inter ceteros
fratres suos · trans iordanem ad occi-
dentalē ei⁹ plagā. Cumq; dimitteret
eos i tabernacula sua et benedixisset eis
dixit ad eos. Ju multa substātia atq;
diuitijs reuertimini ad sedes uras · cū
argēto et auro ere ac ferro et uestē mul-
tiplici. Diuidite predā hostium cū fra-
tribus uestris. Reuersiq; sūt et abierūt
filij ruben et filij gad · et dimidia tribs
manasse a filijs israel · de silo que si-
ta est i chanaan: ut intrarent galaad
terram possessionis sue · quā obtinue-
rant iuxta imperiū dñi in manu moy-
si. Cumq; uenissent ad tumulos iorda-
nis in terra chanaan: edificauerunt
iuxta iordanem altare infinite magni-
tudinis. Quod cū audissent filij israel · a
ad eos arcā nūcij detulissent edificalle
filios ruben et gad et dimidie tribus
manasse altare · in terra chanaan sup
iordanis cumulos contra filios israel:
conuenerūt omnes in silo · ut ascende-
rent et dimicarēt ctra eos. Et interim
miserūt ad illos in terrā galaad phi-
nees filium eleazari sacerdotem · et duc
principes cū eo singulos de singulis
tribus. Qui uenerūt ad filios ruben
et gad et dimidie tribus manasse in
terram galaad: dixerūtq; ad eos. Hec
mandat omnis ptas dñi. Que est ista
transgressio? Cur reliquistis dñm dei
israhel edificantes altare sacrilegū · et
a cultu illius recedentes? An parum
uobis est q̄ peccastis in beelphegor: et
usq; in presentem diem macula huius
sceleris in nobis manet · multiq; de
ipso corruerūt? Et uos hodie reliqui-
stis dñm: et cras i omnibus israel ira ei⁹
deseuiet. Nō si putatis immundam esse
terram possessionis uestre · trāsite ad ter-
ram in qua tabernaculū dñi est · et ha-
bitate inter nos: tantum ut a dño et a
nostro cōsortio nō recedatis · edificato
altari p̄ter altare dñi dei nostri. Nonne
achan filius zare preceptī mandatū
dñi: et sup omnē plm israhel ira
eius incubuit? Et ille erat un⁹ tm̄o:
atq; utinā solus periisset in scelere suo.
Respondentesq; filij ruben et gad et di-
midie trib⁹ manasse principibus lega-
tionis israel. Fortissim⁹ deus dominus
ipse nouit · et israhel sciat intelligatq;: si
quarticationis animo hec altare con-
struximus · non custodiat nos sed pu-
niat nos in presenti. Et si ea mente fecī-
mus ut holocausta et sacrificium · et pa-
cificas victimas sup eo imponeremus:
ipse requirat et iudicet: et nō ea magis
cogitatione atq; tractatu · ut dicerem⁹
cras dicent filij uestri filijs nris. Quid
uobis et dño deo israhel? Terminum
posuit dñs inter nos et uos q filij ru-
ben et filij gad iordanem fluuiū: et id-
circo partem nō habetis in dñm: et
per hanc occasionē auerent filij ue-
stri filios nros a timore dñi. Putauī-
mus itaq; melius et dixim⁹. Eruā-
mus nobis altare nō in holocausta
neq; ad victimas offerendas · sed in
testimoniū inter nos et uos · et posteris
nostram uestrāq; progenies ut seruī-
amus dño: et non sit nobis offerre
et holocausta et victimas et pacificas

hostiaꝝ: et nequaq̃ dicant eras filij
vestri filijs nostris-nõ est vobis pars
in dño. Quod si voluerint dicere. Re-
spondebũt eis. Ecce altare dñi qđ fe-
cerunt patres nostri-non in holocausta
neq; in sacrificium sed in testimoniũ
nostrũ ac vestrũ. Absit a nobis hoc
scelus ut recedamus a dño et eius ve-
stigia relinquam⁹ - erigendo altari ad
holocausta ꝛ sacrificia ꝛ victimas offe-
rendas: p̃ter altare dñi dei nostri qđ
erectum est ante tabernaculum eius.
Quibus auditis phinees sacerdos et
principes legationis isrl qui erant cũ
eo placati sunt: et verba filiorũ ruben
et gad ꝛ dimidie tribꝰ manasse liben-
tissime susceperũt. Dixitq; phinees fili⁹
eleazari sacerdos ad eos. Nũc scimus
quod nobiscũ sit dñs - quoniã alienũ
estis a preuaricatione hac: et liberastis
filios israhel de manu dñi. Reuersusq;
est cũ principibus a filijs ruben-ꝛ gad
de terra galaad finium chanaan ad
filios israhel: et renulit eis. Placuitq;
sermo cunctis audientibꝰ. Et laudaue-
runt deũ filij isrl: et nequaq̃ ultra dixe-
runt ut ascenderent cõtra eos atq; pu-
gnarent-et delerẽt terram possessionis
eorũ. Vocauerunteq; filij ruben et filij
gad altare qđ extruxerant testimoniũ
nũm - qđ dominꝰ ipse sit de⁹. xxiij

Evoluto aũt multo tempore post-
q̃ pacẽ dederat dñs israheli-sub-
iectis in gyro nationibus uniuersis:
et iosue iam longeuo et prefectis eta-
tis: vocauit iosue omnẽ israhel-ma-
iores natu ꝛ principes ac duces ꝛ ma-
gistros: dixitq; ad eos. Ego senui et
progressioris etatis sum: vosq; cerni-
tis oĩa que fecerit dñs de⁹ vester cun-
ctis per circuitũ nationibꝰ-quomodo
pro vobis ipse pugnauerit. Et nunc

ita vobis sors dimisit oĩbus terrã ab
orientali parte iordanis usq; ad mare
magnũ - multoq; ad huc supsunt na-
tiones: dñs deus vester disperdet eas
et auferet a facie vestra - et possidebitis
terram sicut vobis pollicitus est. Tan-
tum confortamini et estote solliciti ut
custodiatis cuncta que scripta sunt in
volumine legis moysi: et nõ declinetis
ab eis nec ad dextram neq; ad sinistrã:
ne postq̃ intraueritis ad gentes que
inter vos future sunt - iuretis in nomi-
ne deorũ earũ et seruatis eis et adore-
tis illos sed adhereatis dño deo vo-
stro sicut fecistis usq; in diem hanc. Et eni
auferet dñs de⁹ in cõspectu vestro gen-
tes magnas ꝛ robustissimas: nullꝰ
vobis resistere poterit. Vnus e vobis
persequetur hostiũ mille viros: quia
dominus deus vester pro vobis ipse
pugnabit sicut pollicitus est: hoc tan-
tum diligentissime p̃cauete ut diliga-
tis dñm deũ vestrũ. Quod si volueritis
geniũ harum que inter vos habitãt
ritoribus adherere-et cũ eis misere co-
nubia atq; amicicias copulare: iam
nunc sciote q⁹ dñs deus vester nõ eas
deleat aute faciem vestram-sed sint vo-
bis in foueam ac laqueum et offendi-
culum ex latere vestro - et fudes in oc-
lis vestris: donec vos auferat atq; dispe-
dat de terra hac optima quã tradidit
vobis. Ecce ego hodie ingrediar viam
vniuerse terre-ꝛ toto animo cognosce-
tis q⁹ de oĩbus verbis que locutus est dominꝰ
promisit vobis esse pollicitus ẽ - vnũ
nõ preterierit ex eis. Sicut ergo im-
pleta sunt opere quod promisit et prospera
cuncta venerunt: sic adducet super vos
quicquid malorũ cõminatus ẽ-donec
vos auferat atq; disperdat de terra hac
optima quam tradidit vobis: eo q̃

precepertis pactum domini dei vestri
quod pepigit vobiscum-et seruieritis
dijs alienis et adoraueritis eos. Cito
atq; velociter consurget in vos furor
dñi⁹ ꝛ auferemini ab hac terra opti-
ma quã tradidit vobis. xxiiij

Congregauitq; iosue oĩes tribꝰ
israhel i sychem-et vocauit ma-
iores natu ac principes et iudices et
magistros-stetitq; in conspectu dñi:
et ad plenũ se locutus est. Hec dicit do-
minus deus isrl. Trans fluuiũ habita-
uerunt patres vestri ab initio-thare pa-
ter abrahã et nachor: seruieruntq; dijs
alienis. Tuli ergo patrem vestrũ abra-
ham de mesopotamie finibus-et ad-
duxi eũ in terra chanaan: multiplica-
uitq; semen ei⁹ et dedi ei ysaac-illiq; rur-
sum dedi iacob et esau quibꝰ esau de-
di montem seir ad possidendũ: iacob
vero et filij eius descenderũt in egiptũ.
Misitq; moysen et aaron-et percussi egi-
ptum multis signis atq; portentis: e-
duxiq; vos et patres vros de egipto
et venistis ad mare-persecutusq; sunt egi-
pti patres vestros cũ curribꝰ et equita-
tibus ad mare rubrũ. Clamaueruntq;
aũt ad dñm filij isrl: qui posuit tene-
bras inter vos et egiptios-ꝛ adduxit
super eos mare et operuit eos. Vide-
runt oculi vestri cuncta que in egipto
fecerim-et habitastis i solitudine mul-
to tempore: et introduxi vos in terrã
amorei qui habitabat trans iordã-
nem. Cumq; pugnarẽt contra vos-tradi-
di eos in manus vras: et possedistis
terram eorũ atq; interfecistis eos. Sur-
rexit aũt balach filius sephor rex moab-
et pugnauit contra israhelem. Misitq;
et vocauit balaam filiũ beor ut male-
diceret vobis: et ego nolui audire eũ-
sed coactus per illũ benedixi vobis:
et liberaui vos de manu eius. Trans-
fistisq; iordanem et venistis ad iericho:
pugnauerũtq; contra vos viri ciuita-
tis eius-amorreus et pherezeus et cha-
naneus et hetheus ꝛ gergeseus ꝛ eueus
et iebuseus: et tradidi illos in manꝰ
vestras - misiq; ante vos crabrones
et eieci eos de locis suis - duos reges
amorreos-nõ in gladio et sagitta tuo:
dedi q; vobis terram in qua non labo-
rastis-et urbes quas non edificastis-
ut habitaretis in eis: vineas et oliue-
ta que nõ plantastis. Nunc ergo time-
te dñm et seruite ei pfecto corde atq; ve-
rissimo: et auferte deos quibꝰ seruerũt
patres vestri in mesopotamia et in e-
gipto: ac seruite dño. Si autẽ malũ
vobis videtur ut dño seruiatis-optio
vobis datur. Eligite hodie quod pla-
cet-cui seruire potissimum debeatis: u-
trum dijs quibus seruierunt patres ve-
stri in mesopotamia-an dijs amorre-
orum in quorũ terra habitatis. Ego
aũt et domus mea seruiemus domino.
Respondit q; populꝰ et ait. Absit a nobis
ut relinquam⁹ dñm: et seruiam⁹ dijs
alienis. Dominus de⁹ noster ipse edu-
xit nos ꝛ pres nostros de terra egipti
et de domo seruitutis: fecitq; videntibꝰ
nobis signa ingẽnia: et custodiuit nos
in omni via p̃ quam ambulauim⁹.
et in ciuibꝰ populꝰ per quos transiuim⁹:
et eiecit uniuersas gentes-amorreum
habitatoremq; terre quã nos intrauim⁹.
Seruiemus igit̃ dño: quia ipse est de⁹
noster. Dixitq; iosue ad populũ. Nõ po-
teritis seruire dño: deus enim sanctus ꝛ
fortis emulator est - nec ignoscet scele-
bus vestris atq; peccatis. Si dimiseri-
tis dñm et seruieritis dijs alienis: con-
uertet se et affliget vos atq; subuertet
postq̃ vobis prestiterit bona. Dixitq

pls ad iosue nequaq̃ ita ut loquer eis
erit: sed dño seruient⁹. Et iosue ad po-
pulum rettes inquit vos ettis: qa ipsi
elegeritis vobis dominũ ut seruatis
ei. Respondentq; rettes. Mũ ergo ait
auferte deos alienos de medio vestri:
et inclinate corda vestra ad dñm deũ
israhel. Dixitq; pls ad iosue. Domi-
no deo nr̃o seruiemus: a obedientes e-
rimus ꝓcptis eius. Percussit ergo io-
sue in die illo fedus: et proposuit pls o
precepta atq; iudicia in sychem. Scri-
psit quoq; oĩa verba hec in volumi-
ne legis dei: et sulit lapidem pergran-
dem · posuitq; eum subter quercũ que
erat in sanctuario domini: et dixit ad
omnem populum. Ecce lapis iste erit
vobis in testimonium · ip audierit o
omnia verba domini que locutus est
vobis: ne forte postea negare velitis
et mentiri domino deo vestro. Dimi-
sitq; populum singulos in possessio-
nem suam. Et post hec mortuus est io-
sue filius nun seruus dñi · centũ decem
annorũ: sepelieruntq; eum in finibus
possessionis sue in thamnathsare: que
sita est in monte ephraim · a septentri-
onali parte mõtis gaas. Seruitq;
israhel dño cũctis diebus iosue et sen-
ibus · qui longo vixerãt tempore post
iosue: et qui nouerant omnia opera
dñi que fecerat in isrl. Ossa quoq; io-
seph que tulerant filij isrl de egipto · se-
pelierũt in sychem i parte agri quẽ eme-
rat iacob a filijs emmor ptis sychem
centum nouellis ouibs: et fuit in pos-
sessionem filiorum ioseph. Eleazar
quoq; filius aaron mortuus est: et
sepelierunt eum in gabaath phinees
filij eius: que data ẽ ei i mõte ephraim.

Explicit Iosue. Incipit liber Sapthim
q̃ nos Iudicũ appellam⁹. Capm̃ p̃mũ.

Postmortem iosue consuluerunt filij isrl dñm
dicẽtes. Quis ascendet
ante nos cõtra chana-
neum · et erit dux belli:
Dixitq; dñs. Judas ascendet.
Ecce tradidi terã in manu ei⁹.
Et ait iudas symeoni fratri suo.
Ascende mecũ in sorte mea · et pugna
cõtra chananeũ: ut et ego pugnem tecũ
in sorte tua. Et abiit cũ eo symeon. Ac-
cenditq; iudas · et tradidit dñs chana-
neum ac pherezeum in manus eorũ:
et percusserunt in bezech decem milia vi-
rorum. Inuenerũtq; adonibezech: et
in bezech: et pugnauerũt cõtra eum: ac
percusserunt chananeũ et pherezeũ. Fu-
git aũt adonibezech: quẽ ꝑsecuti com-
prehenderũt · cesis summitatibz manu-
um eius ac pedum. Dixitq; adonibe-
zech. Septuaginta reges amputatis
manuũ ac pedum summitatibz colli-
gebant sub mensa mea ciborũ reliquias: sicut feci ita reddidit michi dñs. Ad-
duxerunt⁹q; eũ in iherusalem: z ibi mor-
tuus est. Oppugnantes ergo filij iuda
iherusalẽ ceperũt eam · et percusserunt in
ore gladij: readdentes ciuitatem incendio
ciuitatem. Et postea descendentes pu-
gnauerunt cõtra chananeũ qui habitabat in mõtanis · et ad meridiẽ in cam-
pestribus. Pergensq; iudas cõtra cha-
naneũ qui habitabat in hebron · cui⁹
nomẽ fuit ãtiquus cariatharbe · per-
cussit sylai et hayman et tholmai: atq;
inde profectus abiit ad habitatores
dabir · cui⁹ nomen vetus erat cariath-
sepher id est ciuitas litterarũ. Dixitq;
caleph. Qui percusserit cariathsepher et
vastauerit eã: dabo ei axam filiã meã
vxorem. Cumq; cepisset eam othoniel
filius cenez frater caleph minor: dedit

ei axam filiã suã coniugem. Quã per-
gentem in itinere monuit vir suus ut
peteret a patre suo agrũ. Que cũ sulpi-
rasset sedens in asino dixit ei caleph.
Quid habes? Et illa respondit. Da
michi benedictionẽ: quia terã arentẽ
dedisti michi · da z irriguã aquis. De-
dit ergo ei caleph irriguũ superius et
irriguũ infarius. Filij aũt cinei cogna-
ti moysi ascenderũt de ciuitate palma-
rum cũ filijs iuda · in desertũ sortis ei⁹
quod est ad meridiẽ arath: et habita-
uerunt cũ eo. Abiit aũt iudas cũ sy-
meone fratre suo: et percusserũt simul cha-
naneum qui habitabat in sephat · et
interfecerunt eũ. Vocatũq; est nomen
vrbis horma id est anathema. Cepit
q; iudas gazam cum finibus suis: et
ascalonẽ atq; accaron cum terminis
suis. Fuitq; dñs cum iuda et mõtana
possedit. Nec potuit delere habitato-
res vallis: quia falcatis curribus ha-
bundabãt. Dederũtq; caleph hebron
sicut dixerat moyses: qui deleuit ex ea
filios enach. Iebuseum aũt ha-
bitatorem iherusalem non deleuerũt fi-
lij beniamin: habitauitq; iebuseus cũ
filijs beniamin in iherusalẽ usq; in pre-
sentem diem. Domus quoq; ioseph
ascendit in bethel: fuitq; dñs cum eis
nam cum obsiderẽt urbem que prius
luza vocabatur · viderũt hominẽ egre-
dientem de ciuitate: dixerũtq; ad eum.
Ostende nobis introitũ ciuitatis: et fa-
ciemus tecũ misericordiã. Qui cum o-
stendisset eis percusserunt urbem in ore
gladij: hominẽ aũt illũ et omnem cog-
nationẽ ei⁹ dimiserũt. Qui dimissus
abiit in terã cthim: et edificauit ibi ci-
uitatem. Vocauitq; eã luzam: que ita
appellatur usq; in presentem diẽ. Ma-
nasses quoq; non deleuit bethsan et

chanach cũ viculis suis et habitatore⁹
dor · et ieblaam z maieddo cũ viculis
suis: cepitq; chananeus habitare cum
eis. Postq; autem confortatus est isrl
fecit eos tributarios: et delere noluit.
Ephraim etiã non interfecit chanane
um qui habitabat in gazer: sed habi-
tauit cũ eo. Zabulon nõ deleuit habi-
tatores cethron et naalon: sed habita-
uit chananeus in medio eius · factusq;
est ei tributarius. Aser quoq; nõ dele-
uit habitatores accho et sydonis alab
et achazib z amma z aphech et roob:
habitauitq; in medio chananei habi-
tatoris illius terre: nec interfecit eum.
Neptalim quoq; nõ deleuit habitato-
res bethsemes z bethanath: z habitauit
inter chananeũ habitatorẽ terre: fuerũt
q; ei bethsemite et bethanite tributarij.
Arrauitq; amorre⁹ filios dan i mõta-
nos · dedit eis locum ut ad planiora de-
scenderẽ: habitauitq; i mõte hares qui
imperat aialano i haalon et salabim.
Et aggrauata est manus domus io-
seph: factusq; est ei tributarius. Fuit
aũt terminus amorrei ab ascensu scor-
pionis petra et superiora loca.

Ascenditq; angelus dñi de galga-
la ad locum flentiũ z ait. Eduxi
vos de egipto · et introduxi in terram
pro qua iurau patribus vestris: et pol-
licitus sum ut nũ facerem irritũ pactũ
meum vobiscum in sempiternum: ita
dumtaxat ut non ferietis fedus cum
habitatoribus terre huius · et aras eor⁹
subuertetis: z noluistis audire vocẽ
meam. Cur hoc fecistis? Quamobrẽ
nolui delere eos a facie vestra: ut habe-
atis hostes · et dii eor⁹ sint vobis in ru-
inam. Cumq; loqueretur angelus dñi
hec verba ad omnes filios israhel: re-
uelauerunt⁹q; vocem suam et fleuerunt.

Et vocatū est nomē loci illius fletuū
lute lacrimarū: immolauerūtq; ibi hy-
stias dño. Dimisit ergo iosue ꝑplm: z
abierūt filij israhel unusquisq; in pol-
sessionem suā ut obtinerent eam: seruie-
runtq; dño cunctis diebꝫ eius z senio-
rum qui longo post eum vixerūt ty-et
nouerant oīa opera dñi que fecerat
cū israhel. Mortuus est aūt iosue filiꝰ
nun famulꝰ dñi centum et decē annorum: et sepelierunt eū in finibꝰ possessi-
onis sue in thamnathsare in monte
ephraim a septēdionali plaga mon-
tis gaas. Omnisq; illa generatiō con-
gregata est ad patres suos: et surrexe-
runt alij qui nō nouerūt dñm: z opa
que fecerat cū israhel. Fecerūtq; filij isrl
malū in conspectu dñi: et seruierūt ba-
alim: ac dimiserūt dñm deum patrū
suorꝫ qui eduxerat eos de terra egipti:
et secuti sūt deos alienos deos quoꝫ
populorū qui habitabāt in circuitu e-
orum: z adorauerūt eos: z ad iracun-
diam cōcitauerunt dñm. dimittentes
eum et seruientes baal et astaroth. Ira-
tusq; dñs contra israhel tradidit eos
in manus diripientiū: qui ceperūt eos
et vendiderūt hostibus qui habitabāt
per gyrū: nec potuerūt resistere aduer-
sarijs suis: sed quocūq; pergere volu-
erant manꝰ dñi sup eos erat sicut lo-
cutus est et iurauit eis: et vehementer
afflicti sunt. Suscitauitq; dñs iudices
qui liberarent eos de vastantiū manī-
bus: sed nec eos audire voluerunt: fo-
nicantes cū dīs alienis et adorātes
eos. Cito deseruerūt viā per quam in-
gressi fuerant patres eoꝝ: z audientes
mandata domini: dīa fecerē contra-
ria. Cūq; dñs iudices suscitaret: in di-
ebus eoꝝ flectebatur misericordia: z au-
diebat afflictorū gemitus: z liberabat
eos de rede vastantiū. Postq; autem
mortuꝰ esset iudex: reuertebant: z multo
faciebāt maiora quā fecerant patres
eoꝝ: sequēres deos alienos seruientes
eis et adorantes illos. Nō dimiserūt
adinuentiones suas: et viam durissi-
mam per quā ambulare consueuerāt.
Iratusq; est furor dñi in israhel et ait.
Quia irritū fecit gens ista pactū meū
quod pepigeram cū patribus eorū: et
vocem meā audire contempsit: et ego
non delebo gētes quas dimisit iosue
et moriens reliquit: ut in ipsis experiar isrl
utrum custodiant viā dñi: z ambulēt
in ea sicut custodierūt patres eorū an
non. Dimisit ergo dominus omnes
has nationes: et eas subuertere nolu-
it: nec tradidit in manibus iosue.

Hę sunt gentes quas dñs dere-
liquit ut erudiret in eis israhelem
et omnes qui nō nouerāt bella chana-
neorum: z postea discerent filij eorum
certare cū hostibus: et habere consue-
dinem preliandi: quiq; satrapas phi-
listinorum omnesq; chananeū: z sido-
niū atq; eueum: qui habitabat in mon-
te libano de monte baalhermon usq;
ad introitū emath. Dimisitq; eos ut
in ipsis experiretur israhelē: utrū audi-
rent mandata dñi que preceperat pa-
tribus eoꝝ per manū moysi an nō. Isra-
elitę filij israhel habitauerunt in medio
chananei z hethei et amorrei et pherezi
et hethei et iebusei: et duxerunt uxores fi-
lias eoꝝ: ipsi q; filias suas filijs eorum
tradiderūt: et seruierunt dīs eoꝝ. Fece-
runtq; malū in conspectu dñi: et obliti
sunt dei sui seruientes baalim et astha-
roth. Iratusq; dñs contra israhel tradidit
eos in manꝰ chusan rasathaim regis
mesopotamie: seruieruntq; ei octo annis.
Et clamauerunt ad dominum: qui

suscitauit eis saluatorem et liberauit
eos: othoniel videlicet filium cenez fra-
trem caleph minorem: fuitq; in eo spi-
ritus dñi et iudicauit israhel. Egressusq;
est ad pugnā: et tradidit dominus in
manus eius chusanrasathaim regē
syrie: et oppressit eum. Quieueritq; terra
quadraginta annis: et mortuus est
othoniel filius cenez. Addiderūt aūt
filij israhel facere malū in cōspectu do-
mini: qui confortauit aduersum eos
eglon regem moab: q̄a fecerunt malū
in cōspectu eius. Et copulauit ei filios
ammon et amalech: abijitq; et percussit
israhel: atq; possedit urbem palmarū.
Seruierūtq; filij isrl eglon regi moab
decē et octo annis: et postea clamauē-
runt ad dominū. Qui suscitauit eis
saluatorem vocabulo aoth inclitum
filium gera filij iemini: qui utraq; ma-
nu pro dextra utebatur. Miseritq; fi-
lij israhel per illū munera eglon regi
moab. Qui fecit sibi gladiū ancipitē
habētem in medio capulū lōgitudinis
palme manus: et accinctus est eo sub
veste sagum i dextro femore. Obtulitq;
munera eglon regi moab. Erat aūt
eglon vitulus nimis. Cūq; obtulisset
ei munera perexcussit socios qui cū
eo venerant: et reuersus de galgalis
ubi erāt ydola dixit ad regē. Verbum
secretū habeo ad te o rex. Et ille impe-
rauit silentiū. Egressisq; oībus qui
circa eū erant ingressus est aoth ad eū.
Sedebat aūt in estiuo cenaculo solus.
Dixitq;. Verbū dei habeo ad te. Qui sta-
tim surrexit de throno. Extendit aoth
sinistrā manū et tulit sicā de dextro fe-
more suo: infixitq; in ventrem eius tam
valide ut capulus sequeretur ferrum
in vulnere: ac pinguissimo adipe stri-
geretur. Nec eduxit gladiū sed ira ut
percusserat reliquit in corpore: statimq;
per secreta nature alui stercora proru-
pūt. Aoth aūt clausis diligentissime
hostijs cenaculi et obfirmatis: ꝑ posti-
cam egressus ē. Seruiq; regis ingressi
viderunt clausas fores cenaculi: atq;
dixerūt. Forsitā purgat aluum in estiuo cubiculo. Expectantesq; diu donec
erubescerent et videntes ꝙ nullus ape-
riret: tulerūt clauē: et aperientes inuene-
runt dñm suū in terra iacentē mortuū.
Aoth aūt dū illi turbarentur effugit:
et preterijt locū ydolorū unde reūsus
fuerat. Veniteq; in seyrath et clausis in-
somuit bucina in monte ephraim: de-
scenderuntq; cū eo filij isrl ipso in fronte
gradiēte. Qui dixit ad eos. Sequimini
me. Tradidit enī dñs inimicos nros
moabitas in manꝰ nras. Descenderūt
q; post eū et occupauerūt vada iordanis
que transmittūt in moab: z non dimi-
serunt transire quēq;: sed percusserunt
moabitas in tempore illo circiter decē
milia omnes robustos z fortes viros.
Nullus eoꝝ euadere potuit. Humilia-
tusq; ē moab i die illo sub manu isrl:
et quieuit terra octoginta annis a filijs.
Post hunc fuit samgar filiꝰ anath: q̄
percussit de philistijm sexcentos viros vo-
mere. Et ipe quoq; defendit isrl. iiii

Addiderūtq; filij isrl facere malū
in cōspectu dñi post mortē aoth:
z tradidit illos dñs in manus iabin
regis chanan qui regnauit in asor: hu-
iusq; ducem exercitꝰ sui nomine sisa-
ram. Ipse aūt habitabat in aroeth
gentiū. Clamaueruntq; filij isrl ad do-
minū. Nongentos enī habebat falca-
tos currus: et per viginti annos vehe-
menter opprimebat eos. Erat aūt debo-
ra ꝓphetes uxor lapidoth que iudi-
cabat ꝑplm in illo tempore: z sedebat

sub palma que nomine illi⁹ vocabatur inter rama et bethel i mõte ephraim: ascendebãtq; ad eam filij israhel in oẽ iudiciũ. Que misit et vocauit barach filiũ abinoem de cedes neptalim: dixitq; ad eum. Precepit tibi dñs deus isrl. Vade deducde: et duc exercitum in mõtem thabor: tollesq; tecum decem milia pugnatoꝝ de filijs neptalim ⁊ de filijs zabulon. Ego aũt adducam ad te in loco torrentis cyson sisaram principẽ exercitꝰ iabin et curruꝫ eius atq; omnẽ multitudinẽ: et tradã eos in manu tua. Dixitq; ad eam barach. Si venis mecũ vadã: si nolueris venire mecum nõ pergam. Que dixit ad eum. Ibo quidẽ tecũ: sed i hac vice victoria non reputabitur tibi: quia in manu mulieris tradetur sisara. Surrexit itaq; debbora et perrexit cum barach in cedes. Qui accitis zabulon et neptalim ascendit cũ decẽ milibus pugnatorũ: habens debboram in comitatu suo. Heber aũt cineꝰ recesserat quondam a ceteris cineis fratribus suis filijs obab cognati moysi et tetenderat tabernacula usq; ad vallẽ que vocatur sennim: ⁊ erat iuxta cedes. Nunciatum q; est sisare q⁹ ascendisset barach filiꝰ abinoem in montẽ thabor. Et congregauit nongentos falcatos curribus: et omnem exercitũ de aroseth gentiũ ad torrentem cyson. Dixitq; debbora ad barach. Surge: hec est enim dies in qua tradidit dñs sisarã in manus tuas. Ecce dux tuus est tuus. Descendit itaq; barach de monte thabor: et decẽ milia pugnatoꝝ cum eo. Perterruitq; dñs sisaram et omnes curꝰ eius uniuersamq; multitudinẽ in ore gladij ad conspectũ barach: in tantũ ut sisara de curru desiliens pedibus fugeret: et barach persequeretur fugientes turmas et exercitũ usq; ad aroseth gentium: et omnis hostiũ multitudo usq; ad internicionem caderet. Sisara aũt fugiens peruenit ad tentoriũ iahel uxoris aber cynei. Erat aũt pax inter iabin regem asor et domũ aber cynei. Egressa igit iahel in occursum sisare dixit ad eum. Intra ad me dñe mi: ne timeas. Qui ingressus tabernaculũ eius et operuit ab ea pallio: dixit ad eã. Da michi obsecro paululũ aque: quia sitio valde. Que aperuit utrem lactis et dedit ei bibere: et operuit illũ. Dixitq; sisara ad eam. Sta ante hostiũ tabernaculi: et cũ venerit aliquis interrogãs te ⁊ dicẽs nunquid hic est aliquis: respondebis. Nullus est. Tulit itaq; iahel uxor aber clauum tabernaculi assumens pariter et malleũ: et ingressa abscondit eum silencio posuit sup tempus rapiãs eꝫ clauum pcussitq; malleo defixit in cerebrũ usq; ad terrã: qui sopore mortis soluens defecit et mortuus est. Ecce barach sequens sisarã venit ad eam egressaq; iahel in occursũ eius dixit ei. Veni: et ostendam tibi virum quem queris. Qui cũ intrasset ad eã: vidit sisaram iacentem mortuum: et clauum infixum i tempore eius. Humiliauit ergo deꝰ in die illo iabin regem chanaan coram filijs israhel: qui crescebãt quotidie et fortiꝰ manu opprimebãt iabin regem chanaan donec delerent eũ.

Cecinerũtq; debbora et barach filius abinoem in die illo dicẽs. Qui sponte obtulistis de israhel animas vestras ad periculum: benedicite dño. Audite reges: auribus percipite principes. Ego sum qui dño canam: psallam dño deo israhel. Domine cũ egreres de seir: ⁊ transires per regiones edom: terra mota est: celiq; ac nubes distillauerũt aquis. Montes fluxerũt a facie dñi: et synai a facie dñi dei isrl. In diebus samgar filij anath in diebus iahel quieuerunt semite: et qui ingrediebãtur p eas ambulauerunt per calles deuios. Cessauerũt fortes in isrl: et quieuerunt donec surgeret debbora surgeret mater in israhel. Noua bella elegit dñs: et portas hostium ipe subuertit. Clipeus et hasta si apparuerũt in quadraginta milibus israhel. Cor meũ diligit principes isrl. Qui sponte voluntate obtulistis vos benedicite dño: qui ascenditis sup mentes asinas: ⁊ sedetis sup iudicium: et ambulatis in via loquimini. Ubi colliſi sunt cunei et hostiũ suffocatus est exercitus: ibi narrentur iustitie dñi: clemencie fortis isrl. Tũc descendit pls domini ad portas: et obtinuit principatũ. Surge surge debbora surge: loquere canticum. Surge barach: et apprehende captiuos tuos fili abinoem. Saluate fuit reliquie pli. Dominus in fortibus dimicauit: et ephraim delent eos in amalech: et post eũ ex beniamin in plos tuos o amalech. De machir principes descenderunt: et de zabulon qui educunt ducẽt ad belandum. Duces yssachar fuere cũ debbora: barach et stigia sunt secuti: qui quasi in preceps ac baratrũ se discrimini dedit. Diuiso contra se ruben: magnanimorũ reperta cõtentio est. Galaad trãs iordanen quieuerat: et dan vacabat nauibus. Aser habitabat i littore maris: et in portibus morabatur. Zabulon vero et neptalim obtulerunt animas suas morti in regione morome. Venerunt reges ⁊ pugnauerunt: pugnauerũt reges chanaan i thanac iuxta aquas mageddon: et tamẽ nichil tulere predãres. De celo dimicatũ est contra eos: stelle manentes in ordine et cursu suo aduersus sisaram pugnauerunt. Torrens cison traxit eadem torrens eos: torrens eadumim torrens cison. Conculta anima mea robustos. Ungule equorũ ceciderunt: fugientibus impetu et per precipes ruentibus fortissimis hostiũ. Maledicite terre meroz dixit angelus dñi: maledicite habitatoribus eius: quia non venerunt ad auxiliũ dñi ⁊ adiutoriũ fortissimorũ eius. Benedicta inter mulieres iahel uxor aber cinei: ⁊ benedicat in tabernaculo. Aquã petenti lac dedit: et in phiala principũ obtulit butirum. Si minstram manũ misit ad clauum: et dextram ad fabrorũ malleos: percussitq; sisarã queens in capite vulneri locũ: et cimpus valide perforãs. Inter pedes eius ruit: defecit et mortuus est: volutabatur ante pedes eius: et iacebat exanimis ⁊ miserabilis. Per fenestram respiciens ululabat mater eius: et de cenaculo loquebatur. Cur moratur regredi currus eꝰ: quare tardauerũt pedes quadrigarũ illius? Una sapientiũ ceteris uxoribus eius hec sortitu verba respondit. Forsitan nunc diuidit spolia et pulcerrima feminarũ eligitur ei. Vestes diuersoꝝ colorũ sisare traduntur i predã: ⁊ supellex varia ad ornanda colla rogeruntur. Sic pereant omnes inimici tui dñe: q̃ aũt diligũt te sicut sol i ortu suo splendet ita ruilent. Quieuit terra per quadragita ãnos.

Fecerũt aũt filij israhel malum in conspectu dñi: qui tradidit illos

in manu madian septem ānis: et oppressi sunt valde ab eis. Fecerūq; sibi antra et speluncas in mōtibus: et munitissima ad expugnandū loca. Cūq; seuisset israhel ascendebat madian et amalech et ceteri orientalīū nationū: et apud eos figentes tēoria sicut erāt in herbis cūcta vastabant usq; ad introitū gaze nichilq; omnino ad uitā pertinens relinquebāt in israhel nō oues non boues non asinos. Ipsi enim et uniūsi greges eoz veniebant cū tabernaculis suis: et instar locustarū uniuersa complebāt: innumera multitudo hominū et cameloz quicquid tetigerant euastantes. Humiliatusq; est israhel valde in cōspectu madian. Et clamauit ad dñm postulans auxilium cōtra madianitas. Qui misit ad eos virum ppheram: et locut⁹ est. Hec dicit dñs deus israhel. Ego uos eduxi de egipto et eduxi uos de domo seruitutis: et liberaui de manu egiptioz et omniū inimicoz qui affligebāt uos. Eiecīq; eos ad introitū vestrū: et tradidi uobis terā eoz: et dixi. Ego dñs deus vester. Ne timeatis deos amoreorum in quoz terra habitatis. Et noluistis audire vocem meā. Venit aut̄ angel⁹ dñi et sedit sub quercu qui erat in ephra: et pertinebat ad ioas patrem familie ezdri. Cumq; gedeon filius eius tereret atq; purgaret frumenta i torcular ut fugeret madian: apparuit ei angel⁹ dñi et ait. Dominus tecū uirorū fortissime. Dixitq; ei gedeon. Obsecro dñe mi si dñs nobiscum est: cur ergo apprehendit nos hec omnia? Vbi sunt mirabilia eius que narrauerunt patres nostri: atq; dicentes de egipto eduxit nos dñs? Nūc autem dereliquit nos dominus: et tradidit in manu madian. Respexitq; ad eum dominus: et ait. Vade i hac fortitudine tua: et liberabis israhel de manu madian. Nōne ego misi te. Qui respondens ait. Obsecro dñe mi in quo liberabo israhel? Ecce familia mea infima est in manasse: et ego minim⁹ in domo patris mei. Dixitq; ei dñs. Ego ero tecum: et percuties madian quasi unum virum. Et ille: si inueni inquit gratiā coram te da mihi signū ut tu sis qui loqueris ad me: nec recedas hinc donec reuertar ad te portās sacrificium et offerens tibi. Qui respondit. Ego prestolabor aduentū tuū. Ingressus ē itaq; gedeon et coxit hedum et de farine modio azimas panes: carnesq; ponens in canistro et ius carnīū mittens in ollā: tulit omnia sub quercu: et obtulit ei. Cui dixit angel⁹ dñi. Tolle carnes et azimos panes et pone super petram illā: et ius desuper funde. Cumq; fecisset ita: extendit angelus dñi summitatem virge quā tenebat in manu et tetigit carnes et azimos panes: ascendensq; ignis de petra et carnes azimosq; panes cōsumpsit: angelus aut̄ dñi euanuit ex oculis ei⁹. Vidensq; gedeon q̄ esset angelus dñi ait. Heu mi dñe deus: quia vidi angelū dñi facie ad faciem. Dixitq; ei dñs. Pax tecum. Ne timeas: nō morieris. Edificauit ergo ibi gedeon altare domino: vocauitq; illud dñi pax usq; in presentem diem. Cumq; adhuc esset in ephra que familie ezdri: nocte illa dixit dñs ad eum. Tolle thaurū patris tui et alterū thaurum annorum septem: destruesq; aram baal que est patris tui: et nemus q̄ circa aram est succide: et edificabis altare dño deo tuo in summitate pe tre hui⁹ supra quā ante sacrificiū posuisti:

tollesq; thaurū secūm et offeres holocaustum super struem lignoz que de nemore succideris. Assumpsit ergo gedeon decē viros de seruis suis: fecit sicut preceperat ei dñs. Timens aut̄ domum patris sui et homines illius ciuitatis ne diem noluit facere: sed omnia nocte compleuit. Cumq; surrexissent viri oppidi eius mane: viderunt destructam aram baal iuxtaq; succisum: et thaurū alterum impositū super altare quō nunc edificatū erat: dixeruntq; ad inuicem. Quis hoc fecit? Cumq; requirerēt auditorem facti: dictum est. Gedeon filius ioas fecit hec omnia. Et dixerunt ad ioas. Produc filiū tuū huc ut moriatur: quia destruxit arā baal: et succidit nemus. Quibus ille respondit. Siquid ulcores ethis baal: ut pugnetis pro eo? Qui ad uersarius est eius moriatur: anteqū luxerit crastina veniat. Si deus est: uindicet se de eo qui suffodit aram eius. Ex illo die vocatus est gedeon ierobaal: eo q̄ dixisset ioas ulciscat se de eo baal: qui suffodit altare ei⁹. Ego omnis madian et amalech et orientales pul congregati sunt simul: et transeuntes iordanem castrametati sunt in valle iezrahel. Spiritus aut̄ dñi induit gedeon: qui clangens buccina conuocauit domū abiezer ut sequerent se. Misitq; nūcios in uniuersum manassen: qui et ipse secutus est eum. Et alios nūcios in aser et zabulon et nepthalim: qui occurrerunt ei. Dixitq; gedeon ad dñm. Si saluū facis per manū meā pul israhel sicut locutus es: ponā hoc vellus lane in area. Si ros in solo vellere fuerit et in omni terra siccitas: sciam q̄ per manū meā sicut locut⁹ es liberabis israhel: factumq; est ita. Et de nocte cōsurgens: expressitq; vellere concauam rore implenit. Dixitq; rursus ad dñm. Ne irascatur furor tuus cōtra me: si adhuc semel temptauero signū queres in vellere: oro ut solū vellus siccum sit: et omnis terra rore madens. Fecitq; dominus nocte illa ut postulauerat: et fuit siccitas in solo vellere: et ros in omni terra. Ijerobaal qui et gedeon de nocte consurgens et omnis pul⁹ cū eo venit ad fontem qui vocatur arad. Erant aut̄ castra madian in valle ad septentrionalem plagā colli excelsi. Dixitq; dñs ad gedeon. Multus tecū est pul⁹: nec tradetur madian in manus eius: ne glorietur cōtra me israhel et dicat mihi uiribus liberatus sum. Loquere ad populum: et cunctis audientibus predica. Qui formidolosus et timid⁹ est reuertatur. Recessitq; de monte galaad: et reuersi sūt ex pul⁹ viginti duo milia virorū: et tantū decē milia remanserūt. Dixitq; dñs ad gedeon. Adhuc pul⁹ multus est. Duc eos ad aquas et ibi probabo illos: et de quo dixero tibi ut tecū vadat ipse pergat: que ire prohibuero reuertatur. Cumq; deduxisset pul⁹ ad aquas: dixit dñs ad gedeon. Quicūq; manu lingua lambuerint aquas sicut solent canes lambere seperabis eos seorsum: qui aut̄ curuatis genibus biberint in altera parte erūt. Fuit itaq; numerus eorū qui manu ad os proiecerunt lambuerūt aquas trecenti viri: omnis aut̄ reliqua multitudo flexo poplite biberat. Et ait dñs ad gedeon. In trecentis uiris qui lambuerūt aquas liberabo uos: et tradam in manu tua madian: omnis aut̄ reliqua multitudo reuertatur in locum suum. Sumptis itaq; pro numero cibariis et tubis: omnem reliquam multitudinem abire

precepit ad tabernacula sua: et ipse cū
trecentis viris se certamini dedit. Ca-
stra aūt madian erant subter in valle.
Eadem nocte dixit dñs ad eum. Sur-
ge et descende in castra: quia tradidi
eos in manu tua. Si autem solus ire
formidas: descendat tecū phara puer
tuus. Et cū audieris quid loquantur
tunc cōfortabūtur manus tue: et secu-
rior ad hostium castra descendes. De-
scendit ergo ipse et phara puer eius in
partem castrorū: ubi erant armatorū
vigilie. Madian aūt et amalech et o-
nnes orientales pp̄ls fuli iacebāt in val-
le ut locustarū multitudo: cameli aūt
innumerabiles erāt sicut harena que
iacet in litore maris. Cūq̄ venisset ge-
deon narrabat aliquis somniū proxi-
mo suo: et in hūc modū referebat qđ
viderat. Vidi somniū: et videbatur
mihi quasi subtericius panis ex ordeo volui: et in castra madian descen-
dere. Cumq̄ peruenisset ad tabernacu-
lum gressit illud atq̄ subuertit: et ter-
re sundit⁹ coequauit. Respōdit is cui
loquebat. Nō est hoc aliud: nisi gla-
dius gedeonis filij ioas viri israhelite.
Tradidit enim dñs in manu⁹ eius ma-
dian: et omnia castra eius. Cumq̄ au-
disset gedeon somniū et interpretatio-
nem eius adorauit: et reuersus est ad
castra israel et ait. Surgite: tradidit enī
dominus in manu⁹ nostras castra ma-
dian. Diuisitq̄ trecentos viros in tres
partes: et dedit tubas in manibus eor:
lagenasq̄ vacuas ac lāpades in me-
dio lagenarū. Et dixit ad eos. Quod
me facere videritis hec facite. Ingredi-
ar partem castror: et quod fecero fa-
cite. Quādo personuerit tuba in ma-
nu mea: vos quoq̄ p castror circuitū
clangite et cōclamate dño et gedeoni.

Ingressusq̄ est gedeon et trecenti viri q̄
erant cū eo in partem castrorū in princi-
pibus vigiliis noctis medie: et custodi-
bus suscitatis repente bucinis clāgere:
et complodere inter se lagenas. Cūq̄
per gyrū castrorū in tribus personarent
locis: et ydrias confregissent: tenuerūt
sinistris manibus lampades: et dextris
sonātes tubas: clamauerūtq̄: gladi⁹
dñi et gedeonis: stantes singuli in lo-
co suo: per circuitū castrorū hostilium.
Omnia itaq̄ castra turbata sūt: et ve-
hementer vlulātesq̄ fugerūt. Et nichilo-
minus insistebant trecenti viri bucinis
personantes. Immisitq̄ dñs gladiū
in omnibus castris: et mutua se cede cō-
cabāt fugientes usq̄ ad bethsecha et ad
dimem abel meula in thebbath. Con-
clamantes aūt viri israel de nepthali et a-
ser et omni manasse perseq̄bantur ma-
dian. Et dedit dñs victoriā pp̄lo israhel in die illa. Misitq̄ gedeon nūcios
in omnē montem ephraim dicēs. De-
scendite in occursum madian: et occu-
pate aquas usq̄ bethbera atq̄ iordanem.
Clamauitq̄ omnis ephraim: et preo-
cupauit aquas atq̄ iordanem usq̄ beth-
bera. Apprehensisq̄ duos viros madi-
an oreb et zeb: interfecit oreb in petra oreb:
zeb vero in torculari zeb. Et persecuti sūt
madian: capita oreb et zeb portāt⁹ ad
gedeon trās fluenta iordanis. VIII

Dixerunt ad eum viri ephraim.
Quid est hoc qđ facere voluisti:
ut non nos vocares cū ad pugnam
pergeres cōtra madian? Iurgantes
fortiter: et prope vim inferentes. Quibus
ille respondit. Quid enī tale facere pu-
tui: quale vos fecistis? Nōne melius
est racemus ephraim vindemiis abie-
re? In manus vestras dñs tradidit
principes madian oreb et zeb. Quid

tale facere potui: quale vos fecistis?
Quod cū locutus esset: requieuit spiri-
tus eor quo tumebant cōtra eū. Cūq̄
venisset gedeon ad iordanem transiuit
eum cū trecentis viris qui secū erāt: et
per lassitudine fugientes p̄sequi non
poterāt. Dixitq̄ ad viros soccoth. Da-
te obsecro panes p̄plo qui mecum est
quia valde defecerūt: ut possim⁹ perse-
qui zebee et salmana reges madian.
Responderunt principes soccoth. For-
sitan palme manuum zebee et salma-
na in manu tua sūt: et idcirco postu-
las ut demus exercitui tuo panes. Qui-
bus ille ait. Cum ergo tradiderit dñs
zebee et salmana i manus meas: con-
teram carnes vestras cū spinis tribu-
lisq̄ deserti. Et inde conscendens venit
in phanuel: locutusq̄ ē ad viros loci
illius similia. Quī et illi responderunt
sicut responderant viri soccoth. Dixit
itaq̄ eis. Cum reuersus fuero victor i
pace destruam turrim hāc. Zebee au-
tem et salmana requiescebāt cū omni
exercitu suo. Quindecim enī milia viri
remanserant ex omnibus turmis orien-
talium populor: reliq̄ ceciderūt gēti
milibus bellator et educentis gladiū.
Ascendensq̄ gedeon per viam eorum
qui in tabernaculis morabātur ad o-
rientalem partē nobe et iechaa percus-
sit castra hostium qui securi erant et
nichil aduersi suspicabātur: fugerūtq̄
zebee et salmana: quos p̄sequens ge-
deon comprehendit turbato omni exer-
citu eor. Reuertensq̄ de bello ante solis
ortū apprehēdit puerū de viris soccoth:
interrogauitq̄ eū nomina principum
et seniorū soccoth: et descripsit septua-
ginta septē viros: veniensq̄ ad soccoth:
et dixit eis. Ecce zebee et salmana super
quibus exprobrastis mihi dicentes

sortitan manus zebee et salmana in
manibus tuis sunt: et idcirco postulas
ut demus viris qui lassi sunt et defece-
runt panes. Tulit ergo seniores ciui-
tatis et spinas deserti ac tribulos: et
contriuit cū eis atq̄ comminuit viros
soccoth. Turrim quoq̄ phanuel subu-
ertit: occisis habitatoribus ciuitatis.
Dixitq̄ ad zebee et salmana. Quales
fuerūt viri quos occidistis in thabor?
Qui respondērūt. Similes tui: et un⁹
ex eis quasi filius regis. Quibus ille re-
spōdit. Fratres mei fuerūt: filij matris
mee. Viuit dñs: quia si seruasseris eos
nō vos occiderē. Dixitq̄ ierther primo-
genito suo. Surge et interfice eos. Qui
non eduxit gladiū. Timebat enī: quia
adhuc puer erat. Dixerunt zebee et
salmana. Tu surge et irrue in nos: qa
iuxta etatem robur est hominis. Sur-
rexit gedeon et interfecit zebee et salma-
na: et tulit ornamenta ac bullas qui-
bus colla regaliū camelorū decorari
solent. Dixerunt omnes viri israhel
ad gedeon. Dominare nostri tu et fili-
us tuus et filius filij tui: quia liberasti
nos de manu madian. Quibus ille ait.
Non dñabor vestri: nec dominabit
in vos filius meus: sed dominabit dñs.
Dixitq̄ ad eos. Vnā petitionē postu-
lo a vobis. Date michi inaures ex pre-
da vestra. Inaures enī aureas ysma-
helite habere cōsueuerant. Qui respon-
derunt. Libentissime dabim⁹. Expan-
denteq̄ sup terrā pallium proiecerūt in
eo inaures de preda: et fuit pond⁹ po-
stulatarū inaurium mille septingēti
auri sicli: absq̄ ornamentis et monili-
bus et veste purpurea quibus reges ma-
dian uti solūi erant: et preter torques
aureas camelor. Feitq̄ ex eo gedeon
ephod: et posuit illud in ciuitate sua

ephra. Fornicatusq; est omnis israhel in eo: et factum est gedeoni et omni domui eius in ruinā. Humiliat⁹ est aūt madian corā filijs isrl nec potuerunt ultra cervices eleuare: sed quieuit terra per quadraginta annos quibs gedeon prefuit. Abijt itaq; ierobaal filius ioas et habitauit in domo sua: habuitq; septuaginta filios qui egressi sunt de femore eius: eo qđ plures haberet uxores. Cōcubina aūt illius quā habebat in sichem genuit et ipa filiū nomine abimelech. Morruusq; est gedeon filius ioas in senectute bona: et sepult⁹ est in sepulcro ioas pris sui i ephra de familia ezdri. Postq; aūt mortuus est gedeon auersi sunt filij israhel: et fornicati sunt in baalim. Percusserūtq; eū baal fedus ut esset eis in deū: nec recordati sunt dñi dei sui qui eruit eos de manibus inimicorum suorum oīum per circuitum: nec fecerūt misericordiā cum domo ierobaal gedeon iuxta omnia bona que fecerat israheli.

Abijt aūt abimelech filius ierobaal in sichem ad fratres mris sue: et locutus est ad eos: et ad omnem cognationem domus patris matris sue dicēs. Loquimini ad oēs viros sichem. Quid vobis est melius: ut dominentur vri septuaginta viri oēs filij ierobaal: an ut dominet vobis unus vir? Simulq; considerate: quia os vestrū et caro vestra sum. Locutiq; sunt fratres mris eius de eo ad oēs viros sichem uniuscuiusq; sermones istos: et inclinauerūt cor eoz post abimelech dicentes. Frater noster est. Dederūtq; illi septuaginta pondera argenti de phano baalberith. Qui conduxit sibi et ea viros inopes et vagos: secutiq; sunt eum. Et venit in domū pris sui ephra: et occidit fratres suos filios ierobaal septuaginta viros super lapidem unū. Remansitq; ioatan filius ierobaal minimus: et absconditus est. Congregati sunt autem oēs viri sichem et universe familie urbis mello: abierūtq; et constituerunt regem abimelech iuxta querctū que stabat in sichem. Quod cū nunciatū esset ioathan nato et stetit in vertice montis garizim: eleuataq; voce clamauit et dixit. Audite me viri sichem: ita ut audiat vos deus. Ierūt ligna ut ungerent super se regē. Dixerūtq; olive. Impera nobis. Que respondit. Nunquid possum deserere pinguedinem meam qua et dij utuntur: et homines: et venire ut inter ligna promouear? Dixerūtq; ligna ad arborem ficū. Veni: et sup nos regnū accipe. Que respondit eis. Nunquid possum deserere dulcedinem meā fructusq; suauissimos: et ire ut inter cetera ligna promouear? Dixeruntq; ligna ad vitem. Veni et impera nobis. Que respondit eis. Nunquid possum deserere vinū meum qđ lenīcat deū et hominēs: et inter ligna cetera cōmoueri? Dixerūtq; oīa ligna ad rannū. Veni et impera sup nos. Que respondit eis. Si vere me regē vobis constituitis venite et sub umbra mea requiescite: si autem nō vultis: egrediatur ignis de rannno et devoret cedros libani. Nūc igitur si rēte et absq; prā constituistis sup vos regem abimelech et bene egistis cū ierobaal et cū domo eius: et reddidistis vicem benefactis ei? qui pugnauit pro vobis: et animam suam dedit periculis: ut eriperet vos de manu madian: qui nunc surrexistis contra domū patris mei et interfecistis filios eius septuaginta viros sup unū

lapidem: et cōstituistis regem abimelech filiū ancille eius super habitatores sichem eo qđ frater vester sit: si rego recte et absq; vicio egistis cū ierobaal et domo eius: gdite letemini in abimelech et ille letetur i vobis. Sin autem peruerse: egrediatur ignis et eo et consumat habitatores sichem et oppidū mello: egrediaturq; ignis de viris sichem et de oppido mello et devoret abimelech. Que cū dixisset fugit et abijt i bera: habitauitq; ibi ob metū abimelech fratris sui. Regnauit itaq; abimelech super istos annis. Misitq; dñs spiritū pessimū inter abimelech et habitatores sichem: qui repellunt eū detestari: et scelus interfectionis septuaginta filiorū ierobaal et effusionē sanguinis eorū conferre in abimelech fratrem suū: et in ceteros sichimorū principes qui eum adiuuerāt. Polluerunteq; insidias aduersum eū in summitate montiū: et dū illi⁹ prestolabātur aduentū egredebāt latrocinia: agētes predas de pretereuntibs. Nunciatūq; est abimelech. Venit aūt gaal filius obed cū fratribus suis: et transiuit in sichimā. Ad cuius aduentū credi habitatores sichem egressi sunt in agros vastātes vineas vualtq; calcātes: et factis cantantiū choris ingressi sunt phanū dei suiz: inter epulas et pocula maledicebant abimelech clamāte gaal filio obed. Quis est ille abimelech et que est sichem ut seruiam⁹ ei? Nunquid non est filius ierobaal? Et constituit principem zebul seruū suū super viros emorre patris sichem. Cur ergo seruiemus ei? Vtinā daret aliquis pplm istū sub manu mea: ut auferem de medio abimelech. Dixitq; est abimelech. Congrega exercitus multitudinem et veni. Zebul

eui princeps ciuitatis audiis sermonibus gaal filij obed iratus est valde: et misit clam ad abimelech nuncios dicens. Ecce gaal filius obed venit in sichimam cū fratribus suis: et oppugnat adversū te ciuitatē. Surge itaq; nocte cū pplo qui tecū ē et latita i agro: et primo mane oriente sole irrue super ciuitatem. Illo aūt egrediente aduersum te cum pplo suo: fac ei qđ potueris. Surrexit itaq; abimelech cū omni exercitu suo nocte: et tetendit insidias iuxta sichimam in quatuor locis. Egressusq; est gaal filius obed: et stetit in introitu portę ciuitatis. Surrexit aūt abimelech et omnis exercit⁹ cū eo de insidiarū loco. Cumq; vidisset ipm gaal: dixit ad zebul. Ecce de montibus multitudo descendit. Cui ille respōdit. Umbras montium vides quasi capita hominū: et hoc errore decipēris. Rursumq; gaal ait. Ecce ipse de umbilico terre descendit: et unus cuneus venit per viā que respicit querctū. Cui dixit zebul. Vbi est nūc os tuū quo loquebaris: quis est abimelech ut seruiamus ei? Nōne hic est pl̄s quem despiciebas? Egredere et pugna cōtra eū. Abijt ergo gaal respectante sichimorū pl̄o et pugnauit contra abimelech: qui persecutus est eū fugientem in urbē compulit. Ceciderūt qz et parte eius plurimi usqz ad portā ciuitatis: et abimelech sedit in ruma. Zebul aūt gaal et socios eius repulit de urbe: nec in ea passus est cōmorari. Sequenti ergo die egressus est pl̄s in campū: qđ cū nunciatum esset abimelech tulit exercitū suum et diuisit in tres turmas: tendēs insidias in agris. Vidensq; qđ egrederetur populus de ciuitate surrexit et irruit in eo cū cuneo suo oppugnans et obsidens ciuitatē: due

aũt turme palãtes per cãpum adũlarios psequebãtur. Porro abimelech oĩũ die illo oppugnabat vrbẽ: quã reperit inerefidis habitatoribꝫ ei⁹: ipsaq; destructa ita ut sal i ea dispergeret. Qđ cũ audissent qui habitabant in turre sichimoꝝ: ingressi sunt phanũ dei sui berith vbi fedus cũ eo pepigerant et ex eo locus nomẽ acceperat: qui erat munitus valde. Abimelech quoq; audiens viros turris sichimoꝝ pariter conglobatos ascendit in mõtem selmon cũ oĩũ pplo suo: et arrepta securi precidit arboris ramũ impositũq; humero dixit ad socios. Quod me vidistis facere cito facite. Igit̃ cecidit ramos de arboribus pcidentes sequebantur ducem. Qui circũdãtes presidium succenderũt: atq; ita factũ est ut fumo et igne mille hominũ necarent̃ viri pariter et mulieres habitatoꝝ turris sichem. Abimelech aũt inde pgressus venit ad oppidũ thebes: qđ circũdans obsidebat expugnatu. Erat aũt turris excelsa in media ciuitate: ad quã confugerant simul viri ac mulieres et oĩes principes ciuitatis clausa firmissime ianua: et sup turris tectũ stãtes q propugnacla. Accedẽsq; abimelech iuxta turrim pugnabat fortiter: et appropinquans ostio igne supponere nitebat. Et ecce vna mulier fragmen mole desuper iaciens illisit capiti abimelech: et confregit cerebrũ eius. Qui vocauit cito armigerũ suũ: et ait ad eũ. Euagina gladiũ tuũ et percute me: ne forte dicatur q̃ a femina interfectus sim. Qui iussa ꝑficiens interfecit eũ. Illoq; mortuo oĩes qui cũ eo erant de israhel reuersi sunt in sedes suas: et reddidit deus malũ quod fecerat abimelech contra patrem suũ interfectis septuaginta fratribꝫ suis. Sichimitis q̃q; oĩa mala reddita erant reuersũ est: et venit super eos maledictio ioathan filij ierobaal.

Post abimelech surrexit dux ad saluandum israhel thola filius phua patruus abimelech vir de issachar qui habitauit in samir mõtis ephraim: et iudicauit israhel viginti et tribꝫ ãnis: mortuusq; est ac sepultus in samir. Huic successit iair galaadites qui iudicauit israhel per viginti et duos annos: habẽs triginta filios sedẽtes sup triginta pullos asinarũ et principes triginta ciuitatis: que ex nomine eius sũt appellate auothiair id est oppida iair usq; in presentem diem in terra galaad. Mortuusq; est iair: ac sepultꝰ in loco qui est vocabulum camon. Filij aũt israhel peccatis prioribus iungentes noua fecerũt mala in cõspectu dñi: et seruierũt ydolis baalim et astaroth et deis syrie ac sidonis et moab et filioꝝ ammon et philistijm: dimiserũtq; dñm et nõ coluerunt eum. Contra quos iratus tradidit eos in manus philistijm et filiorum ammon: afflictiq; sunt et vehementer oppressi p annos decem et octo. omnes qui habitabant trans iordanen in terra amorrei que est in galaad. incautũ ut filij ammon iordane transmisso vastarent iudã et beniamin et ephraim. Afflictus q̃q; est israhel nimis. Et clamantes ad dominum dixerũt. Peccauimus tibi: qa dereliquimus dñm deũ nostrũ et seruiuimus baalim. Quibꝫ locut⁹ est dñs. Nunquid nõ egiptij et amorrei filijq; ammon et philistijm sidonijq; quoq; et amalech et chanaan oppresserunt vos et clamastis ad me et erui vos de manu eoꝝ? Et tamen reliquistis me: et seruistis deos alienos. Idcirco nõ addã ut ultra vos liberem. Ite et invocate deos quos elegistis. Ipsi vos liberẽt in tempore angustie. Dixerunt̃q; filij israhel ad dñm. Peccauim⁹: redde tu nobis quicquid placet tibi: tantũ nũc libera nos. Quę dicentes oĩia de finibus suis alienoꝝ deorũ ydola protulerunt: et seruierũt dño deo: qui doluit sup miserijs eoꝝ. Itaq; filij ammon cõclamantes in galaad figere tẽtoria: contra quos congregati filij israhel in maspha castrametati sunt. Dixerunt̃q; principes galaad singuli ad proximos suos. Qui primus ex nobis cõtra filios ammon ꝓperit dimicare: erit dux populi galaad.

Fuit itaq; illo in tempore iepthe galaadites vir fortissimus ex meretrice: qui natus est de galaad. Habuit aũt galaad vxorem de qua suscepit filios: qui postq̃ creuerant eiecerũt iepthe dicentes. Heres in domo patris nri esse nõ poteris: quia de adultera matre natus es. Quos ille fugiens atq; deuitans habitauit in terra thob. Congregatiq; sunt ad eũ viri inopes et latrocinantes: et quasi principẽ sequebãtur. In illis diebus pugnabãt filij ammon contra israhel: quibꝫ acriter instantibus: profecti maiores natu de galaad ut tollerent in auxiliũ sui iepthe de terra thob. Dixerũtq; ad eum. Veni et esto princeps noster: et pugna ctra filios ammon. Quibꝫ ille respondit. Nõne vos eratis qui oditis me et eiecistis de domo ꝑris mei: et nũc venistis ad me necessitate cõpulsi. Dixerũtq; principes galaad ad iepthe. Ob hãc igitur causam nũc ad te venimus ut proficiscaris nobiscũ: et pugnes ctra filios ammon: fiasq; dux omniũ qui habitant in galaad. Iepthe quoq; dixit eis. Si vere venistis ad me ut pugnem pro vobis contra filios ammon: tradideritq; eos dñs in manus meas: ego ero vester princeps? Qui respondentes ei. Dominus qui hec audit ipse mediator ac testis est: q̃ nostra omnia faciamus. Abiit itaq; iepthe cũ principibus galaad: fecitq; eũ oĩes pplus principẽ sui. Ioratus q̃q; est iepthe omnes sermones suos coram dño in maspha. Et misit nũcios ad regẽ filioꝝ ammon: qui ex ꝑsona sua dicerent. Quid michi et tibi est q̃a venisti contra me ut vastares terram meam? Quibus ille respondit. Quia tulit israhel terrã meam quãdo ascendit de egipto: a finibus arnon usq; iaboc atq; iordanen. Nunc ergo cũ pace redde michi eam. Per quos rursum mandauit iepthe: et imperauit eis ut dicerẽt regi ammon. Hec dicit iepthe. Nõ tulit israhel terrã moab nec terrã filioꝝ ammon: sed quãdo de egipto conscenderunt ambulauit per solitudinẽ usq; ad mare rubrũ: et venit in cades. Misitq; nũcios ad regem edom dicẽs. Dimitte me ut trãseam terram tuam. Qui noluit acquiescere precibus eius. Misit quoq; ad regem moab: qui et ipse transitũ prebere rẽnuit. Mansit itaq; i cades: et circuiuit ex latere terrã edom et terrã moab. Venitq; ad orientalem plagã terre moab et castrametatꝰ est trans arnon nec voluit intrare terminos moab. Arnon quippe confinium est terre moab. Misit itaq; israhel nũcios ad seon regẽ amorreoꝝ qui habitabat in esebon: et dixerũt ei. Dimitte ut trans eam per terram tuã usq; ad fluuium. Qui et ipse israhel verba despiciens nõ dimisit eum transire per terminos suos: sed infinita multitudine congregata egressus est cõtra eum

in iaſſa:z fortiter reſiſtebat. Tradiditq; eum dñs in manu iſrl̃ cum oñi exercitu suo et pcussit eũ: et possedit oñem terram amorrei habitatoris regionis illius et vniuersos fines ei⁹ de arnon usq; iaboc:z de solitudine usq; ad iordanen. Dominus ergo deus iſrahel subuertit amorreũ pugnãte cõtra illũ plo suo iſrl̃. Et tu nunc vis possidere terrã eius? Nonne ea que possedit chamos de⁹ tuus tibi iure debetur? Que aũt dominus deus noster victor obtinuit: in nostrã ceſſit possessionẽ. Nisi forte melior es balac filio sephor rege moab: aut dignior pugnator? sit cõtra iſrahel et pugnauerit contra eũ quãdo habitauit in esebon et viculis eius et in aroer et villis illius: uel in cunctis ciuitatibꝫ iuxta iordanen per trecentos annos? Quare tanto tempore nichil super hac repetitione temptabas? Igitur nõ ego pecco in te: sed tu contra me male agis: iudicẽs michi bella nõ iusta. Iudicet dñs arbiter huius diei inter iſrl̃ et inter filios ammon. Nec luitq; acquiescere rex filioꝫ amon verbis iepthe que per nũcios mãdauerat. Factus est ergo spũs iepthe spiritus domini: et circuiens galaad et manaſſe maſpha quoq; galaad: et inde transiens ad filios ammon votum vouit dño dicens. Si tradideris filios ammon in manus meas: quicũq; primꝰ fuerit egressus de foribus domus mee michiq; occurrerit reuertenti cũ pace a filijs ammon: eũ holocaustũ offerã domino. Trãsiuitq; iepthe ad filios ammon ut pugnaret contra eos: quos tradidit dñs in manꝰ eius: percussitq; ab aroer usq; dũ venias in memnith viginti ciuitates: et usq; ad abel que ẽ vineis cõsita plaga magna nimis: humiliatiq; sunt filij ammon a filijs iſrahel. Reuertẽtibus aũt iepthe in maſpha domũ suã occurrit ei unigenita filia cũ tympanis et choris. Non enim habebat alios liberos. Qua uisa: scidit vestimenta sua et ait. Heu me filia mea: decepisti me: et ipſa decepta es. Aperui enim os meũ ad dñm: et aliud facere non potero. Cui ille respondit. Pater mi: si aperuisti os tuum ad dñm: fac michi quodcũq; pollicꝰ es: concessa tibi ultione aduersariorum de hostibus tuis. Dixitq; ad patrem. Hoc solum michi pretia ꝙd deprecor. Dimitte me ut duobus mensibus circueam mõtes: et plãgam virginitatis meã cũ sodalibus meis. Cui ille respõdit. Vade. Et dimisit eã duobus mensibus. Cumq; abisset cũ sociis et sodalibus suis: fletebat virginitatem suã in mõtibus. Expletisq; duobus mensibus reuersa est ad patrem suũ: et fecit ei sicut vouerat. Que ignorabat virũ. Exinde mos increuit in iſrl̃ et constituto sequaces sunt: ut post anni circulũ conueniant in vnum filie iſrahel et plangant filiã iepthe galaadite diebꝫ quatuor. xij

Ecce autẽ in ephraim orta est discordia. Nam transeuntes contra aquilonem: dixerunt ad iepthe. Quare vadens ad pugnã cõtra filios ammon vocare nos noluisti: ut pugnaremus tecum? Igitur incendemꝰ domũ tuam. Quibꝰ ille respondit. Discepratio erat michi et ꝓpto meo contra filios ammon vehemens: uosq; vocaui ut preberetis michi auxiliũ: et facere noluistis. Ut cernens posui animã meã in manibus meis: trãsiuitq; ad filios ammon: et tradidit eos dñs in manus meas. Quid cõmetui: ut aduersum me consurgant in prelium? Vocatis itaq; ad se rursus

viris de galaad pugnabat contra ephraim. Perculerũtq; viri galaad ephraim: quia dixerat fugitiui⁹ est galaad de ephraim et manaſſe. Occupauerunt galaadite vada iordanis per que ephraim reuersurus erat. Cumq; venisset ad ea de ephraim numero fugiẽs atq; dixisset obsecro ut me transire permittas: dicebant ei galaadite. Numquid ephrateus es? Quo dicente non sum: interrogabãt eũ. Dic ergo lebboleth: qđ interpretat spica. Qui respondebat thebboleth: eadẽ littera spicam exprimere non valens: statimq; apprehensum iugulabãt in ipso iordanis transitu. Et ceciderũt in illo tẽpore de ephraim quadraginta duo milia. Iudicauit itaq; iepthe galaadites iſrahel sex annis: et mortuus est ac sepultꝰ in ciuitate sua galaad. Post hunc iudicauit iſrahel abesan de bethleem: qui habuit triginta filios et totidem filias. Quas nuptũs foras mittens: et totidem numero filijs suis accepit uxores introducens in domũ suã. Qui septem annis iudicauit iſrahel: mortuusq; est ac sepultꝰ in bethleem. Cui succeſsit abialon zabulonites: et iudicauit iſrahel decem annis: mortuusq; est ac sepultus in zabulon. Post hũc iudicauit iſrl̃ abdon filius hellel pharathonites qui habuit quadraginta filios et triginta ex eis nepotes ascendentes super septuaginta pullos asinarum: et iudicauit iſrahel octo annis: mortuusq; est ac sepultus in pharaton terre ephraim in monte amalech. xiij

Rursumq; filij iſrl̃ fecerũt malum in conspectu dñi: et tradidit eos in manus philistinoꝫ quadraginta annis. Erat aũt quidã vir de saraa et de stirpe dan nomine manue habẽs uxorem sterilem: cui apparuit angelus dñi: et dixit ad eam. Sterilis es et absq; liberis: sed concipies et paries filiũ. Caue ergo ne bibas vinũ ac siceram nec immundum quicq; comedas: quia concipies et paries filiũ: cui nõ tanget caput nouacula. Erit enim nazareus dei ab infantia sua et ex matris vtero: et ipſe incipiet liberare iſrahel de manu philistinoꝫ. Que cũ venisset ad mariti suũ: dixit ei. Vir dei venit ad me habens vultum angelicum: terribilis nimis. Quẽ cum interrogassem quis esset et unde venisset et quo nomine uocareretur noluit michi dicere: sed hec respondit. Ecce concipies et paries filiũ. Caue ne vinũ bibas nec siceram: et ne aliquo vescaris immũdo. Erit enim puer nazareus ab infantia sua et ex utero matris sue: usq; ad diẽ mortis sue. Orauit itaq; manue dñm et ait. Obsecro dñe ut vir dei quẽ misisti veniat iterũ: et doceat nos quid nos debeamꝰ facere de puero ꝙ nasciturus est. Exaudiuitq; dñs deprecãtem manue: et apparuit rursũ angelus dñi uxori eius sedenti i agro. Manue aũt maritꝰ eius non erat cũ ea. Que cũ vidisset angelũ festinauit et cucurrit ad uirũ suũ: nunciauitq; ei dicẽs. Ecce apparuit michi vir quẽ ante uideram. Qui surrexit et secutꝰ est uxorem suã: uenientesq; ad virum dixit ei. Tu es ꝙ locutꝰ es mulieri? Et ille respondit. Ego sũ. Cui manue. Quando inquit sermo tuus fuerit expletus: quid vis ut faciat puer aut a quo se obseruare debebit? Dixitq; angelus dñi ad manue. Ab oĩbus que locutus sum uxori tue abstineat se: et quicquid ex vinea nascitur non comedat: vinũ et siceram non bibat: nullo

uelcatur immūdū·et qđ ei p̄cepi impleat atq; custodiat. Dixit itaq; manue ad angelū dñi. Obsecro te ut acquiescas precibꝰ meis: et faciam⁹ tibi hedū de capris. Cui respōdit angelus. Si me rogis nō comedā panes tuos: si aūt vis holocaustū facere offer illud domino. Et nesciebat manue qđ angel⁹ dñi esset. Dixitq; ad eū. Qđ est tibi nomen: ut si ꝼmo⁹ fuerit ꝙplet⁹ honoremus te? Cui ille respōdit. Cur quaeris nomē meū qđ est mirabile? Tulit itaq; manue hedum de capris et libamenta: et posuit sup petrā offerēs dño qui facit mirabilia. Ipse aūt et uxor eius intuebant. Cūq; ascenderet flamma altaris in celū: angel⁹ dñi pariter in flāma ascendit. Qđ cū uidisset manue et uxor ei⁹ proni corruerūt in terrā: et ultra eis non apparuit angel⁹ dñi. Tunc intellexit manue angelum dñi esse: et dixit ad uxorē suā. Morte moriemur: quia uidim⁹ dñm. Cui respōdit mulier. Si dñs nos uellet occidere de manibꝰ nr̄is holocaustū et libamenta non suscepisset: nec ostendisset nobis hec omnia: neq; ea q̄ sunt uentura dixisset. Peperit itaq; filium: et uocauit nomē eius samson. Creuitq; puer et benedixit ei dominus: cepitq; spiritus domini esse cum eo in castris dan: in terra saraa et esthaol.

Descendit ergo samson i thamnatha: uidensq; ibi mulierē de filiabus philistiim ascendit et nūciauit patri suo et matri sue dicēs. Vidi mulierem in thānatha de filiabꝰ philistinoꝝ: quā queso ut michi accipiatis uxorem. Cui dixerūt pater et mater sua. Nūquid nō est mulier i filiabꝰ fratrū nr̄oꝝ et in oīi populo nr̄o: qđ uis accipere uxorē de philistiim qui incircūcisi sunt? Dixitq; samson ad patrem suum. Hāc michi accipe quia placuit oculis meis. Parentes aūt ei⁹ nesciebāt q; res a dño fieret: et quereret occasionē aduersꝰ philistiim. Eo enī tpe dñabantur philistiim israel. Descendit itaq; samson cū patre suo et matre in thānatha. Cūq; uenissent ad uineas oppidi apparuit catulus leonis ruens et rugiens: et occurrit ei. Irruit aūt spiritꝰ dñi in samson: et dilaceravit leonē quasi hedum inermē discerpere nichil omnino habens i manu: et hoc patri et matri nolluit indicare. Descenditq; et locut⁹ est mulieri que placuerat oculis ei⁹. Et post aliquot dies reuertens ut acciperet eā: declinauit ut uideret cadauer leonis. Et ecce examen apum in ore leonis erat: ac fauus mellis. Quē cū sumpsisset in manibus comedebat i uia: ueniensq; ad patrem suū et matrē dedit eis: qui et ipsi comederūt: nec tamē eis uoluit indicare q; mel de corpore leonis assumpserat. Descendit itaq; pater ei⁹ ad mulierem: et fecit filio suo samson cōuiuiū. Sic enim iuuenes facere consueuerāt. Cū ergo ciues loci illi⁹ uidissent eū dederūt ei sodales triginta qui essent cū eo. Quibus locut⁹ est samson. Proponā uobis questionis problema: qđ si solueritis michi intra septē dies conuiuij dabo uobis triginta lyndones et totidē tunicas. Sin aūt nō potueritis soluere: uos dabitis michi triginta lyndones et totidē uestimenta tunicas. Qui respōderunt ei. Propone problema ut audiamus. Dixitq; eis. De comedēte egressa est: et de forti egressa est dulcedo. Nec potuerūt q̄ res dies propositionē soluere. Cūq; adesset dies septim⁹: dixerūt ad uxorē samson. Blādire uiro tuo: et suade ei ut indicet

tibi quid significet problema. Quod si facere nolueris: incendem⁹ te et domū patris tui. An ideirco uocastis nos ad nuptias ut spoliaretis. Que fundebat apud samson lacrimas: et querebatur dicēs. Odisti me et nō diligis: ideirco problema qđ proposuisti filiis pōli mei nō uis michi exponere. At ille respōdit. Patri meo et matri nolui dicere: et tibi indicare potero? Septē igit̄ diebꝰ conuiuij durat āte eū: tandēq; die septimo cū ei esset molesta expressit. Que statim indicauit ciuibꝰ suis. Et ille dixerūt ei die septimo āte solis occubitū. Quid dulci⁹ melle: et quid fortius leone? Qui aūt ad eos. Si nō arassetis in uitula mea: non inuenissetis propositionem meam. Irruit itaq; in eum spiritꝰ domini: descenditq; ascalonē et occidit ibi triginta uiros: quos ablatas uestes dedit hīs qui problema soluerāt. Iracundus q; nimis ascendit in domum patris sui: uxor autem eius accepit maritū unum de amicis ei⁹ et nubit.

Post aliquantū aūt temporis cū dies messis instaret: uenit samson: inuisere uolēs uxorē suā: et attulit ei hedū de capris. Cūq; cubiculū ei⁹ solito uellet intrare: phibuit illū pater illi⁹ dicēs. Putaui q; odisses eā: et ideo tradidi illā amico tuo. Sed habet sororē q̄ iunior et pulcrior illa est: sit tibi pro ea uxor. Cui samson respōdit. Ab hac die nō erit culpa in me cōtra philistheos. Faciā enī uobis mala. Peregitq; et cepit crudelitas uulpes: caudasq; earū uinxit ad caudas et faces ligauit in medio: quas igne succendens dimisit ut hinc illucq; discurrerent. Que statim egressē in segetes philistinoꝝ. Quibus succensis et cōportate iam fruges et adhuc stantes in stipula cōcremate sūt: incātū ut uineaꝝ quoq; et oliueta flāma cōsumeret. Dixerūtq; philistiim. Quis fecit hāc rem? Quibus dictum est. Samson gener thamnathei: qa tulit uxorē ei⁹ et alteri tradidit hec operat⁹ est. Ascenderūtq; philistiim: et cōbusserūt tā mulierē quā patrē ei⁹. Quibus ait samson. Licet hec fecerim⁹ tamē adhuc et uobis expetā ulciscē: et nūc quiescā. Percussitq; eos in ingenti plaga: ita ut stupētes surā femori imponerent. Et descendēs habitauit in spelūca petre etham. Igit̄ ascendētes philistiim in terrā iuda castrametati sunt in loco qui postea uocat⁹ est lechi id est maxilla: ubi eoꝝ fusus est exercit⁹. Dixerūtq; ad eos de tribu iuda. Cur ascendistis aduersum nos? Qui respōderunt. Ve ligatus samson uenim⁹: et reddam⁹ ei que in nos operat⁹ est. Descenderūt ergo tria milia uiroꝝ de iuda ad spēū silicis etā. Dixerūtq; ad samson. Nescis q; philistiim imperent nobis? Quare hoc facere uoluisti? Quibus ille ait. Sicut fecerūt michi: sic feci eis. Ligare inquisīt te uenim⁹: et tradere in man⁹ philistinoꝝ. Quibꝰ samson iurate ait et spondete michi: q; nō occidatis me. Dixerūt. Nō te occidem⁹: sed uinctū tradem⁹. Ligauerūtq; eū duobus nouis funibus: et eduxerūt eū de petra etham. Qui cū uenisset ad locū maxille et philistiim uociferātes occurrissent ei: irruit spiritus dñi in eū: et sicut solēt ad odorē ignis ligna cōsumi: ita uincula quibꝰ ligat⁹ erat dissipata sūt et soluta. Inuentāq; maxillā id est mandibulā asini que iacebat arripiens: interfecit in ea mille uiros et ait. In maxilla asini in mādibula pulli asinaꝝ deleui eos: et occidi mille uiros. Cūq; hec uerba canens complesset: proiecit

mandibulā de manu: et vocauit nomen loci illi⁹ ramathlechi: qđ īterpretatur eleuatio maxille. Sitiēsq; valde clamauit ad dñm et ait. Tu dedisti in manu serui tui salutē hāc maximam atq; victoriā: et en siti morior: incidāq; in manu⁹ incircūcisoꝝ. Aperuit itaq; dñs molarē dentē in maxilla asini: et egressꝰ fūt ex eo aque. Quibꝰ hausꝭ recocillauit spiritū: et vires recepit. Idcirco appellatum est nomen loci illius īuocationis fons de maxilla: usq; in psentem diem. Judicauitq; israhel in diebus philistiim viginti ānis. xvi

Abiit quoq; i gazam et vidit ibi mulierē meretricē: ingressusq; est ad eā. Qđ cū audissēt philistiim et pertimuissēt apud eos · insidiasse urbem samson: circūdederūt eū positis i porta ciuitatis custodibꝰ: et ibi tota nocte cū silentio prestolāres ut facto mane ꝛeumeum occiderēt. Dormiuit autē samson usq; ad mediū noctis: et inde consurgēs apprehendit ābas portē fores cū postibꝰ suis et sera: imposuitq; humeris suis portauit ad verticē mōtis qui respicit hebron. Post hec amauit mulierē q̄ habitauit in valle sorech: et vocabat̄ dalila. Venerūtq; ad eā principes philistinoꝝ atq; dixerūt. Decipe eū et disce ab illo in quo habeat tantā fortitudinē: et quomō eū superare valeamus et vinctū affligere. Qđ si feceris: dabim⁹ tibi singuli mille argēteos. Iuxta ē ergo dalila ad samson. Dic michi obsecro in quo sit tua maxima fortitudo: et qđ sit quo ligar⁹ crūpere nequeas. Cui respōdit samson. Si septem neruicēis funibꝰ necdū siccis et adhuc humētibꝰ ligar⁹ fuero: infirm⁹ ero ut ceteri homines. Attulerūtq; ad eā satrapē philistinoꝝ septem funes ut dixerat: quibus vinxit eū latenter apud se insidiās: et in cubiculo iūē rei expectāntes. Clamauitq; ad eū. Philistiim sup te samson. Qui rupit vincla quomodo si rūpat quis filū de stuppa tortū ignis odore cū odorē ignis accepit: et nō est cognitū in quo esset fortitudo eius. Dixitq; ad eū dalila. Ecce illusisti michi: et falsum locut⁹ es. Saltē nunc indica michi quo ligari debeas. Cui ille respōdit. Si ligar⁹ fuero nouis funibꝰ quib⁹ nūq; fuerūt in opere: infirm⁹ ero et alioꝝ hominū similis. Quibus rursū dalila vinxit eū: et clamauit philistiim sup te samson: in cubiculo insidias preparatis. Qui ita rupit vincula: quasi fila telaꝝ. Dixitq; dalila rursum ad eū. Usquequo decipis me et falsū loqueris? Ostende de quo vinciri debeas. Cui respōdit samson. Si inquit septē crines capitis mei cū licio plexueris et clauō hīs circūligauī vere fixeris: infirm⁹ ero. Qđ cū fecisset dalila: dixit ad eū. Philistiim sup te samson. Qui cōsurgens de somno extraxit clauū cū crinibus et licio. Dixitq; ad eū dalila. Quomodo dicis q̄ amas me cū animꝰ tu⁹ nō sit mecū? Per tres vices mēdac⁹ es michi: et noluisti dicere in quo sit maxima fortitudo tua. Cumq; molesta ei esset et p multos dies iugiter adhereret: spaciū ad quietē nō tribuēs: defecit anima ei⁹ et ad mortē usq; lassata ē. Tūc aperiens veritatem rei dixit ad eā. Ferū nūq; ascendit super caput meū: quia nazareus dei est cōsecrat⁹ dño sum de vtero matris mee. Si rasū fuerit caput meum recedat a me fortitudo mea et deficiā: eroq; sicut ceteri homines. Ut ergo illa q̄ cōsciūs ei esset omnem animū suū: misit ad principes philistinoꝝ ac mādauit. Ascendite adhuc semel: nā

nūc michi aperuit cor suū. Qui ascendērūt: allāpta pecunia quā promiserāt. Et illa dormire eū fecit sup genua sua: et ī sinu suo reclinare caput. Vocauitq; cōsolatē et rasit septē crines⁹ ei⁹: et repit abigere eū et a se repellere. Statī enī de eo fortitudo discessit. Dixitq; philistiim sup te lāson. Qui de somno cōsurgēs dixit ī animo suo. Egrediar sicut ātea et me ꝛeuteā: nesciens q̄ recesserit ab eo dñs. Quē cū apprehendissēt philistiim statim euerūt oculos ei⁹: et duxerūt gazā vinctū catenis: et clausū in carcere molere fecerūt. Tāq; capilli eius renasci cepissēt: et principes philistinoꝝ cōuenerūt ī unū ut immolarēt hostias magnificas dagon deo suo et epularentur dicētes: tradidit dꝰ noster inimicū nūm lāson ī manꝰ nras. Qđ cerni⁹ vidēs laudabat deū suū: eadēq; dicebat. Tradidit dꝰ noster adūsariū nūm in manꝰ nras: q̄ deleuit terrā nrām: et occidit plurimos. Iocūsq; per cōuiuia lusūs iā epulis poposcit ut vocaretur lāson: et ante eos luderet. Qui adduct⁹ de carcere ludebat āte eos: fecerūtq; eū stare inter duas colūnas. Qui dixit puero regēi gressus suos. Dimitte me ut tangā colūnas quibꝰ omūis immineт dom⁹: et recliner sup eas et paululū requiescā. Dom⁹ aūt erat plena viroꝝ ac mulieꝝ: et erāt ibi omnes principes philistinoꝝ: ac de tecto ꝛ solario circiter tria milia virōrūq; spectabāt ludentē lāson. At ille invocato dño ait. Dñe dꝰ me⁹ memēto mei: et redde michi nūc fortitudinē pristinā dꝰ me⁹ ut ulciscar me de hostibꝰ mei⁹: et p amissione duorū luminū unā vltionē recipiā. Et apprehēsis ābas colūnas quibus innitebat dom⁹: altera⁹q; earū dextera· et altera leua tenēs ait. Moriat̄ anima mea cū philistiim. Cōcussitq; fortiter colūnis cecidit dom⁹ sup omnes principes et cetera multitudinē q̄ ibi erat. Multoq; plures interfecit moriēs: q̄ ānte vite⁹ occiderat. Descenderēs aūt fres ei⁹ et uniūsa cognatio tulerūt corpus ei⁹: et sepelierunt inter saraa ꝛ esthaol in sepulcro patris sui manue: iudicauitq; israhel viginti annis. xvii

Fuitq; eo tpe vir quidā de mōte ephraim nomine michas: q̄ dixit mri sue. Mille⁹ argēteos q̄s separaueras et sup quibꝰ me audiēte iurauerās ecce ego habeo: et apud me sūt. Cui illa respōdit. Benedict⁹ filiꝰ me⁹ dño. Reddidit ergo eos mri sue: q̄ dixerat ei. Cōsecraui et vouī hoc argentū dño ut de manu mea suscipiat filiꝰ meus et faciat sculptile atq; cōflatile: et nūc trado illud tibi. Reddidit igit̄ eos mri sue. Que tulit ducētos argēteos et dedit eos argētario: ut faceret ex eis sculptile atq; cōflatile qđ fuit in domo michē. Qui rediuīā q̄ in ea deo seperauit: et fecit ephod theraphim id est vestē sacerdotalē et ydola. Impleuitq; unⁱ filioꝝ suoꝝ manū: et fact⁹ ē ei sacerdos. In diebus illis non erat rex in israhel: sed unusquisq; qđ sibi rectū videbat hoc faciebat. Fuit q̄ in tpe illo alter adolescēs de bethleem iuda ex cognatione ei⁹ tratq; ipe leuites et habitabat ibi. Egressusq; de ciuitate bethleem: peregrinari voluit ubicūq; sibi cōmodū reperiret. Cūq; veniret in mōte ephraim iter faciēs et declinasset parūper ī domo michē: interrogat⁹ ē ab eo unde veniret. Qui respōdit. Leuita sū de bethleem iuda: et vado ut habitē ubi potuero et vtile michi esse p̄spexero. Mane apud me inquit et esto michi parēs ac sacerdos: dabo q̄ tibi p ānos singlos decē argēteos

ar vestē duplicē: z ꝙ ad vidū fuit necessaria. Acceuit et mālit apud dnīm: fuitq; illi ꝑsi vn⁹ de filijs. Impleuitq; micha manum eius: z habuit puerum sacerdotem apud se: nunc sciō dicens q; bene faciet michi deus: habens leuitici generis sacerdotem.

In diebus illis nō erat rex i isrl: z tribus dan ꝙrebat possessionē sibi ut habitaret i ea. Vsq; ad illū em diē inter ceteras tribus sorte nō acceperat. Miserūt ergo filij dan viros fortissimos de saraa z esthaol: ut explorarent terrā et diligenter inspicerēt. Dixerūq; eis. Ite z cōsiderate terā. Qui cū pergēs venissēt in mōtē ephraim et intrassēt domū micheę: requieuerūt ibi. Et agnoscētes vocē adolescētis leuite: deuersiq; illuc diuertere: dixerūt ad eū. Quis te hic adduxit: Quid hic agis: Quā ob causā huc venire voluisti: Qui respōdit eis. Iste z iste pactū mecū mictus: z me mercede cōduxit ut sim ei sacerdos. Rogauerūq; eū ut cōsulerēt dnīm: z scire posset an ꝓspera inire ꝙgerē. z re⁹ haberet affectū. Qui respōdit eis. Ite cū pace. Dūs respicit viam vrām: et iter quo ꝙgitis. Euntes igit̄ quīq; viri venerūt lais: viderūtq; ꝑplm habitātē in ea ablq; vllo timore iuxta cōsuetudinē sydoniorū: securq; et quietū nullo ei⁹ pauis⁹ resistēte magnaq; opū: z ꝓcul a sydone atq; a cūctis hominibus separatū. Reūsq; ad fres suos in saraa et esthaol: z ꝙ egissent fratribus respōderūt. Surgite et ascendamus ad eos. Vidim⁹ enī terrā valde opulētā z vtrē. Nolite negligere: nolite cessare. Eam⁹ z possideam⁹ eā: null⁹ erit labor. Intrabim⁹ ad securo⁹ i regiōnē latissimā: tradetq; nobis dūs locū i quo nulli⁹ rei est penuria eorq; que

ꝙguntur in terra. Profecti igit̄ filij de cognatione dan de saraa z esthaol sexcēti viri accincti armis bellicis: ascendēsq; mālerūt in chariathiarim iudę: q⁹ loc⁹ ex eo tpe castrorū dan nomē accepit: z est posit tergū chariathiarim. Inde trāsierūt i mōtē ephraim. Cūq; venissēt ad domū micheę: dixerūt quīq; viri ꝙ prī missi fuerāt ad cōsiderandā terrā lais et reliq; fratres suos. Notitis q; in domibus istis sit ephod et theraphim z sculptile atq; cōflatile: Videre quid vobis placeat. Et cū paululū declinassēt ingressi sunt domū adolescētis leuite ꝙ erat in domo micheę: salutauerūq; eū verbis ꝓsperis: sexcēti aūt viri ita ut erāt armati stabāt ante ostiū. At illi qui ingressi fuerāt domū iuuenis sculptile z ephod et theraphim atq; cōflatile tollere meditātur: z sacerdos stabat ante ostiū: sexcentis virīs fortissimis hoc ꝑpetrātibus. Tulerūt igit̄ ꝙ intrauerāt sculptile ephod z ydola atq; cōflatile. Quibus dixit sacerdos. Quid facitis: Qui respōderūt. Tace z pone digitū sup os tuū: venīq; nobiscū: ut habeam⁹ te ꝓpatrē ac sacerdotē. Quid tibi melius ē ut sis sacerdos in domo uni⁹ viri: an i una tribu et familia i isrl: Quod cū audisset acquieuit animis eorū: z tulit ephod et ydola ac sculptile z ꝓcessit cū eis. Qui cū ꝙgerēt z ante se ire fecissent parvulos ac iumēta z omne qđ erat preciosū in a domo micheę ellet: paul: viri q; habitāt in edibus micheę cōclamāt⁹ secuti sūt. et post tergū clamare cepērūt. Qui cū respexissent dixerūt ad michā. Quid tibi vis: Cur clamas: Qui respōdit. Deos meos ipse michi fecistis et sacerdotē z omnia q; habeo: z dicitis quid tibi est: Dixerūq; ei filij dan. Cave ne vltra loquaris ad nos: et veniāt ad

re viri animo cōtristati: z ipse cū domib⁹ domo sua ꝓfugit. Et hic cepto itinere ꝓcessit. Vides aūt micha q; fortiores se essent: reūsus ē in domū suā. Sexcēti aūt viri tulerūt sacerdotē et q; supradixim⁹: venerūtq; in lais ad ꝓlm quietē atq; securū: z percussēt eos in ore gladij: urbēq; incēdio tradiderūt nullo penit⁹ fratre ꝓsidiū: eo q; procul habitarēt a sydone et cū nullo hominū ptinerēt quicq; societatis ac negotij. Erat aūt ciuitas sua in regione roob quā rursū exstruēres habitauerūt i ea vocato nomīe cuntatis dan iuxta vocabulū ꝓnis sui quē genuerat isrl q; prius lais dicebat. Posuerūtq; sibi sculptile: et ionathan filium gersam filij moysi ac filios eius sacerdotes in tribu dan: usq; ad diem captiuitatis tue: Manseruntq; apud eos ydolum micheę omni tempore quo fuit domus dei in silo. In diebus illis non erat rex in isrl.

Fuit quidā vir leuites habitās in latere mōtis ephraim: qui accepit vxorē de bethleē iuda. Que reliquit eū z reūsa ē in domū ꝓnis sui bethleem: mānitq; apud eū quatuor mēsibus. Secutusq; ē eā vir suus volēsq; reconciliari ei atq; blādiri z secū reducere: habēs in comitatu puerū z duos asinos. Que suscepit eū: z introduxit in domū ꝓnis sui. Qđ cū audisset socer ei⁹ eūq; vidisset occurrit ei let⁹: re ꝙplexus ē tyminē. Manseruntq; genuer i domo soceri tribus diebus comedēs cū eo z bibēs familiariter: die aūt quarto de nocte cōsurgēs profecta voluit. Quē tenuit socer: et ait ad eū. Confla pri⁹ pusillū panis et cōforta stomachū: z sic ꝓficiscēris. Sedentesq; simul: ac comederūt et biberūt. Dixitq; pater puelle ad generū suum. Quesso te: ut hodie hic maneas pariterq; lectemur. At ille cōsurgēs cepit velle ꝓfici. Et nichilomin⁹ obnixe eū socer rogauit: et apud se fecit manere. Mane aūt facto ꝙrabat leuites ire. Cui socer rursū. Obsecro inquit ut gustulū cibi capias: z alligatis viribus donec increscat dies: postea ꝓficiscaris. Comederūt ergo simul: surrexitq; adolescēs ut ꝙgeret cū vxore sua z puero. Cui rursū locut⁹ est socer. Cōsidera q; dies ad occasū declinior sit: et ꝙmanet ad vesperū. Mane apud me etiā hodie et due lecū diē: et cras ꝓficiscēris ut vadas in domū tuā. Noluit gener acquiescere ꝓmonitis eius: sed itā ꝙrexit et venit cōtra iebus que altera nomīe vocat̄ ierusalē: duces secū duos asinos onustos et cōcubinā. Iamq; aderāt iuxta iebus et dies multat⁹ in nocte. Dixitq; puer ad dnīm suū. Veni obsecro declinem⁹ ad vrbē iebuseor: z maneamus in ea. Cui respōdit dns. Nō ingrediar oppidū gētis alienę q; nō est de filijs isrl: sed trāsibo usq; gabaa et cū illuc quenero manebim⁹ i ea: aut certe i vrbe rama. Trāsierūt ergo iebus et reptū carpebāt iter: occubuitq; eis sol iuxta gabaa q; est i tribu beniamin: diuertūtq; ad ea ut manerēt ibi. Quo cū introissent sedebāt i platea ciuitatis: z nullus eos recipere voluit hospicio. Et ecce apparuit homo senex reuertēs de agro et de opere suo vespere: q; et ipse de mōte erat ephraim: z peregrin⁹ habitabat i gabaa. Homines aūt regionis illius erāt filij iemini. Eleuatisq; oculis vidit senex sedentē tyminē ci sarcinulis suis in platea ciuitatis: z dixit ad eū. Unde venis: et quo vadis: Qui respōdit ei. Profecti sum⁹ de bethleē iuda: z pergimus ad locū nr̄m q; est i latere mōtis ephraim unde ieram⁹ bethleē. Et nūc

uadim⁹ ad domū dei: nullusq; sub re-
tū luū nos vult recipere-habentes pa-
leas ⁊ fenū in abūdāc pabulū: ⁊ panē
ac vīnū ī meos et ācille que usus ⁊ pu-
ri ⁊ mecū ē. Nulla re indigem⁹ nisi hy-
spino. Cui respōdit senex. Pax tecū sit.
Ego ꝓuidebo oīa ⁊ necessaria sūt: tan-
tū ⁊ne ue in platea maneas. Intendu
xitq; cū in domū suā: ⁊ pabulū asinis
ꝓbuit: ac poſtq; lauerūt pedes suos re-
cepit eos in cōuiuiū. Illis epulātibꝰ et
poſt laborē ītneris cibo ⁊ potu refici-
entibꝰ cognouerūt viri ciuitatis illi⁹
filij belial id ē ablq; iugo: ⁊ circūdāte⁹
domū senis fores pulsare ceperūt cla-
mātes ad dūm dom⁹ atq; dicētes. E-
duc virū ⁊ ingressus est domū tuā: ut
abutamur eo. Egressusq; ē ad eos se-
nex ⁊ ait. Nolite fres nolite facere ma-
lū hoc: ⁊a ingressus ē hō hospitiū
meū: ⁊ nolite ab hac stultitia. Habeo
filiā virginē ⁊ hic hō habet cōcubi-
nā: educā eas ad vos ut humilietis e-
as ⁊ vīam libidinē cōpleatis: tātū ob-
secro ne tm⁹ hoc cōtra naturā operemi-
ni ī virū. Nolebāt acquiescere hūanis
illi⁹. Ꝺū cernēs homo adduxit ad eo⁹
cōcubinā suā: ⁊ eis tradidit illudendā.
Quā cū tota nocte abusi essēt: dimise-
rūt eā mane. At mulier recedēdis tene-
bris venit ad ostium dom⁹ vbi mane-
bat dūs suus: ⁊ ibi corruit. Mane fa-
cto surrexit hō⁹ et aperuit ostiū ut re-
tā ꝛepleret viā: ⁊ ecce mulier cubina et⁹ iace-
bat ante ostiū ꝑcussis ī limine manibꝰ.
Cui ille puās eā quiescere loquebat.
Surge ut ābulem⁹. Qua nichil respō-
dēte intelligēs ꝙ erat mortua tulit eā
et imposuit asino: reūsusq; ē ī domū su-
am. Quā cū esset ingressus arripuit
gladiū: ⁊ cadauer vxoris cū ossibus suis
in duodecī partes ac tructa ꝺiuīs misit

in oēs tribus isrl. Ꝺū cū vidissent
singli cōclamabāt. Nūq; res talis fa-
cta ē in isrl ex eo die quo ascenderunt
patres nostri de egipto usq; ī presens
tempus. Ferte sententiam: et in cōmu-
ne decernite quid facto op⁹ sit. ¶ xx.

Egressi itaq; sūt oēs filij isrl ⁊
pariter cōgregati ⁊si vir vn⁹ de
dan usq; berlabee ⁊ terra galaad ad d⁹-
minū ī maspha: oēs ꝙ ā guli ꝓlio
et cūcte tribꝰ isrl in ecclīā ꝑpli dei cōue-
nerūt ꝛ̄dringēta milia pedituꝫ pugna-
tor⁹. Nec latuit filios bēiamin: q̄ ascē-
dissēt filij isrl in maspha. Interrogatus
q; leuita marit⁹ mulieris interfecte qua-
modo tātū scel⁹ gestū esset respōdit.
Veni ī gabaa bēiamin cū vxore mea:
illucq; dūxi. Et ecce homines ciuitat⁹
illi⁹ circūdederūt nocte domū ī qua ma-
nebā volētes me occidere: ⁊ vxorē meā
incredibili furore libidinis vexāres: ita
mortua ē. Quā arreptā in frusta
concidi: misiq; partes ī oēs finibꝰ
possessionis vre: q̄a nūq; tātū nefas et
tā grāde piaculū factū ē in isrl. Adeste
oēs filij isrl: decernite ꝙd facere debe-
atis. Stātesq; oēs ꝓuis et ēq⁹ vni⁹ ho-
minis sermone respōdit. Nō recedem⁹
in tabernacla nra: nec suā quisquā in-
trabit domū: sed hoc ꝺra gabaa in cō-
mune faciem⁹. Decē viri eligāt̄ e cenū
ex oībꝰ tribubꝰ isrl et cēū de mille et
mille de decē milibus ut cōpetit ex-
ercitui cibaria: ⁊ possim⁹ pugnare ꝺra
gabaa beniamin: ⁊ reddere ei ꝓ facto
q̄ meruit. Conuenitq; omnis⁹ isrl ad
ciuitatē ēq⁹ homo vn⁹ eadē mēte vno
ex cōsilio: ⁊ miserūt nūcios ad oēm
tribū beniamin q̄ dicerēt. Cur tātū ne-
fas ī vobis repertū ē? Tradite homines
de gabaa q̄ hoc flagitiū perpetrāsse ut
moriant̄: et auferat̄ malū de isrl. Qui

noluerūt fratrū suoꝝ filioꝝ isrl audire
mādatū: sed ex ciuitatibus vrbibus q̄ sortis
sue erāt cōuenerūt ī gabaa ut illis fe-
rēt auxiliū: ⁊ ꝺra tribū ꝙbus isrl
dimicarēt. Inuentiq; sūt viginiquiq;
milia de beniamin educentiū gladiū
preter habitatores gabaa q̄ septingenti
erant viri fortissimi ita finistra ut de-
xtra ꝙliantes: et sic fundis lapides ad
crīē iactēs ut capillū q̄ nō posset percuere
re: ⁊ nequaq; ī aliquā partē ictus lapi-
dis deferret. Virorū q̄ isrl ablq; filijs
beniamin inuenta sūt quadrīgēta mi-
lia educentiū gladios ⁊ paratorū ad
pugnā: qui surgētes venerūt in domū
dei ꝭ ē in silo: cōsuluerūtq; dūm atq;
dixerūt. Quis erit in exercitu nō prin-
ceps certaminis ꝺra filios bēiamin?
Quibꝰ respondit dūs. Judas sit dux
vester. Statimq; filij isrl surgētes ma-
ne castrametati sūt iuxta gabaa: et in-
de ꝓdētes ad pugnā ꝺra bēiamin-
urbē oppugnare ceperūt. Egressiq; filij
beniamin de gabaa: occiderūt de filijs
isrl die illa viginiduo milia virorum.
Rursū filij isrl ⁊ fortitudine ⁊ numero
cōfidētes in eodē loco in quo pri⁹ cer-
tauerūt acie direxerūt: ita tamē ut pri⁹
ascenderēt et flerēt corā dūo usq; ad no-
ctem: cōsuleāq; eū ⁊ dicerēt. Debeo ul-
tra ꝓdere ad dimicandū ꝺra filios
beniamin fres meos an non? Quibꝰ
ille respōdit. Ascendite ad eos: ⁊ inite
certamē. Cūq; filij isrl altera die cōtra
filios beniamin ad ꝓlium ꝓcessissent: e-
ruperūt filij bēiamin de portis gabaa:
et occurrētes eis rāta ī illos rede ⁊acha-
ti sūt: ut decē ⁊ octo milia virorū eoꝝ-
dem gladiū ꝑtemerent. Quo ꝺbreu
oēs filij isrl venerūt in domū dei: et
sedētes flebāt corā dūo. Jeiunauerūt
q; die usq; ad vesperam:
et obtulerunt ei holocausta atq; pacifi-
cas victimas: et super statu suo inter-
rogauerūt. Eo tempore ibi erat archa fe-
deris dūi: et phinees filij eleazari filij
aaron prepositi dom⁹. Cōsuluerunt
igit̄ dūm atq; dixerūt. Egre ultra debe-
mus ad pugnā ꝺra filios beniamin
fratres nros an quiescere? Quibꝰ ait
dūs. Ascendite. Eras enī tradā eos in
man⁹ vras. Posuerūtq; filij isrl insidi-
as p circuitū vrbis gabaa: ⁊ tercia vice
sicut prius ⁊ bis ꝺra bēiamin egressi
produxerūt. Sed ⁊ filij beniamin au-
dacter ruperūt de ciuitate: et fugientes
adūsarios cōgius ꝙsequi sunt: ita ut
vulnerarēt ex eis sicut primo die et secū-
do: ⁊ crederēt ꝙ duas semitas ceterent⁹
terga quaꝝ una ferebat in bethel et al-
tera in gabaa: atq; ꝓtinuerunt vrbīca
circuire viros. Putauerūt enī solito eo⁹
more cedere. Qui fugā arte simulātes
inierūt cōsiliū ut abstraherēt eos de ci-
uitate: et ipsi fugientes ad supradicta⁹
semitas ꝺducerēt. Oēs itaq; filij isrl
surgentes de sedibꝰ suis cecidērūt ari-
em in loco q̄ vocat baalthamar: insi-
die aūt q̄ circa urbē erāt paulatim se
aperire cepērūt et ab occidētali urbis
parte prodire. Sed et alia decē milia
virorū de vniuerso isrl habitatores urbi⁹
ad certamina nuncupabāt: ingrauatū
q; ē bellū cōtra filios beniamin: ⁊ non
intellexerūt q⁹ ex oīm parte illi⁹ instaret
interit⁹. Percussitq; eos dūs ī cōspectu
filioꝝ isrl: ⁊ interfecerūt ex illis in illo die
viginiquiq; milia ⁊ centū viros oēs
bellatores et educentes gladium. Filij
aūt beniamin cum se inferiores esse vi-
dissent cepērūt fugere. Ꝺū cernētes filij
isrl dederunt eis ad fugiendū locū: ut
ad ꝓparatas insidias ꝺuenirēt quas
iuxta urbem ꝓtenderāt. Qui cum cepīe

de latibulis surrexissent et beniamin
terga cedentibus dare: ingressi sunt ciuitatē
et puluerēt eam ī ore gladij. Signū
aūt dederāt filij isrl hijs quos in insi-
dijs collocauerāt: et postq urbē reple-
uerat ignē accenderent: ut ascendente in
altū fumo capta urbem demōstrarēt.
Quod cū cernerent filij isrl in ipa cer-
mine positi · putauerūt eā filij beniā-
min eos fugere et instantius psequē-
bantur: cēlis de egressu eoz nigrā vi-
ris: et viderūt quasi columnā fumi de
ciuitate cōscendere: beniamin quoq; re-
spiciens retro cū capā cernerent ciuita-
tem et flāmas in sublime ferri: qui pri-
us simulauerāt fugā · uersa facie forti-
us resistebāt. Quod cū vidissent filij
beniamin in fugā uersi sunt: ad uiā
deserti ire cepērūt: illuc quoq; eos ad-
uersarijs plequentibus. Sed et hijs qui
urbē succenderāt occurrerunt eis: atq;
ita factū est ut ex utraq; parte ab hosti-
bus cederent: nec erat ulla requies mo-
rientiū. Cecidērūt atq; pstrati sunt ad
orientalē plagam urbis gabaa. Fue-
runt aūt qui in eodē loco interēti sunt
decem et octo milia uiroz: oēs robu-
stissimi pugnatores. Quod cum vidis-
sent qui remanserant de beniamin fuge-
rūt in solitudinē: et pergebāt ad petrā
q̄ vocabulū est remmon. In illa q̄
fuga palantes et in diuersa tendētes
occiderūt quīq; milia virōz. Et cum
ultra tenderēt persequi sunt eos: et inter-
fecerūt etiam alia duo milia. Et sic fa-
ctum est ut oēs qui ceciderāt de beni-
amin ī diuīs locis essēt uigintiquīq;
milia pugnatores ad bella promptis-
simi. Remanserūt itaq; de tāt̄ numero
beniamin qui euadere potuerunt et fu-
gere in solitudinē ierēt: sedentq; in
petra remmon mensibus quatuor.

Regressi aūt filij isrl oēs reliquias ri-
uulis a vicꝰ usq; ad iumēta gladio
pusserūt: ciuitatesq; urbes ī vicos bēa-
min voraz flāma cōsumpsit. xxj
urauerāt quoq; filij isrl in malpha: a
dixerūt. Nullus nostrum dabit filijs
beniamin de filiabz suis uxorem. Ve-
nerūtq; omnes ad domū dei in silo: a
in cōspectu eius sedentes usq; ad uesp-
ram leuauerunt uocem: a magno ulu-
latu repetūt flere dicentes. Quare dñe
deus isrl factū est hoc malū in popu-
lo tuo: ut hodie una tribus auferetur
ex nobis? Altera aūt die diluculo cō-
surgentes extruxerūt altare: obtulerūt
ibi holocausta et pacificas victimas:
et dixerūt. Quis non ascendit in exerci-
tum dñi de uniūsis tribubus israhel?
Grandi enī iuramēto se cōstrinxerant
cū essent in malpha · interfici eos qui
defuissent: ducēsq; peremptis filij isra-
hel sup fratri suo beniamin egerūt di-
cere. Ablata est tribus una de isrl. Un-
de uxores accipient? Omnes enī in cō-
mune iurauimus non daturos nos
hijs filias nostras. Idcirco dixerunt.
Quis est de uniuersis tribubz israhel
qui non ascendit ad dominū in mal-
pha? Et ecce inuēti sunt habitatores
iabis galaad in illo egressu non fuis-
se. Eo quoq; tempore cū essent in silo
nullꝰ ex eis ibi repertus est. Misertus
itaq; decē milia uiroz robustissimos:
et precepērūt eis. Ite et percutite habita-
tores iabis galaad ī ore gladij · tam
uxores quā parulos eoz: et hoc erit
quod obseruare debebitis. Omne ge-
neris masculini et mulieres que cognu-
erūt viros interficite: uirgines reser-
ate. Inuente sunt de iabis galaad qua-
dringente uirgines que nescierūt uiri
thorum: et adduxerant eas ad castra

in silo in terrā chanaan. Misereuntq;
nūciis ad filios bēamin qui erāt in
petra rēmon: et locuti sunt eis ut eos sus-
ciperēt ī pace. Venerūtq; filij bēiamin
in illo tempore: et date sunt eis uxores de
filiabz iabis galaad: alias aūt non
reppererūt quas simili modo tradereut.
Uniuersusq; isrl valde doluit: et egit
penitentiā sup interfectione unius tribz
ex isrl: dixeruntq; maiores natu. Quid
faciemus reliquis qui nō acceperunt
uxores? Oēs in beniamin femine
concisecunt: et magna nobis cura in-
gruit: studio prouidendum est: ne
una tribus deleatur ex isrl. Filias enim
nostras eis dare nō possumus cōstricti
iuramento et maledictione qua dixi-
mus: maledict? qui dederit de filiabz
suis uxorem beniamin. Locutusq; con-
silium: atq; dixerūt. Ecce solēnitas dñi
est in silo annūsaria · que sita est ad
septentrionē urbis bethel: ad orienta-
lem plagā uie que de bethel tendit ad
sychimā: a ad meridiem oppidi lebona.
Precepērūtq; filijs beniamin atq; di-
xerūt. Ite: et latitate in uineis. Cumq;
uideritis filias silo ad ducendas cho-
ros ex more predere: exite repente de ui-
neis et rapite ex eis singuli uxores sin-
gulas: et pergite in terram beniamin.
Cūq; uenerint patres earū ac fratres: a
aduersū uos queri ceperint atq; iurga-
ri: dicem⁹ eis. Misereminī eoz. Sō enī
rapuerūt eas iure bellāciū atq; victoz:
sed rogantibz ut acciperēt nō dedistis:
et a vrā parte peccū est. Fecerūtq; filij bē-
iamin ut sibi fuerat imperatū: a iuxta
numerū suū rapuerūt sibi de hijs que
ducebāt choros uxores singulas: abi-
eruntq; in possessionē suā edificantes
urbes et habitāres in eis. Filij quoq;
israhel reūsi sunt p tribus et familias

in tabernacla sua. In diebus illis nō
erat rex in israhel: sed unusquisq; qđ si-
bi rectum uidebatur hoc faciebat. Ex-
plicit liber Judicum. Incipit liber Ruth. j.
In diebus unius iudicis quādo iudi-
ces preerant facta est fames in terra. Ab-
iit ergo homo de bethleem iuda · ut
peregrinaretur in regione moabitide:
cū uxore sua ac duobus liberis. Ipse ve-
rabāt elimelech: a uxor eius noemi · et
duo filij altere maalon: a alter chelion:
ephrathei de bethleem iuda. Ingressiq; re-
gionem moabitidem morabāt ibi.
Et mortuꝰ est elimelech marius noe-
mi: remansitq; ipa cū filijs. Qui accepe-
runt uxores moabitidas: quaz una
vocabāt orpha: alteraq; ruth. Man-
serūtq; ibi decem annis: et ambo mor-
tui sunt maalon videlicet: a chelion: re-
mansitq; mulier orbata duobus liberis
ac marito. Et surrexit ut in patriā per-
geret cum uxoraq; nuru sua de regione
moabitide. Audierat enī q̄ respexisset
dñs plm suum: a dedisset eis escas. Eg-
ressa est itaq; de loco peregrinationis
sue cū uxoraq; nuru: et iam in uia reuer-
tendi posita in terrā iude: dixit ad eas.
Ite in domū matris uestre. Faciat vo-
biscū dñs misericordiā: sicut fecistis cū
mortuis: a mecū. Det vobis inuenire
requiē in domibz virorū quos sortieu-
re estis. Et osculata est eas. Que eleua-
ta uoce flere cepērūt: a dicere. Tecū pergem⁹
ad plm tuum. Quibz illa respō-
dit. Reuertimini filie mi. Cur venitis
mecū? Num ultra habebo filios in ute-
ro meo: ut viriꝰ ex me sperare possitis?
Reuertimini filie mi: a abite. Iam enī
senectute confecta sum: nec apta vincu-
lo coniugali. Etiā si posssem hac nocte
cōcipere: a parere filios: si eos expectare
uelitis donec crescāt: annos puberatis

impleãr: ante teipis uecule ẽꝫ nubatis.
Nolite quelo filie mi: quia uestra angustia magis me premit: q egrella est manus dñi cõtra me. Eleuata igitur uoce rursũ flere cepũr. Orpha osculata est socrũ ac reũsa: ruth adhesit socrui sue. Cui dixit noemi. Ecce reuersa est cognata tua ad pplm suũ et ad deos suos: vade cũ ea. Que respõdit. Ne aduersemis michi: ut relinquã te et abeam. Quocũq; perexeris pregã: et ubi morata fueris q ego pariter morabr. Populus tuꝰ pplꝰ meus: q deus tuus deꝰ meus. Que te terra susceperit moriemẽ in ea moriar: ibiq; locũ accipiã sepulture. Hec michi faciat deus et hec addat: si non sola mors mea et separauerit. Videns ergo noemi q obstinato ruth animo decreuisset secũ pgere: adversari noluit: nec ad suos ultra reditum psuadre. Proceditq; iunt simul: et uenerunt in bethleem. Quibs urbem ingressis velox apud cũctos fama pcrebruit: dicebãtq; mlieres. Hec est illa noemi. Quibs ait. Ne vocetis me noemi id est pulcrã: sed vocate me mara id est amarã: qa amaritudine valde repleuit me omnipotens. Egressa sũ pleta: et vacuã reduxit me dñs. Cur ergo vocatis me noemi quam dominus humiliauit: et afflxit omnipotens? Venit ergo noemi cum ruth moabite nuru sua de terra peregrinationis sue: ac reuersa est in bethleẽ quãdo primum ordea metebantur. ¶

Erat aũt viro elimelech ꝛ sanguineus: homo potens et magnaq opũ nomine booz. Dixitq; ruth moabites ad socrũ suã. Si iubes vadã i agrũ et colligã spicas q̃ fugerint manꝰ metentiũ: ubicũq; clemẽtis in me paterfamilias reppereo gratiã. Cui illa respondit. Vade filia mi. Abiit itaq; et colligebat spicas post tergа metentiũ. Accidit aũt ut ager ille ꝛ haberet q̃minũ nomine booz: q̃ erat de cognatione elimelech. Et ecce ipse veniebat de bethleem: dixitq; messoribus. Dominꝰ vobiscum. Qui respondẽtes ei. Benedicat tibi dñs. Dixitq; booz puero ꝑ messoribus preerat. Cuiꝰ est hec puella? Cui respondit. Hec est moabites q̃ venit cũ noemi de regione moabitide: q rogauit ut spicas colligere possemus: et manentes sequẽs messorũ vestigia. Et de mane usq; nũc stat in agro: et nec ad momentũ quidem domum reuersa est. Et ait booz ad ruth. Audi filia. Ne vadas in alterũ agrũ ad colligendũ nec recedas ab hoc loco: sed iungere puellis meis: q ubi messuerint sequere. Mandaui enim pueris meis ut nemo molestus sit tibi: sed etiam si sitieris vade ad sarcinulas q bibe aquas de quibs q pueri mei bibũt. Que cadens in faciem suã et adorãs sup terram: dixit ad eũ. Unde hoc michi ut inuenirem gratiã ante oculos tuos: et nosse me dignareris peregrinã mulierem? Cui ille respondit. Nunciata sunt michi omnia que fecisti socrui tue post mortem viri tui: et ꝙ reliqueris parentes tuos q terrã in qua nata es: q venieris ad pplm quẽ antea nesciebas. Reddat tibi dñs pro opere tuo: et plenam mercedẽ recipias a dño deo isrl ad quẽ venisti: q sub cuius cõfugisti alas. Que ait. Inueni gratiã apud oculos tuos dñe mi: qui cõsolatus es me et locutus es ad cor ancille tue: que nõ sum similis uni? puellarũ tuarꝰ. Dixitq; ad eã booz. Quando hora vescendi fuerit veni huc q comede panem: q intinge buccellam tuam in aceto. Sedit itaq; ad

messorũ latus et porrexit polentam sibi: comeditq; et saturata est: et tulit reliquias. Atq; inde surrexit: ut spicas ꝛ more colligeret. Precepit aũt booz puerꝭ suis dicens. Etiam si vobiscũ metere voluerit ne prohibeatis eã: et de vris quoq; manipulis proicite de industria et remanere permittite ut ablq; rubore colligat: et colligentem nemo corripiat. Collegit ergo in agro usq; ad vesperam: et que collegerat virga cedens q excutiens inuenit ordei quasi ephi mensurã id est tres modios: quos portans rediit in ciuitatẽ et ostendit socrui sue. Insuꝑ protulit et dedit ei de reliquijs sibi sui quo saturata fuerat. Dixitq; ei socrus sua. Ubi hodie collegisti? Et ubi fecisti opus? Sit benedictus qui misertus est tui. Indicauitq; ei apud quem esset operata: et nomen dixit uiri ꝙ booz vocaretur. Cui respondit noemi. Benedictus sit a dño: quoniã eandem gratiam quã prebuerat viuis seruauit et mortuis. Rursumq; ait. Propinquus noster ẽ homo. Et ruth hoc quoq; inquit preceptit michi: ut tamdiu messoribus meis iungerer donec omnes segetes meterentur. Cui dixit socrus. Melius est filia mi ut cum puellis ei? egreas ad metendum: ne in alterno agro quispiam resistat tibi. Juncta est itaq; puellis booz: et tãdiu cũ eis messuit donec ordea et tritica in horreis conderentur. ¶

Postq; aũt reuersa est ad socrum suam: audiuit ab ea. Filia mi quietem tibi requiemq; prouidebo ut bene sit tibi. Booz iste cuiꝰ puellis in agro iunctа es propinquꝰ noster est: et hac nocte aream ordei ventilat. Lauare igitur et ungere: et induere cultioribus vestimẽtis: et descende in aream.

Non te videat homo: donec finem prandij finierit. Quando autẽ ierit ad dormiendũ: nota locũ in quo dormiat. Veniesq; et discooperies pallii quo operitur a parte pedum: et proicies te et ibi iacebis. Ipse aũt dicet tibi quid agere debeas. Que respõdit. Quicqd preceperis faciam. Descendensq; in aream: et fecit omnia que sibi imperauerat socrus. Cũq; comedisset booz et bibisset: et factus esset hilarior: - isseq; ad dormiendũ iuxta acerui manipulorum venit absconditq; et discooperto a pedibs eius pallio se proiecit. Et ecce nocte iam media expauit homo et conturbatus est: uidensq; mulierem iacentem ad pedes suos et ait illi. Que es? Illaq; respondit. Ego sum ruth ancilla tua. Expande pallium tuũ sup famulam tuã: quia propinquꝰ es. Et ille benedicta inquit es a dño filia: et priorem misericordiam posteriori superaſti: quia non es secuta iuuenes pauperes siue diuites. Fiat ergo mercedes: sed quicquid dixeris michi faciã tibi. Scit enim omnis populꝰ qui habitat intra portas urbis mee mulierem te esse virtutis. Nec admiror me propinquũ: sed ẽ alius me propinquior. Quiesce hac nocte: et facto mane si te voluerit propinquitatis iure retinere bene recta est: sin autem ille noluerit: ego te absq; ulla dubitatione suscipiam: viuit dominꝰ. Dormi usq; mane. Dormiuit itaq; ad pedes eius usq; ad nocte ablcessum. Surrexit itaq; ãequã homines se cognoscerent mutuo: q dixit booz. Caue ne quis nouerit ꝙ huc veneris. Et rursum: expande inquit pallium tuũ quo operiris: et tene utraq; manu. Qua extendẽte q tenente: mẽsus est sex modios ordei et posuit super eã.

Que portans ingressa est ciuitatē: et
uit ad socrū suā. Que dixit ei. Quid
egisti filia? Narrauitq; ei oīa q̄ sibi
fecisset homo. Et ait. Ecce seq̄ modio⁹
ordei dedit michi: dixitq; nolo uacuā te
reuerti ad socrū nram. Dixitq; noemi.
Expecta filia donec uideam⁹ quē res ex-
itū habeat. Nesq; enī cessabit homo:
nisi cōpleuerit qđ locutus est.

Ascendit ergo booz ad portam: et
sedit ibi. Cūq; uidisset p̄pinquū
p̄eterire de quo prius sermo habitus
est: dixit ad eū. Declina paulisper: et se-
de hic: uocās eū nomine suo. Qui di-
uertit et sedit. Tollēs aūt booz decem
uiros de seniorib⁹ ciuitatis dixit ad e-
os. Sedete hic. Quibus residētibus lo-
cut⁹ est ad p̄pinquū. Partē agri q̄s
nūc elimelech uendet noemi q̄ reuisa est
de regione moabitide: qđ audire te uo-
lui et tibi dicere cora rūctis habitanti-
bus et maioribus populi mei. Si uis
possidere iure p̄pinquitatis eme: si p̄ui-
deris aūt displicere tibi. hortigm̄ indi-
ca michi ut sciā qđ facere debeā. Nullus
enī est p̄ter te q̄ possideat: et me qui se-
cūdus sū. Ille respōdit. Ego
agrū emā. Cui dixit booz. Quādo eme-
ris agrū de manu noemi: et ruth mo-
abitidē q̄ uxor defuncti fuit debes acci-
pere: ut suscites nomē p̄pinqui tui in he-
reditate sua. Quo respōdit. Cedo iure
propinquitatis. Soluo enī posteritatē
familie mee delere debeo. Tu meo uere
priuilegio: quo me libēter carere p̄fite-
or. Hic aūt erat mos ānāquis in israhel
inter p̄pinquos: ut si quādo alter al-
teri suo iure cedebat: ut esset firma con-
cessio soluebat homo calciamentum
suum: et dabat proximo suo. Hoc
erat testimonium cessionis in isrl. Di-
xit ergo propinquo suo booz. Tolle
calciamentū. Qđ statim soluit de pe-
de suo. At ille maioribus natu et uniuer-
sis p̄sentibus uos inquit estis hodie te
possedisse oīa q̄ fuerūt elimelech et
chelion et maalon tradam noemi:
ruth moabitidē uxorē maalon in m̄-
monū sumpserim ut suscitē nomē de-
functi in hereditate sua: ne uocabulū
eius de familia sua ac fratribus et p̄lo
deleatur. Vos inquā huius rei testes e-
stis. Respondit oīis p̄s qui erat in
porta: et maiores natu. Nos testes su-
mus. Faciat dns hāc mulierē q̄ ingre-
dit domū tuā sicut rachel: et lyam que
edificauerūt domū israel: ut sis exemplū
uirtutis in effrata et habeat celebre no-
men in bethleem. Fiatq; domus tua sic-
ut domus phares quē thamar pepe-
rit iude: de semine q̄s tibi dederit dns
ex hac puella. Tulit ergo booz ruth et
accepit uxorem: ingressusq; est ad eā:
dedit illi dns ut cōciperet et parere fili-
um. Dixerūtq; mulieres ad noemi. Be-
nedict⁹ dns qui nō tē passus ut deficer
et successor familie tue: et uocabit⁹ no-
men ei⁹ in isrl: et habeas q̄ cōsoletur a-
nimā tuā et enutriat senectutē. De nru-
mq; nus uas⁹ tē q̄ te diligit: et mlto tibi
melior est: quam si septem haberes fili-
os. Susceptumq; noemi puerum po-
suit in sinu suo: et nutricis ac gerule
fungebatur officio. Vicine aūt mulie-
res congratulantes ei et dicentes nat⁹
est filius noemi: uocauerunt nomen
eius obed. Ipse est pater yesai patris da-
uid. Iste sunt generationes phares.
Phares genuit esrom. Esrom genuit
aram: aram genuit aminadab. A-
minadab genuit naasson: naasson ge-
nuit salmon. Salmon genuit booz.
booz genuit obed. Obed genuit yesai.
yesai genuit dauid. Explicit liber Ruth.

Incipit prologus in libros regum.

Triginta duas litteras esse
apud hebreos: syrorū q̄
lingua: et chaldeoꝝ constat:
q̄ hebree magna ex parte
similis est. Nā et ipsi viginti duo elementa
hūr: eodē sono: sed diuersis caracteribus.
Samaritanū etiā pentateuchū moysi
totidē lr̄is scribūt: figuris tamen et
apicibus discrepātes. Tantiq; ē hebdrā
scribā legisq; doctor: post captā ihero-
solimā: et in transmigrationē populi sub
zorobabel: alias esdrā repetisse: quib⁹
nūc uātū: cū ad illud usq; tempus: ide
samaritanorū et hebreorū caracteres
fuerint. In libro quoq; numerorū: hec
tabe supputatio: ubi leuitaꝝ ac sacerdotū
census: mistice ostenditur: et nomē dñi
tetragrammaton: i quibusdam grecis
uoluminibus: usq; hodie: ānis cccclxxii
lr̄is scribat⁹. Sed et psalmi. xxxvi⁹. et
xl⁹. et xli⁹. et xcviii⁹. et cxliii⁹. finiti di-
uerso scribant metro: tamē et iuxta nu-
meri ordinē alphabeto. Et in threnis la-
mentationū: et oratio eius: salomonis
q̄ in fine p̄uerbia: ab eo loco i quo ait.
Mulierem fortē quis inueniet: eisdem
alphabetis ul⁹ ad sexaginta duos supputant.
Porro quinq; lr̄e duplices apud he-
breos sūt: caph: mem: nun: phe: sade.
Aliter nā scribūt p̄ has: p̄apia me-
diacresq; ubiq;: aliter finales. Unde et
quīq; a plerisq; libri duplices existimāt:
samuel: malachyas: dabreyamin: hel-
dras: threnias cū osee: amos: q̄ uidētur
propriis finib⁹ terminos suos. Quō igit̄ viginti duo e-
lementa lr̄. p q̄ scribim⁹ hebraice oīa
q̄cūq; loquimur: et cotidiana uox hūana
cōtexit: ita viginti duo uolumina sup-
putant: quibus q̄si trib⁹ et egredient⁹ i de-
doctrina tenera adhuc et lactans: uīa
iuuēt erudit⁹ instituit. Primus apud eos
liber: uocat⁹ breisith: quē nos genesim
dicim⁹. Secūs elleleimoth: qui exodus
appellat⁹. Tertius uaiecra: id ē leuitic⁹.
Quartus uaedabar: quē numeros voca-
mus. Quint⁹ elleaddabarim: q̄ deutero-
miū cognomināt⁹. Istis lr̄ē quinq; libri moysi:
quos q̄rie thorach id ē legē appellāt.
Secūm q̄phaz ordine nāuīt: et incipi-
unt a ihesu filio naue: qui apud illos
iosue bennun dicit⁹. Deinde subnexūt
sopthym id est iudicū libz: et in eisdem
cōpingūt ruth: quia in diebus iudicū:
tā ei⁹ narrat⁹ historia. Tertius sequī-
tur samuel: quem nos regnoꝝ primū et
secm dicim⁹. Quartus malachim id ē
regū: q̄ tertio et primo regnoꝝ volumie
cōnexuit. Mistic⁹ est multo malachi
id ē regū: cum malacoth id est regnoꝝ
dicit. Nō enī multaꝝ gentiū describit
regna: sed unius israhelitici populi: q̄ tribus
duodecim cōtinet. Quint⁹ ē ysaias. Sext⁹
ihezechias. Septimus ezechiel. Octa-
uus: liber duodecim p̄phaz: q̄ apud illos
uocat⁹ thareasra. Tertius ordo: agiogr̄a-
pha possidet. Et primus liber incipit ab
iob. Secūs a dauid: quē quinq; inscrip-
tionibus: et uno psalmoꝝ uoluīe cōpre-
dunt. Tertius ē salomon: tres libros
habens: p̄uerbia: q̄ illi parabolas id
ē malloth appellant: quartus ecclesiaſten
id est coheleth: quint⁹ ē cantic⁹ cantico-
rū: quē uulgo sirasirim p̄notāt. Sext⁹ ē
danihel. Septimus dabreyamin id ē uer-
boꝝ: q̄ significātius etiā nonnulli tocius
diuine historie possum⁹ appellare: q̄
liber apud nos: paralipomenon p̄mus
et secūs inscribit. Octauus hesdras: q̄ et
ipse liber apud grecos et latinos i duos

libros diuisus ē. Nonus ybber. Anz
ita fuit prior veteris legis libri viginti
duo: id ē moysi quinq; et prophaz octo:
agiographa ē phoz nouē. Quamq; nōnulli
ruth. & cinoth inter agiographa scrip-
turā. & hos libros i suo puto numero
supputādos: ac p hoc esse priscę legis
libros viginti quatuor quos sub nume-
ro viginti quatuor senioz. apocalipsis
iohis inducit. adorantes agnū. et co-
ronas suas ꝓ bratis vitreis offerēte:
stantibꝫ vero ꝙ ore afatibꝫ oculatis
aure et vere id ē in ꝓcessu. & in futuz
respicientibꝫ. et indefessa voce clamā-
bus. sanctus. sctus. sctus dñs deus omni-
potens. qui erat. & qui est. & qui venturꝰ
est. Hinc prologus scripturaz quasi ga-
leatū principiū. omnibꝫ libris quos de
hebreo ītuꝰ i latinū cōuertere potest:
ut scire valeam? quicqd extra hos est.
inter apocrapha ē ponendū. Igitur
sapia q̄ vulgo salomonis inscribit. et
ihu filij sirach lib. & iudith. & thobias.
& pastor nō sunt i canone. Machabeoz
ꝓmū librū. hebraicū reperi. Secūs grecꝰ
ē: qđ et ipa phrasis ꝓbari potest. Que
cū ita se habeāt: obsecro te lector. ne la-
borem meū reprehensione estimes aucq;
quoz. In tplo dei offert unusquisq;
qđ potest. Filij aute et argentū et lapi-
des ꝓciosos: alij bissū et purpuram &
coccū offerūt & iacintū. Nobile bene
agitur: si obtulerim? pelles et rapraz
pilos. Et tamē aplis ꝙmptibilior ora
ōnis magis necessaria indicat. Unde
et rota illa tabernacli pulchritudo. et
p singlas species eccle pōnis futureq;
distinctio pfectis regiē & alicijs: ardore
q; solis. et inuuria ymbriū. ea q̄ utilio-
ra sunt. phibet. Lege ergo ꝓmū samuel.
et malachim meū. Sicut inquā meū.
Quicqd enī rebrius vertendo. & emen-
dando sollicitus. & diligentiuꝰ? emaꝰ?
nem ē. Et cū intelligis qđ antea scribe-
bas. uel intercipi me existimato ī grauꝰ
es: uel paratiorē ī ingratos: quāq;
michi omino alienus nō sim. inuidisse
me quispiā de hebraica veritate. Cer
ī incredulus es. lege grecos quidē et
latinos. & ofer cū hijs opusculis q̄ nup
emendauiꝰ?: & ubicūq; discrepare inter
se uideris. interroga quēlibet hebreoz.
cui magis accommodare debeas fidem:
et si nostra firmauerit. puto qđ cū nō
existimes ꝓfectoraꝰ: ut ī eodē loco meū
silere dignarit. Sed & uos famulas
xpi rogo q̄ dñi discutiatis ꝓfectissima
fide? mirra unguis caput. q̄ nequaq;
saluatorē queritis ī sepulchro. quibꝫ
ia ad prām xpi effudit: ut ora latran-
tes rapas. qui adueniū me rabido ore
deuorāt. et circueūt ciuitatē. aggi in eo
se doctos arbitrant? si alijs detrahāt:
oraōnum vrāz clipeos opponatis.
Ego latens humilitatē meā. illi? semp
sententie recordabor. Dirigā uiā meas: ut nō delinquā ī lingua
mea. Posui oi meo custodiā: cū con-
sisteret peccator aduersū me. Obmutui
et humiliat? sū: & silui de bonis.

Incipit ꝓm? liber regū capitulū ꝓmū

Vir erat unus de ra-
mathaim sophim.
de mōte ephraim:
et nomē ei? helchana. filius ieroboā.
filij heliu. filij thau.
filij suph. ephrateus: & habuit duas uxo-
res: nomē unī anna: et nomen secūde
fenenna. Fueruntq; fenenne filij: anne
autē nō erāt liberi. Et ascendebat vir
ille de ciuitate sua statutis diebꝰ: ut a-
doraret & sacrificare dño exercituū in
silo. Erant autē ibi duo filij heli. ophni
& finees: sacerdotes dñi. Venit ergo dies
& immolauit helchana. deditq; fenenne
uxori sue et cūctis filijs eius et filiabꝰ
partes. Anne autem dedit partē unā
tristis. quia amabat illā. Dñs
autē conclauerat vulua eius. Affligebat
quoq; eā emula eius. & uehemēter an-
gebat: in tantū ut exprobraret ei dñs
conclusisset vulua eius. Sicq; faciebat
p singlos annos. cūq; ascenderet
de ascendebat ad tplū dñi: et sic prouocabat eā.
Porro illa flebat: & nō rapiebat cibū.
Dixit q̄ ei helchana vir suus. Anna
cur fles. & cur nō comedis: & quāobrē
affligit cor tuū? Numq̄d nō ego melior
tibi sū quā decē filij? Surrexit autem
anna: postq; comederat et biberat in
silo. Et heli sacerdote sedente sup sellā
ante postes dom? dñi. ea mente anna
amaro animo. orauit ad dñm flēs
largiter: et votū vouit dicens. Dñe ex-
ercituū si respiciēs videris afflictionem
famule tue. & recordat? mei fueris nec
obliuioni ancille tue dederis? semē tue
sexū virilē. dabo eū dño omnibꝫ diebꝰ
vite eius: et nouacula nō ascendet sup
caput eius. Factū est autē cū illa mul-
tiplicaret ꝓces coram dño: ut heli obser-
uare os eius. Porro anna loquebat
in corde suo. tantūq; labia eius mouē-
bant: & vox penitus nō audiebatur.
Extimauit ergo eam heli ebriosā:
dixitq; ei. Usq;quo ebria eris? Dige
paulisp vinū quo madet. Respondēs
anna. nequaq; inquit dñe mi. Mulier
infelix nimis ego sum: vinūq; et
omne qđ inebriare potest non bibi. sed
effudi animā meā in cōspectu dñi. Ne
reputes ancillā tuā filij belial. quia ex multitudine doloris &
meroris mei locuta sū usq; in presens.
Tunc heli ait ei. Vade in pace. & deus
israel det tibi petitionem tuā quā rogasti
eū. At illa dixit. Inueniat ancilla tua gratiā in oculis tuis. Et abiit
mulier in viā suā & comedit: vultusq;
illi? nō fuit amplius in diuersa mutati.
Et surrexerunt mane. et adorauerunt
coram dño: reuersiq; fuit et venerūt in
domū suā ramatha. Cognouit autē
helchana anna uxorē suā: & recordat?
est eius dñs. Et factū ē post circulū dieꝰ
cōcepit anna & peperit filiū. uocauitq;
nomē eius samuel: eo q̄ a dño petitus
esset eū. Ascendit autē vir ei? helchana
& dom? eius. ut immolaret dño hostiā
solemnē. & votū suū: & anna nō ascen-
dit. Dixit enī viro suo. Non vadam
donec ablactetur infans: et ducā eū ut
appareat ante cōspectū dñi. & maneat
ibi iugiter. Et ait ei helchana vir suus.
Fac quod bonū tibi videtur: et mane
donec ablactes eū. ꝓueniq; ut impleat
dñs verbū suū. Mansit ergo mulier
et lactauit filiū suū: donec ablactaret
eū a lacte. Et adduxit eū secū post-
q̄ ablactauerat in vitulis tribꝰ et tribꝰ mo-
dijs farine & āphora vini: & adduxit
eū ad domū dñi in silo. Puer autem
erat adhuc infantulus. Et immolaue-
runt vitulū. et obtulerūt puerū heli. Et
ait anna. Obsecro mi dñe. vivit aīa
tua dñe. Ego sum illa mulier que steti
coram te hic. orans dñm pro puero isto.
Orauit: et dedit michi dñs petitionem
meā quā postulaui eū. Idcirco et ego

romodauit eũ dño: cũctis diebꝫ quibꝫ fuit accomodat⁹ dño. Et adorauerũt ibi dñm. Et adorauit anna ⁊ ait.

Exultauit cor meũ in dño: et exaltatũ est cornu meũ in deo meo. Dilatatũ ẽ os meũ sup inimicos meos: quia lętata sũ in salutari tuo. ſ Nõ est sctus ut ẽ dñs. neqꝫ mũ ẽ alius extra te: ⁊ nõ est fortis sicut deus noster. ſ Nolite multiplicare loqui sublimia: gloriantes. Recedãt uetera de ore uestro: quia deus sciẽciarꝝ dñs⁹ est: et ipsi ꝓparant cogitatiões. Arcus fortiũ superat⁹ ẽ: et infirmi accincti sũt robore. Saturati pus ꝓ panibꝫ se locauerũt: et famelici saturati sũt. Donec sterilis peperit plurimos: et que multos habebat filios infirmata est. Dñs mortificat ⁊ uiuificat: deducit ad inferos ⁊ reducit. Dñs pauperem facit ⁊ ditat: humiliat ⁊ sublleuat. Suscitat de puluere egenũ: et de stercore eleuat pauperem: ut sedeat cũ principibus: ⁊ solium gle teneat. Dñi enĩ sũt cardines terre: et posuit sup eos orbem. Pedes sõꝝ suoꝝ seruabit: ⁊ impij in tenebris conticescent: quia non in fortitudine sua roborabit⁹ uir. Dñm formidabũt aduersarij ei⁹: ⁊ sup ipos in celis tonabit. Dñs iudicabit fines terre: et dabit imperium regi suo: et sublimabit cornu xpi sui. Et abiit helchana in ramatha in domũ suã. Puer aũt erat ministrat in conspectu dñi: ante faciem heli sacerdotis. Porro filij heli: filij belial: nescientes dñm: neqꝫ officium sacerdotis ad populũ: sed quicũqꝫ immolasset victimã: veniebat puer sacerdotis dũ coquerent carnes: et habebat fuscinulã tridentẽ in manu sua: ⁊ mittebat eã in lebetem uel in caldariã: aut in ollam siue in cacabũ: et omne qd leuabat fuscinula: tollebat sacerdos sibi. Sic faciebant uniuerso isrl: uenientibꝫ in silo. Etiam antequ adoleretur adipe: veniebat puer sacerdotis: ⁊ dicebat immolanti. Da michi carnẽ: ut coquã sacerdoti. Non enĩ accipiam a te carnem crudam: sed cocta. Dicebatqꝫ illi immolans. Incendatur primũ iuxta morẽ hodie adeps: et tolle tibi quantũcũqꝫ desiderat aia tua. Qui rñdens aiebat ei. Modo modo. Nunc enĩ dabis: alioquin tollã ui. Erat ergo peccatum puerorꝫ grande nimis coram dño: quia retrahebãt homines sacrificiũ dñi. Samuel autẽ ministrabat ante faciẽ dñi puer accinct⁹ ephor lineo. Et tunicã paruã faciebat ei mater sua: quam afferebat statutis diebus ascendens cum uiro suo: ut immolaret hostiã solemnem ⁊ uotũ suũ. Et benedixit heli helchane ⁊ uxori eius: dixitqꝫ ei. Reddat tibi dñs semen de muliere hac: pro fenore quod commodatũ dño. Et abierũt in locũ suũ. Visitauit ergo dñs annã et cõcepit: ⁊ peperit tres filios et duas filias. Et magnificatus ẽ puer samuel apud dñm. Heli autem erat senex valde: et audiuit omnia que faciebãt filij sui uniuerso isrl: et quomodo dormiebãt cũ mulieribus q̃ obseruabãt ad hostiũ tabernacli: ⁊ dixit eis. Quare facitis res huiusmodi quas ego audio res pessimas ab omi pplo? Nolite filij mei. Non enĩ est bona fama quã ego audio: ut transgredi faciatis pplm dñi. Si peccauerit uir in uirũ placabit ei deus. Si autem in dñm peccauerit uir: quis orabit pro eo? Et nõ audierunt uocem patris sui: quia

uoluit dñs occidere eos. Puer autem samuel proficiebat atqꝫ crescebat: et placebat tam deo qꝫ hominibus. Venit autẽ uir dei ad heli: et ait ad eũ. Hec dicit dñs. Numqd nõ aperte reuelatus sum domui patris tui cũ esset in egipto in domo pharaonis: ⁊ elegi eũ ex omnibus tribubꝫ isrl michi in sacerdotem: ut ascenderet ad altare meũ: ⁊ adoleret michi incensum: ⁊ portaret ephot coram me: et dedi domui patris tui omnia de sacrificijs filiorꝫ isrl. Quare calce abiecistis victimã meã: et munera mea: q̃ precepi ut offerentur in templo: et magis honorasti filios tuos qꝫ me: ut comederetis primicias oĩs sacrificij isrl' ppli mei? ꝓpterea ait dñs deus isrl. Loquens locut⁹ sũ: ut domꝰ tua ⁊ domꝰ patris tui ministraret in cõspectu meo: usqꝫ in sempiternũ. Sed absit hoc a me. Sed quicqꝫ honorificauit me glorificabo eũ: qui autẽ detrahunt mihi erũt ignobiles. Ecce dies uenient: ⁊ obcidam brachiũ tuũ: et brachiũ domꝰ patris tui: ut nõ sit senex in domo tua. Et uidebis emulum tuũ in templo in uniuersis prosperis isrl: et nõ erit senex in domo tua oĩbus diebꝰ. Uerũtamẽ nõ auferã uirum tuum ex te ab altari meo: sed ut deficiant oculi tui: et tabescat aia tua. et pars magna domꝰ tue morietur cũ ad uirilem etatẽ uenerit. Hoc autẽ erit tibi signũ qd ueniet duobus filijs tuis ophni et finees. In die uno morientur ambo. Et suscitabo michi sacerdotem fidelẽ qui iuxta cor meũ ⁊ animã meã faciat: et edificabo ei domũ fidelẽ: et ambulabit coram xpo meo cũctis diebus. Futurus ẽ autẽ: ut quicũqꝫ remanserit in domo tua veniat ut oretur pro eo: et offerat nũmũ argenteum ⁊ tortam panis: dicatqꝫ. Dimitte me obsecro ad unã partem sacerdotalem: ut comedã buccellam panis.

Puer autem samuel ministrabat dño coram heli: et sermo dñi erat pdclus. In diebꝫ illis non erat uisio manifesta. ſ Factũ ẽ ergo in die quadã heli iacebat in lectulo suo: et oculi eius caligauerãt: nec poterat uidẽ lucernã dei antequ extingueret. Samuel autẽ dormiebat i templo dñi: ubi erat archa dei. Et uocauit dñs samuel. Qui respondens ait. Ecce ego. Et cucurrit ad heli: et dixit. Ecce ego. Vocasti enĩ me. Qui dixit. ſ Non uocaui te fili. Reuertere et dormi. Et abiit et dormiuit. Et adiecit dñs rursũ uocare samuel. Consurgensqꝫ samuel abiit ad heli: et dixit. Ecce ego: quia uocasti me. Qui rñdit. ſ Nõ uocaui te fili mi. Reuertere et dormi. Porro samuel nec dũ sciebat dñm: neqꝫ reuelat⁹ fuerat ei sermo dñi. Et adiecit dñs: et uocauit adhuc samuel tertio. Qui surgẽs abiit ad heli: ⁊ ait. Ecce ego: quia uocasti me. Intellexit ergo heli quia dñs uocaret puerũ: et ait ad samuel. Vade et dormi: et si dixerit tibi uocauit te dicens. Loquere domine: quia audit seruus tuus. Abiit ergo samuel: et dormiuit in loco suo. Et uenit dñs et stetit: et uocauit sicut uocauerat tertio. Samuel samuel. Et ait samuel. Loquere dñe: quia audit seruus tuus. Et dixit dñs ad samuel. Ecce ego facio ũbi in isrl: qꝫ quicũqꝫ audierit tinnient ambe aures eius. In die illa suscitabo aduersũ heli omnia q̃ locut⁹ sũ sup domũ eius. Incipiã ⁊ cõplebo. Predixi enĩ ei qꝫ iudicaturus

ellem domũ ei⁹ increpauĩ ꝙr iniquitatẽ:eo ꝙ nouerat indigne agẽ filios suos:et non corripuerit eos. Ideo iurauĩ domui hely:ꝙ nõ expiet iniq̃tas dom⁹ ei⁹ victimis et muneribꝰ usq; in eternũ. Dormiuit aũt samuel usq; mane:aperuitq; hostia domus dñi. Et samuel timebat indicare uisionẽ hely. Vocauit ergo hely samuelẽ et dixit. Samuel fili mi. Qui rñdens ait. Presto sũ. Et interrogauit eũ. Quis est sermo quẽ locut⁹ est dñs ad te? Oro te ne celaueris me. Hec faciat tibi deus et hec addat:si absconderis a me sermonẽ ex omnibꝰ uerbis que dicta sunt tibi. Iudicauit ergo eũ samuel uniuersos sermones:et nõ abscondit ab eo. Et ille respondit. Dñs est. Quod bonũ est in oculis suis faciat. Creuit aũt samuel et dñs erat cũ eo:et nõ cecidit ex oĩbꝰ uerbis eius in terrã. Et cognouit uniuersus israhel a dan usq; bersabee:ꝙ fidelis samuel ꝓpheta esset dñi. Et addidit dñs ut appareret in silo:quoniã reuelat⁹ fuerat dominꝰ samuelẽ in silo iuxta uerbum domini. et euenit sermo samuelis uniuerso israheli iiij

Et factũ est in diebꝰ illis:congregate philistiim in pugnã. Egressus est ergo israel obuiã philistiim in plũ: et castra metatus est iuxta lapidẽ adiutorij. Porro philistiim uenerunt in affec:et instruxerunt aciem contra israel. Inito aũt certamine corua uicit israel philisteos:et cesa sũt in illo certamine passim per agros ipsi quasi quatuor milia uirorꝰ. Et reuersus est ꝓpulus ad castra. Dixerũtq; maiores natu de israel. Quare pcussit nos dñs hodie coram philistiim? Afferamus ad nos de silo archã federis dñi. et ueniat in medium nr̃i:ut saluet nos de manu inimicorꝰ nr̃orꝰ. Misit ergo ꝓpulus in silo:et tulerunt inde archã federis dñi exercituũ sedentis sup cherubin. Erantq; duo filij hely cũ archa federis dñi ophny et finees. Cũq; uenisset archa federis dñi in castra. uociferat⁹ ẽ omis israel clamore grẽdi: et ꝓmouit terra. Et audierũt philistiim uocẽ clamoris:dixerũtq;. Que nã hec est uox clamoris magni in castris hebreorꝰ? Et cognouerunt ꝙ archa dñi uenisset in castra. Timuerũtq; philistiim dicẽtes. Venit deus in castra. Et ingemuerũt dicẽtes. Ve nobis. Nõ est tanta exultatio hesterna et nudiustertia⁹. Ve nobis. Quis nos saluabit de manu deoꝰ sublimiũ istorꝰ? Hij sunt dii:qui pcusserũt egyptũ omni plaga in deserto. Cõfortamini et estote uiri philistiim:ne seruiatis hebreis sicut et illi seruierunt nobis. Confortamini et bellate. Pugnauerũt ergo philistiim et cesus est israel: et fugit unusquisq; in tabernaculũ suũ. Et facta est plaga magna nimis:et ruerũt de israel triginta milia peditum. et archa dei capta ẽ. Duo quoq; filij hely mortui sũt ophny et finees. Currens aũt uir de beniamin ex acie uenit in silo in die illa:scissa ueste et cõspersus puluere caput. Cũq; ille uenisset:hely sedebat sup sellã extra uiã expectãs. Erat enim cor ei⁹ pauẽs pro archa dei. Vir aũt ille postq; ingressus est nũciauit urbi: et ululauit omis ciuitas. Et audiens hely sonitũ clamoris:dixitq;. Quis est hic sonitus tumultus huius? At ille festinauit et uenit:et nũciauit hely. Hely aũt erat nonagenarius et octo annorꝰ. et oculi eius caligauerãt. et uidere non

poterat. Et dixit ad hely. Ego sũ qui uenio de ꝓlio:et ego qui de acie fugi hodie. Cui ille ait. Quid actũ est fili mi? Rñdens aũt ille qui nũciabat. fugit israel coram philistiim:et ruina magna facta est in ꝓpo. Insuꝑ et duo filij tui mortui sũt ophny et finees:et archa dei capta est. Cũq; ille nominasset archã dei cecidit de sella retrorsũ iuxta hostiũ:et fractis cervicibꝰ mortuus est. Erat enim uir senex et grandeuus:et ipse iudicauit israel ꝑ quadraginta annos. Mulier aũt ei⁹ uxor finees ꝑgnans erat:uicinaq; parerat. Et audito nuncio ꝙ capta esset archa dei. et mortuus esset socer suus et uir suus:incuruauit se et peperit. Irruerant enim in eã dolores subiti. In ipso aũt momento mortis ei⁹ dixerũt ei q̃ stabãt circa eã. Ne timeas:quia filiũ peperisti. Que nõ rñdit eis:nec animaduertit. Et uocauit puerũ ychabod. dicens. Translata est gla dñi de israel:quia capta est archa dei. Et pro socero suo et ꝓ uiro suo ait. Translata ẽ gla ab israel:eo ꝙ capta esset archa dei.

Philistiim aũt tulerũt archã v dei:et asportauerũt eã a lapide adiutorij in azoti. Tulerũtq; philistiim archã dei:et inuexerũt eã in templũ dagon:et statuerunt eã iuxta dagon. Cũq; surrexissent diluculo azotij altera die:ecce dagon iacebat ꝓnus in terra ante archã dñi. Et tulerũt dagon:et reposuerũt eũ i loco suo. Rursusq; mane die altera cõsurgentes:inuenerunt dagon iacentem sup faciẽ suã in terra coram archa dñi. Caput aũt dagon et due palme manuũ ei⁹ abscise erant sup limen:porro dagon solus truncus remanserat in loco suo. Propter hanc causã nõ calcãt sacerdotes dagon et omnes qui ingrediuntur templũ ei⁹ sup limẽ dagon in azoto:usq; in hodiernũ diem. Aggrauata ẽ aũt manꝰ dñi sup azotios:et demolit⁹ est eos. Et percussit in secretiore parte nates azotij et finees ei⁹:et ebullierũt ville et agri in medio regionis illius et nate sunt mures:et facta est ꝯfusio mortis magne in ciuitate. Videntes aũt uiri azotij huiusmodi plagã dixerũt. Non maneat archa dei israel apud nos:quia dura est manꝰ eius sup nos et sup dagon deũ nr̃m. Et mittentes congregauerũt omnes satrapas philistinorꝰ ad se:et dixerũt. Quid faciam⁹ de archa dei israel? Circumducat archa dei israel. Et circũduxerũt archã dei israhel. Illis aũt circũducentibꝰ eam:fiebat manꝰ dñi dei ꝓ singulas ciuitates in perfectionis magne nimis:et percutiebat uiros uniuersamq; urbis a puero usq; ad maiorem:et computrescebãt pumones eorum. Iniertũtq; gerrei oblitũ:et fecerũt sibi sedes pellicias. Miserunt ergo archã dñi in accharon. Cũq; uenisset archa dñi dei in accharon:ecclamauerũt accharonite dicẽtes. Addux erũt ad nos archã dei israel:ut interficiat nos et ꝓlem nr̃m. Misertũ est eorꝰ:et congregauerũt omnes satrapas philistinorꝰ. Qui dixerũt. Dimittite archã dei israel et reuertat in loco suo:ne non interficiat nos et ꝓlem nr̃m. Fiebat enim ꝑ uniuersam ciuitatis pauor mortis in singulis urbibus:et grauissima manꝰ dñi dei. Viri quoq; q̃ mortui nõ fuerãt percutiebant in secreciore parte natiũ:et ascendebat ululat⁹ omnis ciuitatis usq; in celũ vj

Fuit ergo archa dñi in regione

philistinoꝝ sepē mensibꝫ. Et post hec vocauerūt philistiim sacerdotes et diuinos dicētes. Quid faciem⁹ de archa dñi? Indicate nobis: quō remittam⁹ eā in locū suū. Qui dixerūt. Si remittitis archā dei isrl' nolite dimittere eā vacuā: sed qđ debetis ei reddite p pcō. et sic curabimini: et scietis quare nō recedat manus ei⁹ a vobis. Qui dixerunt. Quid est quod p delicto reddere debeam⁹ eis? Rñderunꝝ illi. Iuxta numerꝫ quinciaꝝ philistinoꝝ quinqꝫ anos aureos facietis. et quinq; mures aureos: quia plaga una fuit omnibꝫ vobis et satrapis vris. Facietisq; similitudines anoꝝ vroꝝ. et similitudines murū q̄ demolitī sūt terrā. et dabitis deo isrl' glām: si forte relevet manū suam a vobis. et a dijs vris. et a terra vestra. Quare grauatis corda vra sicut aggrauauit egipt⁹ et pharao cor suū? Nōne postq̄ pcussus e sic dimisit eos et abierunt? Nunc ergo accipite. et facite plaustꝝ nouū unū: et duas vaccas feras q̄bꝫ nō est impositū iugū iungite in plaustro. et reducite vitulos earū domū. Tollētisq; archā dñi et ponetis in plaustro: et vasa aurea q̄ restituistis ei p delicto ponetis in capsellā ad latꝰ eius. et dimittite eā ut vadat. et abscedetis. Et videbitis. si p viam finitimi sui⁹ ascendit terra bethsames ipe fecit nobis hoc malū grande. sin autē minime: sciem⁹ quia nequaq̄ manꝰ ei⁹ tetigit nos. sed casu accidit. Fecerūt ergo illi hoc modo: et tollentes duas vaccas q̄ lactabāt vitulos iunxerūt ad plaustꝝ: vitulosq; earū cōclusерūt domi. Et posuerunt archam dei sup plaustꝝ: et capsellam que habebat mures aureos et similitudinē anoꝝ. Ibāt autē indirectū vacce per viā que ducit bethsames: et iuncte vno gradiebant̄ ptes et mugientes: et nō declinabāt neq; ad dexteram neq; ad sinistrā. Sed et satrape philistiim sequebant̄ usq; ad terminos bethsames. Porro bethsamite metebāt triticū in valle. Et eleuantes oculos suos viderunt archā: et gauisi sūt ad visionē. Et plaustꝝ venit in agrū iosue bethsamite: et stetit ibi. Erat autem ibi lapis magnus. Et comminuerūt ligna plaustri: vaccasq; imposuerūt sup holocaustū dño. Leuite autē deposuerunt archā dei. et capsellā q̄ erat iuxta eā in qua erāt vasa aurea: et posuerūt sup lapidē grandē. Viri autē bethsamite obtulerūt holocausta: et immolauerūt victimas in die illa domino. Et quinq; satrape philistinoꝝ viderūt: et reuersi sūt in accharon in die illa. Hi sūt autē anī aurei quos reddiderunt philistiim p delicto dño. Azoꝰ unū. gaza unū. ascalon unū. geth unum. accharon unū: et mures aureos iuxta numerꝫ urbiū philistiim quinq; quinciaꝝ: ab urbe munita usq; ad villam que erat absq; muro: et usq; ad abel magnū. sup quē posuerūt archā dñi: que erat usq; in illa die in agro iosue bethsamitis. Percussit autem dñs de viris bethsamitis eo quod vidissent archā dñi: et percussit de plo septuagīta viros et quinquagīta milia plebis. Luxitq; populus eo qđ dñs percussisset plebē plaga magna. Et dixerūt viri bethsamite. Quis poterit stare in cōspectu dñi dei sancti huius? Et ad quē ascendet a nobis? Miseruntq; nūcios ad habitatores cariathiarim dicentes. Reduxerunt philistiim archā dñi: descendite et reducite eam ad vos. VII

Venerūt ergo viri cariathiarim et reduxerūt archā dñi: et induxerūt eam in domū aminadab in gabaa. Eleazarū autē filiū ei⁹ lādificauerūt: ut custodiret archam dñi. Et factū est. ex qua die mansit archa dñi in cariathiarim: multiplicati sunt dies. Erat quippe iā ann⁹ viginti⁹. Et requieuit omnis domꝰ isrl' post dñm. Dixit autē samuel ad uniuersam domū isrl' dicēs. Si in toto corde vro reuertimini ad dñm auferte deos alienos de medio vestrū baalim et astaroth: et pparate corda vra dño. et seruite ei soli: et eruet vos de manu philistiim. Abstulerūt ergo filij isrl' baalim et astaroth. et seruierūt dño soli. Dixit autē samuel. Congregate uniuersū isrl' in malphat: ut orem pro vobis dñm. Et cōuenerūt in malphat. Hauseruntq; aquā et effuderunt in conspectu dñi: et ieiunauerūt in die illa et dixerūt. Tibi peccauim⁹ dñe. Iudicauitq; samuel filios⁹ isrl' in malphat. Et audierunt philistiim qꝝ cōgregati esset filij isrl' in malphat. et ascenderūt satrape philistinoꝝ ad isrl'. Quod cū audissent filij isrl'. timuerūt a facie philistinoꝝ. Dixerūtq; ad samuelem. Ne cesses p nobis clamare ad dñm deū nr̄m: ut saluet nos de manu philistinoꝝ. Tulit autē samuel agnū lactentē unū. et obtulit illū holocaustū integrū dño. Et clamauit samuel ad dñm p isrl'. et exaudiuit eū dominꝰ. Factū est autem cū samuel offeret holocaustū philistheos iniere bellū cōtra isrl'. Intonuit autē dñs fragore magno in die illa sup philistiim. et exterruit eos: et cesi sunt a filijs isrl'. Egressiq; viri isrl' de malphat persecuti sunt philistheos. et peruenerūt eos usq; ad locū q̄ erat subter bethchar. Tulit autem samuel lapidē unū. et posuit eū inter malphat. et inter sen. et vocauit nomē loci illius: lapis adiutorij. Dixitq; Hucusq; auxiliatꝰ est nobis dñs. Et humiliati sunt philistiim. nec apposuerunt ultra ut venirent in terminos isrl'. Facta e itaq; manus dñi super philistheos cūctis diebꝫ samuelis. et reddite sunt urbes quas tulerāt philistiim ab isrl' isrli. ab accharon usq; geth. et terminos suos. Liberauitq; isrl' de manu philistinoꝝ: eratq; pax inter isrl' et amorreū. Iudicabat q̄ samuel isrl' cūctis diebꝫ vite sue. et ibat p singulos anos circuiens bethel et galgala et malphat: et iudicabat israhelē in supradictis locis. Reuertebaturq; in ramatha. ibi enim erat domus eius: et ibi iudicabat israhelem. Edificauit etiam ibi altare domino. VIII

Factū e autē cū senuisset samuel: posuit filios suos iudices isrl'. Fuitq; nomen filij eius primogeniti yohel. et nomen secundi abya: iudicū in bersabee. Et nō ābulauerūt filij illi⁹ in vijs ei⁹. sed declinauerūt post auaritiā acceperūntq; munera: et peruerterūt iudicium. Cōgregati ergo uniuersi maiores natu isrl' venerūt ad samuelē in ramatha: dixerūntq; ei. Ecce tu senuisti: et filij tui non ambulant in vijs tuis. Constitue nobis regē ut iudicet nos: sicut et uniuerse habēt nationes. Displicuitq; sermo in oculis samuelis. eo q̄ dixissent. Da nobis regē ut iudicet nos. Et orauit samuel ad dñm. Dixit autem dñs ad samuelē. Audi vocē ple: i ōnib⁹ q̄ loquūt tibi. Nō te abiecerūt sed me: ne regnē super eos. Iuxta cūcta opera sua q̄ fecerunt a die q̄ eduxi eos de egipto usq; ad diem hanc sicut dereliquerūt me et seruierūt dijs alienis: sic faciūt et tibi. Nūc ergo vocē eoꝝ audi. Verūtamen detestare eos: et pdic eis ius regis qui regnaturꝰ est super eos.

Dixit itaq; samuel oīa verba dñi ad
pplm qui petierat a se regē·et ait. Hoc
erit ius regis·qui imperaturꝰ est vob.
Filios vōs tollet et ponet in curulb
suis·facietq; sibi equites et pcursores
ordinet suos:et ostendet sibi tribunos
et centuriones·et aratores agroq; suos
et messores segetū·et fabros armoq; et
curruū suoq;. Filias q; vras faciet sibi
unguētarias·et focarias·et panificas.
Agros q; vōs et vineas et oliueta o-
ptima tollet:et dabit puis suis. Sed et
segetes vestras et vineas reddiꝫ adeci-
mabit·ut det eunuchis et famulis suis.
Seruos etiā vōs et ancillas·et iuuenes
optimos et asinos auferet:et ponet in
opē suo. Greges q; vōs adecimabit·
vosq; eritis ei serui. Et clamabitis in
die illa a facie regis vri quē elegistis
vobis·et nō exaudiet vos dñs in die
illa:quia petistis vobis regē. Noluit
aut̄ pplс audire vocem samuelis·sed
dixerūt. Nequaq;. Rex erit sup nos
et erimꝰ nos q; sicut oēs gētes·et iu-
dicabit nos rex nr̄·et egredietur aīe nos-
et pugnabit bella nīa p nobis. Et au-
diuit samuel oīa verba pplі:et locutꝰ
est ea in auribꝰ dñi. Dixit aut̄ dñs
ad samuelē. Audi vocē eoꝝ:et constitue
sup eos regē. Et ait samuel ad viros
isrl. Vadat unusquisq; in ciuitatē suā.

Erat vir de beniamin nomine
cis·filiꝰ abiel·filij seor·filij bechor-
filij zareth·filij aphia·filij viri iemini
fortis robore. Et erat ei filiꝰ vocabulo
saul·electus et bonus:et nō erat vir de
filijs isrl melior illo. Ab humero et sur-
sum·eminebat sup omnē plm. Perie-
rant aut̄ asine eis pris saul. Et dixit
cis ad saul filiū suū. Tolle tecū unū de
pueris:et cōsurgēs vade et quere asinas.
Qui cū transisset p montem ephraim
et p terrā salisa et nō inuenissēt:trāseūt
etiā per terrā salim et nō erāt·sed et per
terrā iemini:et minime reperūt. Cū au-
tem venissēt in terrā suph:dixit saul ad
puerū qui erat cū eo. Veni et reuertamur
ne forte dimittat pater meus asinas:et
sollicitus sit p nobis. Qui ait ei. Ecce
vir dei est in ciuitate hac vir nobilis·
omne qđ loquit̄ sine ābiguitate ven.
Nunc ergo eamꝰ illuc:si forte indicet
nobis de via nīa ꝓper quā veniмus.
Dixitq; saul ad puerū suū. Ecce ibimꝰ.
Quid feremꝰ ad virū dei? Panis defecit
in sitarcijs nīis·et sportula nō habe-
mus ut demꝰ homini dei:nec quidq;
aliud. Rursum puer rndit sauli et ait.
Ecce inuenta est in manu mea tertia pars
staterис argenti:demus homini dei·ut
indicet nobis viā nr̄am. Olim in isrl
sic loquebat unusquisq;:uadēs cōsulere
deū. Venite et eamus ad videntē. Qui
enī ꝓpha dicitur hodie:vocabat olim
videns. Et dixit saul ad puerū suum.
Optime locutꝰ es. Veni eamꝰ. Et ierūt
in ciuitatē:in q̄ erat vir dei. Cūq; ascen-
derent montē ciuitatis inuenerūt puellas
egredientes ad hauriendam aquā:et
dixerūt eis. Num hic est videns? Que
rndentes dixerūt illis. Hic ē. Ecce ante
te. Festina nūc. Hodie enī venit ī ciui-
tatē:quia sacrificiū est hodie plо in ex-
celso. Ingredientes urbē statim inuenies
eū:antеq; ascendat excelsū ad vescendū.
Nec enī comedet̄ est plс donec ille
veniat·quia ipe benedicet hostie:et dein-
ceps comedēt qui vocati sūt. Nūc ergo
cōscendite:quia hodie reperietis eū. Et
ascenderūt in ciuitatē. Cūq; ambularēt in
medio urbis·apparuit samuel egredi-
ens obuiam eis:ut ascenderet excelsū.
Dñs aut̄ reuelauerat auriculā samu-
elis:ante unā diē qm̄ veniret saul dicēs.

Hac ipa hora mittā tibi virū de terra ben-
iamin:et unges
eū ducem sup plm meū isrl. Et salua-
bit plm meū de manu philistinoꝝ:
qa respexi plm meū. Venit enī clamor
eoꝝ ad me. Cumq; aspexisset samuel
saulē·dixit ei. Ecce vir quē dixerā
tibi. Iste dominabitur plo meo. Accessit
aut̄ saul ad samuelē in medio porte
et ait. Indica oro michi:ubi est domꝰ
videntis? Et rndit samuel sauli dicens.
Ego sum videns. Ascende ante me in
excelsum ut comedas mecū hodie et di-
mittā te mane:et oīa que sunt in corde
tuo indicabo tibi. Et de asinis quas
nudiustertiꝰ ꝓdidisti:ne sollicitus sis·
quia inuente sunt. Et cuius erit omnia
quoq; illa? Nōne tibi et omni domui
patris tui? Rndens aut̄ saul ait. Nunq̄d
non filiꝰ iemini ego sum de minima
tribu isrl·et cognatio mea nouissima
inter omnes familias de tribu beniа-
min? Quare ergo loquerꝰ es michi ser-
monem istū? Assumēs itaq; samuel
saulem et puerū eiꝰ·introduxit eos in
triclinium·et dedit eis locū in capite eoꝝ
q̄ erant inuitati. Erāt enī q̄si triginta
viri. Dixitq; samuel coco. Da partem
quā dedi tibi:et cui precepi ut reponeres seor-
sum apud te. Tulitq; autem cocus ar-
mum:et posuit ante saul. Dixitq; sa-
muel. Ecce qđ remansit:pone ante te
et comedat:quia de industria seruatū
est tibi quādo plm vocaui. Et comе-
dit saul cum samuele in die illa. Et de-
scendēs de excelso in opidū·et locutꝰ
est cum saule ī solario:straueruntq; saul
in solario et dormiuit. Cumq; mane
surrexissent et iā dies lucescēret:vocauit
samuel saulē in solario dicens. Sur-
ge ut dimittā te. Et surrexit saul. Egre-
ssiq; sūt ambo:ipe videlicet et samuel.

Cūq; descenderent in extremā pte ciuita-
tis:samuel dixit ad saul. Dic puero:
ut antecedat nos et trāseat. Tu autem
sistе paulisp:ut indicē tibi verbū dei.

Tulit aut̄ samuel lenticulam ol-
ei·et effudit sup capud eius:et
deosculatꝰ est eū et ait. Ecce unxit te dñs
sup hereditatē suā in prīm ducē:et libera-
bis plm suū de manibs inimicoꝝ eius
q̄ in circuitu eiꝰ sūt. Et hoc tibi signū:
quia unxit te deus in principē. Cūq;
abieris hodie a me:inuenies duos vi-
ros iuxta sepulchrū rachel in finibs ben-
iamin in meridie:dicentq; tibi. Inuen-
te sūt asine ad q̄s ire ꝓpositus eras:
et intermissis pr̄ cunis asinis sollicitus
est ꝓ vobis·et dicit. Quid facā de filio
meo? Cūq; abieris inde·et ultra transi-
eris et veneris ad querci thabor·inue-
nient te tres viri ascendentes ad deū in
bethel:unꝰ portās tres hedos·et alius
tres tortas panis:et alius portans la-
genā vini. Cūq; te salutauerint dabunt
tibi duos panes:et accipies de manu
eoꝝ. Post hec venies in collē dñi:ubi
est statio philistinoꝝ. Et cū ingressus
fueris ibi urbē·obuiū habebis gregē
prophetaꝝ descendentiū de excelso:et
ante eos psalteriū et timpanū et tibiā
et citharā·ipsosq; ꝓphantes:et insilit
in te spūs dñi et ꝓphabis cū eis:et mu-
taberis in virū aliū. Quādo ergo ue-
nerint signa hec tibi fac quecūq;
inuenerit manꝰ tua:quia dñs est tecū.
Et descendes ante me in galgala. Ego
quippe descendā ad te:ut offeras obla-
tionem et immoles victimas pacificas.
Septem diebs expectabis donec veniā
ad te:et ostendā tibi que facias. Itaq;
cum auertisset humerꝰ suū ut abiceret a
samuele·immutauit ei deus cor aliud·
et venerūt omnia signa hec in die illa.

Et venerūnt ad ḡdidū rollem: et ecce ce-
nens ꝓhaz obuiꝰ ei. Et insiluit super
eū spūs dñi: et ꝓhauit in medio eoꝝ.
Videntes aūt oēs qui nouerāt eū
heri et nudiustertius ꝙ esset ꝑ ꝓphe-
tat ꝓhare: dixerūt ad inuicē. Quid nā
res accidit filio cis? Ssū et saul inter
prophetas? Rndit aut alius ad alterū
dicens. Et cis ꝑ eꝰ. Propterea relū ē
in puerbiū. Ssū et saul inter ꝓphas?
Cessauit aūt ꝓphare: et venit ad excel-
sum. Dixitq; patruus saul ad eū: et ad
puꝛm eiꝰ. Quo abistis? Qui rndērunt.
Quere asinas. Quas cū nō repissem?
venim? ad samuelē. Et dixit ei patruꝰ
suus. Indica michi quid dixerit tibi
samuel. Et ait saul ad patruū suū. In-
dicauit nobis quia inuente essent asi-
ne. De sermone aūt regni nō indica-
uit ei: quē locutꝰ fuerat ei samuel. Et
conuocauit samuel ꝙm ad dñm in
malsphat: et ait ad filios isrl. Hec di-
cit dñs deus isrl. Ego eduxi isrl de egi-
pto: et eripui vos de manu egiptior: et
de manu oīm regū q̄ affligebāt vos.
Vos aūt hodie piecistis dñm deū
vestrū: q̄ ipse saluabit vos de uniuersis
malis et tribulacōnibz vestris: et dixistis.
Sequaciꝫ: sed regem costituc super nos.
Ssūt ergo state corā dño p tribz vestras
et per familias. Et applicauit samuel
oēs tribꝰ isrl: et recidit sors super tribū
beniamin. Et applicauit tribū beniа-
min et cognationes eiꝰ: et recidit super
cognationē metri: et peruenit usq; ad
saul filiū cis. Quesierūt ergo eū: et nō
est inuentus illic. Et ꝛsuluerunt post
hec dñm: vtq; nam venturꝰ esset illuc.
Rndit q̄ dñs. Ecce absconditꝰ est domi.
Cucurrerūt itaq; et tulerūt eū inde: stetit-
q; in medio ꝓpli: et altior fuit uniuer-
so populo ab humero et sursum. Et ait

samuel ad omnem ꝓplm. Certe videris
quē elegit dñs: quū non sit similis illi in
omni ꝓplo. Et clamauit oēs ꝓplus: et
ait. Viuat rex. Locutꝰ est aūt samuel
legē regni ad ꝓplm: et scripsit in libro
et reposuit corā dño. Et dimisit samu-
el omnē ꝓplm singulos in domū suā.
Sed et saul abijt in domū suā in ga-
baath. Et abijt cū eo ps exercitꝰ: quoꝝ
tetigerat deus corda. Filij uero belial
dixerūt. Ssū saluare nos potest iste?
Et despexerūt eū: et nō attulerūt ei mu-
nera. Ille uero dissimulabat se audire

Et factū est ꝑ paucū post mēn- xi
sem: ascendit naas ammonites et pug-
nare cepit aduersū yabes galaad. Dixe-
runtq; oēs uiri yabes ad naas. Ina-
bero nos federatos: et seruiem? tibi. Et
rndit ad eos naas ammonites. In hoc
feriā vobiscū fedus: ut eruā oīm uīm
oculos dextros: ponamq; vos oppro-
briū in uniuerso isrl. Et dixerūt ad eū
seniores iabes. Cōcede nob septē dies:
ut mittamus nūcios ad uniuersos ter-
minos isrl: et si nō fuerit qui defendat
nos egrediemur ad te. Veneūt ergo
nūcij in gabaath saulis: et locuti sunt
uba hec audiente ꝓplo. Et leuauit oēs
ꝓplus uocē suā: et fleuit. Et ecce saul ue-
niebat sequēs boues de agro: et ait. Quid
habet ꝓplus q̄ ploret? Et narrauerūt
ei uerba uiroꝝ iabes. Et insiluit spūs
dñi in saul cū audisset hec uba: et iraꝰ
est furor eiꝰ nimis. Et assumēs unūq;
bouē cōcidit in frusta: misitq; i oēs
terminos isrl p manū nūciorꝝ dicens.
Quicūq; nō exierit: et secutus fuerit saul
et samuel: sic fiet bobꝰ eiꝰ. Inuasit ergo
timor dñi ꝓplm: et egressi sunt quasi vir
unꝰ: et recensuit eos in bezech. Fuerūt
q; filiorꝝ isrl trecenta milia: virorꝝ aūt
iuda septuginta milia. Et dixerūt nūcijs

qui venerāt. Sic dicetis viris qui sūt
in iabes galaad. Cras erit vobis salus:
cū incaluerit sol. Venerūt ergo nūcij
nūciauerūt viris iabes. Qui letati sūt
et dixerūt. Mane egrimur ad vos: et fa-
cietis nobis oīne qđ placuit vob. Et
factū ē cū dies crastin? venisset: obtinuit
saul ꝓplm in tres partes. Et ingressus
est media castra in vigilia matutina:
et percussit ammon usq; dū incaleſcēt dies.
Relicti aūt dispsi sūt: ita ut nō remā-
querent in eis duo pariter. Et ait ꝓplus
ad samuelē. Quis est iste q̄ dixit saul
nō regnabit sup nos? Date viros et
interficiam? eos. Et ait saul. Nō occi-
detur quisquā in die hac: quia hodie
fecit dñs salutem in isrl. Dixit aūt sa-
muel ad ꝓplm. Venite et eam? in gal-
gala: et inouem? ibi regnū. Et pgressi
oēs ꝓplus ī galgala: fecerūt ibi regem
saul coram domino in galgala. Et
immolauerūt ibi victimas pacificas
coram domino. Et letatus est ibi saul
et cuncti viri israhel nimis.

Dixit aūt samuel ad unūsūm isrl. xii
Ecce audiui vocem vram iuxta
oīa q̄ locuti estis ad me: et constitui sup
vos regē. Et nūc rex gradit ante vos.
Ego aūt senui: et incanui. Porro filij
mei vobiscū sūt. Itaq; conuersꝰ coram
vob ab adolescentia mea usq; ad hāc
die: ecce ppto sū. Loquimini de me corā
dño et corā xpo eiꝰ: utr bouē cuiusq;m
tulerim aut asinū: si quēquā calūniatꝰ
sū: si oppressi aliquē: si de manu cuiꝰquā
munꝰ accepi: et cōtemnā illud hodie
restituam vobis. Et dixerūt. Nō es ca-
lumniatus nos: neq; oppressisti: neq;
tulisti de manu alicuꝰ quippiā. Dixit-
q; ad eos. Testis est dñs adūsum vos
et testis xpus eius in die hac: quia non
inuenistis in manu mea quippiam.

Et dixerunt. Testis. Et ait samuel ad
ꝓplm. Dñs qui fecit moysen et aaron:
et eduxit pres vros de terra egipti adest.
Ssūt ergo state ut iudicio contendā ad
uersū vos corā dño de omnibz mise-
ricordijs dñi: quas fecit vobiscū et cū
pribz vris. Quō iacob ingressus est in
egiptū: et clamauerūt patres vestri ad
dñm: et misit dñs moysen et aaron: et
eduxit pres vros de egipto: et collocā-
uit eos in loco hc. Qui obliti sūt dñm
deū suū: et tradidit eos in manu sysare
magistri militie asor: et in manu phi-
listinoꝝ: et ī manu regis moab: et pu-
gnauerunt aduersū eos. Postea aūt
clamauerūt ad dñm: et dixerūt. Pecca-
uim? quia dereliq;m dñm: et seruiuim?
baalim: et astaroth. Ssūc ergo erue nos
de manu inimicoꝝ nrorꝝ: et seruiemus
tibi. Et misit dñs ierobaal et badan: et
samplon: et barach: et yepte: et samuel:
et eruit vos de manu inimicoꝝ vestroꝝ
per circuitū: et habitastis confidenter.
Videtes aūt q̄ naas rex filioꝝ amō
venisset aduersum vos: dixistis michi
nequaq; sed rex imperabit nobis: cū dñs
deus vester regnaret in vob. Ssūc ergo
ppto est rex vr: quē elegistis et petistis.
Ecce dedit vobis dñs regē. Si timueris
dñm et seruieris ei: et audieris vocē
eiꝰ: et nō exasperaueris os dñi: eris
et vos et rex qui imperat vobis sequētes
dñm deū nrm. Si aūt nō audieris
vocē dñi: sed exasperaueris sermones
eiꝰ: erit manꝰ dñi super vos et super pres
vros. Sed et nunc state: et videte rem
istā grandē: quā facturus est dominꝰ
in cōspectu vro. Ssūquid nō messis tri-
ticī est hodie? Invocabo dñm: et dabit
voces et pluuias: et scietis: et videbitis
quia grande feceritis vobis malū in
conspectu dñi: petentes super vos regem.

Et clamauit samuel ad dñm·et dedit
dñs voces et pluuias in illa die. Et ti-
muit omnis pplus nimis dominũ·et
samuelem. Et dixit uniuersus pplus ad
samuelẽ. Ora pro fuis tuis ad dñm
deũ tuũ·ut nõ moriam̃. Addidimus
enĩ uniuersis peccatis nõis malum·ut
peteam⁹ nobis regẽ. Dixit aũt samu-
el ad pplm. Nolite timere. Vos fecistis
uniuersũ malũ hoc. Verũtamen nolite
recedere a rego dñi·sed seruite dño in
omni corde vño·et nolite declinare post
uana q̃ nõ p̃desse uob·neq; eruẽt vos
quia uana sunt·et nõ derelinquet dñs
plm suum·pter nomen suũ magnũ·
qa iurauit dñs facere vos sibi pplm.
Absit aũt a me hoc peccatũ in dño·
ut cessem orare p vobis·et docebo vos
viã rectã et bonã. Tm̃ timete dñm·et
seruite ei in veritate·et te toto corde vño.
Vidistis enĩ magnifica que in vob⁹
gesserit dñs. Quod si pseuerauẽris in
malicia et vos et rex vr̃ pariter pibitis.

Filius unius anni erat
saul cũ regnare cepisset·duob⁹
aũt ãnis regnauit sup isrl. Et elegit
sibi saul tria milia de isrl. Et erant cũ
saul duo milia i machinas et i mõte
bethel·mille autem cũ jonatha in ga-
baa beniamin. Porro reliq; plm remi-
sit unũquẽq; in tabernacula sua. Et p-
cussit jonathas stationẽ philistinoꝝ
que erat in gabaa. Quod cũ audisset
philistiim·saul cecinit buccina in om-
ni terra dicens. Audiãt hebrei. Et uni-
uersus isrl audiuit huiuscmodi famã
percussit saul stationẽ philistinoꝝ. Et
recepit se isrl aduersus philistiim. Cla-
mauit ergo pplus post saul i galgala·
et philistiim congregati sũt ad pliandũ
contra isrl·triginta milia curruũ·et sex
milia equitum·et reliquũ uulg⁹ sicut
harena q̃ est in litore maris plurima.
Et ascendẽs castrametati sũt i machi-
nas·ad orientem bethauen. Quod cũ
vidissent viri isrl se in arcto pplus a-
fflictus eat pplus·et absconderũt se in
spelunis et in abditis·in petris quoq;
et in antris et in cisternis. Hebrei aũt
trãsierũt iordanẽ·terrã gad et galaad.
Cũq; adhuc esset saul in galgala·uni-
uersus pplus pertimuit qui sequebat
eũ. Et expectauit iuxta placitũ samue-
lis septem diebus·et non uenit samuel
in galgala. Dilapsusq; est pplus ab eo.
Dixit ergo saul. Afferte michi holocau-
stum et pacifica. Et obtulit holocaustũ.
Cũq; complesset offerens holocaustũ·
ecce samuel ueniebat. Et egressus ẽ saul
obuiã ei·ut salutaret eũ. Locutusq; est
ad eũ samuel. Quid fecisti? Respondit
saul. Quia vidi q̃ pplus dilaberet a
me·et tu non uenisses iuxta placitos
dies·porro philistiim congregati fue-
rant in machinas·dixi. Nũc descendit
philistiim ad me in galgala·et facies
dñi nõ placauĩ. Constrictus cõpulsus
obtuli holocaustum dño. Dixitq; sa-
muel ad saul. Stulte egisti·nec custo-
disti mãdata dñi dei tui que pcepit tibi.
Quod si nõ fecisses·iã nunc pararet
dñs regnũ tuũ sup isrl·in sempiternũ.
Sed nequaq̃ regnũ tuũ ultra surget.
Quesiuit dñs sibi virũ iuxta cor suũ·et
pcepit ei dñs ut eẽt dux sup pplm suũ·
eo q̃ non seruaueris que precepit dñs.
Surrexit samuel ueniebat de
galgalis·in gabaa beniamin. Et reli-
qui ppli ascenderunt post saul·obuiã
pplo·qui expugnabãt eos·uenientes
de galgala i gabaa in colle beniamin.
Et recensuit saul pplm q̃ inuẽti sunt
cũ eo·quasi sexcentos uiros·et saul et
jonathas filius eius·populusq; qui

inuentus fuerat cũ eis·erat in gabaa
beniamin. Porro philistiim descendẽt
in machinas. Et egressi sũt ad pliandum de castris philistinoꝝ tres cunei.
Vnus cuneus pergebat contra viam
ephraim·ad terrã saul. Porro alius
ingrediebatur p viã bethoron. Tertius
aũt vertebat se ad iter termini in terra
sabaa·inuinẽtis uallis seboym contra
desertũ. Porro faber ferrarius nõ inue-
niebat in omni terra isrl. Cauerãt enĩ
philistiim·ne forte facerẽt hebrei gladi-
um aut lanceã. Descendebat ergo oĩs
israhel ad philistiim·ut acueret unus-
quisq; vomerem suũ et ligoneu et secu-
rim et trudere et sarculũ. Ecule tarde
erãt acies vomerũ et ligonũ et trideñtiũ
et securiũ·usq; ad stimulũ corrigendũ.
Cumq; venisset dies prelij·non est in-
ventus ensis et lãcea in manu totius
populi qui erat cum saul et jonatha
filij eius·excepto saul et jonatha filio
ei⁹. Egressa ẽ autem statio philistiim·
ut transcenderet in machinas.

Et accidit in ĩdem die·ut diceret
jonathas filius saul ad adole-
scentem armigerũ suũ. Veni et trãseam⁹
ad stationem philistinoꝝ·q̃ est trans
locũ illũ. Patri aũt suo hoc ipm non
indicauit. Porro saul morabatur in
extrema parte gabaa·sub malogranato
q̃ erat in agro gabaa. Et erat pplus cũ
eo ĩsi sexcentoꝝ virorũ. Et achias filius
achitob fratris ychabod filij phinees·
qui ortus fuerat ex hely sacerdote dñi
in silo·portabat ephot. Sed et pplus
ignorabat quo isset jonathas. Erãt
aũt inter arctiis per quos nitebat
jonathas trãsire ad stationes philistinoꝝ·eminentes petre ex utraq; parte·
et ĩsti in modũ dentiũ·scopuli hinc inde
prerupti. Nomen uni boses·et nomẽ
alteri sene. Vnus scopulus p̃minens
ad aquilonem ex aduerso machinas·
et alter ad meridiẽ contra gabaa. Dixit
aũt jonathas ad adolescentem armigerũ suũ. Veni transeamus ad statio-
nem incircumcisoꝝ hanc·si forte faciat
dñs p nob·quia non est dño difficile
saluare uel i multis ul in paucis. Dixit
ei armiger suus. Fac omnia q̃ pla-
cent animo tuo. Perge quo cupis·et
eo tecũ ubicũq; volueris. Et ait jona-
thas. Ecce nos transimus ad viros
istos. Cũq; apparuerim⁹ eis·si taliter
locuti fuerit ad nos·manete donec ve-
niam⁹ ad vos·stem⁹ in loco nõ·nec
ascendam⁹ ad eos. Si autem dixerint
ascendite ad nos·ascendam⁹ ad eos·
quia tradidit eos dñs i manibus nris.
Hoc erit nobis signũ. Apparuit igit̃
uterq; stationi philistinoꝝ. Dixerũtq;
philistiim. En hebrei egrediunt de ca-
uernis·in quibus absconditi fuerãt. Et
locuti sunt viri de statione ad jona-
than et ad armigerũ eius·dixerunt q;.
Ascendite ad nos·et ostendem⁹ vobis
rem. Et ait jonathas ad armigerũ suũ.
Ascendamus. Sequere me. Tradidit
enĩ dñs eos in manus isrl. Ascendit
aũt jonathas·manibus et pedibus rep-
tans·et armiger ei⁹ post eũ. Et cũ vidi-
sent facie jonathe. Itaq; alij cadebãt
ante jonathan·alios armiger ei⁹ in-
terficiebat·sequẽs eum. Et facta ẽ plaga
prima·quã pcussit jonathas et armiger
eius·fere in gemina virorũ·in media parte
iugeris·quã par boũ in die arare con-
sueuit. Et factũ est miraculũ in castris
et per agros. Sed et ois pplus stationis
eorũ qui erãt ad predandũ obstupuit·
et conturbata sunt castra. Et accidit ĩsi
miraculũ a deo. Et respexerũt speculato-
res saul qui erãt in gabaa beniamin.

Et ecce mirando ꝓtracta-ꝛ huc illucꝙ
diffugiẽs. Et ait saul ꝓla qui erat cũ
eo. Requirite et videte quis abierit ex
nobis. Cumꝙ requisissent-reperiũ est
nõ adesse yonathan-et armigerũ eius.
Et ait saul ad achiã. Applica archã
dñi. Erat enĩ ibi archa dñi in die illa-
rũ filijs isrl. Cũꝙ loꝙerent saul ad sa-
cerdotẽ-tumultus magꝰ egorꝰ est in
castris philistinoꝝ. Crescebatꝙ ꝓcula-
tim-et clarius resonabat. Et ait saul
ad sacerdotem. Contrahe manũ tuã.
Conclamauit ergo saul et oĩs ꝓlus
qui erat cũ eo-ꝛ venerunt usꝙ ad locũ
certaminis. Et ecce ũsus fuerat gladꝰ
unusquisꝙ ad ꝓximũ suum-ꝛ cedes
magna nimis. Sed et hebreꝰ q̃ fuerãt
cum philistiim heri et nudiustercius.
Ascenderãtꝙ cũ eis in castris-et reũi
erunt ut essent cũ isrl-ꝛ qui erãt cũ saul
et yonatha. Omnes quoꝙ israhelite
qui se absconderãt in mõte ephraim-
audientes qꝫ fugissent philistei-secu-
tiq; sũt eos cũ suis in ꝓlio. Et erãt cũ saul
quasi viginti milia virorꝫ-ꝛ saluauit
dñs deus isrl in die illa. Pugna aũt
pertransiit usꝙ ad bethauen. Et viri isrl
fatigati sũt sibi in die illa. Adiurauit
aũt saul ꝓlum dicens. Maledictꝰ vir
qui comederit panem usꝙ ad vesperam
donec ulciscar de inimicis meis. Et nõ
mãducauit uniuersus ꝓlus panem.
Omnisꝙ terre vulgꝰ venit in saltũ-in
quo erat mel supꝫ faciẽ agri. Ingressusꝙ
est itaꝙ ꝓlus saltum et apparuit fluẽs
mel-nullusꝙ applicuit manũ ad os
suũ. Timebat enĩ ꝓlus iuramentum.
Porro yonathas nõ audierat-cũ ad-
iuraret pater ei ꝓlum. Extendit̃ꝙ sũmi-
tatẽ virgule quã habebat in manu-ꝛ
intinxit in fauum mellis. Et conuertit
manũ suam ad os suũ-et illuminati

sũt oculi eius. Rẽdensꝙ unus de ꝓlo
ait. Iure iurando constrinxit pater tu⁹
ꝓplm dicens. Maledictꝰ vir qui come-
derit panẽ hodie. Defecerat aũt ꝓlus.
Dixitꝙ yonathas. Turbauit pr̃ mꝰ
terrã. Videtis ipli quia illuminati sũt
oculi mei-eo qꝫ gustauerim paululum
de melle isto. Quantomagis si comedis-
sset ꝓlus de ꝓda inimicoꝝ suoꝝ quã
repperit. Nõne maior plaga tã fuisset
in philistiim. Percusserũt ergo in die
illa philisteos-a machimis usꝙ in Aza-
lon. Defatigatꝰ est aũt ꝓlus nimis-
et ũsus ad ꝓdã-rulit oues et boues-ꝛ
vitulos-ꝛ macauerũt in terra. Comedi-
dꝙ ꝓlus cũ sanguine. Nunciauerũt
aũt saulꝛ dicentes-qꝫ ꝓlus peccasset
dño-comedens cũ sanguine. Qui ait.
Prevaricati estis. Volute ad me iã
nũc saxũ grande. Et dixit saul. Dis-
gredimini in vulgus-et dicite eis ut ad-
ducat ad me unusquisꝙ bouem suũ
et arietem-et occidite sup illud-ꝛ noli-
mini ꝛ nõ peccabitis dño-comedẽdo
cũ sanguine. Addusit itaꝙ omnis
ꝓlus unusquisꝙ bouem in manu sua
usꝙ ad noctem-et occiderũt ibi. Edifi-
cauit aũt saul altare dño. Tunc
ꝓmum cepit edificare altare dño. Et
dixit saul. Descendamus sup philisteos
nocte-ꝛ vastemꝰ eos usꝙ dũ illucescat
mane-nec relinquamꝰ ex eis virũ. Dixe-
rũt ꝓlus. Oĩe quod bonũ tibi videtur
fac. Et ait sacerdos. Accedamꝰ huc ad deũ. Et consuluit saul
dñm dicens. Nũ ꝙsequar philistiim
si trades eos in manu israhel: Et nõ
rndit ei i die illa. Dixitꝙ saul. Applica-
rate huc uniuersos angulos ꝓli-et vi-
dete ꝛ videte qui quis acciderit hoc pec-
hodie. Viuit dñs saluator isrl-quia
si qꝫ yonathã filiũ meũ factũ est-absq;

recordatione morietur. Ad quod nullꝰ
rõndebat ei de omni ꝓlo. Et ait ad
uniuersũ isrl. Separamini vos i partẽ
una-et ego cũ yonatha filio meo ero i
parte altera. Rndit̃ꝙ ꝓlus ad saul. Qđ
bonũ tibi videtur in oculis tuis fac. Et
dixit ad dñm deũ isrl. Dñe deus isrl
da iudicium-qđ est qꝫ non rnderis tuo
tuo hodie: Si in me aut in yonatha
filio meo ẽ iniquitas hec da ostensio-
nem. Aut si hec iniquitas est in ꝓlo
tuo da sanctitatem. Et deprehensus est
yonathas et saul-ꝓlus aũt exiuit. Et
ait saul. Mittite sorẽ inter me-ꝛ inter
yonathan filiũ meum. Et captus est
yonathas. Dixit aũt saul ad yona-
tham. Indica michi qđ feceris. Et in-
dicauit ei yonathas-et ait. Gustans
gustaui in sũmitate virge que erat in
manu mea-paululũ mellis-ꝛ ecce ego
morior. Et ait saul. Hec faciat michi
deus-et hec addat-quia morte morie-
ris yonatha. Dixitꝙ ꝓlus ad saul.
Ergo ne yonathas morietur-qui fecit
salutem hanc magnam in isrl. Hoc
nephas est. Viuit dñs-si ceciderit ca-
pillus de capite eius in terrã-qꝫ cũ deo
operatus est hodie. Liberauit ergo ꝓlus
yonathan-ut non moreret. Ascenditꝙ
saul-nec ꝓsecutꝰ ẽ philistiim. Porro
philistiim abierũt i loca sua. Et saul
cõfirmato regno sup isrl-pugnabat q̃
circuitũ aduersũ omnes inimicos eiꝰ-
contra moab ꝛ filios amon-ꝛ edom-
et reges soba et philisteos-et quocũꝙ
se verterat-superabat. Congregatoꝙ ex-
ercitu percussit amalech-ꝛ eruit isrl de
manu vastantiũ eiꝰ. Fuerũt aũt filij
saul-yonathas-ꝛ iesui-ꝛ melchisua-ꝛ
nõia duaꝙ filiaꝙ ei⁹-nomẽ ꝓmogeni-
te merob-et nomen minoris michol.
Et nomen uxoris saul achinoem-filia

achimaas. Et nomẽ principis militie
eiꝰ abner filiꝰ ner-patruelis saul. Por-
ro cis fuit pater saul-ꝛ ner pater abner
filius abiel. Erat autem bellũ potens
aduersũ philistheos-oĩbꝫ diebꝫ saul.
Nam quẽcũꝙ viderat saul virũ fortem
et aptũ ad ꝑliũ-sociabat eũ sibi. xv

Et dixit samuel ad saul. Me mi-
sit dñs-ut ungerem te in regem
sup ꝓlm eiꝰ isrl. Audi ergo vocẽ
dñi. Hec dicit dñs exercituũ. Recensui
quẽcũꝙ fecit amalech isrli. Quomodo
restitit ei in via cũ ascenderet de egipto.
Nunc ergo vade-ꝛ pcute amalech-et de-
molire uniuersa eius. Nõ parcas ei-ꝛ nõ
cõcupiscas ex rebꝫ ipius aliquid-sed
interfice a viro usꝙ ad mulierẽ-ꝛ par-
vulum atꝙ lactantem-bouẽ et ouem-
camelum ꝛ asinũ. Precepit itaꝙ saul
ꝓlo-ꝛ recensuit eos quasi agnos-du-
centa milia ꝑditũ-ꝛ decẽ milia virorꝫ
iuda. Cumꝙ venisset saul usꝙ ad ciuita-
tem amalech-rorendit insidias in tor-
rente. Dixitꝙ saul cyneo. Abite-recedi-
te-atꝙ discedite ab amalech-ne forte
involuã te cũ eo. Tu enĩ fecisti miseri-
cordiã cũ oĩbꝫ filijs isrl-cũ ascenderẽt
de egipto. Et recessit cyneus de medio
amalech. Percussitꝙ saul amalech
ab eula-donec veniat ad sur-que est
regione egipti. Et apprehendit agag
regem amalech-viuũ. Omne autem
vulgus interfecit in ore gladij. Et pe-
percit saul et ꝓlus agag-et optimis
gregibꝫ ouiũ ꝛ armentoꝙ-et vestibꝫ-et
arietibꝫ-ꝛ uniuersis que pulchra erãt
nec voluerũt disperdere ea. Quicqđ ergo
vile fuit et reprobũ-hoc demolitꝰ sunt.
Factum est aũt verbũ dñi ad samuel-
dicẽs. Penitet me qꝫ cõstituerim saul
regẽ-quia dereliquit me-et verba mea
opere nõ impleuit. Contristatusꝙ est

samuel·et clamauit ad dominū tota
nocte. Cūq; denocte surrexisset samuel
ut iret ad saul mane·nūciatū ē samu-
eli eo q; uenisset saul in carmelū·et ere-
xisset sibi fornicē triumphalē·a reuersus
trānisset·descendisseq; i galgala. Venit
ergo samuel ad saul·et saul obseruabat
holocaustū dño·de mixtis predaq; que
attulerat ex amalech. Et cū uenisset sa-
muel ad saul·dixit ei saul. Benedictus
tu domino. Impleui uerbum domini.
Dixitq; samuel. Et q̄ ergo uox gregū
que resonat i auribus meis·a armentoꝝ
quā ego audio? Et ait saul. De ama-
lech adduxerūt ea. Pepercit enī populus
melioribus ouibus et armentis·ut imo-
larent dño deo tuo·reliqua uero occi-
dimus. Ait autē samuel ad saul. Si-
ne me et indicabo tibi que locutus sit
dñs ad me nocte. Dixitq; ei. Loquere.
Et ait samuel. Nōne cū parul⁹ esses
in oculis tuis·caput in tribubus israhel
factus es? Unxitq; te dñs in regē sup
israel·et misit te dñs in uiā et ait. Vade
et interfice peccatores amalech·a pugna-
bis contra eos usq; ad īnternicionem
eoꝝ. Quare ergo nō audisti uocē dñi·
sed uersus ad p̄dam es·et fecisti malū
in oculis dñi. Et ait saul ad samuelē.
Immo audiui uocem dñi·a ābulaui
in uia p quā misit me dñs·a adduxi
agag regē amalech·et amalech interfe-
ci. Tulit autem de p̄da pecus oues a
boues·p̄mitias eoꝝ que cesa sunt·ut
immoler dño deo tuo i galgalis. Et
ait samuel. Numq̄d uult dominus
holocausta aut victimas·et nō potius
ut obediat uocī dñi? Melior est enim
obedientia q̄m victime·et auscultare ma-
gis q̄m offerre adipē arietū. Quī quasi
p̄ccm ariolandi est repugnare·a quasi
scelus ydolatrie·nolle acquiescere. Pro
eo ergo q; abiecisti sermonē dñi·abiecit
te dominus ne sis rex. Dixitq; saul ad
samuelē. Peccaui·quia p̄uaricata⁹ sū
sermonē dñi·et verba tua·timens ppli-
et obediens uocī eoꝝ. Sed nūc porta
ñsā p̄cōr meōr·et reuertere mecū ut ad-
oram dominū. Et ait samuel ad saul.
Nō reuertar tecū·quia piecisti sermo-
nē dñi·a piecit te dñs·ne sis rex super israel.
Et cōuersus est samuel ut abiret. Ille
autem apprehendit fimbriā pallij ei⁹·
que a scissa est. Et ait samuel ad eum.
Scidit dñs regnum israel a te hodie·a
tradidit illud proximo tuo meliori te.
Porro triumphator in israel non parce-
et penitudine non flectet. Nec⁹ enī ho-
mo est·ut agat penitentiā. Et ille ait.
Peccaui. Sed nūc honora me coram
senioribus ppli mei·a coram israel·a reuer-
tere mecū ut adorē dñm deū tuum. Re-
uersus ergo samuel·secut⁹ est saulem.
Et adorauit saul dñm. Dixitq; samu-
el. Adducite ad me agag regem amale-
ch. Et oblatus est ei agag pinguissi-
mus tremens. Et dixit agag. Ecce
separat amara mors. Et ait samuel.
Sicut fecit absq; liberis mulieres gladi-
us tuus·sic absq; liberis erit inter mu-
lieres mater tua. Et in frusta concidit
eū samuel·coram domino in galgalis.
Abiit autē samuel in ramatha·saul
vero ascendit in domū suā in gabaa.
Et non vidit samuel ultra saul·usq;
ad diem mortis sue. Verūtamen lugebat
eum samuel saul·quē dñm pniteret q̄
constituisset regem saul super israel. XVI

Dixitq; dominus ad samuelem.
Usquequo tu luges saul·cum
ego piecerim eū ne regnet sup israel. Im-
ple cornu tuū oleo·et veni ut mittā te
ad ysai bethleemitē. Prouidi enim in
filijs eius michi regem. Et ait samuel.

Quō vadā? Audiet enī saul·et interfi-
ciet me. Et ait dñs. Vitulum de ar-
mento tolles i manu tua·a dices. Ad
immolandū domino veni. Et voca
bis ysai ad victimā. Et ego ostendā
tibi q̄d facias·a unges quemcūq; mō-
strauero tibi. Fecit ergo samuel sicut lo-
cutus est ei dñs. Veneruntq; i bethleem. Et
admirati sūt seniores ciuitatis occur-
rentes ei. Dixerunt q̄. Pacificus ne in-
gressus tu⁹? Et ait. Pacific⁹. Ad im-
molandū dño veni. Sanctificamini
et venite mecū ut immolē. Sanctificа-
uit ergo ysai·a filios ei⁹·a vocauit eos
ad sanctificū. Cūq; ingressi esset·vidit
heliab et ait. Nūquid coram dño est x̄pus ei⁹?
Dixit dñs ad samuelē. Ne respicias
vultū eius·neq; altitudinem stature
eius·quē abiici eum·nec iuxta intuitū
hūs ego iudico. Homo enī videt ea q̄
parent·dñs autē intuet cor. Et voca-
uit ysai aminadab·a adduxit eū coram
samuel. Qui dixit. Nec hūc elegit do-
minus. Adduxit autē ysai sāma·de
quo ait. Etiā hūc nō elegit dñs. Ad-
duxit itaq; ysai septē filios suos coram
samuel. Et ait samuel ad ysai. Nō ele-
git dominus ex istis. Dixitq; samuel
ad ysai. Numquid iam cōpleti sūt filij?
Qui respōdit. Adhuc reliquus ē par-
vulus·et pascit oues. Et ait samuel
ad ysai. Mitte·et adduc eū. Nec enim
discumbemus·priusq; hūc ille veniat.
Misit ergo et adduxit eū. Erat autem
rufus et pulcher aspectu·decoraq; facie.
Et ait dñs surge·a unge eū·ipse est enī.
Tulit ergo samuel cornu olei·et unxit
eum in medio fratrū eius. Et directus ē
spūs dñi a die illa i dauid·et deinceps.
Surgensq; samuel abiit in ramatha.
Spūs autē dñi recessit a saul·a exagi-
tabat eū spūs nequā a dño. Dixerūtq;
ei saul ad eū. Ecce spūs dñi malus ex-
agitat te. Iubeat dñs nr̄ rex·et ei sui
qui coram te sūt·querent hominem scientem
psallere cithara·ut quādo arripuerit
te spūs dñi malus·psallat manu sua·
et leuius feras. Et ait saul ad seruos
suos. Prouidete ergo michi aliquem
bene psallentē·a adducite eum ad me.
Et respondens un⁹ de pueris·ait. Ecce vi-
di filium ysai bethleemitem scientem
psallere·et fortissimū robore·et virum
bellicosū·et prudentē in verbis·et pul-
chrum virū·et dñs est cum eo. Misit
ergo saul nūcios ad ysai·dicēs. Mitte
ad me dauid filiū tuum·qui est in
pascuis. Tulit itaq; ysai asinū plenū
panibus·a lagenā vini·a hedū de capris
unū·et misit per manū dauid filij sui
sauli. Et venit dauid ad saul·et stetit
coram eo. Et ille dilexit eum nimis·a
factus est eius armiger. Misitq; saul
ad ysai dicēs. Stet dauid in conspectu
meo. Invenit enī gratiā i oculis meis.
Igitur quādocūq; spūs dñi malus
arripiebat saul·dauid tollebat citharā
et percutiebat manu sua·et refocillabat
saul·a levius habebat. Recedebat enī
ab eo spiritus malus. XVII

Congregantes autem philistiim
agmina sua i prelium·cōuenerūt
in locum inter
Soccoth·a azecha·i finibus domin. Porro
saul et viri israel·cōgregati venerunt in
vallem terebinti·et direxerūt aciem ad
pugnandū contra philistiim. Et phi-
listiim stabāt sup montē ex parte hac·et
israel stabat super montē ex altera parte·valliscq; erat inter eos. Et egressus ē vir
spurius de castris philistinorū·nomine
goliath de geth·altitudinis sex cubitoꝝ
et palmo·et callis erea super caput ei⁹·
et lorica hamata induebatur. Porro

pondus loricæ ei⁹ quinq; milia siclorũ ereis erat·et ocreas ereas habebat in cruribus·⁊ clipeꝰ ereus tegebat humeros eius. Hastile auẽ hastæ ei⁹·erat quasi liciatoriũ texẽtiũ. Ipsum auẽ ferrum hastæ eius sexcentos siclos habebat ferri. Et armiger ei⁹ antecedebat eũ. Stãsq; clamabat aduersum phalangas isrl̃·et dicebat eis. Quare venistis paratæ ad pliũ? Nũqd ego nõ sũ philistæus ⁊ vos serui saul? Eligite ex vobis virũ·et descendat ad singulare certamẽ. Si quiverit pugnare mecum et occiderit me·erimus vobis serui. Si autem ego prævaluero ⁊ occidero eũ·vos serui eritis·et seruietis nobis. Et ait philistæus. Ego exprobraui agminibꝫ isrl̃ hodie. Date michi virum·⁊ ineat singulare certamen mecũ. Audiens auẽ saul ⁊ omnes isrl̃itæ sermones philistæi huiusmodi·replebãt ⁊ metuebant nimis. Dauid auẽ erat filiꝰ viri ephrathæi de quo supra dictũ est·de bethleem iuda cui nomẽ erat ysai·qui habebat octo filios·et erat vir in diebꝫ saul·senex ⁊ grandeuus inter viros. Abierũt auẽ tres filii ei⁹ maiores·post saul in pliũ. Et nomina trium filiorũ eius qui processerũt ad bellũ·eliab primogenitus·⁊ secundus aminadab·tertiꝰ hꝫ sãma. Dauid autem erat minimꝰ. Tribꝰ ergo maioribꝫ secutis saulem·abiit dauid ⁊ reuertit̃ a saul·ut pasceret gregẽ patris sui in bethleem. Procedebat vero philistæus mane et vespe·et stabat quadraginta diebꝫ. Dixit auẽ ysai ad dauid filiũ suũ. Accipe fratribꝫ tuis ephi polenta et decem panes istos·et curre in castra ad fratres tuos·et decem formellas casei·has deferes ad tribunũ. Et fratres tuos visitabis si recte agãt·et cũ quibꝫ ordinati sũt discε. Saul auẽ ⁊ illi·⁊ omnes filij isrl̃ in valle therebinti pugnabãt aduersum philistæum. Surrexit itaq; dauid mane et cõmendauit gregẽ custodi·et onustus abiit sicut preceperat ei ysai. Et venit ad locum magala ⁊ ad exercitũ·qui egressus ad pugnam vociferatus erat in certamine. Direxerat enim acies isrl̃·sed et philistæus ex aduerso fuerãt parati. Derelinquẽs ergo dauid vasa q̃ attulerat sub manu custodis ad sarcinas·cucurrit ad locũ certaminis·⁊ interrogabat si oia recte agerent erga fratres suos. Cumq; adhuc ille loqueret̃ eis·apparuit vir ille lyricus ascendens goliath nomine philistæus de geth·de castris philistinorũ. Et loquente eo hec eadem verba·audiuit dauid. Omnes auẽ isrl̃ite cũ vidissent virum fugerũt a facie eius·timentes eũ valde. Et dixit unusquisq; de isrl̃. Num vidistis virum hunc q̃ ascendit? Sed exprobrãdũ eni isrl̃ ascendit. Virũ ergo qui percusserit eum·ditabit rex diuitijs magnis·et filiã suã dabit ei·⁊ domũ patris eius faciet absq; tributo in isrl̃. Et ait dauid ad viros qui stabãt secum dicẽs. Quid dabit̃ viro qui percusserit philistæũ hũc·et abstulerit obprobriũ de isrl̃? Quis est enim hic philistæus incircumcisus·qui exprobrauit aciẽ dei viuentis? Referebat autem ei plus eundem sermonẽ dicẽs. Hec dabunt̃ viro·qui percusserit eũ. Quod cũ audisset eliab frater eius maior loquente ea cũ aliis·iratus est contra dauid et ait. Quare venisti·et quare dereliquisti pauculas oues illas in deserto? Ego noui superbiã tuã ⁊ nequiciã cordis tui·quia ut videres pliũ descendisti·et dixit dauid. Quid feci? Nũquid nõ verbũ est? Et declinauit paululum ab eo ad alium. Dixitq; eundem sermonẽ. Et rẽdit a

plus verbũ sicut prius. Audita sunt autem verba que locutus est dauid·⁊ annũciata in cõspectu saul. Qui quẽ cũ fuisset adductus·locutus est ei. Nõ rõdat cor cuiusquã in eo. Ego seruus tuus vadã·et pugnabo aduersus philistæũ. Et ait saul ad dauid. Nõ vales resistere philistæo isti. Puer es tu. Hic autem vir bellator est ab adolescẽtia sua. Dixitq; dauid ad saul. Pascebat seruus tuus patris sui gregẽ·⁊ venit leo uel ursus·et tollebat arietem de medio gregis·⁊ persequebar eos et percutiebã·et eripiebãq; de ore eor. Et illi cõsurgebãt aduersum me·et apprehendebã mentũ eor·et suffocabam interficiebãq; eos. Sic ⁊ leonẽ et ursum interfeci ego seruus tuus. Erit igit̃ et philistæus hic incircumcisus sicut unus ex eis. Vadam et auferam opprobriũ pliũ. Quoniã quis est iste philistæus incircumcisus·qui ausus est maledicere exercitui dei viuentis? Et ait dauid. Dñs qui eripuit me de manu leonis ⁊ de manu ursi·ipse me liberabit de manu philistæi huiꝰ. Dixit autem saul ad dauid. Vade ⁊ dñs tecũ sit. Et induit saul dauid vestimẽtis suis·et imposuit galeã ereã sup caput eius·et vestiuit eũ lorica. Accinxitq; ergo dauid gladio ei⁹ sup vestẽ suã·⁊ cepit tẽptare si armatus posset incedere. Nõ enim habebat cõsuetudinẽ. Dixitq; dauid ad saul. Nõ possum sic incedere·quia non usũ habeo·⁊ deposuit ea. Et sumpsit baculũ suũ quẽ semp habebat i manibus·⁊ elegit sibi quinq; limpidissimos lapides de torrente·et misit eos in peram pastoralẽ quã habebat secũ·et funda manu tulit·et pcessit aduersus philistæũ. Ibat auẽ philistæus incedens et approximans aduersum dauid·⁊ armiger ei⁹ ante eũ. Cumq; inspexisset eũ philistæus et vidisset dauid·despexit eum. Erat autẽ adolescẽs rufus·et pulcer aspectu. Et dixit philistæus ad dauid. Nũquid ego canis tu·q̃ tu venis ad me cũ baculo? Et maledixit philistæus dauid in diis suis. Dixitq; ad dauid. Veni ad me·et dabo carnes tuas volatilibꝫ celi et bestijs terre. Dixit autẽ dauid ad philistæũ. Tu venis ad me cũ gladio·⁊ hasta·et clipeo·ego autẽ venio ad te in nomine dñi exercituum dei agminũ isrl̃·quibꝫ exprobrasti hodie·et dabit te dominus in manu mea·⁊ percuiam te·et auferã caput tuũ a te. Et dabo cadauera castrorũ philistiim hodie volatilibꝫ celi·⁊ bestijs terre·ut sciat omnis terra quia est dñs deꝰ in isrl̃·et noverit uniuersa ecclia hec·quia non in gladio nec in hasta saluat dñs. Ipsius enim est bellũ·et tradet vos i manus nras. Cũ ergo surrexisset philistæus·et veniret et appropiquaret cõtra dauid·festinauit dauid et occurrit ad pugnã exadueꝛso philistæi. Et misit manũ suã in peram·tulitq; unũ lapidẽ et funda iecit·et circũduxit percussit eũ in fronte·et infixus est lapis in fronte eius·et cecidit in faciem suã super terrã. Prevaluitq; dauid adũsum philistæũ in funda et lapide·percussumq; philistæũ interfecit. Cũq; gladium nõ haberet in manu dauid·cucurrit et stetit sup philistæum·et tulit gladium eius et eduxit eum de vagina sua et interfecit eũ·præciditq; caput eius. Videntes auẽ philistæi q̃ mortuus esset fortissimꝰ eorũ·fugerũt. Et cõsurgentes viri isrl̃ et iuda vociferati sunt·⁊ persecuti sũt philistæos·usq; dũ veniret in vallem ⁊ usq; ad portas accharon. Ceciderũtq; vulnerati de philistijm in via sarim et usq; ad geth·et

usq; ad archaron. Et ruerunt cadauera filiorum israel · postq; ppcum sunt philistei. Inuaserũt castra eorũ. Assumẽs autẽ dauid caput philistei: attulit illud in ihrlm· arma vero eius posuit i tabernaculo suo. Eo autẽ tpe quo viderat saul dauid egredientem contra philistẽu: ait ad abner principem militie sue. De cuius stirpe descendit hic adolescẽs? Dixitq; abner. Viuit anima tua rex· si noui. Et ait rex. Interroga tu cuius filius sit iste puer. Cumq; regressus esset dauid peremto philistheo· tulit eum abner· et introduxit eum coram saule· caput philistei habẽtẽ i manu. Et ait ad eũ saul. De cuius progenie es· o adolescẽs? Dixitq; dauid· filius eius isai bethleemite ego sũ.

Factũ est autẽ cũ complesset loqui ad saul· anima ionathe conglutinata est aĩe dauid· et dilexit eũ ionathas sicut animã suã. Tulitq; eũ saul in die illa· et nõ concessit ei ut reuerteret in domũ patris sui. Iniuerunt autẽ dauid & ionathas fedus. Diligebat eũ eũ sicut animã suã. Spoliauit se ionathas tunica q; erat indutus· et dedit eã dauid: et reliqua vestimẽta sua· usq; ad gladiũ & arcũ suũ· et usq; ad balteũ. Egrediebat q; dauid ad bella quecũq; miserat eũ saul: et prudẽter se agebat. Posuitq; eũ saul super viros belli· & acceptus erat in oculis uniuersi populi· maximeq; in conspectu famuloꝝ saul. Porro cũ reuerteretur peremto philistheo dauid: et ferret caput eius i ihrlm· egresse sunt mulieres de uniuersis urbibus israel· cantãtes· chorosq; ducẽtes i occursum saul regis· i tympanis letitie et in sistris· & cymbalis melodes ludẽtes: atq; dicẽtes. Percussit saul mille· et dauid decẽ milia. Iratus est autẽ saul nimis· et displicuit in oculis eius iste sermo. Dixitq;. Dederũt dauid decem milia: et michi mille dederũt. Quid ei superest nisi solum regnũ? Sed nõ ergo videbis saul aspiciebat dauid· a die illa et deinceps. Post diem autẽ alteram inuasit spiritus dei malus saul: & prophetabat i medio domus sue. Dauid autem psallebat manu sua: sicut p singulos dies. Tenebatq; saul lanceã & misit eã: putãs se figere posse dauid cũ pariete. Et declinauit dauid a facie eius sedq. Et timuit saul dauid: eo q; esset dñs cũ eo· & a se recessisset. Amouit ergo eũ saul a se: et fecit eũ tribunũ super mille viros. Et egrediebat· et introibat in cõspectu pli. Iu omnibus quoq; viis suis dauid prudenter agebat: et dñs erat cũ eo. Videns itaq; saul q; prudens esset nimis: et cepit cauere eũ. Omnis aũt israel & iuda diligebat dauid. Ipse aũt ingrediebatur et egrediebat ante eos. Dixitq; saul ad dauid. Ecce filia mea maior merob· ipsam dabo tibi uxorẽ: tantummodo esto vir fortis· et pugnare bella dñi. Saul autẽ reputabat dicẽs. Sed nõ sit manus mea in eo: sed sit super eum manus philistinoꝝ. Fit autem dauid ad saul. Quis ego sum· aut q; est vita mea· aut cognatio patris mei i israel· ut fiã gener regis. Factũ est autem tempꝰ cũ deberet dari merob filia saul dauid: data est hadriel molathite uxor. Dilexit autẽ dauid michol filiã saul alteram. Et nũciatũ est saul· et placuit ei. Dixitq; saul. Dabo eã illi· ut sit ei in scandalũ: et sit sup eũ manꝰ philistinoꝝ. Dixitq; saul ad dauid. In duabus rebus gener meus eris hodie. Et mãdauit saul suis suis. Loquimini ad dauid clam me: dicentes. Ecce places regi: et omnes serui eius diligunt te. Nũc ergo esto gener regis. Et loquuti sunt ista saul i auribꝰ dauid: omnia verba hec. Et ait dauid. Nũquid pauper videor vobis: generum esse regis? Ego autẽ sũ pauper vir· et tenuis. Et renũciauerunt serui saul dicẽs. Iuxta hec verba locutus est dauid. Dixit autem saul. Sic loquimini ad dauid. Non habet rex sponsalia necesse· nisi tantũ centũ ppucia philistinoꝝ: ut fiat ultio de inimicis regis. Porro saul cogitabat dauid tradere in manus philistinoꝝ. Cumq; renũciasset seruus eius dauid· verba que dixerat saul: placuit sermo in oculis dauid· ut fieret gener regis. Et post paucos dies surgẽs dauid: abiit in archaron cum viris qui sub eo erãt· et peremit de philistheis duocentos viros· et attulit eorũ ppucia et ãnumerauit ea regi: ut esset gener eius. Dedit itaq; saul ei michol filiã suam uxorẽ. Et vidit saul· & intellexit quod dñs esset cũ dauid. Michol autẽ filia saul diligebat eũ. Et saul magis cepit timere dauid. Factusq; est saul inimicus dauid: cunctis diebus. Et egressi sunt principes philistinoꝝ. Et principio aũt egressionis eoꝝ· prudẽtior se gerebat dauid· quã oĩes viri saul· et celebre factũ est nomen eius nimis.

Locutus est autẽ saul ad ionathan filiũ suum· et ad oĩes seruos suos: ut occiderẽt dauid. Porro ionathas filius saul diligebat dauid valde. Et indicauit ionathas dauid dicens. Querit saul patet me? occidere te. Quapropt̃ obserua te quelo mane· & manebis clam & absconderis. Ego aũt egrediẽs stabo iuxta patrẽ meũ i agro vbicũq; fuerit· et ego loquar de te ad patrẽ meũ· et quicquid videro: nũciabo tibi. Locutus est ergo ionathas de dauid bona: ad saul patrem suum. Dixitq; ad eũ. Ne peccet rex in seruũ suũ dauid· quia nõ peccauit tibi: et opera eius bona sunt tibi valde· et posuit animã suã in manu sua et percussit philistheũ: et fecit dñs salutẽ magnã uniuerso isrl. Vidisti: et letatus es. Quare ergo peccas in sanguine innocẽti· interficis dauid qui ẽ absq; culpa? Quod cũ audisset saul· placatus voce ionathe iurauit. Viuit dñs: quia nõ occidet̃. Vocauit itaq; ionathas dauid: & indicauit ei oĩa uba hec. Et introduxit ionathas dauid ad saul: et fuit ante eũ· sicut fuerat heri et nudiustertius. Motũ ẽ autẽ rursum bellũ· et egressus dauid pugnauit aduersum philistheos: percussitq; eos plaga magna· et fugerũt a facie eius. Et factus ẽ spiritus dñi malus i saul. Sedebat autẽ in domo sua: et tenebat lanceam. Porro dauid psallebat in manu sua. Stetitq; est saul ut figeret dauid lancea in pariete. Et declinauit dauid a facie saul. Lancea autẽ fixo vulnere plaga est in pariete· et dauid fugit: et saluatus est nocte illa. Misit ergo saul satellites suos nocte in domũ dauid: ut custodirent eũ & interficerent eum mane. Quod cũ annũciasset dauid michol uxor sua dicẽs· nisi saluaueris te nocte hac· cras morieris· dimisit eũ per fenestrã. Porro ille abiit & aufugit· atq; saluatus est. Tulit autem michol statuam· et posuit eã super lectũ· et pellem pilosam caprarũ posuit ad caput eius: et operuit eam vestimẽtis. Misit autẽ saul apparitores· qui raperent dauid: et responsũ est q; egrotaret. Reuertensq; misit saul nũcios ut viderẽt dauid· dicẽs. Afferte eũ ad me in lecto· ut occidã eũ. Cumq; venissent nũcii· inuenerũt esse simulacrũ super lectũ· et pelles caprarũ ad caput eius. Dixitq; saul ad michol. Quare

se illusisti michi:et dimisisti inimicū
meū ut fugerer? Et respndit michol
ad saul. Quia ipe locutus est michi
dices. Dimitte me: aliqui interficiā
te. Dauid aut fugies saluas? est. Et
venit ad samuel in ramatha:et nūcia-
uit ei oia que fecerat sibi saul. Et abie-
runt ipse et samuel:et morati sunt in
naioth. Nūciatum est autem sauli a
dicentibs. Ecce dauid in naioth i rama-
tha. Misit ergo saul lictores ut raperēt
dauid. Qui cū vidissēt cuneū pphārū
vaticinantiū:z samuel stantem super
eos:factus est etiā spūs dī i illis:et
prophecare repetūt etiā ipi. Quod cū
nūciatū esset sauli:misit et alios nūcios. Prophetauerunt autem et illi. Et
rursū misit saul tertios nuncios: qui
et ipsi pphauerūt. Et iratus iracūdia
saul abijt etiā ipe in ramatha:et venit
usq; ad cisternā magnā q̄ est i sochoth.
Et interrogauit et dixit. Qu quo loco
sūt samuel z dauid? Dictūq; ē ei. Ecce
in naioth sunt in ramatha. Et abijt
in naioth in ramatha. Et factus est
etiam sup eū spūs? dī:z ambulauit
ingrediēs:et pphabat usq; dū veniret
in naioth in ramatha. Et expoliauit
etiā ipse se vestimētis suis et pphauit
cū ceteris cora samuel:z cecidit nudus
tota die illa et nocte. Vnde et egrum p-
uerbiū. Nūquid z saul inter pphas? Et.

Fugit aut dauid de naioth: que
est in ramatha:veniēsq; locutus
est coram ionatha. Quid feci? Que ē
iniquitas mea: et qđ peccatū meū in
patrem tuū: quia querit aiam meā?
Qui dixit ei. Absit a te:non morieris.
Neq; enim faciet pater meus quicq̄
grāde vel parū: nisi prius indicauerit
michi. Quare ergo celauit a me pater
meus sermonē istū? nequaq̄

eū fecit istud. Et iuravit rursū dauid.
Et ille ait. Scit profecto pater tuus q̄ inue-
ni gratiā i oculis tuis:et dicit. Nesci-
at hoc ionathas: ne forte tristet. Qui-
immo vivit dūs et viuit anima tua:
q̄a uno tantū ut ita dicā gradu ego
morior? dividimur. Et ait ionathas
ad dauid. Quodcunq; dixerit michi
anima tua:faciam tibi. Dixit autem
dauid ad ionathan. Ecce kalēde sūt
crastino:et ego et more sedere solebo
iuxta regē ad vescendū. Dimitte ergo
me ut abscondar in agro:usq; ad ve-
sperā diei tertie. Si respiciēs requisie-
rit me pater tuus? rūdebis ei. Rogavit
me dauid ut iret celeriter in bethleem
civitatē suā:quia vidime solēnes ibi
sūt omnibus tribulibs suis. Si dixerit
bene:pax erit servo tuo. Si aut fuerit
iratus? scito quia cōpleta est malitia eius.
Fac ergo misericordiam in servū tuū:quia
fedus dñi me famulū tuū tecum inire
fecisti. Si aut ē iniquitas aliqua in
me:tu me interfice:et ad patrem tuū me
introducas me. Et ait ionathas. Absit
hoc a me. Neq; enī fieri queat:ut si
certe cognovero cōpletā esse patris mei
malitiā cōtra te:nō ānūciem tibi. Re-
sponditq; dauid ad ionathan. Quis
renūciabit michi:si quid forte rūdere
tibi pater tuus dure de me? Et ait iona-
thas ad dauid. Veni z egrediamur foras
in agrū. Cūq; exissēt ābo in agrū:ait
ionathas ad dauid. Dñe deus isrl si
investigavero sententiā patris mei mane
no vel perendie z alīqñ boni fuerit sup
dauid:z nō statī misero ad te et nōn
tibi fecero:hec faciat dūs ionathe z hec
augeat. Si autem placuerit patri
mei malicia adūsū te: revelabo aurē
tuā et dimittā te ut vadas i pace:z sit
dñs tecū sicut fuit cū patre meo. Et si

vixero:facies michi misericordias domini:
si vero moriar fuero: nō auferes mi-
sericordiā tuam a domo mea usq; in
sempiternū. Aut si nō fecero:quando
eradicaverit dūs inimicos dauid unū-
quemq; de terra:auferat ionathan de
domo sua:et requirat dūs de manu
inimicoz dauid. Pepigit ergo iona-
thas fedus cū domo dauid. Et addidit
ionathas deierare dauid: eo q̄ dilige-
ret illū. Sicut enim animā suam ita
diligebat eū. Dixitq; ad eū ionathas.
Cras kalēde sunt:et requireris. Requi-
retur enī sessio tua usq; prēdie. Descen-
des ergo festinus et venies in locū ubi
celādus es:in die quādo operari licet:
et sedebis iuxta lapidem-cui nomē est
ezel. Et ego tres sagittas mittā iuxta
eū:z iaciā quasi exercens me ad signū.
Mittā p̄ puerum:dicēs ei. Vade et
affer michi sagittas. Si dixero puero-
ecce sagitte intra te sūt tolle eas: tu ve-
ni ad me quia pax tibi est et nichil est
mali:vivit dūs. Si autem sic locutus
fuero puero-ecce sagitte ultra te sūt: va-
de in pace quia dimisit te dominus. De
verbo aut quod locuti sumus ego z
tu:sit dūs inter me et te usq; in sempi-
ternū. Absconditus est ergo dauid in
agro:z venerūt kalende:et sedit rex ad
comedendū panē. Cūq; sedisset rex sup
cathedrā suā sedm consuetudinē: que
erat iuxta parietē:surrexit ionathas et
sedit abner et latere saul:vacuusq; ap-
paruit locus dauid:et nō est locutus
saul quicq̄ in die illa. Cogitabat enī
q̄ forte evenisset ei:ut nō esset mūdus
nec purificatus?. Cūq; illuxisset dies se-
cunda post kalendas:rursus apparuit
vacuus locus dauid. Dixitq; saul ad
ionathan filū suū. Cur nō venit filius
ysai nec heri nec hodie ad vescendum?

Rūdit q̄ ionathas sauli. Rogavit me
obnixe ut iret i bethleem:et ait. Dimit-
te me:quū sacrificiū solēne est i civitate
mea:unus de fratribs meis accersuit
me. Nūc ergo si inveni gratiā in ocu-
lis tuis:vadā celeriter z videbo fratres meos.
Ob hāc causam:nō venit ad mēsam
regis. Iratus autem saul adversum
ionathan:dixit ei. Fili mulieris virum
ultro rapientis:nūquid ignoro quia
diligis filiū ysai in confusionem tuā:et
in confusionem ignominiose matris
tue? Omnibs enim diebs quibs filius
ysai vixerit sup terrā:nō stabilieris tu
neq; regnū tuū. Itaq; iā nūc mitte:et
adduc eū ad me:quia filius mortis ē.
Rūdens aut ionathas sauli patri suo
ait. Quare morietur? Quid fecit? Et ar-
ripuit saul lanceam ut percuteret eū. Et
intellexit ionathas:q̄ diffinitū esset a
pre suo:ut interficeret dauid. Surrexit
ergo ionathas a mēsa in ira furoris:
z nō comedit in die kalendaz secunda
panē. Cōtristatus est enī super dauid:
eo q̄ cōfudisset eum pater suus. Cūq;
illuxisset mane venit ionathas i agrū
iuxta placitū dauid:et puer parvulus
cū eo. Et ait ad puerū suū. Vade z affer
michi sagittas:quas ego iacio. Cūq;
puer cucurrisset:iecit aliā sagittā trās
puerū. Venit itaq; puer ad locū iaculi:
quod miserat ionathas. Et clamavit
ionathas post tergū pueri:et ait. Ecce
ibi est sagitta:porro ultra te. Clama-
vitq; iterū ionathas post tergum pue-
ri dicens. Festina velocius:ne steteris.
Collegit aut puer ionathe sagittas:
z attulit ad dūm suū:z quid ageretur
penitus ignorabat. Tantūmodo enī
ionathas et dauid rem noverāt. De-
dit ergo ionathas arma sua puero:z
dixit ei. Vade et defer in civitatē. Cūq;

abiller puer surrexit dauid de loco qui
regebat ad austrū: et cadens pronus
in terrā adorauit tercio. Et osculātes se
alterutrū-fleuerunt pariter-dauid aūt
ampli⁹. Dixit ergo ionathas ad dauid.
Vade in pace. Quecūq; iurauimus
ambo in nomine domini-dicentes:
dominꝰ sit inter me et te-et inter semen
tuum ⁊ semen meum-usq; in sempiter-
num. Et surrexit dauid et abijt:sed et
ionathas ingressus ē ciuitatē. xxj

Venit aūt dauid in nobe-ad achi-
melech sacerdotē. Et obstupuit
achimelech-eo quod veniret dauid-et
dixit ei. Quare tu solus: et nullus est
tecum. Et ait dauid ad achimelech sa-
cerdotem. Rex preceptt michi sermonem-
et dixit. Sermo sciat rem propter quā
missus es a me:⁊ cuiusmodi precepta
tibi dederi. Sā et pueris meis cōdixi-in
illū et illū locū. Sūc ergo si qd habes
ad manū-uel quinq; panes da michi:
aut quicqd inuenero. Et respōdens sacer-
dos ad dauid:ait illi. Sō habeo lai-
cos panes ad manū: sed tantū panē
sanctū. Si mūdi sunt pueri-maxime
a mulieribꝫ-māducēt. Et respōdit dauid
sacerdoti:et dixit ei. Et quidē si de mulie-
ribꝫ agitur-cōtinuimꝰ nos ab heri et
nudiustercꝰ quādo egredi cepi: et fue-
rūt vasa puerorꝫ sācta. Porro via hec
polluta est:sed et ipa hodie sanctificabi-
tur in vasis. Dedit ergo ei sacerdos
sanctificatū panem. Nec enī erat ibi
panis-nisi tantū panes ꝓpositionis-
qui sublati fuerāt a facie dñi: ut pone-
rentur panes calidi. Erat aūt ibi vir
quidā de seruis saul-in die illa intus
in tabernaculo domini: ⁊ nomen eius
doech ydumeus: potentissimꝰ pastor
saul. Ipse pascebat mulas saul. Dixit
aūt dauid ad achimelech. Si habes
hic ad manū hastam aut gladiū da
michi:quia gladiū meū ⁊ arma mea
non tuli mecum. Sermo enim regis
urgebat. Et dixit sacerdos. Ecce hic
gladiꝰ goliath philistei-quē occidisti
in valle therebinti-est involutꝰ pallio
post ephor. Si istum vis tollere-tolle.
Nec enī hic est alius absq; eo. Et ait
dauid. Sō est huic alter similis. Da
michi eū. Surrexit itaq; dauid-⁊ fugit
in die illa a facie saul:⁊ venit ad achis
regem geth. Dixerūq; serui achis:num
iste est
dauid rex terre? Sōne huic tībabant
per choros dicētes:percussit saul mille-
et dauid decem milia? Posuit autem
dauid sermones istos in corde suo:et
timuit valde a facie achis regis geth.
Et mutauit os suū coram achis-et col-
labebat inter manus eoꝝ:et impinge-
bat in ostia porte:defluebantq; salue
eius in barbā. Et ait achis ad seruos
suos. Vidistis hominem insanum:
cur adduxistis eū ad me? An defue-
runt nobis furiosi:qa introduxistis istum
ut furoret me ꝓsente? Dimittite illum
hinc:ne ingrediat domū meā. xxij

Abijt ergo dauid inde:et fugit in
spelunca odollam. Quod cum
audissent fres eꝰ et omnis domꝰ patris
eius:descenderūt ad eū illuc. Et cōgre-
gate sunt ad eū omnes qui erāt in angustia
cōstituti-et omni ere alieno et amaro
animo:et factꝰ est eoꝝ princeps. Fuerūtq;
cū eo ferē quadringenti viri. Et profectus
est dauid inde in maspha:q est moab.
Et dixit ad regē moab. Maneat oro
pater meꝰ ⁊ mater mea vobiscū:donec
sciam quid faciat michi deꝰ. Et reliquit
eos ante faciem regis moab. Manse-
runtq; apud eū cunctis diebꝰ quibꝰ
dauid fuit in ꝓsidio. Dixitq; gad ꝓphe

ad dauid. Noli manere in ꝓsidio. Pro-
fiscere et vade in terrā iuda. Et profectus
est dauid:et venit in saltum areth. Et
audiunt saul qꝰ apparuisset dauid:et
viri qui erant cum eo. Saul autem cū
maneret in gabaa et ellet in memore qđ
ē in rama-hastā manu tenens-cūctiq;
serui eius circūstarēt eū: ait ad seruos
suos qui assistebāt ei. Audite me nūc
filij iemini. Numquid omnibꝰ vobis
dabit filiꝰ ysai agros et vineas et uni-
uersos vos faciet tribunos et centurio-
nes: quū coniurastis oēs aduersum
me-⁊ nō est qui michi reuelet magis-
me cū et filius meus fedus iunxerit cū
filio ysai? Sō est qui vice meā doleat
et nobis-nec qui annunciet michi: eo
qꝰ suscitauerit filius meus seruū meū
aduersum me insidiatorem michi usq;
hodie. Rūdens aūt doech ydumeus
qui assistebat-⁊ erat ꝓnus inter suos
saul: vidi inquit filium ysai in nobe
apud achimelech filiū achitob sacer-
dotem. Qui consuluit ꝓ eo dño-et ci-
baria dedit ei. Sed et gladiū goliath
philistei dedit illi. Misit ergo rex ad ar-
cessendum achimelech sacerdotē filiū
achitob:et omnem domū patris eius
sacerdotū qui erāt in nobe. Qui uniū-
uersi venerūt ad regē. Et ait saul ad achi-
melech. Audi fili achitob. Qui rūdit.
Presto sum domine. Dixitq; ad eum
saul. Quare coniurastis adūsum me
tu et filius ysai-⁊ dedisti ei panes et gla-
dium-⁊ consuluisti ꝓ eo dominū: ut
surgeret aduersū me insidiator usq;
hodie ymanēs? Rūdensq; achimelech
regi ait. Et quis ī omnibꝰ seruis tuis
sicut dauid fidelis ⁊ gener regis ⁊ ꝓpo-
situs ad imperiū tuū:⁊ gloriosus ī domo tua?
Num hodie cepi consulere ꝓ eo dño?
Absit hoc a me. Ne suspicet rex aduersū
seruū suū rem huiuscemodi: in minima
domo patris mei. Sō enī sauit hoc nec
quicq; super hoc negocio:uel modicū
uel grāde. Dixit rex. Morte morieris
achimelech:tu ⁊ omis domꝰ patris tui. Et
ait rex emilliarijs qui circūstabāt eū. Cō-
uertimini ⁊ interfite sacerdotes dñi.
Nā manus eoꝝ cū dauid est: sciebāt
qꝰ fugisset ⁊ non indicauerunt michi.
Noluerūt autem serui regis extendere
manus suas ī sacerdotes dñi. Et ait
rex ad doech. Conuertere tu:⁊ irrue in
sacerdotes domini. Conuersusq; doech
ydumeꝰ irruit ī sacerdotes:⁊ trucidauit
in die illa octogintaquinq; viros vestiti
ephot lineo. Nobe aūt ciuitatem
sacerdotū percussit in ore gladij: viros
⁊ mulieres ⁊ parvulos ⁊ lactātes-bouē
q; ⁊ asinū et ouem in ore gladij. Euā-
dens aūt unus-filiꝰ achimelech filij
achitob cui⁹ nomē erat abiatar-fugit
ad dauid:⁊ annūciauit ei qꝰ occidisset
saul sacerdotes dñi. Et ait dauid ad
abiatar. Sciēs eram in die illa: quod
cū ibi ellet doech ydumeꝰ. qcal dubiꝫ
annunciaret sauli. Ego fui reus oīum
aiaꝝ patris tui. Mane mecū: ne timeas.
Qui qs quesierit aiam meā queret ⁊ a-
nimā tuā-mecūq; custodies. xxij

Et annūciauerūt dauid dicentes.
Ecce philistiim oppugnāt ceilā:
⁊ diripiūt areas. Cōsuluit ergo dauid
dominū dicēs. Num vadā et percutiā
philistheos istos? Et ait dominus ad
dauid. Vade et percutes philistheos: et
saluabis ceilam. Et dixerunt viri qui
erant cū dauid ad eū. Ecce nos hic in
iudea consistentes timemus: quanto-
magis si ierimus ī ceilam aduersum
agmina philistinorū? Rursum ergo
dauid consuluit dñm. Qui respōdens
ait ei. Surge et vade in ceila. Ego enī

tradã philistheos in manu tua. Abiit
ergo dauid et viri ei⁹ in ceila: z pugna-
uit aduersum philistheos. Et abegit iu-
menta eorũ z percussit eos plaga ma-
gna: et saluauit dauid habitatores
ceile. Porro eo tempore quo fugiebat
abiatar filius achimelech ad dauid
in ceilam: ephot fecũ habes delenderat.
Nunciatum est autẽ saul: q̃ venisset
dauid i ceilam. Et ait saul. Tradidit
eũ dñs in manus meas: conclusus q̃
est introgressus urbem: in qua poze
re fores fuit. Et p̃cepit saul oĩm plo: ut
ad pugnam descenderet in ceilam: et
obsideret dauid et uiros eius. Quod
cũ resciisset dauid quia p̃pararet ei saul
cla malũ: dixit ad abiatar sacerdotẽ.
Applica ephot. Et ait dauid. Domine
deus isrl audiuit famã tuus tuus q̃
disponat saul uenire ad ceilã: ut euer-
tat urbem p̃ter me. Si tradẽt me uiri
ceile in manus eius: et si descẽdet saul
sicut audiuit seruus tuus: dñe de⁹ isrl
indica seruo tuo. Et ait dñs. Descẽdet.
Dixitq; rursum dauid. Si tradẽt me
uiri ceile: et uiros qui sũt mecũ in ma-
nus saul? Et dixit dominꝰ. Tradent.
Surrexit ergo dauid et uiri eius quasi
sexcenti: et egressi de ceila huc atq; illuc
vagabant incerti. Nũciatũq; est saul
q̃ fugisset dauid de ceila et saluatus
esset: quamobrem dissimulauit egre.
Morabatur autẽ dauid in deserto in
locis firmissimis: manitq; in monte
solitudinis ziph in mõte oreo. Que-
rebat eũ tamen saul cũctis diebꝰ: z nõ
tradidit eũ dñs in manꝰ ei⁹. Et uidit
dauid q̃ egressus esset saul: ut quereret
aĩam ei⁹. Porro dauid erat in deserto
ziph i silua. Et surrexit ionathas filiꝰ
saul et abiit ad dauid in siluam: et cõ-
fortauit manus eius in deo: dixitq; ei.

Nõ timeas. Manꝰ enim inuenies te ini-
mus saul patris mei. Et tu regnabis
sup isrl: z ego ero tibi secũs. Sed z saul
pater meꝰ scit hoc. Percussit ergo uterq;
fedus coram dño. Mansitq; dauid in
silua: ionathas autem reuersus est in
domũ suam. Ascenderũt aũt ziphei
ad saul in gabaa dicentes. Nõne ece
dauid latitat apud nos i locis tutissi-
mis siluẽ i colle achille: q̃ est ad dexterã
deserti? Nũc ergo sicut desiderauit aĩa
tua ut descenderes descende: nostrum autẽ
erit ut tradamus eũ in manus regis.
Dixitq; saul. Benedicti uos a dño:
quia doluistis uicem meã. Ite ergo
ore et diligentius p̃parate: z curiosius
agite: et cõsiderate locũ ubi sit pes eius:
uel quis uiderit eũ ibi ubi dicitis. Re-
cogitet enim de me: q̃ callide insidiet
ei. Considerate et uidete oĩa latibula
eius in quibus ablcõditur: z reuertimini
ad me ad rem certã: ut uadã uobiscũ.
Quod si ceiã in terram se obtruserit:
persecutabor eũ in cũctis milibꝰ iuda.
Et illi surgentes abierũt in ziph ante
saul. Dauid autẽ z uiri eius erant in
deserto maon in cãpestribus ad dexterã
respectus. Iuit ergo saul et socij ei⁹ ad
querendũ eũ. Et nũciatum est dauid:
statimq; descendit ad petrã et mansit
in deserto maon. Quod cum audisset
saul: persecutus est dauid i deserto maon.
Et ibat saul z uiri eius ad latꝰ mõtis
ex parte una: dauid autẽ et uiri ei⁹ erãt
in latere mõtis ex parte altera. Porro
dauid festinabat se posse euadere a fa-
cie saul. Itaq; saul et uiri eius in modũ
corone cingebant dauid z uiros eius:
ut caperent eos. Et nuncius uenit ad
saul dicens. Festina et ueni: quoniã
irruerunt se philisthim super terram.
Reuersus est ergo saul de sequi

dauid: et perrexit in occursũ philisthinoꝝ.
Propter hoc uocauerunt locũ illum
petram diuisionem.

xxiij

Ascendit ergo dauid inde: z habi-
tauit i locis tutissimis in engaddi.
Cũq; reuersus esset saul postq̃ persecuꝰ
est philistheos: nũciauerunt ei dicentes.
Ece dauid in deserto ẽ engaddi. Assu-
mens ergo saul tria milia electoꝝ uiro-
rum ex oĩi isrl: perrexit ad inuestigan-
dum dauid z uiros eius: etiam supe
abruptissimas petras q̃ solis ibicibus
peruie sunt. Et uenit ad caulas ouiũ
q̃ sũt offertãt uianti: erantq; ibi spelũca:
quã ingressus ẽ saul ut purgaret ue-
trem. Porro dauid z uiri ei⁹ i interiore
parte spelunce latebãt. Et dixerũt sui
dauid ad eũ. Ece dies de qua locuꝰ est
dñs ad te: ego tradã tibi inimicũ tuũ
ut facias ei sicut placuerit i oculis tuis.
Surrexit ergo dauid: et p̃cidit oram
clamidis saul silẽter. Post hec pcussit
cor suũ dauid: eo q̃ abscidisset oram
clamidis saul. Dixitq; ad uiros suos.
Propiꝰ sit michi dñs ne faciã hanc
rem dño meo cristo domini ut mittã
manũ meã in eũ: quia cristus dñi est.
Iuit dñs: quia nisi dñs percussisset
ei⁹ aut dies eius uenerit ut moriatur
aut descendẽs in prelũ pereat: ppiꝰ
michi sit dñs ut nõ mittam manum
meam i cristũ dñi. Et conuersus dauid
uiros suos sermonibus istis: et non
permisit eos ut cõsurgerẽt in saul. Por-
ro saul egressus de spelunca: p̃gebat
repto itinere. Surrexit autẽ dauid post
eũ: et egressus de spelũca clamauit post
tergũ saul dicẽs. Dñe mi rex. Et respe-
xit saul post se: z inclinãs se dauid pro
nus i terrã adorauit. Dixitq; ad saul.
Quare audis uerba hoĩm loquentiũ:
dauid q̃rit malũ a te? Ece hodie
uiderũt oculi tui: q̃ tradiderit te dñs in
manu mea in spelunca: z cogitaui ut
occiderem te: sed ppercit tibi oculus meꝰ.
Dixi enim. Nõ extendã manũ meam in
dominũ meũ: qa cristus dñi est. Quin
potiꝰ pater mi uide et cognosce oram
clamidis tue in manu mea: quomõ
cũ precidere lũinitatẽ clamidis tue: no-
lui extendere manũ meã i te. Animad-
uerte et uide: quia non est i manu mea
malũ neq; iniquitas: neq; peccaui i te.
Tu autẽ insidiaris aĩe mee: ut auferas
eam. Iudicet dominus inter me et te
et ulciscatur me dñs ex te: manꝰ autẽ
mea nõ sit in te sicut dicitur in p̃uerbio
antiquo. Ab impijs egredietur impietas.
Manus ergo mea nõ sit in te. Quem
persequeris rex isrl quẽ persequeris? Canẽ
mortuũ persequeris: et pulicem unum.
Sit dñs iudex et iudicet inter me et te:
et uideat et iudicet causam meam: et
eruat me de manu tua. Cum autem
cõpleret dauid loquens hmoĩes hu-
iusmodi ad saul: dixit saul. Numq̃d
uox hec tua ẽ fili mi dauid? et leuauit
saul uocem suam: et flenit: dixitq; ad
dauid. Iustior tu es quam ego. Tu
enim tribuisti michi bona: ego autem
reddidi tibi mala. Et tu indicasti mi-
chi hodie que feceris michi bona: quõ
tradiderit me dñs in manu tua: et nõ
occideris me. Quis enim cũ inuenerit in-
imicũ suũ dimittet eum in uia bona?
Sed dñs reddet tibi ueritatem hõr:
pro eo q̃ hodie op⁹ es i me. Et nũc
quia scio q̃ certissime regnabis tu es et
habebis in manu tua regnũ isrl: iura
michi in dño ne deleas semẽ meũ post
me: neq; auferas nomẽ meũ de domo
pris mei. Et iurauit dauid sauli. Abi-
it ergo saul in domum suã: et dauid
z uiri eius ascenderũt ad auriora loca.

Lorcuus est autē samuel: xxv
et cōgregatus est uniuersus isl'
et planxerūt eū nimis: ⁊ sepelierūt eū i
domo sua in ramatha. Cōsurgensq;
dauid: descendit in desertum pharan.
Erat autē vir quidam i solitudine
maon: et possessio eius in carmelo: et
homo ille magnus nimis: trecentę q;
oues tres milia et mille capre. Et acci-
dit ut tonderetur grex eius in carmelo.
Nomen autē viri illius erat nabal: et
nomē uxoris eius abigail. Eratq; muli-
er illa prudentissima ⁊ speciosa. Por-
ro vir eius durus et pessimus: et malig-
nus. Erat autē de genere caleph. Cum
autē audisset dauid in deserto q; tonde-
ret nabal gregē suū: misit decē iuue-
nes ⁊ dixit eis. Ascendite in carmelū:
et venietis ad nabal et salutabitis eū
ex me nomine meo pacifice: et sic dicetis. Sit
tranquillus meus et tibi pax: et domui tue
pax: et omnibus quecūq; habes sit pax.
Audiui q; tonderent pastores tui gre-
ges tuos qui erant nobiscū in deserto.
Nūq; eis molesti fuimus: nec aliquādo
defuit eis quicq̄ de grege omnino tpe quo
fuerunt nobiscū in carmelo. Interroga
pueros tuos: ⁊ indicabūt tibi. Inue-
niant ergo iuuenes tui gratiā i oculis
tuis. In die enī bona venimus ad te.
Quodcūq; inuenerit manus tua da seruis
tuis: et filio tuo dauid. Cūq; venissent
pueri dauid: locuti sūt ad nabal oīa
verba hec ex nomine dauid: ⁊ siluerūt.
Quidens autē nabal pueris dauid: ait.
Quis est dauid ⁊ quis est filius ysai?
Hodie increuerūt serui q̄ fugiūt dños
suos. Tollā ergo panes meos et aquas
meas et carnes pecoꝝ q̄ occidi tonsori-
bus meis: et dabo viris quos nescio
unde sint? Regressi sunt autem pueri
dauid per viā suā: et reuersi renerunt
et annūciauerunt ei omnia verba que
dixerat nabal. Tunc ait dauid pueris
suis. Accingatur unusquisq; gladio
suo. Et accincti sunt singuli gladiis
suis. Accinctusq; est et dauid ense suo:
et secuti sunt dauid fere quadringenti
viri. Porro ducenti remanserūt ad sarci-
nas. Abigail autē uxori nabal nūcia-
uit unus de pueris suis dicens. Ecce
dauid misit nūcios de deserto ut benedi-
ceret dño nro: et aversatus est eos.
Homines illi boni satis fuerūt nobis
et non molesti: nec quicq̄ aliquando
perist oīno tpe quo fuimus conuersati
cum eis i deserto: p muro erant nobis
tam in nocte q̄ in die omnibus diebus
quibus pauimus apud eos greges.
Quāobrem nōlidera et recognita quid
facias: quoniā completa est malitia
aduersus virū tuū ⁊ aduersum domū
tuā: ipse filius est belial: ita ut nemo
possit ei loqui. Festinauit igitur abigail
⁊ tulit ducentos panes: ⁊ duos vres
vini ⁊ quinq; arietes coctos ⁊ quinq;
sata polente: et centum ligaturas uue
passe: et ducentas massas caricarū: ⁊
posuit super asinos: dixitq; pueris suis.
Precedite me: et ecce ego post tergum
sequar vos. Viro aūt suo nabal nō
indicauit. Cū ergo ascenderet asinū et
descenderet ad radicem mōtis: dauid
et viri eius descendebāt in occursū eius.
Quibus et illa occurrit. Et ait dauid.
Vere frustra seruaui omnia que huius
erant in deserto: et nō periit quicq̄ de
cunctis q̄ ad eū pertinent: et reddidit
michi malū pro bono. Hec faciat dūs
inimicis dauid et hec addat: si reliquero
de omnibus que ad eum pertinent usq;
mane mingentem ad parietem. Cū aūt
vidisset abigail dauid festinauit ⁊ de-
scendit de asino: et cadit coram dauid

sup faciem suā ⁊ adorauit super terrā:
et recidit ad pedes eius et dixit. In me
sit domine mi hec iniquitas. Loquat
obsecro ancilla tua in auribus tuis: et
audi uba famule tue. Ne ponat oro
dūs meus rex cor suū super virū istum
iniquū nabal. nōn enī nomē suum
stult⁹ ē: et ē stultitia cū eo. Ego autem
ancilla tua nō vidi pueros tuos dūe
mi. quos misisti. Viuunt ergo dūe mi
viuit dominus et viuit anima tua q̄
prohibuit te ne venires in sanguinē:
⁊ saluauit manū tuā tibi. Et nūc fiāt
sicut nabal inimici tui: ⁊ qui querunt
dño meo malū. Nunc propter hanc
benedictionē hāc quā attulit ancilla
tua tibi dñe meo: ⁊ da pueris qui
sequūt te dñe mei. Auferet iniquitatē
famule tue. Faciens enim faciet dūs
tibi dño meo domū fidelē: quia plia
dñi dūe mi tu pliaris. Malicia ergo
nō inueniatur in te: omnibs diebs vite
tue. Si enī surrexerit aliquādo homo
persequēs te vel querens aiam tuā: erit
anima domini mei custodita quasi i
fasciculo viuentū apud dūm dū tuū.
Porro inimicorum tuorum anima
rotabitur. ipsi i impetu ⁊ circulo funde.
Cū ergo fecerit tibi dūs dominus meus
omnia hec que locut⁹ est bona de te: ⁊
constituerit te ducē sup israel: nō erit tibi
hoc in scrupulū et in scrupulū cordis
domino meo q̄ effundas sanguinem
immeritū: aue ipse te ultus fueris. Et cū
benefecerit dūs dño meo: recordaberis
ancille tue: et tu būfacies ei. Et ait da-
uid ad abigail. Benedictus dominus
deus israel qui misit hodie in occursum
meum: et benedictus eloquium tuū: et
benedicta tu que prohibuisti me hodie
ire in sanguinem ⁊ ulcisci me
manu mea. Alioquin viuit dominus

deus israel qui prohibuit me ne ma-
lum facerem tibi: nisi cito venisses in
occursū michi: non remansisset nabal
usq; ad lucem matutinam mingens
ad parietem. Suscepit ergo dauid de
manu ei⁹ oīa que attulerat ei: dixitq;
ei. Vade pacifice in domum tuā. Ecce
audiui vocem tuā: et honorauit faciē
tuā. Venit autē abigail ad nabal. Et
ecce erat ei cōuiuiū in domo ei⁹ quasi
cōuiuiū regis: et cor nabal iocūdum.
Erat enim ebrius nimis: ⁊ non indi-
cauit ei verbum pusillum aut grande
usq; mane. Diluculo autē cū digessis-
set vinū nabal: indicauit ei uxor sua
verba hec. Et emortuū est cor ei⁹ intus
eius: ⁊ factus est quasi lapis. Cumq;
pertransissent decē dies: percussit domin⁹
nabal et mortuus est. Vt cū audisset
dauid mortuum esse nabal: ait. Bene-
dictus dūs qui iudicauit causam op-
probrij mei de manu nabal: et seruū
suum custodiuit a malo: ⁊ malignam
nabal reddidit dominus in caput eius.
Misit ergo dauid et locut⁹ est ad abi-
gail: ut sumeret eā sibi in uxorem. Et
uenerūt pueri dauid ad abigail in car-
melum: ⁊ locuti sunt ad eam dicentes.
Dauid misit nos ad te: ut accipiat
te sibi i uxorē. Que cōsurgēs adorauit
prona in terrā: ⁊ ait. Ecce famula tua
sit in ancillā: ut lauet pedes seruorum
dñi mei. Et festinauit ⁊ surrexit abiga-
il et ascendit sup asinū: ⁊ quinq; puelle
iuncte cum ea ptransierunt ei⁹. Et secuta
ē nūcios dauid: ⁊ facta ē illi uxor. Sed
et achinoem accepit dauid de iezrahel:
et fuit utraq; uxor ei⁹. Saul aūt dedit
michol filiā suā uxorem dauid: falthi
filio lais: q̄ erat de gallim. xxvi
Et venerūt ziphei ad saul i gabaa:
dicentes. Ecce dauid absconditus

elt in colle achille: q̄ elt ꝛ̄ aduerso soli-
tudinis. Et surrexit saul et descendit in
desertū ziph: et cū eo tria milia virorū de
electis isrl: ut quereret dauid in deserto
ziph. Et castrametat⁹ ē saul i gabaa
achille: que erat ꝛ̄ aduſo solitudinis
i via. Dauid aut̄ habitabat in deserto.
Videns aut̄ q̄ venisset saul post se in
desertū: misit exploratores ꝛ didicit q̄
illuc uenisset certissime. Et surrexit da-
uid dā: et uenit ad locū ubi erat saul.
Cūq; uidisset locū in quo dormiebat
saul et abner filⁱ ner princip̄ milicie
eius: et saulem dormientē in tentorio
et reliquū uulgus p̄ circuitū eius: ait
dauid ad achimelech ethеum ꝛ abisai
filiū sarue fratrem ioab dicens. Quⁱ
descēdet mecū ad saul i castra? Dixitq;
abisai. Ego descendā tecū. Venerunt
ergo dauid et abisai ad p̄sum nocte: ꝛ
inuenerūt saul iacentem et dormientem
in tentorio: et hastā fixam in terra ad
caput ei⁹: abner aut̄ et p̄sum dormiēt⁹
i circuitu ei⁹. Dixitq; abisai ad dauid.
Conclusit d⁹ inimicū tuum hodie in
manus tuas. Nūc ergo percodiā eum
lancea in terra semel: et sēdo opus nō
erit. Et dixit dauid ad abisai. Ne in-
terficias eū. Quis enī extendit manū
suam in xp̄m dñi: ꝛ innocēs erit? Et
dixit dauid. Viuit dñs: quia nisi dñs
percusserit eū aut dies eius uenerit ut
moriat̄: aut i p̄liū descendēs perient:
propicius mihi sit dñs ne extendam
manū meā i xp̄m dñi. Nūc igit̄ tolle
hastam q̄ elt ad caput eius et ciphum
aque: et abeamus. Tulit igitur dauid
hastā ꝛ ciphū aque qui erat ad caput
eius: et abierūt. Et nō erat qui⁹ qui
uideret et intelligeret et euigilaret: sed
oēs dormiebāt: quia sopor dñi
ierat sup eos. Cūq; trāsisset dauid

ex aduerso ꝛ stetisset in uertice montis
delonge et esset grāde intercallū inter
eos: clamauit dauid ad populum et
ad abner filiū ner dicens. Nōne rndē-
bis abner? Et rndēs abner ait. Quis
es tu qui clamas: ꝛ inquietas regem?
Et ait dauid ad abner. Nūquid non
uir tu es? Et quis alius similis tui in
isrl? Quare ergo non custodisti dñm
tuū regem? Ingressus elt enī unus de
turba: ut interficeret regē dñm tuū. Nō
elt bonū hoc quid fecisti. Viuit dñs
quoniam filij mortis eritis uos: quia
non custodistis dñm uestrū xp̄m dñi.
Nunc ergo vide ubi sit hasta regis: ꝛ
ubi sit ciphus aque qui erat ad caput
eius. Cognouit autem saul uocem da-
uid: et dixit. Nūquid uox hec tua fili
mi dauid? Et ait dauid. Vox mea
dñe mi rex. Et ait. Quā ob causā dñs
meus psequit̄ seruū suū? Quid feci: aut
quod elt malū in manu mea? Nunc
ergo audi oro dñe mi rex uba serui tui.
Si dūs incitat te aduersum me odor
sacrificiū. Si aut̄ filij hominū male-
dicti sunt in conspectu dñi qui eiecerūt
me hodie ut nō habitem in hereditate
dñi: dicētes: vade serui dys alienis. Et
nūc nō effundatur sanguis meus in
terra coꝝ dñi: quia egressus ē rex isrl
ut quereret pulicem unū sicut psequit̄
predā i montibus. Et ait saul. Peccau.
Reuertere fili mi dauid. Sequar̄ enim
ultra ubi malefacia-ero q̄ anima tua
ala mea in oculis tuis hodie. Stulte
egi nimis multa nimis. Et rndens dauid
ait. Ecce hasta regis: trāseat unus de
pueris regis et tollat eam. Dominus
autē retribuet unicuiq; iustitiā
suā et fidē. Tradidit enī te dūs hodie
in manū meā: et nolui extendere manū

meā i xp̄m dñi. Et sicut magnificata
elt anima tua hodie in oculis meis: sic
magnificetur anima mea in oculis
domini: et liberet me de oī angustia.
Ait ergo saul ad dauid. Benedictus
tu fili mi dauid. Et quidem faciens fa-
cies: et potens poteris.

XXVII

Habit autem dauid in cordē suum:
ꝛ saul recessus elt in locum suū.
Et ait dauid in corde suo. Aliquādo
inuadā una die in manꝰ saul. Nōne
melius ē ut fugiam: et saluer in terra
philistinoꝝ ut desperet saul: nec ultra
me querat in cūctis finibus isrl? Fugiā
ergo manus eius. Et surrexit dauid:
et abiit ipe et sexcēti uiri cū eo ad achi⁹
filiū maoch regem geth. Et habitauit
dauid cū achis in geth: ipe ꝛ uiri ei⁹: et
dom⁹ ei⁹ et due uxores ei⁹: achinoem
iesrahelites: ꝛ abigail uxor nabal car-
meli. Et nūciatum elt saul q̄ fugisset
dauid in geth: et non addidit ultra
querere eū. Dixit aut̄ dauid ad achis.
Si inueni gratiā in oculis tuis: detur
mihi locus in una urbium regionis
huius ut habitē ibi. Cur enim maneat
seruus tuus tecū in ciuitate regis tecū? Dedit
itaq; ei achis i die illa sicelech. Propt̄
quam raulam facta ē sicelech regū
iuda: usq; in diem hanc. Fuit autem
numer⁹ dierū quibus habitauit dauid
in regione philistinoꝝ quatuor mensiū.
Et ascendit dauid et uiri ei⁹: et agerēt p̄-
das de gesuri: ꝛ de gezre: ꝛ de amalechi⁹.
Ipi enī pagi habitabant̄ in terra anti-
quitus: cūctis fere uisq; ad terrā egipti.
Et populabat dauid oēm terrā illorū
ne reliquerat uiuētem uirū ꝛ mulierē:
tollēsq; oues et boues et asinos et ca-
melos et uestes reuertebat̄: et ueniebat
ad achis. Dicebat autem ei achis. In
quē irruistis hodie? Rndebat dauid.
Contra meridiē iude et cōtra meridiē
iherameel: ꝛ cōtra meridiem cenī. Virū
nec mulierem nō uiuificabat dauid: nec
adducebat in geth dicens: ne forte lo-
quantur adūsū nos. Hec fecit dauid:
et hoc erat decretū illi omnibus diebus
quibus habitauit i regione philistinoꝝ.
Credidit ergo achis⁹ dauid dicēs. Fetu-
ta mala operat⁹ ē contra p̄plm suū isrl.
Erit igitur michi seruus sempiternus.

XXVIII

Factū elt aut̄ in diebus
illis: congregauerūt philistiim
agmina sua ut p̄pararent̄ ad bellum
contra israhel. Dixitq; achis ad dauid.
Scies nūc forte: q̄ mecū egredieris
in castris tu et uiri tui. Dixitq; dauid
ad achis. Nūc scies q̄ faciat⁹ ē seruus
tuus. Et ait achis ad dauid. Et ego
custodē capitis mei ponam te cūctis
diebus. Samuel autem mortuus elt
planxerūq; eū oēs israhel: et sepelierunt
eū i ramatha urbe sua. Et saul abstu-
lit magos et ariolos de terra: et inter-
fecit eos q̄ phitones habebāt in uētre.
Cōgregatiq; sūt philistiim: et uenerūt
et castrametati sūt in sunā. Cōgrega-
uit aut̄ ꝛ saul uniuersū israhel: et uenit
in gelboe. Et uidit saul castra philisti-
im et timuit: et expauit cor eius nimis.
Cōsuluitq; dūm: et nō rndit ei neq; p̄
somnia neq; p̄ sacerdotes neq; p̄ pphe-
tas. Dixitq; saul seruis suis. Querite
mihi mulierem habentem phitonem:
et uadam ad eā et iscitabor p̄ illā. Et
dixerūt serui ei⁹ ad eū. Est mulier phito-
nem habens in endor. Mutauit ergo
habitū suū: uestibusq; ē aliis uestimen-
tis: ꝛ abiit ipe ꝛ duo uiri cum eo: uene-
runtq; ad mulierē nocte: et ait illi. Di-
uina mihi in phitone: et suscita mi-
chi quem dixero tibi. Et ait mulier ad
eū. Ecce tu nosti quanta fecerit saul: et

quomō eraserit magos et ariolos de
terra. Quare ergo insidiaris aīe mee
ut occidar? Et dixerunt ei saul in dō
dicens. Vivit dūs: quia non tenetur
tibi quicq̄ mali p̄ter hāc rem. Dixitq̄
ei mulier. Quē suscitabo tibi? Qui ait.
Samuelē michi suscita. Cū autem vi-
disset mulier samuelē exclamauit vo-
ce magna: et dixit ad saul. Quare im-
posuisti michi? Tu os meū saul. Dixit
q̄ ei rex. Noli timere. Quid vidisti? Et
ait mulier ad saul. Deos vidi ascen-
dentes de terra. Dixitq̄ ei. Qualis est
forma ei⁹? Que ait. Vir senex ascendit:
et ipe amictus est pallio. Et intellexit
saul q̄ samuel esset: et inclinauit se
super faciem suā in terra: et adorauit.
Dixit autem samuel ad saul. Quare
inquietasti me ut suscitarer? Et ait saul.
Coarctor nimis. Bella quidē philistiim
pugnāt adūsum me: et deus recessit a
me: et exaudire me noluit neq̄ in ma-
nu p̄phetaꝝ neq̄ per somnia. Vocaui
ergo te: ut ostendes michi ꝙd faciā. Et
ait samuel. Quid interrogas me cū dūs
recesserit a te: et trānierit ad emulū tuū?
Faciet enī tibi dūs sicut locut⁹ ē i ma-
nu mea: et scindet regnū tuū de manu
tua: et dabit illud proximo tuo dauid:
quia nō obedisti voci dūi: neq̄ fecisti
īrā furoris ei⁹ in amelech. Idcirco nō
patet is fecit tibi dūs hodie: et dabit dūs
etiā isrl̄ tecū i manu philistiim. Cras
autem tu et filij tui mecum eritis: sed et
castra isrl̄ tradet dūs in manus philis-
tiim. Statimq̄ saul recidit porrect⁹ i
terrā. Extimuerat enī verba samuelis et
robur nō erat in eo: q̄a nō comederat
panem tota die illa. Ingressa est itaq̄
mulier illa ad saul. Cōturbat⁹ enī erat
valde. Dixitq̄ ad eum. Ecce obedivit
ācilla tua voci tue: et posui aīam meā
i manu mea: et audivi sermones tuos
quos locutus es ad me. Sunt igitur
audi et tu vocē ancille tue: et ponam
coram te buccellā panis ut comedens
convalescas: et possis iter agere. Qui
renuit et ait. Nō comedam. Coegerūt
autem eū servi sui et mulier: et tandem
audito verbo eorum surrexit de terra: et
sedit sup lectū. Fuit autem illa habens
vitulū pascualē in domo: et festinauit
et occidit eum. Tollensq̄ farinam mi-
sunt eam et coxit azima: et posuit ante
saul et ante servos eius. Qui cū com-
edissent surrexerunt: et ambulauerunt
per totam noctem illam.

XXVIII

Congregata sunt ergo agmina
philistiim omnia in aphec. Isrl̄ autem castrametatus ē iux
fontem qui erat in iezrahel. Et satrapę
quidē philistiim incedebāt i centuriis
et milibus: dauid autē et viri e⁹ erāt
in nouissimo agmine cū achis. Dixe-
runtq̄ principes philistiim ad achis.
Quid sibi volunt hebrei isti? Et ait
achis ad principes philistiim. Nōne
ignoratis dauid q̄ fuit seru⁹ saul regis
isrl̄ et ē apud me multis diebus vel ānis:
Et non inueni in eo quicq̄ ex die qua
transfugit ad me: usq̄ ad diem hanc.
Irati sunt autem aduersus eū principes
philistiim: et dixerūt ei. Reuertatur vir
et sedeat i loco suo i quo cōstituisti eū:
et nō descendit nobiscū in pliū: ne fiat
nobis aduersarius cū pliari cepimus.
Quō enim aliter poterit placare dūm
suū: nisi i capitibz nrōz? Nōne iste est
dauid cui cantabāt in choris dicētes:
percussit saul in milibz suis: et dauid i
decē milibz suis? Vocauit ergo achis
dauid: et ait ei. Vivit dūs quia rectus
es et bonus in cōspectu meo: et egressus
tu⁹ et introitus tu⁹ mecū est in castris,

Et nō inueni in te quicq̄ mali: ex die
qua venisti ad me usq̄ in diem hanc:
sed satrapis nō places. Reuertere ergo et
vade in pace: et nō offendas oculos
satrapaꝝ philistiim. Dixitq̄ dauid
ad achis. Quid enī feci: et quid inue-
nisti in me seruo tuo a die qua fui i cō-
spectu tuo usq̄ in diem hanc: ut non
veniā et pugnem cōtra inimicos dūi
mei regis? Rādens ait achis loc⁹
est ad dauid. Bene quia bonus es tu
in oculis meis sicut angelus dei: sed
principes philistinoꝝ dixerunt. Non
ascendet nobiscū in pliū. Igitur cō-
surge mane tu et pueri dūi tui q̄ venerūt
tecū: et cū diluculo surrexeritis et ceperit
dilucescere pergite. Surrexit itaq̄ dilu-
de dauid ipse et viri ei⁹: ut p̄ficiscerent
mane et reuerterent ad terrā philistiim.
Philistiim aut̄ ascenderunt i iezrahel.

XXX

Cumq̄ venisset dauid
et viri eius in sicelech die tercia:
amalechite impetum fecerunt et parte
australi in sicelech: et pugnauerāt sicelech
et incenderunt eam igni. Et captiuas
duxerūt mulieres ex ea a minimo usq̄
ad magnū: et nō interfecerūt quenq̄:
sed secū duxerūt et pergebant itinere suo.
Cū ergo venisset dauid et viri eius ad
ciuitatē et inuenissent eam succensam
igni et uxores suas et filios suos et filias
ductas esse captiuas: leuauerunt
dauid et plus qui erat cum eo voces
suas: et planxerūt donec deficerent in
eis lacrime. Siquidem et due uxores
dauid captiue ducte fuerāt: achinoem
iezrahelites et abigail uxor nabal car-
meli. Et contristatus est dauid valde.
Voluerat enī eū plus lapidare: quia
amara erat anima uniuscuiusq̄ viri
sup filijs suis et filiabz. Confortatus
est autem dauid i dō deo suo: et ait
ad abiathar sacerdotē filiū achimelech.
Applica ad me ephor. Et applicauit
abiathar ephot ad dauid: et cōsulunt
dauid dūm dicēs. Persequar latrūcu-
los hos et comprehendā eos an non?
Dixitq̄ ei dominꝰ. Persequere: absq̄
dubio enī comprehendes eos: et excuties
p̄dam. Abiit ergo dauid: ipe et q̄si-
ringēti viri cum eo: subtraxerāt enim
ducenti: qui lassi transire nō poterant
torrentem besor: et lassi quidā ibi steterūt.
Persecutus est aut̄ dauid: ipe et qua-
dringēti viri cum eo: subtraxerāt enim
ducenti: qui lassi transire nō poterant
torrentem besor. Et inuenerunt virum
egyptiū in agro: et adduxerūt eum ad
dauid. Dederūtq̄ ei panē ut comederet
et biberet aquā: sed et fragmen malle
caricaꝝ et duas ligaturas uuetalle.
Qui cum comedisset reversus est spūs
ei⁹: et refocillat⁹ est. Nō enī comederat
panē neq̄ biberat aquā: tribus diebus
et tribus noctibus. Dixit itaq̄ ei dauid.
Cuius es tu uel unde: et quo pergis?
Qui ait. Puer egypti⁹ ego sum: seruus
viri amelechite. Dereliquit autem me
dūs meus: quia egrotare cepi nudius
tercius. Siquidem nos irruimus ad
australē plagā cerethi et contra iudā
et ad meridiē caleph: et sicelech succendi-
mus igni. Dixitq̄ ei dauid. Potes me
ducere ad istū cuneum? Qui ait. Jura
michi per deum q̄ non occidas me
et non tradas me in manus dūi mei:
et ego ducā te ad cuneū istum. Et jura-
uit ei dauid. Qui cum duxisset eū: ecce
illi discūbebant super faciem uniuersē
terre comedentes et bibentes et ēi festū
celebrantes die p̄ cūcta ꝑda et spolijs
q̄ reperāt de terra philistiim: et de terra
iuda. Et percussit eos dauid a vespera us-
q̄ ad vesperā alteri⁹ diei: et non euasit
ex eis quisq̄ nisi tantū quadringenti

viri adolescōres ꝯ ascenderāt camelos
et fugerant. Ecuit ergo dauid omnia
ꝙ tulerant amalechite: z duas uxores
suas ecuit. Nec defuit quicq̄ a paruo
usq; ad magnum tam de filijs q̄ de
filiabz z de spolijs: z quecūq; rapuerāt
omnia reduxit dauid: z tulit unūsqs
greges z armēta z minauit ante faciē
suam. Dixerūtq;. Hec est preda dauid.
Venit aut dauid ad ducētos viros
qui lassi subsistere nec sequi potuerant
dauid: z residere eos iusserat i torrente
bsor. Qui egressi sunt obuiā dauid: et
pplo ꝙ erat cū eo. Accedēs aut dauid
ad populū: salutauit eos pacifice. Re-
spōdensq; oīs vir pessimus z iniquus
de viris ꝙ erant cū dauid dixit. Quia
non uenerūt nobiscū nō dabimus eis
quicq̄ de spōlis quā eripuimus: sed suffici-
at unicuiq; uxor sua z filij: quos cum
acceperint: recedāt. Dixit aut dauid.
Nō sic facietis fratres mei de hijs que
tradidit nobis dñs z custodiuit nos:
et dedit laccumulos qui ceperant ad-
uersum nos in manꝰ nostras: nec au-
diet uos quisq̄ sup eloquio hoc. Equa
cui pars erit descendentis ad prelium
et remanētis ad sarcinas: et similiter
divident. Et factū est hoc ex die illa et
deinceps constitutū et ꝓmissū est quasi
lex in israhel: usq; i diē hāc. Venit ergo
dauid in sicelech: et misit dona de ꝓda
senioribus iuda prosimis suis dicēs.
Accipite benedictionē de ꝓda hostium
dñi. Hijs qui erant in bethel et qui in
ramoth ad meridiem: z qui in gether
et qui in aroer z qui in sephamot et ꝙ
in esthamo z qui in rachal z ꝙ i urbibz
iherameli et qui in urbibz cini et ꝙ in
rama et ꝙ i lacu asan et qui i athach
et ꝙ i ebron: z reliqs ꝙ erāt i hijs locis
i q̄bz cōmorat⁹ fuerat dauid et uiri eiꝰ.

Philistijm aut pugna- xxxj
bāt adūsū israhel. Et fugerūt vi-
ri israhel ārē facie philistijm: z ceciderūt
interfecti i mōte gelboe. Irruerūtq; phili-
stym i saul z i filios eius: et percusserūt
ionathan z aminadab et melchisue
filios saul: totūq; pōdus pugne ceciditꝰ
saul. Et cōsecuti sūt cū uiri sagittarij:
z uulneratꝰ ē uehementer a sagittarijs.
Dixitq; saul ad armigerū suū. Evagi-
na gladiū tuū et interfice me: ne forte
ueniant incircūcisi isti z interficiāt me
illudēs michi. Et noluit armiger eiꝰ:
fuerat enī nimio terrore perterritus. Ar-
repuit itaq; saul gladiū suū: et irruit
sup eū. Quod cū uidisset armigerꝰ eiꝰ
uidelicet ꝙ mortuus esset saul: ruit
etiā ipe sup gladiū suū z mortuus est
cum eo. Mortuus est ergo saul et tres
filij eius et armiger illius: et omnes
uiri eius in die illa pariter. Videntes
aūt filij israhel ꝙ erant trans vallem z
trans iordanem ꝙ fugissent uiri israhel
et ꝙ mortuus esset saul z tres fi-
lij eiꝰ: reliquerūt ciuitates suas et fugē-
runt. Venerūtq; philistijm: z habita-
uerunt ibi. Facta aut die altera uene-
runt philistijm ut expoliarēt interfectos:
z inuenerūt saul z tres filios eiꝰ iacēs
in monte gelboe. Et precidērūt caput
saul et expoliauerūt eū armis: et misi-
runt in terrā philistinoꝝ p circuitum:
ut annūciarēt in templo ydolorū z in
ꝑplis. Et posuerūt arma eius in ꝑplo
astaroth: corpus uero eiꝰ suspenderūt
in muro bethsan. Quod cū audissent
habitatores iabes galaad quecunq;
fecerāt philistijm saul: surrexerūt oēs
uiri fortissimi z abulauerūt tota nocte
et tulerunt cadauera saul z cadauera
filioꝝ eiꝰ de muro bethsan. Venerūtq;
uiri iabes galaad: et combusserūt ea

igni et tulerunt ossa eoꝝ et sepelierunt
in nemore iabes: z ieiunauerūt septem
diebus. Explicit liber regum primus
Incipit liber Regum Secundus. j.

Factum ē aūt postq̄
mortuus ē saul ut
dauid reuerteretur a
cede amalech: z ma-
neret i sicelech: duas
dies. In die autem
tercio apparuit homo uenies de castris
saul uste cōscissa: z puluere cōspersus
caput. Et ut uenit ad dauid cecidit sup
faciem suam: z adorauit. Dixitq; ad
eū dauid. Unde uenis? Qui ait ad eū.
De castris israhel fugi. Et dixit ad eū
dauid. Quod est uerbū quod factum
est? indica michi. Qui ait. Fugit pplus
de ꝓlio: z multi corruerūt e pplo mortui
sunt: sed et saul et ionathas filius eius
interierūt. Dixitq; dauid ad adolescētē
qui nūciabat ei. Unde scis quia mor-
tuus est saul z ionathas filius eius?
Ait adolescens qui nūciabat ei. Casu
ueni i montem gelboe: et saul incūbebat
sue hastam suā: porro currus z equites
appropinquabāt ei: et conūsus post
tergū suū: uidensq; me uocauit. Cui cū
respōdissem: adsum: dixit michi. Quis
nā es tu? Et aio ad eū. Amalechites
ego sum. Et locutꝰ est michi. Sta sup
me: et interfice me quū teneāt me āgustie:
et adhuc tota aīa mea i me est. Stāsq;
super eū occidi illū. Sciebam enim ꝙ
uiuere nō poterat post ruinā. Et tuli
diadema quod erat in capite eius: et
armillā de brachio illius: et attuli ad te
dominū meū huc. Apprehendens aut
dauid uestimenta sua scidit: omnesq;
uiri ꝙ erāt cū eo: z planxerūt et fleuerūt
et ieiunauerūt usq; ad uesperam super
saul et sup ionathan filiū eius z super

ꝑplm dñi: z sup domū israhel: eo ꝙ corru-
issent gladio. Dixitq; dauid ad iuuenē
ꝙ nūciauerat ei. Unde es tu? Qui rndit.
Filius hominis aduene amalechite
ego sū. Et ait ad eū dauid. Quare nō
timuisti mittere manū tuā ut occideres
christū dñi? Vocansq; dauid unū de pu-
eris suis ait. Accedens irrue in eum.
Qui percussit illū: z mortuꝰ est. Et ait
ad eū dauid. Sanguis tuꝰ sup caput
tuū. Os enī tuū locutum est aduersum
te dicēs: ego interfeci christū dñi. Plāxit
aut dauid planctū hmōdi sup
saul et sup ionathan filiū eius: et ꝑcepit
ut docerent filios iuda planctum
sicut scriptū est in libro iusti. Et ait.
Cōsidera israhel ꝙ hijs ꝙ mortui sūt: sup
excelsa tua uulnerati. Iudith israhel super
mōtes tuos interfecti sūt. Quomodo
ceciderunt fortes? Nolite annūciare in
geth: neqz annūcietis in cōpitis ascalo-
nis: ne forte lętentur filie philistijm: ne
exultēt filie incircūcisoꝝ. Montes gelboe
nec ros nec pluuia: veniāt super vos.
Neqz sint agri ꝓmitiarū: qa ibi abiectꝰ
est clipeus fortium: clipeus saul quasi
nō esset unctus oleo a sanguine inter-
fectorum ab adipe fortium. Sagitta
ionathe numq̄ redijt retrorsum: et gla-
dius saul nō ē reūlus in manu. Saul
et ionathas amabiles et decori valde
i vita sua: i morte q̄ nō sūt diuisi. Ale-
lis velociores: leonibz fortiores. Filie
israhel sup saul flete qui vestiebat vos
coccino in deliciis: qui prebebat orna-
menta aurea cultui vestro. Quomodo
ceciderunt fortes in prelio? Ionathas
in excelsis tuis occisus est. Doleo super
te frater mi ionatha decore nimis: et
amabilis sup amorē mulierū. Sicut
mater unicū amat filiū suum: ita ego
te diligebam. Quomodo ceciderunt

robusti:et pcierũt arma bellica. tq
Igitur post hec consuluit dauid dñm
dicens. ſſlum ascendã in vnã de ciuita-
tibus iuda? Et ait dñs ad eũ. Ascende.
Dixitq; dauid. Quo ascendã? Et rñdit
ei. In hebron. Ascendit ergo dauid et
due vxores eius achinoem iesrahelites
et abigail vxor nabal carmeli: sed et
viros qui erant cũ eo duxit dauid sin-
gulos cũ domo sua: et manserunt in
opidis hebron. Venerũtq; viri iuda
et unxerũt ibi dauid: ut regnaret super
domũ iuda. Et nũciatũ est dauid: q
viri iabes galaad ad sepeliẽt saul. ſſMisit
ergo dauid nũcios ad viros iabes ga-
laad: dixitq; ad eos. Benedicti vos a
dño q̃ fecistis misericordiã hanc cũ dño
vro saul: z sepultis eũ. Et nũc retribu-
at quidem vobis dñs misericordiã et
veritatem: et ego reddã gratiã eo q̃ fe-
cistis verbũ istud. Confortent̃ manus
vestre: z estote filij fortitudinis: licet enĩ
mortuus sit dñs vester saul: tamẽ me
unxit domus iuda in regẽ sibi. Abner
autẽ filius ner princeps exercitus saul
tulit hisbosthet filiũ saul · et circũduxit
eũ per castra: regnumq; constituit super
galaad et super iessuri et super iezrahel
et super ephraim: et super beniamin et
super iscl universum. Quadraginta
annoꝝ erat hisbosthet filius saul cum
regnare cepisset sup iscl: et duobꝫ ãnis
regnauit. Dola autem domus iuda
sequebat̃ dauid. Et fuit numer9 dierũ
quos cõmoratꝰ est dauid imprãs in
hebron sup domũ iuda: septem ãnoꝝ
et sex mensiũ. Egressusq; est abner filꝰ
ner et pueri hisbosthet filij saul de castrꝭ
in gabaon: porro ioab filius sarue
et pueri dauid egressi sũt: et occurrerũt
eis iuxta piscinã gabaon. Et cũ vnũ
cõsedissent: e regione sedebãt hij i vna
parte piscine: z illi ex altera. Dixitq; ab-
ner ad ioab. Surgant pueri: z ludãt
coram nobis. Et rñdit ioab. Surgant.
Surrexerũt ergo et transierũt numero
duodeci de benia min ex parte hisbosthet
filij saul: et duodecim de pueris dauid.
Apprehensoq; unusquisq; capite cõpa-
ris sui defixit gladiũ in latus cõparis
et ceciderũt simul. Vocatũq; est nomẽ
loci illius ager robustoꝝ in gabaon.
Et orta est bellũ durũ satis in die illa:
fugatusq; est abner et viri iscl a pueris
dauid. Erant autẽ ibi tres filij sarue:
ioab et abisai z asahel. Porro asahel
erat velocissimus pedibus sui: quasi unus
ex capreis que morant̃ in saltibus. Per-
sequebatur autem asahel abner: nec non
declinauit: ad dexteram siue ad sinistrã
omnino persequi abner. Respexit itaq;
abner post tergum suũ · z ait. Tu ne es
asahel? Qui rñdit. Ego sum. Dixitq;
ei abner. Vade ad dexteram siue ad
sinistrã et apprehende unũ de adolesc-
ibus: z tolle tibi spolia eius. ſſolunt
autẽ asahel omittere: quin urgeret eũ.
Rursumq; locutus ẽ abner ad asahel.
Recede et noli me sequi: ne forte compel-
lar cõfodere te in terrã: et leuare non
potero faciẽ meã ad ioab fratrem tuũ.
Qui audire cõtempsit: et nolunt declĩ-
nare. Percussit ergo eum abner ãsila
hasta in inguine et transfodit: et mo-
tuus est in eodem loco. Omnesq; qui
transibant y locũ illũ in quo ceciderat
asahel z mortuꝰ erat substitebãt. Per-
sequentibꝰ autẽ ioab et abisai fugien-
tem abner: sol occubuit. Et venerunt
usq; ad collẽ aque dud?: q̃ ẽ ex aduer-
sa vallis z iuxtim deserti i gabaon. Con-
gregatiq; sũt filij beniamin ad abner:
et conglobati in unũ agmen · steterũt i
cacumine cumuli unꝰ. Et exclamauit

abner ad ioab: et ait. ſſũ usq; ad in-
teritionem tuus mucro deleuiet? An
ignoras q̃ periculosa sit desperatio?
Usquequo nõ dicis pplo ut omittat
persequi fres suos? Et ait ioab. Vuit
dñs: si loquꝰ fuisses mane: recessisset
plus persequẽs fratẽ suũ. Insonuit
ergo ioab buccina z stetit omnis exerci-
tus: nec ulterius sunt ultra isrl: neq; in
ire certamen. Abner autẽ et viri eius
abierũt per campestria moab tota nocte
illa z tranierũt iordanem: et lustrata
omni bethron venerũt ad castra. Por-
ro ioab reuisus omisso abner congrega-
uit omnẽ pplm: et defuerunt de pueris
dauid· decẽ z nouẽ viri excepto asahele.
Hec aut̃ dauid pcesserũt de benia min
et de viris q̃ erãt cũ abner· trecentos sexa-
ginta: qui et mortui sunt. Tulerunt̃q;
asahel: z sepelierũt eũ in sepulcro patris
sui in bethleem. Et ambulauerũt tota
nocte ioab et viri qui erant cum eo: et
in ipo crepusculo quieuerũt in hebron.
Facta ẽ ergo lõga dissensio: tij
inter domũ dauid et inter domũ
saulis: dauid proficiẽs et semp sepsto
robustior: domus autẽ saul decrescẽs
quotidie. ſſtatimq; sũt filij dauid i hebrõ.
Fuitq; primogenit9 eius amon de achi-
noem iesrahelite: z post eum ch̃leab de abi-
gail uxore nabal carmeli. Porro tert9
absolon: filꝰ maacha filie tholomai
regis gessur. Quartus autẽ adonias
filius agith: et quint9 saphacias filꝰ
abithal. Sextus quoq; iethraam: de
egla uxore dauid. Hij nati sũt dauid
in hebron. Cum ergo esset pliũ inter
domũ saul et domũ dauid: abner filꝰ
ner regebat domũ saul. ſſuerat autem
sauli cõcubina nomen respha· filia a-
hia: ingressusq; ẽ ad eã abner. Dixit-
q; hisbosthet ad abner. Quar ingressꝰ

es ad concubinam patris mei? Qui
tamen nimis propẽ verba hisbosthet:
ait. ſſum ego caput canis qui sum ad-
uersum nudã hodie· q̃ fecerim misericõ-
diã super domũ saul patris tui· et sup frẽs
et proximos eius: z non tradidi te in
manu dauid· et tu requisisti in me q̃
argueres p muliere hodie? Hec faciat
deus abner· et hec addat ei: nisi quõ
iurauit dñs dauid sic faciã cum eo ut
trãsferat regnũ de domo saul: et eleuet̃
thronus dauid super iscl z super iudã
a dan usq; bersabee. Et nõ potuit rñdere
ei quicq̃: q̃a metuebat illũ. ſſtatim ergo
abner nuncios ad dauid in hebron
pro se dicẽtes. Cuꝰ ẽ terra? z ut loque-
rentur. ſſac mecũ amicitias z erit ma-
nus mea tecũ: et reducã ad te uniũsũ
iscl. Qui ait optime. Ego faciã tecum
amicitias: sed unã rem peto a te dicens.
ſſõ videbis faciẽ meã· anteqũ adduxe-
ris michi michol filiã saul: z sic venies
z videbis me. ſſtatim aũt dauid nũcios
ad hisbosthet filiũ saul dicens. Redde
uxorem meã michol: quam despõdi
michi centũ ppucijs philisthim. ſſtatim
ergo hisbosthet: z tulit eam a viro suo
phaltiel filio lais. Sequebaturq; eam
vir suus ploras usq; baurim: z dixit
ad eũ abner. Vade et reuertere. Qui re-
uersus ẽ. Verumtamen q̃ inuitat abner
ad seniores iscl dicens. Tã heri q̃ nudi-
ustertius q̃rebatis dauid ut regnaret
sup vos. ſſiat ergo facite: quia dñs
locutꝰ est ad dauid dicens. In manu
famuli mei dauid saluabo pplm meum
israhel: de manu philisthim z omnium
inimicorum eius. Locutus ẽ aũt abner
etiam ad beniamin. Et abiit ut loq̃rẽ
ad dauid i hebron oĩa q̃ placuerãt
iscl et uniuerso beniamin: uenitq; ad
dauid in hebron cũ uiginti uiris. Et

fecit dauid abner et uiris eius q̄ uenerāt
cū eo conuiuiū. Et dixit abner ad dauid.
Surgam ut cōgregē ad te dñm meū
regem omnē isrl̄ z ineam tecū fedus: z
imperes oīb⁹ sicut desiderat aīa
tua. Cum ergo deduxisset dauid abner
et ille isset in pace: ecce pueri dauid
z ioab uenerūt celis latronibz cū preda
magna nimis. Abner autem nō erat
cū dauid i hebron: q̄a iam dimiserat
eū et profectus fuerat in pace: et ioab z
oīs exercitus qui erāt cū eo: postea
uenerant. Nūciatum est itaq; ioab a
narrātibz. Venit abner filius ner ad
regem: et dimisit eū et abiit in pace. Et
ingressus ē ioab ad regē et ait. Quid
fecisti ? Ecce uenit abner ad te. Quare
dimisisti eū z abiit ? recessit: Ignoras
abner filiū ner qui ad hoc uenit ad te
ut decipere te: et scire exitū tuū et introi-
tum tuū: et nosset cūa q̄ agis ? Egres-
sus itaq; ioab a dauid misit nūcios
post abner: et reduxit eū a cisterna sira
ignorante dauid. Cumq; rediisset abner
in hebron seorsum abduxit eum ioab
ad mediū porte ut loqueret ei in dolo:
et percussit illū ibi in inguine et mortuꝰ
ē: in ultionem sanguinis asahel fra-
tris eius. Quod cū audisset dauid rem iā
gestam: ait. Mundus ego sū z regnū
meū apud dēū usq; in sempiternum a
sanguine abner filij ner: et ueniat sup
caput ioab: et sup omnē domū patris
eius: nec deficiat de domo ioab fluxū
seminis sustinens z leprosus: et teneās
fusum: et cadens gladio et indigens
pane. Igitur ioab et abisai frater eius
interfecerūt abner: eo q̄ occidisset asahel
fratrem eoꝝ in gabaon in p̄lio. Dixit
aūt dauid ad ioab: z ad omnē p̄plm
q̄ erat cū eo. Dirumpite uestimenta ura
et accingimini saccis: et plāgite ante
faciem abner. Porro rex dauid seque-
batur feretrū. Cūq; sepelissent abner in
hebron leuauit rex dauid uocē suā: et
fleuit super tumulū abner. Fleuit aut̄
et oīs plus. Planxitq; rex et lugēs
abner: ait. Sicut q̄ri mori solent
ignaui: mortuus es abner. Manus
tue ligate nō sunt et pedes tui nō sunt
compedibz aggrauati: sed sicut solent
cadere coram filijs iniquitatis sic corruisti.
Lōgeminātusq; oīs plus: fleuit sup
eū. Cūq; uenisset uniuersa multitudo ubi
rapere cū dauid clara adhuc die: iura-
uit dauid dicens. Hec faciat michi ds
et hec addat: si ante occasū solis gusta-
uero panē uel aliud quicq̄. Omnisq;
p̄plus audiuit: z placuerūt eis cūcta q̄
fecit rex i ospectu oīs p̄pli. Et cognouit
oīs uulgus et uniuersus isrl̄ die illa:
quia nō adūi fuisset a rege ut occideret
abner filius ner. Dixit q̄ rex ad seruos
suos. Num ignoratis quia princeps et
maximus cecidit hodie i isrl̄ ? Ego
autem adhuc delicatus et unctus rex.
Porro uiri isti filij sarue duri michi
sunt. Retribuat dominus facienti ma-
lum iuxta malitiam suam.

Audiuit autē hisbosech filius saul
q̄ cecidisset abner in hebron et
dissolute sunt manus eius: omnisq;
israhel pauebat. Duo autem uiri
principes latronū erāt filio saul: nomē
uni baana et nomen alteri rechab filij
remmon berothite de filijs beniamin.
Siquidē et beroth reputata est in be-
niamin. Et fugerūt berothite i gethaim:
fuerunt ibi aduene usq; ad tempus
illud. Erat aūt ionathe filio saul filius
debilis pedibus. Quinquennis enī fuit
quādo uenit nūcius de saul et ionathe
ex izrahel. Tollens itaq; eū nutrix sua
fugit. Cūq; festinaret ut fugeret cecidit:

z claudus effect⁹ ē: habuitq; uocabulū
miphibosech. Venientes igit̄ filij rem-
mon berothite rechab z baana ingressi
sunt feruente die domū hisbosech. Qui
dormiebat super stratū suū meridie: et
ostiaria domus purgās triticū obdor-
mīuit. Ingressi sunt aut̄ domū latenter
assumētes spicas tritici: z percusserūt
eū in inguine rechab et banaa frater
eius: z fugerūt. Cū aut̄ ingressi fuissent
domū ille dormiebat super lectū suum
in cōclaui: et percutientes interfecerunt
eū. Sublatoq; capite eius abierūt per
uiā deserti tota nocte: z attulerūt caput
hisbosech ad dauid i hebron. Dixerūt
q; ad regem. Ecce caput hisbosech filij
saul inimici tui q̄ querebat aīam tuā:
et dedit dñs dño nostro regi ultionē
hodie de saul et de semine eius. Rūdens
aut̄ dauid rechab et banaa fratri eius
filijs remmon berothite: dixit ad eos.
Viuit dñs q̄ redit aiam meā de oīi
angustia: quū eū q̄ nūciauerat michi
z dixerat mortuus est saul q̄ putabat
se prospera nūciare tenui z occidi eū i
sicelech: cui oportebat me mercedē dare
pro nuncio. Quanto magis nunc cū
hōies impij interfecerūt uirū innocētē in
domo sua sup lectū suū nō quera sanguinē eius de manu uīa: et auferā uos
de terra ? Precepit itaq; dauid pueris suis:
z interfecerūt eos: pcidentesq; manus z pedes eoꝝ suspenderūt eos sup piscinā i hebron
Caput aut̄ hisbosech tulerūt: z sepelie-
runt in sepulcro abner i hebron.

Et uenerūt uniuerse tribus israhel ad
dauid in hebron dicentes. Ecce
nos os tuū z caro tua sumus. Heri z
hesterna die cum esset saul rex
sup nos: tu eras educēs et reducēs isrl̄.
Dixit aut̄ dns ad te. Tu pasces p̄plm
meum israhel: z tu eris dux sup israhel.
Venerūt q̄z z seniores isrl̄ ad regē in he-
bron: et percussit cū eis rex dauid fedus i
hebron coram dño: unxerūtq; dauid
i regē sup israhel. Filius triginta annoꝝ
erat dauid cū regnare cepisset: et qua-
draginta ānis regnauit. In hebron
regnauit sup iudam septem annis: z
sex mensibus: in ihrlm aut̄ regnauit
triginta tribus annis sup oīem isrl̄ et
iudam. Et abiit rex z oīes uiri q̄ erāt
cū eo i iherusalē ad iebuseū habitatorē
terre. Dictumq; est dauid ab eis. Nō
ingredieris huc nisi abstuleris cecos z
claudos dicētes. Nō ingredietur dauid
huc. Cepit autem dauid arcem syon:
hec ē ciuitas dauid. Proposuerat enī
dauid in die illa p̄miū qui percussisset
iebuseū: et rapuisset domatū fistulas: z
abstulisset cecos et claudos odientes
aiam dauid. Idcirco dicit i p̄uerbio.
Cecus et claudus nō intrabūt i templū.
Habitauit aut̄ dauid in arce syon et
uocauit eā ciuitatē dauid: z edificauit
q̄ girū a mello et intrinsec⁹. Et egredi-
ebatur proficiens atq; succrescens: et
dns deus exercituū erat cū eo. Misit q̄
hiram rex tiri nuncios ad dauid et li-
gna cedrina: z artifices lignoꝝ: artifi-
cesq; lapidum ad parietes: z edificaue-
runt domū dauid. Et cognouit dauid
quū cōfirmasset eū dns regem sup isra-
hel: z quū exaltasset regnū eius sup p̄plm
suū israhel. Accepit ergo dauid adhuc
cōcubinas z uxores de iherusalē: postq;
uenerat de hebron. Fuerūtq; filij dauid
et alij filij et filie: et hec nōia eorū qui
nati sūt ei i iherusalē. Samua z sobab
et nathan et salomon et iebaar et he-
lisua et nepheg et raphia: z helisama:
z helida: z helifeleth. Audierūt ergo phi-
listhiim q̄ unxissent dauid i regem sup
isrl̄: et ascenderūt uniuersi ut quærerent dauid.

Quod cū audisset dauid: descendit in
prelidiū. Philisthim autem venientes
diffusi sunt in valle raphaim. Et con-
suluit dauid dñm dicens. Si ascendā
ad philisthim: et si dabis eos ī manu
meā? Et dixit dñs ad dauid. Ascende:
qā tradens dabo philisthim in manu
tua. Venit ergo dauid ad baalpharasim
sum: et percussit eos ibi et dixit. Diuisit
dñs inimicos meos coram me: sicut di-
uidunt aque. Propterea vocatū ē no-
men loci illi⁹ baalpharasim. Et reliq̄-
runt ibi sculptilia sua: q̄ sulit dauid et
viri ei⁹. Et addiderunt adhuc philisthi-
im ut ascenderent: et diffusi sūt ī valle
raphaim. Cōsuluit autē dauid dñm.
Si ascendā cōtra philistheos: et tradas
eos in manus meas? Quī rndit. ſNō
ascendas cōtra eos sed gira post tergū
eorū: z venies ad eos ex aduūo pirorū.
Et cū audieris sonitū clamoris gra-
dientis ī cacumie piroz tūc mihis ꝓfūi:
qā tūc egredief dñs āte faciē tuā: ut p-
cutiat castra philisthim. Fecit itaq; da-
uid sicut ꝓceperat ei dñs: z percussit phi-
listhim de gabaa usq; dū venias gezer.

Congregauit autē rursum vj
dauid oēs electos ex isrl' triginta
milia. Surrexitq; dauid et abijt et
uniūsus⁹ ꝙlus qui erat cū eo de uris
iuda ut adducerent archam dei: super
quā inuocatū est nomē dñi exercituū
sedēs i cherubin sup eā. Et imposue-
runt archam dei super plaustrū nouū.
Tulerūtq; eam de domo aminadab:
qui erat in gabaa. Oza autē et hayo
filij amminadab minabant plaustrum
nouū. Cūq; tulisset eam de domo am-
minadab qui erat in gabaa custodiens
archam dei-hayo ꝓcedebat archā dei:
dauid autē et oēs isrl' ludebāt cora
domino: in oēbs lignis fabrefactis
et citharis z lirīs z timpanis z sistris
et cimbalis. Postq̄ autē venerunt ad
aream nachor extendit oza manū ad
archā dei et tenuit eā: quū calcitrabūt
boues z declinauerūt eā. Iratusq; ē in-
dignatione dñs ꝛra oza: z percus-
sit eū super temeritate: ꝰ mortuus est ibi:
iuxta archam dei. Cōtristatus ē autē
dauid eo ꝙ percussisset dñs ozam: et
vocatū est nomen loci illius percussio
oza usq; ī diē hāc. Et extimuit dauid
dñm ī die illa dicēs. Quō ingrediatur
ad me archa dñi? Et noluit diuertere
ad se archam dñi in ciuitatem dauid:
sed diuertit eam in domū obededom
gethei. Et habitauit archa dñi ī domo
obededom gethei tribus mensibus: z
benedixit dñs obededom: et omnē do-
mum eius. ſNūciatūq; est regi dauid:
ꝙ bñdixisset dñs obededom et omnia
eius ꝓpter archam dei. Dixitq; dauid.
Ibo: et reducā archam cū benedictione
in domū meam. ſAbijt ergo dauid: et
adduxit archā dei de domo obededom
in ciuitatem dauid cū gaudio: et exāi
cū dauid septē chorī: et victima vituli.
Cūq; trāsferrentur ꝙ portabāt archā
dñi sex passus immolabāt bouem et
quem et arietē: et dauid percutiebat in
organis: et saltabat totis viribus ante
dominū. Porro dauid erat accinctus
ephot lineo: z dauid et oēs domus
israhel ducebant archam testamenti
dñi ī iubilo z ī clangore buccine. Cūq;
intraret archa dñi ciuitatem dauid:
michol filia saul ꝓspiciēs per fenestrā
vidit regem dauid ꝓsilientem atq; sal-
tantem coram dño: z despexit eū ī corde suo.
Et introduxerūt archā dñi: z imposue-
rūt eā ī loco suo ī medio tabernaculi qđ
extenderat ei dauid: z obtulit dauid ho-
locaustā coram dño et pacifica. Cūq;

cōplesset offerēs holocaustā z pacifica:
benedixit ꝓlo ī nōe dñi exercituū. Et
partitus est multitudini uniūsē israhel
tam viro q̄ mulieri singulis collyridā
panis unā: z assaturā bubule carnis
unā: et simulā frixā oleo. Et abijt oīs
ꝓplus: unusq̄sq; ī domū suā. Reuūsusq;
est dauid: ut benediceret domui sue: et
egressa michol filia saul in occursum
dauid: air. Quā gloriosus fuit hodie rex
israhel discooperiens se ante ancillas
seruoz suoz: et nudatus ē q̄si si nudet
vnus de scurris. Dixitq; dauid ad mi-
chol. Viuit dñs: q̄a ludā ante dñm q̄
elegit me ꝓ⁹ q̄ ꝰ patrē tuū z ꝰ omnē
domū ei⁹: et ꝓcepit michi ut essem dux
sup ꝓplum dñi isrl. Et ludā z vilior fiā
plus q̄ factꝰ sū: z ero humilis ī oculis
meis: et cū ancillis de quibꝫ locuta es
gloriore apparebo. Igit̄ michol filie saul
nō est natus filꝰ usq; ī diē mortis sue.

Factum est autē cū sederet vij
rex in domo sua: et dñs dedisset
ei requiē undiq; ab oīnibus inimicis
suis: dixit ad nathan ꝓphām. Vides
ne ꝙ ego habitem ī domo cedrina: et
archa dei posita sit in medio pellis?
Dixitq; nathan ad regē. Oīa quod
est in corde tuo vade fac: q̄a dñs tecū
est. Factū est autē in illa nocte: et rece
sermo dñi ad nathan dicens. Vade
z loquere ad seruū meum dauid. Hec
dicit dominꝰ. ſNūquid tu edificabis
michi domū ad habitandū? neq; enī
habitaui ī domo ex die illa qua eduxi
israhel de terra egipti usq; ī diē hāc: sed
ambulabā ī tabernaculo z ī tentorio
per cūcta loca ꝰ trāsiui cū oīnibus filijs
israhel. ſNūquid loquēs locutꝰ sū ad
unā de tribubus isrl: cui ꝓcepi ut pascere
ꝓplum meū isrl: dicens. Quare nō edifi-
casti michi domū cedrinam? Et nunc
hec dices seruo meo dauid. Hec dicit
dñs exercituum. Ego tuli te de pascuis
sequentem greges ut esses dux sup ꝓ-
plum meū israhel: z fui tecū ī oīnibus
vbicūq; ambulasti: z interfeci oīnēs
inimicos tuos a facie tua: fecīq; tibi
nomen grande iuxta nomē maguoz
qui sunt ī terra. Et ponam loco ꝓplo
meo israhel z plātabo eū et habitabit
eo: z nō turbabit ampli⁹: nec addet filij
iniquitatis ut affligāt eū sicut prius:
ex die qua cōstituti iudices super ꝓplm
meū isrl. Et requiem dabo tibi ab oīnibꝫ
inimicis tuis: predicetq; tibi dñs: ꝙ
faciat tibi dñs domū. Cūq; completi
fuerint dies tui z dormieris cū ꝓribus
tuis: suscitabo semē tuū post te. quod
egredief de vtero tuo: et firmabo regnū
eius. Ipse edificabit domū nomini
meo: et stabiliā thronū regni ei⁹ usq;
ī sempiternū. Ego ero ei in patrem: et
ipse erit michi in filium. Qui si inique
aliquid gesserit: arguā eū in virga vi-
rorum: et in plagis filiorū hominum.
ſMisericordiā autē meā nō auferā ab
eo: sicut abstuli a saul: quē amoui a
facie mea. Et fidelis erit domus tua:
z regnū tuū usq; in eternū ante faciem
meā: z thronus tuꝰ erit firmus iugiter.
Secūm oīa vba hec: et iuxta vniūsā
visionem istā: sic locutus est nathan
ad dauid. Ingressus ē autē rex dauid
et sedit coram dño: z dixit. Quis ego
sum dñe deus z que domus mea: q̄a
adduxisti me hucusq;? Sed et hoc pa-
rum visum ē ī cōspectu tuo dñe deus:
nisi loquereris etiā de domo serui tui
in longinquū. Ista est enī lex adā dñe
deus. Quid ergo addere potest adhuc
dauid ut loquatur ad te? Tu enim scis
seruū tuū dñe deus. Propter verbum
tuū z secundum cor tuū fecisti omnia

magnalia hec: ita ut notū faceres ser-
uo tuo. Idcirco magnificatus es dñe
deus: quia nō est similis tui: neq; ē de⁹
extra te i oīb⁹ q̄ audiuimus auribz
nr̄is. Quē ē aut ut pl⁹ tu⁹ israel gen⁹
in terra ꝓpter quā iuit de⁹ ut redimeret
eā sibi in pplm et poneret sibi nomen:
faceretq; eis magnalia z horribilia su-
per terrā· a facie pplⁱ tui quē redemisti ti-
bi ex egipto· gētē z deū ei⁹. Firmasti enī
tibi pplm tuū israel in pplm sempiternū:
et tu dñe deus factus es in deū. Nunc
ergo dñe deus verbum quod locutus
es sup seruū tuū z sup domū ei⁹ fulcita
i sempiternū: et fac sicut locutus es ut
magnificet nomen tuū usq; in sempi-
ternum· atq; dicat. Dñs de⁹ exercituū
deus super israel: et domus serui tui da-
uid erit stabilita coram dño: quia tu
dñe exercituū deus israel reuelasti aurem
serui tui dicens· domū edificabo tibi:
propterea inuenit seruus tuus cor suū
ut oraret te oratione hac. Nūc ergo
dñe deus tu es deus: et verba tua erūt
vera. Locut⁹ es enī ad seruū tuū bona
hec. Incipe ergo et benedic domui ser-
tui ut sit i sempiternū coram te· q̄a tu dñe
de⁹ locut⁹ es: benedictione tua benedicē
domus serui tui i sempiternū. VIII

Factū est autem post hec percussit
dauid philisthiim z humiliauit
eos: et tulit dauid frenū tributi de ma-
nu philisthiim: et percussit moab et mē-
sus ē eos funiculo coequās ire. Mēs-
us est autē duos funiculos: unū ad
occidendum· et unū ad viuificandum.
Factus ē moab dauid seruiens sub tri-
buto. Et percussit dauid adadezer filiū
roob regē soba: quando profectus est
ut dominaret sup flumen euphraten. Et
captis dauid ex parte ei⁹ mille septin-
tis equitibz· z viginti milibus peditū:
subuersauit oēs iugales curruum.
Dereliquit autē ex eis centū curr⁹. Ve-
nit aut quidā siria damasci: ꝑsidiū ferre
adadezer regi soba: et percussit dauid
de siria viginti duo milia virorū: et po-
suit dauid presidiū in siria damasci:
factaq; est siria dauid seruiens sub tri-
buto. Seruauitq; dñs dauid i oībus
ad quecūq; profectus ē. Et tulit dauid
arma aurea q̄ habebāt serui adadezer:
et detulit ea in hierusalē. Et de betē· z de
berothi ciuitatibus adadezer tulit rex
dauid es multum nimis: de quo fecit
salomon oīa vasa erea in ꝓplo· et
mare eneū et columnas et altare. Au-
diuit aut thou rex emath q̄ percussisset
dauid oēm robur adadezer. Et misit
thou ioram filiū suū ad regē dauid ut
salutaret eū cōgratulans: et gratias
ageret eo q̄ expugnasset adadezer z pe-
cussisset eum. Hostis quippe erat thou
adadezer. Et in manu eius erāt vasa
aurea et vasa argentea et vasa erea: i
et ipsa sanctificauit rex dauid dño cū
argento z auro que sanctificauerat de
universis gentibus quas subegerat de
siria z moab z filijs ammon et philis-
thiim et amalech: z de manubijs adade-
zer filij roob regis soba. Fecit quoq; sibi
dauid nomen cum reuerteret capta
siria i valle salinaꝝ cesis decem z octo
milibus et in gebelem ad viginti mi-
lia: z posuit i ydumea custodes: sta-
tuitq; presidium. Et facta ē uniuersa
ydumea seruiēs dauid: z seruauit dñs
dauid i oībus ad quecūq; ꝑfectus est.
Et regnauit dauid sup omnē israhl:
faciebat quoq; dauid iudiciū et iusti-
tiam oīi ꝓplo suo. Joab aut filius
saruie erat sup exercitū: porro iosaphat
filius achilud erat a commentarijs: et
sadoch filij achitob z achimelech filij

abiathar erant sacerdotes: et saraias
scriba banaias autem filius ioiade
super cherethi z felethi. Filij aut dauid
sacerdotes erāt. Et dixit dauid. Putas-
ne ē aliquis q̄ remāserit de domo saul·
ut faciā cū eo misericordiā ꝓpter ionathan?

Erat autem de domo saul IX
seruus nom̄ siba. Quē cū vocas-
sent ad se: dixit ei. Tu ne es siba? Et
ille respondit. Ego sum seruus tu⁹. Et
ait rex. Nūquid supest aliquis de do-
mo saul· ut faciā cū eo misericordiam
dei? Dixitq; siba regi. Superest filius
ionathe debilis pedibus. Ubi inquit
est? Et siba ad regē. Ecce ait in domo
machir filij ammihel in lodabar. Cū
autem venisset miphiboseth filius iona-
the filij saul ad dauid: corruit in facie
sua z adorauit. Dixitq; dauid. Miphi-
boseth. Qui rndit. Ecce seruus tuus.
Et ait ei dauid. Ne timeas· ego faciēs
faciā i te misericordiam propter ionathan
patrem tuū: et restituā tibi oēs agros
saul patris tui: et tu comedes panem
in mensa mea semp. Qui adorans eū
dixit. Quis ego sum seruus tuus: quē
respexisti sup canem mortuū similem
mei? Vocauit itaq; rex siba puerū saul:
et dixit ei. Oīa que fuerūt saul z
uniuersam domū eius dedi filio dñi tui.
Operare igit̄ ei terrā tu et filij tui et fa-
mi tui: z inferes filio dñi tui cibos ut ali-
tur. Miphiboseth aut̄ filius dñi tui
comedet semp panem sup mensā meā.
Erāt aut̄ sibe quindecim filij: et viginti
serui. Dixitq; siba ad regē. Juxta oīa
que iussit dñs mi rex seruo suo: sic faciet seruus tu⁹.
Et miphiboseth comedet sup mēsam
meam: quasi unus de filijs regis. Ha-
bebat aut miphiboseth filiū parvulū
nom̄ micha. Oīis vero cognatio do-
mus siba· fuisset miphiboseth. Porro

miphiboseth habitabat in hierusalem·
quia de mensa regis iugiter vescebā-
tur: et erat claudus utroq; pede. X

Factū ē aut̄ post hec· ut moreret
rex filioz ammon: et regnauit
anon filius eius pro eo. Dixitq; dauid.
Faciā misericordiam cū anon filio naas:
sicut fecit pater ei⁹ mecū misericordiā.
Misit ergo dauid consolans eum ꝑ
seruos suos sup patre interitu. Cum
aut̄ venissent serui dauid i terrā filiorū
ammon: dixerūt principes filioz ammon
ad anon dñm suū. Putas ne propter
honorem patris tui misertus est dauid ad te
cōsolatores: z nō ideo ut te inuestigare
et explorare ciuitatē· et euertere cō-
misit dauid seruos suos ad te? Tulit
itaq; anon seruos dauid· rasitq; dimi-
dia parte barbe eoz: et precidit vestes
eoz medias usq; ad nates: et dimisit
eos. Quod cum nūciatū esset dauid:
misit in occursum eoz. Erant enī viri
cōfusi turpiter valde. Et mandauit eis
dauid. Manete in hiericho donec re-
scat barba vestra: et tunc reuertimini.
Videres aut̄ filij ammon· q̄ iniuriā
fecissent dauid: miserūt et cōduxerunt
mercede syrū roob· z syrū soba viginti
milia peditū: et a rege maacha mille
viros: et ab histob decē milia virorū.
Quod cū audisset dauid: misit ioab
et omnē exercitū bellatoz. Egressi sunt
ergo filij ammon: et direxerūt aciē ante
ipm introitū porte. Syrus aut̄ soba et
roob et histob et maacha· seorsū erāt i
campo. Videns ergo ioab q̄ ꝑparatū
esset aduersum se prelium· z ex aduerso
post tergū: elegit sibi ex oībus electis
israel· et instruxit aciē contra syrū: reliquā
aut̄ partē ꝑtit tradidit abisai fr̄i suo.
Qui direxit aciem aduersū filios ammon.
Et ait ioab. Si ꝓualuerint aduersum

me fili-eris michi in adiutoriū: si aūt
filij āmon prevaluerint aduersum me
auxiliabor tibi. Ecce vir fortis: et pu-
gnemus p plo nō et ciuitate dei nr̄i.
Dñs aūt faciet quod bonū est i cōspe-
ctu suo. Iniit itaq; ioab et plus ꝯ
erat cū eo certare ad pl̄m syros: q̄ statim
fugerūt a facie eius. Filij aūt āmon
videntes q̄ fugissent siri: fugerunt et
ipsi a facie abisai: et ingressi sunt ci-
uitatem. Reuersusq; est ioab a filijs am-
mon: et venit ihrlm. Videres igitur
filij ammon quoniā syrus expauit et
cū corruissent corā isrl: cōgregati sūt
pariter. Misitq; adadezer et eduxit sy-
ros qui erant trās fluuiū: et adduxit
eoꝝ exercitum. Sobach aūt magister
militie adadezer erat princeps eorum.
Quod cū nūciatū esset dauid cōtraxit
omnē israhelē: et trāsiuit iordanē: venit-
q; i helā. Et direxerūt aciē siri ex adūso
dauid: et pugnauerūt cōtra isrl. Fuge-
runtq; siri a facie isrl: et occidit dauid
de syris septingētos currus et quadra-
ginta milia equitū: et sobach principē
militie peussit: qui statim mortuus ē.
Videntes aūt uniūsi reges qui erant
i p̄sidio adadezer se victos ab israhel:
expauerūt: et fugerūt quinquaginta et
octo milia corā isrl. Et fecerūt pacē cū
israhel: et seruierūt eis: timuerūq; siri
auxiliū prebere filijs ammon. xj

Factū est aūt vertente āno: eo tp
quo solēt reges ad bella p̄cedere
misit dauid ioab: et seruos suos cū eo:
et uniūsū isrl: et vastauerūt filios āmō
et obsederūt rabba. Dauid autem re-
mansit i ihrusalē. Dum hec ageret̄ur
accidit quadā die ut surgeret dauid de
stratu suo post meridiē: et deambula-
ret i solario dom⁹ regie. Vidit mulie-
rem se lauātē ex aduerso sup solariū
suum. Erat autem mulier pulcra va-
de. Misit ergo rex: et requisiuit que esset
mulier. Nūciatūq; ē ei: q̄ ipsa esset bersa-
bee filia heliā uxor urie hetei. Misitq;
ioab dauid nūcios: tulit eā. Que cū in-
gressa esset ad illū: dormiuit cū ea. Ipsa
autem sanctificata ē ab immūdicia sua:
et reuersa est domū suā concepto fetu.
Mittens̄q; nūciauit dauid: et ait. Con-
pi. Misit aūt dauid ad ioab: dicens.
Mitte ad me uriam hetheum. Misitq;
ioab uriam ad dauid. Et venit urias
ad dauid. Quesuitq; dauid ꝯ pace
agerent ioab et plus: et quomō āmini-
straret bellū. Et dixit dauid ad uriam.
Vade in domū tuā: et laua pedes tu-
os. Et egressus ē urias de domo regis:
secutusq; ē eū cibus regius. Dormiuit
aūt urias ante ptā domus regie cū
aliis seruis dñi sui: et nō descendit ad
domum suam. Nūciatumq; est da-
uid a dicentibus. Nō iuit urias i do-
mum suam. Et ait dauid ad uriam.
Nunquid non de via venisti? Quare
non descendisti in domum tuā? Et
ait urias ad dauid. Arca dei et israhel
et iuda habitāt i papilionibus: et dñs
meus ioab et serui dñi mei sup faciem
terre manent: et ego ingrediar domū
meam ut comedam et bibam et dormi-
am cum uxore mea? Per salutem tuā
et per salutem anime tue: non faciam
rem hanc. Ait ergo dauid ad uriam.
Mane hic etiā hodie: et cras dimittā
te. Mansit urias i ihrusalē in die illa
et altera: et vocauit eū dauid ut com-
ederet corā se et biberet: et mebriauit eū.
Qui egressus vesper dormiuit in stra-
tu suo cū seruis dñi sui et in domum
suam non descendit. Factum est ergo
mane: et scripsit dauid epistam ad ioab:
misitq; per manū urie scribens i epla.

Ponite uriā ex aduso belli ubi fortissi-
mum est prelium: et derelinquite eū: ut
percussus interat. Igit̄ cū ioab obsideret
urbem: posuit uriā in loco ubi sciebat
viros esse fortissimos: egressiq; viri de
ciuitate bellabant aduersum ioab: et reci-
derunt de plo seruos dauid: et mortuus
est etiā urias etheus. Misit itaq; ioab
et nūciauit dauid omnia verba p̄lij:
p̄ceptiq; nūcio dicēs. Cum cōpleueris
universos sermones belli ad regē: si cū
videris indignari et dixerit: quare ac-
cessistis ad murū ut preliaremini: an
ignorabatis q̄ multa telum ex muro
tela mittant? quis percussit abimelech
filium iheroboal. Nonne mulier misit
super eum fragmen mole de muro: et
interfecit eū i thebes: quare iuxta murū
accessistis? dices. Etiā seruus tuus urias
etheus occubuit. Abiit ergo nuncius:
et venit: et narrauit dauid oīa q̄ ei p̄cepe-
rat ioab: et dixit nuncius ad dauid.
Prevaluerūt adūsū nos viri: et egressi
sūt ad nos i agrum. Nos aūt facto
impetu p̄cussim eos usq; ad portā
ciuitatis: et direxerūt iacula sagittarij
ad seruos tuos ex muro defuit: mortuiq;
sūt de seruis regis. Quin etiā seruus
tuus urias etheus mortuus ē. Et dixit da-
uid ad nunciū. Hec dices ioab. Nō te
frangat ista res. Varius casus est
belli: et nūc hūc: et nūc illū cōsumit gla-
dius. Cōforta bellatores tuos aduersus
urbē: ut destruas eam: et cohortare eos.
Audiuit aūt uxor urie q̄ mortuus esset
urias vir suus: et plāxit eū. Trāsactoq;
luctu misit dauid et introduxit eā in
domū suā: et facta est ei uxor: peperitq;
ei filium. Et displicuit verbum hoc cō
ctis dauid coram domino. xij

Misit ergo dñs nathan ad dauid.
Cumq; venisset ad eum: dixit ei.
Iudex quidā erant duo viri in ciuitate una: unus dives: et
alter pauper. Dives habebat oues et
boues plurimos valde: pauper autem
nichil habebat omnino preter ouem
unā parvulā quā emerat et nutrierat:
et que creuerat apud eū cū filijs eius:
simul de pane illius comedens et de
calice eius bibens: et in sinu illius dor-
miens: eratq; illi sicut filia. Cū autem
peregrinus quidam venisset ad divitē:
parcens ille sumere de ouibus et de bobus
suis ut exhiberet cōuiuiū peregrino illi
q̄ venerat ad se: tulit ouē viri pauperis
et p̄parauit cibos homini qui venerat
ad se. Iratus aūt indignatione da-
uid adūsus hominē illū nimis: dixit
ad nathan. Vivit dñs: quoniā filius
mortis est vir: qui fecit hoc. Quē reddet
in quadruplum: eo q̄ fecerit verbum
istud: et non pepercerit. Dixit aūt na-
than ad dauid. Tu es ille vir: q̄ fecisti
hanc rem. Hec dicit dñs deus isrl. Ego
unxi te in regē super isrl: et ego erui te de
manu saul: et dedi tibi domū dñi tui
et uxores dñi tui i sinu tuo: dediq; tibi
domū israhel et iuda: et si parua sūt ista:
adiciā tibi multa maiora. Quare ergo
cōtemptisti verbū dñi: ut faceres malū
i cōspectu meo? Uriam etheū percussisti
gladio: et uxorem illius accepisti in
uxorē tibi et interfecisti eū gladio filioꝝ
ammon. Quāobrem non recedet a te
gladius de domo tua usq; in sempiter-
num: eo q̄ despexeris me: et tuleris uxorē
urie hetei ut esset uxor tua. Istaq; hec
dicit dominus. Ecce ego suscitabo sup
te malū de domo tua: et tollā uxores
tuas in oculis tuis et dabo proximo
tuo: et dormiet cū uxoribus tuis in ocu-
lis solis hui⁹. Tu enim fecisti absco-
dite: ego aūt faciā verbū istud i cōspectu

omnis ifrl: et in cõſpectu ſolis hui⁹.
Et dixit dauid ad nathan. Peccaui dño.
Dixitq; nathan ad dauid. Dñs
quoq; tranſtulit peccatũ tuũ. ſMon
morieris. Verũtamẽ quũ blaſphema-
re feciſti inimicos dñi mẽ⁹ ꝓpter re-
bum hoc: filꝰ ꝯ natꝰ ẽ tibi morte mo-
rietur. Et reũlus eſt nathan in domũ
ſuã. Percuſſitq; dñs paruulũ quẽ pe-
perit uxor urie dauid: et deſperatus eſt.
Deꝓcauſq; ẽ dauid dñm ꝓ paruulo:
et ieiunauit dauid ieiunio: ⁊ ingreſſus
ſecr̃ſum iacuit ſup terram. Et ſurrexe-
runt autẽ ſeniores domus eiꝰ: cogentes eũ
ut ſurgeret de tra. Qui noluit: nec com-
edit cum eis cibum. Accidit autem die
ſeptima ut moreꝛ infãs: timuerũtq;
ſeruꝰ dauid nũciare ei ꝙ mortuus eſſet
paruulus. Dixerũt enĩ. Ecce cũ paruulꝰ
adhuc viueret loquebam ad eũ: et nõ
audiebat vocem nr̃am: quãtomagis
ſi dixerimus: mortuus eſt puer ſe affli-
get? Cum ergo dauid audiſſet ſeruos
ſuos mutuãtes: intellexit ꝙ mortuus
eſſet infãtulus. Dixitq; ad ſuos ſuos.
ſMũquid mortuus eſt puer? Qui rñde-
runt ei. ſMortuus ẽ. Surrexit ergo da-
uid de terra: et lotus unctuſq; eſt. Cũq;
mutaſſet veſtem ingreſſus ẽ domum
dñi ⁊ adorauit: ⁊ venit in domũ ſuã:
petiitq; ut ponerent ei panẽ: et com-
edit. Dixerũt aũt ei ſerui ſui. Quis eſt
hmo quẽ feciſti: propter infantẽ eũ ad-
huc viueret ieiunabas ⁊ fletus: mortuo
autẽ puero ſurrexiſti: ⁊ comediſti panẽ.
Qui ait. Propter infantẽ dũ adhuc
viueret ieiunabam et flebam. Dicebam enĩ.
Quis enĩ ſcit ſi forte donet eũ michi do-
minus: et viuat infans? ſNunc autẽ
qa mortuꝰ eſt: quare ieiunem? ſMũquid
potero reuocare eũ amplius? Ego ad-
dam magis ad eũ: ille vero nõ reuertetur
ad me. Et cõſolatus ẽ dauid bethſabee
uxorẽ ſuã: ingreſſusq; ad eã: dormiuit
cũ ea. Que genuit filiũ: et vocauit no-
men eiꝰ ſalomon: ⁊ dñs dilexit eũ. ſMiſitq;
eũ i manu nathan ꝓphe: et vocа-
uit nomen eius amabilis dño: eo ꝙ
diligeret eum dñs. Igitur pugnabat
ioab cõtra rabbath filios ammon: ⁊
expugnabat urbem regiam. ſMiſitq;
ioab nũcios ad dauid dicens. Dimi-
caui aduerſum rabba: et rapienda eſt
urbs aquarum. ſMũc igitur cõgrega
reliquã partẽ populi et obſide ciuita-
tem et rape eam: ne cum a me vaſtata
fuerit urbs: nomini meo aſcribaꝰ vi-
ctoria. Cõgregauit itaq; dauid omnẽ
ꝑplm ⁊ profectus eſt aduerſum rabba.
Cumq; dimicaſſet: cepit eam. Et tulit
diadema melchon de capite eius ꝑpon-
do auri talentũ habẽs gemmas ꝑcio-
ſiſſimas: ⁊ impoſitũ eſt ſup caput da-
uid. Sed ⁊ predã ciuitatis aſportauit
multam valde: ꝑplm ꝯ eius adduxit
ſeruauit: et circumegit ſup eos ſerrata
carpẽta. Diuiſitq; cultris: et trãſduxit
in rupe latericũ. Sic fecit vniuerſis ciui-
tatibus filiorum ammon. Et reũlus
ẽ dauid ⁊ oĩs exercitus i ihrlm.

Factũ ẽ autẽ poſt hec ut abſalon
filꝰ dauid ſororẽ ſpecioſiſſimã
vocabulo thamar adamaret ammon
filꝰ dauid: ⁊ dꝛeret i eã valde: ita ut
propter amorẽ eiꝰ egrotaret: quia cũ
eſſet virgo difficile ei videbaꝫ: ut quip-
piam inhoneſte agere cũ ea. Erat au-
tem ammon amicus nomine ionadab
filꝰ ſemmaa fratris dauid: vir prudẽ
valde. Qui dixit ad cũ. Quare ſic ten-
uaris macie filꝰ regis ꝙ̃ſingulos di-
es? Cur non indicas michi? Dixitq;
ei ammon. Thamar ſororem fratris
mei abſalõ amo. Cui rñdit ionadab.

Cuba ſup lectũ tuũ et languorẽ ſimu-
la: cũq; venerit pater tuus ut viſitet te:
dic ei. Veniat oro thamar ſoror mea
ut det michi cibũ: et faciat pulmẽtum:
ut comedam de manu eius. Accubuit
itaq; ammon: et quaſi egrotare cepit.
Cũq; veniſſet rex ad viſitandũ eũ: ait
ammon ad regẽ. Veniat obſecro tha-
mar ſoror mea ut faciat i oculis meis
duas ſorbicunculas: et cibũ paratũ
capiã de manu eiꝰ. ſMiſit ergo dauid
ad thamar domũ dicens. Veni in do-
mum ammon fratris tui: ⁊ fac ei pul-
mentum. Veniꝛq; thamar in domũ
ammon fratris ſui: ille autem iacebat.
Que tollens farinã cõmiſcuit ⁊ liqe-
faciens in oculis eius: coxit ſorbicun-
culas: tollenſq; qũ coxerat effudit: ⁊ ꝑ-
ſiuit corã eo: ⁊ noluit comedere. Dixit-
q; ãmon. Exite vniuerſos a me. Cũq;
exiſſent oĩes: dixit ãmon ad thamar.
Infer cibũ in cõclaui: ut vescar de ma-
nu tua. Tulit ergo thamar ſorbicũcu-
las quas fecerat: et intulit ad ãmon
fratrem ſuũ in cõclaui. Cũq; obtuliſſet
ei cibũ: apꝓhendit eã et ait. Veni cubа
mecũ ſoror mea. Que reſpõdit ei. ſMo-
li frat̃ mi noli opprimere me: neq; enĩ
hoꝛ phas ẽ i iſrl. ſMoli facere ſtultitiã
hanc. Ego enĩ ferre non potero oppro-
brium meũ: ⁊ tu eris quaſi unus de in-
ſipientibus in iſrl: quin potius loq̃re
ad regẽ: ⁊ nõ negabit me tibi. ſMoluit
autẽ ammon acquieſcere ꝑcibus eius:
ſed ꝑualens viribus oppreſſit eã: ⁊ cu-
bauit cum ea. Et exoſam eam habuit
odio magno nimis: ita ut maꝫ eſſet
odiũ quo oderat eã: amore quo ante
dilexerat. Dixitq; ei ãmon. Surge et
vade. Que rñdit. ſMaius ẽ hoc malũ
quod nũc agis adũſum me ẽ quod
ante feciſti: expellens me. Et noluit
audire eam: ſed vocato puero qui mi-
niſtrabat ei: dixit. Eice hãc a me foraſ:
et claude oſtium poſt eã. Que induta
erat talari tunica: huiuſcemodi enĩm
filie regis virgines veſtibus utebãtur.
Ejecit itaq; eã miniſter illius foras:
clauſitq; fores poſt eã. Que aſpergens
cinerẽ capiti ſuo: ſciſſa talari tunica:
impoſuitq; manibus ſup caput ſuũ:
ibat ingrediens ⁊ clamãs. Dixit aũt
ei abſalon frater ſuus. ſNunquid am-
non frater tuus concubuit tecũ? Sed
nũc ſoror tace: frat̃ tuꝰ ẽ. Ne⁊q; affligaꝫ
cor tuũ ꝓ hac re. ſMãſit itaq; thamar
ꝺtabeſcens in domo abſalon fratris
ſui. Cũ autem audiſſet rex dauid ũba
hec cõtriſtatus ẽ valde: et noluit con-
triſtari ſpiritũ ãnon filij ſui quoniã
diligebat eũ: quia primogenitus erat
ei. Porro nõ ẽ loqꝰ abſalon ad ammon
nec malũ nec bonũ. Odierat enĩ
abſalon ammon: eo ꝙ violaſſet tha-
mar ſororem ſuã. Factũ eſt autẽ poſt
tempus bienniũ: ut tonderentur oues
abſalon i balaſor: q̃ eſt iuxta ephraim.
Et vocauit abſalõ oĩes filios regis:
veniꝛq; ad regẽ: et ait ad eũ. Ecce ton-
dentur oues ſui tui: veniat oro rex cũ
ſeruis ſuis ad ſeruũ ſuum. Dixitq; rex
ad abſalõ. ſMoli fili mi: noli rogare
ut veniamus oĩes: et grauemus te.
Cũ autẽ cogeret eũ ⁊ noluiſſet ire: bene-
dixit ei. Et ait abſalon ad dauid. Si
nõ vis venire: veniat obſecro nobiſcũ
ſaltẽ ãmon frater me⁹. Dixitq; ad eũ
rex. ſNon eſt neceſſe ut vadat tecũ. Co-
egit itaq; abſalon eũ: et dimiſit cũ eo
ãmon: et vniuerſos filios regis. Fece-
ratq; abſalon cõuiuiũ: ſicut cõuiuium
regis. Preceperat autẽ abſalon pueris
ſuis dicens. Obſeruate cũ temulentus
fuerit ammon vino: et dixero vobis.

percutite eū et interficite: nolite timere. Ego enim sū qui precipio vobis. Roborammini:et estote viri fortes. Fecerūt ergo pueri absalō adūsum ammon: sicut pceperat eis absalon. Surgentes aūt oēs filij regis: ascenderūt singuli mulas suas z fugerunt. Cūq; adhuc pergerent in itinere: fama peruenit ad dauid dicēs. Percussit absalon oēs filios regis: z nō remansit ex eis saltē vn9. Surrexit itaq; rex dauid: et scidit vestimenta sua z recidit super terram: et omnes serui illius qui assistebāt ei. scinderūt vestimenta sua. Videns aūt ionadab filj semmaa fratris dauid dixit. Ne estimet dñs meus rex q̄ omnes pueri regis occisi sint. Jmmō solus mortuus ē: quū in odio absalō erat posit9 ex die qua oppressit thamar sororē eius. Stunt ergo ne putet dñs me9 rex sup eos suū verbū istud dicēs: quōs filj regis occisi sūt: quū āmon solus mortu9 ē. Fugit aūt absalon. Et eleuauit puer speculator oculos suos et aspexit: et ecce ppulus multus veniebat per iter deuiū ex latere montis. Dixit aūt ionadab ad regē. Ecce filij regis adsunt: iuxta verbū serui tui: sic factum est. Cūq; cessasset loqui: apparuerunt et filij regis. Et intrantes leuauerunt vocē suā: z fleuerūt. Sed et rex et oēs serui eius fleuerūt planctu magno nimis. Porro absalon fugiens abijt ad tholomai filiū ammiur regē gessur. Luxit ergo dauid filiū suū āmon multis diebus. Ablatō aūt eū fugisset z venisset in gessur fuit ibi tribus ānis: cessauitq; rex dauid ꝓsequi absalō: eo q̄ cōsolatus esset sup āmon interitu. xiij

Intelligens autem ioab filius sarue q̄ cor regis verſū esset ad absalon: misit thecuā et tulit inde mulierē sapientē: dixitq; ad eam. Lugere te simula: z induere vestē lugubrē: z ne ungaris oleo: ut sis ſſa mulier iā plurimo tpe lugēs mortuū. Et ingrediēris ad regem: z loqueris ad eū sermones huiusmodi. Posuit aūt ioab verba i ore ei9. Itaq; cū ingressa fuisset mulier thecuites ad regem cecidit corā eo sup terrā: z adorauit z dixit. Serua me rex. Et ait ad eā rex. Quid causę habes? Que respōdit. Ueu mulier vidua ego sū. Mortuus ē enī vir me9: et ancille tue erāt duo filij: q̄ rixati sunt adūsū se i agro nullusq; erat q̄ eos prohibere posset: z percussit alter alterū z interfecit eū. Et ecce cōsurgens vniuersa cognatio aduersum ancillā tuā dicit. Trade eū qui occidit fratrem suū ut occidamus eū pro aīa fratris sui quē interfecit: et deleamus heredem: et querūt extinguere scintillā meā que relicta est: ut nō supersit viro meo nomen et reliquie super terrā. Et ait rex ad mulierem. Vade i domū tuā: et ego iubebo ꝓ te. Dixitq; mulier thecuites ad regem. In me dñe mi rex sit iniqtas et in domo patris mei: rex aūt et thronus ei9 sit innocens. Et ait rex. Qui cūq; dixerit tibi addue eū ad me: et ultra non addet ut tangat te. Que ait. Recordetur rex dñi dei sui ut non multiplicentur propinqui sanguinis ad ultiscendū: et nequaq̄ interficiāt filiū meū. Qui ait. Juuit dñs: quia non cadet de capillis filij tui sup terrā. Dixit ergo mulier. Loquatur ancilla tua ad dñm meū regem verbū. Et ait. Loquere. Dixitq; mulier. Quare cogitasti huiusmodi rem cōtra ꝓpm dei: et loquutus est rex verbū istud ut peccet: et non reducat eicctū suū? Omnes morimur: et quasi aque dilabimur in terrā que non reuertuntur. Sed vult deus prior

animā: sed retractat cogitans ne penitus pereat qui abiectus est. Jtaq; ingressus rex ait. Loquere mihi quicquid te interrogauero. Dixitq; mulier. Loquere domine mi rex. Et ait rex. Nunquid manus ioab tecum est in omnibus istis? Respōdit mulier et ait. Per salutē anime tue dñe mi rex: nec ad sinistrā nec ad dexterā est ex omnibus his que locutus ē dñs meus rex. Seruus enim tuus ioab ipse precepit michi: et ipse posuit in os ancille tue omnia verba hec: ut verteret figurā sermonis huius. Seruus enī tuus ioab precepit istud. Tu aūt domine mi rex sapies es: sicut habet sapientiā angel9 dei: ut intelligas omnia sup terrā. Et ait rex ad ioab. Ecce placatus feci verbum tuū. Vade ergo et reuoca puerū absalon. Cadensq; ioab sup facē suā in terrā adorauit: z benedixit regi. Et dixit ioab. Hodie intellexit seruus tuus quia inueni gratiā i oculis tuis domine mi rex. Fecisti enī sermonē domine mi rex seruo tuo. Surrexit ergo ioab et abijt in gessur: et adduxit absalon in ihrlm. Dixit aūt rex. Reuertatur i domum suā: et faciē meā non videat. Reuersus est itaq; absalon in domū suā: et faciem regis non vidit: porro sicut absalon vir nō erat pulcer in omni israel: et decorus nimis. A vestigio pedis usq; ad verticē: non erat in eo vlla macula. Et quādo tondebatur capillū semel autē in anno tondebatur: q̄a grauabat eū rescindere: ponderabat capillos capitis sui ducentis siclis pōdere publico. Nati sunt aūt absalon filij tres: et filia una nōie thamar elegātis forme. Mansitq; absalon in ihrlm duobus annis: et faciem regis non vidit. Misit itaq; ad ioab: ut mitteret eū ad regem. Qui noluit venire ad eum. Cūq; secūdo misisset: et ille noluisset venire ad eū: dixit seruis suis. Scitis agrum ioab iuxta agrū meū: habentē messem ordei. Ite igit̄: z succendite eū igni. Succenderūt ergo serui absalō segetem igni. Et venientes serui ioab scissis vestibus suis dixerunt. Succensus est seruus absalon partē agri igni. Surrexitq; ioab et venit ad absalon in domū eius: et dixit. Quare succenderūt serui tui segetē meā igni? Et rūdit absalon ad ioab. Misi ad te obsecrās ut veres ad me z mitterem te ad regē: z diceres ei. Quare veni de gessur? Melius michi erat ibi esse. Obsecro ergo ut videā faciē regis. Quod si memor ē iniquitatis mee interficiat me. Ingressus itaq; ioab ad regem: nūciauit ei omnia. Et vocatus est absalon et intrauit ad regem: et adorauit super faciem terre coram eo. Osculatusq; est rex absalon. xv

Igitur post hec fecit sibi absalō curreus et equites: et quinquaginta viros q̄ precederent eū. Et mane cōsurgens absalon stabat iuxta introitū porte in via: et omnē virum qui habebat negotiū ut veniret ad regis iudicium vocabat absalon ad se: et dicebat. De qua ciuitate es tu? Qui rūdens aiebat. Ex una

tribu israel ego sum seruus tuus. Rndebatq; ei absalon. Videntur michi sermones tui boni et iusti: sed nō est qui te audiat cōstitutus a rege. Dicebatq; absalon. Quis me cōstituat iudicem super terrā: ut ad me veniant omnes q̄ habent negociū et iuste iudicem? Sed cū accederet ad eū homo ut salutaret illū: extendebat manū suā: et apprehendens osculabatur eū. Faciebatq; hoc omni israel: venienti ad iudiciū ut audiret a rege: et sollicitabat corda virorū israel. Post quadraginta autē annos dixit absalon ad regem dauid. Vadam et reddā vota mea que vouī dño in hebron. Vouēs enī vouit seruus tuus cū esset i gessur syrie dicens. Si reduxerit me dñs i hyerusalem: sacrificabo dño. Dixitq; ei rex dauid. Vade i pace. Et surrexit: et abiit in hebron. Misit autē absalon exploratores i vniuersas tribus israel dicēs. Statī ut audieritis clangere buccine dicite. Regnabit absalō i hebrō. Porro cū absalō issent ducenti viri de hyerusalem vocati: cūctis simplicitate: et causam penitus ignorantes. Accersivit q̄ absalon achitofel gilonitem cōsiliariū dauid: de ciuitate sua gilo. Cūq; immolaret victimas facta est cōiuratio valida: plusq; concurrens augebatur cū absalon. Venit igitur nūcius ad dauid dicens. Toto corde vniūsus israel sequitur absalon. Et ait dauid seruis suis: qui erant cū eo in hyerusalē. Surgite. Fugiamus: neq; enī erit nobis effugiū a facie absalon. Festinate egredi: ne forte veniēs occupet nos: et impleat sup nos ruinā: et percutiat ciuitatem in ore gladij. Dixerunt q̄ pueri regis ad eū. Omnia q̄cūq; preceperit dñs noster rex libenter eq̄emur serui tui. Egressus est ergo rex et vniuersa domus eius pedibus suis. Et reliquit rex decē mulieres concubinas: ad custodiendā domū. Egressusq; rex et oīs israel pedibus suis stetit procul a domo: et vniūsi serui eius ābulabāt iuxta eū: et legiones cerethi et phelethi et oīes gethei pugnatores validi secuti viri q̄ secum cū fuerāt de geth pedites precedebāt regem. Dixit autē rex ad ethai gethei. Cur venis nobiscū? Reuertere et habita cū rege: qa peregrinus es: et egressus es de loco tuo. Heri venisti: et hodie cōpelleris nobiscū egredi? Ego aūt vadam quo iturus sum. Reuertere et reduc tecū fratres tuos: et dñs faciat tecū misericordiā et veritatem: qa obtendisti gratiā et fidē. Et rndit ethai regi dicēs. Vivit dñs et vivit dñs meus rex: quia in quocūq; loco fueris dñe mi rex sive in morte sive in vita: ibi erit seruus tuus. Et ait dauid ethai. Veni et trāsi. Et transivit ethai getheus et rex et oīes viri qui cū eo erāt: et reliqua multitudo. Omnesq; fletant voce magna: et universus pplus transibat. Rex q̄q; trāsgrediebatur torrentem cedron: et cunctus pplus incedebat contra viā olivē que respicit ad desertū. Venit autē et sadoch sacerdos et vniūsi leuite cū eo portantes archā federis dei: et deposuerūt archā federis dei. Et ascendit abiathar: donec expleret̄ cūctus pplus q̄ egressus fuerat de ciuitate. Et dixit rex ad sadoch. Reporta archā dei in urbem. Si inuenero gratiā in oculis dñi reducet me et ostendet michi eam et tabernaculū suū: si autē dixerit michi: non placeo: presto sum: faciat quod bonū est coram se. Et dixit rex ad sadoch sacerdotem. Videns cōcurre i ciuitatem in pace: et achimaas filius tuus et ionathan filius abiathar duo filij vestri sint vobiscū.

Ecce ego abscondar in campestribus deserti: donec veniat sermo a vobis indicans michi. Reportauerūt ergo sadoch et abiathar archā dei in hyerusalē: et manserunt ibi. Porro dauid ascendebat clivum olivarū scandens et flens nudis pedibus incedens: et operto capite. Sed et oīs pplus q̄ erat cū eo: opto capite ascendebat plorans. Nūciatū est autē dauid: q̄ achitofel esset in coniuratione cū absalon. Dixitq; dauid. Infatua quelo dñe consiliū achitofel. Cūq; adorasset dauid sūmitatē mōtis in quo adorandus erat dñm: ecce occurrit ei chusi archites scissa veste et terra pleno capite. Et dixit ei dauid. Si venieris mecū eris michi onori: si autē i ciuitatem reuerteris et dixeris absalō. Seruus tuus sum rex: patere me vivere sicut fui seruus patris tui: sic ero seruus tuus: dissipabis cōsiliū achitofel. Habes autē mecū sadoch et abiathar sacerdotes: et oīe verbū quodcūq; audieris de domo regis: indicabis sadoch et abiathar sacerdotibus. Sūt enī cū eis duo filij eorū achimaas filius sadoch et ionathan filius abiathar: et mittetis per eos ad me oīe verbū qđ audieritis. Venerunt ergo chusai amicus dauid i ciuitatem. Absalon quoq; ingressus e hyerusalem: et achitofel cū eo.

Cumq; dauid trānsisset paululū montis verticem: apparuit siba puer miphibosech i occursum eius cū duobus asinis: q̄ onerati erāt ducentis panibus: et centū alligaturis vue passe et centū massis palatarū: et duobus vrnis vini. Et dixit rex sibe. Quid sibi vultū hec? Rndītq; siba. Oīe mū rex. Asini domestici regis ut sederent et panes et palate ad vescendum pueris tuis: vinū autē ut bibat si qs defecerit in deserto. Et ait rex. Vbi est filius dñi tui? Rndītq; siba regi. Remānsit in hyerusalem dicēs. Hodie restituet michi dom⁹ israel regnū patris mei. Et ait rex sibe. Tua sint oīa que fuerūt miphibosech. Dixitq; siba. Oro ut inueniā graciam coram te domine mi rex. Venit rex dauid usq; bahurim. Et ecce egrediebatur inde vir de cognatione dom⁹ saul nomine semei filius gera: procedebatq; egrediēs: et maledicebat mineratq; lapides contra dauid et contra vniūsos seruos regis dauid. Vniūs aūt pplus et vniūsi bellatores a dextra et a sinistra latere regis incedebāt. Ista autē loquebatur semei cū malediceret regi. Egredere egredere vir sanguinū: et vir belial. Reddidit tibi dñs vniūsū sanguinē domus saul qū invasisti regnū pro eo: et dedit dñs regnum in manu absalon filij tui: et ecce premūt te mala tua quoniā vir sanguinū es. Dixit autem abisai filius sarue regi. Quare maledicit canis hic morituꝰ dño meo regi? Vadā et amputabo caput eius. Et ait rex. Quid michi et vobis est filij sarue? Dimitte eum ut maledicat. Dominꝰ enī precepit ei ut malediceret dauid. Et qs est q̄ audeat dicere: cur sic fecerit? Et ait rex abisai et vniūsis seruis suis. Ecce filius meus q̄ egressus e de utero meo querit animā meā: quāto magis hic filius gemini maledicat michi. Dimittite eū ut maledicat iuxta preceptū dñi: si forte respiciat dñs afflictionem meā: et reddat michi dñs bonū p maledictione hac die hodierna. Ambulabat ergo dauid et socij eius per viam cū eo: semei aūt per iugū montis ex latere cōtra illum gradiebatur maledicens: et mittens lapides aduersum eū: terrāq; spargēs.

Venit itaq; rex dauid et uniuersus pplus
cū eo Iallus: et refocillati sunt ibi. Ab-
salon aūt ⁊ oēs pplus eius ingressi
sunt ihrlm: sed ⁊ achitofel cū eo. Cum
aūt uenisset chusai arachites amicus
dauid ad absalon: locutus est ad eū.
Salue rex: salue rex. Ad quē absalon.
Hec est inquit gētilitas tua ad amicū tuū?
Quare nō iuisti cū amico tuo? Rndit-
q; chusai ad absalō. Nequaq; : quia
illius eo quē elegit dñs et omnis hic
pplus ⁊ uniuersus isrl: et cū eo manebo.
Sed ut et hoc inferā: cui ego seruiturus
sum? Nonne filio regis? Sicut seruui
patri tuo: ita parebo et tibi. Dixit aūt
absalon ad achitofel. Inite cōsilium:
quid agere debeam⁹. Et ait achitofel
ad absalon. Ingredere ad cōcubinas
patris tui-quas dimisit ad custodiendā
domū: ut cum audierit omnis isrl: q;
fedaueris patrē tuū: roborētur tecum
manus eorū. Tetenderūt ergo absalō
tabernaculū in solario: ingressusq; est
ad cōcubinas patris sui-coram uniuersa
isrl. Consiliū aūt achitofel-quod da-
bat i diebus illis: quasi siquis cōsuleret
dñm. Sic erat oēs cōsiliū achitofel:
et cū esset cū dauid et cū esset cū absalō.

Dixit ergo achitofel ad xvij
absalon. Eligā michi duodecim
milia uirorū-⁊ consurgens persequar
dauid hac nocte: ⁊ irruēs sup eū quippe
qui lassus est et solutis manibus: per-
cutiam eū. Cūctos fugiet oēs pplus q̄
cū eo ē percutiā rege solū: ⁊ reducā
uniuersum pplm-quo uno ipmo cruen
soler. Vnū enī uirū tu quēris: et oēs
pplus erit in pace. Placuitq; sermo eī
absalon: et cūctis maioribus natu isrl.
Ait autem absalon. Vocate chusai
arachitem: ⁊ audiamus quid etiā ipe
dicat. Cūq; uenisset chusai ad absalō-
dixit absalō ad eū. Iuxta huiuscemodi sermo-
nem locutus est achitofel. Facere debe-
mus an non? Quod das cōsiliū? Et
dixit chusai ad absalō. Nō est bonū
hoc cōsiliū: quod dedit achitofel hac
uice. Et rursū intulit chusai. Tu nosti
patrem tuū et uiros qui cū eo sunt esse
fortissimos ⁊ amaro animo: ereptis fi
liis raptisq; catulis i saltu seuiat. Sed
et pater tuus uir bellator ē: nec mora-
bitur cū plo. Forsitan nūc lateat in
foueis aut in uno quo uoluent loco:
et cū ceciderint uni⁹ quilibet in principio:
audiet quisq; audierit-⁊ dicet. Facta
est plaga in plo-q̄ sequitat absalon.
Et fortissim⁹ ipe-cuius cor ē ut leonis:
pauore soluetur? Scit enī oīs pplus
israhel fortē esse patrē tuū: ⁊ robustos
oēs qui cū eo sunt. Sed hoc michi
uidet rectū esse cōsiliū. Cōgregetur ad
te uniuersus pplus isrl-a dan usq; bersabee
quasi arena maris innumerabilis et
tu eris in medio eor: et irruemus sup
eū in quocūq; loco inuentus fuerit: et
operiemus eū sicut radere soler ros sup
terrā: et nō relinquem⁹ de oīb⁹ qui cū
eo sunt-nec unū quidē. Quod si urbē
aliquā fugerit ingressus: circūdabit oīs
isrl ciuitati illi funes-et trahem⁹ eam
i torrentē: ut nō reperiat nec calculus
quidē ex ea. Dixitq; absalon et oēs
uiri isrl. Melior ē cōsiliū chusai arachi
te consilio achitofel. Dñs autem nutu
dissipauit cōsiliū achitofel utile: ut
induceret dñs sup absalon malū. Et
ait chusai sadoch ⁊ abiathar sacerdo-
tibus. Hec et hoc modo cōsiliū dedit
achitofel absalon ⁊ senioribus isrl: ⁊
ego tale et tale dedi cōsiliū. Nūc ergo
mittite cīto: et nūciate dauid dicentes.
Esto nocturnis nocte hac in campestribus
deserti-sed absq; dilatione trāsgredere:

ne forte absorbeatur rex: ⁊ oēs pplus
q̄ cū eo ē. Jonathas aūt ⁊ achimaas
stabāt iuxta fontē rogel. Abiit ancilla
et nūciauit eis: et illi ꝓfecti sūt: ut refer-
rent ad regē dauid nūciū. Sed nō eni po-
terant uideri: aut mouere uicinē. Vi-
dit autē eos quidā puer: et indicauit
absalō. Illi uero cōito gradu ingressi
sunt domū cuiusdā uiri in bahurim:
qui habebat puteū-in uestibulo suo:
et descenderūt in eū. Tulit aūt mulier
et expādit uelamē sup os putei-quasi
siccās ipsanas: et sic latuit res. Cūq;
uenissent serui absolon-in domū ad
mulierē dixerūt. Vbi ē achimaas-et io-
nathas? Et rndit eis mulier. Trāsierūt
fluuiū āter: gustata paululū aqua. Et
hys q̄ rebāt: cū nō reperissēt-reuūi sūt in
ierusalē. Cūq; abissent-ascenderūt illi de
puteo: et pergentes nūciauerūt regi da-
uid ⁊ dixerūt. Surgite ⁊ trāsite cīto flu-
uium: quū huiuscemodi dederit cōsiliū
cōtra uos achitofel. Surrexit ergo da-
uid ⁊ oēs pplus q̄ cū eo erat: ⁊ trāsierūt
iordanem donec diluceret: unusq; de-
mudaretur uerbū: et nec unus quidem
residuus fuit qui nō transiret flumen.
Porro achitofel-uidens q̄ non fuisset
factū cōsiliū suū: strauit asinū suū: sur-
rexitq; et abiit i domū suā et in ciuita-
tem suā: et disposita domo sua suspen-
dio uitam finiit et sepultus est in sepulcro
patris sui. Dauid aūt uenit i castra:
et absalō trāsijt iordanem: ipe et oēs
uiri israhel cū eo. Amasam uero cōsti-
tuit absalon pro ioab super exercitum.
Amasa aūt erat filius uiri q̄ uocabat
ietra de israeli: qui ingressus est ad
abigail filiā naas sororē sarue que
fuit mater ioab. Et castrametatus est
israhel cū absalō i terra galaad. Cūq;
uenisset dauid i castra sobi filius naas

de rabbath filiorū ammon-⁊ machir
filius ammihel de lodabar-⁊ berzellai
galaadites de rogelim-obtulerunt et
stratoria et tapecia et uasa fictilia: fru-
mentum ⁊ ordeū et farinā ⁊ polentam
⁊ fabā ⁊ lentē ⁊ frixum et mel ⁊ bu-
tirum-oues et pingues uitulos: dede-
runtq; dauid ⁊ populo qui cū eo erat
ad uescendū. Suspicati enī sunt pplm
fame et sitī fatigari i deserto.

xviij
Igitur cōsiderato dauid pplo suo-cōsti-
tuit sup eos tribunos et centuriones:
et dedit pplī terciam partē sub manu
ioab-et terciā partē sub manu abisai
filij sarue fratris ioab: et terciā partē
sub manu ethai ꝓ erat de geth. Dixitq;
rex ad pplm. Egrediar et ego uobiscū.
Et rndit pplus. Non exibis. Sine enī
fugerim⁹ nō magnū opere ad eos de
nobis pertinebit: sine media pars pe-
rierit e nobis nō satis curabūt: quia
tu unus solus pro decē milibus cōputaris.
Melius est igit ut sis nobis in
urbe ꝓsidio. Ad quos rex ait. Quod
uobis uidet rectū hoc faciā. Stetit er-
go rex iuxta portam. Egrediebaturq;
pplus p turmas suas: centū ⁊ milleni.
Et precepit rex ioab et abisai et ethai
dicens. Seruate michi puerū absalon.
Et oīs pplus audiebat ꝓcipientē regē
cūctis principibus pro absalon. Iraq;
egressus ē pplus-i campū contra israhel
et factū est prelū in saltu ephraim. Et
cesus ē ibi pplus israhel ab exercitu da-
uid: factaq; ē plaga magna i die illa
uiginti miliū. Fuit aūt ibi ꝓliū dissper-
sum-sup faciē oīs terre: ⁊ multo plures
erāt quos saltus cōsumpserat de ipso
quam hij quos uorauerat gladius in
die illa. Accidit aūt ut occurreret ab-
salon seruis dauid: sedens mulo. Cūq;
ingressus fuisset mul⁹ subter ramum

quercū et magnā adhesit caput eius
quercui: et illo suspēlo inter celū et terā
mulus cui insederat pertransiuit. Vidit
autē hoc quispiā: et nūciauit ioab di-
cens. Vidi absalon pendere de quercu.
Et ait ioab viro q̄ nunciauerat ei. Si
vidisti quare nō cōfodisti eū cū terra:
et ego debuissem tibi decē argenti siclos
et vnū balteū? Qui dixit ad ioab. Si
appenderes in manibz meis mille ar-
genteos: nequaq̄ mittere manū meā
in filiū regis. Audientibz enī nobis p̄e-
pit rex tibi et abisai et ethai dicēs. Custo-
dite michi puerum absalon. Sed et si
fecissem cōtra animā meam audacter
nequaq̄ hoc regē latere potuisset: et tu
stares et adūsus. Et ait ioab. Sic̄ ego
tu vis. Sed aggrediar eū cōrā te. Tu-
lit ergo ioab tres lāceas in manu sua
et infixit eas in corde absalon. Cunq̄
adhuc palpitaret heres i quercu: cucur-
rerunt decē iuuenes armigeri ioab: et
percutientes interfecerūt eū. Cecinit autē
ioab buccina et retinuit ꝓhm-ne perse-
queret fugientē israhel: volēs parcere mul-
titudini. Et tulerūt absalō et p̄ecipi-
tū in saltu in foueā grandē: et cōpo-
uerunt sup eū acerūm lapidū magnū
nimis. Omnis autē israhel fugit i taber-
nacula sua. Porro absalō exercerat si-
bi cū adhuc viueret titulū: q̄ est i valle
regis. Dixerat enī. Nō habeo filiū: et
hoc erit monimentū nois mei. Vocā-
uitq̄ titulū nōīe suo: et appellat̄ mon̄
absalon usq̄ ad hāc diē. Achimaas
autē filius sadoch ait. Curram et nūciabo
regi: quia iudiciū fecerit ei dns de ma-
nu inimicoz eius. Ad quē ioab dixit.
Nō eris nūncius i hac die: sed nūciabis
in alia. Hodie nolo te nūciare. Filius
enī regis est mortuus. Et ait ioab chusi.
Vade: et nūcia regi q̄ vidisti. Adorauit
chusi ioab: et cucurrit. Rursus autem
achimaas filius sadoch dixit ad ioab.
Quid impedit si etiam ego curram post
chusi? Dixitq̄ ei ioab. Quid vis cur-
rere fili mi? Veni huc non eris boni
nunci? baiulus. Qui rndit. Quid mi
li cucurrero? Et ait ei. Curre. Curris et
ego achimaas per viā compēdii trāsmit
chusi. Dauid autem sedebat inter
duas portas. Speculator vero q̄ erat
in fastigio porte super murū eleuans
oculos vidit hoīem curretem solū: et re-
clamans indicauit regi. Dixitq̄ rex.
Si solus est: bon⁹ ē nūcius i ore eius.
Properāte autē illo et accedente ꝓpius
vidit speculator hominē alterū curren-
tem: et vocauerās i culmine ait. Ap-
paret michi alter homo: currens solus.
Dixitq̄ rex. Et iste bonus ē nūcius.
Speculator autē cōsequi ait. Cur-
sum ꝓioris: quasi cursum achimaas
filij sadoch. Et ait rex. Vir bonus est
et nunciū portans bonū venit. Cla-
mans autē achimaas dixit ad regē.
Salue rex. Et adorans regem coram
eo pronus in terrā ait. Benedictus dns
deus tuus: qui cōclusit homines qui
leuauerūt manū suas cōtra dñm meū
regē. Et ait rex. Est ne ꝓsperū puero absa-
lon? Dixitq̄ achimaas. vidi tumultū
magnū cū mitteret ioab seruus tuus
o rex me seruū tuum: nescio aliud. Ad
quē rex: transi ait et sta hic. Cunq̄ ille
trāsisset et staret: apparuit chusi. Et ve-
niens ait. Bonū annūcio nunciū dño
mi regi. Iudicauit enī pro te dominus
hodie: de manu omniū qui surrexerūt
cōtra te. Dixit autem rex ad chusi. Est
ne ꝓsperū puero absalon? Cui respōdens
chusi: fiant inquit sicut puer inimici
dñi mei regis: et uniuersi qui cōsurgūt
aduersus eū in malū. Cōmotus itaq̄

rex ascendit cenaculū porte et fleuit: et sic
loq̄bat vadēs. Fili mi absalō: absalō
fili mi. Quis michi tribuat ut ego mo-
riar ꝓ te? Absalō fili mi: fili mi absalō.
Nunciatum est autē ioab
quod rex fleret et lugeret filiū suū.
Et versa est victoria in luctū in die illa
omni ꝓplo. Audiuit enī ꝓplus in die
illa dicī: dolet rex sup filio suo. Et de-
clinauit ꝓplus i die illa ingredi ciuita-
tem: quā declinare solet ꝓplus victus
et fugiens de prelio. Porro rex operuit
caput suū: et clamabat voce magna.
Fili mi absalon: absalon fili mi. In-
gressus ego ioab ad regē in domum
dixit. Cōfudisti hodie vultus omniū
seruoz tuorū qui saluā fecerūt aiam
tuā et aiam filioz tuoz et filiaz tuaz
et aiam vxorū tuarū et aiam cōcu-
binarum tuarū. Diligis odientes te:
et odio habes diligentes te. Et ostē-
disti hodie quia nō curas de ducibus
tuis et de seruis tuis: et vere cognoui
modo quia si absalō viueret et omnes
nos occubuissemus: tūc placeret tibi.
Nūc igit surge et procede: et alloquēs
famulos seruos tuos. Juro enim tibi q̄
dominum: q̄ si non exieris nec vnus
quidē remansurus sit tecū nocte hac:
et peius erit hoc tibi ꝙ omnia mala
que venerūt sup te ab adolescētia tua
usq̄ i presēs. Surrexit rego rex: et sedit
in porta. Et omni ꝓplo nūciatū est: q̄
rex sederet in porta. Venitq̄ universa
multitudo cōrā rege: israhel autē fugit in
tabernacula sua. Omnis quoq̄ ꝓplus
certabat in cunctis tribubz israhel dicens.
Rex liberauit nos de manu inimicoz
nostroz: ipe saluauit nos de manu
philistinoz: et nūc fugit de terra ꝓpter
absalō. Absalon autē quē unximus
sup nos mortu⁹ ē i bello. Usquequo
silemis: et nō reducimus regem? Et ꝓlium
mon⁹ israhel venit ad regem. Rex vero dauid
misit ad sadoch et abiathar sacerdotes
dicens. Loquimini ad maiores natu
iuda dicentes. Cur venitis novissimi
ad reducendū regem i domū suā? Sermo
autē omnis israhel peruenerat ad re-
gem in domo eius: q̄a dixerat rex. Vos
dicetis ad ꝓplm. Fratres mei vos: os
meū et caro mea vos. Quare novissi-
mi reducitis regem? Et amasē dicite.
Nōne os meū es et caro mea? Hec fa-
ciat michi deus et hec addat: si nō ma-
gister militie tue coram me omni tp
pro ioab. Et inclinauit cor omnium
virorū iuda quasi viri vn⁹. Miseruntq̄
ad regem dicentes. Reuertere tu: et oēs
serui tui. Et reversus ē rex. Et venit usq̄
iordanem. Et omnis iuda venit usq̄
in galgala ut occurreret regi: et trāsduce-
ret eū iordanē. Festinauit autē semei
filius gera filij iemini de bahurim: et
descendit cū viris iuda i occursū regis
dauid cū mille viris de beniamin: et
siba puer de domo saul et quindecim
filij eius ac vigīti serui eius cū eo. Et
irrumpētes iordanem ante regem trāsie-
runt vada: ut trāsducerent domū regis:
et facerent uxta uoluntatē eius. Semei
aūt filius gera prostratus coram rege
cū iam trāsisset iordanem: dixit ad eū.
Ne reputes michi dñe mi iniquitatem:
neq̄ memineris iniuriarū serui tui in
die qua egressus es domine mi rex de
iherusalē: neq̄ ponas rex in corde tuo.
Agnosco enī seruus tu⁹ peccatū meū:
et ideireo hodie ꝓmus veni de omni
domo ioseph: descendiq̄ i occursum
dñi mei regis. Respondēs vero abisai
filius sarue dixit. Nūquid pro hys
rebus nō occidet semei qui maledixit
xp̄o dño? Et ait dauid. Quid michi et

uobis filij sarine? Cur efficimini mi-
chi hodie in satha? Ego ne hodie
interficiatur vir in isrl? Nunquid ho-
die me factum regē sup isrl? Et ait rex
semei. Non morieris. Iurauitq; ei. Semi-
phiboseth ꝯ filꝰ saul: descendit i occur-
sum regis illotis pedibus et incompta
barba: vestemq; suas nō lauerat a die
qua egressus fuerat rex: usq; ad diem
reuersionis eiꝰ i pace. Cūq; occurisset
regi: dixit ei rex. Quare nō venisti me-
cum miphiboseth? Et rūdens ait: dñe
mi rex: seruꝰ meꝰ cōtempsit me. Dixitq;
ei ego famulꝰ tuꝰ ut sternerem michi asi-
num: et ascendens abirē cū rege. Claudus
enī sum seruꝰ tuꝰ. Insuper et accusauit me seruū tuū: ad te dūm meum
regē. Tu aūt dñe mi rex sicut angelus
dei es: fac quod placitū est tibi. Omnis
enī fuit domus patris mei: nisi mortis
obnoxia dño meo regi: tu aūt posuisti me seruū tuū inter cōuiuas mense
tue. Quid ergo habeo iuste ꝛrele: aūt
quid possū ultra vociferari ad regem?
Dixit ergo ei rex. Quid ultra loqueris?
Dixi ego et tu. Et nunc sortiantur agros
Et ille: quod locutus sum. Tu et siba
diuidite possessiones. Rūditq; miphi-
boseth regi. Etiā tota accipiat: postq;
reuersus ē dñs meꝰ rex pacifice in domū
suā. Gerzellaiq; galaadites venit: vi-
dit q; descendēs de rogelim trāsiuit regē
iordanē: paraꝰ eū ultra fluuiū pse-
qui eū. Erat aūt berzellai galaadites
senex valde octogenarius: qui pebuit alimenta regi: cū moraretur in
castris. Fuit quippe vir diues nimis.
Dixit q; rex ad berzellai. Veni me-
cum et requiescas apud me in hierusalē. Et
ait berzellai ad regē. Quot sunt dies
annoꝝ vite mee: ut ascendā cū rege in
hierusalē? Octogenarius sum hodie. Nūquid vigor sensus mei: ad discernendū
suaue aut amarū: aut delectare possit
seruꝰ tuus cibus aut potus vel audire
psalmos ultra vocē cantorū atq; cāta-
tricum? Quare seruꝰ tuꝰ sit quasi onus
meo regi? Paululū quidā famulꝰ tuꝰ
abire dante deum. Sunt indigo hac
munificentia: sed obsecro ut redeat seruꝰ tuꝰ: et moriar i ciuitate mea: ꝛ sepeliar
iuxta sepulcrū patris mei: ꝛ matris mee.
Ecce ait seruꝰ tuꝰ chamaam ipse vadat
tecū dñe mi rex: et fac ei quicquid tibi
bonū videtur. Dixit itaq; ei rex. Semei
mecū fiat chamaam: et ego faciā ei quic-
quid tibi placuerit: ꝛ omne quod petieris
a me impetrabis. Cūq; transisset uni-
uersus populus et rex iordanem: osculatus est rex berzellai et benedixit
ei: et ille reuersus ē i locū suū. Transiuit
ergo rex in galgalam: ꝛ chamaam cū
eo. Omnis aūt populus iuda māsuera-
rat regi: ꝛ media tantū pars affuerat
de populo isrl. Itaq; omnes uri isrl: cōuenerunt ad regem: dicentes ei. Quare re-
fugerunt nos fratres nri uiri iuda: et māsue-
runt regē ꝛ domū eiꝰ iordanemq; omnisq;
uiros dauid cum eo? Et rūdit omnis
uir iuda: ad uiros isrl. Quia mihi
propior ē rex. Cur irasceris super hac
re? Numquid comedimus aliquid de re-
ge: aut munera nobis data sumus? Et
rūdit uir isrl ad uiros iuda: ꝛ ait. Decem partibus maior ego sū apud regem:
magisq; ad me pertinet dauid ꝙm ad te.
Cur fecisti mihi iniuriā: et nō mihi
nūciatū ē prius ut reducerē regē meū?
Durius aūt rūdit uir iuda uiris isrl.

Fuit autem ibi vir reprobus nomine sabee filius bochri vir iemini: ꝛ cecinit buccinā ꝛ ait. Non
ē nobis pars i dauid: nec hereditas
i filio ysai. Reuertere unusquisq; in tabernacula sua
isrl. Et separauit ē omnis israel a dauid

secutusq; ē siba filiū bochri: viri aūt iu-
da adhesserunt regi suo a iordane usq;
hierusalem. Cūq; venisset rex i domū suā i
hierusalem tulit decē mulieres cōcubinas quas
dereliquerat ad custodiendā domū: et
tradidit eas in custodiā alimenta eis
prebens. Et nō ē ingressus ad eas: sed
erant clause usq; ad diē mortis sue in
viduitate viuentes. Dixit autem rex a-
mase. Conuoca michi omnes viros
iuda: in diem tertiū: et tu adesto p̄sens.
Abiit ergo amasa: ut cōuocaret iudā:
et moratus est extra palatiū quod ei
cōstituerat rex. Dixit aūt dauid ad abi-
sai. Nunc magis afflicturus est nos
siba filius bochri: ꝙm absalon. Tolle
ergo seruos dñi tui et persequere eū: ne
forte inueniat ciuitates munitas et ef-
fugiat nos. Egressi sunt ergo cū eo viri
ioab: cerethi quoq; ꝛ felethi et omnes
robusti exierūt de hierusalē ad persequen-
dum siba filiū bochri. Cūq; illi essent
iuxta lapidē grandē: q̄ est in gabaon:
amasa venies occurrit eis. Porro io-
ab vestitus erat tunica stricta: ad men-
suram habitus sui: et desup accinctus
gladio dependente usq; ad ilia i vagina:
q̄ fabrefact? leui motu egredi poterat ꝛ
percutere. Dixit itaq; ioab ad amasā
Salue mi frater. Et tenuit manu dextera
mentum amase: quasi osculans eum.
Porro amasa nō obseruauit gladiū:
quē habebat ioab. Qui percussit eū in
latere: et effudit intestina eiꝰ in terram
et mortuus est: nec secundum vulnus
apposuit. Ioab autē et abisai frater eiꝰ
secuti sunt siba filiū bochri. Interea
quidā uir cū stetisset iuxta eadauer
amase et staret ioab: dixerunt. Ecce q̄
esse voluit p ioab comes dauid. Amasa
aūt cōspersus sanguine: iacebat in
media via. Videns hoc quidam vir q̄

subsisteret omnis populus ad videndū eū:
et amouit amasā de via in agrū: op-
ertusq; eū vestimēto: ne subsisterēt trāse-
untes propter eū. Amoto ergo illo de via
transibat omnis vir sequēs ioab: ad
persequendū siba filiū bochri. Porro
ille trāierat p omnes tribus isrl usq;
in abelam et in bethmacha: omnesq;
viri electi cōgregati fuerant ad eū. Ve-
nerunt itaq; et oppugnabant eum in
abela et in bethmacha: et circūdederūt
munitionibus ciuitatē: ꝛ obsessa ē urbs.
Omnis aūt turba que erat cū ioab
molirentur destruere muros. Et excla-
mauit mulier sapiens de ciuitate. Au-
dite audite: dicite ioab: appropinqua
huc ꝛ loquar tecum. Qui cū accessisset
ad eam: ait illi. Tu es ioab? Et ille re-
spondit. Ego. Ad quem sic locuta est.
Audi sermones ancille tue. Qui rūdit.
Audio. Quibusq; illa: seruio inquit
dicebat in veteri proverbio. Qui interro-
gant interrogent in abela: et sic perfi-
ciant. Nonne ego sum q̄ rūdeo veritati
in isrl: et tu quereris subuertere ciuitatē:
ꝛ euertere matrē i isrl? Quare p̄cipita
hereditatē dñi? Rūdensq; ioab ait. Ab-
sit: absit hoc a me: nō propitio: neq; de-
moliar. Non est sic veritas res. Sed homo
de mōte ephraim siba filiꝰ bochri co-
gnomine: leuauit manū suam cōtra
regem dauid. Tradite illū solū: et rece-
demus a ciuitate. Et ait mulier ad io-
ab. Ecce caput eius mittetur ad te per
murū. Ingressa ē ergo ad omnē populū:
et locuta est eis sapienter. Qui abscidū
caput filij bochri proiecerūt ad ioab.
Et ille cecinit tuba: ꝛ recessit ab urbe
unusquisq; in tabernacula sua. Ioab
aūt reuersus ē hierusalē ad regē. Fuit re-
go ioab sup omnē exercitū israhel ba-
naias aūt filiꝰ ioiade sup cerethęos et

seletheos: aduram vero supe tributa:
porro iosaphat filiꝰ ahilud· a cõmentariis. Siba autẽ scriba: sadoch vero
et abiathar sacerdotes: hira autẽ iha-
ïres erat sacerdos dauid. xxi

Facta est ĩ diebꝰ dauid
tribus annis iugiter. Et cõsuluit
dauid oraculũ dñi: dixitq; dominus.
Propter saul et domũ sanguinũ: qꝛa
occidit gabaonitas. Vocatis ergo ga-
baonitis rex: dixit ad eos. Porro ga-
baonite non sunt de filiis isrl: sed reli-
quie amorrey. Filij quippe isrl iurauerant eis: et voluit saul percutere eos
zelo quasi pro filijs isrl et iuda. Dixit
ergo dauid ad gabaonitas. Quid fa-
ciam vobis: et qñ erit vñm ptaculũ ut
benedicatis hereditati dñi? Dixerũtq;
ei gabaonite. Nõ ẽ nobis sup̃ argen-
to ⁊ auro questio: sed ꝺra saul ⁊ cõtra
domũ eiꝰ: neq; volumus ut interficia-
tur homo de israhel. Ad quos rex ait.
Quid ergo vultis ut faciam vobis?
Qui dixerũt regi. Virũ ĩ attriuit nos
et oppressit inique ita delere debemus:
ut nec vnꝰ quidẽ resideret sit de stirpe
eius in cũctis finibus isrl. Deturr no-
bis septẽ viri de filijs eiꝰ: ut crucifigamus eos dño in gabaa saul quondã
electi dñi. Et ait rex. Ego dabo. Peper-
citq; rex miphiboseth filio ionathe fi-
lij saul· propter iusiurandũ: quod fuerat
inter dauid et ionathan filiũ saul. Tu-
lit itaq; rex duos filios respha filie a-
hia· quos peperit saul armoni: et mi-
phiboseth et quiq; filios michol filie
saul quos genuerat hadrieli filio ber-
zellai qui fuit de molathi: ⁊ dedit eos
in manus gabaonitaꝝ: qui crucifixe-
runt eos in monte cõra dñm. Et ceci-
derunt hij septem simul occisi in diebus
messis prime: incipiẽte messione ordei.

Tollens autẽ respha filia aya alcioñ
subtraxit sibi supra petram ab initio
messis· donec stillaret aqua super eos
de celo: et nõ dimisit aues lacerare eos
per diẽ: neq; bestias p noctẽ. Et nũcia-
ta sunt dauid que fecerat respha filia
aya cõcubina saul. Et abijt dauid et
tulit ossa saul· et ossa ionathe filij eiꝰ
a viris iabes galaad qui furati fuerãt
ea de platea bethsan· in qua suspende-
rant eos philistijm cum interfecissent
saul ĩ gelboe: et asportauit inde ossa
saul· ⁊ ossa ionathe filij eiꝰ: et colligen-
tes ossa eoꝝ ĩ aliqui fuerant· sepelierũt
ea cũ ossibꝰ saul· ⁊ ionathe filij eius: ĩ
terra beniamin in latere sepulchri patris
saul. Feceruntq; omnia ꝙ preceperat
rex: et repropitiatus est deus terre post
hec. Factũ est autẽ rursum prelium philistinorum aduersum isrl: ⁊ descendit
dauid et serui eius cũ eo: et pugnabãt
cõtra philistijm. Defecitq; aute dauid.
ielbi de nob· ꝙ fuit de genere arafa cui⁹
ferrũ haste trecẽtas uncias appendebat·
et accinctus erat ense nouo· cũmq; ĩ pe-
tuere dauid: presidioq; ei fuit abisai
filius sarue: et percussum philistheum
interfecit. Tunc iurauerunt viri dauid
dicentes. Iam nõ egredieris nobiscũ ĩ
bellũ: ne extinguas lucernã israhel. Re-
cundum quoq; fuit bellũ in gob: ꝛa
philistheos. Tunc percussit sobochai de
ulathi· zaph de stirpe arafa· de gene-
re gigantum. Terciũ quoq; fuit bellũ ĩ
gob cõtra philistheos: in quo percussit
adeodatus filius saltus polimitaꝝ
bethleemites goliath getheum: cuius
hastile haste erat ꝙsi liciatorũ texentiũ.
Quartũ bellũ fuit in geth: in quo vir
fuit excelsus qui senos in manibꝰ pe-
dibusq; habebat digitos· id est viginti
et quatuor: et erat de origine arafa:

blasphemauit isrl. Percussit autem eũ
ionathas filiꝰ sammaa fratris dauid.
Isti quatuor nati sunt de arafa ĩ geth:
et ceciderũt ĩ manu dauid ⁊ seruoꝝ eiꝰ.

Locutus est autẽ dauid xxii
dño verba carminis huius: in
die ꝙ liberauit eũ dominus de manu
omniũ inimicorũ suorũ: et de manu
saul. Et ait. Dñs petra mea· et robur
meũ: et saluator meus. Deus dñs fo-
tis meus: sperabo in eũ. Scutũ meũ et
cornu salutis mee: exaltator meꝰ· ⁊ refu-
gium meũ· saluator meus: de iniqui-
tate liberabis me. Laudabilẽ invoca-
bo dñm: et ab inimicis meis salvus
ero. Quia circũdederũt me cõtritiones
mortis: torrentes belial terruerunt me.
Funes inferi circũdederũt me: preuene-
runt me laquei mortis. In tribulatio-
ne mea invocabo dñm: ⁊ ad deũ meũ
clamabo. Et exaudiet de templo san-
cto suo vocẽ meã: ⁊ clamor meꝰ veniet
ad aures eius. Cõmota ẽ ⁊ cõtremuit
terra: fundamẽta mõtiũ cõcussa sunt
et cõquassata: quõ iratꝰ est eis. Ascen-
dit fumus de naribus eius: et ignis de
ore eiꝰ vorauit: carbones succensi sũt
ab eo. Et inclinauit celos et descendit:
et caligo sub pedibus eius. Et ascendit
sup cherubin et volauit: et lapsus est
sup pennas venti. Et posuit tenebras
circuitu sui tabernaculũ: cribras aquas
de nubibus celi. Pre fulgore ĩ cõspectu
eiꝰ nubes: succense sũt carbones ignis.
Tonabit de celo dñs: ⁊ excelsus dabit
vocẽ suã. Misit sagittas suas et dissi-
pauit eos: fulgura et consumpsit eos.
Et apparuerunt effusiones maris: et
reuelata sunt fundamenta orbis· ab
increpatione domini: ab inspiratione
spiritus furoris eius. Misit de celo· et
assumpsit me: et traxit me de aquis
multis. Liberauit me ab inimico meo
potentissimo: et ab hijs ꝙ oderant me:
quõ robustiores me erant. Preuenit
me in die afflictionis mee: ⁊ factus est
dñs firmamẽtum meũ. Et eduxit me
ĩ latitudinẽ: liberauit me qꝛa cõplacui
ei. Retribuet michi dñs scdm iusticiã
meã: ⁊ scdm mũditiam manuũ mea-
rum reddet michi. Quia custodiui vi-
as domini: et nõ egi impie a deo meo.
Omnia enĩ iudicia eiꝰ ĩ cõspectu meo:
et precepta eius nõ amoui a me. Et ero
perfectus coram eo: et custodiã me ab ini-
quitate mea. Et restituet michi dñs
scdm iusticiã meã: et scdm mũditiam manuũ meaꝝ in cõspectu oculoꝝ
suorum. Cũ sancto sanctus eris: et cũ ro-
busto perfectus. Cũ electo electus eris: et
cũ peruerso subuertêris. Et populum pauperem saluũ facies: oculisq; tuis excelsos
humiliabis. Quia tu lucerna mea dñe:
et tu dñe illuminabis tenebras
meas. In te enĩ curram accinctus: in deo
meo transiliã murũ. Deus inmaculata
via eiꝰ: eloquiũ dñi igne examinatum: scutũ ẽ omniũ sperantiũ ĩ se. Quis
est deus preter dñm: et quis deꝰ fortis
preter dñm nr̃m? Deus ꝙ accinxit me
fortitudine: ⁊ cõplanauit perfectã viã
meã. Coequans pedes meos cervis· et
super excelsa mea stantem me. Docês
manus meas ad prelium: et cõponens
quasi arcum ereũ brachia mea. Dedisti
michi clipeũ salutis tue: ⁊ mãsuetudo
mea multiplicauit me. Dilatabis gressus meos subtus me: et non deficient
tali mei. Persequar inimicos meos
et cõprehendam: et nõ conuertar donec cõsumam eos. Cõsumã eos et confringã
ut nõ cõsurgant: cadent sub pedibus
meis. Accinxisti me fortitudine ad pli-
um: incurvasti resistentes michi subtꝰ

me. Inimicos meos dedisti michi dorsum: odientes me: et disperdã eos. Clamabunt ⁊ nõ erit q̃ saluet: ad dñm: ⁊ nõ exaudiuit eos. Delebo eos ut pulueren terre: quasi lutum platee conminuam eos atq; conterã. Saluabis me a contradictionibus pp̃li mei: custodies me in caput gentiũ. Populus quẽ ignoro seruiet michi: filij alieni resistẽt michi: auditu auris obedient michi. Filij alieni defluxerũt: ⁊ contrahentur in angustijs suis. Viuit dñs et benedictus deꝰ meꝰ: et exaltabit deꝰ fortis salutis mee. Deus qui das vindictas michi: ⁊ deicis populos sub me. Qui eduis me ab inimicis meis: et a resilientibus michi eleuas me: a viro iniquo liberabis me. Propterea cõfitebor tibi dñe in gentibꝰ: et nomini tuo cãtabo. Magnificãs salutem regis sui: et faciẽs misericordiam cristo suo dauid et semini eiꝰ in sempiternũ. xvij

Hec autẽ sunt verba nouissima: q̃ dixit dauid filius ysai. Dixit vir cui cõstitutũ ẽ de xp̃o dei iacob: egregiꝰ psaltes isrl. Spiritus dñi locutꝰ ẽ per me: et sermo eiꝰ per linguã meã. Dixit. Deus israel michi locutꝰ ẽ: fortis isrl. Dominator hoim iustus: et dñator in timore dei. Sicut lux aurore oriẽte sole mane absq; nubibꝰ rutilat: et sicut pluuijs germinat herba de terra. Nec tanta ẽ domꝰ mea apud deũ: ut pactũ eternũ iniret mecũ firmũ in omnibꝰ atq; munitũ. Cuncta enim salus mea ⁊ omnis voluntas: nec erit quicq̃ ex ea quod non germinet. Prevaricatores autẽ quasi spine euellẽtur omnes: que nõ tollunt manibꝰ. Et si quis tangere voluerit eas: armabit ferro ⁊ ligno lanceato: igneq; succense cõburentur usq; ad nichilum. Hec noia fortium dauid. Dauid sedens in cathedra: sapientissimus princeps inter tres. Ipse ẽ qui tetercim⁹ ligni vermiculus: q̃ octingẽtos interfecit in impetu uno. Post hunc eleazar filius patrui eius: alter inter tres fortes q̃ erãt cũ dauid: quãdo exprobrauerũt philistijm ⁊ cõgregati sunt illuc in preliũ. Cumq; ascendisset filij isrl: ipse stetit et percussit philistheos: donec deficeret manus eiꝰ: et obrigesceret cũ gladio. Fecitq; dñs salutem magnam in die illa: et ppls qui fugerat reuertebat ad eloꝛ spolia detrahẽda. Et post hunc sammaa filius aggee ararei. Et cõgregati sunt philistijm in turmã. Erat quippe ibi ager lente plenus. Cumq; fugisset ppls a facie philistijm: stetit ille in medio agri et tuitus est eũ. Percussitq; philistheos: et fecit dominus salutẽ magnã. Misit ⁊ ante descendebant tres qui erant principes inter triginta: ⁊ venerãt tpe messis ad dauid i spelunca odollã. Castra autẽ philistinoꝝ erãt posita i valle giganteum: et dauid erat in presidio: porro statio philistinoꝝ nõ erat in bethleem. Desideranit ergo dauid ⁊ ait. O si quis michi daret potũ aque de cisterna: q̃ est in bethleem iuxta portã. Irruperunt ergo tres fortes castra philistinoꝝ: ⁊ hauserũt aquã de cisterna bethleem q̃ erat iuxta portã: et attulerũt ad dauid. Et ille noluit bibere: sed libauit illam dño dicens. Propitius sit michi dñs: ne faciã hoc. Nũ sanguinẽ hominũ istorũ q̃ profecti sunt: et animarũ periculum bibã? Noluit ergo bibere. Hec fecerũt tres robustissimi. Abisai quoq; frater ioab filiꝰ sarue: princeps alter de tribꝰ. Ipse ẽ qui leuauit hastã suã contra trecentos quos interfecit: nobilis tantus in tribꝰ: ⁊ inter tres nobilior: erat

tor princeps: sed usq; ad tres primos nõ peruenerat. Et banaias filiꝰ ioiade viri fortissimi: magnorũ operũ de capsel. Ipse percussit duos leones moab: et ipse descendit et percussit leonẽ i media cisterna in diebus niuis. Ipse q̃ interfecit virũ egiptiũ: virũ digni spectaculo: habentẽ i manu hastã. Ipse q̃ cũ descendisset ad eũ in uirga: inuertit de hastã de manu egiptij: et interfecit eũ hasta sua. Hec fecit banaias filiꝰ ioiade. Et ipse nobilis inter tres robustos: qui erant inter triginta nobiliores: vocatus usq; ad tres nõ peruenerat. Fecitq; eũ sibi dauid auricularij sui a secretis. Asahel frater ioab: unus triginta. Elchanan filius patrui eiꝰ de bethleem. Semma de ararei. Elicha de arodi. Heles de phalti. Hira filius acces de thecua. Abiezer de anathot. Mebonnai de usathi. Helmon ahohites. Macharai netophathites. Eleph filius baana: et ipse netophathites. Ithai filius ribai: de gabeath filiorum beniamin. Banai pharathonites. Hyddai de torrente gaas. Abialbon arbathites. Azmaueth de bromi. Eliaba de salbom. Filij iasen: ionathan semma de arodi. Ahiam filius sarar arothites. Eliseleth filius aalbai filij maachati. Heliam filius achitofel gelonites. Hesrai de carmelo. Faarai de arbi. Igaal filius nathan de soba. Bonni de gaddi. Selech de ammoni. Naarai berothites armiger ioab filij sarue. Hira ithrites. Gareb ⁊ ipse ithrites. Vrias ethneus. Omnes triginta septem. xviij

Et addidit furor dñi ira contra israhel: cõmouitq; dauid in eis dicens: ad ioab. Vade numera isrl et iudam. Dixitq; rex ad ioab principem exercitꝰ sui. Perambula omnes tribus isrl: a dan usq; ad bersabee: ⁊ numerate ppl̃m: ut sciam numerũ eiꝰ. Dixitq; ioab regi. Adaugeat dñs deus tuus ad ppl̃m quã quãtus nunc est: centuplicet i cõspectu dñi mei regis. Sed quid sibi dominus meus rex vult in re huiusmodi? Obtinuit autẽ sermo regis verba ioab: et principũ exercitus. Egressusq; ẽ ioab et principes militũ a facie regis: ut numerarent ppl̃m isrl. Cumq; pertransissent iordanen: venerũt in aroer ad dextera urbis q̃ est in valle gad: et pergentes transierũt in galaad et in terrã inferiorẽ hodsi: et venerũt in dan silueslria. Circumeuntesq; iuxta sydonem transierũt prope menia tyri et omnẽ terrã euei et chananei: venerunt q; ad meridiẽ iuda i bersabee: et lustrata uniuersa terra: adfuerunt post nouẽ menses et viginti dies i hyerlm. Dedit ergo ioab numerũ descriptionis ppl̃i regi. Et inuenta sunt de isrl octingenta milia virorũ fortiũ q̃ educerẽt gladiũ: et de iuda quingenta milia pugnatorũ. Percussit autem cor dauid eum postq; numeratus ẽ ppls. Et dixit dauid ad dñm. Peccaui valde in hoc facto: sed precor dñe ut transferas iniquitatẽ serui tui quia stulte egi nimis. Surrexit itaq; dauid mane: ⁊ sermo dñi factus est ad gad prophetã ⁊ uidentẽ dauid dicens. Vade et loqre ad dauid. Hec dicit dñs. Trium tibi datur optio: eligе unũ quod voluero ex hijs: ut faciã tibi. Cumq; uenisset gad ad dauid: nũciauit ei dicens. Aut septẽ annis veniet tibi fames i terra tua: aut tribꝰ mẽsibꝰ fugies aduersarios tuos et illi te persequentur: aut certe tribꝰ diebꝰ erit pestilentia in terra tua. Nũc ergo delibera: et vide quẽ rẽdeam ei qui me misit sermonem. Dixit autem dauid ad gad.

Loarror nimis: sed melius ē ut incidā in manus dñi: multe enī miserationes ei⁹ sunt: quam in manibz hominū.
Immisitq; dñs pestilentiā i isrl: & cecidit de mane usq; ad tempus cōstitutū: & mortui sūt ex pplo a dan usq; bersabee lxx milia virorum. Cūq; extendisset manū suā angelus dei sup ihrlm ut disperderet eā: misertus est dñs super afflictione: et ait angelo percutienti populum. Sufficit nūc: cōtine manum tuā. Erat autē āgelus dñi iuxta aream areuna ihebusei. Dixitq; dauid ad dominum: cū vidisset angelum percutientē plm. Ego sum qui peccaui et ego iniquē egi: isti q̄ oues sunt quid fecerūt? Vertat obsecro manus tua cōtra me: & contra domū patris mei. Venit autē gad propheta ad dauid i die illa: & dixit ei. Ascende et cōstitue altare dño: in area areuna ihebusei. Et ascendit dauid iuxta sermonē gad: quē precepat ei dñs. Cōspiciēsq; areuna animadūtit regē et suos ei⁹ trāsire ad se: et egressus adorauit regem prono vultu i terrā et ait. Quod causē ē ut veniat dñs me⁹ rex ad seruū suū? Cui dauid ait. Ve emā a te aream: & edificē altare dño: & cesset infectio q̄ grassat i plo. Et ait areuna ad dauid. Accipiat & offerat dñs me⁹ rex: sicut placet ei. Ecce boues i holocaustum: & plaustrū & iuga bouū in usum ligni. Omia dedit areuna regi. Dixitq; areuna ad regē. Dñs de⁹ tu⁹ suscipiat votū tuū. Cui rndēs rex ait. Nequaq̄ sic vis sed emā pcio a te: & nō offerā dño deo meo holocausta gratuita. Emit ergo dauid aream & boues argēti siclis quinquagīta: et edificauit ibi dauid altare domino: & obtulit holocausta & pacifica. Et repropiciatus est dominus terre: et cohibita est plaga ab israhel.

Explicit liber regum secūs. Incipit tercius.

Et rex dauid senuerat: habebatq; etatis plurimos dies. Cumq; operirēt vestibus nō calefiebat. Dixerunt ergo ei serui sui. Quæramus dño nostro regi adolescentulā virginem: & stet coram rege: & foueat eū dormiatq; in sinu suo: et calefaciat dominum nrm regem. Quesierūt igitur adolescentulā speciosam in omnibus finibus isrl: et inuenerūt abisag sunamitem: et adduxerunt eā ad regē. Erat autē puella pulcra nimis: dormiebatq; cum rege: & ministrabat ei: rex tamen nō cognouit eā. Adonias autē filius agith eleuabat dicens. Ego regnabo. Feciq; sibi curtus et eques: et quinquaginta viros qui currerēt ante eū. Non corripuit eum pater suus aliquando dicens. Quare ita fecisti? Erat autē et ipse pulcer valde: secundus natu post absalon. Et sermo suus cū ioab filio sarue: & cum abiathar sacerdote: quiadiuuabāt partes adonie. Sadoch vero sacerdos: & banaias filius ioiade et nathan propheta et semei et reathi & gelechi: & omne robur regis dauid nō erat cū adonia. Immolatis ergo adonias arietibz & vitulis et vniūs pinguibus iuxta lapidē zoelech q̄ erat vicinus fonti rogel: vocauit vniūsos fratres suos filios regis: et omnes viros iuda seruos regis: nathan autem propheram et banaiam et robustos quosq; et salomonē fratrē suū nō vocauit. Dixit itaq; nathan ad bethsabee matrem salomonis. Num audisti q̄ regnauerit adonias filius agith & dñs noster dauid hoc ignorat? Nūc ergo veni accipe consilium a me: et salua animā tuā filijq; tui salomonis. Vade et ingredere ad regē dauid: et dic ei. Nonne tu domine mi rex iurasti michi ancille tue dicēs: q̄ salomon filius tuus regnabit post me: et ipse sedebit i solio meo? Quare ergo regnat adonias? Et adhuc ibi te loquente cū rege ego veniam post te: et cōpleto sermones tuos. Ingressa ē itaq; bethsabee ad regē in cubiculo. Rex autē senuerat nimis: & abisag sunamitis ministrabat ei. Inclinauit se bethsabee: et adorauit regē. Ad quā rex: ait ubi inquit vis? Que respondens ait. Dñe mi tu iurasti p dñm deū tuū ancille tue: salomon filius tuus regnabit post me et ipse sedebit i solio meo: & ecce nūc adonias regnat: et domine mi rex ignorasne. Mactauit boues et pinguia quoq; et arietes plurimos: et vocauit omnes filios regis abiathar q̄ sacerdotē & ioab principē militie: salomonē autē seruū tuū non vocauit. Et tu carnem dñe mi rex in te oculi respiciunt rogās ut indices eis quis sedere debeat in solio rnō dñe mi rex post te. Eritq; cū dormierit dñs meus rex cū patribus suis: eximus ego & filius meus salomon peccatores. Adhuc illa loquēte cū rege: nathan ppha venit. Et nūciauerūt regi dicētes. Adest nathan ppheta. Cūq; introisset in cōspectu regis et adorasset eū ppnus in terram: dixit nathan. Dñe mi rex tu dixisti. adonias regnet post me: et ipse sedeat super thronum meum? Quia descendit hodie: et immolauit boues et pinguia et arietes plurimos: et vocauit vniuersos filios regis et principes. Abiathar q̄ sacerdote: illisq; pcedentibus et bibentibz coram eo: et dicentibus. viuat rex adonias. me autē seruū tuum: & sadoch sacerdotē & banaiā filiū ioiade et famulū tuū salomonē nō vocauit. Numquid a dño meo rege exiuit hoc verbū: et michi nō indicasti seruo tuo quis sessurus esset super thronum dñi mei regis post eū? Et rndit rex dauid dicens. Vocate ad me bethsabee. Que cū fuisset ingressa coram rege: et stetisset ante eū: iurauit rex et ait. Vivit dñs q̄ eruit animā meā de omni angustia: q̄a sicut iurauī tibi p dñm deū isrl dicens. Salomon filius tuus regnabit post me: et ipse sedebit sup soliū meū pro me: sic faciā hodie. Summissaq; bethsabee in terram vultu: adorauit regem dicens. Vivat dominus me⁹ rex dauid in eternū. Dixitq; rex dauid. Vocate michi sadoch sacerdotē & nathan pphām: et banaiā filiū ioiade. Quib cū ingressi fuissent coram rege: dixit ad eos. Tollite vobiscū seruos dñi vestri: et imponite salomonē filiū meū sup mulā meā: & ducite eū in gion: et unguat eū ibi sadoch sacerdos et nathan ppha i regē super isrl. Et cum audieris buccina: atq; dicetis. Vivat rex salomon. Et ascendetis post eū et venietis in ihrlm: et sedebit super soliū meū: et ipse regnabit p me illiq; pcipiā: ut sit dux sup isrl et sup iudā. Et rndit banaias filius ioiade regi dicens. Amen. Sic loquat dñs deus dñi mei regis. Quō fuit dñs cū dño meo rege. sic sit cū salomone: et sublimius faciat solium ei⁹ a solio dñi mei regis dauid. Descendit ergo sadoch sacerdos & nathā ppha et banaias filius ioiade & cerethi et gelethi & imposuerūt salomonē sup mulā regis dauid: et adduxerūt eū i gion. Sumpsitq; sadoch sacerdos cornu olei de tabernaculo & unxit salomonē: et cecinerūt buccina: et dixit oēs plus. Vivat rex salomon. Et ascendit uniuersa multitudo post eū

et populus ramentiū tibijs et lecantiū
gaudio magno: et insonuit terra a
clamore eorū. Audiuit autē adonias:
et oēs q̄ inuitati fuerant ab eo. Jamq;
cuncti finiui erāt. Bed et ioab audita
voce tube ait. Quid sibi vult clamor
ciuitatis tumultuantis? Adhuc illo
loquente: ionathan filius abiathar
sacerdotis venit. Cui dixit adonias.
Ingredere q̄a vir fortis es: et bona nūci
ans. Rūdit; ionathan adonie. Sic
quidē. Dūs enī noster rex dauid regē
constituit salomonē: misitq; cū eo sa
doch sacerdotē et nathan ꝓphetam et
banaiā filiū ioiade et cerethi et felethi:
et imposuerūt eū super mulā regis. Un
xeruntq; eū sadoch sacerdos et nathā
propheta regē in gion: et ascendentes
inde leātes: et insonuit ciuitas. Hec ē
vox quam audistis. Bed et salomon
sedet super soliū regni: et ingressi serui re
gis benedixerunt dño nr̄o regi dauid
dicētes. Amplificet de nomē salomo
nis sup nomē tuū: et magnificet thro
num eius sup thronū tuū. Et adora
uit rex i lectulo suo: insup et hec locut⁹
est. Benedictus dūs deus isrl: q̄ dedit
hodie sedentē in solio meo videntibꝰ
oculis meis. Territi sunt ergo et surre
runt oēs q̄ inuitati fuerant ab ado
nia: et iuit vnusquisq; in viam suam.
Adonias autē timens salomonē surr
exit et abijt in tabernaculū dūi: tenuit
q; cornu altaris. Et nūciauerūt salo
monī dicentes. Ecce adonias timet
regē salomonē eo q̄ tenuerit cornu altaris di
cens. Juret michi rex salomon hodie:
quod nō interficiat seruū suū gladio.
Dixitq; salomon. Si fuerit vir bonꝰ
nō cadet ne vnus quidē capillus eius
in terrā: si autē malū inuentū fuerit i
eo: morietur. Misit ergo rex salomon.
et reduxerūt eū ab altari: et ingressus ado
rauit regē salomonē. Dixitq; ei salo
mon. Vade in domū tuam.

Cum appropinquasset autē dies dauid
ut moreret: precepit salomoni
filio suo dicēs. Ecce ego ingredior viā
vniūse terr. Cōfortare et esto vir fortis:
et obserua ut custodias mandata dūi
dei tui: ut ambules in vijs eius: et custo
dias cerimonias eius et precepta eius et
iudicia et testimonia: sicut scriptū ē in
lege moysi: ut intelligas vniuersa que
facis: et quecūq; te vertaris: ut dīmet
dūs sermones suos: quos locut⁹ ē de
me dicens. Si custodierint
filij tui vias meas: et ambulauerint co
ram me in veritate: in omni corde suo
et in omni anima sua: nō auferet tibi
vir de soliō isrl. Tu q̄q; nosti que fecit
michi ioab filius sarue: q̄ fecerit duobꝰ
principibus exercituū isrl: abner filio ner
et amasa filio iether: quos occidit et
effudit sanguinē belli i pace: et posuit
cruorē prelij i balteo suo q̄ erat circa
lumbos eius: et in calciamento suo q̄
erat in pedibus eius. Facies ergo iuxta
sapientiam tuā: et nō deduces canitiem
eius pacifice ad inferos. Sed et filijs
berzellai galaaditis reddes gratiam:
eruntq; comedentes in mensa tua. Occur
rerunt enī michi: quādo fugiebā a fa
cie absalon fratris tui. Habes quoq;
apud te semei filiū gera filij iemini de
bauri: q̄ maledixit michi maledictio
ne pessima quādo ibā ad castra. Sed
quia descendit michi in occursum ad
iordanē et iurauit ei p dūm
dicēs nō te interficiā gladio: tu noli pa
rere ei esse in noxiū. Vir autē sapiēs es
et scias que facies ei: deduces canos
eius cū sanguine ad inferos. Dormi
uit igit dauid cū patribꝰ suis: et sepul

ctꝰ est in ciuitate dauid. Dies autē quibꝰ
regnauit dauid super isrl: ſdraginta
anni sunt. In hebron regnauit septē
ānis: i ihrlm vigintitribus. Salomō
autē sedit super thronū dauid patris
sui: et firmatū ē regnū eius nimis. Et
ingressus est adonias filius agith ad
bethsabee matē salomonis. Que di
xit ei. Pacific⁹ ne ē ingressus tu⁹? Qui
rndit. Pacificus. Addidingz. Sermo
michi est ad te. Cui ait. Loq̄re. Et ille:
tu iuste nosti q̄a meū erat regnū: et me
proposuerat oīs isrl sibi i regē: sed trā
latum ē regnū et factū ē fratris mei. A
dño enī cōstitutū est ei. Nūc ergo peti
tionem vnā precor a te: ne cōfundas
faciē meā. Que dixit ad eū. Loq̄re. Et
ille ait. Precor ut dicas salomoni re
gi: neq; enī negare tibi quicq̄ poterit:
ut det michi abisac sunamitē vxorem.
Et ait bethsabee. Bene ego loquar ꝓ
te regi. Venit ergo bethsabee ad regem
salomonē: ut loqueret ei pro adonia.
Et surrexit rex i occursum ei⁹ adorauit
q; eam: et sedit sup thronū suū. Posi
tusq; est thronus matri regis: q̄ sedit
ad dexteram eius: dixitq; ei. Petitionem
vnā parvulā ego deprecor a te: ne cōfun
das faciē meā. Et dixit ei rex. Pete ma
ter mea. Annuq; enī fas ē: ut auertā faciē
tuā. Que ait. Detur abisac sunamitis
adonie fratri tuo vxor. Rūdingz rex sa
lomon: et dixit matri sue. Quare po
stulas abisac sunamitē adonie? Po
stula ei et regnū. Ipse est enī frater meꝰ
maior me: et habet abiathar sacerdo
tem: et ioab filiū sarue. Jurauit itaq;
rex salomon ꝓ dūm dicēs. Hec faciat
michi deus et hec addat: quia contra
animā suā locutus ē adonias verbū
hoc. Et nunc viuit dūs qui firmauit
me et collocauit me super soliū dauid
patris mei: et qui fecit michi domum
sicut locutus ē: q̄a hodie occidē adoni
as. Misitq; rex salomon ꝑ manū
banaie filij ioiade: qui interfecit eū et
mortuus est. Abiathar q̄q; sacerdoti di
xit rex. Vade in anathot ad agrū tuū.
Et quidē vir mortis es: sed hodie te
nō interficiā: quia portasti archā dūi
dei corā dauid patre meo: et sustinuisti
labores in omnibꝰ in quibꝰ laborauit
pater meꝰ. Eiecit ergo salomon abia
thar ut nō esset sacerdos dūi: ut imple
retur sermo dūi: quē locutus est super
domū heli in silo. Venit autē nūcius
ad salomonē q̄ ioab declinasset post
adoniam: et post salomonē nō decli
nasset. Fugit ergo ioab i tabernaculū
dūi: et apprehēdit cornu altaris. Misitq;
tunc rex salomoni q̄ fugisset io
ab in tabernaculū dūi: et esset iuxta al
tare. Misitq; salomon banaiā filiū
ioiade dicēs. Vade interfice eū. Et venit
banaias ad tabernaculū dūi: et dixit
ei. Hec dicit rex. Egredere. Qui ait. Nō
egrediar sed hic moriar. Renūciauit
banaias regi sermonē dicēs. Hec locu
tus ē ioab: et hec locutus ē michi. Di
xitq; ei rex. Fac sicut locut⁹ ē: et interfice
eū et sepeli: et amouebis sanguinē in
nocentem q̄ effusus est a ioab a me et
a domo patris mei: et reddat dūs san
guinem eius sup caput eiꝰ: quia inter
fecit duos viros iustos meliores q; se:
et occidit eos gladio patre meo dauid
ignorante: abner filiū ner principem
milicie isrl: et amasā filiū gether prin
cipem exercituꝰ iuda. Et reuertetur sanguis
illoꝝ in caput ioab et i caput seminis
eius in sempiternū: dauid autē et semi
ni eius et domui et throno illius sit pax
usq; in eternū a dño. Ascendit itaq; ba
naias filius ioiade et aggressus eum

interfecerit: sepultusq; erit in domo sua ī
deserto. Et cōstituit rex banaiam filiū
ioiade. q̄ eo super exercitū: et sadoch sa-
cerdotem posuit pro abiathar. Misit
q; rex et vocauit semei: dixitq; ei. Edifi-
ca tibi domum in ihrlm: et habita ibi:
et non egredieris inde huc atq; illuc.
Quacumq; autē die egressus fueris et
transieris torrentē cedron: scito te inter-
fectū. Sanguis tuꝰ erit super caput
tuū. Dixitq; semei regi. Bonꝰ sermo: si-
cut locutꝰ ē dñs meꝰ rex: ita faciet ser-
uus tuus. Habitauit itaq; semei in ihrlm
diebꝰ multis. Factū est autē post ānos
tres: ut fugerēt serui semei ad achis filiū
maacha regē geth. Nūciatūq; est
semei q̄ serui eius illuc in geth. Et sur-
rexit semei: et strauit asinū suum: iuitq;
ad achis in geth ad requirendū seruos
suos: et adduxit eos de geth. Nunciatū
ē autē regi salomoni quod isset
semei in geth de ihrlm: et redisset. Et
mittens vocauit eū: dixitq; illi. Nōne
testificatus sum tibi q̄ dñm: et prędixi
tibi: quacūq; die egressus fueris huc: et
illuc: scito te esse moriturū? Et nūdisti
michi. Bonꝰ sermo quē audiui. Quare
ergo nō custodisti iusiurandū dñi: et
preceptū quod preceperā tibi? Dixitq;
rex ad semei. Tu nosti omne malū quꝰ
tibi conscīū est cor tuū: q̄d feceris dauid
patri meo. Reddidit dñs malitiā tuā
in caput tuū: et rex salomon benedictꝰ:
et thronus dauid erit stabilis coram
dño usq; in sempiternum. Iussit
itaq; rex banaie filio ioiade: q̄ aggres-
sus occidit eum et mortuus est. iij

Confirmatū ē igit̄ regnū in manu
salomonis: et affinitate cōiun-
ctus est pharaoni regi egipti. Accepit
namq; filiā eius: et adduxit in ciuita-
tem dauid: donec compleret edificans
domū suā: et domū dñi et murū ihrlm
p circuitū. Attamen pplus immolabat
in excelsis. Sō eni edificatū erat nōi
nomini dñi: usq; in diē illū. Dilexit
autē salomon dñm ambulās in pre-
ceptis dauid patris sui: excepto q̄ in
excelsis immolabat: et accendebat thy-
miama. Abiit itaq; i gabaon: ut im-
molaret ibi. Illud quippe erat excelsū
maximū. Mille hostias in holocaustū
obtulit salomon super altare illud in
gabaon. Apparuit autē dñs salomo-
ni p somniū nocte: dicēs. Postula q̄
vis: ut dem tibi. Et ait salomon. Tu
fecisti cum seruo tuo dauid patre meo
misericordiam magnā: sicut ambulauit i
cōspectu tuo i veritate: et iustitia: et recto
corde tecū. Custodisti ei misericordiam tuā
grandem: et dedisti ei filiū sedentē super
thronū eius sicut est hodie. Et nūc dñe deꝰ
tu regnare fecisti seruū tuū: p dauid pa-
tre meo. Ego autē sum puer parvulus:
et ignorans egressum: et introitū meū:
et seruus tuus in medio est pli quem
elegisti: pli innumeri: qui enumerari et
supputari non potest pre multitudine.
Dabis ergo seruo tuo cor docile: ut p-
pulum tuū iudicare possit: et discerne-
re inter bonū et malū. Quis enī pote-
rit iudicare pplm istū: pplm tuū hunc
multū? Placuit ergo sermo coram dño:
q̄ salomon postulasset huiuscemodi
rem. Et dixit dñs salomoni. Quia po-
stulasti verbū hoc: et nō petisti tibi di-
es multos: nec diuitias aut ānas inimi-
corū tuorū: sed postulasti tibi sapi-
entiam ad discernendū iudicium: ecce fe-
ci tibi sedm sermones tuos. Et dedi ti-
bi cor sapiens et intelligens: in tantū
ut nullꝰ ante te similis tui fuerit: nec
post te surrecturus sit. Sed et hec que
nō postulasti dedi tibi diuitias scilicet

et gloriā: ut nullꝰ fuerit similis tui in
regibꝰ cūctis retro dieb. Si autē am-
bulaueris in viis meis: et custodieris
precepta mea: et mandata mea: sicut
ambulauit pater tuus: longos faciā
dies tuos. Igit̄ euigilauit salomon:
et intellexit quod esset somniū. Cūq;
venisset ihrlm: stetit coram archa fedeꝛis
dñi: et obtulit holocausta: et fecit victi-
mas pacificas: et grande cōuiuiū: uni-
uersis famulis suis. Tūc venerūt due
mulieres meretrices ad regē: steteruntq;
coram eo. Quarū una ait. Obsecro mi
dñe: ego et mulier hec habitabamus
in domo una: et peperi apud eā in cu-
biculo. Tercia autē die postq̄ ego pe-
ri: peperit et hec: eramꝰ simul: nullusq;
alius nobiscū i domo: excepis nobꝰ
duabꝰ. Mortuus ē autē filiꝰ mulieris
hui⁹ nocte. Dormiēs quippe oppressit
eū. Et cōsurgens in tempestate noctis fi-
lium meū de latere meo au-
ferre me dormiēte: et collocauit i sinu
suo: suum autē filiū qui erat mortuꝰ:
posuit in sinu meo. Cūq; surrexissem
mane ut darē lac filio meo: apparuit
mortuꝰ. Quē diligentius intuēs: clara
luce: deprehēdi nō esse meū quē genu-
eram. Respondensq; altera mulier. Nō
est ita ut dicis: sed filiꝰ tuꝰ mortuus ē:
meus autē vivit. Econtrario illa dice-
bat. Mentiris. Filiꝰ quippe meꝰ vivit:
et filius tuꝰ mortuus est. Atq; in hūc
modū cōtendebāt corā rege. Tunc rex
ait. Afferte michi gladiū. Cumq; attu-
lissent gladiū coram rege: diuidite in-
quit infantē vivū in duas partes: et
date dimidiā partem uni: et dimidiā
parti alteri. Dixit autē mulier cuiꝰ filiꝰ
erat vivus ad regē: cōmota sunt quippe
viscera eius super filio suo. Obsecro dñe
date illi infantē vivū: et nolite interficere

eū. Econtrario illa dicebat. Sit nec mihi
nec tibi sit: sed dividatur. Audit rex: et
ait. Date huic infantē vivū: et nō occi-
datur. Hec est autē mater eius. Judi-
cauit itaq; omnis israēl iudiciū quod iu-
dicasset rex: et timuerūt regē videntes sa-
pientiā dei esse in eo ad faciendū iudiciū.

Erat autem rex salomon iiij
regnans super omnem israēl: et hij
principes quos habebat. Azarias filius
sadoch sacerdotis: helioreph et
ahias filij sisa scribe. Josaphat filius
ahilud a commentariis. Banaias filiꝰ
ioiade super exercitum. Sadoch autē:
abiathar sacerdotes: azarias filius
nathan super eos qui assistebant regi.
Sabud filius nathan sacerdos: ami-
cus regis: et ahisar prepositus domus:
et adoniram filius abda super tributa.
Habebat autē salomon duodecim pre-
fectos super omnē israēl: q̄ prebebāt annu-
nam regi et domui eiꝰ. Per singulos
enī menses i anno singuli necessaria
ministrabāt. Et hec nomina eorum.
Benhur in monte ephraim. Bendecar
in maccos: et i salebim: et in bethsamesꝰ.
et in helon et in bethanan. Beneled i
araboth. Ipsius erat socho: et oīa
terra epher. Benabinadab: cuiꝰ oīa
nephador: thaphet filiā salomonis
habebat uxorē. Baana filius ahilud
regebat thanach: et magedo: et oīa
bethsan: que est iuxta sarthana subter
iezrahel: a bethsan usq; abelmeula et
regione iecmaan. Bengaber i ramoth
galaad: habebat auoth iair filij ma-
nasse i galaad. Ipse preerat in omni
regione argob: que est in basan: sexa-
ginta ciuitatibus magnis atq; mura-
tis et habebāt seras eneas. Ahinadab
filius addo erat in manaim. Achi-
maas in nepthalim. Sed et ipse habebat

basemath filiā salomonis ī cōiugio.
Baana filius husi-in aser et ī baloth.
Josaphat filius pharue-in ysachar.
Semei filius hela-ī beniamin. Gaber
filꝰ suri ī terra galaad-et in terra seon
regis amorrei et og regis basan: sup
omnia que erant ī illa terra. Juda et
isrl innumerabiles sicut arena maris,
in multitudine: comedentes z bibentes
atq; lętantes. Salomon autē erat ī di-
cione sua habēs omnia regna secū a
flumine terre philistiim usq; ad termi-
num egipti: offerētium sibi munera z
seruientiū ei cūctis diebꝰ vite ei⁹. Erat
autē cibus salomonis p dies singlos
triginta chori simile et sexaginta chori
farine: decem boues pingues z viginti
boues pascuales-et centū arietes: exce-
pta venatione cervoꝝ capreaꝝ atq; bu-
baloꝝ z auiū altilium. Ipse enī obtinebat
omnē regionē q erat trans flumē fluī
a thapsa usq; ad gazam-et cunctos re-
ges illaꝝ regionū: et habebat pacē ex
omni parte in circuitu. Habitabatq;
juda z israhel absq; timore ullo unus-
quisq; sub vite sua et sub ficu sua-a dan
usq; bersabee: cūctis diebꝰ salomonis.
Et habebat salomon quadraginta
milia presepia equoꝝ curruū z duodeci
milia equestriū: nutrietāq; eos supra-
dicti regis pfecti: sed et necessaria mēse
regis salomonis cū ingēti cura prebe-
bant in tpe suo. Ordeū quoq; et pale-
as equoꝝ z iumentoꝝ deferebant ī lo-
cum ubi erat rex: iuxta cōstitutum sibi.
Dedit q̄ deus sapientiā salomoni et
prudentiā multā nimis et latitudinē
cordis ꝯsi arenā q̄ est ī littore maris: z
precellat sapiēcia salomonis sapiēciā
omniū orientaliū z egyptiorꝝ: z erat sa
pientior cūctis hominibꝰ. Sapientior
ethan ezraite-et heman-et calchal-et
dorda-filijs maol: et erat nominatus in
universis gentibꝰ p circuitū. Locutus ē
q̄ salomon tria milia parabolas: et
fuerunt carmina eius quinq; milia. Et
disputauit sup lignis a cedro que est
in libano usq; ad isopū q̄ egredit de
pariete: et disseruit de iumentis et volu-
cribus z reptilibus z piscibꝰ. Et veni-
bant de cūctis pplis ad audiēdā sapi-
entiam salomonis: et ab omnibus re-
gibus terre-qui audiebāt sapiēciā ei⁹.

Misit q̄ hiram rex tiri seruos suos ad salomonē. Audivit
enī q̄ ipm unxissent regē sup isrl: p pa-
tre ei⁹: quia amicus fuerat hiram da-
uid omni tpe. Misit autē salomon
ad hiram dicens. Tu scis voluntatem
dauid patris mei: et quia nō potuit
edificare domum nomini dñi sui
propter bella imminētia per circuitū:
donec daret dñs eos sub vestigio pe-
dum eius. Nūc autē requiē dedit dꝰ
meus michi p circuitū: et nō ē satan
neq; occursus malꝰ: quāobrem cogi-
to edificare templum nomini dñi dei
mei sicut locutus est dauid patri meo
dicens. Filius tuꝰ quē dabo p te sup
solium tuū: ipe edificabit domū nomi-
ni meo. Precipe igit ut precīdāt michi
serui tui cedros de libano: et serui mei
sunt cū seruis tuis: mercedē autē seruoꝝ
tuoꝝ dabo tibi quācūq; petieris. Scis
enī quō nō est ī pplo meo vir: q̄ nove-
rit ligna cedere sicut sydonii. Cū ergo
audisset hiram verba salomonis-le-
tatus ē valde: et ait. Benedictꝰ dñs de
hodie: q̄ dedit dauid filiū sapientissi-
mum super pplm hūc plurimū. Et mi-
sit hiram ad salomonē dicens. Audi
ui quecūq; mandasti michi. Ego fabā
omnē voluntatē tuā: ī lignis cedrinis
et abiegnis. Servi mei deponēt ea de

libano ad mare-et ego cōponā ea ī ra-
tibus ī mari usq; ad locū quē significa-
ueris michi z applicabo ea ibi: et tu
tolles ea. Prebebisq; necessaria michi:
ut detur cibus domui mee. Itaq; hi-
ram dabat salomoni ligna cedrina-
et ligna abiegna: iuxta omnē voluntā-
tem eius. Salomon autē prebebat
hiram viginti milia choros tritici in
cibum domui eius: et viginti choros
purissimi olei. Hec tribuebat salomō
hiram per singulos annos. Dedit q̄
dñs sapientiā salomoni sicut locutꝰ
est ei: et erat pax inter hirā et salomonē:
et pcusserūt ambo fedus. Elegitq; rex
salomō operarios de omni isrl: z erat
indictio triginta milia virorū. Mittebat
eos ī libanū-decē milia p mēses
singulos vicissim: ita ut duobꝰ mēsi-
bus essent ī domibus suis. Et adoni-
ram erat super huiusmodi indictio-
nem. Fuerunt itaq; salomoni septua-
ginta milia eoꝝ qui onera portabāt:
z octoginta milia latomoꝝ in mōte:
absq; principibus q̄ erant singulis ope-
bus numero trecentis et sexagintꝝ pri-
cipiū pplo et hijs q̄ faciebant opus.
Precepitq; rex ut tollerēt lapides gran-
des lapides pciosos in fundamentū
templi et quadratos eos: quos dola-
uerunt cementarii salomonis z cemen-
tarii hiram. Porro bibliī parauerūt
ligna et lapides-ad edificandā domū.

Factū ē ergo ī quadringētesimo vi
et octogesimo anno egressionis
filiorꝫ isrl de terra egipti ī anno quarto
mensis zio ipe ē mensis secūs regni salo-
monis sup isrl: edificare cepit domū
dñi. Domus autē quā edificabat rex
salomon dño habebat sexaginta cu-
bitos ī longitudine: et viginti cubitos
in latitudine: et triginta cubitos in
altitudine. Et porticꝰ erat ante templū
viginti cubitorū longitudinis iuxta
mensurā latitudinis templi: et habe-
bat decē cubitos latitudinis ante fa-
ciem templi: fecitq; in templo tenebras
obliquas. Et edificauit sup parietes
templi tabulata p girū in parietibus
domꝰ p circuitū templi et oraculi: et fe-
cit latera in circuitu. Tabulatū quod
subtus erat quinq; cubitos habebat la-
titudinis: et medium tabulatū sex cubi-
torum latitudinis: et tertium tabulatū
septē habēs cubitos latitudinis. Tra-
bes autē posuit in domo p circuitū so-
cios: ut non hererēt muris templi.
Domus autē cū edificaretꝰ de lapidi-
bus dolatis atq; pfectis edificata est:
et malleꝰ et securis z omne ferramentū
nō sunt audita in domo cū edificaretꝰ.
Ostium lateris medij in pariete erat do-
mus dextr: et p cochleam ascendebāt in
medium cenaculū: z a medio ī tertium. Et
edificauit domū: et consūmauit eam.
Texit q̄ domū laquearibꝰ cedrinis: z
edificauit tabulatū sup omnē domū
quinq; cubitis altitudinis: et operuit
domū lignis cedrinis. Et factus ē ser-
mo dñi ad salomonē dicēs. Domus
hec quā edificas-si ambulaueris ī pre-
ceptis meis-z iudicia mea feceris-z cu-
stodieris oia mādata mea gradiens
per ea: firmabo sermonē meū tibi quē
locutus sum ad dauid patrem tuū: et
habitabo ī medio filioꝝ isrl: et nō de-
relinquā pplm meū israhel. Igit edifi-
cauit salomon domū: et consūmauit
eā. Et edificauit parietes domꝰ intrin-
secus tabulatis cedrinis a pauimēto
domus usq; ad summitatē parietū: z
usq; ad laquearia: z operuit ligneis ce-
drinis intrinsecus: z texit pauimentū do-
mus tabulis abiegnis. Edificauitq;

uiginti cubitoꝝ ad posteriorē partem
templi-tabulata cedrina a pauimēto
usq; ad superiora:et fecit interiorē do-
mum oraculi in sanctū sanctoꝝ. Por-
ro ostia templi erant ipm tem-
plum p foribus oraculi:et cedro ois
domus intrinsecus vestiebat̄ h̄ abens
tornaturas i iunctur̄as suas fabrefa-
ctas:et celaturas eminentes. Oīa e-
drinis tabulis vestiebant̄:nec omnī-
no lapis apparere poterat in pariete.
Oraculū aut̄ i medio domꝰ i interio-
ri parte fecerat:ut ponere ibi archā fe-
deris dñi. Porro oraculū habebat ui-
ginti cubitos lōgitudinis et uigīti cu-
bitos latitudinis i uigīti cubitos alti-
tudinis:et operuit illud atq; uestiuit
auro purissimo. Sed i altare uestiuit
cedro. Domū q̄ ante oraculū operuit
auro purissimo:et affixit lamīas cla-
uis aureis. Stichusq; erat in templo:
quod non auro tegeret. Sed i totū al-
tare oraculi texit auro. Et fecit in ora-
culo duos cherubin de lignis oliuar:
decē cubitoꝝ altitudinis. Quinq; cubi-
torum ala cherub una-i quinq; cubito-
rum ala cherub altera:id est decē cubi-
tos habētes a summitate ale usq; ad
ale alterꝰ summitatē. Decē q̄ cubito-
rum erat cherub sedis i mensura pari:
et opus unū erat in duobꝰ cherubin:
id e altitudinē habebat unus cherub
decem cubitoꝝ et similiter cherub sedis.
Posuitq; cherubin in medio templi interi-
oris. Extendebāt aut̄ alas suas che-
rubin:i tāgebat ala una parietē i ala
cherub sedi tangebat parietem alterū:
ale aut̄ alterē i media parte templi
se inuicē cōtingebāt. Texit q̄ cherubin
auro. Et q̄nes parietes templi p circū-
cum sculpsit uarijs celaturis et corno.
Et fecit in eis cherubin et palmas et

picturas varias:quasi prominentes
de pariete i egredientes. Sed et pauimen-
tum domus texit auro-intrinsecus et
extrinsecus. Et i ingressu oraculi fecit
duo ostiola de lignis oliuar-postes q;
angulorꝝ quinq;:i duo ostia de lignis
oliuar. Et sculpsit in eis picturā cheru-
bin-i palmarum species-et anaglifa-
ualde p̄minentia i texit ea auro:et ope-
ruit tam cherubin q̄m palmas et cuncta
auro. Fecitq; i introitu templi postes
de lignis oliuar-quadrāgulares-et
duo ostia de lignis abiegnis-utrinse-
cus:i utriq; ostiū duplex erat:i se in-
uicem tectis aperiebāt. Et sculpsit che-
rubin et palmas et celaturas valde e-
minētes:oppositq; oīa laminis auri-
ope quadro ad regulā. Et edificauit
atriū intꝰ tribus ordinibus lapidū
politorū:et uno ordine lignoꝝ ordi.

Anno quarto fundata est ꝙ
domus dñi in mense zio:et in
anno undecimo mēse ethanim ipse mēsis
octauus-perfecta e domꝰ in omni ope
suo-et in uniuersis utensilibus:edifica-
uitq; eā annis septē. Domū aut̄ suā
edificauit salomon tredecim annis:et
ad perfectū usq; p̄duxit. Edificauit q̄
domū saltꝰ libani centū cubitoꝝ lon-
gitudinis-et quinquaginta cubitoꝝ la-
titudinis-et triginta cubitoꝝ altitudi-
nis:et quartus deambulatoria ante
columnas cedrinas. Ligna quippe ce-
drina texerat i columnas:et tabula-
tis cedrinis vestiuit cuncta camerā:que
q̄dragīta quinq; columnis sustinebāt.
Vnꝰ aut̄ ordo habebat columnas quin-
decim cōtra se inuicē positas:i trigin-
ta se respicientes equali spacio inter co-
lumnas:et sup columnas q̄drangu-
lata ligna in angulis equalia. Et pore-
rant columnarū fecit quinquaginta

cubitorū lōgitudinis-et triginta cubi-
torum latitudinis:et altera porticū in
facie maioris porticus:et columnas
et epistilia sup columnas fecit. Porti-
cum q̄ solij in qua tribunal est fecit:i
texit lignis cedrinis a pauimēto usq;
ad summitatē:et domuncula i qua sede-
batur ad iudicandū erat i medio por-
ticu simili ope. Domū quoq; fecit filie
pharaonis quā uxorē duxerat salo-
mon:tali opere quali et hanc porticū.
Oīa lapidibus p̄tiosis-q̄ ad normā
quandā atq; mensurā tam intrinsecꝰ
q̄ extrinsecus fierent erāt:a fundamēto
usq; ad summitatē parietū:i intrinsecꝰ
usq; ad atrium maius. Fundamēta
aut̄ de lapidibus p̄tiosis lapidibus ma-
gnis-decē siue octo cubitoꝝ:et desuper
lapides pretiosi equalis mensure secti
erant:similiterq; de cedro. Et atrium
maius rotundū trium ordinū de lapidi-
bus sectis:et unꝰ ordinis de dolata
cedro:necnō et in atrio domꝰ dñi interio-
ri et in porticu domꝰ. Misitq; rex sa-
lomon-i tulit hiram de tyro filiū mulie-
ris vidue de tribu neptalim patre tyrio
artifice erariū:i plenū sapientia intelli-
gentia et doctrina-ad faciendū omne
opus ex ere. Qui cū venisset ad regem
salomonē fecit omne opus eiꝰ:et fun-
xit duas columnas ereas decē et octo
cubitoꝝ altitudinis columnā unā:et
linea duodecī cubitorū ambiebat co-
lumnā utramq;. Duo quoq; capitel-
la fecit que ponerentur sup capita colu-
narū fusilia ex ere:quinq; cubitoꝝ al-
titudinis capitellū unū-et quinq; cubi-
torum altitudinis capitellū alterū:et
quasi i modū retis i retiacula sibi in-
uicem miro ope cōtexta. Vtriq; capi-
tellum columnarū fusile erat. Septe-
na uelut̄ retiacula in capitello uno:
et septena reticula in capitello altero.
Et fecit columnas:et duos ordines
per circuitū reticuloꝝ singuloꝝ:ut te-
gerent capitella q̄ erāt sup summitatē
malorū granatoꝝ. Eodem modo fecit
et capitello secūdo. Capitella aut̄ q̄ erāt
sup capita columnarū quasi ope lilij
fabricata erāt in porticu-quatuor cu-
bitorū:et rursum alia capitella i sum-
mitate columnarū deliper iuxta men-
suram columne cōtra reticula. Mala
quoq; granatoꝝ aut̄ ducti ordines
erāt i circuitu capitelli secūdi. Et statuit
duas columnas i porticu templi. Cūq;
stauisset columnam dextrā:uocauit
eam noīe iachim. Similiter erexit co-
lumnā sinistram:et uocauit nomē eius
booz. Et sup capita columnarū opus
in modū lilij posuit:perfectūq; est opus
columnarū. Fecit q̄ mare fusile decem
cubitoꝝ a labio usq; ad labiū:rotun-
dum in circuitu. Quinq; cubitoꝝ alti-
tudo eius:i reticula trigīta cubitoꝝ
cingebāt illud p circuitū:et sculptura
subter labiū circuibat illud decē cubitis
ambiēs mare. Duo ordines sculptu-
rarum hibriataꝝ erāt fusiles:i stabāt
sup duodecī boues. Et quibus tres respi-
cientes ad aquilonē et tres ad occiden-
tem-et tres ad meridiē-i tres ad orien-
tem:et mare sup eos desup erat:quoꝝ
posteriora uniuersa intrinsecus latita-
bant. Grossitudo aut̄ literis trium un-
ciarum erat:labiumq; eius quasi labi-
um calicis et folii repandi lilij. Duo
milia batos capiebat:et tria milia me-
tretas. Et fecit bases decē ereas-quat-
tuor cubitoꝝ lōgitudinis-bases singulas:
et quatuor cubitoꝝ latitudis et trium cubi-
torum altitudinis:i ipm opus baseos
infrafile erat. Et sculpturę inter iuncturas:i inter coronulas i plectas-leones

et boues · ⁊ cherubin: ⁊ ĩ iunduris similiter deliq. Et subter leones et boues quasi lora ex ere dependẽtia: ⁊ ĩtrorsum rote y bases singulas et axes eor: et y ĩtrorsum partes ĩsũ humeruli subter luteram fusiles · cõtra se inuicẽ respectantes. Os ei⁹ luteris intrinsecus erat in capitis summitate: ⁊ quod forinsec⁹ apparebat unius cubiti erat totũ rotundũ: pariterq; habebat unũ cubitũ et dimidiũ. In angulis aũt columnarũ varie relaturę erant: et media intercolumnia quadrata nõ rotũda. Quatuor ei⁹ rote q̃ per quatuor angulos basis erãt: cohęrebant sibi subter basim. Una rota habebat altitudinis cubitũ ⁊ semi⁹. Tales aũt rote erant: quales solẽt in curru fieri. Et axes eaꝝ et radij: et cãti ⁊ modioli: oĩa fusilia. Sam ⁊ humeruli illi quatuor per singl'os angulos basis unius: ex ipa basi fusiles et coniuncti erant. In summitate aũt basis erat quedã rotũditas uni⁹ et dimidij cubiti · ita fabrefacta ut luter deliq; posset imponi: habẽs celaturas suas variasq; sculpturas ex semetipsa. Sculpsit q̃ in tabulatis illis que erãt ex ere et ĩ angulis · cherubin et leones · et palmas · quasi ĩ similitudinẽ hoĩs stantis: ut nõ celata sed apposita pr circuitum viderent. In hunc modũ fecit decem bases: fusura una ⁊ mensura · sculpturaq; cõsimili. Fecit q̃ decẽ luteres eneos. Quadraginta batos capiebat luter unus: erantq; ĩtrorsum cubitorũ. Singulosq; luteres p singulas id est decẽ bases posuit: et cõstituit decem baseas · quinq; ad dexterã parte templi et quinq; ad sinistrã: mare aũt posuit ad dexteram partẽ templi cõtra orientẽ ad meridiem. Fecit ergo hiram lebetes et furcas et annulas: ⁊ perfecit omne opus

regis salomonis in templo dñi: columnas duas · et funiculos rapitellorũ sup capita columnarũ et malogranata quadringenta in duobus retiaculis: duos ordines malogranatorũ in reticulis singulis ad operiendos funiculos rapitellorũ q̃ erãt sup capita columnarũ: et bases decem et luteres desup bases: et mare unũ · ⁊ boues duodecim subter mare: et lebetes ⁊ furcas et annulas. Omnia vasa que fecit hiram regi salomoni in domo dñi: de auricalco erãt. In campestri regione iordanis fudit ea rex in argillosa terra: inter soccoth et sarthan. Et posuit salomon oĩa vasa in domo dñi. Propter mltitudinẽ aũt nimiã non erat pondus eris. Fecitq; salomõ oĩa vasa in domo dñi: altare aureum · ⁊ mensam sup quam ponerent panes propositionis aureã: et candelabra aurea quinq; ad dexterã et quinq; ad sinistrã · cõtra oraculũ ex auro puro: et quasi lilij flores · et lucernas desuper aureas · ⁊ forcipes aureos · et ydrias et fiscinulas · et fialas · et mortariola et thuribula de auro purissimo: et cardines ostioꝝ domꝰ interioris sancti sanctoꝝ et ostioꝝ domꝰ templi ex auro erãt. Et perfecit omne opus quod faciebat salomon in domo dñi: et intulit q̃ sanctificauerat dauid pater suꝰ argentũ et aurum et vasa: reposuitq; in thesauris domus dñi. viij.

Tunc cõgregati sunt omnes maiores natu israhel cũ principibus tribuum ⁊ duces familiarũ filioꝝ israhel ad regẽ salomonẽ in ierusalem: ut deferrent archam fœderis dñi de ciuitate dauid id est de syon. Cõuenitq; ad regẽ salomonem uniuersus israhel in mense bethanim ĩ solẽni die: ipe ẽ mẽsis septimus.

Venerũntq; cũcti seniores de israhel: et tulerũt archã sacerdotes: et portauerũt archã dñi et tabernaculũ fœderis ⁊ oĩa vasa sanctuarij que erãt ĩ tabernaculo: ⁊ ferebant ea sacerdotes et leuite. Rex aũt salomon et oĩs multitudo israhel q̃ conuenerat ad eũ gradiebat cũ illo ante archã: et immolabãt oues et boues absq; estimatione ⁊ numero. Et intulerunt sacerdotes archã fœderis dñi in locũ suũ ĩ oraculũ templi ĩ sanctũ sanctorum: subter alas cherubin. Siquidẽ cherubin expandebãt alas super locũ archę: et pregrebãt archã: et vectes eius desup. Cũq; eminerẽt vectes et apparerent cacumina eorũ foris sanctuariũ ante oraculũ: non apparebãt ulterius: qui et fuerũt ibi usq; in presentẽ diẽ. In archa aũt nõ erat aliud nisi due tabule lapidee quas posuerat in ea moyses in oreb: quãdo pepigit dñs fœdus cũ filijs israhel cum egrederentur de terra egipti. Factũ est aũt cũ egrederentur sacerdotes de sanctuario · nebula impleuit domũ dñi: et nõ poterant sacerdotes stare · ⁊ ministrare propter nebulã. Implouerat enĩ gloria dñi domum dñi. Tunc ait salomon. Dominus dixit ut habitaret ĩ nebula. Edificans edificaui domũ et habitaculũ tuũ: firmissimũ solioꝝ tuoꝝ ĩ sempiternũ. Conuertitq; rex faciẽ suam: et benedixit omni ecclie ĩ israh. Omnis enim ecclia israh stabat. Et ait salomon. Benedict⁹ dñs deus israh: qui locutus est ore suo ad dauid patrẽ meũ: et in manibus ei⁹ perfecit dicẽs. A die qua eduxi populum meum israh de egipto · nõ elegi ciuitatẽ de omnibus tribubus israh ut ędificaretur domꝰ · et esset nome meũ ibi: sed elegi dauid: ut esset super populũ meũ israh. Et voluitq; dauid pater meus ędificare domum

nomini dñi dei israh: et ait dñs ad dauid patrẽ meũ. Quod cogitasti ĩ corde tuo edificare domũ nomini meo: bene fecisti hoc ipm mẽte tractãs. Verũtamen tu nõ edificabis michi domum: sed filius tuus q̃ egredietur de renibus tuis: ipe edificabit domũ nomini meo. Cõfirmauit dñs sermonẽ suũ quẽ locutus est: stetitq; p dauid patre meo · et sedi sup thronũ israh sicut locut⁹ est dñs: et edificaui domũ nomini dñi dei israh: et cõstitui ibi locũ arche in qua fœdus dñi est · quod percussit cũ patribus nr̃is quãdo egressi sunt de terra egipti. Stetit aũt salomõ ante altare dñi ĩ conspectu ecclie israh: et expãdit manus suas in celũ et ait. Dñe deus israh · nõ est similis tui deus ĩ celo deorsũ · ⁊ sup terrã deorsũ: qui custodis pactũ et misericordiam seruis tuis qui ambulãt corã te ĩ toto corde suo: qui custodisti seruo tuo dauid patri meo que locut⁹ es ei. Ore locut⁹ es et manibus perfecisti: ut hec dies pbat. Nũc igit dñe deus israh · cõserua famulo tuo dauid patri meo que locut⁹ es ei dicẽs. Non auferẽs de te uir corã me · q̃ sedeat sup thronũ israh: ita tamen si custodierint filij tui uiã suã · ut ambulẽt corã me · sicut tu ambulasti ĩ cõspectu meo. Et nũc dñe deus israh firmẽtur verba tua: que locut⁹ es seruo tuo dauid patri meo. Ergo ne putandũ ẽ quod vere deus habitet sup terrã? Si cũ celũ ⁊ celi celorum te capere nõ possũt: quãto magis domꝰ hec quã edificaui. Sed respice ad orationẽ serui tui · et ad preces eius dñe deus meus. Audi ymnũ ⁊ orationẽ quã seruꝰ tuus orat corã te hodie: ut sint oculi tui aperti sup domũ hãc nocte ac die: super domũ de qua dixisti erit nomẽ meũ ibi: ut exaudias orationẽ quã orat in loco isto ad te

seruus tu⁹: ut exaudias deprecationē
seruī tui et pl̄i tui isr̄l. qūcūq; orauerit
in loco isto: et exaudies i loco habita-
culi tui in celo: et cū exaudieris ꝓpi⁹
eris. Si peccauerit homo ī proximū
suū et habuerit aliquod iuramēntum
quo teneat astrictus: et venerit ꝓpter iu-
ramentū corā altarī tuo ī domū tuā:
tu exaudies ī celo et facies: et iudicabis
seruos tuos: cōdemnās impiū: et red-
dens viā suā sup caput ei⁹: iustificāsq;
iustū: et retribuēs ei ſcdm iustitiā suā.
Si fugerit pl̄s tu⁹ isr̄l inimicos suos
quia peccauer⁹ erit tibi: et agentes pe-
nitentiā et cōfitentes nomini tuo: vene-
rint: et adorauerit et deprecati fuerint
in domo hac: exaudi ī celo: et dimitte
peccatū pl̄i tui isr̄l: et reduces eos ī ter-
ram quā dedisti patribus eorū. Si clau-
sum fuerit celū: et nō pluerit ꝓpter pecca-
ta eor⁹: et orātes ī loco isto penitentiā
egerint nomini tuo: et a peccatis suis
cōuersi fuerint ꝓpter afflictionē suā: ex-
audi eos in celo: et dimitte peccata ser-
uorum tuor⁹: et pl̄i tui isr̄l: et ostende eis
viā bonā ꝑ quā ambulent: et da plu-
uiam sup terrā tuā quā dedisti pl̄o tuo ī
possessionē. Fames si obortа fuerit ī
terra aut pestilentia aut corrupt⁹ aer:
aut erugo: aut locusta uel rubigo: et af-
flixerit eū inimic⁹ ei⁹ portas obsidēs:
omnis plaga: omnis infirmitas: cun-
cta deuotano et imprecatio q̄ acciderit
omni homini de pl̄o tuo isr̄l: si quis
cognouerit plagā cordis sui: et expāde-
rit manus suas ī domo hac: tu exau-
dies in celo ī loco habitationis tue: et
repropitiaberis: et facies ut des unicui-
q; iuxta omnes vias suas: sicut videris
cor ei⁹: quia tu nosti solus cor omniū
filioꝝ hoīm: ut timeāt te cūctis diebus
quibus viuūt sup faciē terre: quā dedisti
patribus nostris. Insuper et alienigena
qui nō ē de pl̄o tuo isr̄l: cū venerit de
terra longinqua ꝓpter nomē tuū: audi-
etur enī nomē tuū magnū et manus
tua fortis: et brachiū tuū extentū ubicū-
q; venerit rogo et oraueris ī hoc loco: tu
exaudies in celo in firmamēto habita-
culi tui: et facies ōia ꝑ quibs invocā-
uerit te alienigena ut discant uniuersi
pl̄i terraꝝ nomē tuū timere sicut pl̄s
tu⁹ isr̄l: et probēt q̄a nomē tuū invoca-
tum ē sup domū hāc quā edificaui.
Si egressus fuerit pl̄s tu⁹ ad bellum
contra inimicos suos ꝑ viā quācūq;
miseris eos: orabūt te cōtra viā ciuita-
tis: quā elegisti: et contra domū quā
edificaui nomini tuo: et exaudies in
celo orationes eor⁹ et ꝓces eor⁹: et face-
es iudiciū eor⁹. Quod si peccauerit ti-
bi: nō ē enī homo qui nō peccet: et ira-
tus tradideris eos inimicis suis: et ca-
ptiui ducti fuerit ī terrā inimicoꝝ lōge
uel prope: et egerint penitentiā in corde
suo in loco captiuitatis: et cōuersi de-
precati te fuerint in captiuitate sua di-
centes: peccauim⁹: iniquē egimus: im-
pie gessim⁹: et reuisi fuerint ad te i uni-
uerso corde suo: et tota anima sua in
terra inimicoꝝ suorū ad quā captiui
ducti fuerint: et oraueris te contra viā
terre sue quā dedisti patribus eorū: et ci-
uitatis quā elegisti: et templi quod edifi-
caui nomini tuo: exaudies ī celo firma-
mento solij tui: orationes eor⁹ et ꝓces
eor⁹: et facies iudiciū eor⁹ et ꝓpitiaberis
pl̄o tuo q̄ peccauit tibi: et omnibus in-
quitatibus eor⁹ quibus quaricauerūt cōtra te:
et dabis misericordiam corā eis: q̄ eos ca-
ptiuos habuerit ut misereant eis. Po-
pulus enim tuus est: et hereditas tua
quos eduxisti de terra egipti: de medio
fornacis ferree: ut sint oculi tui aperti

ad deprecationē serui tui et pl̄i tui isr̄l:
et exaudies eos in omnibus ꝓ quibus in-
uocauerint te. Tu enī seperasti eos tibi
in hereditatē de omnibus pl̄is terre: si-
cut locutus es per moysen seruū tuū:
quādo eduxisti patres nr̄os de egipto
dñe de⁹. Factū ē autē cū cōplesset salo-
mon orans dñm omnē orationē et
deprecationē hāc: surrexit de cōspectu al-
taris dñi. Stetitq; ens genu in terrā fixe-
rat: et man⁹ expandrat ad celū. Stetit
rego et benedixit omni ecclesie isr̄l: voce
magna dicēs. Benedictus dñs q̄ dedit
requiē pl̄o suo isr̄l: iuxta oīa que lo-
cutus ē. Nō cecidit ne un⁹ quidē ex om-
nibus bonis q̄ locut⁹ est ꝑ moysen
seruū suū. Sit dñs de⁹ noster nobiscū
sicut fuit cum patribus nr̄is: nō derelin-
quens nos neq; proiiciēs: sed inclinet
corda nr̄a ad se: ut ambulem⁹ in uni-
uersis viis ei⁹: et custodiam⁹ mādata
eius: et cerimonias et iudicia que mā-
dauit patribus nr̄is: et sint ꝛmone⁹
mei isti quibs deprecatus sum corā dño
appropiquātes corā dño deo nr̄o: die
ac nocte: ut faciat iudiciū seruo suo et
pl̄o suo isr̄l: per singulos dies: et sciāt
omnes pl̄i terre q̄a dñs ipe ē de⁹: et nō
est ultra absq; eo: sit q̄ cor nr̄m perfec-
tū cū dño deo nr̄o: ut ambulem⁹ in decre-
tis ei⁹ et custodiam⁹ mādata ei⁹: sicut
et hodie. Igitur rex et oēs isr̄l cū eo im-
molabāt victimas corā dño. Mactā-
uitq; salomō hostias pacificas quas
immolauit dño: bou viginduomi-
lia et ouiū centūviginticimilia. Et dedi-
cauerunt templū dñi rex et filij isr̄l. In
die illa sanctificauit rex medium atri-
j: qđ
erat ante domū dñi. Fecit quippe olo-
causta ibi et sacrificia et adipē pacifico-
rum: quū altare ereū qđ erat corā dño
min⁹ esset: et capere nō posset holocaustū

et sanctificia et adipē pacificorū. Fecit
rego salomon ī tpe illo festiuitatē et
bren: et oīs isr̄l cū eo multitudo magna
ab introitu emath usq; ad riuū egipti
corā dño deo nr̄o septē diebs et septē di-
ebus: id est ꝗndecim diebs: et in die
octauo dimisit pl̄os. Qui benedicētes
regi ꝓfecti sūt ī tabernacla sua: lētā tes
et alacres corde sup oībs bonis q̄ fece-
rat dñs dauid seruo suo et isr̄l pl̄o suo.

Factū est autē cū perfecisset
salomō edificiū dom⁹ dñi et edi-
ficiū regis: et omne quod optauerat
et voluerat facere: apparuit ei dñs se-
cundo sicut apparuerat ei in gabaon.
Dixitq; dñs ad eū. Exaudiui oratio-
nem tuā et deprecationē tuā: quā depre-
catus es corā me. Sanctificaui domū
hāc quā edificasti: ut ponerē nomen
meū ibi ī sempiternū: et erūt oculi mei
et cor meū ibi cūctis diebs. Tu q̄q; si am-
bulaueris corā me sicut ambulauit ꝑ-
ter tu⁹ in simplicitate cordis: et in equi-
tate et feceris oīa que ꝓcepi tibi et iudi-
cia mea seruaueris et legitima mea: pa-
nam thronū regni tui super isr̄l in sem-
piternū sicut locut⁹ sum dauid patri
tuo dicēs: nō auferet vir de genere tuo
de solio isr̄l. Si autē auersione auersi
fueritis vos et filij vestri nō sequentes
me: nec custodientes mādata mea et ce-
rimonias quas ꝓposui vobis: sed
abieritis et colueritis deos alienos et
adoraueritis eos: auferam isr̄l de su-
perficie terre quā dedi eis: templū q̄
sanctificaui nomini meo ꝓiciā a cōspe-
ctu meo: eritq; isr̄l in prouerbiū et fabu-
lam cūctis pl̄is: et dom⁹ hec erit in exem-
plum. Omnis q̄ trānierit p ea stupebit:
et sibilabit et dicet. Quare fecit dñs sic
terre huic et domui huic? Et respondebūt.
Quia dereliquerunt dñm deū suū qui

eduxit patres eoꝝ de terra egipti: et secuti sunt deos alienos et coluerũt eos: et adoraverũt eos: idcirco induxit dñs sup eos omne malũ hoc. Expletis autem annis viginti postq̃ edificaverat salomon duas domos id est domũ dñi: et domũ regis: hiram regi tyri prebente salomoni ligna cedrina: et abiegna et aurũ iuxta omne qđ opus habuerat: tũc dedit salomõ hirã viginti opida in terra galilee. Et egressus est hiram de tyro: ut videret opida q̃ dederat ei salomon: et nõ placuerũt ei. Et ait. Quid sunt ciuitates quas dedisti michi frater? Et appellauit eas terrã chabul usq; in diẽ hãc. Misit ergo hiram ad regẽ salomonẽ centũ viginti talenta auri. Hec est summa expẽsarũ quã obtulit salomon regi ad edificandum domũ dñi: et domũ suã: et mello: et murũ ihrlim: et esor et mageddo et gazer. Pharao rex egipti ascendit: et cepit gazer: succendensq; eã igni: et chananeum q̃ habitabat in ciuitate interfecit: et dedit eã in dotem filie sue uxori salomonis. Edificauit ergo salomõ gazer: et bethoron inferiorẽ: et baalath: et palmirã i terra solitudinis: et oẽs vicos q̃ ad se pertinebãt: et etiã absq; muro munitas: et ciuitates curruũ: et ciuitates equitũ: et quicquid ei placuit: ut edificaret in ihrlim: et in libano: et i omni terra potestatis sue. Vniũsum qđ q̃ remanserat de amorreis: et de cetheis: et pherezeis: et eueis: et iebuseis: q̃ nõ sunt de filijs isrl: horũ filios qui remanserant i terra quos scilicet nõ potuerãt filij isrl extermĩare fecit salomõ tributarios: usq; in diẽ hãc. De filijs autẽ isrl nõ rõstituit salomon seruire quisquã: sed erant viri bellatores: et ministri ei⁹ et principes et duces et pfecti curruũ et equos. Erant autẽ principes sup opa salomonis ccl̃xx qui: gentem quinq̃ginta: q̃ habebãt subditi pplm: et tractus operibus imperabant. Filia autẽ pharaonis ascendit de ciuitate dauid i domũ suã: quã edificauerat ei salomõ. Tunc edificauit mello. Offerebat aũt salomõ tribus vicibus p annos singulos holocaustа et pacificas victimas sup altare qđ edificauerat dño: et adolebat thimiama coꝝ dño. Perfectũq; est templũ. Classem quoq; fecit rex salomon in asion gaber que ẽ iuxta aylam in littore maris rubri: in terra edomee. Misitq; hirã i classe illa suos seruos nautas et gnaros maris: cũ suis salomonis: qui cũ venissent i ophir: sumpserũt inde aurũ quadringẽtos viginti talentos: detuleruntq; ad regẽ salomonem.

Audiens autem regina saba famam salomonis in nomine dñi: venit temptare eũ i enigmatibus. Et ingressa ierusalem multo cũ comitatu: et diuitijs: camelis portantibus aromata et aurum infinitũ nimis: et gemmas preciosas: venit ad regẽ salomonẽ: et locuta est ei omnia que habebat in corde suo. Et docuit eã salomon oĩa verba q̃ proposuit. Nõ fuit sermo q̃ regi posset latere: et nõ rõderet ei. Videns autẽ regina saba omnẽ sapientiã salomonis: et domũ quã ediificauerat: et cibos mense ei⁹: et habitacula seruoꝝ: et ordines ministrantiũ: vestesq; eoꝝ: et pincernas: et holocausta q̃ offerebat i domo dñi: non habebat ultra spiritũ: dixitq; ad regẽ. Verus est sermo quem audiui i terra mea sup sermonibus tuis: et sup sapientia tua: et nõ credebã narrãtibus michi donec ipsa veni: et vidi oculis meis: et probaui quod media pars michi nuntiata nõ fuerit. Maior est sapientia et opera tua: cũ rumor quem audiui. Beati viri tui et beati serui tui hij qui stant coram te semp: et audiũt sapientiã tuã. Sit dñs deus tuus benedictus qui cõplacuit tibi: et posuit te sup thronũ isrl: eo quod dilexerit dñs isrl in sempiternum: et cõstituit te regẽ ut faceres iudicium et iusticiam. Dedit ergo regi centumviginti talenta auri: et aromata multa nimis: et gẽmas preciosas. Non fuit allata ultra aromata tam multa: quam ea q̃ dedit regina saba regi salomoni. Sed et classis hiram que portabat aurũ de ophir: attulit et ophir ligna thyina multa nimis: et gemmas preciosas. Fecitq; rex de lignis thyinis sublica domus dñi et domus regie: et citharas et lires cantoribus. Non sunt allata huiusmodi ligna thyina: neq; visa usq; in presentem diem. Rex autẽ salomon dedit regine saba oĩa que voluit et petiit ab eo: exceptis his que ultro obtulerat ei munere regio. Que reuersa est: et abiit i terrã suã cũ suis suis. Erat autẽ pondus auri quod offerebat salomoni per annos singulos: sexcentorum sexaginta talentorum auri: exceptis eis quod offerebãt viri q̃ super vectigalia erãt et negotiatores: universiq; regni venditores: et omnes reges arabie ducesq; terre. Fecit q̃q; rex salomon ducenta scuta de auro purissimo. Trecentos auri sclos dedit i laminas scuti vni⁹: et trecentas petas ex auro phano. Trecentasq; mine auri: una petã vestiebãt. Posuitq; eas rex i domo saltus libani. Fecit eciã rex salomon thronũ de ebore grandẽ: et vestiuit eũ auro fulvo nimis: q̃ habebat sex gradus. Et summitas throni rotũda erat i parte posteriori: et due manus hinc atque inde tenentes sedile: et duo leones stabant iuxta manus singulas: et duodecim leunculi stantes sup sex gradus hinc atq; inde. Non est factũ tale opus i vniuersis regnis. Sed et oĩa vasa de quibus potabat rex salomõ erãt aurea: et omnia supellex domus saltus libani de auro purissimo. Non erat argentũ nec alicuius q̃q; putabat in diebus salomonis: quia classis regis p mare cũ classe hiram semel per tres annos ibat in charsis: delatãsq; inde auri et argenti: et dentes elephantoꝝ et simias et pauos. Magnificatus est rex salomon super omnes reges terre diuitijs et sapientia: et vniuersa terra desiderabat vultum salomonis: ut audirent sapientiam eius quã dederat deus i corde ei⁹: et singuli deferebant ei munera: vasa argentea et aurea: vestes et arma bellica: aromata q̃q; et equos et mulos per annos singulos. Congregauitq; salomon currus et equites et facti sunt ei mille quadringẽti curr⁹ et duodecim milia equitũ: et dispposuit eos p ciuitates munitas: et cũ rege in ihrlim. Fecitq; ut tanta esset abundantia argenti in ihrlim quãta et lapidũ: et cedrorũ pbuit multitudinẽ: quasi sycomoros que nascũntur in campestribus. Et deducebantur equi salomoni de egipto et de choa. Negotiatores enim regis emebãt de choa: et statuto precio perducebãt. Egrediebatur autẽ quadriga de egipto sexcentis siclis argenti: et equus centum quinq̃ginta. Atq; in hunc modũ cuncti reges cetheoꝝ et syrie equos venũdabãt.

Rex autẽ salomõ amauit mulieres alienigenas multas: filiã q̃q; pharaonis: et moabitidas et ammonitidas: idumeas et sydonias: et cetheas: de gentibus sup quibus dixit

dñs filijs isrl. ſſNon ingrediamini ad eas: neq; de illis ingredient ad vras. Certissime enī auertent corda vra: ut sequamini deos eaz. Ijnis itaq; copulatus ē salomon ardentissimo amore. ſſuerūq; ei vxores cū regine sepūgente: et cōcubine mecē. Et auerterūt mulieres cor ei9. Cūq; iam esset senex depranatū ē cor eius q mulieres ut sequeretur deos alienos: nec erat cor ei9 perfectum cū dño deo suo sicut cor dauid pris ei9: sed colebat salomon astharthen deam sydoniox et chamos deū moabitarū et moloch ydolū ammonitarū. ſſeciq; salomō quod nō placuerat corā dño: et nō adimpleuit ut sequeret dñm sicut dauid pater eius. Tūc edificauit salomō fanū chamos ydolo moab in monte q̄ est cōtra ihrusalem: et moloch ydolo filioz ammon. Atq; i hūc modū fecit vnūsis vxoribz suis alienigenis: q̄ adolebāt thura et immolabant diis suis. Igit̄ iratus ē dñs salomoni: quod auersa esset mens ei9 a dño deo isrl q̄ apparuerat ei bis: et preceperat de verbo hoc ne sequeret deos alienos: et nō custodiuit q̄ mandauit ei dñs. Dixit itaq; dñs salomoni. Quia habuisti hoc apud te et non custodisti pactū meū et p̄cepta mea q̄ mādaui tibi: dilacerās scindam regnū tuū: et dabo illud tuo: verūtamen in diebz tuis nō faciā propter dauid patrē tuū. De manu filij tui scindā illud: nec totū regnū auferam sed tribū vnā dabo filio tuo: propter dauid seruū meū et ihrlim quam elegi. Suscitauit auē dñs adūsariū salomoni adad ydumeū de semine regio: qui erat rex idum. Cū enī esset dauid in ydumea et ascendisset ioab princeps milicie ad sepeliendū eos qui fuerant interfecti: et occidisset omne masculinū in ydumea: sex enī mensibz ibi moratus est ioab: et oēs isrl donec interiret omne masculinū in ydumea: fugit adad ipe et viri ydumei de seruis pris ei9 cū eo: ut ingrederet egiptū. Erat autem adad puer parul9. Cūq; surrexissent de madian: venerūt in pharan. Tulerūq; secū viros de pharan: et introierūt egiptū ad pharaonē regē egipti. Qui dedit ei domū: et cibos cōstituit: et terram delegauit. Et inuenit adad gratiā corā pharaone valde: intantū ut daret ei vxorē sororē vxoris sue germanā tafnes regine. Genuitq; ei soror tafnes genebath filiū: et nutriuit eū tafnes i domo pharaonis. Erat itaq; genebath habitans apud pharaonem cū filijs ei9. Cūq; audisset adad in egipto dormisse dauid cū patribus suis: et mortuū esse ioab principē milicie: dixit pharaoni. Dimitte me: ut vadā in terrā meā. Dixitq; ei pharao. Qua re apud me indiges: ut quaras ire ad terrā tuā? At ille respondit. ſſNulla. Sed obsecro te: ut dimittas me. Suscitauit quoq; ei de9 adūsariū razon filiū eliadan qui fugerat adadezer regē soba dñm suū: et cōgregauit cōtra eū viros: factus est princeps latronū cū interfecit eos dauid: abieruntq; damascū et habitauerūt ibi: et cōstituerūt eū regē i damasco: reanz adūsari9 isrl cūctis diebs salomonis. Et hoc est malū adad et odiū contra isrl: regnauitq; in syria. Jheroboam q̄q; fili9 nabath ephrateus de sarda: puus salomonis cui9 mater erat nomine bua mulier vidua: leuauit manum cōtra regē. Et hec causa rebellionis aduersus eū: quia salomon edificauit mello: et coquauit voraginem

ciuitatis dauid patris sui. Erat autē iheroboā vir fortis et potens. Vidēsq; salomon adolescentē bone indolis et industriū cōstituerat eū p̄fectū super tributa vniuse dom9 ioseph. Factum est igit̄ in tpe illo ut iheroboā egrederet de ihrlim: et inueniret eū ahias silonites propheta in via opert9 pallio nouo. Erāt autē duo tantū i agro. Apphendensq; ahias pallium suū nouū quo coopert9 erat scidit in duodecim partes: et ait ad iheroboā. Tolle tibi decē scissuras. Hec enī dicit dñs deus israhel. Ego scindā regnū de manu salomonis: et dabo tibi decē tribus. Porro una tribus remanebit ei p̄ter seruū meū dauid et ihrlim ciuitatē quā elegi ex omnibz tribus isrl: eo q̄ dereliq̄rit me: et adorauerit astharthen deam sydoniox et chamos deū moab: et moloch deū filioz ammon: et nō ambulauerit in vijs meis ut faceret iustitiā corā me: et p̄cepta mea et iudicia sicut dauid pater ei9. ſſnec auferā omne regnum de manu ei9: sed ducē ponā eū cūctis diebz vite sue p̄ter dauid seruū meū quē elegi: q̄ custodiuit mādata mea et p̄cepta mea. Auferā autē regnū de manu filij ei9 et dabo tibi decē tribus: filio autē ei9 dabo tribū vnā: ut remaneat lucerna dauid seruo meo cūctis diebus corā me in ihrlim ciuitate quam elegi: ut esset nomē meū ibi. Te autē assumam: et regnabis sup oīa q̄ desiderat anima tua: eritq; rex super isrl. Si igit̄ audieris oīa que precepero tibi et ambulaueris in vijs meis: et feceris q̄d rectū est corā me custodiēs mandata mea et p̄cepta mea: sicut fecit dauid seruus meus eo tēpe: et edificabo tibi domum fidelē: quō edificaui dauid domum et tradā tibi isrl: et affligā semen dauid sup hoc: verūtamen nō cūctis diebz. Voluit ergo salomon interficere iheroboam. Qui surrexit et fugit in egiptū ad sesac regē egipti: et fuit in egipto usq; ad mortē salomonis. Reliquū autē verboz salomonis et oīa que fecit et sapientia ei9: ecce vniuersa scripta sunt in libro verboz dierū salomonis. Dies autē quos regnauit salomon in ihrlim super omnē isrl: quadraginta anni sunt. Dormivitq; salomon cū patribz suis: et sepult9 est i ciuitate dauid patris sui: regnauitq; roboam filius eius pro eo.

III

Venit autē roboā in sychem. Illuc enī cōgregatus erat oīs popul9 isrl ad cōstituendū eū regem. At vero iheroboam filius nabath cū adhuc esset in egipto profugus a facie salomonis regis: audita morte ei9 reuersus est de egipto. ſſMisitq; et vocauerunt eū. Venit ergo iheroboā et oīs multitudo isrl: et locuti sunt ad roboā dicentes. Pater tuus durissimū iugū imposuit nobis: tu igitur nunc imminue paululū de imperio patris tui durissimo et de iugo grauissimo q̄ imposuit nobis: et seruiemus tibi. Qui ait eis. Ite usq; ad tertiū diem: et reuertimini ad me. Cūq; abisset pplus: iniit cōsilium rex roboam cum senioribz: qui assistebāt corā salomone patre eius cū adhuc viueret: et ait. Quod datis cōsiliū ut rēdeam pplo? Qui dixerunt ei. Si hodie obedieris pplo huic: et seruieris et petitioni eoz rettleris: locutusq; fueris ad eos verba lenia: erūt tibi cūctis diebz. Qui derelinquit cōsiliū senum quod dederāt ei: et adhibuit adolescentes qui nutriti fuerant cū eo et assistebant illi: dixitq; ad eos. Quod michi datis consiliū ut rēdeam pplo

huic· qui dixerũt michi leui? fac iugũ
quod imposuit pater ru? super nos:
Et dixerũt ei iuuenes ꝯ nutrierãt
cũ eo. Sic loquere ꝙlo huic: qui locu-
ti sunt ad te dicẽs. Pater ru? aggra-
uauit iugũ uẽm: tu releua nos. Sic
loq̃ris ad eos. ſMinimus digit? me?
grossior est dorso pris mei. Et nũc pa-
ter meus ꝓpluit sup uos iugũ graue:
ego aũt addã super iugũ uẽm. Pater
me? cecidit uos flagellis: ego aũt ce-
dam uos scorpionibꝫ. Venit ergo ihe-
roboam· z oĩs ꝙlo ad roboã die ter-
tia: sicut locut? fuerat rex dicẽs· reuerti-
mini ad me die tercia. Rñdit; rex po-
pulo dura· derelicto cõsilio senioꝝ qũ
ei dederãt: z locut? est eis ꝟdm cõsiliũ
iuuenũ dicens. Pater me? aggrauauit
iugũ uẽm: ego aũt addam iugo uro.
Pater me? cecidit uos flagellis: ego
aũt cedã uos scorpionibꝫ. Et nõ acq̃e-
uit rex ꝙlo quõ auertat? fuerat eum
dñs: ut suscitaret uerbũ suũ qđ locut?
fuerat ĩ manu ahie ſylonite ad ihero-
boam filiũ nabath. Videns itaq; po-
pulus quod noluisset eos audire rex:
rñdit ei dicens. Que nobis pars ĩ da-
uid· uel que hereditas ĩ filio yſai: Va-
de in tabernacla tua ſirl. ſNũc vide do-
mum tuã dauid. Et abiit ſirl ĩ taberna-
cula sua. Sup filios aũt ſirl· quicũq;
habitabãt in ciuitatibus iuda· regna-
uit roboã. ſMisit ergo rex roboã adu-
ram ꝙ erat super tributa: et lapidauit
eũ oĩs ſirl: et mortu? est. Porro rex ro-
boam festinus ascendit curru et fugit
in ihrlm: recessitq; ſirl a domo dauid
usq; ĩ pntem diẽ. ſFactũ est aũt cũ au-
disset oĩs ſirl quod reũsus esset ihero-
boam miserũt et uocauerũt eũ congre-
gato cetu: et cõstituerũt eũ regem super
omnẽ ſirl: nec secut? ẽ quisquã domũ
dauid ꝑter tribũ iuda solam. Venit
aũt roboã ihrlm z congregauit uni-
uersam domũ iuda et tribũ beniamin
centũ octoginta milia electoꝝ uiroꝝ et
bellatorũ: ut pugnarẽt contra domũ
ſirl: et reducerent regnũ roboam filij
salomonis. Factũ est aũt uerbum dñi
ad semeiã uirũ dei dicẽs. Loquere ad
roboã filiũ salomonis regẽ iuda· z ad
omnẽ domũ iuda z beniamin et reli-
quos de ꝙlo dicẽs. Hec dicit dominꝰ.
ſNõ ascendetis: nec bellabitis contra
fratres vros filios ſirl. Reuertatur uir ĩ
domũ suã. ſA me enĩ factũ ẽ uerbũ hoc.
Audierũt sermonẽ dñi: z reuersi sunt
de itinere sicut eis preceperat dñs. Ed-
ificauit aũt iheroboã ſychem ĩ mõte
effraim: z habitauit ibi. Et egressus in-
de edificauit ꝓanuel. Dixitq; iheroboa
ĩ corde suo. ſNũc reuertetur regnũ ad
domũ dauid· ſi ascenderit ꝙlus iste ut
faciat sacrificia in domo dñi ĩ ihrlm:
et conuertet cor ꝙli hui? ad dñm suũ
roboam regẽ iuda: interficientq; me z
reuertentẽ ad eũ. Et ꝝ cogitauo cõsiliũ
fecit duos uitulos aureos: z dixit eis.
ſMolite ultra ascendere ihrlm. Ecce dij
tui ſirl: qui te eduxerunt de terra egipti.
Posuitq; unũ ĩ bethel· z alterũ in dan:
et factũ est uerbũ hoc in peccatũ. Ibat
enĩ ꝙlus ad adorandũ uitulũ usq; in
dan. Et fecit phana ĩ excelsis: et sacer-
dotes de extremis ꝙli qui nõ erãt de
filijs leui. Constituitq; diẽ solẽnem in
mẽse octauo· quintadecima die mẽsis:
ĩ similitudinẽ solẽnitatis ꝙ celebrabãt
ĩ iuda. Et ascendit altare similiter fe-
cit ĩ bethel: ut immolaret uitulis quos
fabricatus fuerat. Cõstituitq; ĩ bethel
sacerdotes excelsoꝝ ꝙ fecerat: et ascen-
dit super altare quod extruxerat in bethel:
quintadecima die mensis octaui quẽ

finxerat de corde suo. Et fecit solemnita-
tem filijs ſirahel: et ascendit super al-
tare ut adoleret incensum. xiij·
Ecce uir dei uenit de iuda in ser-
mone dñi in bethel iheroboam
stante sup altare: et thus iacientẽ. Et
exclamauit cõtra altare ĩ sermone dñi·
et ait. Altare altare: hec dicit dñs. Ec-
ce filius nasciẽ domui dauid iosias
nomine: et immolabit sup te sacerdo-
tes excelsoꝝ ꝙ nũc ĩ te thura succẽdũt:
et ossa hominũ sup te incendet. Dedit
q; in illa die signũ dicens. Hoc erit si-
gnum quod locut? est dñs. Ecce alta-
re findẽt: et effundet cinis qui in eo ẽ.
Cũq; audisset rex sermonem hois dei
quẽ inclamauerat contra altare ĩ bethel:
extendit manũ suam de altari dicens.
Apprehendite eũ. Et exaruit man? eius
quã extenderat cõtra eũ: nec ualuit re-
trahere eã ad se. Altare q̃ fractum est:
et effusus ẽ cinis de altari· iuxta signũ
quod ꝑdixerat uir dei in sermone dñi.
Et ait rex ad uirũ dei. Deprecare faciẽ
dñi dei mi et ora ꝓ me: ut restituatur
man? mea michi. Orauit uir dei faci-
em dñi: et reuersa ẽ man? regis ad eũ:
et facta est sicut prius fuerat. Locut? ẽ
aũt rex ad uirũ dei. Veni mecũ domũ
ut prãdeas: et dabo tibi munera. Re-
spondit; uir dei ad regẽ. Si dederis
michi mediã partẽ dom? tue nõ ueni
am tecũ: nec comedã panẽ neq; bibã
aquã in loco isto. Sic enĩ mandatũ
est michi ĩ sermone dñi ꝓcipientis. ſNõ
comedes panẽ neq; bibes aquã: nec
reuerteris ꝙ uiã qua uenisti. ſAbiit ergo
per aliã uiam: et nõ ẽ reuersus per iter
quo uenerat in bethel. ꝙ erat autem
quidã senex habitabat ĩ bethel: ad quẽ
uenerũt filij sui· et narrauerũt ei oĩa o-
pera ꝙ fecerat uir dei illa die in bethel.
Et uerba q̃ locut? fuerat ad regẽ nar-
rauerũt patri suo. Et dixit eis pater ru-
um. Per quã uiã abiit: ſMonstrauerunt
ei filij sui uiã ꝑ quã abierat uir dei ꝙ
uenerat de iuda. Et ait filijs suis. Ster-
nite michi asinũ. Qui cũ strauissent:
ascendit et abiit post uirũ dei: et inue-
nit cũ sedentẽ sub? therebinthũ. Et ait
illi. Tu ne es uir dei qui uenisti de iuda?
Rñdit ille. Ego sũ. Dixitq; ad cũ. Ue-
ni mecũ domũ: ut comedas panẽ. Qui
ait. ſNõ possũ reuerti neq; uenire tecũ:
nec comedã panẽ nec bibã aquã ĩ lo-
co isto: q̃a locut? est dñs ad me ĩ sermo-
ne dñi dicẽs. ſNõ comedes panẽ et nõ
bibes aquã ibi: nec reuerteris ꝙ uiam
qua ieris. Qui ait illi. Et ego ꝓpheta
sum similis tui· z angelus locut? ẽ mi-
chi ĩ sermone dñi dicẽs. Reduc eũ tecũ
ĩ domũ tuã: ut comedat panẽ z bibat
aquã. Fefellit eũ: z reduxit secũ. Come-
dit ergo panẽ ĩ domo eius· et bibit a-
quam. Cũq; sederẽt ad mensã: factus
est sermo dñi ad ꝓphetam ꝙ reduxerat
eũ. Et exclamauit ad uirũ dei ꝙ vene-
rat de iuda dicẽs. Hec dicit dñs. Quia
nõ obedisti ſtibi ori dñi· z nõ custodi-
sti mãdatũ quod precepit tibi dñs de-
us tu? et reũsus es et comedisti panẽ
z bibisti aquã· ĩ loco ĩ quo ꝓcepit tibi·
ne comederes panẽ neq; biberes aquã:
nõ inferet cadauer tuũ ĩ sepulcrũ patrũ
tuoꝝ. Cũq; comedisset et bibisset: ſtra-
uit asinum suũ ꝙ reduxerat.
Qui cũ abisset inuenit eũ leo in uia· et
occidit: z erat cadauer eius ꝓiectũ ĩ itine-
re. Asinus aũt stabat iuxta illũ: z leo
stabat iuxta cadauer. Et ecce uiri tran-
seuntes uiderũt cadauer ꝓiectũ ĩ uia· et
leonẽ stãtem iuxta cadauer. Et uenerũt
et diuulgauerũt ĩ ciuitate· ĩ qua ꝓphe-
tes ille senex habitabat. Quod cum

audisset ꝓpheta ille qui reduxerat cū
de via ait. Vir dei ē qui inobediēs fu-
it ori domini: ⁊ tradidit eū dñs leoni
et cōfregit cū: et occidit iuxta verbū do-
mini qđ locut⁹ ē ei. Dixitq; ad filios
suos. Sternite michi asinū. Qui cū
strauissent et ille abisset: inuenit cada-
uer eius ꝓiectū in via: ⁊ asinū ⁊ leonē
stantes iuxta cadauer. Non comedit
leo de cadauere: nec lesit asinū. Tulit
ergo ꝓphes cadauer viri dei et posuit
illud supra asinū: et reūlus intulit i ci-
uitatē ꝓphē senis ut plangeret cū: et po-
suit cadauer ei⁹ i sepulcro suo. Et plan-
xerūt eū: heu heu mi frater. Cūq; plan-
xissent eū: dixit ad filios suos. Cum
mortuus fuero sepelite me i sepulcro i
quo vir dei sepult⁹ ē: iuxta ossa ei⁹ po-
nite ossa mea. Profecto enī venient ser-
mo quē pdixit in sermone dñi contra
altare quod ē i bethel: ⁊ contra oīa ꝑcta
ria excelsorū que sūt i urbibꝫ samarie.
Post verba hec nō ē reūsus iheroboam
de via sua pessima: sed rursariō fecit de
nouissimis ꝑplis sacerdotes excelsorū.
Quicūq; volebat implebat manū su-
am: et fiebat sacerdos excelsoꝝ. Et ꝓpter
hāc causam peccauit dom⁹ iheroboā: et
cuersa ē: ⁊ delera de superficie ire. XIII

In tempore illo egrotauit abia filius
iheroboā. Dixitq; iheroboam uxori sue.
Surge et cōmuta habitū ne cognoscaris
quod sis uxor iheroboam: ⁊ vade i
silo ubi ē ahias ꝓpha qui locutus est
michi qđ regnaturꝰ essem super ꝑplm
hūc. Tolle quoq; i manu tua decē pa-
nes et crustulam et vas mellis: ⁊ vade
ad illū. Ipse enim indicabit tibi: quid
eueniat liti puero huic. Fecit ut dixerat
uxor iheroboā: et cōsurgens abiit i si-
lo: ⁊ venit i domū ahie. At ille non po-
terat videre: quia caligauerāt oculi eius
p senectute. Dixit aut dñs ad ahiam.
Ecce uxor iheroboam ingredit ut cōsu-
lat te sup filio suo quia egrotat. Hec ⁊
hec loquēris ei. Cū ergo illa intrare ⁊
dissimularet se esse que erat: audiuit
ahias sonitū pedum eius intrantis
per ostium: et ait. Ingredere uxor ihe-
roboam. Quare aliā te esse simulas?
Ego autem missus sum ad te durus
nūcius. Vade et dic iheroboā. Hec di-
cit dñs deus isrl. Quia exaltaui te de
medio ꝓpli ⁊ dedi te ducē sup ꝑplm me-
um isrl: ⁊ scidi regnū domus dauid ⁊
dedi illud tibi: et non fuisti sicut ser⁹
meus dauid qui custodiuit mandata
mea: et secutus est me i toto corde suo
faciens quod placitū esset in cōspectu
meo: sed operatus es male sup omnes
qui fuerūt ante te: ⁊ fecisti tibi deos ali-
enos ⁊ cōflatiles: ut me ad iracundiā
prouocares: me autē ꝓiecisti post cor-
pus tuū: id circo ecce ego inducā ma-
la sup domū iheroboā: ⁊ percutiā de ihe-
roboam mingentem ad parietē ⁊ clau-
sum et nouissimū in isrl: et mundabo
reliquias dom⁹ iheroboā sicut mūdari
solet sumus usq; ad purū. Qui mortu⁹
fuerit de iheroboā i ciuitate comedent
eum canes: qui autē mortuus fuerit in
agro vorabunt eos aues celi: ꝙa dñs
locut⁹ est. Tu igit surge et vade in do-
mū tuam: et i ipso introitu pedum tu-
arum in urbem morietur puer: et plan-
gent eum oēs isrl et sepelient. Iste enim
solus intrabit de iheroboam i sepulcrū:
quia in ventus est sup eo sermo bon⁹
a dño deo isrl in domo iheroboam.
Constituet autem sibi dñs regem sup
israhel: qui percutiet domū iheroboā
hac die: ⁊ in hoc tempore: ⁊ paruit dñs
deus israhel: sicut moueri solet harun-
do i aqua. Et euellet isrl de terra bona

hac quā dedit patribus eorū: et vastā-
bit eos ꝛansiluniē: quia fecerūt sibi
lucos ut irritarēt dūm. Et tradet dñs
deus isrl ꝓter peccata iheroboam: qui
peccauit et peccare fecit isrl. Surrexit
itaq; uxor iheroboam: et abiit: et ue-
nit i tharsa. Cūq; illa ingrederet limen
dom⁹ puer mortuus est: et sepelierunt
eum et planxit eū omnis isrl iuxta ser-
monem dñi quē locut⁹ ē in manu ser-
ui sui ahie ꝓphe. Reliqua aut verboꝝ
iheroboā quomō pugnauerit: et quo-
modo regnauerit: ecce scripta sunt in
libro verboꝝ dierū regū isrl. Dies aut
quibus regnauit iheroboā: viginti duo
anni sunt. Et dormiuit iheroboā cum
patribus suis: regnauitq; nadab filius
eius pro eo. Porro roboam filius sa-
lomonis regnauit in iuda. Quadra-
ginta et unus annus erat roboam cū
regnare cepisset: decē et septē annis re-
gnauit in ihrlm ciuitate quam elegit
dñs ut poneret nomē suū ibi ex omni-
bus tribubus isrl. Nomen aut matris
eius naama ammanites. Et fecit iudas
malū coram dño: ⁊ irritauerunt eum
sup omnibus que fecerāt patres eorum
in peccatis suis que peccauerūt. Edifi-
cauerūt enī ⁊ ipi sibi aras ⁊ statuas ⁊
lucos super omnē collem excelsū ⁊ sub-
ter omnem arborē frondosam. Sed et
effeminati fuerūt i ira: feceruntq; omnes
abhoīationes gentiū: quas abstulit
dñs ante faciem filiorꝫ isrl. In quinto
autem anno regni roboam ascendit
sesac rex egipti in ihrlm: et tulit thesau-
ros domus dñi ⁊ thesauros regios et
uniuersa diripuit: scuta quoq; aurea
que fecerat salomon pro quibus fecit
rex roboam scuta erea: et tradidit ea in
manu ducum satellitū ⁊ eorum qui
excubabant ante ostium dom⁹ regis.
Cumq; ingrederetur rex in domū dñi
portabant ea qui preeundi habebant
officiū: ⁊ postea reportabant ad armā-
mentariū satellitū. Reliqua aut ser-
monum roboam et omnia que fecit:
ecce scripta sunt in libro sermonū die-
rum regū iuda. Fuitq; bellū inter robo-
am et iheroboā cūctis diebus. Dormi-
uitq; roboam cum patribus suis: et se-
pultus est cū eis i ciuitate dauid. Nō-
men aut matris ei⁹ naama ammanites.
Et regnauit abia filius ei⁹ ꝓ eo. XV
gitur i octauodecimo āno regni ihero-
boam filij nabath: regnauit abya sup
iudam. Tribus annis regnauit i ihe-
rusalem. Nomen matris ei⁹ maacha
filia abessalon: ambulauitq; i oībus
pcātis pris sui que fecerat ante eum:
nec erat cor eius ꝑfectum cum dño deo
suo sicut cor dauid patris eius. Sed
propter dauid dedit ei dñs deus suus
lucernam in ihrlm ut suscitaret
filiū eius post eum: et staueret ihrlm:
eo quod fecisset dauid rectum in oculis
dñi: et non declinasset ab omnibus
que ꝑceperat ei cunctis diebus vite sue:
excepto sermone urie ethei. At tamē bel-
lum fuit inter abyam et iheroboā oībus
temporibus vite eius. Reliqua autem ser-
monū abye: et omnia q̄ fecit: nonne
hec scripta sunt i libro verboꝝ dierum
regū iuda? Fuitq; ꝓliū inter abyam
et inter iheroboam. Et dormiuit abya
cum patribus suis: et sepelierunt eum
in ciuitate dauid: regnauitq; asa filius
eius pro eo. In anno ergo vicesimo ihe-
roboā regis israhel: regnauit asa rex
iuda: ⁊ quadraginta ⁊ uno anno re-
gnauit in ihrlm. Nomen matris
eius maacha filia abessalō: ⁊ fecit asa
rectum ante conspectū dñi sicut dauid
patr eius: ⁊ abstulit effeminatos de ter-

purgauitq; uniuersas sordes ydolorū
que fecerāt patres eius. Iuluper et ma
achā matrem suā amouit ne esset
princeps i sacris priapi. z i luco eius
quē consecrauerat: subuertitq; spcum
eius. z cōtrīuit simulacrū turpissimū:
et cōbussit in torrente cedron. Excelsa
autē non abstulit. Verūtamē cor asa
perfectum erat cum dño deo suo cūctis
diebs suis: et intulit ea que sanctificā
uerat pater suus z vouerat in domum
dñi: argētum et aurz et vasa. Bellum
autē erat inē asa et baasa regē israhel:
cunctis diebs eorz. Ascendit quoq; ba
asa rex israhel in iudam. et edificauit ra
ma: ut non posset quispiā egredi uel
ingredi de parte asa regis iude. Tol
lens itaq; asa oīe argentum et aurū
quod remanserat in thesauris domus
dñi z in thesauris domus regie. dedit
illud in manus seruoz suoz: et misit
ad benadab filiū tabrimmō filij ezion
regem syrie qui habitabat in damasco
dicens. Fedus est inter me et te et inter
patrē meū et patrē tuū: ideo misi tibi
munera argentū et aurz: et peto ut ve
nias. et irritū facias fedus qđ habes
cū baasa rege israhel. et recedat a me. Ac
quiescēs benadab regi asa misit prin
cipes exercitus sui i ciuitates israhel: et
percussērūt ahion et dan z abel domū
maacha. et oēm cinneroth. oīem
terrā neptalim. Quod cū audis
set baasa intermisit edificare rama:
et quieuit in recta. Rex autem asa
nunciū misit i omnem iudam dicens.
Nemo sit excusatus. Et tulerūt lapides
de rama z ligna eius quibus edifica
uerat baasa: et exstruxit de eis rex asa
gaba beniamin. z malspha. Reliqua
autē omnīū sermonū asa et uniuersa
fortitudinis eius et cuncta que fecit et
ciuitates quas extruxit: nōne hec scri
pta sunt i libro verborū dierū regum
iuda? Verūtamen in tpore senectutis
sue doluit pedes: et dormiuit cū pati
bus suis et sepultus est cum eis i ciui
tate dauid patris sui: regnauitq; iosa
phat filius eius p eo. Nadab vero fi
lius iheroboā regnauit sup israhel anno
secūdo asa regis iuda: regnauitq; super
israhel duobs annis: et fecit quod malū
est i cōspectu dñi: et ambulauit i uijs
patris sui et i peccatis eius. quibus pec
care fecit israhel. Insidiatus est autem i
baasa filius ahie de domo yssachar. z
percussit eum i gebbethon que est urbs
philistinoz. Inquidē nadab z oīis
israhel obsidebant gebbethon. Interfecit
ergo illū baasa i āno tercio asa regis
iude. z regnauit p eo. Cūq; regnasset:
percussit oīem domū iheroboam. Non
dimisit nec unā quidem animam de
semine eius donec deleret eam: iuxta
verbum dñi qđ locutus fuerat in ma
nu serui sui ahie silonitis. propter pecca
ta iheroboam que peccauerat z quibus
peccare fecerat israhel. z propter delictum
quo irritauerat dñm deum israhel. Reli
qua autē sermonū nadab et omnia
que operatus est: nonne hec scripta sūt
i libro verborz dierum regum israhel?
Fuitq; bellū inter asa et baasa regem
israhel: cunctis diebs eorz. Anno tercio
asa regis iuda regnauit baasa filius
ahie super omnē israhel in thersa viginti
quatuor ānis. z fecit malū coram dño:
ambulauitq; i uijs iheroboā. z in pecca
tis eius quibus peccare fecit israhel. xvi

Factus ē autē sermo dñi ad iehu
filiū anani contra baasa dicens.
Pro eo quod exaltauī te de pulue
re. et posui te ducem super populum meum israhel
tu autem ambulasti in uia iheroboā. z

peccare fecisti populum meū israhel ut me irri
tares in peccatis eorz: ecce ego demetā
posteriora baasa. z posteriora domus
eius: et faciam domū tuā: sicut domū
iheroboam filij nabath. Qui morietur
fuerit de baasa i ciuitate comedent eū
canes. z qui mortuus fuerit ex eo in re
gione: comedēt eum volucres celi. Re
liqua autē sermonū baasa. z quecūq;
fecit et potia eius: nonne hec scripta sūt
in libro verborz dierū regū israhel? Dor
miuit ergo baasa cum patribs suis. se
pultusq; est in thersa: et regnauit hela
filius eius p eo. Cum autem i manu
iehu filij anani prophete verbū dñi factū
esset contra baasa. et contra domum
eius. et contra oīe malum qđ fecerat
coram dño ad irritandū eū in operibus
manuū suaz. ut fieret sicut domus ihe
roboam: ob hanc causam occidit eū
hic est iehu filiū anani prophetā. Anno
vicesimo sexto asa regis iuda regnauit
hela filius baasa sup israhel in thersa duo
bus annis: et rebellauit contra eum
seruus suus zambri dux medie partis
equitū. Erat autē hela in thersa bibens
et temulentus: in domo arsa prefecti
thersa. Ingressus ergo zambri percussit z
occidit eum anno vicesimo septimo
asa regis iude: et regnauit p eo. Cūq;
regnasset et sedisset sup solium eius per
cussit omnē domū baasa. et non dere
liquit ex eo mingentem ad parietem:
et propinquos et amicos ei9. Deleuitq;
zambri omnē domū baasa iuxta ver
bum dñi quod locut9 fuerat. ad baa
sa i manu iehu prophete. propter omnia pec
cata baasa. et peccata hela filij eius:
qui peccauerūt. z peccare fecerūt israhel. pro
vocantes dñm deū israhel in vanitatibz
suis. Reliqua autem sermonum hela
et omnia que fecit: nonne hec scripta
sunt in libro verborū dierū regū israhel?
Anno vicesimo septimo asa regis iu
de regnauit zambri septem diebus in
thersa. Porro exercitus obsidebat geb
bethon urbem philistinoz. Cūq; au
disset rebellasse zambri et occidisse re
gem: fecit sibi regem omnis israhel ambri
qui erat princeps militie super israhel
in die illa i castris. Audiēdit ergo am
bri z omnis israhel cū eo de gebbethon:
et obsidebant thersa. Videns autem
zambri q expugnanda esset ciuitas
ingressus ē palatiū et succendit sup se cum
domo regia: z mortuus est in peccati
suis que peccauerat faciens malum
coram dño: et ambulans i via ihero
boam. et in peccato eius quo fecit pec
care israhel. Reliqua autem sermonū
zambri z insidiarū eius z tyrannidis:
nonne hec scripta sunt i libro verbor
dierū regū israhel? Tunc diuisus est pus
israhel in duas partes. Media pars
pbi sequebatur thebni filiū ginath ut
cōstitueret eum regem: et media pars
amri. Preualuit autem pus qui erat
cum amri pso qui sequebatur thebni
filiū ginath: mortuusq; est thebni et re
gnauit amri. Anno vicesimo primo
asa regis iude regnauit amri sup israhel
duodecim annis. In thersa regnauit
sex ānis: emitq; montem samarie a se
mer duobus talentis argenti et edifi
cauit eum: et vocauit nomē ciuitatis
quam extruxerat nomine somer: idest
montē dñi vel montem samarie. Fecit
autē amri malū in cōspectu domini:
et operatus ē nequiter super omnes qui
fuerunt ante eum. Ambulauitq; in o
mni via iheroboam filij nabath et in
peccatis eius. quibs peccare fecerat israhel
ut irritaret dñm deū israhel in vani
tatibs suis. Reliqua autē sermonum

amri·et filia eius que gellit:nõne hec
scripta sunt in libro verboz dierz regũ
israhel? Dormiuitqz amri cũ patribz
suis:z sepult? est i samaria:regnauit
qz achab filius eius p xo. Achab vero
filius amri regnauit sup israhel·ãno
centesimooctauo ala regis iude. Et re-
gnauit achab filius amri sup isr̃l in
samaria·viginti et duobz annis. Et
fecit achab filius amri malũ i conspe-
ctu dñi:sup omnes qui fuerũt ante eũ.
Nec suffecit ei ut ambularet i peccatis
ieroboam filij nabath:insup duxit
uxorem iezabel filiam methaal regis
sidoniorz. Et abiit et seruiuit baal·et
adorauit eũ:et posuit aram baal in
templo baal·quod edificauerat in sa-
maria:et plantauit lucũ. Et addidit
achab in ope suo irritans dñm deum
israhel:sup oẽs reges isr̃l qui fuerũt
ante eum. In diebus eius:edificauit
ahiel de bethel iericho. In abiram pri-
mitiuo suo fundauit eam:z in segub
nouissimo suo posuit portas eius:iu-
xta verbum domini quod locutus fue-
rat in manu iosue filij nun. xvij.

Et dixit helias thelbites de habita-
toribz galaad ad achab. Viuit
dñs deus isr̃l in cuius conspectu sto:
si erit annis hisis ros et pluuia nisi iu-
xta oris mei verba. Et factum ẽ verbũ
dñi ad eũ dicens. Recede hinc et vade
contra orientem:et absconderе in tor-
rente carith qui est contra iordanẽ et
ibi de torrente bibes:coruisqz precepi
ut pascant te ibi. Abiit ergo:et fecit iu-
xta verbum domini. Cumqz abisset:
sedit in torrẽte carith qui ẽ contra tor-
danem. Corui q̃z deferebant ei panem
et carnes mane:similiter panem z car-
nes vespere:z bibebat de torrente. Post
dies autẽ aliquãtos siccat? ẽ torrens:
nõ enim pluerat sup terram. Factus
est ergo sermo dñi ad eũ dicens. Sur-
ge et vade in sarepta sidonior:et ma-
nebis ibi. Precepi enim ibi mulieri vi-
due ut pascat te. Surrexit:et abiit in
sarepta sidoniorum. Cumqz venisset
ad portã ciuitatis apparuit ei mulier vi-
dua colligens ligna:z vocauit eam:
dixitqz ei. Da michi paululum aque
in vase ut bibam. Cumqz illa ygaret
ut afferret:clamauit post tergum siu
dicẽs. Affer michi obsecro et buccellã
panis in manu tua. Que respondit.
Viuit dñs deus tuus:quia nõ habeo
panem nisi quantũ pugillus capere
queat farine i ydria:z paululũ olei in
lechito. Ecce colligo duo ligna:ut in-
grediar et faciam illud michi et filio
meo:ut comedamus z moriamur. Ad
quam helias ait. Noli timere:sed va-
de z fac sicut dixisti. Verũtamẽ michi
primum fac de ipa farinula subcinc-
rium panem parvulũ·et affer ad me:
tibi autẽ z filio tuo facies postea. Hec
autẽ dicit dñs deus isr̃l. Ydria farine
non deficiet:nec lechitus olei minuet:
usqz in diem in qua dñs dabit super
pluuiam sup faciem terre. Que abiit:
z fecit iuxta verbum helie. Et comedit
ipe et illa z domus eius:et ex illa die
ydria farine nõ defecit z lechitus olei
non est imminutus·iuxta verbũ dñi
quod locutus fuerat in manu helie.
Factum est autem post verba hec·egro-
tauit filius mulieris mansionarie:
et erat languor fortissimus ita ut nõ
remaneret in eo alitus. Dixit ergo ad
heliam. Quid michi et tibi vir dei:ingressus es ad me ut rememorarentur
iniquitates mee:z interficeres filium
meũ. Et ait ad eam helias. Da michi
filium tuum. Tulitqz eum de sinu ei⁹

et portauit in cenaculũ ubi ipe mane-
bat:et posuit super lectulũ suum:et cla-
mauit ad dñm et dixit. Domine deus
meus·etiam ne viduã apud quam
ego ut cunqz sustentor afflixisti:inter-
fecisq filium eius? Et expandit se super
puerum tribus vicibz:z
clamauit ad dñm z ait. Domine deus
meus:reuertatur obsecro anima pue-
ri huius in viscera eius. Et exaudiuit
dñs vocem helie:et reuersa est anima
pueri intra eũ:et revixit. Tulitqz helias
puerum et deposuit eum de cenaculo
in inferiorem domum:z tradidit ma-
tri sue:et ait illi. Ecce vivit filius tuus.
Dixitqz mulier ad heliam. Nunc in
isto cognoui quoniã vir dei es tu:et
verbũ dñi i ore tuo verũ est. xviij.

Post dies multos·factum est ver-
bum dñi ad heliam·in ãno ter-
cio dicens. Vade et ostende te achab:
ut dem pluuiam super faciẽ terre. Iuit
ergo helias ut ostenderet se achab. Erat
autem fames vehemens in samaria.
Vocauitqz achab abdiam dispensa-
torem domus sue. Abdias autẽ time-
bat dñm deum valde. Nam cũ inter-
ficeret iezabel pphas dñi tulit ille cen-
tum pphas et abscõdit eos quinqua-
genos z quinquagenos in spelunciis:z
pauit eos panе z aqua. Dixit ergo ach-
ab ad abdiam. Vade in terram ad
uniuersos fontes aquaz et in cunctas
valles:si forte possimus inuenire her-
bam z saluare equos z mulos:et nõ
penitus ãmẽta intereant. Diuiserunt
qz sibi regiones:ut circuirẽt eas. Ach-
ab ibat p viam unam:et abdias pr
viam alteã seorsũ. Cũqz esset abdias
in via:helias occurrit ei. Qui cum co-
gnouisset eum:cecidit sup faciem suã
et ait. Num tu es dñe mi helias? Cui

ille respondit. Ego. Et dixit. Vade z
dic dño tuo. Adest helias. Et ille:quid
peccaui inquit quoniã tradis me fer-
um tuum·in manu achab ut inter-
ficiat me? Viuit dñs deus tuus:quia
non est gens aut regnũ·in quo non
miserit dñs meus et requirens. Et re-
spondentibz cunctis nõ est hic:adiu-
rauit regna singula z gẽtes·eo q̃ nõ in-
uenire reperiret. Et nunc dicis michi:
vade z dic dño tuo adest helias? Cũqz recessero a te spiritꝰ dñi asportabit
te in locum quẽ ego ignoro:z ingres-
sus nunciabo achab:et nõ inuenien
te interficiet me. Seruus autem tuus
timet dñm ab infancia sua. Numquid
nõ indicatũ est tibi dño meo quid fe-
cerim cum interficeret iezabel pphas
dñi:q abscõderim de pphetis dñi cen-
tum viros quinquagenos z quinqua-
genos in speluncis et pauerim eos pa-
ne et aqua? Et nunc tu dicis vade et
dic domino tuo adest helias:ut inter-
ficiat me? Et dixit helias. Viuit dñs
exercituũ ante cuius vultũ sto: quia
hodie apparebo ei. Abiit ergo abdias
in occursũ achab:indicauitqz ei. Ve-
nitqz achab in occursum helie:et cum
vidisset eum ait. Tu ne es ille:qui con-
turbas isr̃l? Et ille ait. Non ego tur-
baui israhel sed tu z domꝰ patris tui:q̃
dereliquistis mãdata dñi z secuti estis
baalim. Verũtamen nũc mitte z con-
grega ad me uniuersum israhel i mon-
te carmeli:et pphas baal ducentos qui-
quaginta·pphasqz lucorũ qua-
drigentos:qui comedunt de mensa
iezabel. Misit achab ad omnes filios
israhel:et cõgregauit pphetas i mon-
te carmeli. Accedẽs autẽ helias ad o-
mnem plm isr̃l ait. Usquequo claudicatis i duas partes? Si dominus

est deus sequimini eum: si autē baal: sequimini illū. Et nō respōdit ei pplūs verbum. Et ait rursus helias ad pplm. Ego remansi pphēta dñi solus: pplīe autē baal quadringenti et quīnquaginta · proinde⁊ licet quadringenti viri sunt. Detur nobis duo boues: et illi eligāt sibi bouē unū ⁊ in frusta cedentes ponāt sup ligna: ignem autē non supponant. Et ego faciam bouē alterum et imponam sup ligna: ignē autē nō supponā. Invocate nomina deor⁹ vestror⁹: ⁊ ego invocabo nomen dei mei: et deus q̄ exaudierit p ignem ipe sit deus. Respondens oēs pplūs ait. Optima ꝓpositio quā locut⁹ est helias. Dixit ergo helias pphetis baal. Eligite vobis bouē unum ⁊ facite primi quia vos plures estis: ⁊ invocate nomina deor⁹ vr̄or⁹: ignēq; nō supponatis. Qui cū tulissent bouē quē dederat eis fecerunt: et invocabant nomen baal dicentes usq; ad meridiē dicentes. Baal exaudi nos. Et non erat vox: neq; qui responderet. Transiliebāt q altare quod fecerāt. Cūq; esset iam meridies: illudebat illis helias dicens. Clamate voce maiore. Deus enī est: et forsitan loquitur · aut in diversorio est · aut in itinere: aut forte dormit: ut exciet. Clamabāt ergo voce magna: ⁊ mactabāt se iuxta ritū suum cultris et lanceolis donec perfunderentur sanguīne. Postq; autem trānsiit meridies · ⁊ illis prophetantibus · venerat tempus quo sacrificium offerri solet: nec audiebatur vox neq; aliquis respondebat nec attendebat orātes: dixit helias omī pplo. Venite ad me. Et accedente ad se populo curavit altare dñi quod destructum fuerat: et tulit duodecim lapides iuxta numer⁹ tribuū filiorum iacob ad quē factus est sermo dñi dicēs · israel erit nomen tuū: ⁊ edificavit de lapidibus altare in nomine dñi. Feciq; aqueductū quasi p duas araturas in circuitu altaris: et composuit ligna · dissecto per membra bouem et posuit sup ligna: ⁊ ait. Implete quatuor hydrias aqua: et fundite sup holocaustū et sup ligna. Rursumq; dixit. Etiā secundo hoc facite. Qui cum fecissent ter hoc ait. Etiam tertio idipm facite. Feceruntq; tertio: ⁊ currebant aque circum altare: et fossa aqueductus repleta est. Cūq; iam tempus esset ut offerret holocaustū: accedens helias propheta ait. Dñe deus abraham et ysaac et israhel · ostende hodie quia tu es deus israhel ⁊ ego servus tuus: et iuxta preceptū tuum feci omnia verba hec. Exaudi me dñe exaudi me: ut discat populus iste · quia tu es dñs deus: et tu convertisti cor eor⁹ iterū. Cecidit autē ignis dñi ⁊ voravit holocaustum et ligna ⁊ lapides: pulverem quoq; et aquā que erat in aqueductu lambens. Quod cum vidisset omnis populus: cecidit in faciem suā et ait. Dominus ipe est deus: dñs ipe est deus. Dixitq; helias ad eos. Apprehendite pphas baal: ⁊ ne unus quidem effugiat ex eis. Quos cū apprehendisset: duxit eos helias ad torrentem cison: et interfecit eos ibi. Et ait helias ad achab. Ascende comede et bibe: quia sonus imbr⁹ pluvie est. Ascendit achab ut comederet et biberet: helias autem ascendit in verticē carmeli ⁊ prostravit in terram posuit faciem suā inter genua sua: et dixit ad puerum suū. Ascende: ⁊ prospice contra mare. Qui cum ascendisset et contemplatus esset ait. Non est quicq;. Et rursum ait illi. Revertere septem vicibus. In septima autē vice

ecce nubecula parua quasi vestigiū hominis ascendebat de mari. Qui ait. Ascende: ⁊ dic achab. Junge currū tuum et descende: ne occupet te pluvia. Cūq; se verteret huc atq; illuc: ecce celi contenebrati sūt · et nubes et ventus: et facta est pluvia grādis. Ascendēs itaq; achab abiit in iezrahel: ⁊ manus dñi facta est sup heliā: accinctusq; lumbis curreb⁹ ante achab donec veniret in iezrahel. xix.

Nunciavit autem achab iezabel omnia que fecerat helias: et quomodo occidisset universos pphetas baal gladio. Misitq; iezabel nuncium ad heliam dicens. Hec michi faciant dii · et hec addant: nisi hac hora crastina posuero animam tuā sicut animam unius ex illis. Timuit ergo helias et surgens abiit quocunq; eum ferebat voluntas: veniqz in bersabee iude · ⁊ dimisit ibi puerum suum: ⁊ pertransiit in desertū viam unius diei. Cumq; venisset et sederet subter unam iunipērum: petiit animę sue ut moreretur. Et ait. Sufficit michi dñe: tolle animā meā. Neq; enim melior sum quam patres mei. Projecitq; se: ⁊ obdormivit in umbra iuniperi. Et ecce angel⁹ dñi tetigit eum: ⁊ dixit illi. Surge comede. Respexit: et ecce ad caput suū subcinericius panis et vas aque. Comedit ergo ⁊ bibit: ⁊ rursum obdormivit. Revertensq; est angelus domini secūdo et tetigit eū: dixitq; illi. Surge comede. Grandis enim tibi restat via. Qui cū surrexisset comedit et bibit: et ambulavit in fortitudine cibi illi⁹ quadraginta diebus ⁊ quadraginta noctibus usq; ad montem dei oreb. Cūq; venisset illuc: mansit in spelunca. Et ecce sermo domini ad eum: dixitq; illi. Quid hic agis helia? At ille respōdit. Zelo zelatus sū pro dño deo exercituū: quia dereliquerunt pactum tuum filij israhel. Altaria tua destruxerūt · ⁊ pphas tuos occiderūt gladio: et derelictus sum ego solus: ⁊ querūt animā meā · ut auferant eam. Et ait ei. Egredere: ⁊ sta in mōte coram dño. Et ecce dominus transibit: ⁊ spiritus grādis ⁊ fortis · subvertēs montes: et conterens petras ante dñm. Nō in spiritu dñs. Et post spiritū cōmotio. Nō in commotione dñs. Et post cōmotionē ignis. Nō in igne dñs. Et post ignē sibilus aure tenuis. Quod cum audisset helias operuit vultū suū pallio: et egressus stetit in ostio spelunce: et ecce vox ad eum dicēs. Quid hic agis helia? Et ille respondit. Zelo zelatus sum pro dño deo exercituū: quia dereliquerunt pactum tuum filij israhel. Altaria tua destruxerunt et pphetas tuos occiderunt gladio: et derelictus sum ego solus: et querunt animam meam ut auferāt eam. Et ait dñs ad eum. Vade et revertere i viam tuam per desertū in damascū. Cumq; perveneris illuc · unges asahel regem sup syriam: et iehu filiū namsi unges regem sup israhel: heliseum autē filiū saphat qui est de abelmaula unges pphetam pro te. Et erit quicūq; fugerit gladiū asahel occidet eum iehu: et quicumq; fugerit gladiū iehu interficiet eum heliseus. Et derelinquā michi in israhel septem milia virorū quor⁹ genua nō sunt in curvata ante baal: et omne os quod nō adoraverit eum osculans manum. Profectus ergo inde helias reperit heliseum filium saphat aranti in duodecim iugis boum: et ipe in duodecim iugis boum arantibus un⁹ erat. Cumq; venisset helias ad eū: misit pallium suū sup eum. Qui relicto

bobus occurrit post heliã. Et ait. Obsecro te pater mi tu et mater mea: et sic sequar te. Dixitq; ei. Vade et reuertere. Quid enim mali feci tibi. Reuersus autẽ ab eo tulit par boum et macauit illud: et in aratro boum coxit carnes: et dedit populo et comederũt. Consurgensq; abiit et secutus est heliam: et ministrabat ei.

xx

Porro benadab rex syrie congregauit omnem exercitum suũ. et triginta duos reges secum. et equos et currus: et ascendens pugnabat cõtra samariã: et obsidebat eam. Misitq; nuncios ad achab regem israhel in ciuitatẽ ait. Hec dicit benadab. Argentum tuũ et aurum tuũ meum ẽ: et uxores tue et filij tui optimi mei sunt. Respondit q; rex israh. Iuxta uerbũ tuũ dñe mi rex: tuus sũ ego et oĩa mea. Reuertẽtesq; nuncij dixerunt. Hec dicit benadab q̃ misit nos ad te. Argentum tuũ et aurum tuum et uxores tuas et filios tuos dabis michi. Eras igitur hac eadem hora mittam seruos meos ad te: et scrutabũtur domũ tuã et domũ seruoz tuorum: et oĩe qd eis placuerit ponent in manibz tuis et auferent. Vocauit autẽ rex israhel oĩes seniores terre. et ait. Animaduertite et videte: quã insidiet nobis. Misit enim ad me pro uxoribus meis et filijs et pro argento et auro: et non abnui. Dixerunt q; oĩes maiores natu et uniuersus ppls ad eum. Non audias: neq; acquiescas illi. Respondit q; nuncijs benadab. Dicite dño meo regi. Oĩa propter que misisti ad me seruũ tuũ in initio faciã: hanc autem rem facere nõ possum. Reuertit q; nũcij: retulerũt ei. Qui remisit et ait. Hec faciãt michi dij et hec addant: si sufficerit pulus samarie pugillis omnis populi qui sequũtur me. Et respõdens rex israh ait. Dicite ei. Ne glorietur accinctus. eque ut discinctus. Factum est autem cum audisset benadab uerbũ istud bibebat ipe et reges in umbraculis: et ait suis suis. Circumdate ciuitatem. Et circumdederunt eam. Et ecce prophetes unus accedens ad achab regem israhel ait ei. Hec dicit dñs. Cernis uidisti omnẽ multitudinem hanc ingentem. Ecce ego tradam eam in manum tuam hodie: ut scias quia ego sũ dñs. Et ait achab. Per quem? Dixitq; ei. Hec dicit dominus. Per puerilis principum prouinciarum. Et ait. Quis incipiet prelium? Et ille dixit. Tu. Recensuit ergo pueros principum prouinciarum: et reperit numerũ ducentoz triginta duoz. Et recensuit post eos populũ oĩem filios israhel septem milia: et egressi sunt meridie. Benadab autẽ bibebat temulentus in umbraculo suo: et reges triginta duo cũ eo qui ad auxilium ei uenerãt. Egressi sunt autẽ pueri principum prouinciarũ i prima hora. Misit itaq; benadab: qui nunciauerunt ei dicẽtes. Viri egressi sũt de samaria. Et ille ait. Siue p pace uenerũt apprehendite eos uiuos: siue ut prelientur uiuos eos capite. Egressi sũt ergo pueri principum prouinciarũ: ac reliquus exercitus sequebat. Et occidit unusquisq; uirum qui contra se ueniebat: fugerunt q; syri: et persequ? est eos israhel. Fugit quoq; benadab rex syrie i equo cũ equitibus suis. Sed non egressus rex israhel percussit equos et currus: et percussit syriã plaga magna nimis. Accedens autem prophetes ad regem israhel dixit ei. Vade et confortare: et scito: et uide quid facias. Sequenti ãno rex syrie ascendet cõtra te. Serui uero regis syrie dixerũt ei. Dij mõtium sunt dij eorum: ideo superauerunt nos. Sed melius est ut pugnemus contra eos in campestribus: et obtinebimus eos. Tu ergo uerbũ hoc fac. Amoue reges singulos ab exercitu tuo: et pone principes p eis: et instaura numerum militum qui ceciderũt de tuis et equos sicut equos pristinos. et currus sicut currus quos ante habuisti. et pugnabimus contra eos in campestribus: et uidebis quod obtinebimus eos. Credidit consilio eorũ: et fecit ita. Igitur postq; ann? reuoluerat recensuit benadab syros et ascendit i afec: ut pugnaret contra israhel. Porro filij israhel recensiti sũt et acceptis alimẽtis profecti et aduerso: castrametati sũt contra eos. Ipsi duo parui greges capraz: syri autẽ repleuerũt terram. Et accedens unus uir dei dixit ad regẽ israhel. Hec dicit dñs. Quia dixerũt syri deus montium est dñs. et nõ est deus uallium: dabo omnẽ multitudinẽ hãc grandẽ in manu tua: et scietis quia ego sum dñs. Dimicauerunq; septem diebus et aduso hoc utq; illi acies: septima autem die commissum est bellũ. Percusserũt q; filij israhel de syris centũ milia peditum in die una. Fugerunt autem syri qui remanserunt in afec in ciuitatem: et cecidit murus super uiginti septem milia hominũ qui remanserant. Porro benadab fugiẽs ingressus ẽ ciuitatẽ in cubiculum quod erat intra cubiculum: dixerũtq; ei serui sui. Ecce audiuim? q̃ reges domus israhel clementes sunt. Ponam? itaq; saccos i lumbis nris et funiculos in capitibus nostris: et egrediamur ad regẽ israhel: forsitan saluabit animas nras. Accinxerunt

saccis lumbos suos et posuerũt funiculos in capitibus suis: uenerunq; ad regẽ israhel et dixerũt ei. Benadab seruus tuus benadab dicit. Viuat oro te anima mea. Et ille ait. Si ad huc uiuit: frater meus est. Quod acceperũt uiri pro omine: et festinantes rapuerũt uerbũ ex ore eius: atq; dixerũt. Frater tuus benadab. Et dixit eis. Ite. et adducite eum ad me. Egressus est ergo ad eum benadab: et leuauit eum in currũ suũ. Qui dixit ei. Ciuitates quas tulit pater meus a patre tuo reddã: et plateas fac tibi in damasco sicut fecit pater meus in samaria: et ego federatus recedã a te. Pepigit ergo fedus: et dimisit eũ. Tunc uir quidam de filijs prophetarũ dixit ad socium suum i sermone dñi. Percute me. At ille noluit percutere. Cui ait. Quia noluisti audire uocem dñi: ecce recedes a me: et percutiet te leo. Cumq; paululum recessisset ab eo: inuenit eum leo atq; peremit. Sed et alterum inueniens uirũ: dixit ad eum. Percute me. Qui percussit eũ: et uulnerauit. Abiit ergo propheta et occurrit regi in uia: et mutauit aspectũ pulueris os. et oculos suos. Cumq; rex trasisset: clamauit ad regem et ait. Seruus tuus egressus est ad prelium: cumq; fugisset uir on? adduxit cũ quidã ad me: et ait. Custodi uirũ istũ. Qui si lapsus fuerit erit anima tua p anima eius: aut talentũ argenti appendes. Dum autẽ ego turbatus huc illucq; me uerterem: fugiens non comparuit. Et ait rex israhel ad eum. Hec est iudicii tui: quod ipse decreuisti. At ille festinauit abstersit pulueres de facie sua: et cognouit eũ rex israh qũ esset de prophetis. Qui ait ad eũ. Hec dicit dominus. Quia dimisisti uirũ

digitum mee de manu tua: erit anima tua pro anima eius: et populus tuus pro populo eius. Reuersus est igit rex israel in domū suā: audiere contempsit: et turbidus venit in samariā.

Post verba autem hec tempore illo vinea erat naboth iesrahelite iuxta palatium achab regis samarie. Locut⁹ est ergo achab ad naboth dicens. Da michi vineam tuā ut faciā michi olerū: quia vicina est et prope domū meam. Dabo tibi pro ea vineā meliorem: aut si commodius tibi putas argēti precium quantū digna est. Cui rndit naboth. Propitius michi sit dns: ne dem hereditatem patrum meorum tibi. Ingressus ergo achab in domum suam indignans et frendens sup verbo qđ locut⁹ fuerat ad eū naboth iesrahelites dicens: non dabo tibi hereditatē patrū meorum. Et proiciens se in lectulum suum auertit faciē suā ad parietem: et nō comedit panē. Ingressa est aut ad eum iezabel uxor sua: dixitq; ei. Quid est hoc unde anima tua contristata est: et quare nō comedis panem? Qui respondit ei. Locutus sū naboth iesrahelite et dixi ei. Da michi vineā tuam accepta pecunia: aue si tibi placet dabo tibi vineam meliorem pro ea. Et ille ait. Non dabo tibi vineā meam. Dixit ergo ad eum iezabel uxor eius. Grandis auctoritatis es: et bene regis regnū israhel. Surge et comede panē: et equo animo esto. Ego dabo tibi vineam naboth iesrahelite. Scripsit itaq; litteras et nomine achab: et signauit eas anulo ei⁹: et misit ad maiores natu: et optimates q erāt in ciuitate eius: et habitabāt cū naboth. Litterarū autem hec erat sententia. Predicate ieiunium et sedere facite naboth inter primos populi: et submittite duos viros filios belial cōtra eū: et falsum testimonium dicāt benedixit naboth deum et regē: et educite eum et lapidate eumq; moriatur. Fecerūt ergo ciues eius maiores natu et optimates qui habitabant cum eo in urbe sicut preceperat eis iezabel: et sicut scriptū erat in litteris quas miserat ad eos. Predicauerūt ieiunium: et sedere fecerūt naboth inter primos populi: et adducūs duos viros filijs diaboli fecerunt eos sedere contra eum. Et illi scilicet ut vir⁹ diaboli: dixerunt contra eū testimoniū coram multitudine. Benedixit naboth deū et regem. Quā obrem eduxerūt eū extra ciuitatem: et lapidibus interfecerūt. Miseruntq; ad iezabel dicentes. Lapidatus est naboth: et mortuus ē. Factū est autem cū audisset iezabel lapidatū naboth et mortuū: locuta ē ad achab. Surge posside vineam naboth iesrahelite: q̄ noluit tibi acquiescere et dare eam accepta pecunia. Non enim viuit naboth: sed mortuus est. Quod cum audisset achab mortuum vidisse naboth: surrexit et descendebat in vineā naboth iesrahelite ut possideret eam. Factus est igitur sermo dñi ad heliā thelbitem dicens. Surge: descende in occursum achab regis israhel: qui est in samaria. Ecce ad vineam naboth descendit: ut possideat eā. Et loqueris ad eū dicens. Hec dicit dominus deus. Occidisti: insup et possedisti. Et post hec addes. Hec dicit dns. In loco hoc in quo linxerunt canes sanguinem naboth: lambent quoq; sanguinem tuum. Et ait achab ad heliam. Num inuenisti me inimicū tibi? Qui dixit. Inueni: eo q̄ venundat⁹ sis ut facias malum in conspectu dñi. Hec dicit dominus. Ecce ego inducā sup te malū et demetā posteriora tua: et interficiā de achab mingentem ad parietem: et clausum et ultimū in israhel. Et dabo domum tuam sicut domū iheroboā filij nabath: et sicut domū baasa filij ahia: quia egisti ut me ad iracundiā prouocares: et peccare fecisti israhel. Sed et de iezabel locutus ē dominus dicēs. Canes comedent iezabel in agro iesrahel. Si mortuus fuerit achab in ciuitate comedēt eū canes: si autē mortuus fuerit in agro: comedent eū volucres celi. Igit non fuit alter talis sicut achab: q̄ venundatus est ut faceret malū in conspectu dñi. Concitauit enī eum iezabel uxor sua: et abominabilis factus est: intantum ut sequeretur ydola que fecerāt amorrei: quos cōsumpsit dominus a facie filioꝝ israhel. Factū est autem cum audisset achab sermones istos scidit vestimenta sua: et opuit cilicio carnem suam: ieiunauitq; et dormiuit in sacco: et ambulauit de misso capite. Et factus est sermo domini ad heliam thelbiten dicens. Nonne vidisti humiliatum achab coram me: quia igitur humiliatus est mei causa: nō inducā malū in diebus eius: sed in diebus filij sui inferam malū domui eius.

Transierunt igit̄ anni absq; bello inter syriam et israhel. In anno autem tercio descendit iosaphat rex iuda ad regem israhel. Dixitq; rex israhel ad seruos suos. Ignoratis q̄ nostra sit ramoth galaad: et negligimus tollere eam de manu regis syrie? Et ait ad iosaphat. Venesne mecum ad preliandum in ramoth galaad? Dixitq; iosaphat ad regem israhel. Sicut ego sum: ita et tu. Populus meus et populus tuus unum sunt: et equites mei equites tui. Dixitq; iosaphat ad regem israhel. Quere oro te hodie sermonem domini. Congregauit ergo rex israhel prophetas quadringentos circiter viros: et ait ad eos. Ire debeo in ramoth galaad ad bellandum an quiescere? Qui rnderunt. Ascende: et dabit eam dominus in manu regis. Dixit aut iosaphat. Non est hic propheta dñi quisquam: ut interrogemus per eū? Et ait rex israhel ad iosaphat. Remansit vir unus per quē possumus interrogare dominū: sed ego odi eū: quia nō prophetat michi bonum sed malum: micheas filius iemla. Cui iosaphat ait. Ne loquaris ita rex. Vocauit ergo rex israhel eunuchū quendam: et dixit ei. Festina adducere micheam filium iemla. Rex aut israhel et iosaphat rex iuda sedebāt: unusquisq; in solio suo vestiti cultu regio in area iuxta ostium porte samarie: et vniuersi prophete prophetabant in conspectu eor. Fecit quoq; sibi sedechias filius chanaan cornua ferrea et ait. Hec dicit dominus. Istis ventilabis syriam: donec deleas eam. Omnesq; prophete similiter prophetabant dicētes. Ascende in ramoth galaad et vade prospere: et tradet dominus in manus regis. Nuncius vero q̄ ierat ut vocaret micheam: locut⁹ est ad eū dicens. Ecce eniones prophetarum ore uno regi bona predicant. Sit ergo sermo tuus similis eorum: et loquere bona. Cui micheas ait. Viuit dominus: quia quodcunq; dixerit michi dominus hoc loquar. Venit itaq; ad regem: et ait illi rex. Micheа: ire debemus in ramoth galaad ad prelianduū an cessare? Cui ille rndit. Ascende et vade prospere: et tradet

dñs ī manu regis . Dixit aut̄ rex ad
eū. Iterū atq; iterum adiura te: ut nō
loquaris mihi nisi qđ verū est in no-
mine dñi. Et ille ait. Vidi cunctū isrl'
dispersum in montib; quasi oues non
habentes pastorē. Et ait dñs. Non ha-
bent isti dñm: reūtatur unusquisq; in
domū suā in pace . Dixit rego rex isrl'
ad iosaphat. Nunquid non dixi tibi
quia nō ꝓphat mihi bonū: sed semp
malū? Ille vero addens ait . Propter
hoc audi ēmonem dñi. Vidi dñm se-
dentē sup̄ soliū suū: et oēm exercitū
celi assistentem ei a dextris et a sinistris.
Et ait dñs . Quis decipiet achab regē
israhel ut ascendat: et cadat in ramoth
galaad? Et dixit un⁹ verba hūiusce
modi: et alius aliter. Egressus est aut̄
spūs: et stetit corā dño: et ait. Ego
decipiam illū. Cui locut⁹ est dñs. In
quo? Et ille ait. Egrediar: et ero spūs
mendax in ore oīm ꝓphaꝝ eius. Et di-
xit dñs. Decipies et prualebis: egredere
et fac ita . Nunc igitur ecce dedit dñs
spūm mendacij in ore oīm ꝓphetarū
tuoꝝ qui hic sunt: et dñs locutus est
cōtra te malū . Accessit aut̄ sedechias
filius chanaan: et percussit michēā in
maxillā: et dixit . Ne ne ego dimisit
spūs dñi: et locut⁹ est tibi? Et ait
micheas. Videbis eū in die illa: quan-
do ingrediēris cubiculū intra cubicu-
lum ut abscondaris. Et ait rex israhel.
Tollite micheam et mittite eum ad
amon principē ciuitatis: et ad ioas
filium amalech: et dicite eis. Hec dicit
rex . Mittite virū istum in carcerem: et
sustentate eum pane tribulationis et a-
qua angustie: donec reuertar in pace.
Dixitq; micheas . Si reuertens fueris
in pace: nō est locutus in me dñs . Et
ait. Audite pp̄le oēs. Ascendit itaq;
rex isrl' et iosaphat rex iuda ī ramoth
galaad . Dixit itaq; rex israhel ad io-
saphat. Sume arma et ingredere pre-
lium: et induere vestib; tuis . Porro
rex isrl' mutauit habitū suū: et ingres-
sus est bellū . Rex autem syrie ꝓcepat
principib; curruum regis ad duobus
dicens. Nō pugnabitis cōtra minorē
et maiorē quemq; : nisi contra regem
israhel solū. Cum ergo vidissent prin-
cipes curruū iosaphat suspicati sunt
qđ ipse esset rex israhel: et inuasis eum
pugnabant contra eū. Et exclamauit
iosaphat. Intellexēruntq; principes cur-
ruum qđ non esset rex israhel: et cessa-
uerunt ab eo . Vnus autem quidam
retendit aream in incertum sagittam
dirigens: et ictū percussit regē israhel
inter pulmonem et stomachū. Et ille
dixit aurige suo. Verte manū tuam
et rape me de certamine: quia grauiter vul-
neratus sū. Commissū est ergo prelium
in die illa . Et rex israhel stabat in cur-
ru suo contra syros: et mortuus est vesper.
Fluebat aut̄ sanguis plage in sinum
currus: et postea infusus est in vniuersū
exercitū aut̄ sol occumberet dicens.
Vnusquisq; reuertatur in ciuitatem su-
am et in terram suā . Mortuus est aut̄ rex:
et allatus est in samariā. Sepelieruntq;
regem in samaria: et lauerūt curruū ei⁹
in piscina samarie et linxerunt canes
sanguinē eius: et habenas lauerunt
iuxta verbum dñi quod locut⁹ fuerat.
Reliqua aut̄ sermonum achab et om-
nia que fecit: et domus eburnea quā
edificauit: cunctarūq; urbium quas
extruxit: nonne hec scripta sūt in libro
verboꝝ dierū regū israhel? Dormiuit
rego achab cū patribus suis: et regnauit
ochozias filius ei⁹ pro eo. Iosaphat
vero filius asa regnare ceperat super

iudam: anno quarto achab regis isra-
hel. Triginta quinq; annoꝝ erat cum
regnare cepisset: et viginti quinq; ānis
regnauit in hierusalem. Nomen ma-
tris eius azuba: filia salai . Et ambu-
lauit in omni via asa patris sui: et nō
declinauit ex ea. Faciensq; quod rectum
est in conspectu domini: verumtamen
excelsa non abstulit. Adhuc enim po-
pulus sacrificabat et adolebat incensū
in excelsis. Pacemq; habuit iosaphat
cum rege israhel. Reliqua aut̄ verboꝝ
iosaphat: et opera eius que gessit et
prelia nonne hec scripta sunt in libro
verborum dierum regum iuda? Sed
et reliquias effeminatorū qui remā-
serant in diebs asa patris eius abstu-
lit de terra. Siquidem rex constitutus
in edom. Rex vero iosaphat fecerat class-
es in mari: que nauigarent ī ophir
propter aurum: et ire non potuerunt:
quia confracte sunt in asiongaber.
Tunc ait ochozias filius achab ad io-
saphat. Vadāt serui mei cum seruis
tuis in nauibus. Et noluit iosaphat.
Dormiuitq; iosaphat cum patribus
suis: et sepultus est cum eis in ciuitate
dauid patris sui: regnauitq; ioram fi-
lius eius ꝓ eo . Ochozias autem fi-
lius achab regnare ceperat super isra-
hel in samaria anno septimodecimo
iosaphat regis iuda: regnauitq; super
israhel duobus annis . Et fecit malū
in conspectu domini: et ambulauit
in via patris sui: et matris sue: et in
via hieroboam filij nabath qui pec-
care fecit israhel . Seruiuit quoq; ba-
al et adorauit eum: et irritauit domi-
num deum israhel iuxta omnia que
fecerat pater eius. Explicit liber regū
tertius. Incipit liber Regum quartus
Capitulum primum

Moabites rebellauerunt aut̄
moab in isrl' post̄q̄ mortuus est achab.
Cecidit q; ochozias per cancellos cenacu-
li sui quod habebat in samaria et egrotauit: misitq; nun-
cios dicens ad eos. Ite cōsulite beelze-
bub deū accharon: utrū viuere queam
de infirmitate mea hac. Angelus aut̄
dñi locut⁹ est ad heliā thelbitem dicens.
Surge et descende in occursū nūciorū
regis samarie: et dices ad eos. Nunq̄d
nō est deus in israhel: ut eatis ad
consulendū beelzebub deū accharon?
Quāobrem hec dicit dñs. De lectulo
sup̄ quē ascendisti nō descendes: sed
morte morieris. Et abiit helias: recer-
sique sunt nunciꝝ ad ochoziā. Qui di-
xit eis. Quare reuersi estis? At illi re-
sponderūt ei. Vir occurrit nobis: et di-
xit ad nos. Ite reuertimini ad regem
qui misit vos: et dicetis ei . Hec dicit
dominus . Nunquid quia non erat
deus in israhel mittis ut consulatur
beelzebub deꝰ accharō? Ideirco de lec-
lo sup̄ quē ascendisti nō descendes: sed
morte morieris. Qui dixit eis. Cuius
figure et habitus est vir ille ꝙ occurrit
vobis: et locutus est verba hec? At illi
dixerūt. Vir pilosus: et zona pellicia
accinctus renibs. Qui ait. Helias thel-
bites est . Misitq; ad eum quinquage-
narium princip̄: et quinquaginta qui
erant sub eo. Qui ascendit ad eū: sedē-
tiq; in vertice mōtis ait. Homo dei:
rex precepit ut descendas. Respōdens
q; helias dixit quinquagenario. Si
homo dei sum: descendat ignis de celo
et deuoret te et quinquaginta tuos.
Descendit ergo ignis de celo et deuo-
rauit eū: et quinquaginta qui erant

ũ eo. Kursumq; misit ad ũ principẽ quinquagenariũ alterum: et quinquaginta cũ eo. Qui locut⁹ est illi. Homo dei: hec dicit rex. Festina · descende. Respondens helias ait. Si homo dei ego sum: descendat ignis de celo et devoret te et quinquaginta tuos. Descendit ergo ignis de celo: ⁊ devorauit illũ et quinquaginta eius. Iterum misit principẽ quinquagenariũ tercium: et quinquaginta qui erant cũ eo. Quĩ cũ venisset ascendit genua cõtra heliam: et precatus est eum et ait. Homo dei: noli despicere animã meã et animas seruorum tuorũ qui mecum sunt. Ecce descendit ignis de celo et devorauit duos principes quinquagenarios ꝓmos: et quinquagenos qui cum eis erant. Sed nunc obsecro ut misereatis anime mee. Locut⁹ est autẽ angelus dñi ad heliam dicens. Descende cum eo. Ne timeas. Surrexit igit̃ et descendit cum eo ad regem: et locutus est ei. Hec dicit dñs. Quia misisti nuncios ad cõsulendũ beelzebub deum accharon quasi nõ esset deus in isrl a quo posses interrogare sermonem: ideo de lectulo sup quẽ ascendisti non descendes: sed morte morieris. ℣ Mortuus est autem iuxta sermonẽ dñi quẽ locut⁹ ē helias: et regnauit ioram frater eius pro eo: anno secũdo ioram filij iosaphat regis iude. ℣ Non em̃ habebat filiũ. Reliqua autem verborum ochozie que operat⁹ est · nonne hec scripta sunt in libro sermonum dierum regũ israhel? ℣ Factum est autem cũ leuare vellet dñs heliam per turbinẽ in celũ: ibant helias et heliseus de galgalis. Dixitq; helias ad heliseum. Sede hic: quia dñs misit me usq; in bethel. Cui ait heliseus. Viuit dominus et viuit anima tua: quia nõ derelinquam te. Cumq; descendissent bethel: egressi sunt filij ꝓphaꝝ qui erant in bethel ad heliseum: et dixerunt ei. ℣ Numquid nosti: quia hodie dñs tollet dñm tuũ a te? Qui rñdit. Et ego nouĩ. Silete. Dixit autem helias. Sede hic: quia dñs misit me usq; ad iordanem. Qui ait. Viuit dominus et viuit anima tua: quia non derelinquam te. Ierunt igitur ambo pariter: et quinquaginta viri de filijs ꝓphaꝝ secuti sunt eos. Qui et starunt contra longe. Illi autem ambo stabant iuxta iordanem. Tulitq; helias pallũ suum et involuit illud: et percussit aquas q̃ diuise sunt ĩ vtrumq; partẽ: et transierunt ambo per siccũ. Cũq; transissent: helias dixit ad heliseum. Postula quid vis: ut faciam tibi anteqũ tollar a te. Dixitq; heliseus. Obsecro ut fiat ĩ me duplex spiritus tuus. Qui respondit. Rem difficilem postulasti. Si tamen videris me quãdo tollar a te erit q̃ petisti: si autem non videris non erit. Cumq; pergerent et incedentes sermonarentur: ecce currus igneus et equi ignei diuiserunt vtrumq;. Et ascendit helias p turbinem in celum: heliseus autẽ videbat: et clamabat. Pater mi pater mi: currus israhel ⁊ auriga eius. Et nõ vidit eũ amplius. Apprehendit q; vestimenta sua: et scidit illa ĩ duas partes. Et leuauit pallũ helie quod ceciderat ei. Reuersusq; steit sup ripã iordanis: et pallio helie qõ ceciderat ei percussit aquas: et non sunt diuise. Et dixit. Vbi est deus helie etiã nũc? Percussitq; aquas: et diuise sunt huc atq; illuc: et transiit heliseus. Videns autem filij ꝓphaꝝ qui erãt ĩ iericho e contra dixerunt. Requieuit spiritus helie super heliseum. Et venientes in occursum eius adorauerũt eũ proni in terram: dixerũtq; illi. Ecce cũ seruis tuis sunt quinquaginta viri fortes· ꝙ possunt ire· et quærere dominũ tuum: ne forte tulerit eum spiritus domini et proiecerit eum in vnum mõtium aut in vnã vallium. Qui ait. Stolite mittere. Coegerunt q; eum: donec acquieseret et diceret. Mittite. Et miserũt quinquaginta viros. Qui cum quesissent trib⁹ diebus: nõ inuenerunt. Et reuersi sũt ad eum. Et ille habitabat in iericho: et dixit eis. Numquid nõ dixi vobis: nolite mittere? Dixerunt quoq; viri ciuitatis ad heliseum. Ecce habitatio ciuitatis huius optima est sicut tuipse dñe prospicis: sed aque pessime sunt: et terra sterilis. Et ille ait. Afferte mihi vas nouum: et mittite in illud sal. Quod cũ attulissent: egressus ad fontem aquarũ misit in illum sal: et ait. Hec dicit dominus. Sanaui aquas has: et nõ erit vltra in eis mors neq; sterilitas. Sanate sũt ergo aque usq; in diem hanc: iuxta verbũ helisei qđ locutus est. Ascendit autem inde heliseus in bethel. Cumq; ascenderet p viã pueri parui egressi sunt de ciuitate: et illudebant ei dicẽtes. Ascende calue: ascende calue. Qui cũ respexisset vidit eos: ⁊ maledixit eis ĩ nomine dominĩ. Egressiq; sunt duo vrsi· de saltu: et laceauerunt ex eis quadraginta duos pueros. Abijt aũt inde ĩ montẽ carmeli: et inde reuersus ē in samariã.

Ioram vero filius achab regnauit sup israhel ĩ samaria: ãno decimooctauo iosaphat regis iude. Regnauitq; duodecim annis: et fecit malum coram dño: sed non sicut pater suus ⁊ mater. Tulit em̃ statuas baal quas fecerat pater eius: veruntamen in peccatis ieroboam filij nabath qui peccare fecit israhel adhesit: nec recessit ab eis. Porro mesa rex moab nutriebat pecora multa: et soluebat regi israhel centum milia agnorum· et centũ milia arietũ cum velleribus suis. Cumq; mortuus fuisset achab: preuaricatus est fedus qđ habebat cum rege israhel. Egressus est igit̃ rex ioram in die illa de samaria: ⁊ recensuit vniuersum israhel: misitq; ad iosaphat regem iude dicens. Rex moab recessit a me: veni mecũ contra eũ ad preliũ. Qui rñdit. Ascendã. Qui meus est tuus est: populus me⁹ populus tuus: ⁊ equi mei equi tui. Dixitq;. Per quam viam ascendemus? At ille respondit. Per desertũ ydumee. Perexerunt igit̃ rex israhel et rex iuda et rex edom· et circuierũt p viam septẽ dierũ: nec erat aqua egressui et iumẽtis que sequebantur eos. Dixitq; rex israhel. Heu heu heu. Congregauit nos dñs tres reges: ut traderet in manu moab. Et ait iosaphat. Est ne hic prophera dñi: ut deprecemur dñm p eum? Et respondit vnus de seruis regis israhel. Est hic heliseus filius saphat: qui fundebat aquam sup manus helie. Et ait iosaphat. Est apud eum sermo dñi? Descenditq; ad eum rex israhel et iosaphat rex iuda: et rex edom. Dixit autem heliseus ad regem israhel. Quid michi et tibi est? Vade

ad ꝓpheras ꝑris tui et matris tue. Et
ait illi rex israhel. Quare congregauit
dñs tres reges hos ut traderet eos in
manus moab? Dixitq; ad eum heli-
seus. Vbi nit dñs exercituum in cuius
conspectu sto: q; si nō vultū iosaphat
regis iude erubescerem: nō attendissem
quidem te: nec respexissem. Nunc aut̄
adducite michi psaltem. Cūq; caneret
psaltes: facta est super eum manꝰ dñi.
Et ait. Hec dicit dñs. Facite alueum
torrentis huius fossas et fossas. Hec
enim dicit dñs. Non videbitis ventū
neq; pluuiā: et alueus iste replebitur
aquis: et bibetis vos et familie vestre
et iumēta vestra. Parumq; est hoc in
conspectu dominī: insuꝑ tradet etiam
moab ī manus nostras. Et ꝓtteretis
oēm ciuitatem munitam ⁊ omnem
urbem electam: et vniuersum lignum
fructiferum succidetis cunctosq; fontes
aquaꝝ obturabitis: et omnē agrum
egregium operietis lapidibus. Factū
est igitur mane quando sacrificium
offerri solet: et ecce aque veniebant per
viam edom. Et repleta est terra aquis.
Vniuersi aut̄ moabite audientes q̄
descendissent reges ut pugnarent
aduersus eos conuocauerunt omnes
qui accincti erant baltheo desuper: et
steterunt in terminis primoq; mane
surgentes. et orto iam sole ex aduerso
aquarum: viderunt moabite e contra
aquas rubras quasi sanguinē: dixe-
runtq; Sanguis gladij ē. Pugnauer-
unt reges cōtra se: et cesi sunt mutuo.
Nunc perge ad predam moab. Per-
rexerūtq; in castra israhel. Porro con-
surgens israhel percussit moab: at illi
fugerunt coram eis. Venerunt igitur
quo vicerant. et percusserunt moab. et
ciuitates destruxerūt: et oēm agrum
optimum mittentes singuli lapides
repleuerunt: et omnēs fontes aquaꝝ
obturauerūt: et omnia ligna fructifera
succiderunt: ita ut muri tantū lapides
remanerēt. Et circumdata est ciuitas a
funditularijs: ⁊ magna ex parte per-
cussa. Quod cum vidisset rex moab
preualuisse bellum hostes vult secum
septingentos viros educēs gladios
ut irrumperent ad regem edom: nec nō
potuerūt. Arripiensq; filium suū pri-
mogenitum qui regnaturus erat pro
eo obtulit holocaustum sup murum:
et facta est indignatio magna in isra-
hel. Statimq; recesserunt ab eo. et
reuersi sunt in terram suam.

Mulier aut̄ quedam de vxoribus
prophetaꝝ clamabat ad heliseū
dicēs. Seruus tuus vir meus mortuꝰ
est: et tu nosti quia seruus tuus fuit ti-
mens deum. Et ecce creditor venit: ut
tollat duos filios meos ad seruiendū
sibi. Cui dixit heliseus. Quid vis ut
faciam tibi? Dic michi. Quid habes
in domo tua? At illa respondit. Non
habeo ancilla tua quicq; ī domo mea:
nisi parum olei quo ungar. Cui ait.
Vade. pete mutuo ab omnibus vicinis
tuis vasa vacua nō pauca: et ingredere
et claude ostium tuū cum intrinsecꝰ
fueris tu et filij tui. ⁊ mitte inde in oia
vasa hec: et cum plena fuerint tolles.
Iuit itaq; mulier: et clausit ostiū sup
se et super filios suos. Illi offerebant
vasa: et illa infundebat. Cumq; plena
fuissent vasa: dixit ad filiū suū. Affer
michi adhuc vas. Et ille respondit.
Non habeo. Stetitq; oleū. Venit ait
illa et indicauit homini dei. Et ille?
Vade inquit vende oleum et redde
creditori tuo: tu autem ⁊ filij tui vnde
de reliquo. Facta est autem quedam

dies: et transibat heliseus per sunam
ciuitatem. Erat autem ibi mulier ma-
gna: que tenuit eū ut comederet panē.
Cumq; frequenter inde transiret: diuer-
tebat ad eam ut comederet panē. Que
dixit ad virū suū. Animaduerto q̄
vir dei sanctus est iste: q̄ transit q nos
frequenter. Faciamus ergo ei cenaculū
parum: et ponamus ei in eo lectulū
et mensam et sellam ⁊ candelabrum:
ut cū venerit ad nos maneat ibi. Fa-
cta ē ergo dies quedā: ⁊ veniens diuer-
tit in cenaculū: ⁊ requieuit ibi. Dixitq;
ad giezi puerum suum. Voca sunami-
tem istam. Qui cum vocasset eam:
et illa stetisset coram eo: dixit ad puer
suū. Loquere ad eam. Ecce sedule in o-
mnibus ministrasti nobis: quid vis ut
faciā tibi? Numquid habes negotiū:
et vis ut loquar regi siue principi mi-
litie? Que respōdit. In medio populi
mei habito. Et ait. Quid ergo vult ut
faciam ei? Dixitq; giezi. Ne quaeras.
Filium enī nō habet: et vir eius senex ē.
Precepit itaq; ut vocaret eā. Que cū
vocata fuisset et stetisset ante ostium:
dixit ad eam. In tempore isto in hac
eadem hora si vita comes fuerit: habe-
bis in vtero filium. At illa. Noli que-
so domine mi vir dei: noli mentiri an-
ille tue. Et concepit mulier: et peperit
filiū in tempore ⁊ in hora eadem qua
dixerat heliseus. Creuit autem puer: et
cum esset quedam dies ⁊ egressus isset
ad patrem suū ad messores: ait patri
suo. Caput meum doleo. Et ille dixit
puero. Tolle: et duc eum ad matrē suā.
Qui cū tulisset et duxisset eum ad ma-
trem suam: posuit eum illa super ge-
nua sua usq; ad meridiem: et mortu-
us est. Ascendit autem et collocauit
eum super lectū hominis dei: ⁊ clausit
ostiū. Et egressa vocauit virū suū. Et
ait. Mitte mecū obsecro vnū de pueris
et asinā: ut percurram usq; ad hominē
dei. et reuertar. Qui ait illi. Quamob-
rem vadis ad eum? Nodie non
fūr kalende neq; sabbatū. Que respon-
dit. Vadam. Stravitq; asinam: et
precepit puero. Mina et ꝓpera: ne mi-
chi moram facias in eundo: et hoc
age quod ꝓcepio tibi. Profecta ē igit̄:
et venit ad virū dei in monte carmeli.
Cumq; vidisset eam vir dei de contra:
ait ad giezi puerū suū. Ecce sunami-
tis illa. Vade ergo i occursum eius:
et dic ei. Recte ne agitur circa te ⁊ circa
virum tuum: et circa filiū tuum? Que
respōdit. Recte. Cūq; venisset ad virū
dei in montem apprehendit pedes eius:
et accessit giezi ut amoueret eam. Et
ait homo dei. Dimitte illam. Anima
enim eius in amaritudine est: et dñs
celauit a me. et non indicauit michi.
Que dixit illi. Numquid petiui filiū a
domino meo? Numquid nō dixi tibi:
ne illudas me? Et ille ait ad giezi. Ac-
cinge lumbos tuos: et tolle baculum
meū in manu tua et vade. Si occurre-
rit tibi homo non saluet eum: et si
saluauerit te quispiam nō respōdeas
illi. Et pones baculum meū sup faciē
pueri. Porro mater pueri ait. Viuit
dominus et viuit anima tua: non di-
mittam te. Surrexit ergo: et secutus ē
eam. Giezi aut̄ precesserat ante eos:
et posuerat baculum super faciē pueri:
et non erat vox neq; sensus. Reuersus
q; est in occursum eius: et nunciauit
ei dicēs. Non surrexit puer. Ingressus
est ergo heliseus domum: et ecce puer
mortuus iacebat in lectulo ei⁹. Ingres-
sus q; clausit ostiū super se ⁊ sup pueū:
et orauit ad dominū. Et ascendit et

incubuit super puerū: posuitq; os suū
sup os ei⁹ et oculos suos sup oculos
eius: et manus suas super manꝰ eius
et incurvauit se sup eū: et calefacta est
caro pueri. At ille reuersus: deambula-
bat ī domo semel huc atq; illuc: & ascen-
dit & incubuit super eum. Et obstruxit
puer septies: aperuitq; oculos. Et ille
vocauit giezi: et dixit ei. Voca sunami-
tem hanc. Que vocata ingressa est
ad eū. Qui ait. Tolle filiū tuū. Veniit
illa et corruit ad pedes eius: et adora-
uit super terram. Tulitq; filium suum
et egressa est: et heliseus reuersus est in
galgala. Erat autem fames in terra:
et filij prophetaꝝ habitabant coram eo
dixitq; uni de pueris suis. Pone ollā
grandem: et coque pulmentum filijs
prophetaꝝ. Et egressus ē unus ī agrū:
ut colligeret herbas agrestes. Inuenit
q; quasi vitem siluestrem: & collegit ex
ea coloquintidas agri et impleuit pal-
lium suū: & reuersus cōcidit in ollam
pulmenti. Ignorabant enim quid esset:
infuderunt ī igit̄ sociis ut comederent.
Cūq; gustassent de coctione: exclamā-
uerunt dicentes. Mors in olla vir dei.
Et nō potuerūt comedere. At ille: affer-
te inquit farinā. Cūq; sparsisset: misit
in ollam & ait. Infunde turbe ut come-
dant. Et nō fuit amplꝰ quicq; amā-
ritudinis ī olla. Vir aūt quidā venit
de baalsalisa deferens viro dei panes
primitiaꝝ: et viginti panes ordeaceos:
& frumentum novum ī pera sua. At ille di-
xit. Da populo ut comedat. Quid enim di-
cit dominus. Comedent: et supererit.
Posuit itaq; coram eis. Qui comede-
runt: & superfuit iuxta verbū dñi.

Naaman princeps militie regis
syrie erat vir magnꝰ apud domi-
num suum: et honoratus. Per illum
enī dedit dominus salutem syrie. Erat
autem vir fortis & dives: sed leprosus.
Porro de syria egressi fuerāt latrunculi:
et captiuam duxerant de terra israhel
puellā parvulā: que erat ī obsequio
uxoris naaman. Que ait ad dāmam
suam. Vtinā fuisset dominus meus
ad prophetam qui est in samaria: profe-
cto curasset eū a lepra quā habet. Ingres-
sus est itaq; naaman ad dñm su-
um: et nunciauit ei dicens. Sic et sic
locuta est puella de terra israhel. Dixit
q; ei rex syrie. Vade: et mittā litteras
ad regem israhel. Qui cum profectus
esset et tulisset secum decem talenta ar-
genti et sex milia aureos: et decē muta-
toria vestimētorū: detulit litteras ad
regem israhel in hec verba. Cum acce-
pris epistolam hanc: scito q; miserim
ad te naaman seruū meū ut curres eū
a lepra sua. Cumq; legisset rex israhel
litteras: scidit vestimenta et ait. Num
quid deus ego sum ut occidere possim
et vīuificare: quia iste misit ad me ut
curem hominē a lepra sua? Animad-
uertite et videte: q occasiones querat
aduersum me. Quod cum audisset
heliseus vir dei: scidisse videlicet regē
israhel vestimenta sua: misit ad eum
dicens. Quare scidisti vestimēta tua?
Veniat ad me: et sciat esse prophetā in
israhel. Venit ergo naaman cū equis
et curribus: et stetit ad ostium domus
heliseī. Misitq; ad eum heliseus nun-
cium dicens. Vade et lauare septies
in iordane: et recipiet sanitatem caro
tua atq; mundaberis. Iratꝰ naaman
recedebat dicens. Putabam q egre-
retur ad me et stans invocaret nomē

dñi dei sui: & tangeret manu sua locū
lepre: et curaret me. Numquid nō me-
liores sunt abana & pharfar fluuij da-
masci omnibꝫ aquis israhel: ut lauer ī
eis et munder? Cum ergo verteret se
et abiret indignans: accesserūt ad eū
serui sui: et locuti sūt ei. Pater: & si rem
grandē dixisset tibi propheta certe facere
debueras. Quātomagis quia nunc
dixit tibi lauare & mundaberis? Descen-
dit & lauit septies in iordane iuxta ser-
monem viri dei: et restituta ē caro eius
sicut caro pueri parvuli: et mundatus
est. Reuersusq; ad virum dei cū omni co
comitatu suo: venit et stetit coram eo
et ait. Vere scio q non sit alius deus
in vniuersa terra: nisi tantū in israhel.
Obsecro itaq; ut accipias benedictio-
nem a seruo tuo. At ille respondit. Vi-
uit dominus ante quē sto: quia non
accipiā. Cūq; vim faceret: prout nō ac-
quieuit. Dixitq; naaman. Ut vis.
Sed obsecro cōcede michi seruo tuo: ut
tollā onus duoꝝ burdonū de hūa. Holo-
causta enī faciet ultra seruus tuus olocaustū
aut victimā dijs alienis: nisi domino.
Hoc aūt solum est de quo deprecetis
dñm p seruo suo: quādo ingredietur
dñs meus templū rimmō ut adoret-
et illo innitente supra manū meam: si
adoraverō in templo rimmon: adora-
uerit eo in eodē loco: ut ignoscat mi-
chi dominus seruo tuo p hac re. Qui
dixit ei. Vade in pace. Abiit ergo ab
eo: eodē tempore terre. Dixitq; giezi
puer viri dei. Pepercit dñs meus naa-
man huic: ut nō acciperet ab eo q
attulit. Viuit dominus quia curram
post eum: et accipiam ab eo aliquid.
Et secutus est giezi post tergum naa-
man. Quem cum vidisset ille currentē
ad se: desiluit de curru ī occursum eius

et ait. Recte sunt omnia? Et ille ait.
Recte. Dñs meus misit me ad te dicēs.
Modo venerūt ad me duo adolescen-
tes de monte ephraim: de filijs prophetaꝝ.
Da eis talentum argenti: & vestes mu-
tatorias duplices. Dixitq; naaman.
Melius ē ut accipias duo talenta. Et
coegit eum: ligauitq; duo talenta ar-
genti in duobus saccis: & duplicia ve-
stimenta et imposuit duobus pueris
suis: qui et portauerunt coram eo. Cūq;
venisset iam vesperi: tulit de manu eorꝝ
et reposuit in domo: dimisitq; viros
et abierunt. Ipe autem ingressus stetit
coram dño suo. Et dixit heliseus. Vnde
venis giezi? Qui respondit. Non fuit
seruus tuus quoq;. At ille ait. Nōne
cor meum in presenti erat: quando re-
uersus est homo de curru suo in occur-
sum tui? Nunc igit̄ accepisti argentū
& accepisti vestes: ut emas olivета et
vineas & oues et boues et seruos & an-
cillas. Sed & lepra naaman adhęrebit
tibi & semini tuo usq; ī sempiternū. Et
egressus ē ab eo leprosus.

Dixerunt aūt filij prophetaꝝ ad heli-
seum. Ecce locus in quo habita-
mus coram te: angustus est nobis. Ea-
mus usq; ad iordanem et tollant sin-
guli de silua materias singulas: ut edi-
ficemus nobis ibi locū ad habitandū.
Qui dixit. Ite. Et ait unꝰ ex illis. Ve-
ni ergo & tu cum seruis tuis. Respōdit.
Ego veniam. Et abiit cum eis. Cumq;
venissent ad iordanem: cedebāt ligna.
Accidit aūt: ut cū unus materiā su-
cīdisset: caderet ferrum securis ī aquā.
Exclamauitq; ille et ait. Heu heu
dñe mi: et hoc ipm mutuo acceperam.
Dixit aūt homo dei. Vbi cecidit? At
ille mōstrauit ei locū. Precidit ergo
lignū: & misit illuc. Natauitq; ferrum.

Et ait. Tolle. Qui extendit manum: z
sulit illud. Rex autem syrie pugnabat
contra israhel: consiliūq; iniit cū suis
suis dicēs. In loco illo z illo ponam⁹
insidias. Misit itaq; vir dei ad regē
israhel dicēs. Caue ne transeas i locū
illū: quia ibi syri i insidijs sūt. Misit
itaq; rex israhel ad locū quē dixerat ei
vir dei et occupauit eū: z obtestauit
se ibi nō semel neq; bis. Conturbatūq;
est cor regis syrie pro hac re: et vocatis
seruis suis ait. Quare non indicatis michi quis ex nostris mei sit apud
regem israhel? Dixitq; unus seruorū
eius. Nequaq; dñe mi rex: sed heliseus
propheta qui est i israhel indicat regi
israhel oīa verba que cunq; locutus
fueris in cubiculo tuo. Dixitq; eis. Ite
et videte ubi sit: ut mittam z rapiā eū.
Annunciauerūt ei dicēs. Ecce in dothaim. Misit ergo illuc equos et currus: et robur exercitus. Qui cū venisset
nocte: circumdederūt ciuitatē. Consurgens autem diluculo minister viri dei
egressus est: viditq; exercitum i circuitu
ciuitatis et equos et currus. Nunciauitq; ei dicēs heu heu heu domine mi
quid faciem⁹? At ille respōdit. Noli
timere. Plures enī nobiscū sunt: q̄ cū
illis. Cumq; oraisset heliseus ait. Dñe:
aperi oculos huius ut videat. Et aperuit dñs oculos pueri: et vidit: et ecce
mons plenus equoꝝ et currus ignearum in circuitu helisei. Hostes vero descenderunt ad eum. Porro heliseus orauit ad dominū dicēs. Percute obsecro gentem hanc cecitate. Percussitq;
eos dñs ne viderent: iuxta verbum helisei. Dixit aūt ad eos heliseus. Non
est hec via: nec ista est ciuitas. Sequimini me: et ostendam vobis virū quē
queritis. Duxit ergo eos i samariam.

Cūq; ingressi fuissent i samariā: dixit
helisseus. Domine: aperi oculos istoꝝ
ut videant. Aperuitq; dñs oculos eoꝝ:
et viderūt se esse in medio samarie. Dixitq; rex israhel ad helisei: cū vidisset
eos. Numquid percutiā eos pater mi?
Et ille ait. Non percutias. Neq; enim
repulsi eos gladio et arcu tuo: ut occidas. Sed pone panē et aquā coram
eis: ut comedant z bibant: et vadant
ad dominū suum. Apposuitq; eis ciborum magna p̄parationē. Et comederunt et biberūt: et dimisit eos: abieruntq; ad dñm suum. Et ultra nō venerūt
latrones syrie in terram israhel. Factū
est aūt post hec congregauit benadab
rex syrie uniuersum exercitum suum: et
ascendit et obsidebat samariā. Factaq;
est fames magna in samaria: z tā
diu obsessa est donec venundaret caput
asini octoginta argenteis: z quarta pars
cabi stercoris columbaꝝ quinq; argenteis. Cūq; rex israhel transiret y murū:
mulier quedā exclamauit ad eū dicēs.
Salua me dñe mi rex. Qui ait. Si te
saluet dominus. Vnde te possū saluare? De area: vel de torculari? Dixitq;
ad eā rex. Quid tibi vis? Que respondit. Mulier ista dixit michi. Da filiū
tuū ut comedamus eū hodie: z filium
meū comedemus cras. Coximus ergo
filium meū: et comedimus: dixiq; ei
die altera. Da filiū tuū: ut comedam⁹
eum. Que abscondit filiū suū. Quod
cum audisset rex scidit vestimenta sua:
et transiebat y murū. Et iniq; oīes
plebs cilicium quo vestitus erat ad carnem intrinsecus. Et ait rex. Hec michi
faciat deus: et hec addat: si stiterit caput helisei filij saphat sup ipm hodie.
Helisseus aūt sedebat in domo sua: et
seniores sedebant cum eo. Premisit itaq;

virum: et antaq; veniret nuncius: ille
dixit ad senes. Numquid scitis q̄ miserit filius homicide hic ut p̄cidatur
caput meum? Videte ergo: cū venerit
nuncius claudite ostiū: et nō sinatis
eū introire. Ecce enī sonitus pedū dñi
eius post eū est. Adhuc illo loquente
eis: apparuit nuncius qui veniebat ad
eū. Et ait. Ecce tanū malū a dño est.
Quid amplius expectabo a dño? VIII
Dixit aūt helisseus. Audite verbū
domini. Hec dicit dñs. In tempore hore cras modius similae uno statere ven̄t: et duo modij ordei statere uno
in porta samarie. Respondens unus
de duobus sup quius manū rex innitebat homini dei ait. Si dominus
fecerit etiam catharactas in celo: numquid poterit esse qđ loqueris? Qui ait.
Videbis oculis tuis: et inde nō comedes. Quatuor ergo viri erant leprosi
iuxta introitum porte: qui dixerūt ad
invicem. Quid hic esse voluim⁹ donec
moriamur? Siue ingredi voluerim⁹
ciuitatem fame moriemur: siue manserim⁹ hic moriendū nobis est. Venite
ergo et transfugiamus ad castra syrie.
Si pepercerint nobis viuemus: si aūt
occidere voluerint: michi omnino⁹ morientur. Surrexerunt ergo vespere: ut
venirent ad castra syrie. Cūq; venissent
ad principium castroꝝ syrie: nullum
ibidem repererūt. Siquidē dominus
sonitum audiri fecerat in castris syrie:
currus et equoꝝ: et exercitus plurimi.
Dixerunq; ad invicem. Ecce mercede
conduxit aduersum nos rex israhel reges getheoꝝ z egyptioꝝ: et venerūt sup
nos. Surrexerunt ergo et fugerūt in tenebris: et dereliquerūt tentoria sua z equos et asinos in castris: fugerunteq; animas tantū suas saluare cupientes.

Igit̄ cū venissent leprosi illi ad principium castroꝝ ingressi sunt unū tabernaculū: et comederūt z biberūt. Tulerūt
q; inde argentū et aurum et vestes: et
abierunt z absconderunt. Et rursum
reuersi sunt ad aliud tabernaculū: et
inde similiter auferentes absconderūt.
Dixerunteq; ad invicem. Non recte facimus. Hec enim dies bonī nunciī est.
Si tacuerim⁹ et noluerimus nūciare
usq; mane: sceleris arguemur. Venite
eamus: et nunciemus in aula regis.
Cumq; venissēt ad portam ciuitatis:
narrauerūt eis dicentes. Iuimus ad
castra syrie et nullū ibidem reperimus
hominē: nisi equos et asinos alligatos: et tecta tentoria. Ierunt ergo portarij: et nunciauerunt in palacio regis
intrinsecus. Qui surrexit nocte: et ait
ad seruos suos. Dico vobis quid fecerint nobis syri. Sciunt quia fame
laboramus: et ideirco egressi sunt de
castris: et latitant i agris dicēs. Cū
egressi fuerint de ciuitate rapiem⁹ eos
viuos: et nunc ciuitatē ingredi poterimus. Respondit autem unus seruoꝝ
eius. Tollamus quinq; equos qui remanserunt in urbe: quia ipi tantum
sunt in multitudine israhel: alij enim consumpti sunt: z mittentes
explorare poterim⁹. Adduxerūt ergo
duos equos: misitq; rex in castra syrorum dicens. Ite et videte. Qui abierūt
post eos usq; ad iordanen. Ecce aūt omnis via plena erat vestibus z vasis: q̄
proiecerant syri cum turbarentur. Reuertentes nūciū indicauerūt regi. Et egressus
populus diripuit castra syrie: factusq; est
modius similae statere uno: z duo modij ordei statere uno: iuxta verbū dñi.
Porro rex ducem illum in cuius manu
incubuerat obstipuit ad portam: quem

conculcauit turba in introitu porte et
mortuus est: iuxta qđ locut⁹ fuerat vir
dei quãdo descenderat rex ad eum. Fa-
ctumq; ē sđm sermonē viri dei · quem
dixerat regi quãdo ait · duo modij or-
dei stabunt vno cras · et modius similæ
stabit vno hor eodem tempore cras
in porta samarie: quãdo respõderat
dux ille viro dei et dixerat · etiã si dñs
fecerit cataractas in celo numquid po-
terit fieri qđ loqueris: r dixit ei videbis
oculis tuis · et inde nõ comedes. Eue-
nit ergo ei sicut pdictũ erat: r cõculca-
uit eũ pplus in porta: r mortuus ē.

viij

Heliseus autẽ locutus est ad mulie-
rem: cuius vixerat fecerat filium
dicens. Surge: vade tu r domus tua: r
peregrinare ubicũq; reperis. Vocabit
enĩ dñs famem: et veniet super terram
septem ãnis. Que surrexit et fecit iuxta
verbũ ỹ hominis dei: r vadens cũ domo
sua: peregrinata est in terra philistiim-
dieb⁹ multis. Cumq; finiti essent annĩ
septem: reuersa est mulier de terra phili-
stiim. Et ingressa est: ut interpellaret
regem ỹ domo sua · et pro agris suis.
Rex autẽ loquebat cũ giezi puero viri
dei dicens. Narra mihi cta magnalia ỹ fecit heliseus. Cũq; ille narraret
regi quomõ mortuũ suscitasset: appa-
ruit mulier cuius vivificauerat filium
clamãs ad regẽ pro domo sua r pro
agris suis. Dixitq; giezi. Dñe mi rex
hec ē mulier: r hic ē filius ei⁹ quẽ susci-
tauit heliseus. Et interrogauit rex mu-
lierem. Que narrauit ei. Deditq; ei rex
eunuchum unum dicens. Restitue ei
omnia que sua sunt: et uniuersos red-
ditus agrorũ a die qua reliquit terã
usq; ad ptens. Venit quoq; heliseus
damascum: et benadab rex syrie egro-
rabat. Nunciauerũntq; ei dicẽtes. Venit
vir dei huc. Et ait rex ad azahel. Tolle
tecũ munera et vade ĩ occursum viri
dei: et consule dñm ỹ eum dicens. Si
uadere potero de infirmitate mea hac:
Iuit igit̃ azahel in occursũ ei⁹ habens
secum munera et omnia bona damasci
onera quadraginta camelorũ. Cumq;
stetisset coram eo ait. Filius tuus be-
nadab rex syrie misit me ad te dicens.
Si sanari potero de infirmitate mea
hac? Dixitq; ei heliseus. Vade dic ei.
Sanaberis. Porro ostendit michi
dominus: quia more morieur. Sta-
ritq; cum eo: et cõturbatus est usq; ad
suffusionem vultus. Fleuitq; vir dei.
Cui azahel ait. Quare dominus meus
fletꝫ? Et ille dixit. Quia scio ĩ malus
filijs israhel mala. Munitiones eorũ
munitas igne succendes: et iuuenes
eorum interficies gladio: r parvulos
eorũ elides · et pregnantes diuides. Di-
xitq; azahel. Quid enĩ est seruus tuus
canis: ut faciam rem istam magnã?
Et ait heliseus. Ostendit michi domi-
nus te regem syrie fore. Qui cũ recessis-
set ab heliseo: venit ad dominũ suum.
Quĩ ait ei. Quid tibi dixit heliseus?
Et ille respondit. Dixit michi: recipies
sanitatẽ. Cũq; venisset dies altera · ac-
cepit stragulũ r intinxit aquã: et expãdit
super faciẽ eius. Quo mortuo: regna-
uit azahel pro eo. Anno quinto ioram
filij achab regis israhel regnauit ioram
filius iosaphat rex iuda. Triginta du-
orũ ãnor⁹ erat cum regnare cepisset: r
octo annis regnauit in ihrusalẽ. Am-
bulauitq; in viis regum israhel: sicut
ambulauerat domus achab. Filia enĩ
achab erat uxor eius. Et fecit qđ malũ
est in conspectu domini. Noluit autẽ
dominus disperdere iudam ppter da-
uid seruũ suum: sicut ꝓmiserat ei ut

daret illi lucernã · et filijs eius cunctis
diebus. In diebus eius recessit edom
ne esset sub iuda: et cõstituit sibi regẽ.
Venitq; ioram syra: et omnis exercitus
ei⁹. Et surrexit nocte: percussitq; ydu-
meos qui eum circumdederant · et prin-
cipes curruũ. Populus aũt fugit in
tabernacula sua. Recessit ergo edom ne
esset sub iuda: usq; ad diẽ hanc. Tunc
recessit et lobna ĩ tpore illo. Reliqua
aũt sermonũ ioram et omnia que fecit:
nõne hec scripta sunt in libro verbor⁹
dierũ regũ iuda? Et dormiuit ioram
cum patribus suis: sepultusq; ē cum
eis ĩ ciuitate dauid: et regnauit ochozias filius eius pro eo. Anno duodeci-
mo ioram filij achab regis israhel: regna-
uit ochozias filius ioram regis iude.
Viginti duor⁹ annorũ erat ochozias
cũ regnare cepisset: et uno ãno regna-
uit in ihrlm. Nomen matris eius a-
talia filia amri regis israhel: et ambula-
uit in viis domus achab: et fecit qđ
malũ est coram dño sicut dom⁹ achab.
Gener enĩ domus achab fuit. Abijt
q; cum ioram filio achab ad prelian-
dũ contra azahel regẽ syrie in ramoth
galaad: et vulnerauerunt syri ioram.
Quĩ reuertit ẽ · ut curaretur ĩ iezrahel:
quia vulnerauerũt eũ syri in ramoth
pliante cõtra azahel regem syrie. Por-
ro ochozias filius ioram rex iuda de-
scendit inuisere ioram filium achab
in iezrahel: quia egrotabat ibi.

ix

Heliseus autẽ prophetes vocauit
unũ de filijs prophetarũ: et ait
illi. Accinge lumbos tuos: et tolle len-
ticulã olei hanc ĩ manu tua: et vade
in ramoth galaad. Cumq; veneris il-
luc: videbis iehu filium iosaphat filij
namsi. Et ingressus suscitabis eum
de medio fratrum suor⁹ et introduces
in interiꝰ cubiculũ: tenetusq; lenticulã
olei fundes super caput eius: et dices.
Hec dicit dñs. Unxi te regem sup̃ israhel. Aperiesq; ostiũ et fugies: et non
ibi subsistes. Abijt ergo adolescens pu
er pphete in ramoth galaad: et ingres-
sus est illuc. Ecce autẽ principes exerci-
tus sedebant. Et ait. Verbum michi
ad te o princps. Dixitq; iehu. Ad quẽ
ex omnibus nobis? Et ille dixit. Ad te
o princeps. Et surrexit: et ingressus ē
cubiculum. Et ille fudit oleum super
caput eius. Et ait. Hec dicit dominus
deus israhel. Unxi te regem sup̃ pplm
domini israhel: r pcuties domũ achab
dñi tui. Et ulciscar sanguinẽ seruorũ
meor⁹ ppheta⁹ et sanguinem omniũ
seruor⁹ dñi de manu iezabel: perdam
q; omnem domũ achab. Et interficiam de domo achab mingentem ad
parietem: et clausum et nouissimum
in israhel. Et dabo domũ achab sicut
domũ ieroboã filij nabach: et sicut
domũ baasa filij achia. Iezabel q;
comedent canes in agro iezrahel: nec
erit qui sepeliat eam. Aperuitq; ostium
et fugit. Iehu autem ingressus est ad
seruos dñi sui. Qui dixerũt ei. Recte ne
sunt omnia? Quid venit insanus iste
ad te? Qui ait eis. Nostis hominem:
et quid locutus sit. At illi respõderũt
falsum est: sed magis narra nobis.
Qui ait eis. Hec et hec locutus ē michi.
Et ait. Hec dicit dominus. Unxi te
regem sup̃ israhel. Festinauerũt itaq;
et unusquisq; tollens pallium suum
posuerunt sub pedibus eius in simili-
tudinem tribunalis: et cecinerũt tuba
atq; dixerunt. Regnabit iehu. Conspi-
rauit ergo iehu filius iosaphat filij
namsi contra ioram. Porro ioram
obsederat ramoth galaad · ipe et oĩs

ihrahel cõtra azahel regẽ syrie: et reuer-
sus fuerat ut curaretur i ihezrahel ꝓpter
vulnera: quia pcusserant eum syri pre-
liantẽ cõtra azahel regẽ syrie. Dixitq;
ihu. Si placet vobis nemo egrediatur
profugus de ciuitate: ne vadat et
nũciet in ihezrahel. Et ascendit: et pro-
fectus est i ihezrahel. Joram enim egrotabat
ibi: et ochozias rex iuda descenderat
ad visitandũ ioram. Igitur speculator
qui stabat sup turrim ihezrahel: vidit
globũ ihu venientis. Et ait. Video
ego globũ. Dixitq; ioram. Tolle cur-
sum: et mitte i occursum eoz: et dicat
pacem. Gressus ẽt nũcius eoz: et dixit
venio. Reuerte ẽt ait. Ego hunc perduxi in curru suo. Et pcessit
ꝑ ei i ascensu gaber: qui ẽ iuxta ibi-
laã. Qui fugit i mageddo: et mortuꝰ
est ibi. Et imposuerunt eum seruꝰ eius
super currum suum et auexerunt in hie-
rusalem: sepelieruntq; in sepulcro cum
patribus suis in ciuitate dauid. Anno
undecimo ioram filij achab regis israhel
regnauit ochozias super iudam:
venitq; ihu in ihezrahel. Porro iezabel
introitu audito depinxit oculos su-
os stibio: et ornauit caput suũ: et respe-
xit per fenestrã ingrediente ihu ꝑ por-
tam: et ait. Numquid pax potest esse
zamri: qui interfecit dñm suũ? Leuauit
ꝙ ihu faciem suam ad fenestrã et ait.
Que est ista? Et inclinauerũt se ad eũ
duo uel tres eunuchi: dixerũt. Ipse est
illa iezabel. At ille dixit eis. Precipite
eam deorsum. Et ꝓcipitauerũt eam.
Aspersusq; ẽ sanguine paries: et equo-
rum ungule cõculcauerũt eam. Cũq;
ingressus esset ut comederet bibe-
retq; ait. Ite et videte maledictam illam
et sepelite eam: quia filia regis ẽ. Cũq;
illeret ut sepelirent eam: non inuenerũt
nisi caluariã et pedes: et summas ma-
nus. Reuersiq; nũciauerũt ei. Et ait
ihu. Sermo dñi est: quem locutus est
per seruum suum heliam thelbiten di-
cens. In agro ihezrahel comedent ca-
nes carnes iezabel. Et erunt carnes
iezabel sicut stercus super faciem terre
in agro ihezrahel: ita ut prereuntes
dicant. Ihecine est illa iezabel?

Erant autem achab septuaginta
filij in samaria. Scripsit ergo
ihu litteras: et misit i samariam ad
optimates ciuitatis: et ad maiores na-
tu et ad nutritios achab dicens. Sta-
tim ut acceperitis litteras has qui ha-
beis filios dñi vri et currus et equos
et ciuitates firmas: et arma: eligite me-
liorẽ et eũ qui vobis placuerit de filijs
domini vestri: et eũ ponite super soliũ
patris sui: et pugnate pro domo dñi
vestri. Timuerunt illi vehementer: et di-
xerunt. Ecce duo reges nõ poterunt
stare coram eo: et quomõ nos valebi-
mus resistere? Miserunt ergo ꝓpositi
domus et prefecti ciuitatis et maiores
natu et nutritij ad ihu dicentes. Ser-
ui tui sumꝰ: quecũq; iusseris faciemus:
nec cõstituemus nobis regẽ. Quecũq;
tibi placent fac. Scripsit autem eis
litteras secõdo dicens. Si mei estis et o-
bedis michi: tollite capita filiorum
dñi vestri: et venite ad me hac eadem
hora cras i ihezrahel. Porro filij regis
septuaginta viri apud optimates ci-
uitatis nutriebantur. Cũq; venissent
littere ad eos: tulerunt filios regis et
occiderũt septuaginta viros: et posue-
runt capita eorũ i cophinis et miserũt
ad eum i ihezrahel. Venit aũt nuncius
ad eũ: et indicauit ei dicens. Attulerũt
capita filiorum regis. Qui respondit.
Ponite ea ad duos aceruos iuxta in-
troitum ꝑte usq; mane. Cũq; dilu-
xisset egressus ẽt: et stãs dixit ad omnẽ
populũ. Justi estis. Si ego coniurani
contra dñm meũ et interfeci eum: quis
percussit omnes hos? Videte ergo nũc
quoniã non cecidit de sermonibz dñi
in terram quos locutus est dominus
super domũ achab: et dñs fecit qđ locu-
tus est in manu serui sui helie. Percus-
sit igit iehu omnes qui reliqui erãt de
domo achab in ihezrahel: et omnes
optimates eius: et notos: et sacerdotes:
donec non remaneret ex eo reliquie.
Et surrexit: et venit in samariã. Cũq;
venisset ad cameram pastorũ in via
inuenit fratres ochozie regis iuda: di-
xitq; ad eos. Qui nam estis vos? Qui
responderũt. Fratres ochozie sumus:
et descendimus ad salutandos filios
regis: et filios regine. Qui ait. Cõpre-
hendite eos vinos. Quos cũ comprehendissent vinos: iugulauerunt eos
in cisterna iuxta cameram quadraginta
duos viros: et nõ reliquit ex eis quem-
quã. Cũq; abisset inde inuenit ionadab
filium rechab in occursum sibi: et bene-
dixit ei. Et ait iehu ad eũ. Numquid ẽ
cor tuum rectum cum corde meo sicut
cor meum cũ corde tuo? Et ait ionadab.
Est. Si est inquit: da manũ tuã. Qui
dedit ei manũ suã. At ille leuauit eũ
ad se in currum: dixitq; ad eum. Veni
mecum: et vide zelum meum pro dño.
Et imposuit eum in curru suo duxit in sa-
mariã. Et percussit omnes qui reliqui
fuerant de achab in samaria usq; ad
vnum: iuxta verbũ dñi quod locutus
est ꝑ heliam. Congregauit ergo iehu
omnem ꝑplm: et dixit ad eos. Achab
coluit baal parum: ego aũt colam eũ
amplius. Nunc igitur omnes ꝓphe-
tas baal: et omnes seruos eius et
cunctos sacerdotes ipsius vocate ad
me. Nullus sit qui non veniat. Sa-
crificium enim grande est michi baal.

Quicūqz defuerit non viuet. Porro
iehu faciebat hoc insidiose: ut disper-
deret cultores baal. Et dixit. Sanc-
tificate diem solennē baal. Vocauitqz
et misit in vniuersos terminos isrl: et
venerunt cuncti seruj baal. Non fuit
residuus ne unus quidē: qui non ve-
nīret. Et ingressi sunt templum baal.
Et repleta est domus baal: a summo
usqz ad summū. Dixitqz hijs qui pre-
erant sup vestes. Proferte vestimenta
uniuersis seruis baal. Et protulerunt
eis vestes. Ingressusqz iehu ⁊ ionadab
filiꝰ rechab templum baal: ait cultoribus
baal. Perquirite et videte: ne quis fo-
rte vobiscū sit de seruis dñi: sed ut sint
serui baal soli. Ingressi sunt igitur ut
facerent victimas et holocausta: iehu
autē parauerat sibi foris octoginta
viros: et dixerat eis. Quicūqz fugerit
de hominibus hijs quos ego adduxe-
ro ī manus uras: anima eius erit
pro aīa illiꝰ. Factum est autem cum
complerent offerr holocaustū: precepit
iehu militibus ⁊ ducibus suis. Ingre-
dimini et occīte eos. Nullus exeat.
Percusseruntqz eos in ore gladij et pro-
iecerunt. milites ⁊ duces. Et ierunt in
ciuitatem templi baal et protulerunt
statuā de phano baal: et cōbusserunt
et cōminuerunt eam. Destruxerunt eti-
am baal: et fecerūt pro ea latrinas
usqz in diem hanc. Deleuit itaqz iehu
baal de isrl: verūtamen a peccīs ihero-
boā filij nabath qui peccare fecit isra-
hel nō recessit: nec dereliquit vitulos
aureos qui erant in bethel et in dan.
Dixit autē dominus ad iehu. Quia
studiose egisti qđ rectū erat et placuit
in oculis meis: et oīa que erant in
corde meo fecisti contra domū achab:
filij tui usqz ad quartā generationē
sedebunt sup thronū isrl. Porro iehu
non custodiuit ut ambularet in lege
dñi dei isrl: in toto corde suo. Non enī
recessit a peccatis ieroboam: qui pecca-
re fecerat isrl. In diebs illis cepit dñs
tedere super israhel. Percussitqz eos
hasahel in vniuersis finibus israhel: a
iordane contra orientalem plagam.
omnē terram galaad: et gad ⁊ ruben
et manasse: ab aroer que est sup torr-
entem arnon et galaad et basan. Reliq
aūt verboꝝ iehu et vniūsa que fecit et
fortitudo eius: nonne hec scripta sūt
in libro verboꝝ dieꝝ regum israhel?
Et dormiuit iehu cū patribs suis: sepe-
lieruntqz eum in samaria: et regnauit
ioachaz filius eiꝰ pro eo. Dies autem
quos regnauit iehu super israhel vi-
ginti et octo ānis fuit ī samaria. ¶

Athalia vero mater ochozie videns
mortuū filiū suū: surrexit et in-
terfecit omne semen regiū. Tollens aut
iosaba filia regis iorā. soror ochozie
ioas filiū ochozie furata est eū de me-
dio filioꝝ regis qui interficiebāt: et
nutrice eiꝰ detrusit eū: et abscondit eū
a facie atalie ut nō interficeretur: ma-
nsitqz cū ea sex ānis clam ī domo dñi. Por-
ro atalia regnauit super terrā septem
ānis. Anno aūt septimo misit iojada
et assumēs centuriones ⁊ milites intro-
duxit ad se in templū dñi: pepigitqz cū
eis fedus. Et adiurās eos in domo
dñi ostendit eis filiū regis: et precepit
illis dicens. Iste ē sermo quē facere de-
beris. Tercia pars vēstrum introeat sabba-
to: et obseruet excubias domus regis.
Tercia autē pars sit ad portā sur: ⁊ ter-
cia pars sit ad portam que est post
habitaculum scutarioꝝ: et custodietis
excubias domus munda. Due vero par-
tes e vobis oēs egredīēs sabbato

custodiant excubias domus domini
circa regem: et vallabitis eū habentes
arma in manibs vestris. Si quis aūt
ingressus fuerit septum templi: interfi-
ciatur. Eritisqz cū rege introeunte et e-
gredīēte. Et fecerūt centuriones iuxta
oīa que ꝓceperat eis iojada sacerdos.
Et assumētes singuli viros suos qui
ingrediebantur sabbatū cum hijs qui
egrediebantur e sabbato: venerūt ad
iojadam sacerdotem. Qui dedit eis ha-
stas et arma regis dauid: que erant ī
domo dñi. Et steterūt singuli habentes
arma ī manu sua a parte templi dextra
usqz ad partem sinistrā altaris ⁊ edis-
circum regē. Produxitqz filiū regis: ⁊
posuit sup eū diadema et testimoniū:
fecerūqz eum regem ⁊ unxerūt: et plau-
dentes manu dixerūt. Vivat rex. Au-
diuit aūt atalia vocem populi currentis:
et ingressa ad turbas in templum dñi:
vidit regē stantē sup tribunal iuxta
morem. ⁊ cantores ⁊ turbas ꝑ cum-
ctosqz populū terre letantē. et canentes
tubis: ⁊ scidit vestimēta sua clamauit
qz. Coniuratio. coniuratio. Precepit
aūt iojada centurionibs qui erāt sup
exercitum: et ait eis. Educite eam extra
septa templi: et quicunqz eam secutus
fuerit: feriatur gladio. Dixerat enī sa-
cerdos: non occidatur in templo dñi.
Impositusqz ei manus et impegressus
eam per viam introitus equoꝝ iuxta
palatium: et interfecta est ibi. Pepigit
rego iojada fedus inter deum et regē
et inter ꝑplm. ut esset populus dñi:
et inter regem et populū. Ingressusqz
est oīs populus terre ꝑplum baal:
et destruxerunt aras eius: et ymagines
contriuerūt valide: mathan quoqz sa-
cerdotem baal occiderūt coram altari.
Et posuit sacerdos custodias ī domo
dñi: tulitqz centuriones ⁊ cherei ⁊ phe-
leti legiones et omnē populum terre:
deduxerūtqz regē de domo domini. Et
venerunt per viam ꝑte scutariorum
in palatiū: et sedit sup thronū regum.
Letatusqz est oīs populus terre: ⁊ ci-
uitas cōquieuit. Atalia aūt occisa est
gladio ī domo regis: septemqz ānoꝝ
erat ioas cum regnare cepisset. ¶

Anno septīo iehu regnauit ioas.
Quadraginta annis regnauit
in hierusalē: nomen matris eius sebia
de bersabee. Fecitqz ioas rectū coram
domino. cunctis diebs quibs docuit
eum iojada sacerdos: verumtamen ex-
cella nō abstulit. Adhuc enī populus
immolabat et adolebat in excelsis in-
censum. Dixitqz ioas ad sacerdotes.
Omnē pecuniā sanctoꝝ que illata fue-
rit in templum domini a ꝓcreuntibs
que offertur pro ꝑsona aīe et quā ꝑsona
et arbitrio cordis sui intulit in tem-
plum domini. accipiant illā sacerdo-
tes iuxta ordinem suum: ⁊ instaurent
sarcteda domus si quid necessarium
viderint instauratione. Igitur usqz
ad vicesimumtertium annum regis
ioas: nō instauraverunt sacerdotes
sarcteda templi. Vocauitqz rex ioas
iojadam pontificem et sacerdotes: di-
cens eis. Quare sarcteda nō instau-
rastis templi? Nolite ergo amplius ac-
cipere pecuniā iuxta ordinem vestrum:
sed ad instaurationem templi reddite
eā. Prohibitiqz sūt sacerdotes ultra ac-
cipe pecuniā a ꝑplo: ⁊ instaurare sarcte-
da domꝰ. Et tulit iojada pontifex ga-
zophilaciū unū. aperuitqz foramen de-
sup: et posuit illud iuxta altare ad dex-
tram ingredientiū domum domini:
mittebantqz in eo sacerdotes qui custo-
diebant oīa omnem pecuniam que

debrebat ad templū dñi. Cūq; viderēt nimiā pecuniā esse in gazophilacio: ascendebat scriba regis et pontifex: et effundebāt et numerabāt pecuniam que inuenieb̄at in domo dñi: z dabāt eam iuxta numerū aūq; mensuram in manu eorum q̄ preerant cementariis domus dñi. Qui impendebāt eam in fabris lignoz z in cementariis hijs q̄ opabant in domo dñi · et sarcatecta faciebāt: et in hijs q̄ redebant laxa · et ut emerent ligna et lapides qui ecedebantur: ita ut implerentur instauratio domus dñi in vniuersis q̄ indigebāt expensa ad muniendā domū. Verumtamen nō fiebāt ex eadē pecunia ydrie templi dñi et fusciniule et thuribula et tube et oīne vas aureū et argenteū: de pecunia que inferebatur in templum domini. Hijs enim qui faciebāt opus dabāt: ut instauraretur templum dñi. Et non fiebat ratio hijs hominibus qui accipiebāt pecuniā ut distribuerēt eam artificibus: sed in fide tractabāt eā. Pecuniam vero pro delicto et pecuniā pro peccatis nō inferebant in templū domini: quia sacerdotum erat. Tunc ascendit azahel rex syrie et pugnabat contra geth: cepitq; eā. Et direxit faciē suā ut ascenderet in ierlm. Quāobrē tulit ioas rex iuda oīnia sanctificata que cōsecauerat iosaphat z ioram z ochozias patres ei⁹ reges iuda: z que ipse obtulerat: et vniuersum argentū q̄ inuenīri potuit in thesauris tēpli domini · et in palatio regis: misitq; azaheli regi syrie: et recessit ab ierusalē. Reliqua aūt sermonū ioas et vniūla que fecit: nōne hec scripta sunt i libro verboꝝ dierū regū iuda? Surrexerūt aūt serui eius et coniurauerūt inter se: percusseruntq; ioas in domo mello in descensu sela. iozachar namq; filius semath et iozabath filij⁹ suus serui eius percusserūt eū: z mortuus ē. Et sepelierūt eū cū p̄ribz suis i ciuitate dauid: regnauitq; amasias filij⁹ eius p̄ eo.

Anno vicesimosecūdo ioas filij ochozie regis iude: regnauit ioachaz filij⁹ iehu sup israhel in samaria decem et septem annis: et fecit malū coram dño. Secutusq; est peccata ieroboā filij nabath qui peccare fecit israhel: et nō declinauit ab eis. Iratusq; ē furor domini contra israhel: et tradidit eos in manu azahel regis syrie et i manu benadab filij azahel cunctis diebz. Deprecatus est aūt ioachaz faciem dñi: et audiuit eum dominus. Vidit enim angustiā israhel: quia arctauerat eos rex syrie. Et dedit dominus saluatorē israheli: et liberatus ē de manu regis syrie: habitauerūtq; filij israhel i tabernaculis suis sicut heri z nudiustertius. Verumtamen nō recesserūt a peccatis dom⁹ ieroboā qui peccare fecit israhel: sed i ipis ambulauerūt. Siquidē et lucus ymansit in samaria: et non sunt derelicti ioachaz de populo nisi quinquaginta equites: z decem curruꝫ et decem milia pedituꝫ interfecerat enim eos rex syrie: z redegerat quasi pulueꝛē in tritura aree. Reliqua aūt sermonū ioachaz et vniuersa que fecit z fortitudo eius: nōne hec scripta sunt in libro sermonū dierū regū israhel? Dormiuitq; ioachaz cum patribus suis: et sepelierunt eū i samaria: regnauitq; ioas filius ei⁹ p̄ eo. Anno nicesimoseptimo ioas regis iuda regnauit ioas filius ioachaz sup israhel in samaria sedecī annis: et fecit q̄ malū ē in conspectu domini. Non declinauit ab oībz peccatis ieroboam filij nabath qui

peccare fecit israel: sed i ipis ambulauit. Reliqua aūt sermonū ioas z vniuersa que fecit: et fortitudo ei⁹ quomodo pugnauerit contra amasiā regē iude: nōne hec scripta sunt i libro sermonū dierū regū israel? Et dormiuit ioas cum p̄ribz suis: i hieroboā aūt sedit sup solium eius. Porro ioas sepultus ē in samaria cū regibz israel. Helizeus aūt egrotabat infirmitate qua et mortuus est. Descendit aūt ad eum ioas rex israel: et flebat coram eo: dicebatq; pater mi pater mi: currus israel z auriga eius. Et ait illi helizeus. Affer arcū et sagittas. Cūq; attulisset ad eū arcū z sagittas: dixit ad regem israel. Pone manū tuā super arcū. Et cū posuisset ille manū suam: supposuit helizeus manus suas manibus regis: et ait. Aperi fenestrā orientalē. Cumq; aperuisset: dixit helizeus iace sagittam. Et iecit. Et ait helizeus. Sagitta salutis dñi: et sagitta salutis contra syriā. Percuties q; syriā in aphec: donec consumas eam. Et ait. Tolle sagittas. Qui cū tulisset: rursū dixit ei. Percute iaculo terrā. Et cum percussisset tribz vicibus z steterisset: iratus est vir dei cōtra eū: et ait. Si percussisses quiquies aut sexies siue septies: percussisses syriā usq; ad cōsummationem. Nūc aūt tribus vicibus percties eam. Mortuus est ergo helise⁹: et sepelierūt eū. Latrūculi aūt de moab venerunt in terrā in ipo anno. Quidā aūt sepelientes hominē viderūt latrūculos: et proiecerunt cadauer in sepulcro helisei. Quod cū tetigisset ossa helisei: reuixit homo: et stetit sup pedes suos. Igitur azahel rex syrie afflixit israel: cūctis diebz ioachaz. Et miserctus est dñs eorum: et reuersus est ad eos: propter pactū suū q̄ habebat cum abraham et ysaac et iacob: et noluit disperdere eos neq; proicere penitus usq; in presens tempꝰ. Mortuus ē aūt azahel rex syrie: et regnauit benadab filius ei⁹ pro eo. Porro ioas filius ioachaz tulit urbes de manu benadab filij azahel quas tulerat de manu ioachaz p̄ris sui: iure prelij. Tribus vicibus percussit eū ioas: et reddidit ciuitates israel.

In anno secō ioas filij ioachaz regis israhel: regnauit amasias filius ioas regis iuda viginticquinq; annoꝝ erat cū regnare cepisset: viginti aūt z nouem annis regnauit i ierlm. Nomen matris eius ioaden de ierusalem. Et fecit rectum coꝝ dño: verumtamen non ut dauid pater ei⁹. Iuxta oīnia que fecit ioas pater suus fecit: nisi hoc tantū q̄ excelsa non abstulit. Adhuc enī ipse adolebat et immolabat incensum in excelsis. Cumq; obtinuisset regnū occidit seruos suos qui interfecerāt regem patrē suum: filios aūt eoꝝ n occidērat nō occidit: iuxta quod scriptū est in libro legis moysi sicut p̄cepit dñs dicēs. Non morient patres p filijs neq; filij pro patribz: sed unusquisq; in peccato suo morietur. Ipse percussit edom i valle salinarum decem milia: et apprehendit petrā i pugna: vocauitq; nomen eius iectehel usq; in presentem diem. Tunc misit amasias nunc̄os ad ioas filium ioachaz filij iehu regis israhel: dicens. Veni et videamus nos. Remisitq; ioas rex israhel ad amasiā regē iuda dicens. Cardinus libani misit ad cedrum que est in libano: dicens. Da filiam tuā filio meo uxorem. Transieruntq; bestie saltꝰ que sunt in libano: et conculcauerunt cardinum. Percutiens inualuisti sup edom: et sblleuauit te cor tuū. Cōtent⁹

ctio gloria:et sede in domo tua. Quare ꝓuocas malū:ut cadas tu et iuda⁹ tecū? Et nō acquieuit amasias. Ascendit ioas rex israhel:et uiderūt se ipse et amasias rex iuda in bethsames oppidō iude. Percussus est iuda coram israhel:et fugerūt unusquisq; in tabernacula sua. Amasiā uero regē iuda filiū ioas filij ochozie cepit ioas rex israhel in bethsames:et adduxit eū in iherusalē. Et interrupit murū iherusalē a porta ephraim usq; ad portam anguli · quadringentis cubitis. Tulitq; omne aurū et argentū ⁊ uniuersa uasa q̄ inuenta sūt i domo dñi et in thesauris regis ⁊ obsides:et reuersus est in samariā. Reliqua aūt uerboꝝ ioas q̄ fecit ⁊ fortitudo eius qua pugnauit cōtra amasiā regem iuda · nōne hec scripta sunt in libro sermonum dierū regum israhel? Dormiuitq; ioas cum patribus suis et sepultus est in samaria cum regibꝫ israhel:et regnauit iheroboam filius eius pro eo. Uixit autem amasias filius ioas rex iuda. Postq; mortuus est ioas filius ioachaz regis israhel· uiginticinq; annis. Reliqua autem sermonum amasie · nonne hec scripta sunt in libro sermonū dierum regum iuda? Factaq; est contra eū cōiuratio in iherusalē:at ille fugit i lachis. Misitq; post eū i lachis et interfecerūt eum ibi:et asportauerunt in equis:et sepultus est iherusalem cū pribus suis in ciuitate dauid. Tulit aūt uniuersus populus iude azariā annos natum sedecim:et constituerunt eum regē pro patre eius amasia. Ipse edificauit ahilam:et restituit eā iude postq; dormiuit rex cum patribus suis. Anno quintodecimo amasie filij ioas regis iuda regnauit iheroboā filius ioas regis israhel in samaria quadraginta et unō anno:⁊ fecit quod malum est coram dño. Non recessit ab uniuersis peccatis iheroboā filij nabath:qui peccare fecit israhel. Ipse restituit terminos israhel ab introitu emath usq; ad mare solitudinis:iuxta sermonem dominī dei israhel quē locutus est per seruū suum ionam filiū amathi ꝓphetā: qui erat de geth que est in ophet. Uidit enim dñs afflictionē israhel amarā nimis: et ꝙ cōsumpti essent usq; ad clausos carceres et egressos: et nō esset q̄ auxiliaretur israhel. Sed locutus est dñs ut deleret nomē israhel de sub celo:sed saluauit eos in manu iheroboam et filij ioas. Reliqua aūt sermonū iheroboam et uniuersa que fecit:⁊ fortitudo eius qua pugnauit et quomō reduxit damascum et emath iude in israhel· nonne hec scripta sunt in libro sermonum dierū regū israhel? Dormiuitq; iheroboā cū pribꝫ suis regibꝫ israhel:et regnauit zacharias filius eius pro eo. xv

Anno uicesimo septimo iheroboā regis israhel regnauit azarias filius amasie regis iuda. Sedecim annoꝝ erat cum regnare cepisset:⁊ quinquaginta duobus annis regnauit in iherusalē. Nomen matris eius iecelia de iherusalē. Feciq; q̄ erat placitū coram dño · iuxta omnia que fecit amasias pater eius:uerumtamen excelsa nō est demolitus. Adhuc populus sacrificabat et adolebat incensum in excelsis. Percussit autē dñs regem:et fuit leprosus usq; in diem mortis sue:⁊ habitabat i domo libera seorsum. Ioathan uero filius regis gubernabat palatiū:et iudicabat populū terre. Reliqua aūt sermonum azarie et uniūsa que fecit:nōne hec scripta sunt in libro uerboꝝ dierū regū iuda? Et dormiuit azarias cum patribꝫ suis:sepelierūq; eū cū maioribꝫ suis in ciuitate dauid: et regnauit ioatham filius eius pro eo. Anno tricesimosecundo azarie regis iude regnauit zacharias filius iheroboam super israhel in samaria sex mensibꝫ: et fecit quod malum est coram dño sicut fecerant patres eius. Non recessit a peccatis iheroboam filij nabath: qui peccare fecit israhel. Conspirauit autē contra eum sellum filius iabes gualitz cū ualam et interfecit:regnauitq; p eo. Reliqua aūt uerboꝝ zacharie nonne hec scripta sunt in libro sermonū dierū regū israhel? Iste est sermo domini quē locutus est ad iehu dicēs. Filij tui usq; ad quartam generationē · sedebūt de re super thronū israhel. Factumq; est ita. Sellū filius iabes regnauit tricesimonono anno azarie regis iude. Regnauit aūt uno mense in samaria. Et ascendit manahen filius gaddi de thersa · uenitq; samariam:et percussit sellum filiū iabes in samaria ⁊ interfecit eum:regnauit q̄ pro eo. Reliqua autem uerboꝝ sellū et coniuratio eius per quā tetendit insidias:nonne hec scripta sunt in libro sermonū dierū regum israhel? Tunc percussit manahen thapsam ⁊ omnes qui erant in ea:⁊ terminos eius de thersa. Noluerant enim aperire ei. Et interfecit omnes pregnantes eius:et sciditeas. Anno tricesimonono azarie regis iude regnauit manahen filius gaddi super israhel decem annis in samaria: fecit q̄ quod erat malum coram domino. Non recessit a peccatis iheroboā filij nabath qui peccare fecit israhel: cūctis diebus eius. Uenerat phul rex assiriorum in thersa:et dabat manahen phul mille talenta argenti· ut esset ei in auxiliū ⁊ firmaret regnū eius. Indixitq; manahen argentū super israhel cunctis potentibus ⁊ diuitibus ut daret regi assiriorum: quinquaginta siclos argenti p singulos. Reuersusq; est rex assiriorum:et non est moratus in thersa. Reliqua autem sermonū manahen et uniuersa q̄ fecit: nonne hec scripta sunt in libro sermonum dierū regū israhel? Et dormiuit manahen cū patribꝫ suis:regnauitq; phaceia filius eius pro eo. Anno quinquagesimo azarie regis iude regnauit phaceia filius manahen super israhel in samaria biennio:et fecit quod erat malū coram dño. Non recessit a peccatis iheroboā filij nabath:qui peccare fecit israhel. Conspirauit autē aduersus eum phace filius romelie dux eius · ⁊ percussit eum in samaria in turre domus regie iuxta argob et iuxta ariph · et cum eo quinquaginta uiros de filijs galaaditarū et interfecit eum: regnauitq; pro eo. Reliqua aūt sermonum phacee ⁊ uniuersa que fecit: nonne hec scripta sunt in libro sermonū dierum regum israhel? Anno quinquagesimosecundo azarie regis iude · regnauit phacee filius romelie super israhel in samaria uiginti annis: et fecit q̄ erat malū coram dño. Non recessit a peccatis iheroboā filij nabath: qui peccare fecit israhel. In diebus phacee regis israhel uenit theglat phalassar rex assur · et cepit ahion·et abel domū maacha ⁊ ianoe et cedes et asor·et galaad ⁊ galileam et uniūsam terā neptalim: et transtulit eos in assirios. Cōspirauit autem et tetendit insidias ose filio hela contra phacee filiū romelie:et percussit eum et interfecit:regnauitq; p eo tricesimo anno ioathan filij ozie. Reliqua aūt sermonū phacee et uniuersa que fecit:

nūne hec scripta sunt in libro sermonū
dierū regum israhel? Anno secundo
phacee filij romelie regis israel: regnauit
ioathan filius ozie regis iuda. Triginti
quinq; annoꝝ erat cū regnare cepisset:
et sedecim annis regnauit in ihrlm. Nom fecit qđ
erat placitum in conspectu domini dei
sui sicut dauid pater eius: sed ambulauit
in via regum israhel. Insuꝑ et filium
suum cōsecrauit transferens per ignem
secundū ydola gentiū: que dissipauit
dominus coram filijs israel. Immolabat
quoq; victimas et adolebat incensū
in excelsis et in collibus: et sub oīi ligno
frondoso. Tūc ascendit rasin rex syrie:
et phacee filius romelie rex israhel ad
pliandū in ierusalē. Cūq; obsiderent
achaz: non valuerunt superare eū. In
tēpore illo restituit rasin rex syrie hayla
syrie: et eiecit iudeos de hayla. Et idu-
mei et syri venerūt in hayla: habita-
uerunt ibi usq; in diē hanc. Misit aūt

achaz nuncios ad teglat phalassar re-
gē assyrioꝝ dicēs. Seruus tuus et filius
tuus ego sum. Ascende et salua me de
manu regis syrie et de manu regis
israel: q̄ cōsurrexerunt aduersū me. Et cū
collegisset argentū et aurū qđ inuentū
potuit in domo dñi et in thesauris re-
gis misit regi assyrioꝝ munera: qui
acquieuit voluntati eius. Ascendit au-
tem rex assyrioꝝ in damascū et captauit
eam: et trāstulit habitatores eius cyre-
nen: rasin aūt interfecit. Perrexitq; rex
achaz in occursum teglat phalassar
regi assyrioꝝ in damascū. Cūq; vidisset
altare damasci: misit rex achaz ad u-
riam sacerdotē exemplar eius et similitu-
dinē iuxta oīne opus eius. Edificauit
q; uria sacerdos altare. Iuxta oīa
que p̄ceperat rex achaz de damasco: ita
fecit sacerdos uria donec veniret rex
achaz de damasco. Cumq; venisset rex
de damasco vidit altare et venerans
est illud: ascendítq; et immolauit holo-
causta et sacrificiū suū: et libauit liba-
mina et fudit sāguinem pacifico⁹ que
obtulerat sup altare. Porro altare e-
reum qđ erat coram dño transtulit de
facie templi et de loco altaris et de loco
templi dominū: posuitq; illud ex late-
altaris ad aquilonē. Precepit quoq;
rex achaz urie sacerdoti dicens. Sup
altare maius offer holocaustū mane
num et sacrificiū vespertinū et holocau-
stum regis et sacrificiū eius: et holocau-
stum uniuſi pli terre et sacrificia eoꝝ
et libamina eoꝝ: et oēm sanguinē
holocausti et uniuſum sanguinē victi-
me super illud effundes. Altare aūt
reum erit paratū ad voluntatem mā.
Fecit igit urias sacerdos iuxta oīa
que p̄ceperat rex achaz. Tulit aūt rex
achaz clatras tales et luterā qui erat

desuper: et mare depsuit de bobꝰ ereis
qui sustinebant illud: et posuit sup
pauimētum stratum lapide. Sabbatū
quoq; sabbati quod edificauerat in
templo et ingressum regis exterꝰ con-
uertit in templū domini: p̄pter regem
assyrioꝝ. Reliqua aūt verboꝝ achaz
et oīa q̄ fecit: nonne hec scripta sūt
in libro sermonū dierū regum iuda?
Dormīuitq; achaz cum patribus suis:
et sepultꝰ ē cū eis i ciuitate dauid: et re-
gnauit ezechias filius eiꝰ p̄ eo. xvij

Anno duodecio achaz regis iuda
regnauit osee filius hela in samā-
ria sup israhel nouem annis: faciq;
malū coram domino: sed non sicut
reges israhel q̄ ante eū fuerūt. Contra
hunc ascendit salmanasar rex assyri-
orum: et factus est ei osee seruus: reddi-
batq; illi tributa. Cūq; deprehendisset
rex assyriorum osee q̄ rebellare niteꝛ
misisset nūcios ad sua regem egipti-
ne prestaret tributa regi assyriorum
sicut singulis annis solitus erat: obse-
dit eum et vinctum misit in carcerem:
peruagatusq; ē omnē terrā: et ascendēs
samariam obsedit eam tribus annis.
Anno aūt nono osee cepit rex assyrio-
rum samariā: et transtulit israel in assy-
rios: posuitq; eos i hayla et i abor
iuxta fluuiū gozan in ciuitatibus me-
dorum. Factū est enim cum peccassent
filij israhel domino deo suo q̄ eduxerat
eos de terra egipti de manu pharaonis
regis egipti: coluerunt deos alienos
et ambulauerunt iuxta ritū gentium
q̄s consumpserat dominus i conspectu
filioꝝ israhel et regū israhel: quia sibi
fecerant. Et irritauerūt filij israhel ver-
bis non rectis dominum deū suum: et
edificauerūt sibi excelsa i cūctis urbibꝰ
suis a turre custodū usq; ad ciuitatem

munitam. Fecerunt; sibi statuas et
lucos in oīni colle sublimi: et subter
oīne lignū nemorosum: et adolebant
ibi incensū sicut et gentes que trāstu-
lerat dñs a facie eorum.
Fecerūq; verba pessima irritantes do-
minum: et coluerunt immūdicias de
quibꝰ p̄ceperat eis dñs ne facerent verbū
hoc. Et testificatus est dñs in israhel
et in iuda p manum oīūm p̄pheraꝝ
et videntiū dicens. Reuertimini a viis
vestris pessimis: et custodite precepta
mea et cerimonias: iuxta oīnē legē
quā precepi patribus vestris: et sicut
misi ad vos in manu seruorū meorū
prophetaꝝ. Qui nō audierunt: sed in-
durauerunt ceruicē suā iuxta ceruicem
patrum suorū qui noluerunt obedire
dño deo suo. Et abiecerunt legitima
eius: et pactū quod pepigit cū patribus
eoꝝ et testificationes quibus cōtestat⁹
est eos: secutiq; sunt vanitates et vane
egerunt: et secuti sunt gentes que erāt
p circuitum eoꝝ sup quibus p̄ceperat
dominus eis ut non facerent sicut et
ille faciebat. Et dereliquerunt oīnia
precepta dñi dei sui: fecerunt; sibi con-
flatiles duos vitulos et lucos: et ado-
rauerunt uniuersam militiā celi. Ser-
uierunt; baal: et consecrauerūt filios
suos et filias suas per ignem. Et diui-
nationi insecuiebant et augurijs: et
tradiderunt se ut facerent malū coram
domino: et irritarent eum. Iratusq;
est dñs vehementer israheli: et abstulit
eos a conspectu suo: et non remansit
nisi tribus iuda tantūmodo. Sed nec
ipe iuda custodiuit mandata dñi dei
sui: uerūtamen ambulauit in cerimoniis
israhel: quos operat⁹ fuerat. Proiecit
q; dñs oīne semen israel: et afflixit eos et
tradidit eos i manu diripientiū: donec

proiceret eos a facie sua: ex eo iam tpe
quo saltus est israhel a domo dauid:
et constituerūt sibi regem iheroboam
filiū nabath. Separauit eū iheroboā
israhel a domino: et peccare eos fecit
pcm magnū. Et ambulauerunt filij
isrl in oūibus peccatis iheroboam
que fecerat: nō recesserunt ab eis usq;
quo dominus auferret israhel a facie
sua: sicut locut⁹ fuerat i manu oīūm
seruoz suoz pphaz. Translatus; est
israhel de terra sua in assirios usq; in
diem hanc. Adduxit aūt rex assirioz
de babilone et de cutha: et de ahiach
et de emath et de sepharuaim: z collo-
cauit eos in ciuitatibus samarie pro
filijs israhel. Qui possederūt samariā:
et habitauerunt in urbibus eī⁹. Cūq;
ibi habitare cepissent non timebant
dominum: et immisit eis dns leones:
qui interficiebant eos. Nunciatumq;
est regi assirioz et dictum. Gentes ꝙs
transtulisti et habitare fecisti in ciuita-
tibus samarie ignorant legitīma dei
terre: z immisit in eos dominꝰ leones
et ecce interficiunt eos: eo qō ignorent
ritū dei terre. Precepit aūt rex assirioz
dicens. Ducite illuc unū de sacerdotibꝫ
quos inde captiuos adduxistis: ut
vadat z habitet cum eis: z doceat eos
legitīma dei terre. Igitur cum venisset
unus de sacerdotibus hijs ꝙ captiui
ducti fuerāt de samaria habitauit in
bethel: et docebat eos quomō colerent
dominū. Et unaquęq; gens fabrica-
ta est deum suum. Poluerunt; eos
in fanis excelsis que fecerant samarie
gens et gens in urbibus suis: i quibꝫ
habitabant viri enim babilonij fece-
runt sochot benoth: viri aūt cuthei
fecerunt nergel: et viri de emath fecerūt
asima. Porro euei fecerunt nebaaz et
tharthaz hij aūt qui erant de sefarua-
im comburebant filios suos igni ad
ramelech et anamelech dijs sefarua-
im: et nichilominus colebant dīm.
Fecerunt autem sibi de nouissimis sa-
cerdotes excelsoz: et ponebant eos in
fanis sublimibꝫ. Et cum dominum
colerent: dijs ꝯ suis seruiebant iuxta
cōsuetudinē gentiū de ꝙbus translati
fuerant samariā. Vsq; in pñtem dīe
morem sequuntur antiquum. Non
timent dīm: neq; custodiūt cerimonias
eius atq; iudicia z legem z mandatum
quod preceperat dns filijs iacob
quē cognominauit isrl: z pcussit eū
eis pactum: et mandauerat eis dicens.
Nolite timere deos alienos et non a-
doretis eos neq; colatis eos et nō im-
moletis eis: sed dominū deū vestrum
qui eduxi vos de terra egipti in forti-
dine magna z i brachio extento: ipm
timete et illū adorate: et ipsi immola-
te. Cerimonias quoq; et iudicia et le-
gem et mandatū quod scripsit vobis
custodite ut faciatis cunctis diebus:
et non timeatis deos alienos. Et pa-
ctum qō pepigit vobiscū nolite obliui-
sci: nec colatis deos alienos sed dīm
deū vestrū timete: et ipse eruet vos de ma-
nu oīūm inimicoz vestroz. Illi vero
nō audierunt: sed iuxta consuetudinē
suam pristinam ꝙcedebāt. Fuerunt
igitur gentes ille timētes quidē dīm:
sed nichilominꝰ z ydolis suis seruientes.
Nā filij eoz z nepotes sicut fecerūt pa-
tres sui ita faciūt: i presentē diem. xxviij

Anno tercio osee filij hela regis i-
srahel regnauit ezechias filius
achaz regis iuda. Vigintiquinq; annoz
erat cū regnare cepisset: z viginti nouē
annis regnauit in hierusalem. Nomē
matris eius abisa filia zacharie. Feciq;

quod erat bonū coram dño: iuxta oīa
que fecerat dauid pater eius. Ipse distru-
pauit excelsa: et cōtriuit statuas et suc-
rdit lucos: conteriq; fecit serpentē ereum
quē fecerat moyses. Siquidē usq; ad
illud tempus filij israhel adolebāt ei
incensum. Vocauitq; nomē eius noh-
estan. Et in domino deo isrl speranit.
Itaq; post eū nō fuit similis ei de cunc-
tis regibꝫ iuda sed neq; i hijs qui ante
eum fuerunt: et adhesit domino: z nō
recessit a vestigijs eī⁹: seruatq; mandata
eius q̄ preceperat dominus moysi unde
et erat dns cū eo: et in cunctis ad que
procedebat sapienter se agebat. Rebel-
lauit quoq; contra regem assirioz: et
non seruiuit ei. Ipse percussit philisteos
usq; ad gazam: z fines eorum: ex
a turre custodū usq; ad ciuitatem mu-
nitam. Anno quarto regis ezechie q̄
erat annus septim⁹ osee filij hela regis
israhel: ascendit salmanasar rex assiri-
orum samariam: et oppugnauit eā
et cepit. Nā post annos tres anno regni
ezechie id est nono anno osee regis is-
rahel capta est samaria: et transtulit rex
assirioz israhel in assirios: collocauit
eos i aybla et i abor fluuijs gozan
in ciuitatibus medoz: quia nō audierūt
vocem dñi dei sui: sed preteriere sunt
pactū ei⁹. Omnia que precepat moyses
seruꝰ dñi nō audierūt neq; fecerūt. An-
no xiiij⁰decimo regis ezechie ascendit
sennacherib rex assiriorum ad oīa ciui-
tates iuda munitas: et cepit eas.
Tunc misit ezechias rex iude nunctios
ad regem assiriorum in lachis dicēs.
Peccaui. Recede a me: et omne quod
imposueris mihi ferā. Indixit itaq;
rex assirioz ezechie regi iude trecēta ta-
lenta argenti et triginta talenta auri.
Dedit; ezechias oīe argentū quod
repertum fuerat in domo domini: et
i thesauris regis. In tempore illo con-
fregit ezechias valuas templi dñi et la-
minas auri ꝙs ipe affixerat: z dedit eas
regi assiriorū. Misit aūt rex assiriorū
tharcan et raplaris et raplacen de la-
chis ad regē ezechiā cū manu valida
in hierlm. Qui cum ascendissent venerūt
in hierusalem et steterūt iuxta aqueductū
piscine superioris que est in via agri
fullonis: vocaueruntq; regē. Egressus
est autem ad eos eliachim filꝰ elchie
ꝓpositus domꝰ et sobna scriba z ioahe
filꝰ asaph a comentarijs: dixitq; ad
eos raplaces. Loquimini ezechie. Hec
dicit rex magnus: rex assirioz. Que est
ista fiducia qua niteris? Forsitan ini-
ti consilium: ut ꝓpares te ad prelium.
In quo confidis: ut audeas rebellare?
An speras in baculo arundineo atq;
cōtracto egipto? Cui quē incubuerit
homo: cōminuꝰ ingrediet manum
eius: et perforabit eam. Sic est pharao
rex egipti: omnibus qui confidunt i se.
Quod si dixeritis mihi i dño deo no-
stro habemꝰ fiduciā: nōne ille est cuius
abstulit ezechias excelsa et altaria: et
precepit iude et hierusalem ante altare
hoc adorabitis in hierusalē? Nūc igit
transite ad dñm meū regem assirioz:
et dabo vobis duo milia equorum: z
videre an habere valeatis ascensores
eorū. Et quomō poteritis resistere ante
unum satrapam de seruis dñi mei mi-
nimis? An fiduciam habes in egipto
propter currus z equites? Siquid sine
dñi voluntate ascendi ad locū istum:
ut demolirer eū? Dominus dixit mi-
chi. Ascende ad terram hanc: et demoli-
re eam. Dixerunt aūt eliachim filius
elchie et sobna scriba z ioahe raplaci.
Precamur ut loquaris nobis seruis

tuis suriace siquidem intelligim⁹ ydne
linguã: et non loquaris nobis iudaï
ce audiente plo: qui est sup murum.
Rãdingz eis rapsaces dices. Stunquid
ad dñm tuũ z ad te misit me dominꝰ
meus ut loquerer sermones hos: et nõ
prius ad viros qui sedent sup murũ
ut comedant stercora sua: z bibant u
rinam suã vobiscũ? Stexit itaqz rã
psaces: et exclamauit voce magna iu
daice z ait. Audite verba regis magni:
regis assiriorũ. Hec dicit rex. Stõ vos
seducat ezechias. Stõ enĩ poterit eruere
vos de manu mea: neqz fiducia vobis
tribuat sup dominũ dicens. Eruens
liberabit nos dominꝰ: et nõ tradetur
ciuitas hec in manu regis assiriorum.
Stolite audire ezechiam. Hec enĩ dicit
rex assiriorz. Facite mecum qđ vobis
est vtile: et egredimini ad me. Et com
edat vnusquisqz de vinea sua: et de ficu
sua et bibetis aquas de cisternis vñis:
donec veniã et transferam vos in trã
que similis est terre vestre: in terrã fru
ctiferam et fertilem vini: terram panis
et vineaz: terram olivarum et olei ac
mellis: z viuetis z nõ moriemini. Sto
lite audire ezechiam qui vos decipit
dicens: dñs liberabit nos. Stunquid
liberauerunt dii gentium terram suã
de manu regis assiriorz? Vbi est deus
emath et arphat? Vbi ẽ dꝰ sapharua
im ana z ava? Stunquid liberauerũt
samariam de manu mea? Qui nam
illi sunt in vniuersis diis terrarũ qui
ruerunt regionẽ suam de manu mea:
ut eripiat ruere dñs iherusalẽ de manu
mea? Tacuit itaqz pls: et non rñdit
ei quicqz. Siquidem preceptum regis
acceperãt: ut nõ respõderent ei. Veniqz
eliachim filꝰ helchie ꝓpositus domus
et sobna scriba et ioahz filius asaph a

commentariis ad ezechiã scissis vestibꝰ
z nũciauerũt ei verba rapsacis. xix

Que cum audisset ezechias rex iu
dee vestimenta sua: et operuit se
sacco: ingressusqz est domũ dñi: et mi
sit eliachim ꝓpositum domꝰ z sobnã
scribam: et senes de sacerdotibus opto
saccis ad ysaiam ꝓphetã filiũ amos.
Qui dixerũt. Hec dicit ezechias. Dies
tribulationis et increpationis z blas
phemie dies iste. Vi enim filij usqz
ad partũ: et vires nõ habet parturiẽs.
Si forte audiat dñs dꝰ tuus vniuersa
verba rapsacis quẽ misit rex assirioz
dominus suus ut exprobraret deum
viventem z argueret verbis q̃ audiit
dñs deus tuus: et fac orationem pro
reliquijs que reperte sunt. Venerunt er
go serui regis ezechie ad ysaiã. Dixit
qz eis ysaias. Hec dicetis dño vestro.
Hec dicit dñs. Stoli timere a facie ver
monũ quos audisti: quibus blasphe
mauerunt pueri regis assiriorum me.
Ecce ego immittam ei spiritũ et audi
et nunciũ: et reuertetur in terram suã:
et dejciam eũ gladio i terrã sua. Reuer
sus est ergo rapsaces: z inuenit regem
assiriorum expugnantem lobnã. Au
dierat enĩ qꝫ recessisset de lachis. Cuq
audisset de tharacha rege ethiopie di
centes: ecce egressus ẽ ut pugnet aduer
sum te et iret contra eum: misit nũcios
ad ezechiam dicens. Hec dicite ezechie
regi iuda. Ston te seducat deus tuus
in quo habes fiduciã: neqz dicas: nõ
tradetur iherusalem in manus regis
assiriorz. Tu enĩ ipe audisti que fecerũt
reges assiriorum vniversis terris: quo
modo vastauerũt eas. Stum ergo so
lus poteris liberari? Stunquid libera
uerunt dii gentiũ singulos quos vas
tauerunt patres mei gozan videlicet

et aran et reseph z filios eden: qui erant
in thelassar? Vbi est rex emath et rex
arphat z rex ciuitatis sepharuaim a
na et ava? Itaqz cũ accepisset ezechias
litteras de manu nũciorum z legisset
eas: ascendit in domũ dñi et expandit
eas coram dño: et oravit i conspectu
eius dicẽs. Domine dꝰ israhel q̃ sedes
sup cherubin tu es dꝰ solus regũ oĩũ
um terre: tu fecisti celum et trã. Inclina
aurem tuã et audi. Aperi dñe oculos
tuos z vide: z audi oĩa verba sennache
rib: que misit ut exprobraret nobis
dñ viventem. Vere dñe dissipauerunt
reges assiriorz gentes et terras oĩũ:
et miserũt deos eorũ in ignem. Stõ enĩ
erant dii: sed opa manuũ hoĩum
et ligno et lapide: et predixerunt eos.
Stũc igitur dñe dꝰ noster salvos nos
fac de manu eorz: ut sciant oĩa regna
terre qꝫ tu es dñs deus solꝰ. Stisit aũt
ysaias filꝰ amos ad ezechiam dicẽs.
Hec dicit dominꝰ deus israhel. Que de
precatus es me sup sennacherib rege
assiriorz audiui. Iste est sermo quẽ lo
cutus est dominus de eo. Sprevit te et
subsannauit te virgo filia syon: post
tergum tuũ capvt mouit filia iherusa
lem. Cui exprobrasti: et quẽ blasphe
masti? Contra quẽ exaltasti vocẽ tuã:
et elevasti in excelsũ oculos tuos? Con
tra sanctum israhel. Per manũ tuoz
nuntiorum exprobrasti dño: z dixisti.
In multitudine curruum meoz ascẽ
di excelsa montiũ i summitate libani:
et succidi sublimas cedros eius: z electas
abietes illius. Et ingressus sũ usqz ad
terminos eius: z saltum carmeli eius ego
succidi. Et bibi aquas alienas: et si
cavi vestigijs pedum meorum oĩes
aquas clausas. Stũquid nõ audisti
ista ab initio seculi? Ex diebꝰ antiquis

plasmaui illud: z nũc adduxi. Erunt
qz i ruinam colliũ compugnantiũm
ciuitates munite: z qui sedent i eis hu
miles manu. Contremuerũt z confusi
sunt facti sũt velud fenũ agri: et virens
herba tectorũ: que arefacta est antequ
veniret ad maturitatem. Habitaculũ
tuũ et egressum tuũ et introitũ tuum z
viam tuã ego prescivi: z furorẽ tuum
cõtra me. Insanisti i me: z superbia tua
ascendit in aures meas. Ponã itaqz
circulũ i naribus tuis: et chamũ i labijs
tuis: et reducam te in viam p quã ve
nisti. Tibi aũt ezechia hoc erit signum.
Comede hoc anno que reppererit: in
secũdo aũt anno que sponte nascũtur.
Porro i anno tercio seminate z mete:
plantate vineas et comedite fructum
eaz. Et qđcũqz reliquũ fuerit de domo
iude mittet radicem deorsum: z faciet
fructũ sursum. De iherusalem quippe
egredientur reliquie: z qđ salvetur de
mõte syon. Zelus dñi exercituũ faciet
hoc. Quamobrem hec dicit dominus
de rege assiriorũ. Ston ingredietur
in trã. Stec mittet in eam sagittam: nec
occupabit eam clipeꝰ: nec circumdabit
eam munitio. Per viam qua venit re
uertetur: z ciuitatem hanc nõ ingredie
tur dicit dominus: protegamqz urbẽ
hanc z saluabo eam. Propter me et propter
david servum meum. Factum est igit in nocte
illa venit angelꝰ dñi: et percussit i castris
assiriorum centum octoginta quinqz
milia. Cumqz diluculo surrexisset vidit
omnia corpora mortuoz: et recedens
abiit: et reversus est sennacherib rex as
siriorum: et mansit in ninive. Cumqz
adoraret in templo nesrach deum suum
aramelech z sarasar filii eius percusserũt
eũ gladio: fugerũntqz i trã armeniorz: z
regnavit asaradon filius eius ꝓ eo.

In diebꝫ illis egrotauit ezechias
usqꝫ ad mortē: et venit ad eum
ysaias filius amos ꝓpheta: dixitqꝫ ei.
Hec dicit dñs dē. Precepi domui tue.
Morieris enī tu: z nō viues. Qui con
uertit faciē suā ad parietē: z adorauit
dñm dicens. Obsecro dñe: memento
quelo quō ambulauerim coram te in
veritate et in corde perfecto: z qđ ꝑ
placitum est coram te fecerim. Fleuit itaqꝫ
ezechias fletu magno z antequ egrede
retur ysaias medīa partem atrij fac⁹
est sermo dñi ad eum dicēs. Reuertere:
et dic ezechie duci pōpli mei. Hec dicit
dñs dē dauid patris tui. Audiui ora
tionem tuā: vidi lacrimam tuā: z ecce
sanaui te. Die tercia ascendes templū
dñi: et addā diebꝫ tuis quindecī ānos.
Sed et de manu regis assiriꝫ libera
bo te z ciuitatem hāc: z protegā urbem
istam ꝓpter me et propter dauid seruū
meū. Dixitqꝫ ysaias. Afferte mallam
ficoꝝ. Quā cū attulissent z posuissent
super vulnus ei⁹ curat⁹ est. Dixerat autē
ezechias ad ysaiam. Quod erit signū
quia dominꝫ me sanabit: et cā ascen
surus sum die tercia templū domini?
Cui ait ysaias. Hoc erit signum a do
mino: qđ faciat⁹ sit dominꝫ sermonem
quē locut⁹ ē. Vis ut ascendat umbra
decem lineis: aut ut reuertatur retrorsū
gradibꝰ? Et ait ezechias. Facile ē umbram
crescere decem lineis. Nec hoc vo
lo ut fiat: sed ut reuertatur retrorsum de
cem gradibꝰ. Inuocauit itaqꝫ ysaias
propheta dominū: et reduxit umbrā
per lineas quibus iam descenderat in
horologio achaz retrorsum decē gra
dibus. In ꝑpore illo misit merodach
baladan filiꝰ baladan rex babilonioꝝ
litteras et munera ad ezechiā. Audie
rat enī qđ egrotasset ezechias. Iecatus
est autem in aduentu eoꝝ ezechias: et
ostendit eis domū aromatū: et aurū
et argentū z pigmenta varia: unguē
tuqꝫ z domū vasoꝝ suoꝝ et cūcta
que habere poterat in thesauris suis.
Nō fuit qđ nō mōstrasset eis ezechias
in domo sua: et in oīi potestate sua.
Venit aūt ysaias propheta ad regem
ezechiam: dixitqꝫ ei. Quid dixerūt viri
isti: aut unde venerūt ad te? Cui ait
ezechias. De terra lōginqua venerūt
ad me: de babilone. At ille respōdit.
Quid viderūt in domo tua? Dixit ezechi
as. Omnia quecūqꝫ sunt in domo mea
viderunt. Nichil est enim quod non
monstrauerim eis in thesauris meis.
Dixit itaqꝫ ysaias ezechie. Audi ser
monem domini. Ecce dies venīt: z auf
rentur omnia q̄ sunt in domo tua: et
que condiderūt patres tui usqꝫ in diē
hanc in babilonem. Non remanebit
quicqꝫ ait dominꝰ. Sed et de filiis tuis
qui egredientur ex te quos genuisti
tollentur: et erunt eunuchi in palatio
regis babilonis. Dixit ezechias ad y
saiam. Bonus sermo domini quē lo
cutus ē. Fiat tantum pax et veritas in
diebꝫ meis. Reliq̄ aūt sermonū ezechie
et oīs fortitudo eius z quō fecerit pisci
nam et aqueductum z introduxerit a
quas i ciuitatē: nōne hec scripta sūt
libro sermonū dierū regū iuda? Dormi
uitqꝫ ezechias cū ꝑribꝰ suis: et regna
uit manasses filius ei⁹ ꝓ eo. xxi

Duodecim annoꝝ erat manasses
cū regnare cepisset: et quinqua
gintaquinqꝫ annis regnauit in hie
rusalem. Nomen matris eius aphsiba.
Fecitqꝫ malum in conspectu domini:
iuxta ydola gentium quas delerat do
minus a facie filiorum isrl. Cōuersus
qꝫ ē et edificauit excelsa q̄ dissipauerat

ezechias pater eius: z fecit aras baal
z fecit lucos sicut fecerat achab rex isrl:
et adorauit omnē milīā celi et coluit
eam. Extruxitqꝫ aras in domo dñi de
qua dixit dñs i hierlm ponam nomē
meū: z extruxit altaria uniuse milicie
celi in duobꝰ atriis templi domini. Et
traduxit filiū suum per ignē: z ariola
tus est et obseruauit auguria. et fecit
phitones. z aruspices multiplicauit:
ut faceret malū coram dño z irritaret
eum. Posuitqꝫ ydolū luci quē fecerat
in templo dñi: sup quo locut⁹ est dñs
ad dauid et ad salomonem filiū eius.
In templo hoc et in hierusalem quā
elegi de cunctis tribubꝰ israhel ponam
nomē meū in sempiternū: et ultra nō
faciam commoueri pedem israhel de
terra quā dedi patribꝰ eoꝝ si custodie
rint opꝰ omnia que precepi eis: z uni
uersam legem quā mandauit eis ser⁹
meus moyses. Illi vero nō audierūt:
sed seducti sunt a manasse: ut facerent
malum sup gentes quas attriuit dñs
a facie filioꝝ israhel. Locutusqꝫ ē dñs
in manu seruoꝝ suoꝝ ꝓphetarū dicēs.
Quia fecit manasses rex iuda abomi
nationes istas pessimas sup omnia
que fecerunt amorrei ante eū z peccare
fecit etiā iudam in immūdicijs suis:
propterea hec dicit dñs deus israhel.
Ecce ego inducam mala sup hierusalē
z iudā: ut quicunqꝫ audierit tinniant
ambe aures eius. Et extendam super
hierusalem funiculum samarie z pon
dus domus achab: et delebo hierusalē
sicut deleri solēt tabule. Delens vertā:
et ducam crebrius stilum super faciē
eius. Dimittam vero reliquias hereditatis
mee z tradam eas in manus inimicorum
eius: eruntqꝫ in rapinā cunctis aduersarijs suis eo
quod fecerint malū coram me: z perse
uerauerunt irritantes me ex die qua
egressi sunt patres eoꝝ ex egipto usqꝫ
ad hāc diē. Insuꝑ z sanguinē innocuū
fudit manasses multū nimis donec
implerentur hierusalē usqꝫ ad os: absq;
peccatis suis quibus peccare fecit iu
dam ut faceret malū coram dño. Reliq̄
aūt sermonū manasse z omnia que
fecit: z peccatum ei⁹ qđ peccauit: nōne
hec scripta sunt in libro sermonū dierū
regū iuda? Dormiuitqꝫ manasses cū
patribꝰ suis: et sepult⁹ ē in orto domus
sue: in orto ozam: et regnauit amon
filius ei⁹ ꝓ eo. Viginti duoꝝ ānoꝝ
erat amon cū regnare cepisset: duobꝰ
quoqꝫ annis regnauit in hierusalem.
Nomen mris eius mesallemeth filia
arus de ietheba. Feciqꝫ malū i conspe
ctu dñi sicut fecerat manasses pater ei
us: et ambulauit in omni via ꝙ qua
ambulauerat pater eius. Seruiuitqꝫ
immundicijs quibus seruiebat pater
eius z adorauit eas: et dereliquit do
minū deum patrum suoꝝ: et nō am
bulauit in via domini. Tetenderunt
qꝫ ei insidias serui sui: et interfecerūt re
gem in domo sua. Percussit aūt ꝓ
cere omnes qui coniurauerāt contra
regem amon: et cōstituerūt sibi regem
iosiā filiū ei⁹ ꝓ eo. Reliq̄ aūt sermonū
amō q̄ fecit: nōne hec scripta sūt i libro
sermonū dierū regū iuda? Sepelierūt
qꝫ eū i sepulcro suo in orto ozam: et re
gnauit iosias filius ei⁹ ꝓ eo. xxii

Octo annoꝝ erat iosias cū regna
re cepisset: et triginta uno anno
regnauit in hierlm. Nomen mris ei⁹
ydida filia phadaia de beselhat. Fecit
qꝫ quod placitū erat coram dñino:
et ābulauit ꝙ cūctis vias dauid ꝑris
sui. Nō declinauit ad dexteram siue

ad sinistram. Anno autem octauodecimo regis iosie misit rex saphan filiū
allia filij meſulā scribā templi dñi: di-
cens ei. Vade ad helchiā sacerdotē ma-
gnum ut confletur pecunia ꝙ illata ē
in templū dñi quā collegerūt ianito-
res templi a ꝓlo: deinde fabris pre
ꝓpositos domus dñi. Qui et dentri-
buāt eam hijs qui operāntur i templo
dñi ad instaurandā sarcturā templi:
fabrisq; videlicet et cementarijs: et
hijs qui intercepta componunt: et ut
emantur ligna et lapides de lapicidi-
nis ad instaurandū templū dñi.
Verūtamē nō supputetur eis argentū
qđ accipiunt: sed in potestate habeāt
et in fide. Dixit aūt helchias pontifex
ad saphan scribam. Librū legis repe-
ri in domo dñi. Deditq; helchias vo-
lumen saphan scribe: qui ꝛ legit illud.
Venit quoq; saphan scriba ad regē:
et renūciauit ei qđ ꝓpetrat: ꝛ ait. Con-
flauerunt serui tui pecuniā que repera
ert in domo dñi: et dederūt ut distribu-
erent fabris ac prefectis operū templi
dñi. Sarsauit quoq; saphan scriba
regi dicēs. Librū dedit mihi helchias
sacerdos. Quē cū legisset saphan corā
rege: et audisset rex verba libri legis
dñi scidit vestimenta sua: et precepit
helchie sacerdoti et ahicham filio sa-
phan ꝛ achobor filio micha ꝛ saphan
scribe et asaie seruo regis dicens. Ite
et cōsulite dominū sup me et sup ꝓlo
et sup oēm iudā de verbis voluminis
istius quod inuentū ert. Magna enī
ira domini succensa ē cōtra nos: quia
nō audierūt patres nostri verba libri
huius ut facerent omne quod scriptū
ert nobis. Ierunt itaq; helchias sacer-
dos et ahicham et achobor et saphan
et asaia ad oldam prophetem vxorem
sellū filij thecue filij aras custodis vesti-
um que habitabat in thrlim i secunda:
locutiq; sunt ad eam. Et illa respōdit
eis. Hec dicit dominus deus israhel.
Dicite viro ꝙ misit vos ad me. Hec
dicit dominꝰ. Ecce ego adducā mala
sup locū istū et sup habitatores eius
omnia verba legis que legit rex iuda:
quia dereliquerūt me et sacrificauerūt
dijs alienis irritantes me in cunctis
operibus manuū suarū. Et succenderetur
indignatio mea in loco hoc: et non ex-
tinguetur. Regi autem iuda qui misit
vos ut cōsuleretis dominū sic dicetis.
Hec dicit dominus deꝰ israhel. Pro
eo quod audisti verba voluminis et
pterritum ert cor tuum et humiliatus
es coram domino audisti quomodo
contra locū istum ꝛ habitatores eius
quod vidēlicet forent in ꝛuporem et
in maledictū et scidisti vestimenta tua
et flesti coram me et ego audiui ait
dominus: idcirco colligam te ad pa-
tres tuos: et colligeris ad sepulcrum
tuum in pace: ut non videant oculi
tui omnia mala que introducturus
sum super locum istum. xxij
Et renunciauerūt regi qđ dixerat.
Qui misit et cōgregati sunt ad
eum omnes seniores iuda et ihrusalem.
Ascenditq; rex templum domini et o-
mnes viri iuda vniuersiq; qui habita-
bant in ihrusalem cum eo sacerdotes
et prophete et omnis popul⁹ a paruo
usq; ad magnum: legitq; cūctis audi-
entibus oīa verba libri federis qui
inuentꝰ ert in domo domini. Stetitq;
rex super gradū ꝛ fedus percussit corā
domino: ut ambularēt post dominū
et custodirent precepta eius ꝛ testimo-
nia et cerimonias in omni corde ꝛ in
tota anima: et suscitarēt verba federis

huius que scripta erant in libro illo.
Arquieuitq; ppls pacto. Et ꝓcepit rex
helchie pōtifici et sacerdotibꝫ secundi
ordinis et ianitoribus ut proicerent
de templo dñi oīa vasa que facta
fuerant baal ꝛ in luco ꝛ uniuerse militie
celi: et combussit ea foris ihrusalē in
conualle cedron: et tulit puluerē eorū
in bethel. Et deleuit aurispices quos
posuerant reges iude ad sacrificandū
in excelsis p ciuitates iude ꝛ in circuitu
ihrusalē: et eos ꝙ adolebāt incensum
baal et soli et lune et duodecim signis
et omni militie celi. Et efferri fecit lucū
de domo domini foras ihrusalem in
conualle cedron ꝛ combussit eum ibi
et redegit in puluerem: et proiecit sup
sepulcra vulgi. Destruxit q̄ ediculas
effeminatoꝝ que erant in domo dñi:
pro quibus mulieres texebant quasi
domuculas luci. Cōgregauitq; oēs
sacerdotes de ciuitatibus iude: ꝛ cōta-
minauit excelsa vbi sacrificabant sa-
cerdotes de gabaa usq; berlabee. Et
destruxit aras portarū i introitu ostij
iosue principis ciuitatis: qđ erat ad si-
nistram porte ciuitatis. Verumtamen
nō ascendebāt sacerdotes excelsoꝝ ad
altare dñi in ihrusalem: sed tantum
comedebant azima i medio fratrum
suorū. Contaminauit quoq; tophet
qđ ert in cōualle filij ennon: ut nemo
consecraret filium suum aut filiam ꝙ
ignē moloch. Abstulit quoq; equos
quos dederant reges iude soli i introi-
tu templi dñi iuxta exedram nathanme-
lech eunuchi: q̄ erat in pharurim: cur-
rus autem solis combussit igni. Alta-
ria quoq; que erant super tecta cenacli
achaz: que fecerant reges iuda ꝛ alta-
ria que fecerat manasses in duobus
atrijs templi dñi destruxit rex: ꝛ cucurrit

inde et dispersit cinerem eoꝝ i torrentē
cedron. Excelsa quoq; que erant in ihe-
rusalem ad dexteram partem montis
offensionis que edificauerat salomō
rex israhel astaroth ydolo sydoniorꝝ
et chamos offensioni moab: et mel
chon abominationi filiorū ammon
polluit rex: et contriuit statuas ꝛ succi-
dit lucos: repleuitq; loca eoꝝ ossibus
mortuorū. Insuꝑ et altare qđ erat in
bethel et excelsum qđ fecerat iheroboā
filius nabath qui peccare fecit israhel:
et altare illud excelsum destruxit atq;
combussit et cōminuit in puluerē: suc-
cendit q̄ et lucū. Et conuersus iosias
vidit ibi sepulcra que erant in mōte:
misitq; et tulit ossa de sepulcris ꝛ com-
bussit ea super altare: et polluit illud
iuxta verbum dñi quod locutꝰ ert vir
dei ꝙ ꝓdixerat verba hec. Et ait. Quis
ert titulus ille quē video? Responderūt
q; ei ciues urbis illi⁹. Sepulcrū ert ho-
minis dei qui venit de iuda: ꝛ predixit
verba hec que fecisti super altare bethel.
Et ait. Dimittite eum. Nemo cōmo-
ueat ossa eius. Et intacta manserunt
ossa illius cum ossibus prophete ꝙ ve-
nerat de samaria. Insuꝑ et oīa fana
excelsoꝝ que erant in ciuitatibus sama-
rie que fecerāt reges israhel ad irritan-
dum dñm abstulit iosias: et fecit eis
secundum omnia que fecerat in bethel.
Et occidit vniuersos sacerdotes excel-
soꝝ q̄ erant ibi super altaria: ꝛ combus-
sit ossa humana super ea. Reuersusq; ē
ihrusalem: et precepit omni populo
dicens. Facite phase domino deo ve-
stro: secundū quod scriptū ert in libro
federis huius. Nec enim factū ē phase
tale a diebus iudicū qui iudicauerūt
israel et omnium dies regū israhel ꝛ regū
iuda: sicut i octauodecimo anno regis

iosie factum est phase istud domino in
ihrusalem. Sed et phitones et ariolos
et figuras ydolorum et immundicias
et abominationes que fuerunt in terra
iuda et in ihrusalem abstulit iosias: ut
statueret verba legis que scripta sunt
in libro quē inuenit helchias sacerdos
in templo dñi. Similis illi nō fuit ante
eum rex · qui reuerteretur ad dominū
in omni corde suo et in tota anima sua
et universa virtute sua iuxta omnem
legem moysi: neq; post eum surrexit si-
milis illi. Verumtamē nō est auersus
dominus ab ira furoris sui magni:
quo iratus est furor eius contra iudā
propter irritationes quibus puocauerat
eum manasses. Dixit itaq; dñs. Etiā
iudā auferā a facie mea sicut abstuli
israhel: et proiciā ciuitatem hanc quā
elegi ihrusalem et domū de qua dixe-
rit nomen meū ibi. Reliqua aūt sermo-
num iosie et uniuersa que fecit: nonne
hec scripta sunt in libro verborum dierū
regū iuda? In diebus eius ascendit pha-
rao nechao rex egipti contra regē assi-
riorum ad flumen eufraten. Et abiit
iosias rex in occursum eius: et occisus
est in mageddo cum uidisset eum. Et
portauerūt eum serui sui mortuum de
mageddo· et intulerunt in ihrusalem:
et sepelierunt eū in sepulcro suo. Tulit
aūt pplus terre ioachaz filium iosie· et un-
xerunt eum: et constituerūt eum regem
pro patre suo. Vi igitur annorū
erat ioachaz cū regnare cepisset: et tribus
mensibus regnauit i ihrusalē. Nomen
matris eius amitral: filia ieremie de lo-
bna. Et fecit malum coram domino:
iuxta omnia que fecerant patres eius.
Vinxitq; eum pharao nechao i reblatha· que est in terra emath: ne regnaret
in ihrusalem. Et imposuit mulctam
terre centum talentis argenti: et talento
auri. Regemq; constituit pharao nechao
heliachim filium iosie pro iosia patre
eius: uertitq; nomē eius ioakim: puero
ioachaz tulit et duxit in egiptum.
Argentum aūt et aurū dedit ioakim
pharaoni cū indixisset ire pr singlos:
ut conferret iuxta preceptū pharaonis.
Et unūquemq; iuxta uires suas exe-
git tam argentum quā aurū de ppl
terre: ut daret pharaoni nechao. Viginti
quinq; ānoꝝ erat ioakim cū regnare
cepisset: et undecim ānis regnauit i ihrlm.
Nomē matris eius zebuda: filia phadaia
de ruma. Et fecit malū coram domino:
iuxta oīa q̄ fecerāt pres eius. xxiij

In diebus eius ascendit nabuchodonosor
rex babilonis: et factus est ei ioakim
seruus annis trib⁹: et rursum rebellauit
contra eum. Immisitq; ei dñs latrunculos caldeorum et latrunculos syrie
et latrūculos moab· et latrūculos filiorum amon: et immisit eos in iudā
ut disperderent eam iuxta uerbum dñi
q̄d locutus fuerat p seruos suos pro-
pheras. Factum est aūt hoc pr uerbū
dñi cōtra iudam ut auferret eum coram
se: propter peccata manasse uniuersa q̄
fecit· et propter sanguinē innocuū quē
effudit: et impleuit ihrusalem sanguine
innocentiū: et obhāc rem uoluit dñs
propitiari. Reliqua autem sermonū
ioakim et uniuersa q̄ fecit: nonne hec
scripta sunt in libro sermonū dierum
regum iuda? Et dormiuit ioakim cū
patribus suis: et regnauit ioachin fi-
lius eius pro eo. Et ultra nō addidit
rex egipti ut egrederetur de terra sua. Tu-
lerat enim rex babilonis a riuo egipti
usq; ad flumium eufraten omnia que
fuerāt regis egipti. Decē et octo ānoꝝ
erat ioachin cum regnare cepisset: et

tribus mensibus regnauit i ihrusalē.
Nomen matris eius noesta filia helna
than de ihrlm. Et fecit malum coram
domino: iuxta omnia q̄ fecerat pater
eius. In tempore illo ascenderūt serui
nabuchodonosor regis babilonis in
ihrusalem: et circundata est urbs mu-
nitionibus. Venitq; nabuchodonosor
rex babilonis ad ciuitatē cū seruis suis:
ut oppugnaret eam. Egressusq; est ioa-
chin rex iuda ad regem babilonis ipse
et mater eius et serui eius et principes
eius et eunuchi eius: et suscepit eum rex
babilonis ānō octauo regni sui. Et
protulit inde oēs thesauros domus
dñi et thesauros domus regie: et con-
cidit uniūsla vasa aurea q̄ fecerat salo-
mō rex isrl in templo dñi iuxta uerbū
dñi: et transtulit omnem ihrusalem· et
uniuersos principes et omnes fortes
exercitus decem milia in captiuitatē et
omnem artificem et inclusorem: nichil
nisi relictum est excepto pauperi pplo
terre. Transtulit quoq; ioachin in babi-
lonem: et matrē regis et uxores regis
et eunuchos regis et iudices terre duxit
in captiuitatē de ihrusalē i babilonē:
et oēs uiros robustos septē milia·
et artifices et inclusores mille· oēs
uiros fortes et bellatores: duxitq; eos
rex babilonis captiuos i babilonem.
Et constituit mathaniā patruū eius
pro eo: imposuitq; nomē ei sedechiā.
Viginti unū et primū ānū etatis habebat
sedechias cū regnare cepisset: et undecim annis regnauit i ihrlm. Nomen
matris eius erat amital: filia ieremie de
lobna. Et fecit malū coram domino:
iuxta omnia q̄ fecerat ioachin. Iracun-
diā enim dñs ortā ihrlm et contra iudā:
donec proiceret eos a facie sua. Recessitq;
sedechias a rege babilonis. xxv·

Factum est autē ānō nono regni
eius mense decimo decima die
mensis uenit nabuchodonosor rex ba-
bilonis ipse et oēs exercit⁹ eius i ihe-
rusalē et circumdederūt eā: et extruxerūt
in circuitu ei⁹ munitiones. Et clausa
est ciuitas atq; vallata: usq; ad undecimū ānum regis sedechie nona die
mēsis. Preualuitq; fames i ciuitate:
nec erat panis populo terre. Et intercepta est ciuitas: et oēs uiri bellatores
nocte fugerūt: p uiam portę q̄ est inter
duplicem murū ad ortū regis. Porro
chaldei obsidebant in circuitu ciuitatē.
Fugit itaq; sedechias: per uiā q̄ ducit
ad cāpestria solitudinis. Et p̄secutus
est exercitus chaldeorum regem: cōprehen-
ditq; eū in planicie iherucho: et oēs
bellatores qui erant cū eo dispersi sūt
et reliquerūt eū. Apprehensum rego regem duxerūt ad regem babilonis in
reblatha: qui locutus est cum eo iudi-
cium. Filios aūt sedechie occidit co-
ram eo: et oculos eius effodit: uinxit
aq; eū cathenis· et adduxit in babilonē.
Mense quinto septima die mensis ipse
est annus nonusdecimus regis babi-
lonis uenit nabuzardan princeps ex-
ercitus seruꝰ regis babilonis i ihrlm
et succendit domū domini et domum
regis et domos ihrusalem: omnēq;
domum cōbussit igni: et muros iheru-
salem in circuitu destruxit omnis exer-
citus chaldeorum qui erat cū principe mi-
litū. Reliquā aūt ppli parcem q̄ rema-
serat in ciuitate· et profugas qui transfu-
gerant ad regē babilonis· et reliquū
vulgus transtulit nabuzardan prin-
ceps militie: et de pauperibus terre reliquit
vinitores et agricolas: columnas au-
tem ereas que erant in templo domini·
bases et mare ereū quod erat i domo

dominī cōfregerūt chaldei: et transtu
lerunt eos omne in babilonem. Vllas
quoq; ereas et trullas. et mideres. et
fiphos. et mortariola. et omnia va
sa erea in quibs mīnistrabant tulerūt:
necnō et thuribula. et fialas. Que au
rea aurea. et q̄ argentea argētea. tulit
princeps milicie: id est columnas du
as. mare unum et bases quas fecerat
rex salomon in templo dominī. Non
erat pondus eris omnium valorum.
Decem z octo cubitos alcitudinis ha
bebat columna una. z capitellum ere
um super se altitudinis trium cubito
rum: et retiaculum et malagranata
super capitellum columne: omnia ere
a. Similem et columna secunda ha
bebat ornatū. Tulit q̄ princeps milicie
saraiā sacerdotē p̄mū. et sophoniam
sacerdotem secundum. z tres ianitores
et de ciuitate eunuchum unum qui e
rat prefectus super bellatores viros:
et quinq; viros de hijs qui stetcrant
coram rege quos reppcrit in ciuitate:
et scriptorem principem exercitus qui pro
babat tyrones de populo terre: et sex
viros e vulgo qui inuenti fuerant i ci
uitate. Quos tollēs nabuzardan princ
ceps militum duxit ad regem babilo
nis in reblatha: percussitq; eos rex ba
bilonis et interfecit eos in reblatha
in terra emath. Et translatus est iuda
de terra sua. Populo autem qui relic
tus erat in terra iuda quē dimiserat
nabuchodonosor rex babilonis pre
fecit godoliam filium aichan filij sa
phan. Quod cum audissent omnes
duces militum ipsi et viri qui erant
cum eis videlicet quod constituisset
rex babilonis godoliam: venerūt ad
godoliam in malpha ismahel filius
nathanie et iohannan filius caree et
saraia filius thanameth netophati
tes. et iezonias filius maachati: ipsi
et socij eorum. Iurauitq; godolias
ipsis et sociis eorum dicens. Nolite
timere seruire chaldeis. Manete in ter
ra: et seruite regi babilonis: z bene erit
vobis. Factum est autem in mense se
ptimo venit ismahel filius nathanie
filij elisama de semine regio et decem
viri cum eo: percusseruntq; godoliam
qui et mortuus est: sed et iudeos et chal
deos qui erant cū eo in maspha. Con
surgensq; omnis populus a paruo
usq; ad magnum et principes militū
venerunt in egiptum: timentes chalde
os. Factum est vero in anno tricesimo
septimo translmigrationis ioachin re
gis iude: mense duodecimo vicesima
et septima die mensis. sublcuauit e
uilmerodach rex babilonis ano quo
regnare cepcrat caput ioachin regis
iuda de carcere: et locutus est ei benig
ne. Et posuit tronum eius super tro
num regum qui erant cum eo in babi
lone: et mutauit vestes eius quas ha
buerat in carcere. et comedebat panē
semper in conspectu eius cunctis diebus
vite sue: annonam quoq; constituit
ei sine intermissione que et dabatur
ei a rege per singulos dies omnibus diebus
vite sue. Explicit liber regū quartus

Incipit prologus in librum pa
ralipomenon primum.

Si septuaginta inter
pretum pura. et ut
ab eis i grecū versa
e edito permaneret:
fuisset mi chromana
ri episcoporū sanctis
sime atq; doctissime impellerent: ut he
brea volumina latino sermone trans
ferem. Quod cum semel aures hymā
num occupauerat. et nascentis ecclesie
roborauerat fidem: iniustum erit etiam
nostro silentio comprobari. Nunc
vero cum pro varietate regionum di
uersa ferantur exemplaria z germana
illa antiquaq; translatio corrupta sit
atq; violata: nō arbitrij nostri. aut e
pluribus iudicare quid verum sit aut
nouum opus in veteri opere condere:
illudentibusq; iudeis. cornicum ut di
citur oculos configere. Alexandria et
egiptus in septuaginta suis elichonē
laudat auctorem: constantinopolis
usq; antiochiam luciani martiris ex
emplaria probat. Medie inter has pro
uincie palestinos codices legunt: ea
ab origene elaboratos euseby z pam
philus vulgauerūt. Totusq; orbis
hac inter se trifaria varietate compu
gnat. Et certe origenes non solum ex
empla composuit quatuor editionū
e regione singula verba describens. ut
unus dissentiens fratrum ceteris inter
se consentientibus arguatur: sed qō
maioris audacie est in editione sep
tuaginta theodotionis editionē misce
it: asterischis designās que minus fue
rint. et virgulis que ex superfluo vide
bantur apposita. Si igitur aliqs licu
it non tenere quod semel susceperant.
et post septuaginta cellulas q̄ vulgo
sine auctore iactantur singulas cellu
las aprueere. Denq; in ecclesijs legitur
quod septuaginta nesciercnt: cur me
non suscipiant latini mei qui immu
tata editione veteri ita nouā condidi.
ut laborem meū hebreis et quod hijs
maius est apostolis auctoribus com
probem? Scripsi nuper librum de o
ptimo genere interpretandi. ostendēs
illa de euangelio. et egipto vocaui fi
lium meum. et quoniam nazareus
vocabitur. et videbunt in quē cōpun
xerunt. z illud apostoli quod oculus
nō vidit nec auris audiuit et in cor hy
minis non ascenderunt que p̄parauit
deus diligentibs se. ceteraq; hijs simi
lia in hebreoq; libris inuenimi. Cete a
postoli et euangeliste. septuagīta inter
pretes nouerāt: et unde eis hec dicere q̄
in septuaginta nō habent? Dns dñus
noster veriusq; testamēti cōditor
in euangelio secundū iohannē q̄ cre
dit inquit in me sicut dicit scriptura:
flumina de ventre eius fluent aque vi
ue. Vbiq; scriptum est: nō saluator scri
ptum esse refert. Vbi scriptum ē? Se
ptuaginta nō habent: apocrifa nescit
ecclesia. Ad hebreos igit reuerendū ē:
unde z dns loquitur. et discipuli exem
pla sumunt. Hec pace veteū loquor:
et obtrectatoribus meis tantū respōdeo.
qui rauino dente me rodunt: i publi
co detrahentes. z legentes in angulis
id est accusatores et defensores: cum
in alijs probēt quod in me reprobāt:
quasi virtus et vitium non in rebus
sit. sed cum auctore mutetur. Ceterum
nemini editionem septuaginta trans
latorum olim de greco emendatam
tribuisse me nūs: nec inimicum debe
re estimari eoz quos in comentis fra
trum semper edissero. Et quod nunc

debreiamin id est uerba dierū inepre
tatus sum idcirco fecit ut inextricabiles
moras et siluam nominū q̄ scriptor
confusa sunt uicio sensuumq barba
riem aptius et graciliū cola digerere
michi mentit̄ meis iuxta ismenium
cauis si aures surde fuit ceteroz. Epth
at prologus Incipit liber paralipomenon p̄m⁹.

Adā seth enos cainan
malalehel iared e
noch matusale la
mech noe sem cham
z iafeth. Filij iafeth:
gomer magog ma
dai et iauan thubal mosoch thiras.
Porro filij gomer: ascenez et riphat et
thogorma. Filij autem iauan: elisa
et tharsis cethim et dodanim. Filij
cham: chus et mesraim phut z chana
an. Filij autem chus: saba · et euila
sabatha et regma et sabathaca. Por
ro filij regma: saba z dadan. Chus au
tem genuit nemroth. Iste cepit esse po
tens in terra. Mesraim uero genuit lu
dim et anamim et laabim z nephtu
im: phethrusim quoq et chasluim de
quibz egressi sunt philisthim z caphto
rim. Chanaan uero genuit sydonem
primogenitum suum: etheum quoq
et iebuseum et amorreū et gergeseum
euceumq et aracheum z asmeum ara
dium quoq et samareum et emathe
um. Filij sem: elam et assur. Et arfa
zad · et lud z aram. Filij aram: hus z
hul · et gether · et mes. Arfazat autem
genuit sale: q̄ et ipe genuit heber. Por
ro heber nati sūt duo filij: nomen uni
phalech quia in diebus eius diuisa ē
terra: et nomen fratris eius iectan. Ie
ctan autem genuit elmodad z saleph
et asermoth et iare: aduram quoq z
uzal et decla ebal etiā et abimael et
saba · necnō et ophir · et euila · z iobab.
Omnes isti filij iectan sem arfaxat sa
le heber phaleth ragau · seruch nachor
thare abram: iste est abraham. Filij
autem abraham: isaac et ismahel. Et
hec generationes eorum. Primogeni
tus ismahelis nabaioth: et cedar z ab
delhel et mabsan et masma et duma
masla addad et thema iachur naphi⁹
cedma. Hij sunt filij ismahelis. Filij
autem cethure concubine abraham
quos genuit: zamram iecsan madan
madian iesboc et sue. Porro filij ie
csan: saba z dedan. Filij aūt dedan: assu
rim et lathusim z loomim. Filij aut
madian: epha et epher · z enoch z abi
da z eldaa. Omnes hij filij cethure. Ge
nerauit aut abraham isaac: cui⁹ fue
runt filij esau z israel. Filij esau: eliphaz
rahuel iehus ielon chore. Filij eliphaz:
theman · omar · zephi · gothan ce
nez thamna amalech. Filij rahuel:
naath zara samma meza. Filij seir:
lothan sobal sebeon · ana · dison · eser di
san. Filij lothan: horri · ahotuman.
Soror autem lothan fuit thamna. Fi
lij sobal alian z manaath · et ebal et se
phi · onan. Filij sebeon: aya et ana.
Filij ana: dison. Filij dison: hemia
ran z eseban · z iethran z charran. Filij
eser: balaan · z zaban et iacban. Filij di
san: us z aran. Isti sunt reges qui im
perauerunt in terra edom: antequ⁹ esset
rex super filios israhel. Bale filius beo
or: z nomē ciuitatis ei⁹ denaba. Mor
tuus est autem bale: z regnauit pro eo
iobab filius zare de bosra. Cumq z io
bab fuisset mortuus: regnauit pro eo
husan de terra themanorum. Obiit
quoq z husan: z regnauit p eo adad
filius badad qui percussit madian in
terra moab: z nomen ciuitatis eius

auith. Cumq et adad fuisset mortu
us: regnauit pro eo semla de masreca.
Sed et semla mortuus est: z regnauit
pro eo saul de roboth que iuxta am
nem sita est. Mortuo q̄ saul regna
uit pro eo balaana filius achobor.
Sed et hic mortuus est: et regnauit
pro eo adad cui⁹ urbis nomen fuit
phaī et appellata est uxor eius methe
bel filia matred filie mezaab. Adad
autem mortuo: duces pro regibus in
edom esse repperiē. Dux thamna · dux
alia · dux iethech · dux oolibama · dux
hela · dux phinon dux cenez dux the
man · dux maplar · dux magdihel ·
dux hiram. Hij duces edom.

Filij autem isrl · ruben symeon leui
iuda isachar et zabulon: dan
ioseph beniamin · neptalim gad et a
ser. Filij iuda: her · auman · z sela. Hij tres
nati sunt ei de filia sue chananitidis.
Fuit aut her primogenitus iuda mal⁹
coram dño: et occidit eū. Thamar aut
nurus eius peperit ei phares et zara.
Omnes ergo filij iuda quinq. Filij
autem phares erom et amul. Filij
quoq zare: zamri · et ethan et eman
thalcal q̄ z darda · simul quinq. Filij
charmi: achar qui turbauit isrl et pec
cauit i furto anathematis. Filij ethan:
azarias. Filij aut erom qui nati sūt
ei: ierameel · z ram z calubi · hic est ca
leph. Porro ram genuit aminadab:
aminadab aut genuit naason principē
filioz iuda. Naason q̄ genuit salma:
de quo ortus est booz. Booz uero ge
nuit obed: qui z ipse genuit isai. Isai
aut genuit primogenitū heliab: secūdū
abinadab · tertiū symmaha quartū
nathanael · quintū raddai sextū ason
septimū dauid: quoz sorores fuerūt
saruia et abigail. Filij saruie: abisai
ioab et asahel tres. Abigail aut ge
nuit amasa: cui⁹ pater fuit gether ismа
helites. Caleb uero filius ezrom accē
pit uxorem nom̄e azuba: de qua genui
it ierioth. Fueruntq filij eius iaser et so
bab et ardon. Cumq mortua fuisset
azuba accepit uxorem caleb ephrata:
que peperit ei ur. Porro ur genuit uri:
et uri genuit bezelehel. Post hec ingres
sus est ezrom ad filiam machir patris
galaad: et accepit eam cum esset ānо
rum sexaginta. Que peperit ei segub:
sed et segub genuit iair et possedit ui
gintitres ciuitates i terra galaad. Le
pitq; gessur z aram oppida iair: et
canath et uiculos eius sexaginta ciui
tatum. Omnes isti filij machir patris
galaad. Cū aūt mortu⁹ esset ezrom:
ingressus est caleb ad ephrata. Habu
it quoq ezrom uxorem abia: que pe
perit ei assur patrem tecue. Nati sūt
aūt filij ieramehel primogeniti ezrom
ram primogenitus eius: et buna et
aram et ason et achia. Duxit quoq
uxorem alteram iheramehel nomine at
thara: que fuit mater onam. Sed z fi
lij ram primogeniti iheramehel fue
runt moos iamin et achar. Onam
aūt habuit filios semei et iadan. Filij
aūt semei: nadab et abysur. Nomen
uero uxoris abisur abiahil: que pepe
rit abobban z molid. Filij aūt nadab:
fuerūt saled et apphaim. Mortu⁹ est
aūt saled absq; liberis. Filius uero ap
phaim isi: qui isi genuit sesan. Por
ro sesan genuit ahalai. Filij aūt iadai
fratris semei ieether z ionathan. Sed et ie
ther mortu⁹ ē absq; liberis. Porro io
nathan genuit phaleth et ziza. Isti
fuerunt filij ieramehel primogeniti ez
rom. Sesan aūt non habuit filios
sed filias: et seruū egyptium nomine

ircaa. Dedítq; ei filiam fuam vxorē:
que peperit ei ethei. Ethei autē genuit
nathan:et nathan genuit zabad. Za-
bad quoq; genuit ophal:et ophal ge-
nuit obed. Obed genuit iehu:iehu ge-
nuit azariam. Azarias genuit helez:
et helles genuit ithlafa. Ithlafa genuit
filamoy:filamoy genuit fellum. Bel-
lum genuit ithamian ithamia autem
genuit elifama. Filij autem caleb fra-
tris ieramehel:mefa primogenitus e-
ius: ipſe ē pater ziph filij marefa prīs
hebron. Porro filij hebron chore et
raphua et reecm et famma. Damma
aūt genuit raam patrē ierchaam:et re-
cem genuit femmei-filiꝰ femei maon:
et maon pater bethfur. Epha autē con-
cubina caleb peperit aran et mufa et
gezez. Porro aran genuit gezez-filij
iahaddai regam:et ioathan et gefan et
phalech et epha et faaph. Concubina
caleb maacha peperit faber et tharana.
Genuit aut faaph pater madmena
fue patrē machbena:et patrem gabaa.
Filia vero caleb fuit achfa. Hij erant
filij caleb filij ur primogenīti ephra-
ta:fobal pater cariathiarim-falma pa-
ter bethleem-ariph pater bethgader.
Fuerunt aūt filij fobal-patris cariath-
iarim-qui videbat dimidiū requietio-
num:et de cognatione cariathiarim-
iethrei-et aputhei-et femathei et maferei.
Ex hijs egreffi funt faraite et efthaho-
lite. Filij falma:bethleem et nethopha
ti corone domus iacob-et dimidiū re-
quietionis faraī. Cognatiōes quoq;
fcribarū habitantiū in iabes rancores
atq; refonātes:et in tabernaculis com-
morantes. Hij funt cineī: qui venerūt
de calore patris domꝰ rechab. iij

Dauid vero hos habuit filios q̄ ei
nati fūt i hebron. Primogenitū
ammon-ex achinoam iefrahelitide:
fecūm daniel de abigail carmelitide:ter-
tium abfalon filiū maacha filie thol-
lomei regis gefur:quartū adoniam
filium aggith:quintū faphaciam ex
abital:fextum iethrahaam de egla vxo-
re fua. Hec ergo nati funt ei i hebron:
vbi regnauit feptem ānis et fex menſi-
bus. Triginta aūt-et tribꝰ ānis regna-
uit in iherufalem. Porro i iherufalem
nati funt ei filij:hymmaa et fobab et na-
than-et falomon quatuor de bethfua
filia ammihel. Jetaar quoq; et helifua et
elifhaleth et noge et naphieg et iaphie
necnō elifama-et eliade et eliphaleg no-
uem. Omnes hij filij dauid abſq; filijs
concubinarū:habuerūtq; fororem tha-
mar. Filius autem falomonis roboa-
am:cuius abia filius genuit afa. De
hac quoq; natus eſt iofaphat pater
ioram: qui ioram genuit ozian:ex
quo ortus eſt ioas:et huius amafias
filius genuit azariam. Porro azarie
filius ioathan procreauit achaz pa-
trem ezechie:de quo natus eſt manaſ-
fes:fed et manaſſes genuit amon pa-
trem iofie. Filij autem iofie fuerunt:
primogenitꝰ iohannan-fecūs ioakim
tertius fedechias-quartus fellum. De
ioakim natus eſt iechonias et fedechi-
as. Filij iechonie fuerunt afir qui fala-
thiel-melchiram-phadaia fenneſer-et
iecemia fama et nadabia. De phadaia
orti fūt zorobabel et femei. Zoroba-
bel genuit moſollam ananiam et fa-
lomith-fororem eorū:afalam quoq;
et ohel et barachiam-et afadiam-iofa-
befech quinq;. Filius autem ananie
phaltias pater iheſaie:cuius filius ra-
phaia. Hujus ꝯ filius arnan:de quo
natus eſt obdia-cuius filius fuit fech-
nias. Filius fechnie femeia:cuiꝰ filij

arius et ioppal et baria-et naaria et fa-
phat et fefa ſex numero. Filius naarie:
eliohenai-et ezechiaꝰ et ezrīcā tres. Filij e-
lioenai oduia et heliafub et phelcia et ac-
cub-et iohannan et dalaia et anan ſeptē.

iij Filij iude:phares ezrom-et
charmi et ur-et ſubal. Gabia vero
filiꝰ ſubal genuit iaad de quo nati ſūt
ahumai et laad. Hec cognationes fa-
rathi. Iſta quoq; ſtirps ethan:iefrahel
et iefeema et iedebos. Nomen quoq;
ſororis eorū afelel phuni. Phuniel
aūt pater gedor:et efer pater oſa. Iſti ſūt
filij ur-primogenīti ephrata prīs beth-
leem. Aſſur vero patris thecue erāt due
vxores alaa et naara. Peperit autem
ei naara ozam et epher-et themani
et aaſtari. Iſti ſunt filij naara. Por-
ro filij alaa:ſereth yſaar et ethnan.
Chus autem genuit anob et ſobeba
et cognationē aharel filij arum. Fuit
aūt iabes inclitus pre fratribꝰ ſuis:et
mater eius vocauit nomen illius ia-
bes dicens:quia peperi eum in dolore.
Inuocauit ergo iabes deum iſrahel
dicens. Si benedicens benedixeris mi-
chi-et dilataueris terminos meos:et
fuerit manus tua mecū:et feceris me
a malicia nō opprimi. Et pretulit deꝰ
que precatus eſt. Caleph autem frater
iua genuit machir:q̄ fuit pater eſthon.
Porro eſthon genuit bethraphi et phe-
le et thehinna patrem urbis naas. Hij
ſunt viri recta. Filij autem cenez:othn-
iuel et ſaraia. Porro filij othniuel:a-
thar et maonathi. Maonathi genuit
ophra. Saraias autem genuit ioab
patrem vallis artificū. Hi quippe ar-
tifices erāt. Filij vero caleph filij iephu-
ne:hir et hela et nahem. Filij quoq;
hela cenez-filij quoq; iahel et ziph et zi-
pha thiria et aſrahel. Et filij ezra:iether
et mereth et epher et iahalon. Genuitq;
mariam:et ſammai et iesba patrē eſt-
hamo. Vxor quoq; eius iudaia peperit
iared patrem gedor:et heber patrē zo-
cho et ichuniel patrem zanoa. Hij au-
tem filij bithie filie pharaonis quā ac-
cepit mered:et filij vxoris odaie ſororiꝰ
nahan patris ceila carmi et efthamo
q̄ fuit de machati. Filij quoq; hymon:
amon et rinnna filiꝰ anan et thilon:
et filij iefi zoeth et benzoeth. Filij ſela
filij iude-her pater lecha:et laada pater
marefa:et cognationes domꝰ operan-
tium biſſum-in domo iurameum:et q̄
ſtare fecit ſolem-virīq; mendacij et ſecu-
rus et incedens:qui principes fuerunt
in moab:et que reuerſe ſunt in lehem.
Hec autē verba vetera. Hij ſunt figuli
habitantes in plantationibꝰ et in ſe-
pibus apud regem in operibus eius:
commorantq; ſunt ibi. Filij hymeon:
namuel et iamin iarib-zara ſaul. Bel-
lum filius eius:mabſam filius eius:
maſma filiꝰ eius. Filij maſma:amu-
el filius eius:zachur filius eius:ſem-
mei filius eius. Filij ſemmei ſedecim:
et filie ſex. Fratres autem eius non ha-
buerunt filios multos:et vniuerſa co-
gnatio non potuit adequare ſummā
filiorum iuda. Habitauerūt autem in
berſabee et molada et haſarſual et in
ballaa-et in aſom et in tholad et in ba-
thuel et in orma-et in ſiceleg et i bemar-
chaboth et in haſarſuſim et in bethbe-
rai et in ſaarim. Hec ciuitates eorum
uſq; ad regem dauid:villeq; earum e-
tham et aen remmon et thocen et aſan
ciuitates quinq;:et vniuerſi viculi cor-
per circuitum ciuitatum iſtarum uſq;
ad baal. Hec eſt habitatio eorum:et
ſedium diſtributio. Moſobab quoq;
et iemlech et iosa filius amaſie et iobel

iehu filiꝰ ioſabhe filij ſaraie filij adihel
et elienai ⁊ iacoba et iſuaia et adaia ⁊
adihel ⁊ iſumihel ⁊ banaia ziza quoꝙ
filius ſephei filij allon · filij ydaia · filij
ſemri filij ſamaia: iſti ſunt nominati
principes in cognationibꝫ ſuis: et in
domo affinitatum ſuarꝫ multiplicati
ſunt vehementer. Et profecti ſunt ut
ingrederent in gadde uſqꝫ ad orientem
vallis: ⁊ ut quererent paſcua gregibus
ſuis. Inuenerunt quoꝙ paſcuas uberes et
valde bonas · et terram lanſſimam et
quietam et fertilem: in qua ante habi-
tauerant de ſtirpe cham. Iſti ergo venе-
runt quos ſupra deſcripſimus nomi-
natim in diebus ezechie regis iuda: ⁊
percuſſerunt tabernacula eorum et ha-
bitatores qui inuenti fuerant ibi: et de-
leuerũt eos uſqꝫ ad ꝓſentem diem: ha-
bitauerũtqꝫ ꝓ eis quoniã ubertimas
paſcuas ibidem reppererũt. De filijs ſy
meõ abierũt in mõtem ſeir viri quin-
genti · habentes principes phaltiam et
naariam et raphaiam et oziel filius
iſi: et percuſſerũt reliquias que euade-
re potuerant amalechitarum: ⁊ habita-
uerunt ibi ꝓ eis uſqꝫ ad diẽ hãc. U

Filij ꝛ ruben primogenitꝰ iſrahel:
ipſe quippe fuit primogenitus e-
ius: ſed cum violaſſet thorum patris
ſui data ſunt primogenita eius filijs
ioſeph filij iſrahel: ⁊ nõ eſt ille reputa-
tus in primogenitis. Porro iudas qui
erat fortiſſimus inter fratres ſuos: de
ſtirpe eius principes germinati ſunt:
primogenita autem reputata ſunt io-
ſeph. Filij ergo ruben primogeniti iſra-
hel: enoch ⁊ phallu eſrom et charmi fi-
lij iohel: ſamaia filius eius: gog filꝰ
eius · ſemei filius eius · mitha filꝰ eꝰ ·
rechia filius eius · baal filius eius · bee-
ra filius eius: quem captiuum duxit
threglathfalaſar rex aſſiriorum: et fuit
princeps in tribu ruben. Fratres autẽ
eius et uniuerſa cognatio eiꝰ quãdo
numerabant ꝑ familias ſuas habu-
erunt principes iehiel ⁊ zacharias. Por-
ro bala filius azaz filij ſamma filij io-
hel: ipſe habitauit in aroer uſqꝫ ad ne-
bo et beelmeon. Contra orientalem
quoꝙ plagam habitauit uſqꝫ ad in-
troitum deſerti ⁊ fluminis euphratem. Mul-
tum quippe immemorũ numerum pol-
lebant in terra galaad. In diebus
autẽ ſaul preliati ſunt cõtra agarenos
et interfecerunt illos: habitauerunt
pro eis in tabernaculis eorũ in omni
plaga que reſpicit ad orientẽ galaad.
Filij uo gad ergo ĩ regione eorum habita-
uerunt in terra baſan uſqꝫ ſelcha: iohel
in capite · et ſapham ſecundus: ianai
autẽ ⁊ ſaphat in baſan. Fratres uero
eoꝝ ſecundũ domos cognationũ ſua-
rum: michael ⁊ moſollam ⁊ ſebe ⁊ iorai
et iachan · et zie · et heber ſeptẽ. Iſti filij
abiahil: filij uri filij iara filij galaad ·
filij michael filij reſeſi · filij iedde filij
buz. Fratres quoꝙ filij abdihel filij
guni principes domus in familijs ſu-
is: et habitauerunt in galaad ⁊ in ba-
ſan et in uiculis eius: et in cunctis
ſuburbanis ſaron uſqꝫ ad terminos.
Omnes hij numerati ſunt in diebus
ioathan regis iuda et in diebus iero-
boam regis iſrahel filij ruben et gad
et dimidie tribus manaſſe: uiri bella-
tores ſcuta portãtes et gladios: et in-
dentes arcum eruditiqꝫ ad ꝓlia qua-
dragintaquatuoꝛ milia et ſeptingen-
ti ſexaginta procedẽtes ad pugnam·
dimicauerunt contra agarenos: inue-
rũt uero ⁊ naphei et nodab prebuerũt
eis auxiliũ. Tradiditqꝫ ſunt in manus
eorum agareni et uniuerſi qui fuerãt

cum eis: quia deũ inuocauerunt cum
ꝓliarentur: et exaudiuit eos eo quod
credidiſſent in eũ. Capteruntqꝫ omnia
que poſſederãt camelos quinquaginta
milia: et ouium ducenta quinquaginta
milia · aſinos duo milia: et animas
hominum centum milia. Vulnerati
autẽ multi corruerunt. Fuit enim bellũ
domini. Habitauerunt autẽ pro eis uſqꝫ
ad tranſmigrationẽ. Filij ꝛ dimidie
tribus manaſſe poſſederunt terram a
finibꝫ balan uſqꝫ baal hermon et ſanir
et montem hermon. Ingens quippe
numerus erat. Et hij fuerãt principes
domus cognationis eoꝝ: epher · iſi ⁊ he-
lihel ezrihel ⁊ iheremia ⁊ oddia · ⁊ iedihel
viri fortiſſimi et potentes: et nominati
duces ĩ familijs ſuis. Deliquerũt autẽ
deum patrũ ſuorũ et fornicati ſũt poſt
deos ꝓpꝛorũ terre · quos abſtulit dñs
coram eis: ⁊ ſuſcitauit dñs iſrl ſpiritũ
phul regis aſſiriorũ ⁊ ſpiritũ thelgatha-
laſar regis aſſur: ⁊ tranſtulit ruben ⁊
gad et dimidiam tribum manaſſe et
adduxit eos ĩ ale et in abor et ara et
fluuiũ gozan uſqꝫ ad diẽ hãc. U

Filij leui: gerſon caath et merari.
Filij caath: amrã yſaar ebron
et ozihel. Filij amram: aarõ moyſes
et maria. Filij aaron: nadab et abiũ
eleazar et ythamar. Eleazar genuit
finees: ⁊ finees genuit abiſue. Abiſue
uero genuit bocci et bocci genuit ozi:
ozi genuit zaraiã et zaraias genuit
meraioth. Porro meraioth genuit a-
mariam · ⁊ amarias genuit achitob:
achitob genuit ſadoch · et ſadoch genu-
it achimaas. Achimaas genuit aza-
riam: azarias genuit iohannan · io-
hannan genuit azariam. Ipſe eſt qui
ſacerdotio functus ẽ in domo quã edi-
ficauit ſalomon in iheruſalẽ. Genuit
autẽ azarias amariã: ⁊ amarias ge-
nuit achitob. Achitob genuit ſadoch:
et ſadoch genuit ſellũ. Sellum genuit
helchiam: ⁊ helchias genuit azariam.
Azarias genuit zaraiam: ⁊ zaraias
genuit ioſedech. Porro ioſedech egreſ-
ſus eſt quãdo tranſtulit dñs iudam et
iheruſalem ꝑ manꝰ nabuchodonoſoꝛ.
Filij ergo leui gerſon caath et merari.
Et hec nomina filiorũ gerſon: lobni
et ſemei. Filij caath: amram et yſaar ·
⁊ hebron ⁊ oziheli. Filij merari: mooli
et muſi. Hec autẽ cognationes leui
ſecundum familias eorũ. Gerſon: lo-
bni filius eiꝰ: iaath filꝰ eius · zamma
filius eius · ioaa filius eius · addo filꝰ
eius · zara filius eius: iethrai filius eiꝰ.
Filij caath: amminadab filius eius:
core filius eius · aſir filius eius · helca-
na filius eius · abiaſaph filius eius ·
aſir filius eius · caath filius eiꝰ · uriel
filius eiꝰ · ozias filꝰ eiꝰ: ſaul filius eiꝰ.
Filij helcana: amaſai ⁊ achimoth et
helcana. Filij helcana: ſophai filꝰ eiꝰ:
naath filius eius: heliab filius eius ·
ieroam filius eiꝰ: helcana filꝰ eius.
Filij ſamuel: primogenitus vaſſeni ⁊
abia. Filij autẽ merari-mooli: lobni
filius eius: ſemei filius eius · oza filiꝰ
eius · ſamaa filius eius · aggia filius
eius: aſaia filius eius. Iſti ſunt quos
conſtituit dauid ſuper cantores domꝰ
domũ ꝛ equo collocata eſt archa: et
miniſtrabant coram tabernaculo teſti-
monij cantores donec edificaret ſalo-
mon domũ dñi in iheruſalẽ. Stabãt
autem iuxta ordinẽ ſuũ in miniſterio.
Hij uero ſunt qui aſſiſtebant cũ filijs
ſuis de filijs caath: heman cantor filꝰ
ioel · filij ſamuel filij helcana filij
ieroam filij helihel filij thou filij ſuph
filij helcana · filij ioel filij maath filij

amasai filij helcana filij iohel filij aza-
rie filij sophonie filij thaath filij aser. fi-
lij abisaph. filij chore filij ysaar filij
caath filij leui. filij israhel: et frater ei⁹
asaph. qui stabat a dextris ei⁹: asaph
filius barachie. filij samaa. filij mich-
el. filij basaie filij melchie. filij athanai.
filij zara filij adaia. filij ethan filij zam-
ma filij semei filij ieth filij gerson filij
leui. Filij autē merari fratres eorū ad
ministrandū: ethan filij chusi. filij abdi. fi-
lij maloch filij asabie filij amasie filij
helchie filij amasai. filij bonni filij so-
mer filij mooli. filij musi filij merari fi-
lij leui. Fratres quoq; eorū leuite: q̄ or-
dinati sunt in cunctum ministerium
tabernaculi domus dñi. Aaron vero
et filij eius adolebāt incensum super
altare holocausti. et super altare thimi-
amatis. in omne opus sancti sanctō-
rum: et ut precarentur p̄ israel iuxta oīa
que preceperat moyses seruus dei. Hij
sunt aūt filij aaron. Eleazar filij ei⁹:
finees filius eius. abiliue filius ei⁹ boc-
ci filius eius. ozi filius eius. zaraia fi-
lius eius. meraioth filij⁹ eius. amaria
filius eius achitob filius eius. sadoch
filij⁹ eius: achimaas filius ei⁹. Et hec
habitacula eorū p̄ vicos atq; confinia
filiorū scilicet aaron iuxta cognationes
caathitaz. Ipsis enim sorte contigerāt
dederunt igitur eis hebron in terra iu-
da et suburbana ei⁹ p̄ circuitū: agros
autem ciuitatis et villas caleph filij ie-
phone. Porro filijs aaron dederunt ci-
uitates ad confugiendum hebron et
lobna et suburbana eius: iether quoq;
et esthemo cum suburbanis suis. sed et
helon et dabir cum suburbanis suis: a-
san quoq; et bethsemes et suburbana
earum. De tribu autem beniamin ga-
bee et suburbana eius: et almath cum
suburbanis suis: anathot quoq; cum
suburbanis suis. Omnes ciuitates re-
decim: p cognationes suas. Filijs aūt
caath reliquis de cognatione sua. de-
decim: et dimidia tribu manasse i pol-
lentione urbes decē. Porro filijs ger-
son p̄ cognationes suas de tribu ysa-
char et de tribu aser et de tribu neptalim
et de tribu manasse in basan urbes te-
decim. Filijs aūt merari per cognatio-
nes suas de tribu ruben et de tribu gad
et de tribu zabulon. decem: sorte ciui-
tates duodecim. Dederunt quoq; filij
israhel leuitis ciuitates et suburbana
earum. Dederuntq; per sortem ex tribu
filiorū iuda. et ex tribu filiorū symeon
et ex tribu filiorū beniamin urbes has
quas vocauerunt nominibus suis: et
hijs q̄ erant ex cognatione filiorū ca-
ath. Fuerunt aūt ciuitates in terminis
eorū de tribu ephraim. Dederūt ergo
eis urbes ad cōfugiendum sichem cū
suburbanis suis. in monte ephraim
et gazer cum suburbanis suis: iecma-
am quoq; cum suburbanis suis. et
bethoron similiter: necnō et helon cum
suburbanis suis et gethremon in eun-
dem modū. Porro ex dimidia tribu
manasse anser et suburbana eius. ba-
laam et suburbana eius: hijs videli-
cet qui de cognatione filiorū caath re-
liqui erant. Filijs autem gerson de co-
gnatione dimidie tribus manasse gau-
lon i basan et suburbana eius: et asta-
roth cum suburbanis suis. De tribu
yssachar. redes cum suburbanis suis.
et dabereth cum suburbanis suis: ra-
moth quoq; et suburbana eius. et a-
nem cum suburbanis suis. De tribu
vero aser masal cū suburbanis suis. et
abdon similiter: alach quoq; et subur-
bana eius: roob cū suburbanis suis.

Porro de tribu neptalim redes in ga-
lilea et suburbana eius: amon cū sub-
urbanis suis: et cariathaim et suburba-
na eius. Filijs aūt merari reliquis de
tribu zabulon. remmono et suburba-
na eius: et thabor cū suburbanis suis.
Trans iordanem quoq; ex aduerso ie-
richo contra orientē iordanis de tribu
ruben bosor in solitudine cū suburba-
nis suis: et iasa cū suburbanis suis:
cademoth quoq; et suburbana eius:
et mephaath cū suburbanis suis. Hec-
non et de tribu gad. ramoth i galaad
et suburbana ei⁹. et manaim cū subur-
banis suis: heseb et esebon cū suburbanis
suis. et iezer cū suburbanis suis. VIJ

Porro filij issachar: thola et phua
iasub et semeron quatuor. Filij
thola: ozi et raphaia. et ierihel et iemai
et iepsem. et samuel principes p̄ domos
cognationū suaz. De stirpe thola vi-
ri fortissimi numerati sunt in diebs da-
uid: viginti duo milia sexcenti. Filij o-
zi: israhia de quo nati sunt michael
et obadia et iohel et iesia quinq; oēs
principes: cum eis per familias et po-
pulos suos arcuati ad prelium viri
fortissimi: triginta sex milia. Multas
enim habuerūt uxores et filios. Fratres
quoq; eoz per omnem cognationē isa-
char robustissimi ad pugnandū: octo-
ginta septē milia numerati sūt. Filij
beniamin: bale et bocher et iadihel tres. Fi-
lij bale: elbon et ozi et ozihel et ieremoth
et uiri quinq;: principes familiaz et
ad pugnandū robustissimi. Summe⁹
autem eoz viginti duo milia et trigin-
ta quatuor. Porro filij bocher zamira
et ioas et eliezer et helioenai. et amri et
ieremoth et abia et anathot. et almā-
than. Omnes hij filij bechor. Numera-
ti sunt aūt p̄ familias suas principes
cognationū suarū ad bella fortissimi:
viginti milia et ducenti. Porro filij iadi-
hel balan. Filij aūt balan: ihens et beni-
min et ahoth et chanana. et iothan et
tharsis et haisaar. Omnes hij filij ia-
dihel principes cognationū suaz viri
fortissimi: decem et septem milia et du-
centi ad prelium procedentes: sephan
quoq; et haphan filij hir et alim filij
aer. Filij autem neptalim iahsihel et gu-
ni. et asee et sellum filij bala. Porro fi-
lij manasse. ezrihel: concubinaq; eius
syra peperit machir patrē galaad. Ma-
chir autē accepit uxorē filijs suis hap-
phim et sepham: et habuit sororē no-
mine maacha. Nomē aūt secundi sal-
phaath. Fueruntq; sunt salphaath filie.
Et peperit maacha uxor machir filiū:
vocauitq; nomē eius phares. Porro
nomen fratris eius sares: et filij eius
ulam et rehen. Filius autem ulam be-
dan hij sunt filij galaad filij machir:
filij manasse. Soror autē ei⁹ regina
peperit virum decorū et abiezer et mo-
ola. Erant autē filij semida ahim et se-
chem. et lechi et aniam. Filij aūt ephra-
im suthala: bareth filius eius: thaath
filius eius elada filius eius thaath fi-
lius eius: et huius filius zabad. et hui⁹
filius suthala et huius filius ezer. et
elad. Occiderunt autem eos viri geth
indigne: quia descenderant ut inua-
derent possessiones eorum. Luxit igitur
ephraim pater eorum multis diebus:
et venerunt fratres eius ut consolaren-
tur eum. Ingressusq; est ad uxorē suā:
que concepit et peperit filium et voca-
uit nomen eius beria: eo quod i ma-
lis domus eius orta esset filia aūt eius
fuit sara: que edificauit bethoron infe-
riorem et superiorē. et ozensara. Por-
ro filius eius rapha et resseph et thale:

de quo natus ē thaan · qui genuit laadan. Ipsius quoq; filius ammiud ḥ genuit elisama de quo ortus est num: qui habuit filiū iosue. Possessio autē eorum et habitatio bethel cum filiabz suis: et contra orientē noran: ad occidentalem plagam gazer et filie eius: sichem quoq; cū filiabz suis usq; asa et filiabus eī: iuxta filios quoq; manasse bethsan et filias eius: thanac et filias eius mageddo ⁊ filias eius dor et filias eius. In hijs habitauerūt filij ioseph · filij israhel. Filij aser: iemna ⁊ iesua et isui · et baria et sara soror eoz. Filij aūt baria: heber ⁊ melchiel: ipse est pater barsaith. Heber aūt genuit iephlat ⁊ somer ⁊ iothan ⁊ suaa · sororē eoz. Filij iephlat phosech ⁊ thamaal et asoph. Hijs filij iephlat. Porro filij somer: ahi et roaga et iaba et aram. Filij autem helem fratris eius: supha et iemna · ⁊ selles ⁊ amal. Filij supha: sue · aruapheth · ⁊ sual ⁊ beri et iamra beser ⁊ od et sama et salusa ⁊ iethran et bera. Filij iether: iephone ⁊ phaspha et ara. Filij autē olle: aree ⁊ anihel et rezia. Omnes hijs filij aser: principes cognationū electi atq; fortissimi duces ducū. Numer⁹ aūt eorū reputus ē apta esset ad bellum: viginti sex milia. viij

Beniamin aūt genuit bale pmogenitū suū: asbal secūdū ahara tertiū · noaba quartū: ⁊ rapha quintū: fuerunt q; filij bale addaor ⁊ gera · ⁊ abiud: abisue quoq; ⁊ naman ⁊ ahoe sed et gera · ⁊ sephuphan et uram. Hijs fuit filij ahod · principes cognationum habitantium in gabaa: qui translati sunt in manath. Noaman autem et achia ⁊ gera ipe transtulit eos: ⁊ genuit oza et ahiud. Porro saarahim genuit in regione moab · postq; dimisit uxm · et hara uxores suas. Genuit autem de odes uxore sua iobab ⁊ sebia ⁊ mosa ⁊ melchom iehus quoq; et sechia et marmach. Hijs fuit filij eō⁹ principes in familijs suis. Mephsim vero genuit achitob et elphaal. Porro filij elphaal: heber et misaam et samad. Hic edificauit ono ⁊ lod ⁊ filias eius. Bara aūt et samma principes cognationum habitantiū in ahialon. Hijs fugauerunt habitatores geth. Et haio et selac ⁊ iheremoth ⁊ zabadia et anod et heber · michahel quoq; ⁊ ispha et ioha: filij baria. Et zabadia ⁊ mosollā et ezeci ⁊ heber et elamari · ⁊ iezlia et iobab: filij elphaal. Et iacim · ⁊ zechri et zabdi · ⁊ helioenai · ⁊ eliezai ⁊ helet et adaia ⁊ baraia · ⁊ samarath: filij semei. Et ispban ⁊ heber ⁊ helihel ⁊ abdon ⁊ zechri ⁊ hanan · ⁊ anania ⁊ aiala ⁊ anathothia ⁊ iephdaia ⁊ phanuhel: filij selac. Et samsari · ⁊ soria · ⁊ othalia · ⁊ iersia · helia · ⁊ zechri: filij ieroam. Hijs principes ⁊ cognationū principū: qui habitauerunt in ihrusalē. In gabaon aūt habitauerūt abigabaon ⁊ nomen uxoris eius maacha: filiusq; eius primogenitus abdon ⁊ sur ⁊ cis et baal ⁊ nadab: gedur quoq; ⁊ ahio et zacher et macelloth. Et macelloth genuit samaa. Habitauerūnq; et ad uersus fratrum suorum in ihrusalem cum fratribus suis. Ner aūt genuit cis: et cis genuit saul. Porro saul genuit ionathan et melchisue et abinadab et hesbaal. Filius aūt ionathan meribbaal: ⁊ meribbaal genuit micha. Filij mictha phithon ⁊ melech ⁊ thaarea · ⁊ achaz: et achaz genuit ioada et ioada genuit almoth et almoth et zamri. Porro zamri genuit mosa · et mosa genuit banaa: cuius filius fuit raphe

de quo ort⁹ ē elasa · ḥ genuit asel. Porro asel sex filij fuerūt hijs nominibz: ezricā · bochru · ismahel · saria · abadia · anan. Omnes hij filij asel. Filij autem esech fratris eī⁹: ulam pmogenitus · et hus secūs: ⁊ heliphaleth ecius. Fuerūnq; filij ulam uiri robustissimi · ⁊ magno robore tendēres arcū ⁊ multos habētes filios ac nepotes: usq; ad centū quinquaginta milia. Omnes hijs filij beniamin.

Universus ergo israel dinumeratus est · ⁊ summa eorū scripta est in libro regum israhel ⁊ iuda translatiq; sunt in babilonem propter delictum suum. Qui autem habitauerunt primi in possessionibz et in urbibz suis isrl · et sacerdotes et leuite et nathinei: commorati sunt in ihrlm de filijs iuda ⁊ de filijs beniamin. De filijs ḥ ephraim et manasse othā filius amiud · filius emri · filij omrai filij bonni. De filijs phares filij iuda · et de siloni: asaia primogenitus et filij eius. De filijs aūt zara: iehuel ⁊ fratres eorum sexcēti nonaginta. Porro de filijs beniamin: salo filij⁹ mosollā filij oduia filij asana · et iobama filius iecoam et helam filius ozi filij mochori ⁊ mosollam filij⁹ sapharie filij rahuel · filij ibanie ⁊ fratres eoz p familias suas nongenti quinquaginta sex. Omnes hijs principes cognationū · per domos patrum suoz. De sacerdotibus autem iedaia ioiarib et iachin azarias ḥ filius helchie filij mosollam filij sadoch filij meraioth filij achitob pncipe domus dei. Porro adaias filius ieroam filij phasor filij melchia ⁊ maasia filij⁹ adihel filij iezra filij mosollam · filij mosollamoth filij emmer: fratres ḥ eoz principes p familias suas mille septingēti sexaginta fortissimi robore ad faciendū opus ministerij in domo dei. De leuitis aūt semeia filius asub et filij ezricam filij asebia de filijs merari. Bachachar quoq; carpentarius et galal ⁊ mathania filius micha filij zechri filij asaph ⁊ obdia filius semeie · filij galal · filij ydithun: ⁊ barachia filius asa filij helcana qui habitauit ī attijs nethophati. Janitores aūt sellum et achub ⁊ thelmon et ahiman: et frater eorum sellum princeps: usq; ad illud tempus in porta regis ad orientem obseruabant per vices suas de filijs leui. Sellum vero filius chore filij abiasaph filij chore cum fratribus suis: ⁊ domo patris sui. Hijs sunt chorite super opa ministerij: custodes ueltibulorum tabernaculi ⁊ familie eoz p vices castroz domini: custodientes introitum. Finees autem filius eleazar erat dux eoz cora dño. Porro zacharias filius mosollamia ianitor porte tabernaculi testimonij. Omnes hij electi in ostiarios p portas ducenti duodecim et descripti i villis propijs: quos constituerunt dauid ⁊ samuel videns in fide sua: tam ipos ḥ filios eorū in ostijs domus dñi ⁊ in tabernaculo vicibus suis. Per quatuor ventos erant ostiarij id est ad orientē ⁊ ad occidentem ⁊ ad aquilonem et ad austrū · fratres autem eoz in viculis morabant: et veniebant in sabbatis suis de tpore usq; ad tempus. Hijs quatuor leuitis creditus erat omnis numerus ianitorum: et erant super exedras et thesauros domus domini. Per girum quoq; templi dei morabantur in custodijs suis: ut cum temp⁹ fuisset ipi mane aperiret fores. De horū grege erant et super vasa ministerij. Ad numerum enim et inferebantur vasa et

effectant. De ipis et qui redita habebant vtensilia sanctuarij: pecant sile et vino z oleo et thurī z aromatibus. Filij autem sacerdotū ungenta ex aromatibus confitiebant: z mathanias leuites pmogenit⁹ sellum chorite prefectus eorū-que in sarragine fulgebant. Porro de filijs caath fratribs eorum super panes erant p̄positionis: ut semper nouos p singla sabbata p̄pararēt. Hij sunt p̄incipes cantoz p familias leuitarum qui in exedris morabant: ita ut die ac nocte nugiter suo ministerio deseruirent. Capita leuitaz p familias suas principes mansert i ihrlm. In gabaon aūt cōmorati sunt pater gabaon iahiel: z nomen uxoris eius maacha. Filius primogenit⁹ eius abdon: z sur-et cis-z baal-z ner-et nadab-gedor quoq; et ahio-z zacharias-et macelloth. Porro macelloth genuit semmaan. Isti habitauerūt exregione fratrū suorū in ihrlm cū fratribs suis. Ner aūt genuit cis: et cis genuit saul. Et saul genuit ionathan-et melchisue et aminadab-et esbaal. Filius autem ionathan meribbaal: z meribbaal genuit micha. Porro filij micha: phithon et melech et thara z ahaz. Ahaz autē genuit iara: et iara genuit alamath z azmoth z zamri. Zamri aūt genuit mosa: mosa uero genuit banea cuius filius raphaia genuit elasa: de quo ortus ē asel. Porro asel sex filios habuit hijs nominibus: ezricam bochru ismahel saria obdia anan. Hij filij asel.

Philistijm aūt pugnabant contra israhel: fugerunq; viri israhel palestinos z ceciderunt vulnerati in monte gelboe. Cūq; appropinquasset philistei psequentes saul et filios eius: percusserunt ionathan et aminadab z melchisue filios saul. Et aggrauatum est pelū cōtra saul: inuenerunt eū sagittarij: z vulnerauerunt iaculis. Et dixit saul ad armigez suū. Euagina gladiū tuū et interfice me: ne forte ueniant incircumcisi isti z illudāt michi. Noluit autem armiger eius hoc facere: timore perterrit⁹. Arripuit ergo saul ensem: z irruit in eum. Quod cum uidisset armiger eius videlicet mortuū esse saul: irruit et ipe in gladium suū z mortuus est. Interiit ergo saul et tres filij eius: et omnis domus illius pariter concidit. Quod cū uidissent uiri israhel qui habitabant in campestribs fugerūt: z saul et filijs eius mortuis dereliquerunt urbes suas z huc illuc dispersi sunt: uenerūt q̄ philistijm z habitauerūt in eis. Die igit̄ altero detrahentes philistijm spolia occisorū: inuenerūt saul z filios eius iacentes in monte gelboe. Cumq; spoliassent eum z amputassent caput-ei misq; nudassent: miserūt in terā suā ut circumferetur z ostendet̄ ydolis templis z populis. Arma aūt ei⁹ cōsecrauerunt in fano dei sui: et corpus affixerunt in templo dagon. Hoc nam audissent uiri iabes galaad omnia scilicet que philistijm fecerāt super saul: consurrexerūt singli uiroz fortiū-et tulerunt cadauera saul z filiorum eius: attulerunq; ea in iabes z sepelierunt ossa eorum subter quercum que erat in iabes: z ieiunauerunt septem diebs. Mortuus est ergo saul propter iniquitates suas: eo q̄ preuaricat⁹ sit mandatum domini quod preceperat z nō custodierit illud: sed insup etiam phitonissam consuluerit nec sperauerit i dño: propt̄ qđ z interfecit eū: z trāstulit regnū eius ad dauid filiū ysai.

Congregatus ē igit̄ oīis israhel ad dauid in hebron dicens. Os tuum sumus z caro tua. Heri quoq; et nudiustert⁹ cum adhuc regnaret saul: tu eras qui educebas z inducebas israhel. Tibi enī dixit dñs deus tuus. Tu pasces pl̄m meū israhel: z tu eris princeps super eum. Venerūt ergo omnes maiores natu israhel ad regē in hebron: et iniit dauid cum eis fedus coram domino. Unxerūtq; eū regem super israhel: iuxta sermonē dñi quē locutus est in manu samuhel. Abiit quoq; dauid z oīis israhel in ihrlm. Hec est iebus: ubi erant iebusei habitatores terre. Dixerūtq; qui habitabant in iebs ad dauid. Nō ingredieris huc. Porro dauid cepit arcem syon: que ē ciuitas dauid. Dixitq. Oīis qui percusserit iebuseum i primis: erit princeps et dux. Ascendit igitur primus ioab filius saruie: et factus ē princeps. Habitauit autem dauid in arce: z idcirco appellata ē ciuitas dauid. Edificauit q̄ urbem in circuitu a mello usq; ad girum. Ioab aūt reliqua urbis restruxit. Proficiebatq; dauid uadens z crescens: z dñs exercituum erat cū eo. Hij principes uiroz fortiū dauid-q̄ adiuuerunt eum ut rex fieret super omnem israhel-iuxta uerbū domini qđ locut⁹ est ad israhel: z iste numer⁹ robustoz dauid. Iesbaam filius achamoni: princeps inter tergita. Iste leuauit hastam suam sup trecentos vulneratos-una vice. Et post eum eleazar filius patrui eius ahoites: qui erat inter tres potentes. Iste fuit cū dauid in aphes dommim: quādo philistijm cōgregati sūt ad locum illū in preliū. Et erat ager regionis illius-plenus ordeo: fugerat q̄ populus a facie philistinorum. Hij steterunt in medio agri: z defenderunt eum. Cūq; percussissent philistheos: dedit dominus salutē magnam populo suo. Descenderunt aūt tres de triginta principibs ad petram in qua erat dauid ad speluncam odollam: quando philistijm fuerant castrametati i valle raphaim. Porro dauid erat in presidio: et statio philistinorū in bethleem. Desideranit igitur dauid: z dixit. O si quis daret michi aquam de cisterna bethleem: que est in porta. Tres ergo isti per media castra philistinoz pertransierunt: z hauserunt aquam de cisterna bethleem que erat in porta: z attulerūt ad dauid ut biberet. Qui noluit: sed magis libauit illam domino dicens. Absit ut in conspectu dei mei hoc faciam: z sanguinē uirorū istoz bibam: quia in periculo animaz suaz attulerunt michi aquā. Et ob hāc causam noluit bibere. Hec fecerūt tres robustissimi. Abisai q̄ frater ioab ipse erat princeps terū: z ipe leuauit hastā suā cōtra trecentos: vulneratos: z ipe erat inter tres nominatissim⁹: inter tres sedis: indutus et princeps eoz. Verumtamē usq; ad tres primos non peruenerat. Banaia filius ioiade uiri robustissimi qui multa opera gesserat de capsehel: ipe percussit duos ariel moab. Et ipe descendit z interfecit leonem in media cisterna tempore nūis: z ipe percussit uirū egyptiū-cuius statura erat quinq; cubitorū: z habebat lanceam ut licia texentiū. Descendit igitur ad eū cū uirga: z rapuit hastā quā tenebat manu: z interfecit eū hasta sua. Hec fecit banaia filius ioiade-qui erat inter tres robustos nominatissimus: inter triginta primus. Verumtamē ad tres usq; non peruenerat. Posuit aūt eū

dauid ad auriculā suā. Porro fortissimi uiri ī exercitu: asahel frater ioab: et eleanan filius patrui eius de bethleem: sammoth arodites: helles phonites: iras filiꝰ acces thecuites: abiezer anathothites: sobothai usathites: ilai ahohites: marai netophatites: heleb filius baana netophatites: ethai filiꝰ ribai de gabaath filiorū beniamin: banaia pyrathonites: hurai de torrente gaaz: abiel arabathites: azmoth bauranites: eliaba salabonites: filij asem gezoni: ionathan filius sage ararites: ahiam filius sachar ararites: eliphal filiꝰ ur: epher mecherathites: ahia phelonites: ezro carmelites: naarai filius azbi: igdel frater nathan: mibsar filiꝰ agarai: selech ammonites: naarai berothites armiger ioab filij saruie: ira ithreus: gareb ithreꝰ: urias hetheꝰ: zabad filius ooli: adyna filius sechar rubenites princeps rubenitaꝝ: et cum eo triginta. Hanan filiꝰ macha: et iosaphat mathanites: ozia ashtharothites: semma et iahihel filij hothan aroerites: iedihel filius zamri et ioha frater eius thosaites: helifel mahumites et ieribai et iosaia filij elnaem: et ithema moabites: eliel et obed et iasihel de masobia.

Hij quoꝙ uenerūt ad dauid xij
in siceleg cū adhuc fugeret saul filium cis: qui erāt fortissimi et egregij pugnatores: tenentes arcū et utraꝙ manu fundis saxa iacientes: et dirigentes sagittas. De fratribꝫ saul ex beniamin. Princeps ahiezer et ioas filij samaa gabaathites: et iasihel et phalleth filij azmoth et baracha et iehu anathothites: samaias quoꝙ gabaonites: fortissimus inter triginta: et sup triginta: ieremias et ihezihel et ioannan et iozabad gaderothites: et eluzai et ierimuth et baalia et samaria et saphatia: arephites. Helcana et ysia: et azarahel et ioezer et iesbaam de carim: ioela et zabadia filij ioroam de gedor. Sed et de gadd̄ transfugerūt ad dauid cum lateret in deserto: uiri robustissimi et pugnatores optimi: tenentes clipeū et hastam. Facies eorū quasi facies leonis: et uelores quasi capree ī montibꝫ. Exet princeps: obdias secꝰ: eliab tertius: mesmana quartus: ieremias quintus: ethi sextus: heliel septimus: iohannan octauus: helzebad nonus: ieremias decimus: bachanai undecimꝰ. Hij de filijs gad: principes exercitꝰ. Qui minimus centum militibꝫ preerat: et maximus mille. Isti sunt qui transierunt iordanem mense primo quādo inundare consueuit sup ripas suas: et fugauerunt qui morabantur in uallibus ad orientalem plagam et occidentalem. Uenerunt aūt et de beniamin et de iuda ad presidium in quo morabatur dauid. Egressusq; est dauid obuiam eis et ait. Si pacifice uenistis ad me: ut auxilientur michi: cor meum iungatur uobis. Si aūt insidiamini michi pro aduersarijs meis: cum ego iniquitatem in manibus non habeam: uideat deus patrum nostrorū et iudicet. Spiritꝰ uero dei induit abisai principem inter triginta: et ait. Tui sumus o dauid: et tecum filij isai. Pax pax tibi: et pax adiutoribꝫ tuis. Te enim adiuuat deus tuus. Suscepit ergo eos dauid: et constituit principes turme. Porro de manasse trānsfugerunt ad dauid quando ueniebat cū philistijm aduersus saul ut pugnaret: et nō dimicauerunt eis: quia inito consilio remiserūt eum principes philistinorū dicentes. Periculo capitis nostri reuertetur ad dominū suū saul. Quādo igit reuersus est in siceleg trānsfugerunt ad eū de manasse ednas et iozabad et iedihel et michahel et ednas et iosabath et heliu et salathi principes militum ī manasse. Hij prebuerūt auxilium dauid aduersus latrūculos. Omnes enī erant uiri fortissimi: et facti sūt principes in exercitu. Sed et p singulos dies ueniebāt ad dauid ad auxiliandū ei: usq; dū fieret grandis numerꝰ quasi exercitus dei. Iste quoq; ē numerus principum exercitus qui uenerunt ad dauid cum esset in hebron: ut transferrent regnum saul ad eū iuxta uerbū domini. Filij iuda portātes clipeū et hastam: sex milia octingenti expediti ad pugnam. De filijs symeon: uirorū fortissimorū ad pugnandū septem milia centum. De filijs leui: quatuor milia sexcenti. Ioiade quoq; princeps de stirpe aaron: et cū eo tria milia septingēti. Sadoch etiam puer egregie indolis: et domus patris eius principes uiginti duo. De filijs aūt beniamin fratribꝫ saul: tria milia. Magna enim pars eoꝝ adhuc sequebatur domū saul. Porro de filijs ephraim uiginti milia octingenti: fortissimi robore: uiri nominati ī cognationibꝫ suis. Ex ꝙ dimidia tribu manasse decem et octo milia: singuli p nomina sua uenerūt et constituerunt regē dauid. De filijs quoq; yssachar uiri eruditi qui nouerāt singula tempora ad precipiendū qd facere debēret israhel: principes ducentum. Omnis aūt reliqua mbus eorū consilū sequebatur. Porro de zabulon qui egrediebantur ad prelium et stabant in acie instructi armis bellicis: quinquaginta milia uenerunt in auxilium: nō in corde duplici. Ex de neptalim principes mille: et cum eis instructi clipeo et hasta triginta et septem milia. De dan etiam parati ad prelium: uiginti octo milia sexcenti. Ex de aser egredientes ad pugnā et in acie prouocantes: quadraginta milia. Trans iordanem aūt de filijs ruben et de gad: et dimidia parte tribus manasse: instructi armis bellicis: centum uiginti milia. Omnes isti uiri bellatores expediti ad pugnandū corde perfecto: uenerunt in hebron: ut constituerent regem dauid super uniuersum israhel. Sed et omnes reliqui ex israhel uno corde erant ut rex fieret dauid: fuerunt aūt ibi apud dauid tribus diebus comedentes et bibentes. Preparauerāt enim eis fratres sui. Sed et qui iuxta eos erant usq; yssachar et zabulon et neptalim: afferebant panes in asinis et camelis et mulis et bubus ad uescendum: farinā palatas uuampallam uinum oleū boues arietes ad omnem copiā. Gaudiū quippe erat ī isrl.

xiij
Iniit aūt consilium dauid cum tribunis et centurionibꝫ et unuscuiusq; principibus: et ait ad omnem cōm israhel. Si placet uobis et a domino deo nostro egrediemur fratres nostros reliquos in uniuersas regiones israhel et ad sacerdotes et leuitas qui habitant in suburbanis urbiū: ut cōgregentur ad nos: et reducamus archam dei nostri ad nos. Non enim requisiuimꝰ eam in diebus saul. Et respondit uniuersa multitudo ut ita fieret. Placuerat enī sermo omni populo. Congregauit ergo dauid cunctū israhel a syhor egipti: usq; dum ingrediaris emath: ut adduceret archam dei de cariathiarim. Et ascendit dauid et omnis uir israhel ad collem cariathiarim que est in iuda:

ut affaret inde archam domini dei sedentis super cherubin ubi invocatum est nomen eius. Imposuerūq; archā dei sup plaustrum nouū de domo aminadab. Oza aūt et fratres eius minabant plaustrū. Porro dauid et universus israhel ludebāt coram deo oīi virtute in cānticis et in citharis et psalteriis et timpanis et cymbalis et tubis. Cum autē venissent ad aream chidon extendit oza manū suam ut sustentaret archam: bos quippe lasciviens paululum inclinauerat eā. Iratus ē itaq; dñs contra ozam et percussit eum eo quod tetigisset archam: et mortuus ē ibi coram dño. Contristatusq; est dauid eo qđ divisisset dñs ozam: vocauitq; locū illū divisio oze usq; in presentem diem. Et timuit deū tunc temporis dicēs. Quomodo possum ad me introducere archam dei? Et ob hanc causā nō adduxit eā ad se hoc ē in ciuitatem dauid: sed auertit in domū obededom getheī. Sedit ergo archa dei in domo obededom mēsibus tribus: et benedixit dñs domui ei⁹ et oīibus q̄ habebat.

Misit quoq; hiram rex tyri nuncios ad dauid et ligna cedrina et artifices parietū lignorūq; ut ędificarent ei domū. Cognouitq; dauid eo quod confirmasset eum dñs in regē super israhel: et sublimatū esse regnum suū super plurimos israhel. Accepit q̄ dauid alias uxores in hierusalem: genuitq; filios et filias. Et hec nomina eorū q̄ nati sunt ei in hierusalem. Bamma et sobab nathan et salomon iebaar et elisu et elyphaleth noga quoq; et naphteg et iaphie et elisama et baliada et eliphaleth. Audientes autem philistiim eo qđ unctus esset dauid in regem sup universū israhel: ascenderūt oēs ut quererent eū. Quod cū audisset dauid egressus est obuiam eis. Porro philistiim venientes diffusi sunt in valle raphaim. Consuluitq; dauid dñm dicens. Si ascendam ad philistheos et si trades eos in manu mea? Et dixit ei dominus. Ascende et tradam eos in manu tua. Cumq; illi ascendissent in baalpharasim percussit eos ibi dauid et dixit. Dissipit deꝰ inimicos meos p manū meam sicut dissipātur aquę: idcirco vocatū ē nomen loci illi⁹ baalpharasim. Dereliquerunq; ibi deos suos: quos dauid iussit igni. Filia etiā vice philistiim iterum et diffusi sunt in valle. Consuluitq; rursum dauid deum: et dixit ei deus. Non ascendas post eos: recede ab eis et venies cōtra illos ex adūso pirorū. Cumq; audieris sonitū gradientis in cacumine pirorum: tūc egredieris ad bellū. Egressus est enī deus ante te ut percutiat castra philistiim. Fecit ergo dauid sicut preceperat ei deꝰ: et percussit castra philistheorū de gabaon usq; gazera. Diuulgatusq; ē nomē dauid in uniuersis regionibus: et dñs dedit pauorē ei⁹ sup omnes gentes.

Fecit quoq; sibi domos in ciuitate dauid: et edificauit locū arche dei et tetendit ei tabernaculum. Tunc dixit dauid. Illicitū est ut a quemquā portetur archa dei: nisi a leuitis quos elegit dominus ad portandum eam et ad ministrandū sibi usq; in eternum. Congregauitq; uniuersum israhel in hierusalē ut adferretur archa dei in locum suum quē parauerat ei: necnon et filios aaron et leuitas. De filijs caath urihel princeps fuit et fratres eius ducentigenti. De filijs merari asaia princeps et fratres eius ducentiviginti. De filijs gerson iohel

et fratres ei⁹ centumtriginta. De filijs elisaphan semeias princeps et fratres eius ducenti. De filijs hebron elihel princeps et fratres eius octoginta. De filijs oziel aminadab princeps et fratres eius centū duodecim. Vocauitq; dauid sadoch et abiathar sacerdotes et leuitas urihel asaiam iohel semeiā elihel et aminadab: et dixit ad eos. Vos qui estis principes familiarū leuitarū sanctificamini cū fratribus vīis: et asferte archam dñi dei israhel ad locū qui ei parauimus est: ne ut a principio quia nō eratis presentes percussit nos dñs fit et nunc fiat. Illicitū quid nobis agentibus. Sanctificati sunt ergo sacerdotes et leuite ut portarent archam domini dei israhel. Et tulerūt filij leui archam dei sicut preceperat moyses iuxta verbum dñi humeris suis in vectibus. Dixitq; dauid principibus leuitarū: ut constituerent de fratribus suis cantores in organis musicis nablis videlicet et liris et cimbalis: ut resonarent in excelsis sonitus leticie. Constituerūq; leuitas heman filiū iohel et de fratribus eius asaph filiū barachie: de filijs vero merari fratribus eorū ethan filiū chasaie et cum eis fratres eorū. In secundo ordine zacharian et ben et iazihel et semiramoth et iehihel et ani heliab et banaiam et maasiam et mathathiā et eliphalu et macenīā et obededom et iehihel ianitores. Porro cantores heman asaph et ethan in cimbalis eneis concrepātes. Zacharias autem et oziihel et semiramoth et iahihel et ani eliab et maasias et banaias in nablis arcana cantabant. Porro mathathias et eliphalu et macenias et obededom et iehihel et ozazin citharis pro octaua canebāt epinichion. Chonenias

autem princeps leuitarū ypherie erat: et ad precinendam melodiam. Erat quippe valde sapiens. Et barachias et helcana ianitores arche. Porro sebenias et iosaphat et nathanael et amasai et zacharias et banaias et eliezer sacerdotes clangebant tubis coram archa dei: et obededom et ahias erant ianitores arche. Igit̄ dauid et omnes maiores natu isrl et tribuni ierūt ad deportandā archā federis dñi de domo obededom cū leticia. Cumq; adiuuisset deus leuitas qui portabant archam federis domini: immolabantur septem thauri et septē arietes. Porro dauid erat indutus stola byssina: et universi leuite q̄ portabāt archam federis cātoresq; et chonenias princeps ypherie inter cantores. Dauid aūt induutus erat ephot lineo. Vniuersusq; israhel deducebāt archā federis domini in iubilo et sonitu bucine et tubis et cimbalis et nablis et citharis accrepātes. Cumq; peruenisset archa federis dñi usq; ad ciuitatē dauid: michol filia saul prospiciēs p fenestrā vidit regē dauid saltantem atq; ludentē: et despexit eū in corde suo.

Attulerūt igitur archam dei et constituerunt eam in medio tabernaculi quod tetenderat ei dauid: et obtulerūt holocausta et pacifica coram deo. Cumq; complesset dauid offerens holocausta et pacifica benedixit populo in nomine domini: et diuisit uniuersi per singulos a viro usq; ad mulierē totam panis et partē assē carnis bubule: et siceam oleo similā. Constituitq; coram archa domini de leuitis qui ministrarent et recordarentur operum eius et glorificarent atq; laudarent dominum deum israhel: asaph principē et secundum eius zachariam. Porro

iahihel et semiramoth·z iehihel·z mathathiam·et eliab·z banaiam·z obededom·iehihel·sup organa psalterij et liras: asaph aũt ut in cimbalis ꝓsonaret: banaiam vero z azihel sacerdotes canere tuba iugiter coram archa federis dñi. In illo die fecit dauid principẽ ad confitendũ dño asaph et fratres eius. Confitemini dño et invocate nomen eius: notas facite in ꝑplis adinuentiones eius. Cantate ei et psallite ei·et narrate omnia mirabilia eius: laudate nomen sanctum ei⁹: letetur cor querentium dñm. Querite dñm z virtutẽ eius: querite faciem eius semper. Recordamini mirabiliũ ei⁹ que fecit·signoz illius et iudicioꝝ oris ei⁹. Semen israhel serui eius: filij iacob electi eius. Ipse dñs deus noster: in vniuersa terra iudicia eius. Recordamini in sempiternum pacti eius: sermonis quẽ precepit in mille generatiões. Quẽ ꝓpigit cum abraham et iuramẽti illius cum ysaac. Et cõstituit illud iacob in preceptum: et isrl in pactum sempiternum dicens. Tibi dabo terram chanaan·funiculũ hereditatis vestre. Cum essent pauci numero·paru z coloni eius. Et transierunt de gente in gentem: z de regno ad populũ alterũ. Non dimisit quenq; calumniari eos: sed increpauit pro eis reges. Nolite tangere christos meos: et in ꝓphetis meis nolite malignari. Cantate dño omnis terra: annunciate ex die in diem salutare eius. Narrate in gentibz gloriã eius: et in cunctis populis mirabilia eius. Quia magn⁹ dominꝰ z laudabilis nimis: et horribilis sup omnes deos. Omnes enim dij ꝓcorũ ydola: dñs aũt celos fecit. Confessio z magnificentia corã eo: fortitudo et gaudium in loco eius.

Afferte domino familie ꝓpulorum: affere dño gloriam z imperiũ: date dño gloriã nomini ei⁹. Leuate sacrificium z venite in conspectu eius: et adorate dñm in decore sancto. Cõmoueatur a facie eius omnis terra: ipse enim fundauit orbem immobilẽ. Letentur celi z exultet terra: et dicant in nationibz dominus regnauit. Tonet mare z plenitudo eius: exultent agri z oia que in eis sunt. Tunc laudabũt ligna saltus coram dño: quia venit iudicare terram. Confitemini dño quoniã bonus: quoniã in eternũ misericordia eius. Et dicite: salua nos deus salutar noster: et congrega nos et eue de gentibz: ut confiteamur nomini sancto tuo: z exultemus in carminibz tuis. Benedictus dñs deus israhel ab eterno usq; in eternũ: et dicat oꝝ ꝓplus amen et yumum deo. Dereliquit itaq; ibi coram archa federis dñi asaph z fratres eius: ut ministrarẽt in conspectu arche iugiter p singulos dies et vices suas. Porro obededom et fratres eius sexagintaocto et obededom filiũ ydithun et osa·constituit ianitores. Badoth autem sacerdotem z fratres eius sacerdotes coram tabernaculo domini in excelso quod erat in gabaon: ut offerrent holocausta domino super altare holocaustomatis iugiter mane et vespere: iuxta omnia que scripta sunt in lege domini quã precepit israheli. Et post eum: heman·z ydithun z reliquos electos·vnũquenq; vocabulo suo ad confitendũ dño quĩ misericordia ei⁹. Heman ꝫ et ydithun tenẽtes tubas z quatiẽtes cymbala·z oĩa musicoꝝ organa ad canendum domino. filios aũt ydithun fecit esse portarios. Reuersusq; ẽ oĩs ꝓplis i domũ suam: z david

ut benediceret etiã domui sue. xvii

Cumq; aũt habitaret dauid i domo sua: dixit ad nathan ꝓphetã. Ecce ego habito in domo cedrina: archa aũt federis domini sub pellibz est. Et ait nathan ad dauid. Omnia que i corde tuo sunt fac: dominus enim tecum est. Igitur nocte illa factus est sermo dñi ad nathan dicens. Vade z loquere dauid seruo meo. Hec dicit dominꝰ. Non edificabis tu michi domum ad habitandum. Nec enim habitaui i domo ex eo tempore quo eduxi israhel de terra egipti usq; ad hanc diem: sed fui semper mutans loca tabernaculi·et i tentorio manens cum omni isrl. Numquid locutus sũ saltem uni iudicũ israhel ꝑbs preceperam ut pascerẽt ꝓplm meum·et dixi quare nõ edificasti michi domũ cedrinam? Nũc itaq; sic loqueris ad seruũ meũ dauid. Hec dicit dominus exercituum. Ego tuli te cum in pascuis sequereris gregem·ut esses dux populi mei israhel: et fui tecum quocunq; perrexisti: z interfeci oĩes inimicos tuos corã te: feciq; tibi nomen quasi vnius magnoz quĩ celebrantur in terra. Et dabo locum populo meo israhel. Plantabitur et habitabit in eo·et ultra non commouebit: nec filij iniquitatis atterent eos sicut a principio·et diebus quibz dedi iudices populo meo israhel: et humiliaui vniuersos inimicos tuos. Annunciũ ergo tibi·quod edificaturus sit tibi dominus domũ. Cumq; impleueris dies tuos ut vadas ad patres tuos: suscitabo semen tuũ post te quod erit de filijs tuis·z stabiliam regnum ei⁹. Ipse edificabit michi domũ et firmabo solium eius usq; in eternũ. Ego ero ei in patrem·z ipse erit michi i filiũ: et misericordiã meã nõ auferam ab eo sicut abstuli ab eo quĩ ãte te fuit. Et stabiã eũ in domo mea·z in regno meo usq; in sempiternum: et thronus ei⁹ erit firmissimus imperpetuũ. Iuxta omnia verba hec·et iuxta vniuersam visionem istam: sic locut⁹ est nathan ad dauid. Cumq; misisset rex dauid et sedisset corã dño: dixit. Quis ego sum domine deus·et que domus mea·ut prestares michi talia? Sed et hoc parum visum ẽ in conspectu tuo. Ideo q; locutus es super domũ serui tui etiã in futurũ: z fecisti me speciosum super omnes homines. Domine deus me⁹ quid vltra addere potest dauid cum ita glorificaueris seruũ tuum z cognoueris eum? Domine ꝓpter famulũ tuũ iuxta cor tuũ fecisti omnẽ magnificentiam hanc: z nota esse voluisti vniuersa magnalia. Domine non ẽ similis tui: et non est alius deus absq; te ex omnibz quos audiuim⁹ auribz nris. Quis enim est alius ut ꝓplus tuus israhel gens una in terra ad quã pregit deus ut liberaret et faceret ꝓplm sibi: et magnitudine sua atq; terroribus eiceret nationes a facie eius quẽ de egipto liberarat? Et posuisti populũ tuum israhel sibi in populum usq; in eternũ: et tu domine factus es deus eius. Nũc igitur domine sermo quẽ locutus es famulo tuo z super domum eius·confirmetur imperpetuum: z fac sicut locutus es: permaneatq; et magnificetur nomen tuum usq; in sempiternum: z dicatur dominꝰ exercituũ deꝰ israhel·et domus dauid serui ei⁹ permanens coram eo. Tu enim dñe deus me⁹ revelasti auriculam serui tui·ut edificares ei domum: z idcirco inuenit seruus tuus fiduciam ut orret corã te. Nunc ergo dñe tu es deus z locut⁹ es ad seruũ

tuū tāta beneficia: ⁊ repisti benedicere domui serui tui ut sit semp corā te. Te enī dñe benedicēte benedicta erit in eternū.

Factum ē aūt post hec ut pugnaret dauid philistiim et humiliaret eos: ⁊ tolleret geth ⁊ filias eius de manu philistiim: pugnauitq; moab et fierent moabite serui dauid · offerentes ei munera. Eo tempore percussit dauid etiā adadezer regē soba regionis emath: quādo pgit ut dilataret imperium suū usq; ad flumen eufraten. Cepit ergo dauid mille quadrigas eius et septem milia equitū ac viginti milia virorū peditū. Subnervauitq; omnes equos curruū: exceptis centū ex quadrigis quas reservauit sibi. Supervenit aūt et syrus damascenus: ut auxiliū preberet adadezer regi soba. Sed et hunc percussit dauid viginti duo milia virorum. Et posuit milites in damasco: ut syria quoq; seruiret sibi et offeret munera. Adiuvitq; dñs eum in cunctis ad que pgrediebat. Tulit q̄q; dauid pharetras aureas quas habuerāt serui adadezer et attulit eas in ierusalē: necnō de thebat ⁊ chun · urbibs adadezer ceris pluriumū: de quo fecit salomon mare eneū ⁊ columnas · ⁊ vasa enea. Quod cum audisset thou rex emath: percussisse universū dauid omnē exercitū adadezer regis soba: misit aduram filium suū ad regem dauid · ut postularet ab eo pacem: ⁊ congratularet ei eo quod percussisset et expugnasset adadezer. Aduersarius quippe erat thou adadezer. Sed et omnia vasa aurea ⁊ argentea ⁊ enea consecravit dauid regi domino · cum argento et auro q̄ tulerat ex universis gentibus: tam de ydumea ⁊ moab et filijs āmon · q̄ de philistiim ⁊ amalech. Abisai vero filius sarviē percussit edom in valle salinaꝝ decem et octo milia: et constituit in eodem presidiū · ut custodiret ydumea dauid. Saluauitq; dominus dauid in cunctis ad que pgrediebat. Regnauit ergo dauid super universum israhel: ⁊ faciebat iudiciū atq; iustitiā cūcto pplo suo. Porro ioab filius sarviē erat sup exercitum: ⁊ iosaphat filius ahyluth a comentarijs. Sadoch aūt filius achitob · ⁊ ahymelech filius abiathar sacerdotes: ⁊ susa scriba. Banaias q̄q; filius ioiade super legiones cerethi et elethi. Porro filij dauid primi ad manū regis.

Accidit aūt ut moreret naaas rex filiorū āmon: et regnaret anon filius eius pro eo. Dixitq; dauid. Faciā misericordiā cum anon filio naas. Pr̄cessit enim michi pater eius gratiā. Misitq; dauid nuncios ad consolandū eum sup morte patris sui. Qui cū venissent in terā filiorum āmon · ut consolarēntur anon: dixerunt principes filiorū ammon ad anon. Tu forsitan putas q̄ dauid honoris causa in patrem tuū miserit qui consolarent̄ te: nec animaduertis q̄ ut exploret ⁊ inuestiget et scrutetur terram tuam · venerit ad te serui eius. Igit̄ anon pueros dauid decalvauit et rasit: et precidit tunicas eorū a natibs usq; ad pedes ⁊ dimisit eos. Qui cum abissent ⁊ ipe mādasset dauid · milit in occursum eorū. Erubuerāt enī contumeliam sustinuerūt: et ꝓcepit ut manerēt in iericho donec crescere incipiebant eorum · et tunc reverterēntur. Videntes aūt filij āmon q̄ iniuriā fecissent dauid · tam anon quā reliquus pplē: miserūt mille talenta argenti · ut conducerāt sibi de mesopotamia ⁊ de syria maacha ⁊ de soba curr⁹ ⁊ equites. Conduxerūtq; triginta duo milia curruū:

et regem maacha cū pplo eius. Qui cū venissent · castrametati sunt e regione medaba. Filij quoq; ammon congregati de urbibs suis · venerunt ad bellū. Quod cū audisset dauid: misit ioab ⁊ omnē exercitū virorū fortiū. Egressiq; filij ammon: direxerunt aciem iuxta portā ciuitatis. Reges aūt qui ad auxilium eius venerant seperatim in agro steterūt. Igitur ioab intelligens bellū ex aduerso et post tergū contra se fieri: elegit viros fortissimos de universo israhel · et perrexit cōtra syrum. Reliquā aūt partē pli dedit sub manu abisai fratris sui: et perrexerunt contra filios ammon. Dixitq; Si vincit me syrus auxiliū eris michi: si aūt superauerint me filij āmon eo tibi in presidiū. Confortare et agamus viriliter pro pplo nostro · et pro urbibs dei nostri. Dñs autem quod in conspectu suo bonū est faciat. Perrexit ergo ioab et populus qui cū eo erat contra syrum ad preliū: ⁊ fugauit eos. Porro filij ammon videntes q̄ fugisset syrus · ipi quoq; fugerunt · abisai fratrem eius: ⁊ ingressi sunt ciuitatē. Reversusq; est ea ioab in ierusalem. Videns aūt syrus q̄ ceciderit coram israhel: misit nūcios · et adduxit syrum qui erat transfluuiū. Sophac autem princeps militie adadezer erat dux eorū. Quod cū annunciatum esset dauid: congregauit universum israhel · ⁊ transiit iordanen: venitq; in eos et direxit ex aduerso aciem · illis contra pugnantibs. Fugit autem syrus israh'. Et interfecit dauid de syris septem milia curruū et sexaginta milia peditum: ⁊ sophac ducem exercitus principē. Videntes aūt sui adadezer se ab israhel esse superatos: transfugerunt ad dauid et servierunt ei. Noluitq; ultra

syria auxiliū ꝓbere filijs āmon. xx

Factum est aūt post anni circulū eo tempore quo solent reges ad bella procedere · congregauit ioab exercitum ⁊ robur milicie: ⁊ vastauit terā filiorū ammon. Perrexitq; et obsedit rabba. Porro dauid manebat i ierusalem quādo ioab pcussit rabba · et destruxit eam. Tulit aūt dauid coronā melchon de capite eius · et invenit in ea auri pōdo talentū et pciosissimas gēmas: fecitq; sibi inde diadema. Sed ⁊ manubias quoq; urbis plurimas tulit: populum aūt qui erat in ea eduxit · et fecit super eos tribulas · ⁊ trahas · et ferrata carpenta transire: ita ut dilacerarentur ⁊ conterērent̄. Sic fecit dauid cunctis urbibs filiorū ammon: ⁊ reversus est cum omni populo suo in ierusalem. Post hec initum est bellum in gazer aduersum philistheos: in quo percussit sobothai usathites sapheī de genere raphaim ⁊ humiliauit eos. Aliud quoq; bellū gestū ē aduersus philistheos: in quo pcussit adeodatus filius saltus bethleemites fratrē goliath getheī: cuius hasta liciatorii texentium. Sed ⁊ aliud bellum accidit in geth: in quo fuit homo longissimus · senos habens digitos id est simul viginti quatuor: qui ⁊ ipse de raphaim fuerat stirpe genitus. Hic blasphemauit israh': ⁊ percussit eū ionathan filius samaa frāis dauid. Isti sūt filij raphā i geth: q̄ ceciderūt in manu dauid et pugnū eius.

Consurrexit aūt sathan xxi contra israhel: ⁊ incitauit dauid ut numeraret israhel. Dixitq; dauid ad ioab et ad principes populi. Ite et numerate israhel a bersabee usq; dan: et afferte michi numerum ut sciā. Respondit q̄q; ioab. Augeat dñs populū

sunm cetuplū quā sunt. Nonne dñe mi rex·oñes serui tui sunt: Quare hc querit dñs meus qđ in peccatū reputet israhel? Sed sermo regis magis pre ualuit. Egressusq; est ioab ⁊ circuiit uniuersum israhel ⁊ reuersus est ierusalē. Deditq; dauid numerū eoz quos circuierat: ⁊ inuentus est omnis numerus israhel mille milia ⁊ centum milia uirorū educentiū gladiū. De iuda aut̄ quadringēta septuagīta milia bellatorum. Nam leui et beniamin nō numerauit: eo quod inuitus exequeretur regis imperiū. Displicuit aūt deo qđ iussum erat: ⁊ percussit israhel. Dixitq; dauid ad deum·peccaui nimis ut hoc faceret. Obsecro auferte iniquitatem serui tui: qā insipienter egi. Et locutus ē dominus ad gad uidentem dauid dicēs. Vade ⁊ loquere ad dauid·et dic ei. Hec dicit dñs. Trū tibi optionē do: unū qđ uolueris elige ut faciā tibi. Cumq; uenisset gad ad dauid · dixit ei. Hec dicit dñs. Elige quod uoluerīs. Aut tribus annis ꝑkilentiā·aut tribus mensibus fugere te hostes tuos et gladium eorum non posse euadere: aut tribus diebus gladiū domini ⁊ mortem uersari in terra·⁊ angelū dñi interficere in uniuersis finibus israhel. Nunc igitur uide quid respondeam ei qui misit me. Et dixit dauid ad gad. Et oñi parte me ārctāt nimis. Sed melꝰ michi est ut incidā in manus dñi quia multe sunt miserationes ei·quā i manus hominū. Misit ergo dominus ꝑkilentiam in israhel: ⁊ ceciderunt de israhel septuagīta milia uiroz. Misit quoq; angelū in ierusalem: ut ꝑderet eam. Cumq; ꝑderet·uidit dominus et misertꝰ ē sup̄ magnitudinē mali: ⁊ imprauit angelo qui ꝑdebat. Sufficit

iam: telle manus tua. Porro angelus domini stabat iuxta areā ornan iebusei: Leuauitq; dauid oculos suos· uidit angelum domini stantē inter terrā ⁊ teram: ⁊ euaginatū gladium in manu eius·et uersum contra ierusalem: ⁊ ceciderūt eam ipe et maiores natu uelati ciliciis pronī i terram. Dixitq; dauid ad deum. Nonne ego sum qui iussi ut numerarentur ꝑpli? Ego ē peccauī: ego ī malū feci. Iste greq; qđ commeruit? Domine deus meus uertatur obsecro manus tua in me·et in domum patris mei: ꝑpls aūt tuus nō plaudatur. Angelus aūt dominī precepit gad ut diceret dauid: ut ascenderet erigeretq; altare domino dō i area ornan iebusei. Ascendit ergo dauid iuxta sermonem gad: quē locutus fuerat ex nomīne dñi. Porro ornan cum suspexisset ⁊ uidisset angelū quatuoz filij eius cum eo: absconderunt se. Nam eo tempore tritabat i area tritícum. Igitur cum uenisset dauid ad ornan ispexit eum ornan: et processit ei obuiam de area ⁊ adorauit eū pronus in terrā. Dixitq; ei dauid. Da mihi locum aree tue·ut edificem in ea altare dño ita ut quantū ualet argenti accipias: ⁊ cesset plaga a populo. Dixit aūt ornan ad dauid. Tolle ⁊ faciat dominꝰ meus rex quodcunq; ei placet Sed ⁊ boues do in holocaustū et tribulas in ligna: ⁊ triticum in sacrificiū: omnia libens prebeo. Dixitq; ei rex dauid. Sic equidē ita fiet: sed argentū dabo quantū ualet. Absq; eum ibi auferre debeo: ⁊ sic offerre dño holocausta gratuita. Dedit ergo dauid ornan pro loco sicles auri iustissimi ponderis sexcentos: ⁊ edificauit ibi altare domino: obtulitq; holocausta ⁊ pacifica:

et inuocauit deum et exaudiuit eum in igne de celo sup̄ altare holocausti. Preceptoq; dñs angelo ⁊ cōuertit gladiū suū in uaginā. Protinus ergo dauid uidēs qđ exaudisset eū dñs in area ornan iebusei: immolauit ibi· uictimas. Tabernaculū aūt dñi qđ fecerat moyses in deserto·⁊ altare holocaustorū ea tempestate erat i excelso gabaon: ⁊ nō ꝑualuit dauid ire ad altare ut ibi obsecraret deū. Stimuq; eū fuerat timore gladios· uidēs gladiū angli dñi. xxij

Dixitq; dauid. Hec est domus dei et hoc altare in holocaustū israel. Et precepit ut congregarent̄ omnes proselīti de terra israhel: ⁊ constituit ex eis latomos ad cedendos lapides et poliendos·ut ediificaret̄ domus dei. Ferrū quoq; plurimū ad clauos ianuaz·⁊ ad commissuras anz uncturas ꝑparauit dauid: et eris pondus innumerabile. Ligna quoq; cedrina nō poterāt estimari: q̄ sydonij et tyrij deportauerunt ad dauid. Et dixit dauid. Salomon filius meus puer ꝑuulus est ⁊ delicatus. Domus aūt quā edificare uolo domino talis esse debet: ut i cunctis regionibz nominetur. Preparabo ergo ei necessaria. Et ob hanc causam ante mortem suā cuncta ꝑparauit impensius. Vocauitq; salomonē filiū suum: ⁊ precepit ei ut edificaret domū domino deo israhel. Dixitq; dauid ad salomonem. Fili mi: uoluntatis mee fuit ut edificarem domū nomini dñi dei mei: sed factus est sermo dñi ad me dicens. Multū sāguinē effudisti ⁊ plurima bella bellasti: nō poteris edificare domū nomini meo·tanto effuso sanguine corā me. Filiꝰ q̄ nascetur tibi: erit uir quietissimus. Faciā enim eum requiescere ab oñibus inimicis suis

ꝑ circuitum: et ob hanc causam pacificus uocabit̄: et pacem ⁊ otium dabo in israhel cunctis diebz eius. Ipe edificabit domū nomini meo: ⁊ ipe erit mihi in filium ⁊ ego ero illi i patrem: firmaboq; soliū regni eius sup̄ israhel in eternum. Nunc ergo fili mi sit dñs tecum·⁊ prosperare et edifica domum domino deo tuo: sicut locutus est de te. Detq; tibi dñs prudentiā ⁊ sensum: ut regere possis israhel·⁊ custodire legē dñi dei tui. Tunc eū proficere poteris: si custodieris mandata ⁊ iudicia que precepit dñs moysi ut doceret israhel. Confortare ⁊ uiriliter age: ne timeas neq; paueas. Ecce ego in paupertate mea ꝑaraui impensas domꝰ dñi auri talenta centū milia: ⁊ argenti mille milia talentoz: eris uero et ferri non ē pondus: uincitur enim numerus multitudine. Ligna et lapides ꝑaraui ad uniuersa impendia. Habes quoq; plurimos artifices·latomos·et cementarios·artificesq; liguoz·et omnium artiū·ad faciendū opus prudentissimos·in auro et argento·et ere et ferro·cuius non est numerus. Surge igitur et fac: et erit dñs tecum. Precepit quoq; dauid cunctis principibus israhel·ut adiuuarent salomonē filium suū: dicēs inquiens quod dñs deus uester uobiscum sit·⁊ dederit uobis requiem per circuitum·⁊ tradiderit omnes inimicos uōs in manus uestras: et subiecta sit terra coram dño ⁊ coram ꝑplo eius. Prebete igitur corda uestra et animas uestras·ut quaratis dñm deū uīm: ⁊ consurgite ⁊ edificate sanctuarium domino deo: ut introducatur archa federis domini ⁊ uasa domino consecrata in domum que edificatur nomini domini. xxiij

ginur dauid senex ⁊ plenus dierꝫ regē
constituit salomonē filiū suum super
israhel: ⁊ congregauit omnes principes
israhel et sacerdotes atq; leuitas. ℣Nu-
meratiq; sunt leuite a uiginti ānis et
supra: ⁊ inuenta sunt uigintaocto mi-
lia uirorꝫ. Ex hijs electi sunt ⁊ distribu-
ti in ministeriū dom⁹ dñi uiginticqua-
tuor milia: ꝓpositorū autem et iudicū
sex milia. Porro quatuor milia ianito-
res et totidem psalteș canentes do-
mino i organis que fecerat ad canen-
dum: et distribuit eos dauid per uices
filiorū leui gersom uidelicet ⁊ caath ⁊
merari. ℣Filij gersom leedan ⁊ semei. ℣
Filij leedan principes ichiel ⁊ zethan et
iohel tres. ℣Filij semei salomith et ozi-
hel ⁊ aran tres. ℣Isti principes familia-
rum leedan. Porro filij semei leeth et
ziza ⁊ yaus ⁊ baria. ℣Isti filij semei qua-
tuor. Erat autē leeth prior et ziza ſcds.
Porro yaus et baria nō habuerūt plu-
rimos filios: ⁊ idcirco i una familia
unaq; domo computati sunt. ℣Filij ca-
ath amram et ysaar hebron et oziel
quatuor. ℣Filij amram aaron ⁊ moy-
ses. Separatusq; est aaron ut minis-
trare in sancta sanctorū ipe ⁊ filij ei⁹
in sempiternū: ⁊ adolere incensum do-
mino secundū ritum suū: ac benedice-
re nomini eius in perpetuū. ℣Moysi aūt
hominis dei filij annumerati sunt in
tribu leui. ℣filij moysi gersom ⁊ eliezer.
℣Filij gersom sububel primus. ℣Fuerūt
autem filij eliezer roobia primus: et
non erant eliezer filij alij. Porro filij
roobia multiplicati sunt nimis. ℣Filij
ysaar salomith primus. ℣Filij hebron
ieriau primus · amarias secūdus · ia-
ziel tert⁹ · iecmaam quartus. ℣Filij ozi-
hel micha primus · iesia secundus. ℣Fi-
lij merari mooli ⁊ musi. ℣Filij mooli-
eleazar et cis. ℣Moritꝰ aūt eleazar
nō habuit filios sed filias: accepe-
runtq; eas filij cis fratres earum. ℣Filij mu-
si mooli et oder et ieremuth tres. ℣Isti fi-
lij leui i cognationibus ⁊ familijs suis
principes per uices et numerū capitū
singulorū · qui faciebāt opera minis-
terij domus domini a uiginti ānis ⁊ su-
pra. Dixit enim dauid. Requiem dedit
dñs deus israhel populo suo ⁊ habita-
tionem in hierusalem usq; in eternū: nec
erit officij leuitaꝝ ut ultra portent tabe-
naculum et omnia uasa eius ad mi-
nistrandum. Iuxta ꝑcepta quoq; dauid
nouissima supputabit numerus
filiorū leui · a uiginti ānis ⁊ supra: et
erunt sub manu filioꝝ aaron · i cultu
dom⁹ domini in uestibulis et i gazo-
philacijs et i loco purificationis et i sanctuario
et i uniuersis operibꝫ ministerij templi
dei. Sacerdotes aūt sup panes ꝓpo-
sitionis et ad similē sacrificiū · ad lagā
na et azima · ⁊ sartagine · ⁊ ad torren-
dum: ⁊ sup oīe pondus atq; mensu-
ram. Leuite uero ut starent mane ad ma-
tendū ⁊ canendū dño: similiterq; ad
uesperā tam i oblatione holocaustoꝝ
domini q̄ in sabbatis ⁊ kalendis ⁊ so-
lennitatibꝫ reliquis · iuxta numerum
⁊ cerimonias uniuscuiusq; rei · iugiter
coram dño: ⁊ custodiāt obseruationes ta-
bernaculi federis · ⁊ ritū sanctuarij · ⁊ obse-
uationē filioꝝ aaron fratrum suoꝝ: ut
ministrent i domo domini. ℣Filij

Porro filijs aaron hec partio-
nes erant. ℣Filij aaron nadab et
abiu ⁊ eleazar ⁊ ythamar. ℣Mortui sit
aūt nadab ⁊ abiu ante patrem suum
absqꝫ liberis: sacerdotioq; functus est
eleazar ⁊ ythamar. Et diuisit eos da-
uid · id est sadoch de filijs eleazar ⁊ a-
himelech de filijs ythamar secundum
ordines suos et ministeriū: inuenitq; fuit
multo plures filij eleazar i principibꝫ
uiris quā filij ythamar. Diuisit aūt
eis hoc mō filijs eleazar principes fece-
runt: ⁊ filijs ythamar p familias et do-
mos suas octo. Porro diuisit utrasq;
inter se et familias sortibꝫ. Erāt enim
principes sanctuarij ⁊ principes dom⁹
dei: tam de filijs eleazar q̄ de filijs y-
thamar. Descripsitq; eos semeias filꝰ
nathanael scriba leuites · coram rege ⁊
principibus et sadoch sacerdote ⁊ ahi-
melech filio abiathar: principibus q̄
familiarū sacerdotaliū ⁊ leuiticarum
unam domū q̄ electis preerat eleazar·
et alteram domū que sub se habebat ce-
teros ythamar. Exiuit aūt sors prima
ioiarib · secūda iedeie · tertia harim · quar ſe-
orim · quinta melchia · sexta maiman ·
septima accos · octaua abia · nona
iesu · decima sechenia · undecima eliasib ·
duodecima iacim · tredecima hoppha ·
decimaquarta ilbaal · decimaquinta
belga · decimasexta emmer · decimasepti-
ma ezir · decimaoctaua aphses · deci-
manona apherea · uicesima ezechiel ·
uicesimaprima iachin · uicesimasecūda
gamul · uicesimatertia dalaiau uicesi-
maquarta maaziau. Hec uices eorū
secūm ministeria sua ut ingrediantur
domum dei · et iuxta ritū suum sub ma-
nu aaron patris eoꝝ: sicut preceperat do-
minus deus israhel. Porro filiorū le-
ui qui reliqui fuerant de filijs amram ·
erat subahel: ⁊ de filijs subahel iedeia.
De filijs quoq; roobie princeps iesias.
Maaris uero filius salemoth: filiusq;
salemoth filiusq; eius ieriau primus ·
amarias secundus · iazihel tertiꝰ iech-
moan quartus. ℣Filius oziehel micha ·
filiꝰ michą samuę · frater michą iesia:
filiusq; iesie zacharias. ℣Filij merari
mooli ⁊ musi · filius osian · benuon: fi-
lius quoq; merari oziau: et soam et
zachur ⁊ hebri. Porro mooli filius
eleazar: qui non habebat liberos. ℣Fili⁹
uero eis ieramihel. ℣Filij musi mooli · e-
der et ieremoth. ℣Isti filij leui secundū
domos familiarū suarꝫ. ℣Miseruntq; et
ipi sortes cōtra fratres suos · filios aa-
ron corā dauid rege · ⁊ sadoch · ⁊ ahime-
lech et principibꝫ familiarū sacerdotaliū
et leuiticarū: tā maiores q̄ minores o-
nnes sors equalit diuidebat. ℣Iti-
gitur dauid et magistratus exercitus
segregauerunt in ministerium filios
asaph · et heman · et ydithun: q̄ uaticina-
rent in citharis · ⁊ psalteriis · ⁊ cymbalis ·
secundū numerū suū · dedicato sibi offi-
cio seruientes. De filijs asaph zachur
et ioseph et nathania et asarela: filij
asaph sub manu asaph prophetantes
iuxta regem. Porro ydithun · godoli-
as sori iesaias · ⁊ sabias · ⁊ mathatias ·
sex sub manu patris sui ydithun: qui
in cithara prophetabat sup confitentes
et laudantes dominū. Heman quoq;
filij heman buccian mathanu ozihel
sububel · ⁊ ieremoth ananias · anani-
thacha · gedelthi · et romethiezer · et
iesbecasa · mellothi · othir · mozioth.
Omnes isti filij heman uidentes regis
in sermonibus dei ut exaltaret cornu.
Deditq; deus heman filios quatuordecim et filias tres. Uniuersi sub manu
patris sui ad cantandum i templo do-
mini dedicati erāt in cymbalis · ⁊ psal-
teriis · ⁊ citharis · in ministeria domus
domini iuxta regem: asaph uidelicet
et ydithun et heman. Fuit aūt nume-
rus eorum cū fratribꝫ suis qui erudie-
bant canticum domini cuncti doctores
ducenti octoginta octo. ℣Miseruntq; sor-
tes p uices suas · et equo iure maior

ñ minor. doctꝰ pariter ⁊ indoctꝰ. Egrellaq; est sors prima ioseph qui erat de asaph: secunda godolie. ipe et filijs eiꝰ et fratribꝫ eiꝰ duodecim: tercia zachur filijs et fratribꝫ eiꝰ duodecim: quarta yzari. filijs et fratribꝫ eius duodecim: quinta nathanie filijs eius et fratribꝫ eius duodecim: sexta bocciau filijs et fratribus eius duodecim: septima isrehela filijs ⁊ fratribꝫ eius duodecim: octaua yzaie filijs et fratribus eiꝰ duodecim: nona mathanie filijs ⁊ fratribꝫ eius duodecim: decima semeie filijs ⁊ fratribus eius duodecim: undecima ezrahel filijs ⁊ fratribus eiꝰ duodecim: duodecima asabie filijs et fratribus eiꝰ duodecim: ꝛciadecima subahel filijs et fratribꝫ eius duodecim: quarradecima mathanie filijs ⁊ fratribus eiꝰ duodecim: quintadecima ieremoth filijs et fratribus eius duodecim: sextadecima ananie filijs et fratribus eiꝰ duodecim: septimadecima ielbocasse filijs ⁊ fratribus eius duodecim: octauadecima anani filijs et fratribus eiꝰ duodecim: nonadecima mellothi filijs et fratribus eiꝰ duodecim: vicesima eliatha filijs ⁊ fratribꝫ eiꝰ duodecim: vicesimaprima othir filijs ⁊ fratribus eius duodecim: vicesimasecũda goddolathi filijs et fratribꝫ eius duodecim: vicesimatercia azziud filijs ⁊ fratribꝫ eiꝰ duodecim: vicesimaquarta romanithiezer filijs ⁊ fratribꝫ eiꝰ duodecim. xxv.

Diuisiones aũt ianitorꝫ de ceritꝫ meselleniꝫ filius chore: de filijs asaph filij meselleniꝫ zacharias primogenitus iadihel secꝰ. zabadias tercius. iathnael quartꝰ. abilam quintus. iohannan sextus. elioenai septimus. Filij autem obededom. semeias primogenitꝰ. iozabad secũdus. iohaa tercius. sachar quartus. nathanahel quintus. amihel sextus. yssachar septimus. phollathi octauus. quia benedixit illi dominꝰ. Semeie aũt filio eius nati sunt filij prefecti familiarũ suarꝫ: erant enim viri fortissimi. Filij ergo semeie othni ⁊ raphael. ⁊ obediel zabadi et fratres eius viri fortissimi: helihu q̃ et samathias. Omnes hij de filijs obededom ipi et filij et fratres eorꝫ fortissimi ad ministrandũ sexaginta duo de obededom. Porro meselleminie filij et fratres eorum robustissimi decem et octo. De hosa aũt id est de filijs merari semi princeps. Sed cũ haberet primogenitum: et idcirco posuerat eũ pater eius i principem. Ilchias secũdus tabelias tercius. zacharias quartus. Omnes hij filij et fratres hosa tredecim. Hij diuisi sunt in ianitores: ut eorum principes custodiarum sicut ⁊ fratres eorum ministrarent in domo domini. Misse sunt ergo sortes et equo. et paruis et magnis per familias suas in unamquãq; portarum. Cecidit ergo sors orientalis selemie. Porro zacharie filio eius viro prudentissimo ⁊ erudito. sortito obtigit plaga septentrionalis. Obededom vero ⁊ filijs eius ad austrum in qua parte domus erat senatorum consilium: sephphim et hosa ad occidentem iuxta portam que ducit ad viã ascensionis. custodia contra custodiam. Ad orientem vero leuite sex et ad aquilonem quatuor p diem. atq; ad meridiem similiter in die quatuor. ⁊ ubi erat consilium bini et bini. In cellulis quoq; ianitorum. ad occidentem quatuor in via: binig p cellulas. Hee sunt diuisiones ianitorum filiorũ chore ⁊ merari. Porro achias erat super thesauros domus domini

et vasa sanctorũ. Filij quoq; dan filij gersonni. De ledan princeps familiarꝫ ledan et gersonni iehieli: filij iehieli zathan et iohel fratres eius super thesauros domus domini amramites et ysaaritis et hebronitis et hozihelitibus. Subahel autem filius gersom filij moysi p̃positus thesauris: fratres quoq; eius eliezer cui⁹ filius raabia. et hui⁹ filij yssaias. et hui⁹ filij ioram. huius quoq; filius zechri. et huius filius selemith. Ipse selemith et fratres eius super thesauros sanctorum. q̃ sanctificauit dauid rex et principes familiarum et tribuni ⁊ centuriones. ⁊ duces exercitꝰ. de bellis et manubijs preliorum. que consecrauerãt ad instaurationem. et suppellectilem templi dñi. Hec aũt omnia sanctificauit samuhel uidẽs ⁊ saul filius cis. ⁊ abner filius ner. ⁊ ioab filius saruie: omnisq; sanctificauerant ea per manũ selemith et fratrũ eius. Sarasiis vero p̃erat roboreas ⁊ filij eius ad opera forinsecus super israhel. ad docendum ⁊ iudicandum eos. Porro de hebronitis asabias et fratres eiꝰ viri fortissimi mille septingenti p̃erant israheli. trans iordanem contra occidentẽ in cunctis operibꝫ dñi. et in ministerio regis. Ihebronitarũ aũt princeps fuit hieria: secundũ familias et cognationes eoꝝ. Quadragesimo anno regni dauid recensiti sũt ⁊ inuenti sunt viri fortissimi i galaad: fratresq; eiꝰ robustioris etatis duo milia septingenti principes familiarum. Preposuit autem eos dauid rex rubenitis ⁊ gaditis. ⁊ dimidie tribui manasse: in cũcto ministerium dei ⁊ regis.

Filij aũt israhel scim xxvij numerũ sui principes familiarum. tribuũ et centuriones. et p̃fecti qui ministrabant regi iuxta turmas suas. ingredientes et egredientes p singulos menses in ãno: viginti quatuor milibus singuli p̃erant. Prime turme in primo mense ihoam preerat filiꝰ zabdihel. et sub eo viginti quatuor milia. De filijs pharez: princeps cunctorum principũ in exercitu mense primo. Secundi mensis habebat turmam dudiachites et post se alter nomine marcloth: qui regebat partem exercitꝰ viginti quatuor miliũ. Dux quoq; turme tercie in mense tercio erat banaias filiꝰ ioiade sacerdos: et in diuisione sua viginti quatuor milia. Ipse est banaias fortissimus inter triginta: et super triginta. Preerat autem turme ipsius amizadab filius eius. Quartus mense quarto asahel frater ioab. et zabadias filius eius post eum: et in turma eius viginti quatuor milia. Quintus mense quinto princeps samaoth iezarites: ⁊ in turma eius viginti quatuor milia. Sextus mense sexto hira filius acces thecuites: ⁊ in turma eius viginti quatuor milia. Septimus mense septimo helles phallonites de filijs ephraim: et in turma eius viginti quatuor milia. Octauus mense octauo sobothai usathites de stirpe zarai: et in turma eiꝰ viginti quatuor milia. Nonus mense nono abiezer anathoites de filijs iemini: ⁊ in turma eius viginti quatuor milia. Decimus mense decimo marai ⁊ ipse nethophathites de stirpe zarai: et in turma eius viginti quatuor milia. Undecimꝰ mense undecimo banaias pharathonites de filijs ephraim: et in turma eius viginti quatuor milia. Duodecimus mense duodecimo holdai nethophatites de stirpe gothoniel: ⁊ in turma eiꝰ viginti quatuor

milia. Porro tribubꝰ preerant in iſrl̃: rubenitis·dux eliezer filiꝰ zechri: ſymeonitis·dux ſaphanias filius macha: leuitis·alabias filius thamuel: aaronitis·ſadoch: iuda·helim frater dauid: yſachar·amri filius michael: zabulonitis·ieſmaias filius abdie: neptalitibus·ierimoth filius oziel: filijs ephraim oſee filius ozazu·dimidie tribu manaſſe·ioĥel filius phadaie: ⁊ dimidie tribui manaſſe in galaad·iaddo filius zacharie: beniamin autẽ iaſihel filius abner: dan vero ezriel filius ieroham. Hij principes filiorꝫ iſrahel. Noluit autem dauid numerare eos a viginti annis inferius: quia dixerat dñs ut multiplicaret iſrahel quaſi ſtellas celi. Ioab filius ſaruie ceperat numerare nec opleuit ꝙa ſuper hoc ira dei inuerat in iſrahel: et idcirco numerus eorũ qui fuerãt recenſiti non eſt relat⁹ in faſtos regis dauid. Super theſauros aũt regis fuit azmoth filꝰ adihel: hijs aũt theſauris qui erãt in urbibꝰ et in vicis et in turribꝰ preſidebat ionathan filꝰ ozie. Qui aũt agrum rusticũ et agricolis qui exercebãt terram preerat ezri filius chelub: vinearumqꝫ cultoribꝰ ſemeias romathites: cellis aũt vinariis zabdias aphonites. Nam ſuper olineta et ficeta que erant in campeſtribꝰ balanan gederites: ſuper apothecas aũt olei ioas. Porro armentis que paſcebantur i ſaron ꝑpositus fuit ſetrai ſaronites: ⁊ ſuper boues in vallibus ſaphat filꝰ adli·ſuper camelos vero obil hiſmahelites: ⁊ ſuper aſinos·iadias meronathites: ſuper oues quoqꝫ iazis agarenus. Omnes hij principes ſubſtantie regis dauid. Ionathan autem patruus dauid conſiliarius vir prudens ⁊ litteratus: ipſe et iahihel filius achamoni erãt cũ filijs regis. Achitophel erã conſiliarꝰ regis: et chuſi arachites amicꝰ regis. Poſt achitophel fuit ioiada filius banaie ⁊ abiathar. Princeps aũt exercitus regis erat ioab.

XXVII.

Conuocauit igitur dauid dñs principes iſrahel·duces tribuũ ⁊ ꝑpoſitos turmarũ·qui miniſtrabant regi: tribunos quoqꝫ et centuriones et qui preerant ſubſtantie ⁊ poſſeſſionibus regis: filioſqꝫ ſuos cũ eunuchis ⁊ potentes et robuſtiſſimos quoſqꝫ i ciuitatem ieruſalem. Cumqꝫ ſurrexiſſet rex et ſteriſſet ait. Audite me fratres mei: et populus meus. Cogitaui ut edificarem domum in qua requieſceret archa fedcris dñi ⁊ ſcabellum pedum dei nostri: ⁊ ad edificandum omnia ꝑparaui. Deus autem dixit michi. Non edificabis domũ nomini meo·eo q̃ vir bellator et ſanguinẽ fuderis: ſed et elegit dñs deus iſrahel me de vniuerſa domo ꝓris mei: ut eſſẽ rex ſup iſl̃ in ſempiternũ. De iuda enĩ elegit principes. Porro de domo iuda domũ ꝓris mei: et de filijs ꝓris mei ꝓplacuit ei ut me eligeret regem ſup cunctũ iſrahel: ſed et de filijs meis·filios enĩ michi multos dedit dominꝰ: elegit ſalomonẽ filiũ meum ut ſederet in throno regni dñi ſup iſrahel: dixitqꝫ michi. Salomon filꝰ tuus edificabit domũ meam et atria mea. Ipm enim elegi michi in filiũ · et ego ero ei in patrem: et firmabo regnũ ei⁹ uſqꝫ in eternũ : ſi perſeuerauerit facere precepta mea ⁊ iudicia ſicut et hodie. Nunc ergo coram vniuerſo cetu iſrahel audiente deo noſtro cuſtodite ⁊ ꝙquirite cuncta mandata domini dei nr̃i ut poſſideatis terrã bonã: ⁊ relinquatis eam filijs veſtris poſt vos uſqꝫ i ſempiternum. Tu autem ſalomon fili mi

ſcito deum patris tui: et ſerui ei corde perfecto ⁊ animo voluntario. Omnia enim corda ſcrutatur dñs: ⁊ vniuerſas mentium cogitationes intelligit. Si quæreris eũ inuenies: ſi aũt dereliqueris eũ proiciet te in eternũ. Nunc ergo quia elegit te dñs ut edificares domũ ſanctuarij: confortare et perfice. Dedit aũt dauid ſalomoni filio ſuo deſcriptionem porticus ⁊ templi et cellarioꝝ et cenaculi et cubiculoꝝ in aditus et domus ꝓpiciationis·necnõ et omnium que cogitauerat animo ⁊ tradidit ei per circuitum in theſauros domus dñi et in theſauros ſanctorũ·diuiſionumqꝫ ſacerdotalium et leuiticarũ in cuncta opera domus dñi et in vniuerſa vaſa miniſterij templi domini: auri in pondere per ſingula vaſa miniſterij: argenti in pondus pro valorum ⁊ operũ diuerſitate : ſed et in candelabra aurea et ad lucernas·auri pro menſura vnuſquiſqꝫ candelabri et lucernarij: ſimiliter et in candelabra argentea et in lucernarum pro diuerſitate menſure · pondus argenti tradidit. Auri quoqꝫ dedit in menſas ꝓpoſitionis ꝓ diuerſitate menſarũ : ſimiliter et argenti in alias menſas argenteas. Ad fuſcinulas quoqꝫ et fialas ⁊ thuribula et auro puriſſimo·et leũculos aureos pro qualitate menſure pondus diſtribuit· in leuniculum ⁊ leunclim: ſimiliter et in leones argenteos diuerſum argenti pondus ſeparauit. Altari aũt in quo adoleatur incenſum·auri puriſſimũ dedit: ⁊ ut ex ipſo fieret ſimilitudo quadrige cherubin extendentiũ alas ⁊ velantium archã fedcris dñi. Omnia inquit venerunt ſcripta manu dñi ad me: ut intelligerem vniuerſa opera exemplaris. Dixit qꝫ dauid ſalomoni filio ſuo.

Viriliter age ⁊ confortare et fac: ne timeas et ne paueas. Dñs enim deus meus tecum erit: ⁊ nõ dimittet te nec derelinquet: donec ꝓpleas omne opus miniſterij domus dñi. Ecce diuiſiones ſacerdotum et leuitarũ in omne miniſterium domus dñi adiuuãt tibi et parati ſũt: et nouerũt tã principes qꝫ populus omnia ꝓcepta tua.

XXVIII.

Locutuſqꝫ eſt dauid rex ad omnẽ eccleſiam. Salomonẽ filiũ meũ vnum elegit dñs adhuc puerũ ⁊ tenellum. Opus enim grande e: nec enim homini ꝓparata habitatio·ſed deo. Ego etiã totis viribꝰ meis ꝓparaui impenſas domꝰ dñi dei mei: aurũ ad vaſa aurea et argentũ i argentea·es i enea·ferrum in ferrea·ligna ad lignea·lapides onichinos ⁊ quaſi ſtibinos ⁊ diuerſoꝝ colorum omnesqꝫ ꝓciosum lapidem et marmoꝝ parium ꝙabundantiſſime: ⁊ ſuper hec q̃ obtuli in domum dei mei·de peculio meo aurum et argentum do in templum dei mei: exceptis hijs q̃ ꝓparaui i edem ſanctam tria milia talenta auri de auro ophir: ⁊ ſeptẽ milia talentorũ argenti ꝓbatiſſimi ad deaurandas parietes templi: ⁊ vbicũqꝫ opus eſt aurũ de auro et vbicunqꝫ opus eſt argentum de argento. Opera fiant ꝙ manus artificũ: ⁊ ſi quis ꝙnte offert impleat manũ ſuam hodie: ⁊ offerat quod voluerit dño. Pollicii ſunt itaqꝫ principes familiarũ ⁊ proceres tribuum iſrahel·tribuni qꝫ et centuriones ⁊ principes principũ poſſeſſionum regis: dederũtqꝫ i opa domus dñi auri talenta quinqꝫ milia et ſolidos decem milia argenti talenta decem milia ⁊ eris talenta decem ⁊ octo milia: ferri qꝫ centum milia talentoꝝ: et apud quecunqꝫ inuenti ſũt lapides

dederunt in thesauros domus domini
per manū iehiel gersonitis. Letatusq;
est populus cū vota spōte promitte-
rent: quia corde toto offerebant ea do-
mino. Sed et dauid rex letatus ē gau-
dio magno: et benedixit domino co-
ram vniuersa multitudine et ait. Be-
nedictus es domine deus israhel patris
nostri: ab eterno in eternum. Tua est
domine magnificentia et potentia et
gloria atq victoria: et tibi laus. Cun-
cta enim que in celo sunt et i terra tua
sunt. Tuum domine regnum: et tu es
super omnes principes. Tue diuitie: et
tua est gloria: tu dominaris omniū.
In manu tua virtus et potentia: i ma-
nu tua magnitudo z imperium omni-
um. Nunc igitur deus noster confite-
mur tibi: et laudamus nomen nobile
inclitum. Quis ego et quis populus
meus: ut possimus hec tibi vniuersa
promittere? Tua sunt omnia: et que
de manu tua accepimus dedimus ti-
bi. Peregrini enim sumus coram te z
aduene: sicut oēs patres nostri. Di-
es nostri quasi vmbra super terram: z
nulla est mora. Domine deus noster
oēs hec copia quā paravimus ut ē-
dificaretur dom⁹ nomini sancto tuo
de manu tua est: et tua sunt omnia.
Scio deus meus quod probes corda
et simplicitatem diligas: unde et ego
in simplicitate cordis mei letus obtu-
li vniuersa hec: z populum tuum q hic
reperi tus est vidi cum ingenti gaudio
tibi offerre dona ria. Dñe deus abrahā
et ysaac et israhel patrū nrorum custo-
di in eternum hanc voluntatē cordis
eor: z semp i meditatione tui mentis ista
permaneat. Salomon q filio meo da
cor perfectum: ut custodiat mādata tua
et testimonia tua et ceremonias quas
et faciat vniuersa: et edificet eam cuius
impensas paravi. Precepit aūt dauid
vniuerse ecclesie. Benedicite dñm deo nro.
Et benedixit oīs ecclesia dño deo pa-
trum suorū: z inclinaverūt se z adora-
verunt dñm: z deinde regem. Immolave-
runtq victimas dño: z obtulerunt ho-
locausta die sequēti thauros mille a-
rietes mille agnos mille cū libamini-
bus suis: z vniuersi ritu abundantissimo
in omne israhel. Et comederūt et bibe-
runt coram domino in die illo cum
grandi letitia: et unxerunt secūdo Salo-
monem filium dauid. Unxerūt autem
eum domino in principē: z sadoch in
pontificem. Seditq salomon super so-
lium domini in regem pro dauid pa-
tre suo et cunctis placuit: z paruit illi
omnis israhel. Sed z universi princi-
pes z potentes z cūcti filij regis dauid
dederunt manum: z subiecti fuerūt sa-
lomoni regi. Magnificavit ergo do-
minus salomonem super omne israhel: z dedit illi gloriam regni qualem
nullus habuit ante eum rex israhel.
Igitur dauid filius yse regnavit sup
universum israhel: z dies quibus re-
gnavit super israhel fuerunt quadra-
ginta anni. In hebron regnavit septē
annis z in ierusalem annis triginta-
tribus: et mortuus est in senectute bo-
na plenus dieb⁹ z divitijs z gloria:
et regnavit salomon filius eius pro
eo. Gesta autem regis priora z nouis-
sima scripta sunt in libro samuel vi-
dentis et i libro nathan prophete atq
in volumine gad videntis: universisq
regni eius et fortitudinis et tempori
que transierūt sub eo sive in isrl. sive
in cūctis regnis terarū. Explicit liber
primus paralipmenō. Incipit liber ij.

II

Confortatus ē rex
salomon filius da-
uid in regno suo: et
dominus erat cū eo:
et magnificavit eū
in excellū. Precepit
q salomon universo israheli: tribunis
et centurionibus et ducibus et iudicibus
omnis israhel z principibus familiaz:
et abijt cū vniuersa multitudine in ex-
celsum gabaon: ubi erat tabernaculū
federis dñi: quod fecit moyses famu-
lus dei in solitudine. Arcam aūt dei
addux erat dauid de cariathiarim in
locum quē ip̄araverat ei: z ubi fixerat
illi tabernaculū: hic est in ierusalem.
Altare quoq eneum qđ fabricatus
fuerat beselehel filius uri filij ur ibi erat
corā tabernaculo dñi: qđ et requisivit
salomon z oīs ecclesia. Ascenditq
salomon ad altare eneum corā taber-
naculo federis dñi: z obtulit in eo mil-
le hostias. Ecce aūt in ipsa nocte appa-
ruit ei deus dicēs. Postula quod vis:
ut det tibi. Dixitq salomon deo. Tu
fecisti cū dauid patre meo misericordiā
magnam: et constituisti me regē pro
eo. Nunc ergo dñe deus: impleat̄ sermo
tuus quē pollicitus es dauid patri meo.
Tu enim me fecisti regem sup populū
tuum multū: qui tam innumerabilis
est quā pulvis terre. Da michi sapien-
tiam z intelligentiam: ut ingrediar z
egrediar corā vlto tuo. Quis enim po-
test hūc vltm tuū digne q tā grādis ē
iudicare? Dixit aūt dñs ad salomonē.
Quia hoc magis placuit cordi tuo:
et nō postulasti divitias z substantiā
et gloriā: neq animas eor q te oderāt:
sed nec dies vite plurimos: petisti au
tem sapientiam z scientiā: ut iudicare
possis vlm meum: super quē constitui
te regem: sapientia z scientia data sunt
tibi. Divitias aūt z substantiā z glo-
riam dabo tibi: ita ut nullus i regib⁹
nec ante te nec post te fuerit similis tui.
Venit ergo salomon ab excelso gaba-
on in ierusalem corā tabernaculo fe-
deris: z regnavit sup israhel. Congre-
gavitq sibi currus et equites: et facti
sunt ei mille quadringenti currus et
duodecim milia equitū: z fecit eos esse
in urbibus quadrigaz z cum rege in
ierusalem. Pecuniaq rex argentum z
aurum in ierusalē quasi lapides: z ce-
dros quasi sycomoros que nascūtur
in campestribus multitudine magna.
Adducebant aūt ei equi de egipto de
choa a negociatoribus regis: qui ibant
et emebant precio quadrigam equo-
rum sexcentos argenteis et equum cen-
tum quinquaginta. Similiter de uni-
versis regnis cetheorum et a regi-
bus syrie empto celebrabatur. ¶

Decrevit autem salomon edifica-
re domum nomini domini: z pa-
latium sibi. Et numeravit septuagin-
ta milia virorum portantium humeros: z octogita milia qui ederent lapi-
des in montibus: z prepositos eorum tria
milia sexcentos. Misit quoq ad hiram
regem tyri dicens. Sicut egisti cum da-
uid patre meo: z misisti ei ligna cedri-
na ut edificaret sibi domum in qua z
habitavit: sic fac mecum ut edificem
domum nomini domini dei mei z con-
secrē eā: ad adolendū in ea thymiā corā illo
et fumigāda aromata: et ad propositi-
onem panum sempiternam: z ad holo-
causta mane z vespere: sabbatis
quoq et neomenijs: z solemnitatibus
domini dei nostri in sempiternum que
mādata sunt israheli. Domus enī quā
edificare cupio magna ē. Magnus

est enim deus noster: qui omnes deos.
Quis ergo poterit ꝑualere ut edificet ei
dignam domū? Si celum et celi celoꝝ
capere eū nequeūt: quantus ego sum
ut possim edificare ei domū? Sed ad
hoc tantum: ut adoletur incensum co-
ram illo. Mitte igitur michi virū eru-
ditum qui nouerit operari in auro et
argento ere et ferro purpura coccino et
iacindo: et qui sciat sculpere celaturas:
cum his artifitibꝫ quos mecū habeo
in iudea et in iherusalem quos ꝑparā-
uit dauid pater meus. Sed et ligna ce-
drina mitte michi et archeutina et pi-
nea de libano. Scio enī ꝙ serui tui nouerūt
cedere ligna de libano. Et ecce serui
mei cum seruis tuis: ut parentur michi
ligna pluruma. Domꝰ enī quā cupio
edificare magna est nimis et inclita.
Precerea operarijs q̄ cesuri sunt ligna
ferulis tuis dabo in ribaria tritici cho-
ros viginti milia: et ordei choros tot-
idem: olei quoꝝ lata viginti milia. Di-
xit autem hiram rex tyri ꝙ litteras ꝙs
miserat salomoni. Quia dilexit dñs
populum suū: idcirco te regnare fecit
super eum. Et addidit dicens. Benedi-
ctus dominꝰ deus israhel qui fecit celū
et terram: qui dedit dauid regi filiū sa-
pientem et eruditum et sensatum atq;
prudentem: ut edificaret domum dño-
et palatiū sibi. Mitto ergo tibi virum
prudentem et scientissimum · hiram
patrem meum filiū mulieris de filia-
bus dan cuius pater fuit tyrius: q̄ no-
uerit operari in auro et argento · ere et
ferro et marmore et lignis: i purpura
quoꝝ et iacindo et bissino et coccino:
et qui sciat celare omnem sculpturam-
et adinuenire prudenter q̄cunq; in o-
pere necessariū est: cū artifitibus tuis
et cum artifitibꝫ dñi mei dauid patris
tui. Triticū ergo et ordeū et oleū et vinū
que pollicit⁹ es domine mi mitte seruis
tuis. Nos aūt cedemus ligna de liba-
no quot necessaria habueris: et appli-
cabimus ea ratibus ꝙ mare in ioppe:
tuum autem erit transferre ea in iheru-
salem. Numerauit igitur salomon o-
mnes viros proselitos qui erant i ter-
ra israhel post dinumerationem quā
dinumerauit pater eius: et inuēti sunt
centum quinquaginta milia et tria
milia septi. Fecitq; ex eis septuaginta
milia qui humeris onera portarent: et
octoginta milia qui lapides de mon-
tibus cederent: tria aūt milia et sexcen-
tos ꝓpositos operum populi.

Cepit salomon edificare domū
domini in iherusalem i monte
moria qui demōstratus fuerat dauid
patri eius: in loco quē parauerat da-
uid in area oman iebusei. Cepit aūt
edificare mense secundo: ano quarto
regni sui. Et hec sunt fundamenta que
iecit salomon ut edificaret domū dei.
longitudinis cubitos i mensura pri-
ma sexaginta: latitudinis cubitos vi-
ginti. Porticum vero ante templum
tendebatur i longum iuxta mensurā
latitudinis domus: cubitorum viginti.
Porro altitudo eius viginti cu-
bitorum erat. Et deauravit ea intus
et foris auro mundissimo. Domum q̄
maiorē texit tabulis ligneis abiegnis:
et laminas auri obrizi affixit ꝑ totā.
Sculpsitq; in ea palmas: et quasi ca-
tenulas se invicem cōplectentes. Stra-
vit quoq; pauimentū templi preciō-
sissimo marmore: decore multo. Por-
ro aurum erat probatissimū. Et cunas
laminis texit domum et trabes eius et
postes et parietes et ostia: et celavit che-
rubin in parietibus. Fecit q̄ domum

sancti sanctorū: longitudinē iuxta la-
titudinē domus cubitorū viginti: et la-
titudinē similiter viginti cubitorū. Et
laminis aureis texit eam quasi talen-
tis segetis: sed et clauos fecit aureos:
ita ut singuli claui sicli quinquage-
nos appenderent. Cenacula quoq; te-
xit auro. Fecit etiam in domo sancti
sanctorū cherubim duos opere statua-
rio: et texit eos auro. Ale cherubim vi-
ginti cubitos tenebant: ita ut una
ala haberet cubitos quinq; et tangeret
parietem domus: et altera quinq; cubi-
tos habens · alam tangeret alterius
cherub. Similiter cherub alterius ala
quinq; habebat cubitos · et tangebat
parietem: et ala eius altera quinq; cu-
bitorum · alam cherub alterius cōtin-
gebat. Sic ale utriusq; cherub expan-
se erant: et extendebantur per cubitos vi-
ginti. Ipsi autem stabant erectis pedi-
bus: et facies eorum erat versa ad exte-
riorem domū. Fecit quoq; velum ex
iacindo purpura coccino et bisso: et
intexuit ei cherubim. Ante fores etiam
templi duas columnas: que triginta
et quinq; cubitos habebant altitudi-
nis. Porro capita eaꝝ quinq; cubito-
rum: necnō et quasi catenulas i oracu-
lo: et suposuit eas capitibꝫ columna-
rum. Malagranata etiam centū: que
catenulis interposuit. Ipsas q̄ colu-
mnas posuit in vestibulo templi: unā
a dextris et alteram a sinistris. Eam
que a dextris erat vocauit iachin: et
que ad leuam vocauit booz.

Fecit quoq; altare eneum viginti
cubitorū longitudinis et virgin-
ti cubitoꝝ latitudinis et decem cubitoꝝ
altitudinis. Mare etiā eneū fusile dece
cubitis a labio usq; ad labiū: rotun-
dum ꝙ circuitū. Quinq; cubitoꝝ habebat
altitudinis: et funiculus triginta cubi-
torum ambigebat gyrum eius. Simi-
liudo quoq; boum erat subter illud.
Et decem cubitis quedā egrediebatur
labatur: quasi duobus versibus alium
maris circuibant. Boues aūt erant
fusiles: et ipm mare sup duodecim bo-
ues impositum erat: quoꝝ tres respici-
ebant ad aquilonē · et alij tres ad occi-
dentem. Porro tres alij meridiē · et tres
qui reliqui erant orientem: habentes
mare suppositum. Posteriora autem
boum erāt introrsecus sub mari. Por-
ro grossities eius habebat mensuram
palmi: et labium illius erat quasi la-
bium calicis aut repandi lilij: capiebat
q̄ tria milia metretas. Fecit q̄ concas
decem et posuit quinq; a dextris et quin-
q; a sinistris: ut lauarent in eis oīa
que i holocaustum oblatum erāt. Por-
ro in mari sacerdotes lauabantur. Fecit
autem et candelabra aurea decem se-
cundum speciem quā iusserat fieri: et
posuit ea in templo quinq; a dextris
et quinq; a sinistris. Fialas
quoq; aureas centum. Fecit etiā atri-
um sacerdotum et basilicam grandem:
et ostia in basilica que texit ere. Porro
mare posuit in latere dextro contra o-
rientem ad meridiem. Fecit aūt hiram
lebetas et creagras et fialas. et comple-
uit oēm opus regis in domo dei. Hec
est columnas duas et epistilia et capi-
ta et quasi quedā reticula que capi-
ta tegerent sup epistilia. Malagrana-
ta q̄ quadraginta et reticula duo-
ta ut bini ordines malagranatorū
singlis reticulis iungerent: q̄ tegerēt
epistilia et capita columnarū. Bales
etiam fecit et concas quas suposuit

talibz: mare vnū-bues quoz duode
cim sub mari et lchetas et treagreas et
ftalas. Omnia vasa fecit salomoni
hiram pater eius in domo dñi-ex ere
mundissimo. In regione iordanis fu
dit ea rex ī argillosa terra: inter soch
ot et saredata. Erat aūt multitudo vasō
rum innumerabilis: ita ut ignoraret pō
dus eris. Fecitq; salomon oīa
vasa domus dei: altare aureū et mē
sas-et sup eas panes ꝓpositōnis. Can
delabra quoq; cū lucernis suis ut lu
cerent ante oraculū iuxta ritum ex au
ro purissimo-et florentia quedam et
lucernas-et forcipes aureos. Oīa de
auro mundissimo facta sunt. Thimi
amateria quoq; et thuribula et ftalas
et mortariola-ex auro purissimo. Et
ostia celauit templi interioris id ē in
sancta sanctorū: et ostia templi forinsec9
aurea. Sicq; cōpletū ē oīe opus qđ
fecit salomon ī domo domini. Vi

Inuult igitur salomon oīa que vo
uerat dauid pater suus-argentū et aur:
et vniuersa vasa posuit in thesauris
domus dñi. Post que congregauit
maiores natu isrl et cunctos principē
tribuū-et capita familiaz de filijs isrl
in iherusalem: ut adducerent archam
federis dñi de ciuitate dauid que est in
syon. Venerūntq; itaq; ad regē omnes
uri israhel: in die solennī mensis se
ptimi. Cumq; venissent cuncti seniorū
israhel-portauerūt leuite archam: et in
tulerunt eam-et omnē supellectilē tabe
naculi. Porro vasa sanctuarij q̄ erāt
in tabernaculo portauerūt sacerdotes
et leuitis. Rex autem salomon et uni
uersus cetus israhel-et omnes qui fue
runt congregati: ante archam immo
labant arietes et boues absq; ullo nu
mero. Tāta enī erat multitudo victimaz.

Et inuexerūt sacerdotes archā federis
domini in locū suū in adytū templi in sancta sanctorū subter alas
cherubin: ita ut cherubin expanderent
alas suas sup locū in quo posita erat
archa: et ipam archam tegerent et vectibus suis. Vectium aūt quibz portabatur archa-quia paululum longiores
erant-rapita parebāt ārē oraculi. Et
uero quis paululū fuisset extrinsecus:
eos videre nō poterat. Fuit itaq; archa
ibi usq; ī presentem diē. Nichilq; erat
aliud in archa nisi due tabule-quas
posuerat moyses in oreb: quādo legē
dedit dñs filijs israhel egredientibz ex egi
pto. Egressis aūt sacerdotibus de sanctuario-omnes enī sacerdotes q̄ ibi po
uerant inuenti sanctificati sunt: nec
adhuc ī illo tempore vices et ministeriorū ordo inter eos diuisus erat. Tā
leuite q̄z cantores-id est et q̄ sub asaph
erant-et q̄ sub heman-et q̄ sub ydithun-
filij et fratres eorū vestiti bissinis-cimbalis-et psalteriis-et citharis-constabant stantes ad orientalem plagā altaris: et cū eis sacerdotes centūginti
tanetes tubis. Igit̄ cūctis pariter et
tubis et uoce et cimbalis et organis-et
diuersi generis musicis concinentibz-
et uocem in sublime tollentibus-longe
sonitus audiebat: ita ut cū dñm laudare cepissent et dicere-cōfitemini dño
quoniā bonus quoniā in eternū misericordia eius-impleretur domus dei nu
be: ne possent sacerdotes stare et ministrare ꝓpter caliginē. Compleuerat
enim gloria dñi domum dei. Vi

Tunc salomon ait. Dñs pollicitus
est-ut habitaret in caligine: ego
autem edificaui domū nomini tuo:
ut habitaret ibi in perpetuum. Et cōuertit rex faciem suā: et benedixit uniuerse

multitudini israhel. Stante oīm turba
stabat intenta et ait. Benedictus dñs
deus israhel: qui nō locutus est dauid
patri meo-opere cōpleuit dicens. A die
qua eduxi ꝑplm meū de terra egipti-nō
elegi ciuitatem de cunctis tribubz isra
hel ut edificaretur in ea domus nomi
nī meo: neq; elegi quemq; alium virū
ut esset dux in populo meo israhel: sed
elegi iherusalem ut sit nomē meū ī ea:
et elegi dauid ut constitueret eum super
populū meum israhel. Cūq; fuisset vo
luntatis dauid patris mei ut edificaret
domum nomini dñi dei israhel: dixit
dñs ad eum. Quia iter fuit voluntas
tua ut edificares domū nomini meo:
bene quidē fecisti huiusmodi habere
voluntatē: sed nō tu edificabis michi
domum. Verumtamē filius tuus qui
egredietur de lumbis tuis: ipe edifica
bit domū nomini meo. Compleuit er
go dñs sermonē suū quē locutus fue
rat: et ego surrexi pro dauid patre meo
et sedi sup thronū israhel sicut locutus
est dñs: et edificaui domū nomini dñi
dei israhel-et posui in ea archam ī qua
est pactum dñi quod pepigit cū filijs
israhel. Stetit ergo coram altare dñi
ex aduerso vniuerse multitudinis isrl:
et extendit manus suas. Siquidē fece
rat salomon basim eneam et posuerat
eam ī medio basilice: habentem: quinq;
cubitos lōgitudinis et quinq; latitu
dinis-et tres cubitos altitudinis. Ste
titq; super eam: et genibus flexis genibz
contra vniuersam multitudinē isrl: et
palmis in celum leuatis ait. Domine
deus israhel-non est similis tui deus in
celo et in terra-qui custodis pactum et
misericordiā cum seruis tuis-qui am
bulant coram te in toto corde suo: qui
prestitisti seruo tuo dauid patri meo
quecunq; locutus fueras ei: et que ore
promiseras opere ꝓpleuisti-sicut et ꝑsens
tempus probat. Nunc ergo dñe deus
israhel imple seruo tuo pri meo dauid
quecunq; locutus es dicens. Non dēficiet ex te vir coram me q̄ sedeat super
thronum israhel: ita tamen si custodierint filij tui vias meas-et ambulauerint in lege mea: sicut et tu ambulasti
coram me. Et nunc domine deus israhel firmetur sermo tuus: quē locutus
es seruo tuo dauid. Ergo ne credibile
est-ut habitet deus cum hominibz super
terram? Si celum et celi celoz nō te capiunt: quātomagis domus ista quā
edificaui? Sed ad hec tantum facta ē
ut respicias orationē serui tui-et obse
crationem eius domine deus meus au
dias: et preces quas fudit famul9 tu9
coram te: ut aperias oculos tuos sup
domum istam diebz ac noctibus-sup
locum in quo pollicitus es ut inuoce
tur nomen tuum: et exaudires oratio
nem quā seruus tuus orat in eo: et ex
audias preces famuli tui et populi tui
israhel. Quicunq; orauerit ī loco isto
exaudi de habitaculo tuo id est de celis
et ꝓpiciare. Si peccauerit quispiā ī pro
ximum suū et iurare cōtra eū paratus
venerit-et maledicto constrinxerit co
ram altari in domo ista: tu audies de
celo-et facies iudicium seruorū tuorū:
ita ut reddas impio viam suam ī ca
put proprium: et iustificaris iustum re
tribuens ei sēm iusticiam suā. Si su
peratus fuerit populus tu9 israhel ab
inimicis-peccabunt enī tibi-et conuer
si egerint penitentiā-et obsecauerint
nomen tuum-et fuerint deprecati in lo
co isto: tu exaudies de celo et propicia
re peccato populi tui israhel-et reduc
cos in terram quā dedisti eis et pribus

rorū. Si clauso celo pluuia non fluxerit ꝓter peccata populi tui. ⁊ deprecati te fuerint in loco isto. ⁊ cōfessi nomini tuo. ⁊ conuersi a peccatis suis cum eos afflixeris: exaudi de celo dñe. ⁊ dimitte peccata seruis tuis. ⁊ populi tui israhel: et doce eos viam bonam. ꝙ qua ingrediantur: ⁊ da pluuiā terre quā dedisti populo tuo ad possidendū. Fames si orta fuerit in terra. ⁊ pestilentia erugo ⁊ aurugo. et locusta ⁊ brucus. et hostes vastatis regionibꝫ portas obsederint ciuitatis. oēsq; plaga ⁊ infirmitas preualerit: si quis de populo tuo israhel fuerit deprecatus. cognoscens plagā et infirmitatem suā. ⁊ expanderit manus suas in domo hac: tu exaudies de celo de sublimi sedis habitaculo tuo. et ꝓpitiare: ⁊ rede vnicuiq; secundum vias suas quas nosti cū habeat in corde suo. Tu enim solus nosti corda filiorū hominū: ut timeant te et ambulent in vijs tuis. cunctis diebus quibꝫ viuūt super faciem terre quā dedisti patribus nostris. Etenim quoq; qui non est de populo tuo israhel. si venerit de ꝛra longinqua propter nomen tuū magnū et propter manū tuā robustam. ⁊ brachium tuū extentum. et adorauerit in loco isto: tu exaudies de celo firmissimo habitaculo tuo. ⁊ facies cūcta pro quibus inuocauerit te ille peregrinus: ut sciant omnes populi terre nomen tuum. ⁊ timeant te sicut populꝰ tuus israhel: ⁊ cognoscant quia nomē tuū inuocatum est sup domum hanc quā edificaui. Si egressus fuerit ꝓlus tuus ad bellum cōtra aduersarios suos. ꝙ viam in qua miseris eos: adorabunt te contra viam in qua ciuitas hec est quā elegisti. et domꝰ quā edificaui nomini tuo: ut exaudias de celo ꝓces eoꝝ et obsecrationem. ⁊ ultiscaris. Si aūt peccauerint tibi. neq; enim est homo q̄ non peccet. ⁊ iratus fueris eis. ⁊ tradideris hostibus. ⁊ captiuos duxerint eos in terram longinquā. uel terre q̄ iuxta est: ⁊ cōuersi in corde suo i terra ad quā captiui ducti fuerāt egerint penitentiā. et deprecati te fuerint i terra captiuitatis sue dicentes. peccauimus. inique fecimus. iniuste egimus: ⁊ reuersi fuerit ad te in toto corde suo. ⁊ tota anima sua in ꝛra captiuitatis sue. ad quam ducti sunt: adorabunt te contra viam terre sue quā dedisti patribus eorum. et urbis quā elegisti. ⁊ domus quā edificaui nomini tuo: ut exaudias de celo hoc est de firmo habitaculo tuo. preces eorum. ⁊ facias iudicium. ⁊ dimittas populo tuo quāuis peccatori. Tu es enim deus meus. Aperiantur que so oculi tui. ⁊ aures tue intente sint ad oratiōnē que fit in loco isto. Surge igitur cōsurge dñe deus in requiē tuā: tu et archa fortitudinis tue. Sacerdotes tui dñe deꝰ induant salutē. et sancti tui letentur in bonis. Dñe deus meꝰ ne auertas faciem ⁊ cristi tui. Memento misericordiarū dauid serui tui. Cūq; opleret salomō fundēs ꝓces. ignis descendit de celo. ⁊ deuorauit holocausta et victimas. ⁊ maiestas dñi impleuit domū: nec poterāt sacerdotes ingredi templū dñi eo q̄ impleret maiestas dñi. templū dñi: sed ⁊ oēs filij israhel uidebāt descendentē ignē. ⁊ gl̄iam dñi sup domū: ⁊ corruētes ꝓni i terrā sup pauimentū stratū lapide. adorauerunt ⁊ laudauerunt dñm quoniam bonꝰ quī in sēm misericordia eius. Rex aūt ⁊ omnis ꝓlus immolabant victimas coram dño. Mactauit igit rex salomon .xxij. hostias. bouū viginti duo milia: arietū centumviginti milia. Et dedicauit domum dei rex ⁊ uniuersus ꝓlus. Sacerdotes aūt stabant in officijs suis. et leuite in organis carminū dominique fecit dauid rex ad laudandū dñm. quoniam in seculū misericordia eius. per ymnos dauid canentes ꝓ manus suas. Porro sacerdotes canebāt tubis ante eos: cunctusq; israhel stabat. Sanctificauit aūt salomon medium atrij ante templū dñi. Obtulerat enim ibi holocausta et adipes pacifi corum: quia altare eneū quod fecerat nō poterat sustinere holocausta ⁊ sacrificia ⁊ adipes. Fecit ergo salomon solemnitatē in tempore illo septem diebus ⁊ omnis israh cū eo. ecclesia magna valde: ab introitu emath usq; ad torrentem egipti. Feceruq; die octauo collectam. eo quod dedicasset altare septem diebus. ⁊ solemnitatem celebrasset diebus septem. Igitur .xxiij. die mensis septimi dimisit ꝓlos ad tabernacula sua: letantes atq; gaudentes sup bono quod fecerat dominꝰ dauid et salomoni ⁊ israhel ꝓlo suo. Compleuitq; salomon domum dñi. et domū regis. et omnia q̄ disposuerat in corde suo ut faceret i domo domini et in domo sua: ⁊ prosperatus ē. Apparuit autem ei dñs nocte: ⁊ ait. Audiui orationē tuam: et elegi locum istū mihi in domū sacrificij. Si clausero celū et pluuia non fluxerit. ⁊ mandauero ⁊ precepero locuste ut deuoret terram. et misero pestilentiam in populum meū: conuersus aūt ꝓlus meus super quos inuocatum ē nomen meū. deprecatus me fuerit. ⁊ exquisierit faciem meam. ⁊ egerit penitentiā a vijs suis pessimis: et ego exaudiam de celo. ⁊ ꝓpitius ero peccatis eorū. ⁊ sanabo terram eorum. Oculi quoq; mei erunt aperti. ⁊ aures mee erecte: ad orationē eius qui i loco isto orauerit. Elegi enī et sanctificaui locum istum: ut sit nomen meū ibi in sempiternū. ⁊ ymaneant oculi mei et cor meum ibi cunctis diebus. Tu quoq; si ambulaueris cora me sicut ambulauit dauid pater tuus. ⁊ feceris iuxta omnia que precepi tibi. ⁊ iustificias meas iudicia q; seruaueris: suscitabo thronum regni tui. sicut pollicitus sum dauid patri tuo dicens. Non auferetur de stirpe tua vir. qui non sit princeps in israhel. Si aūt auersi fueritis. et dereliqueritis iustificias meas et ꝓcepta mea que ꝓposui vobis: ⁊ abeuntes seruieritis dijs alienis. ⁊ adoraueritis eos: euellā vos de terra mea quā dedi vobis. et domum hanc quā edificaui nomini meo proiciam a facie mea: et tradam eam in parabolā ⁊ i exemplū cunctis ꝓpls. ⁊ domus ista erit improperium uniuersis transeuntibus: ⁊ dicent stupentes. Quare fecit dominus sic terre huic et domui huic: Respondebuntq; Quia dereliquerunt dñm deū patrum suorū. qui eduxit eos de terra egipti: ⁊ apprehenderunt deos alienos. ⁊ adorauerūt eos ⁊ coluerūt: idcirco uenerit sup eos vniuersa ꝛra mala. viij

Expletis aūt viginti ānis postq; edificauit salomon domū dñi et domū suam: ciuitates quas dederat hiram salomoni edificauit. ⁊ habitare ibi fecit filios israhel. Abijt quoq; in emath suba. ⁊ obtinuit eam ⁊ edificauit palmiram in deserto: ⁊ alias ciuitates munitissimas edificauit in emath. Edificauitq; bethoron superiorē et bethoron inferiorem. ciuitates muratas: habentes portas ⁊ vectes et seras. Balaath etiam et omnes urbes firmissimas que fuerunt salomonis:

cunctasq; urbes quadrigarū·z urbes equitū. Omnia quecunq; voluit fecit rex salomon atq; disposuit·edificauit in ierusalē·z in libano·et in uniuersa terra potestatis sue. Omnem populū qui derelictus fuerat de hethęis·z amorreis·et ferezeis·et eueis·z iebuseis·qui non erāt de stirpe israhel·de filijs eoz et de posteris quos nō interfecerāt filij israhel subiugauit salomon ī tributarios usq; in diē hanc. Porro de filijs israhel nō posuit ut seruirent operibz regis. Ipsi enim erāt viri bellatores·z duces primi·z principes quadrigarū et equitum eius. Oēs aūt principes exercitus regis salomonis·fuerūt ducenti quinquagīta q̄ erudiebant ppm.

Filiam vero pharaonis transtulit de ciuitate dauid:in domū quā edificauerat ei. Dixit enī. Non habitabit uxor mea ī domo dauid regis isrl·eo quod sanctificata sit:quia ingressa ē in eam archa dominī. Tūc obtulit salomon holocaustā dño sup altare dñi quod extruxerat ante porticū:ut p singulos dies offerretur ī eo iuxta ꝓceptū moysi in sabbatis·et in kalendis·et ī festis diebus ter p annū:id est ī solemnitate azimorū et solemnitate ebdomadaz et in solēnitate tabernaculoz. Et cōstituit iuxta dispositionē dauid pris sui officia sacerdotū ī ministerijs suis·et leuitas in ordine suo:ut laudarent·z ministrarent corā sacerdotibus iuxta ritum uniuscuiusq; diei:z ianitores ī diuisionibus suis pr portā·z portam. Sic enim preceperat dauid homo dei. Nec preterierūt iussa de mandatis regis tam sacerdotes q̄ leuite:ex oēbz que preceperat. Et in custodijs thesaurorum oēs impensas ꝑparatas habuit salomon:ex eo die quo fundauit domū dñi usq; in diem quo ꝑfecit eā. Tūc abiit salomō ī asiongaber·z ī hailath·ad bram maris rubri:q̄ ē in terra edom. Misit ergo ei hiram p manū seruoz suoz naues·z nautas gnaros maris:·z abierunt cum seruis salomonis in ophir. Tulerūq; inde quadringenta quinquaginta talenta auri:et attulerūt ad regem salomonē. ¶

Regina quoq; saba cum audisset famā salomonis·venit ut tentaret eum ī enigmatibz ī ierusalē: cum magnis opibus et camelis qui portabant aromata·z auri plurimū· gemmasq; pciosas. Cūq; venisset ad salomonem:locuta est ei quecūq; erāt in corde suo. Et exposuit ei salomon omnia que ꝓposuerat:nec quicq; fuit quod non perspicuum ei fecerit. Que postq; vidit sapientiā salomonis·z domū quā edificauerat·necnon et cibaria mense eī·z habitacula seruorum et officia ministrorū eius·z vestimenta eorū·pincernas quoq; et vestes eorū:·z victimas ēs immolabat in domo domini:non erat ꝑ stupore ultra ī ea spiritus. Dixitq; ad regem. Verus est sermo quē audierā in terra mea:de uirtutibz et sapientia tua. Nō credebam narrantibus:donec ipa venissem et vidissent oculi mei·z probassē vix medietatē sapiēcie tue michi fuisse narratam. Vicisti famam uirtutibz tuis. Beati viri tui·z beati serui tui:hij qui assistunt coram te omni tempore et audiunt sapientiam tuam. Sit dñs deus tuus benedictus qui voluit te ordinare super thronū suum regem dñi dei tui. Quia diligit deus israhel·z vult seruare eum in eternū:·ideo posuit te sup eū regem·ut facias iudiciū atq; iustitiā. Dedit aūt regi centumquinquaginta talenta auri·z aromata multa nimis: et gemmas pciosissimas. Nō fuerūt aromata talia:ut hec q̄ dedit regina saba regi salomoni. Sed·z hui hiram rū seruis salomonis attulerunt aurū de ophir:·et ligna thyina·et gemmas preciosissimas. De quibus fecit rex de lignis sanctis thynis gradus ī domo dominī·et in domo regia:citharas q̄ et psalteria cantoribz. Nunquā vsq; sunt in terra iuda ligna talia. Rex aūt salomon dedit regine saba cuncta q̄ voluit·et q̄ postulauit:et multo plura quā attulerat ad eū. Que reūsa abiit in terrā suā cum seruis suis. Erat aūt pondus auri qd afferebat salomoni p singulos ānos sexcenta sexagīta talenta auri:·exceptis ea summa quā legati diuersaq; gentiū·et negociatores· afferebāt·sed·et cūcti reges arabie et satrape terraz:qui cōmercabāt aurū et argentum salomoni. Fecit igit rex salomon ducentas hastas aureas·de summa sexcentorum aureorū:qui in singulis hastis expendebant. Trecenta quoq; scuta aurea trecentoz aureorū: quibz tegebant singula scuta. Posuit q̄ ea rex in armamentario quod erat constitū nemore. Fecit quoq; rex solū eburneū grande:et vestiuit illud auro mundissimo. Sex q̄ gradus quibus ascendebat ad solū·z scabellū aureū· et brachiola duo altrinsecus·z duos leones stantes iuxta brachiola:sed·z alios duodecim·leuiculos stantes sup sex gradus ex vraq; parte. Non fuit tale solium ī vniuersis regnis. Omnia quoq; vasa cōuiuij regis erāt aurea: et vasa domus saltus libani ex auro purissimo. Argentū enim in diebus illis ꝓ nichilo reputabatur. Siquidē naues regis ibant in tharsis cū seruis hiram semel ī tribus ānis:et deferebāt inde aurū·z argentū·z ebur·z simias·z pauos. Magnificat⁹ ē igit salomō super omnes reges terre: pre diuitijs et gloria. Omnes q; reges terrarū desiderabant videre faciem salomonis:ut audirent sapientiā quā dederat deus in corde eius. Et deferebāt ei munera: vasa argentea et aurea·et vestes·z arma·et aromata equos et mulos per singulos ānos. Habuit quoq; salomon quadraginta milia equorū in stabulis:et curruum equitūq; duodecim milia. Constituitq; eos in urbibz quadrigarū:et vbi erat rex in ierusalē. Exercuit enā potestatē sup oēs reges a flumine euphratem usq; ad terrā philistinorum:·et usq; ad terminos egipti. Tantamq; copiā prebuit argentī ī ierusalē quasi lapidū:et cedrorū tantā multitudinē velut sycomoz q̄ gignunt in campestribz. Adducebantur aūt ei equi de egipto:cunctisq; regionibz. Reliqua aūt operū salomonis priorū et nouissimoz scripta sunt in verbis nathan ꝓphete·z ī libris ahie silonitis·ī visione q̄ addo videntis contra ieroboam filiū nabath. Regnauit aūt salomon in ierusalē sup omnē isrl:quadraginta ānis. Dormuitq; cum pribus suis:·z sepelierūt eū in ciuitate dauid:regnauitq; roboā filius eius ꝓ eo. ¶

Profectus ē aūt roboā in sichem. Illuc enī cūctus isrl conuenerat: ut constituerent eū regem. Quod cum audisset ieroboam filius nabath qui erat in egipto·fugerat quippe illuc ante salomonem·statim reuersus ē. Vocauerunt q; eum et venit cum omnibz israhel·et locuti sunt ad roboam dicentes. Pater tuus durissimo iugo nos pressit·tu leuiora impera patre tuo qui

nobis imposuit grauem seruitutem:
et paululū de onere subleua-ur seruitus
nus tibi. Qui ait. Post tres dies re-
uertimini ad me. Cumq; abiisset ptes-
init consiliū cum senibus qui stabant
coram pre eius salomone dū adhuc
uiueret dicens. Quid datis consilij ut
respondeā populo? Qui dixerunt ei.
Si placueris ptō huic et lenieris eos
uerbis clementibus: seruient tibi omni
tempore. At ille reliquit consiliū senū:
et cum iuuenibus tractare cepit qui cum
eo nutriti fuerant-z erant in comitatu
illi9. Dixitq; ad eos. Quid vobis vi-
detur-uel respondere quid debeo ptō
huic qui dixit mihi: subleua iugū qđ
imposuit nobis pater tuus? At ille
respondentes ut iuuenes et nutriti cū
eo in deliciis: atq; dixerunt. Sic loque-
ris populo qui dixit tibi-pater tuus
aggrauauit iugum nr̄m tu subleua-z
respondebis ei. Minim9 digitus me9:
grossior est lumbis patris mei. Pater
meus imposuit vobis graue iugū: ego
maius pondus apponam. Pater
meus cecidit vos flagellis: ego vero
cedam vos scorpionibus. Venit ergo
iheroboā et uniuersus ps̄s ad roboā
die tercio: sicut precepterat ei. Respon-
ditq; rex dura-derelicto consilio senio-
rum: locutusq; ē iuxta iuuenū volun-
tatem. Pater meus graue vobis im-
posuit iugum: quod ego grauius fa-
ciam. Pater me9 cecidit vos flagellis:
ego vero cedam vos scorpionibus. Et
non acquieuit populi precibus. Erat
enī voluntas dei: ut compleret sermo
nūs-qđ locutus fuerat p manū ahie
silonitis ad iheroboam filiū nabath.
Populus aūt uniuersus rege deseru-
ra dicente: sr̄e locutus est ad eum. Mō
est nobis pars in dauid: neq; hereditas

in filio yssai. Reuertere in tabernacula tua
israhel. Tu autem pasce domū tuā da-
uid. Et abiit israhel in tabernacula sua.
Super filios aūt israel qui habitabāt
in ciuitatibus iuda: regnauit roboam.
Misitq; rex roboam aduersū ad precat
tributis: et lapidauerūt eum filij israel:
et mortuus ē. Porro rex roboam ur-
rum festinauit ascendere: et fugit in hie-
rusalem. Recessitq; israhel a domo da-
uid: usq; ad diem hanc. Factū est aūt
cum audisset omnis israhel quod re-
uersus esset iheroboam: miserunt et
uocauerunt eū congregato cetu: et con-
stituerunt eū regem super omnē israhel:
nec secutus ē quispiam domū dauid
preter tribum iuda solam. xj

Venit aūt roboam in ihrūsalem:
et cōuocauit uniuersam domū
iuda et beniamin centumoctoginta
milia electorū atq; bellatorū: ut dimica-
ret contra israhel et conuerteret ad se
regnum suū. Factus est sermo domini
ad semeiam hominem dei dicens. Lo-
quere ad roboam filiū salomonis re-
gem iuda: et ad uniuersum israhel qui
est in iuda et beniamin. Hec dicit dñs.
Nō ascendetis neq; pugnabitis ad ra
fratres vestros-reuertatur unusquisq;
in domū suam-quia in me hoc gestum
est uolūtate. Qui cum audissent sermo-
nem domini reuerti sunt: nec pretere-
runt contra iheroboam. Habitauit
autem roboam in ihrūsalem: et edifi-
cauit ciuitates munitas in iuda: et
ruzirq; bethleem et etham et thecue
bethsur quoq; et ocho et odollam-nec-
non et geth et marcla et ziph: sed et a-
duram et lachis et azecha: saraa q̄ et
ahialon et hebron que erant in iuda
et beniamin: ciuitates muniissimas.
Cumq; claussiset eas muris-posuit i

eis principes ciborūq; ptrea-hoc est
olei et vini. Sed et in singulis urbibs
fecit armamentaria scutor et hastar:
firmauitq; eas summa diligentia: et
imperauit sup iudā et beniamin. Sa-
cerdotes aūt et leuite qui erant in uni-
uerso israhel-uenerūt ad eū de cunctis
sedibus suis: relinquentes suburbana
et possessiones suas-et trāseuntes ad
iudam et ihrūsalem: eo qđ abiecisset
eos iheroboam et posteri eius ne sacer-
dotio domini fungerent̄: qui ordinauit
sibi sacerdotes excelsorū et demoniorū
vitulorūq; quos fecerat. Sed et de cun-
ctis tribubs israhel quicunq; dederant
cor suum ut quererent dñm dū israhel-
uenerunt in ihrūsalem ad immolan-
dum victimas suas coram domino
deo patrum suor: et roborauerunt re-
gnum iuda: confirmauerūt roboam
filiū salomonis per tres annos. Am-
bulauerunt enim in viis dauid et salo-
monis ānis tantū tribus. Duxit aūt
roboam uxorem maalath filiam ihe-
muth filij dauid: abiail quoq; filiam
heliab filij yssai: que peperit ei filios ie-
us et sōmoriam et zoom. Post hanc
quoq; accepit maacham filiam abso-
lon: que peperit ei abia et abi et ziza et
salomith. Amauit autem roboam
maacham filiam absolon: super o-
mnes uxores suas et cōcubinas. Nā
uxores decem et octo duxerat: concubi
nas autem sexaginta: et genuit viginti
octo filios et sexaginta filias. Consti-
tuit uero in capite abiam filium ma-
acha ducem sup omnes fratres suos:
ipsum enim regem facere cogitabat
quia sapientior fuit et potentior super
omnes filios eius: et in cunctis finibus
iuda et beniamin et in omnibus ciuita-
tibus munitis. Prebuitq; eis cibas

plurimas: et multas petiuit uxores.
Cumq; roboratū fuisset re- xij
gnū roboā et cōfortatū: dereliquit
legem domini et omnis israhel cū eo.
Anno autem quinto regni roboam-
ascendit sesac rex egipti in ihrūsalem
quia peccauerant dño: cum mille
ducentis curribs et sexagintamilibs equi-
tum. Nec erat numer9 vulgi qđ vene-
rat cum eo ex egipto: libies sallite et
troglodite et ethiopes: reptiq; ciuitates
munitissimas in iuda-et venit usq; in
ihrūsalem. Semeias autem pphēta
ingressus est ad roboam et principes
iuda: qui congregati fuerant i ihrūlm
fugientes sesac: dixitq; ad eos. Hec di-
cit dñs. Vos reliquistis me: et ego
reliqui vos in manu sesac. Cōterrita-
q; principes israhel et rex dixerūt. Iu-
stus est dominus. Cūq; vidisset dñs
quod humiliati essent: factus ē sermo
domini ad semeiam dicens. Quia hu-
miliati sunt nō disperdam eos: dabo
q; eis pauxillū auxilij: et non stillabit
furor meus super ihrūsalem per manū
sesac. Veruntamen seruient ei: ut sciāt
distantiam seruitutis mee et seruitu-
tis regni terrarū. Recessit itaq; sesac rex e-
gipti ab ihrūlm sublatis thesauris do-
mus domini et domus regis: omnia
q; secum tulit-et clypeos aureos quos
fecerat salomon p quibs fecit rex ere-
os-et tradidit illos principibs scutari-
orum qui custodiebant vestibulum
palatij. Cumq; introiret rex domum
dei-veniebāt scutarij et tollebant eos:
iterumq; referebant eos ad armamen-
tarium suum. Veruntamen quia hu-
miliati sunt aurelia est ab eis ira dñi:
nec deleti sunt penitus. Siquidem et in
iuda inuenta sunt opera bona. Con-
fortatus ē ergo rex roboam in ihrūlm:

augz regnauit. Quadraginta autem et unius ānī erat cū regnare cepisset: et decem et septem annis regnauit ī hierusalem urbe quā elegit dñs: ut cōfirmaret nomen suū ibi de cunctis tribubus israhel. ℣Nomen aūt matris eius naama ammanites. Fecitq; malum et non ꝑparauit cor suū ut quereret dominum. ℣Opera vero roboam prima et nouissima scripta sunt in libris semeie ꝓphete et addo videntis: ī diligenter repōsita. ℣Pugnauerunt aūt aduersum se roboā ī hieroboā cūctis diebꝫ. Et dormiuit roboam cū patribꝫ suis: sepultusq; est in ciuitate dauid: et regnauit abia filius eius ꝓ eo. xvij

Anno octauodecimo regis hieroboam regnauit abia sup iudam. Tribus annis regnauit in hierusalem. ℣Nomenq; matris eius michaia: filia uriahel de gabaa: et erat bellū inter abia et hieroboam. Cumq; iniisset abia certamen: ī haberet bellatorissimos viros. et electorum quadraginta milia: hieroboam cōstruxit contra aciem octoginta milia uiroꝝ: quī et ipsi electi erāt et ad bella fortissimi. Stetit ergo abia sup montem semeron: q̄ erat in ephraim: et ait. ℣Audi hieroboam et omnis israhel. ℣Num ignoratis qđ dominus deus israhel dederit regnum dauid sup israhel in sempiternū: ipsi et filijs eius in pactum salis. Et surrexit hieroboam filius nabath seruus salomonis filij dauid: ī rebellauit contra dominum suum. Congregatiq; sunt ad eū uiri uanissimi et filij belial: ī preualuerūt contra roboam filiū salomonis. Porro roboam erat rudis et corde pauido: nec potuit resistere eis. ℣Nunc ergo vos dicitis quod resistere possitis regno dominī qđ possidet ꝑ filios dauid: habentisq; grandem ꝑā multitudinē: augz vitulos aureos quos fecit vobis hieroboam in deos. Et eiecistis sacerdotes dñi filios aaron augz leuitas: ī fecistis vobis sacerdotes sicut omnes ꝑā terrarū. Quicunq; venerit et inauguret manū suam in thauro · in bubus · et in arietibꝫ septem: fit sacerdos eorū qui nō sunt dij. ℣Noster aūt dñs deus est: quē nō reliquimus. Hi autem dominiq; ministrant domino de filijs aaron · et leuite sunt in ordine suo: holocausta quoq; offerūt dño ꝑ singulos dies · mane et vespere · et thymiama iuxta legis ꝓcepta confectū: ī ꝓponuntur panes in mensa mūdissima. Et hic apud nos candelabrum aureū · ī lucerna eius: ut accendant semp ad vesperam. ℣Nos quippe custodimus precepta dñi dei nostri: quē vos reliquistis. Ergo in exercitu nostro dux deus est: et sacerdotes eius qui clangunt tubis et resonant contra vos. ℣Filij israhel. ℣Nolite pugnare contra dñm deum patrum vestrorū: quia non vobis egredit. Nec illo loquente: hieroboā cum moliebatur insidias. Cūq; ex aduerso hostiū staret: ignorantē iudā suo ambiebat exercitu. Respiciensq; iudas vidit inīari bellum ex aduerso ī post tergum: et clamauit ad dñm ac sacerdotes tubis canere ceperunt: omnisq; viri iuda vociferati sunt. Et cum illis clamantibus: percutit deus hieroboam et omnem israhel qui stabat ex aduerso abia et iuda fugerunq; filij israhel iudam: ī tradidit eos deus in manu eorum. Percussit ergo eos abia ī ꝑcussit eius plaga magna: et corruerūt vulnerati ex israhel quinquaginta milia virorum fortiū. Humiliatiq; sunt filij israhel i tempore illo · ī roborati sunt

consortati filij iuda: eo quod sperassent in domino deo patrū suoꝝ. Persecutus est aūt abia fugientē hieroboam: et cepit ciuitates eius bethel et filias eius · et ihesana cum filiabꝫ suis · ephron cū ī filiabꝫ eius. Nec valuit ultra resistere hieroboam in diebꝫ abia. Quē percussit dominus et mortuus ē. Igitur abia cōfortato imperio suo · accepit uxores quatuordecim: procreauitq; uiginti duos filios · ī sedecim filias. Reliqua autem sermonum abia viarumq; ī operum eius: scripta sunt diligentissime in libro addo prophete. xvij

Dormiuit aūt abia cum patribus suis: et sepelierunt eū in ciuitate dauid. Regnauitq; asa filius eius ꝓ eo. In cuius diebus quieuit terra annis decem. Fecit ergo asa quod bonum et placitū erat ī conspectu dei sui · ī subuertit altaria peregrini cultus · et excelsa · ī cōfregit statuas lucosq; succidit: et precepit iude ut quereret dñm deum patrum suoꝝ · et faceret legem · ī mandata. Et ablulit de cunctis urbibus iuda aras · ī fana: et regnauit in pace. Edificauit quoq; urbes munitas in iuda: quia quietus erat · ī nulla temporibus eius bella surrexerant · pace domino largiente. Dixit aūt iude. Edificemus ciuitates istas · ī vallemus muris · et roboremus turribus et portis et seris · donec a bellis quieta sunt omnia: eo quod quesierimus dñm deū patrū nostroꝝ et dederit nobis pacem ꝑ gyrū. Edificauerunt igitur: ī nullū in edificando impedimentū fuit. Habuit aūt asa in exercitu suo portantium scuta · ī hastas de iuda trecenta milia: de beniamin vero scutatoꝝ et sagittariorū ducenta octaginta milia. Omnesq; isti viri fortissimi. Egressus ē aūt contra eos zara ethiops cū exercitu suo decies centena milia · ī curribꝫ trecentis · ī venit usq; maresa. Porro asa egressus obuiā ei · et instruxit aciem ad bellum ī valle sephata · que est iuxta maresa: ī inuocauit dñm deum et ait. Domine non est apud te vlla distātia · utrū ī paucis auxilietis aut ī pluribus: adiuua nos dñe deus noster. In te enim · ī in tuo nomine habentes fiduciā: venimus contra hanc multitudinē. Domine deus noster tu es: nō ꝓualeat contra te homo. Exercuit itaq; dñs ethiopes coram asa · ī iuda. Fugeruntq; ethiopes et persecutus est eos asa · ī ꝓpls qui cū eo erat usq; gerara. Et ruerunt ethiopes usq; ad interitionē: quia domino rebente contriti sunt · ī exercitu illi⁹ preliante. Tulerunt ergo spolia multa: et percusserunt ciuitates quīes ꝑ circuitum gerare: grandis quippe cunctos terror inuaserat: ī diripuerūt urbes: ī multam predam asportauerunt: sed et tabernacula quīū destruētes tulerūt proꝝ infinitam multitudinem camelorū: reuertiq; sunt in hierusalem. xv

Azarias autem filius obed factus ē spiritu dei · egressus est ī occurrit asa: et dixit ei. ℣Audite me asa · et omnis iuda et beniamin. Dominus vobiscum: quia fuistis cū eo. Si quesieritis eū: inuenietis. Si aūt dereliqueritis: derelinquet vos. Transibūt aūt multi dies in israhel absq; deo vero · ī absq; sacerdote · absq; doctore ⁊ absq; lege. Cūq; reuersi fuerit ī angustia sua ad dñm deum israhel · ī quesierint eum: reperient eum. In tempore illo non erit pax egredienti et ingredienti: sed terrores undiq; in cunctis habitatoribus terrarū. Pugnabit enī gens contra gentē · et ciuitas ꝯra ciuitatē

quia dñs conturbabit eos in omni angustia. Vos ergo confortamini: & non dissoluantur manus vestre: erit enim merces operi vestro. Quod cum audisset asa verba scilicet et prophetiam azarie filij obeth ꝓphete confortatus est: et abstulit ydola de omni terra iuda et de beniamin: et de ciuitatibus quas ceperat montis ephraim: et dedicauit altare domini quod erat ante porticū dñi: congregauitq; uniuersum iudam et beniamin: et aduenas cum eis de ephraim & manasse & de symeon. Plures enim ad eū confugerant ex israhel: videntes quod dñs deus illius esset cum eo. Cunq; uenissent in ihelim mense tercio anno regni asa: immolauerūt dño in die illa de manubijs et predā quā adduxerant. boues septingentos et arietes septem milia: et inierunt ex more ad corroborandū fedus: ut quererent dñm deum patrū suorū in toto corde et in tota anima sua. Si quis aūt inquit nō quesierit dñm deum israhel: moriatur a minimo usq; ad maximū a viro usq; ad mulierem. Iurauerūtq; dño voce magna in iubilo et in clangore tube et in sonitu bucinarū. omnes qui erant in iuda cum execratione. In oīi enim corde suo iurauerunt et in tota voluntate quesierunt eum: & inuenerūt. Prestitit q; eis dominus requiem per circuitum. Sed et maacham matrem asa regis ex augusto deposuit imperio: eo quod fecisset in luco simulacrum priapi qđ omne contriuit & in fauilla cōminuēs combussit in torrente cedron. Excelsa aūt decliua sunt in israhel. Attamen cor asa erat perfectum cunctis diebus eius. Eaq; uouerat pater suus & ipe intulit in domum domini: argentum & aurum vasorūq; diuersam suppellectilem. Bellum uero non fuit usq; ad tricesimum annum regni asa.

XVI.

Anno autem tricesimo sexto regni asa: ascendit baasa rex israhel in iudam et muro circumdabat ramatha: ut nullus tute posset egredi et ingredi de regno asa. Protulit aūt asa argentū et aurum de thesauris domus dñi et de thesauris regijs: misitq; ad benadab regem syrie qui habitabat in damasco dicens. Fedus inter me & te est. Pater quoq; meus et pater tuus habuere concordiam: quāobrem misi tibi argentum & aurū: ut rupto federe quod habes cum baasa rege israhel recedat a me recedere. Quo comperto benadab misit principes exercituum suorū ad urbes israhel: qui pugnauerūt ahion et dan et abelmaim et uniuersas urbes munitas. Quod cum audisset baasa desiuit edificare rama: & intermisit opus suum. Porro asa rex assumpsit uniuersum iudam et tulerunt lapides de rama & ligna que edificationi parauerat baasa: edificauitq; ex eis gaba et maspha. In tempore illo uenit anani ꝓpheta ad asam regem iuda: & dixit ei. Quia habuisti fiduciā in rege syrie et nō in domino deo tuo: ideo euasit exercitus syrie regis exercitū de manu tua. Nonne ethiopes et libies multo plures erant quadrigis et equitibus & multitudine nimia: quos cum i domino credidisses: tradidit i manu tua. Oculi enim dñi contemplantur uniuersam terram: & prebent fortitudinē his qui corde perfecto credunt in eum. Stulte igitur egisti: & propter hoc etiam preseuti tempore aduersum te bella cōsurgent. Iratusq; asa aduersus uidentē misit eū mittī in neruū. Valde quippe

iuge horrebat dominus indignatus et interfecit de plo in tempore illo plurimos. Opera aūt asa prima et nouissima scripta sunt in libro regum iuda et israhel. Egrotauit etiā asa anno tricesimo nono regni sui dolore pedum vehementissimo: et nec in infirmitate sua quesiuit dñm: sed magis in medicorum arte confisus est. Dormitq; cum patribus suis & mortuus est anno quadragesimo primo regni sui: et sepelierunt eū in sepulcro suo qđ foderat sibi in ciuitate dauid. Posuerunt q; eū super lectulum suū plenum aromatibus & unguentis meretricijs que erant pigmentariorū arte confecta: & cōbusserūt super eum ambitione nimia.

XVII

Regnauit aūt iosaphat filius eius pro eo: & inualuit contra israhel. Constituitq; militū numeros i cūctis urbibus iuda que erāt vallate muris: presidiaq; disposuit in terra iuda & in ciuitatibus ephraim quas ceperat asa pater eius. Et fuit dominus cū iosaphat: quia ambulauit in vijs dauid patris sui primis & non speauit in baalim sed in deo patris sui: et preceptis eius & non iuxta peccata israhel. Cōfirmauitq; dñs regnū i manu eius: & dedit omnis iuda munera iosaphat: factiq; sunt ei infinite diuitie et multa gloria. Cumq; sumpsisset cor eius audaciam ꝑ vias dñi: etiam excelsa et lucos de iuda abstulit. Tercio autem anno regni sui misit de principibus suis benail & obdiam & zachariam et nathanael & micheam ut docerent in ciuitatibus iuda: & cum eis leuitas semeiam & nathaniam et zabadiam & asahel & semiramoth et ionathan & adoniamq; & thobiam et tobadoniam leuitas: et cum eis elisama et ioram sacerdotes. Docebāntq; plm in iuda habentes librū legis domini: & circuibant cunctas urbes iuda: atq; docebant populū. Irāq; factus est pauor domini super omnia regna terraq; que erant per gyrum iuda: nec audebāt bellare contra iosaphat. Sed et philistei iosaphat munera deferebāt & tributal argenti. Arabes quoq; adducebant pecora arietū septē milia septingētos & hircos totidem. Creuit ergo iosaphat et magnificat⁹ est usq; i sublime: atq; edificauit in iuda domos ad instar turrium urbesq; muratas: & multa opera patrauit in urbibus iuda. Viri quoq; bellatores & robusti erant i hierusalem: quoq; iste numer⁹ p domos atq; familias singulorum. In iuda princeps exercitus ednas dux: et cum eo robustissimorū viri trecenta milia. Post hunc iohannan princeps: et cū eo ducenta octuaginta milia. Post illum & amasias filius zechri cōsecratus domino: et cū eo ducenta milia virorū fortium. Hunc sequebatur robustus ad prelia eliada: et cum eo armatū arcum et clipeum ducenta milia. Post istū etiā iozabad: & cū eo centūoctoginta milia expeditorum militum. Hi omnes erāt ad manum regis: exceptis alijs quos posuerat in urbibus munitis per uniuersū iuda.

XVIII

Fuit ergo iosaphat diues & inclitus multum: & affinitate cōiunctus est achab: descenditq; post annos ad eum in samariam. Ad cuius aduentum macauit achab arietes & boues plurimos ipi & populo q̄ uenerat cum eo: ꝓsuasitq; illi ut ascenderet in ramoth galaad. Dixitq; achab rex israhel ad iosaphat regem iuda. Veni mecum in ramoth galaad. Cui ille

rsponde. Vt ergo et tu: sicut populus
tuus sic et ppls meus: sic equus equis
in bello. Dixit iosaphat ad regem isrl.
Consule obsecro in presentiaz sermo-
nem dñi. Congregauit igit rex israhel
prophetas quadringentos viros: et dix-
it ad eos. Ifu ramoth galaad ad bel-
landū ire debemus an quiescere? At
illi ascende inquiūt: et tradet deus i ma-
nu regis. Dixitq iosaphat. Nūquid
non ē hic pphetes dñi: ut ab illo etiā
requiramus? Et ait rex israhel ad io-
saphat. Est vr vn⁹ a quo possumus
querere dñi voluntatem: sed ego odi
eum quia nō pphetat mihi bonum
sed malū omni tempore. Est autē mi-
cheas filius iemla. Dixitq iosaphat.
Ne loquaris rex hoc modo. Vocauit
ergo rex israhel vnū de eunuchis: et dix-
it ei. Festina adq micheam filiū iemla.
Porro rex israhel et iosaphat rex iuda
uterq sedebāt in solio suo: vestiti cultu
regio. Sedebant aūt in area iuxta por-
tam samarie: omnesq pphete vaticina-
bantur coram eis. Sedechias vero filius
chanana fecit sibi cornua ferrea: et ait.
Hec dicit dominus. Istis ventilabis
syriam: donec conteras eā. Omnesq
prophete similiter pphetabant: atq di-
cebant. Ascende in ramoth galaad et
prosperaberis: et tradet eos dominus
in manu regis. Nuncius aūt qui ierat
ad vocandū micheam ait illi. Ecce ver-
ba omniū propheraū vno ore bona
regi annūciant. Quesso ergo te ut et ser-
mo tuus ab eis nō dissentiat: loquar-
isq prospera. Cui respōdit micheas.
Viuit dñs: quia quecunq dixerit mi-
chi deus meus hoc loquar. Venit ergo
ad regē. Cui rex ait. Micheā ire debem⁹
in ramoth galaad ad bellandum an
quiescere? Cui ille respōdit. Ascendite:
cuncta enim prospera euenient: et tra-
dentur hostes i manus vras. Dixitq
rex. Iterum atq iterū te adiuro: ut mi-
chi nō loquaris nisi qđ verum est in
nomine dñi. At ille ait. Vidi vniuer-
sum israhel dispersum i montibus: sicut
oues absq pastore. Et dixit dominus.
Non habent isti dominos: reuertat
unusquisq in domum suā in pace. Et
ait rex israhel ad iosaphat. Nōne dixi
tibi qm nō pphetaret iste michi quic-
q boni: sed ea que mala sunt? At ille
idcirco ait. Audite verbum dñi. Vidi
dñm sedentem in solio suo: et omnē
exercitum celi assistentem ei a dextris et
a sinistris. Et dixit dominus. Quis
decipiet achab regē israhel ut ascendat
et corruat in ramoth galaad? Cumq
dicerent unus hoc modo et alter alio:
processit spiritus et stetit coram dño
et ait. Ego decipiam eū. Cui dñs. In
quo inquit decipies? At ille respōdit.
Egrediar: et ero spiritus mendax i ore
omniū propheraz eius. Dixitq dñs. De-
cipies et prevalebis: egredere et fac ita.
Nūc igitur ecce dñs dedit spiritū men-
dacij i ore omniū propheraz tuorum:
et dñs locutus est de te mala. Accessit
autem sedechias filius chanana: et per-
cussit michee maxillā: et ait. Per quā
viam transiuit spiritus dñi a me ut
loqueretur tibi? Dixitq micheas. Tu
ipse videbis i die illo: quāđ ingressus
fueris cubiculū de cubiculo ut abscon-
daris. Precepit aūt rex israhel dicens.
Tollite micheā et ducite eū ad amon
principem ciuitatis et ad ioas filium
amalech: et dicetis. Hec dicit rex. Mittite
hunc in carcerem: et date ei panis
modicū et aque paxillū: donec rever-
tar in pace. Dixitq micheas. Si reuer-
sus fueris in pace: non est dominus
loc⁹tus in me. Et ait. Audite omnes
ppli. Igitur ascendit rex israhel et io-
saphat rex iuda i ramoth galaad: di-
xitq rex israhel ad iosaphat. Mutabo
habitum: et ic ad pugnā vadam: tu
aūt induere vestibus tuis. Mutatoq
rex israhel habitu venit ad bellum. Rex
autem syrie preceperat ducibus equitatus
sui dicens. Ne pugnetis contra minī-
mum aut cōtra maximū: nisi contra
solum regē israhel. Itaq cū vidissent
principes equitatus iosaphat: dixerūt.
Rex israhel est iste: et circumdederūt eum
dimicāres. At ille clamauit ad domi-
num: et auxiliatus est ei: atq auertit
eos ab illo. Cū enim vidissent duces
equitatus qm non esset rex isrl: reliquer-
runt eum. Accidit aūt ut vnus e popu-
lo sagittam in incertū iaceret: et per-
ret regē israhel inter cerueā et scapulas.
At ille aurige suo ait. Conuerte ma-
num tuam: et educ me de acie: quia
vulneratus sum. Et finita est pugna
in die illo. Porro rex israhel stabat in
curru suo ora syros usq ad vesperam:
et mortuus est occidente sole. xix

Reuersus ē aūt iosaphat rex iuda
in domū suam pacifice in ihe-
salem. Cui occurrit ehu filius anani
videns: et ait ad eū. Impio pbes au-
xilium: et hys q̄ odērūt dñm amicicia
iungeris: et idcirco iram quidem dñi
mereberis: sed bona opera inuenta
sunt in te: eo quod abstuleris lucos de
terra iuda: et pparauerit cor tuū ut re-
quireres dñm deū patrū tuoz. Habi-
tauit ergo iosaphat i iheruslem. Rur-
sumq egressus ē ad ppl̄m de bersabee
usq ad mōtem ephraim: et reuocauit
eos ad dñm deum patrū suoz: constī-
tuitq iudices terre i ciuitatibus
iuda munitis p singla loca: et propīes
iudicibz videre ait quid faciatis. Nō
enim hominis exercetis iudiciū sed do-
mini: et quodcūq iudicaueritis i vos
redundabit. Sit timor dñi vobiscum:
et cū diligentia cuncta facite. Non est
enim apud dñm deū nr̄m iniquitas
nec psonarū acceptio: nec cupido mu-
nerum. Ifu ihrlm quoq constituit io-
saphat leuitas et sacerdotes et principes
familiaz et israhel ut iudiciū et causa
dñi iudicarent habitatoribus eius:
precepitq eis dicens. Sic ageris in ti-
more domini fideliter et corde perfecto.
Omnem causam que venerit ad vos
fratrū vestroz qui habitant i urbibus
suis · inter cognationē et cognationē
vbicunq quelibet de lege et mādato
de cerimoniis · de iustificationibus · do-
cendite eis ut non peccent in dñm: et
ne veniat ira sup vos et sup fratres ve-
stros. Sic ergo agentes nō peccabitis.
Amarias aūt sacerdos et pontifex ve-
ster: in hijs que ad deū pertinent presi-
debit. Porro zabadias filius ismahel
qui est dux in domo iude: sup ea opera
erit que ad regis officiū pertinēt. Ha-
beteq magistros leuitas coram vo-
bis: confortamini et agite diligenter:
et erit dominꝰ vobiscū in bonis. xx

Post hec congregati sunt filij mo-
ab et filij āmon et cum eis de am-
monitis ad iosaphat: ut pugnarent
contra eū. Venerunt q nunciauerunt iosaphat dicentes. Venit
contra te multitudo magna de hijs
locis q̄ trans mare sunt et de syria: et
ecce constiterunt in asasontamar · que
est engaddi. Iosaphat autem timore
perterritus · totum se cōtulit ad roga-
dum dñm: et predicauit ieiunium uni-
uerso iude. Congregatusq est iudas
ad deprecandū dñm: sed et omnes de

urbibus suis uenerũt ad obsecrandũ
eum. Cumq; stetisset iosaphat ī medio
ecc iude et ihrlm in domo dñi ante
atrium nouũ ait. Domine deus patrũ
nostroꝝ tu es dꝰ in celo: et dominaris
cunctis regnis gentiũ. Ih manu tua ē
fortitudo et potentia: nec quisq; tibi po-
test resistere. Nõne tu deus noster inter-
fecisti omnes habitatores terre hui⁹
coram pplo tuo israhel: et dedisti eam
semini abrahã amici tui ī sempiternũ:
Habitauerũtq; in ea: et ędificauerunt in
illa sanctuarium nomini tuo dicẽtes.
Si inuerint sup nos mala: gladius
iudicij: pestilentia ⁊ fames: stabimus
coram domo hac ī conspectu tuo: in
qua inuocatũ est nomẽ tuũ: et clama-
bimus ad te ī tribulationibꝫ nostris:
et ędaudies saluosq; facies. Nũc igit̃
ecce filij ãmon et moab et mons seir
per quos nõ cõcessisti israt ut trãsirent
quando egrediebant̃ de egipto: sed de-
clinauerunt ab eis ⁊ non interfecerunt
illos: econtrario agũt: et nituntur̃ eicere
nos de possessione quã tradidisti no-
bis deus noster. Ergo non iudicabis
eos? Ih nobis quidem non est tanta
fortitudo ut possimꝰ huic multitudini
resistere: que irruit super nos: sed cum
ignoremus quid agere debeamus hꝰ
solum habemus residui: ut oculos
nostros dirigamꝰ ad te. Omnis uero
iuda stabat coram dño: cũ paruulis et
uxoribꝫ ⁊ liberis suis. Erat aũt iaziel
filius zacharie filij banaie filij iehiel
filij mathanie leuites de filijs asaph:
super quẽ factus est spiritus dñi in me-
dio turbe et ait. Attendite omnis iuda:
et qui habitatis in ihrlm: ⁊ tu rex iosa-
phat. Hec dicit dominꝰ vobis. Nolite
timere: nec paueatis hanc multitudinẽ.
Nõ est enim uestra pugna: sed dei. Cras
descendetis cõtra eos. Ascensuri enim
sunt per clivum nominis sis: ⁊ inuenie-
tis illos in summitate torrentis qui ē
contra solitudinẽ iheruhel. Nõ enim
etiã vos qui dimicabitis: sed tãmmo-
do cõfidenter state: et videbitis au-
xiliũ dñi sup vos. O iuda et ihrlm no-
lite timere nec paueatis: cras egredie-
mini obuia eis: et dñs erit vobiscũ. Io-
saphat ergo ⁊ iuda ⁊ omnes habitato-
res ihrlm cecidit proni ī terram cora
dño: et adorauerunt eũ. Porro leuite
de filijs caath et de filijs chore laudabã
sant dñm deũ israhel voce magna in
excelsum. Cũq; mane surrexisset egres-
si sunt per desertũ thecue: profectisq; eis
stans iosaphat in medio eorum dixit.
Audite me uiri iuda: ⁊ omnes habitato-
res ihrlm. Credite in dño deo uestro:
et securi eritis: credite pphetis eius: et
cuncta current prospera. Deditq; con-
silium pplo: ⁊ statuit cantores dñi ut
laudarent eum in curuis sanctis: ⁊ ante-
irent exercitũ: ac uoce consona dicer̃.
Confitemini dño: quia in eternũ misericordia eius. Cũq; cepissent laudes ca-
nere: uertit dñs insidias eoꝝ in semet-
ipsos filiorũ seliter ammon et moab
et montis seir: qui egressi fuerãt ut pu-
gnarent cõtra iudã: ⁊ pculsi sunt. Stãtes enim filij ammon ⁊ moab consurrexerũt
aduersum habitatores mõtis seir: ut
interficerent et delerent eos. Cumq; hoc
opere perfecissent: ceciã in semetipsos ver-
si mutuisq; cõciderunt vulneribꝫ. Porro
iudas cũ uenisset ad speculã ī deserti
respexit solitudinẽ: vidit procul omnẽ late
regionẽ plenã cadaueribꝫ: nec fuisse
quemq; ī ea qui euadere potuisset. Ve-
nit ergo iosaphat ⁊ omnis pplus cũ eo
ad deprahendã spolia morientium:
inuenerunt̃q; inter cadauera uariam

supellectilem: uestes ꝑciosissimas et uasa ꝑciosissima: et diripuerũt: ita ut oĩa portare
non possent nec p tres dies spolia au-
ferre: pro prede magnitudine. Die au-
tem quarto congregati sunt in valle
benedictionis. Ibi enim benedixerunt dño: uocauerunt locum illũ
vallis benedictionis usq; in presentem
diem. Reuersusq; est omnis vir iuda et
habitatores ihrlm: ⁊ iosaphat ante
eos in ihrlm cũ leticia magna: eo qũ
dedisset eis dñs gaudiũ de inimicis
suis. Ingressiq; sunt in iherusalem cũ
psalteriis et cytharis et tubis ī domũ
domini. Ierunt aũt pauor dei sup uni-
uersa regna terrarum: cũ audissent qꝫ
pugnasset dñs contra inimicos israhel:
quieuitq; regnũ iosaphat: ⁊ prebuit ei
pacẽ dñs p circuitũ. Regnauit igitur
iosaphat sup iudã: ⁊ erat triginta quin-
q; annoꝝ cũ regnare cepisset. Viginti
aũt et quinq; annis regnauit ī iheru-
salem: ⁊ nomen mris eius azuba filia
selachi: et ambulauit in via pris sui
asa nec declinauit ab ea faciens que
placita erant cora dño. Verumtamen
excelsa nõ abstulit: et adhuc pplus non
direxerat cor suũ ad dñm deũ patrum
suorũ. Reliqua aũt gestorũ iosaphat
priorũ et nouissimoꝝ scripta sunt in
uerbis iehu filij anani: q̃ digessit in li-
bro regũ israt. Post hec iniit amicicias
iosaphat rex iuda cũ ochozia rege israt
cui⁹ opa fuerũt impissima: ⁊ participes
fuit ut facerent naues q̃ irent ī tharsis:
fecerũtq; classẽ ī asiongaber. Prophetauit aũt eliezer filius dodau de marcla ad
iosaphat dicens. Quia habuisti fedus
cũ ochozia: pculsit dñs opera tua: dirup-
taq; sũt naues: nec potuerũt ire ī tharsis.

Defunctus autem iosaphat dormi-
uit cum patribus suis: et sepultus ē
cum eis in ciuitate dauid: regnauitq;
ioram filius eius pro eo. Qui habuit
fratres filios iosaphat: azariam: ⁊ ia-
hiel: et zachariam: ⁊ azariã et michahel: ⁊ saphaciam. Omnes hij filij iosa-
phat regis iuda. Dederatq; eis pater suus
multa munera argenti et auri: ⁊ pre-
tiosa cũ ciuitatibꝫ munitissimis ī
iuda: regnũ aũt tradidit ioram eo qũ
esset primogenitus. Surrexit autem
ioram sup regnũ patris sui. Cumq; se
confortasset: occidit omnes fratres suos gladio: ⁊ quosdam de principibꝫ
iuda. Triginta duoꝝ annoꝝ erat ioram
cũ regnare cepisset: ⁊ octo ãnis regnauit in ihrlm: ambulauitq; in uijs re-
gum israhel sicut egerat domꝰ achab.
Filia quippe achab erat uxor eius. Et
fecit malũ in cõspectu dñi. Noluit aũt
dñs disperdere domũ dauid ꝓter pactum qũ inierat cũ eo: ⁊ quia ꝓmiserat
ut daret ei lucernam ⁊ filijs eius ī omni
tempore. In diebꝫ illis rebellauit edom
ne esset subditus iude: ⁊ constituit sibi
regem. Cũq; transisset ioram cũ prin-
cipibus suis: et cuncto equitatu q̃ erat
secum: surrexit nocte: ⁊ percussit edom
qui se circumdederat: et omnes duces
equitatꝰ eiꝰ. Attamen rebellauit edom-
ne esse subditũ iude: usq; ad hãc diẽ.
Eo tempore et lobna recessit: ne esset
sub manu illius. Dereliquerat enim dominum deũ patrũ suoꝝ: insup ⁊ excelsa
fabricatus est in urbibus iude: ⁊ fornicari fecit habitatores iherusalẽ: et pre-
uaricari iudam. Allate sunt autem ei
littere ab helia prophera: in quibus scri-
ptum erat. Hec dicit dñs deus dauid
patris tui. Quoniã nõ ambulasti in
uijs iosaphat patris tui: ⁊ in uijs asa
regis iuda sed incessisti p uiam regũ israt
et fornicari fecisti iudã: ⁊ habitatores

ihrusalem·imitatus fornicationē domus achab:insuper ⁊ fratres tuos domū p̄ris tui meliores te occidisti:ecce dñs plagiet te plaga magna cū ꝑplo tuo·et uxoribus et filijs tuis:omnīsq; substantia tua. Tu aūt egrotabis pessimo languore uteri:donec egrediantur uiscera tua paulatim p singlos dies. Suscitauit ergo dñs cōtra ioram spiritū philistiim qui ⁊ arabū·qui confines sunt ethiopibus:et ascenderunt in terram iuda et uastauerūt eam. Direptaq; omnī substantiā q̄ inuenta est in domo regis:insup et filios eius et uxores. Nec remansit ei filius nisi ioachaz:qui minimus natu erat. Et super hec omnia percussit eū dns alui languore insanabili. Cumq; dies succederent dies·⁊ temporū spacia uolurentur·duoq; anni expleti sunt circulus: et sic longa consumptus tabe·ita ut egereret etiā uiscera sua:languore pessimo et uita caruit. Mortuusq; ē in infirmitate pessima:⁊ nō fecit ei populus sm̄m morem cōbustionis exequias· sicut fecerat maioribus eius. Triginta duoq; annorum fuit cū regnare cepisset:et octo ānis regnauit ī ihrusalem. Ambulauitq; non rēte:et sepelierunt eum in ciuitate dauid: uerumtamen non in sepulcro regum. xxiij

Constituerūt autem habitatores ihrusalē ochoziam filium eius minimū regem pro eo. Omnes enī maiores natu qui ante cū fuerant interfecerant latrones arabū qui irruerant in castra. Regnauitq; ochozias filius ioram regis iude quadragintaduoq; annorum erat ochozias cū regnare cepisset:⁊ uno anno regnauit in ihrusalem:⁊ nomen mris ei⁹ athalia filia amri. Sed et ipe ingressus ē per uias domus achab. Mala cuncta ei⁹ impulit eum·ut impie ageret. Fecit igit malū in conspectu domini sicut dom⁹ achab. Ipi enī fuerunt ei consiliarij post mortem patris sui in interitū eius:ambulauitq; in consiliis eor. Et peregit cū ioram filio achab rege isrl in bellū contra hazahel regem syre in ramoth galaad: uulneraueruntq; syri ioram. Qui reuersus ut curaret in israhel. Multas enī plagas acceperat in supradicto certamine. Igitur ochozias filius ioram rex iuda descendit ut inuiseret ioram filiū achab ī israhel egrotantem. Voluntatis quippe fuit dei aduersus ochoziam·ut ueniret ad ioram. Et cum uenisset ⁊ egrederetur cum eo aduersum iehu filiū namsi quē unxit dominus ut deleret domū achab:cū ergo iudicaret iehu domū achab inuenit principes iuda et filios fratrū ochozie qui ministrabant ei·⁊ interfecit illos. Ipm quoq; requirens ochoziam comprehendit latentē in samaria adduxitq; ad se occidit:et sepelierūt eum eo q esset filius iosaphat:qui quesierat dominum in toto corde suo. Nec erat ultra spes aliqua:ut de stirpe ei⁹ regnaret ochozie. Siquidem mater ei⁹ athalia uidēs q̄ mortu⁹ esset filius suus: surrexit·⁊ interfecit omnē stirpē regiā dom⁹ ioram. Porro iosabeth filia regis ulti ioas filium ochozie·et furata est eum de medio filiorum regis cū interficerentur:absconditq; eum cū nutrice sua in cubiculo lectulorum iosabeth aūt que absconderat eū·erat filia regis ioram·uxor ioiade pontificis soror ochozie:et idcirco athalia non interfecit eum. Fuit ergo cum eis in domo dei absconditus sex annis:ipius regnauit athalia sup terrā. xxiij

Anno aūt septimo cōfortatus ioiada assumpsit centuriones·azariam uidelicet filium ieroboā ⁊ ysmahel filiū iohannan·azariam quoq; filium obed·⁊ maasiam filiū adaie·et elisaphat filium zechri:et misit cū eis fedus. Qui circuentes iudā cōgregauerunt leuitas de cunctis urbibus iuda et principes familiarū israhel: uenerunt q̄ in hierm. Iniit ergo omnis multitudo pactū ī domo dei cū rege. Dixitq; ad eos ioiada. Ecce filij regis regnabit sicut locutus est dns sup filios dauid. Iste est ergo quē facietis. Tercia pars uīm qui uenīt ad sabbatū sacerdotū et leuitarum et ianitorū erit in portis:tercia uero pars ad domū regis:⁊ tercia ad portā q̄ appellatur fundamenti. Omnē uero reliquū uulgus sit in atriis dom⁹ dñi:nec quispiam alius ingrediatur domū dñi·nisi sacerdotes ⁊ qui ministrant de leuitis. Ipi tantūmodo ingrediantur quia sanctificati sunt:⁊ omne reliquum uulgus obseruet custodias domini. Leuite aūt circundēt regem habentes singuli arma sua:⁊ si quis alius ingressus fuerit templum interficiat: sitq; cum rege·⁊ intrante ⁊ egrediente. Fecerunt ergo leuite ⁊ uniuersus iuda iuxta omnia que ꝓperat ioiada pontifex. Et assumpserunt singuli uiros qui sub se erant:⁊ ueniebāt pr ordinē sabbati cum his q̄ impleuerant sabbatum·et egressi erant. Siquidem ioiada pontifex nō dimisserat abire turmas: que sibi p singulas ebdomadas succedere cōsueuerant. Deditq; ioiada sacerdos centurionibus lanceas clipeosq; et ptas regis dauid:quas dedicauerat in domo dñi. Constituitq; omnē populū tenentē pugiones a parte templi dextra·usq; ad partem templi sinistrā· coram altari et templo p circuitū regis: et eduxerūt filiū regis et imposuerūt ei diadema ⁊ testimoniū:dederuntq; in manu eius renouandā legem ⁊ constituerunt eum regem. Unxitq; illū ioiada pontifex·⁊ filij eius:imprecati q̄ sunt ei atq; dixerunt. Uiuat rex. Quod cū audisset athalia uocem scilicet currentium·atq; laudantiū regem:ingressa est ad ꝑplm in templū dñi. Cūq; uidisset regē stantem super gradū ī introitu et principes turmasq; circa eū·omnēq; ꝑplm terre gaudentē atq; clangentē tubis·⁊ diuersi generis organis cōcinentem·uocemq; laudantiū: scidit uestimenta sua ⁊ air. Insidie·insidie. Egressus aūt ioiada pontifex ad centuriones et principes exercitus dixit eis. Educite illam extra septa templi:et interficiat foris gladio. Precepitq; sacerdos ne occideretur in domo domini. Et imposuerūt manibus eius manus. Cumq; introisset portam equoꝝ dom⁹ regis:interfecerūt eā ibi. Pepigit aūt ioiada fed⁹ inter se uniuersiq; ꝑplm et regē:ut esset ꝑplis dñi. Itaq; ingressus est omnis ꝑplis domū baal·et destruxerunt eam:et altaria ⁊ simulacra illi⁹ cōtriuerūt:mathan quoq; sacerdotem baal interfecerūt ante aras. Constituit autem ioiada ꝓpositos in domo dñi et sub manibus sacerdotū ⁊ leuitarum· quos distribuit dauid in domo dñi: ut offerent holocausta domino sicut scriptū est in lege moysi·in gaudio et cānticis·iuxta dispositionē dauid. Constituit quoq; ianitores in portis dom⁹ dñi:ut nō ingrederet eam immundus in omni re. Assumptisq; centuriones et fortissimos uiros·ac principes populi et omne uulgus terre:⁊ fecerunt deducere regem de domo domini·⁊ introire

per medium porte superioris in domum regis: et collocauerunt eum in solio regali. Letauitq; ē omnis populus terre: et urbs quieuit. Porro athalia interfecta est gladio. xxiij

Septem ānorū erat ioas cū regnare cepisset: et quadraginta ānis regnauit in ihrlm. Nomē matris ei⁹ sebia de bersabee. Fecitq; qđ bonum erat coꝝ dño: cunctis diebus ioiade sacerdotis. Acceperit aūt ei ioiada vxores duas: et quibus genuit filios et filias. Post que placuit ioas ut instauraret domum dñi: congregauitq; sacerdotes et leuitas: et dixit eis. Egredimini ad ciuitates iuda: et colligite de vniuerso israhel pecuniā ad sarcienda templi dei nostri p singulos annos: festinatoq; hoc facite. Porro leuite egere negligentius. Vocauitq; rex ioiadam principem: et dixit ei. Quare nihi non fuit cure ut cogeres leuitas inferre de iuda et de iherusalē pecuniā ꝙ cōstituta est a moyse seruo dñi: ut inferret eam omnis multitudo israhl in tabernaculū testimonij? Athalia enī impiissima et filij eius destruxerūt domū dei: et de vniuersis que sanctificata fuerant in templo dñi grauerūt phanū baalim. Precepit ergo rex: et fecerūt archam: posueruntq; eā iuxta portam domus dñi foris ingressus. Et pdicatū est i iuda et iherusalē: ut deferrent singli pcium domino qđ cōstituit moyses seruus dei super omnē israhel in deserto. Letatiq; sunt cuncti principes: et omnis ꝓpls: et ingressi contulerunt in archam donec impleret. Cūq; tempus esset ut deferret archam coram rege p manus leuitar: videbant cū multā pecuniā: ingrediebat scriba regis: et qđ primus sacerdos constituerat: effundebantq; pecuniam que erat in archa. Porro archam reportabant ad locū suū: sicq; faciebāt per singulos dies. Et congregata est infinita pecunia: quā dederūt rex et ioiada hijs qui preerant operibus domus dñi. At illi cōducebant ex ea lapidū et artifices opis singulorū: ut instaurarent domū dñi: fabros quoq; ferri et eris: ut qđ labere operat fulciret. Egrediebatq; hij q̄ operabantur industrie: et obducebat parietum cicatrix per manus eoꝝ: ac sanitatem susceperunt domus dñi in statum pristinū: et firmiter eam stare fecerūt. Cūq; complessent cuncta opera: detulerūt coram rege et ioiade reliquā partem pecunie: de qua facta sunt vasa templi in ministerium ad holocausta: scale quoq; et cetera vasa aurea et argentea. Et offerebant holocausta in domo domini iugiter cunctis diebus ioiade. Senuit aūt ioiada plenus dierū et mortuus est: cū centū triginta esset annoꝝ: sepelierunt eū in ciuitate dauid cū regibus: eo q fecisset bonū cū israhel: et cū domo eius. Postq; aūt obiit ioiada: ingressi sunt principes iuda: et adorauerunt regem. Qui delinitus obsequijs eoꝝ acquiuit eis. Et dereliquerūt templū dominū dei patrū suoꝝ sabaoth: et idolis seruierūt: factaq; est ira contra iudā et iherusalē ꝓpter hoc peccatum. Misitq; eis ꝓphetas ut reuerterentur ad dominū: quos protestātes illi audire nolebant. Spiritus itaq; dei induit zachariam filiū ioiade sacerdotis: et stetit in cōspectu pli: et dixit eis. Hec dicit deus. Quare transgredimini preceptū domini quod vobis nō ꝓderit: et dereliquistis dominū ut dereliquat vos? Qui congregati aduersus eū miserunt lapides iuxta regis imperiū:

in atrio domꝰ dñi. Et nō ē recordatus ioas rex misericordie quā fecerat ioiada pater illius secū: sed interfecit filiū eius. Qui cū moreret̄ ait. Videat dñs et requirat. Cūq; euoluꝰ esset annus ascendit contra eū exercitus syrie: venitq; i iudam et ihrlm et interfecit cūctos principes ꝓpls: atq; vniuersam ꝓdam miserunt regi damasci. Et certe cum pauoditus venisset numerous syrorū tradidit dñs manibꝰ eorū infinitam multitudinē: eo qđ dereliquissent dominū deū pūm suorū. In ioas quoq; iudiciis exercuere iudicia: et abeuntes dimiserūt eum in languoribus magnis. Surrexerūt aūt contra eum serui sui i ultionē sanguinis zacharie filij ioiade sacerdotis: et occiderunt eū in lectulo suo et mortuus est: sepelierūt q illum in ciuitate dauid sed non in sepulcris regum. Iudiciū vero sunt ezabad filius semath amanitidis: et iozabath filius semaryth moabitidis. Porro filij eius ac summa pecunie que adunata fuerat sub eo: et instauratio domus dei scripta sunt diligentius in libro regum. Regnauit autem amasias filius eius pro eo. xxv

Vigintiquinq; annorū erat amasias cū regnare cepisset: et viginti nouem ānis regnauit in iherusalem. Nomen mris eius ioiaden de iherusalem. Fecitq; bonū in conspectu domini: verumtamen nō in corde ꝑfecto. Cūq; roboratum sibi videret imperiū iugulauit seruos qui occiderant regē ꝓrem suum: sed filios eoꝝ nō interfecit: sicut scriptū ē i libro legis moysi: ubi ꝓcepit dñs dicens. Non occidentur patres pro filijs: neq; filij pro ꝑribus suis: sed unusquisq; in suo peccato morietur. Congregauit igit amasias iudam: et constituit eos per familias: tribunos q; et centuriones i vniuerso iuda et beniamin: et recensuit a viginti ānis sursum: inuenitq; triginta milia iuuenū qui egrederent̄ ad pugnam: et tenerent hastam et clipeum. Mercede quoq; conduxit de israhel centū milia robustorum centū talentis argenti. Venit aūt homo dei ad illum et ait. O rex ne egrediatur tecū exercꝰ israhel. Non est enim dñs cum israhel: et cunctis filijs ephraim. Quod si putas in robore exercitus bella consistere: superari te faciet deus ab hostibus. Dei quippe est et adiuuare: et in fugam conuertere. Dixitq; amasias ad hominē dei. Quid ergo fiet de centum talentis que dedi militibus israhel? Et respondit ei homo dei. Habet dñs unde tibi dare ꝓsit multo hijs plura. Separauit itaq; amasias exercitum qui venerat ad eū ex ephraim: ut reuerterentur i locū suū. At illi ira nimiam vehementer iratī: reuersi sunt in regionē suam. Porro amasias cōfidenter egressus ꝓlium suum: et abiit in vallem salinar: percussitq; filios seir decem milia. Et alia decem milia virorū ceperunt filij iuda: et adduxerunt ad ꝓruptū montis: et de summo i precipitauerūtq; eos de summo i preceps: qui omnes crepuerūt. At ille exercitꝰ quē remiserat amasias ne secum iret ad prelium: diffusus i ciuitatibus iuda a samaria usq; ad bethoron: et interfectis tribus milibus diripuit predam magnā. Amasias quoq; post eidem ydumeos: et allatos deos filiorū seir statuit illos in deos sibi: et adorabat eos: et illis adolebat incensum. Quā obrem iratus dñs contra amasiam: misit ad illum prophetā qui diceret ei. Cur adorasti deos q̄ nō liberauerūt

populū suū de manu tua? Cunq; ipe ille loqueret? respondit ei. Num consiliarius regis es? Quiesce ne interficiā te. Descendensq; ephera · scio inquit quod cogitaueris dñs occidere te: qui et feasti hoc malū: et insup nō acquieuisti consilio meo. Igit̄ amasias rex iuda iniit pessimo consilio · misit ad ioas filū ioachaz · filij iehu regē israhel dicens. Veni videamus nos mutuo. At ille remisit nūcios dicēs. Cardnus qui est i libano · misit ad cedrū libani dicens. Da filiā tuā filio meo uxorem. Et ecce bestie que erant i silua libani: transierūt ⁊ cōculcauerunt cardnum. Dixisti percussi edom: ⁊ idirco extollitur cor tuū in superbiā. Sede in domo tua. Cur malū aduersum te puocas: ut cadas et tu et iudas tecum? Noluit audire amasias: eo q; dominꝰ esset voluntas: ut traderet in manus hostium quia quesierunt deos edom. Ascendit igit̄ ioas rex israhel: ⁊ mutuos sibi fecere conspectus. Amasias autem rex iuda erat in bethsames iude. Corruitq; iudas coram israel: et fugit in tabernacula sua. Porro amasiam regē iuda filiū ioas filij ochozie cepit ioas rex israhel in bethsames et adduxit in ihrlim: destruxitq; murū eius · a porta ephraim usq; ad portam āguli quadringētis cubitis. Omne quoq; aurū et argentum · ⁊ uniuersa vasa q̄ repererat i domo dei · ⁊ apud obededom · in thesauris etiam domus regie · necnō ⁊ filios obsidum: reduxit i samariam. Vixit autem amasias filius ioas rex iuda postq; mortuꝰ est ioas filius ioachaz rex israhel quindecim annis. Reliqua aūt sermonū amasie prioꝝ et nouissimorum scripta sunt i libro regū iuda et israhel. Qui postquā recessit a dño: tenuerunt ei insidias in ihrlm. Cunq; fugisset lachis miserūt et interfecerunt eum ibi: reportantesq; super equos sepelierunt eum cum patribus suis in ciuitate dauid. xxvj.

Omnis aūt ppls iuda · tulit eum azariam annorū sedecim · constituit regem pro amasia patre suo. Ipse edificauit ahilat: et restituit eam ditioni iude · postq; dormiuit rex cū patribus suis. Sexdecim annoꝝ erat ozias cum regnare cepisset: et quinquagintaduobus annis regnauit in ihrlm. Nomen matris eius iecolia de ihrlm. Fecitq; quod erat rectum in oculis dñi iuxta omnia que fecerat amasias pater eius: et exquisiuit dñm in diebus zacharie intelligentis · et videntis deum. Cunq; requireret dñm: direxit eū in omnibus. Egressusq; est et pugnauit cōtra philistheos: et destruxit murū geth · ⁊ murū iamnie · murūq; azoti. Edificauit q̄ opida i azoto et philistheis: et adiuuit eum deus cōtra philistheos ⁊ cōtra arabas qui habitabāt in gurbaal · ⁊ cōtra ammonitas. Appendebātq; ammonite munera ozie: et diuulgatū est nomen eius usq; ad introitum egipti · quia crebras victorias. Edificauit quoq; ozias turres i ihrlm super portā anguli et super portam vallis · et reliquas in eodem muri latere: firmauitq; eas. Extruxitq; turres in solitudine: et effodit cisternas plurimas · eo quod haberet multa pecora: tam i campestribus quā in terra uallibus. Vineas q̄ habuit et uinitores in montibus · et i carmelo. Erat quippe homo agricultur amator. Fuit aūt exercitus bellatoꝝ eius q̄ procedebat ad pelia sub manu iehiel scribe maaseiaq; doctoris: et sub manu anasie qui erat de ducibus regis. Omnisq; numerus principū p familias virorū fortium duorū milliū sexcentorū: et sub eis unuscuiusq; exercitus trecentorū et septem miliū quingentorū · q̄ erant apti ad bella: et p rege cōtra aduersarios dimicabāt. Preparauit q̄q; eis ozias id est cuncto exercitui clipeos ⁊ hastas · et galeas et loricas · arcusq; ⁊ fundas ad iaciendos lapides: ⁊ fecit in ihrlm diuersi generis machinas quas i turribus collocauit · ⁊ i angulis murorū: ut mitterent sagittas et saxa grandia. Egressumq; ē nomen eius procul: eo q; auxiliaretur ei dñs et corroboratus esset illum. Sed cū roboratus esset eleuatū est cor eius in interitū suum · ⁊ neglexit dñm deū suū: ingressusq; templū dñi adolere voluit incensum super altare thimiamatis. Statimq; ingressus post eum azarias sacerdos · et cum eo sacerdotes dñi octuaginta uiri fortissimi · restiterunt regi: atq; dixerunt. Nō est tui officij ozia · ut adoleas incensū domino: sed sacerdotū hoc est filiorū aaron q̄ consecrati sunt ad huiusmodi ministeriū. Egredere de sanctuario · ne contempseris: quia non reputabitur tibi in gloriā hoc a dño deo. Iratusq; ozias · ⁊ thuribulum in manu thuribulum ut adoleret incensum: minabatur sacerdotibus. Statimq; orta est lepra · in fronte eius coram sacerdotibus i domo dñi: super altare thimiamatis. Cunq; respexisset eū azarias pontifex · ⁊ omnes reliqui sacerdotes · uiderūt lepram in fronte eius: et festinato repulerūt eum. Sed ⁊ ipe pcipitius accelerauit egredi: eo q; sensisset illico plagā dñi. Fuit igitur ozias rex leprosus usq; ad diem mortis sue: et habitauit i domo separata · plenꝰ lepra ob quā ejectus fuerat de domo dñi. Porro ioathan filius eius

regit domum regis: et iudicauit ppls terre. Reliqua autem sermonum ozie priorum et nouissimorū scripsit ysaias filius amos pphera. Dormiuitq; ozias cum patribus suis: et sepelierūt eum in agro regalium sepulcrorum eo q; esset leprosus: regnauitq; ioathan filius eius pro eo. xxvij

Vigintiquinq; annoꝝ erat ioathan cum regnare cepisset: et sedecim annis regnauit i ihrlm. Nomen matris eius iherusa · filia sadoch. Fecitq; quod rectū erat coram dño iuxta ōia que fecerat ozias pater suus: excepto q; non est ingressus templū dñi: ⁊ adhuc ppls delinquebat. Ipse edificauit portam dom⁹ dñi excelsam: et i muro opheł multa cōstruxit. Urbes quoq; edificauit in montibus iuda: ⁊ in saltibus castella et turres. Ipse pugnauit ctra regem filiorū ammon · ⁊ uicit eum. Dederuntq; ei filij ămon in tempore illo centum talenta argēti: ⁊ decem milia choros tritici: ac totidem choros ordei. Hec ei prebuerūt filij ammon · in ānno sēdo et tercio. Corroboratusq; est ioathan: eo q̄ direxisset uias suas coram domino deo suo. Reliqua aūt sermonum ioathan et oēs pugne eius · et opera scripta sunt in libro regū israhel et iuda. Vigintiquinq; annoꝝ erat cū regnare cepisset: et sedecim annis regnauit i ihrlm. Dormiuitq; ioathan cum patribus suis: ⁊ sepelierunt eum in ciuitate dauid: et regnauit achaz filius eius pro eo. xxviij

Viginti ānoꝝ erat achaz cū regnare cepisset: et sedecim ānis regnauit in ihrlm. Nō fecit rectum i cōspectu dñi · sicut dauid pater eius · sed ambulauit in uijs regum israhel: insuper ⁊ statuas fudit baalim. Ipse ē q̄ adoleuit

incensum in valle ennom: ⁊ lustrauit
filios suos ī igne · iuxta ritum gentiū
quas interfecat dñs in aduentu filioꝝ
israhel. Sacrificabat q̄ et thimiama
succendebat ī excelsis · et in collibus: et
sub oīi ligno frondoso. Tradiditq; eū
dominꝰ deus eiꝰ in manu regis syrie:
qui percussit eū magnāq; p̄dam repit
de eius imperio: ⁊ adduxit in damascū.
Manibus quoq; regis israhel tradiꝰ
est: ⁊ percussus plaga grandi. Occidit
q̄ phacee filius romelie de iuda centū
viginti milia in die uno · oēs viros
bellatores eo q; reliquissent dominū
deum p̄m suorū. Eodem tempore oc-
cidit zechri vir potens ex ephraim ma-
liam filiū regis · et ezricā ducē domus
eius: helchanam q̄ secundū a rege. Ce-
perunt q; filij israhel de fratribus suis
ducenta milia mulierū puerorꝝ ⁊ puel-
larum et infinitā predā: ptulerūtq; eā
in samariam. Ea tempestate erat ibi
prophēta dñi nomine obed · q̄ egressus
obuiā exercitui venienti in samariam
dixit eis. Ecce iratus dñs deus patrū
uoꝝ ozā iudā · tradidit eos manibꝰ
vestris: et occidistis eos atrociter · ita
ut ad celum p̄ngeret vīa crudelitas.
Insuꝑ filios iuda ⁊ ihrlm vultis vo-
bis subicere in seruos et ancillas: q̄
nequaq̄ facto opus est. Peccatis tm̄
suꝑ hoc dño deo nostro. Sed audite
cōsiliū metū: et reducite captiuos quos
adduxistis de fratribꝰ vīs: quia ma-
gnus furor dñi imminet vobis. Ste-
rūt itaq; viri de principibus filiorū
ephraim · azarias filius iohānan ba-
rachias filiꝰ mosollamoth · ezechias
filius sellum · ⁊ amasias filius hadali
contra eos qui veniebant de prelio: et
dixerūt eis. Non introducetis huc ca-
ptiuos: ne peccmus domino. Quare
vultis adicere suꝑ peccata nostra: et v-
tera cumulare delicta? Grande quippe
peccatū est: ⁊ ira furoris dñi imminet
suꝑ israhel. Dimiseruntq; viri isti bella-
tores predam · ⁊ uniuersa que ceperāt
coram principibus et oīi multitudine:
Steterunq; viri quos supra memora-
uimus: ⁊ apprehendentes captiuos o-
mnesq; qui nudi erant · vestierūt de spo-
liis. Cūq; vestissent eos et calciassent
et refecissent cibo ac potu · unxerunq;
propter laborem · ⁊ adhibuissent eis
curam: quicunq; ambulare non po-
terant · et erant imbecillo corpore · im-
posuerunt eos iumentis · ⁊ adduxerūt
ihericho ciuitatē palmarū ad fratres
eoꝝ: ipsiq; reuersi sunt ī samariā. Tem-
pore illo misit rex achaz ad regem assi-
riorum · postulans auxiliū. Venerunt
q; ydumei ⁊ pcusserūt multos ex iuda:
et ceperūt predā magnā. Philistiim
quoq; diffusi sunt p̄ urbes campestres
et ad meridiem iuda: ceperūtq; bethsa-
mes · ⁊ ahilon · et gadiroth · socho cū
et thamnā · ⁊ gamzo cū vicinis suis: ⁊
habitauerūt in eis. Humiliauerat eni
dñs iudam p̄ter achaz regem iuda · eo
quō nudasset eum auxilio · et cōtempsi
habuisset dñm: adduxitq; contra eū
regem thelathphalasar regem assiriorū: qui
et afflixit eum ⁊ nullo resistente vasta-
uit. Igit achaz spoliata domo dñi et
domo regum ac principum · dedit regi
assiriorū munera: et tamen nichil ei
profuit. Insuꝑ ⁊ in tempore angustie
sue auxit contemptū in dñm. Ipse per
se rex achaz immolauit diis damasci
victimas percussoribus suis · ⁊ dixit: dij
regū syrie auxiliant eis · quos ego pla-
cabo hostijs · ⁊ adeunt michi: cū con-
trario ipsi fuerint ruine ei et vniuerso
israhel. Direpsit itaq; achaz omnis

vasis domꝰ dei atq; cōfractis clausit
ianuas templi dei: ⁊ fecit sibi altaria
in uniuersis angulis ihrlm. In oīibus
quoq; urbibꝰ iuda · exercuit aras
ad cremandū thus: atq; ad iracundiā
prouocauit dñm deū p̄rm suoꝝ. Reli-
qua aūt sermonū eiꝰ · ⁊ oīium operū
suoꝝ p̄orū ⁊ nouissimoꝝ scripta sunt
in libro regū iuda ⁊ israhel. Dormiuit
q̄ achaz cū p̄ribus suis: ⁊ sepelierunt
eū ī ciuitate ihrlm. Sed̄q; eni recepērāt
eū in sepulcra regum isrl. Regnauitq;
ezechias filius eius pro eo. VIIII

Igitur ezechias regnare cepit cū viginti
quinq; esset annorū: et viginti nouē
annis regnauitq; in ihrlm. Nomen
matris eius abia filia zacharie. Fecit
q; quod erat placitū in conspectu dñi:
iuxta oīnia q̄ fecerat dauid pater eius.
Ipso anno et mense primo regni sui
aperuit valuas domꝰ dñi · ⁊ instaura-
uit eas: adduxitq; sacerdotes atq; leui-
tas · ⁊ congregauit eos ī platea orien-
talem dixitq; ad eos. Audite me leui-
te · et sanctificamini: mundate domū
dñi dei p̄m nostroꝝ: et auferte omnē
immunditiā de sanctuario. Peccaue-
runt patres nostri: ⁊ fecerūt malum in
conspectu dñi dei nostri · dereliquerūt
eū: auerterūt facies suas a tabernaculo
dñi dei nostri · ⁊ dederūt dorsum: clau-
serunt ostia que erant in porticu et ex-
tinxerunt lucernas: incensumq; nō o-
leuerunt: et holocausta nō obtulerūt
in sanctuario deo israhel. Concitatus
est itaq; furor dñi suꝑ iudam ⁊ ihrlm:
tradiditq; eos ī commotionē · et in in-
teritum ⁊ in sibilum · sicut ipsi cernitis
oculis vestris. Ecce corruerūt patres no-
stri gladijs: filij nri ⁊ filie nre · ⁊ coniu-
ges captiue ducte sūt p̄ter hoc scelus.
Nunc ergo placet michi ut incamus
fedus cum dño deo israhel: ⁊ auertat a
nobis furorē ire sue. Filij mei nolite
negligere. Vos elegit dñs · ut stetis co-
ram eo · et ministretis illi: colatisq; eū
et cremetis ei incensum. Surrexerunt
ergo leuite: maath filius amasie · ⁊ io-
hel filius azarie de filijs caath. Por-
ro de filijs merari: cis filius abdi ⁊ a-
zarias filiꝰ ialalehel. De filijs autem
gerson: ioha filius zemma · ⁊ eden filiꝰ
ioaha. At vero de filijs elisaphan: sam-
ri et iahihel. De filijs quoq; asaph:
zacharias ⁊ mathanias nec non de fi-
lijs heman: iahihel · ⁊ semei. Sed̄ et de
filijs ydithun: semeias ⁊ ozihel. Con-
gregauerunq; fratres suos ⁊ sanctifi-
cati sunt: ⁊ ingressi sunt iuxta mādatū
regis ⁊ imperū dñi · ut repiarēt domū
dei. Sacerdotes q̄ ingressi templū do-
mini ut sanctificarent illud ejecerūt
omnē immūditiā quā intus reperērāt
in vestibulo domus dñi: quā tulerunt
leuite et asportauerūt ad torrentem ce-
dron foras. Ceperunt aūt prima die
mensis p̄mi mūdare et in die octaua
eiusdem mensis · ingressi sunt porticū
domꝰ templi dñi: expiauerūtq; templum
diebꝰ octo: ⁊ in die sextadecima mensis
eiusdē · qō reperāt impleuerūt. Ingres-
si quoq; sunt ad ezechiam regē: et di-
xerūt ei. Sanctificauimus oīem do-
mum dñi · ⁊ altare holocausti · vasaq;
eius · necnō ⁊ mensam propositionis cū
omnibus vasis suis · eundāq; templi
supellectilē quā polluerat rex achaz
in regno suo postq̄ p̄uaricatus est: et
ecce reposita sunt oīnia coram altari do-
mini. Cōsurgensq; diluculo ezechias
rex · aduocauit oēs principes ciuita-
tis · ⁊ ascendit in domū dñi: obtulerūt
q; simul thauros septē · ⁊ arietes septē
agnos septē · ⁊ hircos septē · p̄ peccato-

pro regno·pro sanctuario·pro iuda.
Dixitq; sacerdotibs filijs aaron:ut offerent sup altare dñi. Mactauerũt igitur thauros:et sulsperũt sanguinem sacerdotes:z fuderũt illum sup altare. Mactauerunt etiã arietes:z illoz sanguinem sup altare fuderũt. Immolauerunt agnos:z fuderunt sup altare sanguinẽ. Applicuerũt hircos pro peccato corã rege·z uniuersa multitudine. Imposuerũt manus suas sup eos:et immolauerũt illos sacerdotes:z asperserunt sanguine eoz corã altari p̃ cuncto uniuersi israhel. Pro oĩ quippe israhel p̃ceperat rex ut holocaustũ fieret pro peccato. Constituit q̃q; leuitas i domo dñi·cũ cymbalis z psalteriis et citharis·sedm dispositionẽ dauid z gad uidentis regis z nathan pphete. Siquidem dñi preceptũ fuit·p manũ prophetarum eius. Steterũtq; leuite tenentes organa dauid z sacerdotes tubas:et iussit ezechias ut offerent holocausta sup altare. Cumq; offerẽtur holocausta ceperũt laudes canere dño·z clangere tubis:atq; in diuersis organis q̃ dauid rex israhel reperat ad decantare. Dñm aũt turba adorante·cantores z hij qui tenebant tubas erant in officio suo:donec complerẽt holocaustũ. Cũq; finita esset oblatio incuruatus ẽ rex·z oĩes qui erant cum eo:z adorauerũt. Precepitq; ezechias z principes leuitis ut laudarent dñm verbis dauid et asaph videntis:qui laudauerũt deũ magna letitia:z incuruato genu adorauerunt. Ezechias aũt etiã hec addidit. Implestis manꝰ vras dño:accedite z offerte victimas·z laudes in domo dñi. Obtulit ergo uniuersa multitudo hostias et laudes z holocausta:mente deuota. Porro numerꝰ holocaustoz q̃ obtulit multitudo hic fuit. Thauros lxxginta·arietes centũ·agnos ducentos:sanctificauerũtq; duo boues lxxcentos:et oues tria milia. Sacerdotes vero pauci erant:nec poterant sufficere ut pelles holocaustoz decoriarent. Unde z leuite fratres eoz adiuuerũt eos:donec impleret opus z sanctificarẽtur animꝰ. Leuite quippe faciliori ritu sanctificantur quã sacerdotes. Fuerunt ergo holocausta plurima adipes pacificoz et libamina holocaustoz:z completus est cultus domꝰ dñi:letatusq; ẽ ezechias et oĩs populus eo q̃ ministerium domini esset repletũ. De repente quippe hoc fieri placuerat. xx

Misitq; ezechias ad omnẽ israhel et iudã:scripsitq; epistolas ad ephraim z manassen:ut venirent ad domũ dñi in hierusalẽ·z facerent phase domino deo israel. Iniit ergo cõsilio regis z principũ et uniuersi cetus hierusalẽ:decreuerũt ut facerẽt phase mense secundo. Non enĩ occurrerat facere i tempore suo:quia sacerdotes qui pollerent sufficere sanctificati nõ fuerant·et populus nondũ congregatus fuerat in hierlm. Placuitq; sermo regi et omni multitudini:z decreuerũt ut mitterent nuncios i uniuersum israel de bersabee usq; dan:ut venirent z facerẽt phase dño deo israhel i hierusalẽ. Fecerant enĩ non fecerãt sicut lege p̃scriptũ ẽ. Perrexeruntq; cursores cũ epistolis ex regis imperio·z principũ eiꝰ in uniuersum israel et iudã:iuxta id quod rex iusserat predicantes. Filij israhel reuertimini ad dñm deum abraham z ysaac z israhel:z reuertetur ad reliquias q̃ effugerunt manus regis assyriorũ. Nolite fieri sicut patres vestri z fratres qui recesserunt a domino deo patrũ suorũ:

et tradidit eos in interitũ·ut ipsi cernãtis. Nolite indurare cervices vestras sicut patres vestri. Tradite manꝰ dño:et venite ad sanctuariũ eius qđ sanctificauit in eternũ. Seruite domino deo patrũ vestroz:z auertet a vobis ira furoris eius. Si enĩ vos reuersi fueritis ad dñm:fratres vestri z filij habebunt misericordiã corã dño suis·qui illos duxerũt captiuos:z reuertentur in terrã hanc. Pius enĩ z clemens est dñs deꝰ vester:z non auertet faciẽ suã a vobis si reuersi fueritis ad eũ. Igit̃ cursores pergebãt velociter de ciuitate i ciuitatem per terrã ephraim et manasse usq; ad zabulon:illis irridentibs·et subsannãtibus eos. Attamen quidam viri de aser z manasse z zabulon acquiescentes consilio:venerunt ihrlm. In iuda vero facta est manus dñi ut daret eis cor unũ:ut facerent iuxta p̃ceptũ regis et principũ verbum dñi. Congregati q; sunt i hierusalem pplꝰ multus:ut facerent solẽnitatẽ azimorũ i mense secũdo. Et surgentes destruxerunt altaria que erant in ihrlm:atq; uniuersa in quibus volis adolebatur incensum subuertentes·proiecerũt in torrentẽ cedron. Immolauerũt aũt phase q̃rtadecima die mensis secundi. Sacerdotesq; atq; leuite tandem sanctificati obtulerũt holocausta in domo dñi. Steteruntq; in ordine suo iuxta dispositionẽ z legẽ moysi hominis dei. Sacerdotes vero suscipiebant effundendũ sãguinẽ de manibs leuitaz:eo q̃ multa turba sanctificata non esset:z ideo immolare leuite phase his q̃ nõ occurrerãt sanctificari dño. Magna etiã pars pplꝰ de ephraim et manasse z ysachar et zabulon q̃ sanctificata nõ fuerat comedit phase non iuxta qđ scriptũ est:et orauit pro eis ezechias dicens. Dominꝰ bonus propitiabitur·cũctis qui i toto corde requirũt dñm deũ patrũ suoz:z non imputabit eis qđ minus sanctificati sunt. Quẽ exaudiuit dñs:z placatus est ploꝰ. Fecerũtq; filij israel qui inuenti sunt in ihrlm solemnitatẽ azimoz septem diebs i leticia magna·laudãtes dñm p singulos dies:leuite q̃q; z sacerdotes p̃ organa q̃ suo officio cõgrebant. Et locutus est ezechias ad cor omniũ leuitarũ:qui habebant intelligentiam bonã sup dño:et comederũt septem diebs solẽnitatis:immolãtes victimas pacificoz:et laudantes dñm deum patrũ suoz. Placuitq; uniuerse multitudini ut celebrarẽt etiam alios dies septẽ:qđ z fecerũt cũ ingenti gaudio. Ezechias aũt rex iude p̃buerat multitudini mille thauros:et septem milia ouiũ. Principes vero tradiderãt populo thauros mille:z oues decẽ milia. Sanctificata ergo ẽ sacerdotum plurima multitudo:z hilaritate plusa oĩs turba iuda tam sacerdotũ z leuitaz q̃ uniuerse frequẽtie q̃ venerat ex israhel:et proselitorũ quoq; de terra israel z habitantiũ in iuda. Facta q; ẽ grandis celebritas in hierusalẽ:qualis a diebs salomonis filij dauid regis israhel in ea urbe nõ fuerat. Surrexerũt aũt sacerdotes atq; leuite benedicẽtes populo et exaudita ẽ vox eorum:pueniq; oratio i habitaculũ sanctũ eius. xxi

Quibus expletis egressus est oĩs israhel qui inuentus fuerat i urbibs iude·et fregerũt simulacra succiderũtq; lucos:demolite sunt excelsa·z altaria destruxerũt·non solũ de uniuerso iuda z beniamin sed et de ephraim quoq; et manasse:donec penitus cuncta perirent. Reuersiq; sunt

omnes filij israhel:in possessiones et
ciuitates suas. Ezechias aũt ordinauit
turmas sacerdotales ⁊ leuiticas p di-
uisiones suas unũquemq; in officio
proprio·tã sacerdotũ videlicet ꝯ leui-
tarũ ad holocausta ⁊ pacifica:ut minis-
traret et cõfiteret·⁊ laudaret q; ī portis
castrorũ dñi. Pars aũt regis erat ut
de propria ei⁹ substantia offerretur ho-
locaustũ mane semp ⁊ vespere:sabba-
tis quoq; ⁊ kalendis·⁊ solẽnitatibus
ceteris: sicut scriptum ē in lege moysi.
Preceperat aũt ꝓlo habitantiũ ihe-
rusalem·ut darent partes sacerdotibus ⁊
leuitis:ut pollerent vacare legi domini.
Quod cũ promulgatum fuisset in auribus mul-
titudinis plurimas obtulere primitias
filij israhel·frumenti vini ⁊ olei:mellis
quoq; ⁊ omniũ que gignit humꝰ dec-
mas obtulerũt. Sed et filij isrl ⁊ iuda
qui habitabãt in urbibus iude obtulerũt
decimas bouũ ⁊ ouiũ:decimasq; sanc-
torum ꝙ vouerat dño deo suo:atq; uni-
uersa pertractes fecerũt aceruos plu-
mos. Mense tercio repetũt acerui q; ia-
cere fundamenta:⁊ mense septimo cõple-
uerunt eos. Cumq; ingressi fuissent e-
zechias et principes eius·viderũt acer-
uos:⁊ benedixerũt dño·ac ꝓlo isrl. In-
terrogauitq; ezechias sacerdotes ⁊ leui-
tas:cur ita iacerẽt acerui. Cũdixit illi a-
zarias sacerdos pmꝰ·de stirpe sadoch
dicens. Ex quo cepertt offerri primitie
in domo dñi·comedimus ⁊ saturati
sumus:et remanserũt plurima:eo qđ
benedixerit dñs ꝓlo suo. Reliquarũ
aũt est copia ista q̃ cernis. Precepit
igit ezechias:ut pararent horrea in
domo dñi. Quod cum fecissent implere-
runt tam primitias q̃ decimas:et que
rumq; vouerant fideliter. Fuit aũt pre-
fectus eorũ chonenias leuita:et semei
frater eius sec̃s: post quẽ iehiel·⁊ azar
rias·et naad·et asahel·⁊ ierimoth·in-
zabat quoq; ⁊ eliel·et ismachias·et
maath·⁊ banaias·ꝓcuri sub manu
bus chonenie et semei fratris ei⁹ ex im-
perio ezechie regis·⁊ azarie pncipis
domus dñi:ad quos oĩa pinebãt.
Chore vero filꝰ iemna leuites·⁊ ianito
ris orientalis pone ꝓpositus erat hijs
que sponte offerebant dño·primitijsq;
et sctificatis in sancta sanctorũ:et sub
cura eius erant·⁊ beniamin·ihesue·⁊ se-
merias·amarias quoq; et sechemias·
ī ciuitatibus sacerdotũ:ut fideliter distri-
buerent fratribus suis partes·minoribus
atq; maioribus·exceptis maribus ab an-
nis tribꝰ et supra·cũctis q̃ ingrediebantur templũ dñi. Et quicquid p singlos
dies rogabãt ī ministerio·atq; ob-
seruationibus iuxta diuisiones suas:
sacerdotibus p familias ⁊ leuitis·a vice-
simo ãno ⁊ supra p ordines ⁊ turnas
suas·unusquisq; multitudini tã vxoribꝰ
quã liberis eor utriusq; sexus·fideliter
ubi de hijs ꝙ sanctificata fuerãt pertra-
bant. Sed ⁊ filijs aaron p agros et
suburbana urbiũ singlarũ dispositi
erant viri qui partes distribuerẽt om̃i
uersis sexui masculino:de sacerdotibus
et leuitis. Fecitq; ezechias vniuersa q̃
diximus·in omni iuda:operatusq; ē bo-
num et rectũ ⁊ verũ corã dño deo suo·
in vniuersa cultura ministerij domus
domini iuxta legem et ceremonias:
volens requirere deum suũ ī toto corde
suo. Fecitq; ⁊ prosperatꝰ ē. xxxij

Post que et hmõisemodi veritatis
venit sennacherib rex assiriorũ:
et ingressus iudam obsedit ciuitates
munitas·volens eas capere. Quod
cum vidisset ezechias venisse sennacherib et totum belli impetum
versũ cõtra ierusalẽ:inito cũ principibꝰ
consilio virisq; fortissimis ut obtura-
rent capita fontiũ qui erãt extra urbẽ:
et hoc omniũ decreuerẽt sententia con-
gregauit plurimã multitudinẽ:⁊ obtu-
rauerunt cũctos fontes·⁊ riuũ qui flu-
bant ī medio ire dicẽtes. Ne veniant
reges assiriorũ:et inueniãt aquarũ a-
bundantiã. Edificauit q̃ agens indu-
strie omnẽ murũ q̃ fuerat dissipatꝰ:et
erexit turres desup:⁊ forinsecꝰ altez
murũ. Instauratoq; bello ī ciuitate
dauid:⁊ fecit vmbõs generis armaturã
et clipeos. Cõstituitq; principes bellato-
rum in exercitu:et cõgregauit vniuersos
in platea porte ciuitatis:ac loquutus ē
ad eos dicens. Viriliter agite ⁊ cõ-
fortamini: nolite timere: nec paueatis
regem assiriorꝫ ⁊ vniuersam multitudi-
nem que ē cum eo. Multo enĩ plures
nobiscũ sunt quã cum illo. Cũ illo enĩ
est brachiũ carneũ:nobiscũ dñs deus
noster q̃ auxiliator est noster:pugnat
q; pro nobis. Cõfortatusq; ē ꝓlo hu-
iusmodi verbis ezechie regis iuda.
Que postq̃ gesta sunt:misit sennache-
rib rex assiriorũ suos suos ihrlim ipe
enim cũ vniuerso exercitu obsidebat la-
chis:ad ezechiã regẽ iuda·⁊ ad omnẽ
ꝓlm qui erat ī urbe dicens. Hec dicit
sennacherib rex assiriorũ. In quo ha-
betes fiduciã·fidentes obsidi ī ihrlim:
Sum ezechias decepit vos·ut tradat
mori in fame·et siti:affirmans q̃ do-
minus deꝰ vester liberet vos de manu
regis assiriorũ? Nũquid non iste est
ezechias qui destruxit excelsa illius et
altaria:⁊ precipit inde ⁊ iherusalẽ dicẽs·
corã altari uno adorabitis·et in ipso
comburetis incensũ? An ignoratis
que ego fecerim·et patres mei cunctis
terraꝝ populis? Nunquid ꝑualuerũt
dij gentium omniũq; terrarũ liberare
regionẽ suã de manu mea? Quis ē de
universis dijs gentiũ ḡs vastauerunt
patres mei qui potuerit eruere populũ
suum de manu mea: ut possit eriam
deus vester eruere vos de hac manu?
Nolo vos ergo decipiat ezechias·nec
vana pluasione deludat: neq; credatis
ei. Si enĩ nullus potuit deꝰ cũctaq;
gentiũ atq; regionũ liberare ꝑplm suũ
de manu mea·⁊ de manu ꝑrũ meoꝝ:
cõsequenter nec deꝰ vester poterit eruere
vos de hac manu. Sed ⁊ alia multa
locuti sunt serui eiꝰ contra dñm deum:
et cõtra ezechiã seruũ eius. Epistolas
quoq; scripsit plenas blasphemie ī do-
minũ deũ israhel:⁊ locutus ē adũsum
rum. Sicut dij gentiũ ceterarũ nõ pote-
runt liberare ꝑplm suũ de manu mea:
sic ⁊ deus ezechie eruere nõ poterit ꝑplm
suũ de manu ista. Insup et clamore
magno ligua iudaica ad ꝑplm qui
sedebat in muris iherusalẽ ꝓclamabat:
ut terreret eos·⁊ raperet ciuitatẽ. Locu-
tusq; est contra deũ israhel:sicut aduer-
sum deos ꝓlorꝫ terre opera manuũ hu-
manarũ. Oraueruntq; igit ezechias rex·et
ysaias filius amos ꝓpheres adũsum
hanc blasphemiã:ac vociferati sunt
usq; in celũ. Et misit dñs ãgelũ suũ:
qui percussit omnẽ virũ robustũ ⁊ bel-
latorem·⁊ principẽ exercitꝰ regis assi-
riorũ:reuersusq; ē cum ignominia in
terram suã. Cumq; ingressus esset do-
mum dei sui: filij qui egressi fuerant
de utero eius interfecerũt eum gladio.
Saluauitq; dominus ezechiã et ha-
bitatores ihrlim de manu sennache-
rib regis assiriorꝫ·et de manu omniũ:
⁊ prestitit ei quietem p circuitum.
Multi etiã referebãt hostias ⁊ sacrifi-
cia dño ī ihrlim·et munera ezechie regi

iuda. Qui exaltatus ē post hec coram
cunctis gentibꝫ. In diebꝫ illis egrota-
uit ezechias usq; ad mortē: ⁊ orauit
dñm. Exaudiuitq; eū ⁊ dedit ei signū:
sed nō iuxta beneficia q̄ receperat retri-
buit: quia elevatū est cor eius. Et facta
est cōtra eū ira: ⁊ contra iudā et ihrlm.
Humiliatusq; est postea eo q̄ exaltatū
fuisset cor eius: tam ipe q̄ habitatores
ihrusalē: ⁊ idcirco nō venit super eos
ira dñi in diebus ezechie fuit aūt ez-
chias dives ⁊ inclitus valde: ⁊ thesau-
ros sibi plurimos congregauit argenti
et auri: et lapidis pciosi: aromatū et
armorū omniū generis: et vasoꝫ ma-
gni preci: apothecas quoq; frumenti
vini: ⁊ olei: et pcepia omniū animalium:
et caulas ꝙq; pecoribus: et urbes fec
edificauit. Habebat quippe greges o-
uium: ⁊ armentoꝫ innumerabiles: eo
q̄ dedisset ei dñs substantiā multam
nimis. Ipe ē ezechias qui obturauit
superiorē fontem aquaꝫ gyon: ⁊ auer-
tit eas subter ad occidentem urbis da-
uid. In oīb⁹ operibus suis fecit pro-
spere que voluit. Attamen i legatione
principū babilonis q̄ miserāt ad
eum: ut interrogarent de portento q̄
acciderat sup terrā: dereliquit eum dñs:
ut tentaret eū et nota fierent omnia q̄
erant in corde eius. Reliqua aūt sermonū
ezechie: ⁊ misericordiaꝫ eius scripta sūt i visi-
one ysaie filij amos ꝓphete: et in libro
regū iuda ⁊ isrl. Dormivitq; ezechias
cū patribus suis: et sepelierūt eum supra se-
pulcra filiorum dauid. Et celebrauit
eius exequias uniuersus iuda: ⁊ oēs
habitatores ihrusalem: regnauitq;
manasses filius eius ꝓ eo. xxxiij

Quadecim annoꝫ erat manasses
cum regnare cepisset: et quinqua-
ginta quinq; annis regnauit i ihrlm.
Fecit autem malū coram dño iuxta
abominationes gentiū quas subuer-
tit dñs coram filijs israhel: ⁊ conversus
instauravit excelsa que demolitus fu-
erat ezechias pater eius: obstruxitq; aras
baalim: ⁊ fecit lucos: ⁊ adorauit omnē
militiam celi ⁊ coluit eam. Edificauit
quoq; altaria i domo dñi: de qua di-
xerat dñs in ihrlm erit nomen meū i
eternū. Edificauit aūt ea cuncto exerci-
tui celi: i duobꝫ atrijs domus domini:
transiitq; fecit filios suos ꝓ igne in
valle benennon. Observabat somnia:
sectabat augurias: maleficis artibus
inserviebat. Habebat secum magos
et incantatores: multaq; mala operaꝫ
est coram dño ut irritaret eū. Sculptile
quoq; et cōflatile signū posuit i domo
dñi: de qua locutus ē dñs ad dauid
et ad salomonē filiū eius dicens. In
domo hac et in ihrusalē quā elegi de
cunctis tribubꝫ israhel ponā nomē meū
in sempiternū: et movere non faciam
pedem isrl de terra quā tradidi patri-
bus eorum: ita dumtaxat si custodierint
facere que ꝓcepi eis omnemq; legem
et cerimonias atq; iudicia ꝑ manduī
per manū moysi. Igit manasses seduxe-
runt iudam ⁊ habitatores ihrusalē: ut
facerēt malū sup omnes gentes quas
subuerterat dominus a facie filiorum
israhel. Locutusq; est dñs ad eū et ad
plum illius: ⁊ attendere noluerunt. Ad-
duxit eis principes exercitus
regis assiriorum: reperūtq; manassen: et
vinctum catenis atq; cōpedibus du-
xerunt in babilonē. Qui postq; an-
gustatus est oravit dñm deū suū: et
egit penitentiā valde coram deo patrū
suorum. Deprecatusq; ē eum et obse-
cravit intente: et exaudiuit orationē
eius: reduxitq; eū ihrlm i regnū suum

cognouit manasses quod dominus
ipe esset deus. Post hec edificauit mu-
rum extra ciuitatē dauid ad occidentē
gyon: in cōvalle ab introitu porte pi-
scium ꝙ circuitū usq; ad ofel: et exaltā-
uit illū vehementer. Cōstituitq; princi-
pes exercitus in cūctis ciuitatibꝫ iuda
munitis: ⁊ abstulit deos alienos: et
simulacrū de domo dñi: aras quoq;
quas fecerat in mōte domus dñi et in
ihrusalē: et proiecit oīa extra urbem.
Porro instauravit altare dñi: et im-
molauit sup illud victimas ⁊ pacifica
et laudem: precepitq; iude ut servire dño
deo israhel. Attamen adhuc populus
immolabat i excelsis dño deo suo. Re-
liqua aūt gestorū manasse: ⁊ obsecra-
tio eius ad deum suū: verba quoq; vi-
dentiū ꝯ loquebant ad eum i nomine
domini dei israhel cōmentur in libꝫ
regum isrl. Oratio quoq; eius
et exaudiri et cuncta peccata atq; con-
temptus: loca etiā in quibus edificauit
excelsa et fecit lucos et statuas antequ
ageret penitentiā: scripta sunt in libꝫ
sermonum ozai. Dormivit ergo manasses
cū patribus suis: ⁊ sepelierūt eū in domo
sua: regnavitq; ꝓ eo filius eius amon.
Vigintiduoꝫ annoꝫ erat cū regnare
cepisset: ⁊ duobꝫ annis regnavit in ihe-
rusalē. Feciq; malū i conspectu dñi sicut
fecerat manasses pater eius: ⁊ cūctis ydo-
lis que manasses fuerat fabricatus im-
molavit atq; coluit: ⁊ nō est reverebatus
faciē dñi sicut reverebat ē manasses pa-
ter eius: ⁊ multo maiora deliquit. Cūq;
conjurassent adūsus eū sui sui interfece-
runt eū i domo sua: porro reliqua ꝙli
tatis aūt reliq hūs q̄ amon ꝙ fecerat
cōstituit regem iosiā filiū eius pro eo.

Octo annoꝫ erat iosi-
as cū regnare cepisset: ⁊ triginta
et uno anno regnavit in ihrlm. Fecit
q̄q; quod erat rectum i conspectu dñi: et
ambulavit in vijs dauid patris sui:
non declinavit neq; ad dexteram neq;
ad sinistrā. Octauo aūt anno regni
sui cū adhuc esset puer: cepit querere
deū patris sui dauid: et duodecimo
anno postq; ceperat mūdare iudam
et ihrusalē ab excelsis ⁊ lucis simula-
crisq; et sculptilibus. Destruxerūtq; coram
eo aras baalim: et simulacra q̄ suppo-
sita fuerāt demolit sunt. Lucos etiā ⁊
sculptilia succidit atq; comminuit: et
super tumulos eorū qui eis immolare
consueverāt sparsa dispersit. Ossa pre-
terea sacerdotū cōbussit i altaribus ydo-
lorū: mūdavitq; iudā ⁊ ihrlm. Sed
et in urbibꝫ manasse et ephraim et sy-
meon usq; neptalim cuncta subvertit.
Cumq; altaria dissipasset et lucos et
sculptilia cōtrivisset in frusta: cūctaq;
delubra demolitus esset de universa
terra israhel: reversus ē ihrlm. Igitur
anno octauodecimo regni sui mūda-
ta iā terra et templo dñi: misit saphan
filiū eselie et maasiam principē civita-
tis: et ioha filiū ioachaz acōmentarijs:
ut instauraret domū dñi dei sui.
Qui venerunt ad helchiam sacerdotē
magnū: acceptaq; ab eo pecunia que
illata fuerat in domū dñi: et quā con-
gregaverāt leuite et ianitores de ma-
nasse et ephraim et universis reliquijs
israhel: ab omni ꝑ iuda ⁊ benianin ⁊
habitatoribus ihrlm: tradiderūt in ma-
nibus eoꝝ qui erant operarijs in do-
mo dñi: ut instauraret templum: et
infirma quecq; sarcirēt. Sic illi dederūt
ea artificibus et cementarijs: ut emerēt
lapides de lapidicinis: et ligna ad
commissuras edificij: ⁊ ad cōgruam
nem domoꝝ quas destruxerant reges

iuda. Qui fideliter cūcta faciebāt. Erāt aūt ꝓsiū oprantiū iadab et abdias de filijs merari · zacharias z mosollā de filijs caath·ꝙ urgebāt opus: oēs leuite scientes organis canere. Super eos vero qui ad diuersos usus onera portabant: erant scribe·et magistri de leuitis ianitores. Cūq; efferent pecuniam ꝙ illata fuerat in templū domini· repperit helchias sacerdos librum legis dñi ꝑ manū moysi: et aīt ad saphan scribā. Librū legis inueni ī domo dñi: et tradidit ei. Et ille intulit volumen ad regē: z nunciauit ei dicēs. Omnia que dedisti in manu seruoꝝ tuoꝝ: ecce complent. Argentū qđ repertū est in domo domini cōflauerūt: datumq; est ꝓfectis artificū · et diuersa opera fabricantiū· ꝓterea tradidit michi helchias sacerdos hūc librū. Quē cum rege ꝓsente recitasset · audissetq; ille verba legis· scidit vestimenta sua: z precepit helchie et aichan filio saphan·et abdon filio micha · saphan quoq; scribe · et alaie seruo regis dicens . Ite et orate dñm pro me · et pro reliquijs israhel et iuda: super vnūsis sermonibꝫ libri istius qui repertus est. Magnus enim furor dñi stillauit sup nos: eo ꝙ non custodierint patres nostri verba dñi· ut facerent omnia que scripta sunt in isto volumine. Abijt ergo helchias et hij qui simul a rege missi fuerāt ad oldan ꝓpheten vxorem sellū filij thecuath· filij aras· custodis vestiū· quo habitabat in ierusalē in secunda: z locuti sunt ei verba que supra narrauimus. Et ille respōdit eis. Hec dicit dñs deꝰ israhel. Dicite viro ꝙ misit vos ad me . Hec dicit dñs. Ecce ego inducā mala sup locū istū z sup habitatores eꝰ: cūctaq; maledicta que scripta sunt ī libro ꝙe legerunt coram rege iuda: quia dereliquerūt me z sacrificauerūt diis alienis ut me ad iracundiā ꝓuocarent in cunctis operibꝫ manuū suarū. Idcirco stillabit furor meus sup locū istū: z nō extinguet. Ad regem aūt iuda qui misit vos ꝙ dño deꝓcando· sic loquimini. Hec dicit dñs deus isrl. Quoniā audisti verba voluminis· atq; emollitum est cor tuū· z humiliatus es ī conspectu dei sup hijs que dicta sunt aduersum locum hunc z habitatores ihrlm: reuersusq; facie meā fudisti vestimenta tua z fleuisti coram me: ego q̄q; exaudiui te dicit dñs . Iam enī colligam te ad patres tuos : z infereris ī sepulcrū tuū in pace: nec videbunt oculi tui malum qđ ego inducturus sum sup locū istū et sup habitatores eiꝰ. Retulerūt itaq; regi cūcta q̄ dixerat. Et ille cōuocans vniuersos maiores natu iuda z ihrlm· sacerdotes et leuite et cūctus ꝑplus a minimo usq; ad maximū. Quibꝫ auditis in domo dñi legit coram eis omnia verba voluminis : et stans in tribunali suo pepigit fedus coram domino ut ambularet post eum· et custodiret preceptā et testimonia z iustificationes eius in toto corde suo· z in tota anima sua: facerētq; que scripta sunt in volumine illo quod legerat . Adiurauit quoq; super hoc omnes qui reperti fuerant in ierusalem : z leuiamin: z fecerunt habitatores ierusalem iuxta pactum domini dei patrū suorum. Abstulit rex iosias cūctas abominationes de vniuersis regionibus filioꝝ israhel: et fecit omnes q̄ reperti sunt ī israhel seruire dño deo suo. Cūctis diebus eiꝰ nō recessērūt a dño deo ꝑꝝ suoꝝ. xxxv.

Fecit aūt iosias in ierusalē ꝑchse dño: quod immolatū ē ꝙrtadecima die mensis primi . Et constituit sacerdotes ī officijs suis: hortatusq; ē eos ut ministrarent in domo domini. Leuitis quoq; ad quorū eruditionem oēs israhel sanctificabat dño: locutꝰ est. Ponite arcam in sanctuario templi: quod edificauit salomon filiꝰ dauid rex israhel . Neq; enī erā ultra portabilis . Seruite ergo ministrate dño deo vestro et ꝓplo eius israhel: z ꝑparate vos ꝑ domos z cognationes vras in diuisionibus singuloꝝ sicut precepit dauid rex israhel· et descripsit salomon filius eius: z ministrate in sanctuario ꝑ familias turmasq; leuiticas: z sanctificati immolate ꝑchse. Fratres etiā vestros ut possint iuxta verba que locutus est dominus in manu moysi facere· ꝑparate. Dedit ꝓterea iosias oēm populo qui ibi fuerat inuentus in solemnitate ꝑchse agnos z hedos de gregibus z reliqui pecoris triginta milia: boumq; tria milia . Hec de regis substantia . Duces quoq; eius sponte quod debuerāt obtulerūt: tā ꝓplo q̄ sacerdotibꝫ z leuitis. Porro helchias et zacharias et iehiel principes domus dñi dederūt sacerdotibꝫ ad faciendum ꝑchse pecora cōmertim duo milia septuaginta: z boues trecentos. Chonenias aūt et semeias etiā z nathanahel fratres eius· necnō asabias z iahihel et iozabad principes leuitarū· dederūt ceteris leuitis ad celebrandum ꝑchse· quinq; milia pecorum: et boues quingentos . Preparatūq; ē ministeriū et stetерunt sacerdotes ī officio suo: leuite quoq; in turmis iuxta regis imperiū: et immolatū est ꝑchse. Aspergebantq; sacerdotes manus suas sanguine: et leuite detrahebāt pelles holocaustorū: et seperabant ea· ut darent ꝑ domos z familias singuloꝝ· z offerent dño sicut scriptū est in libro moysi. De bubꝰ fecerūt quoq; similiter. Et assauerunt ꝑchse sup ignē: iuxta quod ī lege scriptum est. Sanctas vero hostias coxerunt in lebetibꝫ· z catabis et ollis: et festinato distribuerūt vniuersē plebi: sibi aūt et sacerdotibꝫ postea parauerunt. Nam ī oblatione holocaustoꝝ · z adipum usq; ad noctē sacerdotes fuerūt occupati: unde leuite z sibi et sacerdotibus filijs aaron parauerunt nouissimis . Porro cantores filij asaph stabant ī ordine suo: iuxta ꝓceptū dauid et asaph z ethan et idithun ꝓphetarū regis . Ianitores vero ꝑ portas singulas obseruabāt: ita ut ne punctū quidem discederent a ministerio. Quāobrem et fratres eoꝝ leuite parauerūt eis cibos. Omnis igit cultura dñi rite cōpleta ē in die illa: ut facerent ꝑchse· z offerēt holocausta sup altare domini iuxta ꝓceptum regis iosie. Fecerunt q; filij israhel qui reperti fuerāt ibi ꝑchse in tempore illo et solennitatē azimorum: septē diebꝰ. Non fuit ꝑchse simile huic in israhel a diebꝰ samuelis ꝓphete: sed nec quisquā de cunctis regibus israhel fecit ꝑchse sicut iosias sacerdotibus z leuitis z oīi iude et israhel q̄ repertus fuerat: z habitantibꝰ in ierusalem . Octauodecimo anno regni iosie· hoc ꝑchse celebratum est. Postq; instaurauerat iosias templū · ascendit nechao rex egipti ad pugnandū· ī carchamis iuxta eufratem: z processit ī occursum eius iosias. Et ille misit ad eum nūcios ait. Quid michi z tibi rex iuda ? Non aduersum te hodie venio· sed contra aliam pugno domum: ad

quã me deus festinato ire p̃cepit. Desine aduersum deũ facere qui mecũ est: ne interficiat te. ℣oluit ioias reuerti sed p̃parauit contra eum bellũ: nec acquieuit sermonibꝫ nechao ex ore dei: uerum p̃git ut dimicaret in campo mageddo. Ibiqꝫ vulneratꝰ a sagittarijs dixit pueris suis. Educite me de prelio: quia opido vulneratꝰ sũ. Qui transtulerũt eum de curru in alterum currum qui sequebat̃ eũ more regio: et asportauerũt eum i ihrlim. ℣t mortuusqꝫ est. et sepultꝰ in mausoleo patrũ suorꝫ: et uniuersus iuda z ihrusalẽ luxerunt eum: ieremias maxime: cuius omnes cantores atqꝫ cantatrices usqꝫ i p̃sentem diẽ lamentationes sup̃ ioham replicant: z quasi lex obtinuit i israhel. Ecce scripti sunt i lamentationibus. Reliqua aũt sermonũ ioſie: z misericordiarꝫ ei⁹ ñ lege p̃cepta sũt dñi: opera q̃ illi⁹ p̃ma z nouissima scripta sũt in libro regũ iuda et israhel. xxxvj.

Tulit ergo p̃plus terre ioachaz filium ioſie: z constituit regem pro patre suo in ihrlim. Viginticiq; ãnoꝝ erat ioachaz cũ regnare cepisset: z tribꝰ mensibus regnauit i ihrlim. Amouit aũt eum rex egipti cũ venisset i ihrlim: et cõdemnauit terrã centũ talentis argenti z talento auri. Constituitqꝫ pro eo regem eliachim fratrẽ eius sup̃ iudã et ihrusalẽ: z vertit nomen ei⁹ ioakim. Ipsum vero ioachaz tulit secum: z adduxit in egiptũ. Viginticinqꝫ annorũ erat ioakim cũ regnare cepisset: z vndecim annis regnauit in ihrusalem: fecitqꝫ malũ coram dño deo suo. Cõtra hũc ascendit nabuchodonosor rex chaldeorũ: z vinctum cathenis duxit in babilonem: ad quã z vasa dñi trãstulit et posuit ea i templo suo. Reliqua aũt verboꝝ ioakim: et abominationũ ei⁹ quas operatus e: z que inuenta sunt in eo: continentur in libro regũ iuda et israhel. Regnauit aũt ioachin filius eius pro eo. Octo ãnorũ erat ioachin cum regnare cepisset: et tribꝰ mensibꝰ ac decem diebꝰ regnauit in ihrusalẽ: fecitqꝫ malũ in conspectu dñi. Cumqꝫ ãni circulus voluerẽt: misit nabuchodonosor rex nũcios qui et adduxerũt eum in babilonẽ: asportatis simul preciosissimis vasis domus dñi. Regem uero constituit sedechiam patruũ eius sup̃ iudã et ihrusalẽ. Viginti z unꝰ ãni erat sedechias cũ regnare cepisset: et undecim ãnis regnauit in ihrusalẽ. Fecitqꝫ malũ in oculis dñi de⁹ sui: nec erubuit facie ieremie p̃phete loquentis ad se ex ore dñi. ℣t rege quoqꝫ nabuchodonosor recessit qui adiurauerat eum p deũ: et induravit ceruicẽ suam et cor: ut nõ reuerteret ad dñm deum israhel. Sed et uniuersi principes sacerdotum et plus p̃uaricati sunt inique iuxta uniuersas abominationes gentium: et polluerunt domũ dñi quã sanctificauerat sibi in ihrusalẽ. ℣t mebat aũt dñs deus patrũ suorꝫ ad illos per manũ nũciorꝝ suorꝫ de nocte surgens et quotidie commonẽs: eo q̃ parceret populo et habitaculo suo. At illi subsannabãt nũcios dei z parui pendebãt sermones ei⁹: illudebãtqꝫ p̃phetis: donec ascenderet furor dñi in p̃plum eius: z esset nulla curatio. Adduxit enim super eos regem chaldeorũ: z interfecit iuuenes eorũ gladio in domo sanctuarij. ℣t non fleret miserans adolescentis z virginis et senis nec decrepiti quidem: sed omnes tradidit i manibꝰ eius: uniuersaqꝫ vasa domus dñi tam maiora q̃ minora: et thesauros templi et regis

et principũ trãstulit i babilonẽ. Incenderũt hostes domũ dei: destruxerũtqꝫ murum ihrlim. Vniuersas turres combusserũt: z quicquid p̃ciosũ fuerat demolitũ. Si quis euaserat gladiũ: duct⁹ in babilonẽ seruiit regi z filijs eius: donec imperaret rex persarũ: et complerẽt ore dñi ex ore ieremie: z celebraret terra sabbata sua. Cũctis enim diebꝰ desolationis egit sabbatum: usqꝫ dũ complerent septuagita annꝰ. Anno aũt primo cyri regis persarũ ad expletũ sermonẽ dñi quẽ locutus fuerat p os ieremie: suscitauit dñs spiritũ cyri regis persarum: q̃ iussit p̃dicari i uniuerso regno suo etiã p scripturam dicẽs. Hec dicit cyrus rex persarũ. Omnia regna terre dedit michi dñs de⁹ celi: z ipe p̃cepit michi ut edificarẽ ei domũ in ihrlim q̃ est in iudea. Quis ex vobis est in omni p̃plo eius? Sit dominus deus suus cum eo z ascendat. Explicit liber paralipomenõ scdꝰ. Quod manasses regis iude q̃ captus teneretur ↄ babilone.

Domine deꝰ omnipotẽs p̃ui nostroꝝ abrahã ysaac z iacob z semini eoꝝ iusto: q̃ fecisti celũ et terrã cũ omni ornatu eorũ: q̃ suspendisti mare ẽbo p̃cepti tui: q̃ conclusisti abissũ z signasti terribilẽ z laudabili nomini tuo: quẽ omnes pauent z tremũt a vultu virtutis tue: et insustentabilis ira super peccatores comminationis tue: immensa vero z inuestigabilis misericordia promissionis tue: quã tu es dominus altissim⁹ sup̃ omnẽ terrã longanimis z multũ misericors: z penitens super malicia hominũ. Tu aũt dñe secundũ bonitatẽ tuã promisisti penitentiam remissionis peccatorũ: et tu deus iustorũ: nõ posuisti penitentiã iustis abrahã ysaac et iacob: hijs qui tibi non peccauerũt: quoniã peccaui super numerũ arene maris: multiplicate sũt iniquitates mee: incurua⁹ sum multo vinculo ferri: et nõ est respiratio michi: quia exacerbaui iracundiã tuã et malũ coram te feci statuens abominationes et multiplicãs offensiones. Et nunc flecto genua cordis mei: p̃cans ad te bonitatem dñe. Peccaui dñe peccaui: z iniquitatem meã agnosco. Vero rogãs te dñe remitte michi remitte michi: ne simul perdas me cũ iniquitatibꝰ meis: neqꝫ in eternũ reserues mala michi: nã indignũ saluabis me secũm magnã misericordiã tuã: z laudabo te semper omnibꝰ diebꝰ vite mee: quĩ te laudat omnis virtus celoꝝ: z tibi est gloria in secula seculorũ amen. Explicat oratio manasses regis iuda. Incipit p̃logꝰ in ieronimi ꝓlũ ꝓ libertate edite.

Verum difficilius sit facere q̃ dicere: nec dũ positis: an negare: necdũ statui. Nã vobis aliud imperãtibꝰ annuere semente est: z magnitudo onerꝭ impositi ita cervices p̃mit: ut ante sub tã fere ruendũ sit q̃ leuandũ. Accedũt ad hoc inuidorũ studia: qui omne q̃ scribimus reprehendendũ putant. Et interdũ cõtra se cõscientia repugnante publice laceratꝰ que occulte legunt: intantũ ut clamare compellar et dicere. Domine libera animã meã a labijs iniquis z a lingua dolosa. Tercius annus e⁹ sempiternis scribimus atqꝫ reclamitis ut eadem libros et potius vobis de hebreo trãsferam: quasi nõ habeatis greca z latina volumina: aut quicquid illud e quod a vobis queritur nõ statim ab omnibꝰ cõspuendũ sit. ℣t frustra autem ut ait quidam niti nequ aliud fatigãdo nisi odiũ querere: egregie demens est.

Itaq; obsecro vos mi domnion et rogaũane karissimi: ut quata lectione ꝓ eorum libros nõ efferatis in publicũ· nec falsidicis ritibꝰ ingeratis: videri q; eoꝝ superbiũ· qui iudicare tantum de alijs et ipsi facere nichil noverunt. Si qui aũt fratrũ sunt quibꝰ nra nõ displicẽt hijs tribuatis exemplar: admonentes ut hebrea nomina quorũ grandis i hoc volumine copia ẽ: distincte et ꝙ incorrupta trãscribant. Nichil enĩ proderit emendasse librum nisi emendatio librarioꝝ diligentia cõseruetur. Nec quenq; moueat ꝙ unus a nobis editus liber ẽ: nec apocriphorũ tertij et quarti libri somnijs deleãt: quia et apud hebreos edite neemieq; sermones in unũ volumen coarctãtur et que nõ habentur apud illos· nec de viginti duobus litteris sunt procul abiicienda. Si quis aũt septuagita vobis opposuerit interpres· quoꝝ exemplaria varietas ipa lacerata et eversa demonstrat: nec poterit unq; verũ asseri qđ diversũ est: mittite eũ ad euangelia· i ihs multa pronunciãt ẽsse de veteri testamẽto que apud septuagita interpres nõ habentur: velut illud quĩ nazareꝰ vocabitur· et ex egipto vocaui filiũ meũ· i videbũt i quẽ cõpunxerũt· miseraq; alia· ꝙ lectori opus relinquamus: et querite ab eo ubi scripta sũt. Cũq; proferre nõ poterit: vos legite de hijs exemplaribꝰ ꝙ nuga nobis edita maledicorũ quondã linguis confodiunt. Sed ut ad compendiũ veniã: certe qđ illaturus sum equillimũ ẽ. Edidi alijđ qđ nõ habet in greco: aut aliter habetur qđ a me versum ẽ· quid interpretem laniant? Interrogent hebreos: et ipsis auctoribus translationi mee uel arrogũt uel derogent fidem. Porro aliud est si clausis quod dicit oculis michi volunt maledicere: i nõ imitant greci studiũ i benivolentiã: ꝙ post septuagita translatores iã missi euangelio chorusãte iudeos i hebionitas legis veteris interpetes aquilã uidelicet et symachũ· i theodotionẽ· i curiose legũt· et ꝙ origenis labore in exaplois ecclesijs dedicatũ· quãtomagis latini grati esse debent: ꝙ exultantẽ cernerẽt greciã a se aliqđ mutuari? Primũ enĩ magnorũ sumptuũ ẽ et infinite difficultatis· exẽplaria posse habere dña: deinde etiã ꝙ habuerit· i hebrei knotis ignari sũt magis errabũt: ignorãtes qs e multis vanus dixerit. Nõ etiã sapientissimo cuidã nuper apud grecos accidit: ut interdum scripture lectiõ relinquẽs· vnusquisq; libet interpretis sequeretur errorẽ. Nos aũt ꝙ hebree lingue salte paruã habemus scientiã· i latinꝰ nobis ut cunq; fremo nõ deest: i de alijs magis pollumus iudicare: i ea ꝙ ipi intelligimus in nra lingua promere. Itaq; liceat exẽplo sibillet· videoq; hyron incendia iacere: munꝰ meũ inuãte cãto silebit eloquiũ: etiã posita lingua talbutie. Legãt ꝙ volũt: ꝙ nolũt abiciãt. Eadẽ apices· liras calumniẽt. Magis ura raritate ꝓducãtur ad studiũ: ꝙ illoꝝ detractione i odio trahãtur. Explicit prologꝰ ¶ Incipit liber esdre primus·

Factũ est aũt in primo anno cyri regis persarum ut complerẽtur verbũ domini ex ore ieremie suscitauit dominus spiritum cyri regis persarum: et transduxit vocem eius in omni regno suo· etiã per scripturã dicens. Hec dicit cyrus rex persarũ. Omnia regna terre dedit michi dñs dꝰ celi: i ipse precepit michi ut edificarẽ ei domũ i hierusalem· que est i iudea. Quis est i vobis de universo populo eius? Sit dñs illius cum eo. Ascendat in hierusalem que est in iudea: et edificet domũ dei israhel: ipe est deus qui est in hierlm. Et omnes reliqui in cunctis locis ubicunq; habitant adiuuent eũ viri de loco suo· argẽto et auro i substãtia i pecoribꝰ: excepto qđ voluntarie offerre templo dei quod est in hierlm. Et surrexerũt principes patrũ de iuda i beniamin· i sacerdotes et leuite: omnis cuius suscitauit deus spiritũ: ut ascenderet ad edificandum templũ dñi quod erat in hierlm. Vniversiq; qui erant in circuitu adiuverunt manus eoꝝ in vasis argẽteis et aureis· in substantia· et in mẽsis in supellectili: excepti his que spõte obtulerant. Rex quoq; cyrus protulerat vasa templi dñi que tulerat nabuchodonosor de hierusalẽ: i posuerat ea in templo dei sui. Protulit aũt ea cyrus rex persarũ ꝑ manũ mitridatis filij gazabar: i annumerauerit ea sasabasar principi iude: et hic est numerus eoꝝ. Phiale auree triginta: phiale argentee mille: cultri viginti nouẽ: scyphi aurei triginta: scyphi argentei secũdi quadringenti decem: vasa alia mille. Omnia vasa aurea et argentea: quinq; milia quadringenta. Vniuersa tulit sasabasar: cum hijs qui ascendebãt de translmigratiõne babilonis i hierusalẽ.

Hij sunt aũt filij prouincie qui ascenderunt de captiuitate quam transtulerat nabuchodonosor rex babilonis in babilonẽ: i reuersi sunt in hierusalẽ et iudã· unusquisq; in ciuitatem suã: qui venerunt cum zorobabel i iesua neemia· saraia· rahelaya· mardochay· bellan· mesphar· beguai· reũ· baana. Summa virorũ ꝑ numerũ filij phares: duo milia centũ septuaginta duo. Filij saphatia: trecenti septuaginta duo.

Filij area: septingẽti septuaginta quinq;. Filij phaeth moab filiorũ iosue ioab: duo milia octingenti duodecim. Filij helam: mille ducenti quinquaginta quinq;. Filij zethua: nongenti quadraginta quinq;. Filij zathai: septingenti sexaginta. Filij bani: sexcenti quadraginta duo. Filij bebai: sexcenti viginti tres. Filij azgad: mille ducenti viginti duo. Filij adonicam: sexcenti sexaginta sex. Filij beguai: duo milia quinquaginta sex. Filij adin: quadringenti quinquaginta quatuor. Filij ater qui erant ex ezechia: nonaginta octo. Filij helam: trecenti viginti tres. Filij iora: centũ duodecim. Filij asem: ducenti viginti tres. Filij gebbar nongenti quinq;. Filij bethleem: centum viginti tres. Viri nethupha: quinquaginta sex. Viri anathot: centum viginti octo. Filij azmaueth: quadraginta duo. Filij cariathiarim cephira et beroth: septingenti quadraginta tres. Filij rama et gabaa: sexcenti viginti unus. Viri machmas: centũ viginti duo. Viri bethel et hai: ducenti viginti tres. Filij nebo: quinquaginta duo. Filij megbis: centũ quinquaginta sex. Filij helam alteri: mille ducenti quinquaginta quatuor. Filij arim: trecenti viginti. Filij lodadin et ono: septingenti viginti quinq;. Filij iericho: trecenti quadraginta quinq;. Filij senaa: tria milia sexcenti viginta. Sacerdotes. Filij idaia in domo iesue: nongenti septuagintatres. Filij emmer: mille quinquaginta duo. Filij phessur: mille ducenti xlvii septem. Filij arim: mille decem i septem. Leuite. Filij iesue i cedmihel filiorꝰ odeuie: septuagintaquatuor. Cantores. Filij asaph: centum viginti octo. Filij ianitorum. Filij sellum filij ater filij telmon· filij

accub filij amita filij sobai: unūs ex
tumtrigita nouē. Mathinnei. Filij sia
filij asupha filij rebbaoth filij ceros fi
lij siaa filij phadon filij lebana filij a
zaba filij accub filij agab filij selmai fi
lij anan filij gaddel filij gaer filij raa
hia filij rasin filij nechoda filij gazem fi
lij azer filij phasea filij besee filij asema
a filij munim filij nephusim filij be
thur filij acupha filij azur filij hsluth
filij maida filij arsa filij bercos filij si
sara filij thema filij nasia filij athu
pha filij seruoz salomonis: filij sothei
filij sophereth filij pharuda filij iala
filij dercon filij geddel filij saphata fi
lij athil filij phocereth qui erant de asz
baim: filij amim. Omnes nathinnei
et filij seruoz salomonis: trecentino
nagintaduo. Et hij qui ascenderunt
de thelmala thelarsa cherub et don et
mer: et non potuerūt indicare domū
patrum suorū z semen suum: utrum ex
israhel essent. Filij dalaia filij tobia fi
lij nechoda sexcenti quinquagintaduo.
Et de filijs sacerdotū filij iobia filij ac
cos filij berzellai qui accepit de filiabz
berzellai galaaditis uxorem: et voca
tus est nomine eorū. Hij quesierunt
scripturam genealogie sue et nō inue
nerunt: et eiecti sunt de sacerdotio. Et
dixit athersatha eis · ut nō comederēt
de sancto sanctoz: donec surgeret sacer
dos doctus atq; perfectus. Omnis mul
titudo quasi unus quadraginta duo
milia trecenti septuaginta: exceptis ser
uis eorū z ancillis qui erāt septem mi
lia trecenti triginta septem: et ipsis can
tores atq; cantatrices ducenti. Equi
eorū septingenti triginta sex: muli eorū du
centi nonaginta quinq;: cameli eoz qua
dringenti triginta quinq;: asini eoz sex mi
lia septingenti uiginti. Et de principibus
patrū cum ingrederetur templum dñi
quod est in ihrlm: sponte obtulerunt
in domū dei ad erigendā eam in lo
co suo. Secundū vires suas dederunt
impensas operis · auri solidos quadrā
gita milia et mille: argēti minas quin
q; milia: et vestes sacerdotales centum.
Habitauerūt ergo sacerdotes et leuite
et de populo z cantores et ianitores
et nathinnei in urbibus suis: uniuer
susq; israhel in ciuitatibus suis. iij
anoz uertat mensis septimus: z erāt
filij israhel in ciuitatibz suis. Congre
gatus est ergo ppls quasi uir unus i
ihrlm: et surrexit iosue filius iosedech
et fratres eius sacerdotes · z zorobabel
filius salathiel · et fratres ei⁹: et edifica
uerunt altare dei israhel · ut offerent in
eo holocaustomata: sicut scriptum est
in lege moysi uiri dei. Collocauerunt
aūt altare dei sup bases suas et terro
ribus eos per circuitū ppls terrarū: z
obtulerunt sup illud holocaustū dño
mane et uespere. Fecerūtq; solemnita
tem tabernaculorū sicut scriptū est: et
holocaustum diebus singulis p ordinē
sedm preceptum opus diei in die suo:
et post hec holocaustū iuge tam i kalen
dis q̄m i uniuersis solemnitatibus do
mini qui erant consecrate: et in omni
bus in quibus ultra offerebatur mu
nus dño. A primo die mensis septi
mi: ceperunt offere holocaustum dño:
porro templū dei nondū fundatum
erat. Dederunt aūt pecuniās lathomis
et cementarijs: cibū q̄ et potum et oleū
sydonijs uitiscq; ut deferēt ligna cedri
na de libano ad mare ioppen: iuxta
quod p̄ceperat cyrus rex ꝑsarum eis.
Anno aūt secundo aduentus eoz ad
templum dei in ihrlm mense secūdo
ceperunt zorobabel filius salathiel et

iosue filius iosedech z reliqui de fratri
bus eoz sacerdotes et leuite · et omnes
qui uenerant de captiuitate in ihrlm:
et constituerūt leuitas a uiginti annis
et supra · ut urgerēt opus dñi. Stetit
q; iosue et filij eius et fratres eius · cad
mihel et filij eius · z filij iuda quasi uir
unus · ut instarent super eos qui facie
bant opus in templo dei: filij enadab
et filij eorū · et fratres eoz leuite. Funda
to igit̄ a cementarijs templo dñi ste
runt sacerdotes in ornatu suo cum tu
bis: et leuite filij asaph in cymbalis:
ut laudarent deum p manus dauid
regis isrl. Et concinebant in ymnis z
confessione dño quoniā bonus: quīa
in eternū misericordia eius sup israhel.
Omnis quoq; ppls uociferabat cla
more magno in laudando dñm: eo
q̄ fundatū esset templū dñi. Plurimi
etiā de sacerdotibz z leuitis et principes
patrū et seniores q̄ uiderant templū
prius cū fundamenta esset · et hoc templū
in oculis eoz flebant uoce magna: et
multi uociferantes in letitia eleuabāt
uocem: nec poterat quisq; agnoscere
uocē clamoris lacrimārū · z uocē fletus
ipsi. Commixtum erā ppls uociferaba
tur clamore magno: et uox audie
batur procul. Audierunt aūt hostes
iude et beniamin ḡa filij captiuitatis
ediscarent templū dño deo israhel: et
accedentes ad zorobabel · z ad princi
pes patrū · dixerunt eis. Edificemus
uobiscū: quia ita ut uos querimus de
um uestrū. Ecce nos immolauimus
victimas a diebus assaradan regis
assur: qui adduxit nos huc. Et dixit
eis zorobabel et iosue: et reliqui prin
cipes patrū israhel. Non est nobis et
uobis ut edificemus domū deo nr̄o:
sed nos ipsi soli edificabimus deo nr̄o:
sicut precepit nobis cyrus rex ꝑsarū. Fa
ctum est igit̄ ut ppls terre impediret
manus ꝑpli iude: et turbarent eos in
edificando. Conduxerūt aūt aduersus
eos ꝯsiliatores: ut destruerēt ꝯsiliū eoz
omnibz diebus cyri regis ꝑsarū. iiij
In regno aūt assueri ipse ē artarzerses
in principio regni ei⁹ scripserunt accu
sationē aduersus habitatores iude et
ierusalē. Et in diebs artarzersis scri
psit belsellam mitridates z thabrel · et
reliqui qui erant in cōsilio eoz ad ar
tarzersen regem persarū. Epistola au
tem accusationis scripta erat syriace:
et legebat sermone syro. Reum beeltz
em et samsai scriba scripserūt epistolā
unā de ihrlm artarzersi regi huiusce
modi. Reū beeltheem et samsai scriba z
reliqui ꝯsiliatores eoz · dynei z apha
sathei · cherpharei · arphasei · herchuei ba
bilonij susannachei dyei · et elamite ·
et ceteri de gentibz quas transtulit sal
manasar magnus et gloriosus: z ha
bitare eas fecit in ciuitatibz samarie ·
z in reliquis regionibz trans flumen
in pace. Hoc ē exemplar epistole quā
miserūt ad eū. Artarzersi regi: fideli tui
viri qui sunt trans fluuiū salutē dicūt.
Notum sit regi: quia iudei qui ascen
derūt a te ad nos uenerūt in ierusalē
ciuitatē rebellem z pessimā: quā edifi
cant restituentes muros eius z parietes
componentes. Nunc igit̄ notū sit regi:
quia si ciuitas illa edificata fuerit et
muri eius instaurati · tributū et uecti
gal et annuos reditus nō dabunt: z
usq; ad reges hec nocua gerentur. Nos
ergo memores salis q̄d in palatio co
medimus: quia lesiones regis videre
nequiuimus: idcirco misimus et
significamus regi · ut recenseas in libris
hystoriarū patrum tuorū · et inuenies

scriptū in commentarijs ⁊ scies quoniã
urbs illa urbs rebellis est et nocens
regibꝫ et prouincijs ⁊ bella concitant
in ea ex diebꝫ antiquis: quãobrem et
ciuitas illa destructa est. ſſuiciamus
nos regi: quũ si ciuitas illa edificata
fuerit ⁊ muri ipius instaurati: possel-
sionem trans fluuiũ nõ habebis. Ut re-
bum misit rex ad reũbeltheem ⁊ sam-
sai scribam ⁊ ad reliquos q̃ erant in
consilio eoꝝ habitatores samarie ⁊ cete-
reis trans fluuiũ: salutem dicens et
pacẽ. ſſt accusatio quã misistis ad nos
manifeste lecta est corã me: ⁊ a me pre-
ceptũ ẽ ⁊ recensuerũt: inuenerũtqꝫ quũ
ciuitas illa a diebꝫ ãtiquis aduersum
reges rebellat: ⁊ seditiones et ꝓlia con-
citant ẽ in ea. ſſtam et reges fortissimi
erant in ihrlim: qui et dominati sunt
oĩũ regioni q̃ trans fluuiũ est. Tribu-
tum quoqꝫ ⁊ vectigal ⁊ redditus accẽ-
piebãt. ſſũc ergo audite sententiã: ut
prohibeatis viros illos ⁊ vrbs illa
non edificetur: donec si forte a me mis-
sum fuerit. Videte ne negligenter hoc
impleatis: et paulatim crescat malũ
contra reges. Itaqꝫ recensũ edicti ar-
taxersis regis lectum ẽ corã reumbel-
theem et samsai scriba ⁊ consiliarijs
eorũ: ⁊ abierũt festini in ihrlim ad iu-
deos: ⁊ prohibuerũt eos in brachio et
robore. Tũc interruptũ est opus domꝰ
dñi in ihrlim: et nõ fuerat usqꝫ ad annũ
scdm regni darij regis ꝑsarũ. U

Prophetauerũt aũt aggeus pro-
pheta ⁊ zacharias filius addo:
prophetantes ad iudeos qui erant in
iuda et ihrlim in nomine dei israhel.
Tunc surrexit zorobabel filiꝰ salathiel
et iosue filius iosedech et ceperũt edifi-
care templũ dñi in ihrlim: ⁊ cũ eis pro-
phete dei adiuuãtes eos. In ipo aũt
tempore venit ad eos thantannai qui
erat dux trans fluuium et starbuzan-
nai et consiliarij eoꝝ: sicqꝫ dixerũt eis.
Quis dedit vobis cõsiliũ ut domum
hanc edificaretis: ⁊ muros eꝰ instau-
raretis? Ad hæc respondimꝰ eis: que
essent nomina hominũ auctorũ edifi-
cationis illius. Oculus aũt dei eorũ
factus est sup seniores iudeoꝝ: ⁊ nõ pote-
rũt inhibere eos. Placuitqꝫ ut res ad
darium referretur: ⁊ tunc sanctaretur
aduersus accusationẽ illã. Exemplar
epistole quã misit thantannai dux re-
gionis trãs fluuium et starbuzannai
et consiliatores eiꝰ apharsathei q̃ erãt
trãs fluuium: ad darũ regem. Bonũ
quẽ misterãt ei sic scriptus erat. Dario
regi pax oĩũs. ſſtorũ sit regi ille nos
ad iudeã promptiã ad domũ dei ma-
gni que edificat lapide impolito: et li-
gna ponunt ĩ parietibꝫ: opusqꝫ illud
diligenter egreditꝫ ⁊ crescit ĩ manibꝫ eo-
rum. Interrogauimꝰ ergo seniores illos:
et ita dixim⁹ eis. Quis dedit vobis
potestatẽ ut domũ hanc edificaretis:
et muros hos instauraretis? Sed et
nomina eorũ quesiuimus ab eis ut
nũciarem⁹ tibi: scripsimusqꝫ nomina
eorũ virorũ qui sũt principes ĩ eis. Ipse
iusserunt dicere sermonẽ responderũt
nobis dicentes. ſſos sumus seruꝰ dei
celi et terre: ⁊ edificam⁹ templũ qđ erat
edificatũ ante hos ãnos multos: quod-
qꝫ rex israhel magnus edificauerat et
exercerat. Postqꝫ aũt ad iracundiã
prouocauerunt pres nri deũ celi tradi-
dit eos in manus nabuchodonosor
regis babilonis chaldei: domũ quoqꝫ
hanc destruxit: ⁊ populũ eiꝰ transtulit in
babilonẽ. Anno aũt primo cyri regis
babilonis cyrus rex proposuit edictũ:
ut domus dei edificaretur. ſſũa ⁊ vasa

templi dei aurea et argentea que na-
buchodonosor tulerat de templo qũ
erat in ihrlim ⁊ asportauerat ea in tem-
plum babilonis protulit cyrus rex de
templo babilonis: ⁊ data sunt sasabas-
sar vocabulo quẽ ⁊ principẽ ꝺstituit:
dixitqꝫ ei. Hec vasa tolle et vade: et po-
ne ea in templo qđ ẽ in ihrlim: ⁊ domꝰ
dei ędificetur in loco suo. Tunc itaqꝫ
sasabasar ille venit ⁊ posuit fundamen-
ta templi dei in ihrusalẽ: et ex eo tpore
usqꝫ nũc edificat ⁊ nedũ completũ ẽ.
ſſũc ergo si videt regi bonũ recenseat ĩ
bibliotheca regis q̃ ẽ in babilone utrũ
nam a cyro rege iussum fuerit ut edifi-
cetur domꝰ dei ĩ ihrlim: ⁊ voluntatẽ re-
gis sup hac re mittat ad nos. U

Tunc darius rex precepit: ⁊ recensu-
erunt ĩ bibliotheca librorũ qui
erant reposti in babilone: et inuentũ
est in ecbatanis quod ẽ castrũ in me-
dena prouincia volumen unũ: talisqꝫ
scriptus erat ĩ eo cõmentarius. Anno
primo cyri regis cyrus rex decreuit ut
domus dei edificaretur que ẽ in ihrlim ĩ
loco ubi immolant hostias: et ut po-
nant fundamenta sustinentia altã
dinẽ cubitorũ sexaginta et latitudi-
nem cubitorũ sexaginta: ordines de la-
pidibꝫ impolitis tres: et sic ordines
de lignis nouis. Sumptꝰ aũt de do-
mo regis ꝺbunt. Sed et vasa templi
dei aurea ⁊ argentea q̃ nabuchodono-
sor tulerat de templo ihrlim et attule-
rat ea in babilonẽ reddant et referant
in templũ ihrusalem in locũ suum: q̃
et posita sunt in templo dei. ſſũc ergo
thantannai dux regionis que ẽ trans
fluuium et starbuzannai et consiliarij
vestri apharsathei qui estis trans flu-
men procul recedite ab illis: ⁊ dimitte-
re fieri templũ dei illud a duce iudeoꝝ
et a senioribꝫ eorũ: et domus dei illa
edificetur in loco suo. Sed ⁊ a me pre-
ceptum est quid operetur fieri a ꝑfbite-
ris iudeorũ illis ut edificetur domus
dei: scilicet ut de archa regis id est de
tributis que datur de regione trans
fluuium studiose sumptus detur viris
illis: ne impediat opus. Quod si ne-
cesse fuerit ⁊ vitulos ⁊ agnos ⁊ hedos
in holocaustũ deo celi: frumentũ sal vi-
num et oleũ scdm ritum sacerdotũ qui
sunt in ihrusalẽ detur eis ꝑ singulos
dies ne sit in aliquo querimonia: et
offerant oblationes deo celi orentqꝫ
pro vita regis ⁊ filioꝝ eiꝰ. ſſt me ergo
positũ est decretũ: ut oĩis homo qui
hanc mutauerit iussionẽ tollat lignũ
de domo ipius et erigat ⁊ configatur
in eo: domꝰ aũt eiꝰ publicetur. Deus
autẽ qui habitare fecit nomen suum
ibi: dissipet omnia regna ⁊ populũ
qui extenderit manũ suã ut repugnet
et dissipet domũ dei illã que est in ihe-
rusalem. Ego darius statui decretum:
quod studiose impleri volo. Igitur
thantannai dux regionis trãs fluuiũ
et starbuzannai ⁊ ossiarij eius scdm
quod ꝓceperat darius rex: sic diligen-
ter exercuti sunt. Seniores autẽ iudeoꝝ
edificabãt: ⁊ prosperabantur iuxta ꝓphe-
tiam aggei prophete et zacharie filij
addo. Et edificauerũt ⁊ construxerunt
iubente deo israhel ⁊ iubente cyro ⁊ da-
rio ⁊ artaxerse regibꝫ persarũ: ⁊ com-
pleuerũt domũ dei istam usqꝫ ad diẽ
tertiũ mensis adar: q̃ est annus sextus
regni darij regis. Fecerunt autem filij
israhel sacerdotes et leuite ⁊ reliqui fi-
liorũ transmigrationis ⁊ dedicationẽ
domus dei in gaudio: ⁊ obtulerunt in
dedicatione domus dei vitulos centũ
arietes ducẽtos agnos ꝺcingẽtos:

hircos caprarū pro peccato oīs̄ isr̄l
duodecim iuxta numerū tribuū israhel.
Et statuerūt sacerdotes in ordinibz su-
is: et leuitas in vicibus suis sup ope-
ra dei in ihrūsalem:sicut scriptū est in
libro moysi. Fecerunt aūt filij trāsmi-
grationis pascha quarradecima die
mensis primi. Purificati enī fuerāt sa-
cerdotes et leuite quasi unus:omnes
mundi ad immolandū pascha uni-
uersis filijs trāsmigrationis et fratri-
bus suis sacerdotibz et sibi. Et come-
derūt filij isr̄l qui reuersi fuerāt de trāl-
migratione:z omnes qui se seperauer-
āt a coinquinatione gentiū terre ad
eos:ut quererēt dñm deū isr̄l. Et fecerūt
solemnitatē azimoz septem diebz in
letitia quoniā letificauerat eos dñs:
et conuerterat cor regis assur ad eos:
ut adiuuaret manus eorum in ope-
re domus domini dei israhel. vij

Post hec aūt verba-i regno artar-
xerxis regis pſarū-esdras filiꝰ
saraie-filij azarie-filij helchie-filij sellū-
filij sadoch-filij achitob-filij amarie-
filij azarie-filij maraioth-filij zarie-fi-
lij ozi-filij bocci-filij abisue-filij finees-
filij eleazar-filij aaron sacerdotis ab
initio:ipse esdras ascendit de babilo-
ne:et ipse scriba velox i lege moysi-q̄
dominus deus dedit isr̄l. Et dedit ei
rex secūdū manū dñi dei eius bonam
sup eū-omnē petitionē eius. Et ascen-
derūt de filijs isr̄l-z de filijs sacerdotū
et de filijs leuitaz-et de cātoribz-et de
ianitoribus-et de nathinneis-in ihe-
rusalē āno septimo artarxerxis regis:
et uenerūt in ihrūsalē mense quinto:
ipse est annus septimus regis. Quia
in primo die mēsis primi-cepit ascen-
dere de babilone:z in primo die men-
sis quinti uenit in ihrūsalem-iuxta
manū dei sui bonā sup se. Esdras au-
tem parauit cor suū-ut inuestigaret
legem dñi:et faceret-z doceret in israhel
preceptū z iudicium. Hoc est aūt exem-
plar epistole edicti:qđ dedit rex artar-
xerxes esdre sacerdoti scribe erudito in
mandatis z preceptis dñi-z ceremoniꝝ
ei⁹ in isr̄l. Artarxerxes rex regū: esdre
sacerdoti scribe legis dei celi doctissimo.
salutem. Ā me decretū est:ut quicunq
placuerit in regno meo de pplo isr̄l-et
de sacerdotibz eius-et de leuitis ire in
ihrūsalē-tecū vadat. Ā facie enī regis-
et septem cōsiliatoꝝ eius missus es ut
visites iudā et ihrūsalē-in lege dei tui
que est in manu tua:et ut feras argen-
tum z aurū quod rex z cōsiliatores ei⁹
sponte obtulerūt deo israhel:cuius in
ihrūsalē tabernaculū est. Et omne ar-
gentū z aurū-quodcūq inueneris in
uniūsa prouincia babilonis-et plus
offerre noluerīt:z de sacerdotibus qui
sponte obtulerūt domui dei sui que ē
in ihrūsalem libere accipe:et studiose
eme de hac pecunia vitulos-arietes-
agnos-z sacrificia et libamina eoz-et
offer ea sup altare templi dei vestri qđ
est i ihrūsalē. Sed et si quid tibi et fra-
tribus tuis placuerit de reliquo argen-
to et auro ut faciatis:iuxta voluntatē
dei vestri facite. Vasa quoq; que dan-
tur tibi in ministeriū domus dei tui:
trade in cōspectu dei in ihrūsalē. Sed
et cetera quibus opus fuerit in domū
dei tui: quātūcunq necesse est ut eroga-
das-dabis de thesauro z de filco regis
z a me. Ego artarxerxes rex statuo atq;
decerno-oīnibus custodibus arche pu-
blice qui sunt trans flumen:ut qđcūq
petierit a vobis esdras sacerdos scriba
legis dei celi-absq; mora detis-usq; ad
argenti talēta centū-et usq; ad frumēti

choros centū-et usq; ad vini bathos
centū-et usq; ad bathos olei centū:sal
vero absq; mēsura. Omne qđ ad templū
dei celi pertinet-tribuat diligenter in
domo dei celi:ne forte ira scatur cōtra
regnū regis-et filiorū eius. Vobis qđ
notū facimus de vniūsis sacerdotibz
et leuitis-cātoribz-et ianitoribus-na-
thinneis-z ministris dom⁹ dei huius:
ut vectigal et tributū-et annonas-nō
habeatis potestatē imponendi super
eos. Tu aūt esdra-sōm sapientiā dei
tui que est in manu tua cōstitue iudi-
ces et pōsides-ut iudicēt omni populo
qui est trāns flumen:hijs videlicet qui
nouerūt legem dei tui:sed et imperitos
docere libere. Et omnis qui nō fecerit
legem dei tui et legē regis diligenter:iu-
dicū fiat de eo siue in mortem siue in
exilium-siue in cōdemnationē substātie
eius:uel certe in carcerem. Benedictus
dñs deus patrū nostroz-qui dedit hoc
in corde regis-ut glorificaret domū
dñi que est in ihrūsalē: et in me inclī-
nauit misericordiā suā coram rege et cō-
siliatoribz ei⁹-z vniūsis principibz regis
potentibz. Et ego confortat⁹ manu dñi
dei mei q̄ erat i me:congregaui de isr̄l
principes q̄ ascenderēt mecū. viij

Hij sunt ergo principes familiaꝝ-
et genealogia eoz qui ascende-
runt mecū-in regno artarxerxis regis
de babilone. De filijs finees:gersom.
De filijs ythamar:daniel. De filijs da-
uid:attus. De filijs sechenie-et de filijs
pharos zacharias:et cū eo numerati
sunt viri centū quinquaginta. De filijs
phetmoab-heliohenai filius zaree: et
cū eo ducenti viri. De filijs sechenie fi-
lius ezechiel:z cum eo trecenti viri. De
filijs addan-nabeth filius ionathan:
et cū eo quinquaginta viri. De filijs
helam-ysaias filius athalie:et cū eo
septuaginta viri. De filijs saphatie-ze-
bedia filius michael:et cū eo octogīta
viri. De filijs ioab-obedia filius ihie-
hel:et cū eo ducentidecē z octo viri. De
filijs selomith-filij ioſphie:z cū eo cen-
tū sexaginta viri. De filijs bebai-zach-
arias filij bebai:et cū eo viginti octo vi-
ri. De filijs ezeab-iohannan filij ezc-
can:et cū eo centūdecē viri. De filijs a-
donicam-q̄ erant nouissimi-z hec no-
mina eoz-heliphelet-et iehiel-et sama-
ias:z cum eis sexaginta viri. De filijs
beggui uthai-et zachur:et cū eis septu-
aginta viri. Congregaui aūt eos ad
fluuiū-qui decurrit ad hauua:et man-
simus ibi tribus diebus. Queruiq in
pplo-et in sacerdotibz de filijs leui: et
non inueni ibi. Iraq; misi heliezer et a-
riel z semeam et helnathan-et arib et
alterū helnathan et nathan-et zacha-
riam-et mesolam-principes:z ioarib-
et helnathan sapientes:z misi eos ad
heddo qui est primus in rasphie loco.
Et posui in ore eorū verba que loquē-
rentur ad heddo-z ad fratres eius na-
thinneos in loco rasphie-ut adducē-
rent nobis ministros domus dei no-
stri. Et adduxerūt nobis per manum
dei nostri bonā sup nos virū doctissi-
mum-de filijs mooli-filij leui-filij isr̄l:
et sarabiam-et filios eius et fratres e-
ius decem et octo-et asabiam-et cū eo
ysaiam de filijs merari:fratresq; eius
et filios eo⁹ viginti. Et de nathinneis-
quos dederat dauid-et principes ad
ministeria leuitaz:nathinneos ducen-
tos viginti. Omnes hij suis nominibz
vocabantur. Et pdicaui ibi ieiunium
iuxta fluuium hauua:ut affligeremur
coram dño deo nostro-et peteremus
ab eo viā rectā nobis-et filijs nostris-

unūcuiqz substantie nostre. Ecubui enim pcere regem auxiliū et equites qui defenderēt nos ab inimico in uia: qa dixeramꝰ regi. Manus dei nostri ē sup omnes qui querūt eū in bonitate: et imperiū eiꝰ et fortitudo eius et furoꝛ sup omnes qui dereliquūt eū. Jeiunauimus aūt et rogauimꝰ deū nostrum pro hoc: et euenit nobis prospere. Et separaui de principibus sacerdotū duodecim Sarabiā et asabiā: et cū eis de fratribus eoꝛ decē. Appendiq; eis argentum et aurū et vasa rōsecrata domus dei nostri que opulerat rex et cōsiliatores eiꝰ et principes eius: uniuersiq; israel. eoꝛ qui inuēti fuerāt. Et appēdi in manibus eoꝛ argenti talēta sexcenta quinquaginta et vasa argentea centum: auri centū talēta. et crateras aureas uigīti que habebāt solidos mille nos: et vasa ereis fulgētis optimi duopulcra ut aurū. Et dixi eis. Vos sancti dñi et vasa sancta: et argentū et aurū quod spōte oblatū est dño deo patrū nostroꝛ. Vigilate et custodite: donec appendatis corā principibus sacerdotū et leuitarum et ducibus familiarum israel in ierusalem in thesaurū domus dñi. Susceperūt aūt sacerdotes et leuite pōdus argenti et auri et vasorum: ut deferēt ierusalē in domū dei nr̄i. Profectiq; ergo a flumine hanua duodecima die mēsis primi: ut pergeremus ierusalē. Et manus dei nostri erat sup nos: et liberauit nos de manu inimici et insidiatoris in uia. Et uenimus ierusalē: et mansimus ibi diebus tribꝰ. Die aūt quarta appensū est argentū et aurū et vasa ī domo dei nostri p manū remoth filij urie sacerdotis: et cū eo eleazar filiꝰ finees: cum eis iozaded filius iosue et noadia filius bennoi leuite: iuxta numer: et pōdus omniū. Descriptūq; est oē pondus in tpe illo. Hēc et qui uenerāt de captiuitate filij trāsmigratiōis obtulerūt holocaustomata deo israel. uitulos duodecim pro omni plo israel: arietes nonaginta sex. agnos septuaginta septem. hircos pro peccato duodecim: omnia in holocaustum domino. Hec derūt aūt edicta regis satrapis ḡ erāt de ꝓspectu regis et ducibꝰ trāꝫ flumē: et eleuauerūt plm et domū dei.

Postq; aūt hec cōpleta sunt: accesserūt ad me principes dicentes. Non est separatus plus israel et sacerdotes et leuite a plīs terrarū: et de abominationibus eorū chananei uidelicet et cheti et pherezei et iebuzei et ammonitæ et moabitæ et egyptii et amorrei. Tulerūt enī de filiabꝰ eoꝛ sibi et filijs suis: et cōmiscuerūt semen sanctū cum populis terraꝛ. Manus etiā principū et magistratuū fuit in transgressione hac prima. Cumq; audissem sermonē istum scidi pallium meū et tunicā: et euelli capillos capitis mei et barbe: et sedi merens. Conuenerunt aūt ad me omnes qui mouentur uerbū dei israel. pro transgressione eorū qui de captiuitate uenerāt: et ego sedebam tristis usq; ad sacrificiū uespertinum. Et ī sacrificio uespertino surrexi de afflictione mea: et scisso pallio et tunica curuauī genua mea et expādi manus meas ad dñm deū meum et dixi. Deus meus cōfunde et erubesco leuare faciē meā ad te: quoniā iniquitates nostre multiplicate sunt sup caput nostrum: et delicta nostra creuerunt usq; ad celū a diebus patrū nostroꝛ. Sed et nos ipsi peccauimus grauiter usq; ad diē hanc: et in iniquitatibus nr̄is tradīti sumus ipsi. et reges nostri et sacerdotes nr̄i in manum regū terrarū: et in gladiū et in captiuitatē et in rapinā et in cōfusionē vultus: sicut et die hac. Et nūc quasi parū et ad momentum facta est deprecatio nostra apud dñm deū nostrū. ut dimitterent nobis reliquie et daretur pax illius in loco sācto eius: et illuminaret oculos nr̄os deus noster. et daret nobis uitā modicā in seruitute nostra. qa ecce sumꝰ: et in seruitute nostra nō dereliquit nos deus noster: et inclinauit sup nos misericordiā corā rege persarū. ut daret nobis uitam et sublimaret domū dei nostri. et reparet solitudines eius: et daret nobis spem in iuda et ierusalē. Et nūc quid dicemus dñe deus noster post hec? Quia dereliquimus mādata tua que ꝓcepisti in manu seruoꝝ tuoꝝ ꝓphetaꝝ dicens. Terra ad quam vos ingredimini ut possideatis eā terra immūda est iuxta immunditiā populoꝝ terraꝝ: abominationibus eoꝛ qui repleuerūt eam ab ore usq; ad os in coinquinatione sua. Nūc ergo filias uestras ne deris filijs eorū et filias eoꝛ ne accipiatis filijs uris: et nō queratis pacē eorū et prosperitatem eoꝛ usq; in eternū: ut cōfortemini et comedatis que bona sunt terre. et heredes habeatis filios uestros usq; ī seculū. Et post omnia que uenerūt super nos in operibus nr̄is pessimis et in delicto nostro magno: quia tu deꝰ noster liberasti nos de iniquitate nr̄a et dedisti nobis salutem sicut est hodie: ut nō cōuertaremur et irrita faceremus mādata tua. neq; matrimonia iungeremus cū plīs abominationū istarū. Nūq; iratus es nobis usq; ad consummationem: ne dimitteres nobis reliquias ad salutem? Dñe deus israel iustus es tu: quoniā derelicti sumꝰ qui saluaremur sicut die hac. Ecce coram te sumus in delicto nostro. Non enim stari potest coram te super hoc.

Hec ergo orāte esdra et implorāte deum et flente et iacente ante templū dei: collectus est ad eū de israel cetus grandis nimis uiroꝝ et mulieꝝ et puerorꝝ. Flebat enī turba multo fletu. Et respōdit sechenias filius iehiel de filijs helam: et dixit esdre. Nos preuaricati sumus in deū nostrū: et duximus uxores alienigenas de plīs terre. Et nūc si est pœnitentia in israel sup hoc: pangamus fedus cū dño deo nr̄o. ut proiciamus uniuersas uxores et eos qui de hijs nati sunt. Iuxta uolūtatem dñi et eoꝝ qui timēt preceptum dñi dei nr̄i. secundū legem fiat. Surge: tuū est discernere: nos q; erimus tecū. Cōfortare et fac. Surrexit ergo esdras et adiurauit principes sacerdotū et leuitarū et omnem israel: ut facerēt secundū verbū hoc. Et iurauerūt. Et surrexit esdras ante domū dei: et abiit ad cubiculū iohanan filij eliasib: et ingressus est illuc. Panē nō comedit: et aquā non bibit. Lugebat enī transgressionē eoꝛ qui uenerāt de captiuitate. Et missa est uox in iuda et in ierusalē omnibus filijs trāsmigrationis. ut cōgregarentur in ierusalē: et omnis qui nō uenerit in tribus diebus iuxta cōsiliū principū et seniorū. auferet uniuersa substantia eius: et ipse abicietur de cetu translmigrationis. Cōuenerunt igit omnes uiri iuda et beniamin in ierusalē tribus diebus. ipse est mensis nonus. uicesima die mensis: et sedit omnis populus in platea domus dei. tremens pro peccato et pluuijs. Et surrexit

esdras sacerdos:et dixit ad eos. Vos
transgressi estis et duxistis uxores ali-
enigenas:ut adderetis super delictū isrl.
Et nūc date cōfessionē dño deo patrū
vestrorū:z facite placitū eius:et separa-
mini a pplis terre:et ab uxoribz alien-
genis. Et respondit vniuersa mltitu-
do:dixitq uoce magna. Iuxta verbū
tuū ad nos sic fiat. Verūtamen quia
pplus multus est z temp⁹ pluuie:z nō
sustinemus stare foris · et opus non
est diei unius uel duoz:uehemēter quip-
pe peccauim⁹ in sermone isto: cōstitu-
antur principes in uniuersa multitudi-
ne:et omnes in ciuitatibz nostris qui
duxerūt uxores alienigenas veniant
in temporibz statutis·et cū his seniō-
res per ciuitatē in ciuitatē et iudices e-
ius:donec auertatur ira dei nri a no-
bis super peccato hoc. Igit̄ ionathan
filius azahel·et iazzia filius thecue·ste-
terūt super hoc:z mesollā·z sebethai le-
uites adiuuerūt eos. Fecerūtq sic filij
trānsmigrationis. Et abierunt esdras
sacerdos z uiri principes familiaz in
domos patrū suoz·et omnes per no-
mina sua:z sederūt in die primo men-
sis decimi·ut quererent rem. Et cōsum-
mati sunt oēs uiri qui duxerūt uxo-
res alienigenas: usq; ad diē primā
mensis primi. Et inuenti sunt de filijs
sacerdotū qui duxerūt uxores alienige-
nas: de filijs iosue filij iosedech et fra-
tres ei⁹ maasia·et eliezer·z iarib·z go-
dolia. Et dederūt manus suas·ut eie-
rent uxores suas: et pro delicto suo a-
rietem de ouibus offerent. Et de filijs
emmer: ānani et zebedia. Et de filijs
ream: masia et helia · et semeia·iehi-
hel·et ozias. Et de filijs phessur:heli-
oenai·maasia · ysmahel·nathanael·
iozabeth et helela. Et de filijs leuitaz:
iosabeth·z semei·et celaia·ipe ē calita
phathaia·iuda·et eliezer. Et de cātori-
bus eliasib:z de ianitoribus·sellum·
et thelem et uri. Et ex isrl·de filijs pha-
ros: remeia·et ezia·et melchia · et mia-
min·z eliezer·et melchia·et banea. Et
de filijs elam:mathania·zacharias·z
iehiehel·z abdi·et rimoth et helia. Et
de filijs zethua·helioenay·elyasib·ma-
thania·z iheremuth·et zabeth·z aziza.
Et de filijs bbai:ioh annan·anania·
zabbai·athalai. Et de filijs bani:mo-
solla·et melluch·z adaia·iasub·z saal·
et ramoth. Et de filijs phemoab: e-
dna·et thalal·banaias·et maasias·
mathanias·bfelehel·benui·z manasse.
Et de filijs eram:eliezer·et iesue·melchias·
semeias·symeon · beniamin·maloch·
samarias. Et de filijs asom·matha-
nai · matheth·azabeth · elpheleth·et
mai·manasses semei. De filijs bani·
maaddi·amram·z uuel·baneas·z be-
daias·chelian·bannia·marimuth·et
heliasib·mathanias·mathanai·z ia-
si·et bani·et benui·semei·et salmias·z
nathan·et adaias·mechnedebai·sarai·
sarai·ezrel·et selemau·et samaria·sellū·
amaria·ioseph. De filijs nebui·achi-
hel machatthias · zabeth·zabina·ide-
du·et iohel·z banay. Omnes hij acce-
rāt uxores alienigenas·z fuerūt ex eis
mulieres ꝫ peperāt filios. Explicit liber
primus esdre. Incipit liber secundus nemie

Verba nemie filij helchie. Et
factū est in mense chaleu · anno
uicesimo:
z ego eram in susis ca-
stro. Et uenit anani
unus de fratribus meis·ipe et uiri iude
z interrogaui eos de iudeis·qui remā-
serant et euaserant de captiuitate·z de
ierusalē. Et dixerūt michi. Qui remā-
serūt z derelicti sunt de captiuitate ibi i
prouincia·in afflictione magna sunt
et in opprobrio:z murus ierusalem dissi-
patus est:et porte eius combuste sunt
igni. Cūq audissem uerba huiusmodi·
sedi et fleui · et luxi diebus multis:
et ieiunabā z orabā ante faciē dei celi:
et dixi. Quelo dñe deus celi fortis ma-
gne atq terribilis·qui custodis pactū
et misericordiam cū his qui te diligunt·et
custodiūt mādata tua:fiāt aures tue
auscultantes·z oculi tui aperti·ut au-
dias orationē serui tui · quā ego oro
coram te hodie nocte z die·pro filijs isrl
tuis:et confiteor pro peccatis filioz
isrl quibz peccauerūt tibi. Et ego z do-
mus patris mei peccauim⁹: uanitate se-
ducti sum⁹:z nō custodiuim⁹ mādatū
et cerimonias z iudicia que precepisti
moysi famulo tuo. Memētō uerbi·qd
mādasti moysi seruo tuo dicēs. Cum
trānsgressi fueritis ego dispergā uos in
populos:z si reuertamini ad me z custodi-
atis precepta mea z faciatis ea·etiā si
abducti fueritis ad extremum celi inde cō-
gregabo uos:et reducā in locū quem
elegi ut habitaret nomē meū ibi. Et
ipi sui tui z pplus tu⁹: quos redemisti
in fortitudine tua magna·et in manu
tua ualida. Obsecro dñe sit auris tua
attendēs ad orationē serui tui z ad o-
rationē seruoz tuorū qui uolūt time-
re nomen tuum:et dirige seruum tuū
hodie:et da ei misericordiam āte uirū hūc.
Ego enim eram pincerna regis.

Factū est aūt in mēse nisan · ānō
uicesimo artarxerxis regis:z uinum
erat ante eū. Et leuaui uinū z dedi
regi: et eram quasi languidus āte fa-
ciem ei⁹. Dixitq michi rex. Quare vul-
tus tuus tristis est·cū te egrotum non
uideā? Non est hoc frustra:sed malū
nescio quod in corde tuo est. Et timui
valde ac nimis:z dixi regi. Rex in ter-
num uiue. Quare non mereat vultus
meus: quia ciuitas dom⁹ sepulcrorū
patris mei deserta est·et porte ei⁹ com-
buste sunt igni? Et ait michi rex. Pro
qua re postulas? Et oraui deū celi:et
dixi ad regē. Si uidetur regi bonum·
et si placet seruus tuus ante faciē tuā:
ut mittas me in iudeā ad ciuitatem se-
pulcri pris mei:z edificabo eā. Dixitq
michi rex:et regina que sedebat iuxta
eū. Usq ad quod temp⁹ erit iter tuū:
et quando reuertēris? Et placuit ante
vultū regis:z misit me. Et constitui ei
tempus:et dixi regi. Si regi uidetur bo-
nū·epistolas det michi ad duces regi-
onis trās flumē·ut trādūcāt me donec
veniā in iudeam:et epistolā ad asaph
custodem saltus regis·ut det michi li-
gna: ut tegere possim portas templi
turres domos et muros ciuitatis · et
domū quam ingressus fuero. Et dedit
michi rex:iuxta manū dei mei bonam
mecū. Et uenī ad duces regionis trās
flumē:tradiq eis epistolas regis. Miser-
rat aūt rex mecū principes militū·et e-
quites. Et audierūt sanaballath oro-
nites·et tobias seruus amanites et cō-
tristati sunt afflictione magna: q uenis-
set homo qui quereret prosperitatē
filioz isrl. Et uenī ierusalem:et eram
ibi tribus diebus. Et surrexi nocte ego et
uiri pauci mecū: z non indicaui cuiq
quid dūs dedisset in corde meo ut fa-
cerem in ierlm: z iumentū nō erat me-
cum·nisi animal cui sedebā. Et egres-
sus sum per portā vallis nocte·et āte
fontem draconis·z ad portā sterconis:
et cōsiderabā murū ierusalē dissipatū:
et portas eius consumptas igni. Et

rāsiui ad portā fontis·et ad aquedu-
ctū regis: et nō erat locus iumēto cui
sedebā·ut transiret. Et ascendi per tor-
rentem nocte·z rōsiderabā murū:et re-
uersus ueni ad portam uallis et rediī.
Magistratus aūt nesciebāt quo abis-
sem:aut qđ ego facerem. Sed z iudeis
sacerdotibz z opūmatibus z magi-
stratibz et reliquis qui faciebāt opus-
usq; ad id loci nichil indicauerā. Et
dixi eis. Vos nostis afflictionē i qua
sumus:quia ihrlm deserta est:z porte
eius cōsumpte sunt igni. Venite z edi-
ficemus muros ihrusalē:z non sim⁹
ultra opprobriū. Et indicaui eis ma-
nū dei mei·qō esset bona mecū:z uerba
regis que locut⁹ est michi:z aio. Sur-
gamus:z ædificem⁹. Et cōfortate sunt
manus eor in bonū. Audierūt aūt
sanaballath oronites z tobias hu⁹ a-
manites·z gosem arabs·z subsannа-
uerūt nos:z despexerūt·dixerūq;. Que
ē hec res quā facitis? nūqđ ira regē
vos rebellatis? Et reddidi eis ymonē:
dixiq; ad eos. Deus celi ipse nos iu-
uat:z nos sui ei⁹ sum⁹. Surgamus:
et ædificem⁹. Vobis aūt non est pars
et iusticia et memoria i ihrlm. iij

Et surrexit eliasib sacerdo⁹ magn⁹.
et fratres eius sacerdotes:et edi-
ficauerunt portā gregis. Ipsi sanctifi-
cauerunt eam·et statuerunt valuas
eius:z usq; ad turrim centū cubitorū-
sanctificauerūt eā:usq; ad turrim ana-
nehel. Et iuxta eū edificauerūt viri ihe-
richp:z iuxta eos edificauit zacchur fi-
lius amri. Portā aūt piscū ædificaue-
runt filij asnaa:ipsi texerūt eā·et statue-
runt valuas eius·z seras et vectes. Et
iuxta eos edificauit marimuch:filius
urie·filij accus. Et iuxta eū edificauit
mosollā filiⁿ barachie filiⁿ mesezebel.
Et iuxta eum edificauit sadoch filius
baana. Et iuxta eū edificauerūt thecui-
ni. Optimates aūt eor nō supposue-
runt colla sua:in opere dñi dei sui. Et
portam veterem edificauerunt ioiada
filiⁿ phaseа·z mosollā filius belodia:
ipsi texerūt eā:z statuerūt valuas eius
z seras z vectes. Et iuxta eos edificaue-
runt melchias gabaonites·et iadon
meronathites·viri de gabaon et mas-
pha:pro duce qui erat in regione trāns
flumē. Et iuxta eū edificauit eziel filiⁿ
araia·aurifex. Et iuxta eū edificauit
ananias filiⁿ pigmētarij:z dimiserūt
ihrusalē usq; ad murū platee latioris.
Et iuxta eū edificauit raphaias filius
hur princeps vici thrlm. Et iuxta eū
edificauit ieiada filiⁿ aromath:contra
domū suā. Et iuxta eum edificauit at-
thus filiⁿ asebonie. Media pars vici
edificauit melchias filiⁿ rem·et asub
filius phermoab:et turrim furnorum.
Et iuxta eos edificauit sellū filiⁿ aloe.
princeps medie partis vici ihrlm:ose
et filij ei⁹. Et portam vallis edificauit
annun z habitatores zanoe:ipsi edifi-
cauerūt eā:et statuerūt valuas eius et
seras et vectes:z mille cubitos i muro
usq; ad portā sterquilinij. Et portam
sterquilinij edificauit melchias filius
rechab:princeps vici bethacharem. Ipse
edificauit eā:z statuit valuas eiⁿ et se-
ras z vectes. Et portā fontis edificauit
sellū filiⁿ colozai:princeps pagi mal-
pha. Ipse edificauit eā z texit:z statuit
valuas eiⁿ et seras et vectes:z muros
piscine syloe iuxta ortum regis·z usq; ad
gradus qui descendūt de ciuitate da-
uid. Post eam edificauit neemias fi-
lius azboch princeps dimidie partis
vici bethsur usq; contra sepulcrū dauid:
et usq; ad piscinā que grandi opere

cōstructa est·z usq; ad domū fortium.
Post eū edificauerūt leuite:reum filiⁿ
bani. Post eos edificauit asebias pri-
ceps dimidie partis vici ceile:in vice
suo. Post eū edificauerūt fratres eor:
bechui filiⁿ enadad princeps dimidie
partis ceile. Et edificauit iuxta eū azer
filius iosue princeps maspha mensu-
ram secundā:contra ascensum armilli-
ni anguli. Post eū i mōte edificauit
baruch filiⁿ zachai mensurā sedā:ab
angulo usq; ad portā domus eliasib
sacerdotis magni. Post eū edificauit
meremuth filius urie filij accus mensu-
ram secundā a porta domus eliasib:
donec contingeretur domus eliasib. Et
post eū edificauerūt sacerdotes:viri de
circuitibz iordanis. Post eos edifica-
uit beniamin z asub:contra domum
suam. Et post eos edificauit azarias
filius maasie filij ananie:contra do-
mum suam. Post eum edificauit ben-
nui filius enadad·mensuram secun-
dam·a domo azarie usq; ad flexurā·
et usq; ad angulū. Post eū edificauit
phalel filius ozi·contra flexurā et turrim
que eminet de domo regis excelsa id
est in atrio carceris. Post eū phadaia
filiⁿ feroos. Nathinnei aūt habitabāt
in ophel·usq; contra portā aquaz ad ori-
entem·z turrim que prominebat. Post
eos edificauerunt thecuitē mensurā se-
cundā e regione:a turre magna z emi-
nente usq; ad murū ophli. Sursum
aūt ad portā equorū edificauerunt sa-
cerdotes:unusquisq; contra domū suā.
Post eos edificauit sadoc filiⁿ emmer:
contra domū suā. Et post eū edificauit
semeia filius sechenie:custos porte ori-
entalis. Post eū edificauerūt ananias
filius selemie·z anon filius selo sexⁿ:
mensurā secundā. Post eū edificauit
mesollā filius barachie:contra gaza-
philacium suum. Post eū edificauit
melchias filius aurificis·usq; ad do-
mum nathinneorum et sacra vendē-
tium·contra portam iudicialem:et
usq; ad cenaculum anguli. Et inter
cenaculū anguli i porta gregis edifica-
uerūt artifices z negociatores. iiij

Factū est aūt cū audisset sanaba-
llath qđ ædificaremus murum:
iratus ē valde. Et motus nimis·sub-
sannauit iudeos:et dixit coram fratribz
suis et frequētia samaritanoz. Quid
iudei facūt imbecilles? nūm dimittē
eos gentes? nūm sacrificabūt? z com-
plebūt in una die? nūquid edifica-
re poterūt lapides de acervis puluere?
qui cōbusti sunt? Sed et tobias amā-
nites proximus eiⁿ ait. Edificent. Si
ascenderit vulpes:trāsiliet murū eorū
lapideū. Audi deus noster quia facti
sum⁹ despecti. Conuerte opprobriū
eor caput eor:z da eos in despectionē
in terra captiuitatis. Ne operias in-
iquitatem eor:z peccatū eor coram face
tua non deleatur: quia irriserūt edifi-
rantes. Itaq; edificauim⁹ murū:et cō-
iunximus totū usq; ad parietem dimi-
diam:z prouectū est cor ppl'o ad ope-
randū. Factū est aūt cū audisset sana-
ballath z tobias z arabes et amanite
et azotij qđ obduda esset ruinis mu-
ri ihrusalē·et qđ repleret intercepta
concludi:irati sunt nimis. Et congre-
gati sunt omnes pariter ut venirent
et pugnarent cōtra ihrusalē:et molī-
rentur insidias. Et orauimus deū no-
strum:z posuimus custodes sup mu-
rum die ac nocte cōtra eos. Dixit aūt
iudas. Debilitata est fortitudo portā-
rius:et hum⁹ minima est:z nos nō po-
terimus edificare murum. Et dixerūt

hoſtes nr̄i. ſt eluāt et ignorent donec
veniam⁹ in mediū eoz: z interficiam⁹
eos: et ceſſare faciamus opus. Factū
eſt aūt venientibz iudeis q̄ habitabāt
iuxta eos z dicentibz nobis per decem
vices ex omnibus locis quibus vene-
rant ad nos: ſtatui in loco poſt muz
per circuitū pplm in ordinē cū gladiis
suis et lanceis et arcubus. Et perſpexi
atq; ſurrexi: et aio ad optimates et
magiſtratus: et ad reliquā partē vul-
gi. ſ Nolite timere a facie eoz. Dominū
magnū: z terribilis memēnote: et pu-
gnate pro fratribus vr̄is: filiis vr̄is: z
filiabz vr̄is: et uxoribz vr̄is: et domibz
vr̄is. Factū eſt aūt cū audiſſent inimi-
ci nr̄i nūciatū eſſe nobis: diſſipauit de-
us cōſiliū eoz. Et reuerſi ſum⁹ oēs
ad muros: vnuſquiſq; ad opus ſuū.
Et factū eſt a die illa: media pars iu-
uenum eoz faciebat opus: et media
parata erat ad bellū: et lancee: z ſcuta:
et arcus: z lorice: z principes poſt eos
in omni domo iuda edificantiū mu-
ros: et portantiū onera et imponentiū.
Vna manu ſua faciebat opus: et al-
tera tenebat gladiū. Edificantiū enī
vnuſquiſq; gladio erat accinctus re-
nes. Et edificabāt z clangebāt bucina
iuxta me. Et dixi ad optimates et ad
magiſtratus: z ad reliquā partē vul-
gi. Opus grāde eſt et latū: et nos ſepa-
rati ſumus in muro procul alter ab
altero. In loco quocunq; audieritis
clangorem tube: illuc accurite ad nos.
Deus noſter pugnabit pro nobis: et
nos ipi faciam⁹ opⁿ. Et media pars
nr̄m teneat lāceas: ab aſcenſu aurore
donec egrediant aſtra. In tp quoq;
illo dixi pplo. Vnuſquiſq; cum puero
ſuo maneat ī medio ihrlm: et ſint vo-
bis vices per noctē et diē ad operādū.

Ego aūt et fratres mei et pueri mei: et
cuſtodes q̄ erāt poſt me: nō deponeba-
mus veſtimēta nr̄a. Vnuſquiſq; tan-
tū nudabatur ad baptiſmum. ¶

Et factus eſt clamor pl̄s et uxorū
eius magnus: aduerſus fratres
ſuos iudeos. Et erāt qui dicerent. Filij
noſtri et filie noſtre multe ſunt nimis.
Accipiam⁹ pro pāne eoz frumentū: et
comedamus z viuam⁹. Et erāt q̄ dice-
rent. Agros nr̄os z vineas et domos
nr̄as opponam⁹: et accipiam⁹ frumē-
tum in fame. Et alij dicebāt. Mutuo
ſumam⁹ pecunias in tributa regis: et
mulq; agros nr̄os z vineas. Et nūc
ſicut carnes fratrū noſtroz ſic carnes
nr̄e ſunt: z ſicut filij eorū ita et filij nr̄i.
Ecce nos ſubiugam⁹ filios nr̄os et fi-
lias nr̄as in ſeruitutem: z de filiabus
noſtris ſunt famule: nec habem⁹ unde
poſſint redimi: et agros noſtros z vi-
neas nr̄as alij poſſidēt. Et iratus ſum
nimis: cū audiſſem clamorē eoz et ſer-
mones verba hec. Cogitauitq; cor meū.
Et increpui optimates z magiſtratus:
z dixi eis. Vſuras ne vnuſquiſq; a fratre
ſuo exigitis? Et congregaui aduſus
eos contionem magnam: et dixi eis.
Nos ut ſcitis redemim⁹ fratres nr̄os
iudeos qui venditi fuerāt gentibus ſe-
cundū poſſibilitatē noſtrā. Et vos igi-
tur vendite fratres nr̄os: et redimen⁹
eos? Et ſilueruīt: nec inuenerunt q̄d re-
ſpōderēt. Dixiq; ad eos. Nō eſt bona
res quā facitis. Quare nō in timore
dei noſtri ambulatis: ne exprobretur
nobis a gentibus inimicis nr̄is? Et
ego z fratres mei et pueri mei commoda-
uimus plurimis pecuniā z frumentū.
Nō repetamus in cōmune iſtud. Et
alienū cōredamus: quod debetur no-
bis. Reddite eis hodie agros ſuos: et

vineas ſuas: z oliueta ſua et domos
ſuas. Quin potius et centeſimā pecu-
niē frumēti vini et olei quā exigere ſo-
letis ab eis: date pro illis. Et dixerūt.
Reddemus: z ab eis nichil querem⁹:
ſicq; faciem⁹ ut loqueris. Et vocaui
ſacerdotes: z adiurauī eos ut facerent
iuxta q̄ dixerā. Inſup excuſſi ſinū me-
um: et dixi. Sic excutiat de⁹ oēm vi-
rū q̄ nō cōpleuerit verbū iſtud: de domo
ſua et de laboribz ſuis. Sic excutiatur:
et vacuus fiat. Et dixit vniūſa multi-
tudo amen. Et laudauerūt deū. Fecit
ergo pplus ſicut erat dictū. A die aūt
illa q̄ preceperat rex michi ut eſſem
dux in terra iuda ab anno vicesimo
vſq; ad annū tricesimū ſcdm artarer-
ſis regis per āños duodecim: ego et
fratres mei annonas q̄ ducibz debe-
bantur non comedimus. Duces aūt
primi qui fuerūt ante me grauauerūt
pplm: z acceperūt ab eis in pane z vino
et pecunia quotidie ſiclos ſ̄draginta.
Hed z miniſtri eoz deprimebant pplm.
Ego aūt nō feci ita: ꝓter timorem dei.
Quin potius in opere muri edificaui:
et agrū nō emi: et oēs pueri mei con-
gregati ad opus erāt. Iudei quoq; et
magiſtratus: centūquinquaginta vi-
ri: z qui veniebāt ad nos de gentibus
q̄ in circuitu nr̄o ſūt: ī mēſa mea erāt.
Parabāt aūt michi q̄ dies ſingulos
bos unus: arietes ſex electi: exceptis vola-
tilibz: z inter dies decē vina diuſa: et a-
lia multa tribuebam. Inſup z annonas duraſus mei nō quesiui. Valde
enim erat attenuatus populus. ſ Me-
mento mei deus meus in bonū: ſcdm
omnia que feci populo huic. ¶

Factū eſt aūt cū audiſſet ſanabal-
lath et tobias: et ioſem arabs:
et ceteri inimici nr̄i q̄ edificaſſem ego

murū: z non eſſet in ipo relidua inter-
ruptio: vſq; ad tēp⁹ aūt illud valuas
nō poſueram in portis: miſerūt ſanaballath: z goſem arabs: ad me dicentes.
Veni z pertractem⁹ fedus pariter in vi-
tulis in campo uno. Ipſi aūt cogita-
bant ut facerent michi malū. ſ Miſi er-
go ad eos nuncios dicēs. Opus grā-
de ego facio z nō poſſum deſcendere:
ne forte negligatur cū venero et deſcen-
dero ad vos. ſ Miſerūt aūt ad me ſecū-
dum verbū hoc per quatuor vices: et
reſpondi eis iuxta ſermonem priorem.
Et miſit ad me ſanaballath iuxta ver-
bum prius quinta vice puerū ſuū: et e-
piſtolam habebat in manu ſua ſcri-
ptam hoc modo. In gentibz auditū
eſt: z goſem dixit: q̄ tu et iudei cogita-
tis rebellare: z propterea ędifices muz:
et leuare te velis ſup eos regē: propter
quā cauſam et ꝓpheras poſueris qui
p̄dicent de te in ieruſalē dicentes. Rex
in iudea eſt. Auditurus eſt rex verba
hec. Idcirco nūc veni: ut ineamus cō-
ſiliū pariter. Et miſi ad eos dicēs. ſ Nō
eſt factū ſcdm verba hec que tu loque-
ris. De corde enim tuo tu cōponis hec.
Omnes enī hīj terrebāt nos: cogitan-
tes q̄ relaxarent manus nr̄e ab opere
et quieſceremus. Quā ob cauſam ma-
gis cōfortaui manus meas. Et ingreſ-
ſus ſum domū ſamaie filij dalaie: fi-
lij mechabetel ſecreto. Qui ait. Tradā-
mus nobiſcū in domo dei in medio
templi: et claudamus portas edis: q̄a
venturi ſunt ut interficiant te: z nocte
venturi ſunt ad occidendū te. Et dixi.
ſ Num quiſquā ſimilis mei fugit? Et
quis ut ego ingrediet templū z viuet?
ſ Non ingrediar. Et intellexi q̄ de⁹ nō
miſiſſet eū: ſed quaſi vaticinās locu⁹
eſt ad me: et tobias et ſanaballath

rõduxillent rũ. Acceperat enĩ precium
ut tenuit? facere et peccarem:et habeã
malũ quod exprobrarent mihi. Remẽto
mei deꝰ pro tobia et sanaballath-in
cta opera eoꝝ talia:sed et noadie
phete ⁊ reliqoꝝ prophetaꝝ qui terebãt me. Cõpletus est aũt murus ũ
cesimoquinto die mẽsis elul-quinqua
gintaduobꝰ diebus. Factũ est ergo cũ
audissent omnes inimici nri ut timerent uniũse gentes que erãt in circuitu
nostro:et cõciderẽt in ocłis suis:et
scirent qꝝ a dño factũ esset opus hoc.
Sed et in diebs illis multe optimatũ
iudeoꝝ epistole mittebãtur ad tobiã:
et a tobia veniebãt ad eos. Multi enĩ
erãt in iudea habentes iuramentũ eiꝰ:
eo genet erat sechenie filij iore:⁊ iohãnan filiꝰ eiꝰ acceperat filiã mesollã filij
barachie. Sed ⁊ laudabãt rũ coram me:
et verba mea nunciabat ei. Et tobias
mittebat epistolas ut terret me.

viij

Domũ aũt edificaꝝ est murus:et
posui ualuas-⁊ recensui ianitores et cãtores ⁊ leuitas:precepi anenĩ
fratri meo ⁊ ananie principi domꝰ de
ihrlẽ:ipe enĩ quasi vir verax et timens deũ plus ceteris videbat. Et dixi
eis. Non aperiant porte ihrlem
usq; ad calorẽ solis. Cũq; adhuc assisterent:claude porte sunt et oppilate.
Et posui custodes de habitatoribus
ihrlem singulos per vices suas:⁊ unusquisq; cõtra domũ suã. Civitas aũt
erat lata ampla ⁊ grãdis:et pplus parvus in medio eius:⁊ non erãt domꝰ
edificate. Deus aũt dedit i corde meo:
⁊ cõgregaui optimates ⁊ magistratꝰ
et vulgꝰ ut recenserem eos. Et inueni
librũ recensus eoꝝ ꝙ ascenderãt primũ:
et inuentũ est scriptũ i eo. Isti filij prouincie qui ascenderunt de captiuitate
migrãciũ quos trãstulerat nabuchodonosoꝝ rex babilonis ⁊ reuersi sunt
in ihrlem ⁊ in iudeam-unusquisq;
in ciuitatẽ suã:qui venerãt cũ zorobabel:iosue-neemias-azarias-raamias.
naamin-mardocheus-bellsar-mesphrat-beggoai-naum-baana. Numeꝰ
virorũ pplꝰ israhel. Filij pharos duo
milia centũseptuagintaduo. Filij saphatia:trecentiseptuagintaduo. Filij
area:septingentiquinquagintaduo. Filij
phetmoab filiorũ iosue et ioab:duo
milia octingentidecem et octo. Filij helam:mille octingentiquinquagintaquatuor. Filij zethua:nongentiquadragintaquinq;. Filij zachai:septingentilegaginta. Filij bennui:sexcentiquadragintaocto. Filij bebai:sexcentiviginti
octo. Filij azgad:duo milia trecentiviginti duo. Filij adonicã:sexcentisexagintaseptem. Filij beguai:duo milia
sexagintaseptẽ. Filij adin:sexcentiquinquagintaquinq;. Filij ater filij ezechie:
nõgentiocto. Filij alam:trecentiviginti octo. Filij belai:trecentiquinquagintaquatuor. Filij areph:centũduodecim. Filij
gabaon:nonagintaquinq;. Filij bethlem et netupha:centũoctoginta octo.
Viri anathot:centũviginti octo. Viri
bethamoth:quadraginta duo. Viri
cariathiarim cephira et beroth:septingentiquadragintaseptem. Viri rama et
gebe:sexcentiviginti unus. Viri machinas:centũviginti duo. Viri bethel et
hai:ducentiviginti tres. Viri nebo alterius:quinquaginta duo. Viri helã
alterius:milleducentiquinquaginta
octo. Filij areni:trecentiviginti. Filij
iericho:trecentiquadraginta quinq;. Filij
lodadin et ono:septingentiviginti nouẽ.
Filij senaa:tria milia nongentiquinquaginta. Sacerdotes. Filij idaia in domo

iesua:nongentiseptuagintatres. Filij
emmer:millequinquagintaduo. Filij
phessur:mille ducentiquadragintaseptem. Filij areni:milledecẽ et septem.
Leuite. Filij iosue et cedmihel-filioꝝ odeuie:septuagintaquatuor. Cãtores.
Filij sia asaph:centũquadragintaocto. Ianitores. Filij sellũ-filij ater-filij thelmon-filij accub-filij arthita-filij
sobai-centũtriginta octo. Nathinnei.
Filij soa-filij asupha-filij thebaoth-
filij ceros-filij siaa-filij padõ-filij lebana-filij agaba-filij selmon-filij anan-
filij geddel-filij gaer-filij raahia-filij
rasun-filij nechoda-filij iezem-filij aza-
filij phazea-filij besai-filij munim-filij
nephusim-filij bechue-filij acupha-filij
azur-filij besluth-filij maida-filij
arsa-filij berchos-filij sisara-filij thema-filij nasia-filij atupha-filij Vnoꝝ
salomonis-filij sothai-filij sopheret-
filij pheruda-filij iahala-filij decon-
filij gedel-filij saphara-filij achil-filij
pocereth-qui erat oreus et asbaim filio
ammon. Omnes nathinnei-et filij seruoꝝ salomonis:trecentinõgintaduo.
Hi sunt aũt qui ascenderũt de thelmala thelarsa-cherub addon ⁊ emmer:et
nõ poterũt indicare domũ patrũ suorũ-et semen suũ:utrũ ex israel essent. Filij dalaia-filij tobia-filij nechoda-sexcentiquadragintaduo. Et de sacerdotibus-filij iobia-filij accos-filij berzellai-qui accepit de filiabs berzellai galaaditidis uxorem:⁊ vocaꝝ est nomẽ
eoꝝ. Hi quesierũt scripturã suã in censu ⁊ nõ inuenerũt:et eiecti sunt de sacerdotio. Dixitq; athersatha eis ut non
mãducarent de sanctis sanctoꝝ:donec
staret sacerdos doctus ⁊ eruditus. Omnis multitudo quasi unus-quadraginta duo milia sexcẽtisexaginta:absq;
seruis et ancillis eoꝝ qui erãt septẽ milia trecentiviginti septẽ:et inter eos cãtores ⁊ cãtatrices ducente. Equi eorũ
sexcentiviginti septem:muli eoꝝ duceti quadraginta quinq;:cameli eoꝝ quadringentiviginti quinq;:asini sexies milia septingentiviginti. Ducesq; referẽ
quid in commentario scriptũ fuerit:regum enim historia tenetur. Quidam aũt
de principibs familiaꝝ tulerũt in opꝰ.
Athersatha dedit in thesaurum-auri
dragmas mille:phialas quinquaginta:tunicas sacerdotales quingentas-triginta. Et de principibs familiaꝝ dederũt in thesaurũ operis auri dragmas
viginti milia-et argenti minas duo
milia ducentas. Et qđ dedit reliquus
pplus auri dragmas viginti milia-
et argenti minas duo milia-⁊ tunicas
sacerdotales-sexagintaseptẽ. Habitauerũt aũt sacerdotes ⁊ leuite ⁊ ianitores
et cãtores ⁊ reliquus vulgꝰ ⁊ nathinnei
⁊ omnis israel in ciuitatibs suis.

viij

Et venerat mensis septimꝰ. Filij
aũt israel erãt in ciuitatibus suis.
Congregatusq; omnis pplus sicut unus
ad plateam que est ante portam
aquarũ:et dixerũt ezre scribe ut afferret librũ legis moysi:quã preceperat
dñs israheli. Attulit ergo ezras sacerdos legem coram multitudine virorũ ⁊ mulierũ-cunctisq; qui poterãt intelligere:in die prima mensis septimi.
Et legit in eo apte in platea que erat
ante portam aquarũ-de mane usq;
ad mediã diem:in cõspectu virorũ et
mulierũ et sapientiũ. Et aures omnis
pplꝰ erant erecte ad librum. Stetit aũt
ezras scriba sup gradũ ligneum quẽ
fecerat ad loquendum-et steterũt iuxta
eũ-mathathia-⁊ senia-⁊ ania-et uria-
et elchia-et maasia ad dexterã eius-et

ad sinistram phadaia·misahel·z melchia·z asum·z aseph dona zacharia·z mosollā. Et aperuit esdras librū cōrā oīb⁹ ꝑplo. Cuꝫ aperiret eū: stet oīs ꝑplus. Et benedixit esdras dño deo·voce magna. Et respōdit oīs ꝑplus·amē·amen:eleuās manꝰ suas. Et incuruati sunt:z adorauerūt deū prone in terrā. Porro iesue·et bani·et serabia·yamin accub·septhai·odia·maasia·celita·azarias·iozabed·anani·phalaia leuite·sileuāt facieb⁹ in ꝑplo:ad audiēdā legē. Populꝰ aūt stabat in gradu suo. Et legerūt in libro legis dei distincte·z aperte ad intelligendū:z intellexerūt cū legerēt. Dixit aūt nemias·ipe ē athersatha·z esdras sacerdos z scriba·et leuite inꝑcātes ꝑplo. Dies sanctificatꝰ ē dño deo nostro. Nolite lugere·z nolite flere. Flebat enī oīs ꝑplus:cū audirēt verba legis. Et dixit eis. Ite comedite pinguia z bibite mulsū:z mittite partes eis qui nō ꝑparauerūt sibi qa sanctus dies dñi ē:z nolite contristari. Gaudiū enī dñi est fortitudo nra. Leuite aūt silentiū faciebāt in oīb⁹ ꝑplo dicentes. Tacete:qa dies sanctꝰ est:z nolite dolere. Abiit itaqꝫ oīs ꝑplus ut comederet·z biberet et mitteret partes:z faceret leticiā magnā:qa intellexerāt verba q̄ docuerat eos. Et in die secūdo congregati sunt principes familiarū oīm⁹ ꝑpli sacerdotes et leuite ad esdrā scribā:ut interpretaret eis verba legis. Et inuenerūt scriptū i lege·q̄ ꝑcepisse dñs in manu moysi·ut habitarent filij isrl in tabernaculis in die solēni mensis septimi:et ut ꝑdicarent z diuulgēt voce in oībꝰ urbibꝫ suis·z in ihrlm dicētes. Egredimini i mōtem·et afferte frondes oliuę·et frondes ligni pulcerimi·frondes mirti·z ramos palmaꝝ:et frondes ligni nemorosi·ut fiāt tabernacula sicut scriptū est. Et egressus est ꝑplus z attulerūt. Fecerūtqꝫ sibi tabernacula unusquisqꝫ in domate suo et in atriis suis: et in atriis domus dei·z in platea porte aquarum:et in platea porte ephraim. Fecit ergo uniuersa ecclesia eorum que redierant de captiuitate tabernacula:et habitauerunt in tabernaculis. Sic enī fecerāt a diebꝰ iesue filij nun· taliter filij isrl usqꝫ ad diē illū. Et fuit letitia magna nimis. Legit aūt in libro legis dei·q̄ dies singulos·a die primo usqꝫ ad diem nouissimum:et fecerunt solemnitatem septem diebus:et i die octauo collectā iuxta ritū.

In die aūt uicesimo quarto mensis huius conuenerūt filij isrl in ieiunio·et i saccis: et humus sup eos. Et separati sunt semē filioꝝ isrl ab omni filio alienigena:et stetерūt z confitebantur peccata sua et iniq̄tates patrū suoꝝ. Et cōsurrexerūt ad standū:z legerūt i uolumine legis dñi dei sui quarter in die:z quarter confitebant̄·z adorabāt dñm deū suum. Surrexerūt aūt sup gradū leuitaꝝ iosue z bani·et cedmuhel·rennī·sabnia· abani·sarebias bani·thanani:et clamauerūt magna uoce ad dñm deum suū. Et dixerūt leuite·iosue·z cedmiel· bonni·asebia·serebia·arebia·odaia·sebna·sarafa. Surgite:benedicite dño deo nō·ab eterno usqꝫ in eternū. Et benedicāt nomini glorie tue excelso: in oīm benedictōne z laude. Tu ipse dñe solus:tu fecisti celū et celū celoꝝ et omne exercitū eoꝝ·terrā z uniuersa q̄ in ea sūt: maria z omnia que in eis sunt. Et tu uiuificas oīa hec:z exercitꝰ celi te adorat. Tu ipse dñe deus qui elegisti abrā et eduxisti eum de igne chaldeorū:et posuisti nomē eius abrahā·z inuenisti cor ei⁹ fidele corā te:z peruisti cū eo fedus ut dares ei terrā chananei·hetheei· euei·z amorrei·z pherezei·z iebusei·et gergesei·ut dares semini ei⁹. Et implesti uerba tua quia iustꝰ es. Et uidisti afflictionē patrū nroꝝ in egipto·clamoremqꝫ eoꝝ audisti sup mare rubrū:et dedisti signa et portenta in pharaone· et i oīb⁹ seruis eius:et in oīm ꝑplo terre illius. Cognouisti enī q̄a superbe egerāt contra eos:z fecisti tibi nomē·sicut et in hac die. Et mare diuisisti ante eos:z trāsierūt per medium maris i siccā. Persecutores aūt eoꝝ ꝓiecisti in profundū quasi lapidē i aquas ualidas:z in columna nubis ductor eoꝝ fuisti pr diē· et in colūna ignis per noctē:ut appareret eis uia per quā ingrediebant. Ad mōtē q̄ synai descendisti:et locut⁹ es cū eis de celo:z dedisti eis iudicia recta et legē ueritatis·cerimonias·z ꝑcepta bona. Et sabbatū sanctificatū tuū ostendisti eis:z mādata z cerimonias z legē ꝑcepisti eis in manu moysi famuli tui. Panē q̄ de celo dedisti eis i fame eoꝝ:z aquā de petra eduxisti eis sitientibus. Et dixisti eis ut ingrederent̄ z possiderēt terrā:sup quā leuasti manū tuam ut traderes eis. Ipsi uero z pres nri superbe egerūt·z indurauerunt ceruices suas:z nō audierūt mādata tua:z noluerūt audire:et nō sunt recordati mirabiliū tuoꝝ q̄ fecerās eis. Et induraūerūt ceruices suas:z dederūt caput ut cōuerterent̄ ad seruitutē suā q̄si per contentionē. Tu aūt deꝰ ueniꝰ clemēs et misericors·longanimis·z multe miserationis:nō dereliquisti eos. Et quidem cū fecisses tibi uitulū ydolē et dixisses· ste est deꝰ tuus q̄ eduxit te de egipto· et fecerunt blasphemias magnas:tu aūt in misericordijs tuis multis non dimisisti eos i deserto. Colūna nubis nō recessit ab eis per diē·ut ducerent eos in uiā:z colūna ignis p noctē·ut ostenderet eis iter per qō ingrederent̄. Et spiritū tuū bonū dedisti q̄ doceret eos:et manna tuū nō ꝓhibuisti ab ore eoꝝ: et aquā dedisti eis in siti. Quadraginta annis pauisti eos i deserto:nichilꝫ eis defuit. Vestimēta eorū nō inueterauerūt:et pedes eoꝝ nō sunt attriti. Et dedisti eis regna z ꝑplos:et partes eis sortes. Et possederūt terrā seon·et terrā regis esebon: et terrā og regis basan. Et multiplicasti filios eoꝝ sicut stellas celi:z adduxisti eos ad terrā de qua dixeras ꝓgnis eoꝝ ut ingrederent̄ et possiderēt. Et uenerūt filij:z possederūt terrā. Et humiliasti corā eis habitatores terre chananeos:et dedisti eos in manu eoꝝ·et reges eoꝝ·et ꝑplos terre:ut facerēt eis sicut placebat illis. Ceperūt itaqꝫ urbes munitas·et humū pinguē: et possederūt domos plenas ois bonis·cisternas ab alijs fabricatas: uineas et oliueta·z ligna pomifera multa. Et comederūt z saturati sunt·z impinguati sunt et abundauerūt deliciis in bonitate tua magna. Prouocauerūt aūt te ad iracundiā·z recesserūt a te: et ꝓiecerūt legē tuā post tergā suā. Et prophetas tuos occiderūt q̄ testabāt eos ut reuerterent̄ ad te: fecerūtqꝫ blasphemias grādes. Et dedisti eos i manū hostiū suoꝝ:z afflixerūt eos. Et in tpe tribulatōnis sue clamauerūt ad te: et tu de celo audisti·et scdm miserationes tuas multas. Dedisti eis saluatores: q̄ saluarēt eos de manu hostium suoꝝ. Cuꝫ requieuissent rursū fūt ut facerent malum in cōspectu tuo:et

dereliquiſti eos in manu inimicoꝝ ſuo-
rū:et poſſederūt eos. Conūſiꝝ ſūt et
clamauerūt ad te. Tu aūt de celo exau-
diſti:z liberaſti eos:ī miſericordijs tuis
multis ꝛ̄poribꝫ:z cōteſtat⁹ es eos ut
rēuerterēt ad legē tuā. Ipſi vero ſuperbe
egerūt:z nō audierūt mādata tua:et
in iudicijs tuis peccauerūt:q̄ faciet ho-
mo:et viuet in eis. Et dederūt humeꝝ
recedētē:z ceruicē ſuā indurauerūt:nec
audierūt. Et p̄raxiſti ſup eos āños
multos:et ꝛ̄teſtat⁹ es eos ī ſpiritu tuo
per manū ꝓphetaꝝ tuoꝝ:et nō audie-
rūt:z tradidiſti eos in manū pl̄oꝝ ter-
rarū. Tu miſericordijs aūt tuis pluri-
mis nō feciſti eos ī cōſumptionē:nec
dereliquiſti eos:quī de⁹ miſerationū
et clemēs es tu. Eſtūr magꝝ de⁹ noſter:
magne fortis et terribilis cuſtodiens
pactū et miſerām:ne auertas a facie
tua omnē laborē q̄ inuenit nos rege⁹
nr̄os principes nr̄os:z ſacerdotes no-
ſtros:z ꝓphetas nr̄os:z p̄res nr̄os:et
omnē pl̄m tuum:a diebꝫ regis aſſur
uſqꝫ ī diē hāc. Et tu iuſt⁹ es in oīb⁹
q̄ venerūt ſup nos:q̄a veritatē feciſti:
nos aūt impie egim⁹. Reges nr̄i:p̄n-
cipes noſtri:ſacerdotes nr̄i:z p̄res nr̄i
nō fecerūt legē tuā:z nō attenderūt mā-
data tua z teſtimonia tua q̄ teſtificat⁹
es in eis. Et ipſi ī regnis ſuis bonis:z
in bonitate tua mīa quā dederas eis:
et in terra latiſſima et pinguī quā tra-
dideras ī ſpectu eoꝝ:nō ſeruierūt tibi:
nec reūſi ſunt a ſtudijs ſuis peſſimis.
Ecce nos ipſi hodie ſum⁹:et terra
quā dediſti patribꝫ nr̄is ut comederēt
panē ei⁹ z q̄ bona ſunt ei⁹:z nos ipſi
ſum⁹ in ea. Et fruges ei⁹ multipli-
cātur regibꝫ q̄s poſuiſti ſup nos ꝓpter
peccata nr̄a:z corporibꝫ nr̄is dominā-
tur:z iumētis nr̄is ſecm̄ voluntatē ſuā:
et in tribulatōne magna ſum⁹. Et
oīb⁹ ergo hijs nos ipſi pactū⁹ fed⁹
et ſcribimus:et ſignant p̄ncipes no-
ſtri:leuīte nr̄i z ſacerdotes noſtri. ℔.

Signatores aūt fuerūt · neemias
athersatha · filij achelai:z ſedechi-
as · ſaraias · azarias · ieremias · phaſ-
ſur · amarias · melchias · accꝰ ſebenia ·
mellur maareu · merimuth · abdias ·
daniel · geuton · baruch · moſollā · abia ·
miamin · mazia · belga · ſemeia · hij ſa-
cerdotes. Porro leuīte · ioſue filij aza-
rie · bennui de filijs enadad · cedmihel ·
et fratres eoꝝ : ſechenia · odeuia · relia ·
phalaia · anan · micha · roob · aſebia ·
zacchur · ſerebia · ſabania · odia · ba-
baninu. Capita pl̄i populi · phemoab ·
ſalam · zethu · bani · bunni · azgad · bebai ·
adonaya · beggoai · adin · ather · ezech-
ia · azur · odeuia · aſum · beſai · areph ·
anathot · nebai · mechphia · moſollā ·
azīr · meſizabel · ſadoch · ieddua · felthia ·
anan · ania · oſee · anania · aſub · aloeſ ·
phaleam · ſobech · reū · aſebna · madia ·
echaia · hanan anan melluch · aram · ba-
ana:z reliqui de pl̄o . Sacerdotes · le-
uite · ianitores · z cantores · nathinim ·
et oīes qui ſe ſeparauerūt de pl̄is ter-
rarū ad legem dei · vxores eoꝝ · filij ea-
rū · z filie eoꝝ · oīes q̄ poterant ſapere
ſpondentes pro fratribꝫ ſuis:optima-
tes eoꝝ · et q̄ veniebāt ad pollicendum ·
et mādū · ut ābularēt in lege dei q̄ a
dederat ī manu moyſi ſui ſui:ut face-
rent z cuſtodirēt vniūſa mādata dñi
dei nr̄i · et iudicia ei⁹ · z cerimonias ei⁹ :
et ut nō daremꝰ filias nr̄as pl̄o terre :
et filias eoꝝ nō acciperem⁹ filijs nr̄is.
Populi q̄ terre qui inferāt venalia ·
et omnia ad vſum per diē ſabbati ut
vendāt:nō accipiem⁹ ab eis in ſabba-
to · et in die ſanctificato. Et dimittem⁹
annū ſeptimū:z exactionē omnīs ma-
nus. Et ſtatuem⁹ ſup nos p̄cepta · ut
dem⁹ tertiā partē ſicli per ānū ad op⁹
dom⁹ dei nr̄i:ad panes p̄poſitionis · z
ad ſacrificiū ſempiternū · et in holocau-
ſtū ſempiternū in ſabbatis ī kalendis ·
in ſolēnitatibꝫ · z in ſanctificatis · et pro
peccato · ut exorē pro iſrl̄ · z in omnē o-
ſum dom⁹ dei nr̄i . Sortes ego miſi-
mus ſup oblatōnē lignoꝝ inter ſacer-
dotes z leuitas et pl̄m · ut inferentē in
domū dei nr̄i per domos patrū nr̄oꝝ
per tēpora a tēporibꝫ āni uſqꝫ ad ānū:
ut ardeat ſup altare dñi dei nr̄i · ſicut
ſcriptū ē in lege moyſi. Et ut afferem⁹
primogenita terre nr̄e · et primicia o-
mniū fruct⁹ omnis ligni · ab ānō ī ānū ·
in domo dñi:z primicia filioꝝ nr̄oꝝ
et pecoꝝ nr̄oꝝ ſicut ſcriptū ē in lege : et
primicia bouū nr̄oꝝ et ouiū nr̄arꝫ · ut
offerem⁹ ī domo dei nr̄i ſacerdotibꝫ q̄
miniſtrāt ī domo dei nr̄i. Et primicia
aliorꝫ nr̄oꝝ · z libamina nr̄oꝝ · z poma
omnis ligni · vindemie q̄ſ et olei afferē-
mus ſacerdotibꝫ ad gazophilaciū dei
nr̄i:z decimā partē terre nr̄e leuitis. Ipſi
leuite decimas accipiāt ex oīb⁹ ciui-
tatibꝫ operis nr̄oꝝ. Erat aūt ſacerdos
filij aaron cū leuitis in decimis leuita-
rū:z leuite offerāt decimā partē decime
ſue in domo dei nr̄i ad gazophilaci-
um in domo thelauri. Ad gazophi-
laciū enī deportabūt filij iſrl̄ · z filij leui
primicias frumēti · z vini · z olei:z ibi e-
runt vaſa dñi ſanctificata · et ſacerdo-
tes z cātores · z ianitores · z miniſtri:et
nō dimittemus domum dei nr̄i. ℔

Habitauerūt aūt principes pl̄i in
hieruſalem. Reliqua vero plebs
miſit ſortem · ut tolleret vnā partē de
decē q̄ habitaturi eſſent in hieruſa-
le ſancta:noueē vero partes ī ciuitatibꝫ.
Benedixit aūt pl̄us oīb⁹ viris q̄
ſe ſponte obtulerāt · ut habitarēt in hie-
ruſalē. Hij ſunt magꝝ principes pouin-
cie q̄ habitauerūt in hieruſalē · z in ciui-
tatibus iude. Habitauit autem vnuſ-
quiſqꝫ in poſſeſſione ſua in urbibus
ſuis iſrl̄:ſacerdotes · leuite · nathinnei ·
et filij puoꝝ ſalomonis. Et in hieruſa-
lem habitauerunt de filijs iuda:et de
filijs beniamin. De filijs iuda:athaia
filius aziam · filij zacharie · filij a-
marie · filij ſaphatie · filij malalehel.
De filijs phares:iſmaaſia · filius ba-
ruch · filius coloza · filius azia · filius
adaya · filius ioiarib · filius zacharie ·
filius ſilonites . Omnes filij phares
qui habitauerūt ī hieruſalē : quadrin-
gentiſexaginta nouem viri fortes. Hij
ſunt aūt filij beniamin . Bellū filius
moſollam · filius ioed · filij phadaia ·
filius colaia · filij maſia · filij echel · fi-
lius yſaia. Et poſt eum gebbai ſellai:
nongentiviginti octo . Et iobel filius
zechri ꝓpoſit⁹ eoꝝ:z iudas filij ſenua
ſup ciuitatē ſecūd⁹. Et de ſacerdotibus
idaia filius ioiarib · iachin · ſaraia fili-
us helchie · filij moſollā · filij ſadoch ·
filij meraioth · filij ahimob principes
dom⁹ dei:z fratres eoꝝ faciētes opera
templi · octingēti quadraginta duo. Et adaia
filius ieroam · filius phaleia filij amſi ·
filij zacharie · filij phaſſur · filij melchie ·
et fratres eius principes p̄m:ducenti
quadraginta duo. Et amaſai · filij az-
rihel · filij azi · filij moſollamoth · filij
emmer · z fratres eoꝝ potentes nimis ·
centumviginti octo : et prepositus eorū
zabdihel filius potentū. Et de leuitis:
ſebenia filij aſob · filij azaricam · filij
aſabia · filij boni · z ſabathai · et iozā-
bech · ſup omnia opera q̄ erāt foris ne-
gotius in domo dei a principibus leuitaꝝ.

Et mathania filiꝰ micha-filiꝰ zebedei
filiꝰ asaph princeps ad laudādū-z ad
cōfitendū i oratione:z brechias scōs
de tribꝫ eiꝰ:et abda filiꝰ samuha-filiꝰ
galal-filiꝰ ydithun. Oñes leuite in q̄
rate sācta: ducēi octogīta ūnuꝰ. Et
ianitores:accub telmon-z fratres eoꝝ
q̄ custodiebāt hostia-centūseptuagin-
taduo. Et reliqui ex isrl sacerdotes-et
leuite in oppidis ciuitatibꝫ iuda-unuꝰ
quisq; in possessione sua:z nathinnei
i habitabāt i ofel-z syaha-z galpha.
De nathinneis-z episcopis leuitaꝫ in
ihrlm:azzi filiꝰ banni-filiꝰ asabie-filiꝰ
mathanie-filiꝰ miche. De filijs asaph:
cātores in ministerio domꝰ dei. Prece-
pti quippe regis sup eos erat:et ordo
in cātoribꝫ p dies singulos:et sachaia
filiꝰ melchiel-de filijs zara-filij iuda
in manu regis uxta oñe uerbū ppli:
et i domibꝫ per omnes regiones eoꝝ.
De filijs iuda habitauerūt i cariatiar-
be-z in filiabꝫ eiꝰ-et in dibon-et i filia-
bus eiꝰ-z in capseel-z in uicis eiꝰ:z in
iesue-z in molada-z in bethfaleth-et i
asersual-z in berſabee z in filiabꝫ eiꝰ:z
in sicelech et i mochona-et i filiabꝫ eiꝰ:
z in remmon-z in sara-z in iermuth-
zanoa-odollā-z in villis eaꝝ:lachiſ.
et in regionibꝫ eiꝰ-azecha et in filiabꝫ
eius. Et māserūt in berſabee usq; ad
vallē ennon. Filij aūt beniamin-a ge-
ba-mechmas-et hai-et bethel-et filia-
bus eius:anathot-nob-anana-asor-
rama-gethai-madid-seboim-nebal-
lath-et ono ville artificum:et de leui-
tis-portiones iude z beniamin. xiij

Hij sunt aūt sacerdotes z leuite-q̄
ascenderūt cū zorobabel filio sa-
lathiel-et iesue: saraia-iheremias-
esdras-amaria-melluch-acꝰ-sechenī-
as-reum-meremuth-addo-genthon-
abyā-miamin-madia-belga-semeia-
et ioarib-z ydaia-sellū-amoch-elcia-
adaia. Isti principes sacerdotū z fres
eoꝝ in diebꝫ iosue. Porro leuite-iesua
bennui-redmihel-sarabia-iuda-ma-
thanias-sup ymnos ipi z fres eoꝝ:et
bechecia-atq; ethanni-z fres eoꝝ unuꝰ
quisq; in officio suo. Iosue aūt genu-
it ioachim-et ioachim genuit eliasib-
et eliasib genuit ioiada:z ioiada genu-
it ionathan-et ionathan genuit iedu
dua. In diebꝫ aūt ioachim erāt sacer-
dotes-principes familiaꝝ saraie-ma-
arie-iheremie-ananie-esdre-mosollā-
amarie-iohannan-melico-ionathan-
selemie-ioseph-aran-edna-maraioth-
elci-adaie-zacharie-genthon-mosol-
lam-abie-zechri-miamin-z moadie-
felti-belge-sammua-semeie-ioathan-
ioarib-mathanai-iodaie-azzi-sellaie
elaia-mochober-elchie-asebie-ydaie-
nathanahel. Leuite in diebꝫ eliasib-et
ioiada-et ionathan-et ieddua-semei
principes familiaꝝ z sacerdotes in re-
gno darij persē. Filij leui principes fa-
miliaꝝ scripti in libro uerboꝝ dieꝝ:et
usq; ad dies ionathan-filij eliasib. Et
principes leuitaꝝ-asebia-serebia-et iesue
filiꝰ cedmihel-z fres eoꝝ p uices suas:
ut laudarēt-et cōfiterentur iuxta p̄ceptū
dauid uiri dei:z obseruarē eque p ordi-
nem. Mathania-z brechia-z obedia-
mosollam-thelmon-accub-custodes
portarum-et uestibulum ante portas.
Hij i diebꝫ ioachim filij iosue-filij io-
sedech:et in diebus nemie ducis-et
esdre sacerdotis scribe. In dedicatio-
ne aūt muri ihrusalē-requisierūt leuitaꝫ
de oñibꝫ locis suis ut adducerēt eos
in ihrlm-z facerent dedicationē et leti-
cia-i actione gratiaꝝ-et cātico-et i cym-
balis-psalteriis et citharis. Cōgregati

sunt aūt filij cātoꝝ-z de cāpestribꝫ circa
ihrlm-z de uillis netophati-z de domo
galgal-et de regionibꝫ geba-z azma-
ueth:qm̄ uillas edificauerūt sibi cā-
tores i circuitu ihrlm. Et mūdati sunt sa-
cerdotes z leuite:et mūdauerūt ppli-
et portas z murū. Ascendere aūt feci
principes iuda sup muꝝ:et statui duo
magnos choros laudātiū. Et ie-
runt ad dextrā sup muꝝ ad portā ster-
quilinij. Et iuit post eos osaias-z me-
dia pars principū iuda: et azarias-
esdra-z mosollā-iuda-z beniamin-z
semeia-z iheremia. Et de filijs sacerdo-
tū in tubis:zacharias filiꝰ ionathan-
filiꝰ semeie-filiꝰ mathanie-filiꝰ micha-
ie-filiꝰ zechur-filiꝰ asaph: z fres eiꝰ se-
meia-et azarel-malalai-galalai-ma-
ai-nathanahel-z iuda-z anani-in va-
sis cāticī dauid uiri dei:z esdras scriba
ante eos i porta fontis. Et cōtra eos al-
lenderūt i gradibꝫ ciuitatis dauid-in
ascensu muri sup domū dauid:z usq;
ad portā aquaꝝ ad orientē. Et chorꝰ
scūs gratias referentiū ibat ex aduſo-
et ego post eū:et media pars ppli sup
murū-z sup turrim furnoꝝ-z usq; ad
murū latissimū-z sup portā ephraim-
et sup portā ātiquā-z sup portā piſci-
um z turrim ananehel-z turrim enat-
et usq; ad portā gregis:z steterūt i por-
ta custodie. Steteruntq; duo chori lau-
dantiū i domo dei:z ego et dimidia
pars magistratuū mecū. Et sacerdotes.
eliachim-maasia miamin-michea-e-
lioenai-zacharia-z ananias i tubis:z
maasias-z semeia-z eleazar-z azi-z io-
hannan-et melchias-z elam-et ezer. Et
dare cecinerūt cātores:z iezraia ppo-
situs. Et immolauerūt in die illa victi-
mas magnas:et letati sūt. Deus enī
lecificauerat eos letitia magna. Sed
et uxores eoꝝ et liberi gauisi sūt:z au-
dita ē letitia ihrlm procul. Recensuerūt
q̄ in die illa uiros sup gazophilacia
thesauri ad libamina-z ad primitias.
et ad decimas-ut inrogerēt p eos pri-
cipes ciuitatis i decore granaꝝ actio-
nes sacerdotes z leuitas: qa letificat
est iuda i sacerdotibꝫ-z leuitis astātibꝫ.
Et custodierūt obseruationē dei sui-et
obseruationē expiationis: z cātores et
ianitores-iuxta p̄ceptū dauid et salo-
monis filij eiꝰ: quia i diebꝫ dauid et a-
saph ab exordio erāt principes actu-
i cātoꝝ in carmine laudātiū et confite-
niū deo. Et oñis isrl i diebꝫ zorobabel
et in diebus nemie dabant partes cā-
toribus et ianitoribus per dies sin-
gulos:et sanctificabant leuitas:z leui-
te sanctificabāt filios aaron. xuj

In die aūt illo lectum est in uolumine
moysi: audiēte ppło. Et inuētū est scri-
ptum in eo q̄ nō debeāt introire am-
monites z moabites i ecclesiā dei usq;
in eternū eo q̄ nō occurrerint filijs isrl
cū pane z aqua:et cōduxerūt aduersum
eos balaā ad maledicendū eis:z conuer-
tit deꝰ noster maledictionē in benedictio-
nē. Factū ē aūt cū audisset legē: sepa-
rauerūt omnē alienigenā ab isrl. Et
sup hoc erat eliasib sacerdos q̄ fuerat
p̄positus in gazophilacio domꝰ dei
nr̄i:z proximꝰ tobie. Fecit ergo sibi ga-
zophilacū grande:z ibi erāt ante eū re-
ponētes munera z thus-z vasa-z decī-
mas frumēti-vini z olei:partes leuitarū
et cātoꝝ z ianitoꝝ z primitias sacerdo-
tales. In oñibꝫ aūt hijs nō fui i ihеru-
salē: qa i āno tricesimosecūdo artarxer-
sis regis babilonis uenī ad regē. Et i
fine dieꝝ rogaui regē-et ueni in iheru-
salē. Et intellexi malū qđ fecerat helia-
sib tobie:ut faceret ei thesaurū i uestibꝫ

dñs dei: ⁊ malũ michi uisũ ẽ valde. Et
ꝓiecī uasa dñi robie foras de gazo-
philatu: ꝓcepitq; et emũdauerũt gazo-
philatũ. Et reuli ibi uasa dñi dei. sa-
crificiũ ⁊ thus. Et cognoui q; ꝑtes le
uitaꝝ nõ fuisset date: ⁊ fugisset unusq;
q; i regionẽ suã de leuitis ⁊ cãtoribꝫ ⁊ de
hijs q; ministrabãt: ⁊ egi caulã adũlũ
magistratũ ⁊ dixi. Quare derelictus dñi
mũ dei? Et congregaui eos: ⁊ feci stare i
statõnibꝫ suis. Et oĩs iuda apportaba
decimã frumẽti uini ⁊ olei i horrea. Et ꝛstituim⁹ sup
horrea seleuniã sa
cerdotẽ ⁊ sadoch scribã ⁊ fadaiã de le
uitis: et iuxta eos anan filiũ zacchur
filiũ mathanie qm fideles cõprobati
sũt: ⁊ ipis credite sunt ꝑtes fratꝝ suo-
rũ. ℣Memento mei dñe mi ꝓ hoc: ne
deleas miserationes meas q; fci in
domo dei mei ⁊ i cerimonijs ei⁹. In die
bus illis uidi i iuda calcãtes torcularia
i sabbato: portãtes acerucos ⁊ onerã-
tes sup asinos uinũ ⁊ uuas ⁊ fic⁹ ⁊ o
mne on⁹: ⁊ inferẽtes i ihrlm i die sab
bati. Et ꝛtestat⁹ sum ut i die qua ven-
dere lucrer: venderẽ. Et uirj habitaue-
rũt i ea: inferẽtes pisces ⁊ oĩa uena-
lia. Et uendebãt i sabbatis filijs iuda
⁊ ihrlm. Et obiurgaui optimates iu-
da: ⁊ dixi eis. Que ẽ hec res mala quã
uos facitis: ⁊ ꝓfanatis die sabbati?
℣Nũq̃d nõ hec fecerũt ꝑres nri: ⁊ adduxit
de⁹ noster sup nos oĩe malũ hoc
⁊ sup ciuitatẽ hãc: Et uos additis ira
cundiã sup isrl: uiolãdo sabbatũ. Factũ
est aũt cũ quiessent porte ihrlm die
sabbati: dixi: ⁊ claudẽt ianuas: ⁊ ꝓce-
pi ut nõ aperirẽt eas usq; post sabba-
tũ. Et de pueris meis ꝛstitui sup portas:
ut null⁹ inferet onus die sabbati. Et
mansẽrũt negociatores ⁊ uendẽtes omnẽ
sa uenalia foris ihrlm semel ⁊ bis: et
cõtestat⁹ sũ eos: ⁊ dixi eis. Quare ma
netis ex aduso muri? Si fecẽritis hoc tertio
ritis: manũ mittã i uos. Itaq; ex ꝑ illo
nõ uenerũt i sabbato. Dixiq; leuitis
ut mũdarent ⁊ uenirẽt ad custodiẽdas
portas: ⁊ sanctificãdã diẽ sabbati. Et
pro hoc rego memẽto mei dñe ⁊ parce
michi secundum multitudinem mise
rationũ tuarũ. Sed ⁊ in diebus illis
uidi iudeos ducẽtes uxores azotidas
ãmonitidas ⁊ moabitidas. Et filij eoꝝ
ex media ꝑte loquebãt azotice: ⁊ ne
sciebãt loqui iudaice: ⁊ loquebãt iuxta
linguã ꝑsi: ⁊ ꝑsi. Et obiurgaui eos:
et maledixi. Et cecidi ex eis uiros et de
caluaui eos: ⁊ adiurauj i deo ut nõ da
rent filias suas filijs eoꝝ: ⁊ nõ accipe
rẽ de filiabꝫ eoꝝ filijs suis ⁊ libiuet
ipis dicẽs. ℣Nũquid nõ in huiusmo
di peccauit salamon rex isrl? Et cum
in gentibꝫ multis non erat rex similis
ei: et dilectus deo suo erat: et posuit eũ
deus regem sup omnẽ isrl. Et ipm
ergo duxerunt ad peccatũ mulieres a
lienigene. ℣Nunquid et nos inobedi
entes faciem⁹ oĩe malũ grãde hoc: ut
ꝓuaricem⁹ i deo nõ: ⁊ ducam⁹ uxores
peregrinas? De filijs aũt ioiade filij
eliasib sacerdotis magni ⁊ gener erat
sanaballath oronitis: quẽ fugaui a
me. Recordare dñe deus meus aduer
sum eos qui polluũt sacerdotiũ: usq;
sacerdotale ⁊ leuiticum. Igitur mun
dauj eos ab oĩbꝫ alienigenis: et cõ
stituj ordines sacerdotũ et leuitarum
unũquemq; in ministerio suo: ⁊ in ob
latione lignorũ in temporibꝫ ꝛstitutis
et i primitijs. ℣Memẽto mei dñe mi ⁊
bonum. Amen. Explicit liber nehemie
qui est eldre scdus

Incipit liber esdre tertius

Fecit iosias ⁊ celebrauit
pascha in ihrlm dño: et immo-
lauit phase quarta decima luna primi
mensis: stantes sacerdotes per uices
suas stolis amictos in templo dñi. Et
dixit leuitis sacris suis israhel: ut san-
ctificarent se dño in positione sancte
arche dñi in domo quã edificauit sa-
lomon filj⁹ dauid rex. ℣Non erit uobis
tollere sup humeros ea. Et nũc deser-
ite dño uro ⁊ turbã agite gentis illi⁹ isrl
ex ꝑte scdm pagos ⁊ tribus uras se-
cundũ scripturã dauid regis isrl: et se-
cundũ magnificentiã salomonis filij
eius: oĩes in templo et secũdũ partes
familiã principũ ꝑtiũ uram eoꝝ qui
stant in cõspectu fratrũ filiorꝫ isrl. Im-
molate pascha: ⁊ sanctificia parate fratri
bus uris: et facite scdm ꝓceptũ dñi qđ
datũ est moysi. Et donauit iosias in
plebẽ que inuẽta est oĩũ agnoꝝ et hedo
rũ ⁊ capraꝝ: triginta milia: uitulo⁹
tria milia. Hec de regalibus data sunt
scdm promissionẽ ꝓpo: et sacerdotibꝫ
in pascha: oues numero duo milia:
ac uituli trecenti. Et iechonias ⁊ semeias
et nathanael fratres ⁊ asabias ⁊ ozi
el et coraba in phase oues quinq; mi
lia: uitulos quingentos. Et hec cum
fierent eleganter: steterũt sacerdotes et
leuite habentes azima per turbas. Et se-
cundũ partes principaꝝ patrũ in cõ
spectu ꝓpli offerebãt dño: scdm ea que
in libro moysi scripta sunt. Et assaue-
rũt phase igni prout oportebat: ⁊ ho
stias coxerũt in empiis ⁊ in ollis cum
benivolentia. Et ꝛtulerũt oĩbꝫ qui
erant ex plebe: ⁊ post hec parauerunt
sibi ⁊ sacerdotibus. Sacerdotes enim
offerebãt adipes usq; dum finita esset
hora: ⁊ leuite parauerũt sibi ⁊ fratribꝫ
suis filijs aaron. Et sacrificatores fili
as offerebãt: sicũ ordinẽ scdm ꝓce-
ptũ dauid ⁊ asaph: ⁊ zacharias ⁊ ied
dinus qui erat a rege ⁊ hostiarij per
singulas ianuas: ita ut nõ ꝙuarica-
ret unusquisq; suã. Fratres eni eoꝝ ꝑ-
parauerũt illis. Et ꝛsummata sunt que
pertinebant ad sacrificiũ dñi. In illa
die egerũt phase: ⁊ offerebãt hostias
sup dñi sacrificiũ scdm ꝓceptũ regis
iosie. Et egerũt filij isrl qui inuẽti sunt
in ꝛe illo phase: ⁊ diẽ festi azimoꝝ ꝑ
dies septem. Et nõ est celebratũ phase
tale in israhel a temporibus samuel
prophete: ⁊ oĩes reges isrl nõ celebra-
uerũt tale pascha quale egit iosias ⁊
sacerdotes ⁊ leuite ⁊ iudei ⁊ oĩis isrl
qui inuenti sunt in cõmoratione ihe-
rosolimis. Octauodecimo ãno regnã
te iosia celebratũ est phase. Et directa
sunt opera iosie in ꝛspectu dñi sui in
corde pleno metuentis ei: et que circa il
lum quidẽ cõscripta sunt in pristinis
temporibꝫ de eis qui peccauerũt quiq;
irreligiosi fuerũt in dñm ꝑ re oĩũ gen-
er: et qui nõ quieuerũt uerba dñi super
israhel. Et post oĩem actũ hũc iosie
ascendit pharao rex egipti ueniens in
carchamis abiere sup euphraten: et egr̃sus
ē obuiã illi⁹ iosias. Et misit rex egipti
ad iosiam dicens. Quid michi et tibi
est rex iude? ℣Non sum missus a dño.
Super euphraten eni bellũ meũ est. Fe-
stinãs descende. Et nõ est reuersus io
sias sup eum: sed repugnare eũ conaba
tur: nõ attendẽs uerbũ ꝙphete ex ore
dñi: sed ꝛstituit ad eũ bellũ in cãpo ma
geddo. Et descenderũt principes ad re
gem iosiã. Et dixit rex pueris suis. Am-
monete me a prelio. Infirmat⁹ sum

tū valde. Et statim amouerūt eū pu-
ri ipsius de acie. Et ascendit sup currū
secundariū suū:et reuertens ihrosoli-
mā vita sua⁹ est:⁊ sepultus est in pa-
truo sepulcro . Et in tota iudea luge-
bāt ioiachim:⁊ qui ꝑlidebāt eū vroribz
lamētabāt eū usq; in hūc diē. Et dnō
est hoc fieri semp in oīe gen⁹ isrl. Hec
aūt ꝓcipua sunt in libro historiaꝝ re-
gū iude:et singla gesta actus iohie et
eo⁹ gloria .⁊ intellect⁹ eius in lege dñi:
quia eque gesta sunt ab eo ⁊ que non
scripta sunt i libro regū isrl⁊ iude. Et
assumētes qui erāt ex gente iechonie
filiū ioiachim ꝛstituerūt regē pro ioſia pa-
tre suo:cū esset annoꝝ octo regnauit tribz mensibz:et re-
gnauit sup isrl mēsibz tribz . Et amo-
uit eū rex egipti ne regnaret i ihrosoli-
mis:⁊ multauit gentē argenti talē-
ta centū:et auri talētū unū. Et ꝛstituit
rex egipti regē ioakim fratrē ipsius re-
gem iude et ihrusalē:⁊ alligauit ma-
gistra⁹ ioachim zaraleum fratrē su-
um:⁊ apprehēdēs reduxit egiptū. Annoꝝ
erat ioakim viginti quinq; cū re-
gnare cepisset i terra iuda ⁊ i ihrusalē:
et fecit malū in cōspectu dñi. Post hūc
aūt ascendit nabuchodonosor rex ba-
bilonis:⁊ alligās eū in aureo vinculo
duxit in babilonia:⁊ sacra vasa do-
mini accepit nabuchodonosor . et mi-
sit:⁊ cōstituit in templo suo in babi-
lonia. Sūt de immūdicia illi⁹.⁊ irreli-
giositate scriptū ē in libro temporū re-
gum. Et regnauit ioachin filius eius
pro eo. Cū aūt ꝛstitue⁹ esset erat annoꝝ
octo. Regnauit aūt mēses tres et dies
decē in ihrusalē:⁊ fecit malū in cōspe-
ctu dñi. Et post ānū mittēs nabucho-
donosor rāsmigrauit eū babilonia
simul cū sacris vasis dñi:et cōstituit
sedechiam regem iuda ⁊ ihrusalē:cū esset
annoꝝ viginti unius. Regnauit aūt
annis undecim. Et fecit malū in ospe-
ctu dñi:⁊ nō est verit⁹ a vultu que di-
cta sunt ab ieremia ꝓpheta ex ore do-
mini. Et adiurat⁹ a rege nabuchodo-
nosor ꝓiurans discessit:et indurata
cervice sua.⁊ corde suo.trāsgressus est
legitima dñi dei isrl. Et duces pplī dñi
multa inique gesserūt et impie egerūt
sup oēs immūdicias gentiū:⁊ pol-
luerūt templū dñi qđ sanctū erat i ihe-
rosolimis. Et misit deus patrē suoꝝ
per angelū suū reuocare eos:propter
qđ parcere illis ⁊ tabernaculo suo. Ipi
vero subsannabāt in angelis suis:et
qua die locut⁹ est dñs erāt illudentes
prophetis eius. Qui usq; ad iracundiā
cōcitat⁹ est . super gentē suā ꝓpter impie-
tates suas:et ꝓcepit ascendere reges
chaldeoꝝ. Ipsi occiderūt iuuenes eoꝝ
in gladio.i circuitu sancti templi eoꝝ:
et nō pepercerūt iuueni ⁊ seni . et uirgi-
ni ⁊ adolescentulo:sed oēs traditi sunt
in manus ipoꝝ ⁊ omnia sacra vasa di-
mini.et regales apothecas cū omnibz
tulerūt in babilonia:⁊ incenderūt do-
mū dñi ⁊ demolierūt muros ihrusa-
lem:⁊ turres eius incenderūt igne. Et
cōsummauerūt oīa ornamenta eius:et
ad nichilū redigerūt:⁊ reliquos a gla-
dio in babilone . et erant huic illi⁹ usq;
dum regnarēt persē in repletione ver-
bi dñi i ore ieremie:quousq; beneplacitū
egerit terra sabbata sua. Omni tempo-
re desertionis sue sabbatizauit in ap-
plicatione annoꝝ septuaginta. ¶

Regnante cyro rege persaꝝ in cō-
summatione verbi dñi in ore ie-
remie:suscitauit dñs spiritū cyri regis
persaꝝ:et ꝓcinxit in toto regno suo
simul per scripturā dicēs. Hec dicit cy-
rus rex persarū . ¶Me constituit regem

ubi terrarū dñs isrl dñs excellus:et si-
gnificauit michi edificare domū sibi
in ihrlm que est in iudea. Si quis est
ex genere uro:dñs ipi⁹ ascendat cū eo
in ihrusalē. Quocquot ergo circa lo-
ca habitāt adiuuēt eos ꝙ sunt in loco
ipso i auro ⁊ argento in datonibz cū
equis.⁊ iumētis:cūctis alijs que sōm
vota apponūtur in edem dñi que est
in ihrlm. Et stantes principes tribuū
patrū iude ex tribu beniamin ⁊ sa-
cerdotes et leuite . quos excitauit dñs
ascendere et edificare domū dñi que ē
in ihrlm:⁊ qui erāt in circuitu eoꝝ ad-
iuuerūt in oīb⁹ auro et argento ei⁹ et
iumentis ⁊ donis quā pluribus:multi
quorū sensus egerat⁹ est. Et cyrus rex
protulit vasa sacra dñi q̄ trāstulit na-
buchodonosor rex babilonis ex iheru-
salē.⁊ posuerat ea ydolo suo. Et profe-
rens ea cyrus rex persaꝝ tradidit mithi-
dato qui erat sup thesauros ipi⁹. Per
hūc aūt tradita sūt salmanasaro pre-
sidi iudee. Horū aūt hic numer⁹. Libe-
teria argētea.duo milia ꝙdringēa:
athisse argentee triginta:phiale auree
triginta : item argētee duo milia qua-
dringente:⁊ alia vasa mille. Omnia
aūt vasa aurea.⁊ argentea quinq; mi-
lia octingēta.sexaginta . Et enumera-
ta sunt salmanasaro simul cū hijs q̄
ex captiuitate babilonie venerāt in ihe-
rosolimā. In artarexis aūt regis per-
sarū temporibz scripserūt ei de hijs q̄
inhabitabāt in iudea ⁊ ihrlm.balsa-
mus et mithridat⁹ ⁊ tabellius et rathim⁹
balthemus samelius scriba:et reliqui
inhabitātes in samaria.⁊ cetcis locis
subiectā epistolā regi artarexeli. Dñe
pueri tui rathim⁹ ab accedētibz . et ta-
bellius scriba : ⁊ reliqui curie eue iudi-
ces in celesiriā et phenicen. Et nunc
notū sit dño regi:quoniā iudei qui a-
scenderūt a vobis ad nos venientes i
ihrlm ciuitatē rebugā et pessimā:edifi-
cant turres eius:⁊ stauūt muros.et
templū fulcitant. Quod si ciuitas ista
et muri ꝛsummati fuerint nō tantum
tributa nō sustinebūt pendere:sed etiā
regibz resistent. Et quia id agit circa
templū:rede haberi arbitrati sum⁹ nō
despicere hoc ipm.sed notū facere dño
regi:ut si videbit rex.querat in libris
patrū tuoꝝ:⁊ inuenies in āmonitionī-
bus scripta de hijs:scies quoniā ciui-
tas ista fuit rebuga.et reges ⁊ ciuitates
cōcutiens:⁊ iudei rebuge ⁊ prelia cō mit-
tentes in ea ab eterno:ob quā causam
ciuitas ista delecta est. ¶Nūc ergo notū
facim⁹ dñe rex : quoniā si ciuitas hec
edificata fuerit ⁊ hui⁹ muri erecti fuerit:
descensus tibi nō erit i celesiriā.⁊ phe-
nicem. Tūc scripsit rex rathimo ꝙ scribe-
bat accedēta.⁊ belthimo ⁊ sabellio scri-
be:⁊ cetcis ꝛstitutis.⁊ inhabitātibus in
siria.⁊ phenice.ea que subiecta sunt. Le-
gi epistolā quā misistis michi. Prece-
pi ergo inquiri:⁊ inuentū est.quoniā
ciuitas illa ab eo regibz resistens
et homines refuge.⁊ prelia in ea effici-
entes:et reges fortissimi erāt in ihrlm
dñantes ⁊ tributa exigētes.⁊ celesiriā
et phenice. ¶Nūc ergo ꝓcepi prohibere
hoīes illos edificare ciuitatē:et ꝓhibe-
re ne ꝙ ultra hec fiant . sed nec proce-
dāt i plurimū:et qua sūt malicie ita
ut regibus molestia imponet. ¶ Tunc recitatis hijs que a rege ar-
tarexe scripta fuerāt rathimus
et sabellius scriba et qui cū hijs ꝛstitu-
ti erāt iungentes festināter venerūt in
ihrusalē.cū equitatu ⁊ curtis.et agmi-
ne:repentinq; edificāres ꝓhibere. Et va-
cabāt ab edificatione templi i ihrlm:

usqz secūdo ānō regnī darij regis persarū. Rex darius fecit cenā magnā omnibz ducaculis suis: z omnibz magistratibz medie z pelidis z oīb⁹ purpuratis. z pīncipibz z cōsulibz. z prefectis sub illo ab indīa usqz ethiopiā: centū.xx.vij. gīaūsqz prouincijs. Et cū māducasset. z bibissent. z saciati cūrentē. tūc darius rex ascendit in cubiculū suū: et dormiuit et expergefact⁹ est. Tūc illi tres iuuenes corporis custodes qui custodiebāt corp⁹ regis: dixerūt alter alteri. Dicam⁹ unusquisqz nr̄m sīmonē qui pcellat: z cuiuscūqz apparuerit sermo sapiēcior: alteri⁹: dabit illi darius rex dona magna. purpura cooperiri. et in auro bibere et sup aurz dormire et currū aureum frenis. z ydarim byssinam. z torquē circa collū: et sedo loco sedebit a dario. pter sapiēciā suā: et cognat⁹ darij vocabit. Tūc scribentes singli suū verbū signauerūt: et posuerunt sub⁹ regnical darij regis: et dixerunt. Cūqz surrexerit rex dabimus illi scripta nr̄a: et qcūqz iudicauerit rex et tribz. z magistrat⁹ pfidis. quoniam verbū ei⁹ sapiēcius est: ipi dabit victoria sicut scriptū ē. Unus scripsit. Forte est vinū. Alius scripsit. Fortior est rex. Tercⁱ scripsit. Fortiores sunt mulieres: sup oīa aūt vincit veritas. Et cum surrexisset rex acceperunt scripta sua: z dederūt illi. z legit. Et nutibz vocauit omnes magistrat⁹ pelas. et medos. et purpuratos. z pretores. z pfectos. z sedebit in solio: z lecta sunt scripta coram ipis. Et dixit. Vocate adolescentes. et ipi indicabūt verba sua. Et vocati sūt. z introierūt. Et dixit illis. Iudicate nobis de hijs que scripta sunt. Et cepit prior qui dixerat de fortitudine vini. Et dixit. Viri quam pualet vinū oīb⁹ hominibz qui bibūt illud. Seduct mentē. Iregz regis z orphani facit mentē vanā. Item fecit ac liberi pauperis ac diuitis z oīem mentem cōuertit in securitatē. et iocūditatē: et non meminit oīem tristitiā z debitū: et oīa pcordia facit honesta: et non meminit regē nec magistratū. z oīa pr talēta loqui facit. Et non meminerunt cū biberūt amicitiā nec fraternitatē. sed post nō multū sumunt gladios. et cum a vino mersserint et surrexerint nō meminerunt que gesserunt. O viri num pcellit vinū? Quis sit cogitat facere? Et tacuit hoc dicto. my

Et incepauit sequēs dicere: qui dixit de sortitudine regis. O viri: num pcellit hominēs. qui terā z mare obtinēt. z oīa que i eis sunt? Rex aūt sup oīa pcellit. et dominatur eorū: et oīe qcūqz dixerit illis faciunt. Et si miserit illos ad bellatores: uadunt z demolīt montes z muros. et turres. Iugulant z iugulant: et regis verbū non pterierunt. Siam si vincunt. afferūt regi omnia quecūqz predātes. Similiter et alij omnes et quotquot non militāt nec pugnāt sed colunt terā: cursum cū fuerint metentes afferūt tributa regi. Et ipse unus sol? si dixerit occidite occidūt. dixerit. remittite remittūt: dixerit. percutite. percutiūt. dixerit exterminate extermināt. dixerit edificate edificāt. dixit excidite excidūt. dixit plātate plātant: z omnis plebs et virtutes eū obaudiūt. et sup hec ipe recūbit. z bibit z dormit. Ipsi aūt custodiunt in circuitu eū: z nō pollunt ire singuli z facere opera sua: sed in dicto obaudientes sunt ei. Viri: quomō non pcellet rex qui sit diffamatus? Et tacuit. Tercius qui dixerat de mulieribus z

veritate. hīc est z zorobabel: cepit loqui. Viri. nō magnus rex. et multi homines: nec vinū pcellit. Quis ē ergo qui dñator⁹ eor⁹? Sōne mulieres genuerūt regē z omnē pplm qui dñatur mari z terre: et ex illis nati sunt. et ipse educauerūt eos q̄ plātauerūt vineas ex quibus vinū fit? Et ipse faciunt stolas omniū hominū: et ipi faciūt gloriā hominibz: et nō possunt homines separari a mulieribz. Si congregauerint aurū et argentū. z omnē rem speciosam et viderint mulierē vnā bono habitu et bona specie: oīa hec relinquētes i eā intendūt. z aperto ore cōspiciūt: et eā allicūt magis q̄ aurū et argentū. et oīem rem pciosam. Homo suū pr̄ē relinquit qui genuit illū et suā regionē. z ad mulierē se cōiungit. Et cū muliere remanet aīmā: et negz pr̄em meminit. negz mr̄em negz regionē. Et hinc oportet vos scire: quoniā mulieres dñantur vr̄i. Sōne doletis? Et accipit homo gladiū suū et vadit i uiā facere furta z hmicidia et mare nauigare z flumina. z leonē videt z in tenebris ingredit: z cū furtū fecerit z fraudes z rapinas. amabili sue affert. Et uxz diligit plus uxorē suā magis q̄ patrē aut mrem. Et multi demētes facti sunt. pter uxores suas: et serui facti sunt pter illas: z multi perierūt et iugulati sunt. z peccauerūt propter mulieres. Et nūc credite mihi q̄a magn⁹ est rex. in potestate sua: quoniā oīes regiones vrent tangere eū. Videtam tamē agamen filiā bezacis. meretrici cōubinā regis. sedentē iuxta regē ad dexterā: z auferens diadema de capite eius. z imponēs sibi: et palmis cedebat regē de sinistra manu. Et sup hec aperto ore inuehat eā: z si arasceret ei

ridet: nam si indignata fuerit blandit̄. donec reconciliet̄ in graciam. O viri: nr̄ nō sunt fortiores mulieres? Magna est terra: et excelsum est celum. Quis ista agit? Et tūc rex et purpurati inuehebāt in alterutrū. Et incepit loqui de veritate. O viri: nōne fortes sunt mulieres? Magna est terra: z excelsum est celū: et velox cursus solis cōuertit in gyro celū in locū suū i una die. Nonne magnus⁹ ē qui hec facit? Et veritas magna: et fortior pre oīb⁹. Omnis terra veritatē invocat: celum etiā ipam benedicit: et oīa opera mouētur et tremūt. et non est cū ea quicqz iniquū. Vinum iniquū: iniquus rex. Iniqui oīes filij hominū: et iniqua illoz omnia opera: et nō est in ipis veritas. Et i sua iniquitate peribūt: et veritas manet et invalescit in eternū: et viuit et optinet in secula seculoz. Nec est apud ea accipere psonas. negz differentias: sed q̄ iusta sunt facit oīb⁹ iustis ac malignis. z oīes benignātur in operibz ei⁹. Et non est in iudicio eius iniquū: sed fortitudo. z regnū. z potestas. z maiestas omniū seculorū. Benedict⁹ deus veritatis. Et desijt loquēdo. Et omnes pplī clamauerunt: et dixerūt. Magna est veritas et prevalet. Tūc rex ait illi. Pete si q̄d tibi amplius sit̄ que scripta sunt: et dabo tibi. secūdū q̄ inuenit⁹ es sapiencior: z proxim⁹ michi sedebis: z cognat⁹ meus vocaberis. Tunc ait regi. Memor esto voti tui q̄ vouisti edificare iherusalē i die qua regnū accepisti: z oīa vasa que accepta sunt ex thesauris remittere: que separauit cyrus quando mactauit babiloniā. et voluit remittere ea ibi. Et tu vouisti edificare templū: quod incenderunt ydumei quando

ꝯtūinata ē iudea a chaldeis. Et nūc hec
ē qđ postulo dñe ꝛ qđ pcꝛ:hec ē maie-
stas a te qđ postulo:ut facias vocē qđ
vouisti regi celi ex ore tuo. Tūc surgēs
darius rex oculatꝰ ē illū:ꝛ scripsit epistō-
lā ad oēs dispēsatores:ꝛ pfectos:et
purpuratos:ut deducerēt eū:ꝛ eos ꝙ cū
illo erāt:oēs ascendēres edificare ihe-
rusalē. Et oībus pfectis ꝙ erāt i syria ꝛ
phenice ꝛ libano scripsit epistas:ut trahe-
rēt ligna cedrina a libano i ihrlm:ut ē-
dificarēt cū eis ciuitatē. Et scripsit oīi-
bus iudeis ꝙ ascendētāt a regno i iudeā
pro libertate:omnē potētē ꝛ magistra-
tū et pfectū nō suguenire ad ianuas i-
ploꝝ:ꝛ omnē regionē eoꝝ optinuerant
esse immunē eis:ꝛ ydumei reliquēt ca-
stella ꝙ optinēt iudeoꝝ:et i structurā tē-
pli dare p singulos āos talēta vigin
usq; dū peredificarēt:et sup sacrāū olo-
causta mata utilia que ꝛ diue sicut habēt
pceptū:alia talēta decē offerre p singlos
āos:et oībus ꝙ precūt a babilonia
dere ciuitatē: ut esset libras tā ipis qđ
filijs eoꝝ:ꝛ oībus sacerdotibus ꝙ precūt.
Scripsit aūt ꝛ quātitatē ꝛ sacra stolā
iussit dari in qua deluīrēt:ꝛ leuitis scri-
psit dare pcepta usq; i diē qua ꝺlūma-
biē dñs et ihrlm ędificet: et oībus au-
Rodiētibs ciuitatis scripsit dare eis sones
et stipēdia. Et dimisit oīa vasa q̄ se-
parauerat cyrus a babilonia:ꝛ oīa
quecunq; dixit cyr⁹ ꝛ ipe pcepit fieri:et
mitti ihrlm. Et cū pcessisset ille adole-
scēs:eleuās faciē i ihrlm:benedixit regē
celi ꝛ dixit. Abs te ē victoria:ꝛ abs te ē
sapiētia:et claritas. Et ego seꝛ⁹ tuꝰ sū.
Benedictꝰ es:q̄ dedisti michi sapiētiā:ꝛ
tibi confitebꝛ dne deꝰ patꝝ nroꝝ. Et acce-
pit epistas:ꝛ pfectꝰ ē i babiloniā. Et ve-
nit ꝛ nunciauit fratribs suis oīibs q̄ fue-
rūt i babilonia:ꝛ benedixerūt deū patꝝ
suoꝝ:qđ dedit illis remissionē ꝛ refri-
gerium. ut ascenderent et edificarent
iherusalem et templum ubi nominatꝰ
est nomē eiꝰ in ipo:et epulatuerūt
cum musicis ꝛ leticia diebs septē. ℣.

Post hec aūt electi sūt ut ascende-
rēt principes patꝝ p domos p
tribs suas:ꝛ uxores illoꝝ:ꝛ filij:et filie
eoꝝ:ꝛ sui ꝛ ancille ipoꝝ:et pecora illoꝝ.
Et darius rex misit una cū eis eques mil-
le donec deducerēt eos i ihrlm cū pace
ꝛ cū musicis:ꝛ cū typanis ꝛ tibijs:et o-
mnes fres erāt ludētes:ꝛ fecit eos asce-
dere simul cū eis. Et hec sūt nomia virorꝝ
q̄ ascenderūt p pagos suos i tribs ꝛ in
partē principū ipoꝝ. Sacerdotes:filij
phinees:filij aaron:ihs filij iosedech:
ioachim filij zorobabel filij salachiel
de domo dauid:ex pgenie phares tribꝰ
aūt iuda:q̄ locutꝰ ē sub dario rege pla-
cū suis nomes mirificis i sco ano regni
ipiꝰ mēse nisan pmo. Sūt aūt hij q̄ a-
scenderūt ex iudea de raptiuitate trāsmi-
grationis:qs trānsmigrauit nabucho-
donosor rex babilonie i babiloniē:ꝛ re-
situs ē i ihrlm. Et reliquit partē iude ꝛ
unusquisq; ciuitatē suā q̄ venerūt cū zo-
robabel:et ihesu:neemias:azarias:ra-
meo:emmanio:mardocheo:belsimo
mechpsaroche:oliore enonia:oēs
principes eoꝝ:ꝛ numerꝰ a gentilibs eoꝝ
ex prepositis eoꝝ. Filij phares:duo mi-
lia centū septuaginta duo. Filij zare:tria
milia quinq̄ginta septem. Filij fema:
centum quadraginta duo. In filijs ihe-
su:ꝛ ioabes:mille centū octo duo. Filij de-
nu:duo milia quadringenti septua-
ginta. Filij chraba:duceti quinq;. Filij
banca:centum sexaginta octo. Filij be-
bech:ꝺcclxxiii. Filij archad:qua-
dringenti nouaginta septem. Filij chan:
triginta septē. Filij zoroar:duo milia
septuaginta septē. Filij adonic:ꝺcclxvi.
Filij bago:duo milia quinquaginta sex.
Filij adecedis:centū octo.
Filij nasa ꝛ zetas:cclxxiii. Filij azo-
roc:ꝺclxvi. Filij iedarbone:centū triginta duo. Filij ananie:
cclxxiii. Filij asom. Filij marsar:
ꝺclxvi. Filij zabarus:
nouaginta quinq;. Filij sepolemon:cen-
tū nouaginta tres. Filij nepopas:quin̄qua-
ginta quinq;. Filij hechanaꝰ:centū qui
quaginta octo. Filij zebethamꝰ:centū
triginta duo. Filij carpatros:ꝺclxvi.
radies ꝛ modi:ꝺclxvi. Filij sepolemon:cen-
tū nouaginta tres. Filij nepopas:quin̄qua-
ginta quinq;. Filij hechanaꝰ:centū qui
quaginta octo. Filij zebethamꝰ:centū
triginta duo. Filij carpatros:ꝺclxvi.
Qui ex gramas ꝛ gabea:centū nouagin-
taunꝰ. Qui ex bethelē et aggai:cclxxiii
quinq;. Qui ex bastaro:centū nouagin-
ta duo. Qui ex bethemoles:quinquaginta quin-
q;. Filij liphis:centū quinquaginta quin-
q;. Filij labanni:centū triginta quatuor.
Filij agabe:cclxxv. Filij sechem:centū sexaginta
septē. Filij suadon ꝛ diomꝰ:centū septua-
ginta duo. Filij ceuꝰ:duo milia centū qua-
draginta quinq;. Filij anaas:centū sex
ginta septē. Filij iedus:
filij cuther:filij eliasib:centū septua-
ginta duo. Filij emerus:centū quinqua-
ginta duo. Filij sasurij:centū triginta sep-
tem. Filij rarez:ducenti nouagin-
ta septē. Leuite. Filij iheli i caduhel ꝛ ba-
mis et sedebias et edias:septuaginta
octo. Omnis numerꝰ a duodecimo
āno:triginta milia quadringenti sexa-
ginta duo. Filij ꝛ filie ꝛ uxores oīm
cōputatō ꝺclxvi milia ducenti qua-
draginta duo. Filij sacerdotū q̄ psalle-
bāt i templo:filij asaph:centū viginti
octo. Ostiarij vero:filij selmeum:filij a-
zer:filij amon:filij accuba:topa:filij
tobi:omnes centū triginta octo. Sacer-
dotes luitici i templo. Filij set:filij gal-
pha:filij tabloth:filij carie:filij sir:filij
hellu:filij labana:filij agarcha:filij
accub:filij utha:filij cetha:filij aggab:
filij obai:filij anani:filij channa:filij
geddu:filij au:filij radin:filij delano:
filij nechoba:filij caseba:filij gaze:filij
ozni:filij phinoe:filij asere:filij bastai:
filij asana:filij maani:filij nasim:fi-
lij accufa:filij agiftа:filij azui:filij fa-
con:filij salalon:filij meedda:filij fu-
sa:filij care:filij barcus:filij sarer:filij
thomi:filij nasith:filij agiftа:filij pdon:
salomon filij eiꝰ:filij asophoth:filij
phazida:filij celi:filij dedon:filij gad-
dahel:filij sephegi:filij aggia:filij sacha-
reth:filij sabathen:filij caronoth:filij
masith:filij asie:filij salus:filij ad-
dus:filij suba:filij eara:filij rahoos:
filij phasphar:filij malmon. Omnes
sacri luitici ꝛ pueri salomonis:qua-
dringenti nouaginta duo. Isti sūt filij
q̄ ascenderūt a thermel ꝛ thersa pncī-
pes eoꝝ:carmellā:ꝛ careth:et nō pote-
rāt edicere ciuitates suas:et pgenies:
quēadmodū sunt ex isrl: filij dalari:fi-
lij tubal:filij nechodani:ex sacerdotibs
q̄ sungebāt sacerdotio ꝛ nō sunt inuē-
ti:filij obya:filij achilos:filij addin:q̄
accepit uxorem ex filiabs phargeleu et
vocati sunt nomie eiꝰ. Et horū quesita
est generis scripta inpedatura ꝛ non
est inuenta:et ꝙhibiti sunt sacerdotio
fungi. Et dixit illis nemias:et athā-
ras ne participēt sācta:donec surgat
pontifex doctꝰ in ostensionē ꝛ veritatem.
Omnis aūt iscl erat duodecim milia:
exceptis seruis ꝛ ancillis ꝺclxvi milia
trecenti quadragīta. Serui eoꝝ ex
ancille:septem milia trecenti triginta sep-
tem:cantores et cantatrices:ducenti se-
xaginta quinq;. Camelı quadringen-
ti triginta quinq;:equi septem milia trigi-
tasex:muli ducenti milia quadragin-
ta quinq;:subingalia quinq; milia

vigintiquinq. Et de principib⁹ ipōr̄ q pagos.
dū venirent in templū dñi qđ erat in
ihrūsalē: iunquare z suscitare templū
in loco suo scđm suā uirtutē. et dari in
templū thesaurū operū sacrū. auri mi-
nas. duodecī milia. z stolas sacerdota-
les centū. Et habitauerūt sacerdotes et
leuite. et q̄ egrēdī de plebe ī ihrūm et ī re-
gione: z cātorēs. z ostiarij. z oēs
isrl. ī regionibz suis. Justāte aūt septi-
mo mēse. cūq; esset filij isrl onusquisq;
ī suis rebz: uenerūt unanimes ī atriū
qđ erat āte ianuā orientalē. Et stantes
ihesus filij iosedech. et frēs ei⁹ sacerdo-
tes. z zorobabel filij salathiel. et hui⁹
frēs. parauerūt altare: ut offerēt sup il-
lud holocaustomata scđm q̄ in libro
moysi hominis dei scripta sūt. Et ob-
nerūt sibi ex alijs natiōibz terr̄: z ere-
xerūt sacrariū ī loco suo oēs gentes
ter̄: offerēbāt hostias z holocaustoma-
ta dño matutina. Et egerūt scenophe-
gia. z diē solemnē sicut p̄ceptū ē ī lege:
et sacrificia q̄otidie sicut oportebat:
et post hec oblatiōes iustificatas. z hi-
stias sabbatoz. et neomenias. et diez
solēnū omniū sāctificatorū. Et quot
quot voluerūt dño a neomenia septē
mēsis ceperūt hostias offerre dō: et tem-
plū dñi nōdū erat edificatū. Et dede-
runt pecuniā lapidarijs. et fabris: et
potū z pabula cū gaudio. Et dederūt
carra sydonijs et tyrijs. ut trāsuherēt
illis de libano trabes cedrinas z face-
rent rates ī ioppe portū: scđm decretū
q̄ scriptū erat eis a cyro rege persarū.
Et in scđo āno uenientes ī templū dei
ī ihrūm. mēse scđo inchoauit zoroba-
bel filij salathiel. z ihesus filij iosedech.
et frēs ipōr̄. et sacerdotes. et leuite. et o-
mnes q̄ aduenerāt de captiuitate ī ihe-
rusalem: z fundauerunt templum dei.

nouilunio scđi mēsis scđi anni cū ve-
nissent in iudeā et ihrūm. Et statuerūt
leuitas a uigīti ānis sup opera dñi. Et
stetit ihesus et filij ei⁹. z fratres. oēs
leuite: dspirātes. et exercitores legis. fa-
ciētes opera ī domo dñi. Et steterūt sa-
cerdotes. habētes stolas cū tubis: z le-
uite filij asaph habētes cymbala. col-
laudātes dñm z benedicētes scđm di-
uid regē isrl. Et cātabant cāticū dño:
quīa dulcedo eius z honor ī isrl sup o-
mnē isrl. Et oēs populus tuba decinebāt.
et p̄clamauerūt uoce magna: collau-
dātes dñm ī suscitatiōne domꝰ dñi. Et
venerūt ex sacerdotibz z leuitis. z pīcī-
pibus scđm pagos. seniorib⁹ q̄ uiderāt
pristinā domū: z ad hui⁹ edificatiōnē
cū clamore z plāctu magno. z multi
cū tubis et gaudio magno: intātū ut
populus nō audiret tubas p̄ fletū
ppli. Turba enī erat tubis ranens ma-
gnitudine: ita ut lōge audirēt. Et audi-
rūt inimici tribus iude z beniamin: z ve-
nerūt scire q̄ esset uox tubaz. Et cognō-
uerūt: quīa q̄ erat ex captiuitate edifīāt
templū dño deo isrl. Et accedētes ad zo-
robabel. z ihesū. z p̄ncipes pagorū di-
xerūt eis. Edificabim⁹ uobiscum.
Similiter enī audiuim⁹ dñm nr̄m: z
ipsi pariter incedim⁹ a diebz assaradon
regis assiriorū: q̄ transmigrauit nos
huc. Et dixit illis zorobabel. z ihesus
et p̄ncipes pagorū isrl. Nō ē nobis et
vobis edificare domū dei nr̄i. Nos e-
nim soli edificabim⁹ dño isrl scđm ma
q̄ p̄cepit nobis cyrus rex persar. Hēres
aūt terre incubātes hijs q̄ sunt ī iudea
et leuātes op⁹ edificationis. z insidia-
bant ppls addūcētes. prohibebāt eos e-
dificare: z aggrellinas exercētes impe-
direunt ne cōsummarēt edificiū omni q̄
uite cyri regis: z p̄terierūt structuram

Per biēnīū uisq; ad darij regnū. Vj
In scđo aūt āno regni darij. p̄phetauit
aggeꝰ z zacharias filiꝰ addīn p̄phete
apud iudā z ihrūm: i nōie dei isrl sup e-
os. Tūc stās zorobabel filiꝰ salathiel
z ihesus filiꝰ iosedech: inchoauerūt edi-
ficare domū dñi q̄ ē ī ihrūm: cū adessēt
eis p̄phe dñi z adiuuarēt eos. In ipso
p̄p̄e uenit ad illos sysinnes subregulus sy-
rie z phenices. z sarcabranes z sodales
ei⁹: z dixerūt ei. Quo p̄cipiēte uobiꝰ do-
mū hāc edificare: z tectū istud et alia o-
mnia p̄ficitis? Et q̄ fūt structores qui
hec edificant? Et habuerūt gratiā: uisi
tatione facta sup eos q̄ erat ex captiui-
tate a dño seniores iudeoꝝ: z nō sunt
impediti edificare donec significaret de
rio de oībz ifris: z responsū acciperēt.
Exemplū epīe: ei⁹ misserūt dario. Sysinnes
subregulus syrie et phenices. et sarcabo
zanes. z sodales ei⁹: in syria z phenice
p̄sides: regi dario salutē. Omnia nota
sint dño regi: q̄ cū aduenissem⁹ in re-
gionē iude. et introissem⁹ in ihrūm in-
uenim⁹ edificātes domū dei magnā z
nouā ex lapidibz politis et magnis. et
ligneis materijs in parietibz: et opera
illa instāter fieri. z sufficagare et p̄spera-
re in manibz eoꝝ. z in oīi gla q̄ dili-
gētissime perfici. Tunc interrogauimus
seniores. dicētes. Quo p̄mittēte uobiꝰ
edificatis domum istam: z opera hec
fūdatis? Jhoc aūt interrogauim⁹: ut no-
mina facerem⁹ tibi hoīes z p̄positos: z no-
minū scripturā p̄positoz postulaurim⁹
illos. Et ille respōdēūt nobis dicētes.
Nos sum⁹ fili dñi q̄ fecit celū z terā: z e-
dificabat hec domꝰ āte ānos isto⁹ mul-
tos a rege isrl magno z fortissimo: et
dūmata ē. Et q̄ pres nr̄i exacerbātes
erāt z peccauerūt ī dñm isrl. tradidit eos
in manus nabuchodonosor regis

babilonie. regis chaldeorū: et domū
istam demolientes incenderunt: et ppls
captiuū duxerūt in babilonē. In p̄mo
anno regnāte cyro rege babilonie. scri-
psit cyrus rex domum hāc edificare: et
illa sacra vasa aurea et argētea q̄ ex-
tulerat nabuchodonosor de domo q̄ est ī
ihrūm. z collocauerat ea ī suo tēplo: rur-
sus p̄tulit ea cyrus rex de tēplo qđ erat
in babilonia. z tradita sunt zorobabel
et salmanasaro subregulo. Et p̄ceptū
est eis ut offerēt hec vasa. z reponerent
in tēplo qđ erat ī ihrūm. z ipm tēplū dei
edificare in loco suo. Tūc salmanasa
rus subiecit fūdamēta domus dñi q̄ est
in ihrūm. z ex inde usq; nūc edificat: et
nō accepit cōsummationem. Nūc rego si
iudicat a re o rex. q̄uirat in regalibz
bibliothecis cyri regis q̄ sunt in babilo-
nia: z si inuentū fuerit cōstitio cyri regis
reptā esse structuram domꝰ dñi que est
in ihrūm edificari. z iudicat a domino rege
nostro: scribat de hijs nobis. Tunc rex
darius p̄cepit inquiri in bibliothecis.
et inuentꝰ est in egbathanis opido qđ
est in media regione locꝰ unꝰ in quo
scripta erant ista. Anno p̄mo regnā-
te cyro rege cyrus p̄cepit domū dñi que
est in ihrūm edificare. ubi incendebant
igni assiduo: cuius altitudo sit cubito-
rum decem z latitudo cubitorum sexa-
ginta q̄dratū lapidibz politis tribz. z
meniano ligneo eiusdem regionis. et
meniano uno nouo: z impendia dari
de domo cyri regis: et sacra vasa do-
mus dñi tam aurea q̄ argētea que ex-
tulit nabuchodonosor. in domū dñi
que est in ihrūm ubi erant posita: ut re-
nāt illic. Et p̄cepit curā agere sysinnes
subregulus syrie z phenices. z zarcabuza-
nā z sodales ei⁹. z q̄ ordinati erāt ī syri-
a z phenice p̄sides. ut abstinerēt se ab

eodē loco. Et ego quoq; p̄cepi in tot̄ edificare:et prospexi ut adimuēt eos q̄ sunt ex captiuitate iudeoz donec consummentur templū eōis dñi:z a vectigalibus tributoz syrie celes.et phenice.diligenter quantitatem dari hijs hominibus ad sacrificiū dñi. zorobabel p̄fecto ad thauros z arietes et agnos: similiter ānī et frumētū et sal z vinum et oleū instāter per singulos annos prout sacerdotes qui sunt in ierusalem dixauerūt consumi quotidie sine vlla dilatione:ut offerātur libatione' summo deo:pro rege et pueris ei⁹. et orent pro ipsoz vita. Et denūtietur: ut quicūq; transgressi fuerint aliquid ex hijs que scripta sūt.aut spreuerint.accipiatur lignū de suis propriis. et suspendātur:et bona ipsoz regi adscribant. Propterea z dūs nui⁹ nomen inuocatū ē ibi. exāminet omnē regem et gentē.qui manū suā extenderit phibere aut male tractare domū dñi illā q̄ est in ihrlm. Ego darius rex decreui hñ diligentissime sēm hec fieri. viij

Tunc sysennes subregulus celesyrie et phenices.et sarabuzanes' et sodales. obsecuti hijs qui a dario regi erāt decreta.insistebāt sacrosanctis' operibz diligētissime cooperātes cum senioribz iudeoz p̄ncipibz syrie:z prosperata sunt sacrosancta opera: p̄phetantibz aggeo z zacharia p̄phetis. Et cōsummauerūt oīa p̄ p̄ceptū dñi dei israhel:et ex consilio cyri et darij.et artarxersis regis persaz. Et cōsummata est domus ista usq; ad terciā z vicesimā diē mēsis adar:sexto āno darij regis. Et fecerūt filij isrl.et sacerdotes. et leuite.et ceteri qui erāt ex captiuitate qui appositi sunt:sēm ea que scripta sunt in libro moysi. Et obtulerunt in dedicatione templi dñi thauros. centum.arietes ducentos. agnos trecentos: et hedos pro peccatis vniūs isrl duodecim:sēm numerū tribuum isrl. Et steterunt sacerdotes et leuite amicti stolis per tribz sup opera dñi dei isrl. secundū librū moysi:et ostiarij per singulas ianuas. Et egressi filij isrl cum hijs qui erāt ex captiuitate illud phase quartadecima luna mēsis primi:quādo sanctificati sunt sacerdotes et leuite. Omnes filij captiuitatis nō sunt simul sanctificati:q̄a leuite oēs simul sanctificati sūt. Et immolauerūt phase vniūsi filij captiuitatis:et fratribus suis sacerdotibz z sibimetipsis. Et mādducauerunt filij isrl qui erāt ex captiuitate omnes qui recesserāt ab abhoīnibz gentiū terre.querentes dñm: et celebrauerūt diē festū azimorū septem diebus epulātes in cōspectu dñi.quoniā lętificauit cōsiliū regis assirorū in eos:cōfortare manus eoz ad opera dñi dei isrl. Et post hūc. regnante artarxerse persarū rege.accessit esdras filius azarie. filij helchie. filij salome. filij sadoch. filij achitob. filij amei. filij azahei. filij bocci. filij abysue. filij phinees. filij eleazari. filij aaron p̄mi sacerdotis:hic esdras ascendit de babilonia.cū esset scriba et ingeniosus in lege moysi que data est a dño israhl: docere et facere. Et dedit ei rex gloriā ei⁹ inuenisset graciam in oculis eius in oī petitione et deliberatione in aspectu eius. Et ascenderūt simul cū ipo ex filijs isrl.et sacerdotibz et leuitis.z sacris cātoribz templi:et ostiarijs. et seruis templi in ierusalem. Anno septimo regnante artarxerse in quinto mēse:hic annus septimus est regni: exeuntes de babilonia nouilunio quinti mēsis venerūt

ierosolimā iuxta p̄ceptum illius:secundum prosperitatē itineris a dño ipsorum datā eis. In hijs enī esdras magnam disciplinā obtinebat ne preterminteret quicq̄ eoz que essēt ex lege domini et p̄ceptis:et docendo omnibus isrl omnem iusticiā et iudiciū. Accesserunt autem qui scribebāt scripta artarxersis regis.traditerūt scripturā q̄ obtinuerat ab artarxerse rege.ad esdram sacerdotem et lectorem legis domini:cuius exemplum subiectum est. viij

Rex artarxerses.esdre sacerdoti et lectori legis dñi salutē. Humanitate ego iudicās in beneficijs.precipio vt quicūq; de gente iudeoz sua sponte.z ex sacerdotibz z leuitis qui sunt in regno meo:comitari tecum in ierusalē. Hi qui ergo cupiunt ire tecū cōueniant et proficiscant sicut placuit michi.et septē amicis meis consiliarijs:ut visitent ea que aguntur sēm iudeā et ihrlim obseruātes sicut habes in lege dñi:z ferant munera domino israhel.que vouit ego et amici ierusalem:et omne aurū z argentū quod inuentū fuerit in regione babilonie.domino in ierusalē cū illo. quod est donatū pro ipsa gente in templū dñi eorum quod est in ierusalē:ut colligatur hoc aurū et argentū ad thauros et arietes.et agnos et hedos.et q̄ hijs sunt cōgruentia: ut offerant hostias dño sup altare dñi ipoz quod est in ierusalē. Et omnia quecūq; volueri' tu fratribz tuis facere auro z argento:fac pro voluntate tua secundū preceptum dñi dei tui: et sacrosancta vasa que data sunt tibi ad opera domus dñi dei tui que est in ierusalē.et recepta quecūq; tibi subuenerit ad opera templi dei tui dabis de regali gazophilacio:

rum volueris cū fratribus tuis facere auro et argento perfice secundū voluntatem dñi. Et ego quidē rex artarxerses' precepi custodibz thesauroz syrie z phenicis:ut quecūq; scripserit esdras sacerdos.et lector legis dñi diligenter detur ei usq; ad argenti talenta centū similiter et auri:et usq; ad frumēti modios centū.et vini amphoras centum: et alia quecūq; abundant sine taxatione. Omnia secundū legem dei fiant deo altissimo:ne forte ascendat ira in regnū regis.et filij et filioz eius. Vobis aūt dicitur. ut omnibus sacerdotibus et leuitis et sacris cantoribz et suis ēpli et scribis ēpli hui⁹ nullū tributū negz vlla alia indicto irrogetur:nec habeat quisq̄ potestatē obuiare eis quicq̄. Tu autem esdras secundum sapientiā dei constitue iudices et arbitros in tota syria et phenice.et omnes qui legē dei tui non nouerunt docete:ut quotquot transgressi fuerint legem diligēter plectant:siue morte.siue cruciatu.siue etiam pecunie mulctatione. uel abductione. Et dixit esdras scribe. Benedictus dominus patrum nostrorum.qui dedit hanc voluntatem.in cor regis clarificare domū suā que est in ierusalē:et me honorificauit in cōspectu regis.z consiliatoz.z amicoz eius.z purpuratorum eius:et ego cōfortatus animo fact⁹ sum secundū oblectationē dñi dei mei. Et congregaui ex isrl viros:ut simul ascenderēt mecū. Et hij sunt p̄positi secundū suas patrias et principat⁹ p̄gionales eorū qui mecū ascenderūt de babilonia:in regno artarxersis. Ex filijs phares:gersom⁹. Ex filijs ithamar:amenus. Filioz dauid:accus filius secenie. Ex filijs phares.et zacharias: et cū eo reputati sūt viri centū quinquaginta.

Et filijs ductoris moabilionis zarathi: ⁊ cū ipō viri ducentiquinquaginta.
Et filijs zacues iechonias zechoeli: ⁊ cū ipō viri ducentiquinquaginta. Et filijs sala maalias gotholie: et cum ipso viri septuaginta. Et filijs saphatie zarias michel: et cū ipō viri octogīta. Et filijs iob abdias iehiel: et cū ipso viri ducentiduodecim. Et filijs banie salimoth filius iosaphie: ⁊ cū ipō viri centūlexagīta. Et filijs beer zathzrias bebei: ⁊ cū ipō viri ducentiocto. Et filijs ezead iohānes acechan: et cum ipō viri centumdecem. Et filijs adonicham ipīs postremis: et hec sūt nomina eorū eliaphalam filij gebel ⁊ semeias. et cū ipso viri septuaginta. Et cōgregaui eos ad fluuiū qui dicit thia et mechan: illic fuimus triduo. et recognoui eos. Et et filijs sacerdotū et leuitarū nō inueni illic. Et misi ad eleazarum et ecclom. et malmam. et malobam ⁊ enaathan ⁊ samea ⁊ ioribum nathan. enuagan. zachariam. et mosollamum: ipos ductores et peritos. Et dixi eis. ut venirent ad luddeū qui erat apud locū gazophilacij. Et mādaui eis. ut dicerent luddeo. ⁊ fratribs eius ⁊ illis qui erāt in gazophilacio: ut mitterēt nobis eos qui sacerdotio fungerent in domo dñi dei nr̄i. Et adduxerūt nobis secūdū manū validā dñi dei nr̄i uiros peritos. et filijs mooli. filij leui. filij israhel. sebebian. ⁊ filios et fratres qui erāt decē et octo. asbiam ⁊ amin. et filijs filioz chananei: ⁊ filij eoz. viri viginti. Et et hijs qui in templo seruiebāt quos dedit dauid. et ipi principes ad operationē leuitis ēplo seruientiū: ducentiviginti. Omnia nomina significata sunt in scripturis. Et uocui illic ieiunium iuuenibs i ꝺspectu dñi: ut quereē ab eo bonū iter nobis et qui nobiscū erāt et filijs ⁊ pecoribus propter insidias. Erubui enī petere a rege pedites et equites in comitatu tutele gratia: cōtra adūsarios nros. Diximus enī regi: quoniā uir⁹ dñi est cū eis. qui inquirūt eū in omni affectu. Et iterū deprecati sumus dñm dū nrm secundū hec. quē et ꝓpitiū habuimus: et compotes facti sum⁹ deo nr̄o. Et separaui et plebis ꝓpatrijs. et sacerdotibus templi uiros duodecim. et sedebian. ⁊ asannan. et cū eis et fratribs eoz uiros decem. Et appendi eis aurū ⁊ argentū. ⁊ vasa sacerdotalia domus dei nostri: que donauerat rex. et cōsiliarij eius. ⁊ principes. ⁊ oēs israhel. Et cū appendissem. tradidi argenti talenta centūquinquaginta. ⁊ vasa argentea talentoz centū. ⁊ auri talenta centum: et vasorū aureoz septies viginti. ⁊ vasa erea de bono eramento splendētia duodecim. auri speciē redentia. Et dixi eis. Et vos sancti estis dño et vasa sunt sancta. et aurū et argentū votū ē dño deo patrū nostrorū. Vigilate et custodite donec tradatis et plebis ꝓpatrijs. ⁊ sacerdotibs ⁊ leuitis et principibus ciuitatū israhel in ihrlm. in ꝓpatorio domus dei nostri. Et hij qui susceperūt sacerdotes et leuite aurū et argentum. ⁊ vasa intulerūt in ihrlm in templū dñi.. Et promouimus a fluuio thia die duodecima mensis primi: usquequo introuim⁹ in ihrlm. Et cū sacq̄ fuiss̄et tercij dies: quarta aūt die ponderatū aurum ⁊ argentum traditum est in domo dñi dei nr̄i. marimoth filio iori sacerdotis. ⁊ cū ipo erat eleazar filius phinees. et erant cū ipsis iosadus filius iheſu. et mediasr bannī filius. leuite: ad numerum et

ad pondus uniuersa. Et scriptū ē pōdus ipoz eadē hora. Qui autem uenerunt ex captiuitate obtulerūt sacrificium dño israhel thauros duodecim. pro omni israhel. arietes octoginta sex. agnos septuaginta duos. hircos ꝓ peccato duodecim. et pro salute uaccas duodecim: omnia in sacrificiū dñi. Et relegerūt ꝓcepta regis regalibz dispensatoribz: et subregulis coelesyrie. et phenicis: et honorificauerūt populum et templum dñi. Et cōsummatis hijs accesserūt ad me ꝓpositi diceres. Non segregauerūt populus israhel et principes ⁊ sacerdotes. et leuite. ⁊ alienigene gentes et nationes terre immundicias suas: a chananeis ⁊ hetheis. et pherezeis. ⁊ iebuseis. et moabitis. et egiptijs. et ydumeis. Coniuncti enī sunt filiabus eoz et ipsi et filij eoz: et mixtū est semen sanctum alienigenis gentibz terre. et participes erant ꝓpositi et magistratus⁹ iniquitatis eius ab initio ipi⁹ regni. Et mox ut audiui ista cōscidi vestimēta et sacca tunicā: et lacerās capillos capitis. et barbā. sedi dolens et mestus. Et cōuenerūt quocquot tūc mouebātur in uerbo dñi dei israhel ad me lugentem sup iniquitate istam: et sedebam tristis usq̄ ad uesperinū sacrificiū. Et surgens a ieiunio cōscissa habens uestimēta. et saccam tunicā: ingenicula⁹. et extendēs manus ad dñm dicebam. Domine confusus sum: et reuerens sum ante faciē tuā. Peccata enim nostra multiplicata sunt sup capita nostra: et iniquitates nostre exaltate sūt usq̄ ad celū: quoniā a temporibus patrū nostrorū sum⁹ in magno peccato usq̄ ad diē hunc. Et propter peccata nostra et patrū nrōrū sum⁹ tradit cū fratribus nr̄is. et cū sacerdotibs nr̄is. regibus terre in gladiū et captiuitatē et depredationē cū cōfusione: usq̄ in hodiernū diē. Et nūc quantū est p̄ cōtigit nobis misericordia abs te dñe deus: et derelinque nobis radicem. et nomē in locū sanctificationis tue. deregere luminare nostrū in domo dñi dei nostri: dare nobis cibū in oni tempore seruitutis nr̄e. Et cū seruierem⁹ non fuimus derelicti a dño deo nostro: sed cōstituit nos in gratia. pnēs nobis reges persarū dare cibū. et clarificare templum dñi dei nostri. et edificare deserta syon: dare nobis stabilitatē in iudea et ihrlm. Et nūc quid dicimus domine habentes hec? Transgressus enī sum⁹ ꝓcepta tua: que dedisti in manus puerorū tuoz ꝓphetarū dicens. Quoniam terra in quā introitis possidere hereditatem eius. terra polluta ē coinquinationibus alienigenarū terre: et immūdicie illoz repleuerūt eam tota immūdicia sua. Et nūc filias uestras nō cōiungetis filijs eoz. et filias eoz nō accipietis filijs uestris: et nō inquiretis pacem habere cū illis oni tempore: ut inualescentes māducetis optima terre. ⁊ hereditatem distribuatis filijs uestris usq̄ in eū. Et que cōiungūt nobis omnia sunt ꝓpter opera nostra mala. et magna peccata nostra. Et dedisti nobis talem radicem: et rursum reuertī sum⁹ transgredi legitima tua: uti cō misereretur immūdicie alienigenarū gentiū terre huius. Nōne iratus es nobis perdere nos. quousq̄ nō relinquas radicē. et nomen nostrū? Domine deus israhel verax es. Derelicta est enim radix usq̄ in hodiernū diem. Ecce nūc sumus in cōspectu tuo in iniquitatibs nostris. Non est enī adhuc stare ante te in hijs. Et cū adorando

confiteretur esdras flens humi p̄stratus ante templū: cōgregati sunt ante eū ex ihrlm turba magna valde viri et mulieres. et iuuenes et iuuēcule. ſFletus enī erat magnus in ipsa multitudine. Et cum clamasset iechonias iehieli ex filijs israel: dixit esdre. ſNos in dominū peccauim9: qz collocauimus nobis in matrimoniū mulieres alienigenas ex gentibz terre. Et nūc est super omnē israhel. Jn hōc ergo sit nullū rādū a domino expellere oēs uxores nostras ꝙ ex alienigenis sūt cum filijs earz. Surge nibi decretū est a maioribus secundū legem dñi exsurgēs explica: ad te enim spectat negociū: et nos tecū sum9. Cōfiteri fac. Et exsurgens esdras adiurauit principes sacerdotum. et leuitas et omnem israhel facere secūdū hec: et iurauerūt. ℣

Et exsurgens esdras ab ante atrium templi abijt ī pastoforium ionathe filij nalabi: et hospitatus illic non gustauit panem. nec aquam bibit. ſtup inquirarē multitudinis. Et facta est predicatio in omni iudea. et in ihrlm ad omnes qui erāt ex captiuitate in ihrlm congregari: ut quicūqz non occurreret biduo uel triduo diei secūdū iudiciū assidentiū senioru. tolleretur facultates sue. et ipe alien9 iudicaret a multitudine captiuitatis. Et cōgregati sunt omnes qui erāt ex tribu iuda et beniamin in tribz diebz in ihrlm. ſIste mensis est nonus: dies mensis vicesimus. Et sedit omnis multitudo in area templi trementes propter hyemem plenē. Et exsurgēs esdras dixit illis. Vos iniqe fecistis collocādo uobis in matrimoniū uxores alienigenas: ut adderetis ad peccata israhel. Et nūc date cōfessionem et magnificentiam dño deo patrū nr̄orū: et perficite uolūtatem ipsius. et discedite a gentibz terre et ab uxoribus alienigenis. Et clamauit omnis multitudo: et dixerūt uoce magna. Sicut dixisti faciemus. Sed quoniā multitudo magna est. et tempus hybernū: et non possumus insubsidium stare. et hoc opus non est nobis uni9 diei neqz bidui. multi enim in hijs peccauimus: stent p̄sides multitudinis. et omnes qui nobiscum inhabitant. et quotquot habēt uxores apud se alienigenas: et assistāt accepto tempore ex omni loco presbiteri et iudices: usque quo soluāt iram domini negotij huius. Jonathas aūt filius ezeli. et ozias thecham susceperunt secundū hec. et bosoramus. et leuis et sabbathus. simul cooperati sunt cū illis. Et fecerunt secundū hec. nomina oīa uniuersi qui erāt ex captiuitate. Et elegit sibi viros esdras sacerdos principes magnos de patribus oz secundum nomina. et consedērūt nouilunio mēsis decimi ꝙaminare negocium istud. Et determinatū est de viris qui habebant uxores alienigenas usqz ad nouiliū primi mensis. et inuenti sunt ex sacerdotibus permixti qui habēbāt alienigenas uxores. Ex filijs ihesu filij iosedech et fratribz eius. maseas. et eliezerus. et ioribus. et ioadeus. et immiserunt manus ut expellerēt uxores suas. et ad liquandū in exorationē arietē pro ignorātia sua. Et ex filijs semmei: maseas. et elles et iedech. azarias. Et ex filijs fosere: ismaelias. hismaenis. et nathanael. mallio reddus. et salas. Et ex leuitis: iozabdus. et semei. et colius. et calitas. et sadeas. et coluas. et elionas. Et ex sacris cantoribus: eliasib. zaccar9. Et ex ostiarijs: sallumus. et tolbane9. Et ex israel: ex filijs forosi. et remias. et geddias. et melchias. et michel9. et eleazar9. et semeias et hannas. Et ex filijs iolamam: chamas. et zacharias. et zelus. et iodd9. et mathanias et helias. Et ex filijs zathoim: eliadas. et liasumus. zorchias et iarimoth et zabdis. et obedias. Et ex filijs zebee: iohannes. et amanias. et zabdias et enemus. Et ex filijs bani: olam9 et maluchus et iedde9. et iasub et asabs et ieremoth. Et ex filijs addin: naathus et moosias. et ales9 et raanas. et maaseas mathathias et beselel et bonn9 et manasses. Et ex filijs nuar: noneas. et abeas et melchias et sameas et esmon beniamin et malchus et marras. Et ex filijs asom: carianeus mathathias. et bannus et eliphalach. et manasses et semei. Et ex filijs bani: ieremias. et moodias. et abramus et iohel. et baneas. et pelias et ionas. et marimoth et eliasib. et mathane9. et eliasis. et ozias. et dielus. et semedius. et sambris ioseph9. Et ex filijs nobee: idel9. et mathathias et sabad9. et zecheda sedmi et iesiei baneas. Omnes isti acceperūt sibi uxores alienigenas: et dimiserūt eas cū filijs. Et inhabitauerūt sacerdotes. et leuite et q̄ erāt ex israel in ihrlm et ī tota una regione: nouilunio mēsis septimi. Et erāt filij israel ī cōmorationibz suis. Et congregata ē oīs multitudo simul in area q̄ ē ab oriēte porte sacre. Et dixerūt esdre pōtifici. et lectori: ut afferret legē moysi q̄ tradita est a dño deo israel. Et attulit esdras pontifex legē oīi multitudini ex oū a uiro usqz ad mulierē et oībz sacerdotibz: audire legē nouilunio mēsis septimi. Et legebat in aria q̄ est āte sacrā portā tēpli: a p̄ma luce usqz ad uesperā. coram uiris et mulieribz. Et dederūt omnes sensum ad legē. Et stetit esdras sacerdos et lector legis super ligneum tribunal qđ fabricatū erat. Et stetērūt ad eū mathathias et samus. ananias. azarias. urias. ezechias. balsamus ad dexterā: et ad sinistrā faldeus misael. malachias. abuthias. sabus. nabdias. et zacharias. Et assumpsit esdras librū coram oīi multitudine: presidebat enī in gloria in cōspectu omnium. Et cū absoluisset legē oēs exti stetērūt: et benedixit esdras dño deo altissimo: deo sabaoth oīpotentī. Et respōdit oēs plus amē. Et eleuatis suris manibz: procidētes in terā adorauerūt dñm. ihsus et banatus. et sarabias. et iadim9. et accubs. et sabbatheus. et calitas. et azarias. et iotad9. et ananias. et filias leuite. q̄ docebāt legē dñi: et ī multitudine legebāt legē dñi: et pterebāt singuli eos qui intelligebāt lectionem. Et dixit ad tharates esdre pōtifici. et lectori: et leuitis q̄ docebāt multitudinē dies. Dies hic sanct9 ē dño. Et oēs flebāt cū audirent legē. Digredi ergo māducate pinguissima queqz: et bibite dulcissima queqz: et mittite munera his qui non habent. Sāct9 enim est hic dies dñi. et nolite mesti esse. Domin9 enī clarificabit uos. Et leuite denunciabāt in publico omnibus dicentes. Dies hic sanctus est. ſNolite mesti esse. Et abierūt omnes manducare et bibere et epulari: et dare munera his qui nō habebant ut epulentur. ſMagnifice enim sunt exaltati uerbis quibus edocti sunt. Et congregati sūt uniuersi in ihrlm celebrare letitiam: secundum testamentum dominū dei israhel. Explicit lib esdre tercius

Iuaplib eldre qēv. j.

Ihec eldre prophete
secundus filij sarei
filij azarei filij elchi-
e filij sadanie filij
sadoch filij achitob
filij archie filij fines
filij heli filij amerie filij aliei filij mari-
moth filij arna filij ozie filij borith fi-
lij abillei filij fines filij eleazar filij
aaron ex tribu leui: q̄ fuit captiuus in
regione medoz i regno artarxerxis re-
gis plax. Et factū ē verbū dñi ad me
dices. Vade z nuncia ꝓpho meo faci-
nora ipoz et filijs eoz iniquitates ꝗs
in me admiserūt: ut mūciem filijs fili-
orum ꝗa peccata parentū ipoz i illis
creuerūt. Oblitī eni mei sacrificauerūt
dijs alienis. ſMōne ego eduxi eos de
terra egipti: de domo seruitutis? Ipsi
aūt irritauerūt me: z cōsilia mea spre-
uerūt. Tu aūt excute romam rapinis
tui: z proice oia mala sup illos: quo-
niam nō obedierūt legi mee. Populꝰ
aūt ē indisciplinabꝫ. Vsquequo eos
sustinebo quibꝰ tāta beneficia conculi?
Reges multos propter eos subuerti:
pharaonē cū pueris suis z omnē exer-
citum eius gentili. Omnes gētes a facie
eoz ydidi: z in oriēte prouincias duas
ꝓpos tyri z sydonis dissipaui: z oēs
aduersarios eorū interfeci. Tu vero lo-
quere ad eos dices. Hec dicit dominꝰ.
ſNempe ego vos z mare trāsmeauī:
et plateas vobis inico munitas exhi-
bui. Ducē vobis dedi moysen z aarō
sacerdotem: lucē vobis z calumnā i
gruis prebui: z magna mirabilia fe-
ci vobis. Vos aūt mei oblīi estis di-
it dñs. Hec dicit dñs oīnipotens. Ca-
rnes vobis i ligno fuit: castra vobis
ad tutelam dedi z illic murmurastis:
et nō triumphastis i nomine meo de
ꝓditione inimicorū vrorū: sed adhuc
nūc usque murmuratis. Vbi sūt be-
neficia q̄ ꝓstiti vobis? ſMōne i deserto
cū clamaretis proclamastis ad me di-
centes: ut qd nos i deserto istud addu-
xisti interficere nos? ſMeli? nobis fuerat
seruire egiptijs: q̄ mori i deserto hoc.
Ego dolui gemitos vrōs: z dedi vobis
manna i escam. Panē angelorū man-
ducastis. ſNonne cū sitiretis petrā exci-
di: et fluxerūt aque i siccitate? Pro-
pter ictus folijs arborū vos texi. Duxi
vobis terras pingues: chananeos
et pherezeos z philistinos a facie vrā
proieci. Quid faciā vobis adhuc di-
cit dñs? Hec dicit dñs omnipotens.
In deserto cū esseris i flumine amorre-
o sitiēres et blasphemātes nomē meū
um: nō ignē vobis ꝓ blasphemijs de-
di: sed mittēs lignū i aquā dulce feci
flumē. Quid tibi faciā iacob? ſMoluī-
sti obedire iuda. Trāsferā me ad alias
gētes: z dabo eis nomē meū: ut custodi-
ant legitima mea. Quoniam me dere-
liquistis: z ego vos derelinquā. Peren-
nibus vobis a me misericordiā nō mise-
rebor: quādo inuocabitis me ego non
exaudiā vos. ſMaculastis enī manus
vestras sāguine: z pedes vri impigri
sunt ad cōmittendū homicidia. ſNon
quasi me dereliquistis: sed vosꝫ vos di-
cit dñs. Hec dicit dominus oīnipotēs.
ſMōne ego vos rogaui ut patrē filios
et ut matrē filias z ut nutrix paruulos
suos: ut esseris michi in ꝓlm et ego
vobis in deū: z vos michi i filios: z e-
go vobis in patrem? Ista vos collegi:
ut gallina pullos suos sub alas su-
as. ſModo aūt qd faciā vobis? Proi-
ciam vos a facie mea. Oblationē cū
michi afferetis auertā faciē meam

a vobis. Dies enī festos vestros ⁊ neomenia ⁊ circūcisiones repudiaui. Ego mīi pueros meos pphetas ad vos: quos acceptos iniecistis:⁊ laniastis corpora eoꝝ: quoꝝ sāguinē exquiram dicit dñs. Hec dicit dñs oñipotens. Domus vra deserta ē. Proiciam vos sicut vētus stipulā: ⁊ filij pcautionē nō facient: quoniā mādatū meum neglexerunt ⁊ quod malū est coram me fecerūt. Tradam domus vras populo venienti qui me non audiētes credūt: quibꝫ signa nō ostendi faciēt que precepi. Propheras nō viderunt:⁊ memorabunt iniquitatū eoꝝ. Festor populi venietis gratiā: cuius parvuli exultāt cū letitia me nō videtes oculis carnalibꝫ: sed spiritu credētes ī dixi. Et nūc frater aspice que gla:⁊ vide populum venientē ab oriente: quibꝫ dabo ducatum abrahā isac et iacob et osee et amos et michee et ioēl et abdie et ione et naum et abacuc sophonie aggei zacharie et malachīm ī ⁊ angel⁹ dñi

Her dicit dñs. Ego vocat⁹ ē. ¶ Reduxi ppm istū de seruitute: qbus mandata dedi q̄ pueros meos pphetas quos audire noluerūt: sed irrita fecerunt mea ꝺsilia. Mater ī eos generauit dicit illis. Ite filij: qā ego vidua sum ⁊ derelicta. Educā vos cū letitia: et amisi vos cū luctu et tristitia. Quoniam peccastis corā dño deo vestro:⁊ qī malū est coram me fecistis. Modo aūt quid faciā vobis? Ego vidua sū et derelicta. Ite filij:⁊ petite a dño misericordiā. Ego aūt te pater rectē inuocabo sup mrem filioꝝ ī q̄ noluerūt testamētū meū seruare: ut des eis cōfusionē ⁊ matrem eoꝝ in direptionē: ne generatio eorū fiat. Dispergant in gentes nōīa eoꝝ: deleantur a terra · qm̄ spreuerunt sacramentū meū. Ve tibi assur: ī absconditis inquos penes te. Dens mala memorare quid fecerim zodome et gomorre: quoꝝ terra iacet ī piceis glebis et aggerib⁹ cineꝝ. Dic dabo eos qui me nō audierūt: dicit dñs oñipotens. Hec dicit dñs ad edram. Nuncia pplo meo: quoniā dabo eis regnū ihēsu quod datur⁹ eram israhel. Et sumam michi gloriā illoꝝ:⁊ dabo eis tabernacula eterna q̄ p̄paraueram illis. Lignū vite erit illis ī odore vngenti: et nō laborabūt neq̄ fatigabunt. Ite: et accipietis. Rogate vobis dies paucos: ut immorent. Iam paratū est vobis regnū. Vigilate. Testare celum et terrā. Totum enī malū ⁊ creauī ego: quia vnus ego dicit dñs. Mater ampledere filios tuos: educa illos cū letitia. Sicut colūba confirma pdes eoꝝ: qm̄ te elegi dicit dñs. Et resuscitabo mortuos de locis suis:⁊ de monumentis educā illos: quoniā cognouī nomen meū ī israhel. Noli timere mater filioꝝ: qm̄ te elegi dicit dñs. Mittam tibi adiutoriū pueros meos ysaiam ⁊ ieremiā: ad quoꝝ ꝺsiliū sanctificaui et paraui tibi arbores duodecim granatas variis fructibus ⁊ totidem fontes fluētes lac et mel: et montes immensos septē habentes rosam ⁊ liliū: ī quibus gaudia impletis filios tuos. Viduam iustifica: pupillo iudica · egeni da · orphanū tuere · nudū vesti: contritum et debilē cura · claudum irridere noli: tuare manū: et ad vīonē claritatis mee admitte. Benem ⁊ iuuenem intra muros tuos tua: mortuos vbi inueneris suscitans ꝺmenda sepultoꝝ: ⁊ dabo tibi primā sessionē ī resurrectione mea. Paula ⁊ quelre pplo me⁹: quia veniet requies tua. Nunc

iuua nutri filios tuos: cōstruua pdes eoꝝ. Breuos quos tibi dedi: nemo ex eis intereat. Ego enī eos requīrā de numero tuo. Noli fatigare. Cū enī venerit dies pressure ⁊ angustie alij plorabunt ⁊ tristes erūt: tu aūt hilaris et copiosa eris. Zelabūt gentes: ⁊ nil adversus te poterūt dicit dñs. Manus mee tegent te: ne filij tui gehennā videant. Occidere mater cū filijs tuis: ego te eripiam dicit dñs. Filios tuos dominentes memorare: qm̄ ego eos educam de latebꝝ terre ⁊ misericordiā rum illis faciā: quoniā misericors sū dicit dominus oñipotēs. Ampledere natos tuos vlq; dū veniā ⁊ prestem illis misericordiam: quoniā ebullierūt fontes mei: et gratia mea non deficiet. Ego edras preptū accepi a dño in monte oreb: ut irem ad isrl. Ad quos cū venirem reprobauerunt me: et relpuerunt mandatū dñi. Ideoꝝ vobis dico gentes: q̄ audītis ⁊ intelligitis. Expectate pastorem vrm: requiē eternitatis dabit vobis quoniā ī proximo ē ille q̄ in fine seculi aduenīet. Parate elemosinas ad premia regni: qā lux perpetua lucebit vobis. pr eternitatem tēporis. Fugite umbrā seculi huius. Accipite iocunditatē glorie vestre. Ego testor palam saluatorē meū: commendatū donū accipite et iocundamini: gratias agētes ei qui vos ad celestia regna vocauit. Surgite et state: et videte numerū signatoꝝ ī conuiuio dñi. Qui se de umbra seculi trānsierūt: splendidas tunicas a dño acceperūt. Recipe lyon numerū tuū: ⁊ conclude candidatos tuos q̄ legē dñi compleuerūt. Filioꝝ tuorū quos optabas plenus ē numer⁹. Roga imperiū dñi: ut sanctificet pplus tuus qui vocatus est ab initio. Ego edras vidi ī mōte syon turbam magnā quā numerare non potui: ⁊ omnes cānis collaudabant dñm. Et in medio eoꝝ erat iuuenis statura celsus eminēcior omnibꝫ illis: et singulis capitibꝫ eorum imponebat coronas: et magis exaltabatur. Ego aūt miraculo tenebar. Tūc interrogaui angelū: ⁊ dixi. Qui sunt hij domine? Qui respōdens dixit michi. Hij sunt qui mortale nūmerū deposuerunt: et immortalem sumpserunt: ⁊ confessi sūt nomē dei. Modo coronant̄ ⁊ accipiunt palmas. Et dixi angelo. Ille iuuenis quis est qui eis coronas imponit: et palmas ī manus tradit? Et respondēs dixit michi. Ipe est filius dei: quē in seculo confessi sūt. Ego aūt magnificare eos rogi: qui fortiter p nomine dñi steterūt. Tūc dixit michi angelus. Vade: annūcia pplo meo ꝺlia ⁊ quāta mirabilia dñi dei vidisti. ¶

Anno tricesimo ruine ciuitatis eramī babilonē: ⁊ dormiebā sup lectulo meo recumbēs. Et cogitationes mee ascendebāt sup cor meū: quoniā vidi desolationē syō: ⁊ abūdantiam eoꝝ qui habitabāt ī babilone. Et ventilabat⁹ est spiritus meus valde. Et repī loquī ad altissimū verba timorata. Et dixī. O ñato⁹ dñe tu dixisti ab initio quādo plātasti terrā ⁊ hoc solus: ⁊ imperasti pplo ⁊ dedisti adam corpus mortuū · sed et ipm figmentū manuū tuaꝝ erat · et insufflasti ī eum spiritū vite · ⁊ fact⁹ ē viuēs corā te: et induxisti eū ī paradisū quē plātauerat dextera tua · anteqū terra adueniret. Et hūc mādasti diligere viam tuā ⁊ preteriit eam: ⁊ statim īstituisti in eum mortem ⁊ ī nationibꝫ tuis: ⁊ nate sūt gentes ⁊ tribus ⁊ pplī et regnationes quaꝝ nō ē numerus. Et ambulauit

unaquęq; gens ī voluntate sua: ꝛ mi-
ra agebant corā te: et spernebāt prece-
pta tua. Iteꝝ aūt in tēpore induxisti
diluuiū sup inhabitātes terā: ꝛ per-
didisti eos. Et factū est in unoquoq; e-
orum sicut ade mori: sic hȳs diluuiū.
Dereliquisti aūt unum ex hȳs noe cū
domo sua: ꝛ ex eo iusti oēs. Et fa-
ctum ē cum repllent multiplicari ȳ ha-
bitabant sup terrā: ꝛ multiplicauerūt
filios et pplos ꝛ gēes multas: et rep-
runt iterato impietatem facere plus ꝯ
priores. Et factū est cū iniquitatē face-
rent corā te: elegisti tibi vnū ex hȳs cui
nomen erat abrahaam. Et dilexisti eū:
et demōstrasti ei soli voluntatē tuam.
Et dispoluisti ei testamentū eternū: et
dixisti ei ut non unq; derelinqueres se-
men eius. Et dedisti ei ysaac: et ysaac
dedisti iacob et esau. Et segregasti ti-
bi iacob: esau aūt separasti. Et factus
est iacob ī multitudine magna. Et fa-
ctum est cū educeres semē eiꝰ ex egipto:
adduxisti sup montē syna. Et inclina-
sti celos ꝛ stabilisti terrā: et cōmouisti
orbem: ꝛ tremere fecisti abissos: et con-
turbasti seculū: et transiit gloria tua
portas quatuor ignis et terremotus:
et spiritus: et gelu: ut dares seminī ia-
cob legem: ꝛ generationi israꝫ diligentiā-
am. Et non abstulisti ab eis cor malig-
num: ut faceret lex tua ī eis fructum.
Cor enī maligni bajulās primus a-
dam trāsgressus est vitaꝫ ē: sed ꝛ oēs
qui de eo nati sunt. Et facta ē pernā-
nens infirmitas ꝛ lex cum corde popu-
li cum malignitate radicis: ꝛ discessit
quod bonū est: ꝛ mansit malignū. Et
transierūt tempora ꝛ finiti sūt annī:
et suscitasti tibi seruū nomine dauid:
et dixisti ei edificare ciuitatē nois tui
et offere ibi ī eadē thus et oblatiōes.
Et factum est hor ānis multis: ꝛ dese-
querunt qui habitabāt ruitatē ī oēs
bus factis sicut fecit adam et oēs
generationes eius. Vrbanē enī ꝛ ipi
corde maligno. Et tradidisti ciuitatē
tuā in manus inimicoꝝ tuoꝝ. Numq
quid meliora faciūt qui habitant ba-
bilonē ꝙ Et propter hoc dñabit syon.
Factū ē cū vellem huc ꝛ videre imp-
pietates quaꝫ non est numerus et de
inquētes multos: vidi aīa mea hoc
tricsimo ānō ꝛ excessit cor meū: quo-
niā vidi quomodo sustines eos pcā-
tes et pepercisti impie agentibus: ꝛ ydi-
disti pplm tuū ꝛ conseruasti inimicos
tuos: ꝛ non significasti. Nichil memi-
nī quomodo debeat derelinquī via hec.
Numquid meliora facit babilon ꝙ syon
aut alia gens cognouit te preter
israꝫ ꝙ Aut que tribus crediderunt te-
stamentis tuis sicut iacob? Quarum
merces nō cōparuit: neq; labor: testifi-
cant. Perransiēs enī perransiui in
gentibus: ꝛ vidi abundātes eas: ꝛ non
memorātes mādatoꝝ tuoꝝ. Nunc ergo
pōdera in statera nras iniquitates et e-
orum q̄ habitabāt in seculo: ꝛ non in-
ueniebat nomē tuū nisi in israꝫ. Aut
quando nō precauerūt in aspectu tuo
qui habitāt terram: aut que gens le
obseruauit mādata tua: Nos quidē
per nomina inuenies seruasse man-
data tua: gēes aūt nō inuenies. (III)

Et respōdit ad me angel⁹ q̄ mi-
sus est ad me cui nomē furiel:
et dixit michi. Excedēs excessit cor tuū
in seculo hoc: ꝛ comprehendere cogitas
viam altissimi. Et dixi. Ita domine
me⁹. Et respōdit michi et dixit. Tres
vias missus sum ostendere tibi: et tres
similitudines ponere corā te: de qui-
bus michi si renunciaueris vnam ex

hȳs: et ego tibi demonstrabo viā quā
deliberas videre: ꝛ docebo te unde sit cor
maligniū. Et dixi. Loquere dñe meus.
Et dixit ad me. Vade pōdera michi
ignis pōdus: aut mensura michi fla-
tum venti: aut revoca michi diē que
preterijt. Et respondi et dixi. Quis na-
torum potest facere ut me interroges
de hȳs ꝙ Et dixit ad me. Si essem in-
terrogās te dicēs: quāte habitationes
sunt ī corde maris: aut quāte vene sūt
in principio abilli: aut quāte vene sūt
sup firmamentū: aut qui sunt exitus
paradisi: diceres michi forsallis: ī abis-
sum nō descendi: neq; ī infernū ad hue
neq; in celum nunquā ascendi. Nunc
autē non interrogaui te nisi de igne ꝛ
ventō: et die per quem transisti: ꝛ a qui-
bus separari nō potes: ꝛ nō respōdisti
michi de eis. Et dixit michi. Tu ꝙ tua
sunt: tecum quodlibet scia nō potes co-
gnoscere. Et quomodo potest vas tu-
um capere altitudinē viā: ꝛ iam exteriꝰ
corrupto seculo intelligere corruptio-
nem custodire in facie mea ꝙ Et dixi illi.
Si electus eram nos nō esse ex ad huc vi-
uentes viuere in impietatibus ꝛ pati: et
non intelligere legi de qua re. Et respō-
dit ad me et dixit. Probabilem profe-
ctus sum ad siluā lignoꝝ campi: ꝛ co-
gitauerūt cogitationē: et dixerūt. Ve-
nite et eamus ꝛ faciamꝰ ad mare bel-
lum: ut recedat corā nobis: ꝛ faciamꝰ
nobis alias siluas. Et similiter fluꝫ
maris: ꝛ ipi cogitauerūt cogitationē
et dixerūt. Venite ascendentes debelle-
mus siluas cāpi: ut et ibi aliummenꝰ
nobis mansiōis aliā regionē. Et factuꝫ
est cogitatuꝫ silue in vanū. Venit enim
ignis: ꝛ cōsumpsit eā. Similiter et co-
gitatus fluctuū maris. Stetit enī are-
na: ꝛ prohibuit eos. Si enī celles inde-
xpm: quē inuperes iustificare aut quē
condemnare ꝙ Et respōdi ꝛ dixi. Vniq;
vanam cogitationē cogitauerūt. Ter-
ra enim data ē silue: ꝛ mari locus: por-
tare fluctus suos. Et respōdit ad me:
et dixit. Bene tu iudicasti. Et quare
non iudicasti tibimetipi ꝙ Quēadmo-
dum enī terra silue data ē: ꝛ mare flu-
ctibus suis: sic qui sup terram inhabi-
tant q̄ sūt sup terrā intelligere solum-
modo possunt: ꝛ qui sup celos ꝯ sup
altitudinem celoꝝ. Et respondi et dixi.
Deprecor te dñe: ut michi detur sensus in-
telligendi. Non enī volui interrogare
de superioribus tuis: sed de hȳs que per-
transeunt per nos quotidie: propter
quid israꝫ datus ī opprobriū gentī-
bus quē dilexisti pplm: datus ē tri-
bus impijs: ꝛ lex patrū nostroꝝ ī interi-
tum deducta ē: ꝛ dispositiones scripte
nusq̄ sunt: ꝛ pertransiuntꝰ de seculo ut
locuste: et vita nra stupor ꝛ pauor: et
nec digni sumus misericordiam consequi.
Sed quid faciet nomini suo quod in-
uocatū est sup nos ꝙ Et de hȳs inter-
rogaui: ꝛ respondit ad me ꝛ dixit. Si
fueris plurimū sercutaꝰ: frequēter mi-
rabēris. Quoniā festinās festinat se-
culū pertransire: ꝛ nō capit portare que ī
futuris temporibus iustis repromissa
sunt: quū plenū iniustitia ē seculū hoc
et infirmantibus. De quibus autem in-
terrogas dicam. Seminatū ē enī ma-
lum: ꝛ necdū venit destructio ipius. Si
ergo nō emundū fuerit qđ seminatū est
et discesserit locus ubi seminatum est
malū: nō veniet ubi seminatū ē bonū.
Quoniā granum seminis mali semi-
natum est ī corde adam ab initio: et
quantum impietatis generauit usq;
nūc: ꝛ generat usq; cum veniat area.
Estima aute apud te graminū mali

seminis quantū fructum impietatis
generauit: quādo seminate fuerit spice
quarū non ē numer⁹: ꝯ magnā aream
incipiēt tarere. Et respōdi ⁊ dixi. Quo-
et quando hec? Quare modici ⁊ mali
anni nr̄i? Et respōdit ad me: ⁊ dixit
michi. Non festines tu sup altissimū.
Tu enī festinas inaniter esse super ipm.
Nam excellus tu⁹ multus. Nōne de
his interrogauerūt anime iustorū in
promptuariis suis dicēs: usquequo
ipso sit⁹ ⁊ quādo veniet fruct⁹ aree me-
redis nostre? Et respondit ad ea ie-
miel archangelus ⁊ dixit. Quādo im-
pletus fuerit numerus seminū nobis:
qui in statera pōderauit secim ⁊ mensu-
ra mensuram tempora ⁊ numero nu-
merauit tp̄ora: ⁊ nō commouit nec
excitauit usq; dū impleat p̄dicta mēsu-
ra. Et respōdi ⁊ dixi. Ol dñator dñe:
sed ⁊ nos oēs pleni sumus impieta-
te. Et ne forte propter nos non imple-
antur iustor̄ aree: propter peccata in-
habitantiū sup terrā. Et respondit ad
me ⁊ dixit. Vade ⁊ interoga pregnātē:
si quādo impleuerit nouē menses suos
adhuc poterit matrix ei⁹ retinere partū
in semetipa. Et dixi. Non potest dñe.
Et dixit ad me. Ita inferno promptu-
aria aiarū matrici assimulata sunt.
Quēadmodū enī illa festinat q̄ parit
effugere necessitatē partus: sic ⁊ hec fe-
stinat reddere ea q̄ commendata sunt.
Ab initio ubi demōstrabit̄ de hijs q̄
concupiscis videre. Et respōdi et dixi.
Si inueni gratiā āte oculos tuos: et
si possibile ē et si ydoneus sum: demon-
stra michi si plus nr̄ ꝑteritū sit habet
venire: aut plura p̄ālierit supra nr̄
futurū ē. Quid p̄ālierit sāc: ꝛd aut
sunt sit ignoro. Et dixit ad me. Sta
sup decretā parrem: et demonstrabo
tibi interp̄tationem similitudinis. Et
steti et vidi: ⁊ ecce fornax ardens transi-
it corā me. Et factū ē cū transiret flam-
ma: vidi ⁊ ecce luperauit fumus. Post
hec trāsijt corā me nubes plena aque:
et immisit pluuiā impetu multā. Et
cum transisset impetus pluuie: supera-
uerūt in ea gutte. Et dixit ad me. Co-
gita tibi. Sicut creuit pluuia āplius
nr̄ gutte et ignis nr̄ fum⁹: sic sup abun-
dauit ñ transiuit mensura. Superaue-
runt aūt gutte ⁊ fumus. Et orauit et
dixi. Putas vnūq usq; in diebs illis?
Vel quis erit i diebs illis? Respōdit
ad me et dixit. De signis de quibus
me interrogas ex parte possum tibi
dicere: de vita autem tua non sum
missus dicere tibi: sed nescio. ℣.
De signis aūt: ecce dies venient in
quibs apphendent qui inhabitāt
terrā incensu mētis: ⁊ abscōdetur ve-
ritatis via ⁊ sterilis erit a fide regio: et
multiplicabit̄ iniquitas sup hanc quā
ipe tu vides ⁊ sup quā audisti olim:
et erit impositio vestigio nr̄ nūr vides
regnare regionē ⁊ videbūt eā desertā.
Si aūt tibi dederit altissimus viuere
videbis post tertiā tubam: et relucebit
subito sol nocte ⁊ luna ter i die: et de
ligno sanguis stillabit: ⁊ lapis dabit
vocem suā: ⁊ pl̄i commouebunt: ⁊ re-
gnabit quē non sperāt q̄ inhabitant
sup terrā: ⁊ volatilia commigratio-
nem facient: ⁊ mare sodomitū pisces
reiciet: ⁊ dabit vocem nocte quā non
nouerāt multi. Omnes aūt audient
vocem eius. Et chaos fiet ꝑ loca mul-
ta: et ignis frequēter remittet: et bestie
agrestes transmigrabunt: ⁊ mulieres
menstruate pariet mōstra: et in dul-
cibus aquis salse inuenientur: et a-
mici oēs i semetipos expugnabūt:

et abscondet nunc sensus et intellectus
separabit̄ in promptuariis suis: ⁊ que-
retur a multis ⁊ non inuenietur: et
multiplicabit̄ iniustitia ⁊ incōtinētia
sup terrā. Et interrogabit regio proxi-
mam suā ⁊ dicet. Numq̄d ꝑ te trāsijt
iustitia iustū faciēs? Et hoc negabit.
Et erit in illo tēpore: ⁊ sperabūt homi-
nes et nō impetrabūt: laborabunt: ⁊
nō dirigent vie sue. Hec signa dicere
tibi permissum ē michi. Et si oraueris
iterū et ploraueris sicut et nunc: et ie-
unaueris septem diebs: audies itera-
to horū maiora. Et exigilaui: et cor-
pus meū horruit valde: ⁊ anima me-
a laborauit ut deficeret. Et tenuit me
qui venit angelus q̄ loquebat̄ in me:
et confortauit me ⁊ statuit me sup pe-
des. Et factū est in nocte secda: ⁊ venit
ad me salathiel dux populi: ⁊ dixit mi-
chi. Vbi eras? Et quare vultus tuus
tristis? Aut nescis quoniā tibi credit⁹
est israhel i regione transmigrationis
sue? Exsurge ergo ⁊ gusta panē: ⁊ nō
derelinquas nos sicut pastor gregem
suū in manibus luporū maligno-rū.
Et dixi ei. Vade a me: ⁊ nō appropies
ad me. Et audiuit ut dixi: ⁊ recessit a
me. Et ego ieiunaui diebs septem plu-
lans et plorans: sicut michi manda-
uit uriel angelus. Et factum est post
dies septem: ⁊ iterū cogitationes cor-
dis mei moleste erant michi valde. Et
resumpsit anima mea spiritū intelle-
ctus: ⁊ iterū cepi loqui corā altissimo
sermones. Et dixi. Dominator dñe ex
oīū silua terre ⁊ ex oīb⁹ arboribs
eius elegisti vineā vnicā: et ex oīb⁹ ter-
ra orbis elegisti tibi foueā vnā: et ex o-
mnibus floribus orbis elegisti tibi li-
lium vnū: et ex oīb⁹ abyssis maris
repleti tibi riuū vnū: et ex omnibus
edificatis ciuitatibus sanctificasti tibi
metipi syon: ⁊ ex oīb⁹ creatis vo-
latilibus nominasti tibi columbam
vnā: et ex oīb⁹ plasmatis pecori-
bus prouidisti tibi ouem vnā: et ex o-
mnibus multiplicatis pp̄lis acquisi-
isti tibi pp̄lum vnū: et ab oīb⁹ pro-
batam legē donasti huic quē deside-
rasti pp̄lo. Et nunc dñe ut quid tradi-
disti vnū pluribus? Et ꝑparasti sup
unam radicem alias: ⁊ dispersisti vni-
cum tuū in multis. Et conculcauerūt
eū qui cōtradicebāt sponsionibus tu-
is: quinq tuis testamētis nō credebāt.
Et si odiens odisti pp̄lm tuū: tuis ma-
nibus debet castigari. Et factum ē cū
locutus essem sermones: ⁊ missus est
angelus ad me qui ante venerat ad
me ꝑcepit nocte: et dixit michi. Audi
me et instruam te: ⁊ intende michi et
adiciā coram te. Et dixi. Loquere dñe
meus. Et dixit ad me. Valde tu in ex-
cessu mentis factus es pro israhel. An
plus dilexisti eum: nr̄ qui eū fecit? Et
dixi ad eū. Non dñe: sed dolens locu-
tus sum. Torquent enī me reues mei
pr omnē horam querentes apphendere
semitā altissimi: et inuestigare partē
iudicij eius. Et dixit ad me. Non po-
tes. Et dixi. Quare domine? Ad quid
nascebar: aut quare nō fuebat matrix
matris mee michi sepulcrū: ut non vi-
derem laborē iacob ⁊ defatigationē ge-
neris israhel? Et dixit ad me. Nume-
ra michi q̄ necdū venerāt ⁊ colligе mi-
chi dispersas guttas. Et reuirids mi-
chi aridos flores: ⁊ apri michi clausa
promptuaria: ⁊ produc michi inclu-
sos in eis flatus. Demonstra michi
vocis ymaginē: ⁊ tunc ostendam tibi
laborē quē rogas videre. Et dixi. Do-
minator dñe: quis enim est qui potest

hec scire. nisi qui cū hominibꝫ habitationem nō habet? Ego aūt insipiens: et quomodo potero dicere de his quibꝫ me interrogasti? Et dixit ad me. Quomodo non potes facere vnū de his q̄ dicta sunt: sic nō poteris inuenire iudicium meū: aut in fine caritatē quā populo promisi. Et dixi. Obsecro domine: tu ipse es his q̄ in finē sunt. Et quid facient q̄ ante me fuerūt: aut nos aut hi qui post nos? Et dixit ad me. Corone assimulabo iudiciū meū. Sicut non nouissimoꝫ tarditas: sic nec primoꝫ velocitas. Et respōdi et dixi. Sicut potestas facere eos q̄ facti sunt et q̄ sūt et futuri sunt in vnū: ut celerius iudicium tuū ostendas? Et respondit ad me et dixit. Non potest festinare creatura supra creatorē: nec sustinere seclum eos qui in eo creandi sunt in vnū. Et dixi. Quomodo dixisti seruo tuo quoniam viuificās viuificasti a te creatā creaturā in vnū et sustinebat creatura: poterit et nūc portare presentes i vnū. Et dixit ad me. Interoga matricem mulieris: et dices ad eam. Et si pariet: quare p tempus? Roga ergo eam: ut det decem in vnū. Et dixi. Non vtiq; potest: sed scōm tempus. Et dixit ad me. Et ego dedi matrici terre hijs qui seminati sunt sup eā p tēpus. Quēadmodū enī infans non parit ea que semen sunt: sic ego disposui a me creatum seclm. Et interrogaui et dixi. cum iam dederis michi viā: loquar coram te. Mam mater nra de qua dixisti michi. adhuc inuenis est: iam secundum appropinquat. Et respondit ad me et dixit. Interoga eā que parit: et dicet tibi. Dices enī ei. Quare quos pperisti nūc non sunt similes hijs qui ante te-si minores statura? Et dicet tibi et ipa. Alij sunt q̄ in iuuentute virtutis nati sunt: et alij qui sub tempore senectutis debilitate matrice sunt nati. Considera ergo et tu quoniā minori statura ceteris pre hijs qui ante vos: et qui post vos minori quā vos. quasi iam senescentes creature et fortitudinem iuuentutis pretereuntes. Et dixi. Rogo domine si inueni gratiam ante oculos tuos: demonstra seruo tuo per quem visites creaturam tuam.

Et dixit ad me. Initio terrenoꝝ gressus et antequā starent egressi sederet et antequā spirarent conuentiones ventorum. et antequā sonarent voces tonitruum et antequā splenderent nitores fulgurationū: et antequā firmarent fundamenta paradisi. antequā viderent decori flores. et antequā confirmarentur more virtutes. antequā colligerent innumerabiles militie angeloꝝ: et antequā extollerentur altitudines aeris. et antequā nominarent mensure firmamentorū: et antequā staturent caminū in syon et antequā inuestigarent plenitudines animaꝝ: et antequā abalienarent ea qui nūc peccant adinuentiones et stigmata ponerent qui fidem thesaurizauerūt tūc cogitaui et facta sunt per me solū et non p alīū. et finis p me et non p alīū. Et respondi et dixi. Que erit separatio temporū? Aut quādo prioris finis: et sequentis initius? Et dixit ad me. Ab abraam usq; ad ysaac quando nati sunt ab eo iacob et esau: manus iacob tenebat ab initio calcaneū esau. finis enī huius seculi esau: et principiū sequētis iacob. Signum mane inter calcaneū et manū. Aliud noli querere domine. Et respondi et dixi. O dñator: die si inueni gratiā ante oculos tuos: oro ut demonstres seruo tuo finē signoꝝ quoꝝ:

quoꝝ partē michi demonstrasti nocte precedēte. Et respōdit: et dixit ad me. Surge sup pedes tuos: et audi vocem plenissimam sonū. Et erit sicut commotio: nec commouebit locus i quo stes super eum. Ideo cū loquit tu non expaueas: quoniā de fine verbum. et fundamentū tecte intelligit: qui de ipis seruo tremisti et commouebit. Erit enim quoniā finem coꝝ oportet cōmutari. Et factū est cum audissem surrexi super pedes meos: et audiui. et ecce vox loquens: et sonus eius sicut sonus aquarū multarū. Et dixit. Ecce dies veniunt: et erit quando appropinquare incipiāt ut visitent habitantes i terra: et quādo inquirere incipiā ab eis qui iniuste nocuerūt iniustitia sua. et quādo sufficientia fuerit humilitas syon et cū signabit seculū qd incipiet preterire: hec signa facia. libri aperientur ante facie firmamēti. et omnes videbūt simul: et annuli infantes loquentur vocibꝫ suis: et pregnātes immaturos parient infantes trium et quatuor mensium. et viuēt et saltabunt. Et subito apparebūt seminata loca nō seminata: et plena promptuaria subito inuenientur vacua: et tuba canet cū sono. quā cū omnes audierit subito expauescent. Et erit: in illo tempore dabit amici amicos. ut inimici: et expauescet terra cum hijs. Et vene fontiū stabūt: et non current i horis tribus. Et erit: omnis qui derelictus fuerit et omnibus istis quibꝫ predixi tibi: ipe saluabitur: et videbit salutare meū et finem seculi vestri. Et videbūt q̄ recepti sunt homines qui mortē nō gustauerūt a natiuitate sua: et mutabit cor habitantiū: et conuertet in sensum alīū. Delebit enī malū: et extinguetur dolus. Florebit aūt fides: et vincet corruptela: et ostendetur veritas que sine fructu fuit diebus tantus. Et factū est cum loqueretur michi: et ecce paulatim inuebar super eū ārē que stabant: et dixit ad me hec. Veni vbi ostendere tempꝰ venture nocti. Si ergo iterum rogaueris. et iterū ieunaueris septē diebus: iterū tibi renunciabo hoꝝ maiora p diē quā audiui. Audita est enim vox tua apud altissimum. Vidit enī fortis directionē tuā: et prouidit prudentiā quā a iuuentute tua habuisti: et propter hoc misit me demōstrare tibi hec omnia. et dicere tibi. Confide et noli timere: et noli festinare tu prioribus temporibus cogitare vana: ut nō pereas a nouissimis temporibus. Et factū est post hec et fleui iterū: et similiter ieiunaui septem diebus: ut supplerē tres ebdomadas que dicte sunt michi. Et factū est in octaua nocte et cor meū turbabat' ierato in me: et repi loqui coram altissimo. Inflammabat enī spiritus meus valde: et anima mea auxiabatur: et dixi. O domine loquēs locutus es ab initio creature in primo die dicens. Erat celū et terra: et tuū verbum opus plectū. Et erat tūc spiritus: et tenebre circumsterebant' et silentiū: sonꝰ vocis nondū erat ab re. Tūc dixisti de thesauris tuis proferri lumē luminosū: quo appareret opus tuū. Et die secūdo creasti spiritū firmamēti: et imperasti ei ut diuideret et diuisionē faceret inter aquas: ut pars quedā sursū rederet pars vero deorsum maneret. Et tercia die imperasti aquis congregari i septima parte terre: septa vero partes siccasti et exuasti: ut ex his sint coram te ministrātia seminata a deo et culta. Verbū enī tuum processit: et opꝰ statim fiebat. Processit enim subito

fructū multitudinis immensus: ⁊ cōcupiscentie guttus multiformes: et flores colore immutabili ⁊ odores odoramenti inuestigabilis. Et die tercia hec facta sunt. Quarta aūt die imperasti fieri solis splendorē: lune lumen: stellarū dispositionē: ⁊ imperasti eis ut deseruirent futuro plasmato homini. Quinto aūt die dixisti septime parti ubi erat aqua congregata ut procrearet animalia ⁊ volatilia et pisces: et ita factum est. Aqua muta ⁊ sine anima que de nutu iussionē animalia facie bat: ut te hec mirabilia tua nationes enarrent. Et tunc seruasti duas animas: nomen uni uocasti enoch et nomen secūde uocasti leuiathan: ⁊ separasti ea ab alterutro. Non enī poterat septima pars ubi erat aqua cōgregata capere ea. Et dedisti enoch unā partem que siccata est tercio die ut haberet in ea: ubi sūt mōtes mille. Leuiathan aūt dedisti septimā partem humidā: et seruasti eā ut fiat i deuoratione q̄bus uis et quādo uis. Dicto aūt die imperasti terre ut crearet coram te iumenta et bestias et reptilia: ⁊ super hijs adam: quē constituisti ducem sup oīnbs factis que fecisti: ⁊ te eo eduximur nos oīes quoq̄ elegisti ꝑ se. Hec aūt omnia dixi coram te domine quia propter nos creasti seculum. Geliduas aūt gentes ab adam natas dixisti eas nil esse: ⁊ quoniam saliue assimulate sunt: ⁊ quasi stillicidiū de uase simulasti abundantiam eorū. Et nūc dñe ecce iste gentes que i nichilū deputate sunt repetūt dominari nōi ⁊ deuorare: nos aūt ꝑ tuus quē uocasti ꝑmogenitū · unigenitum emulatorem tuū traditi sumus in manibs eoz. Et si propter nos creatum est seculū: quare non hereditatem possidemus cū seculo? Usquequo hec sit? VII

Et factū est cum locuissem loqui coram hec: missus ē ad me angelus q̄ missus fuerat ad me primis noctibus: et dixit ad me. Surge esdra: et audi sermones quos veni loqui ad te. Et dixi. Loquere domine meus. Et dixit ad me. Mare positū est in spacioso loco ut esset altum et immensum: erit autē ei introitus i angusto loco positus: ut esset similis fluminibus. Quis enī volens uoluerit ingredi mare ⁊ uidere eum uel dominari eius: si nō transierit angustum in latitudinē uenire quomodo poterit? Ita et aliud. Ciuitas est edificata ⁊ posita in loco cāpestri: ē autē plena omniū bonoz. Introitus eius angustus ⁊ in ꝓcipiti positus: ut esset a dextris quidē ignis · a sinistris aqua alta: semita aūt est una sola inter eos posita. hec ē inter ignē ⁊ aquā: ut non capiat semita nisi solummodo uestigiū hominis. Si aūt dabitur ciuitas homini in hereditatē: si nunq̄ ātepositū preclin ꝓcesserit quomodo accipiat hereditate suam? Et dixi. Sic dñe. Et dixit ad me. Sic est ⁊ ista pars. Propter eos enī feci seculum: et quādo trāsgressus ē adam obstitutionē meas: iudicatū ē quod factū ē. Et facti sunt introitus huius seculi angusti et dolentes ⁊ laboriosi: pauci aūt ⁊ mali et periculoz pleni ⁊ labore magno operē fuit: nam maioris seculi introitus spacios: ⁊ secur: ⁊ facientes immortalitatis fructum. Si ergo nō ingrediētes ingressi fuerūt: quī uiuunt angusta ⁊ uana hec: nō poterunt recipere que sunt repposita. Sūt ergo tu quare cōturbaris cum sis corruptibilis: et quid moueris tu cum sis mortalis? Et quare nō accepisti in corde tuo q̄d futurum:

sed q̄ in presenti? Respōdi ⁊ dixi. Dominator dñe: ecce disposuisti lege tua: quoniā iusti hereditabūt hec. Impij aūt peribunt: iusti aūt erunt anguste sperāres spaciosa. Qui enī impie gesserunt: ⁊ angusta uidi sunt: ⁊ spaciosa non uidebūt. Et dixit ad me. Non est iudex sup deū: neq; intelligēs sup altissimū. Pereāt enī multi pleniꝰ: quia negligīē que ātepposita ē dei lex. Mundans enī mūdauit deus uenientibus: quādo uenerūt: quid facientes uiuerent et quid obtuantes nō punirent. Hij aūt nō sunt pluti ⁊ cōtradixerūt ei: et constituerūt sibi cogitamen uanitatis ⁊ posuerunt sibi circumuentiones deliatorū: ⁊ sup dixerūt altissimo non esse: et uias eius nō cognouerūt: et legem eius spreuerunt ⁊ spōsiones eius abnegauerūt: ⁊ in legitimis eius fidē non habuerūt: et opera eius nō profecerūt. Propter hec esdra uacua uacuis: et plena pleuis. Ecce tempus uenit: et erit quando uenīet signa que predixi tibi. Et apparebit sponsa: ⁊ apparebēs ostendē que nūc subducit terra: ⁊ ois qui liberatus ē de predictis malis ipē videbit mirabilia mea. Reuelabit enī filiꝰ meus ihesus cum hijs q̄ cū eo sūt: et iocundabunē q̄ relicti sunt i annis quadringentis. Et erit post annos hos ⁊ morietē filiꝰ meꝰ christus: ⁊ oīes q̄ spīramentū habent homines: ⁊ conuertetur seculū in antiquū silentiū diebus septē sicut i priorib iudicijs · ita ut nemo delinquat et erit post dies septem: ⁊ euigilabit qō non dū uigilat seculum: ⁊ morietur corruptū. Et terra reddet que in ea dormiunt: ⁊ puluis q̄ in eo silentio habitant: ⁊ promptuaria reddet que eis cōmendate sunt animæ. Et reuelabitur altissimus super sedem iudicij: ⁊ pertransibūt miserie: ⁊ longanimitas cōgregabit. Iudiciū autem solū remanebit: ueritas stabit: ⁊ fides conualescet. Et opus subsequetur · et merces ostendet: ⁊ iusticie uigilabūt: et iniusticie nō dñabuntur. Et dixi. Primꝰ abrahā propter sodomitas orauit et moyses pro pribs qui in deserto peccauerūt: ⁊ qui post eū ꝓ iherī in diebs achaz ⁊ samuelis et dauid pro cōtractione: ⁊ salomon pro eis qui uenerunt in sanctionē: ⁊ helias pro hijs qui pluuiā acceperunt ⁊ pro mortuo ut uiueē: ⁊ ezechias pro ꝓplo in diebus sennacherib: ⁊ multi pro multis. Si ergo modo quando corruptibile increuit ⁊ iniusticia multiplicata ē · ⁊ orauerunt iusti pro impijs · quare ⁊ nūc sic nō erit? Et respondit ad me et dixit. Presens seculū nō est finis: gloria in eo frequens manet: propter hoc orauerunt pro infirmitatibus. Dies enī iudicij erit finis temporis huiꝰ: et initium tēporis future immortalitatis: i quo preterijt corruptela soluta ē in temperantia abscisa ē incredulitas: creuit aūt iusticia ora ē ueritas. Tunc enim nemo poterit saluare eū qui perijt: neq; uenegere qui uincit. Et respondi ⁊ dixi. Hic sermo meus ꝓmus ⁊ nouissimus: quī melius erat nō dare terram adam: uel cū iā dedisset cohercere eū · ut non peccaret. Quid enī prodest oīnbs in presenti uiuere in tristicia: ⁊ mortuos sperare punitionē. O tu quid fecisti adam. Si enī tu peccasti nō est factꝰ solius tuus casus: sed ⁊ nostre qui ex te aduenimus. Quid enī prodest nobis si ꝓmissum est nobis immortale tempus: nos aūt mortalia opera egimus? Et quoniā ꝓdicta est nobis premiis spes: nos uero pessime uani

facti sumus. Et quoniã reposita sunt nobis habitacula sanitatis ⁊ securitatis: nos uero male cõuersati sumus. Et quoniã reposita gloria altissimi protegere eos qui tarde cõuersati sunt: nos aũt pessimis uijs ambulauimus. Et quoniã ostendet paradisus cuius fructꝰ incorruptus pfecerat in quo est securitas et medela: nos uero nõ ingrediemur. Iu ingratis enĩ locis cõuersati sumus. Et qm̃ sup stellas fulgebũt facies eoꝝ ꝙ abstinentiã habuerũt: nostre autem facies sup tenebras nigre. Non enĩ cogitauimꝰ uiuentes quãdo iniquitatẽ faciebamꝰ: ꝙ incipiemus post mortem pati. Et respõdit ⁊ dixit. Hoc est cogitamentũ certaminis qđ certabit qui sup terrã natus est hmo: ut si uictus fuerit patiat̃ quod dixisti. Hi aũt uicerit recipiet quod dico: qm̃ hec ẽ uia: quã moyses dixit tũ uiuenti ad pclm dicens. Elige tibi uitã ut uiuas. Nõ crediderũt aũt ei: sed nec post eum pphetis. Sed nec michi qui locutus sum ad eos: qm̃ nõ esset tristicia ĩ pditionẽ eoꝝ sicut futurũ ẽ gaudium sup eos quibꝫ pluala est salus. Et respondi ⁊ dixi. Sio dñe qm̃ uocatus est altissimus misericors in eo misereatur hijs qui nondũ ĩ seculo aduenerũt: ⁊ ꝙ misereatur illis qui cognitionẽ faciũt in lege eius: ⁊ longanimis est qm̃ lõganimitatẽ prestat hijs qui peccauerũt quasi suis operibꝰ: ⁊ mumiꝰ est quoniã qudẽ donare uult pro ręi genijs: ⁊ multe misedie: quoniã multiplicat magis misedias hijs qui presentes sunt ⁊ qui ꝓteruntur: ⁊ qui futuri sunt. Si enĩ non multiplicauerit misericordias suas nõ ꝓnũtabit̃ seculũ rum hijs qui inhereditabãt in eo. Et donat: qm̃ si nõ donauerit de bonitate sua: ut alleuent hij qui iniquitatẽ fecerunt de suis iniquitatibꝰ: nõ poterit decies millesima pars uiuificari hmi num. Et iudex si nõ ignorauerit hijs qui curam sunt uerbo eius: ⁊ deleuit multitudinem rõemptionum: nõ fortasis derelinqueretur innumerabili multitudine nisi pauci ualde. VIII.

Et respõdit ad me: ⁊ dixit. Ihc fecit altissimꝰ propt̃ mlꝫ: futurũ aũt propter pauros. Dicã aũt coram te similitudinẽ esdra. Quomodo aũt interrogabis terrã ⁊ dices tibi: quoniã dabit terrã multã magis unde fiat fictile: paruũ aũt puluerẽ unde aurũ fit: sic et ad pñs seculi. Multi quidẽ creati sunt: pauci aũt saluabunt. Et respõdi ⁊ dixi. Absorbe rego aĩa sensum ⁊ deuorat qđ sapit. Conuertisti enĩ obaudire: ⁊ properas uolens: Nec enĩ tibi est datũ spaciũ: nisi solummodo uiuere. O dñe si non permittes seruo tuo ut oremus coram te: ⁊ des nobis semen cordi ⁊ sensui culturã unde fructus fiat: unde uiuere possit omnis corruptus qui portabit locũ hominis? Solus enĩ es: ⁊ una plasmatio nos sumus manuũ tuarꝫ sicut locutus es. Et quomodo nũc ĩ matrice plasmatũ est corpus ⁊ prestas membra: cõseruat̃ in igne ⁊ aqua tua creatio: et nouem mensibꝰ patit̃ tua plasmatio tua creatura que in ea creata ẽ: ipm aũt qđ seruat ⁊ quod seruat una cꝫ seruabunt: seruataq; quãdoq; intũ reddit matrix que ĩ ea creuerũt. Imperasti enĩ ex ipis membris pcẽ mammis pbere lac fructui mamillarum: ut nutriat id quod plasmatũ est usq; in tempus aliquod: ⁊ postea dispones tũ tue misedie. Enutriuisti tũ tua iustitia: ⁊ erudisti eũ ĩ lege tua: ⁊ corripuisti eum tuo intellectu: ⁊ mortificabis eum ut tua creatura: ⁊ uiuificabis eũ ut tuum opus. Si ergo ꝓdideris eũ q̃ tantis laboribꝰ plasmatus est: tuo nutu facile est ordinari ut ⁊ id qđ fiebat seruaretur. Et nũc dñe dicam: de omni hmine tu magis scis: de pplo autem tuo ob quẽ doleo et de hereditate tua propter quã lugeo ⁊ propter israł propter quẽ doleo: ideo incipiã orare coram te pro me et pro eis: qm̃ uideo lapsus nostros q̃ inhabitamꝰ terrã. Sed audiui celeritatẽ iudicis qui futurus est. Ideo audi uocẽ meam: ⁊ intellige sermonem meũ: ⁊ loquar coram te. Initiũ uerboꝝ ejus: priuilegiũ assumeretur. Et dixi. Dñe qui inhabitas seclm: cuius oculi eleuati in suprema et aere: ⁊ cuius throni? inestimabiles et gloria incomprehensibilis: cui astat exercitꝰ agelorum cum tremore: quoꝝ seruitio in uento ⁊ igni conuertit̃: cuius uerbũ uerũ et dicta ꝑseuerantia: cuius iussio fortis et dispositio terribilis: cuius aspectus arefacit abissos: ⁊ indignatio tabescere facit montes: ⁊ ueritas testificat. Exaudi oratiõnẽ serui tui: ⁊ auribꝰ percipe precatiõnẽ figmenti tui. Dum enĩ uiuo loquar: ⁊ dũ sapio respondebo. Ne respicias pcũ tuu delicta: sed qui tibi in ueritate seruiũt. Nec intendas impia gentiũ studia: sed qui tua testimonia cum doloribus custodierũt. Nec cogites qui ĩ spatu tuo falle cõuersati sunt: sed memorare qui ex uoluntate tua timorem cognouerũt. Nec; uolueris perdere q̃ pcudũ mores habuerũt: sed respicias eos qui legem tuã splendide docuerũt. Nec indigneris eis qui bestijs peiores iudicati sũt: sed dilige eos qui semp ĩ tua iustitia confidunt et gloria. Quoniam nos ⁊ patres nri talibꝰ morbis languemus: tu autem propter nos peccatores misericors uocaberis. Si enĩ deliberaueris ut nri misereris: tũc misericors uocaberis: nobis aũt nõ habentibus opera iustitie. Iusti enĩm ꝑ bus sunt opera multa reposita: ex propꝛijs operibus recipiẽt mercedem. Quid est enĩ homo ut ei indigneris ante geiꝰ corrupubile: ut ita amarꝰ sis de ipo? In ueritate enĩ nemo de genuis ẽ qui nõ impie gessit: et de cõfitentibus qui nõ deliquit. Iu hoc enim annũciabit̃ iustitia tua et bonitas tua dñe: cũ misereus fueris eis qui nõ habẽt fiduciã bonoꝝ operũ. Et rndit ad me: ⁊ dixit. Rede locutꝰ es aliqua: et iuxta sermones tuos sic et fiet. Quoniã nõ uere cogitabo supplasma eoꝝ: qui peccauerũt ante mortem ante iudiciũ ante pditionẽ: sed iocundabor sup iustoꝝ figmentũ: ⁊ memorabor pegrinationis quoq; et salutionis ⁊ mercedis receptionis. Quomodo ergo locutus sum: sic ⁊ ẽ. Sicut enĩ agricola sert sup terrã semina multa et plãtationes multitudinis plantat: sed nõ ĩ tẽpore oĩa q̃ seminata sũt saluant̃: sed nec oĩa que plantata sũt radicabũt: sic ⁊ qui ĩ seculo seminati sunt nõ oĩes saluabunt̃. Et respondi ⁊ dixi. Si inuenu gratiam loquar. Quomodo semen agricole si nõ ascenderit aut nõ acceperit pluuiã tuam in tempore aut si corruptũ fuerit multitudine pluuie: sic pre ⁊ similiter homo qui manibꝰ tuis plasmatus ẽ: ⁊ tu ei ymago nominarꝰ: qũ similarꝰ es ei propter quẽ oĩa plasmasti: ⁊ similasti semini agricole. Nõ irascaris supr nos sed parce pplo tuo: ⁊ miserere hereditati tue. Tu autem creature tue

misereris. Et respōdit ad me: et dixit.
Que sunt ꝑsentia prelentibꝫ: z que futura-futuris. Multū enī nbi restat ut
possis diligere meā creaturā supr me:
nbi aūt frequēter z ipū proximani: in-
iustis aūt numꝫ. Sed z ī hoc mirabi-
lis es cotā altissimo: quoniā humili-
asti te sicut decet te: z nō iudicasti te ut
inter iustos plurimum glorificeris.
Propter qđ miserie mlte z miserabiles
efficient eis qui habitāt seculū ī nouis-
simis: quia in multa supbia ambla-
uerunt. Tu aūt pro te intellige: z de si-
milibꝫ tuis inquire gl'am. Vobis enī
aperus ē paradisus-plātata est arbor
vite: ꝓparatū ē futurū tempus-ꝓpara-
ta ē abundantia: edificata est ciuitas-
probata ē requies: ꝓfecta ē bonitas: et
ꝑfecta sapiēcia. Radix mali signata
est a vobis: infirmitas et cinea a vo-
bis absconsa ē: z in inferū fugit cor-
rupco ī obliuione. Transierunt dolo-
res: z ostensus ē in fine thesaurus im-
mortalitatis. Stoli ergo adiscere in-
quirendo de mlcitudine roꝝ qđ pereunt.
Stam ipi accipientes libertatē ꝓpreue-
runt altissimū: z legem ei⁹ contempse-
runt: z vias eius derliquerūt. Adhuc
aūt iustos eius odiuerūt: z dixerūt
in corde suo nō esse deū: z quidem scien-
tes qđ moriunt. Sic enī vos suscipi-
ent que predicta sunt: sic vos sitis et
cruciatus que ꝓparata sunt. Stan enī
volui hominem disperdi. Sed et ipi
qui creati sunt coinquinauerūt nomē
eius qui fecit eos: et ingrati fuerunt ei
q̄ ꝓparauit eis vitā. Quapropt iudicii
meū modo appropīquat. Que non o-
mnibꝫ demonstrau nisi tibi: et tibi ꝑ
milibꝫ paucis. Et rndi z dixi. Ecce mūt
dñe demōstrasti michi mlcitudinem q-
gnorū q̄ incipies facere ī nouissimis:
sed nō demōstrasti michi quo tempore.
Et respondit ad me: z dixit.
Stieries meare nēp⁹ ī semetipo:
et cit cum videris quādo mālierit pars
quedā signoꝝ que ꝓdicta sunt: tunc
intelliges qm ipm est tempus in quo
incipiet altissimus visitare seclm qđ
ab eo factū est. Et quando videbit in se-
culo motio locoꝝ et pturbatio:
tunc intelliges quoniā de hijs erat al-
tissimus locutus: a diebꝫ qui fuerunt
ante te ab initio. Sicut enī omne qđ
factum ē in seculo initiū habet pariter
z consummationē: z cōsummatio ē ma-
nifesta: sic et altissimi tempora-inicia
habent manifesta in prodigijs et vir-
tutibus z ꝛsummationes ī actu et in
signis. Et erit oīs qui saluus fact⁹
fuerit z qui poterit effugere p opra sua
et per fidem in qua credidistis reliquet
de ꝓdictis periculis: z videbit salutare
meū in terra mea: z ī finibꝫ meis: qm
sanctificaui me a seculo. Et tunc mi-
rabunt gentes qui nūc abusi sunt vias me-
as: z in tormentis ꝛmorabunt hijs: q
eas proiecerūt in contēptu. Qui enim
nō cognouerūt me viuentes beneficia
consecuti: z qui fastidierūt legem meā
cum adhuc erant habentes liberatē:
et cum adhuc esset eis apertus pnitē
locus nō intellexerūt sed ꝓpter hoc
oportet post mortē in cruciamēto re-
gnoscere. Tu ergo noli adhuc curio-
sus esse quomodo impij cruciabūtur:
sed inquire quomodo iusti saluabun-
tur: z quorū seculū z propter quos fe-
cit hoc: z quādo. Et respōdi z dixi. Q-
lim locut⁹ sum z nūc dico z postea di-
cam: quoniā plures sunt qui pereūt
q̄ qui saluabunt sicut mltiplicat fu-
dus sup gutam. Et respōdit ad me:
et dixit. Qualis ager talia z semina: z

quales flores tales z tincture: et qua-
lis operator talis et creatio: z qualis
agricola talis cultura-qđ temp⁹ erat
seculi. Et nūc cum ellem parans eis
hijs qui nūc sunt antequ fierer seculū
in quo habitarent: z nemo cōtradixit
michi · tunc enī quisq; z nunc creator
in mundo hic parato z mense indefi-
cienti z lege inuestigabili: corrupti sūt
mores roꝝ. Et cōsiderauī seculū: z ecce
erat periculū ꝓpter cogitationes que in
eo aduenerunt. Et vidi z ꝑpexi et val-
de: et secuari michi acinum de botro:
et plantationē de tribu multa. Pere-
at ergo mltitudo que sine causa nata
est: z seruetur acinus meus z plātatio
mea: quia cū multo labore gfeci. Tu
aūt si adhuc intromittas septem dies
alios sed non ieiunabis in eis: ibis ī
campū florū ubi domus non est edifi-
cata: z manducabis solummodo de
floribꝫ campi · z carnē nō gustabis et
vinū non bibes · sed solūmodo flores.
Deprecare altissimū sine intermissio-
ne: et veniam z loquar tecū. Et profe-
ctus sum sicut dixit michi in campū
qui vocat ardath: z sedi ibi in floribꝫ.
Et de herbis agri manducaui: z facta
est cibꝫ earꝫ michi in saturitatē. Et fa-
ctum ē post dies septem z ego discūbe-
bam supra fenū: z cor meū iterū turba-
batur sicut z ante. Et aperū est os me-
um: z inchoaui dicere cora altissimo:
z dixi. O dñe te nobis ostendens ostē-
sus es patribꝫ nris ī deserto quādo erāt
exeuntes de egipto: qđ non ralcatur et
infructuoso: z dices dixisti. Tu israhel
audi me: z semen iacob intende sermo-
nibꝫ meis. Ecce enī ego semino ī vobis
legem meā: z faciet in vobis fructum: z
gloriscabimini in eo q̄ seclm. Stā pa-
tres nri accipientes legē nō seruauerūt:
et legitima mea non custodierūt: z fa-
ctus ē fructus legis nō parens · nec enī
poterat quoniā tuus erat: nā qui acce-
perunt perierunt: nō custodientes quod
in eis seminatū fuerat. Et ecce cōsuetu-
do est: ut cum acceperit terra semen · uel
nauē mare · uel vas aliqđ escam uel
potum: cū fuerit exterminatū id in quo
seminatū ē uel in qđ mittum ē: simul
id quod seminatū uel mittum ē uel q̄
susceptā sunt exterminant: z susceptā
tam nō manent apud nos. Sed no-
bis sic non factum ē. Stos quidem qui
legem accepimus peccantes periimus
et cor nostrū quod susceptt eam: nam
lex nō periit: sed ꝑmanit in suo labo-
re. Et cū loquerer hec in corde meo re-
spexi oculis meis: z vidi mulierem in
dextera parte. Et ecce hec lugebat z plo-
rabat cum voce magna: z animo do-
lebat valde: z vestimenta eius dissilla-
ta erant sup caput eius. Et dimisi co-
gitatus ī quibꝫ eram cogitans: z con-
uersus sum ad eā: z dixi ei. Ut quid
fles: z quid doles animo? Et dixit ad
me. Dimitte me dñs meus ut defleā
me: z adiciā dolorem qm valde ama-
ra sum aīmo: z humiliata nī valde.
Et dixi ei. Quid talla es? Dic michi.
Et dixit ad me. Sterilis fui ego fa-
mula tua: z nō ꝑperi habens maritū
annis triginta. Ego enī p singulas
horas z per singulos dies z annos
triginta hos deprecor altissimum no-
cte ac die. Et factum est post triginta
annos respexit me deus ancillam
tuam: z vidit humilitatem meam et
attendit tribulationi mee: z dedit mi-
chi filiū. Et iocundata sum sup eum
valde ego z vir meus z omnes vicini
mei: z honorificabamus valde foetum.
Et nutriui eū cū labore mlto: et factū

ē cū recuiſſet ⁊ nuiſſet accipre vxorē: fe-
Et factum ē cum ri die repuli. ℣
introiſſet filius me⁹ in thalamo
ſuo: recidit ⁊ mortuus ē: ⁊ eueximus
oēs lumina. Et ſurrexerūt oēs ci-
ues mei ad conſolandū me: ⁊ quieui
uſq; in aliū die-uſq; nocte. Et factum
eſt cum oēs quieuiſſent ut me cōſo-
larent ē ut quiēscerem: ⁊ ſurrexi nocte et
fugi et ui ſicut vides in hoc campo:
et rogito iam nō reuerti in ciuitatem-
ſed hic conſiſtere: ⁊ neq; mandicare
neq; bibere: ſed ſine intermiſſione luge-
re ⁊ ieiunare uſq; dū moriar. Et dere-
liqui ſermones in quibus eram: et
reſpondi cum iracundia ad eam: et
dixi. Stulta ſup omnes mulieres: nō
vides luctum nr̄m ⁊ que nobis cōtin-
gunt? Quomā ſyon mater nr̄a omni
triſticia ⁊triſtatur ⁊ humilitate humi-
liata eſt ⁊ lugē ualidiſſime: ⁊ nūc qui
oēs lugemus ⁊ triſtes ſumus· quo-
niam oēs cōtriſtati ſumus: tu autē
⁊triſtaris in uno filio. Interroga enī
terrā ⁊ dicet tibi: quoniā hec ē q̄ debeat
lugere caſum tāt⁹ ſup ea germinan-
num. Et rē ipa ab initio oēs nati
et alij uenient. Et ecce pne omnes in
perditionem ambulāt: ⁊ exterminiū ſe
multitudo eorū. Et quis ergo debet lu-
gere magis· niſi hec que tam magnā
multitudinē ꝑdidit: nō tu que ꝑ uno
doles? Si aūt dicis mihi quoniam
non ē planct⁹ meus ſimilis terre: quo-
niā fructus uēris mei ꝑdidi· quē cum
meroribs peperi ⁊ cū doloribs genui:
terra aūt ſcdm uiā terre · abijt⁹ in ea
multitudo preſens· quomodo euenit:
et ego tibi dico. Sicut tu cum labore
peperiſti: ſic et terra dat fructum ſuū· ho-
mini ab initio ei qui fecit eam. Nunc
ergo retine apud teuetipam dolorem
tuū: et fortiter fer qui tibi contigerunt
caſus. Si enī iuſtificaueris iniuriā dei
et cōſiliū ſuū· reapies i tempore: ⁊ in ta-
bernaculis collaudaberis. Ingredere ergo i
ciuitatē ad uirū tuum. Et dixit ad me.
Nō faciā: neq; ingrediar ciuitatē· ſed
hic moriar. Et apposui ad hec loqui
ad eam· ⁊ dixi. Noli facere hec ſermo-
nem: ſed cōſenti ſuadenti. Quot enim
caſus ſyon? Conſolare ꝑ dolorē
ihrlm. Vides enim q̄m ſanctificatio
noſtra deſerta effecta ē· ⁊ altare noſtrū
demolitū eſt· ⁊ templū nr̄m deſtructū ē:
et pſalteriū noſtrū humiliatū eſt· ⁊ y-
mn⁹ ceciderunt: ⁊ exultatio noſtra diſſo-
luta eſt· ⁊ lumen candelabri nr̄i extin-
ctum ē: ⁊ archa teſtamenti nr̄i direpta
eſt· ⁊ ſancta nr̄a ꝺcontaminata ſūt: ⁊ no-
men quod inuocatum ē ſup nos pne
profanatū eſt· ⁊ liberi noſtri cōmu-
liam ꝓpter ſunt· ⁊ ſacerdotes nr̄i ſuren-
ti ſūt ⁊ leuite nr̄i i captiuitatē abierūt:
et virgines nr̄e coinq̄nate ſunt· ⁊ mu-
lieres nr̄e vim paſſe ſunt ⁊ iuſti nr̄i
rapti ſunt· ⁊ paruuli nr̄i ꝺiti ſunt· et
iuuenes noſtri ſuierūt: ⁊ fortes noſtri
imalidi facti ſunt. Et quod omniū
maius ſignaculū ſyon: q̄m relinquata
eſt de gloria ſua. Nam ⁊ tradita ē in
manibs eorū qui nos odērūt. Tu ergo
excute tuā triſticiā mltam: et depone
abs te mltitudinē doloz ut mihi repro-
picietur fortis: ⁊ requiē faciet tibi altiſ-
ſimus· requietionē laborū. Et factum
eſt cū loquebar ad eam facies ei⁹ fulge-
bat ſubito: ⁊ ſpecies choruſcus fie-
bat uiſus eius: ut eſſem pauēs valde
ad eam ⁊ cogitarem quid eſſet hec. Et
ecce ſubito emiſit ſonitum uocis ma-
gnū timore plenū: ut ꝺmoueret terra
a mulieris ſono. Et uidi: ⁊ ecce ālp⁹
mlier nō cōparebat mihi: ſed ciuitas

ædificabat̄ et locus demōſtrabatur de
fundamētis magnis: ⁊ timui ⁊ clama-
ui voce magna: ⁊ dixi. Vbi ē huriel
āgelus qui a principio uenit ad me?
Quoniā ipe me fecit uenire in multitu-
dine in excellu mentis hui⁹. Et factus
eſt finis meus i corruptionē: ⁊ oratio
mea impropetiū: ⁊ cum eſſem loquēs
ego hec: ecce uenit ad me ⁊ uidit me. Et
ecce eram poſitus ut mortu⁹: ⁊ intelle-
ctus me⁹ alienat⁹ erat. Et tenuit dextera
mea ⁊ cōfortauit me: ⁊ ſtatuit me
ſup pdes meos. Et dixit mihi. Quid
tibi ē ⁊ quare cōturbat⁹ ē intellect⁹ tu⁹
et ſenſus cordis tui: ⁊ quare contracta-
ris? Et dixi. Quoniā dereliquiſti me.
Et ego quidē feci ſcdm mōnes tuos:
et exaui in campū: ⁊ ecce vidi et video
nō non poſſum enarrare. Et dixit ad
me. Sta ut uir: ⁊ cōmonebo te. Et di-
xi. Loquere dñe meus tu in me. Noli
me derelinquere ut nō fruſtra moriar:
quia vidi que nō ſciebam: ⁊ audio que
nō ſcio. Aut nunqd ſenſus me⁹ falli-
tur: ⁊ anima mea ſuīmat? Nunc er-
go deprecor te: ut demōſtres ſeruo tuo
de excellu hec. Et reſpōdit ad me: ⁊ di-
xit. Audi me· ⁊ doceam te: ⁊ dicā tibi
de quibs times: quia altiſſimus reuela-
uit tibi miſteria multa. Vidit enī uiā
tuam: quia ſine intermiſſione contriſta-
ris pro populo tuo: ⁊ valde lugetas
propter ſyon. Hic ergo intellectus viſi-
onis que tibi apparuit ante paululū.
Quia vidiſti lugentē inchoaſti conſo-
lari eā: nunc aūt iam ſpeciē mulieris nō
vides· ſed apparuit tibi ciuitas edifica-
ri: ⁊ quoniā enarrabat tibi de caſu fi-
lij ſui. Hec abſolutio eſt. Hec mulier
quā vidiſti· hec ē ſyon: ⁊ quoniā dixit
tibi q̄ ſ⁹ nunc conſpicies· ut ciuitatē edi-
ficatam. Et quoniam dixit tibi quia
ſterilis fuit anis triginta: propter qđ
erant ām ſcilicet triginta quādo non
erat in ea adhuc oblatio oblata. Et
factū ē poſt annos triginta edificauit
ſalomon ciuitatē ⁊ obtulit oblatio-
nes: tūc fuit quādo peperit ſterilis filiū.
Et q̄ tibi dixit quoniā nutriuit tū cū
labore: hoc erat habitatio i ihrlm.
Et q̄m dixit tibi q̄ filij me⁹ nuptias i
ſuo thalamo mortu⁹ eſſet· ⁊ cōtigiſſet
ei caſus: hoc erat que facta ē ruina ihe-
rūſalē. Et ecce vidiſti ſimilitudinē ei⁹:
et quoniā filiū lugeret inchoaſti conſo-
lari eam: ⁊ de his que ꝺtigerunt hec
erant tibi aperienda. Et nūc videt altiſ-
ſimus q̄m ex animo ꝺtriſtatus es: et
quoniā ex toto corde pateris pro ea:
oſtendit tibi claritatē glorie ei⁹: ⁊ pul-
critudinē decoris ei⁹. Propterea enī di-
xi tibi: ut maneres i cāpo ubi dom⁹ nō
eſt edificata. Sciebam enī ego quoni-
am altiſſimus incipiebat tibi oſtende-
re hec: propterea dixi tibi ut uenires in
agrū ubi nō ē fundamētū edificij. Nec
enī poterat opus edificij hominis ſuſti-
neri in loco: ubi inchoabat̄ altiſſimi
ciuitas oſtendi. Tu ergo noli timere
neq; expauſcat cor tuum: ſed ingredere
et vide ſplendorem ⁊ magnitudinē edi-
ficij· quantū capax ē tibi viſu oculorū
videre: ⁊ poſt hec audies quantū capit
auditus auriū tuaꝝ audire. Tu enim
beatus es ꝑ multis: ⁊ vocat⁹ es apud
altiſſimū· ſicut ⁊ pauci. Nocte autem
que i crastinū futura ē manebis hic: ⁊
oſtendet tibi altiſſimus eas viſiones
ſuīmorū que faciet altiſſimus hijs q̄
habitant ſuper terram a nouiſſimis
diebus. Et dormiui illam noctem et
aliam: ſicut dixerat mihi. ℣ij.
Et vidi ſomniū: ⁊ ecce alcendebat
de mari aquila cui erāt duodecī

ale pennarū:z rapita tria. Et vidi:et
ecce egpādebat alas suas ī omnē terrā:
et oēs volucres celi insufflabant in eā z
colligebant. Et vidi:et de pennis eius
nascebant cōtrarie penne:z ipse fiebāt
in pēnaculis minutis z modicis. Sed
rapita eius erāt quelcentia:z dimidi-
um caput erat manus aliorū rapitū:
sed ipa quiescebat cū eis. Et vidi:et ec-
ce aquila volauit in pennis suis: et re-
gnauit sup terrā z sup eos q habitant
in ea. Et vidi quā subuerla erāt ei oīa
sub velo:z nemo illi oradebat: neq
unus de creatura que est sup terrā. Et
vidi: z ecce surrexit aquila sup ungues
suos:z misit vocem pennis suis dicēs.
Molite oēs simul vigilare:dormite
unusquisq ī loco suo: z p tempus vi-
gilate. Capita aūt in nouissimo buen-
tur. Et vidi:et ecce vox nō egibat de ca-
pitibus eius:sed de mediet ate corporis
eius. Et numeram cōtrarias pennas
eius:z ecce ipe erant octo. Et vidi:et ec-
ce a dgtera parte surrexit una penna:
et regnauit sup omnē terrā. Et factū ē
cum regnaret:venit ei finis:z nō appa-
ruit locus ei9: z sequēs egsurrexit et re-
gnabat. Ipa multū tenuit temp9. Et
factum ē cū regnaret:z veniebat finis
eius ut nō appareret sicut prior:z ecce
vox emissa est illi dicēs. Audi tu que
tāto tempore tenuisti terrā. Hec āmun-
cio tibi anteq̄ incipias non apparere.
Manemo post te tenebit tēpus tuum:sed
nec dimidiū ei9. Et leuauit tercia:z te-
nuit pria patrū sicut z priores: z non
apparuit z ipa. Et sic ordingebat omni-
bus alijs singlarum principatū gerere:
et iterū multq̄ comparere. Et vidi:z ecce
in tēpore sequētes penne erigebant a
dgtera parte ut tenerēt z ipe principatū:
et eg hijs erant que tenebāt:sed tamen
statim nō comparescebāt:nā z aliquē
eg eis erigebant:sed nō tenebāt princi-
patū. Et vidi post hec:z ecce nō compa-
rucrunt duodecim penne z duo pena-
cula:z nichil superat in corpore aqui-
le nisi duo rapita quiescentia z sex pe-
naculā. Et vidi: z ecce sex pennaculis
diuise sunt due:z mānerūt sub capite
qđ ē ad dgtera partem. Stam quatuor
manserūt ī loco suo. Et vidi:z ecce hec
subalares cogitabāt se erigere: z tene-
re principatus. Et vidi:et una erecta ē:
sed statim nō comparuit. Et sede velo-
cius ips priores non comparuerūt. Et
vidi:z ecce due que supauerāt apud
semetipas cogitabāt z ipe regnare:et
in eo cū cogitarent: ecce vnū quiescē-
tium rapitū qđ erat mediū euigilabat.
Hoc enī erat duoz rapitū manus. Et
vidi quā cōpleta sūt duo rapita sed:z
ecce duersum ē caput cum hijs qui cū
eo erant: z comedit duas subalares
que cogitabant regnare. Hoc aūt ca-
put prostrauit omnē terrā:z dñabat
in ea hijs qui habitant terrā cū labore
multo:z potestatū tenuit orbis terra-
sup omnes alas que fuerūt. Et vidi
post hec:z ecce mediū caput subito nō
comparuit:z hoc sicut ale. Superauē-
runt aūt duo capita:q̄ z ipa similiter
regnauerūt sup terram:z sup eos qui
habitant ī ea. Et vidi:z ecce deoram
caput a dgtera parte illud qđ a leua.
Et audiui vocē dicentem michi. Con-
spice cōtra te:et considera quod vides.
Et vidi: et ecce sicut leo concitatus de
silua rugiens:et vidi qm emittebat vo-
cem hominis ad aquilā. Et dixit di-
cens. Audi tu:et loquar ad te:z dicit
altissimus tibi. Mōne tu es q̄ superas-
ti de quatuor animalibz que fecerant
regnare ī seclo meo:z ut eg eos veniet

finis temporū eorū: Et quartus vent⁹
deuicit oīa animalia q̄ transierūt
et potestatē tenuit seculum cum tremore
multo:z omnē orbem cū labore pessimo:
et inhabitauit tot temporibz orbem ter-
rarū cū dolo. Et iudicabit terram non
cū veritate. Tribulabit enī mansuetos
z lesibit quietēres:z dilegibit mendaces
et destruxibit habitationes eoz q̄ fructi-
ficabāt:et humiliabit muros eoz qui
te nō nocuerūt. Et ascendit cōtumelia
tua ad altissimū:z superbia tua ad for-
tem. Et respexit altissimus superba tem-
pora:et ecce finita sunt: z scelera eius
completa sūt. Propterea nō apparea⁹
tu aquila z ale tue horribiles z penna-
cula tua pessima · z rapina tua mali-
gna·et ungues tui pessimi·z oīe cor-
pus tuū vanū:vt refrigeret oēs terra-
et respirat liberata de tua vi:z spret iudi-
ciū z malediam eius q̄ fecit eam. Et

Et factū est dū loqueret leo verba
hec ad aquilā:z vidi et ecce q̄ su-
peruerat caput et non comparuerūt
quatuor ale ille que ad eū trāsierunt z
erecte sunt ut regnarēt:z erat regnū eo-
rum egile·z tumultu plenū. Et vidi:et
ecce ipa nō apparebāt:z omne corpus
aquile incendebat:z repauescebat tra
valde. Et ego a tumultu z egcessu men-
tis et a magno timore vigilaui:et di-
xi spiritui meo. Ecce tu ptitisti michi
hoc: in eo q̄ scrutaris vias altissimi.
Ecce adhuc fatigatus sum animo·et
spiritu meo inualidus sū valde:z nec
modica ē in me vire9 a multo timore
q̄ repaui nocte hac. Sūc ergo orabo
altissimū:ut me confortet usq̄ in finē.
Et dixi. Dñator dñe si inueni gratiā
ante oculos tuos·z si iustificat9 sum a-
pud te pre mltis·z si recte ascendit de-
precatio mea āte faciē tuā:cōforta me
et ostende seruo tuo michi interpretatio-
nem et dilucidationem visus horribilis
huius:ut plenissime dsoleris animā
meā. Dignū enī me habuisti:ostende-
re michi tēporū nouissima. Et dixit
ad me. Hec ē interpretatio visionis hu-
ius. Aquilā quā vidisti ascendentem
de mari:hoc ē regnū qđ visum ē in vi-
sione danielis fratri tuo. Sed nō est illi
interpretatū: quia ego nūc tibi interpre-
tor. Ecce dies venūt:z egsurget regnū
sup terrā:z erit timor acrior omniū re-
gnorū que fuerūt ante eū. Regnabunt
aūt in ea reges duodecim:unus post
unum. Sed secūdus incipiet regnare:
et ipe tenebit amplius tēpus pre duo-
decim. Hec ē interpretatio duodecim
alaz quas vidisti. Et quā audisti vo-
cem que locuta est nō de capitibz eius
egeunte sed de medio corpore ei9: hec
est interpretatio. Quoniā post temp9
regni illius nascent cōtentiones non
modice:z prelibabit ut radat et non
radet tunc:sed iterū constituetur in suū
initiū. Et qui vidisti subalares octo
coherentes alis ei9: hec ē interpretatio.
Egsurgent in ipo octo reges quorum
erūt tēpora leuia z anni rotati: z duo
quidē ex ipsis perient. Appropiquāte
aūt tēpore medio·quatuor seruabun-
tur ī tpe:cum incipiet appropinquare
tēpus eius ut finiatur. Due vero in fi-
nem seruabunt. Et quoniā vidisti tria
capita quietēria:hec ē interpretatio. In
nouissimis eius suscitabit altissimus
tria regna: et renouabit in ea multa et
dñabunt terrā z qui habitāt in ea:ī
labore multo sup oēs q̄ fuerūt ante
hos. Propter hoc ipi vocati sunt re-
pita aquile. Isti enim erunt q̄ recapi-
tulabunt impietates eius et qui ppe-
rient nouissima eius. Et qui vidisti

caput maius nō apparens: hec est interpretatio ei⁹. Quoniā uni⁹ ex eis superducum suum morietur: & tamen cum tormentis. Nam duo ñ pleuerauerint: gladius eos comedet. Tanus enim gladius comedet qui cū eo: sed tamen hic gladio i nouissimis radet. Et qñ uidisti duas subalares traicientes super caput qđ est in dextera parte: hec est interpretatio. Hij sunt quos coruauit altissimus in finē suū: hoc ē regnum exile & turbationis plenū. Sicut uidisti et leonem quē uidisti de silua euigilātem & rugientē & loquentē ad aquilam et arguentem eā & iniusticias ipius p omnes sermones ei⁹ sicut audisti: hic ē uetus quē euauit altissimus i finē ad eos et impietates ipoz: & arguet illos & increpabit coram ipis sceptiones coz. Statuet enī eos in iudicium uiuos: & cū arguerit eos: tūc corripiet eos. Nam reliquū pplm meū liberabit cum miseria: qui saluati sūt sup fines meos: & iocundabit eos quoadusq; ueniet finis dies iudicij de quo locut⁹ sum tibi ab initio. Hoc somnium qđ uidisti: & hec interpretationes. Tu ergo solus dignus fuisti scire altissimi secretū hoc. Scribe ergo omnia ista in libro que uidisti: & pone ea i loco abscondito: & docebis ea sapientes de pplo tuo: quoz corda scis posse capere et seruare secreta hec. Tu aūt adhuc sustine hic alios dies septem: ut tibi ostendat quicquid uilū fuerit altissimo ostendere tibi. Et profect⁹ est a me. Et factū ē cum audisset oēs pplus qm̄ præsteterūt septē dies & ego nō fuissem reuersus i ciuitatē: et congregauit se oīs a minimo usq; ad maximū & uenit ad me: & dixerunt mihi dicētes. Quid peccauim⁹ tibi: & quid iniuste egimus in te quoniā derelinquēs nos: sedisti loco hoc? Tu enī nobis superes saluus ex oībz pplis sicut hortus de uinea: et sicut lucerna in loco obscuro: & sicut portus & nauis saluata a tempestate. Aut non sufficiūt nobis mala: que ingūt? Si ergo tu nos dereliqueris: quanto nobis erat melius si effecti fuissemus cinis et nos cū incendio syon? Sed enī nos meliores sumus eorū qui ibi mortui sunt. Et plorauerūt uoce magna. Et respondi ad eos & dixi. Confide israhel: & noli tristari tu domus iacob. Est enī memoria uestri coram altissimo: & fortis non ē oblit⁹ nostri i tēptatione. Ego enī non dereliqui uos neq; recessi a uobis: sed ueni in hūc locum ut deprecarer p desolatione syon: ut quererē misericordiam pro humiliatione sanctificationis uestre. Et nūc ite unusquisq; ad uestrum i domū suā: et ego ueniam ad uos post dies istos. Et profectus ē populus sicut dixi ei in ciuitate. Ego aūt sedi in cāpo septem diebus sicut mihi mādauit: & manducabā de floribus solummodo agri: & herbis facta est esca mihi i diebz illis. xiij

Et factum ē post dies septem: & ego nocte somniauī somnū nocte. Et ecce de mari ascendebat uentus et surgebat: ut conturbaret oēs fluctus ei⁹. Et uidi: & ecce uir ascendebat ille homo cum milibz celi: & ubi uultū suū uertebat ut cōsideraret: omnia quę uidebant: & ubi cūq; exibat uox de ore eius ardescebāt oēs q audiebāt uocē ei⁹ sicut quassit terra quando senserit ignē. Et uidi post hec: & ecce congregabat multitudo hominū quoz nō erat numer⁹ de quatuor uentis celi: ut debellarent hominē qui ascenderat de mari. Et uidi: & ecce ipse imaginē sculpserat montē magnū: et uolauit sup eū. Ego aūt quesiui uidere regionem uel locū unde sculptus esset mōs: & nō potui. Et post hec uidi: et ecce oēs q congregati sunt ad eum ut expugnarent eū timebāt ualde: tamen audebant pugnare. Et ecce ut uidit impetū mīrandū uenientis: nō leuauit manū suā neq; frameā tenebat: neq; aliqđ uas bellicosum: nisi solūmodo ut uidi: quoniā emisit de ore suo sicut flatum ignis: & de labijs eius spiritus flammā: et de lingua ei⁹ emittebat scintillas & tēpestates: & commixta sunt oīa simul hic flatus igni⁹ et spiritus flāme: & multitudo tempestatis: & concidit sup multitudinē in impetu que parata erat pugnare & succendit oēs: ut subito nichil uideretur de immensurabili multitudine: nisi solummodo puluis et fumi odor. Et uidi: et expaui. Et post hec uidi ipm hominem descendētē de mōte et uocantē ad se multitudinē aliā pacificā: & accedebāt ad eum uultus hominū mīrorū quorūdā gaudentiū: quorundā tristātium: aliqui uero alligati: aliqui adducentes ex eis q offerebant. Et ego tanta multitudine pauoris: & exagitatus sum: & dixi. Tu ab initio demonstrasti tuo tuo mirabilia hec: & dignū me habuisti ut susciperes depcationem meā: & nunc demonstra michi adhuc interpretationē somnij hui⁹. Sicut enī existimo i sensu meo: ue qui derelicti fuerūt i diebz illis. Et miser plus ue hijs: qui nō sunt derelicti. Qui enī non sunt derelicti tristes erāt. Intelligo nūc que sunt reposita i nouissimis diebus: et occurrent eis: sed ei hijs q derelicti sunt. Propter hoc uenerūt eū in uiscula magna: et necessitates mīras: sicut ostendum somnia hec. Attamen facilius est periclitantē uenire in hūc q̄ transire sicut nubem a seculo: et nunc uidere q̄ contingūt in nouissimo. Et respōdit ad me: et dixit. Et uisionis interpretationē dicā tibi: & de quibz locutus es adapertā tibi. Quoniā de hijs dixisti qui derelicti sūt: hec ē interpretatio. Qui auferet periculū illo repore: hic se ruboriuit. Qui in periculo incidērūt: hij sūt qui habent opera & fidē ad fortissimū. Beato ergo: quoniā magis beatificati sunt qui derelicti: sup eos qui mortui sūt. Hec interpretationes uisionis. Quia uidisti uirū ascendentē de corde maris: ipe ē qui ꝺuat altissim⁹ multos repositos: q̄ per semetipm liberabit creaturā suam: et ipe disponet q̄ derelicti sunt. Et quoniā uidisti de ore ei⁹ exire ut spiritum et ignē & tempestatem: & quoniā non tenebat frameā neq; uas bellicosum: corripuit enim impetus ei⁹ multitudinē que uenerat expugnare eū: hec est interpretatio. Ecce dies ueniūt quando incipiet altissimus liberare eos que sup terram sunt: & ueniet i excessu mentis super eos qui inhabitant terrā. Et alij alios conturbābūt debellare: ciuitas ciuitatem & locus locū: & gens aduersus gentem: & regnū aduersus regnū. Et erit cū fient hec: & contingent signa que ante ostendi tibi: & tūc reuelabit filius meus: quē uidisti ut uirū ascendentem. Et erit quādo audierint oēs gentes uocem eius: & derelinquet unusquisq; i regione sua bellū suū qđ habēt ad alterutrū: & colliget in unū multitudo innumerabilis sicut uolētes uenire & expugnare eum. Ipe aūt stabit sup cacumen mōtis syon. Syon aūt ueniet: & ostendet oībz parata et edificata sicut uidisti montem sculpi sine manibus. Ipe aūt filius me⁹ arguet

ꝝ adinuenerũt gentes impietates eoꝝ
has: que tempestati apropinquerunt
propter mala cogitamẽta eoꝝ et cruci-
amenta quibꝫ incipient cruciari ꝝ assi-
mulate sunt flãme:ꝛ pdet eos sine la-
bore· pt legem ꝝ igni assimulata ẽ. Et
quoniã vidisti rũ colligerem ad me ali-
am mltitudinẽ pacifica:hi sũt decem
tribus ꝝ captiue facte sunt de terra sua
in diebꝫ iosie regis quẽ captiuũ duxit
salmanasar rex assiriorũ·ꝛ transtulit
eos trans flumen:ꝛ trãllati sunt in ter-
ram aliã. Ipi aũt sibi dederũt cõsiliũ
hoc ut derelinquerẽt mltitudinẽ gentiũ:
et proficiscerentꝰ in ulteriorẽ regionem
ubi nũqꝫ inhabitauit genꝰ humanũ:
uel ibi obseruare legitima sua ꝝ nõ fu-
erant custodita in regione sua. Per in-
troitus aũt angustos fluminis euasera-
tem introierũt. Fecit enim eis tũc altiss-
mus signa:ꝛ statuit venas fluminis
usquequo trãsirent. Per eã mĩ regio-
nem erat via mlta itineris ãi unius
et dimidij:nam regio illa vocaꝫ arfa-
reth. Tũc inhabitauerũt ibi usqꝫ in no-
uissimo tẽpore:ꝛ nũc iterꝫ cum reperint
uenire· iterũ altissimꝰ statuet vena flu-
minis ut possint transire: ꝓpter hec vi-
disti mltitudinẽ cũ pace. Bñ ꝛ qui de-
relicti sunt de ꝓlo tuo: hiꝭ sunt ꝝ inue-
niunꝰ intra terminũ meũ. Factũ erit er-
go quãdo incipiet predere mltitudinẽ
eaꝝ que collecte sunt gentes: protege
eos ꝝ suprauenit ꝓlium:ꝛ tũc ostende
eis multa plurima portenta. Et dixi e-
go. Dominator dñe hoc mihi ostẽ-
de: ꝓpter quod vidi virũ ascendẽtem de
corde maris. Et dixit mihi. Sicut nõ
pres hec uel scrutari uel scire que sunt
in profundo maris: sic nõ poterit quis-
qꝫ sup terrã videre filiũ meũ· uel eos que
cum eo sunt: nisi in tempore diei. Hec ẽ
interpretatio somnij qđ vidisti: et ꝓpter
quod illuminatꝰ es hic solus. Derelí-
quisti enĩ tuã: circa meã voluntatẽ legẽ
et quesisti. Vitã enĩ tuã dispositisti in
sapiẽtia: ꝛ sensum tuũ vocasti matrẽ.
Et ꝓpter hoc ostendi tibi mirora apud
altissimũ. Erit enĩ: post alios tres dies
ad te alia loquar:ꝛ exponã tibi gra-
uia ꝛ mirabilia. Et profectus sum et
trãsij in campũ: multũ glorificãs ꝛ lau-
dans altissimũ de mirabilibus ꝝ per
tempus faciebat: ꝛ quoniã gubernat
ipsum et que sunt in temporibus illa-
ta. Et sedi ibi tribus diebus.

Et factũ est tertio die:ꝛ ego sedẽtã
super quercu. Et ecce vox exiuit cõ-
trã me de rubo ꝛ dixit. Esdra Esdra. Et
dixi. Ecce ego dñe. Et surrexi sup pdes
meos. Et dixit ad me. Reuelãs reuelatus
sum sup rubũ ·ꝛ loquꝰ sum moy-
si quãdo ꝓlus meus fuisset ĩ egipto:
et misi eũ ꝛ eduxi ꝓlum meũ de egipto·
et adduxi eũ sup montẽ syna:ꝛ detinu-
i eũ apud me diebꝫ multis:ꝛ enarra-
ui ei mirabilia multa· et ostendi ei
temporꝫ secreta ꝛ finẽ:ꝛ precepi ei dicẽs.
Hec in palã facies verba:ꝛ hec absconde-
des. Et nũc tibi dico signa ꝝ demõstra-
ui:ꝛ somnia que vidisti ꝛ interpretatio-
nes quas tu vidisti ĩ corde tuo· reporta
ea. Tu enĩ recipieris ab oĩbus aute-
ris residuus cum cõsilio meo ꝛ cum
similibus tuis: usquequo fluant tẽ-
pora. Quoniã seculum perdidit iuuentũ
suã:ꝛ tempora appropinquãt senescere.
Duodecim enĩ partibus diuisum ẽ
seculum:ꝛ trãsierunt eꝝ decima et dimidi-
um decime partis sunt aũt eꝝ post
medium decime partis. Nũc ergo dispo-
ne domũ tuam· ꝛ corripe ꝓlium tuum ꝛ
consolare humiles eorũ:ꝛ renũcia iã
corruptele et dimitte abs te mortales

rogitationes:ꝛ pice abs te põdera hu-
mana ꝛ regue te iã infirmã naturã:et
repone ĩ unam partẽ molestissima ti-
bi rogitamenta:ꝛ festina trãsmigrare
a rẽporibꝫ hiꝭ. Que enĩ vidisti nunc
cõgisse mala: ideꝫ hmũ deteriora faci-
ent. Quanciũ enĩ inualidũ fuit seculũ
a senedute: tanciũ multiplicabunt sup
inhabitantes mala. Prolõgauit enĩ
le magis veritas: ꝛ appropinquauit
mendaciũ. Iam enĩ festinat uenire qꝫ
vidisti uisionẽ. Et respõdi:ꝛ dixi coꝛã
te dñe. Ecce enĩ ego abibo sicut precepi-
sti michi: et corripiã ꝓsentẽ ꝓlium. Qui
aũt iterũ nati fuerĩt: quis cõmonebit:
Positũ ẽ ergo seculum in tenebris: et qui
inhabitant in eo sine lumine. Quoniã
lex tua incensa ẽ: propter quod ne-
mo scit que a te facta sunt uel qꝫ incipi-
ent opera. Si enĩ inuenĩ ĩ te gratiã: im-
mitte in me spiritũ sanctũ: ꝛ scribam o-
mne qđ factũ ẽ in seculo ab inicio que
erant ĩ lege tua scripta· ut possint ho-
mines inuenire semitã: ꝛ qꝫ voluerint
uiuere ĩ nouissimis viuãt. Et respon-
dit ad me:ꝛ dixit. Vade congrega
ꝓlium· ꝛ dices ad eos: ut nõ querant te
diebus ꝛdraginta. Tu aũt para tibi
buxos mlos:ꝛ accipe tecũ faream da-
briam· scelemã· ecbanũ· ꝛ asiel· quinq;
hos: qui paran sũt ad scribendũ velo-
citer. Et veni huc ꝛ ego accendã ĩ corde
tuo lucernã intellectꝰ: qꝫ non exstinguẽ
quoadusqꝫ finiant ꝝ incipies scribere.
Et tũc predis quedã palã facies: que-
dam sapiẽtibꝫ absconse trades. In cra-
stinũ enim hac hora incipies scribere.
Et profectꝰ sũ sicut michi preceperat ꝛ con-
gregaui omnẽ ꝓlium ꝛ dixi. Audi israhel verba hec. Peregrinati sunt pres
nostri ab inicio ĩ egipto· ꝛ liberati sũt
inde:ꝛ acceperunt legem vite quã non
custodierũt· quã et vos post eos transgressi estis: ꝛ data est vobis terra ĩ sorte-
tem et terra fluẽs:ꝛ patres vestri ꝛ vos
iniquitatẽ fecistis· ꝛ nõ custodistis vias
quas ꝑcepit vobis altissimꝰ:ꝛ iustus
iudex cũ sit· abstulit a vobis ĩ tempore
quod donauerat. Et nunc vos hic es-
tis: et fratres vri introrsum vestrum
sunt. Si ergo imprauerimus sensui
vestro ꝛ erudieritis eos vestrũ· uiui con-
seruati eritis: ꝛ post mortẽ misericordiam
cõsequemini. Iudicium enĩ post mortẽ
venit· quãdo venit reuiuiscemus:ꝛ nunc
iustoꝝ nomina patebũt:ꝛ impioꝝ fa-
cta ostendent. Ad me igit nemo acce-
dat nunc: neq; requirat me usqꝫ dies
quadraginta. Et accepi quinq viros
sicut mãdauit michi:ꝛ ꝓfecti sumꝰ in
campũ:ꝛ mansimꝰ ibi. Et factꝰ sum ĩ
crastinũ·ꝛ ecce vox vocauit me dicens.
Esdra apri os tuũ:ꝛ bibe quo te pota-
uero. Et aperui os meũ:ꝛ ecce calix ple-
nus porrigebat michi. Hoc erat ple-
num sicut aqua: color aũt ei· ut igni
similis. Et accepi ꝛ bibi:ꝛ in eo cũ bi-
bissem cor meũ cruciabat intellectum
ꝑtus meũ increuerat sapiẽtia. Nam
spiritꝰ meꝰ ꝛseruabat memoria. Et a-
perta ẽ os meũ:ꝛ nõ ẽ clausum amplius. Altissimꝰ dedit intellectũ quinq viris:ꝛ scripserũt ꝝ dicebant exceptiones
noctis: qs nõ sciebãt. Nocte aũt man-
ducabãt panẽ: ego aũt p diẽ loquebar:
et p noctem nõ tacebã. Scripti sũt aũt
per ꝛdraginta dies libri ducenti qua-
tuor. Et factũ est cũ cõpleuissent ꝛdra-
ginta dies: locutꝰ est altissimꝰ dicens.
Priora ꝝ scripsisti ĩ palam pone· ꝛ le-
gant digni et indigni: nouissimos
aũt septuagesa ꝛseruabis: ut tradas
eos sapiẽtibꝫ de ꝓlo tuo. In hiꝭ enĩ
est vena intellectus et sapiẽtie fons:

et scientie flumen. Et fecit sic. XV

Ecce loquere in aures plebis mee sermones ꝓphete qs immisero in os tuū dicit dñs: z fac ut i carta scribant quū fideles z veri sūt. Ne timeas a cogitatōnibz aduersum te: nec turbāt te incredulitates dicentiū: quū omnis incredul⁹ in incredulitate sua moriet. Ecce ego inducā dicit dñs sup orbem terraꝝ mala gladiū z famem z mortē et interitū: propter qđ suppollunt iniquitas omnē terrā: z adimplebā sunt opera nociua illorū. Propterea dicit dñs. Jā nō silebo de impietatibz eoꝝ que irreligiose agūt: nec sustinebo in hijs q̄ inique egerūt. Ecce clāgus innoxius z iust⁹ clamat ad me: z aie iustorum clamāt ꝓseuerāter. Vindicans vindicabo illos dicit dñs: z accipiam omnē clāgumē innoxiū et illis ad me. Ecce ꝓfus me⁹ quasi grex ad occisiōnem ducēt: iā nō poterit illū habitare i terra egipti: sed educā eū i manu potēti et brachio excelso. Et ponam plagā sicut prius: z corrumpā omnē terram eius. Lugebit egipt⁹ z fundamēta ei⁹: plaga verberata z castigatiōne quas induxit ei de⁹. Lugebūt cultores operātes terrā: quū defecerit semina eoꝝ ab ubertate z grādine z a facie terribili. Ve seculo et q̄ habitant in eo: quia appropinquauit gladi⁹ z contritio eorū: et exsurget gens sup gentē ad pugnam et rumphea i manibz eorū. Erit enī in constabulatiōe hominibus: z alij alijs inualescētes nō curabūt regē suum et principes: vie gestoꝝ suoꝝ i potentia sua. Cōgregauit enī homo in amicū mē: z nō poterit. Propter supbiā enim eoꝝ ciuitates turbabunt: dom⁹ exterrent: homines metuent. Nō miserebit homo proximū suū ad ineritū faciendū domin⁹ eoꝝ i gladiū: ad diripiendas substantias eoꝝ propter famem panis z tribulationē multā. Ecce ego cōuocabo dicit dñs omnes reges terre ad me venientes qui sūt ab oriēte z ab austro: ab euro et a libano ad ꝓtrendos in se: z reddere q̄ dederūt illis: sicut faciūt ipsi ꝓpte electis meis: sic faciā z reddā i sinu eoꝝ. Hec dicit dñs de⁹. Nō parcet dextera mea sup peccatores: nec cessabit rumphea sup effundēs sanguinē innocuū sup terrā. Exijt ignis ab ira ei⁹: et deuorauit fundamēta terre: z peccatores quasi stramen inuentum. Ve eis qui peccāt: z nō obseruāt mādata mea dicit dñs. Nō parcam illis. Discedite filij a potestate: nolite examinare iāditionē meā: quū nouit dñs omnes q̄ delinquunt in illū. Propterea tradidit eos i mortē z in occisionem. Jam enī venerunt sup orbē terraꝝ mala: et manebitis in illis. Nō enim liberabit vos deus: propter quod peccatis in eum. Ecce visio: et horribilis z facies illius ab oriente. Et egient nationes draconū arabū in curribus multis: et sicut flamus eoꝝ numerus eorum sup terram: ut iam oriat z irruāt omnes qui illos audiēt carmonij insanientes in ira: z egient ut apri de silua: z adueniet in virtute magna: et constabit in pugnam cū illis: z vastabunt portionem terre assiriorū. Et post hec sup ualescēt dracones: nationes sue memores: z conuertent se cōspirantes in virtute magna ad persequendos eos. Istī turbabunt et silebūt in virtute illorū: z ducent pdes suos in fugam: et a territorio assiriorum subsessor obsidebit eos: et assumet unū ex illis: z erit timor et tremor i exercitu illorū: et dentio in reges ipsorum. Ecce nubes ab

oriēte et a septēntione usq; meridianū: et facies eaꝝ horrida valde plena ire z procelle. Et collident se inuicē: z collident sydus copiosū sup terrā et sydus illoꝝ. Et erit sanguis a gladio usq; ad ventē: z iumus hominis usq; ad substramen cameli. Et erit timor et tremor multus sup terrā: et horrebunt qui videbūt iram illā: z tremor apprehendet illos. Et post hec mouebuntur nimbi copiosi a meridiano et septentione: z ponio alia ab occidēte. Et sup inualescēt venti ab oriēte et recludent terrā: z nubē quā sustentauit i ira: z sydus ad faciendā extermiationē ad orientalē ventū z occidentem violabit. Et egelabunt nubes magne z valide plene ire et sydus: ut exterreāt omnē terrā z inhabitātes eā: z infundēt sup omnē locū altū et eminentem sydus terribile: ignē et grandinē z rumpheas volantes: et aquas multas: ut terā impleant omnes rāpi z omnes ruū plenitudine aquarū multaꝝ. Et demolientur ciuitates z muros et montes et colles z ligna siluaꝝ: et fenū pratoꝝ et frumēta eoꝝ. Et stabunt ostantes usq; babilonē z exterrēt eā: ducentē ad ipsam z circumdabūt eam: et effundēt sydus z omnē iram sup eā. Et subibit pulvis z fum⁹ usq; i celū: z omnes in circuitu lugebūt eā: z qui sub ea remanserint luctent hijs q̄ exterminabūt. Et tu alia ꝓtrens i spē babilonis: et gla ꝓsone ei⁹: ve tibi misera: ꝓpter qđ assimilasti ei z ornasti filias tuas i fornicatione ad placendū et gloriandū in amatoribz tuis q̄ tecū cupierūt semper fornicari. Obdibilem imitata es i omnibus operibz ei⁹ z i adinuentionibus ei⁹: propterea dicit de⁹. Immittā tibi malā: viduitatē pauperiē z famem z gladiū et pestem ad vastandas domus tuas a violatione et morte et gla virtutis tue. Virtus flos siccabit cū exsurgere ardor q̄ emissus est sup te: infirmabeis ut pauperula plagata z castigata a mulieribz ut nō possint te suscipere potōes z amatores. Nūqd ego sic exclabo te dicit dñs: nisi occidissem electos meos i omni qđ regalēs gressionē manuū: z dicens sup mortem eoꝝ cū inebriata esses: et ozna speciem vultus tui: Merces fornicationis tue i sinu tuo: propter hoc reddidionē accipies. Sicut faciēs electis meis dicit dñs: sic faciet vbi deus: z tradet te i malū. Et nam cui fame interient: z tu rūphea rades z riuitates tue exterent: z omnes tui i campo gladio cadent. Et q̄ sunt in montibus fame perībūt: z mādurabūt carnes suas z sanguinem bibent a fame panis et sitī aque. Infelix p maria venies: et rursū accipies mala. Et intrantibz alijs ciuitatem oppugnam: z exterrent aliquā portionem terre tue: z partem glorie tue exterminabūt: cursum reuertentes ouertam. Et demolita eris illis pro stipula: z ipsi erunt tibi ignis: z deuorabūt te z riuitates tuas: terrā tuā: z montes tuos: omnes siluas tuas z lignum fructiferū igni cōburent. Filios tuos captiuos ducēt: z census tuū i predā habebūt: z glam facient tue exterminabūt.

Ve tibi babilon et alya: XVI

ve tibi egipte et syria. Precingite vos saccis et ululate: et plangite filios vestros et dolete: quū appropinquauit cōtritio vestra. Immissus est vobis gladius: et quis est q̄ aūtet illum? Immissus est i vobis ignis: et quis est qui extinguat illū? Immissa sunt vobis mala? Et quis est q̄ repellat ea? Nunquid repellit aliquis leonem esurientem in silua: aut extinguet

iguem in stipula· mox quãdo repetit
ardere? ſſunquid repellet aliquis sa-
gittam a sagittario fortí nullã? Do-
minus fortis immittit mala: et quis
est q̃ repellat ea? Exijt ignis ex iracun-
dia eius? Et quis ē qui extinguat eū?
Chorusabit:et quis nō timebit? To-
nabit:z quis nō pauebit? Dominus
dominabit:z quis nō fundet? a terrore
a facie ipi? Terra tremuit z fundamen-
ta eius:mare fluduat de profundo·z
fluctus eo? disturbabūtur· z pisces eo?
a facie dñi z a gloria virtutis eo?: quñ
fortis dextera eo? que arcum tendit:sa-
gitta eius acute que ab ipo mittūtur:
non deficient cū ceperint mitti in fines
terre. Ecce mittunt mala z nō reuerentur:donec veniãt sup terrã. Ignis succendetur: z nō extinguet donec consumat fundamēta terre. Quēadmodum nō redit sagitta missa a valido sagitario:sicut nō reuertet mala q̃ missa fuerint in terram. Ve michi ve michi. Quis me liberabit in illis diebus? Principium dolorum et multi genitus:principium famis et multi interitus: principiū bellorū z formidabūt potestates: principium malorū:z trepidabūt oñes. In hijs quid faciã cum venerint mala? Ecce famis z plaga z tribulatio z angustia missa sunt flagella i emendationē:z in hijs oñibus se nō cōuertent ab inquitatibz suis: nec flagellorū memores erūt semp. Ecce erit annone vilitas sup terrã: sic ut putent sibi esse diectam pacē: z tūc germinabūt mala sup terrã gladius fames z magna cōfusio. A fame enī plurimi q̃ inhabitant terram interient:z gladius prędet reliquos q̃ superauerint a fame: et mortui sicut stercora proicient z non erit q̃ cōsoletur eos. Derelinquetur enim terra
de terra:z ciuitates eius diruent. Non derelinquetur q̃ colat terram:z q̃ seminet eam. Ligna dabunt fructus:et nō vindemiabit illa? Vua matura erit:z quis calcabit illam? Exit enim locus magna deserta. Cupiet enim homo hominem videre:uel vocem eius audire. Relinquent enim de ciuitate decem et duo de agro qui absconderint se in densis nemoribz z fissuris petrar:quēadmodū derelinquunt i oliueto z singulis arboribz ter? aut q̃tuor oliue:aut sicut i vinea vindemiata racemi relinquunt ab hijs q̃ diligēter vineã scrutant:sic relinquentur i diebus illis tres aut quatuor scrutantibz domos eorū in rumphea. Et relinquetur terra deserta:z agri eius inuerecabūt:z uie eo? et omnes semite eius germinabunt spinas eo q̃ nō transient homines per eam. Lugebūt uirgines non habentes sponsos:lugebunt mulieres nō habentes uiros:lugebunt filie earū non habentes adiutoriū sponsi earū. In bello consumentur: et uiri earū in fame extenuentur. Audite uero ista: z cognoscite ea serui domini. Ecce uerbū dñi: accipite illud ne dies rapiat a quibz dicit dominus. Ecce appropinquant mala et non tardant. Quēadmodū pregnans cū parit in nono mense filium suū: appropinquāte hora partus eius· ante horas duas uel tres dolores circuent uterum eo?: z prodeunte infante de utero non tardabūt uno pūcto: sic non morabimur mala ad prodeundū super terram: et scelū generet et dolores circumtenebunt illud. Audite uerbū plebs mea. Parate uo? in pugnā: z in malis sic estote quasi qui aduene estis. Qui uendit quasi qui fugiat: z qui emit quasi qui perditurus.

quī mercatur quasi qui fructum non
capiat: z qui edificat quasi non habi-
turus. Qui seminat quasi qui nō me-
tet: sic et qui vineam putat quasi non
vindemiaturus. Qui nubūt sic quasi
filios nō facturi: z qui non nubūt sic
quasi uidui: frustra q̃ laborant sine
causa laborāt. Fructus enī illorum a-
lienigene metent: et substantiã illorū
rapient z domos eorū: z filios eorū
captiuabūt· quia i captiuitate z fame
generant natos suos. Et qui negociantur i rapina quãtum diu egerunt ciuitates z domos suas z possessiones et ꝑsonas suas: tanto magis adzelabit eos super peccata sua dicit dominꝰ. Quomodo zelat fornicaria mulierem ydoneam z bonã valde: sic zelabitur iustitia iniquitatem cum egerit se et accusat eam in facie cum uenerit qui defendat eam querentem omne peccatū super terram. Propterea nolite similari ei nec operibz eius: quoniã adhuc pusillum z tolletur iniquitas a terra: et iustitia regnabit in uos. Non dicat peccator se nō peccasse: quoniã carbones ignis comburet supra caput eius qui dicit nō peccaui coram deo et gl'a ipius. Ecce dñs cognoscet oñia opera hominū: z adinuentiones illoꝝ z cogitationes illoꝝ: z corda illoꝝ. Dixit enī fiat terra z facta ē: fiat celū et factū ē. Et i ūbo illi? stelle fūdare sūe: et nouit numerꝰ stellaꝝ. Qui scrutat abissū z thesauros illaꝝ: q̃ mensꝰ ē mare· z oceptū eꝰ. Qui exhausit mare in medio aĩe sui: z suspēdit eā sup aquas ūbo suo. Qui extendit celū ñr cameā: sup aq̃s fundauit eū. Qui posuit i deserto fontes aquaꝝ: z sup uertice mõtiū lacꝰ ad emittendū flumina ab eminēti petra: ut potaret terrã. Qui finxit hominem z posuit cor
suū i medio corporis: et misit ei spiritū
vitã z intellectū et spiramē dei omnipotentis q̃ fecit oĩa: et scrutinat oĩa absconsa i abscōsis ire. Ignis nouit adinuentionē vestrã: z q̃ cogitatis in cordibus vestris peccantes et uolentes occultare peccata sua. Propter quod dominus scrutinando scrutinauit omnia opera uĩa: z traducet vos oñes· z vos confusi eritis cū prosiluerint peccata vestra corã hominibus: z iniq̃tates erūt q̃ accusatores stabūt i die illo. Quid facietis: aut quomodo absconditis peccata vestra corã deo z ãgelis eꝰ? Ecce iudex deus: timete eum. Desinite a peccatis vr̃is: z obliuiscamini iniq̃tates vr̃as iã agere eas in sempiterno: z deꝰ educet vos z liberabit de oñi tribulatiõne. Ecce enī incendit ardor super vos turbe copiose: et rapient quosdam ex vobis z ribabunt ydolis orasos: et qui consenserint eis erūt illis in desiderium et i impropriū z i ocultationē. Exit enim ignis locus: z in uirtutes ciuitates exsurrectio multa super timentes dñm. Erunt quasi insani nemini parcentes· ad diripiendū z deuastādū adhuc timentes dñm: q̃a deuastabūt z decipiēt substãtias: et de domibus suis eos eicient. Tūc parebit ꝓphetꝰ dedoꝝ meoꝝ: ut aurū qđ ꝓbat ab igne. Audite dilecti mei dicit dñs. Ecce adsunt dies tribulationis: z de hijs liberabo vos. Nolite timere nec hesitetis: quīs deꝰ dux vester est. Et q̃ cuat mãdata z ꝓcepta mea dicit dñs deꝰ: ne ꝓdeãt uos pecca vr̃a: ne superueniãt se iniq̃tates vr̃e. Ve q̃ obstringunt a peccatis suis et obtegūt ab iniq̃tatibz suis: quēadmodū ager obstringit a silua z spinis tegit frumita eꝰ ꝙ quã nō transiit hmo: z reduxit· z nunq̃ ad deprecationē ignis. Explicit liber ezdre qrtus.

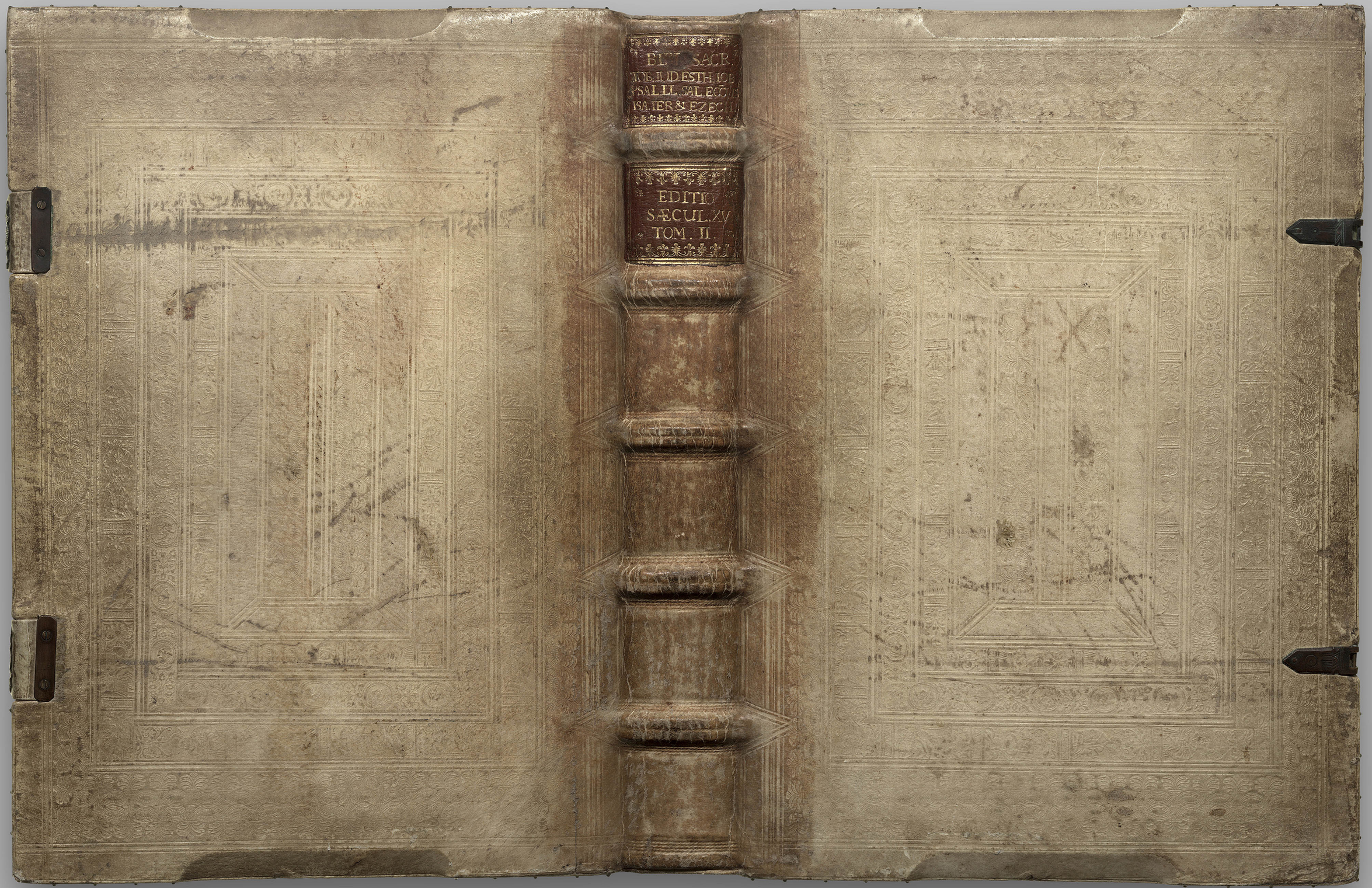
J. 260.

Bible. Latin. ca. 1454–55. Mainz, Gutenberg (42 lines)

Incun.
1454
.B5

MLS 224 no. 52

Biblia Latina MAINZ, CA. 1455 Gutenberg Bible RARE BOOK AND SPECIAL COLLECTIONS DIVISION, LIBRARY OF CONGRESS Octavo

Biblia Latina MAINZ, CA. 1455 Gutenberg Bible RARE BOOK AND SPECIAL COLLECTIONS DIVISION, LIBRARY OF CONGRESS Octavo

THE LIBRARY OF CONGRESS 1800

INCUNABULA

THE VOLLBEHR COLLECTION
1930
Acc. no. 400460

Exodus Vol. 1. fl. 261-324
u. Vol. 2. " 1-130.

BIBLIOTHECÆ PRINC. MON.
S. BLASII.

·Vollbehr·
·Inkunabel-Sammlung·

Biblia Latina MAINZ, CA. 1455 Gutenberg Bible RARE BOOK AND SPECIAL COLLECTIONS DIVISION, LIBRARY OF CONGRESS Octavo

Incipit prologus Jalibrum tbobie

Cromatio et heliodoro epiſcopis : ieronim⁹ preſbiter in dño ſalutē. ſſirari non deſino exactionis vre inſtantiā. Exigitis enim ut librū chaldeo ſermone conſcriptū ad latinū ſtilum trahā: librū vnicz tobie: quem hebrei de caldalago diuinaz ſcripturaz ſecantes· hijs q̄ agyographa memorāt manciparūt. Feci latis deſiderio vr̄o: nō tamen meo ſtudio. Arguunt enī nos hebreoz ſtudia: et imputant nobis cōtra ſuū canonē latinis auribz ſtra trāſferre. Sed melius eſſe iudicās phariſeoz diſplicere iudicio· z epiſcopoz iuſſionibz deſeruire: inſtiti ut potui. Et quia vicina eſt chaldeoz lingua ſermoni hebraico: vtriuſq; linguę peritiſſimū loquatē repetiēs· vni⁹ dñi laborem arripui: et quicquid ille michi hebraicis verbis exp̄ſſit· hoc ego accito notario· ſermonibz latinis exp̄ſſi. Orationibz vr̄is merearē hui⁹ opis cōpletā: cū gratū vobis dixeritis me q̄d iubere eſtis dignati cōpleſſe.

Explicit prolog⁹ Incipit liber tbobie. i

Tobias ex tribu et ciuitate neptalim· q̄ eſt in ſuperioribz galilee ſupra naaſon· poſt via que ducit ad occidentē· in ſiniſtro habēs ciuitatē ſephet: cū capt⁹ eſſet i diebz ſalmanaſar regis aſſiriorum· in captiuitate tamē poſit⁹ viam veritatis nō deſeruit: ita ut oīa que habere poterat quotidie cōcaptiuis fratribus qui erāt ex eo· genere impertiret. Cumq; eſſet iunior omnibus in tribu neptalim: nichil tamen puerile geſſit i opre. Denicz cū irent oēs ad vitulos aureos quos ieroboam fecerat rex iſrl hic ſolus fugiebat conſortia omniū: et pergebat ad ieruſalem ad templum dñi· et ibi adorabat dñm deum iſrl: oīa primatia ſua et decimas ſuas fideliē offerēs· ita ut i tercio anno ꝓſelytis et aduenis miniſtraret oīem decimationē. Hec z hijſ ſimilia ſcdm legē dei puerulus obſeruabat. Cum vero fact⁹ fuiſſet vir accepit vxorē anam de tribu ſua: et genuit ex ea filiū nomē ſuū imponens ei: quē ab infantia timere deum docuit z abſtinere ab omni pcō. Igitur dum per captiuitatē detineret cū vxore ſua et filio in ciuitatē niniuen cū oīi tribu ſua· z cū oēs edcerent ex cibis gētiliū: ille cuſtodiuit aiam ſuā: z nunq; contaminat⁹ in eſcis eoz. Et quoniam memor fuit dñi in toto corde ſuo· dedit illi deus gratiā in cōſpectu ſalmanaſar regis: z dedit illi poteſtatē quecūq; vellet ire: habēs liberatē quecūq; facere voluiſſet. Pergebat ergo per oēs qui erant in captiuitate: et monita ſalutis dabat eis. Cū autem veniſſet in rages ciuitatem iudeoz· et ex hijs quibus honorat⁹ fuerat a rege habuiſſet decem talenta argenti: z cum i multa turba generis ſui galelū regentē videret qui erat ex tribu eius: ſub cirographo dedit illi memoratū pondus argenti. Poſt multū vero ēporis mortuo ſalmanaſar rege· cū regnaret ſennacherib filius eius p eo· z filios iſrl reoſos haberet in cōſpectu ſuo: tobias pergebat per oēm cognationē ſuā· z conſolabatur eos: diuidebatq; unicuiq; prout poterat de facultatibus ſuis. Eſurientes alebat: nudis veſtimenta ꝓbebat: et mortuis atq; occiſis ſepulturam ſolicit⁹ exhibebat. Denicz cum

reuersus esset rex sennacherib fugiens
a iudea plagã quã circa eum fecerat
deus ppter blasphemiam suã: z irat⁹
multos occideret ex filijs ist̃: tobias
sepeliebat corpora eor. Et ubi nunciatum est regi iussit eum occidi: z nullit
quietu subtrãciã ei⁹. Tobias vero cũ fi-
lio suo z cũ uxore fugiẽs nud⁹ latuit:
quia mlti diligebãt eũ. Post dies ue-
ro ĩdragitaquisq; occidũt regẽ filij
ipi⁹. Et reuꝛsus ẽ tobias ad domũ suã:
omniq; facultas ei⁹ restituta ẽ ei. ¶
Post hec vero cũ esset dies festus
dñi z factũ esset prandiũ bonũ
in domo tobie: dixit filio suo. vade z
addux aliquos de tribu nra timẽtes
deũ: ut epulent̃ nobiscũ. Cũq; abisset:
reuꝛsus nũciauit ei unum ex filijs ist̃
iugulatũ iacere in platea. Statimq;
relictis de accubito suo. relinquẽs pran-
diũ ierium⁹ pruit ad corp⁹: tollensq; il-
lud. portauit ad domũ suã occulte:
ut dum sol occubuisset caute sepelire-
ẽ. Cũq; occultasset corp⁹. mãducauit panẽ cũ luctu z timore: memorãs
illum sermonẽ quẽ dixit dñs p amos
pphetam. Vertã festa vestra ĩ lamentationẽ z luctũ. Cũ vero sol
occubuisset: abiit z sepliuit eũ. Arguebãt aũt eũ omnes pximi ei⁹ dicẽtes.
Iam hui⁹ rei causa interfici iussus es-
set vix effugisti mortis imperiũ: et iterũ sepelis mortuos? Sed tobias plus
timens deũ q̃ regem. rapiebat corpora occisoꝝ z occultabat ĩ domo sua:
et mediis noctibus sepeliebat ea. Coniugi aũt ut quadã die fatigat⁹ a sepultura veniẽs. domum iactasset se iuxta
parietem et obdormisset: z de nido hirundinũ dormienti illi calida stercora
inciderent sup oculos ei⁹: fecitq; cecus.
Hãc aũt temptationem ideo permisit
dñs euenire illi: ut posteris daret exemplũ patientie ei⁹: sicut z sancti iob. Nã
cũ ab infantia sua semp deũ timuerit
et mãdata ei⁹ custodierit. non est contristat⁹ cõtra dñm q̃ plaga tactus
euenerit ei: sed ĩmobilis in dei timore pmãsit: agens gratias deo oñibz
diebus vite sue. Nam sicut beato iob
insultabãt reges: ita illi parentes z cognati ei⁹ irridebãt vitam ei⁹ dicentes.
Vbi est spes tua. p qua elimosinas z
sepulturas faciebas? Tobias vero increpabat eos dicẽs. Nolite ita loqui:
quoniã filij sanctoꝝ sum⁹. et vitam
illã expectam⁹: quã de⁹ daturus ẽ his⁹
qui fidẽ suã nunq̃ mutãt ab eo. Anna vero uxor ei⁹ ibat ad opꝰ textrinũ
quotidie: et de labore manuũ suarum
victum quẽ cõsequi potuisset deferebat.
Vnde factum est: ut hedum caprarũ
acciperet: deuisset domi. Cui⁹ cum
vocem balantis vir eius audisset. dixit. Videte ne forte furtiu⁹ sit. Reddite
eũ dñis suis: quia nõ licet nobis aut
edere et furto aliquid aut cõtingere. Ille
vero uxor eius irata respondit. Manifeste vana facta est spes tua: et elemosine tue paruerũt. Atq; hijs z alijs huiusmodi verbis exprobrabat ei. ¶
Cunc tobias ingemuit. et cepit o
rare cũ lacrimis dicẽs. Iust⁹ es
dñe: et omnia iudicia tua vera sunt: z
omnes vie tue misericordia et veritas.
z iudiciũ. Et nũc dñe memor esto mei:
z ne vindicta sumas de peccatis meis?
neq; reminiscaris delicta mea uel parentũ meoꝝ. Quoniam nõ obediuim⁹
preceptis tuis ideo traditi sum⁹ ĩ direptionẽ. et captiuitatem et mortem. et in
fabulã: et ĩ improperiũ oñibz nationibz in quibus dispersisti nos. Et nũc
domine magna iudicia tua: quia nõ

egimus secũdum precepta tua: et nõ
ambulauim⁹ sincerit̃ coram te. Et
nunc domine secundũ voluntatem tuam fac mecũ: et pcipe in pace recipi spiritũ meum. Expedit enim michi mori
magis quã viuere. Eadem itaq; die
contigit ut sara filia raguelis ĩ rages
ciuitate medoꝝ. et ipsa audiret impropeꝛium ab vna ex ancillis patris
sui: quoniã tradita fuerat septẽ viris:
z demoniũ nomine asmodeus occiderat eos. mox ut ingressi fuissent ad eã.
Ego cũ pro culpa sua inceperet puellam: respondit ei dicens. Amplius
ex te nõ videamus filiũ aut filiã sup
terram: interfectrix virorũ tuoꝝ. Numquid et occidere me vis sicut etiam occidisti septẽ viros? Ad hanc vocem
perrexit ĩ superius cubiculũ dom⁹ sue:
z tribz diebz z tribz noctibz nõ manducauit neq; bibit: sed in oratione perstitꝰ cũ lacrimis deprecabat deũ. ut ab
isto impropeꝛio liberaret eam. Factũ
est aũt die tercia dum compleret orationẽ: benedicens dñm dixit. Benedictum est nomen tuum deus patrũ nostrorũ: qui cũ irat⁹ fueris misericordiã
facies: et in tpore tribulationis pcã
dimittis his qui inuocant te. Ad te
dñe faciem meã cõuerto: ad te oculos
meos dirigo. Peto dñe ut de vinculo
improperij huius absoluas me: aut
certe de super terram eripias me. Tu
scis dñe quia nunq̃ cõcupiui virum:
et mũdam seruaui aiam meam ab omni concupiscentia. Numq̃ cũ ludentibus miscui me: neq; cũ his qui in
lasciuia ambulant participẽ me pbui.
Virũ aũt tuum timore tuo non cum
libidine mea cõsensi suscipere. Et aut
ego indigna fui illis: aut illi forsitan
michi nõ fuerunt digni: qui forsitan
vitia alij cõseruauerit me. Non est enim
in hominis potestate consiliũ tuum.
Hoc aũt pro certo habet omnis qui
colit te: quia vita eius si fuerit ꝓbatione
fuerit coronabit̃: si aũt ĩ tribulatione fuerit liberabitur: et si in correptione fuerit ad misericordiã tua gustare
licebit. Non enim delectaris in perditionibus nostris: quia post tempestatẽ
tranquillũ facis: et post lacrimationem z fletũ exultationẽ infundis. Sit
nomen tuum deus ist̃ benedictum in
secula. In illo tempore exaudite sunt
pces amboꝝ in conspectu glorie summi dei: et missus est angelus dñi sanctus raphael ut curaret eos ambos
quorũ uno tempore sunt orationes
in conspectu domini recitate. ¶
Igitur cũ tobias putaret orationẽ suã
exaudiri ut mori potuisset: vocauit
ad se tobiã filiũ suũ: dixitq; ei. Audi
fili mi verba oris mei: et ea ĩ corde quasi fundamentũ construe. Cum acceperit deus aiam meam. corp⁹ meum
sepeli: et honorem habebis matri tue
omnibz diebus vite eius. Memor enim
esse debes: que et quanta pericula passa sit ꝓpter te in utero suo. Cum aũt z
ipa compleuerit tempus vite sue: sepelias eam circa me. Omnibz autem diebus vite tue ĩ mente habeto deũ: et cave ne aliquando peccato consentias:
et pretermittas precepta dei nostri. Ex
substantia tua fac elimosinã: et noli
auertere faciẽ tuã ab vllo pupere. Ita
enim fiet: ut nec a te auertatur facies
dñi. Quomodo poteris: ita esto misericors. Si multũ tibi fuerit abundanter tribue: si exiguũ tibi fuerit etiam exiguũ libenter impertiri stude. Premiũ
enim bonũ tibi thesaurizas in die necessitatis: quoniã elimosina ab omni

peccato et a morte liberat: et nō patiē
animā ire in tenebras. Fiducia magna erit corā summo deo elemosina:
omnibus facientibꝫ eā. Attende tibi
fili mi ab oñi fornicatione: et preter
uxorem tuam nunqꝫ patiaris crimen
scire. Superbiam nunqꝫ in tuo sensu
aut in tuo uerbo dominari permitas.
In ipa enim initium sumpsit omnis
perditio. Quicūqꝫ tibi aliquid opatꝰ
fuerit: statim ei mercedē reddite: et mer-
ces mercenarij tui apud te omnino
non remaneat. Quod ab alio oderis
fieri tibi: vide ne tu aliquando altēri
facias. Panē tuum cum fluentibꝫ
et egentibus comede: et de vestimētis
tuis nudos tege. Panem tuū et vinū
tuū supra sepulturā iusti constitue: et
nolī ex eo manducare et bibere cū pec-
catoribꝫ. Consilium semper a sapiēte
perquire. Omni tpore benedic deum:
et pete ab eo ut vias tuas dirigat: et
omnia cōsilia tua in ipso permaneant.
Indico etiā tibi fili mi dedisse me dece
talenta argenti dum infātulus esses
gabelo in rages ciuitate medorū: et ci-
rographū eiꝰ apud me habeo. Et ideo
pecūre quomodo ad eū queuias: et re-
cipias ab eo supra memoratū pōduꝰ
argenti: et reddituas ei cirographum
suū. Noli timere fili mi: pauperē qui-
dē vitā gerimus: sed multa bona habe-
bimꝰ si timuerimꝰ deū: et recesserimꝰ ab
oñi peccato: et fecerimus bene. U

Tunc respondit tobias patri suo
et dixit. Omnia quecunqꝫ precepisti michi faciam pater. Quomodo
autē pecuniā hāc inquiram: ignoro.
Ille me nesciat: et ego eum ignoro. Ndī
signū dabo ei: Sed uestē viā per quā
pergatur illuc: aliquando cognoui.
Tunc pater suus respondit illi: et dixit.
Cirographum quidē illius apud me
habeo: qđ cum illi ostenderis statim
reddet. Sed perge nūc: et inquire tibi
aliquē fidelem virū: qui eat tecū salua
mercede tua: dum adhuc viuo: ut re-
cipias eam. Tunc egressus tobias: in-
uenit iuuenē stantē splendidū precin-
ctum: et quasi paratū ad ambulādū.
Et ignorās q angelꝰ dei esset: saluta-
uit eū: et dixit. Unde te habemꝰ bone
iuuenis? At ille respondit. Ex filijs
israhel. Et tobias dixit ei. Nosti viā
que ducit in regionē medorū? Cui re-
spondit. Noui: et omnia itinera eius
frequenter ambulaui: et mansi apud
gabelum fratrē nrm qui moratur in
rages ciuitate medorū que posita est
in mōte egbatanis. Cui tobias ait.
Sustine me obsecro: donec hec ipsa
nunciem patri meo. Tūc ingressus to-
bias: indicauit uniuersa hec patri suo.
Sup que admiratꝰ pater: rogauit ut
introiret ad eum. Ingressus itaqꝫ sa-
lutauit eū: et dixit. Gaudiū tibi sit sem-
per. Et tobias ait. Quale gaudium
michi erit: qui in tenebrīs sedeo: et lumē
celi nō video? Cui ait iuuenis. Fortī
animo esto: in proximo est ut a deo cu-
reris. Dixit itaqꝫ illi tobias. Nūquid
poteris producere filiū meū ad gabelum
in rages ciuitatē medorū? Et cū rediē-
ris: rectituā tibi mercedē tuā. Et dixit
ei angelus. Ego ducā: et reducā eum
ad te. Cui tobias respōdit. Rogo te:
indica michi. De qua domo: aut de
qua tribu es tu? Cui raphael angelus
dixit. Genus queris mercenarij: an
ipm mercenarium qui eum filio tuo
eat? Sed ne forte solicitū te reddā: ego
sū azarias: ananie magni filiꝰ. Et to-
bias respondit. Ex magno genere es
tu. Sed pro ne iraſcaris: tꝫ voluerim

cognoscere genus tuum. Dixit autē
illi angelus. Ego sanum ducam: et
sanum tibi reducā filium tuum. Re-
spondēs autem tobias ait. Bene am-
buleis: et sit dominus in itinere uō:
et angelus eius comitet uobiscū. Tūc
paratis omnibus que erāt in via por-
tanda: fecit tobias vale patri suo: et
matri sue: et ambulauerunt ambo si-
mul. Cumqꝫ pcedi essent: cepit mater
eiꝰ flere et dicere. Baculum senectutis
nostre tulisti: et transmisisti a nobis.
Utinā fuisset ipsa pecunia: pro qua
misisti eum. Sufficiebat nobis pau-
pertas nostra: ut diuitias computa-
remus hor: qꝫ videbamus filiū nrm.
Dixitqꝫ ei tobias. Noli flere. Salvꝰ
perueniet filius noster: et salvꝰ reuertet
ad nos: et oculi tui uidebūt illū. Cre-
do enim q angelus dei bonꝰ comitet
ei: et bene disponet omnia que circa
eum geruntur: ita ut cum gaudio re-
uertatur ad nos. Ad hanc uocem rel-
sauit mater eius flere: et tacuit. U

Processus est aūt tobias: et canis
secutus est eū: et mansit prima
mansione iuxta fluuiū tigrim. Et exi-
it ut lauaret pedes suos: et ecce piscis
immanis exiuit ad deuorandū eum.
Quē expauescēs tobias: clamauit uo-
ce magna dicēs. Dñe: inuadit me. Et
dixit ei angelꝰ. Apprehende branciā
eius: et trahe eū ad te. Quod cum fecis-
set attraxit eum in siccum: et palpitare
cepit ante pedes eiꝰ. Tūc dixit ei angelꝰ.
Exenera hūc piscem: et cor eiꝰ: et fel: et
iecur repone tibi. Sunt enim hec ne-
cessaria ad medicamēta utiliter. Ndī
cum fecisset assauit carnes eiꝰ: et secū
sustulerūt in via: cetera saliecunt que
sufficerēt eis: quoulꝫ uenirent in ra-
ges ciuitatem medoꝝ. Tūc interrogauit
tobias angelū: et dixit ei. Obsecro te
azaria frater: ut dicas michi quod re-
medium habebūt ista que de pisce secua-
re iussisti. Et respondens angelꝰ dixit
ei. Cordis eius particulā si supra carbo-
nes ponas: fumꝰ eius expellit omne
genus demoniorum siue a viro siue a
muliere: ita ut ultra nō accedat ad eos.
Et dixit ei tobias. Ubi vis ut manea-
mus? Respondensqꝫ āgelus ait. Est
hic raguel nomine vir ꝓpinquus de
tribu tua: et hic habet filiā nomine sa-
ram: sed nequ masculū nequ fēminam
ullam habet aliā ꝑter eā. Tibi debetur
oñis substātia eiꝰ: et oportet eā te ac-
cipere coniugem. Pete ergo eā a patre
eiꝰ: et dabit tibi eā uxorē. Tūc respon-
dit tobias: et dixit. Audio quia tradi-
ta est septem uiris: et mortui sunt: sed
et hoc audiui: quia demoniū occidit
illos. Timeo ergo ne forte et michi hec
eueniant: et cum sim unicus parentibꝫ
meis: deponam senectutem illorū cū
tristicia ad inferos. Tunc angelus ra-
phael dixit ei. Audi me: et ostendam
tibi: qui sunt quibꝫ ꝑualere potest de-
monium. Hij nāqꝫ qui coniugiū ita
suscipiunt: ut deū a se et a sua mente
excludant: et sue libidini ita vacent si-
cut equus et mulus quibus non est
intellectus: habet potestatem demoniū
super eos. Tu autem cum acceperis
eam: ingressus cubiculū per tres die-
tēs cōtinens esto ab ea: et nichil aliud
nisi orationibus vacabis cū ea. Ipsa
autē nocte: incenso incenso pisces fuga-
bitur demoniū. Secunda uero nocte
in copulatione sanctoꝝ patriarchaꝝ
admitteris. Tercia uero nocte benedi-
ctionem consequeris: ut filij ex uobis
procreentur incolumes. Trāsacta au-
tem tercia nocte accipies uirginē cum

timore dñi · amore filiorū magis q̄ libidinis ducꝫ: ut in semine abrahe benedictionē i filijs cōsequaris. VII

ngelli sunt aūt ad raguelem: et suscepit eos raguel cū gaudio. Immolansq̄ tobiam raguel: dixit anne uxori sue. Quā similis est iuuenis iste consobrino meo. Et cum hec dixisset: ait. Unde estis iuuenes fratres nostri? At illi dixerunt. Ex tribu neptalim sumꝫ: ex captiuitate niniue. Dixitq̄ illis raguel. Nostis tobiam fratrem meū? Qui dixerunt. Nouimꝫ. Cumq̄ multa bona loqueret de eo: dixit angelus ad raguelem. Tobias de quo interrogas: pater istius est. Et misit se raguel: et cum lacrimis osculatꝫ est eū: ꝛ plorās supra collum eius dixit. Benedictio sit tibi fili mi: quia boni ꝛ optimi uiri filius es. Et anna uxor eius ꝛ sara ipsorum filia lacrimate sūt. Postq̄ aūt locuti sunt: precepit raguel occidi arietē: et parari cōuiuium. Cumq̄ hortaretur eos discumbere ad prandiū: tobias dixit. Nisi ego hodie nō māducabo neq̄ bibam: nisi prius petitionē meam confirmes: et promittas michi dare sarā filiā tuam. Quo audito uerbo raguel repauit: sciens quid euenerit illis septē uiris: qui ingressi sunt ad eā: ꝛ timere cepit: ne forte et huic similiter contingeret. Et cū mutaret et non daret ullum preceni responsū: dixit ei angelꝫ. Nolli timere dare eā isti: quoniā huic timēti deū debet dari filia tua. Propterea alius non potuit habere illā. Tūc dixit raguel. Non dubito q̄ deus preces et lacrimas meas i conspectu suo admiserit. Et credo quoniam ideo fecit vos uenire ad me: ut ꝛ ista coniungeretur cognationi sue: secūdum legem moysi. Et nunc noli dubiū gerere: q̄ tibi eam tradam. Et apprehendens dexterā filie sue: dextere tobie tradidit dicens. Deus abrahā et deus ysaac et deus iacob nobiscū sit: et ipse coniungat vos: impleatq̄ benedictionē suā in vobis. Et accepta carta: fecerūt conscriptionē cōiugij. Et post hec epulati sunt: benedicentes deū. Vocauitq̄ raguel ad se annā uxorē suā: et precepit ei ut ꝑararet alteq̄ cubiculū. Et introduxit illuc sarā filiā suā: et lacrimata est. Dixitq̄ ei. Fortī animo esto filia mea. Dominus celi det tibi gaudium pro tedio quod pepessa es. VIII

Postq̄ vero reuaserunt: introduxerūt iuuenem ad eam. Recordatus itaq̄ tobias sermonū angeli protulit de rassidili suo partē incensi: posuitq̄ eam sup carbones vīuos. Tūc raphael āgelus apprehendit demoniū: et religauit eum in deserto superioris egipti. Tunc horatꝫ est virginē tobias: dixitq̄ ei. Sara exurge et deprecemur deum hodie et cras et sequēti cras: quia his tribꝰ noctibꝰ deo iunguntur: tercia aūt transacta nocte · in nostro erimus cōiugio. Filij quippe sanctorū sumꝫ: et nō possumꝰ ita cōiungi sicut et gentes que ignorant deū. Surgentes autem pariter instanter orabant ambo simul: ut sanitas daretur eis. Dixitq̄ tobias. Dñe deꝰ patrū nostrorū benedicant te celi terre mareq̄ et fontes et flumina: ꝛ omnes creature tue que in eis sunt. Tu fecisti adā de limo terre: dedistiq̄ ei adiutoriū euam. Et nunc domine tu scis quia nō luxurie causa accepio sororem meā coniugem: sed sola posteritatis dilectione in qua benedicat nomē tuū i secula seculoꝝ. Dixit itaq̄ sara. Miserere nobis domine misserere nobis: ꝛ consenescamus ābo

pariter sani. Et factum est circa pullorum cantum: accersiri iussit raguel seruos suos: ꝛ abierunt cum eo pariē ut foderēt sepulcrum. Dicebat enī: ne forte sibi modo euenerit ei · quo et ceteris aliis septem viris qui sūt ingressi ad eam. Cumq̄ parasset foueam: reuersus raguel ad uxorem suam · dixit ei. Mitte una ex ancillis tuis · et videat si mortuus est: ut sepeliam eum anteqū illucescat. Et illa misit unam ex ancillis suis. Que ingressa cubiculum repperit eos salvos et incolumes: secum pariter dormientes. Et reuersa nunciauit omnū nunciū. Et benedixerūt dominū raguel videlicet et āna uxor ei⁹: et dixerūt. Benedicimꝰ te dñe deus isrl̄ quia nō cōtigit nobis quēadmodū putabamꝰ. Fecisti enī nobiscū misericordiā tuā: et eduxisti a nobis inimicum prosequentē nos. Misereꝰ es aūt duobꝰ unicis. Fac eos dñe i plenius benedicere te: et sacrificiū laudis tue et sue sanitatis offerre: ut cognoscat uniuersitas gentiū · quia tu es deus solꝰ in uniuersa terra. Beatumq̄ precepit seruis suis raguel ut repleret terra foueam quam fecerāt: priusquā illucesceret. Uxori autem sue dixit ut instrueret conuiuium: et ꝑararet oīa que in cibos erant iter agentibꝰ necessaria. Duas quoq̄ pingues vaccas · et ꝙtuor arietes occidi fecit: et parari epulas omnibꝰ vicinis suis · cūctisq̄ amicis. Et adiurauit raguel tobiam: ut duas ebdomodas moraretur apud eum. De omnibus aūt que possidebat raguel dimidiā partē dedit tobie: et fecit hāc scripturā: ut pars dimidia q̄ superat. Post obitū eoꝝ tobie dominio deueniret. IX

Unc vocauit tobias angelum ad se · quem quidem hominem estimabat: dixitq̄ ei. Azaria frater: peto ut auscultes verba mea. Bi me ipm tradē tibi seruum: non eo condignus prouidēcie tue. Tamen obsecro te ut assumas tibi animalia siue seruicia: ꝛ vadas ad gabelum in rages ciuitatem medoꝝ · reddasq̄ ei cirographum suū: et recipias ab eo pecuniā · et roges eū venire ad nuptias meas. Scis enī ipse quoniā numerat pater meus dies: ꝛ si tardauero una die plus contristatur anima eiꝰ. Et certe vides quomō adiurauit me raguel: cuius adiuramentum spernere non possum. Tūc raphael assumens quatuor ex seruis raguelis et duos camelos · in rages ciuitatē medorū pergit: et inueniens gabelum dedit ei cirographum suū: ꝛ recepit omnem pecuniā. Indicauitq̄ ei de tobia filio tobie oīa que gesta sunt: fecitq̄ eum secū venire ad nuptias. Cūq̄ ingressus esset domū raguelis · inuenit tobiā discūbentem: ꝛ exiliens osculati sunt se inuicem. Et fleuit gabelus: benedixitq̄ deū ꝛ dixit. Benedicat te deus isrl̄: quia filius es optimi viri ꝛ iusti · et timentis deū · et elimosinas facientis. Et dicatur benedictio super uxorem tuam · ꝛ super parentes vestros: et videatis filios vōs et filios filiorū vestrorū usq̄ in tertiā et quartam generationem: ꝛ sit semē vestrum benedictum a deo isrl̄ · qui regnat in secula seculorum. Cumq̄ omnes dixissēt amen: accesserunt ad conuiuium. Sed ꝛ cum timore dominī nuptiaꝝ conuiuiū exercebāt. X

Cum vero moras faceret tobias raguel nuptiaꝝ: solicitꝰ erat pater eiꝰ tobias dicēs. Putas quare moratur filius meus: aut quare detenꝰ est ibi? Putas ne gabelus mortuus

est·et nemo reddit illi pecuniã: Cepit autem contristari nimis ipe et anna uxor eius cũ eo: z rogabãt ambo simul flere: eo q die statuto minime reuerteretur filius eorũ ad eos. ffebat igitur mater eius irremediabilibz lacrimis: atq dicebat. Heu me fili mi ut quid te misimus peregrinari·lumen oculorũ nostrorũ· baculum senectutis nostre: solatiũ vite nre·spem posteritatis nre: Omnia simul in te uno habentes: te non debuim⁹ dimittere a nobis. Cui dicebat tobias. Tace et noli turbari: sanus est filius noster: satis fidelis ẽ vir ille cũ quo misimus eũ. Illa aũt nullo modo cõsolari poterat sed cotidie egressus circumspiciebat·et circuibat vias oẽs q quas spes reuertendi videbatur: ut procul videret eum si fieri posset venientem. Ac uero raguel dicebat ad generum suũ. ffac ne hic: z ego mittam nuncium saluus de te ad tobiam patre tuũ. Cui tobias ait. Ego noui qa pater meus z mater mea modo dies computant: z nisi ẽ spiritus eorum in ipis. Cumq uehis multis rogaret raguel tobiam·et ille eũ multa ratione vellet audire: reddidit ei saram et dimidiã partẽ oũs substancie sue·in pecudibz·in puellis·in pecudibz·in camelis·z in uaccis z pecunia multa: et saluum atq gaudentẽ dimisit eum a se dicẽs. Angelus dñi sanctus sit in itinere uro: ꝓducatq uos i columnes·z inueniatis oĩa recte circa parentes uros: z uideãt oculi mei filios uros priusq moriar. Et apphendentes parentes filiam suam·osculati sũt eã·et dimiserunt ire: monentes eam honorare socros·diligere maritũ·regere familiam·gubernare domum: et se ipsam irreprehensibilem exhibere. xj

Cumq reuertereñ: peruenerunt ad charrã que est in medio itinere contra niniuen undecimo die. Dixitq angelus. Tobia scis: scis quemadmodum reliquisti patrem tuũ. Si placet itaq tibi ꝓcedam⁹: z lento gradu insequañ iter nostrum familie simul cum coniuge tua·z cum animalibus. Cũq hoc placuisset ut iret: dixit raphael ad tobiam. Tolle tecum ex felle pisces·erit enim necessariũ. Tulit itaq tobias ex felle illo: et abierunt. Anna autem sedebat secus uiam cotidie i speculio montis: unde respicere poterat de longinquo. Et dum ex eodem loco speculare aduentum eius: uidit a longe et ilico cognouit uenientem filium suum·nuntiauitq uiro suo dicens. Ecce uenit filius tuus. Dixitq raphael ad tobiã. Ac ubi introieris domum tuam·statim adora dominum deum tuum: et gratias agens ei·accede ad patrem tuũ: et osculare eũ. Statimq linie super oculos ei⁹ ex felle isto pisces·qs portas tecũ. Sanas enim quũ apparuerint mox oculi eius: et uidebit pater tuus lumen celi: et in aspectu tuo gaudebit. Tunc ꝓcurrit canis qui simul fuerat i uia: z ẽcce nunci⁹ aduenit⁹ blandimento sue caude gaudebat. Et exurgens recus pater·cepit offendens pedibus currere: et data manu puero·occurrit in obuiam filio suo. Et suscipiens osculatus est eum cũ uxore sua: et repetit flere pre gaudio. Cumq adorassent deũ·z gratias egissent: cõsederunt. Tunc sumens tobias de felle pisces·linivit oculos patri suo. Et sustinuit quasi dimidiã hore horã·et cepit albugo ex oculis eius ẽcce membranã qui egredi. Quod apphendens tobias traxit ab oculis eius: statimq uisum recepit. Et glorificabant deum ipe uidelicet et uxor eius: et omnes qui sciebant eum. Dicebatq tobias. Benedicto te domine deus israhel quia tu castigasti me: et tu saluasti me. Et ecce ego uideo tobiam filium meum. Ingressa est ruam post septem dies sara uxor filij eius·et omnis familia et pecora sana: et cameli·et pecunia multa uxoris: sed et illa pecunia quam receperat a gabelo. Et narrauit parentibz suis omnia beneficia dei: que fecisset circa eum per hominem qui eum duxerat. Venerũtq achior·z nabath consobrini tobie·gaudentes ad tobiu: et cõgratulantes ei de omnibus bonis que circa illum ostenderat deus. Et per septem dies epulantes omnes cũ gaudio magno gauisi sunt. xij

Tunc uocauit ad se tobias filium suum: dixitq ei. Quid possum⁹ dare uiro isti sancto qui uenit tecum? Respondens tobias·dixit patri suo. Pater quam mercedem dabimus ei: aut quid dignum potest esse beneficijs eius? ffle duxit et reduxit sanum: pecuniam a gabelo ipe recepit: uxorẽ ple me habere fecit·et demonium ab ea ipe compulit: gaudium parentibus eius fecit: me ipm a deuoratione pisces eripuit: te q̃s uidere fecit lumen celi: et bonis omnibz per eum repleti sum⁹. Quid illi ad hec poterim⁹ dignũ dare? Sed peto te pater mi: ut roges eum·si forte dignabitur medietatẽ de omnibz que allata sũt sibi assumere. Et uocantes eum pater seorsum et filius tulerunt eum in partem: et rogare ceperunt ut dignaret dimidiam partem omnium que attulerat acceptam habere. Tunc dixit eis occulte. Benedicite deum celi: et coram omnibus viuentibz confitemini ei: quia fecit uobiscum misericordiam suam. Eremum sacramentum regis abscondere bonũ est: opa aũt dei reuelare et confiteri honorificũ est. Bona est oratio cum ieiunio et elemosina·magis q̃ thesauros auri recondere: quoniam elemosina a morte liberat·z ipa est que purgat peccata: et facit inuenire uitam eternam. Qui autem faciunt peccatum et iniquitatem: hostes sũt anime sue. ffManifesto ergo uobis ueritatem: et non abscondam a uobis occultum sermonem. Quando orabas cũ lacrimis et sepelibas mortuos·et derelinquebas prandiũ tuum z mortuos abscõdebas per diẽ in domo tua et nocte sepelibas eos: ego obtuli orationem tuam domino. Et quia acceptus eras deo: necesse fuit ut temptatio probaret te. Et nunc misit me dominus ut curarem te·et saram uxorem filij tui a demonio liberarem. Ego enim sum raphael angelus: unus ex septem qui assistimus ante dominũ. Cumq hec audissent turbati sunt: et trementes recidentes sup terram in faciem suam. Dixitq eis angelus. Pax uobis. Nolite timere. Eremũ cũ essem uobiscum per uoluntatẽ dei·ipum benedicite et cantate illi: uidebar quidẽ uobiscum mãducare·z bibere: sed ego cibo inuisibili et potu q̃ ab hominibz uideri nõ potest uor. Tempus est ergo ut reuertar ad eũ qui me misit: uos aũt benedicite deũ: et narrate oĩa mirabilia ei⁹. Et cũ hec dixisset·ab aspectu eorum ablatus ẽ: z ultra eũ uidere nõ potuerũt. Tunc ꝓstrati p horas tres i faciem: benedixerũt deũ. Et exurgẽs narrauerũt omnia mirabilia ei⁹. xiij

Aperiens autem tobias senior os suum: benedixit dominũ et dixit.

ſſlagenus es dñe inrecenū ⁊ in oñia
ſecula reguū tuū: quoniā tu flagellaſ
et ſaluas deduris ad inferos et redu
cis: et non ē qui effugiat manū tuam.
Confitemini dño filij iſrl ⁊ in conſpe
ctu gentiū laudate eum: quoniā ideo
diſperſit vos inter gētes que ignorāt
eū: ut vos enarretis mirabilia eius: ⁊
faciatis ſcire eos quia nō eſt alius de
us omnipotēs preter eū. Ipſe caſtiga
uit nos ꝓpter iniq̄tates nr̄as: ⁊ ipſe ſal
uabit nos ꝓpter miſericordiam ſuam.
Aſpicite ergo qui fecit vobiſcū: et cū
timore et tremore cōfitemini illi: regē
q̄ ſeculorū exaltate in operibz veſtris.
Ego autem in terra captiuitatis mee
confitebor illi: quoniā oſtendit maie
ſtatem ſuā in gentē peccatricem. Con
uertimini itaq̄ peōres et facite iuſti
ciam corā dño: credētes q̄ faciat vo
biſcum miſericdiam ſuā. Ego autē et a
nima mea ī eo letabimur. Benedicite
dño omnes electi dei: et agite dies leti
cie: ⁊ cōfitemini illi. Jheruſalē ciuitas
dei: caſtigauit te dñs in operibz ma
nuū tuaq̄. Confitere dño in bonis tuis
et benedic deū ſeculoq̄: ut reedificet in
te tabernaculū ſuū: et reuocet ad te o
mnes captiuos: et gaudeas in oñia
ſecula ſeculoq̄. Luce ſplēdida fulgebis:
et oñes fines terre adorabūt te. Ma
ones ex longinquo ad te venient: et
munera deferētes adorabūt in te dñm:
et terā tuā in ſanctificatione ꝓtabebūt.
Nomen tuū magnū inuocabūt in te.
Maledicti erūt qui cōtempſerint te: et
condemnati erūt oēs qui blaſphe
mauerint te: benedicti q̄ erūt qui edifi
cauerint te. Tu aūt letaberis ī filijs tuis:
quoniā oēs benedicētur: et congre
gabuntur ad dñm. Beati omnes qui
diligunt te: et qui gaudēt ſuper pace
tua. Anima mea benedic dñm: quo
niam liberauit jheruſalem ciuitatem
ſuā. Beatus ero: ſi fuerint reliquie ſe
minis mei ad videdā claritatē jheruſa
lem. Porte jheruſalē ex ſaphiro et ſma
ragdo edificabūtur: et ex lapide preci
oſo omnis circuit⁹ murorū eius. Ex
lapide rādido et mundo oñes plateę
eius ſternentur: et per vicos eius alle
luia cantabitur. Benedictus dñs qui
exaltauit eam: ut ſit regnum eius in
ſecula ſeculoq̄ ſup eam amē.

Et conſummati ſunt ſermones to
bie. Et poſtq̄ illuminatus eſt
tobias vixit annis quadraginta duo
bus: ⁊ vidit filios nepotū ſuoq̄. Com
pletis itaq̄ annis nonaginta duobz ſepul
tus eſt honorifice ī niniue. Quinqua
ginta namq̄ et ſex annoq̄ lumen oc
lorum amiſit: ſexagenarius vero rece
pit. Reliquū vero vite ſue in gaudio
fuit: et cum bono profectu timoris dei
peregit in pace. In hora autē mortis
ſue vocauit ad ſe tobiam filiū ſuum ⁊
ſeptē iuuenes filios ſuos nepotes: di
xitq̄ eis. Prope erit interitus niniue.
Non enim egcidit verbū dñi: et fratres
noſtri qui diſperſi ſunt a terra iſrahel
reuertent ad eam. Omnis aūt terra
eius deſerta replebitur: et domus dei
que ī ea incenſa eſt iterq̄ reedificabitur:
ibiq̄ reuertūtur oēs timentes deum.
Et relinquent gentes ydola ſua: et ve
nient in jheruſalē et inhabitabunt in
ea: et gaudebūt in ea omnes reges ter
re adorātes regem iſrl. Audite ergo
filij mei patrem veſtrū. Seruite dño
in veritate: et inquirite ut faciatis que
placita ſunt illi. Et filijs veſtris man
date ut faciāt iuſticias ⁊ elemoſinas:
ut ſint memores dei: et benedicant eū
in omni tempore in veritate et ī tota

virtute ſua. Nūc ergo filij audite me:
et nolite manere hic. Sed quacunq̄
die ſepelieritis patrē veſtrū circa me
in uno ſepulcro: ex eo dirigite geſſus
veſtros ut exeatis hinc. Video enim:
quia iniquitas eius finē dabit ei. Fa
ctum eſt aūt poſt obitū matris ſue to
bias abſceſſit ex niniue cū uxore ſua ⁊
filijs ⁊ filijs filijs: et reuerſus eſt ad
ſocios ſuos. Inuenitq̄ eos incolu
mes in ſenectute bona: et curā eorum
geſſit. Et ipſe clauſit oculos eorū: et o
mnem hereditatē domus ragueli ipſe
percepit: viditq̄ quintā generationē
filios filioq̄ ſuoq̄. Et cōpletis annis
nonaginta et nouem in timore do
mini: cum gaudio ſepelierunt eum.
Omnis aūt cognatio eius ⁊ omnis
generatio eius in bona vita ⁊ in ſan
cta conuſſatione ꝓmāſit: ita ut acceptī
eſſet tā deo q̄ hominibz: ⁊ cunctis ha
bitātibz terram. Explicit liber tobie

Incipit prologus in libz Judith

Apud hebreos liber iudith
inter agyographa legit⁹:
cuius auctoritas ad robo
randa illa que in contro
uerſionem veniunt minus idonea iudica
tur. Chaldea namq̄ ſermone cōſcripsit
inter hiſtorias cōputat. Sed q̄a hūc
librū ſinod⁹ nicena ī numero ſanctaq̄
ſcripturaq̄ legit cōputaſſe acquieui
poſtulationi vre inimo exactioni: et
ſpoſitis occupationibz q̄bus vehemen
ter arrabar: huic ouā lucubratiuncu
lā edi: magis ſenſui e ſenſu quā ex ver
bo verbū tranſferens. Multoq̄ codicū
varietate vitiosiſſimā ꝑpurgaui: ſola
ea q̄ intelligētia integra ī verbis chal
deis inuenire potui: latinis expreſſi. Ac
cipite iudith viduam caſtitatis exem
plū: et triumphali laude ꝑpetuis eam
preconijs declarate. Jpſa enī nō ſolū
feminis ſed ⁊ viris imitabilē dedit: q̄
caſtitatis p̄ remuneratoꝝ virtutē talē
tribuit: ut inuictum oñibus hominū
bus vincere: inſuperabilem ſuperare.

Explicit prologus in libz Judith

Arphaxat itaq̄ rex me
dorū ſubiugauerat
multas gentes im
perio ſuo: et ipſe edi
ficauit ciuitatē po
tentiſſimam quam
appellauit ecbatanis. Ex lapidibus
quadratis et cōis fecit muros eius:
in altitudine cubitoꝝ ſeptuaginta: et
in latitudine cubitoꝝ triginta: turres
vero p̄ poſuit ī altitudine cubitorum
centū. Per quadrū vero exaq̄ latꝰ utrū
q̄ viceno⁹ pdū ſpacio tendebat: poſui
tq̄ portas p̄ in altitudine turriū. Et
gloriabat quaſi poēs in potētia regnū
ſuū: et ī gloria quadrigas ſuas.
Anno igit̄ duodecimo regni ſui: na
buchodonoſor rex aſſiriorū:
qui oñes vno animo ora dixerūt: ⁊
renuſſerūt eos vanos: ac ſine honore

abierẽũt. Tũc indignatus nabuchodonosor rex ad oñem terram illam iurauit per regnum et nomen suum: vt defenderet se de omnibz hijs.

In anno tercio decimo nabuchodonosor regis assiriorz: vicesima z scda die mensis primi factum est verbũ in domo nabuchodonosor regis assiriorz: ut defenderet se. Vocauitqz oñes maiores oñiumqz duces bellatores suos: et habuit cũ eis misterium consilij sui. Dixitqz cogitationẽ suã in eo esse: ut omnem terrã suo subiugaret imperio. Quod dictũ cũ placuisset omnibz: vocauit nabuchodonosor rex holofernẽ principẽ militie sue: et dixit ei. Egredere aduersum omne regnũ occidentis: et cõtra eos precipue qui cõtempserũt imperiũ meũ. Nõ parcet oculus tuus vlli regno: omnẽqz urbem munitam subiugabis michi. Tũc holofernes vocauit duces et magistratus virorũ assiriorz: et dinumerauit viros in expeditionẽ sicut ꝓcepit ei rex: centumquinquagintamilia peditũ pugnatorũ z equites sagittarios duodecim milia. Omnẽqz expeditionẽ suam fecit prece i multitudine innumerabilium camelorũ cũ bijs que exercitibus sufficerent copiose: boum quoqz armenta gregesqz ouiũ quoz nõ erat numerus. Frumẽtum et oñi syria in trãsitu suo parare constituit. Aurũ vero z argentũ de domo regis assumpsit multum nimis. Et profectus est ipe z omnis exercit⁹ cum quadrigis z equitibus et sagittarijs: qui cooperuerũt facie terre sicut locuste. Cumqz pertransisset fines cilicie venit ad magnos mõtes ange qui sunt a sinistro cilicie: alendoqz oñia castella eoz: z obtinuit omne munitionem. Effregit aũt ciuitatem opinatissimã melothi: ꝑdauitqz omnes filios tharsis et filios ysmahel qui erãt cõtra faciem deserti et ad austrum terre celeon. Et transiuit eufraten et venit in mesopotamiam: z fregit omnes ciuitates excelsas que erãt ibi a torrẽte mambre usquequo perueniatur ad mare: et occupauit terminos ei⁹ a cilicia usqz ad fines iapher qui sunt ad austrũ. Adduxitqz omnes filios madian et predauit oñem supellectilem eorum: oñesqz resistẽtes sibi occidit i ore gladij. Et post hec descendit in campos damasci in diebus messis et succendit omnia sata: omnesqz arbores z vineas fecit incidi: et cecidit timor illius super omnes inhabitantes terram.

Tunc miserunt legatos suos omnes ciuitatũ urbium ac puinciarũ reges ac principes syrie-salicet z mesopotamie z syrie sobal z libie atqz cilicie: qui venientes ad holofernẽ dixerũt. Ponat indignatio tua circa nos. Melius est enim nos seruire nabuchodonosor regi magno z subditi sumus vbicũqz morientes cum interitu nostro ipi seruitutis nre damna patiamur. Omnis ciuitas nra omnisqz possessio omnes colles et montes et campi et armenta boũ gregesqz ouiũ z caprarũ equorũqz camelorũ z vniuerse facultates nostre atqz familie i conspectu tuo sunt. Sint omnia sub lege tua. Nos etiam et filij nostri serui tui sumus. Veni nobis pacifice dñe: et utere seruitio nostro sicut placuerit tibi. Tunc descendit de montibus cum equitibus in virtute magna: et obtinuit omnẽ ciuitatẽ et omnem inhabitantem terrã. De vniuersis aũt urbibus assumpsit sibi auxiliarios viros fortes et electos ad bellũ. Tanusqz merus

prouincijs illis incubuit: ut vniuersarz urbium habitatores principes et ingenerati simul cũ pbis exirent in obuiã venienti: excipientes eũ cum coronis et lampadibz: ducẽs choros in timpanis et tibijs. Sic ista tamẽ facientes ferocitatem eius pectoris minigare puerunt. Nam z ciuitates eoz destruxit: et lucos eoz excidit. Preceperat enim illi nabuchodonosor rex: ut omnes deos terre exterminaret: videlicet ut ipe solus diceretur deus ab hijs nationibus que potuissent holofernis potentia subiugari. Pertransiens aũt syriã sobal et oñem apamiam: oñemqz mesopotamiam: venit ad ydumeos in terra gabaa: acceptaqz ciuitates eorum: et sedit ibi per triginta dies: in quibus diebus adunari precepit universum exercitũ virtutis sue.

Tunc audientes hec filij israhel q habitabãt terrã iudee: timuerũt valde a facie eius. Tremor etiã et horror invasit sensus eoz: ne hoc faceret ierusalẽ et templo dñi: sicut fecerat ceteris ciuitatibz et templis eaz. Et miserunt in omnẽ samariã per circuitum usqz iericho: et preoccupauerũt oñes vertices mõtium. Et muris circundederũt vicos suos: et cõgregauerũt frumenta i preparationẽ pugne. Sacerdos etiam eliachim scripsit ad vniuersos qui erãt ora ezdrelon: que est contra faciem campi magni iuxta dothaim: et vniuersis per quos vie transitus esse poterat: ut obtinerẽt ascensus montiũ per quos via esse poterat ad ierusalẽ: et illic custodirent vbi angustum iter esse poterat inter mõtes. Et fecerũt filij israhel: secundũ qd constituerat eis sacerdos dñi eliachim. Et clamauit omnis pls ad dñm instãtia magna: et humiliauerũt animas suas in ieiunijs: ipi et mulieres eoz. Et induerũt se sacerdotes cilicijs: et infantes prostrauerũt contra faciem templi domini: z altare dñi operuerũt cilicio. Et clamauerunt ad dominũ deũ israhel vnanimiter: ne daret⁹ in predã infantes eoz: z vxores eoz in diuisionẽ: z ciuitates eoz in exterminiũ: et sancta eorum in pollutionẽ: et fieret in obprobrium gentibz. Tũc eliachim sacerdos dñi magnus circuiit omnẽ israhel: alloquutusqz est eos dicẽs. Scitote quoniã exaudiuit dñs preces vestras: si manseritis ꝓmanseritis in ieiunijs et orationibus in cõspectu domini. Memores estote moysi serui dñi: q amalech confidentem in virtute sua et in potentia sua et in exercitu suo: et in clipeis suis et in curribus suis z in equitibz sui non ferro pugnãdo: sed precibus sanctis orando deiecit. Sic erit vniuersi hostes israhel: si perseueraueritis in hoc opere qd cepistis. Ad hanc igitur exhortationẽ eius desiderantes dñm permanebãt inconspectu dñi: ita ut etiã hij qui offerebant dño holocaustã precindi cilicijs offerent sacrificia dño: et erat cinis sup capita eoz. Et ex toto corde suo oñes orabant deum: ut visitaret populum suum israhel.

Nunciatumqz est holofernis principi militie assiriorũ q filij israhel ꝓparauerint se ad resistendũ: ac montium itinera conclusissent: et furore nimio exarsit in iracundia magna. Vocauitqz omnes principes moab z duces ammon: et dixit eis. Dicite michi quis sit ꝑpulus iste qui montana obsidet: aut que et quales et quante sint ciuitates eorũ que etiam sit virtus eorum aut que sit multitudo eorum uel

quis rex militie illorū. Quare pre omnibus qui habitāt in oriēte isti contempserūt me-et nō reuerūt in obuiam nobis:ut susciperent nos cū pace: Tūc achior dux omnium filiorū amon respondens ait. Si digneris audire domine-dicam veritatē in conspectu tuo de ipso isto qui in montanis habitat: et nō egredietur verbū falsum ex ore meo. Populus iste ex progenie caldeorum ē. Hic primū in mesopotamia habitauit: quoniā noluerūt sequi deos patrū suoz qui erāt in terra caldeorum. Delerentes itaq; cerimonias patrū suoz que in multitudine deoz erāt vnū deum reli voluerūt: qui z precepit eis ut egrerent inde:et habitarent in carram. Cumq; opressisset omnem terrā fames-descenderūt in egiptum: illicq; per quadringentos annos sic multiplicati sunt:ut dinumerari eoz nō posset exercitus. Cūq; grauaret eos rex egipti amq; in edificationibz vrbiū suaz in luto et latere subiugasset eos: clamauerūt ad dñm suū et percussit totam terrā egipti-plagis variis. Cūq; eiecissent eos egipti a se-z cessasset plaga ab eis z iterq; eos vellent capere z ad suum seruitiū reuocare-fugientibz his deus reli mare aperuit: ita ut huic inde aque quasi murus solidarent: et illi pede sicco fundū maris perambulando trāsirent. In quo loco dū innumerabilis exercit egiptioz eos persequerent:ita aquis cooptus est:ut nō remaneret vel unus-qui factum posteris nūciare. Egressis etiam mare rubrum delecta syna mōs occurrit: in quibs numq; homo habitare potuit: vel filius hominis requieuit. Illic fontes amari obdulcan sunt eis ad bibendum:z per annos quadraginta annonam de celo cōsecuti sunt. Vbicunq; ingressi sūt:sine arcu et sagitta-et absq; scuto et gladio-deus eorū pugnauit pro eis et vicit. Et nō fuit qui insultaret ppto istis:nisi quādo recessit a cultu dñi dei sui. Quotiescūq; aūt preter ipm deum suū alterū coluerunt: dati sunt in ꝓdam et in gladiū et in obprobriū. Quotiescūq; aūt penituerunt se recessisse a cultura dei sui:dedit eis deus reli virtutē resistendi. Denicq; chananeum regem et iebuseum-et pherezeum et cureum z ethei et amorreum et oēs pōres in esebon ꝑstrauerūt: et terras eoz et ciuitates eoz ipsi posseder̄t:et usq; dum nō peccarent i conspectu dei sui erāt cum illis iocūa. Deus enim illorū odit iniquitatē. Nam et ante hos āños cum recessissent a via quā dederat illis deus ut ambularēt in ea-exterminati sūt prelijs a multis nationibz:et plurimi eoz captiui abducti sūt in terrā non suā. Nuper aūt reuersi ad dñm deum suū ex dispersione qua dispersi fuerāt a diuersis sunt:z ascenderunt montana hec omnia:et iterum possident iherusalē-ubi sūt sancta sanctoz. Nunc ergo mi dñe precipe si est aliqua iniquitas coz in cōspectu dei coz:ascendam⁹ ad illos quoniā tradens tradet illos deus coz tibi:et subiugati erunt sub iugo potentie tue. Si vero nō est offensio ppli huius coram deo suo non poterimus resistere illis: quoniā deus eorū defendet illos:et erimus in obprobriū vniūse terre. Et factum est cū cessasset loqui achior verba hec:irati sunt omnes magnates holofernis-et cogitabāt interficere eū dicentes ad alterutrū. Quis est iste ꝙ filios isrl posse dicat resistere regi nabuchodonosor-et exercitibz ei⁹:tpmine⁹

inermes et sine virtute-et sine peritia artis pugne? Vt ergo aggrediat achiz quoniā fallit nos-ascendamus in montana:et cū rapti fuerint potentes eorum eunt cū eisdem gladio deuastabitur:ut sciant oēs gentes quoniam nabuchodonosor deus terre est-et preter ipsum alius non est. vj

Factum est autem cū cessasset loqui:indignat⁹ holofernes vehemēter dixit ad achiz. Quonīo prophetasti nobis dicens q̄ gens isrl defendatur a deo suo:ut ostendam tibi quoniā nō est deus nisi nabuchodonosor:cū peruaseri⁹ eos oēs sicut vnus-eunt et ipse cum illis alliciorum gladio interibis:et dūis isrl eris ydimone dispereat:et plabis quoniam nabuchodonosor dominus est vniuerse terre. Tunc gladius militie mee trāsiet per latera tua:z cōfixus rades inter vulnerados israhel:et nō respirabis ultra donec exterminetis cū illis. Porro aūt si ꝓphetā tuam veracē estimas nō concidat vultus tuus: et pallor qui facies tuā obtinet absedat a te:si uerba mea hec putas implerī nō posse. Ve aūt noueris q̄a simul cū illis hec experieris:cece ex hac hora illorū ppli sociaberis:ut dū dignas mei gladij penas exequāre-ipse simul ultioni subiaceas. Tūc holofernes precepit seruis suis:ut comprehenderent achiz et ducerent eum in bethuliā:et traderent eū in manus filiorū israhel. Et accipientes eū serui holofernis-pertransierunt p campestria:sed cum appropinquassent ad montana-egressi sūt eos fundibularij. Illi aūt diuertentes alacres mōtis-ligauerunt achiz ad arborem manibz et pedibz:et sic vinctum dereliq̄s dimiserūt eum:z reuersi sunt ad dñm suum. Porro filij isrl descendentes de bethulia-venerūt ad eū. Quem soluentes duxerūt ad bethuliā: atq; in medio ppli illum statuētes percunctari cōpulerūt-quid rerum esset q̄ illum vinctum aliq; reliquissent. In diebus illis erant illic principes-ozias filius micha de tribu symeon:et charmi qui et gothoniel. In medio itaq; seniorū et in cōspectu oīm achior dixit oīa que locut⁹ fuerat ab holoferne interrogatus:et qualiter ppls holofernis voluisset ꝓter hoc verbū interficere eū:et quēadmodum ipse holofernes iratus iussit cū israhelitis hac de causa tradi:ut dū vinceret filios isrl-cū et ipm achior diuersis subiret supplicijs interiret. ꝓter hoc q̄ dixisset-deus celi defensor eorū est. Cumq; achior omnia hec exposuisset:oīs ppls cecidit in faciē adorātes dūm:et cōmuni lamentatione et fletu vnanimes pces suas dño effudērūt dicentes. Domine deus celi et terre intuere superbiam eorū z respice ad nostrā humilitatē-z face sanctoz tuoz attende:et ostende quoniā non deseruiquis presumentes de te:et presumētes de se et de sua virtute gloriantes humilias. Finito itaq; fletu:z per totū diem oratione ppli complera: consolati sunt achior dicentes. Deus patrum nostroz cui⁹ tu virtutē predicasti-ipse tibi hāc dabit vicissitudinē: ut eoz magis tu interitū videas. Cū vero dūs deus noster dederit hanc libertatem seruis suis:sit et tecum deus in medio nostri-ut sicut placuerit tibi ita cū tuis omnibz cōuersetis nobiscū. Tunc ozias finito concilio suscepit eū in domū suam:et fecit cenā magnam. Et vocatis omnibz presbiteris-simul epulato iciunio refecerūt. Postea vero

conuocatus est omnis ptas: et per totã
noctem intra ecclesiam orauerunt: pe-
tentes auxilium a deo israhel. vij
Holofernes aũt altera die ꝓcepit
exercitibus suis: ut ascenderent
cõtra bethuliã. Erant aũt pedites bel-
latorum centũ viginti milia ⁊ equites
viginti duo milia: ꝑter ꝑparationes
virorũ illorũ quos occupauerat rapi-
uitas: et adducti fuerãt de pruinciis ⁊
urbibus uniuse iumentis. Omnes
parauerũt se pariter ad pugnã · ꝺra
filios israel: et uenerunt per trepidinem
mõtis usq; ad aptum qui respicit su-
per dothaim a loco qui dicit belma-
usq; ad chelmon qui est ꝺra ebdrelon.
Filij aũt israhel ut uiderũt multitudi-
nem illoꝝ prostrauerũt se sup terram
mittẽtes cinerẽ sup capita sua: unani-
mes orantes ut deus israel misericordiã
suã ostenderet sup ꝓpulum suũ. Et
assumentes arma sua bellica · fecerũt
per loca ꝙ angusti itinetis tramitem
dirigũt inter montuosa: et erãt custo-
dientes ea tota die et nocte. Porro ho-
lofernes dũ circuit ꝙ gyrum · repperit
ꝙ fons qui influebat aqueductũ illoꝝ
a parte australi extra ciuitatem dirige-
ret: et incidi ꝓcepit aqueductum illoꝝ.
Erãt tamẽ nõ longe fontes a muris
ex quibus furtim uidebãtur haurire
aquã: ad refocillãdum potius quã
ad potandum. Dixerũt filij ammon et
moab · accesserũt ad holofernem dicen-
tes. Filij israel nõ in lancea nec in sagit-
ta cõfidũt: sed montes defendũt illos:
et munium illos colles in precipitio
constituũ. Vt ergo sine congressione
pugne possis superare eos pone custo-
des fontium ut non hauriant ex eis:
et sine gladio interficies eos: uel certe
fatigati tradent ciuitatem suam quã
putant in mõtibus positam superari
non posse. Et placuerũt uerba hec cõ
holoferne et cõtã satellitibꝫ eiꝰ: et con-
stituit per gyrum centenarios per sin-
gulos fontes. Cũq; ita custodia per
dies viginti fuisset repleta · defecerunt
riuene ⁊ collectiones aquaꝝ omnibꝫ
inhabitantibus bethuliã: ita ut non
esset intra ciuitatem unde saciarentur
uel una die: quoniã ad mensurã dabã-
tur ꝓpis aqua quotidie. Tũc ad ozi-
am congregati omnes viri feminęq;
iuuenes ⁊ parauli · omnes simul una
uoce dixerũt. Iudicet deus inter nos
et te: quoniã fecisti in nos mala · no-
lens loqui ꝓpitie cũ assurijs: et ꝓter
hoc uendidit nos deus in manibus
eoꝝ. Et ideo non est qui adiuuet: cum
prosternamur ante oculos eoꝝ in fu
⁊ ydũone magna. Et nũc cõgregate
uniuersos qui in ciuitate sunt: ut ꝓpe
tradamus nos omnes ꝓpo holoferni.
Melius est nos ut capiui benedicam⁹
dñm uiuentes: quã moriamur et sim⁹
obprobriũ omni carni: cũ uideamus
uxores nostras et infantes nros mo-
ri ãte oculos nostros. Contestamur
hodie celũ ⁊ terrã et deũ patrũ nostroꝝ
qui ulciscitur nos secũdũ pcã nostra-
ur iam tradatis ciuitatem in manũ
militie holoferne: ut sit finis noster
breuis ĩ ore gladij: qui longior efficie-
tur in ariditate sitis. Et cum hec dixis-
sent: factus est fletus et ululatus ma-
gnus in ecclesia omnibꝫ: et ꝙ multas
horas una uoce clamauerunt ad deũ
dicentes. Peccauim⁹ cũ patribꝫ nris:
iniuste egim⁹: iniquitatem fecim⁹.
Tu quia pius es miserere nostri · et in
uno flagello uindicta iniquitates no-
stras: et noli tradere cõfitentes te ꝙ
qui ignorat et: ut nõ dicãt inter gẽes

ubi est deus eoꝝ. Et cum fatigati hijs
clamoribus · et hijs fletibꝫ lassati fui-
issent: resurgens ozias iudicus lacri-
mis dixit. Equo animo estote fres: et
hos quinq; dies expectemus a domi-
no misericordiã. Forsitan enim indi-
gnationem suã abscidet: et dat gloriã
nomini suo. Si aũt trãsactis quinq;
diebus non uenerit adiutoriũ: face-
mus ꝛ uerba ꝙ loquti estis. vij
Et factum est cũ audisset hec ver-
ba iudith uidua · que erat filia
merari · filij ꝺoc filij ioseph filij ozie fi-
lij elai filij iamnoꝝ · filij gedeon filij
raphaim filij achitob filij melchie filij e-
nam filij nathanie filij salathiel filij
symeon filij ruben: et uir eius fuit ma-
nasses: qui mortuꝰ est in diebꝫ messis
ordeacee: insidebat enim sup alligãtes
manipulos in cãpo et uenit nũcꝰ sup
caput eius: ⁊ mortuus est in bethulia
ciuitate sua et sepultus ẽ illic cũ patri-
bus suis. Erat aũt iudith relicta eius
uidua iam annis tribus et mensibꝫ
sex. Et in superioribus domus sue fe-
cit sibi secretũ cubiculũ in quo cũ puel-
lis suis clausa morabat: et habens
sup lumbos suos cilicium · ieiunabat
omnibus diebus uite sue: ꝑter sabbata
et neomenias · ⁊ festa domus israel. Erat
aũt elegãs aspectu nimis: cui uir suus
reliquerat diuitias multas et familiã
copiosam: ac possessiones armen-
torum et gregibꝫ ouiũ plenas. Et
erat hec in omnibus famosissima:
quoniã timebat dominũ valde: nec
erat qui loqueret de illa uerbũ malũ.
Ipse itaq; cũ audisset quoniã ozias
promisisset ꝙ trãsacto quinto die tra-
deret ciuitatem: misit ad prebiteros
chabri ⁊ charmi. Et uenerunt ad illã:
et dixit illis. Quod est hoc uerbum in
quo cõsensit ozias · ut tradat ciuitate
assyrijs: si intra quinq; dies nõ uene-
rit uobis adiutorũ? Et qui estis uos
qui temptatis dñm? Non ẽ iste sermo
qui misericordiã prouocet: sed potius
qui iram accendat · et furorem accendat.
Posuistis uos temꝰ miserationis dñ
mini: et in arbitriũ uestrũ diem consti-
tuistis ei. Sed quia patiens dñs est · in
hoc ipso peniteamus: et in dulgentiã
eius lacrimis postulemus. Non enim
quasi homo deus sic cõminabit: neq;
sicut filius hominis ad iracundiã in-
flammabitur. Et ideo humiliemus
illi animas nras: et in spiritu ꝺstituti
humiliato · seruientes illi · dicam⁹ flen-
tes dño · ut secũm uoluntatem suam sic
faciat nobiscũ uitio misericordiã suã:
ut sicut cõturbati est cor nostrũ in su-
perbia eorũ ita exaltẽ de nostra humili-
tate gloriemur: quoniã non sumus
secuti peccata patrũ nostroꝝ qui dere-
liquerunt deum suũ: et adorauerũt de-
os alienos: ꝙ quo scelere dati sunt in
gladium · et in rapinã · ⁊ in cõfusionẽ
inimicis suis. Nos aũt alterũ deum
nescimus ꝑter ipm. Exaudiꝰ humiles
consolationẽ eius · et exquiret sangui-
nem nostrũ de afflictionibꝫ inimicoꝝ
nostroꝝ: et humiliabit oẽs gentes
quecunq; in surgũt ꝺra nos: et faciet
illas sine honore dñs deus noster. Et
nunc fratres quoniam uos qui estis
prebiteri in ꝓpio dei · et ex uobis pendet
anima illoꝝ: ad eloquiũ vrm corda
eoꝝ erigite: ut memores sint quia tem-
ptati sunt patres nostri · ut ꝓbarentur
si uere colerent deũ suũ. Memores esse
debent quomodo pater noster abra-
ham temptatꝰ est: et ꝙ multas tribula
tiones probatus · dei amicus effectus
est. Sic ysaac · sic iacob · sic moyses: et

dñes qui placuerũt deo·per multas
tribulationes transierunt fideles. Illi
aũt qui temptationes nõ sustinuerũt
cum timore dñi·et in patientiã suã et
impropreũ murmurationis siue ora
dñm ptulerũt:exterminati sunt ab ex
terminatore:et a serpẽtibus perierunt.
Et nos ergo nõ ulciscamur nos pro
hijs que patimur:sed reputãtes pcãs
nostris hec ipa supplicia minora esse:
flagella dñi quasi serui ꝙ corripimur
ad correptionẽ et nõ ad pditionem
nostrã euenisse credamus. Et dixerũt
illi ozias et prelbiteri. Omnia que lo
cuta es uera sunt:et nõ est in sermonĩ
bus tuis ulla rẽprehensio. Nunc ergo
ora ꝓ nobis: quoniam mulier sãcta
es·et timens deũ. Et dixit illis iudith.
Scitote nõ potui loqui di esse co gnoscẽ
tis:ita quod facere disposui ꝓpter ꝺ
deo est·et orate ut firmũ faciat deus
consiliũ meũ. Stabitis uos ad portã
nocte ista:et ego egrediam cũ abra mea:
& orate ut sicut dixistis in diebꝰ quiꝫ
respiciat dñs ꝑplm suũ israel. Vos aũt
nolo scrutemini actũ meum:& usq; dũ
renunciem uobis·nil aliud fiat nisi o
ratio pro me ad dñm deũ nostrũ. Et
dixit ad eã ozias princeps iude. Vade
i pace:& dñs sit tecũ i ultionẽ inimicoꝝ
nr̃oꝝ. Et reuertentes abierunt.

Quibus absedentibus iudith in
gressa est oratoriũ suum: et in
duens se silicio posuit cinerẽ super ca
put suũ:& prostrata se dño clamabat
ad dñm dicens. Domine deus pris
mei symeon·qui dedisti illi gladium
in defensionẽ alienigenaꝝ qui uiola
tores exierũt in coinquinatione fias
et denudauerũt femur uirginis i con
fusionem:et dedisti mulieres illoꝝ in
ꝓdam·& filias illoꝝ in captiuitatẽ·et
omnẽ predã in diuisionem seruis suis
qui zelauerũt zelum tuũ:subueni que
so te dñe deus meus michi uidue. Tu
enim fecisti priora: et illa post illa co
gitasti:et hoc factum est·nõ ipe uolui
sti. Omnes enim uie tue parate sunt:&
tua iudicia in tua pnidentia posuisti.
Respice castra assiriozꝝ nunc·sicut sũt
castra egiptiorũ uidere dignatus es:
quãdo post seruos suos armati cur
rebãt·confidentes in quadrigis et in
equitatu suo·& in multitudine bellato
rum. Sed aspexisti super castra eoꝝ·& te
nebre fatigauerũt eos. Tenuit pedes e
orum abissus:et aque operuerũt eos.
Sic fiant et illi dñe·qui confidunt in
multitudine sua·et in curribꝰ suis·et i
contis·& in sagittis suis·et in lanceis
gloriãtur:et nesciunt ꝙa tu ipe es dꝰ
noster qui cõteris bella ab inicio·& do
minus nomen est tibi. Extẽde brachiũ
tuũ sicut ab inicio:et allide uirtutem e
orum in uirtute tua. Cadat uirtus e
orum in iracundia tua·qui promittũt
se uiolare sancta tua:et pollucre taber
naculum nominis tui:et dicere gladio
suo eorum altaris tui. Fac domine:
ut gladio proprio eius superbia am
putetur. Capiatur laqueo oculorum
suoꝝ in me:& pauires eũ ex labijs cari
tatis mee. Da michi i animo ostanti
am ut contemnã illum:& uirtutẽ ut e
uertam illum. Erit enim hoc memoria
le nominis tui:cũ magnus fenestre de
decerit eum. Non enim in multitudine
est uirtus tua dñe: neq; in equoꝝ uiri
bus uoluntas tua. Nec superbi ab inicio
placuerũt tibi: sed humilitas et man
suetoꝝ semper tibi placuit deprecanꝫ.
Deus celorum·creator aquaꝝ·et dñs
totius creature·exaudi me miseram de
precantẽ:et de tua misericordia psumentẽ.

Memento domine testamenti tui·et
da uerbum in ore meo·et i corde meo
consilium corroborat:ut domus tua
in sanctificatione tua permaneat:et
omnes gentes agnoscant quia tu es
deus et non est alius preter te.

Factum est aũt cũ cessasset clama
re ad dominũ: surrexit de loco
in quo iacuerat ꝓstrata ad dñm. Vocauitq; abram suã:et descendẽs in do
mum suã·abstulit a se silicioũ:et exuit
se uestimẽtis uiduitatis sue. Et lauit
corpus suũ·& unxit se mirro optimo:
et discriminauit crinem capitis sui·et
imposuit mitrã super caput suũ:et in
duit se uestimentis iocunditatis sue.
Et induit sandalia pedibus suis: as
sumpsitq; dextralola·et lilia·et inau
res et anulos:et oñibus ornamẽtis
suis ornauit se. Cui etiã dñs contulit
splendorem:quoniã omnis ista com
positio non ex libidine·sed ex uirtute
pendebat. Et ideo dñs hanc in illam
pulchritudinẽ ampliauit: ut incom
parabili decore omniũ oculis appare
ret. Imposuit itaq; abre sue alcopã uĩ
ni·& uas olei et polentã et lapades·et
panes et caseum:& profecta est. Cumq;
uenisset ad portas ciuitatis: inueue
runt expectãtem oziã·et prelbiteros ci
uitatis. Qui cũ uidissent eam: stupen
tes mirati sunt nimis pulchritudinẽ
eius. Sichil tamẽ interrogãtes eam:
dimiserũt transire dicentes. Deus pa
trum nostroꝝ det tibi gratiã:& omne
cõsilium tuũ rectis sua uirtute corro
boret:et glorietur super te iherusalem·&
sit nomen tuũ in numero sanctorum
& iustoꝝ. Et benedixerũt hijs qui illic erant
oñes una uoce fiat fiat. Iudith uero
orans dñm·transiuit portas·ipa &
abra eius. Factũ est aũt cũ descenderet
montem circa orientẽ diei: occurrerunt ei
exploratores assiriozꝝ:et tenuerunt eã
dicentes. Unde uenis:aut quo uadis?
Que respondit. Filia sum hebreoꝝ. Ide
o ego fugi a facie eoꝝ: quoniã futurũ
agnoui ꝙ deturi sunt uobis in depredatio
nem·pro eo ꝙ cõtemnentes uos nolu
erunt uoluntatem tradere semetipsos: ut inuenirent misericordiam in cõspectu uestro.
Hec de causa cogitaui mecum dicens.
Vadam ad faciem principis holofer
nis ut indicẽ illi secreta illoꝝ: et ostẽ
dam illi quo aditu possit obtinere eoꝝ
ita ut nõ cadat uir unꝰ de exercitu eius.
Et cũ audisset uirgo illi uerba riꝰ·con
siderabãt faciem eius:et erat in oculis
eorũ stupor:quoniã pulchritudinem
eius mirabãtur nimis. Et dixerũt ad
eam. Cõseruasti animã tuã:eo ꝙ tale
reperisti consiliũ ut descenderes ad do
minũ nostrũ. Hoc aũt erit tibi:quoniã
cũ steteris in conspectu eius bene tibi fa
cient:& eris gratissima i corde eius. Du
xerunt illam ad tabernaculũ holofer
nis:nunciantes eam. Cumq; intrasset
ante faciem eius:statim captus est in
suis oculis holofernes. Dixerũtq; ad
eum satellites eius. Quis contemnat
pplm hebreoꝝ qui tam decoras mulie
res habent:ut nõ pro hijs merito pu
gnare dira eos debeam? Videns itaq;
iudith holofernem sedentem in conop
eo qđ erat ex purpura et auro·& sma
ragdo·& lapidibꝰ pciosis intextum:et
cũ in faciẽ eiꝰ intendisset·adorauit eũ
prostratus se sup terrã:& eleuauerũt eã
serui holofernis iubẽte dño suo.

Cui holofernes dixit ei. Equa a
nima esto et noli pauere in corde
tuo:quoniã ego nũquam nocui uirũ
qui uoluit seruire nabuchodonosor re
gi. Populꝰ aũt tuus si nõ contempsisset

me: nõ alleuasseu lanicã meam sup
rũ. ſſunt aũt dñe michi qua re causa
recessiſti ab illis: et placuit tibi ut ue-
nires ad nos. Et dixit illi iudith. Su-
me verba ancille tue: quoniã ſi secu⁹
fueris verba ancille tue: perficiam rem
faciet dñs meũ. Viuit enĩ nabuchodo-
nosor rex terre: et viuit virtus eius que
est in te ad correptionẽ omniũ animã-
rum errantiũ: quoniã nõ solũ homi-
nes seruiunt illi p te: sed et bestie agri
obtemperãt illi. ſſtuciat enĩ animi tui
industria: uniuersis gẽtibus: indicatũ e
omni seculo quoniã tu sol⁹ bonus: et po-
tens es in omni regno ei⁹: et disciplinã
tua omnibus prouincijs predicat. ſſed
hoc latet qõ locus⁹ est achior: nec illud
ignorauere qõ ei iniuriã fecerint. Con-
stat enĩ deũ nostrũ sic peccatis offensũ:
ut mãdauerit per ꝓphetas suos ad po-
pulum: ꝙ tradat eum pro peccãs suis.
Et quoniã sciunt se offendisse deũ suũ
filij israel: tremor tuus sup ipos ẽ. Iniu-
per etiam fames inualuit eos: et ab ari-
ditate aque: iam inure mortuos com-
putantur. Deniq; hoc ordinãt: ut in-
terficiant pecora sua et bibãt sangui-
nem eorũ: et sancta dñi sui que ꝓcepit
deus nõ contingi: in frumẽto uino et
oleo. Hec cogitauerũt impendere: et vo-
lunt cõsumere: que nec manibus debe-
rẽt cõtingere. Ergo quoniã hec faciũt:
certũ est eos in perditionẽ dabũtur. Ob
ego ancilla tua cognoscens fugi ab il-
lis: et misit me dñs hec ipa nunciare
tibi. Ego enĩ ancilla tua deũ colo teiã
nunc apud te: et exiet ancilla tua: et o-
rabo deum: et dicet michi: quãdo eis
reddet penã suam: et ueniens nũciabo
tibi: ita ut ego adducã te per mediam
ieruslalem. Et habebis omnem ꝓpu
israhel sicut oues quibus nõ ẽ pasto-
re nõ latrabit uel unus ꝺcta te: quoniã
am hec michi dicta sũt ꝓp prudentiã
dei. Et quoniã iratus est illis de⁹: hec
ipsa missa sum nunciare tibi. Placue-
runt aũt omnia verba hec coram ho-
lofernẽ et coram pueris eius: et mirabã
tur ad sapientiã eius: et dicebãt alter
ad alterum. ſſton est talis mulier sup
terram in aspectu: in pulchritudine et
in sensu verborum. Et dixit ad illã ꝓ-
lofernes. Benefecit de⁹ qui misit te an
te ꝓpl'm: ut des illum tu in manibs no-
stras. Et quoniã bona est promissio
tua: si fecerit michi hoc deus tuus erit
et meus deus: et tu in domo nabucho-
donosor magna eris: et nomen tuum
nominabitur i uniuersa terra. xij

Tunc iussit eam introire ubi repo-
sui erãt thesauri eius: et iussit il-
lic manere eã et constituit quid daret
illi de cibario suo. Cui respõdit iudith
et dixit. ſſunt nõ potero mãducare ex
his que michi ꝓpis tribui: ne veniat
super me offensio. Ex his aũt q̃ michi
deuli manducabo. Cui holofernes
ait. Si defecerit tibi ista que tecũ detu-
listi: quid faciem⁹ tibi? Et dixit iudith.
Viuit anima tua dñe meus: quoniã
non egredietur omnia hec ancilla tua: do-
nec faciat deus in manu mea hec que
cogitaui. Et induxerũt illã serui eius
in tabernaculũ: quo ꝓcesserat: et ꝓsti-
tuum introiret: ut daretur ei copia no-
cte: et ante lucem egredi foras ad ora-
tionem: et deprecandi dñm. Et precepit
cubicularijs suis ut sicut placuerat illi
egiret et introiret ad adorãdum deum
suum per tridiũ. Et egibat noctibs in
vallem bethulie: et baptizabat se in fon
te aque. Et ut ascenderet: orabat dñm
deũ isrl' ut dirigeret viam eius ad libe-
rationem ꝓpli sui. Et introiens mũda

ntaretur in tabernaculo: usq; dum ac-
iperet escam suã in vesperũ. Et factũ e
quarta die. Fecit holofernes cenã ser-
uis suis: et dixit ad vagao eunuchũ.
Vade et suade hebreã illã ut sponte
consentiat habitare mecũ. ſſedum est
enim apud assirios si femina irrideat
virũ agendo ut in manus ab eo trans-
eat. Tunc introiuit vagao ad iudith
et dixit. ſſton uereatur bona puella in-
troire ad dñm meũ ut honorificetur
ante faciem eius: et manducet cum eo
et bibat vinum in iocunditate. Cui iu-
dith respõdit. Que ego sum ut contra-
dicam dño meo? Omne qõ placit ante
oculos eius bonũ et optimũ faciam.
Quicquid aũt illi placuerit hec michi
erit optimũ omnibs diebs vite mee. Et
surrexit: et ornauit se vestimẽto suo: et
ingressa stetit ante faciẽ eius. Cor aũt
holofernis concussum est: erat enĩ ar-
dens i cõcupiscentia eius. Et dixit ad
eam holofernes. Bibe nũc: et accumbe
in iocunditate: quoniã inuenisti gratiã
coram me. Et dixit iudith. Bibam
dñe: quoniã magnificata est anima
mea hodie pre omnibs diebus meis.
Et accepit et mãducauit et bibit coram
ipo ea que parauerat illi ancilla eius.
Et iocundus factus est holofernes ad
eam: bibitq; vinũ multũ nimis quan-
tum nũquã biberat i vita sua. xiij

Ut aũt sero factũ est festinauerunt
serui illi⁹ ad hospitia sua: et con-
clusit vagao ostia cubiculi: et abiit. Er-
ant aũt dñes fatigati a vino. Erat
q; iudith sola in cubiculo. Porro ho-
lofernes iacebat i lecto nimia ebrietate
sopitus. Dixitq; iudith puelle sue: ut
staret foris ãte cubiculũ: et obseruaret.
Stetitq; iudith ante lectum: orans cũ
lacrimis et labiorum motu i silentio

dicẽs. Confirma me dñe deus israhel:
et respice in hac hora ad opera manu-
um mearũ: ut sicut ꝓmisisti hierusalẽ
ciuitatem tuã reigas: et hoc qõ credẽs
pre te posse fieri cogitaui ꝓficiam. Et cũ
hec dixisset: accessit ad columnã que e-
rat ad caput lecti⁹ ei⁹: et pugionem
eius qui in ea ligatus pendebat exsol-
uit. Cumq; euaginasset illũ: apprehen-
dit comã capitis eius et ait. Confirma
me dñe deus in hac hora. Et percussit
bis in ceruicem eius: et abscidit caput
eius: et abstulit canopeum eius a colu-
mnis: et euoluit corp⁹ eius truncũ. Et
post pusillũ exiuit et tradidit caput ho-
lofernis ancille sue: et iussit ut mitte-
ret illud in perã suã. Et egressę sunt
secundum consuetudinẽ suã quasi ad
orationẽ: et trãsierũt castra: et girãtes
vallem venerũt ad portã ciuitatis. Et
dixit iudith a longe custodibs muro-
rum. ſſperite portas quoniã nobiscũ
est deus: qui fecit virtutẽ in israhel. Et
factũ est cũ audissent viri vocem eius:
vocauerunt presbiteros ciuitatis. Et
decurrerũt ad eam omnes: a minimo
usq; ad maximũ: quoniã speraueruẽ
eam iam nõ esse venturã. Et accenden-
tes luminaria congregatũ circa eã
vnusq;. Illa aũt ascendens in eminen-
torem locũ: iussit fieri silentiũ. Cumq;
omnes tacuissent: dixit iudith. Laude-
te dñm deũ nostrũ qui nõ dereliquit spe-
rantes in se: et in me ancillã suã: ad-
implebit misericordiã suam: quã pro-
misit domui israhel: et interfecit in ma-
nu mea hostem pli sui in hac nocte.
Et ꝓferens de pera caput holofernis:
ostendit illis dicens. Ecce caput holo-
fernis principis militie assirioꝝ. Et ecce
canopeũ illius in quo recumbebat in
ebrietate sua: vbi percussit dñs manu femine

peccauit illū dñs deus noster. Venit
aūt ipse dominus quoniam nostodi-
uit me angelus eius et hinc euntem a
ibi cōmorantem et inde huc reuertē-
tem:et non cessauit me dñs auellam
suam coinquinari:sed sine pollutione
peccati reuocauit me vobis · gaudentē
tem in victoria sua in occisione mea
in liberatione vestra. Cōfitemini illi
omnes quoniā bonus:quoniā in se-
culum misericordia eius. Vniūsq aūt
adorātes dñm dixerūt ad eam. Bene-
dixit te dñs in virtute sua:qui p te ad
nichilū redegit inimicos nros. Por-
ro ozias princeps pli israhel dixit ad
eam. Benedicta es tu filia a dño deo
excelso · pre omnibus mulieribus super
terrā. Benedictus dñs qui creauit cēlū
et terrā · qui te direxit in vulnera capi-
tis principis inimicoz nostroz:quia
hodie nomē tuū ita magnificauit:ut
nō recedat laus tua de ore hominū
qui memores fuerint virtutis domini
in eternū:pro quibus non pepercisti a-
nime tue propter angustias et tribulati-
onem generis tui:sed subuenisti ruine
ante conspectū dei nostri. Et dixit oēs
populus fiat fiat. Porro achior vide-
ns venit. Et dixit ei. Deus israhel cui tu
testimoniū dedisti qū ulciscatur se de
inimicis suis:ipse caput omniū inimi-
coꝝ tuoꝝ incidit in hac nocte in manu
mea. Et ut probes quia ita est:ecce ca-
put holofernis qui in superbia sua
despexit deum israhel contempsit · et ubi in
furorem minabatur dicens:ut caperis
sineret populū israhel gladio perforari
priusq ipa iacera tua. Vides aūt achior
caput holofernis angustiari? p paui-
re recidit i faciem suā sup terrā · et ful-
sit anima eius. Postea uero quam
reuixit spiritus recreatus ē:prodiit an-
te pedes eius · et adorauit eā · dixit. Be-
nedicta tu a deo tuo in omni tabernā-
culo iacob:quoniam in omni gente
que audierit nomen tuum magnifi-
cabitur super te deus israhel. xiiij

Dixit aūt iudith ad oēm plm.
Audite me fratres. Suspendite
caput hoc super muros nostros:et e-
rit cum exierit sol · accipiat unusquisq
arma sua et exite cum impetu:non ut
descendatis deorsum sed quasi impe-
tum faciatis. Tūc exploratores ascen-
dere ut fugiant ad principem suum
exercitandum ad pugnā. Cunctiq duces
eorū concurrerint ad tabernaculū ho-
lofernis · et inuenerint eū trunū in suo
sanguine uoluatū:descendet sup eos ti-
mor. Cūq cognouerint fugere eos ite
post illos securi:quū dñs conteret eos
sub pedibus vestris. Tunc achior uidēs
virtutem quā fecit deus israhel relicta
gentilitatis ritu credidit deo · et circumci-
dit carnem preputij sui · et appositus est
ad plm israel:et omnis successio gene-
ris eius usq in hodiernū diem. Illo-
aūt ut ozius est dies · suspenderūt sup
muros caput holofernis · accepitq u-
nusquisq vir arma sua · et egressi sūt
cum grandi strepitu · ululatu. Quod
videntes exploratores · ad tabernacu-
lum cucurrerūt. Porro hi qui in taber-
naculo erant uenientes ante ingressū
tabiculi pertrepidi · excitandi gratia
inquietudine aree molichātur:ut nō
ali egrediantur sed a sonantibus holo-
fernes euigilare. Nullus enim audeb-
at tabiculū circuire aut ullatenus pulsa-
do aut incando aperire. Sed ei uenis-
sent ad eos duces ac tribuni et omnes
maiores exercitus assirioꝝ:dixerūt ad
vigilantes. Iuncte et reciate illi:quo-
niam egressi muros de cauernis suis

ausi sūt prouocare nos ad prelium. Tūc
ingressus vagus tabiculū eius sterit
ante cortinā · et plausum fecit manibs
suis:suspicabat cum illū cū iudith dor-
mire. Sed cū nullū motū iacentis sen-
su auriū rapuer:accessit proximans ad
cortinā:et reuelās eam uidit eadem
ablq rapite holofernis i suo sanguī
te cadentē iacere sup terrā · exclama-
uit uoce magna cū fletu · et scidit uesti-
menta sua. Et ingressus tabernaculū
iudith nō inuenit eā. Et exiliuit foras
ad plm · et dixit. Vna mulier hebrea
fecit confusionem in domo regis na-
buchodonosor. Ecce enim holofernes
iacet in terra · et caput eius nō est i illo.
Qđ dum audissent principes virtutis
assirioꝝ · scidērūt omnes uestimenta
sua · et intollerabilis timor et tremor
cecidit sup eos:et turbati sunt animi
eoꝝ ualde. Et fact̄ est clamor i compa-
rabilis i medio castroꝝ eoꝝ. xv

Quunq omnis exercitus decollatū
holofernē audisset · fugit mens
et consilium ab eis:et sola memore et
metu agitati fuge presidium sumūt:
ita ut nullus loqueretur cum proximo
suo · sed inclinato capite relictis omni-
bus quadere festinabāt hebreos · quos
armatos sup se uenire audiebāt:fugi-
unes per uias compoz · semitas col-
lium. Videntes itaq filij israhel fugi-
entes secuti sunt illos · desendentesq
dantes tubis et ululantes post ip-
sos. Et quoniā assirij nō admati i
fugam ibant precipites:filij aūt isra-
hel uno agmine plequentes · debilita-
bant omnes quos inuenire potuisset.
Misitq ozias nuncios per omnes ci-
uitates et regiones israhel. Omnis
itaq regio · omniq urbs eiusdem in-
uenerūt armatam misit post eos:
et persecuti sunt eos in ore gladij quo-
usq peruenirēt ad extremitatem finiū
suorum. Reliqui aūt qui erant in
bethulia · ingressi sūt castra assiriorū:
et predā quā fugientes assirij reliqui-
erant abstulerunt · et ditati sunt val-
de. Ipsi uero qui uictores reuersi sūt ad
bethuliam · omnia quecq erant illoꝝ
abstulerunt secū:ita ut nō esset numer-
us in pecoribus in iumentis et uniuer-
sis mobilibus eoꝝ:ut a minimo usq
ad magnum oēs diuites fierent de
spoliationibus eoꝝ. Ioachim aūt sum-
mus pontifex de iherusalē uenit in be-
thuliam cū uniuersis prebiteris suis:
ut uideret iudith. Que cū egressa esset ad illū
benedixerunt illā omnes una uoce di-
centes. Tu gloria iherusalem · tu letitia
israhel · tu honorificentia pli nostri:
quia fecisti uiriliter et confortatum est
cor tuū eo qđ castitatem amaueris · et
post uirum tuū alterum nescieris:ideo
et manus dñi confortauit te · et ideo e-
ris benedicta in eternū. Et dixit oēs
populus fiat fiat. Per dies aūt triginta
uix colligebant spolia assiriorum
a plo israhel. Porro aūt uniuersa q̄
holofernis peculiaris fuisse probata
sunt · dederūt iudith in auro et argen-
to et uestibus et gemmis et omni sup-
pellectili:et tradita sunt omnia illi a
populo. Et omnes pli gaudebant
cum mulieribus et uirginibus · iuue-
nibus · i organis · et cytharis. xvj

Cepit cātare canticū hoc dño in-
dith dicēs. Incipite dño in tym-
panis · cātate dño in cymbalis · modu-
lamini illi psalmū nouum · exaltate et
inuocate nomen eius. Dominus con-
terens bella · dñs nomen est illi:qui po-
suit castra sua in medio populi sui · ut
eriperet nos de manu omniū inimicoꝝ

nostrorum. Venit assur ex montibus
ab aquilone in multitudine fortitudi-
nis sue: cuius multitudo obturauit tor-
rentes et riui eorum cooperuerūt valles.
Dixit se incensurū fines meos: a iuue-
nes meos occisurū gladio: infantes
meos dare in predā: a virgines in ca-
ptiuitatē. Dominus aūt omnipotens
annulit eum: et tradidit eū in manus
femine: et cōtudit eū. Non enī cecidit
potens eorū a iuuenibus: nec filij eraī
prostrauerunt eū nec excelsi gigātes impo-
suerūt se illi: sed iudith filia merari in
specie facici sue dissoluit eū. Exuit enī se
uestimēta viduitatis: et induit se vesti-
mentis leticie in exultatione filiorū israel.
Unxit faciem suā unguēto: colligauit
crinimos suos mitra ad decipiendū
illū. Sandalia ei⁹ rapuerūt oculos ei⁹:
pulcritudo ei⁹ captiuā fecit animam
eius: amputauit pugione cervicē ei⁹.
Horruerūt pse constantiā ei⁹: a medi
audeciā eius. Tunc vlulauerūt castra
assiriorū quādo apparuerūt humiles
mei: arefactes in siti. Filij puellarum
compunxerūt eos: a sicut pueros fugi-
entes occiderūt eos: perierunt in plio
a facie dñi dei mei: nunum cantemus
domino: nunum nouum cantemus
deo nro. Adonai dñe magnus es tu
et preclar⁹ in virtute: a quem superare
nemo potest. Tibi seruiat omnis creatu-
ra tua: quia dixisti a facta sūt: misisti
spiritū tuum et creata sunt: et nō est q̄
resistat voci tue. Montes a fundamē-
tis movebunt cum aquis: petre sicut
cera liquescent ante facie tuā. Qui au-
tem timent te magni erunt apud te q̄
omnia. Ve genti in surgenti sup gen⁹
meū. Dominus enī omnipotens vindi-
cauit i eis: i die iudicij visitabit illos.
Dabit enim ignē a vermes in carnes
eorum: ut urantur et sentiant usq; in
sempiternū. Et factū est post hec: omnis
populus post victoriā venit in iheru-
salem adorare dñm: et mox ut purifi-
cati sunt obtulerūt omnes holocausta
et vota et repromissiones suas. Por-
ro iudith omnia vasa bellica holo-
fernis que dedit illi ppter: et canopeū
q̄ ipsa sustulerat posuit i anathema
oblionis. Erat aūt ppter iocundus
cōm facies sanctor: a per dies menses
gaudium huius victorie celebrauī est
cum iudith. Post dies aūt illos vnus-
quisq; rediit in sua: et iudith magnifi-
cata est in bethulia: a p̄clarior erat uni-
uerse terre illi. Erat etiam virum rapi-
tatis adiuncta: ita ut nō cognosceret
vicum omnibus diebus vite sue: ex quo
defunctus est manasses vir eius. Erat
aūt dietbus festis predens cū magna
gloria. Mansit aūt in domo viri sui
annos centumquinq; a dimisit abram
suam liberam: et defuncta est ac sepul-
ta cum viro suo in bethulia: luxitq; il-
lam omnis pplus diebus septem. Fu a-
nimi aūt spatio vite eius non fuit qui
conturbaret israhel: a post mortem eius
annis multis. Dies autem victorie hu-
ius festivitatis ab hebreis in numero
sanctorū dicitur accipitur: et colitur
a iudeis ex illo tpe usq; i presentem die.

Explicat liber Judith. Incipit pro
logus in libros hester.

Liber hester varijs tradi-
latoribus constat esse vi-
tiatus: quē ego de archiuis
hebreorū eruens verbū
e verbo expressius transtuli. Quē libri
editio vulgata lacinijs hinc inde
verbor sinibus trahit: addens ea que
ex tempore dici poterāt: et audiri: sicut
solitū est scolaribus disciplinis supto

ritemate excogitare: quibs vetbis uti
potuit qui iniuriam pallus est: uel ille
qui iniuriā fecit. Vos aūt o paula et
eustochium quoniam a bibliotheras
hebreoz studiositis intrare: et interpre-
tum certamina comprobastis: teneri
estet hebraicū librum per singla
verba nostram translationē aspicere:
ut possitis agnoscere me nichil etiam
augmentasse addendo: sed fideli testi-
monio simpliciter sicut in hebreo ha-
betur: historiā hebraicam latine lin-
gue tradidisse. Nec affectam⁹ laudes
hominū nec vituperationes repauelū
mus: deo enī placere curantes minas
hominū penitus nō timem⁹: quoniā
deus dissipat ossa eoz qui hominibs
placere delideāt: et sicūm apostolum
qui eiusmodi sunt serui christi esse non
possunt. Cursum in libro hester alpha-
betum ex minio usq; ad theta litteram
ponem⁹ diuersis i locis: volētes soliter
septuagīta interpretū ordinē per hec in-
timare studioso lectori. Nos enim
iuxta morē hebraicū ordinem sequi
mā in septuagīta editione maluim⁹.

Explicat prolog⁹. Incipit liber hester.

Fuit dietbus assueri qui regnauit ab india
usq; ethiopiā sup centū viginti septem
prouincias: quando sedit in solio re-
gni sui: sita ciuitas regni eius regordi-
um fuit. Tertio igitur āno imperij sui
fecerat grande convivium cunctis prin-
cipibus: et pueris suis fortissimis per-
sarum a medoz inclitis et spectis pro-
uinciarum coram se: ut ostenderet di-
uitias glorie regni sui ac magnitudi-
nem: atq; iactantiā potentie sue multo
tempore: centū videlicet et octoginta
dietbs. Cūq; implerent dies convivij
imitauit omne ppls qui inuentus est
in susis a maximo usq; ad minimū:
et iussit septem dietbus convivium prepa-
rari in vestibulo horti et nemoris: qō
regio cultu et manu consium erat. Et
pendebāt ex oēm parte tentoria aerei co-
loris et carbasini ac iacinctini: sustem-
tata funibus bissinis atq; purpureis:
qui eburneis circulis inserti erāt et co-
lumnis marmoreis fulciebantur. Le-
ctuli q̄ aurei et argentei: sup pauimen-
tum smaragdino a pario stratū lapi-
de dispositi erant: qō mira varietate
pictura decorabat. Bibebant aūt qui
inuitati erant: aureis poculis: et alijs
atq; alijs vasis vbi inserebantur. Vi-
num quoq; ut magnificētia regia di-
gnum erat habundans et ꝓpriū po-
nebatur: nec erat qui volentes cogeret
ad bibendū: sed sic rex statuerat prepo-
nens mensis singulos de principibs
suis: ut sumeret vnusquisq; qō vellet.
Vasthi q̄ regina fecit convivium fem-
narum in palatio vbi rex assuer⁹ ma-
nere cōsuescebat. Itaq; die septimo cū
rex esset hilarior et post nimiā potio-
nem incaluisset merō: ꝓcepit mauma
et bazatha et arbona et bagatha et
abgatha et zarath et carchas septem
eunuchis qui i cōspectu eius ministra-
bant: ut introducerent vasthi regiā
coram rege: posito sup caput eius diade-
mate: ut ostenderet cūctis ppls et prin-
cipibus eius pulcritudinem. Erat enī
pulcra valde. Que venit et ad regis
imperiū quod per eunuchos mandā
uerat venire contempsit. Unde iratus
rex et nimio furore succensus: inquisi-
uit sapientes qui ex more regio semp
ei adherebāt et illoz sciebat cūcta con-
silio: scientiū leges ac iura maiorum:
erant aūt primi et ꝓximi charsena et
zethar et admatha et tharsis a mares
et marsana et mamucha septē duces

pelsarum atq; medorū qui uidebant faciem regis et primi post eum residere solīi erant: cui sententie vasthi regina subiacere que assueri regis imperium qō per eunuchos mandauerat facere noluisset. Respondit q; mamucha audiente rege atq; principibus. ſNon solum regem lesit regina vasthi sed omnes pplos et principes qui sūt in cunctis prouinciis regis assueri. Egrediet enim sermo regine ad oēs mulieres ut contemnāt viros suos z dicāt. Rex assuerus iussit ut regina vasthi introiret ad eum et illa noluit: atq; hoc exemplo omnes principū cōiuges pelsarum atq; medoz parupendent imperia maritorū. Vnde regis iusta est indignatio. Si tibi placet egrediatur edictū a facie tua et scribat iuxta legē pelsarū atq; medorū quā prevaleri illicium est: ut nequaq; ultra vasthi ingrediatur ad regem sed regnū illius altera que melioz est illa accipiat. Et hoc in omne qō latissimū est prouinciarum suarū diuulgetur imperium: z cūcte uxores tam maioz quā minorum deferant maritis suis honorem. Placuit consiliū eis regi z principibus: feceq; iuxta cōsiliū mamucha et misit epistolas ad uniūsas prouincias regni sui: ut queq; gēs audire et legere poterat diuersis linguis z literis esse viros principes ac maiores in domibz suis: et hoc per cunctos pplos diuulgari. ij

His ita gestis postq; regis assueri indignatio defecerat recordata est vasthi que fecisset uel que passa esset. dixeruntq; pueri regis ac ministri ei. Querātur regi puelle virgines ac speciose. z mittantur qui considerent per uniūsas prouincias puellas speciosas et virgines: z adducant eas ad ciuitatem susan et tradant in domū feminarū sub manu regei eunuchi qui est prepositus et custos mulierū regiarum: et accipiāt mundū muliebrem z cetera ad ulus necessaria. Et quecūq; inter oēs puellas regis placuerit ipa regnet p vasthi. Placuit sermo regi: z ita ut suggesserāt iussit fieri. Erat uir iudeus in susis ciuitate vocabulo mardocheus filius iair filij semei filij cis de stirpe iemini qui translatus fuerat de iherusalem. eo tpe quo iechoniam regem iuda nabuchodonosor rex babilonis trāstulerat: qui fuit nutricius filie fratris sui edisse que altera nomine vocabat hester. et utriusq; parentem amisserat. pulcra nimis et decora facie. ſMortuis q; patre eius ac matre. mardocheus sibi eam adoptauit in filiam. Cumq; grebruisset regis imperium. z iuxta mandatum illius multe pulcre virgines adducerentur susan et regio traderetur eunucho: hester quoq; inter ceteras puellas ei tradita est ut seruaretur in numero feminaz. Que placuit ei et inuenit gratiā in cōspectu illius. Et p̄cepit eunucho ut accelerare mundum muliebrē et traderet ei partes suas. et septem puellas speciosissimas de domo regis: z tam ipam quā pedisequas eius ornaret atq; excolret. Que noluit indicare ei pfin z patriā suam ſMardocheus enī precepat ei ut de hac re omnino reticeret: qui deambulabat cotidie ante vestibulū domus in qua electe virgines seruabātur: curā agens salutis hester. et scire volēs quid ei acideret. Cum autem venisset tempus singularū per ordinē puellaz ut introiret ad regem. expletis oīnibus que ad cultū muliebrem pertinebāt mensis duodecimus veniebat: ita dūtaxat ut sex

mēses oleo unguentī mirrino. et aliis rē quibus dam pigmentis et aromatibus uterentur. Ingrediebatq; ad regem. quicquid postulassent ad ornatum pertinēs accipiebāt et ut eis placuerat: trāsibat de triclinio feminarū ad regis cubiculū transibat. Et que introierat uespere egrediebat mane: atq; inde in secundas edes deducebantur que sub manu salagazi eunuchi erāt. qui cōcubinis regis p̄sidebat: nec habebat potestatem ad regem ultra redeundi nisi voluisset rex. et ea venire iussisset ex nomine. Euoluto aūt tēpore per ordinem: in sextum diem quo hester filia abiahil fratris mardochei. quā sibi adoptauerat in filiā. deberet intrare ad regem. Que non quesiuit muliebrem cultū: sed quecūq; voluit eunuchus custos virginum. hec ei ad ornatū dedit. Erat enī formosa valde et incredibili pulchritudine: omnium oculis gratiosa et amabilis videbat. Ducta e iussu ad cubiculū regis assueri mense decimo qui vocatur thebeth. septimo anno regni ei. et adamauit eā rex plusquā oēs mulieres: habuitq; gratiā et misericordiā coram eo supomnes mulieres. et posuit diadema regni in capite eius: feciq; eā regnare in loco vasthi. Et iussit conuiuiū preparari pernagnificū cunctis principibus et seruis suis. pro coniunctione et nuptiis hester. Et dedit requiē uniuersis puincijs. ac dona largit est iuxta magnificentiā principalem. Cumq; secūdo quererentur virgines. z congregarentur. mardocheus manebat ad ianuam regis: necdūq; ꝓdiderat hester patriā et populū suū. iuxta mandatū eius. Quicquid enī ille precipiebat obseruabat hester: et ita cūcta faciebat ut eo tempore solita erat quo eā parvulā nutriebat. Eo igitur tēpore quo mardocheus ad regis ianuā morabatur. irati sunt bagathan et thares duo eunuchi regis. qui ianitores erāt et i primo palatij limine residebant: voluerunt; insurgere i regem et occidere eū. Quod mardocheum non latuit. Et cū nunciauit regine hester: et illa regi ex nomine mardochei q̄ ad se rem detulerat. Quesitū est et inuentum: et approbatus est utrq; eorum in patibulo. Et iussit rex ut in libro memoriali scriberetur: ut pro vita sua aliquid repensaret ei. ſMandatumq; est historiis z annalibz traditum coram rege. ij

Post hec rex assuerus exaltauit aman filiū amadathi qui erat de stirpe agag: et posuit solīū eius super oēs principes quos habebat. Cunctiq; servi regis qui in foribus palatij versabātur flectebant genua. et adorabant aman. Sic enī preceperat eis imperator. Solus mardocheus non flectebat genu. neq; adorabat eum. Cui dixerunt pueri regis qui ad fores palatij residebāt. Cur p̄ter ceteros non obseruas mādatum regis? Cumq; hoc crebrius dicerēt. z ille nollet audire: nunciauerūt aman scire cupientes verum perseueraret in sententia: dixerat enim eis se esse iudeū. Quod cum audisset aman. et experimēto probasset qō mardocheus nō sibi flecteret genu nec se adoraret. iratus est valde: et pro nichilo duxit in unū mardocheum mittere manus suas: audierat enī quod esset genus iudee: magisq; voluit omnem iudeoz qui erant in regno assueri perdere nationē. ſMense primo cuius vocabulum est nisan. anno duodecimo regni assueri. missa est sors in urnam

que hebraice dicit phur coram aman quo die et quo mense gens iudeox deberet interfici: et reuixit mensis duodecimus q̃ vocat adar. Dixitq; aman regi assuero. Est pls per omnes provincias regni tui dispersus z a se mutuo separatus · quis vtens legibz et ceremoniis · insuper et regis scita contemnens: et oppme nolli q̃ nõ expediat regno tuo ut insolescat per licentiam. Si tibi placet decerne ut pereat: et decem milia talentorum appendam archariis gazę tuę. Tulit ergo rex anulum quo utebat de manu sua · z dedit eum aman filio amadati de ꝓgenie agag hosti iudeox: dixitq; ad eũ. Argentum q̃ tu pollicęris eum sit: de pls age quod tibi placet. Vocatiq; sunt scribe regis mense primo nisan terciadecima die eiusdẽ mensis: et scriptum est ut iusserat aman ad oẽs satrapas regis · et iudices provinciarum diuersarũq; gentiũ · ut quęq; gẽs legere poterat et audire · pro varietate linguaꝝ ex nomine regis assueri: et littere signate ipius anulo mille sunt q̃ cursores regis ad oẽs plas ꝓuincias · ut occiderẽt atq; delerent omnes iudeos a puero usq; ad senem parvulos z mulieres · vno die hoc est terciodecimo mensis duodecimi q̃ vocatur adar: et bona eox diriperent. Summa autẽ epistolarũ hec fuit: ut oẽs prouincie fierent et pararent se ad pdictam diẽ. Festinabãt cursores qui missi erãt regis imperium replere. Statimq; in sus pependit edictum regis: et aman celebrante conuiuium · z cunctis iudeis qui erãt in urbe flentibus.

Quę cũ audisset mardoche? scidit vestimenta sua: et induit? est sacco · spargens cinere capiti: et in platea medie ciuitatis voce magna clamabat ostendens amaritudinem animi sui: et hoc eiulatu usq; ad fores palatij gradiens. Non enim erat licitum indutũ sacco aulã regis intrare. In omnibz quoq; ꝓuinciis ppidis ac locis ad q̃ crudele regis dogma peruenerat · planct? ingens erat apud iudeos ieiuniũ · vlulat? · z fletus · sacco z cinere multis pro strato utentibus. Ingressi aũt sunt puelle hester et eunuchi: nunciauerũtq; ei. Quod audiẽs constemnata est: et vestem misit ut ablato sacco induerẽt eam. Quam accipere noluit. Accitoq; atach eunucho quem rex ministrum ei dederat: precepit ut iret ad mardocheũ z disceret ab eo aut hoc faceret. Egressusq; atach iuit ad mardocheum: et inuenit eum stantem in platea ciuitatis ante ostiũ palatij. Qui indicauit ei omnia que acciderãt · quomõ aman ꝓmisisset ut in thesauros regis pro iudeorum nece inferret argentũ: et exemplaq; edicti q̃ pendebat in sus dedit ei ut regine ostenderet: z moneret eam ut iret ad regem · et deprecaret eum pro populo suo. Egressus atach nũciauit hester oĩa que mardoche? dixerat. Que respõdit ei: et iussit ut diceret mardocheo. Omnes serui regis et ciues que sub ditione eius sũt norũt prouincie · q̃ siue vir siue mulier non vocatus ingreditur ad regem intra aream · absq; ulla dilatione statim interficiatur: nisi forte rex aureã virgam ad eum extenderit · pro signo clemẽtie · atq; ita possit viuere. Ego igitur quomõ ad regem intrare potero: que triginta iam diebus nõ sum vocata ad eum?

Quod cũ audisset mardocheus · rursũ mandauit hester dicens. Ne putes q̃ animã tuam tantum liberes: quia in domo regis es pre ceteris iudeis. Si enim nunc sis silueris q̃ alia occasione liberabũtur iudei: et tu et domus pris tui peribitis. Et quis nouit si ideo ad regnũ veneris: ut in tali tempore parareris? Rursumq; hester hec mardochei verba mandauit. Vade et congrega omnes iudeos quos in sus reperieris: et orate pro me. Non comedetis et non bibetis tribus diebus et nocte · et ego cũ ancillulis meis similiter ieiunabo: et tunc ingrediar ad regem contra legem faciens non vocata · tradensq; me morti et periculo. Iuit itaq; mardocheus et fecit omnia que hester preceperat.

Die aũt tercio induta est hester regalibus vestimentis: et stetit in atrio domus regie quod erat interius contra basilicã regis. Et ille sedebat sup soliũ suum in consistorio palatij contra ostiũ domus. Cumq; vidisset hester reginã stantem placuit oculis eius: et extendit ora eam virgã auream quã tenebat manu. Que accedẽs osculata est summitatẽ virge eius: dixitq; ad eam rex. Quid vis hester regina? Que est petitio tua? Etiã si dimidiam partem regni petieris dabitur tibi. At illa respõdit. Si regi placet obsecro ut veniãs ad me hodie et aman tecũ ad conuiuiũ q̃ parauí. Statim q; rex · vocate inquit cito aman ut hester obediat voluntati. Venerunt itaq; rex et aman ad cõuiuiũ q̃ eis regina parauerat. Dixitq; ei rex postq̃ vinũ biberat habundanter. Quid petis ut detur tibi et ꝓ qua re postulas? Etiã si dimidiã partẽ regni mei petieris impetrabis. Cui respondit hester. Petitio mea et ꝓces sunt iste Si inueni in conspectu regis gratiã · z si regi placet ut det michi quod postulo et meã impleat petitionem: veniat rex et aman ad cõuiuiũ q̃ parabo eis: et cras agam regi voluntatem meã. Egressus ẽ itaq; illo die amã leꝝ et alacer. Cũq; vidisset mardocheũ sedentem ante fores palatij · z nõ solũ non assurrexisse sibi sed nec motũ quidẽ de loco sessionis sue · indignatus est valde: et dissimulata ira rursus i domũ suã conuocauit ad se amicos suos et zares uxorem suam: et exposuit illis magnitudinem diuitiaꝝ suarũ filiorũq; turbam: et quanta eũ gloria sup oẽs principes z seruos suos rex eleuasset. Et post hec ait. Regina q̃ hester nullũ aliũ vocauit ad conuiuiũ cũ rege preter me: apud quã eciam cras cũ rege pransura sum. Et cũ hec omnia habeam nichil me habere puto q̃diu video mardocheum iudeũ sedentem ante fores regias. Responderuntq; ei zares uxor eius · et ceteri amici. Jube parari excelsã trabẽ habentem altitudinis quinquaginta cubitos: z dic mane regi ut appendat sup eã mardochey: et sic ibis cũ rege letus ad conuiuiũ. Placuit ei cõsilium: et iussit excelsam ꝓparari crucẽ.

Nocten illã duxit rex i somnis: iussitq; sibi afferri historias et annales priorũ temporũ. Que cum illo presente legerentur: ventũ est ad illum locũ ubi scriptũ erat quomodo nunciasset mardocheus insidias bagathã et thares eunuchoꝝ · regem assueri ingulare cupientium. Cũ audisset rex ait. Quid pro hac fide honoris ac premii mardocheus consecut? est? Dixerunt ei socii illius ac ministri. Nichil omnino mercedis accepit. Statimq; rex · quis ẽ inquit i atrio? Aman quippe intersus atrii dom? regie intrauerat.

ut suggereret regi et iuberet mardocheum affigi patibulo qđ ei fuerat preparatū. Respondentq pueri. Aman stat in atrio. Dixitq rex. Ingrediat. Cūq esset ingressus ait illi. Quid debet fieri viro quē rex honorare desiderat? Cogitans aūt in corde suo aman et reputans qđ nullū aliū rex nisi se vellet honorare: respondit homo quem rex honorare cupit debet indui vestibus regijs et imponi super equū qui de sella regis est: et accipere regium diadema iuxta caput suū: et primo de regijs principibus ac tirānis teneat equū eius: et per plateam ciuitatis incedens clamet et dicat. Sic honorabit quemcunq rex voluerit honorare. Dixitq ei rex festina et sumpta stola et equo fac ut locutus es mardocheo iudeo qui sedet ante fores palatij. Caue ne quicquā de hijs que locutus es pretermittas. Tulit itaq aman stolā et equū: indutūq mardocheum in platea ciuitatis: et imposituū equo precedebat atq clamabat. Hoc honore condignus ē quemcunq rex voluerit honorare. Reuersusq est mardocheus ad ianuam palatij: et aman festinauit ire in domū suam lugens: et operto capite: narrauitq zares vxori sue et amicis omnia que euenissent sibi. Cui responderūt sapientes quos habebat in cōsilio et vxor ei⁹. Si de semine iudeo⁹ est mardocheus ante quē cadere cepisti: nō ei poteris resistere: sed cades in conspectu eius. Adhuc illis loquentibus venerūt eunuchi regis: et vocauerūt eum ad cōuiuiū qđ regina paraverat ꝓgere compulerūt.

VI

Intrauit itaq rex et aman ut biberet cū regina. Dixitq ei rex etiā secunda die postq̄ vinū incaluerat. Que ē petitio tua hester ut detur tibi: et quid vis fieri? Etiam si dimidiā partē regni mei petieris impetrabis. Ad quē illa respōdit. Si inueni gratiā in oculis tuis o rex et si tibi placet: dona michi animam meā pro qua rogo: et populū meum pro quo obsecro. Traditi enim sumus ego et ppls meus ut cōterramur iugulemur et pereamus. Atq utinā in seruos et famulas venderemur esset tolerabile malū et gemens tacerē: nunc autem hostis noster est cuius crudelitas redūdat in regem. Respondensq rex assuerus ait. Quis est iste et cuius potestatis: ut hec audeat facere? Dixitq hester. Hostis et inimicus noster pessimus iste ē aman. Quod ille audiens illico obstupuit: nullū regis et regine fore non sustinens. Qui aūt surrexit iratus: et de loco cōuiuij intrauit in hortū arboribus consitū. Aman q̄ surrexit ut rogaret hester reginā pro anima sua: intellexit enim a rege paratum sibi malū. Qui cū reuersus esset de horto hortorib⁹ consito: et intrasset conuiuij locū: reppērit aman supra lectum corruisse in quo iacebat hester et ait. Etiā reginā vult opprimere me presente in domo mea. Sermo dum verbū de ore regis egressum est: statim operuerūt faciem ei⁹. Dixitq harbona unus de eunuchis qui stabant in ministerio regis. En lignū qđ paraverat mardocheo qui locut⁹ est pro rege stat in domo aman habēs altitudinis quinquaginta cubitos. Cui dixit rex. Appendite eū in eo. Suspēsus est itaq aman in patibulo qđ paraverat mardocheo: et regis ira requieuit.

VII

Die illo dedit rex assuerus hester regine domum aman aduersarij iudeoꝝ: et mardocheus ingressus ē ante faciem regis. Confessa est enim ei hester quod esset patruus suus. Tulitq

rex anulū quem ab aman recipi iusserat et tradidit mardocheo. Hester autem cōstituit mardocheū sup domum suam. Stetq hijs cōtenta. Audit ad pedes regis: fleuitq et locuta ad eū orauit ut malitiam aman agagite et machinationes ei⁹ pessimas quas excogitauerat ꝯra iudeos irritas faceret. At ille ex more sceptrū aureū prendit manu quo signū clemētie monstrabat. Illaq cōsurgens stetit ante eū: et ait. Si placet regi et si inueni gratiā in oculis ei⁹ et deprecatio mea nō ei videtur esse contraria: obsecro ut nouis epistolis literes aman filij ydatis agagite: quibus eos in cunctis regis prouincijs perire ꝓpositum conigatur. Quomodo enim possum sustinere necem et interfectionē ppli mei? Respondensq rex assuerus hester regine et mardocheo iudeo. Domum aman concessi hester et ipm iussi affigi cruci: qa ausus est manū mittere in iudeos. Scribite ergo iudeis sicut vobis placet ex regis nomine: signatas literas anulo meo. Hec enī cōsuetudo erat: ut epistolis q̄ ex regis nomine mittebantur et illius anulo signate erāt nemo auderet contradicere. Accitiq; scribis et librarijs regis: erat autem tempus tertij mensis qui appellat siban: vicesima et tercia illi⁹ die scripte sūt epistole ut mardocheus voluerat ad iudeos et ad principes: procuratores: et iudices: qui regnāt ab india vsq; ethiopiam cētū viginti septē prouincijs ad singulas prouincie atq; prouincie ipsius et populo iuxta linguas et literas suas: et iudeis qui legere poterāt et audire. Ipse q̄ epistole que ex regis voce mittebantur: anulo illius obsignate sūt et misse p veredarios: q̄ per cūctas prouincias discurrēs: vetera literas nouis nunciis preuenirent. Quibus imperauit rex: ut conuenirēt iudeos per singulas ciuitates: et in vnū precipercnt congregari: ut starent p animabus suis: et omnes inimicos suos cum cōiugibus ac liberis: et vniuersis domibus interficerent atq; delerent. Et conscripta ē per omnes prouincias vna vocationis dies: id est tercia decima die mensis duodecimi adar. Summaq epistole fuit ut in omnibus terris ac ppls qui regis assueri subiacebant imperio: noui fieret paratos esse iudeos ad capiendā vindictam de hostibus suis. Egressiq; sunt veredarij celeres nūcios preferentes: et edictum regis ppendit in susis. Mardocheus aūt de palatio et de cōspectu regis egrediens fulgebat vestibus regijs iacinctinis videlicet et albis: coronā auream portans capite: et amictus serico pallio atq; purpureo. Quibus ciuitas exultauit atq; lecata est. Iudeis aūt nova lux oriri visa est: gaudium. honor: et cupidum. Apud omnes populos urbes atq; prouincias quascunq; regis precepta veniebant: mira exultatio epule atq; conuiuia et festus dies: in tantum ut alterius plures gentis et sede eorū religioni et reconciliari iungerentur. Gradis enim cūctos iudaici nominis terror inuaserat.

VIII

Igitur duodecimi mensis quem adar vocari ante iam diximus: tercia decima die quādo cūctis iudeis interfectio parabatur et hostes eorū inhiabant sanguini: versa vice iudei superiores esse reperiūt: et de aduersarijs vindicare. Congregatiq; sunt per singulas ciuitates: et oppida et loca: ut extenderēt manū cōtra inimicos: et gleuatores suos. Nullusq; ausus est resistere ei qđ

omnes populos magnitudinis eoꝝ
formido penetraret. ſtam et prouin-
ciarum iudices duces et ꝓcuratores
omniſq; dignitas que ſingulis locis
et oppidis preerat·exhollebāt iudeos
timore mardochei: quē principē eſſe
palatiī et plurimū poſſe rogauerāt.
ſfama q̄ nominis eius celebrat quo-
tidie:et per cunctorum ora volitabat.
Itaq; percuſſerunt iudei inimicos ſuos
plaga magna et occiderunt eos · red-
dentes eis q̄ ſibi parauerāt facere:in-
tantū ut etiā in ſuſis quingētos viros
interficerēt·exta decem filios aman a
gagite hoſtis iudeoꝝ. Quoꝝ iſta ſūt
nomina: pharſandathan et delphon
et eſphata et phorata et adalia ⁊ ari-
datha et ephermeſtha arifai et aridei
et vaiſatha. Quos cū occidiſſent ꝑos
de ſubſtantiis eoꝝ tangere noluerunt.
Statimq; numer⁹ eorū qui occiſi erāt
in ſuſis ad regem relat⁹ eſt. Qui dixit
regine. In urbe ſuſis interfecerūt iudei
quingentos viros·et alios decem filios
aman: quantā putas eos exercere
vindictā in omnibus ꝓuinciis? Quid vl-
tra poſtulas: ⁊ quid vis ut fieri iubeās?
Cui illa reſpondit. Si regi placet det
poteſtas iudeis·ut ſint facturi hodie
in ſuſis ſic et cras faciāt:et decem filij
aman in patibulis ſuſpendāntur. Pre-
cepit rex ut ita fieret. Statimq; in ſuſis
pependit edictum: et decem filij aman
ſuſpenſi ſūt. Cōgregatis iudeis quar-
tadecima die mēſis adar interfecti ſūt
in ſuſis trecenti viri: nec eorū ab illis
direpta ſubſtātia eſt:ſed et per omnes
prouincias · que ditioni regis ſubia-
cebant pro animabus ſuis ſtetерunt
iudei·interfectis ipſis ac ꝓtectoribꝫ
ſuis:intantū ut ſeptuaginta quinq; mi-
lia occiſorum implerentur·et nullus
de ſubſtantiis eorū quicq̄ contingeret.
Dies aūt tertiusdecimus mensis adar
unus apud oēs interfectionis fuit:
et quartadecima die ceſſare deſierunt.
Quem cōſtituerunt eſſe ſolennem: ut
in eo omni tp̄e deinceps vacarent epu-
lis gaudio atq; cōuiuiis. At hij qui
in urbe ſuſis cōgregati erāt tertiode-
cimo et quartodecimo die eiuſdē men-
ſis in requie celati ſunt:decimoquinto
aūt die pertulere deſierūt. Et ideirco e-
undem diem conſtituerunt ſolennem
epularū atq; leticie. Ipſi vero iudei qui
in oppidis non muratis ac villis ma-
rabātur·quartūdecimū diem menſis
adar cōuiuiorū ⁊ gaudiꝫ decreuerunt:
ita ut ceſſent in eo et mittant ſibi mu-
tuo partes epularū et ciborū. Scripſit
itaq; mardocheus omnia hec·et litte-
ris comprehenſa miſit ad iudeos qui
in omnibus regis prouinciis mora-
bantur: tam in vicino poſitis q̄ pro-
cul:ut quartādecimam et quintamde-
cimam diē menſis adar pro feſtis ſuſ-
ciperent·et reuerenter ſemper anno ſole-
mni honore celebrarent:quia in ipſis
diebꝫ ſe ulti ſūt iudei de inimicis ſuis·
et luc⁹ atq; triſticia in hilaritatē gau-
diumq; cōuerſi ſunt:celebrēq; dies iſti
epiſtolaꝝ atq; leticie·et mitterēt ſibi in-
uicem ciborū partes:et pauperibus mu-
nuscula largirentur. Suſceperūtq; iu-
dei in ſolennē ritum cuncta que eo tp̄e
facere ceperāt: ⁊ que mardocheus litte-
ris faciēda mandauerat. ſAman enī
filius amadati ſtirpis agag ipſius et
aduerſarius iudeoꝝ cogitauit contra
eos malū·ut occideret illos atq; deleret:
et miſit phur q̄ noſtra lingua ſortē
in ſortem: et poſtea ingreſſa eſt heſter
ad regem obſecrans ut conatus eius
litteris regis irritꝫ fieret:et malū quod

contra iudeos cogitauerat reuerteretur
in caput eius. Denicq; et ipſum et filios
eius affixerūt cruci: atq; ex illo tēpore
dies iſti appellati ſunt phurim id eſt
ſortium:eo q̄ phur id eſt ſors i vrnā
miſſa fuerit. Et cuncta que geſta ſunt
epiſtole id eſt libri huius voluminе
continentur:quicq; ſuſtinuerint ⁊ que
deinceps in mutata ſint·ſuſceperūt iu-
dei ſup ſe et ſemen ſuū·et ſuper cunctos
qui religioni eoꝝ voluerint copulari:
ut nulli liceat duos hos dies ablq;
ſolennitate trāſigere quos ſcriptura
teſtatur: et certa tp̄ibus ſuis
et ciuitas maris inſulas fecit tri-
butarias: cuius fortitudo et imperiū
et dignitas atq; ſublimitas qua ex̄altā-
uit mardocheum ſcripta ſūt in libris
medoꝝ atq; perſarū: et quomō mar-
docheus iudaicā genus ſecundus a
rege alluerā fuerit et magn⁹ apud iu-
deos·⁊ acceptabilis plebi frātrū ſuoꝝ
quērens bona ꝓpl̄o ſuo·⁊ loquens pa
que ad pacem ſeminis ſui pertinerent.
Que habentur in hebreo plena fide ex-
preſſi: hec aūt que ſcīūtur ſcripta repe-
ri in editione vulgata que grecoꝝ lin-
gua et literis cōtinentē: et interim poſt
finem libri hoc capitulū ferebatur·qđ
iuxta conſuetudinem noſtrā obelo id
eſt veru ꝓnotauim⁹. Dixitq; mardoch-
eus. A deo facta ſūt iſta. Recordatus ſū
ſomniī qđ videram hec eadem ſignifi-
cantis: nec eorū quicquā irritum fuit.
Parvus fons qui creuit in fluuiū ⁊
in lucem ſolemq; conuerſus eſt·et in a-
quas plurimas redundauit·heſter ē:
quam rex accepit vxorē et voluit eſſe
reginā. Duo aūt dracones ego ſum
et aman. Gentes que cōuenerant · hij
ſunt qui conati ſunt delere nomen iu-
deorum. Gens aūt mea iſte eſt que cla-
mauit ad dñm: et ſaluū fecit dñs po-
pulum ſuū·liberauitq; nos ab oīb⁹
malis·et fecit ſigna magna atq; por-
tenta inter gentes: et duas ſortes eſſe
precepit·unam ꝓpl̄o dei ⁊ alteram cun-
tarū gentium. Venitq; vtraq; ſors in
tatuū ex̄ illo iam tempore cora deo
omnibus gentibus: et recordatus eſt
dñs ꝓpl̄i ſui·ac miſer⁹ hereditatis ſue.
Et obſeruabūtur dies iſti i mēſe adar
quartadecima et quintadecima die e-
iuſdē mēſis·cū oīi ſtudio ⁊ gaudio i
vnū cetum ꝓpl̄i congregati in cūctas de-
inceps generatiōes ꝓpl̄i iſrahel.

Anno quarto regnantibꝫ ptolo-
meo et cleopatra · attulerūt dosi-
theus qui ſe ſacerdotem ⁊ leuitici gene-
ris fereba·⁊ ptolomeus filius eius hāc
epiſtolam phurim: quā dixerūt inter-
pretatū eſſe liſimachū ptolomei filiū

in iherusalem. Hoc ꝯ principiū erat
in editione vulgata: qđ nec in hebreo
nec apud vllū fertur inuentum. An-
no secundo regnante artarxerxe maxi-
mo prima die mensis nisan: vidit so-
mnium mardocheus filius iaheri fi-
lij semei filij cis de tribu beniamin ho-
mo iudeus qui habitabat in urbe su-
sis: vir magnus & inter primos aule
regie. Erat aūt de eo numero captiuo-
rum quos trāstulerat nabuchodonо-
sor rex babilonis de iherusalem cum ie-
chonia rege iude: et hoc eius somnium
fuit. Apparuerunt voces & tumultus
tonitrua et terre motus & conturbatio
super terrā: et ecce duo dracones magni
parati q̄ contra se inuicem: ad quoꝝ
clamorē cūcte concitate sūt nationes
ut pugnarent contra gentē iustorum.
Fuitq; dies illa tenebrarū et discrimi-
nis: tribulatiōis & angustie: et ingēs
formido super terrā. Conturbataq; est
gens iustoꝝ timentiū mala sua et pre-
parata ad mortem. Clamauerunt q̄
ad deū: et ex illis vociferatibus fons par-
uus creuit in fluuiū maximum: et in
aquas plurimas redundauit. Lux et
sol ortus est et humiles exaltati sunt
et deuorauerunt inditos. Quod cum
vidisset mardocheus et surrexisset de
strato cogitabat quid deus facere vel-
let: et fixū habebat in animo scire ru-
pes quid significaret somnium. xiij cap
Morabatur aūt eo tempore in au-
la regis cū bagatha et thara eu-
nuchis regis qui ianitores erāt pala-
tij. Cūq; intellexisset cogitationes eoꝝ
& curas diligentius perquisisset: didicit
qđ conarentur in regem artarxerxen ma-
nus mittere: et nūciauit super eo regi.
Qui de vtroq; habita questione con-
fossos iussit duci ad mortem. Rex aūt
quod gestū erat scripsit in commenta-
riis. Sed & mardocheus rei memoriā
litteris tradidit. Precepitq; ei rex ut in
aula palatij moraretur: datis ei pro re-
latione muneribus. Anno vero filius
amadathi bugeus erat gloriosissimus
coram rege: & voluit nocere mardocheo
et populo eius pro duobus eunuchis re-
gis qui fuerāt interfecti. Huc usq; pro-
emium. Que secuntur in eo loco posita
erant vbi scriptū est in volumine et di-
ripuerūt bona uel substantias eorum.
Que i sola vulgata editione reperiūt.
Epistole aūt hoc ex̄emplar fuit. xiij

Rex maximus artarxerxes ab in-
dia usq; ethiopiā centumquinqui-
ginti septem prouinciarū principibus et du-
cibus qui eius imperio subiecti sūt salu-
tem. Cū plurimis gentibus imperа-
rem et vniuersum orbem mee ditioni
subiugallem: uolui nequaquā abuti
potentie magnitudine sed clemēcia et
lenitate gubernare subiectos: ut absq;
vllo terrore vitā silentio transigentes
optata cūctis mortalibus pace fruerentur.
Querente aūt me a cōsiliarijs me-
is quomō posset hoc impleri: unus q̄
sapientia et fide ceteros precellebat et
erat post regem secūs aman nomine
indicauit michi in toto orbe terrarum
populū esse dispersum qui nouis ue-
reretur legibus: et contra omnium gentiū
cōsuetudinem faciens: regū iussa con-
temneret: et vniuersaq; concordiā natio-
num sua dilectione violaret. Quod
cum didicissemus: uidētes unam gen-
tem rebellem aduersus omne hominū
genus peruersis uti legibus: nostrisq;
iussionibus contraire: et turbare sub-
iectarum nobis prouinciarū pacē atq;
concordiā: iussimus ut quoscūq; aman
qui omnibus prouincijs prepositus

est et sūs a rege: et quem patris loco
colimus mōstrauerit: cū coniugibus
ac liberis deleantur ab inimicis suis
nullusq; eoꝝ misereat: quartadecima
die duodecimi mēsis adar ānі p̄sentis:
ut nephariis homines uno die ad infe-
ros detendēres: reddāt impetio nō
pacem quem turbauerant. Nunciiq; ex-
emplar epistole. Que secuntur post e-
um locum scripta repperi ubi legitur
pregressq; mardocheus fecit omnia que
ei mandauerat hester: nec tamē habe-
tur in hebraico et apud nullū penit⁹
feruntur interpretū. Mardocheus aūt
deprecatus est dūm memor omnium
operum eius & dixit. Domine dne rex
omnipotēs in ditione tuā tua cuncta
sunt posita: et nō est q̄ possit tue resiste-
re voluntati si decreueris saluare isrl.
Tu fecisti celū et terrā et quicquid celi
ambitu cōtinetur dns omniū es: nec
est qui resistat maiestati tue. Cūcta no-
sti et scis quia non pro superbia et con-
tumelia et aliqua glorie cupiditate fe-
cerim hoc: ut non adorarem aman su-
perbissimū: libenter enī pro salute isrl
eiā vestigia pedū eius deosculari pa-
ratus essem: sed timui ne honorem
dei mei transferem ad hominē: et ne
quemquā adorarem excepto deo meo.
Et nunc domine rex deus abraham
miserere populi tui: qui volunt nos
inimici nostri perdere et hereditatē tu-
am delere. Ne despicias partem tuam
quam redemisti de egipto. Exaudi de-
precationem meam et propitius esto
sorti et funiculo tuo: et conuerte luctū
nostrū in gaudiū: ut viuētes laudem⁹
nomē tuū dne: et ne claudas ora te ca-
nentiū. Omnis quoq; isrl pari mente
et obsecratione clamauit ad dnm: eo
qđ eis certa mors impenderet. xiiij

Hester quoq; regina confugit ad
dnm timens periculū qđ immi-
nebat. Cumq; deposuisset uestes regi-
as: fletibus et luctu aptа indumenta
suscepit: et pro unguentis variis cinere
et sterco re impleuit caput: et corpus
suū humiliauit ieiunijs: omniaq; lo-
ca in quibus ante letari cōsueuerat ci-
nium laceratione cōpleuit. Et depreca-
batur dnm deū isrl dicens: dne mi qui
rex noster es solus adiuua me solitа-
riam: & cuius preter te nullus auxilia-
tor est alius. Periculū meū in manibus
meis est. Audiui a patre meo qđ tu do-
mine tulisses israhel de cūctis gentib⁹
et patres nostros ex omnibus retro ma-
ioribus suis: ut possideres hereditatē
sempiternā: fecisti q̄ eis sicut locut⁹ es.
Peccauimus in conspectu tuo: et ideo
tradidisti nos in manu inimicorū
nostroꝝ. Coluimus enī deos eorum.
Iustus es dne. Et nūc non eis sufficit
qđ durissima nos opprimunt seruitu-
te: sed robur manuū suarū ydolorū
potentie deputantes uolūt tua muta-
re promissa: et delere hereditatem tuā:
et claudere ora laudantiū te: atq; extin-
guere gloriā templi et altaris tui: ut
aperiant ora gentiū et laudent ydolo-
rum fortitudinem: et predicent carna-
lem regem in sempiternū. Ne tradas
dne sceptrū tuū his qui non sunt: ne
rideant ad ruinam nostrā: sed conuer-
te cōsilium eorū super eos: et eum qui in
nos cepit seuire disperde. Memēto do-
mine & ostende te nobis in tempore tri-
bulationis nostre: et da michi fiducia
dne rex deoꝝ et uniuersе potestatis: ri-
bue sermonē cōpositum in ore meo in
conspectu leonis: et transfer cor illius
in odium hostis nostri: ut et ipse pere-
at et ceteri qui ei consentiūt. Nos aūt

libera in manu tua: & adiuua me nullū aliū auxiliū habērem nisi te dñe. q̄
habes omniū scientiā · et nosti quia
odiem gloriā iniquoz: & detester cubile incircūcisorum et omnis alienigene. Tu scis necessitatem meā quod abominer signū superbie · et glorie mee
nō sit sup caput meū in diebus ostentationis mee: et detester illud q̄si pannum menstruate · et non portē in diebz
silentij mei: et quod nō comederim in
mensa aman · nec michi placuerit conuiuium regis · & nō biberim vinū libamīnū: et numq̄ locuta sit ancilla tua
ex quo huc trāslata sū usq; i p̄sentē
diē · nisi in te dñe deus abrahā. Deus
fortis super omnes exaudi vocem earum qui nullam aliam spem habent et libera nos de manu iniquorum: et
eripe me a timore meo. Hec q̄ addita
reperi in editione vulgata. xv

Est mandauit ei haut dubiū quin
hester mardocheus · ut ingrederetur ad regem: ut rogaret pro populo suo et p patria sua. Memorare inquit dies humilitatis tue · quomodo
nutrita sis in manu mea: quia aman
secūs a rege locus est ꝺra nos in mortem: et tu invoca dñm et loquere regi
pro nobis · et libera nos de morte. Sicut
non et ista que subdita fuit. Die autē
tercio deposuit vestimenta ornatus sui:
et circūdata est gloria sua. Cūq; regio
fulgeret habitu et invocasset omnium
rectorē et saluatorem deū: assumpsit
duas famulas · et sup vnā quidē innitebatur quasi pre deliciis · et nimia teneritudine corp⁹ suū fere nō sustinēs:
altera aūt famularū sequebat dñam
delicatia in humū indumēta sustentans. Ipsa aūt roseo colore vultū perfusa · et gratis ac nimiis oculis tristē
relabat animū · et nimio timore contractum. Ingressa igitur cuncta per ordinem ostia stetit cōtra regem · ubi ille
residebat sup soliū regni sui · indut⁹ vestibus regijs auroq; fulgens & preciosis lapidibus: eratq; terribilis aspectu.
Cunq; eleuasset faciē et ardentibz oculis furorē pectoris indicasset: regina
corruit et in pallorem colore mutato · lassum sup ancillam reclinauit caput. Conuertitq; deus spiritū regis in
māsuetudinē: et festinus ac metuens
exiliuit de solio & sustentās eā ulnis suis donec rediret ad se · his verbis blandiebatur. Quid habes hester? Ego sū
frater tuus · noli metuere. Non moreris. Non enī pro te sed pro oībz hec
lex constituta est. Accede igit̄ et tange sceptrū. Cunq; illa reciperet · tulit aureā
virgā et posuit sup collū eius: et osculatus est eam & ait. Cur michi non loqueris? Que respondit. Vidi te dñe
quasi angelū dei: et conturbatum est
cor meū pre timore glorie tue. Valde enī mirabilis es dñe: et facies tua plena est gratiaz. Cūq; loqueret rursus
corruit et pene exanimata est. Rex aūt
turbabatur et omnes ministri eius consolabātur eum. Exemplar epistole regis artarexerxis quā p iudeis ad totas
regni sui p̄uincias misit: qđ & ipm in
hebraico volumine nō habet. xvi

Rex magn⁹ artarexerxis ab india
vsq; ethiopia centumviginti septē
prouinciaz ducibus ac principibus
qui nostri iussioni obediūt: salutē dicit. Multi bonitate principū et honore qui i eos collatus est abusi sunt in
superbia: et nō solū subiectos regibus
nituntur opprimere · sed data sibi gloriam nō ferentes in ipos qui dederunt
molliūtur insidias. Sicut conuenti sunt
gratias nō agere beneficijs · et humanitatis i se iura violare: sed dei q̄ cuncta cernentis arbitrantur se posse fugere sententiā. Et intantū velanie prorupunt ut eos qui credita sibi officia
diligenter obseruāt · et ita cūcta agunt
ut omniū laude digni sint · mendatiorum amicalis conent subuertere: dū
aures principū simplices ex sua natura alios estimāres callida fraude decipiunt. Que res et ex veteribus p̄batur
historijs · et ex his que gerūtur quotidie: quomō malis quorundā suggestionibus regū studia deprauent. Unde prouidendū est pati omnium prouinciarū. Nec putare debetis si dūsa
iubeam? ex animi nostri venire leuitate: sed pro qualitate et necessitate temporum · ut rei publice possit vtilitas
esse sempiterna. Et ut manifestius qđ
dicimus intelligatis · aman filius amadathi et animo et gente macedo alienus
a persarū sanguine · et pietatem
nostram sua crudelitate cōmaculans · peregrin⁹ a nobis susceptus est: et tantam in se reperens humanitatē ut pater noster vocaretur et adoraret ab omnibz post regem scdus: qui intantū
arrogantie tumore sublatus est ut regno priuare nos niteretur et spiritu.
Nam mardocheum cui⁹ fide et beneficijs vnius⁹ et consorte regni nostri hester · cū omni gēte sua nouis quibusdā
atq; mirabilis machinis repperiuit in
mortem: hoc cogitās ut illis inimicis
insidiaretur nostre solitudini · & regni
prelatum transferret in macedonas.
Nos aūt a pessimo monstrū iudeos
vti destinatos · in nulla penit⁹ culpa
reperimus: sed contrario iustis vtentes legibus et filios altissimi et maximi sempiterni viuētis deī · cui⁹ beneficio
et patribz nostris · et nobis regnū est
traditū et usq; hodie custodit. Unde
eas litteras quas sub nomine nō ille
direxerat scitatis esse veritas. Pro quo
scelere ante portas hui⁹ urbis id est iusis · et ipe qui machinatus est et oīm
cognatio eius pendet in patibulis: nō
nobis sed deo reddente ei quod meruit.
Hoc aūt edictū qđ nunc mittimus in
cūctis urbibus p̄ponatur · ut liceat iudeis vti legibz suis: quibz deberis esse
amminiculo ut eos qui se ad necem eorum parauerant possint interficere.
terciadecima die mensis duodecimi q̄
vocatur adar. Hanc enī diem deus omnipotens mororis et luctus eis vertit i gaudiū. Unde et vos inter ceteros
festos dies. Hanc habitote die · et celebrate eam cū omni letitia: ut et in posterū cognoscantur oēs qui fideliter
pelis obediūt digna pro fide recipere
mercedem: qui aūt insidiant regno eorum perire p scelere. Omnis aūt provincia et ciuitas q̄ noluerit solēnitatē
hui⁹ esse particeps gladio et igne pereat: et sic deleatur ut non solū hominibus sed etiam inuia bestijs sit in sempiternum · pro exemplo contemptus
et inobedictie. Explicit liber hester.

Incipit p̄m⁹ p̄log⁹ in libru Job.

Quoq; per singulos scripturas diuine libros aduersariorū respondere maledictis · qui interpretationem
meam reprehensionē septuaginta interpretum criminant: q̄s nō et aquila
greccos aquila symmachus et theodocion · uel verbū e verbo uel sensum e sensu uel ex utroq; cōmixtum & medie tenentium · genus translationis exprimit: et omnia veteris instrumenti
volumina origenes obelis asteriscisq;

dibinxerit·quos uel addidos uel tho-
dotione sumptos translationi antiq̃
inseruit:probans defuisse qđ additũ
est. Dilatãt igitur obtrectatores mei re-
cipere in toto qđ in partibus suscepert:
aut imprecationẽ meã num aterisis
tuis radere. Nec enim fieri potest ut
quos plura intermisisse suscepert nõ
eosdẽ etiam in quibusdã errasse fate-
antur·precipue cũ iobi nũ ea que sub
asterisis addita sũt subtraxeris pars
maxima detrãcabitur:et hoc dũtaxat
apud grecos. Cetcrum apud latinos
ante eam translationẽ quã sub aste-
riscis et obelis nuper edidimus·septin-
genti ferme aut octingenti versus de-
sunt:ut decurtati et lacerati corrosius
q liber ediratẽ sui publice legentibs
prebeat. Nec aũt trãslatio nullũ de ve-
teribus sequitur interpretẽ: sed ex ipo
hebraico arabicoq; fonte et interdũ
siro·nũc verba nũc sensus·nunc simꝫ
utriusq; resonabit. Obliquꝰ enĩ apud
hebreos totus liber fertur et lubricus:
et qđ greci rethores vocant stematis
metros·dũq; aliud loquit aliud agit.
Vt si velis anguillã uel murenulã stri-
ctis tenere manibs·quãto fortius pres-
seris tanto citius elabit. Nec enim me
ob intelligẽciam huiꝰ voluminis lid-
deum quẽdam preceptorem·qui apud
hebreos primꝰ habeit quabatur·nõ
paruis redemisse nũmis:cuius doctri-
na an aliquid preterim nescio. Hoc u-
num scio nõ potuisse me interpretari
nisi qđ ante intellexeram. Ꝑ principio
itaq; voluminis usq; ad verba iob·q
apud hebreos prosa oratio est. Porro
a verbis iob in quibs ait·pereat dies
in qua natus sum·et noctẽ qua dictũ
est cõceptus est homo·usq; ad illum
locũ ubi ante finẽ voluminis scriptũ
est·idcirco ipse me reprehendo et ago
penitentiã in fauilla ⁊ cinere·examini
versus sum·dactilo hexametros curren-
tes:⁊ prius lingue ydiomata rebro cri-
pientes et alios pedes·nõ earũdem sil-
labarũ sed eorũdem temporũ. Quorũ
quotq; rithmus ipe dulcis et tumulꝰ
fertur numeris lege solutis qđ metri
magis quã simplex lector intelligit.
Ꝑ hupradicta aũt verba usq; ad finem
libri parcũ comma qđ remanet prosa
oratione cõtexitur. Quod si cui vide-
tur incredulum metra scilicet esse apud he-
breos·et i moremn nostri flacci grecisq;
pindari et alchei et sapfho uel psalte-
rium uel lamentationes ieremie·uel o-
mnia ferme scripturarũ cãtica compre-
hendi:legat philonẽ iosephum orige-
nem·eclariensem eusebium:et eos testi-
monio me uerũ dicere comprobabit.
Iudiãt quapropter cane mei idcirco
me in hoc volumine laborasse·nõ ut
interpretationẽ antiquã reprehendẽ:
sed ut ea que in illa aut obscura sunt
aut omissa·aut certe scriptorũ vicio de-
prauata·manifestiora nĩa interpreta-
tione fierent: qui et hebreum sermonẽ
ex parte didicimus·et in latino pene
ab ipsis cunabulis inter grammaticos
et rethores et philosophos detriti fu-
imus. Quodꝫ si apud grecos post septu-
aginta editionem·iam olim euangeli-
o chorusante iudeus aquila et sim-
machus ac theodocion iudaizantes
hereici sũt recepti·qui multa mistica
saluatoris subdola interpretatione re-
larunt:et tamẽ in exaplis habentur
apud ecclesias·et explanãtur ab eccle-
siasticis viris:quãto magis ego nichil
amus et de parentibus christianis na-
tus·et uexillũ crucis in mea fronte por-
tans·cuiꝰ studiũ fuit omissa reperire

depranata corrigere·et sacramenta ec-
clesie puro et fideli aperire sermone:uel
a falsidicis uel a maligntis lectoribs
non debeo reprobari. Habeãt qui vo-
lunt veteres libros uel i membranis
purpureis·auro argentoq; descriptos:
uel uncialibus ut vulgo aiunt litteris
onera magis exarata quam codices:
dumodo michi meisq; permittant pau-
peres habere codulas·et non tam pul-
cros codices quam emendatos. Vera
q; autem editio ex septuaginta interp
pretes et mea iuxta hebreos·i latinũ
meo labore trãllata est. Eligat unus-
quisq; qđ vult:et studiosũ me magis
quã maliuolũ, pbet. Sct̃s prologꝰ

Si aut siscellã iunco texerem
aut palmaꝝ folia complicarem aut in sudore vultꝰ
mei comederem panem·et
ceteris opus sollicita mẽte perpetra-
rem:nullus moderet nemo reprehen-
deret. Nũc aũt quia iuxta sententiam
saluatoris volo operari cibũ qui nõ
perit et antiquã dimmorũ voluminũ
viam sentibus virgultisq; purgare:
error michi geminus infligitur·correc-
tor vitiorꝫ falsarius vocor·et errore
non auferre sed tegere. Tanta est enim
veritatis consuetudo ut etiã confessa
plerisq; vicia placeant:dũ magis pul-
cros volũt habere codices quã emenda-
tos. Quapropter o fratres dilectis-
simi omnũ nobilitatis et humilitatis
exemplar et pro flabello celatis spa-
cellisq; mamulatis monachoꝝ·spiri-
tualia hec et mansura dñi a sulcipite:
ac beatũ iob qui adhuc apud latinos
iacebat in stercore et vermibs scatebat
et vulneribs et immaculatisq; genue.
Quamũ etiam post probationem
atq; victoriã duplicia sunt ei omnia

reddita:ita ego in lingua nostrea ut
audacter loquar·spei eũ habere que a-
misserat igitur et vos et omnesq; le-
ctores solita pfatione cõmoneo et in
principijs librorꝫ eadẽ semꝑ amnedes
rogo:nec ubicũq; semꝑ precedentes vir-
gulas uncinis·sciatis ea que subiecta
sunt in hebraicis voluminibs non ha-
beri. Porro ubi stelle ymago pfulserit
et hebreo in sermone nõ addita sunt.
Sed non et illa que haberi videbant-
ur·et ita corrupta erant ut sensum le-
gentibus tollerent·grantibus vobis
magno labore correxi: magis vale
quid et odio meo ecclesijs christi venu-
rum raucis·quã ex aliorum negocio.

Explicit prologꝰ Incipit liber·Iob·i·

Vir erat in terra hus
nomine iob. Et erat
vir ille simplex et re-
ctus ac timens deũ:
et recedens a malo.
Natiq; sũt ei septẽ
filij·⁊ tres filie. Et fuit possessio eiꝰ septẽ
milia ouiũ·et tria milia camelorum:
quingenta q; iuga boum et quingen-
te asine:ac familia multa nimis. Erat
q; vir ille magnus inter omnes orien-
tales. Et ibant filij eius et faciebant
cõuiuiũ per domos·unusquisq; in die
suo. Et mittentes vocabant tres sorores
suas·ut comederent et biberẽt cum
eis. Cumq; in orbem transissent dies
convivij mittebat ad eos iob et sanc-
tificauit illos:et consurgens diluculo offe-
rebat holocausta per singulos. Dice-
bat enim. Ne forte peccauerint filij mei
et benedixerint deo in cordibs suis. Sic
faciebat iob cunctis diebus. Quadã
aũt die cũ venissent filij dei ut assistẽt
coram dño: affuit inter eos etiam sa-
than. Cui dixit dñs. Vnde venis? Qui

respondens ait. Circuiui terram et perambulaui eam. Dixitq; dñs ad eum. Sſtunquid considerasti seruū meū iob qđ non sit ei similis i terra: homo simplex et rectus et timens deū ac recedēs a malo? Cui respondens sathan ait. Sſtūquid frustra timet iob deū? Sſtonne tu uallasti eū ac domū eius: uniuersamq; substantiā per circuitū? Operibus manuū eius benedixisti: et possessio eius creuit i terra. Sed extende paululum manū tuā et tange cuncta que possidet: nisi i faciē benedixerit tibi. Dixit ergo dñs ad sathan. Ecce uniūsa que habet i manu tua sūt: tantū in eū ne extendas manū tuā. Egressusq; est sathan a facie dñi. Cū aūt quadā die filij et filie eius comederent et biberent uinū in domo fratris sui primogeniti: nūcius uenit ad iob qui diceret. Boues arabāt et asine pascebātur iuxta eos: et irruerūt sabei tulerūtq; omnia: et pueros passi sunt gladio: et euasi ego solus ut nūciarem tibi. Cumq; adhuc ille loqueret: uenit alter et dixit. Ignis dei cecidit e celo: et tactas oues pueros q; cōsumpsit: et effugi ego solꝰ ut nunciarem tibi. Sed et adhuc illo loquēte: uenit alius et dixit. Chaldei fecerunt tres turmas et inuaserūt camelos et tulerūt eos: nec non et pueros percusserunt gladio: et ego fugi solus ut nunciarem tibi. Adhuc loquebatur ille: et ecce alius intrauit et dixit. Filios tuos et filiabus uescentibus et bibentibus uinū in domo fratris sui primogeniti repente uenit uehemens ircuit a regione deserti et concussit quatuor angulos domus: que corruēs oppressit liberos tuos: et mortui sunt: et effugi ego solus ut nūciarem tibi. Tunc surrexit iob: et scidit uestimenta sua: et totō rapite

corruens in terram: adorauit et dixit. Sſtudus egressus sum de utero matris mee: et nudꝰ reuertar illuc. Dñs dedit dñs abstulit: sicut dño placuit ita factū est: sit nomē dñi benedictū. In oūibus hijs nō peccauit iob labijs suis: neq; stultū qđ cōtra deū locutꝰ est.

Factum est aūt cum quadam die uenissent filij dei et starent coram dño: uenisset quoq; sathan inter eos et staret in conspectu eius: ut diceret dominus ad sathan. Vnde uenis? Qui respondēs ait. Circuiui terrā: et perambulaui eam. Et dixit dñs ad sathan. Sſtunquid considerasti seruum meum iob qꝰ nō sit ei similis in terra: uir simplex et rectus et timens deū ac recedens a malo: et adhuc retinēs innocentiā: Tu aūt cōmouisti me aduersus eum: ut affligerem eū frustra. Cui respondēs sathan ait. Pellem pro pelle: et cūcta que habet homo dabit p anima sua. Sſed quin mitte manū tuā et tāge os eius et carnem: et sunt uidebis quod in faciem benedicat tibi. Dixit ergo dominus ad sathan. Ecce in manu tua est: uerumtamen animam illius serua. Egressus igit sathan a facie dñi percussit iob ulcere pessimo a planta pedis usq; ad uerticem eius. Qui tolla sumens testa radebat: sedens in sterquilinio. Dixit aūt illi uxor sua. Adhuc tu permanes in simplicitate tua? Benedic deo et morere. Qui ait ad illā. Quasi una de stultis mulieribus locuta es. Si bona suscepimꝰ de manu dñi: mala quare nō sustineamꝰ? In oūibus hijs non peccauit iob labijs suis. Igit audientes tres amici iob oēm malū qđ uenerat sup eū: uenerūt singuli de locis suis: eliphaz themanites et baldad suites et sophar naamathites. Condixerāt

enim: ut pariter uenientes uisitarent eū et cōsolarentur. Cūq; eleuassent procul oculos suos: non cognouerūt eū. Et exclamātes plorauerunt: scissisq; uestibus sparserūt pulueren sup caput suum in celum. Et sedērūt cum eo i terra septem diebus et septem noctibus: et nemo loquebatur ei uerbū. Videbant enim dolorem esse uehementem.

Post hec aperuit iob os suum: et maledixit diei sue: et locutus est. Pereat dies in qua natꝰ sum: et nox in qua dictū est cōceptꝰ est homo. Dies illa uertatur in tenebras. Sſit requirat eum deus desuper et non illustret lumine. Obscurēt eū tenebre et umbra mortis. Occupet eū caligo et involuatur amaritudine. Sſtodem illam tenebrosus turbo possideat. Non computetur in diebus anni nec numeretur i mensibus. Sit nox illa solitaria: nec laude digna. Sſt maledicant ei qui maledicunt diei: qui parati sunt suscitare leuiathan. Obtenebrentē stelle caligine eius. Expectet lucem et non uideat: nec ortū surgētis aurore. Quia nō conclusit ostia uentris qui portauit me: nec abstulit mala ab oculis meis. Quare non in utero mortuus sum: egressus ex uulua non statim perij? Quare exceptus genibus: aut lactatꝰ uberibus? Sſtunc enī dormiens silerem: et somnus meꝰ requiesceret cum regibus et cōsulibus terre: qui edificāt sibi solitudines: aut cū principibus qui possident aurum: et replent domos suas argento. Aut sicut abortivum absconditū non subsisterem: uel qui concepti non uiderunt lucem. Sſbi impij cessauerūt a tumultu: et ibi requieuerūt belli robore: et quondam uincti pariter sine molestia. Sſtō exaudierūt uocem exactoris. Paruus et magnus ibi sunt: et seruus et liber a dño suo. Quare misero data est lux: et uita his qui in amaritudine anime sunt? Qui expectāt mortem et non uenit: quasi effodientes thesaurū: gaudēt ꝙ uehementer cū inuenerint sepulcrum. Viro cuius abscondita est uia: et circumdedit eum deꝰ tenebris. Ante cōmedam suspiro: et sicut inundātes aque sic rugit meꝰ: qꝛa timor quē timebā euenit michi: et qđ uerebar accidit. Sſtōne dissimulaui? Sſtōne silui? Sſtōne ꝙeui? Et uenit super me indignatio.

Respondens aūt eliphas themanites dixit. Si reperimꝰ loqui tibi: forsitan molestē accipies. Sed conceptum sermonē quis tenere poterit. Ecce docuisti multos: et manus lassas roborasti. Vacillātes confirmauerunt sermones tui: et genua tremētia corroborasti. Sſūr aūt uenit super te plaga et defecisti: tetigit te et cōturbaꝰ es. Timor tuus fortitudo tua: et patientia uia: et perfectio uiarū tuaꝝ. Recordare obsecro te: quis unquā innocēs periit: aut quādo recti deleti sunt? Quin potꝰ uidi eos ꝙ operātur iniquitatē et seminant dolores et metūt eos flatu dei perire: et spiritu ire eiꝰ esse cōsumptos. Rugitus leonis et uox leene: et dentes catulorū leonū cōtriti sūt. Tigris periit eo qđ non haberet ꝓdam: et catuli leonis dissipati sunt. Porro ad me dictū est uerbū absconditū: et quasi furtiue suscepit auris mea uenas susurrij eiꝰ. In horrore uisionis nocturne quādo solet sopor occupare homines: pauor reuuit me et tremor: et oūia ossa mea perterrita sunt. Et cū spiritus me presente trāsiret: inhorruerūt pili carnis mee. Stetit quidā cuiꝰ nō agnoscebā uultū: imago coram oculis meis: et uocē

quasi aure lenis audiui. ſſũquid hu-
mo dr comparatione iuſtificabit: aut
factore ſuo purior erit vir? Ecce qui ſer-
uiunt ei nõ ſũt ſtabiles: et in angelis
ſuis reperit prauitatem. Quãto ma-
gis hij qui habitant domos lureas
quõ terreum habent fundamentum
conſumentur velut a tinea: de mane
uſq; ad veſperam ſuccidentur: et quia
nullꝰ intelligit in eternũ pribunt. Qui
autem reliqui fuerint auferẽtur ex eis:
morientur et non in ſapientia. vij

Vox ergo ſi eſt qui tibi reſpondeat:
et ad aliquẽ ſanctoꝝ conuertere.
Virũ ſtultũ interfecit iracundia: et par-
uulum occidit inuidia. Ego vidi ſtul-
tum firma radice: et maledixi pulci-
tudini eius ſtatim. Longe ſint filij eius
a ſalute: et cõterantur in porta: et non
erit qui eruat. Cuiꝰ meſſem famelicus
comedet: et ipm rapiet armatus: et bi-
bent ſitientes diuitias eius. ſſtichil in
terra ſine cauſa fit: nec de humo nõ oriet
dolor. Homo ad laborem natus eſt: et
auis ad volatũ. Quãobrẽ ego deprẽ-
tabor dñm: et ad deũ ꝓnã eloquium
meum. Qui facit magna et inſcrutabi-
lia: et mirabilia abſq; numero. Qui
dat pluuiã ſup faciẽ terre: et irrigat a-
quas uniuſas. Qui ponat humiles
in ſublime: et mereres erigit ſoſpitate.
Quid diſſipat cogitatiões maligno-
rum: ne poſſint implere manus eorũ
quõ cepterãt. Qui apprehendit ſapientes
in aſtutia eoꝝ: et cõſiliũ prauorũ diſſi-
pat. Per diem incurrent tenebras: et
quaſi in nocte ſic palpabũt in meridie.
Porro ſaluũ faciet egenum a gladio
oris eoꝝ: et de manu violenti pauper-
rem. Et erit egeno ſpes: iniquitas aũt
conſtrahet os ſuũ. Beatus homo qui
corripitur a dño. Increpationem ergo

dñi ne reprobes: quia ipſe vulnerat
et medetur: percutit et manus eius ſana-
bunt. In vij tribulationibus liberabit
te: et in ſeptima nõ tãget te malũ. In fa-
me eruet te de morte: et in bello de ma-
nu gladij. A flagello lingue abſcõdi-
ris: nec non timebis calamitatẽ cũ ve-
nerit. In vaſtitate et fame ridebis: et be-
ſtias terre nõ formidabis. Quõ cũ lapi-
dibus regionũ pactũ tuũ: et beſtie terre
pacifice erũt tibi. Et ſcies qõ pacẽ hã-
at tabernaculũ tuũ: et viſitans ſpecin
tuam nõ peccabis. Scies quoꝝ quo-
niam multiplex erit ſemẽ tuũ: et ꝓgenies
tua ſicꝫ herba terre. Ingrederis i abun-
dantia ſepulcrũ: ſicut infertur acerꝰ in tẽ
ſuo. Ecce hoc ut inueſtigauimus ita
eſt: quod audiũ mente pcipe. vij

Reſpõdens aũt Iob dixit. Vtinã
appenderẽtur pcã mea quibus
iram merui: et calamitas quã patior
in ſtatera: quaſi arena maris hec gra-
uior apparet. Vnde et verba mea dolo-
re ſunt plena: quia ſagitte dñi in me
ſunt: quarũ indignatiõ ebibit ſpiritũ
meũ: et terrores dñi militant cõtra me.
ſſtunquid rugiet onager cũ habuerit
herbam: aut mugiet bos cũ ante preſe-
pe plenũ ſtauerit? Aut poterit comedi
inſulſum: quõ nõ eſt ſale cõditũ? Aut
poteſt aliquis guſtare: quõ guſtatum
affert mortem? Anime enim eluriẽ
etiã amara dulcia eſſe videntur. Que
prius nolebat tangere anima mea:
nũc pre anguſtia cibi mei ſunt. Quis
det ut veniat petiõ mea: et quõ repro-
tribuat michi deus: et qui cepit ipſe me
cõtrat? Soluat manũ ſuã et ſuccidat
me: et hec michi ſit conſolatio ut affli-
gens me dolore nõ parcat: nec contra-
dicam ſermonibus ſancti. Que eſt enim
fortitudo mea ut ſuſtineam: aut quis

finis meus ut patienter agã? ſſtec fo-
rtitudo lapidũ fortitudo mea: nec caro
mea enea eſt. Ecce nõ eſt auxiliũ michi
in me: et neceſſarij quoꝝ mei recceſſerũt
a me. Qui tollit ab amico ſuo miſeri-
cordiã: timorẽ dñi derelinquit. Fratres
mei ꝓterierũt me: ſicut torrẽs ꝯ raptim
mãnt in cõuallibꝫ. Qui cinũt pruinã:
ſuper eos vir. Tẽpore quo fuerint
diſſipati peribũt: et ut incaluerint ſol
uentur de loco ſuo. Inuolute ſunt ſe-
mite greſſuũ eoꝝ: abũlabũt inuaniũ
et peribũt. Cõſiderate ſemitas theman
itnera ſaba: et expectate paululũper. Con-
fuſi ſunt: quia ſperaui. Venerũt quoꝝ
uſq; ad me: et pudore cooperti ſũt. ſſtic
venitis: et modo videtes plagã meã
timetis? ſſtunquid dixi afferte michi: et
de ſubſtãtia veſtra donate michi: uel
liberate me de manu hoſtis et de ma-
nu robuſtoꝝ eruite? Docete me et ego
tacebo: et ſi quid forte ignoraui inſtrue
me. Quare detraxiſtis ſermonibus
veritatis: cũ e vobis nullꝰ ſit qui poſſit
arguere? Ad increpandũ tantum elo-
quia cõtinatis: et in ventũ verba ꝓpe-
tas. Super pupillũ irruitis: et ſubuertere
nitimini amicum veſtrũ. Verũtamen
nõ repiſtis replere. Prebete aurẽ: et vi-
dete an mentiar. Reſpondete obſecro
abſq; contentione: et loquentes id qõ
iuſtum eſt iudicate. Et non inueniẽs
in lingua mea iniquitatem: nec infau-
ribus meis ſtultitia ꝓlonabit. viij

Militia ẽ vita hominis ſup terrã:
et ſicut dies mercenarij dies ei⁹.
Sicut cernus deſiderat umbrã et ſicut
mercenarius preſtolat finẽ operis ſui:
ſic et ego habui menſes vacuos: et no-
tes laborioſas enumeraui michi. Si
dormiero dico quãdo conſurgam: et
rurſum expectabo veſperã et replebor

doloribus uſq; ad tenebras. Induta
eſt caro mea putredine et ſordibꝫ pul-
ueris: cutis mea aruit et contracta eſt.
Dies mei velociꝰ trãſierunt quã a te-
xente tela ſuccidit: et cõſumpti ſunt
abſq; vlla ſpe. ſſtemẽto quia ventus
eſt vita mea: et nõ reuertẽ oculꝰ meus
ut videat bona: nec aſpiciet me viſus
hominis. Oculi tui in me: et nõ ſubſi-
ſtam. Sicut cõſumit nubes et pertran-
ſit: ſic qui deſcenderit ad inferos non
aſcendet: nec reũertur ultra in domum
ſuã: neq; cõgnoſcet eũ amplius locus
eius. Quapropter et ego nõ parcã ori
meo: loquar in tribulatione ſpiritus
meꝰ: conſabulabor cum amaritudine
anime mee. ſſtunquid mare ego ſũ aut
cetus: quia circũdediſti me carcere? Si
dixero conſolabiꝫ me lectulus meus et
releuabor loquẽs mecũ in ſtrauu meo:
terrebis me per ſomnia: et p viſiones
horrore cõuies. Quãobrem elegit ſu-
ſpendiũ anima mea: et mortẽ oſſa mea.
Deſperaui. ſſtequaq; ultra iam viuã.
Parce michi: nichil enim ſunt dies mei.
Quid eſt homo quia magnificas eũ:
aut quid apponis erga eũ cor tuũ? Vi-
ſitas eũ diluculo: et ſubito ꝓbas illũ.
Vſquequo nõ parcis michi: nec dimit-
tis me ut gluttiã ſaliuã meã? Peccaui.
Quid faciã tibi o cuſtos hominum?
Quare poſuiſti me contrariũ tibi: et fa-
ctus ſum michimetipſi grauis? Cur
non tollis peccatum meum: et quare
non aufers iniquitatem meam? Ecce
nunc in puluere dormiam: et ſi mane
me quæſieris non ſubſiſtam. viij

Reſpondẽs aũt baldath ſuites di-
xit. Vſquequo loqueris talia: et
ſpiritus multiplex ſermonis oris tui?
ſſtunquid deus ſupplantat iudiciũ: aut
omnipotens ſubuertit quod iuſtũ eſt?

Etiã si filij eius peccauerũt ei et dimisit eos in manu iniquitatis sue:tu tamẽ si diluculo cõsurrexeris ad deũ et omnipotentẽ fueris deprecatus · si mũdus et rectus incesseris statim euigilabit ad te:et placatũ reddet habitaculũ iustitie tue:intantũ ut si priora tua fuerit parua:et nouissima tua multiplicẽt nimis. Interroga enĩ generationẽ pristinam et diligenter inuestiga patrũ memoriã:hesterni quippe sumꝰ et ignoramus·quoniam sicut umbra dies nri sunt sup terrã:et ipi decidũt et. Loquẽtur tibi:z de corde suo ꝓferent eloquia. Numquid uirere potest scirpꝰ absq; humore: aut crescere carectũ sine aqua? Cũ adhuc sit in flore nec carpãt manu ante omnes herbas arescit: sic uie omniũ qui obliuiscuntur deũ:z spes ypocrite peribit. Nõ ei placebit uecordia sua et sicut tela aranearũ fiducia eius. Innitet sup domũ suã et nõ stabit:fulciet eã z non consurget. Humectus uidetur anteꝫ ueniat sol:et in ortu suo germen eius egredietur. Super aceruũ petraꝫ radices eiꝰ densabũtur: et inter lapides cõmorabit. Si absorbuerit eũ de loco suo:negabit eũ et dicet. Nõ noui te. Iste est enĩ letitia uie eius:ut rursum de terra alij germinentur. Deus nõ ꝓiciet simpliciter nec porriget manũ malignis:donec impleatur risu os tuum · et labia tua iubilo. Qui oderũt te induent cõfusione:z tabernaculũ impioꝝ nõ subsistet.

Et respõdẽs iob ait. Vere scio qũ ita sit:et qz nõ iustificetur homo cõpositus deo. Si voluerit cõtendere cũ eo:non poterit respondere ei unum pro mille. Sapiens corde est:et fortis robore. Quis restitit ei:z pace habuit? Qui transtulit mõtes: et nescierũt hij quos subuertit in furore suo. Qui commouet terram de loco suo:z columne eius cõtremiscunt. Qui ꝓcipit soli et nõ oritur:et stellas claudit quasi sub signaculo. Qui extendit celos solus:et graditur sup fluctus maris. Qui facit arcturũ et oriona et hyadas:z interiora austri. Qui facit magna z incõprehensibilia: et mirabilia quoꝝ non est numerus. Si uenerit ad me non uidebo eũ:si abierit nõ intelligã. Si repẽte interroget:quis respõdebit ei? Vel quis dicere potest cur facis? Deus cuius ire nemo resistere potest:et sub quo curuãtur qui portant orbem. Quãto ergo sum ego ut respondeam ei:et loquar uerbis meis cũ eo? Qui etiã si habuero quippiã iustũ non respõdebo·sed meũ iudicem deprecabor:et cum inuocanti me exaudierit:nõ credo quod audierit uocem meam. In turbine enim conteret me: et multiplicabit uulnera mea etiã sine causa. Nõ cõcedit requiescere spiritum meum: et implet me amaritudinibus. Si fortitudo quereꝫ:robustissimꝰ e. Si equitas iudicij:nemo audet ꝓ me reum mouere dicere. Si iustificare me uoluero:os meũ cõdemnabit me. Si innocentem ostendero:prauum me comprobabit. Etiã si simplex fuero·hoc ipm ignorabit anima mea: et taedebit me uite mee. Vnũ est qđ locutus sum:et innocentẽ et impiũ ipe consumit. Si flagellat occidat semel:z nõ de penis innocentũ rideat. Terra data est in manꝰ impij uultũ iudicũ eius operit. Qđ si non ille est·quis ergo est? Dies mei uelociores fuerũt cursore·fugerunt z non uiderũt bonũ. Pertransierunt quasi naues poma portantes: sicut aquila uolans ad escam. Cum dixero nequaꝫ ita loquar commuto

faciem meã:et dolore torquebor. Verebar omnia opera mea sciens qꝝ non parceres delinquẽti. Si aũt et sic impius sum quare frustra laboraui? Si lotus fuero quasi aquis niuis · et fulserint uelut mundissime manꝰ mee:tamen sordibꝰ intinges me:et abominabũtur me uestimẽta mea. Neqz enĩ uiro qui similis mũ est respondebo: nec qui mecũ in iudicio ex equo pollit audiri. Nõ ẽ qui utrũqz ualeat arguere:et ponere manũ suã in ambobus. Auferat a me uirgã suã:et pauor eius nõ me terreat. Loquar z nõ timebo eũ. Neqz enĩ pollũ metuẽs respõdere.

Oret anima mea uite mee:dimittam aduersũ me eloquiũ meũ. Loquar in amaritudine anime mee: dicã deo·noli me cõdemnare. Iudica michi:cur me ita iudices? Numquid tibi uidet si calumnieris me et opprimas me·opus manuũ tuarꝫ:et cõsiliũ impioꝝ adiuues? Numquid oculi carnei tibi sunt aut sicut uidet homo et tu uidebis? Numquid sicut dies hominis dies tui·z anni tui sicut humana sunt tẽpora:ut queras iniquitatẽ meã z peccũ meũ scrutereris? Et scias qa nichil impiũ fecerim·cũ sit nemo qui de manu tua possit eruere. Manus tue fecerũt me z plasmauerũt me totũ in circuitu:et sic repẽte ꝓcipitas me. Memẽto qso qđ sicut lutũ fecisti me:z in pulueꝛem reduces me. Nõne sicut lac mulsisti me · z sicut caseũ me coagulasti? Pelle z carnibus uestisti me:ossibus et neruis cõpegisti me. Vitã et misericordiã tribuisti michi: z uisitatio tua custodiuit spiritũ meũ. Licet hec celes in corde tuo:tamẽ scio quia uniuersorum meminisceris. Si peccaui et ad hora pepercisti michi:cur ab iniquitate mea mundũ me esse non pateris? Et si impius fuero ue michi est:z si iustus nõ leuabo caput saturatꝰ afflictione z miseria. Et ꝓpter superbiã quasi leena capies me:reuertereꝫ mirabiliter me crucias. Instauras testes tuos aduersũ me:z multiplicas iracũdiã tuã aduersũ me:et pugnant in me. Quare de ulua eduxisti me? Qui utinã cõsumptꝰ essem ne oculus me uideret. Fuissem quasi q nõ essem:de utero translatꝰ ad tumulum. Numquid non paucitas dierꝫ meorꝫ finietur breui? Dimitte ergo me ut plagã paululũ dolore meũ anteꝫ uadã z nõ reuertar ad terrã tenebrosã z opertã mortis caligine:terrã miserie z tenebrarũ: ubi umbra mortis et nullus ordo·sed sempiternus horror inhabitãs.

Respondẽs aũt sophar naamathites dixit. Numquid qui multa loquitur nõ audietur:aut uir uerbosus iustificabitur? Tibi soli tacebũt homines: et cũ teipsum irrideris a nullo confutaberis? Dixisti enĩ. Purus est sermo meus:et mundꝰ sum in conspectu tuo. Atqz utinã deus loqueretur tecũ et aperiret labia sua tibi:ut ostenderet tibi secreta sapiẽtie et qz multiplex esset lex eius: et intelligeres qz multo minora exigaris ab eo quã mereatur iniquitas tua. Forsitan uestigia dei cõprehendes: et usqz ad ꝓfectũ omnipotentem reperies? Excelsior celo ẽ. Et qđ facies? Profundior inferno:z unde cognosces? Longior terra mẽsura eius:et latior mari. Si subuerterit omnia uel in unũ coartauerit qs cõtradicet ei:uel quis dicere ei potest cur ita facis? Ipse enĩ nouit hominũ uanitatem:z uidens iniquitatem nõne considerat? Vir uanus in superbiam erigit:et rãꝫ pullũ onagri se liberũ natũ putat. Tu aũt firmasti

cor tuū et expandisti ad eū manus tuas. Si iniquitatē que est ī manu tua abstuleris a te et nō māserit ī tabernaculo tuo īmūdicia: tūc leuare poteris faciē tuā absq; macula: et eris stabilis et non timebis. ſMiseric quoz obliuiscēris: z quasi aquaz que preterierunt non recordaberis: z quasi meridiani fulgor cōsurget tibi ad vesperā. Et cū te consumptū putaueris orieris ut lucifer: z habebis fiduciā, plena tibi spe: et defoſſū securū dormies. Requiescens z nō erit q̄ te exterreat: et deprecabunt faciē tuā plurimi. Oculi aūt impioꝝ deficient: et effugium peribit ab eis: et spes illorum abominatio anime. xij

Respondens aūt iob dixit. Ergo vos estis soli homines: z vobiscum morietur sapiēcia? Et michi est cor sicut et vobis: nec inferior uri sū. Quis enī hec que nostis ignorat? Qui deridetur ab amico suo sicut ego: inuocabit deū z exaudiet eū. Deridetur enim iusti simplicitas: lampas cōrupta apud cogitationes diuitū: parata ad tempus statuū. Abundāt tabernacula predonū: et audacter prouocāt deū: cui ipse dederit oīa in manu eoz. ſMirum interroga iumēta z docebūt te: z volatilia celi z indicabūt tibi. Loquere terre z respōdebit tibi: z narrabunt pisces maris. Quis ignorat q̄ oīa istec manus dñi fecit? In cuius manu anima oīs viuētis: et spiritus vniuerse carnis hominis. ſNōne auris verba diiudicat: z fauces cōmedētis sapere? In āq̄uis est sapiēcia: z in multo tpe prudentia. Apud ipm est sapiēcia et fortitudo: et ipe habet cōsiliū et intelligentiā. Si destruxerit nemo ē qui edificet: si incluserit hominē nullus est qui aperiat. Si continuerit aquas omnia siccabunt: si miserit eas subuertēt terram. Apud ipm est fortitudo z sapientia. Ipse nouit et decipientē: et cū qui decipit. Adducit cōsiliarios in stultū finē: et iudices in stuporē. Baltheū regū dissoluit: et pāngit funes reoz. Ducit sacerdotes inglorios: et optimates supplantat. Cōmutans labiū veracium: et doctrinā senum auferens. Effundit despectionē super principes: et eos qui oppressi fuerāt relevans. Qui revelat pfunda de tenebris: et pducit in lucē umbrā mortis. Qui multiplicat gentes z pdit eas: et subuertas in integrum restituit. Qui immutat mentē principum populi terre: et decipit eos ut frustra incedant per invium. Palpabūt quasi in tenebris et nō in luce: et errare eos facit ſsi ebrios. xiij

Ecce oīa hec vidit oculus meus et audiuit auris mea: et intellexit singula. Secundum scientiā vestrā z ego nouī: nec inferior vri sum. Sed tamē ad omnipotentē loquar: z disputare cū deo cupio: prius vos ostendens fabricatores mendacij et cultores prauorū dogmatū. Atq; utinā taceretis: ut putaremini sapientes esse. Audite ergo correptiones meas: et indicium labioꝝ meorū attendite. ſNūquid deo indiget vestro mendacio: ut pro illo loquamini dolos? ſNūquid facie eius accipitis? et pro deo iudicare niteminī? Aut placebit ei quem celare nichil potest: aut decipietur ut homo vōs fraudulencijs? Ipse vos arguet: quoniā in abscōdito faciē eius accipitis. Statim ut se cōmouerit turbabit vos: z terror eius irruet sup vos. ſMemoria vra comparabit cineri: et rediget in lutū cruices vestre. Tacete paulisper: ut loquar quodcūq; michi mēs suggesserit.

Quare lacero carnes meas dentibz meis: z animā meā pono ī manibz meis? Etiam si occiderit me: in ipo sperabo. Verumtamen vias meas in conspectu eius arguā: et ipe erit saluator meus. ſNon enī veniet in cōspectu eius omnis ypocrita. Audite sermonē meū: et enigmata percipite auribz vestris. Si fuero iudicatus: scio q̄ iustus inueniar. Quis est qui iudicetur mecū? Veniat. Quare tacens consumor? Duo tantū ne facias michi: et tūc a facie tua non abscondar. ſManū tuam longe fac a me: et formido tua non me terreat. Voca me et respondebo tibi: aut certe loquar: et tu respōde michi. Quātas habeo iniquitates et pcā? scelera mea et delicta ostende michi. Cur faciē tuā abscondis: et arbitraris me inimicū tuū? Contra foliū qđ vento rapitur ostendis potentiā tuā: z stipulā siccam persequeris. Scribis enī cōtra me amaritudines: z cōsumere me vis pcīs adolescentie mee. Posuisti in nervo pedem meū: et observasti oēs semitas meas: et vestigia pedū meoz considerasti. Qui quasi putredo cōsumendus sum: z quasi vestimētū qđ comeditur a tinea. Homo nat̄ de muliere brevi viuens tempore: repletur multis miseriis. Qui quasi flos egredit et cōteret: et fugit velut umbra: z nunq̄ in eodē statu permanet. Et dignū duxis sup huiusmodi aperire oculos tuos: et adducere eū tecū in iudiciū? Quis potest facere mūdū de immūdo cōceptū semine? ſNonne tu qui solus es. xiiij

Breues dies hominis sunt: numerus mensiū eius apud te est. Cōstituisti ānios eius q̄ preteri nō poterūt. Recede paululum ab eo ut quiescat: donec optata veniat velut mercenarij dies eius. Lignū habet spem. Si pcīsū fuerit: rursū virescit: z rami eius pullulant. Si senuerit in terra radix eius et in pulvere emortuus fuerit truncus illius: ad odorem aque germinabit: et faciet comā quasi cū primū plantatū est. Homo vero cū mortuus fuerit et nudatus atq; consumptus: ubi quesso est? Quomodo si recedāt aque de mari et fluuius vacuatus arescat: sic homo cū dormierit non resurget. Donec atteratur celū non euigilabit: nec cōsurget de somno suo. Quis michi hoc tribuat ut in inferno protegas me et abscondas me donec pertranseat furor tuus: et cōstituas michi tempus in quo recorderis mei? Putasne mortuus homo rursum viuet? Cūctis diebz quibz nunc milito: expecto donec veniat immutatio mea. Vocabis me: z ego respōdebo tibi. Operi manuū tuarum porriges dexterā. Tu quidē gressus meos dinumerasti: sed parce pcīs meis. Signasti quasi in sacculo delicta mea: sed curasti iniquitatē meā. ſMons cadens defluit: z saxum trāsfertur de loco suo. Lapides excauāt aque: z alluvione paulatim terra cōsumit: et homines ergo similiter pdes. Roborasti eū paululū: z in perpetuū trāsibit. Immutabis faciē eius: z emittes eū. Sive nobiles fuerit filij eius sive ignobiles: nō intelliget. Attamē caro eius dū vivet dolebit: z anima illius sup semetipō lugebit. xv

Respondens aūt eliphaz themanites dixit. ſNūquid sapiens respondebit quasi in ventum loquens: et implebit ardore stomachum suū? Arguis verbis eum qui non est equalis tui z loqueris quod ubi nō expedit. Quanquā in te est euacuasti timorem: et tulisti preces coram deo. Docuit enī

iniquitas tua os tuū: et imitaris linguam blasphemantiū. Cōdemnabit te os tuū et nō ego: et labia tua respōdebunt tibi. ℣Numquid primus homo tu natus es et ante colles formatus? ℣Numquid cōsiliū dei audisti: et inferior te erit eius sapientia? Quid nosti qđ ignoremus? ipse intelligis quod nescimus? Et senes et ātiqui sunt inter nobis: multo vetustiores quā pres tui. ℣Numquid grande est ut consoletur te deus? Sed verba tua prava hoc prohibent. Quid te eleuat cor tuū: et ipsi magna cogitans arronitos habes oculos? Quid tumet cōtra deū spiritus tuus: ut proferas de ore tuo huiusce modi sermones? Quid est homo ut in maculatus sit: et ut iustus appareat natus de muliere? Ecce inter sanctos eius nemo immutabilis: et celi non sunt mūdi in conspectu eius: quāto magis abominabilis et inutilis homo qui bibit quasi aquā iniquitatem. Ostendā tibi audi me: qđ vidi narrabo tibi. Sapientes confitentur: et non absconduīt patres suos. Quibus solis data est terra: et nō trāsiuit alienus per eos. Cunctis diebus suis impius superbit: et numerus annorū incertus est tyrannidis eius. Sonitus terroris semper in auribus illius: et cū pax sit ille semper insidias suspicatur. ℣Non credit qđ rursū possit de tenebris ad lucē reuīsperas undiq; gladiū: cui se moueri ad querendū panē. ℣Nouit qđ paratus sit in manu eius tenebrarū dies. Terrebit eū tribulatio: et angustia preualebit eū sicut regē qui parabatur ad preliū. Tetendit aduersus deū manum suā: et contra omnipotentē roboratus est. Cucurrit aduersus eū erecto collo: et pingui cernice armatus est. Opercuit facies eius crassitudo: et de lateribus eius

arumnā dependit. Habitauit in ciuitatibus desolatis: et in domibus desertis que in tumulos sunt redacte. ℣Non diuitabit nec perseuerabit substantia eius: nec mittet in terrā radicē suam. ℣Nō recedet de tenebris. Ramos eius arefaciet flāma: et auferet spiritu oris ei⁹. ℣Nō credat frustra errore deceptus aliquis precio redimendus sit. Antequā dies ei⁹ impleātur peribit: et manus eius arescent. Vindemiet quasi vinea i primo flore fructus suus: et quasi oliua proiiciet florē suū. Congregatio eius yppocrite sterilis: et ignis deuorabit tabernacula eorum qui munera libenter accipiunt. Concepit dolorem et peperit iniquitatem: et uter⁹ ei⁹ parat dolos. xvi

Respōdens aūt iob dixit. Audiui frequēter talia. Consolatores grauosi omnes vos estis. ℣Numquid habebunt finē verba uētosa? Aut aliquid tibi molestū est si loquaris? Poterā et ego similia uōbis loqui. Atq; utinā esset anima vestra pro anima mea. Cōsolarer et ego vos sermonibus et moueren caput meū super vos. Roborarem vos ore meo: et motus labia mea quasi parcens vobis. Sed quid agā? Si loquar? fuerit-nō quiescit dolor meus: et si tacuero non recedet a me. ℣Nūc aūt oppressit me dolor meus: et in nichilū redacti sūt omnes actus mei. Euge mee testimoniū dicūt mea me: et suscitat falsiloquus aduersus faciē meā contradicēs michi. Collegit furorem suū in me: et cōminās michi infremuit contra me dentibus suis. Hostis meus terribilibus oculis me intuitus est. Aperuerūt sup me ora sua: et exprobrātes palmis maxillā meā: saturati sunt penis meis. Conclusit me deus apud iniquum: et manibus impiorum me

tradidit. Ego ille quondā opulentus repente cōtritus sum: tenuit cervicem meā. Cōfregit me: et posuit sibi quasi in signū. Circūdedit me lanceis suis: cōuulnerauit lūbos meos. ℣Nō pepercit: et effudit in terra viscera mea. Consedit me vulnere sup vulnus: irruit i me quasi gygas. Saccū consui super cutem meā: et operui cinere carnē meā. ℣Facies mea intumuit fletu: et palpebre mee caligauerūt. Nec pallus sum ablq; iniquitate manū mea: cū habere mūdas ad deū preces. Terra ne operias sanguinem meū: neq; inueniat in te locū latendi clamor meus. Ecce enī in celo testis meus: et conscius meus in excelsis. Verbosi amici mei: ad deū stillat oculus meus. Atq; utinam sic iudicaret vir cum deo: quomō iudicatur filius hominis cum collega suo. Ecce enim breues anni transeunt: et semitā per quam non redeā ambulo. xvii

Spiritus meus attenuabit̄: dies mei breuiabūt̄: et solū michi superest sepulcr̄. ℣Nō peccaui: et i amaritudinibus moratur oculus meus. Libera me et pone me iuxta te: et cuiusuis manus pugnet contra me. Cor eorū lōge fecisti a disciplina: propterea non exaltabūtur. Predā pollicetur sortijs: et oculi filioz eius deficient. Posuit me quasi in proverbiū vulgi: et exemplū sum coram eis. Caligauit ab indignatione oculus meus: et membra mea quasi in nichilū redacta sunt. Stupebāt iusti super hoc: et innocens contra yppocritam insurgebat. Et tenebit iustus viam suā: et mūdis manibus addet fortitudinē. Igit̄ omnes vos cōuertimini et venite: et non inueniā in vobis ullū sapientē. Dies mei trāsierūt: cogitatiōnes mee dissipate sunt torquētes cor

meū. Noctem verterūt in diem: et rursū post tenebras spero lucē. Si sustinuero infernus domus mea est: et in tenebris straui lectulū meū. Putredini dixi pater meus es: mater mea et soror mea vermibus. Vbi est ergo nūc prestolatio mea: et patientiam meā quis considerat? In profundissimum infernum descendent omnia mea. Putasne saltem ibi erit requies michi? xviii

Respōdens aūt baldad suites dixit. Vsq; ad quē finē verba iactabis? Intellige prius: et sic loquamur. Quare reputati sum⁹ ut iumenta: et sordum⁹ coram te? Qui perdis animam tuā in furore tuo. ℣Numquid propter te derelinquetur terra: et trāsferūtur rupes de loco suo? ℣Nōne lux impiī extinguet̄: nec splendebit flāma ignis eius? Lux obtenebrescet in tabernaculo illius: et lucerna que super eū est extinguet̄. Arctabuntur gressus virtutis eius: et precipitabit eū consilium suū. Immisit enī in rete pedes suos: et in maculis eius ambulat. Tenebitur plāta illius laqueo: et ardescet ardea cū liris. Abscondita est in terra pedica eius: et decipula illius super semitam. Vndiq; terrebūt eū formidines: et inuoluēt pedes eius. Attenuetur fame robur eius: et inedia inuadat costas illius. Deuoret pulcritudinē cutis eius: et consumat brachia illius primogenita mors. Auellat de tabernaculo suo fiducia eius: et calcet super eū quasi rex interit⁹. Habitent in tabernaculo illius socij eius qui non est: aspergatur in tabernaculo eius sulphur. Deorsum radices eius siccent̄: sursum ament̄ atterantur messes eius. ℣Memoria illius pereat de terra: et nō celebretur nomē eius in plateis. Expellet eū de luce in tenebras: et de orbe transferet eū. Nō erit

semẽ eỹ negz ꝓgenies in ꝓlo suo: nec ulle reliquie i regionibz eỹ. In die eỹ stupebũt nouissimi: z primos inuadet horror. Hec sũt ergo tabernacla iniqui: z iste locꝰ eỹ qui ignorat deũ. xxi

Respondens aũt iob dixit. Vsque quo affligitis animã meã: z atteritis me sermonibz? En decies cõfunditis me: z nõ erubescitis opprimẽtes me. Sẽpe et ſ ignorã: mecũ erit ignorantia mea. At vos contra me erigimini: et arguitis me opprobrijs meis. Saltem nunc intelligite quia deꝰ nõ equo iudicio afflixerit me: et flagellis suis me circũdederit. Ecce clamabo vim pacies et nemo audiet: vociferabor: et nõ ẽ qui iudicet. Semitã meam circũsepsit et trãsire non possum: et in calle meo tenebras posuit. Spoliauit me gloria mea: et abstulit coronã de capite meo. Destruxit me undiqz z pereo: et ẽſi euulſe arbori abstulit spem meã. Iratus est contra me furor eius: et sic me habuit quasi hostem suũ. Simul venerũt latrones eius: z fecerũt sibi viam per me: et obsederũt in gyro tabernaculũ meũ. Fratres meos lõge fecit a me: z noti mei quasi alieni recesserũt a me. Dereliquerũt me ꝓpinqui mei: et qui me nouerant obliti sunt mei. Inquilini domus mee z ãcille mee quasi alienum habuerunt me: et quasi peregrinus fui in oculis eorum. Seruum meũ vocaui et non respondit: ore proprio deprecabar illũ. Halitũ meũ exhorruit uxor mea: et orabam filios vteri mei. Stulti quoqz despexerũt me: et cũ ab eis recessissem detrahebãt mihi. Abominati sunt me quondã cõsiliarij mei: z quẽ maxime diligebã auersatus est me. Pelli mee cõsumptis carnibus adhesit os meũ: et derelicta sunt tantũmodo labia circa dentes meos. Miseremini mei miseremini mei saltẽ vos amici mei: quia manus domini tetigit me. Quare persequimini me sicut deꝰ: z carnibz meis saturamini? Quis michi tribuat ut scribantur sermones mei? Quis michi det ut exarentur in libro stilo ferreo et plũbi lamina: uel certe sculpãtur in silice? Scio enim qꝺ redemptor meus viuat et in nouissimo de terra surrecturꝰ sim. Et rursum circũdabor pelle mea: z in carne mea videbo deum. Quẽ visurꝰ sũ ego ipse: z oculi mei cõspecturi sunt: z non alius. Reposita est hec spes mea in sinu meo. Quare ergo nunc dicitis persequamur eũ: z radicem verbi inueniamꝰ cõtra eũ? Fugite ergo a facie gladij: quũ ultor iniquitatũ gladius ẽ: z scitote esse iudicium. xx

Respondens aũt sophar naamathites dixit. Ideirco cogitationes mee varie surgũt sibi: z mẽs in diuersa rapitur. Doctrinam qua me arguis audiã: et spiritus intelligentie mee respondebit michi. Hoc tuũ a principio ex quo est positus homo super terrã: qꝺ laus impiorꝫ breuis sit: et gaudium ypocrite ad instar puncti. Si ascenderit usqꝫ ad celũ superbia eius: et caput eius nubes tetigerit: quasi sterquilinium in fine perdetur: et qui eum viderãt dicent. Vbi est? Velut somnium auolauit nõ inuenietur: transiit sicut visio nocturna. Oculus qui eum viderat non videbit: nec vltra intuebit eum locus suus. Filij eius arterentur egestate: z manus illius reddent qꝺ dolorem suum. Ossa eius implebuntur vicijs adolescentie eius: z cum eo in puluere dormient. Cũ enim dulce fuerit in ore eius malum: abscondit illud sub lingua sua. Parcet illi et non derelinquet illud: z celabit i gutture suo. Panis eius in vtero illius vertetur in fel aspidũ intrinsecus. Diuitias quas deuorauit euomet: et de ventre illius extrahet eas deus. Caput aspidum suget: et occidet eũ lingua vipere. Non videat riuulos fluminis torrentis mellis et butiri. Iuxta quꝺ fecit omnia: nec tamen cõsumetur. Iuxta multitudinẽ adinuentionũ suarũ sic et sustinebit: quoniã cõfringens nudauit pauperes domũ: rapuit z nõ edificauit eã. Nec ẽ saciatꝰ uenter eius. Et cũ habuerit que cupierat: possidere nõ poterit. Non remãbit de cibo eius: et ꝓterea michil permanebit de bonis eỹ. Cũ saciatus fuerit arctabit: et exuabit: z omnis dolor irruet sup eũ. Vtinã impleatur uenter eius ut emittat in eũ irã furoris sui: z pluat sup illũ bellũ suũ. Fugiet arma ferrea et irruet in arcũ ereum: educt̃ et egrediens de vagina sua: et fulgurãs in amaritudine sua. Vadet z venient sup eũ horribiles: omnes tenebre abscõdite sunt in occultis eius. Deuorabit eũ ignis qui nõ succendit: afflictet reliquos in tabernaculo suo. Reuelabũt celi iniquitatẽ eius: et terra assurget aduersus eũ. Apertũ erit germẽ domꝰ illius: detrahetur in die furoris dei. Hec est pars hominis impij a deo: et hereditas verborum eiꝰ a domino. xxi

Respondens aũt iob dixit. Audite quesso sermones meos: z agetis penitentiam. Sustinete me ut z ego loquar: et post mea si uidebitur verba videte. Numquid cõra hominẽ disputatio mea est: ut merito non debeã cõtristari? Attendite me et obstupescite: et superponite digitũ ori vestro. Et ego quãdo recordatus fuero perrimescor: z horror carnẽ meã tenet. Quare ergo impij viuũt subleuati sũt cõfortatiq; diuitijs? Semẽ eoꝝ permanet coram eis: propinquoꝝ turba et nepotum in cõspectu eoꝝ. Domus eoꝝ secure sũt et pacate: et non est virga dei super illos. Bos eoꝝ cõcepit z nõ abortiuit: vacca peperit et nõ est priuata fetu suo. Egrediuntur quasi greges paruuli eorũ: et infantes eoꝝ exultãt lusibus. Tenent tympanũ et cytharam: z gaudent ad sonitũ organi. Ducunt in bonis dies suos et in puncto ad infernũ descendũt. Qui dixerũt deo recede a nobis: et scientiam viaꝝ tuarũ nolumus. Quis est omnipotes ut seruiamus ei? Et quid nobis prodest si orauerimꝰ illũ? Verumtamen quia non sunt in manu eorũ bona sua: cõsiliũ impiorũ longe sit a me. Quoties lucerna impioꝝ extinguetur: z superuenit eis inundatio: et dolores diuidet furoris sui. Erunt sicut palee ante faciẽ venti: z sicut fauilla quã turbo dispergit. Deus seruabit filijs illius dolorẽ patris: et cũ reddiderit nouit sciet. Videbũt oculi eius interfectionẽ suã: z de furore omnipotentis bibet. Quid enim ad eũ pertinet de domo sua post se? Et si numerus mensium eius dimidietur? Numquid deũ docebit quispiã scientiã qui excelsos iudicat? Iste morietur robustus z sanus diues et felix: vbera eius plena sunt adipe: z medullis ossa illius irrigãtur. Alius vero moritur in amaritudine anime sue absqꝫ vllis opibz: z tamẽ simul in puluere dormient: et vermes operient eos. Certe noui cogitationes vestras: z sententias iniqua me iniquas. Dicitis enim. Vbi est domus principis: z vbi tabernacula impiorꝫ? Interrogate quẽlibet de viatoribus: z hec eadẽ illũ intelligere cognoscetis. Quia in die perditionis seruantur malꝰ: z ad die furoris ducẽ.

Quis arguet coram eo vias eius: aut que
fecit quis reddet illi? Ipse ad sepulcra
ducetur: et in congeie mortuoz vigila
bit. Dulcis fuit glareis cooperit: et post
se omnem hominem trahet: et ante se
innumerabiles. Quomõ igitur cõso
lamini me frustra: cũ responsio vãa re
pugnare ostendat veritati? xxv

Respondẽs aũt eliphas themani
tes dixit. Numquid deo potest
cõparari homo: etiã cũ perfecte fuerit sci
entie? Quid prodest deo si iustus fue
ris: aut sĩ de cõfortes si immaculata fue
rit vita tua? Numquid timens arguet
te: et veniet tecũ in iudiciũ: non pter
malitiã tuã plurimã et infinitas ini
quitates tuas? Abstulisti enĩ pigno
fratrũ tuoz sine causa: et nudos spoli
asti vestibz. Aquã lasso nõ dedisti: et
esurienti subtraxisti panẽ. Tn fortitudi
ne brachij tui possidebas terrã: et poten
tissimus obtinebas eã. Viduas dimi
sisti vacuas: et lacertos pupillozum com
minuisti. Propterea circũdatus es la
queis: et conturbat te formido subita.
Et putabas te tenebras nõ visurũ: et
impetu aquaz inundantiũ nõ oppres
sum iri. An cogitas vt deus excelsior
celo sit: et sup stellarũ verticẽ sublime
tur? Et dicis. Quid enĩ nouit deus? Et
quasi p caliginẽ iudicat. Nubes latẽ
bulã eius: nec nostra cõsiderat: et circa
cardines celi perambulat. Numquid se
mitam seculoz custodire cupis quam
calcauerũt viri iniqui qui subtracti sũt
ante tempus suũ: et flumus subuertit
fundamentũ eoz? Qui dicebãt deo re
cede a nobis: et quasi michi posse fa
cere omnipotẽs estimabãt eũ: cum ille
implesset domos eorũ bonis. Quoz
sententia procul sit a me. Videbũt iusti
et letabũtur: et innocens subsannabit
eos. Nõne succisa est erectio eoz: et reli
quias eoz devorauit ignis? Acquiesce igitur ei et habeto pacem: et per hec
habebis fructus optimos. Suscipe et
ore illius legem: et pone sermones eius
in corde tuo. Si reuertẽs fueris ad o
mnipotentẽ edificaberis: et longe facies
iniquitatẽ a tabernaculo tuo. Dabit
pro terrea silicẽ: et pro silice torrentes au
reos. Erit q omnipotens ora hostes tu
os: et argẽtũ coacervabitẽ tibi. Tũc sup
omnipotentẽ deliciis afflues: et eleua
bis ad deũ faciẽ tuã. Rogabis eũ et ex
audiet te: et vota tua reddes. Decernes
rem et veniet tibi: et in vijs tuis splende
bit lumẽ. Qui enĩ humiliatus fuerit erit
in gẽa: et qui inclinauerit oculos ipse sa
luabit. Saluabitẽ innocẽs: saluabitur
aũt mũdicia manuũ tuaz. xxij

Respondens aũt iob air. Nũquid in
amaritudine est sermo meus: et
manus plage mee aggrauata est sup
gemitũ meum. Quis michi tribuat ut
cognoscã et inueniã illũ: et veniã usq
ad soliũ eius? Ponã coram eo iudiciũ
et os meũ replebo increpationibz: ut sci
am verba que michi respondeat: et in
telligã quid loquat michi. Nolo mul
ta fortitudine cõtendat mecũ: nec ma
gnitudinis sue mole me premat. Pro
ponat equitatem cõtra me: et proueniet
ad victoriã iudiciũ meũ. Si ad orien
tem ierO nõ apparet: si ad occidentem
non intelligã tũ. Si ad sinistrã quid
agam? Nõ apprehendã tũ. Si me ver
tam ad dexterã: non videbo illũ. Ipse
vero scit viã meã: et pbabit me quasi
aurũ qđ p ignẽ trãsit. Vestigia eius se
cutus est pes meus: viã eius custodiui: et
non declinaui ex ea. A mãdatis labi
orũ eius nõ recessi: et in sinũ meo abscõn
di verba oris eius. Ipse enĩ solus est

et nemo auertere potest cogitationem
eius: et anima eius quodcũq voluit
hoc fecit. Cũq expleuerit in me volun
tatem suã: et alia multa similia presto
sunt ei. Et idcirco a facie eius turbat9
sum: et cõsiderãs cũ timore sollicitor.
Deus mollivit cor meum: et omnipo
tens conturbauit me. Non enĩm perij
propter imminentes tenebras: nec fa
ciẽ meam operuit caligo. xxiij

Ab omnipotente nõ sunt abscon
dita tempora: qui aũt nouerũt
eũ ignorãt dies illius. Alij termínos
transtulerũt: diripuerũt greges: et pa
uerũt eos. Asinũ pupillozum abegerũt:
et abstulerũt p pignore bouem vidue.
Subuerterũt pauperũ viã: et oppres
serunt pariter mansuetos terre. Alij cibi
onagri in deserto egrediũtur ad opus
suũ: vigilãtes diz ad predã vt rapiant pa
nem liberis. Agrũ nõ suũ demetũt: et
vineã eius que vi oppresserũt vindemi
ant. Nudos dimisit hominez indu
menta tollentes: quibz nõ est operimẽ
tum in frigore. quos ymbres montiũ
rigant: et nõ habentes velamẽ ample
xantur lapides. Vim fecerũt depredan
tes pupillos: et vulgũ pauperẽ spolia
uerũt. Nudis et incedentibz absq vesti
tu et famelicis tulerũt spicas. Inter
acervos eoz meridiati sunt: qui calca
tis torcularibz sitiũt. De ciuitatibz fe
cerũt viros gemere: et anima vulnera
torũ clamabit. et dei nõ vltũ abire nõ
patit. Ipsi fuerũt rebelles luminibz. Ne
scierũt vias eius: nec reuersi sunt p semi
tas illius. Mane primo consurgit
homicida: interficiat egenum et pau
perem: p nocten vero erit quasi fur. Ocu
lus adulteri obseruat caliginẽ dicẽs
nõ me videbit oculus: et operiet vultum
suũ. Perfodit in tenebris domos sicut
in die cõdixerant sibi: et ignorauerunt
lucem. Si subito apparuerit aurora
arbitrant9 umbrã mortis: et sic in te
nebris quasi in luce ambulãt. Leuis
est sup faciẽ aque. Maledicta sit pars
eius in terrã: nec ãbulet p viam vinea
rum. Ad nimium calorẽ trãiet ab aq
uis niuium: et usq ad inferos peccatũ
illius. Obliuiscatur eius misericordia.
Dulcedo illi9 vermes. Nõ sit in recor
datione: sed conteratur sicut lignũ infru
ctuosum. Pauit enĩ sterilem et que nõ
parit: et vidue bene nõ fecit. Detraxit
fortes i fortitudine sua: et cũ steterit nõ
credet vite sue. Dedit ei deus locũ peni
tentie: et ille abutit eo in superbia. Ocu
li aũt ei9 sunt in vijs illius. Eleuati sũt
ad modicũ et nõ subsistent: et humili
abũtur sicut omnia et auferentur: et
sicut sũmitates spicaz cõterent9. Qđ si
nõ ita q̃s me potest arguere esse mentiũ:
et ponere ãte deũ verba mea? xxv

Respondens aũt baldad suites di
xit. Potestas et terror apud eũ e:
q̃ facit cõcordiã i sublimibz suis. Nũ
quid est numer9 militũ ei9: et sup quẽ
non surget lumen illius? Nũquid iu
stificari potest homo cõparatus deo:
aut apparere mundus natus de mu
liere? Ecce luna etiam non splendet: et
stelle non sunt munde in conspectu e
ius: quanto magis homo putredo
et filius hominis vermis? xxvj

Respondens aũt iob dixit. Cuius
adiutor es? Nũquid imbecillis:
et sustentas brachiũ ei9 qui non e for
tis? Cui dedisti consiliũ? Forsitan illi
qui nõ habet sapientiã: prudentiam
tuã ostendisti plurimã. Quem docere
voluisti? Nõne cũ q̃ fecit spiritũ? Ecce gigantes gemũt sub aquis: et q̃
habitant cũ eis. Nudus est infernus

tora illo: et nullū est operimentū predi-
cōni. Qui extendit aquilonē super va-
cuum: et appendit terrā sup nichili. Qui
ligat aquas in nubibus suis: ut nō
erumpat pariter desuper. Qui tenet
vultum solij sui: et expandit sup illud
nebulam suā. Terminū circundedit a-
quis: usq; dum finiant lux et tenebre.
Colūne celi cōtremiscūt: et pauent ad
nutū eius. In fortitudine illius repen-
te maria cōgregata sunt: et prudētia
eius percussit superbum. Spiritus ei⁹ or-
nauit celos: et obstetricante manu eius
eductus est coluber tortuosus. Ecce hec
ex parte dicta sunt viarum eius. Et
cum vix paruam stillam sermonis e-
ius audierimꝰ qs poterit tonitruū ma-
gnitudinis illius intueri?

XXVII

Addidit q̄z iob assumēs parabo-
lam suā et dixit. Viuit deus qui
abstulit iudiciū meū et oīnipotens q̄
ad amaritudinē adduxit aiam meā:
quia donec superest alitus in me
et spiritus dei in naribꝰ meis non lo-
quētur labia mea iniquitatē: nec lin-
gua mea meditabit mendaciū. Absit
a me ut iustos esse vos iudicē. Donec
deficiā nō recedā ab innocentia mea.
Justificationē meā quā cepi tenere: nō
deseram. Neq; enī reprehendit me cor
meū: in oīi vita mea. Sicut impius
inimicus meus: et aduersarius meus
quasi iniquꝰ. Que est enī spes ypocrite
si auare rapiat: et non liberet deus a-
iam ei⁹? Nūquid d⁹ audiet clamo-
rem eius cū venerit sup eū angustia?
Aut poterit in oīnipotēte delectari: et
invocare deū oīi tempore? Docebo
vos p manū dei que oīnipotens ha-
beat: nec abscōdam. Ecce omnes vos
nostis: et quid sine causa vana loqui-
mini? Hec est pars hominis impij
apud deū: et hereditas violentorum
quā ab oīnipotēte suscipient. Si mul-
tiplicati fuerint filij eius i gladio eōr:
et nepotes eius nō saturabūtur pane.
Qui reliqui fuerint ex eo sepelientur in
interitu: et vidue illi⁹ nō plorabūt. Si
cōportauerit quasi terra argentū et si-
cut lutū preparauerit vestimenta: pre-
parabit quidē sed iust⁹ vestietur illis:
et argentū innocens diuidet. Edifica-
uit sicut tinea domū suā: et sicut custos
fecit umbraculū. Diues cū dormierit
nichil secū auferet: aperiet oculos suos
et nichil inueniet. Apprehendet eū ut
aqua inopia: nocte opprimet eū tem-
pestas. Tollet eū ventꝰ urens et auferet:
et velut turbo rapiet eū de loco suo. Et
mittet sup eū: et nō parcet: de manu ei⁹
fugiēs fugiet. Stringet sup eū manꝰ
suas: et sibilabit sup illū intuēs locū ei⁹.

Habet argentū venarū suarū

XXVIII

principia: et auro locus est
in quo conflat. Ferrū de terra tollitur:
et lapis solutus calore in es vertitur.
Tempus posuit tenebris: et uniuersoꝝ
finem ipe cōsiderat. Lapidem quoq;
caliginis et umbram mortis diuidit
torrens a populo peregrinante: eos quos
oblitus est pes egentis hominis: et in-
uios. Terra de qua oriebatur panis:
in loco suo igni subuersa est. locus sa-
phiri lapides eius: et glebe illi⁹ aurum.
Semitā ignorauit auis: nec inuenit
eā oculus vulturis. Nō calcauerūt eā
filij incircūcisi: nec pertransiuit per eā leena.
Ad silicē extendit manū suā: subuertit
a radicibꝰ montes. In petris riuos ege-
dit: et oīe pretiosū vidit oculꝰ ei⁹. Pro-
fundā q̄z fluminū scrutatus est: et abs-
dita produxit in lucē. Sapientia vero
ubi inuenitur: et quis est locus intelli-
gentie? Nescit homo pretiū eius: nec
inuenit in terra suauiter viuentiū. Abs-
sus dicit nō est i me: et mare loquī-
tur nō est mecū. Non dabitur aurum
obrizum pro ea: nec appendet argen-
tum in cōmutatione eius. Nō cōferet
tinctis indie coloribus: nec lapidi sar-
donico pretiosissimo uel saphiro. Nō
adequabit ei aurꝰ uel vitrū: nec cōmu-
tabūtur vasa p ea auri excelsa et emi-
nentia: nō cōmemorabūtur comparā-
tione eius. Trahit aūt sapientia de oc-
cultis. Non adequabit ei topazion de
ethiopia: nec tincture mūdissime com-
ponetur. Unde ergo sapientia venit:
et quis est locꝰ intelligentie? Abscon-
dita est ab oculis omnū viuentium: vo-
lucres q̄z celi latet. Perditio et mors di-
xerūt: auribꝰ nostris audiuimꝰ famā
eius. Deus intelligit viā eius: et ipse
nouit locū illius. Ipse enī fines mun-
di intuetur: et oīa que sub celo sunt
respicit. Qui fecit ventis pondus: et a-
quas appendit mēsura. Quādo pone-
bat pluuijs legem: et viā procellis sonā-
tibus: tūc vidit illā et enarrauit: et pre-
parauit et inuestigauit: et dixit homi-
ni. Ecce timor dñi ipa est sapientia: et
recedere a malo intelligētia.

XXIX

Addidit quoq; iob assumens pa-
rabolā suā et dixit. Quis michi
tribuat ut sim iuxta mēses pristinos:
secundū dies quibꝰ deus custodiebat
me? Quādo splendebat lucerna eius
sup caput meū: et ad lumē ei⁹ ambu-
labā in tenebris. Sicut fui in diebus
adolescentie mee: quādo deus secreto
erat in tabernaculo meo. Quādo erat
oīpotēs mecū: et in circuitu meo pue-
ri mei. Quādo lauabā pedes meos bu-
tiro: et petra fundebat michi riuos o-
lei. Quādo procedebā ad portā ciuita-
tis: et in platea parabam cathedram
michi. Videbant me iuuenes et abscō-
debantur: et senes stabant assurgen-
tes. Principes cessabant loqui: et di-
gitum superponebant ori suo. Vocem
suam cohibebant duces: et lingua e-
orū gutturi suo adherebat. Auris au-
diens beatificabat me: et oculus vide-
ns testimoniū reddebat michi: eo q̄ libe-
rassem pauperē vociferantē: et pupillū
cui nō esset adiutor. Benedictio perituri
sup me veniebat: et cor vidue consola-
tus sum. Justitia indutus sum: et ve-
stiui me sicut vestimento et diademate
iuditio meo. Oculis fui ceco: et pes clau-
do. Pater eram pauperum: et causam
quā nesciebā diligentissime inuestiga-
bam. Conterebam molas iniquꝰ: et de
dentibꝰ illius auferebā predam. Dice-
bam: in nidulo meo moriar: et sicut
palma multiplicabo dies. Radix mea
aperta est sec⁹ aquas: et ros morabit
in messione mea. Gloria mea semper
innouabitur: et arcus meus in manu
mea instaurabitur. Qui me audiebāt
expectabāt sententiā: et intenti tacebāt
ad consiliū meū. Verbis meis addere
nichil audebant: et sup illos stillabat
eloquiū meū. Expectabāt me sicut plu-
uiam: et os suū aperiebant quasi ad
ymbrem serotinū. Si quando ridebā
ad eos nō credebant: et lux vultus mei
non cadebat in terrā. Si voluissē re
ad eos ledebam primus. Cumq; sede-
rem quasi rex circūstante exercitu: eram
tamen merentibꝰ consolator.

XXX

Nunc aūt deridēt me iuniores ty-
quorū non dignabar patres po-
nere cū canibꝰ gregis mei. Quorū vi-
rtus manuū michi erat pro nichilo: et
vita ipa putabantur indigni. Egesta-
te et fame steriles: qui rodebant in soli-
tudine squalētes calamitate et miseria.

Et mādebant herbas et arborū cortices: z radix iunipeor erat cibus eor. Qui de cōuallibus ita rapientes: cū singula reperissent · ad ea cū clamore currebant. In desertis habitabāt torrentium: et in cauernis terre · uel superglarēā. Qui inter huiusmodi letabātur: et esse sub sentibz delicias cōputabant. Filij stultorū et ignobiliū: et in terra penitus non parentes. Nunc in eor cantic⁹ uersus sum: et factus sū eis in prouerbiū. Abominātur me et longe fugiūt a me: et facie meam conspuere nō uerent. Pharetram enī suā aperuit et afflixit me: z frenū posuit in os meū. Ad dextrā orientis calamitatis mee ilico surrexerunt. Pedes meos subuerterunt: obpresserūt quasi fluctibz semitas suas. Dilapsa erūt itinera mea: insidiant sunt michi et preualuerūt: et non fuit q̄ ferret auxiliū. Quasi rupto muro z aperta ianua irruerūt sup me: et ad meas miserias deuoluti sūt. Redactus sum in nichilū. Abstulisti quasi uentus desiderium meum: et uelut nubes pertransit salus mea. Nunc autem in memetipō marcescit anima mea: et possident me dies afflictionis. Node os meum perforatur doloribz: et qui comedunt me non dormiunt. In multitudine eor cōsumit⁹ uestimētum meum: z quasi capitio tunice circūdedit me. Comparat⁹ sum luto: et assimulat⁹ sum fauille et cineri. Clamo ad te z nō exaudis me: sto z nō respicis me. Mutatus es michi in crudelem: z in duritia manus tue aduersar⁹ michi. Eleuasti me: et quasi sup ventū ponens elisisti me ualide. Bno quia mortē tradas me: ubi cōstituta est domus oīū uiuēti. Uerumtamē non ad consumptiōnē eorum emittis manū tuā: et si corruerit ipse saluabis. Flebā quondā sup eo qui afflictus erat: z cōpatiebatur anima mea pauperi. Expectabā bona z uenerūt michi mala: prestolabar lucē z erupuit tenebre. Interiora mea efferbuerūt absq; ulla requie: p̄uenerūt me dies afflictionis. Mestus incedebā: sine furore cōsurgens in turba clamaui. Frater fui draconū: et socius struthionum. Cutis mea denigrata est supra me: et ossa mea aruerūt pre caumate. Uersa ē in luctū cythara mea: et organū meū i uocē flentiū.

Pepigi fedus cū oculis meis: ut ne cogitarē quidē de uirgine. Quā enim partem haberet in me deus desuper: et hereditatem omnipotens de excelsis? Nunquid non perditio est iniquo: et alienatio operantibus iniustiam? Nonne ipse cōsiderat uias meas: et cunctos gressus meos dinumerat? Si ambulaui in uanitate et festinauit in dolo pes meus: appendat me in statera iusta: et sciat deus simplicitatem meam. Si declinauit gressus meus de uia · et secutus est oculus meus cor meum · et si in manibz meis adhesit macula: seram z alius comedat: et progenies mea eradicetur. Si deceptū est cor meū sup mulierē: et si ad hostiū amici mei insidiatus sum: soror⁹ alterius sit uxor mea · et sup illā incuruent alij. Hoc enī nephas est et iniquitas maxima: ignis usq; ad gēhennē deuorans: z oīa eradicās genimina. Si contempsi subire iudiciū cū seruo meo et ancilla mea: cū disceptarent aduersum me. Quid enī faciā cum surrexerit ad iudicādū deus: z cū quesierit quid respondebo illi? Nūquid nō in utero fecit me qui et illū operatus est · et formauit me in uulua un⁹? Si negaui quā uolebāt pauperibz: et oculos uidue expectare feci. Si comedi buccellā meā solus: et non comedit pupillus ex ea. Quia ab infancia mea creuit mecum miseratio: z de utero matris mee egressa est mecū. Si despexi pereuntem eo q̄ nō haberet indumētū: et absq; operimento pauperem. Si nō benedixerunt michi lacera eius: et de uellerib⁹ ouiū mearū calefactus est. Si leuaui sup pupillū manū meā etiā cū uiderē me in porta superiorē: humerus me⁹ a iunctura sua cadat: et brachiū meū cū suis ossibz cōfringatur. Semp enī quasi tumentes sup me fluctus timui deū: et pondus eius ferre nō potui. Si putaui aurū robur meū: et obrizo dixi fiducia mea. Si letatus sū sup multis diuitijs meis: z quia plurima reperit man⁹ mea. Si uidi solem cū fulgeret z lunā incedentē clare · et letatum est in abscondito cor meū: et osculatus sum manū meā ore meo · q̄ est iniquitas maxima · et negatio contra deum altissimū. Si gauisus sum ad ruinā eius qui me oderat: et exultaui q̄ inuenisset eū malū. Nō enī dedi ad peccādum guttur meū: ut expeterem maledicens animā eius. Si non dixerūt uiri tabernaculi mei: quis det de carnibus eius ut saturemur. Foris nō mansit peregrinus: ostiū meū uiatori patuit. Si abscondi quasi homo peccā meū: et celaui in sinu meo iniquitatē meā. Si expaui ad multitudinē nimiam: et despectio cognatōrū terruit me: z nō magis tacui nec egressus sum ostiū. Quis michi tribuat audītorē ut desiderīū meū audiat oīpotens · et librū scribat ipse qui iudicat: ut in humero meo portem illū et circūdem illū quasi coronā michi? Per singlos gradus meos pronūciabo illū: et quasi principi offeram eum. Si aduersum me terra mea clamat: et cum ipsa sulci eius deflent. Si fructus eius comedi absq; pecunia: et animam agricolarum eius afflixi: pro frumēto oriatur michi tribul⁹: et p̄ ordeo spina.

Et miserūt aūt tres uiri isti respondere iob: eo q̄ iust⁹ sibi uideretur. Et iratus indignatus est heliu filius barachel buzites de cognatione ram. Irat⁹ est aūt aduersū iob: eo q̄ iustū se esse diceret coram deo. Porro aduersū amicos eius indignat⁹ est eo q̄ nō inuenissent responsionē rationabilem: sed tantummodo cōdemnassent iob. Igitur heliu expectauit iob loquentem: eo q̄ seniores essent qui loquebantur. Cū aūt uidisset q̄ tres respōdere non potuissent: iratus est uehementer. Respondensq; heliu filius barachel buzites dixit. Iunior sum ego: uos aūt antiquiores. Ideirco dimisso capite uerius sum uobis indicare mea sententiam. Sperabā enī q̄ etas prolixior loqueretur: et annos multitudo doceret sapientiā. Sed ut uideo spīr⁹ est in hominibz: et inspiratio oīpotētis dat intelligentiā. Non sunt longeui sapientes: nec senes intelligūt iudiciū. Ideo dicam audite me: ostendā uobis et eā ego mea scientiā. Expectaui enim sermones uestros: audiui prudentiā uestrā. Donec disceptaremini uobis uerbis uestris: z donec putabā uos aliqd dicere cōsiderabā. Sed ut uideo nō est qui possit arguere iob: z respondere ex uobis uerbis eius. Ne forte dicatis inuenimus sapientiā: deus proiecit eum non homo. Michil locut⁹ est michi: et ego nō sdm sermones uros respondebo illi. Exterriti sunt nec responderūt

ultra: abstulerũtq; a se eloquiũ. Quoniam igitur egritauit me non sunt locuti-sterterũt nec respõderũt ultra: respondebo et ego partem meã: et ostendam scientiã meã. Plenus sum ego sermonibus: et coartat me spiritꝰ uteri mei. Ecce uenter meus quasi mustum absq; spiraculo: qđ lagunculas nouas dirũpit. Loquar et respirabo paululũ: aperiam labia mea et respondebã. Non accipiam personam uiri: et deum homini non equabo. Sciẽs enim quãdiu subsistam: et si post modicum tollat me factor meus.

xxxij

Audi igitur iob eloquia mea: et omnes sermones meos ausculta. Ecce aperui os meũ: loquatur lingua mea in faucibꝰ meis. Simplici corde meo sermones mei: et sententiã labia mea purã loquẽtur. Spiritus dei fecit me: et spiraculũ omnipotentis uiuificauit me. Si potes responde michi: et aduersus faciẽ meã cõsiste. Ecce et me sicut et te fecit deus: et de eodẽ luto ego quoq; formatus sum. Verũtamen miraculũ meũ nõ te terreat: et eloquentia mea non sit tibi grauis. Dixisti ergo in auribꝰ meis: et uocẽ uerborũ tuoꝝ audiui. Mũdus sum ego et absq; delicto: immaculatꝰ: et nõ est iniquitas in me. Quia querelas in me repperit: ideo arbitratꝰ est me inimicũ sibi. Posuit in neruo pedes meos: custodiuit oẽs semitas meas. Hoc est ergo in quo nõ es iustificatꝰ. Respondebo tibi: quia maior sit deus homine. Aduersum eũ cõtendis: qꝝ nõ ad omnia uerba responderit tibi. Semel loquit deus: et secũdo idipsum nõ repetit. Per somnium in uisione nocturna: quãdo ceciderũt sopor super homines: et dormiũt in lectulo. Tunc aperit aures uirorum et erudiens eos instruit disciplina: ut auertat hominẽ ab hijs que fecit: et liberet eũ de superbia: eruens animã eius a corruptione: et uitã illius ut nõ trãseat in gladiũ. Increpat quoq; per doloreꝫ in lectulo: et oĩa ossa eius marcescere facit. Abominabilis ei fit in uita sua panis: et anime illius cibus ãt desiderabilis. Tabescet caro eius: et ossa que tecta fuerant nudabuntur. Appropinquabit corruptõi anima eius: et uita illius mortiferis. Si fuerit pro eo angelꝰ loquens unũ de milibus ut annũciet hominis equitatem: miserebitur eius et dicet. Libera eũ: ut non descendat in corruptionẽ. Inueni in quo placet. Consumpta est caro eius a supplicijs: reuertat ad dies adolescentie sue. Deprecabit deum et placabilis ei erit: et uidebit faciẽ eius in iubilo: et reddet homini iusticiã suã. Respiciet homines et dicet. Peccaui et uere deliqui: et ut eã dignus nõ recepi. Liberauit animam suã ne pergeret in interitũ: sed uiuens lucem uideret. Ecce hec oĩa operatur deus tribꝰ uicibus per singulos: ut reuocet animas eoꝝ a corruptõne: et illuminet luce uiuẽtiũ. Attende iob et audi me: et tace dum ego loquor. Si autem habes quod loquaris respõde michi. Loquere. Volo enĩ te apparere iustũ. Ođ si nõ habes audi me: tace et docebo te sapientiã.

xxxiij

Pronũciansq; itaq; helyu etiam hec locutꝰ est. Audite sapientes uerba mea: et eruditi auscultate me. Auris enĩ uerba probat: et guttur escas gustu diiudicat. Iudiciũ eligamꝰ nobis: et inter nos uideamꝰ quid sit melius. Quia dixit iob iustus sum: et deus subuertit iudiciũ meũ. In iudicando enim me mẽdaciũ est: uiolẽta sagitta mea absq; ullo peccãto. Quis est uir ut est iob qui bibit subsannationẽ quasi aquam: qui gradit cũ operãtibus iniquitatẽ et ãbulat cũ uiris impijs: Dixit enim non placebit uir deo: etiã si cucurrerit cũ eo. Ideo uiri corditi audite me. Absit a deo impietas: et ab omnipotente iniquitas. Opus enim hominis reddet ei: et iuxta uias singulorũ restituet eis. Uere enĩ deus nõ cõdemnabit frustra: nec omnipotens subuertet iudiciũ. Quẽ cõstituit aliũ super terrã: aut quẽ posuit super orbẽ quẽ fabricatꝰ est: Si dirigeret ad eũ cor suum: spiritũ illius et flatũ ad se traheret. Deficeret omnis caro simul: et homo in cinerem reuerteret. Si habes ergo intellectũ audi qđ dicit: et ausculta uocẽ eloquij mei. Numquid qui nõ amat iudicium sanari potest: Et quomodo tu eũ qui iustꝰ est intantũ cõdemnas: Qui dicit regi apostata: qui uocat duces impios. Quĩ non accipit personas principũ: nec cognouit tyrannũ cum disceptaret contra pauperẽ. Opus enĩ manuũ eius sũt uniuersi. Subito morientur: et in media nocte turbabũtur populi et pertransibũt et auferẽt uiolentum absq; manu. Oculi enĩ eius sup uias hominũ: et omnes gressus eoꝝ considerat. Non sunt tenebre et nõ est umbra mortis: ut abscondãtur ibi qui operantur iniquitatẽ. Neq; enim ultra in hominis potestate est: ut ueniat ad deum in iudiciũ. Conteret multos innumerabiles: et stare facit alios pro eis. Nouit enĩ opera eoꝝ: et idcirco inducet noctem et conterẽtur. Quasi impios percussit eos in loco uidentiũ. Qui quasi de industria recesserunt ab eo: et omnes uias eius intelligere noluerũt: ut pertulerint ad deũ clamorem egeni: et audiret uocem pauperũ. Ipse enĩ concedente pacem: quis est qui condemnet: Eĝuo absconderit uultum: quis est qui contempletur eũ: Et super gentes: et super omnes homines. Qui regnare facit hominẽ ypocritam propter peccata populi. Quia ergo ego locuꝰ sũ ad deũ: et ei non phibebo. Si erraui tu doce me. Si iniquitatẽ locuꝰ sum: ultra non addã. Numquid a te deus requirit eam: quia displicuit tibi: Tu enĩ cepisti loqui et nõ ego. Quod si nõ noti melius loquere. Viri intelligentes loquantur michi: et uir sapiens audiet me. Job aũt stulte locuꝰ est: et uerba illius nõ sonant disciplinam. Pater mi probetur iob usq; ad finem: ne desinas ab homine iniquitatis: ꝝ addit super peccã sua blasphemiã. Inter nos interi cõstringat: et cũ ad iudiciũ prouocet hominibꝰ suis deũ.

prov

Igitur heliu hec eructuum locuꝰ est. Numquid equa uidetur tibi tua cogitatio: ut diceres iustior deo sum: Dixisti enĩ. Non tibi placet qđ rectũ est. Vel quid tibi pdest: si ego peccauero: Itaq; ego respondebo sermonibꝰ tuis: et amicis tuis tecum. Suspice celũ et intuere: et contemplare etherea qꝝ altiora te sũt. Si peccaueris: qđ ei nocebis: Et si multiplicate fuerit iniquitates tue: quid facies contra eũ: Porro si iuste egeris: quid donabis ei: aut qđ de manu tua accipiet: Homini qui similis tui est nocebit impietas tua: et filius hominis adiuuabit iusticia tua. Propter multitudinem calumniatoꝝ clamabũt: et eiulabũt propter uim brachij tyrannorũ. Et nõ dixit ubi est deus qui fecit me: qui dedit carmina in nocte. Qui docet nos super iumenta terre: et super uolucres celi erudit nos. Ibi clamabũt: et nõ exaudiet

propter superbiam maiorz. Non ergo frustra audiet deus: et omnipotēs causas singlorz inuestiget. Etiā cum dicerē non cōsideras: iudicare coram illo: et expecta eū. Nūc enī non infert furorem suū: nec vltiscatur scelus valde. Ergo iob frustra aperit os suum: et absqz scientia verba multiplicat. xxxvj

Addens quoqz heliu hec loquens est. Sustine me paululū: et indicabo tibi. Adhuc enī habeo qđ pro deo loquar. Repetā scientiā meam a principio: et operatorē meū probabo iustum. Vere enim absqz mēdatio sermones mei: et perfecta scientia probabit tibi. Deus potentes nō abiicit eū: et ipse sit potens: sed nō saluat impios: et iudiciū pauperibz tribuit. Non auferet a iusto oculos suos: et reges in solio collocat in perpetuū: et illic erigūtur. Et si fuerint in catenis et vinciantur funibus paupertatis: indicabit eis opera eorum et scelera eorz: quia violēti fuerūt. Revelabit qz aurem eorz ut corripiat: et loquet ut reuertātur ab iniquitate. Si audierit et obtēperauerint cōplebūt dies suos in bono: et annos suos in gloria. Si aūt nō audierint trāsibūt per gladiū: et consumentē in stulticia. Simulatores et callidi provocāt iram dei: nec clamabūt cum vincti fuerint. Morietur in tempestate anima eorū: et vita eorz inter effeminatos. Eripiet de angustia sua pauperē: et revelabit in tribulatione aurē eius. Igit salvabit te de ore angusto latissime: et non habēte fundamentū subter se. Requies aūt mense tue erit plena pinguedine. Causa tua quasi impij iudicata est: causā iudiciūqz recipies. Non te ergo superet ira ut aliquem opprimas: nec multitudo donorū inclinet te. Depone magnitudinē tuā absqz tribulatione: et omnes robustos fortitudine. Ne protrahas noctē: ut ascendāt pro eis. Cave ne declines ad iniquitatē. Hāc enim cepisti sequi post miseriā. Ecce deus excelsus in fortitudine sua: et nullus ei similis in legislatoribz. Quis ponat scrutari vias eius: aut quis possit dicere operatus es iniquitatē? Memento qz ignores opus eius: de quo cecinerūt viri. Omnes homines vident eū: unusquisqz intuetur procul. Ecce deus magnus vincēs scientiā nostrā. Numerus annorū ei inestimabilis. Qui aufert stellas pluuie et effundit imbres ad instar gurgitū. Qui de nubibus fluunt: que prestillant cūcta desuper. Si voluerit extendere nubes quasi tentoriū suū et fulgurare lumine suo desuper: cardines qz maris operiet. Per hec enī iudicat populos: et dat escam multis mortalibus. In manibus abscondit lucē et precipit ei ut rursus adveniat. Annūciat de ea amico suo qz possessio ei sit: et ad eā possit ascendere. xxxvij

Super hoc expauit cor meū: et emotum est de loco suo. Audite auditionē in terrore vocis eius: et sonū de ore illius procedentem. Subter omnes celos ipe cōsiderat: et lumē illius super terminos terre. Post eū rugiet sonitus: et tonabit voce magnitudinis sue: et nō inuestigabit cū audita fuerit vox eius. Tonabit deus in voce sua mirabiliter: qui facit magna et inscrutabilia. Qui precipit nīui ut descendat in terrā: et hiemis pluuias et imbri fortitudinis sue. Qui in manu omnīū hominum signat ut noverint singuli opera sua. Ingredietur bestia latibulū suū: et in antro suo morabitur. Ab interioribz egredietur pestilentia: et ab aquilone frigus.

flante deo cōgelat gelu: et rursum latissime fundunt aque. Frumentū delirat nubes: et nubes sparguīt lumē suum. Que lustrāt cūcta per circuitū quocūqz eas voluntas gubernātis duxerit ad omne qđ preceperit illis sup faciē orbis terrar: sive in una tribu sive in terra sua sive in quocūqz loco misericordie sue eas iusserit inueniri. Auscultea hec iob: sta et cōsidera mirabilia dei. Numqđ scis quādo preceperit deus pluuijs: ut ostenderet lucem nubiū ei? Numqđ nosti semitas nubiū magnas: et perfectas scientias? Nōne vestimēta tua calida sunt cū perflata fuerit terra austro? Tu forsitan cū eo fabricat es celos: qui solidissimi quasi ere fusi sunt. Ostende nobis quid dicam? illi. Nos quippe involuimur tenebris. Quis narrabit ei que loquor? Etiā si loquat? fuerit homo devorabit? at nūc nō videt lucem. Subito aer coget? in nubes: et ventus trānsiens fugabit eas. Ab aquilone aurū venit: et a deo formidolosa laudatio. Digne eum inuenire non possumus. Magnus fortitudine et iudicio et iustitia: et enarrari nō potest. Ideo timebunt eum viri: et nō audebunt cōtemplari omnes q sibi videntur esse sapientes. xxxviij

Respondēs aūt dominus iob de turbine dixit. Quis ē iste involuens sententias sermonibz imperitis? Accinge sicut vir lumbos tuos: interrogabo te: et respōde michi. Ubi eras quādo ponebā fundamēta terre? Indica michi si habes intelligētiā. Quis posuit mēsuras eius si nosti: vel quis tetendit sup eā lineā? Super quo bases illius solidate sunt? Aut quis demisit lapidem angularē ei? cū me laudarēt simul astra matutina: et iubilarent omnes filij dei? Quis conclusit ostijs mare quādo erumpebat quasi de vulua procedens: cū ponerem nubem vestimentū eius: et caligine illud sicut pānis infantie obvolueret? Circūdedi illud terminis meis: et posui vectē et ostia: et dixi. Usqz huc venies et non procedes amplius: et hic confringes tumentes fluctus tuos. Numquid post orū tuū precepisti diluculo et ostendisti aurore locū suū: et tenuisti extremā terre: excussisti impios ex ea? Reformatur ut lutū signaculū: et stabit sicut vestimentū. Auferetur ab impijs lux sua: et brachiū excelsum conteretur. Numquid ingressus es profundū maris: et in novissimis abissi deābulasti? Numquid aperte sunt tibi porte mortis: et ostia tenebrosa vidisti? Numquid consideasti latitudinem terre? Indica michi si nosti omnia in qua via lux habitet: et tenebrarū quis locus sit: ut ducas unūquodqz ad finimos suos: et intelligas semitas domus eius. Scitabas tūc qđ nasciturus esses: et numerū dierum tuorz noveras? Numqđ ingressus es thesauros nīvis aut thesauros grādinis aspexisti: que preparavi in tpus hostis: in diē pugne et belli? Per quā viam spergitur lux: dividitur estus super terrā? Quis dedit vehementissimo imbri cursum et viā sonātis tonitrui: ut plueret super terrā absqz homine in deserto ubi nullus mortaliū cōmoratur: ut impleret inuiā et desolatā: et produceret herbas virentes? Quis est pluvie pater: vel quis genuit stillas roris? De cuius utero egressa est glacies: et gelu de celo quis genuit? In similitudinē lapidis aque durantur: et superficies abissi cōstringitur. Numquid cōiungere valebis micantes stellas pliades: aut

girū arduū poteris dissipare? ſſunquid produxis lucifeū in tpe suo: z re-
xerum sup filios terre cōsurgere facis?
ſſūquid nosti ordinem celi: et pones
rationē eius in terra? ſſūqd eleuabis
in nebulā vocem tuā: et impet⁹ aqua-
rum operiet te? ſſunquid mittes ful-
gura et ibūt: z reuertentia dicēt tibi ad-
sumus? Quis posuit in visceribs ho-
minis sapientiā: uel quis dedit gallo
intelligentiā? Quis enarrabit celorū
rationē: et cōtentū celi quis dormire
faciet? Quando fundabat pulueis in
terrā: et glebe cōpingebātur? ſſunqd
capies leene predā: et animā catulor
eius implebis: quādo cubāt in antris
et in specubus insidiant? Quis pre-
parat coruo escam suā: quando pul-
li eius clamant ad deum vagātes eo
q non habeant cibos?

xxxix.

Nunquid nosti tempus partus
ibicū in petris: uel parturientes
cerua obseruasti? Dinumerasti men-
ses cōceptus eaz: et scisti tempus par-
tus eaz? Incurbantur ad fetū z parūt:
et rugitus emittūt. Separantur filij
earū et peregūt ad pastū: egrediūt z nō
reuertūtur ad eas. Quis dimisit on-
grum liberū: et vincla ei⁹ quis soluit?
Cui dedi in solitudine domū: et tabe-
nacula eius in terra salsuginis. Con-
temnit multitudinē ciuitatis: clamorē
exactoris nō audit. Circūspicit mōtes
pascue sue: z virentia quez perquirit.
ſſunqd voluit rinoceros seruire tibi:
aut morabit ad presepe tuū? ſſūquid
alligabis rinocerota ad arādū loro
tuo: aut cōfringet glebas vallū post
te? ſſunquid fiduciā habebis in ma-
gna fortitudine eius? Et derelinques
ei labores tuos? ſſunquid credes illi
quoniā semen tuū reddet tibi: et area
tuā cōgreget? Penna struthionis simi-
lis est pennis herodij et accipitris. Quā-
do derelinquit ouа sua in terra: tu fo-
uebis in puluere calefacies ea? Oblui-
scitur q pes conculcet ea: aut bestia a-
gri conterat. Duratur ad filios suos
quasi non sint sui: frustra laborauit
nullo timore cogēte. Priuauit enim
eam deus sapientia: nec dedit illi intelli-
gentiā. Cū tempus fuerit in altū alas
erigit: deridet equū et ascensorem eius.
ſſūquid fortitudinē equo tu circūdabis
collo eius hinnitū? ſſunqd suscitabis eū sicut locustas? Gloria
narium eius terror: terra ungula fodit.
Exultat audacter: in occursum pergit
armatis. Contemnit pauore: nec cedit
gladio. Sup ipm sonabit pharetra:
vibrabit hasta et clipeus. Fremens et
feruens sorbet terrā: nec reputat tube
sonare clangorem. Vbi audierit bucī-
nam dicit vah: procul odoratur bel-
lum exhortationē ducū z vlulatū exer-
citus. ſſūquid q sapientiā tuā plume
scit accipiter: expandens alas suas ad
austrū? ſſūquid ad preceptū tuū eleua-
bitur aquila: et in arduis ponet nidū
suū? In petris manet: et in preruptis
silicibs cōmorat: atq; inaccessis rupi-
bus. Inde cōtemplat escam: et de lon-
ge oculi eius prospiciūt. Pulli ei⁹ lam-
bunt sanguinē: et vbicūq; cadauer fu-
erit statim adest. Et adiecit dominus:
et locutus est ad iob. ſſunquid qui
contendit cum deo: tam facile conqui-
escit? Velq; qui arguit deum: debet et
respondere ei. Respondens aūt iob do-
mino dixit. Quī leuior locutus sum:
respondere quid possum? ſſanum
meam ponam super os meum. Vnū
locutus sum q̄ vltrā nō dixillem: z al-
terū: quibus ultra non addā.

xl

Respondēs aūt dūs iob de turbi-
ne dixit. Accinge sicut vir lum-
bos tuos: interrogabo te: et indica mi-
chi. ſſūquid irritū facies iudiciū meū:
et cōdemnabis me ut iustificeris? Et
si habes brachiū sicut deus et voce si-
mili tonas: circūda tibi decorē z in sub-
lime erigere: et ethō gloriosus et specio-
sus induere vestibs. Disperge superbos
in furore tuo et cōtunde eos: et respici-
ens omnē arrogantē humilia. Respi-
ce cūctos superbos et cōtunde eos: et cō
tere impios in loco suo. Absconde eos
in puluere simul: et facies eoz demerge
in foueam: et ego cōfitebor ty saluare
te posse dexтera tua. Ecce behemoth
quē feci tecū: fenū quasi bos comedet.
Fortitudo ei⁹ in lumbis eius: et virt⁹
illi⁹ in umbilico ventris ei⁹. Stringit
caudā suā quasi cedrū: nerui testiculo-
rum eius plexi sunt. Ossa ei⁹ velut fi-
stule eris: cartilago illius quasi lami-
ne ferree. Ipse est principiū viarum dei.
Qui fecit eū applicabit gladium eius:
huic mōtes herbas ferūt. Omnes bestie
agri ludēt ibi: sub umbra dormit in
secreto calami: i locis humētibs. Pro-
tegunt umbre umbrā eius: circundabu-
nt eū salices torrentis. Ecce absor-
bebit fluuiū et nō mirabit: et habet fi-
duciā ty influat iordanis in os eius.
In oculis eius quasi hamo capiet eū:
et in sudibs perforabit nares ei⁹. An e-
mahere poteris leuiathan hamo: z fu-
ne ligabis linguā eius? ſſūquid po-
nes circulū in naribs eius: aut armil-
la perforabis maxillā eius? ſſunquid
multiplicabit ad te preces: aut loquet
tibi mollia? ſſūqd feriet tecū pactū: et
accipies eū seruū sempiternū? ſſunqd
illudes ei quasi aui: aut ligabis eum
ancillis tuis? Concident eum amici:
dīuidēt illū negociatores. ſſunquid
implebis sagenas pelle ei⁹: et gurgu-
stiū piscū capite illi⁹? Pones sup eū
manū tuā? ſſMemēto belli: nec ultra ad-
das loqui. Ecce spes ei⁹ frustrabit eū:
et videbis cunctis p̄cipitabit.

xli.

Non quasi crudelis suscitabo eū.
Quis enī restitere potest vultui
meo: et qs ante dedit michi ut reddā
ei? Omnia q̄ sub celo sunt mea sūt. ſſō
parcā ei verbis potētibus: et ad depre-
candū cōpositis. Quis revelabit faciē
indumēti ei⁹? Et in medīū oris ei⁹ qs
intrabit? Portas vultus eius quis ap-
periet? Per girū dentiū eius formido: cor-
pus illi⁹ quasi scuta fusilia. cōpactum
squamis se premētibus. Vna uni cō-
iungitur: et ne spiraculū quidē incedit
per eas. Vna alteri adherebit: z tenen-
tes se nequaq; seperabūtur. Sternuta-
tio eius splendor ignis: et oculi eius ut
palpebre diluculi. De ore eius lampa-
des prodūt: sicut rede ignis accense de
naribus ei⁹ prodit fum⁹: sicut olle fue-
rense atq; feruentis. Halitus eius pru-
nas ardere facit: et flāma de ore eius
egredit. In collo eius morabit fortitu-
do: et facie ei⁹ prodit egestas. ſſMembra
carnīū eius cohērentia sibi. ſſMittet cō-
tra eū fulmina: z ad locū aliū nō ferent-
ur. Cor eius indurabit tāq; lapis: et
stringetur q̄si malliatoris incus. Cū
sublat⁹ fuerit timebūt angeli: et territ
purgabūtur. Cū apprehenderit eū gla-
dius sublistere nō poterit: neq; hasta
neq; thorax. Reputabit enī quasi paleas
ferrū: et quasi lignū putridū es. ſſon
fugabit eū vir sagittarius: in stipulā
versi sunt ei lapides funde. Quasi sti-
pulam estimabit malliū: et deridebit
vibrantem hastam. Sub ipo erūt ra-
dij solis: z sternet sibi aurū quasi lutū.

ferueſcere faciet ñſi olla ꝓtũdum
maris:ponet quaſi cũ unguenta bulli-
unt. Poſt eum lucebit ſemita:eſtima-
bit abyſſum quaſi ſenescentem . Non
eſt ſuper terram poteſtas que compa-
retur ei: qui factus eſt ut nullum ti-
meret. Omne ſublime videt:ipſe eſt rex
ſup uniuerſos filios ſuperbie. xlij

Reſpondens autem iob dño dixit.
Vere ſcio omnia ꝓtes:et nulla te
latet cogitatio. Quis eſt iſte qui celat
cõſiliũ abſq; ſcientia? Ideo inſipienter
locut⁹ ſum:et que ultra modũ excede-
rent ſcientiã meã. Audi et ego loquar:
interrogabo te et reſpõde michi . Au-
diẽu auris audiui te:nũc aũt oculus
meus videt te. Idcirco ipſe me reprẽ-
do:et ago penitentiã in fauilla z cine-
re. Poſtq; aũt locut⁹ eſt dñs verba hec
ad iob : dixit ad eliphaz themanites.
Iratus eſt furor meus in te et in duos
amicos tuos : quoniã nõ eſtis locuti
coram me rectũ ſicut ſeruus meus iob . Su-
mite ergo vobis ſeptem thauros z ſep-
tem arietes : et ite ad ſeruũ meũ iob:
z offerte holocaustum pro vobis. Job
aũt ſeruus meus orabit pro vobis. Fa-
ciem eius ſuſcipiã : ut nõ vobis imputet
ſtultitia . Neq; enim locuti eſtis ad me
recta:ſicut ſeruus meus iob. Abierũt ergo
eliphaz themanites et baldath ſuites
et ſophar naamatites et fecerũt ſicut
locutus fuerat dñs ad eos:et ſuſcepit
deus faciem iob . Dñs q; conuerſus
eſt ad penitentiã iob : cũ oraret pro a-
micis ſuis. Et addidit dominus omnia
quecũq; fuerãt iob duplicia. Venerũt
aũt ad eũ omnes fratres ſui z uniuerſe
ſorores ſue et cũcti qui nouerãt eũ pri-
us:z comedebãt cũ eo panẽ in domo
eius. Et mouerũt ſup eũ caput:et cõſo-
lati ſũt eũ ſup omni malo q̃ intulerat
dñs ſup eum:et dederũt ei unuſquiſq;
quem unam z unã aurem auream unã.
Dñs aũt benedixit nouiſſimis iob
magis quã principio ei⁹. Et facta ſũt
ei quatuordecim milia ouiũ et ſex mi-
lia camelorũ:et mille iuga boũ:z mille
aſine:et fuerũt ei ſeptẽ filij z tres filie.
Et vocauit nomẽ uni⁹ diẽ:et nomen
ſecũde caſſiam:z nomẽ tercie cornuſti-
bij. Nõ ſunt aũt inuente mulieres ſpe-
cioſe ſicut filie iob:in uniuſa terra. De-
ditq; eis pater ſuus hereditatẽ inter fra-
tres eaz. Vixit aũt iob poſt hec centũ
ſeptuaginta annis:z vidit filios ſuos z fi-
lios filioz ſuoz uſq; ad quartã gene-
rationẽ:z mortu⁹ ẽ ſenex et plen⁹ dierũ.

Explicat liber iob.Incipit plogus
libri ieronimi ꝑbi in ꝑpsalteriũ.

Dalterũ rome dudũ poſi-
tus emẽdaraꝫ:z iuxta ſeptu-
aginta interpretes:licet cur-
ſim-magna tamẽ ex parte
correxeraꝫ. Quod quia rurſum videtis
a paula et euſtochiũ ſcriptoꝝ vitio de-
prauatũ-pluſq; antiquum errorem ſi
nouã emẽdatione valere:me cogitis
ut veluti quodam nouali-ſtillũ iam
aruũ exerceam-et obliquis ſulcis rena-
ſcentes ſpinas radicem:equũ eſſe dice-
res-ut q̃ crebro pullulat crebrius ſuc-
cidatur . Vnde conſurgo ꝓfatione cõ-
moneo-tam vos quibꝫ forte labor iſte
deſudat · quã eos qui exemplaria iſti-
uſmodi habere voluerit:ut q̃ diligen-
ter emendauí : cũ cura et diligẽtia trã-
ſcribantur. Noter ſibi unuſquiſq; uel
iacẽtem lineã-uel radiãtia ſigna · id
eſt obeloſ-uel aſteriſcos : et ubicũq;
viderit virgulã ꝑcedentem-ab ea uſq;
ad duo ꝑũcta que impreſſim⁹-ſciat in
ſeptuaginta tranſlatoribus plus ha-
beri:ubi aũt reſpexerit ſtelle ſimilitudi-
nẽ.

de hebreis voluminibꝫ additũ nouerit eque uſq; ad duo ꝑũcta-iuxta ꝓpo-
rtionis dumtaxat editionẽ:qui ſim-
plicitate ẽnodis a ſeptuaginta inter-
pretibus nõ diſcordat. Hec rogo et vo-
bis et ſtudioſo cuiq; facille me ſcien-
nõ ambigo multos fore-qui uel inui-
dia uel ſuperciliꝫ malint contemnere
et videre predara quam diſcere:et de
turbulento magis riuo quam de pu-
riſſimo fonte potare. Explicũt plogi ſancti
libri ymmoꝝ uel ſoliloquiorum.

Beatus vir qui nõ
abiit in cõſilio im-
piorũ : et in via pe-
catorum nõ ſteteꝛit :
et in cathedra peſti-
lẽcie nõ ſedit. Sed
in lege domini voluntas eius : z in lege
eius meditabit die ac nocte. Et erit
tanq; lignũ quod plãtatum eſt ſecus
decurſus aquarũ : q̃ fructũ ſuũ dabit
in tẽpore ſuo. Et folium eius nõ defluet : z
omnia quecũq; faciet proſperabũtur.
Non ſic impii nõ ſic : ſed tanq; pul-
uis quẽ proicit ventus a facie terre.
Ideo nõ reſurgũt impii i iudicio : neq;
peccatores in cõſilio iuſtorũ. Quoni-
am nouit dominus viã iuſtoꝝ : z iter
impiorum peribit. Pſalmus dauid

Quare fremuerũt gẽtes : et pũli me-
ditati ſunt inania? Aſtiterũt
reges terre et principes cõuenerunt in
unũ : adũſus dñm z adũſus⁹ xpi ſui ei⁹.
Dirumpam⁹ vincla eoꝝ : z ꝑiciam⁹
a nobis iugũ ipſoꝝ. Qui habitat i ce-
lis irridebit eos : z dñs ſubſannabit eos.
Tunc loquet ad eos in ira ſua : z in
furore ſuo cõturbabit eos. Ego au-
tem cõſtitut⁹ ſum rex ab eo ſuper ſyon
montem ſanctũ ei⁹ : ꝑdicãs preceptũ
eius. Dominus dixit ad me filius
meus es tu : ego hodie genui te. Po-
ſtula a me et dabo tibi gentes hereditã-
tem tuã : et poſſeſſionẽ tuã fines
terre. Reges eos i virga ferrea : z tan-
qñ vas figuli cõfringes eos. Et nũc
reges intelligite : erudimini q̃ iudica-
tis terrã. Seruite dño i timore : et ex-
ultate ei cũ tremore. Apprehendite di-
ſciplinam : ne quãdo irascatur domi-
nus z pereatis de via iuſta. Cum ex-
arſerit in breui ira eius : beati omnes
qui confidunt in eo. Ps dauid cum
fugeret abſalon filij ſui.

Domine q̃d multiplicati ſunt qui
tribulãt me? multi inſurgũt ad-
uerſum me. Multi dicũt anime mee :
nõ eſt ſalus ipſi in deo eius. Tu aũt
dñe ſuſceptor meus es : gloria mea z ex-
altãs caput meũ. Voce mea ad do-
minũ clamaui : z exaudiuit me de mõ-
te ſancto ſuo. Ego dormiui z ſopor⁹
ſum : z exurrexi quia dñs ſuſcepit me.
Non timebo milia populi circũdan-
tis me : exurge dñe ſaluũ me fac deus
meus. Quoniam tu percuſſiſti omnes
adũſantes michi ſine cauſa : dentes
peccatorũ cõtriuiſti. Domini eſt ſal⁹ :
et ſuper populũ tuum benedictio tua.
Inflexum meam nubꝫ ps dauid.

Cum invocarẽ exaudiuit me deus
iuſticie mee : i tribulatione dila-
taſti michi. Miſerere mei : et exaudi o-
rationẽ meã. Filij hominũ uſq; quo
graui corde : ut quid diligitis vanita-
tem et quereritis mendacium? Et ſcitote
quoniã mirificauit dñs ſanctum ſuũ :
dñs exaudiet me cũ clamauero ad eũ.
Iraſcimini et nolite peccare : que di-
citis in cordibus veſtris in cubilibus
veſtris compungimini. Sacrificate
ſacrificiũ iuſticie z ſperate in domino :
multi dicunt q̃s oſtendit nobis bona.

Signatum est super nos lumen vultus tui domine: dedisti leticiam in corde meo. A fructu frumenti vini z olei sui: multiplicati sunt. In pace in idipsum: dormiã et requiescam. Quoniã tu domine: singulariter in spe cõstituisti me. Jubinẽ pro eis que hereditatem consequitur ps dauid

Verba mea auribus pcipe dñe: intellige clamorem meum. Intende voci oronis mee: rex meus et deus meus. Quoniã ad te orabo dñe: mane exaudies vocem meã. Mane astabo tibi z videbo: quoniam nõ deꝰ volens iniquitatem tu es. Neq; habitabit iuxta te malignus: neq; permanebũt iniusti ante oculos tuos. Odisti omnes qui operantur iniquitatẽ: perdes oẽs qui loquuntur mendatiũ. Virum sanguinũ et dolosum abominabit dñs: ego aũt in multitudine misericordie tue. Introibo in domũ tuam: adorabo ad templũ sanctũ tuũ i timore tuo. Dñe deduc me in iustitia tua: propter inimicos meos dirige i cõspectu meo viam meã. Quoniã nõ est in ore eorũ veritas: cor eoꝝ vanũ est. Sepulcrũ patẽs est guttur eoꝝ: linguis suis dolose agebãt: iudica illos deus. Decidant a cogitationibz suis: secundũ multitudinẽ impietatũ eoꝝ expelle eos: quoniã irritauerũt te dñe. Et letentur omnes qui sperant in te: in eternũ exultabũt et habitabis in eis. Et gloriabũtur in te omnes qui diligũt nomen tuum: quoniam tu benedices iusto. Domine: ut scuto bone voluntatis tue coronasti nos. Jubinem ipsi asaph pro octava ps dauid

Domine ne in furore tuo arguas me: neq; i ira tua corripias me. Miserere mei dñe quoniam infirmus sum: sana me dñe quoniã conturbata sunt ossa mea. Et anima mea turbata ẽ valde: z tu dñe usq; quo? Convertere dñe et eripe animã meã: salvum me fac propter misericordiã tuã. Quoniam non est in morte qui memor sit tui: in inferno aũt quis cõfitebit tibi? Laboraui in gemitu meo: lauabo per singulas noctes lectũ meũ: lacrimis meis stratũ meũ rigabo. Turbatus est a furore oculus meus: inueteraui inter oẽs inimicos meos. Discedite a me omnes qui operamini iniquitatem: quĩ exaudiuit dñs vocẽ fletus mei. Exaudiuit dñs deprationẽ meã: dñs orationẽ meã suscepit. Erubescãt et conturbentur vehementer oẽs inimici mei: convertantur et erubescãt valde velociter. Jubinem ps dauid quẽ cãtauit dño pro verbis chusi filij geminu

Domine deus meus in te speraui: salvum me fac ex oẽibus persequentibus me et libera me. Ne quando rapiat ut leo animã meã: dũ non est q redimat neq; qui salvũ faciat. Dñe deus meus si feci istud: si est iniquitas in manibz meis. Si reddidi retribuentibus michi mala: decidam merito ab inimicis meis manis. Persequatur inimicus animã meã et comprehendat: et conculcet in terra vitã: et gloriam meã in pulverem deducat. Exsurge domine in ira tua: et exaltare in finibus inimicorũ meorũ. Et exsurge domine deus meus in pcepto quod mãdasti: z synagoga pplorũ circũdabit te. Et propter hãc in altũ regredere: dñs iudicat populos. Judica me dñe scdm iustitiã meã: et secundũ innocentiã meam sup me. Consumet nequitia peccatorũ: et diriges iustum scrutans corda et renes deus. Justũ adiutoriũ meũ a dño: q̃ saluos facit rectos corde. Deus iudex iustus fortis et patiens: nũquid iracundiã per singulos dies. Nisi overtis iterum gladiũ suũ vibrauit: arcũ suũ tetendit et paravit illũ. Et in eo paravit vasa mortis: sagittas suas ardentibus effecit. Ecce parturiit iniustitiã: cõcepit dolorem et peperit iniquitatẽ. Lacum aperuit et effodit eũ: et incidit in foueã q̃ fecit. Convertetur dolor eius in caput eius: et in verticẽ ipsi? iniquitas eius descendet. Cõfitebor dño scdm iustitiã ei?: z psallã nomini dñi altissimi.

Jubinẽ ps dauid pro nouissimo rum

Domine dñs noster: quã admirabile est nomẽ tuũ in vniuersa terra. Quoniam elevata est magnificentia tua: sup celos. Ex ore infantiũ z lactentiũ perfecisti laudẽ propter inimicos tuos: ut destruas inimicũ et ultorem. Quoniã videbo celos tuos opera digitoꝝ tuoꝝ: lunã z stellas que tu fundasti. Quid est homo q memor es ei?: aut filius hominis quoniam visitas eũ. Minuisti eũ paulominus ab angelis: gloria z honore coronasti eũ: z cõstituisti eũ super opera manuũ tuarũ. Omnia subiecisti sub pedibus ei?: oves z boues vniversas: insup et pecora cãpi. Volucres celi z pisces maris: qui ambulãt semitas maris. Domine dñs noster: quam admirabile est nomẽ tuũ in vniversa terra.

Jubinẽ pro occultis filij psalmus dauid

Confitebor tibi dñe in toto corde meo: narrabo oẽs mirabilia tua. Letabor z exultabo in te: psallã nomini tuo altissime. In convertendo inimicũ meũ retrorsum: infirmabũtur et peribũt a facie tua. Quoniã fecisti iudicium meũ et causam meã: sedisti sup thronũ qui iudicas iustitiam. Increpasti gentes z periit impius: nomẽ eoꝝ delesti in eternũ z in seculũ seculi. Inimici defecerũt framee in finẽ: z civitates destruxisti. Periit memoria eoꝝ cũ sonitu: et dñs in eternũ permanet. Paravit in iudicio thronũ suũ: et ipse iudicabit orbẽ terre in equitate: iudicabit pplos in iustitia. Et factus est dñs refugiũ pauperi: adiutor in opportunitatibz in tribulatione. Et sperent in te qui noverunt nomen tuũ: quoniã non dereliquisti querentes te dñe. Psallite dño qui habitat in syon: annũciate inter gentes studia eius. Quoniã requirens sanguinẽ eoꝝ recordatus est: nõ est oblitus clamorem pauperũ. Miserere mei dñe: vide humilitatẽ meã de inimicis meis. Qui exaltas me de portis mortis: ut annũciem omnes laudationes tuas in portis filie syon. Exultabo in salutari tuo: infixe sũt gentes in interitu quẽ fecerũt. In laqueo isto quẽ abscõderũt: cõprehensus est pes eoꝝ. Cognoscetur dñs iudicia faciẽs: in operibus manuũ suarũ cõprehensus est peccator. Convertantur peccatores in infernũ: omnes gentes que obliviscuntur deũ. Quoniã nõ in finẽ oblivio erit pauperis: patientia pauperũ nõ peribit in finẽ. Exsurge dñe nõ cõfortetur hmo: iudicentur gentes in cõspectu tuo. Cõstitue dñe legislatorem super eos: ut sciant gentes quĩ homines sunt. Ut quid dñe recessisti longe: despicis in oportunitatibz in tribulatione. Dum superbit impius incenditur pauper: comprehendũtur in consiliis quibus cogitant. Quoniam laudat peccator in

desideriis aiē sue: et iniquus benedicitur. Exacerbauit dñm peccator: secundū multitudinē ire sue non quaeret. Non est deꝰ in cōspectu eius: inquinate sunt uie illiꝰ in oīi tpe. Auferuntur iudicia tua a facie eius: omnium inimicoꝝ suoꝝ dominabit. Dixit enī in corde suo: nō mouebor a generatione in generationem sine malo. Cuius maledictione os plenū est et amaritudine et dolo: sub lingua eiꝰ labor ⁊ dolor. Sedet in insidiis cū diuitibꝫ in occultis: ut interficiat innocētem. Oculi eiꝰ in pauperē respiciūt: insidiat in ablcōdito quasi leo in spelunca sua. Insidiat ut rapiat pauperem: rapere pauperē dū attrahit eū. In laqueo suo humiliabit eū: inclinabit se et cadet cū dñatus fuerit pauperū. Dixit enī in corde suo: oblitus est deus: auertit faciē suā ne uideat in finem. Exurge dñe deus ⁊ exaltetur manus tua: ne obliuiscaris pauperū. Propter quid irritauit impius deū: dixit enī in corde suo nō requiret. Uides quoniā tu labore et dolorem cōsideras: ut tradas eos in manꝰ tuas. Tibi derelictus est pauꝑ: orphano tu eris adiutor. Contere brachium peccatoris et maligni: quaeretur peccatū illiꝰ et nō inuenietur. Dominus regnabit in eternū ⁊ in seculū seculi: peribitis gentes de terra illiꝰ. Desiderium pauperū exaudiuit dñs: preparationē cordis eoꝝ audiuit auris tua. Iudicare pupillo ⁊ humili: ut non apponat ultra magnificare se homo super terram.

Iusticus ps dauid

In dño confido quomō dicitis anime mee: transmigra in montem sicut passer. Quoniā ecce peccatores intenderunt arcū: paraueruīt sagittas suas in pharetra: ut sagittent in obscuro rectos corde. Quoniā que perfecti destruxerūt: iustus aūt quid fecit. Dñs in templo sancto suo: dñs in celo sedes eius. Oculi eiꝰ in pauperem respiciūt: palpebre eius interrogāt filios hominū. Dñs interrogat iustū et impiū: qui aūt diligit iniquitatem odit aiam suā. Pluet sup peccatores laqueos: ignis ⁊ sulphur ⁊ spiritꝰ procellarū pars calicis eoꝝ. Quī iustus dñs et iusticias dilexit: equitatē uidit uultꝰ eius.

Inscriptis dauid pro ectasi

Saluū me fac dñe quoniā defecit sanctus: quī diminute sunt ueritates a filiis hominū. Uana locuti sunt unusquisq; ad proximū suū: labia dolosa in corde et corde locuti sunt. Disperdat dñs uniuersa labia dolosa: et linguam magniloquam. Qui dixerūt linguā nr̄am magnificabimꝰ: labia nostra a nobis sunt: quis noster dñs est? Propter miseriam inopū et gemitū pauperū: nūc exurgā dicit dñs. Ponā in salutari: fiducialiter agā in eo. Eloquia dñi eloquia casta: argentū igne examinatū: probatū terre purgatū septuplum. Tu domine seruabis nos et custodies nos: a generatione hac in eternū. In circuitu impij ambulant: secundum altitudinem tuam multiplicasti filios hominū.

Iusticus ps dauid

Usq; quo dñe obliuisceris me in finē: usq; quo auertis faciē tuā a me? Quādiu ponā cōsilia in anima mea: dolore in corde meo pr̄ die? Usque quo exaltabitur inimicus meus super me? Respice ⁊ exaudi me dñe deus meus. Illumina oculos meos ne unq; obdormiā i morte: ne quādo dicat inimicus meus preualui aduersus eum. Qui tribulāt me exultabūt si motus fuero: ego aūt in misericordia tua speraui. Exultabit cor meū in salutari tuo: cantabo domino qui bona tribuit michi: et psallam nomini dñi altissimi.

Iusticus ps dauid

Dixit insipiēs in corde: nō est deus. Corrupti sunt et abominabiles facti sūt in studiis suis: nō est qui faciat bonū nō est usq; ad unū. Dominus de celo prospexit sup filios hominū: ut uideat si est intelligens aut requirēs deū. Omnes declinauerunt simul inutiles facti sunt: non est qui faciat bonū nō est usq; ad unū. Sepulcrū patens est guttur eoꝝ: linguis suis dolose agebant: uenenū aspidū sub labijs eoꝝ. Quorū os maledictione ⁊ amaritudine plenū est: ueloces pedes eorum ad effundendū sanguinē. Contritio et infelicitas in uijs eoꝝ: ⁊ uiam pacis nō cognouerūt: nō est timor dei ante oculos eoꝝ. Nonne cognoscent omnes qui operātur iniquitatem: qui deuorāt plebē meā sicut escam panis? Dominū non inuocauerūt: illic trepidauerūt timore ubi nō erat timor. Quoniā dñs in generatione iusta ē: cōsiliū inopis confudistis: quī dñs spes eiꝰ est. Quis dabit ex syon salutare israel? cum auerterit dñs captiuitatē plebis sue exultabit iacob et letabitur israel.

Iusticus ps dauid

Domine qs habitabit in tabernaculo tuo: aut quis requiescet i monte sancto tuo? Qui ingreditur sine macula: et operatur iusticiā. Qui loquitur ueritatē in corde suo: qui non egit dolum in lingua sua. Nec fecit proximo suo malum: et obprobriū nō accepit aduersus proximos suos. Ad nichilū deductus est i cōspectu eiꝰ malignus: timentes aūt dñm glorificat. Qui iurat proximo suo ⁊ non decipit: q̄ pecuniā suā nō dedit ad usuram: et munera sup innocentē nō accepit. Qui facit hec: nō mouebit in eternum.

Titulus inscriptus ipsi dauid

Conserua me dñe quoniā speraui in te: dixi dño deꝰ meus es tu: quī bonoꝝ meoꝝ nō egens. Sanctis q̄ sunt in terra eius: mirificauit omnes uoluntates meas in eis. Multiplicate sunt infirmitates eoꝝ: postea accelerauerūt. Non congregabo cōuentacula eoꝝ de sanguinibus: nec memor ero nominū eoꝝ p labia mea. Dominus pars hereditatis mee et calicis mei: tu es qui restitues hereditatē meam michi. Funes ceciderūt michi in preclaris: etenī hereditas mea pclara est michi. Benedicā dñm qui tribuit michi intellectū: insup et usq; ad noctem increpuerūt me renes mei. Prouidebā dñm in cōspectu meo semper: quoniā a dextris est michi ne cōmouear. Propter hoc letatū est cor meū et exultauit lingua mea: insuper ⁊ caro mea requiescet in spe. Quoniā nō derelinques aiam meā in inferno: nec dabis sanctū tuū uidere corruptionē. Notas michi fecisti uias uite: adimplebis me letitia cum uultu tuo: delectationes in dextera tua usq; in finem.

Exaudi dñe iusticiā hōy dauid

Exaudi dñe iusticiā meā: intende deprecationē meā. Auribus percipe orationē meā: non in labijs dolosis. De uultu tuo iudicium meū prodeat: oculi tui uideāt equitatem. Probasti cor meū et uisitasti nocte: igne me examinasti et nō est inuenta in me iniquitas. Ut nō loquatur os meū opera hominū: propter uerba labioꝝ tuoꝝ ego custodiui

vias duras. Porcine gressus meos
in semitis tuis: ut non moueantur ve-
stigia mea. Ego clamaui quoniam
exaudisti me deus: inclina aurem tuam michi
et exaudi verba mea. Mirifica miseri-
cordias tuas: qui saluos facis sperā-
tes in te. A resistentibus dextere tue cu-
stodi me: ut pupillam oculi. Sub umbra alarū tuarū pone me: a facie im-
piorū qui me afflixerūt. Inimici mei
animā meā circūdederūt: adipē suū
cōclusērūt: os eorū locutū est superbiā.
Proicientes me nūc circūdederūt me:
oculos suos statuerūt declinare in terrā.
Susceperūt me sicut leo paratus ad
prēdā: et sicut catulus leonis habitās
in abditis. Exurge dne preueni eum
et supplanta eū: rumpe animā meā ab
impio: framēā tuā ab inimicis manu
tua. Dne a paucis de terra diuide eos
in vita eorū: et de absconditis tuis ad-
implesti est uenter eorū. Saturati sūt
filijs: et dimiserūt reliquias suas par-
vulis suis. Ego aūt in iustitia appa-
rebo aspectui tuo: satiabar cū apparue-
rit gla tua. Iubilē pro dō dauid q̄
locutus ē dño uba cātica hui⁹ mdie quis
eripuit eū dūs de manu oīm inimi-
corū eius et de manu saul et dixit

Diligā te dne fortitudo mea: dūs
firmamētū meū et refugiū meū
et liberator meus. Deus meus adiu-
tor meus: et sperabo in eū. Protēctor
meus et cornu salutis mee: et susceptor
meus. Laudās invocabo dūm: et
ab inimicis meis salu⁹ ero. Circūdederūt me dolores mortis: et torren-
tes iniquitatis conturbauerūt me. Do-
lores inferni circūdederūt me: preoccu-
pauerūt me laquei mortis. In tribu-
latione mea invocaui dominū: et ad
deum meū clamaui. Et exaudiuit de
templo sancto suo vocē meam: et cla-
mor meus in cōspectu eius introiuit in
aures eius. Commota est et conmu-
nita terra: fundamēta mōtiū conturba
bata sunt et cōmota sunt: quoniam
iratus est eis. Ascendit fumus in ira e-
ius: et ignis a facie eius exarsit: carbones succensi sunt ab eo. Inclinauit celos et descendit: et caligo sub pe-
dibus eius. Et ascendit sup cherubin
et volauit: volauit sup pēnas uētoꝝ.
Et posuit tenebras latibulū suū. in cir-
cuitu eius tabernaculum eius: tenebrosa a-
qua in nubibus aeris. Prefulgore in
cōspectu eius nubes trānsierūt: grando
et carbones ignis. Et intonuit de
celo dns: et altissimus dedit vocē su-
am: grando et carbones ignis. Et
misit sagittas suas et dissipauit eos:
fulgura multiplicauit et cōturbauit e-
os. Et apparuerūt fontes aquarū:
et reuelata sunt fundamēta orbis ter-
rarū. Ab increpatione tua dne: ab
inspiratione spiritus ire tue. Misit
de summo et accepit me: et assumpsit
me de aquis multis. Eripuit me de
inimicis meis fortissimis et ab hijs q̄
oderūt me: quoniā cōfortati sunt su-
per me. Preuenerūt me in die afflicti-
onis mee: et factus est dns protēctor me-
us. Et eduxit me in latitudinē: sal-
uum me fecit quoniam voluit me. Et retri-
buet michi dns secūm iustitiā meam:
et secūm puritatem manuū mearum
retribuet michi. Quia custodiui vias
domini: nec impie gessi a deo meo.
Quoniā omnia iudicia ei⁹ in conspe-
ctu meo: et iustitias eius non repuli
a me. Et ero immaculatus cū eo: et ob-
seruabo me ab iniquitate mea. Et re-
tribuet michi dns secūm iustitiā meā:
et secundū puritatē manuū mearum
in cōspectu oculorū eius. Cum sancto
sancto eris: et cū viro innocēte innocēs
eris. Et cū electo electus eris: et cū puer-
so peruerteris. Quoniā tu populū humilē
saluū facies: et oculos superborū humi-
liabis. Quoniā tu illuminas lucer-
nam meā dne: deus meus illumina
tenebras meas. Quoniā in te eripiar
a temptatione: et in deo meo trāsgre-
diar murū. Deus meus impolluta via
eius: eloquia dni igne examinata:
protector est omnium sperantium in se.
Quoniā quis deus preter dnm: aut
quis deus preter deū nostrū. Deus qui
precinxit me virtute: et posuit immacu-
latā viā meā. Qui perfecit pedes meos
tanq̄ cerui⁹: et sup excelsa statuēs
me. Qui docet manus meas ad pre-
liū: et posuisti ut arcum ereum brachia
mea. Et dedisti michi protectionem
salutis tue: et dextera tua suscepit me.
Et disciplina tua correxit me in finē:
et disciplina tua ipa me docebit. Di-
latasti gressus meos subtus me: et non
sunt infirmata vestigia mea. Perse-
quar inimicos meos et cōprehendam
illos: et non cōuertar donec deficiant.
Confringā illos nec poterūt stare:
cadent subtus pedes meos. Et pre-
cinxisti me virtute ad bellū: et supplan-
tasti insurgētes in me subtus me. Et
inimicos meos dedisti michi dorsū:
et odientes me disperdidisti. Clama-
uerunt nec erat qui saluos faceret ad
dominū: nec exaudiuit eos. Et tom-
minuā eos in pulueē ante faciē ven-
ti: ut lutū plateaꝝ delebo eos. Eripies
me de cōtradictionibus pli: cōstitu-
es me in caput gentiū. Populus quē
non cognoui seruiuit michi: in auditu
auris obedijt michi. Filij alieni me-
niti sunt michi: filij alieni inueterati
sunt: et claudicauerunt a semitis suis.
Viuit dns et benedict⁹ deus me⁹: et ex-
altetur deus salutis mee. Deus q̄ das
vindictas michi et subdis populos
sub me: liberator meus de inimicis me-
is iracūdis. Et ab insurgentibus in
me exaltabis me: a viro iniquo eripi-
es me. Propterea cōfitebor tibi in na-
tionibus dne: et nomini tuo psal-
mū dicam. Magnificans salutes re-
gis eius: et faciens misericordiam cri-
sto suo dauid: et semini eius usq⁹ in
seculum. Iubilē psalmus dauid

Celi enarrant gloriā dei: et opera
manuū eius annūciat firmamētū.
Dies diei eructat verbū: et nox nocti
indicat sciam. Non sunt loquele
neq⁹ sermones: quoꝝ non audiantur
voces eorū. In omnē terrā exiuit sonus
eorū: et in fines orbis terre verba eorū.
In sole posuit tabernaculū suū: et
ipe tanq̄ sponsus procedens de thalamo
suo. Exultauit ut gygas ad curren-
dā viam: a summo celo egressio eius.
Et occursus eius usq⁹ ad summum
eius: nec est qui se abscondat a calore
eius. Lex dni immaculata cōuertēs
animas: testimoniū dni fidele sapiē-
tiam prestās parvulis. Justicie do-
mini recte letificātes corda: precptū do-
mini lucidū illuminans oculos. Ti-
mor dni sanctus permanens in seculū
seculi: iudicia dni vera iustificata in se-
metipsa. Desiderabilia super aurū et
lapidē pretiosum multū: et dulciora su-
per mel et fauū. Etenim seruus tuus
custodit ea: in custodiendis illis retri-
butio multa. Delicta quis intelligit:
ab occultis meis mūda me: et ab ali-
enis parce seruo tuo. Si mei nō fue-
rint dñati tūc immaculatus ero: et e-
mūdabor a delicto maximo. Et cōt

ut cõplacẽt eloquia oris mei: et me-
ditatio cordis mei in cõspectu tuo sem-
per. Domine adiutor meus: et redemp-
tor meus. Iubilate ps dauid

Exaudiat te dñs in die tribulatõ-
nis: protegat te nomen dei ia-
cob. Mittat tibi auxiliũ de sancto: et
de syon tueatur te. Memor sit omnis
sacrificij tui: et holocaustũ tuũ pingue
fiat. Tribuat tibi secm cor tuũ: et o-
mne cõsiliũ tuũ adimpleat. Letabimur
in salutari tuo: et in nomine dei nr̃i
magnificabimur. Implear dominꝰ
oñes petitiones tuas: nũc cognoui
quoniã saluũ fecit dñs christum suum.
Exaudiet illũ de celo sancto suo: in
potentatibus salus dextere ei⁹. Hi in
curribus et hi in equis: nos aũt in
nomine dei nr̃i invocabimꝰ. Ipsi
obligati sũt et ceciderũt: nos aũt sur-
rexim⁹ et erecti sumus. Dñe saluũ
fac regem: et exaudi nos in die qua in-
vocaverim⁹ te. Iubilate ps dauid

Domine in virtute tua letabit rex:
et sup salutare tuũ exultabit ve-
hementer. Desiderium cordis ei⁹ tribu-
isti ei: et voluntate labior⁹ eius nõ fraud-
asti eũ. Quoniã preveniſti eũ in be-
nedictionib⁹ dulcedinis: posuisti in
capite eius coronã de lapide pretioso.
Vitã petiit a te et tribuisti ei: longitu-
dinẽ dierũ in seculũ et in seculum seculi.
Magna gloria eius in salutari tuo:
gloriã et magnũ decorem impones
sup eũ. Quoniã dabis eũ in benedi-
ctionem in seculũ scli: letificabis eũ in
gaudio cũ vultu tuo. Quoniam rex
sperat in dño: et in misericordia altis-
simi nõ cõmouebitur. Inueniatur
manus tua oñibus inimicis tuis: de-
xtera tua inueniat oñes qui te odẽrũt.
Pones eos ut clibanum ignis in tp
vultus tui: dñs in ira sua cõturbabit
eos: et devorabit eos ignis. Fructũ
eor⁹ de terra perdes: et semẽ eor⁹ a filijs
hominũ. Quũ declinaverũt in te ma-
la: cogitaverũt cõsilia q̃ non potuerũt
stabilire. Quũ pones eos dorsũ: in
reliquijs tuis preparabis vultũ eorũ.
Exaltare dñe in virtute tua: cantabi-
m⁹ et psallem⁹ virtutes tuas. Iubilate
ps dauid ꝓ susceptõne matutina

Deus deꝰ meus respice in me: quare
me dereliquisti: lõge a salute
mea verba delictorũ meor⁹. Deus me-
us clamabo ꝙ die et non exaudies: et
nocte et nõ ad insipientiã michi. Tu
aũt in sancto habitas: laus isrl. In
te speraverũt pres nostri: speraverunt
et liberasti eos. Ad te clamaverũt et
salui facti sunt: in te speraverũt et nõ
sunt confusi. Ego aũt sum vermis
et nõ homo: obprobriũ hominũ et
abiectio plebis. Omnes videntes me
deriserũt me: locuti sunt labijs et mo-
verũt caput. Speravit in dño eripiat
eum: saluũ faciat eũ quoniã vult eũ.
Quoniã tu es q̃ extraxisti me de vtr̃o:
spes mea ab uberibus matris mee:
in te proiectus sum ex utero. De ventre
matris mee deus meus es tu: ne discesse-
ris a me. Quoniã tribulatio proxi-
ma est: quũ nõ est qui adiuvet. Circũ-
dederunt me vituli multi: thauri
pingues obsederũt me. Aperuerunt
sup me os suũ: sicut leo rapiens et ru-
giens. Sicut aqua effusus sum: et di-
spersa sunt omnia ossa mea. Factũ
est cor meũ tãq̃ cera liquescens: in me-
dio ventris mei. Aruit tãq̃ testa vir-
tus mea: et lingua mea adhesit fauci-
bus meis: et in pulverem mortis de-
duxisti me. Quoniã circũdederũt me
canes multi: cõcilium malignantium
obsidit me. Fodierũt manus meas
et pedes meos: dinumerauerũt oñia
ossa mea. Ipsi vero cõsiderauerunt
et inspexerũt me: diviserunt sibi vesti-
menta mea: et sup vestẽ meã miserũt
sortem. Tu aũt dñe ne elongaveris
auxiliũ tuũ: ad defensionẽ meã ospice.
Erue a framea deus animã meam:
et de manu canis unicã meam. Salva
me ex ore leonis: et a cornibus uni-
cornium humilitatẽ meã. Narrabo no-
men tuũ fratribus meis: in medio eccle-
sie laudabo te. Qui timetis dñm lau-
date eũ: universũ semẽ iacob glorificate
eũ. Timeat eũ oñe semen isrl: quo-
niã nõ sprevit neq; despexit depreca-
tionẽ pauperis. Nec avertit faciem
suã a me: et cũ clamarẽ ad eũ exaudi-
vit me. Apud te laus mea in ecclesia
magna: vota mea reddã in cõspectu
timentiũ eũ. Edent pauperes et satura-
buntur: et laudabũt dñm qui requirũt
eũ: vivent corda eor⁹ in secm seculi. Re-
miniscentur et convertentur ad dñm:
universi fines terre. Et adorabunt in
cõspectu ei⁹: oniũs familie gentium.
Quoniã dñi est regnũ: et ipse dñabi-
tur gentiũ. Manducaverũt et adora-
verũt oñes pingues terre: in cõspectu
eius cadẽt omnes qui descendũt in ter-
ram. Et anima mea illi vivet: et se-
men meũ serviet ipi. Annunciabitur
dño generatio ventura: et annuncia-
bunt celi iusticiã ei⁹ ꝓpio qui nascetur
quẽ fecit dominus. Psalm⁹ dauid

Dominꝰ regit me et nichil mihi
deerit: in loco pascue ibi me col-
locavit. Super aquã refectionis edu-
xit me: animã meã cõvertit. Deduxit
me super semitas iusticie: ꝓter
nomen suũ. Nam et si ambulavero
in medio umbre mortis non timebo
mala: quoniã tu mecum es. Virga
tua et baculus tuus: ipa me cõsolata
sunt. Parasti in cõspectu meo mẽsã:
adversus eos qui tribulãt me. Impin-
guasti in oleo caput meũ: et calix me-
us inebriãs quã preclarus est. Et mi-
sericordia tua subsequetur me: oñibus
diebus vite mee. Et ut inhabitem in do-
mo domini: in longitudinẽ dierum.
Ps dauid tpe tertie sabbati:

Domini est terra et plenitudo ei⁹:
orbis terrar⁹ et universi qui habi-
tant in eo. Quia ipse sup maria fun-
davit eũ: et sup flumina preparavit
eũ. Quis ascendit in mõtem dñi: aut
quis stabit in loco sancto ei⁹. Innoc-
ens manibus et mundo corde: qui non
accepit in vano animã suã: nec iura-
vit in dolo proximo suo. Hic accipi-
et benedictionẽ a dño: et misericordiã
a deo salutari suo. Hec est generatio
querentiũ eũ: querentiũ faciẽ dei iacob.
Attollite portas principes vestras:
et elevamini porte eternales: et introi-
bit rex glorie. Quis est iste rex glorie:
dñs fortis et potens: dominꝰ potens in
prelio. Attollite portas principes ve-
stras: et elevamini porte eternales: et
introibit rex glorie. Quis est iste rex
glorie: dominus virtutum ipse est
rex glorie. Iubilate ps dauid

Ad te dñe levavi animã meã: deꝰ
meus in te confido nõ erubescã. Neq;
irrideant me inimici mei: etenim uni-
versi qui sustinẽt te nõ confundentur.
Confundãtur omnes iniqua age-
tes: super vacue. Vias tuas domine
demõstra michi: et semitas tuas edo-
ce me. Dirige me in veritate tua et do-
ce me: quia tu es deus salvator meus:
et te sustinui tota die. Reminiscere
miserationũ tuarum dñe: et misericor-

tuaz que a seculo sunt. Delicta iuuẽtutis mee ⁊ ignorãcias meas: ne memineris. Secundũ misericordiã tuã memento mei tu: propter bonitatem tuã dñe. Dulcis et rectus dñs: propter hoc legẽ dabit delinquentibus in uia. Diriget mãsuetos in iudicio: docebit mites uias suas. Uniuerse uie dñi misericordia ⁊ ueritas: requirentibus testamentũ eius et testimonia eius. Propter nomen tuũ dñe propitiaberis peccato meo: multum est enim. Quis ẽ homo qui timet dñm: legẽ statuit ei in uia quam elegit. Anima eius in bonis demorabit: et semen eius hereditabit terrã. Firmamentũ est dominus timentibus eũ: et testamentũ ipsius ut manifestẽ illis. Oculi mei semper ad dñm: quia ipse euellet de laqueo pedes meos. Respice in me ⁊ miserere mei: quia unicus et pauper sum ego. Tribulationes cordis mei multiplicate sũt: de necessitatibus meis eue me. Uide humilitatẽ meã et laborẽ meũ: et dimitte uniuersa delicta mea. Respice inimicos meos quoniã multiplicati sunt: et odio iniquo odorunt me. Custodi aiam meã et eue me: nõ erubescam quoniã speraui in te. Innocentes et recti adheserũt michi: quia sustinui te. Libera deus israel: ex oĩbus tribulationibus suis. Ps̃ dauid

Iudica me dñe quoniã ego in innocẽcia mea ingressus sum: et in dño sperans nõ infirmabor. Proba me domine ⁊ tempta me: ure renes meos ⁊ cor meũ. Quoniam misericordia tua ante oculos meos est: et cõplacui in ueritate tua. Non sedi cũ cõcilio uanitatis: et cũ iniqua gerentibus nõ introibo. Odiui ecclesiã malignantiũ: et cũ impijs nõ sedebo. Lauabo inter innocentes manus meas: et circũdabo altare tuũ dñe. Ut audiã uocem laudis: et enarrem uniuersa mirabilia tua. Domine dilexi decorem domus tue: et locum habitationis glorie tue. Ne perdas cum impijs deus aiam meã: et cũ uiris sanguinũ uitã meã. In quorũ manibz iniquitates sũt: dextera eorum repleta est muneribus. Ego autẽ in innocentia mea ingressus sum: redime me et miserere mei. Pes enim meus stetit in directo: in ecclesijs benedicam te domine. Intitulẽ psalmus dauid priusquã liniretur.

Dominus illuminatio mea et salus mea: quem timebo? Dominus protector uite mee: a quo trepidabo? Dum appropiãt sup me nocentes: ut edãt carnes meas. Qui tribulant me inimici mei: ipi infirmati sunt et ceciderũt. Si consistãt aduersum me castra: nõ timebit cor meũ. Si exurgat aduersum me prelium: in hoc ego sperabo. Unam petij a dño hanc requiram: ut inhabitẽ in domo dñi omnibus diebus uite mee. Ut uideã uoluptatem dñi: et uisitem templũ eius. Quoniã abscõdit me in tabernaculo suo in die malorũ: protexit me in abscondito tabernaculi sui. In petra exaltauit me: ⁊ nunc exaltauit caput meũ super inimicos meos. Circuiui et immolaui in tabernaculo eius hostiam uociferationis: cantabo et psalmũ dicã dño. Exaudi dñe uocẽ meam qua clamaui ad te: miserere mei et exaudi me. Tibi dixit cor meũ exquisiui te facies mea: faciẽ tuã dñe requiram. Ne auertas faciem tuã a me: ne declines in ira a seruo tuo. Adiutor meus esto ne derelinquas me: neq; despicias me deus salutaris meus. Quoniã pater meus et mater mea dereliquerũt me: dñs aũt assumpsit me. Legem pone michi dñe in uia tua: et dirige me in semita recta propter inimicos meos. Ne tradideris me in aiam tribulantiũ me: quoniam insurrexerũt in me testes iniqui: et mentita est iniquitas sibi. Credo uidere bona dñi: in terra uiuentiũ. Expecta dñm uiriliter age: et cõfortet cor tuũ et sustine dñm. Ps̃ ipi dauid

Ad te dñe clamabo deus meus ne sileas a me: ne quãdo taceas a me: et assimilabor descendẽtibz in lacum. Exaudi dñe uocem orationis mee dũ oro ad te: dũ extollo manus meas ad templũ sanctũ tuum. Ne simul trahas me cũ peccatoribz: et cũ operãtibz iniquitatẽ ne perdas me. Qui loquuntur pacẽ cũ proximo suo: mala aũt in cordibz eorũ. Da illis scdm opera eorũ: et secundũ nequitiã adinuentionũ ipsorũ. Secundũ opera manuũ eorũ tribue illis: redde retributionem eorũ ipsis. Quoniã nõ intellexerunt opera dñi et in opera manuum eius: destrues illos et nõ edificabis eos. Benedictus dñs: quoniã exaudiuit uocem deprecationis mee. Dominus adiutor meus et protector meus: et in ipso speranit cor meũ et adiutus sum. Et refloruit caro mea: ⁊ ex uoluntate mea cõfitebor ei. Dominus fortitudo plebis sue: et protector saluationum christi sui est. Saluũ fac ppm tuũ dñe ⁊ benedic hereditati tue: ⁊ rege eos ⁊ extolle illos usq; in eternũ. Ps̃ dauid mĩ cõsummacõe tabernaculi:

Afferte dño filij dei: afferte dño filios arietũ. Afferte dño gloriam et honorem: afferte dño gloriã nomini eius: adorate dñm in atrio sancto eius. Uox dñi sup aquas: deus maiestatis intonuit: dominus sup aquas multas. Uox dñi in uirtute: uox domini in magnificentia. Uox dñi cõfringentis cedros: ⁊ cõfringet dñs cedros libani. Et cõminuet eos tanq; uitulũ libani: et dilectus quemadmodũ filios unicornuũ. Uox dñi intercidentis flammam ignis: uox dñi cõcutientis desertũ: et cõmouebit dñs desertũ cades. Uox domini preparantis cerua⁹ et reuelabit condensa: et in templo eius omnes dicent gloriã. Dñs diluuium inhabitare facit: et sedebit dñs rex in eternũ. Dominus uirtutem populo suo dabit: dñs benedicet populo suo in pace. Ps̃ cãtꝰ in dedicacõne domus dauid

Exaltabo te dñe quoniã suscepisti me: nec delectasti inimicos meos sup me. Domine deus meus clamaui ad te: ⁊ sanasti me. Domine eduxisti ab inferno aiam meã: saluasti me a descendentibz in lacũ. Psallite dño sancti eius: ⁊ confitemini memorie sanctitatis eius. Quoniam ira in indignatione eius: et uita in uoluntate eius. Ad uesperũ demorabitur fletus: et ad matutinum letitia. Ego aũt dixi in abundãtia mea: nõ mouebor in eternũ. Domine: in uoluntate tua prestitisti decori meo uirtutẽ. Auertisti faciem tuã a me: et factus sum conturbatus. Ad te domine clamabo: et ad deũ meum deprecabor. Que utilitas in sanguine meo: dum descendo in corruptionem. Nunquid confitebitur tibi pulus: aut annunciabit ueritatem tuã. Audiuit dñs et misertus est mei: dñs factus est adiutor meus. Conuertisti planctum meũ in gaudiũ michi: cõcidisti saccũ meum.

et circūdedisti me letitia. Ut tāter tibi
gloria mea et non cōpungar: dñe
ne deus meus in eternum confitebor
tibi. Jnfinem ps̄ dauid pro extasi
In te dñe nō confundar in eternum: in
iusticia tua libera me, Jnclina ad
me aurem tuā: accelera ut eruas me.
Esto michi in deū protectorē et in do-
mum refugij: ut saluum me facias.
Quoniā fortitudo mea et refugium
meū es tu: ⁊ propter nomē tuū dedu-
es me ⁊ enutries me. Educes me de
laqueo quē abscōderūt michi: quoniā
am tu es protector meus. In manus
tuas cōmendo spiritū meū: redemisti
me dñe deus veritatis. Odisti obseruan-
tes vanitates: supervacue. Ego aūt
in dño speraui: exultabo et letabor in
misericordia tua. Quoniā respexisti
humilitatē meā: saluasti de necessita-
tibus aiam meā. Nec cōclusisti me
in manibus inimici: statuisti in loco
spacioso pedes meos. Miserere mei do-
mine quoniā tribulor: cōturbat⁹ est
in ira oculus meus: anima mea ⁊ ven-
ter mē⁹. Quoniā defecit in dolore vi-
ta mea: ⁊ anni mei in gemitibus. In-
firmata est in paupertate virtus mea:
et ossa mea cōturbata sunt. Super
oēs inimicos meos factus sum op-
probriū vicinis meis valde: ⁊ timor
notis meis. Qui videbant me foras
fugerūt a me: obliuioni dat⁹ sū tāq̄
mortuus a corde. Factus sum tāq̄
vas perditū: quoniā audiui vitupe-
rationē multoꝝ cōmorantiū in circui-
tu. In eo dū cōuenirēt simul aduer-
sum me: accipere aiam meā cōsiliati
sunt. Ego aūt in te speraui dñe: dixi
deus meus es tu: in manibs tuis sor-
tes mee. Eripe me de manu inimico-
rum meoꝝ: et a persequentibus me.
Jllustra faciē tuā sup seruū tuū: sal-
uum me fac in misericordia tua: dñe nō cō-
fundar quoniā inuocaui te. Erubes-
cant impij ⁊ deducantur in infernū:
muta fiāt labia dolosa. Que loquūt
aduſus iustū iniquitatē: in superbia et in abusione. Quam magna
multitudo dulcedinis tue dñe: quā
abscondisti timentibus te. Perfecisti eis
qui sperant in te: in cōspectu filioꝝ ho-
minū. Abscondes eos in abscondi-
to faciei tue: a cōturbatione hominū.
Protreges eos in tabernaculo tuo: a
contradictione linguaꝝ. Benedict⁹
dñs: quoniam mirificauit misericor-
diam suam michi in ciuitate munita.
Ego aūt dixi in excessu meus me:
proiectus sum a facie oculoꝝ tuorum.
Ideo exaudisti voce orationis mee:
dum clamarē ad te. Diligite dñm o-
mnes sancti eius: quoniā veritatē re-
quirit dñs: et retribuet abundāter fa-
cientibus superbiam. Viriliter agite
et confortetur cor vestrum: omnes qui
speratis in domino. Intellectus dauid
Beati quoꝝ remisse sunt iniquita-
tes: et quorū tecta sunt peccata.
Beatus vir cui non imputauit dñs
peccatū: nec est in spiritu eius dolus.
Quoniam tacui inueterauerūt ossa
mea: dū clamarē tota die. Quoniā
die ac nocte grauata est super me ma-
nus tua: conuersus sum in erumna
mea dū cōfigitur spina. Delictū me-
um cognitū tibi feci: ⁊ iniusticiā meā
non abscondi. Dixi cōfitebor aduer-
sum me iniusticiam meam dño: ⁊ tu
remisisti impietatē peccati mei. Pro
hac orabit ad te oīs sanctus: in tp
opportuno. Verumtamen in diluuio
aquarū multarū: ad eū non approxi-
mabunt. Tu es refugium meum a
tribulatione que circūdedit me: exul-
tatio mea erue me a circūdantibs me.
Intellectum tibi dabo et instruā te:
in via hac qua gradieris firmabo su-
per te oculos meos. Nolite fieri sicut
equus ⁊ mulus: quibus nō est intel-
lectus. In chamo et freno maxillas
eoꝝ cōstringe: qui nō approximāt ad
te. Multa flagella peccatoris: sperā-
ti aūt in domino misericordia circū-
dabit. Letamini in domino et
exultate iusti: et gloriamini omnes
recti corde. Jnfuse ps̄alm⁹ dauid
Exultate iusti in dño: rectos decet
laudatio. Confitemini dño in
cythara: in psalterio decem cordaꝝ
psallite illi. Cantate ei cāticū nouū:
bene psallite ei in vociferatione. Quia
rectū est verbū dñi: ⁊ omnia opera ei⁹
in fide. Diligit misericordiā ⁊ iudici-
um: misericordia dñi plena est terra. Ver-
bo dñi celi firmati sunt: et spiritu oris
eius oīs virtus eoꝝ. Congregās
sicut in utre aquas maris: ponens
in thesauris abissos. Timeat dñm
oīs terra: ab eo aūt cōmoueant⁹ o-
mnes inhabitātes orbem. Quoniā
ipse dixit ⁊ facta sunt: ipse mādauit ⁊
creata sunt. Dominus dissipat con-
silia gentiū: reprobat aūt cogitatio-
nes pl̄oꝝ: et reprobat cōsilia princi-
pū. Consiliū aūt dñi in eternū ma-
net: cogitationes cordis eius in gene-
rationē ⁊ generationē. Beata gēs
cuius est dñs deus eius: pl̄us quem
elegit in hereditatē sibi. Decelo respe-
xit dñs: vidit omnes filios hominū.
De parato habitaculo suo: respexit
sup omnes qui habitant terrā. Qui
finxit singillatim corda eoꝝ: qui intel-
ligit omnia opera eoꝝ. Non saluat⁹
rex per multā virtutē: et gygas non
saluabitur in multitudine virtutis sue.
Fallax equus ad salutē: in abun-
dantia aūt virtutis sue nō saluabit.
Ecce oculi dñi sup metuentes eū: ⁊ in
eis qui sperant sup misericordia eius.
Ut eruat a morte animas eoꝝ: ⁊ a-
lat eos in fame. Anima nostra susti-
net dñm: quoniā adiutor ⁊ protector
noster est. Quia in eo letabitur cor nu-
strū: et in nomine sancto eius spe-
rauim⁹. Fiat misericordia tua dñe
sup nos: quēadmodū speraui⁹ in te.
Psalmus dauid cū mutaret vultū
suū coram abimelech ⁊ dimisit⁹ est
Benedicā dñm in oī tp̄e: semper
laus eius in ore meo. In dño
laudabit anima mea: audiāt mansueti
et letentur. Magnificate dñm mecū: et
exaltemus nomē eius in idipsum. Exqui-
siui dñm et exaudiuit me: et ex om-
nibs tribulationibus meis eripuit
me. Accedite ad eū ⁊ illuminamini:
et facies vestre nō cōfundentur. Iste
pauper clamauit ⁊ dñs exaudiuit eū:
et de oīnibs tribulationibs ei⁹ saluauit
eū. Immittet angelus dñi in circu-
itu timentiū eū: ⁊ eripiet eos. Gustate
et videte quoniā suauis est dñs: bea-
tus vir qui sperat in eo. Timete dñm
omnes sancti eius: quoniā nō est in-
opia timentibs eū. Diuites eguerunt
et esurierunt: inquirentes aūt dñm nō
minuentur omni bono. Venite filij
audite me: timorem dñi docebo vos.
Quis est homo qui vult vitā: diligit
dies videre bonos? Prohibe linguā
tuā a malo: ⁊ labia tua ne loquantur
dolū. Diuerte a malo et fac bonū: in-
quire pacē et persequere eā. Oculi dñi
sup iustos: et aures eius in preces eo-
rum. Vultus aūt domini sup facien-
tes mala: ut perdat de terra memoriā

corũ. Clamauerũt iusti et dñs exaudiuit eos: z ex omnibz tribulationibz eorum liberauit eos. Iuxta est dñs his qui tribulato sunt corde: z humiles spiritu saluabit. Multe tribulationes iustorũ: et de hijs omnibz liberabit eos dñs. Custodit dñs omnia ossa eoz: unũ ex hijs nõ conterẽ. Mors peccatorũ pessima: et q̃ oderũt iustũ delinquẽt. Redimet dñs animas seruorũ suoz: et nõ delinquent omnes q̃ sperãt in eo. Iubilate ps ipi dauid.

Judica dñe nocentes me: expugna impugnãtes me. Apprehende arma et scutũ: z exurge in adiutorium mihi. Effunde framea z cõclude aduersus eos qui persequuntur me: dic anime mee salus tua ego sum. Confundantur et reuereant̃: querãtes animã meam. Auertant̃ retrorsum z cõfundãtur: cogitãtes mihi mala. Fiant tanq̃ puluis ante faciẽ uenti: et angel⁹ dñi coartans eos. Fiat uia illoz tenebre z lubricũ: z angelus dñi persequẽs eos. Quoniam gratis abscondert mihi interitũ laquei sui: supervacue exprobrauerũt animã meã. Veniat illi laqueus quẽ ignorat: z captio quã abscõdit apprehendat eũ: et in laqueum cadat in ipm. Anima aũt mea exultabit in dño: z delectabitur super salutari suo. Omnia ossa mea dicẽt: domine quis similis tibi? Eripiens inopẽ de manu fortiorũ eius: egenũ et pauperẽ a diripientibz eũ. Surgentes testes iniqui: q̃ ignorabãt interrogabãt me. Retribuebãt mihi mala pro bonis: sterilitatem animæ mee. Ego aũt cũ mihi molesti essent: induebar cilicio. Humiliabam in ieiunio animã meã: et oratio mea in sinu meo conuertetur. Quasi proximũ quasi fratrem nram sic cõplacebam: quasi lugẽs z cõtristat⁹ sic humiliabar. Et aduersum me letati sũt z cõuenerũt: congregata sunt sup me flagella et ignoraui. Dilpati sunt nec cõpuncti: temptauerũt me subsannauerũt me subsannatione: frenduerunt sup me dentibz suis. Domine quãdo respicies: restitue animã meã a malignitate eoz: a leonibus unicã meã. Confitebor tibi in ecclesia magna: in populo graui laudabo te. Non supergaudeãt michi qui aduersant̃ michi inique: qui odert me gratis et annuunt oculis. Quoniã michi quidẽ pacifice loquebãtur: et in iracundia terre loquẽtes dolos cogitabãt. Et dilatauerũt sup me os suũ: dixerũt euge euge uiderũt oculi nostri. Vidisti domine ne sileas: dñe ne discedas a me. Exurge et intende iudicio meo deꝰ meus: et dñs meus in causam meam. Judica me scom iustitiã tuã dñe deus meus: z non supergaudeant michi. Non dicãt in cordibz suis euge euge anime nre: nec dicãt deuorauim⁹ eũ. Erubescant et reuereant̃ simul: qui gratulant̃ malis meis. Induantur cõfusione et reuerentia: qui magnia loquuntur sup me. Exultent z letẽtur qui uolũt iustitiã meã: et dicãt semp magnificetur dominus qui uolunt pacem serui eius. Et lingua mea meditabitur iustitiã tuã: tota die laudẽ tuam. Jubilate serui dñi dauid.

Dixit iniust⁹ ut delinquat in semetipso: nõ est timor dei ãte oculos eius. Quoniã dolose egit in cõspectu eius: ut inueniat iniquitas eius ad odiũ. Verba oris eius iniquitas et dolus: noluit intelligere ut bene ageret. Iniquitatẽ meditat⁹ est in cubili suo: astitit omni uie nõ bone: malitiam aũt nõ odiuit. Domine in celo misericordia tua: et ueritas tua usq ad nubes. Justitia tua sicut mõtes dei: iudicia tua abissus multa. Homines et iumenta saluabis dñe: quẽadmodũ multiplicasti misericordiã tuã deus. Filij aũt hominum: in tegmine alaꝝ tuaꝝ sperabũt. Inebriabuntur ab ubertate domus tue: et torrente uoluptatis tue potabis eos. Quoniã apud te est fons uite: et in lumine tuo uidebimus lumẽ. Pretende misericordiã tuã nouis te: et iustitiã tuã his qui recto sũt corde. Non ueniat michi pes superbie: z manus peccatoris non moueat me. Ibi ceciderunt q̃ operant̃ iniquitatẽ: expulsi sũt nec potuerũt stare. Ps ipi dauid.

Noli emulari in malignãtibus: neq; zelaueris facientes iniquitatem. Quoniã tanq̃ fenũ uelociter arescent: et quẽadmodũ olera herbarum cito decidẽt. Spera in dño et fac bonitatẽ: et inhabita terrã et pascteris in diuitijs eius. Delectare in dño: z dabit tibi petitiones cordis tui. Revela dño uiã tuã et spera in eo: et ipe faciet. Et reducet quasi lumẽ iustitiã tuam: z iudiciũ tuũ tanq̃ meridiem: subditus esto dño et ora eũ. Noli emulari in eo q̃ prosperatur i uia sua: in homine faciente iniustitias. Desine ab ira et dereliquie furorẽ: noli emulari ut malignet⁹. Quoniã qui malignant̃ exterminabũtur: sustinentes aũt dñm ipi hereditabũt terram. Et adhuc pusillũ z nõ erit peccator: et queres locum eius et non inuenies. Mansueti aũt hereditabunt terrã: et delectabuntur in multitudine pacis. Obseruabit peccator iustũ: z stridebit sup eũ dentibz suis. Dominus aũt irridebit eũ: quoniã prospicit q̃ ueniet dies eius. Gladiũ euaginauerunt peccatores: intenderunt arcum suum. Ut decipiãt pauperẽ z inopẽ: ut trucident rectos corde. Gladius eoz intret in corda ipsorũ: et arcus eoz confringatur. Melius est modicũ iusto: sup diuitias peccatoz multas. Quoniam brachia peccatorũ conterentur: cõfirmat aũt iustos dñs. Nouit dñs dies immaculatoz: et hereditas eoz in eternũ erit. Non cõfundentur i tpe malo: et in diebus famis saturabuntur: quia peccatores peribũt. Inimici uero dñi mox ut honorificati fuerint et exaltati: deficientes quẽadmodum fumus defecerũt. Mutuabit peccator z non soluet: iustus aũt miseretur z tribuet. Quia benedicentes ei hereditabunt terrã: maledicentes aũt ei disperibunt. Apud dñm gressus hominis dirigentur: et uiã eius uolet. Cum ceciderit nõ collidetur: quia dñs supponit manũ suã. Iuuenis fui etenim et senui: z nõ uidi iustũ derelictũ: nec semẽ eius querens panẽ. Tota die miseretur et cõmodat: et semẽ illius in benedictione erit. Declina a malo et fac bonũ: et inhabita i seculum seculi. Quia dñs amat iudiciũ: et nõ derelinquet sanctos suos: in eternũ conseruabũtur. Iniusti punient̃: et semen impioꝝ peribit. Justi aũt hereditabũt terrã: et inhabitabunt sup eã in seculum seculi. Os iusti meditabit̃ sapientiã: et lingua eius loquetur iudiciũ. Lex dei eius in corde ipsius: et non supplantabuntur gressus eius. Considerabit peccator iustũ: et querit mortificare eum. Dominus aũt non derelinquet eum in manibz eius: nec damnabit eum

rum iudicabitur illi. Aspecta domi-
num et custodi viam eius: et exalta-
bit te ut hereditate capias terram: cū
perierint peccatores videbis. Vidi
impium superexaltatum: et elevatum
sicut cedros libani. Et transiui et ec-
ce non erat: quesiui eum et nō est in-
ventus locus eius. Custodi innocen-
tiam et vide equitatem: quoniam
sunt reliquie homini pacifico. Iniu-
sti aute disperibunt: simul reliquie
impioz interibūt. Salus aūt iusto-
rū a dño: et protector eorū in tpe tribu-
lationis. Et adiuuabit eos dñs et li-
berabit eos: et eruet eos a peccatoribz: et
saluabit eos qz sperauerūt in eo. ps̄
dauid in rememoratione sabbati

Domine ne in furore tuo arguas
me: neq; in ira tua corripias
me. Quoniā sagitte tue infixe sunt
michi: et cōfirmasti sup me manum
tuā. Non est sanitas in carne mea a
facie ire tue: nō est pax ossibz meis a
facie peccatoz meoz. Quoniā iniqui-
tates mee supergresse sunt caput meū:
et sicut onus graue grauate sunt sup
me. Putruerunt et corrupte sunt cica-
trices mee: a facie insipientie mee. Mi-
ser factus sum et curuat⁹ sum usq; in
finē: tota die cōtristatus ingrediebar.
Quoniā lūbi mei impleti sunt illusi-
onibus: et non est sanitas in carne
mea. Afflictus sum et humiliat⁹ sū
nimis: rugiebā a gemitu cordis mei.
Domine ante te omne desideriū me-
um: et gemitus meus a te non est abs-
conditus. Cor meū conturbatū est:
dereliquit me virtus mea: et lumen o-
culoz meorum et ipm non est mecum.
Amici mei et proximi mei: aduersū
me appropinquauerūt et steterūt. Et q
iuxta me erāt delonge steterūt: et vim
faciebāt qui querebant animam me-
am. Et qui inquirebāt mala michi
locuti sunt vanitates: et dolos tota
die meditabantur. Ego aute tan-
quam surdus non audiebam: et sic-
ut mutus non aperiens os suū. Et
factus sum sicut homo nō audiens:
et non habens in ore suo redargui-
ones. Quoniam in te domine speraui:
tu exaudies domine deus meus.
Quia dixi ne quando supergaudeat
michi inimici mei: et dum cōmo-
uentur pedes mei: super me magna
locuti sunt. Quoniā ego in flagella
paratus: et dolor meus in conspectu
meo semp. Quoniā iniquitatē meā
annūciabo: et cogitabo pro peccato
meo. Inimici aūt mei viuūt et cōfir-
mati sunt sup me: et multiplicati sūt
qui oderūt me inique. Qui retribuūt
mala pro bonis detrahebāt michi:
quoniā sequebar bonitatem. Ne de-
relinquas me domine deus meus: ne
discesseris a me. Intende in adiuto-
rium meum: domine deus salutis
mee. Iubē ps̄ ydithum cātuū dauid

Dixi custodiā vias meas:
ut non delinquam in lin-
gua mea. Posui ori me-
o custodiā: cū consisteret
peccator aduersum me. Obmutui et
humiliat⁹ sū et silui a bonis: et dolor
me⁹ renouat⁹ est. Concaluit cor meū
intra me: et in meditatione mea exar-
descet ignis. Locut⁹ sum in lingua
mea: notū fac michi domine finē meū
et numerum dierz meorum qui est:
ut sciā quid deficit michi. Ecce mensu-
rabiles posuisti dies meos: et substā-
tia mea tanqz nichilū ante te. Verū
tamē uniuersa vanitas: omnis homo vi-
uēs. Verūtamē in ymagine pertrāsit
homo: sed et frustra cōturbat. Thesau-
rizat: et ignorat cui cōgregabit
ea. Et nunc que est expectatio mea
nonne dominus: et substantia mea
apud te est. Ab omnibz iniquitatibz
meis eue me: opprobriū insipienti de-
disti me. Obmutui et nō aperui os
meū: quoniā tu fecisti amone a me
plagas tuas. A fortitudine manus
tue ego defeci in increpationibus: pro
pter iniquitatē corripuisti hominem.
Et tabescere fecisti sicut aranea ani-
mam eius: verūtamen vane cōturba-
tur omnis homo. Exaudi orationē
meā dñe et deprecationē meā: auribz
pbe lacrimas meas. Ne sileas quo-
niā aduena ego sum apud te: et pere-
grin⁹ sicut omnes patres mei. Remit-
te me ut refrigerer prius̄ abeā: et am-
plius non ero. In finem ps̄ dauid

Expectās expectaui dñm: et intendit
michi. Et exaudiuit preces me-
as: et eduxit me de lacu miserie et de
luto fecis. Et statuit supra petrā pedes
meos: et direxit gressus meos. Et im-
misit in os meū canticū nouū: carmen
deo nr̄o. Videbūt multi et timebūt: et
sperabūt in dño. Beatus vir cui⁹ est
nomē dñi spes eius: et nō respexit in
vanitates et insanias falsas. Multa
fecisti tu dñe deus meus mirabilia
tua: et cogitationibz nr̄is non est qui
similis sit tibi. Annūciaui et locutus
sum: multiplicati sūt sup numerum.
Sacrificiū et oblationē noluisti: aures
aūt perfecisti michi. Holocaustū et
pro peccato nō postulasti: tūc dixi ec-
ce venio. In capite libri scriptū est
de me ut facerem voluntatē tuā: deus
me⁹ volui et legē tuā in medio cordis
mei. Annūciaui iusticiā tuā in eccla
magna: ecce labia mea nō prohibebo
dñe tu scisti. Iusticiā tuā nō abscon-
di in corde meo: veritatē tuā et salutā-
re tuū dixi. Non abscondi misericor-
diā tuā et veritatē tuā: a cōsilio mul-
to. Tu aūt dñe ne longe facias mi-
serationes tuas a me: misericordia et
veritas tua semp suscepērūt me. Quo-
niam circūdederūt me mala quorū
non est numerus: cōprehenderūt me
iniquitates mee: et nō potui ut vide-
rem. Multiplicate sunt sup capillos
capitis mei: et cor meū dereliquit me.
Complaceat tibi dñe ut eruas me:
dñe ad adiuuādū me respice. Con-
fundantur et reuereantur simul: q̄ que-
runt animā meam ut auferant eam.
Auertātur retrorsum et reuereātur:
qui volūt michi mala. Erubescant cōfe-
stim cōfusionē suā: qui dicunt michi
euge euge. Exultent et letentur super
te omnes querentes te: et dicāt semp
magnificetur dñs qui diligunt salu-
tare tuū. Ego aūt mendicus sum et
pauper: dñs sollicitus est mei. Ad-
iutor meus et protector meus tu es:
deus meus ne tardaueris. Iubē ps̄
dauid intellectus filijs chore

Beatus qui intelligit sup egenum
et pauperē: in die mala liberabit
eū dñs. Dominus conseruet eū et viuifi-
cet eū: et beatū faciat eū in terra: et nō
tradat eū in aīmam inimicorū eius.
Dominus opē ferat illi sup lectū do-
loris eius: universum stratū eius versa-
sti in infirmitate eius. Ego dixi dñe
miserere mei: sana aīmā meā quia
peccaui tibi. Inimici mei dixerūt ma-
la michi: quādo morietur et peribit
nomē eius. Et si ingrediebat ut vi-
deret vana loquebatur cor eius: con-
gregauit iniquitatem sibi. Egredie-
batur foras: et loquebat in idipsum.

Adversum me susurrabāt oēs inimici mei: adversum me cogitabant mala mihi. Verbū iniquū constituerunt adversū me: nunquid qui dormit nō adiciet ut resurgat? Etenim homo pacis mee in quo speraui: qui edebat panes meos magnificauit super me supplantationē. Tu aūt dne miserere mei: z resuscita me et retribuā eis. In hoc cognoui quoniā voluisti me: qū non gaudebit inimicus meus sup me. Me aūt propter innocentiā suscepisti: z confirmasti me in conspectu tuo in eternū. Benedictus dns deus isrl a seculo i seculū: fiat fiat. Jubilate tertius filius chore ps dauid

Quemadmodū desiderat cervus ad fontes aquarū: ita desiderat anima mea ad te deus. Sitiuit anima mea ad deū fortem viuū: quādo veniam z apparebo āte faciē dei? Fuerunt michi lacrime mee panes die ac nocte: dū dicit michi quotidie ubi est deus tuus. Hec recordatus fui et effudi i me animā meā: qū transibo in locum tabernaculi admirabilis usq; ad domum dei. In voce exultationis et confessionis: sonus epulātis. Quare tristis es anima mea: z quare conturbas me? Spera i deo qū adhuc confitebor illi: salutare vultus mei et deus meus. Ad meipm anima mea conturbata est: propterea memor ero tui de terra iordanis et hermoniim a mōte modico. Abissus abissum īuocat: in voce catharactarū tuarum. Omnia excelsa tua et fluctus tui super me transierūt. In die mandauit dns misericordiam suā: z nocte canticum eius. Apud me oratio deo vite mee: dicā deo susceptor meus es. Quare oblitus es mei: et quare contristatus incedo dū affligit me inimicus? Dum confringuntur ossa mea: exprobrauerūt mihi qui tribulant me inimici mei. Dum dicunt mihi per singulos dies ubi est deus tuus: quare tristis es anima mea et quare conturbas me? Spera in deo quoniam adhuc cōfitebor illi: salutare vultus mei et deus meus. Jubilate psalmus dauid.

Judica me deus z discerne causā meā de gente nō sancta: ab homine iniquo et doloso eripe me. Quia tu es deus fortitudo mea: quare me repulisti z quare tristis incedo dū affligit me inimicus? Emitte lucē tuā z veritatē tuā: ipsa me deduxerūt z adduxerūt in montem sanctū z in tabernacula tua. Et introibo ad altare dei: ad deū qui lētificat iuuentutem meā. Confitebor tibi in cythara deus deus meus: quare tristis es aīa mea et quare conturbas me? Spera i deo qū adhuc cōfitebor illi: salutare vultus mei z deus meus. Jubilate filius chore intellitus ps dauid

Deus auribus nostris audiuimus: patres nri annunciauerunt nobis. Opus quod operatus es i diebus eorum et in diebus antiquis. Manus tua gentes disperdidit et plantasti eos: afflixisti populos et expulisti eos. Nec enim in gladio suo possederūt terrā: et brachium eorū non saluauit eos. Sed dextera tua z brachium tuū et illuminatio vultus tui: quoniā complacuisti in eis. Tu es ipse rex meus z deus meus: q̄ mandas salutes iacob. In te inimicos nros ventilabimus cornu: z in nomine tuo spernemus insurgentes in nobis. Non enim in arcu meo sperabo: et gladius meus non saluabit me. Saluasti enim nos de affligentibus nos: et odientes nos confudisti. In deo laudabimur tota die: et in nomine tuo confitebimur in seculum. Nunc autem repulisti et confudisti nos: et non egredieris in virtutibus nostris. Auertisti nos retrorsum post inimicos nostros: et qui oderunt nos diripiebant sibi. Dedisti nos tanq̄ oues escarum: et in gentibus dispersisti nos. Venundasti populū tuum sine pcio: et non fuit multitudo i commutationibus eorum: Posuisti nos opprobrium vicinis nostris: subsannationem et derisum his qui sunt in circuitu nostro. Posuisti nos in similitudinem gentibus: commotionem capitis in populis. Tota die verecundia mea contra me est: et confusio faciei mee operuit me. A voce exprobrantis z obloquentis: a facie inimici et persequentis. Hec omnia venerūt super nos nec oblisi sumus te: et inique non egimus in testamento tuo. Et non recessit retro cor nostrum: et declinasti semitas nostras a via tua. Quoniam humiliasti nos in loco afflictionis: z cooperuit nos umbra mortis. Si obliti sumus nomen dei nostri: et si expandimus manus nostras ad deum alienum. Nonne deus requiret ista? ipse enim novit abscondita cordis. Quoniam propter te mortificamur tota die: estimati sumus sicut oues occisionis. Exurge quare obdormis domine? exurge et ne repellas in finem. Quare faciē tuam auertis? obliuiscēris inopie nostre: et tribulationis nostre. Quoniam humiliata est i pulvere aīa nra: agglutinatus est i terra venter noster. Exurge dne adiuua nos: et redime nos propter nomen tuū. Jubilate psalmus q̄ fundatus est filius chore admittitur cantici psalmo

Eructauit cor meum verbum bonum: dico ego opera mea regi. Lingua mea calamus scribe: velociter scribentis. Speciosus forma pre filijs hominum: diffusa est gratia in labijs tuis: propterea benedixit te deus in eternum. Accingere gladio tuo: sup femur tuū potentissime. Specie tua et pulcritudine tua: intende prospere procede et regna. Propter veritatem z mansuetudinem tuā et iusticiā: z deducet te mirabiliter dextera tua. Sagitte tue acute: populi sub te cadent in corda inimicorum regis. Sedes tua deus i seculū seculi: virga directionis virga regni tui. Dilexisti iusticiam et odisti iniquitatem: propterea unxit te deus deus tuus oleo letitie pre consortibus tuis. Mirra et gutta et casia a vestimentis tuis: a domibus eburneis ex quibus delectauerunt te filie regum i honore tuo. Astitit regina a dextris tuis in vestitu deaurato: circundata varietate. Audi filia z vide et inclina aurem tuam: et obliuiscere populum tuum et domum patris tui. Et concupiscet rex decorem tuum: quoniam ipse est dominus deus tuus z adorabūt eum. Et filie tyri in muneribus: vultum tuum deprecabūtur omnes divites plebis. Omnis gloria eius filie regis abintus: i fimbrijs aureis circumamicta varietatibus. Adducētur regi virgines post eam: proximē ei afferentur tibi. Offerentur in letitia et exultatione: adducentur i templū regis. Pro patribus tuis nati sunt tibi filij: constitues eos principes super omnē terrā. Memores erunt nominis tui domine: in omni generatione et generatione. Propterea pplī confitebuntur tibi i eternū: z i seculum seculi.

Iuuenem filius chore p archanis
Deus noster refu- psalm⁹ dauid
gium et virtus: adiutor in tri-
bulationibus que inuenerunt nos
nimis: Propterea non timebimus
dum turbabitur terra: et transferent
montes in cor maris. Sonauerunt
et turbate sunt aque eorum: cōturba-
ti sunt montes in fortitudine eius.
Fluminis impetus letificat ciuita-
tem dei: sanctificauit tabernaculum
suum altissimus. Deus in medio e-
ius non commouebitur: adiuua-
bit eam deus mane diluculo. Con-
turbate sunt gentes et inclinata sunt
regna: dedit vocem suam mota est ter-
ra. Dominus virtutum nobiscum:
susceptor noster deus iacob. Venite
et videte opera domini que posuit pro-
digia sup terram: auferens bella usq;
ad finem terre. Arcum cōteret et con-
fringet arma: et scuta comburet igni.
Vacate et videte quoniam ego sum
deus: exaltabor in gentibus et exalta-
bor in terra. Dominus virtutum no-
biscū: susceptor noster deus iacob. In
finem p filijs chore ps̄ dauid.
Omnes gētes plaudite manibus: iu-
bilate deo in voce exultationis.
Quoniā dñs excelsus terribilis: rex
magnus super oēm terram. Su-
biecit populos nobis: et gentes sub pe-
dibus nostris. Elegit nobis hereditatem suam: speciem iacob quā dilexit.
Ascendit deus in iubilo: et dominus
in voce tube. Psallite deo nostro psal-
lite: psallite regi nō psallite. Quo-
niam rex omnis terre deus: psallite
sapienter. Regnabit deus super gen-
tes: deus sedet super sedem sanctam
suam. Principes populorum congre-
gati sunt cum deo abraham: quoniā
dij fortes terre vehementer elevati sunt.
Ps̄ canticum filijs chore sōr sabbati
Magnus dominus et laudabilis
nimis: in ciuitate dei nostri in
monte sancto eius. Fundatur exul-
tatione universe terre: mons syon la-
tera aquilonis ciuitas regis magni.
Deus in domibus eius cognoscet: cū suscipiet eam. Quoniam ecce reges terre
congregati sunt: conuenerunt in unū.
Ipsi videntes sic admirati sunt: conturbati sunt: commoti sunt: tremor apprehendit
eos. Ibi dolores ut parturientis: in spiritu vehementi conteres naues tharsis.
Sicut audiuimus sic vidimus in ci-
uitate domini virtutū in ciuitate dei
nostri: deus fundauit eam in eternū.
Suscepimus deus misericordiam tu-
am: in medio templi tui. Secūdum
nomen tuū deus sic et laus tua in fines
terre: iustitia plena est dextera tua. Le-
tetur mons syon et exultent filie iude:
propter iudicia tua dñe. Circumdate
syon et complectimini eā: narrate in
turribus eius. Ponite corda vestra
in virtute eius: et distribuite domos
eius ut enarretis in progenie altera.
Quoniā hic est deus deus noster in eternū
et in seculū seculi: ipse reget nos in secula.
Iuuenem filijs chore ps̄ dauid.
Audite hec omnes gentes: auri-
bus percipite oēs qui habita-
tis orbem. Quiq; terrigene et filij ho-
minum: simul in unū dites et pau-
per. Os meum loquetur sapientiam et
meditatio cordis mei prudentia. In-
clinabo in parabolā aurē meā: aperiā in
psalterio propositionē meā. Cur time-
bo in die mala: iniquitas calcanei mei ci-
rcundabit me. Qui confidūt in virtute su-
a: et in multitudine divitiarū suarū glo-
riantur. Frater non redimit redimet
homo: nō dabit deo placationē suā.
Et pretium redemptionis anime sue:
et laborabit in eternū et viuet adhuc
in finem. Non videbit interitum cum
videnti sapientes morientes: simul in-
sipiens et stultus peribunt. Et relin-
quent alienis divitias suas: et sepul-
cra eorum domus eorum in eternum.
Tabernacula eorum in progenie et
progenie: vocauerunt nomina sua in
terris suis. Homo cum in honore
esset non intellexit: comparatus est iu-
mentis insipientibus: et similis factus
est illis. Hec via illorum scandalum
ipsis: et postea in ore suo complace-
bunt. Sicut oues in inferno positi
sunt: mors depascet eos. Et domi-
nabuntur eorum recti in matutino:
et auxilium eorū veterascet in inferno
a gloria eorum. Verumtamen deus
redimet animam meam de manu in-
feri cum acceperit me. Ne timueris cū
diues factus fuerit homo: et cum mul-
tiplicata fuerit gla domus eius. Quo-
niam cum interierit nō sumet omnia:
neq; descendet cum eo gloria eius. Qui-
a anima eius in vita ipsius benedice-
tur: confitebitur tibi cū benefeceris ei.
Introibit usq; in progenies patrum
suorum: usq; in eternum non videbit
lumē. Homo cū in honore esset nō in-
tellexit: comparat⁹ est iumentis insipientibz:
et similis fact⁹ est illis. Ps̄ alaph.
Deus deorum dominus locutus
est: et vocauit terram. A solis
ortu usq; ad occasum: ex syon species
decoris eius. Deus manifeste veniet:
deus noster et non silebit. Ignis in
conspectu eius exardescet: et in circuitu
eius tempestas valida. Advocauit
celum desursum: et terram discernere
populū suū. Congregate illi sanctos
eius: qui ordinant testamentum eius
super sacrificia. Et annunciabunt
celi iusticiam eius: quoniam deus iu-
dex est. Audi populus meus et lo-
quar: israhel et testificabor tibi: de-
us deus tuus ego sum. Non in sacri-
ficijs tuis arguam te: holocausta au-
tem tua in conspectu meo sunt semper.
Non accipiam de domo tua vitu-
los: neq; de gregibus tuis hircos.
Quoniam mee sunt omnes fere sil-
uarum: iumenta in montibus et bo-
ues. Cognoui omnia volatilia ce-
li: et pulchritudo agri mecum est. Si
esuriero non dicam tibi: meus est e-
nim orbis terre et plenitudo ei⁹. Num-
quid māducabo carnes thaurorum:
aut sanguinem hircorum potabo?
Immola deo sacrificium laudis:
et redde altissimo vota tua. Et in-
voca me in die tribulationis: eruam
te et honorificabis me. Peccatori au-
tem dixit deus quare tu enarras iusti-
cias meas: et assumis testamentum
meum per os tuum? Tu vero odisti
disciplinam: et proiecisti sermones
meos retrorsum. Si videbas furem
currebas cum eo: et cum adulteris por-
tionem tuam ponebas. Os tuum a-
bundauit malicia: et lingua tua con-
cinnabat dolos. Sedens adversus
fratrem tuum loquebaris: et adver-
sum filium matris tue ponebas scan-
dalum: hec fecisti et tacui. Existima-
sti iniquitas eo cum tui similis: arguam
te et statuam contra faciē tuam. Intel-
ligite hec q̄ obliviscimini dē: nequādo
rapiat et non sit qui eripiat. Sacri-
ficium laudis honorificabit me: et illic
iter quo ostendā illi salutare dei. Ps̄
dauid cum venit ad eū nathan pro-
pheta q̄ndo intrauit adbethsabee.

Miserere mei deus: secundum magnam misericordiam tuã Et secundum multitudinem miserationũ tuarum: dele iniquitatem meã. Amplius lava me ab iniquitate mea: et a peccato meo munda me. Quoniam iniquitatem meam ego cognosco: et peccatum meum contra me est semper. Tibi soli peccavi et malum coram te feci: ut iustificeris in sermonibus tuis et vincas cum iudicaris. Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum: et in peccatis concepit me mater mea. Ecce enim veritatem dilexisti: incerta et occulta sapientie tue manifestasti michi. Asperges me ysopo et mundabor: lavabis me et super nivem dealbabor. Auditui meo dabis gaudium et letitiam: et exultabunt ossa humiliata. Averte faciem tuam a peccatis meis: et omnes iniquitates meas dele. Cor mundum crea in me deus: spiritum rectum innova in visceribus meis. Ne proicias me a facie tua: et spiritum sanctum tuum ne auferas a me. Redde michi letitiam salutaris tui: et spiritu principali confirma me. Docebo iniquos vias tuas: et impii ad te convertentur. Libera me de sanguinibus deus deus salutis mee: et exultabit lingua mea iusticiam tuam. Domine labia mea aperies: et os meum annunciabit laudem tuam. Quoniam si voluisses sacrificium dedissem utique: holocaustis non delectaberis. Sacrificium deo spiritus contribulatus: cor contritum et humiliatum deus non despicies. Benigne fac domine in bona voluntate tua syon: ut edificentur muri ierusalem. Tunc acceptabis sacrificium iusticie oblationes et holocausta:

tunc imponent super altare tuum vitulos.

Jubine intellectus dauid cum venit adeã doech ydumeus et nunciasset saul venit dauid in domũ abimelech.

Quid gloriaris in malicia: qui potens es in iniquitate? Tota die iustitiã cogitavit lingua tua: sicut novacula acuta fecisti dolũ. Dilexisti malitiam super benignitatem: iniquitatem magis q̃ loqui equitatem. Dilexisti omnia verba precipitationis: lingua dolosa. Propterea deus destruet te in finem: evellet te et emigrabit te de tabernaculo tuo: et radicem tuam de terra viventium. Videbunt iusti et timebunt: et super eum ridebũt et dicent: ecce homo q̃ nõ posuit deum adiutorem suum. Sed speravit in multitudine divitiarum suarum: et prevaluit in vanitate sua. Ego autem sicut oliva fructifera in domo dei: speravi in misericordia dei in eternum et in seculum seculi. Confitebor tibi in seculum quia fecisti: et expectabo nomen tuũ quoniam bonum in conspectu sanctorum tuorum.

Jubine intellis dauid p amelech.

Dixit insipiens in corde suo: non est deus. Corrupti sunt et abominabiles facti sunt in iniquitatibus: non est qui faciat bonum. Deus de celo prospexit super filios hominum: ut videat si est intelligens aut requirens deum. Omnes declinaverunt simul inutiles facti sunt: non est qui faciat bonum nõ est usque ad unum. Nonne scient omnes qui operantur iniquitatem: qui devorant plebem meam ut cibum panis? Deum non invocaverunt: illic trepidaverunt timore ubi nõ erat timor. Quoniam deus dissipavit ossa eorum q̃ hominibus placent: confusi sunt quoniam deus spreuit eos. Quis dabit ex syon salutare israhel: cum converterit deus captivitatem plebis sue exultabit iacob et letabitur israel.

Jubine incantantibus intellectus dauid cã venissent ziphei et dixissent saul: nonne dauid absconditus est apud nos.

Deus in nomine tuo salvum me fac: et in virtute tua iudica me. Deus exaudi orationem meam: auribus percipe verba oris mei. Quoniam alieni insurrexerunt adversum me: et fortes quesierunt animam meam: et non proposuerunt deum ante conspectum suum. Ecce enim deus adiuvat me: et dominus susceptor est anime mee. Averte mala inimicis meis: et in veritate tua disperde illos. Voluntarie sacrificabo tibi: et confitebor nomini tuo domine quoniam bonum est. Quoniam ex omni tribulatione eripuisti me: et super inimicos meos despexit oculus meus.

Jubine in carminibus intellectus dauid

Exaudi deus orationem meam: et ne despexeris deprecationem meam: intende michi et exaudi me. Contristatus sum in exercitatione mea: et conturbatus sum a voce inimici et a tribulatione peccatoris. Quoniam declinaverũt in me iniquitates: et in ira molesti erãt michi. Cor meum conturbatum est in me: et formido mortis cecidit super me. Timor et tremor venerunt super me: et contexerunt me tenebre. Et dixi quis dabit pennas sicut columbe: et volabo et requiescam. Ecce elongavi fugiens: et mansi in solitudine. Expectavi eum qui salvum me fecit: a pusillanimitate spiritus et tempestate. Precipita domine divide linguas eorum: quoniam vidi iniquitatem et contradictionem in civitate. Die ac nocte circumdabit eam super muros eius iniquitas: et labor in medio eius et iniustitia. Et non defecit de plateis eius: usura et dolus. Quoniam si inimicus meus maledixisset michi: sustinuissem utique. Et si is qui oderat me super me magna locutus fuisset: abscondissem me forsitan ab eo. Tu vero homo unanimis: dux meus et notus meus. Qui simul mecum dulces capiebas cibos: in domo dei ambulavimus cum consensu. Veniat mors super illos: et descendant in infernum viventes. Quoniam nequitie in habitaculis eorum: in medio eorum. Ego autem ad deum clamavi: et dominus salvavit me. Vespere et mane et meridie narrabo et annunciabo: et exaudiet vocem meam. Redimet in pace animam meam ab his qui appropinquant michi: quoniam inter multos erant mecum. Exaudiet dominus et humiliabit illos: qui est ante secula. Non enim est illis commutatio et nõ timuerunt deum: extendit manum suam in retribuendo. Contaminaverunt testamentum eius: divisi sunt ab ira vultus eius: et appropinquavit cor illius. Mollita sunt sermones eius super oleum: et ipsi sunt iacula. Iacta super dominum curam tuam et ipse te enutriet: et nõ dabit in eternum fluctuationem iusto. Tu vero deus: deduces eos in puteum interitus? Viri sanguinum et dolosi nõ dimidiabũt dies suos: ego autem sperabo in te dñe.

Jubine pro plo q alias longe fuse e intitulo inscripõe qñ dauid cã teneret eũ allophili in geth

Miserere mei deus quoniam conculcavit me homo:

tota die impugnans tribulauit me.
Conculcauerunt me inimici mei tota die: quoniam multi bellantes aduersum me. Ab altitudine dieı timebo: ego uero in te sperabo. In deo laudabo sermones meos: in deo speraui non timebo quid faciat michi caro. Tota die uerba mea execrabantur: aduersum me omnes cogitationes eorum in malum. Inhabitabūt et abscondent: ipsi calcaneum meum obseruabunt. Sicut sustinuerunt animam meam pro nichilo saluos facies illos: in ira populos cōfringes. Deus uitam meam annunciaui tibi: posuisti lacrimas meas in cōspectu tuo. Sicut et in promissione tua: tunc conuertentur inimici mei retrorsum. In quacunq; die inuocauero te: ecce cognoui quoniam deus meus es. In deo laudabo uerbum: in domino laudabo sermonem: in deo speraui non timebo quid faciat michi homo. In me sunt deus uota tua: que reddam laudationes tibi. Quoniam eripuisti animā meam de morte: et pedes meos de lapsu: ut placeā coram deo in lumine uiuentiū. Jubē ut dilūdas dauid mtrulli mlcpcōe ei fugeret a facie saul rege: sicl mscribit.
Miserere mei deus miserere mei: quoniam in te confidit anima mea. Et in umbra alarum tuarū sperabo: donec transeat iniquitas. Clamabo ad deum altissimum: deum qui benefecit michi. Misit de celo et liberauit me: dedit in opprobrium conculcantes me. Misit deus misericordiam suam et ueritatem suam: et eripuit animam meam de medio catulorum leonum: dormiui conturbatus. Filij hominum dentes eorū arma et sagitte: et lingua eorum gladius acutus. Exaltare super celos deus: et in oēm terra gloria tua. Laqueum parauerūt pedibus meis: et incurbauerūt animam meam. Foderunt ante faciem meam foueam: et inciderūt in eam. Paratum cor meum deus paratum cor meum: cantabo et psalmum dicam. Exurge gloria mea exurge psalterium et cythara: exurgam diluculo. Confitebor tibi in populis domine: et psalmum dicam tibi in gentibus. Quoniam magnificata e usq; ad celos misericordia tua: et usq; ad nubes ueritas tua. Exaltare super celos deus: et super oēm terrā gloria tua. Jubilem ne dilūdas dauid mtrulli mlcpcōe
Si uere utiq; iusticiam loquimini: recte iudicate filij hominum. Etenim in corde iniquitates operamini in terra: iniusticias manus uestre conciliant. Alienati sunt peccatores a uulua: erraucrunt ab utero: loquti sunt falsa. Furor illis secundum similitudinem serpentis: sicut aspidis surde et obturātis aures suas. Que non exaudiet uocem incantantium: et uenefici incantantis sapienter. Deus contret dentes eorum in ore ipsorum: molas leonum confringet dominus. Ad nichilum deuenient tanq; aqua decurrens: intendit arcum suum donec infirmentur. Sicut cera que fluit auferet: supercecidit ignis et non uiderunt solem. Priusq; intelligerent spine uestre rhamnum: sicut uiuentes sicut in ira absorbet eos. Letabitur iustus cum uiderit uindictā: manus suas lauabit in sanguine peccatoris. Et dicet homo si utiq; est fructus iusto: utiq; est deus iudicans eos in terra. Jubē ne dilūdas dauid mtrulli mlcpcōe quando misit saul et custodiunt domū ei⁹ ut interficer eū
Eripe me de inimicis meis deus meus: et ab insurgentibus in me libera me. Eripe me de operantibus iniquitatem: et de uiris sanguinum salua me. Quia ecce ceperunt animā meam: inciderunt in me fortes. Neq; iniquitas mea neq; peccatum meum domine: sine iniquitate cucurri et direxi. Exurge in occursum meum et uide: et tu domine deus uirtutum deus israhel. Intende ad uisitandas omnes gentes: non misereris omnibus qui operantur iniquitatem. Conuertentur ad uesperam et famem patientur ut canes: et circuibunt ciuitatem. Ecce loquentur in ore suo: et gladius in labijs eorum: quoniam quis audiuit? Et tu domine deridebis eos: ad nichilum deduces omnes gentes. Fortitudinē meam ad te custodiam: quia deus susceptor meus: deus meus misericordia eius preuenit me. Deus ostendit michi super inimicos meos: ne occidas eos nequando obliuiscantur populi mei. Disperge illos in uirtute tua: et depone eos protector meus domine. Delictum oris eorum: sermonem labiorum ipsorum: et comprehendantur in superbia sua. Et de execratione et mendacio annunciabuntur in consumatione: in ira consumationis et non erunt. Et scient quia deus dominabitur iacob: et finium terre. Conuertentur ad uesperam et famem patientur ut canes: et circuibūt ciuitatem. Ipsi dispergentur ad manducandum: si uero non fuerint saturati et murmurabūr. Ego autem cantabo fortitudinem tuam: et exaltabo mane misericordiam tuam. Quia factus es susceptor meus: et refugium meum in die tribulationis mee. Adiutor meus tibi psallā: quia deus susceptor meus es: deus meus misericordia mea. Jubē pro hys qui cōmutabunt mtrulli tulsi cōne ipi dauid inoctiliam cum luc cendit mesopotamiam syrie et sobal et conuertit ioab et percussit edō in valle salinar duodecim mlia
Deus repulisti nos et destruxisti nos: iratus es et misereris nobis. Commouisti terram et conturbasti eam: sana contritiones eius quia cōmota est. Ostendisti populo tuo dura: potasti nos uino compunctionis. Dedisti metuentibus te significationem: ut fugiant a facie arcus. Ut liberentur dilecti tui: saluum fac dextera tua et exaudi me. Deus locutus est in sancto suo: letabor et partibor sichimam: et conuallem tabernaculorum metibor. Meus est galaad et meus est manasses: et ephraim fortitudo capitis mei. Iuda rex meus: moab olla spei mee. In ydumeam extendam calciamentū meum: michi alienigene subditi sunt. Quis deducet me in ciuitatem munitam: quis deducet me usq; in ydumeam? Nonne tu deus qui repulisti nos? et non egredieris deus in uirtutibus nostris. Da nobis auxilium de tribulatione: et uana salus hominis. In deo faciemus uirtutem: et ipse ad nichilū deducet tribulātes nos.
Jubē mynmus ps dauid
Exaudi deus deprecationem meam: intende orationi mee. A finibus terre ad te clamaui dū anxiaret

ror meum: in petra exaltasti me. Et
duxisti me quia fact⁹ es spes mea: turris
fortitudinis a facie inimici. Inhabitabo in tabernaculo tuo in secu-
la: protegar in velamento alarum
tuarum. Quoniam tu deus meus
exaudisti orationem meam: dedisti
hereditatem timentibus nomē tuum.
Dies sup dies regis adicies: ānos
eius usq; i diem generationis et gene-
rationis. Permanet in eternum in
conspectu dei: misericordiam et veri-
tatem eius quis requiret? Sic psal-
mum dicam nomini tuo in seculum
seculi: ut reddam vota mea de die in
diē. Jubilate p̄ victoria p̄s dauid
Domine deus subiecta erit anima
mea: ab ipso enim salutare me-
um. Nam et ipse deus meus et salu-
taris meus: susceptor meus non mo-
vebor: amplius. Quousq; iracundis in
hominem: interimitis universi vos:
tanq̄ parieti inclinato et macere de-
pulse? Verumtamen precium meum
cogitauerunt repellere: nutrierūt in siti:
ore suo benedicebant et corde suo ma-
ledicebant. Verumtamen deo subie-
cta esto anima mea: quoniam ab ipso
patientia mea. Quia ipse deus meus et
saluator meus: adiutor meus non
emigrabo. In deo salutare meum
et gloria mea: deus auxilij mei et spes
mea in deo est. Sperate in eo omnis
congregatio populi: effundite coram
illo corda vestra: deus adiutor noster
in eternū. Verumtamen vani filij ho-
minum: mendaces filij hominum in
statera: ut decipiant ipsi de vanitate
in idipm. Nolite sperare in iniq̄tate
et rapinas nolite concupiscere: divi-
tie si affluāt nolite cor apponere. Se-
mel locutus est deus duo hec audiui;
q̄a potestas dei est et tibi dñe misericordia: q̄a
tu reddis unicuiq; iuxta opera sua.
P̄s dauid cum esset in deserto ydu
Deus deus meus: ad te de luce
vigilo. Sitiuit in te anima
mea: quā multiplicit̄ tibi caro
mea. In terra deserta et invia et inaq̄-
diosa sic in sancto apparui tibi: ut
viderem virtutem tuam et gloriam tu-
am. Quoniam melior est misericor-
dia tua sup̄ vitas: labia mea lauda-
bunt te. Sic benedicam te in vita me-
a: et in nomine tuo levabo manus
meas. Sicut adipe et pinguedine re-
pleatur anima mea: et labijs exultatio-
nis laudabit os meum. Si memor
fui tui sup̄ stratum meum: in matu-
tinis meditabor in te: quia fuisti ad-
iutor meus. Et in velamento ala-
rum tuarū exultabo: adhesit anima
mea post te: me suscepit dextera tua.
Ipsi vero invanum quesierunt ani-
mam meam: introibunt in inferiora
terre: tradentur in manus gladij: par-
tes vulpium erunt. Rex vero letabit̄
in deo: laudabuntur omnes qui ju-
rant in eo: q̄a obstructū est os loquēti-
um iniqua. Jubilate p̄s dauid
Exaudi deus orationem meam
cum deprecor: a timore inimi-
ci eripe animam meam. Protexisti me
a congregatione malignantium: a multi-
tudine operantiū iniquitatē. Qui
exacuerunt ut gladium linguas su-
as: intenderūt arcum rem amaram:
ut sagittent in occultis immaculatū.
Subito sagittabūt eum et nō timē-
bunt: firmauerunt sibi sermonem ne-
quam. Narrauerunt ut absconderēt
laqueos: dixerunt quis videbit eos?
Scrutati sunt iniquitates: defecerūt
scrutantes scrutinia. Accedet homo
ad cor altū: et exaltabit̄ deus. Sagitte
parvulorum facte sunt plage eorum:
et infirmate sunt contra eos lingue
eorum. Conturbati sunt omnes qui
videbāt eos: et timuit omnis homo.
Annunciauerunt opera dei: et facta
eius intellexerunt. Letabitur iustus
in domino et sperabit in eo: et laudā-
buntur omnes recti corde. Jubilate p̄s
dauid canticū aggei zacharie et ezechi
el de vbo expectationis et de ipso
iubilationis cum maneret phasch
Te decet ymnus deus in syon: et
tibi reddetur votum in hierusalē.
Exaudi orationem meam: ad te o-
mnis caro veniet. Verba iniquorū
prevaluerunt super nos: et impietati-
bus nostris tu propitiaberis. Bea-
tus quē elegisti et assumpsisti: inhabita-
bit in atriis tuis. Replebimur in bo-
nis domus tue: sanctum est templū
tuum mirabile in equitate. Exaudi
nos deus salutaris noster: spes omni-
um finium terre et in mari longe. Pre-
parans montes in virtute tua accin-
ctus potentia: qui conturbas profun-
dum maris sonū fluctuum eius. Tur-
babuntur gentes et timebunt qui ha-
bitant terminos a signis tuis: exitus
matutini et vespere delectabis. Visita-
sti terram et inebriasti eam: multipli-
casti locupletare eam. Flumen dei
repletum est aquis: parasti cibum il-
lorum quoniam ita est̄ preparatio eius.
Rivos eius inebria: multiplica ge-
nimina eius: in stillicidijs eius letabi-
tur germinās. Benedices corone an-
ni benignitatis tue: et campi tui reple-
buntur ubertate. Pinguescent specio-
sa deserti: et exultatione colles accingen-
tur. Induti sunt arietes ovium: et
valles habūdabūt frumēto: clamabūt
et ymnū dicēt. Jubilate canticū psal
Jubilate deo omnis terra terre: psalmum dicite nomini eius:
date gloriam laudi eius. Dicite deo
quā terribilia sunt opera tua domine:
in multitudine virtutis tue mentient̄
tibi inimici tui. Omnis terra adoret
te et psallat tibi: psalmum dicat no-
mini tuo. Venite et videte opera dei:
terribilis in cōsilijs sup̄ filios hominū.
Qui convertit mare in aridam: in
flumine pertransibunt pede: ibi letabi-
mur in ipso. Qui dominatur in vir-
tute sua in eternū: oculi eius sup̄ gen-
tes respiciunt: qui exasperant non ex-
altent̄ in semetipsis. Benedicite gen-
tes deum nostrum: et auditam facite
vocem laudis eius. Qui posuit ani-
mam meam ad vitam: et non dedit
in commotionem pedes meos. Quo-
niam probasti nos deus: igne nos
examinasti sicut examinatur argentū.
Induxisti nos in laqueum: posui-
sti tribulationes in dorso nostro: im-
posuisti homines super capita nostra.
Transivimus per ignem et aquam:
et eduxisti nos in refrigerium. Introi-
bo in domum tuam in holocaustis:
reddam tibi vota mea que distinxerūt
labia mea. Et locutum est os meū:
in tribulatione mea. Holocausta me-
dullata offeram tibi cum incensu ari-
etum: offeram tibi boves cum hircis.
Venite audite et narrabo omnes q̄ ti-
metis deū: quanta fecit anime mee.
Ad ipsum ore meo clamavi: et exal-
tavi sub lingua mea. Iniquitatem
si aspexi in corde meo: non exaudiet
dominus. Propterea exaudivit de-
us: et attendit voci deprecationis mee.
Benedictus deus: qui nō amovit o-
rationē meā et misericordiā suā a me.

Jubile tricesimus ps̄ cantus dauid

Deus misereatur nostri et benedicat nobis: illuminet vultum suum super nos: et misereatur nostri. Ut cognoscamus in terra viam tuam: in omnibus gentibus salutare tuum. Confiteantur tibi populi deus: confiteantur tibi populi omnes. Letentur et exultent gentes: quoniam iudicas populos in equitate: et gentes in terra dirigis. Confiteant tibi populi deus: confiteantur tibi populi omnes: terra dedit fructum suū. Benedicat nos deus deus noster benedicat nos deꝰ: et metuant eū omnes fines ter. Jubile ps̄ cantus dauid

Exurgat deus et dissipentur inimici eius: et fugiant qui oderunt eum a facie eius. Sicut deficit fumus deficiant: sicut fluit cera a facie ignis sic pereant peccatores a facie dei. Et iusti epulentur et exultent in conspectu dei: et delectentur in leticia. Cantate deo psalmum dicite nomini eius: iter facite ei qui ascendit super occasum: dominus nomen illi. Exultate in conspectu eius: turbabuntur a facie eius patris orphanorum et iudicis viduarum. Deus in loco sancto suo: deus qui inhabitare facit unius moris in domo. Qui educit vinctos in fortitudine: similiter eos qui exasperant qui habitant in sepulcris. Deus cum egrederetis in conspectu populi tui: cum pertransires in deserto. Terra mota est: etenim celi distillauerunt a facie dei synai a facie dei israhel. Pluuiam voluntariam segregabis deus hereditati tue: et infirmata est: tu vero perfecisti eam. Animalia tua habitabunt in ea: parasti in dulcedine tua pauperi deus. Dominus dabit verbum euangelizantibus virtute multa. Rex virtutum dilecti dilecti: et speciei domus dividere spolia. Si dormiatis inter medios cleros pennę columbe deargentate: et posteriora dorsi eius in pallore auri. Dum discernit celestis reges super eam nive dealbabuntur in selmon: mons dei mons pinguis. Mons coagulatus mons pinguis: ut quid suspicamini montes coagulatos? Mons in quo beneplacitum est deo habitare in eo: etenim dominus habitabit in finem. Currus dei decem milibus multiplex: milia letantium: dominus in eis in synai in sancto. Ascendisti in altum cepisti captiuitatem: accepisti dona in hominibus. Etenim non credentes: inhabitare dominum deū. Benedictus dominus die quotidie: prosperum iter faciet nobis deus salutarium nostrorum. Deus noster deus saluos faciendi: et domini domini exitus mortis. Verumtamen deꝰ confringet capita inimicorum suorum: verticem capilli perambulantium in delictis suis. Dixit dominus ex basan convertam: convertam in profundum maris. Ut intinguatur pes tuus in sanguine: lingua canum tuorum ex inimicis ab ipso. Viderunt ingressus tuos deus: ingressus dei mei regis mei qui est in sancto. Preuenerunt principes coniuncti psallentibus: in medio iuuencularum timpanistriarum. In ecclesiis benedicite deo: domino de fontibus israhel. Ibi beniamin adolescentulus: in mentis excessu. Principes iuda duces eorū: principes zabulon et principes nepthalim. Manda deus virtuti tue: confirma hoc deus quod operatus es in nobis. A templo tuo in ierusalem: tibi offerent reges munera. Increpa feras arundinis: congregatio thaurorum in vaccis populorum: ut excludant eos qui probati sunt argento. Dissipa gentes que bella volunt: venient legati ex egipto: ethiopia preueniet manus eius deo. Regna terre cantate deo: psallite domino. Psallite deo: qui ascendit super celum celi ad orientem. Ecce dabit voci sue vocem virtutis: date gloriam deo super israhel magnificentia eius et virtus eius in nubibus. Mirabilis deus in sanctis suis: deus israhel ipse dabit virtutem et fortitudinem plebi sue: benedictus deus. Jubile prophys qui eo mutabuntur psalmus ipi dauid

Saluum me fac deus: quoniam intrauerunt aque usq; ad animam meam. Infixus sū in limo profundi: et non est substantia. Veni in altitudinem maris: et tempestas demersit me. Laboraui clamans rauce facte sunt fauces mee: defecerunt oculi mei dum spero in deum meum. Multiplicati sunt sup capillos capitis mei: qui oderunt me gratis. Confortati sunt qui persecuti sunt me inimici mei iniuste: que non rapui tunc exsoluebam. Deus tu scis insipientiam meam: et delicta mea a te non sunt abscondita. Non erubescāt in me qui exspectant te domine: domine virtutum. Non confundantur super me: qui querunt te deus israhel. Quoniam propter te sustinui opprobrium: operuit confusio faciem meā. Extraneus factus sum fratribus meis: et peregrinus filiis matris mee. Quoniam zelus domus tue comedit me: et opprobria exprobrantium tibi ceciderunt super me. Et operui in ieiunio animam meam: et factum est in opprobrium michi. Et posui vestimentum meum cilicium: et factus sū illis in parabolam. Adversum me loquebantur qui sedebāt in porta: et in me psallebant qui bibebant vinū. Ego vero orationē meam ad te domine: tempus beneplaciti deus. In multitudine misericordie tue: exaudi me in veritate salutis tue. Eripe me de luto ut non infigar: libera me ab hijs qui oderūt me et de profundis aquarum. Non me demergat tempestas aque: neq; absorbeat me profundum: neq; urgeat super me puteus os suum. Exaudi me domine quoniā benigna est misericordia tua: secundū multitudinem miserationum tuarū respice me. Et ne avertas faciem tuam a puero tuo: quoniam tribulor velociter exaudi me. Intende anime mee et libera eam: propter inimicos meos eripe me. Tu scis improperiū meum et confusionem meam: et verecundiam meam. In conspectu tuo sunt omnes qui tribulant me et improperium exspectauit cor meum et miseriam. Et sustinui qui simul contristaretur et non fuit: et qui consolaretur et non inueni. Et dederūt in escā meam fel: et in sitī mea potauerunt me aceto. Fiat mensa eorum coram ipsis in laqueum: et in retributiones et in scandalum. Obscurentur oculi eorum ne videant: et dorsum eorum semper incurua. Effunde super eos iram tuam: et furor ire tue comprehendat eos. Fiat habitatio eorum deserta: et in tabernaculis eorum non sit qui inhabitet. Quoniam quē tu

percussisti persecuti sunt: et super dolorem vulnerum eorum addiderunt.
Appone iniquitatem super iniquitatem eorum: et non intrent in iustitiam tuam. Deleantur de libro viuentium: et cum iustis non scribantur.
Ego sum pauper et dolens: salus tua deus suscepit me. Laudabo nomen dei cum cantico: et magnificabo eum in laude. Et placebit deo super vitulum nouellum: cornua producentem et ungulas. Videant pauperes et letentur: querite deum et viuet anima vestra. Quoniam exaudiuit pauperes dominus: et vinctos suos non despexit. Laudent illum celi et terra: mare et omnia reptilia in eis.
Quoniam deus saluam faciet syon: et edificabuntur ciuitates iude. Et inhabitabunt ibi: et hereditate acquirent eam. Et semen seruorum eius possidebit eā: et qui diligunt nomē eius habitabūt in ea. Iubilate ps̄ dauid in rememoratione q̄ saluā fec̄ eū dñs.
Deus in adiutorium meum intende: domine ad adiuuandum me festina. Confundantur et reuereantur: qui querunt animam meam. Auertantur retrorsum et erubescant: qui volūt michi mala. Auertantur statim et erubescentes: qui dicunt michi euge euge. Exultēt et letentur in te omnes qui querunt te: et dicant semper magnificetur dominus qui diligunt saluare tuum. Ego vero egenus et pauper sum: deus adiuua me. Adiutor meus et liberator meus es tu: domine ne moreris. ps̄ dauid filio ionadab et prioribus captiuorum
In te domine speraui non confundar in eternum: in iustitia tua libera me et eripe me. Inclina ad me aurem tuam: et salua me. Esto michi in deum protectorem et in locum munitum: ut saluum me facias. Quoniam firmamentum meum: et refugium meum es tu. Deus meus eripe me de manu peccatoris: et de manu contra legem agentis et iniqui. Quoniam tu es patientia mea domine: domine spes mea a iuuentute mea. In te confirmatus sum ex vtero: de ventre matris mee tu es protector meus. In te cantatio mea semper: tanquam prodigium factus sum multis et tu adiutor fortis. Repleatur os meum laude ut cantem gloriam tuam: tota die magnitudinem tuam. Ne proicias me in tempore senectutis: cum deficiet virtus mea ne derelinquas me. Quia dixerunt inimici mei michi: et qui custodiebant animam meam consilium fecerunt in vnum. Dicentes deus derelinquit eum: persequimini et comprehendite eum: quia non est qui eripiat. Deus ne elongeris a me: deus meus in auxilium meum respice. Confundantur et deficiant detrahentes anime mee: operiantur confusione et pudore qui querunt mala michi. Ego autem semper sperabo: et adiciam super omnem laudem tuam. Os meum annunciabit iustitiam tuam: tota die salutare tuum. Quoniam non cognoui litteraturā introibo in potentiam domini: domine memorabor iustitie tue solius. Deus docuisti me a iuuentute mea et vsq; nunc: pronunciabo mirabilia tua. Et vsq; in senectam et senium: deus ne derelinquas me. Donec annunciem brachium tuum: generationi omni que venitura est. Potentiam tuam et iustitiam tuam deus vsq; in altissima que fecisti magnalia: deus quis similis tibi? Quantas ostendisti michi tribulationes multas et malas: et conuersus vivificasti me: et de abissis terre iterum reduxisti me. Multiplicasti magnificentiam tuam: et conuersus consolatus es me. Nam et ego confitebor tibi in vasis psalmi veritatem tuam deus: psallam tibi in cythara sanctus israhel. Exultabunt labia mea cum cantauero tibi et aīa mea quā redemisti. Sed et lingua mea tota die meditabit iustitiā tuā: cum confusi et reuerriti fuerint q̄ querūt mala michi. Iu salomonē
Deus iudicium tuum regi da: et iustitiam tuā filio regis. Iudicare populum tuum in iustitia: et pauperes tuos in iudicio. Suscipiant montes pacem populo: et colles iusticiam. Iudicabit pauperes populi et saluos faciet filios pauperum: et humiliabit calumniatorem. Et permanebit cum sole et ante lunam: in generationē et generationē. Descendet sicut pluuia in vellus: et sicut stillicidia stillantia super terram. Orietur in diebus eius iustitia et abundantia pacis: donec auferatur luna. Et dominabitur a mari vsq; ad mare: et a flumine vsq; ad terminos orbis terrarum. Coram illo procident ethiopes: et inimici eius terram lingent. Reges tharsis et insule munera offerent: reges arabum et saba dona adducent. Et adorabunt eum omnes reges: omnes gentes seruient ei. Quia liberabit pauperem a potente: et pauperem cui non erat adiutor. Parcet pauperi et inopi: et animas pauperum saluas faciet. Ex vsuris et iniquitate redimet animas eorum: et honorabile nomen eorum coram illo. Et viuet et dabitur ei de auro arabie: et adorabunt de ipso semper: tota die benedicēt ei. Erit firmamentum in terra in summis montium: superextolletur super libanū fructus eius: et florebūt de ciuitate sicut fenū terre. Sit nomē eius benedictū in secula: ante solē permanet nomē eius. Et benedicentur in ipso omnes tribus terre: omnes gentes magnificabunt eum. Benedictus dominus deus israhel: qui facit mirabilia solus. Et benedictum nomen maiestatis eius in eternum: et replebit maiestate eius omnis terra: fiat fiat. Defecerūt ymni dauid filij yesse.
Quam bonus israhel deus: his qui recto sunt corde. Mei autem pene moti sunt pedes: pene effusi sunt gressus mei. Quia zelaui super iniquos: pacem peccatorum videns. Quia non est respectus morti eorum: et firmamentum in plaga eorum. In labore hominum non sunt: et cum hominibus non flagellabuntur. Ideo tenuit eos superbia: operti sunt iniquitate et impietate sua. Prodiit quasi ex adipe iniquitas eorum: transierunt in affectum cordis. Cogitauerunt et locuti sunt nequiciam: iniquitatem in excelso locum sunt. Posuerunt in celum os suum: et lingua eorum transiit in terra. Ideo conuertetur populus meus hic: et dies pleni inuenientur in eis. Et dixerunt quomodo scit deus: et si est sciencia in excelso? Ecce ipsi peccatores et abundantes in seculo: obtinuerunt diuitias. Et dixi ergo sine causa iustificaui cor meum: et laui inter innocentes manus meas. Et fui flagellatus tota die:

et castigatio mea in manibus. Si
dicebã narrabo sic: ecce nationẽ filiorũ
tuorum reprobaui. Existimabam
ut cognoscerem: hoc labor est ante
me. Donec intrem in sanctuarium
dei: et intelligam in nouissimis eo-
rum. Verumtamen propter dolos posuisti eis: dejecisti eos dum allevarentur. Quomodo facti sunt in desolationem: subito defecerunt: perierunt propter iniquitatem suam. Velut somnium surgentium: domine in ciuitate tua ymaginem ipsorum ad nichilum rediges. Quia inflammatum est cor meum: et renes mei commutati sunt: et ad nichilum redactus sum: et nescivi. Vt iumentum factus sum apud te: et ego semper tecum. Tenuisti manum dexteram meam: et in voluntate tua deduxisti me: et cum gloria suscepisti me. Quid enim michi est in celo: et a te quid voluj super terram? Defecit caro mea et cor meũ: deus cordis mei et pars mea deus in eternum. Quia ecce qui elongãt se a te peribũt: perdidisti omnes q̃ fornicant abs te. Michi autẽ adherere deo bonũ est: ponere in dño deo spẽ meã. Vt annunciem omnes predicationes tuas: in portis filie syon. Jusuẽ intel

Vt quid deus repulisti in finẽ: iratꝰ est furor tꝰ super oues pascue tue? Memor esto congregationis tue: quam possedisti ab initio. Redemisti virgam hereditatis tue: mons syon in quo habitasti in eo. Leua manus tuas in superbias eorum in finem: quanta malignatus est inimicus in sancto? Et gloriati sunt qui oderunt te: in medio solemnitatis tue. Posuerunt signa sua signa et non cognouerunt: sicut in exitu super summum. Quasi in silua lignorum securibus exciderunt ianuas eius in idipsum: in securi et ascia dejecerunt eam. Incenderunt igni sanctuarium tuum in terra: polluerunt tabernaculum nominis tui. Dixerunt in corde suo cognatio eorum simul: quiescere faciamus omnes dies festos dei a terra. Signa nostra non vidimus: iam non est propheta: et nos nõ cognoscet amplius. Usquequo deus improperabit inimicus: irritat aduersarius nomen tuum in finem. Ut quid auertis manum tuam et dexteram tuam: de medio sinu tuo in finem? Deus autem rex noster ante secula: operatus est salutem in medio terre. Tu confirmasti in virtute tua mare: contribulasti capita draconum in aquis. Tu confregisti capita draconis: dedisti eum escam populis ethiopum. Tu dirupisti fontes et torrentes: tu siccasti fluuios ethan. Tuus est dies et tua est nox: tu fabricatus es auroram et solem. Tu fecisti omnes terminos terre: estatem et ver tu plasmasti ea. Memor esto huius: inimicus improperauit domino: et populus insipiens incitauit nomẽ tuum. Ne tradas bestijs animam confitentem tibi: et animas pauperum tuorum ne obliuiscaris in finem. Respice in testamentum tuũ: quia repleti sunt qui obscurati sunt terre domibus iniquitatum. Ne auertatur humilis factus confusus: pauper et inops laudabunt nomẽ tuum. Exurge deus iudica causam tuam: memor esto improperiorum tuorum eorum qui ab insipiente sunt tota die. Ne obliuiscaris voces inimicorum tuorum: superbia eorum q̃ te oderũt ascendit semp. Jusuẽ ne corrumpas

Confitebimur tibi deus confitebimur: et invocabimus nomen tuum. Narrabimus mirabilia tua: cum accepero tempus ego iustitias iudicabo. Liquefacta est terra et omnes qui habitant in ea: ego confirmaui columnas eius. Dixi iniquis nolite inique agere: et delinquentibus nolite exaltare cornu. Nolite extollere in altum cornu vestrum: nolite loqui aduersum deum iniquitatem. Quia neq; ab oriente neq; ab occidente neq; a desertis montibus: quoniam deus iudex est. Hunc humiliat et hunc exaltat: quia calix in manu domini vini meri plenus mixto. Et inclinauit ex hoc in hoc: verumtamen fex eius nõ est exinanita: bibent ex eo omnes peccatores terre. Ego autem annunciabo in seculum: cantabo deo iacob. Et omnia cornua peccatorum confringam: et exaltabuntur cornua iusti. Jusuẽ in carminibus canticum asaphꝝ psalmus asaph:

Notus in iudea deus: in israhel magnum nomen eius. Et factus est in pace locus eius: et habitatio eius in syon. Ibi confregit potentias arcuum: scutum gladium et bellum. Illuminans tu mirabiliter a montibus eternis: turbati sunt omnes insipientes corde. Dormierunt somnum suum: et nichil inuenerunt viri diuitiarum in manibus suis. Ab increpatione tua deus iacob: dormitauerunt qui ascenderunt equos. Tu terribilis es et quis resistet tibi? ex tunc ira tua. De celo audium fecisti iudicium: terra tremuit et quieuit. Cum resurgeret in iudicio deus: ut saluos faceret omnes mansuetos terre. Quoniam cogitatio hominis confitebitur tibi: et reliquie cogitationis diem festum agent tibi. Vouete et reddite domino deo vestro: omnes qui in circuitu eius afferetis munera. Et terribili et ei qui auferet spiritum principum: terribili apud omnes reges terre. Jusuẽ p yduthum

Voce mea ad dominum clamaui: voce mea ad deum et intendit michi. In die tribulationis mee deum exquisiui manibus meis nocte contra eum: et non sum deceptus. Renuit consolari anima mea: memor fui dei et delectatus sum: et exercitatus sum et defecit spiritus meus. Anticipauerunt vigilias oculi mei: turbatus sum et non sum locutus. Cogitaui dies antiquos: et annos eternos in mente habui. Et meditatus sum nocte cum corde meo: et exercitabar et scopebam spiritum meum. Nunquid in eternum proiciet deus: aut non apponet ut complacitor sit adhuc? Aut in finem misericordiã suam abscidet: a generatione in generationẽ? Aut obliuiscetur misereri deus: aut continebit in ira sua misericordias suas? Et dixi nunc cepi: hec mutatio dextere excelsi. Memor fui operum domini: quia memor ero ab initio mirabilium tuorum. Et meditabor in omnibus operibus tuis: et in adinuentionibus tuis exercebor. Deus in sancto via tua: quis deus magnus sicut deus noster? tu es deus qui facis mirabilia. Notã fecisti in populis virtutem tuam: redemisti in brachio tuo populum tuum: filios iacob et ioseph. Viderũt te aque deus viderũt te aque et timuerũt:

et turbate sunt abissi. Multitudo sonitus aquarum: vocem dederunt nubes. Etenim sagitte tue transeunt: vox tonitrui tui in rota. Illuxerunt coruscationes tue orbi terre: commota est et contremuit terra. In mari via tua et semite tue in aquis multis: et vestigia tua non cognoscentur. Deduxisti sicut oues populum tuum: in manu moysi et aaron. Intellige

Attendite popule meus legem meam: inclinate aurem vestram in verba oris mei. Aperiam in parabolis os meum: loquar propositiones ab initio. Quanta audiuimus et cognouimus ea: et patres nostri narrauerunt nobis. Non sunt occultata a filijs eorum: in generatione altera narrantes laudes domini et virtutes eius: et mirabilia eius que fecit. Et suscitauit testimonium in iacob: et legem posuit in israhel. Quanta mandauit patribus nostris nota facere ea filijs suis: ut cognoscat generatio altera. Filij qui nascentur et exsurgent: et narrabūt filijs suis. Et ponant in deo spem suam: et non obliuiscantur operum dei: et mandata eius exquirant. Ne fiant sicut patres eorum: generatio prava et exasperans. Generatio que non direxit cor suum: et non est creditus cum deo spiritus eius. Et filij effrem intendentes et mittentes arcum: conuersi sunt in die belli. Non custodierunt testamentum dei: et in lege eius noluerunt ambulare. Et oblita sunt beneficiorum eius: et mirabilium eius que ostendit eis. Coram patribus eorum fecit mirabilia in terra egipti: in campo thaneos. Interrupit mare et perduxit eos: et stare aquas quasi in vre.

Et deduxit eos in nube diei: et tota nocte in illuminatione ignis. Interrupit petram in heremo: et adaquauit eos velut in abisso multa. Et eduxit aquam de petra: et deduxit tanquam flumina aquas. Et apposuerunt adhuc peccare ei: in iram exacerbauerunt excelsum in inaquoso. Et tentauerunt deum in cordibus suis: ut peterent escas animabus suis. Et male locuti sunt de deo: dixerūt numquid poterit deus parare mensam in deserto? Quoniam percussit petram et fluxerunt aque: et torrentes inundauerunt. Numquid et panem poterit dare: aut parare mensam populo suo? Ideo audiuit dominus et distulit: et ignis accensus est in iacob: et ira ascendit in israhel. Quia non crediderunt in deo: nec speraverunt in salutari eius. Et mandauit nubibus desuper: et ianuas celi aperuit. Et pluit illis manna ad manducandum: et panem celi dedit eis. Panem angelorum manducauit homo: cibaria misit eis in abundantiam. Transtulit austrum de celo: et induxit in virtute sua affricum. Et pluit super eos sicut pulueren carnes: et sicut arenam maris volatilia pennata. Et ceciderunt in medio castrorū eorum: circa tabernacula eorū. Et manducauerunt et saturati sunt nimis: et desiderium eorum attulit eis: non sunt fraudati a desiderio suo. Adhuc esce eorum erant in ore ipsorum: et ira dei ascendit super eos. Et occidit pingues eorum: et electos israhel impediuit. In omnibus hijs peccauerunt adhuc: et non crediderunt in mirabilibus eius. Et defecerunt in vanitate dies eorum: et ānī

eorum cum festinatione. Cum occideret eos querebant eum: et reuertebantur et diluculo veniebant ad eum. Et rememorati sunt quia deus adiutor est eorum: et deus excelsus redemptor eorum est. Et dilexerunt eum in ore suo: et lingua sua mentiti sunt ei. Cor autem eorum non erat rectum cum eo: nec fideles habiti sunt in testamento eius. Ipse autem est miserator et propitius fiet peccatis eorū: et non disperdet eos. Et abundauit ut auerteret iram suam: et non accendit omnem iram suam. Et recordatus est quia caro sunt: spiritus vadens et non rediens. Quotiens exacerbauerunt eum in deserto: in ira concitauerunt eum in inaquoso. Et conuersi sunt et tentauerunt deum: et sanctum israhel exacerbauerunt. Non sunt recordati manus eius: die qua redemit eos de manu tribulantis. Sicut posuit in egipto signa sua: et prodigia sua in campo thanеos. Et conuertit in sanguinem flumina eorum: et imbres eorum ne biberent. Misit in eos cynomiam et comedit eos: et ranam et disperdidit eos. Et dedit erugini fructus eorum: et labores eorum locuste. Et occidit in grādine vineas eorū: et moros eorū in pruina. Et tradidit grandini iumenta eorum: et possessionem eorū igni. Misit in eos iram indignationis sue: indignationem et iram et tribulationem: immissiones per angelos malos. Viam fecit semite ire sue: non pepercit a morte animarum eorum: et iumenta eorum in morte conclusit. Et percussit omne primogenitum in terra egipti: primi-

as omnis laboris eorū in tabernaculis cham. Et abstulit sicut oues populum suum: et perduxit eos tanq̄ gregem in deserto. Et deduxit eos in spe et non timuerunt: et inimicos eorum operuit mare. Et induxit eos in montem sanctificationis sue: montem quem acquisiuit dextera eius. Et eiecit a facie eorum gentes: et sorte diuisit eis terram in funiculo distributionis. Et habitare fecit in tabernaculis eorum: tribus israhel. Et temptauerunt et exacerbauerunt deum excelsum: et testimonia eius non custodierunt. Et auerterunt se et non seruauerunt pactum: quemadmodum patres eorum conuersi sunt in arcum prauum. In ira concitauerunt eum in collibus suis: et in sculptilibus suis ad emulationem eum prouocauerunt. Audiuit deus et spreuit: et ad nichilum redegit valde israhel. Et repulit tabernaculū silo: tabernaculum suum ubi habitauit in hominibus. Et tradidit in captiuitatem virtutem eorum: et pulchritudinem eorum in manus inimici. Et conclusit in gladio populum suum: et hereditatem suam spreuit. Iuuenes eorum comedit ignis: et virgines eorum non sunt lamentate. Sacerdotes eorum in gladio ceciderunt et vidue eorum non plorabantur. Et excitatus est tanq̄ dormiens dominus: tanq̄ potēs crapulatus a vino. Et percussit inimicos suos in posteriora: opprobrium sempiternum dedit illis. Et repulit tabernaculum ioseph: et tribum effrem non elegit. Sed elegit tribum iuda: montem syon quem

dilexit. Et edificauit sicut unicornium sanctificium suum: in terra quam fundauit in secula. Et elegit dauid seruum suum: et sustulit eum de gregibus ouium: de post fetantes accepit eum. Pascere iacob seruum suum: et israhel hereditatem suam. Et pauit eos in innocentia cordis sui: et in intellectibus manuum suarum deduxit eos.

Deus venerunt. Ps Asaph.

Gentes in hereditatem tuam: polluerunt templum sanctum tuum: posuerunt hierusalem in pomorum custodiam. Posuerunt morticina seruorum tuorum escas volatilibus celi: carnes sanctorum tuorum bestijs terre. Effuderunt sanguinem ipsorum tanquam aquam in circuitu hierusalem: et non erat qui sepeliret. Facti sumus opprobrium vicinis nostris: subsannatio et illusio his qui in circuitu nostro sunt. Usquequo domine irasceris in finem: accendetur velut ignis zelus tuus? Effunde iram tuam in gentes que te non nouerunt: et in regna que nomen tuum non inuocauerunt. Quia comederunt iacob: et locum eius desolauerunt. Ne memineris iniquitatum nostrarum antiquarum: cito anticipent nos misericordie tue: quia pauperes facti sumus nimis. Adiuua nos deus salutaris noster: et propter gloriam nominis tui domine libera nos. Et propitius esto peccatis nostris propter nomen tuum: ne forte dicant in gentibus ubi est deus eorum. Et innotescant in nationibus coram oculis nostris vltio sanguinis seruorum tuorum qui effusus est. Intret in conspectu tuo: gemitus compeditorum. Secundum magnitudinem brachij tui: posside filios mortificatos. Et redde vicinis nostris septuplum in sinu eorum: improperium ipsorum quod exprobrauerunt tibi domine. Nos aũt populus tuus et oues pascue tue: confitebimur tibi in seculum. In generatione et generatione: annunciabimus laudem tuam. Iuxta vicem quidam qui commutabuntur psalmus asaphitarum testimonium

Qui regis israhel intende: qui deducis velut ouem ioseph. Qui sedes super cherubim manifestare: coram ephraim beniamin et manasse. Excita potentiam tuam et veni: ut saluos facias nos. Deus conuerte nos: et ostende faciem tuam et salui erimus. Domine deus virtutum: quousq; irasceris super orationem serui tui? Cibabis nos pane lacrimarum: et potum dabis nobis in lacrimis in mensura. Posuisti nos in contradictionem vicinis nostris: et inimici nostri subsannauerunt nos. Deus virtutum conuerte nos: et ostende faciem tuam et salui erimus. Vineam de egypto transtulisti: eiecisti gentes et plantasti eam. Dux itineris fuisti in conspectu eius: et plantasti radices eius et implenit terram. Operuit montes umbra eius: et arbusta eius cedros dei. Extendit palmites suas usq; ad mare: et usq; ad flumen propagines eius. Et quid destruxisti maceriam eius: et vindemiant eam omnes qui pertransiunt viam.

Exterminauit eã aper de silua: et singularis ferus depastus é eam. Deus virtutũ conuertere: respice de celo et vide et visita vineã istam. Et perfice eã quam plantauit dextera tua: et super filium quẽ cõfirmasti tibi. Incensa igni et suffossa: ab increpatione vultus tui peribũt. Fiat manus tua sup virum dextere tue: et super filiũ hominis quẽ cõfirmasti tibi. Et nõ discedimus a te: viuificabis nos et nomen tuum inuocabimus. Domine deus virtutũ conuerte nos: et ostende faciẽ tuam et salui erimus. Iubilate deo adiutori nõ: iubilate deo iacob. Sumite psalmũ et date tympanũ: psalterium iocundũ cum cythara. Bucinate in neomenia tuba: in insigni die solemnitatis vestre. Quia precepti in isrl est: et iudicium deo iacob. Testimoniũ in ioseph posuit illud: cum exiret de terra egipti linguam quã nõ nouerat audiuit. Diuertit ab oneribus dorsum ei9: manus eius in cophino seruierũt. In tribulatione inuocasti me et liberaui te: exaudiui te in abscondito tempestatis: probaui te apud aquã cõtradictionis. Audi populus meus et cõtestabor te: israhel si audieris me nõ erit in te deus recens: neq; adorabis deum alienum. Ego enim sum dñs deus tuus q̃ eduxi te de terra egipti: dilata os tuũ et implebo illud. Et non audiuit populus meus vocẽ meam: et isrl non intendit michi. Et dimisi eos secũm desideria cordis eorũ: ibunt in adinuentionibus suis. Si populus meus audisset me: isrl si in viis meis ambulasset. Pro nichilo forsitan inimicos eorũ humiliassem: et super tribulantes eos misissem manũ meã. Inimici dñi mentiti sunt ei: et erit tempus eorum in secula. Et cibauit illos ex adipe frumenti: et de petra melle saciauit eos. Ps Asaph.

Deus stetit in synagoga deorũ: in medio autem deos diuidicat. Usquequo iudicatis iniquitatem: et facies peccatorum sumitis. Iudicate egeno et pupillo: humilẽ et pauperem iustificate. Eripite pauperẽ: et egenum de manu peccatoris liberate. Nescierũt neq; intellexerũt in tenebris ambulãt: mouebunt omnia fundamenta terre. Ego dixi dij estis: et filij excelsi omnes. Vos aũt sicut homines moriemini: et sicut unus de principibus cadetis. Surge deus iudica terram: quũ tu hereditabis in omnibus gentibus. Canticũ psalmus asaph.

Deus quis similis erit tibi? ne taceas neq; applearis deus. Quoniam ecce inimici tui sonauerũt: et q̃ oderunt te extulerunt caput. Super populũ tuũ malignauerunt consilium: cogitauerũt aduersus sanctos tuos. Dixerunt venite et disperdamus eos de gente: et non memoretur nomen isrl vltra. Quoniã cogitauerunt unanimiter: simul aduersum te testamentũ disposuerũt tabernacula idumeorum et ismahelite. Moab et agarreni gebal et amon et amalech: alienigene cũ habitantibus tyrum. Etenim assur venit cum illis: facti sunt in adiutoriũ filijs loth. Fac illis sicut madian et sysare: sicut iabin in torrente cyson. Qui perierunt in endor: facti sunt ut stercus terre. Pone principes eorũ sicut oreb et zeb: et zebee et salmana. Omnes principes eorũ: qui dixerunt hereditate possideamus sanctuariũ dei. Deus

me⁹ pone illos ut rotā: et sicut stipulam ãte faciẽ venti. Sicut ignis qui comburit siluā: ⁊ sicut flamma comburens mõtes. Ita persequeris illos in tempestate tua: ⁊ i ira tua turbabis eos. Imple facies eoꝝ ignominia: et quarent nomẽ tuū dñe. Et erubescãt et conturbent in seculum seculi: ⁊ confundant et pereant. Et cognoscant quia nomẽ tibi dñs: tu solus altissimus super omnem terram. Juxta ptoralarib⁹ filijs chore psalmus

Quam dilecta tabernacula tua dñe virtutū: cõcupiscit ⁊ deficit anima mea i atria dñi. Cor meū ⁊ caro mea: exultauerũt in deū viuū. Etenim passer inuenit sibi domū: ⁊ turtur nidū sibi vbi ponat pullos suos. Altaria tua dñe virtutum: rex meus et deus meus. Beati qui habitant i domo tua domine: in secula seculoꝝ laudabunt te. Beatus vir cuius est auxilium abste: ascensiones in corde suo disposuit in valle lacrimarū: in loco quẽ posuit. Etenim benedictionem dabit legislator: ibunt de virtute i virtutem: videbitur deus deorū in syon. Domine deus virtutum exaudi orationem meam: auribus percipe deus iacob. Protector noster aspice deus: et respice in faciẽ christi tui. Quia melior est dies una in atrijs tuis: super milia. Elegi abiectus esse in domo dei mei: magis quã habitare in tabernaculis peccatoꝝ. Quia misericordiam et veritatẽ diligit dñs: gratiã ⁊ gl'am dabit dñs. Non priuabit bonis eos qui ãbulãt i innocẽcia: dñe virtutū beatus homo q̃ sperat i te. Juxta filys chore

Benedixisti dñe terrã tuã: auertisti captiuitatẽ iacob. Remisisti iniquitatẽ plebis tue: operuisti oĩa peccata eoꝝ. Mitigasti omnem irã tuam: auertisti ab ira indignationis tue. Conuerte nos deus salutaris noster: ⁊ auerte irã tuã a nobis. Nunquid in eternũ irasceris nobis: aut extendes iram tuã a generatione i generationẽ? Deus tu conuersus vivificabis nos: et plebs tua letabitur in te. Ostende nobis dñe misericordiam tuã: et salutare tuū da nobis. Audiam quid loquat⁹ in me dñs deus: quoniã loquetur pacẽ i plebẽ suam. Et sup sanctos suos: et in eos qui convertũt ad cor. Verumtamen prope timentes eũ salutare ipsius: ut inhabitet gloria in terra nostra. Misericordia et veritas obuiauerunt sibi: iustitia ⁊ pax osculate sunt. Veritas de terra orta est: et iustitia de celo prospexit. Etenim dominus dabit benignitatẽ: et terra nostra dabit fructum suum. Iustitia ante eum ambulabit: et ponet in via gressus suos. Oratio dauid

Inclina domine aurẽ tuam et exaudi me: quoniã inops et pauper sum ego. Custodi animã meam quoniã sanctus sum: saluũ fac seruũ tuũ deus meus sperantẽ in te. Miserere mei domine quũ ad te clamaui tota die: letifica animã serui tui quoniam ad te dñe animã meã leuaui. Quoniam tu dñe suauis et mitis: ⁊ multe misericordie omnibus invocantibus te. Auribus percipe dñe orationem meã: et intende voci deprecationis mee. In die tribulationis mee clamaui ad te: quia exaudisti me. Non est similis tui in dijs domine: ⁊ nõ est secundũ opera tua. Omnes gẽtes quascunq; fecisti venient ⁊ adorabunt coram te domine: ⁊ glorificabunt nomen tuum. Quoniã magn⁹ es tu ⁊ faciens mirabilia: tu es deus solus. Oduc me dñe in via tua: ⁊ ingrediar i veritate tua: letet cor meum ut timeat nomen tuũ. Confitebor tibi dñe deus meus i toto corde meo: et glorificabo nomẽ tuũ in eternũ. Quia misericordia tua magna e super me: ⁊ eruisti animã meam ex inferno inferiori. Deus iniqui insurrexerũt sup me: ⁊ synagoga potentiũ quesierũt aiam meã: et non proposuerũt te i conspectu suo. Et tu dñe deus miserator ⁊ misericors: patiens ⁊ multe miserẽs et verax. Respice i me ⁊ miserere mei: da imperiũ tuũ puero tuo: ⁊ saluũ fac filiũ ancille tue. Fac mecum signũ in bonũ ut videãt q̃ oderunt me et confundant: quoniã tu dñe adiuuisti me ⁊ consolatus es me. ps cantus filys chore

Fundamenta eius i montibus sanctis: diligit dñs portas syon sup omnia tabernacula iacob. Gloriosa dicta sunt de te: ciuitas dei. Memor ero raab et babilonis: scientium me. Ecce alienigene ⁊ tyrus et populus ethiopũ: hij fuerũt illic. Nunquid syon dicet homo: ⁊ homo natus est in ea: et ipe fundauit eam altissim⁹? Dominus narrabit i scripturis populorum et principũ: horũ q̃ fuerũt in ea. Sicut letantiũ omniũ: habitatio i te. Cãtici psalm filys chore ihuẽ puelch adrũdũ maelleth henan exute

Domine deus salutis mee: in die clamaui ⁊ nocte coram te. Intret in conspectu tuo oratio mea: inclina aurẽ tuã ad precem meã. Quia repleta e malis anima mea: ⁊ vita mea a inferno appropinquauit. Estimatus sum cũ descendentibus in lacum: factus sum sicut homo sine adiutorio inter mortuos liber. Sicut vulnerati dormientes i sepulcris quorũ non es memor amplius: ⁊ ipi de manu tua repulsi sunt. Posuerũt me in lacu inferiori: in tenebrosis ⁊ i umbra mortis. Super me confirmatus est furor tuus: ⁊ omnes fluctus tuos induxisti super me. Longe fecisti notos meos a me: posuerũt me abominationem sibi. Traditus sum ⁊ nõ egrediebar: oculi mei languerũt pre inopia. Clamaui ad te dñe: tota die expandi ad te manus meas. Nunquid mortuis facies mirabilia: aut medici suscitabunt ⁊ confitebunt tibi. Nunquid narrabit aliquis i sepulcro misericordiã tuã: ⁊ veritatẽ tuã i perditione? Nunquid cognoscent in tenebris mirabilia tua: ⁊ iustitia tua in terra obliuionis? Et ego ad te domine clamaui: et mane oratio mea preueniet te. Ut quid dñe repellis orationẽ meã: auertis faciẽ tuam a me. Pauper sũ ego et in laboribus a iuuentute mea: exaltatus autẽ humiliatus sum et conturbatus. In me transierunt ire tue: et terrores tui conturbauerũt me. Circumdederũt me sicut aqua tota die: circumdederunt me simul. Elongasti a me amicum et proximum: et notos meos a miseria. Juxta eltan ezrute

Misericordias dñi: in eternũ cantabo. In generatione et generationẽ: annunciabo veritatẽ tuã in ore meo. Quoniã dixisti in eternũ: misericordia edificabit in celis: preparabit veritas tua in eis. Disposui testamentũ electis meis: iuraui dauid seruo meo usq; i eternũ preparabo semẽ tuũ. Et edificabo i generatione ⁊ generationẽ: sedẽ tuã. Confitebunt celi mirabilia tua dñe: etenim veritatẽ tuã in ecclesia sanctorũ. Quoniã quis in nubibus

equabit̃ dño: similis erit deo in filijs
dei. Deus qui glorificat̃ in consilio
sanctoꝝ: magnus ⁊ terribilis super o-
mnes q̃ in circuitu ei⁹ sunt. Domine
deus virtutū quis similis tibi: potens
es dñe: ⁊ veritas tua ī circuitu tuo.
Tu dñaris potestati maris: motū
aut̃ fluctuū ei⁹ tu mitigas. Tu hu-
miliasti sicut vulneratū superbum: in
brachio virtutis tue dispersisti inimi-
cos tuos. Tui sunt celi ⁊ tua ē terra:
orbē terre ⁊ plenitudinē ei⁹ tu fundasti:
aq̃lonē ⁊ mare tu creasti. Thabor et
hermon ī nomine tuo exultabūt: tuū
brachiū cum potēcia. Firmet̃ man⁹
tua ⁊ exaltet̃ dextera tua: iusticia et iu-
diciū p̃paracio sedis tue. Misericordi-
a et veritas p̃cedent faciē tuā beat⁹ p-
pulus qui scit iubilationem. Domi-
ne in lumine vultus tui ambulabūt:
et in nom̃e tuo exultabūt tota die: et in
iusticia tua exaltabunt̃. Quoniam
gloria virtutis eoꝝ tu es: et ī benepla-
cito tuo exaltabit̃ cornu nostrū. Qui-
a dñi ē assumptio nr̃a: ⁊ sancti isr̃l re-
gis nr̃i. Tunc locutus es in visione
sanctis tuis: ⁊ dixisti posui adiutoriū
in potē: ⁊ exaltaui electū de plebe mea.
Inueni dauid seruū meū: oleo sācto
meo unxi eum. Manus enim mea au-
xiliabitur ei: et brachium meum con-
firmabit eū. Nichil p̃ficiet inimicus
in eo: ⁊ filius iniq̃tat̃ non apponet nocere
ei. Et cōminuā a facie ipius inimicos
eius: et odientes eos in fugā conuertā.
Et veritas mea ⁊ misericordia mea cum
ipo: ⁊ in nomine meo exaltabitur cor-
nu eius. Et ponā in mari manum
ei⁹: ⁊ in fluminibus dexteram eius. Ipse
invocabit me pater meus es tu: deus me⁹
⁊ susceptor salutis mee. Et ego p̃mo-
genitū ponā illū: excelsū p̃ regibus terre.
In eternū seruabo illi misericordiā meā:
et testamentū meū fidele ipi. Et ponā
in seculū seculi semen ei⁹: et thronū ei⁹
sicut dies celi. Si autē dereliquerint
filij ei⁹ legem meā: ⁊ in iudicijs meis
nō ambulauerit. Si iusticias meas
prophanauerit: ⁊ mādata mea non
custodierint. Visitabo ī virga iniqui-
tates eoꝝ: ⁊ in verberibus peccata eorū.
Misericordiā aut̃ meā nō dispergam
ab eo: neq; nocebo in veritate mea.
Neq; prophanabo testamentū meū:
et q̃ procedūt de labijs meis nō faciā
irrita. Semel iurauī ī sancto meo si
dauid mentiar: semen ei⁹ ī eternū ma-
nebit. Et thronus ei⁹ sicut sol ī con-
spectu meo: et sicut luna p̃fecta in eter-
num: et testis ī celo fidelis. Tu vero
repulisti ⁊ despexisti: distulisti christum
tuū. Euertisti testamentū serui tui:
prophanasti in terra sanctuariū eius.
Destruxisti oēs sepes eius: posui-
sti firmamētū eius formidinem. Di-
ripuerūt eū oēs transeūtes uiā: fa-
ctus ē opprobriū vicinis suis. Exal-
tasti dexterā deprimentiū eū: letificasti
oēs inimicos ei⁹. Auertisti adiu-
toriū gladij ei⁹ ⁊ non es auxiliatus ei
in bello. Destruxisti eū ab emundati-
one: et sedem ei⁹ in terra collisisti. Mi-
noraſti dies temporis ei⁹: perfudisti
eū confusione. Usquequo dñe auertis
in finē: exardescet sicut ignis ira tua?
Memorare que mea substātia nunq̃
quid cassum vane cōstituisti omnes fili-
os hominū? Quis est ipmo qui vi-
uet ⁊ non videbit mortem: eruet ani-
mam suā de manu inferi? Ubi sunt
misericordie tue antique domine: si-
cut iurasti dauid ī veritate tua? Me-
mor esto dñe opprobrij seruoꝝ tuoꝝ:
q̃ cōtinui in sinu meo multaꝝ gentiū.
Quod exprobrauerunt inimici tui
dne: q̃ exprobrauerūt cōmutationē
christi tui. Benedictus dñs ī eternum:
fiat fiat. dñi moysi hominis dei.
Domine refugiū factus es nobis:
a generatione in generationem.
Priusq̃ montes fierēt aut formaret̃
terra et orbis: a seculo ⁊ ī seculū tu es
deus. Ne auertas hominē ī humilia-
tionem: ⁊ dixisti conuertimini filij homi-
num. Quoniā mille ānī ante oculos
tuos: tanq̃ dies hesterna que p̃teriit.
Et custodia in nocte: q̃ pro nichilo
habent̃ eoꝝ ānī erunt. Mane sicut herba
transeat: mane floreat et trāseat:
vespere decidat induret ⁊ arescat. Qui-
a defecim⁹ ī ira tua: ⁊ ī furore tuo tur-
bati sum⁹. Posuisti iniq̃tates nr̃as
in conspectu tuo: seculū nr̃m ī illumina-
tione vult⁹ tui. Quoniā oēs dies
nostri defecerūt: et in ira tua defecimus.
Anni nr̃i sicut aranea meditabunt̃:
dies ānoꝝ nostroꝝ in ipis septuaginta
anni. Si autē ī potentatibus octoginta
ānī: ⁊ amplius eoꝝ labor ⁊ dolor. Quo-
niā supervenit mansuetudo: ⁊ corripie-
mur. Quis novit potestatē ire tue: ⁊
pre timore tuo irā tuā dinumerare?
Do exterā tuā sic notā fac: ⁊ eruditos
corde ī sapiēcia. Conuertere dñe usque-
quo: ⁊ deprecabilis esto sup seruos tuos.
Repleti sumus mane misericordia tua:
et exultauim⁹ ⁊ delectati sum⁹ ī oēs
dies nr̃os. Letati sum⁹ pro diebus
quibus nos humiliasti: annis q̃bus vi-
dimus mala. Respice ī seruos tuos et ī
opera tua: ⁊ dirige filios eoꝝ. Et sit
splendor dominī dei nostri sup nos:
et opera manuū nr̃aꝝ dirige sup nos:
et opus manuū nr̃arū dirige. Iaus
Qui habitat in aiutorio altissimi: ī protectione
dei celi commorabit̃. Dicet domino
susceptor meus es tu ⁊ refugiū meum
deus meus: sperabo in eū. Quoniā
ipe liberabit me de laqueo venantiū:
et a verbo aspero. Scapulis suis ob-
umbrabit tibi: ⁊ sub pennis ei⁹ sperā-
bis. Scuto circundabit te veritas ei⁹:
nō timebis a timore nocturno. Sa-
gitta volante in die: a negotio p̃ambu-
lāte in tenebris: ab incursu ⁊ dimo-
nio meridiano. Cadent a latere tuo
mille: et decem milia a dextris tuis:
ad te aut̃ non appropinquabit. Ue-
runtamē oculis tuis cōsiderabis: ⁊ re-
tributionē peccatoꝝ videbis. Quoni-
am tu es dñe spes mea: altissimū po-
suisti refugiū tuū. Non accedet ad te
malū: ⁊ flagellū nō appropinquabit
tabernaculo tuo. Quoniā angelis suis
mandauit de te: ut custodiāt te in
oīb̃z vijs tuis. In manibz portabunt
te: ne forte offendas ad lapidem
pedē tuū. Super aspidē ⁊ basiliscum
ambulabis: ⁊ cōculcabis leonem et
draconē. Quoniā in me speravit libe-
rabo eū: protegā eū quī cognouit no-
men meum. Clamauit ad me ⁊ ego
exaudiā eū: cum ipo sum ī tribulati-
one: eripiā eū ⁊ glorificabo eū. Lon-
gitudine dierū replebo eū: et ostendā
illi salutare meū. ps cantica in die.
Bonū est confiteri dño: ⁊ psallere nomini tuo altissime.
Ad annūciandū mane misericordiam
tuā: ⁊ veritatē tuā p noctē. In dec-
acordo psalterio: cum cātico ī cythara.
Quia delectasti me dñe ī factura tua:
et in operibus manuū tuarū exultabo.
Quā magnificata sūt opera tua do-
mine: nimis profunde facte sunt cogi-
tationes tue. Vir insipiēs nō cognos-
cet: ⁊ stultus nō intelliget hec. Cum

egorti fuerint peccatores sicut fenū: et
apparuerūt oēs q̄ operant iniq̄tatē.
Ut intereāt in seculū seculi: tu autem
altissim⁹ in eternū dñe. Quoniā ecce
inimici tui dñe q̄m ecce inimici tui pe-
ribunt: z dispergent oēs q̄ operant
iniq̄tatem. Et exaltabit sicut unicor-
nis cornu meū: et senectus mea in mi-
sericordia vbere. Et despexit oculus
meus inimicos meos: z insurgentibz
in me malignantibz audiet auris me-
a. Iustus ut palma florebit: sicut
cedrus libani multiplicabit. Plātati
in domo dñi: in atriis domꝰ dei nr̄i
florebunt. Adhuc multiplicabuntur
in senecta vbere: et bene patientes erūt
et annūciabunt. Quoniā rectus dñs
deus noster: z non est iniquitas
in eo. Laus cātici dauid in die ante sab-
batum quando fundata est terra.
Dominus regnauit decorē indu-
tus est: induit⁹ ē dñs fortitudinē
et p̄cinxit se. Etenī firmauit orbem
terre: q̄ nō commouebit. Parata se-
des tua ex tūc: a seculo tu es. Eleua-
uerūt flumina dñe: eleuauerūt flumi-
na vocem suā. Eleuauerūt flumina
fluctus suos: a vocibz aquaz multaz.
Mirabiles elationes maris: mira-
bilis in altis dñs. Testimonia tua
credibilia facta sūt nimis: domū tuā
decet sanctitudo dñe in longitu-
dinē dierz. Ps dauid q̄rta sabbati.
Deus ultionū dñs: deus ultionū
libere egit. Exaltare q̄ iudicas
terrā: redde retributionē superbis. Us-
quequo peccatores dñe: usquequo
peccatores gloriabunt? Effabunt
et loquent iniq̄tatē: loquentur oēs
qui operant iniustitiā? Populum
tuū dñe humiliauerūt: z hereditatem
tuā vexauerunt. Viduā z aduenam
interfecerūt: z pupillos occiderūt. Et
dixerūt nō videbit dñs: nec intelliget
deus iacob. Intelligite insipientes in
plo: z stulti aliquando sapite. Qui
plātauit aurē nō audiet: aut q̄ finxit
oculū nō considerat? Qui corripit gen-
tes nō arguet: qui docet hominē sci-
entiā? Dominus scit cogitationes
hominū: quoniā vane sūt. Beatꝰ homo
quē tu erudieris dñe: z de lege tua do-
ceris eū. Ut mitiges ei a diebz ma-
lis: donec fodiatur peccatori fovea.
Quia nō repellet dñs plebē suā: et
hereditatē suā non derelinquet. Quo-
adusq̄ iustitia conuertat in iudicium?
et qui iuxta illā? omnes q̄ recto sunt
corde. Quis cōsurget mihi aduersus
malignantes: aut q̄s stabit mecū ad-
uersus operantes iniquitatem? Nisi
q̄a dñs adiuuit me: paulominus ha-
bitasset in inferno anima mea. Si
dicebā motꝰ ē pes meꝰ: misericordia
tua dñe adiuuabat me. Secundum
multitudinē dolorz meorz in corde meo:
cōsolationes tue letificauerūt animā
meā. Numquid adherebit tibi sedes in-
quitatis: qui fingis laborē in p̄cepto.
Captabunt in aiam iusti: et sangui-
nem innocentē damnabūt. Et factꝰ
est michi dñs in refugiū: z deusꝰ meus in
adiutorium spei mei. Et reddet illis
iniquitatē ipsoz: z in malicia eorum
disperdet eos: disperdet illos dominus
deus noster. Laus cātici ipi dauid.
Venite exultemus dño: iubilemus
deo saluatori nostro. Preoccupe-
mus faciē eius in cōfessione: et in psal-
mis iubilemus ei. Quoniam deus
magnus dominus: z rex magnus
sup oēs deos. Quia in manu ei⁹
sunt oēs fines terre: et altitudines
montiū ipi⁹ sunt. Quoniā ipsius ē
mare z ipe fecit illud: z siccā manꝰ ei⁹
formauerūt. Venite adoremꝰ et pro-
cidamus z ploremus āte dñm q̄ fecit
nos: quia ipe ē deusꝰ noster. Et nos
ppls pascue ei⁹: z oues manus eius.
Hodie si vocē eius audieritis: nolī-
te obdurare corda vra. Sicut in irri-
tatione: sm̄ diē temptationis in de-
serto. Ubi temptauerūt me pres vri:
probauerūt me z viderunt opera mea.
Quadraginta annis offensus fui ge-
nerationi illi: z dixi semp errāt corde.
Et isti nō cognouerūt vias meas:
ut iurauī in ira mea si introibunt in
requiem meā. Psalmus dauid q̄n
domus edificabat̄ post captiuitatē
Cantate dño canticū nouū: can-
tate dño oīs terra. Cantate
dño et benedicite nomini ei⁹: annun-
ciate de die in diē salutare ei⁹. Annun-
ciate inter gentes gl̄am ei⁹: in oībz
ppls mirabilia ei⁹. Quoniā magnꝰ
dñs et laudabilis nimis: terribilis est
sup oēs deos. Quoniā oēs dii
gentiū demonia: dñs aut celos fecit.
Confessio z pulcritudo i cōspectu ei⁹:
sanctimonia z magnificētia i sanctifi-
catione ei⁹. Afferte dño patrie gentiū:
afferte dño gloriā et honorē: afferte
dño gloriā nomini ei⁹. Tollite hostias
et introite in atria eius: adorate
dominū in atrio sancto ei⁹. Commo-
ueat a facie ei⁹ uniūsa terra: dicite in
gentibz quia dominꝰ regnauit. Etenim
correxit orbē terre qui non com-
mouebitur: iudicabit populos in e-
quitate. Letentur celi et exulet terra:
commoueat mare z plenitudo eius:
gaudebūt campi z omnia que in eis
sūt. Tunc exultabūt oīa ligna silua-
rum a facie domini q̄a venit: q̄m ve-
nit iudicare terā. Iudicabit orbē ter-
ram in equitate: z ppls in veritate sua. Ps
dauid q̄n terra eius restituta est ei.
Dominus regnauit exulet terra:
lętentur insule multe. Nubes
z caligo in circuitu ei⁹: iustitia z iudi-
cium correctio sedis ei⁹. Ignis ante ip-
sum p̄cedet: z inflammabit in circu-
itu inimicos ei⁹. Illuxerunt fulgura
eius orbi terre: vidit z commota ē ter-
ra. Montes sicut cera fluxerūt a facie
dñi: a facie dñi oīs terra. Annūcia-
uerūt celi iustitiā ei⁹: z viderūt oēs
ppli gl̄am ei⁹. Confundant̄ oēs
qui adorāt sculptilia: z q̄ glāt in si-
mulacris suis. Adorate eū omnes
angeli eius: audiuit z letata est syon.
Et exultauerūt filie iude: propter iudicia
tua dñe. Quoniā tu dñs altissimus
sup omnē terrā: nimis exaltat⁹ es
sup oēs deos. Qui diligitis dñm o-
dite malū: custodit dñs aias sanc-
torum suoz: de manu peccatoris libera-
uit eos. Lux orta est iusto: et rectis
corde letitia. Letamini iusti in do-
mino: et confitemini memorie san-
ctificationis eius. Psalmꝰ dauid.
Cantate domino canticum
nouū: quia mirabilia fe-
cit. Saluauit sibi dextera
ei⁹: z brachiū sanctum
eius.
otum fecit dñs salutare suū:
in cōspectu gentiū reuelauit iustitiam
suā. Recordatus ē misericordie sue: z
veritatis sue domui israhl. Viderūt
oēs termini terre salutare dei nr̄i:
iubilate domino oīs terra cātate z ex-
ultate z psallite. Psallite domino in
cythara in cythara et voce psalmi: in
tubis ductilibus et voce tube cornee.
Iubilate in cōspectu regis domini:
moueat mare z plenitudo eius: orbis
terraz z q̄ habitant in eo. Flumina

plaudēt manu simł: montes exultabunt a ꝓspectu dñi: quī venit iudicare terrā. Iudicabit orbē terraꝝ ī iustitia: ⁊ pplos in equitate. Ps̄ dauid.

Dominꝰ regnauit iracundē pplī: qui sedet sup̄ cherubin moueat terra. Dominus in syon magnus: ⁊ excelsus sup̄ oēs pplos. Confiteant nomini tuo magno quī terribile et sanctū ē: ⁊ honor regis iudiciū diligit. Tu parasti directiones: iudiciū et iustitiā ī iacob tu fecisti. Exaltate dñm deū nr̄m: ⁊ adorate scabellū pedum ei⁹ quī sanctū ē. Moyses ⁊ aarō in sacerdotib⁹ ei⁹: ⁊ samuel inter eos ꝙ invocāt nomē ei⁹. Invocabāt dñm et ipe exaudiebat eos: ī colūna nubis loquebat ad eos. Custodiebāt testimonia ei⁹: ⁊ p̄ceptum quod dedit illis. Domine dē⁹ noster tu exaudiebas eos: dē⁹ tu propitius fuisti eis: ⁊ vltor sēs ī oēs adinuentiones eor. Exaltate dñm deum nr̄m: ⁊ adorate in monte sancto ei⁹: quoniā sanct⁹ dñs deus noster. Psalm⁹ in confessione

Jubilate dño oīs terra: iuite dño in leticia. Introite in ꝓspectu ei⁹: in exultatione. Scitote quī dñs ipe ē deus: ipe fecit nos et nō ipi nos. Populus eius et oues pascue ei⁹ introite portas eius ī confessione: atria eius in ymnis confitemini illi. Laudate nomen ei⁹ quī suauis est dñs: ī eternū misericordia ei⁹: ⁊ usq; ī generationē et generationē veritas ei⁹. Ps̄ ipi dauid.

Misericordiā ⁊ iudiciū cantabo tibi dñe: psallā et intelligam ī via immaculata quādo venies ad me. Perambulabā ī innocentia cordis mei: in medio dom⁹ mee. Non proponebā ante oculos meos rem iniustā: facientes p̄uaricationes odiui. Non adhesit michi cor prauū: declinantem a me malignum non cognoscebam. Detrahentem secreto proximo suo: hunc ꝓsequebar. Superbo oculo et insatiabili corde: cū hoc nō edebā. Oculi mei ad fideles terre: ut sedeat mecū: ambulās ī via immaculata hic michi ministrabat. Non habitabit ī medio domus mee ꝙ facit superbiā: ꝙ loquit iniqua nō direxit ī cōspectu oculoꝝ meorum. In matutino interficiebam omnes peccatores terre: ut disperderem de ciuitate dñi oēs operātes iniquitatem. Oīō pauꝑis dñi audiuerit et coram dño effuderit preces suam

Domine exaudi orationē meā: ⁊ clamor meꝰ ad te veniat. Non auertas faciē tuā a me: in quacūq; die tribulor inclina ad me aurē tuā. In quacūq; die invocauero te: velociter exaudi me. Quia defecerunt sicut fumus dies mei: et ossa mea sicut cremiū aruerunt. Percussus sum ut fenū ⁊ aruit cor meum: ꝙa obliuiscum comedere panē meū. A voce gemitus mei: adhesit os meū carni mee. Similis factus sum pellicano solitudinis: factꝰ sū sicut nicticorax in domicilio. Vigilaui: et factus sum sicut passer solitarius ī tecto. Tota die exprobrabāt michi inimici mei: et qui laudabant me adūsum me iurabant. Quia cinerē tanq̄ panē manducabā: et potū meū cū fletu miscebā. A facie ire indignationis tue: ꝙa elevās allisisti me. Dies mei sicut umbra declinauerunt: et ego sicut fenū aruī. Tu aūt dñe in eternū permanes: et memoriale tuū in generationē ⁊ generationē. Tu exurgens misereberis syon ꝙa tempus miserendi eī ꝙa venit tempus. Quoniā placuerunt seruis tuis lapides ei⁹: ⁊ terre ei⁹ miserebuntur. Et timebūt gentes nomen tuū dñe: et omnes reges terre gloriā tuā. Quia edificauit dñs syon ⁊ videbit in gloria sua. Respexit in orationē humiliū: et non sprevit precem eorum. Scribant hec in generatione altera: et pplus qui creabitur laudabit dñm. Quia prospexit de excelso sancto suo: dñs de celo in terrā aspexit. Ut audiret gemitus cōpeditoꝝ: ut solueret filios interemptorū. Et annuncient in syon nomen dñi: et laudē ei⁹ ī ihrlm. In conveniendo pplos in unū: et reges ut seruiāt dño. Respōdit ei⁹ via virtutis sue: paucitatē dierū meoꝝ nūcia michi. Ne revoces me ī dimidio dierū meoꝝ in generationē ⁊ generationem anni tui. In initio tu dñe terrā fundasti: ⁊ opera manuū tuaꝝ sunt celi. Ipi perībūt tu aūt permanes: et oēs sicut vestimentū veterascēt. Et sicut opertorium mutabis eos et mutabunt: tu aūt idem ipse es: ⁊ anni tui non deficiēt. Filij seruorum suorum habitabunt et semen eorum in seculum dirigetur. Ps̄ ipi dauid.

Benedic aīa mea dño: et omnia q̄ intra me sūt nomini scō ei⁹. Benedic anima mea dño: ⁊ noli obliuisci omnes retributiones ei⁹. Qui propitiatur oīb⁹ iniquitatib⁹ tuis: q̄ sanat oēs infirmitates tuas. Qui redimit de interitu vitā tuā: q̄ coronat te ī misericordia et miserationib⁹. Qui replet in bonis desideriū tuū: renouabit ut aquile iuuentꝰ tua. Faciens misericordias dñs: ⁊ iudiciū omnibus iniuriā patientib⁹. Notas fecit vias suas moysi: filijs isrł voluntates suas. Miserator et misericors dominus: longanimis et multū misericors. Non in eternū irascet: neq; in eternū cominabitur. Non secūm peccata nr̄a fecit nobis: neq; secūm iniquitates nr̄as retribuit nobis. Quoniā secūm altitudinē celi a terra: corroborauit misericordiā suā sup timentes se. Quantū distat oriens ab occidente: longe fecit a nobis iniquitates nr̄as. Quomodo miseret pater filioꝝ misertus est dñs timentibus se: quī ipse cognouit figmentum nr̄m. Recordat⁹ ē quoniam pulvis sumus: homo sicut fenū dies ei⁹: tanq̄ flos agri sic efflorebit. Quoniā spiritꝰ pertransibit ī illo ⁊ nō subsistet: et nō cognoscet ampl⁹ locū suū. Misericordia aūt dñi ab eterno ⁊ usq; ī eternum: sup timentes eū. Et iustitia illius in filios filioꝝ: hijs q̄ seruant testamentū ei⁹. Et memores sūt mandatoꝝ ipius: ad faciendū ea. Dominus in celo parauit sedē suā: ⁊ regnū ipius omnibus dominabitur. Benedicite dño oēs angeli ei⁹ potentes virtute: facientes verbū illi⁹ ad audiendā vocē sermonū ei⁹. Benedicite dño omnia opera ei⁹: ī omni loco dnationes ei⁹: benedic aīa mea dño. Ps̄ ipi dauid.

Benedic anima mea dño: dñe deus meus magnificatus es vehementer. Confessionē ⁊ decorē induisti amictꝰ lumine sicut vestimēto. Extendens celū sicut pellē: q̄ tegis aquis superiora ei⁹. Qui ponis nubem ascensum tuū: q̄ ambulas sup pennas ventorum. Qui facis angelos tuos spiritus: et ministros tuos ignē urentē. Qui fundasti terrā sup stabilitatē suā: non inclinabitur in seculū seculi. Abyssus sicut vestimentum amictus tuus: sup montes stabunt aque. Ab

increpatione tua fugient: a voce tonitrui tui formidabūt. Ascendūt montes et descendunt campi: in locum quē fundasti eis. Terminū posuisti quē nō trāsgredient: neq; auertentur operire terram. Qui emittis fontes in conuallibus: inter medium montiū pertransibunt aque. Potabūt omnes bestie agri: expectabunt onagri in siti sua. Super ea volucres cēli habitabunt: de medio petrarum dabūt voces. Rigans montes de superioribus suis: de fructu operū tuoz satiabit terra. Producens fenū iumentis: z herbā seruituti hominū. Ut educas panē de terra: et vinū letificet cor hominis. Ut exhilaret faciē in oleo: z panis cor hominis confirmet. Saturabunt ligna campi et cedri libani qs plātauit: illic passeres nidificabūt. Herodii dom⁹ dux est eoz: montes excelsi cerui: petra refugium herinaciis. Fecit lunam in tempora: sol cognouit occasū suū. Posuisti tenebras et facta est nox: in ipa pertransibūt omnes bestie silue. Catuli leonū rugientes ut rapiāt: et querant a deo escas sibi. Ortus ē sol z congregati sunt: z in cubilibs suis collocabūtur. Exibit homo ad op⁹ suū: z ad operationē suā vsq; ad vesperū. Quā magnificata sūt opera tua dñe: omnia in sapiētia fecisti: impleta ē terra possessione tua. Hoc mare magnum et spacioū manibs: illic reptilia quoz non ē numerus. Animalia pusilla cū magnis: illic naues pertransibunt. Draco iste quē formasti ad illudendum ei: oīa a te expectant ut des illis escam in tp̄e. Dante te illis colligēt: aperiente te manū tuā oīa implebunt bonitate. Auertente aūt te faciē turbabuntur: auferes spiritū eoz z deficient: et in pulueꝛē suū reuertent. Emitte spiritū tuū z creabunt: z renouabis faciem terre. Sit gl'a dñi in seculū: letabitur dñs in operibs suis. Qui respicit terrā z facit eā tremere: q̄ tangit montes z fumigāt. Cantabo dño in vita mea: psallā deo meo q̄diu sum. Iucundū sit ei eloquiū meū: ego vero delectabor in domino. Deficiāt peccatores a terra et iniqui ita ut non sint: benedic anima mea domino. Alleluia

Confitemini dño z invocate nomen ei⁹: annunciate inter gentes opera eius. Cantate ei z psallite ei: narrate oīa mirabilia ei⁹: laudamini in nois scī ei⁹. Letet cor querentiū dñm: querite dñm et cōfirmamini: querite faciē ei⁹ semp. Mememtote mirabiliū ei⁹ q̄ fecit: prodigia ei⁹ z iudicia oris ei⁹. Semen abrahā serui ei⁹: filij iacob electi ei⁹. Ipse dñs deus noster: in vniūsa terra iudicia ei⁹. Memor fuit in seculū testamēti sui: verbi quod mādauit in mille generationes. Quod disposuit ad abrahā: z iuramēti sui ad ysaac. Et statuit illud iacob in preceptū: z isti in testamentū eternum. Dicens tibi dabo terrā chanaan: funiculū hereditatis vre. Cum essent numero breui: paucissimi et incole ei⁹. Et pertransierūt de gēte in gentē: z de regno ad pplm alterū. Non reliquit hoīem nocere eis: z corripuit pro eis reges. Nolite tangere christos meos: et in pphetis meis nolite malignari. Et vocauit famē sup terrā: z omne firmamentū panis contriuit. Misit ante eos virū: in seruū venundat⁹ ē ioseph. Humiliauerūt in cōpedibs pedes ei⁹: ferrū pertransiit aiam ei⁹ donec veniret verbū ei⁹. Eloquiū dñi inflāmauit eū: misit rex et soluit eum: princeps populorū et dimisit eū. Constituit eum dñm domꝰ sue: z principē oīs possessionis sue. Ut erudiret principes eius sicut semetipm: z senes ei⁹ prudentiam doceret. Et intrauit israel in egiptū: et iacob accola fuit in terra cham. Et auxit pplm suum vehemēter: et firmauit eū sup inimicos eius. Conuertit cor eoz ut odirent pplm eius: z dolum facerēt in seruos ei⁹. Misit moysen seruum suū: aaron quē elegit ipm. Posuit in eis verba signoz suoz z prodigiorū: in terra cham. Misit tenebras et obscurauit: z nō exacerbauit sermones suos. Conuertit aquas eorū in sanguinē: et occidit pisces eoz. Et redidit terra eoz ranas: in penetralibs regū ipoz. Dixit et venit cynomia et sciniphes: in oīibs finibs eorū. Posuit pluuias eorū grandine: ignem comburentē in terra ipoz. Et percussit vineas eoz z ficulneas eoz: et contriuit lignū finium eoz. Dixit et venit locusta et bruchus: cuius non erat numerus. Et comedit oīne fenū in terra eoz: z comedit omne frugū terre eoz. Et percussit oīne primogenitū in terra eoz: primitias oīs laboris eoz. Et eduxit eos cū argento et auro: et non erat in tribubs eorū infirmus. Letata est egiptus in profectione eoz: quia incubuit timor eoz sup eos. Expandit nubem in protectionē eorū: z ignē ut luceret eis p noctem. Petierunt et venit coturnix: z pane celi saturauit eos. Dirupit petram et fluxerunt aque: abierunt in sicco flumina. Quoniā memor fuit verbi sancti sui: quod habuit ad abraham puerū suū. Et eduxit pplm suū in exultatione: et electos suos in leticia. Et dedit illis regiones gentiū: z labores populoꝝ possederūt. Ut custodiant iustificationes eius: z legem eius requirāt. Alleluia

Confitemini dño quī bonꝰ: quoniā in seculū misericordia ei⁹. Quis loquetur potestates dñi: auditas faciet omnes laudes ei⁹? Beati q̄ custodiunt iudicium: et faciūt iustitiā in omni tēpore. Memento nr̄i dñe in beneplacito pplī tui: visita nos in salutari tuo. Ad videndū in bonitate electorū tuorum: ad letandū in leticia gētis tue: ut laudeꝛis cū hereditate tua. Peccauimus cum patribs nr̄is: inique egimus iniquitatem fecimus? Patres nostri in egipto nō intellexerunt mirabilia tua: nō fuerūt memores multitudinis misericordie tue. Et irritauerūt ascendentes in mari mari rubro z saluauit eos p̄ter nomen suū: ut notā faceret potentiā suā. Et increpuit mare rubrum z exsiccatū est: z deduxit eos in abissis sicut i deserto. Et saluauit eos de manu odientiū: z redemit eos de manu inimici. Et operuit aqua tribulātes eos: unus ex eis nō remansit. Et credidērūt verbis eius: et laudauerunt laudē eius. Cito fecerūt obliti sūt operū eius: non sustinuerunt consiliū eius. Et concupierūt concupiscentiā in deserto: et temptauerūt deū in inaquoso. Et dedit eis petitionē ipoz: z misit saturitatē in aias eorū. Et inuidauerūt moysen in castris: aaron sanctū dñi. Aperta est terra z deglutiuit dathan: z operuit sup cōgregationē abiron. Et exarsit ignis in synagoga eorū: flāma combussit peccatores. Et fecerūt vitulū i oreb: et adorauerūt sculptile. Et mutauerunt gl'am suā in similitudinē vituli comedentis fenū. Obliti sunt deum qui saluauit eos: q̄ fecit magnalia

in egipto mirabilia ī terra cham: terribilia in mari rubro. Et dixit ut disperderet eos: si nō moyses electus ei⁹ stetisset ī cōtractione in cōspectu ei⁹. Ut auerteret iram ei⁹ ne disperderet eos: et pro nichilo habuerūt terrā desiderabilem. Non credidērūt verbo eius: et murmurauerūt ī tabernaculis suis: nō exaudierūt vocē dñi. Et leuauit manū suā sup eos: ut p̄sterneret eos ī deserto. Et ut dispergeret semē eoz ī nationibz: et dispgeret eos ī regionibz. Et initiati sūt belphegor: et comederūt sacrificia mortuoz. Et irritauerunt eū in adinuentionibz suis: et multiplicata ē in eis ruina. Et stetit phinees et placauit: et cessauit quassatio. Et reputatū ē ei in iusticiā ī generationē et generationē usq; in sempiternū. Et irritauerūt eū ad aquā cōtradictionis: et vexatus ē moyses p̄pter eos: qz exacerbauerūt spiritū ei⁹. Et distinxit ī labijs suis: nō disperdidērūt gētes quas dixit dñs de⁹ illis. Et commixti sūt inter gentes: et didicerunt opera eoz et seruierūt sculptilibz eoz: et factū ē illis in scandalū. Et immolauerūt filios suos et filias suas: demonijs. Et effuderūt sanguinē innocentē sanguinē filioz suoz et filiaz suaz: qs sacrificauerūt sculptilibz chanaan. Et inquinata est terra ī sāguinibz: et cōtaminata est in operibz eoz: et fornicati sūt in adinuentionibz suis. Et iratus ē furore dñs in pplm suū: et abominatus ē hereditatē suā. Et tradidit eos in manus gentiū: et dñati sunt eoz q̄ oderūt eos. Et tribulauerūt eos inimici eorum: et humiliati sunt sub manibus eoz: sepe liberauit eos. Ipsi aūt exacerbauerūt illū in cōsilio suo: et humiliati sunt ī iniquitatibz suis. Et vidit cū tribularent: et audiuit orationem eoz. Et memor fuit testamēti sui: et penituit eū sēcm miserationē misericordie suę. Et dedit eos ī misericordias: in conspectu omniū q̄ captāt eos. Saluos fac nos dñe de⁹ noster: et congrega nos de nationibus. Ut confiteamur nomini sancto tuo: et gloriari in laude tua. Benedict⁹ dominus deus isrl a seculo et usq; in seculum: et dicet omnis populus fiat fiat. Alleluia.

Confitemini dño qm̄ bon⁹: qm̄ in seclm misericordia ei⁹. Dicant q̄ redempti sunt a dño: quos redemit de manu inimici: de regionibus congregauit eos. A solis ortu et occasu: ab aquilone et mari. Erraueūt ī solitudine ī inaquoso: viā ciuitatis habitaculi nō inuenerūt. Esurientes et sitientes: aīa eorū in ipsis defecit. Et tribulauerūt ad dñm cū tribularētur: et de necessitatibz eoz eripuit eos. Et deduxit eos in viā rectā: ut irent in ciuitatē habitationis. Confiteantur dño misericordie ei⁹: et mirabilia ei⁹ filijs hominū. Quia lauauit aīam inanem: et aīam esurientem satiauit bonis. Sedentes in tenebris et umbra mortis: vinctos ī mendicitate et ferro. Quia exacerbauerūt eloquia dei: et consilium altissimi irritauerunt. Et humiliatum est in laboribus cor eorum: infirmati sūt nec fuit q̄ adiuuaret. Et clamauerūt ad dñm cū tribularent: et de necessitatibus eoz liberauit eos. Et eduxit eos de tenebris et umbra mortis: et vincula eorū diruptit. Confiteant dño misericordie ei⁹: et mirabilia ei⁹ filijs hominū. Quia cōfregit portas ereas: et vectes ferreos cōminuit. Suscepit eos de via iniquitatis eorum: propter iniustitias eorū suas humiliati sūt. Omnē escā abominata est aīa eoz: et appropinquauerunt usq; ad portas mortis. Et clamauerunt ad dñm cū tribularentē: et de necessitatibz eoz liberauit eos. Misit verbum suū et sanauit eos: et eripuit eos de interitionibz eoz. Confiteant dño misericordie ei⁹: et mirabilia ei⁹ filijs hominū. Et sacrificent sacrificium laudis: et annunciet opera eius in exultatione. Qui descendūt mare in nauibz: facientes operationē ī aquis multis. Ipsi viderūt opera dñi: et mirabilia ei⁹ in profundo. Dixit et stetit spiritus procelle: et exaltati sūt fluctus eius. Ascendunt usq; ad celos et descendūt usq; ad abissos: aīa eorū in malis tabescebat. Turbati sunt et moti sunt sicut ebr⁹: et omnis sapientia eoz deuorata ē. Et clamauerūt ad dñm cū tribularentē: et de necessitatibz eoz eduxit eos. Et statuit procellam eius in auram: et siluerunt fluctus eius. Et letati sūt quia siluerūt: et deduxit eos in portū voluntatis eoz. Confiteantur dño misericordie eius: et mirabilia eius filijs hominū. Et exaltent eum ī ecclesia plebis: et in cathedra seniorū laudent eū. Posuit flumina ī desertū: et exitus aquaz in sitim. Terrā fructiferam ī salsugine: a malicia inhabitantiū in ea. Posuit desertū ī stagna aquaz: et terrā sine aqua in exitus aquaz. Et collocauit illic esurientes: et constituerunt ciuitatē habitationis. Et seminauerūt agros et plātauerūt vineas: et fecerūt fructum nativitatis. Et benedixit eis et multiplicati sunt nimis: et numq̄ eoz nō minorauit. Et pauci facti sūt: et vexati sunt a tribulatione malorū et dolore. Effusa est contemptio super principes: et errare fecit eos in invio et non ī via. Et adiuuit pauperē de inopia: et posuit sicut oues familias. Videbunt recti et letabunt: et omnis iniquitas oppilabit os suū. Quis sapiēs et custodiet hec: et intelliget misericordias dñi?

Alleluia. Cantus psalmus ipi dauid

Paratū cor meū de⁹ paratum cor meū: cātabo et psallā ī gl̄a mea. Exurge psalterium et cythara: exurgam diluculo. Confitebor tibi ī pplis dñe: et psallā tibi ī nationibz. Quia magna sup celos misericordia tua: et usq; ad nubes veritas tua. Exaltare sup celos de⁹: et sup̄ omnē terrā gl̄a tua: ut liberentē dilecti tui. Saluū fac dextera tua et exaudi me: de⁹ locutus est in sancto suo. Exultabo et diuidā sichimam: et conuallē tabernaculorū dimetiar. Meus ē galaad et meus ē manasses: et ephraim susceptio capitis mei. Iuda rex meus: moab lebes spei mee. In ydumeā extendā calciamentum meū: michi alienigene amici facti sūt. Quis deducet me ī ciuitatem munitam: quis deducet me usq; in ydumeam? Nonne tu de⁹ q̄ repulisti nos: et non exibis de⁹ in virtutibz nr̄is? Da nobis auxiliū de tribulatione: quia vana salus hominis. In deo faciem⁹ virtutē: et ipe ad nichilū deducet inimicos nr̄os.

Inuenem p̄da

Deus laudē meam ne tacueris: quia os peccatoris et os dolosi sup me apertū est. Locuti sunt aduersum me lingua dolosa: et sermonibz odij circumdederūt me et expugnauerunt me gratis. Pro eo ut me diligerēt detrahebāt michi: ego aūt orabam. Et posuerūt aduersum me mala pro bonis: et odiū pro dilectione mea. Constitue sup eum peccatorē:

et dyabolus ster a dextris ei⁹. Cum iudicat̃ exeat cõdamnat⁹: et oratio eius fiat in peccatũ. Fiãt dies ei⁹ pauci: et episcopatũ eius accipiat alter. Fiant filij ei⁹ orphani: et uxor eius vidua. Nutantes trãsferent filij eius et mendicent: eiciant de habitationibus suis. Scrutetur fenerator oẽm substantiã ei⁹: et diripiãt alieni labores eius. Non sit illi adiutor: nec sit qui misereat pupillis ei⁹. Fiant nati ei⁹ in interitũ: in generatione una deleat nomẽ ei⁹. In memoriã redeat iniq̃tas pr̃m ei⁹ in cõspectu dñi: et peccatũ mr̃is eius nõ deleat. Fiant ocã dominũ semp: et disperet de terra memoria eorũ: pro eo q⁹ nõ est recordat⁹ facere misericordiam. Et persecut⁹ est hominẽ inopẽ et mendicũ: et compunctũ corde mortificare. Et dilexit maledictionẽ et veniet ei: et noluit benedictionẽ et elongabit̃ ab eo. Et induit maledictionẽ sicut vestimentũ: et intrauit sicut aqua in interiora ei⁹: et sicut oleũ in ossibs ei⁹. Fiat ei sicut vestimentum quo opeit̃: et sicut zona qua semper precingit̃. Hoc opus eor⁹ q̃ detrahũt michi apud dñm: et q̃ loquunt̃ mala aduersus animã meã. Et tu dñe dñe fac mecũ propter nomen tuũ: q̃a suauis est misericordia tua. Libera me q̃a egenus et pauper ego sũ: et cor meũ vulnerat̃ est intra me. Sicut umbra cum declinat ablatus sũ: et excussus sum sicut locuste. Genua mea infirmata sunt a ieiunio: et caro mea immutata est propter oleũ. Et ego factus sum opprobriũ illis: viderũt me et mouerũt capita sua. Adiuua me dñe de⁹ meus: saluũ me fac propter misericordiam tuã. Et sciant q̃a manus tua hec: et tu domine fecisti eã. Maledicent illi et tu benedices: q̃ insurgũt in me confundant: seruus aũt tuus letabit̃. Induant q̃ detrahũt michi pudore: et operiantur sicut diploide cõfusione sua. Confitebor dño nimis in ore meo: et in medio multoꝝ laudabo eum. Quia astitit a dextris pauperis: ut saluã faceret a persequentibs aiam meã. Ps dauid.

Dixit dñs dño meo: sede a dextris meis. Donec ponã inimicos tuos: scabellum pedũ tuoꝝ. Virgã virtutis tue emittet dñs ex syõ: dñare in medio inimicoꝝ tuoꝝ. Tecũ principiũ in die virtutis tue in splendoribs sanctoꝝ: ex vtero ante luciferũ genui te. Iurauit dñs et nõ penitebit eũ: tu es sacerdos in eternũ secũm ordinẽ melchisedech. Dominus a dextris tuis: confregit in die ire sue reges. Iudicabit dñs in nationibs implebit ruinas: cõquassabit capita in terra multoꝝ. De torrente in via bibet: propterea exaltabit caput. Confitebor tibi domine in toto corde meo: in consilio iustorum et congregatione. Magna opera domini: exquisita in omnes voluntates ei⁹. Confessio et magnificentia opus ei⁹: et iustitia eius manet in seculũ seculi. Memoriã fecit mirabiliũ suoꝝ misericors et miserator dñs: escam dedit timentibs se. Memor erit in seculũ testamenti sui: virtutem operũ suorũ annunciabit populo suo. Vt det illis hereditatem gentiũ: opera manuũ ei⁹ veritas et iudicium. Fidelia omnia mandata ei⁹: confirmata in seculũ seculi: facta in veritate et equitate. Redemptionem misit populo suo: mandauit in eternũ testamentũ suũ. Sanctũ et terribile nomen eius: initium sapientie timor dñi. Intellectus bon⁹ omnibs

faciẽtibs eũ: laudatio ei⁹ manet in seculum seculi. Alla. Iurisdictione aggeri et za

Beat⁹ vir q̃ timet dñm: charitate mandatis ei⁹ volet nimis. Potens in terra erit semẽ ei⁹: generatio rectoꝝ benedicet̃. Gloria et diuitie in domo ei⁹: et iustitia ei⁹ manet in seculũ seculi. Exortum est in tenebris lumen rectis: misericors et miserator et iustus. Iocund⁹ homo q̃ miseret et commodat: disponit sermones suos in iudicio: q̃a in eternum nõ commouebit. In memoria eterna erit iust⁹: ab auditione mala nõ timebit. Paratum cor ei⁹ sperare in dño: confirmatum est cor eius: non cõmouebit̃ donec despiciat inimicos suos. Dispersit dedit pauperibs: iustitia ei⁹ manet in seculũ seculi: cornu ei⁹ exaltabit̃ in gloria. Peccator videbit et irascetur: dentibs suis fremet et tabescet: desiderium peccatoꝝ peribit. Alleluia.

Laudate pueri dñm: laudate nomen dñi. Sit nomẽ dñi benedictum: ex hoc nũc et vsq; in seculũ. A solis ortu vsq; ad occasũ: laudabile nomẽ dñi. Excelsus sup oẽs gentes dñs: et sup celos gloria ei⁹. Quis sicut dñs de⁹ noster: q̃ in altis habitat et humilia respicit in celo et in terra? Suscitãs a terra inopẽ: et de stercore erigẽs pauperẽ. Vt collocet eum cum principibs: cũ principibs pp̃li sui. Qui habitare facit sterilem in domo: matrem filiorũ letantem. Alleluia.

In exitu israhel de egipto: dom⁹ iacob de pp̃lo barbaro. Facta est iudea sanctificatio ei⁹: israhel potestas ei⁹. Mare vidit et fugit: iordanis conversus est retrorsum. Montes exultauerũt ut arietes: et colles sicut agni ouiũ. Quid est tibi mare q⁹ fugisti: et tu iordanis q̃a conversus es retrorsũ. Montes exultastis sicut arietes: et colles sicut agni ouiũ. A facie dñi mota est tra: a facie dei iacob. Qui vertit petrã in stagna aquar⁹: et rupẽ in fontes aquar⁹. Non nobis dñe nõ nobis: sed nomini tuo da gloriam. Sup misericordia tua et veritate tua: ne quãdo dicãt gentes ubi est de⁹ eor⁹. Deus aũt noster in celo: oĩa quecũq; voluit fecit. Simulacra gentium argentũ et aurũ: opera manuũ hominũ. Os habẽt et nõ loquent̃: oculos habent et nõ videbũt. Aures habent et nõ audiẽt: nares habẽt et non odorabũt. Manus habent et nõ palpabũt: pedes habẽt et nõ ambulabũt: non clamabũt in gutture suo. Similes illis fiant q̃ faciũt ea: et oẽs q̃ confidũt in eis. Domus isrl speraut in dño: adiutor eor⁹ et protector eor⁹ est. Domus aaron speraut in dño: adiutor eor⁹ et protector eor⁹ est. Qui timẽt dñm speraueruũt in dño: adiutor eor⁹ et protector eor⁹ est. Dominus memor fuit nostri: et benedixit nobis. Benedixit domui isrl: benedixit domui aaron. Benedixit omnibs qui timẽt dñm: pusillis cũ maioribs. Adiciat dñs sup vos: super vos et sup filios vestros. Benedicti vos a dño: q̃ fecit celũ et terrã. Celum celi dño: terrã aũt dedit filijs hominũ. Non mortui laudabũt te dñe: neq; oẽs qui descendũt in infernũ. Sed nos q̃ viuimus benedicimus dño: ex hoc nũc et vsq; in seculũ. Alleluia.

Dilexi: quoniã exaudiet dñs vocẽ orationis mee. Quia inclinauit aurem suã michi: et in diebs meis invocabo. Circumdederunt me dolores mortis: et pericula inferni inuenerũt me. Tribulationem et dolorem inueni: et nomẽ dñi invocaui. O dñe libera aiam meã: misericors

dñs ⁊ iust⁹: et dⁿ⁹ noster miserē. Custodiēs parvulos dñs: humiliatus sum ⁊ liberavit me. Convertere aīa mea ī requiē tuā: qā dñs benefecit tibi. Quia eripuit animam meam de morte: oculos meos a lacrimis: pedes meos a lapsu. Placebo domino: in regione vivoꝝ. Alleluia.

Credidi propter qđ locut⁹ sū: ego aūt humiliat⁹ sū nimis. Ego dixi in excessu meo: omīs homo mendax. Quid retribuā dño: p omnibs que retribuit michi. Calicē salutaris accipiā: et nomē dñi invocabo. Vota mea dño reddā coram omī plo ei⁹: pciosa ī aspectu dñi mors sanctoꝝ ei⁹. O dñe qā ego servus tu⁹: ego servus tuus ⁊ filⁱ⁹ ancille tue. Dirupisti vincula mea: tibi sacrificabo hostiā laudis: ⁊ nomen dñi invocabo. Vota mea dño reddā ī conspectu omīs populi eius: in atriis domus domini in medio tui ihrlm. Alleluia.

Laudate dñm omes gentes: laudate eū omnes pli. Quoniam confirmata ē sup nos misdia ei⁹: ⁊ veritas dñi manet ī eternū. Alleluia.

Confitemini dño qm bon⁹: qm ī seculū misdia ei⁹. Dicat nūc isr quoniā bon⁹: qm in seclm misericordia ei⁹. Dicat nunc dom⁹ aarō: qm in seclm misdia ei⁹. Dicant nūc qui timēt dñm: qm in seclm misdia eius. De tribulatione invocavi dominū: et exaudivit me ī latitudine dñs. Dominus michi adiutor: nō timebo qđ faciat michi homo. Dominꝰ michi adiutor: ⁊ ego despiciā inimicos meos. Bonū est confidere in dño: qm confidere ī hoīe. Bonū ē sperare in dño: qm sperare ī principibs. Omnes gentes circuierūt me: ⁊ ī nomine dñi quia ultus sum in eos. Circundantes circundederunt me: ⁊ in nomine dñi qā ultus sum ī eos. Circundederunt me sicut apes: et exarserūt sicut ignis ī spinis: ⁊ in nōie dñi qā ultus sum ī eos. Impulsus eversus sum ut caderē: et dñs suscepit me. Fortitudo mea ⁊ laus mea dñs: ⁊ factus est michi ī salutē. Vox exultationis ⁊ salutis: ī tabernaculis iustorū. Dextera dñi fecit virtutē: dextera dñi exaltavit me: dextera dñi fecit virtutē. Non moriar sed vivā: ⁊ narrabo opera domini. Castigās castigavit me dñs: et morti nō tradidit me. Aperite michi portas iustitie: ingressus in eas confitebor dño: hec porta dñi iusti intrabūt in eā. Confitebor tibi qm exaudisti me: ⁊ factus es michi in salutē. Lapidem qm reprobaverūt edificantes: hic factus ē in caput anguli. A domino factū est istud: ⁊ est mirabile in oculis nostris. Hec ē dies qm fecit dñs: exultemꝰ ⁊ letemur in ea. O dñe salvum me fac: o domine bene prosperare: benedictus q̄ venit ī nomine dñi. Benedixim⁹ vobis de domo dñi: deus dñs ⁊ illuxit nobis. Constituite diē solemnē ī condensis: usq ad cornu altaris. Deus meus es tu ⁊ confitebor tibi: dⁿ⁹ meⁱ es tu ⁊ exaltabo te. Confitebor tibi qm exaudisti me: ⁊ factus es michi in salutē. Confitemini domino quoniā bon⁹: quoniā ī seclm misdia eius. Alla.

Aleph.

Beati immaculati ī via: q̄ ambulant ī lege dñi. Beati q̄ scrutantur testimonia ei⁹: in toto corde exquirunt eū. Non enī q̄ operant iniquitatē: in vijs eis ambulaverūt. Tu mandasti: mandata tua custodiri nimis. Utinā dirigant vie mee: ad custodiendas iustificationes tuas. Tunc nō confundar: cū perspexero in omīb mandatis tuis. Confitebor tibi ī directione cordis: ī eo qd didici iudicia iustitie tue. Iustificationes tuas custodiam: nō me derelinquas usquequaq. Beth

In quo corrigit adolescentior viā suā: in custodiendo sermones tuos. In toto corde meo exquisiui te: ne repellas me a mandatis tuis. In corde meo abscōdi eloquia tua: ut nō peccē tibi. Benedict⁹ es dñe: doce me iustificationes tuas. In labijs meis: pronūciaui omīa iudicia oris tui. In via testimonioꝝ tuoꝝ delectat⁹ sū: sicut ī omnibus divitijs. In mandatis tuis exercebor: ⁊ considerabo vias tuas. In iustificationibus tuis meditabor: nō obliviscar sermones tuos.

Gymel

Retribue servo tuo: vivifica me ⁊ custodiā sermones tuos. Revela oculos meos: ⁊ considerabo mirabilia de lege tua. Incola ego sū ī terra: nō abscondas a me mandata tua. Concupivit aīa mea desiderare iustificationes tuas: ī omī tēpore. Increpasti superbos: maledicti q̄ declinant a mandatis tuis. Aufer a me opprobriū ⁊ contemptū: qā testimonia tua exquisui. Etenī sederūt principes et adversum me loquebant: servus aūt tu⁹ exercebat ī iustificationibs tuis. Nam et testimonia tua meditatio mea ē: et consilium meū iustificationes tue.

Daleth

Adhesit pavimento aīa mea: vivifica me secm verbū tuū. Vias meas enunciaui ⁊ exaudisti me: doce me iustificationes tuas. Viā iustificationū tuaꝝ instrue me: ⁊ exercebor ī mirabilibus tuis. Dormitauit aīa mea pre tedio: confirma me in verbis tuis. Viam iniquitatis amove a me: et de lege tua miserere mei. Viam veritatis elegi: iudicia tua nō sum oblitus. Adhesi testimonijs tuis dñe: noli me confundere. Viam mandatorū tuorū cucurri: cū dilatasti cor meum.

He

Legem pone michi dñe viā iustificationū tuaꝝ: et exquiram eam semp. Da michi intellectū ⁊ scrutabor legē tuā: ⁊ custodiā illā in toto corde meo. Deduc me in semita mandatorū tuoꝝ: qā ipam volui. Inclina cor meū ī testimonia tua: ⁊ nō ī avaritiā. Averte oculos meos ne videāt vanitatem: in via tua vivifica me. Statue servo tuo eloquiū tuū: in timore tuo. Amputa opprobriū meū qđ suspicatus sum: qā iudicia tua iocūda. Ecce concupivi mandata tua: ī equitate tua vivifica me.

Vau

Et veniat sup me misdia tua dñe: salutare tuū secundū eloquiū tuū. Et respondebo exprobrantibus michi verbū: quia speravi in sermonibus tuis. Et ne auferas de ore meo verbū veritatis usquequaq: qā in iudicijs tuis supsperavi. Et custodiā legē tuā semp: ī seclm ⁊ ī seclm seculi. Et ambulabā in latitudine: quia mandata tua exquisui. Et loquebar in testimonijs tuis in cōspectu regū: ⁊ nō confundebar. Et meditabar: in mandatis tuis q̄ dilexi. Et levavi manꝰ meas ad mandata tua que dilexi: ⁊ exercebor ī iustificationibs

Memor

Esto verbi tui servo tuo: in quo michi spem dedisti. Hec me consolata ē in humilitate mea: qā eloquiū tuū vivificavit me. Superbi iniique agebant usquequaq: a lege autem tua nō declinavi. Memor fui iudiciorꝝ tuorꝝ a seculo dñe: ⁊ consolat⁹ sum. Defectio tenuit me: pro peccatoribus derelinquentibs

legem tuã Q antabiles michi erant
iustificationes tue: i loco peregrinatio-
nis mee Memor fui nocte nominis
tui dñe: & custodiui legẽ tuã. Hec fa-
cta ẽ michi: qa iustificationes tuas ex-
quisiui. Herh
Portio mea dñe: Quisiui.
dixi custodire legẽ tuã. Oeprecatus sũ faciẽ tuã i toto corde meo: mi-
serere mei scõm eloquiũ tuũ Cogita
ui vias meas: & conuerti pedes meos i
testimonia tua Paratus sũ et non
turbar: ut custodiã mãdata tua.
Funes peccatoꝝ circũplexi sũt me: &
legẽ tuã nõ sũ oblitus Media nocte
surgebã ad confitendũ tibi: sup iudicia
iustificationes tue Particeps ego sũ
omniũ timentiũ te: & custodientium
mãdata tua Misericordia tua dñe plena
ẽ terra: iustificationes tuaꝝ doce me. Cheth
Bonitatẽ fecisti cũ seruo tuo dñe:
scõm verbũ tuũ. Bonitatem et
disciplinã & sciẽtiam doce me: qa in
mãdatis tuis credidi. Priusq̃ humi-
liarer ego deliqui: propterea eloquiũ
tuũ custodiui. Bonus es tu: & i bonitate tua doce me iustificationes tuas.
Multiplicata ẽ sup me iniq̃tas superbo-
rũ: ego aũt in toto corde meo scrutabor mandata tua. Coagulatũ est
sicut lac cor eorũ: ego vero legẽ tuã me-
ditatus sum. Bonum michi quia
humiliasti me: ut discam iustificatio-
nes tuas Bonum michi lex oris
tui: super milia auri & argenti. Joth
Manus tue fecerunt me & plasma-
uerũt me: da michi intellectũ ut
discã mãdata tua. Qui timent te vide-
bunt me & letabunt: qa in verba tua
supsperaui. Cognoui dñe qa equi-
tas iudicia tua: & i veritate tua humi-
liasti me. Fiat misericordia tua ut cõsoler
me: secundũ eloquium tuum puo tuo.

Veniãt michi miserationes tue et viuam: quia lex tua meditatio mea est.
Confundant superbi qa iniuste iniquitatẽ fecerũt i me: ego aũt exercebor
in mãdatis tuis Convertant michi
timentes te: et qui nouerunt testimo-
nia tua Fiat cor meũ immaculatũ
in iustificationibus tuis: ut nõ confundar.
Defecit i salutari tuũ aia Caph
mea: & in verbũ tuũ supsperaui.
Defecerũt oculi mei i eloquiũ tuũ: di-
centes quãdo cõsolaberis me. Quia
facꝰ sum sicut uter i pruina: iustificatio-
nes tuas nõ sũ oblitꝰ. Quot sũt
dies serui tui: quãdo facies de psequẽti-
bus me iudicium Narrauerũt michi
iniqui fabulationes: sed nõ ut lex tua.
Omnia mãdata tua veritas: iniqui
persecuti sunt me adiuua me. Paulo-
minus consumauerũt me i terra: ego aũt
non dereliqui mãdata tua. Secundũ
misericordiam tuam viuifica me: et
custodiã testimonia oris tui. Lamech
In eternũ dñe: verbũ tuũ permanet i celo.
In generatione et generationẽ veri-
tas tua: fundasti terrã & permanet. Or-
dinatione tua perseverat dies: quoniã
omnia seruiũt tibi. Nisi qꝝ lex tua me-
ditatio mea ẽ: tũc forte perissem in hu-
militate mea. In eternũ non oblui-
scar iustificationes tuas: qa in ipsis
vivificasti me Tuus sũ ego saluũ
me fac: quã iustificationes tuas exquisiui. Me expectauerunt peccatores ut
perderẽt me: testimonia tua intellexi.
Omnis consummationis vidi finem: la-
tum mandatum tuum nimis. Mem
Quomodo dilexi legẽ tuã dñe: to-
ta die meditatio mea ẽ. Super
inimicos meos prudentem me fecisti
mandato tuo: qa in eternũ michi est.
Super omnes docentes me intellexi:

quia testimonia tua meditatio mea ẽ.
Super senes intellexi: qa mãdata tua
quesiui. Ab omni via mala prohibui
pedes meos: ut custodiam verba tua.
A iudiciis tuis nõ declinaui: quia
tu legem posuisti michi. Quã dulcia
faucibus meis eloquia tua: super mel ori
meo. A mãdatis tuis intellexi: propter
ea odiui omnem viam iniquitatis. Nun
Lucerna pedibus meis verbũ tuũ:
et lumen semitis meis. Juraui:
et statui custodire iudicia iustitie tue.
Humiliatꝰ sũ usquequaq̃: dñe vivifica me scõm verbũ tuũ: voluntaria
oris mei beneplacita fac dñe: & iudicia tua doce me. Anima mea in manibus meis semp: & legẽ tuã nõ sum obli-
tus. Posuerũt peccatores laqueum
michi: & de mãdatis tuis non erraui.
Hereditate acquisiui testimonia tua
in eternũ: qa exultatio cordis mei sũt.
Inclinaui cor meũ ad faciendas iusti-
ficationes tuas i eternũ: propter retributi-
onem odio habui: sõm Samech
et legẽ tuã dilexi. Adiutor & susceptor
meus es tu: & in verbũ tuũ supsperaui.
Declinate a me maligni: & scrutabor
mãdata dei mei Suscipe me scõm e-
loquiũ tuũ et vivã: & nõ confundas me
ab expectatione mea. Adiuua me &
saluus ero: et meditabor i iustificatio-
nibus tuis semp. Sprevisti omnes discedentes a iudiciis tuis: qa iniusta cogi-
tatio eorũ. Prevaricantes reputaui
omnes peccatores terre: ideo dilexi testimo-
nia tua. Confige timore tuo carnes
meas: a iudiciis enim tuis timui. Ayn
Feci iudicium et iustitiam: nõ tradas
me calumniantibus me. Suscipe ser-
uum tuũ i bonũ: nõ calumnientur me
superbi. Oculi mei defecerũt i salutare
tuũ: et in eloquiũ iustitie tue. Fac

cũ seruo tuo scõm misericordiã tuã: & iusti-
ficationes tuas doce me. Seruus tuꝰ
sum ego: da michi intellectũ ut sciã
testimonia tua. Tempꝰ faciendi dñe:
dissipauerũt legẽ tuam. Ideo dilexi
mandata tua: super aurũ et topazion.
Propterea ad omnia mãdata tua dirige-
bar: omnem viam iniquam odio habui.
Mirabilia testimonia tua: Phe
ideo scrutata est ea anima mea.
Declaratio sermonũ tuoꝝ illuminat:
et intellectũ dat parvulis. Os meũ
aperui et attraxi spiritũ: qa mãdata
tua desiderabã. Aspice in me & miserere mei: scõm iudicium diligentiũ nomẽ
tuũ. Gressus meos dirige scõm elo-
quiũ tuũ: & nõ dominetur mei oĩs iniu-
stitia. Redime me a calũnijs homi-
nũ: ut custodiã mãdata tua. Faciẽ
tuam illumina super seruũ tuum: et do-
ce me iustificationes tuas Exitus
aquarum deduxerũt oculi mei: quia
non custodierunt legem tuam. Sade
Justꝰ es dñe: & rectũ iudiciũ tuũ. Man-
dasti iustitiã testimonia tua: & veritatem tuã nimis. Tabescere me fecit ze-
lus meus: qa obliti sũt verba tua ini-
mici mei. Ignitũ eloquiũ tuũ vehe-
menter: & seruus tuꝰ dilexit illud. Ado-
lescentulus sũ ego & contemptꝰ: iustifica-
tiones tuas nõ sũ oblitꝰ. Justitia tua
iustitia i eternũ: & lex tua veritas Tri-
bulatio & angustia inuenerũt me: mã-
data tua meditatio mea ẽ. Equitas
testimonia tua i eternũ: intellectũ da mi-
hi & viuã. Coph
Clamaui i toto corde exaudi me dñe: iustificati-
ones tuas requirã Clamaui ad te
et saluũ me fac: ut custodiã mãdata
tua. Preuenii in matutinitate & clama-
ui: i verba tua supsperaui. Preuenerũt
oculi mei ad te diluculo: ut meditarer

eloquia tua. Vocē meā audi secūdū
misericordiam tuā dñe: z scdm iudiciū tu-
um viuifica me. Appropinquerunt
psequētes me iniquitati: a lege aūt tua
longe facti sūt. Prope es tu dñe: et
oēs vie tue veritas. Initio cognoui
de testimonijs tuis: qa i eternū fun-
dasti ea. Vide humilitatem meā et eripe me: qa legē tuā nō
sum oblit⁹. Iudica iudiciū meū et
redime me: ppter eloquiū tuū viuifica
me. Longe a peccatoribus sal⁹: qa
iustificationes tuas nō exquisierūt. Mi-
sericordie tue multe dñe: scdm iudiciū tuū
viuifica me. Multi q psequunt me et
tribulāt me a testimonijs tuis nō de-
clinaui. Vidi preuaricantes z tabes-
cebam: qa eloquia tua nō custodierūt.
Vide qm mādata tua dilexi: dñe in
misericordia tua viuifica me. Principiū
verborum tuorum veritas: in eter-
num omnia iudicia iustitie tue. Sm
principes persecuti sūt me gratis: z
a verbis tuis formidauit cor meum. Letabor ego sup eloquia tua:
sicut q̄ inuenit spolia multa. Iniqta-
tem odio habui et abominatus sū: le-
gem aūt tuā dilexi. Septies i die laui-
dem dixi tibi: sup iudicia iustitie tue.
Pax multa diligētibus legē tuā: et nō
est illis scandalū. Exspectabā salutare
tuū dñe: z mādata tua dilexi. Cu-
stodiuit aīa mea testimonia tua: et
dilexit ea vehemēter. Seruaui man-
data tua et testimonia tua: quia o-
mnes vie mee in conspectu tuo. Thau
Appropiquet deprecatio mea i con-
spectu tuo dñe: iuxta eloquium
tuū da michi intellectū. Intret postu-
latio mea i conspectu tuo: scdm eloquiū
tuū eripe me. Eructabūt labia mea
ymnū: cū docueris me iustificationes
tuas. Pronūciabit lingua mea elo-
quiū tuū: qa oia mādata tua equitas.
Fiat manus tua ut saluet me: qm
mādata tua elegi. Concupiui salu-
tare tuū dñe: et lex tua meditatio mea
est. Viuet aīa mea et laudabit te: et
iudicia tua adiuuabūt me. Erraui
sicut ouis q̄ perijt: quere seruū tuū qa mā-
data tua nō sū oblit⁹. Cantāī gradū

Ad dñm cū tribularer clamaui:
et exaudiuit me. Domine libe-
ra aīam meā a labijs iniquis: et a
lingua dolosa. Quid detur tibi aut q̄d
apponat tibi: ad linguā dolosam?
Sagitte potētis acute: cū carbonibus
desolatorijs. Heu michi qa incolat⁹
meus prolongat⁹ est: habitaui cum habi-
tantibus cedar: multū incola fuit aīa
mea. Cum hijs qui oderant pacem
eram pacificus: cū loquebar illis im-
pugnabāt me gratis. Cantāī gradū

Leuaui oculos meos i montes: un-
de veniet auxilium michi. Auxili-
um meū a dño: q̄ fecit celū et terram.
Non det i commotionē pedē tuum:
neq̄ dormiet q̄ custodit te. Ecce nō
dormitabit neq̄ dormiet: q̄ custodit
israel. Dominus custodit te: dñs pro-
tectio tua sup manū dexterā tuā. Per
diē sol nō uret te: neq̄ luna p noctem.
Dominus custodit te ab oī malo:
custodiat aīam tuā dñs. Dominus
custodiat introitū tuū et egressū tuum: ex
hoc nūc et usq̄ i seculū. Cantāī gradū

Letatus sū in hijs q̄ dicta sunt
michi: in domū dñi ibim⁹.
Stantes erāt pedes nostri:
in atrijs tuis hierusalē. Hierusalē que
edificat⁹ ut ciuitas: cui⁹ participatio
eius in idipm. Illuc enī ascenderūt
tribus tribus dñi testimoniū israel: ad con-
fitendū nomini dñi. Quia ibi sederūt
sedes i iudicio: sedes sup domū dauid.
Rogate q̄ ad pacē sunt hierusalē: et abūdā-
tia diligētibus te. Fiat pax i virtu-
te tua: et abundātia i turribus tuis. Pro-
pter fratres meos et proximos meos:
loquebar pacē de te. Propter domū dñi
dei nri: quesiui bona tibi. Cantāī

Ad te leuaui oculos meos: gradū
qui habitas i celis. Ecce sicut o-
culi seruor⁹: i manibus dnor⁹ suor⁹. Sic
ut oculi ancille i manibus dñe sue: ita o-
culi nri ad dñm deū nrm donec misere-
at nostri. Miserere nostri dñe miser-
ere nostri: qa multū repleti sum⁹ de-
spectione. Quia multū repleta est aīa
nostra: opprobriū abundantibus et
despectio superbis. Cantāī gradū

Nisi quia dñs erat i nobis dicat
nūc israel: nisi qa dñs erat i nob⁹.
Cum exurgerēt hoīes in nos: forte
vivos deglutissent nos. Cum irasce-
retur furor eor⁹ in nos: forsitan aque
absorbuissent nos. Torrentē pertransi-
it aīa nostra: forsitan pertransisset aīa
nostra aquā intolerabilē. Benedict⁹
dñs: q̄ nō dedit nos i captionē dentib⁹
eor⁹. Anima nra sicut passer erepta
est: de laqueo venantiū. Laqueus
contritus est: z nos liberati sum⁹. Adiu-
torium nostrum i nomine dominī: q̄
fecit celū et terram. Cantāī gradū

Qui confidūt i dño sicut mons syon:
nō commouebit i eternū q̄ habitat
in hierlm. Montes i circuitu ei⁹: z do-
minus i circuitu pli sui ex hoc nunc et
usq̄ i seculū. Quia nō relinquet dñs
virgā peccatoz sup sortē iustoz: ut nō
extendāt iusti ad iniquitatē manus suas.
Benefac dñe: bonis et rectis corde.
Declinantes autem in obligatio-
nes adducet dñs cū operantib⁹ iniqtatē:
pax sup israhel. Cantāī gdūm

In conuertendo dñs captiuitatē syon: fa-
cti sumus sicut consolati. Tunc repleti
est gaudio os nrm: z lingua nos-
tra in exultatione. Tunc dicet inter
gētes: magnificauit dñs facere cū eis.
Magnificauit dñs facere nobiscū:
facti sum⁹ letātes. Conuerte dñe capti
uitatē nrām: sicut torrens in austro.
Qui seminat i lacrimis: i exultatio-
ne metent. Euntes ibāt z flebāt: mit-
tentes semina sua. Venientes autem
venient cū exultatione: portātes manipu-
los suos. Cantāī gradū

Nisi dñs edificauerit domum:
in vanū laborauerunt q̄ edifi-
cant eā. Nisi dñs custodierit
ciuitatem: frustra vigilat q̄ custodit
eā. Vanū est vobis ante lucē surgere:
surgite postq̄ sederitis q̄ manducatis
panē doloris. Cum dederit dilectis
suis somnum ecce hereditas dñi: filij
merces fructus ventris. Sicut sagitte in
manu potentis: ita filij excussoz. Be-
atus vir qui implenit desideriū suū ex
ipis: nō confundetur cum loquetur in-
imicis suis in porta. Cantāī gradū

Beati oēs qui timent dñm: qui
ambulāt i vijs eius. Labores ma-
nuum tuaz qa manducabis: beatus
es z bene tibi erit. Vxor tua sicut vitis
abundās: i lateribus dom⁹ tue. Filij
tui sicut nouelle oliuarū: i circuitu
mensē tue. Ecce sic benedicet homo: q̄
timet dñm: Benedicat tibi dñs ex syon:
et videas bona hierlm oībus die-
bus vite tue. Et videas filios filiorū
tuoz: pacē sup israel. Cantāī gradū

Sepe expugnauerūt me a iuuentu-
te mea: dicat nūc israel. Sepe ex-
pugnauerūt me a iuuentute mea: etenī
nō preualuerūt michi. Supra dorsū meū
fabricauerūt peccatores: prolongauerūt

inimicor suã. Omniꝰ iustꝰ odiet re-
uicos pcoꝛ: dissipauit ꝫ dissipauit ossa eoꝝ
sũ ois q̃ odiũt syon. Fiãt sicut fe-
nũ tectorũ: q̃ pulꝛ euellatur exaruit.
Oe quo nõ implebit manũ suã qui
metit: ꝫ sinũ suũ q̃ maniplos colliget.
Et nõ dixerũt q̃ pteibant benedictio
dñi sup vos: benedixim⁹ vobis in no-
mine domini. Cantiã gradui.
De profũdis clamaui ad te dñe:
dñe exaudi vocẽ meã. Fiant
aures tue intendẽtes: i vocẽ deprecatõis
mee. Si iniquitates obseruaueris dñe:
dñe quis sustinebit: Quia apud te
propitiatio ẽ: ꝫ pter legẽ tuã sustinui
te dñe. Sustinuit aĩa mea i verbo ej⁹:
speauit aĩa mea i dño. A custodia
matutina usq; ad noctẽ: speret isrl in
dño. Quia apud dñm misericordia: ꝫ co-
piosa apud eũ redẽptio. Et ipse redi-
met isrl ex omnibus iniquitatibꝫ
eius. Cantiã gradium.
Domine nõ ẽ exaltatũ cor meum:
neq; elati sũt oculi mei
neq; ambulaui i magnis: neq; i mi-
rabilibus sup me. Si nõ humiliter
sentiebã: sed exaltaui aĩam meã. Si-
cut ablactatꝰ ẽ sup matrẽ suã: ita retri-
butio i aĩa mea. Speret isrl i dño:
ex hoc nũc ꝫ usq; in seculũ. Cantiã gra
Memẽto dñe dauid: ꝫ oĩs mi-
sericordie eius. Sicut
iurauit dño: votũ vouit deo
iacob. Si introiero i tabernaculũ do-
mus mee: si ascendero i lectũ stratũ mei.
Si dedero somnũ oculis meis: ꝫ palpe-
bris meis dormitatiõẽ. Et requiem
temporibꝫ meis: donec inueniã locum
dño tabernaculũ deo iacob. Ecce au-
diuimus eã i ephrata: inuenim⁹ eã in
campis silue. Introibim⁹ i tabernacu-
lum ej⁹: adorabim⁹ i loco vbi steterũt
pedes ej⁹. Surge dñe i requiẽ tuã: tu
et archa sanctificationis tue. Sacerdo-
tes tui induant̃ iusticia: ꝫ sancti tui ex-
ultẽt. Propter dauid seruũ tuũ: nõ auer-
tas faciẽ xpi tui. Iurauit dñs da-
uid veritatẽ ꝫ nõ frustrabit eũ: de fru-
ctu vẽtris tui ponã super sedẽ tuã. Si
custodierũt filij tui testamentũ meũ: et
testimonia mea hec q̃ docebo eos. Et
filij eoꝝ usq; i seculũ: sedebũt sup sedem
tuã. Quoniã elegit dñs syon: elegit
eã i habitationẽ sibi. Hec requies me-
a in seculũ seculi: hic habitabo quoniã
elegi eã. Viduã ej⁹ benedicẽs benedicã: pau-
peres ej⁹ saturabo panibꝰ. Sacerdotes
ej⁹ induã salutari: ꝫ sancti ej⁹ exultatio-
ne exultabũt. Illuc pducã cornu da-
uid: paraui lucernã xpisto meo. Inimi-
cos ej⁹ induã confusione: sup ipsum au-
tẽ efflorebit sanctificatio mea. Cantiã
Ecce quã bonũ ꝫ quã. gradduum.
iocundũ: habitare fres in vnũ.
Sicut unguentũ i capite: qđ descendit
in barbã barbã aarõ. Quod descendit
in oraã vestimẽti ej⁹: sicut ros hermon
qui descendit i montẽ syon. Quoniã
illic mandauit dñs benedictionẽ: ꝫ vi-
tam usq; in seculũ. Cantiã gradui.
Ecce nũc benedicite dño · omnes
serui dñi. Qui statis in domo
dñi: in atriis domꝰ dei nr̃i. In noc-
tibus extollite manꝰ vras in sancta: ꝫ be-
nedicite dñm. Benedicat te dñs ex syon:
qui fecit celũ et terram. Alleluia.
Laudate nomẽ dñi: laudate serui
dñm. Qui statis in domo dñi:
in atriis domꝰ dei nr̃i. Laudate dñm
qa bonus dñs: psallite nomini eius
quia suaue. Quoniã iacob elegit sibi
dñs: isrl i possessionẽ sibi. Quia ego
cognoui q̃ magnꝰ ẽ dñs: ꝫ deus no-
ster pre oĩbꝰ dijs. omnia quecũq;
Quãta quecũq; voluit dñs fecit i celo
et in terra: i mari et in oĩbꝰ abissis.
Educens nubes ab extremo terre: fulgu-
ra in pluuiã fecit. Qui producit
ventos de thesauris suis: qui percussit
primogenita egipti ab homine usq; ad
pecus. Emisit signa ꝫ prodigia i medio
tui egipte: i pharaonẽ ꝫ in omnes ser-
uos ej⁹. Qui percussit gentes multas: ꝫ
occidit reges fortes. Seon regem a-
morreoꝝ ꝫ og regẽ basan: ꝫ oĩa re-
gna chanaan. Et dedit terrã eoꝝ he-
reditatẽ: hereditatẽ isrl pplo suo. Do-
mine nomẽ tuũ in eternũ: dñe memori-
ale tuum i generatione ꝫ generationẽ.
Quia iudicabit dñs pplm suũ: et in
seruis suis deprecabit. Simulacra gẽti-
um argentũ ꝫ aur̃: opera manuũ ho-
minũ. Os habẽt et nõ loquent̃: oculos habent ꝫ nõ videbũt. Aures ha-
bent et nõ audient: neq; enim ẽ spiritus
in ore ipsoꝝ. Similes illis fiant q̃ fa-
ciunt ea: ꝫ oĩes q̃ confidũt i eis. Do-
mus isrl benedicite dño: domus aa-
ron benedicite dño. Domꝰ leui bene-
dicite dño: q̃ timetis dñm benedicite do-
mino. Benedicꝰ dñs ex syon: q̃ habi-
tat in jherusalem. Alleluia.
Confitemini dño quĩ bonꝰ: quĩ
in eternũ misericordia ej⁹. Confite-
mini deo deoꝝ: quoniã. Confitemi-
ni dño dnoꝝ: quĩ. Qui facit mirabi-
lia magna solus: quĩ. Qui fecit ce-
los i intellectu: quĩ. Qui firmauit ter-
ram sup aquas: quĩ. Qui fecit lumi-
naria magna: quĩ. Solem i potesta-
tem diei: quoniã. Lunam ꝫ stellas
in potestatẽ noctis: quoniã. Qui per-
cussit egiptũ cũ primogenitis eoꝝ: quĩ.
Qui eduxit isrl de medio eorũ: quo-
niam in manu potenti et brachio
excelso: quĩ. Qui diuisit mare rubrũ
in diuisiones: quĩ. Et eduxit isrl per
medium ej⁹: quĩ. Et excussit pharaonẽ
et virtutẽ ej⁹ i mari rubro: quĩ. Qui
traduxit pplm suũ p desertum: quoniã.
Qui percussit reges magnos: quoniã.
Et occidit reges fortes: quĩ. Seon
regem amorreoꝝ: quĩ. Et og regẽ
basan: quĩ. Et dedit terrã eoꝝ here-
ditatẽ: quĩ. Hereditatẽ isrl seruo suo:
quĩ. Quia i humilitate nr̃a memor
fuit nr̃i: quĩ. Et redemit nos ab ini-
micis nr̃is: quĩ. Qui dat escã oĩi
carni: quĩ. Confitemini deo celi: quĩ.
Confitemini domino dominoꝝ:
quoniam in eternum misericordia e-
ius. Psalmus dauid ꝑ ieremiam.
Super flumina babilonis illic sedi-
mus ꝫ fleuim⁹: dũ recordarem
tui syon. In salicibus i medio eius:
suspendim⁹ organa nr̃a. Quia illic
interrogauerũt nos q̃ captiuos duxerũt
nos: verba cãtionũ. Et q̃ abduxerũt
nos: ymnũ cãte nobis de cantibus
syon. Quomõ cãtabim⁹ cãticũ dñi:
in terra aliena? Si oblitus fuero tui jhe-
rusalẽ: oblioni det dextera mea. Ad-
hereat lingua mea faucibꝰ meis: si nõ
meminero tui. Si non proposuero tui
jherlim: i principio lętitie mee. Memor
esto dñe filiorꝰ edom: i die jherlim. Qui
dicũt exinanite exinanite: usq; ad fun-
damentũ i ea. Filia babilonis misera:
beatꝰ q̃ retribuet tibi retributionẽ tuã
quã retribuisti nobis. Beatꝰ q̃ tenebit: ꝫ allidet parvulos tuos ad petrã.
Confitebor tibi. Psalmꝰ dauid.
dñe i toto corde meo: quoniã
audisti verba oris mei. In
conspectu angelorꝰ psallã tibi: adorabo
ad templũ sanctũ tuũ ꝫ confitebor nomi-
ni tuo. Sup misericordia tua et veritate
tua: quĩ magnificasti sup oĩe nomẽ

ſactū tuū. In quacūq; die inuocauero te exaudi me: multiplicabis i anima mea uirtutē. Confundantur tibi dñe oēs reges terre: qa audierūt uerba oris tui. Et cantēt i uijs dñi: quoniam magna ē gla dñi. Quoniā excelsus dñs et humilia respicit: et alta a longe cognoscit. Si ābulauero i medio tribulatōnis uiuificabis me: et sup irā inimicorū tuoz extendisti manum tuā: et saluū me fecit dextera tua. Dominus retribuet p me: dñe misericordia tua i seculū: opera manuū tuarū ne despicias. Incipit ps dauid.

Domine probasti me et cognouisti me: tu cognouisti sessionem meā et resurrectionē meā. Intellexisti cogitationes meas de lōge: semitam meā et funiculū meū inuestigasti. Et oēs vias meas puidisti: qa nō est sermo i lingua mea. Ecce dñe tu cognouisti oīa nouissima et ātiqua: tu formasti me et posuisti sup me manū tuam. Mirabilis facta ē sciencia tua ex me: obstupefacta ē et nō potero ad eam. Quo ibo a spiritu tuo: et quo a facie tua fugiā? Si ascendero in celū tu illic es: si descendero i infernū ades. Si sumpsero pēnas meas diluculo: et habitauero i extremis maris. Etenim illic manus tua deducet me: et tenebit me dextera tua. Et dixi forsitan tenebre conculcabūt me: et nox illuminatio mea i deliciis meis. Quia tenebre nō obscurabunt a te: et nox sicut dies illuminabit: sicut tenebre eius ita et lumen eius. Quia tu possedisti renes meos: suscepisti me de utero matris mee. Confitebor tibi qa terribiliter magnificat⁹ es: mirabilia opera tua: et aīa mea cognoscet nimis. Non ē occultatū os meum a te qd fecisti in occulto: et substātia mea i inferioribz terre. Imperfectū meū uiderūt oculi tui: et in libro tuo oēs scribent: dies formabunt et nemo i eis. Mihi autē nimis honorificati sūt amici tui deus: nimis obfortatus ē principat⁹ eoz. Dinumerabo eos et sup arenā multiplicabūtur: exurrexi et adhuc sum tecū. Si occideris deus peccatores: uiri sanguinum declinate a me. Quia dicitis in cogitatione: accipiāt i uanitate ciuitates tuas: Nonne ꝺ odiēs te dñe odiam: et sup inimicos tuos tabescebā. Perfecto odio oderā illos: inimici facti sunt michi: Proba me deus et scito cor meum: interoga me et cognosce semitas meas. Et uide si uia iniquitatis in me est: et deduc me in uia eterna. Incipit psalmus dauid.

Eripe me dñe ab homine malo: a uiro iniquo eripe me. Qui cogitauerūt iniustates in corde: tota die cōstituebāt prelia. Acuerūt linguam suā sicut serpētes: uenenū aspidū sub labijs eorū. Custodi me dñe de manu peccatoris: et ab hominibz iniquis eripe me. Qui cogitauerūt supplātare gressus meos: absconderunt superbi laqueum michi. Et funes extenderūt in laqueū: iuxta iter scandalū posuerunt michi. Dixi dño deo meo es tu: exaudi dñe uocē deprationis mee. Domine domine uirtus salutis mee: obumbrasti super caput meum in die belli. Non tradas me dñe a desiderio meo peccatori: cogitauerūt contra me: ne derelinquas me ne forte exaltentur. Caput circuitus eoz: labor labiorū ipoz operiet eos. Cadent sup eos carbones: in igne dicies eos: i miserijs non subsistent. Vir linguosus non dirigē in terra: uirū iniustum mala rapiet i interitu. Cognouit qa faciet dñs iudicium inopis: et uindictam pauperū. Uerumtamen iusti cōfitebuntur nomini tuo: et habitabunt recti cum uultu tuo. Psalmus dauid.

Domine clamaui ad te exaudi me: intende uoci mee cū clamauero ad te. Dirigat⁹ oratio mea sicut incensū i conspectu tuo: eleuatio manuū mearū sacrificiū uespertinū. Pone domine custodiā ori meo: et ostium circumstantie labijs meis. Non declines cor meū in uerba malicie: ad excusandas excusationes i peccatis cum hominibus operantibz iniquitatē: et non communicabo cū electis eorū. Corripiet me iustus i misericordia et increpabit me: oleum aūt peccatoris non impinguet caput meū. Quoniā adhuc et oratio mea i beneplacitis eoz: absorpti sunt iudices petre iudices eorū. Audient verba mea qm potuerūt: sicut crassitudo terre erupta est super terrā. Dissipata sunt ossa nra secus infernū: qa ad te dñe domine oculi mei: in te speraui nō auferas aīam meā. Custodi me a laqueo quem statuerunt michi: et a scandalis operantiū iniquitatē. Cadent in retiaculo eius peccatores: singulariter sum ego donec transeam. Intellectus dauid qū esset in spelūca oratio.

Uoce mea ad dñm clamaui: voce mea ad dñm deprecatus sum. Effundo i conspectu eius orationē meam: tribulationē meā ante ipm pnuntio. In deficiēdo ex me spiritū meū: et tu cognouisti semitas meas. In uia hac qua ābulabā: absconderunt laqueū michi. Considerabā ad dexteram et videbā: et nō erat q̄ cognosceret me. Perijt fuga a me: et non est qui requirat aīam meā. Clamaui ad te dñe: dixi tu es spes mea: portio mea in terra uiuentiū. Intende ad deprationē meā: qa humiliatus sū nimis. Libera me a persequentibz me: qa confortati sunt sup me. Educ de custodia aīam meā ad cōfitendū nomini tuo: me expectant iusti donec retribuas michi. Psalmus dauid quando persequebat eū filius suus absalon.

Domine exaudi orationē meam auribus ꝑcipe obsecrationē meam: i ueritate tua exaudi me i tua iustitia. Et nō intres i iudiciū cū seruo tuo: qa nō iustificabit i conspectu tuo oīnis uiues. Quia persecut⁹ ē inimic⁹ aīam meam: humiliauit in terra uitam meam. Collocauit me i obscuris sicut mortuos seculi: et anxiatus est sup me spiritus meus: in me turbatum est cor meū. Memor fui dierū antiquoz: meditabar in oībus operibus tuis: i factis manuū tuarū meditabar. Expandi manus meas ad te: aīa mea sicut terra sine aqua tibi. Velociter exaudi me dñe: defecit spiritus meus. Non auertas faciē tuā a me: et similis ero descendentibus i lacum. Auditam fac michi mane misericordiā tuam: qa in te speraui. Notam fac michi uiā in qua ambulem: quia ad te leuaui aīam meam. Eripe me de inimicis meis dñe ad te confugi: doce me facere uolūtatē tuā quia deus meus es tu. Spiritus tuus bonus deducet me in terrā rectā: ꝓter nomen tuū dñe uiuificabis me i equitate tua. Educes de tribulatione aīam meā: et in misericordia tua disperdes inimicos meos. Et perdes omnes qui tribulant animam meam: quoniam ego seruus tuus sum. Ps dauid aduersus golyam.

Benedictus dñs deꝰ meꝰ q̄ docet manꝰ meas ad preliū: et digitos meos ad bellū. Misericordia mea ⁊ refugiū meū: suscep̄tor meus et liberator meꝰ. Protector meꝰ ⁊ in ipo sperauī: qui subdit pplm meū sub me. Homine quid ē homo quia innouasti ei: aut filius hominis quia reputas eū? Homo vanitati similis factus est: dies ei⁹ sicut umbra pretereunt. Domine inclina celos tuos et descende: tange montes ⁊ fumigabūt. Fulgura choruscationē ⁊ dissipabis eos: emitte sagittas tuas ⁊ conturbabis eos. Emitte manū tuā de alto: eripe me et libera me de aquis multis: ⁊ de manu filiorū alienoꝝ. Quorū os locutum ē vanitatē: ⁊ dextera eoꝝ dextera iniquitatis. Deus canticū nouū cantabo tibi: in psalterio decacordo psallam tibi. Qui das salutem regibus: qui redemisti dauid seruū tuū: de gladio maligno eripe me. Et erue me de manu filioꝝ alienoꝝ quoꝝ os locutū ē vanitatē: ⁊ dextera eoꝝ dextera iniquitatis. Quorū filij sicut nouelle plantationes: in iuuentute sua. Filie eorū composite: circumornate ut similitudo templi. Promptuaria eoꝝ plena: eructātia ex hoc in illud. Oues eorū fetose abundātes in egressibus suis: boues eoꝝ crasse. Non est ruina maceꝛie: neq; transitus neq; clamor in platcis eoꝝ. Beatum dixerūt populū cui hec sunt: beatus populus cuius dominꝰ deus eius. Laudate ipm dauid.

Exaltabo te deus meꝰ rex: et benedicam nomini tuo in seculū ⁊ in seculū seculi: Per singulos dies benedicam tibi: ⁊ laudabo nomen tuū in sec̄m ⁊ in seculū seculi. Magnus dñs et laudabilis nimis: ⁊ magnitudinis eius nō est finis. Generatio et generatio laudabit opera tua: ⁊ potentiā tuam pronūciabūt. Magnificentiā glorie sanctitatis tue loquent̄: et mirabilia tua narrabūt. Et virtutem terribiliū tuorū dicent: et magnitudinem tuam narrabunt. Memoriam abūdancie suauitatis tue eructabūt: et iusticia tua exultabūt. Miserator et miserator dñs: patiens et multū misericors. Suauis dñs vniuersis: ⁊ miserationes eius sup oīa opera eius. Confiteant̄ tibi dne oīa opera tua: et sancti tui benedicāt tibi. Gloriam regni tui dicent: ⁊ potentiā tuā loquentur. Vt notam faciāt filijs hominū potentiā tuā: et gl̄am magnificentie regni tui. Regnū tuū regnū omniū seculoꝝ: ⁊ dominatio tua in oī generatione et generatione. Fidelis dñs in oībus verbis suis: ⁊ sanct⁹ in oībus operibus suis. Alleuat dñs omnes q̄ corruūt: ⁊ erigit oēs elisos. Oculi omniū in te sperant dne: ⁊ tu das escam illoꝝ in tempore opportuno. Aperis tu manū tuā: ⁊ imples oīe aial benedictione. Iustus dñs in oībus viis suis: et sanctus in oībus operibus suis. Prope ē dñs oībus invocāntibus eū: oībus invocāntibus eū in veritate. Voluntatem timentiū se faciet: ⁊ deprecationē eoꝝ exaudiet: et saluos faciet eos. Custodit dominus oēs diligentes se: ⁊ oēs peccatores disperdet. Laudationē dñi loquetur os meum: et benedicat omnis caro nomini sancto eius in seculum et in seculum seculi. Alleluia.

Laudā anima mea dñm: laudabo dñm in vita mea: psallam deo meo q̄diu fuero. Nolite cōfidere in principibus: in filijs hominū in quibꝫ non ē salus. Exibit spiritꝰ eiꝰ et reuertet̄ in terrā suā: in illa die peribūt oēs cogitationes eoꝝ. Beatꝰ cuiꝰ deus iacob adiutor eius: spes eius in dño deo ipius: q̄ fecit celū ⁊ terrā mare et oīa que in eis sunt. Qui custodit veritatem in sec̄m: facit iudicū iniuriā patientibus: dat escam esurientibus. Dominus soluit compeditos: dñs illuminat cecos. Dominus erigit elisos: dñs diligit iustos. Dominus custodit aduenas: pupillū et viduā suscipiet: ⁊ vias peccatorū disperdet. Regnabit dñs in sec̄la: deus tuus syon in generationē ⁊ generationē. Alla.

Laudate dñm quoniā bonus est psalmus: deo nr̄o sit iocunda decoraq; laudatio. Edificans ihrlm dñs: dispersiones israhel congregabit. Qui sanat cōtritos corde: ⁊ alligat contritiones eoꝝ. Qui numerat multitudinē stellarū: ⁊ oībus eis nomina vocat. Magnus dñs noster ⁊ magna virtus eius: ⁊ sapiētie eius non ē numerus. Suscipiēs mansuetos dñs: humilians aūt peccatores usq; ad terram. Precinite dño in confessione: psallite deo nostro in cythara. Qui operit celum nubibꝫ: ⁊ parat terre pluuiam. Qui producit in montibꝫ fenum: et herbam seruituti hominū. Qui dat iumentis escam ipoꝝ: ⁊ pullis corui⁹ invocāntibus eū. Non in fortitudine equi voluntatē habebit: nec in tibijs viri beneplacitum erit ei. Beneplacitum est domino super timentes eum: ⁊ in eis qui sperant super misericordia eius. Alla. Aggei et zacharie.

Laudā ihrlem dñm: lauda deū tuū syon. Quoniā confortauit seras portaꝝ tuaꝝ: benedixit filijs tuis in te. Qui posuit fines tuos pacem: et adipe frumenti saciat te. Qui emittit eloquiū suum terre: velociter currit sermo eius. Qui dat niuem sicut lanam: nebulam sicut cinerem spargit. Mittit crystallum suā sicut buccellas: ante faciē frigoris eius quis sustinebit? Emittet verbū suū ⁊ liquefaciet ea: flabit spiritus eius et fluent aque. Qui annunciat verbū suum iacob: iusticias ⁊ iudicia sua israhel. Non fecit taliter oīi nationi: ⁊ iudicia sua non manifestauit eis. Alleluia.

Laudate dñm de celis: laudate eū in excelsis. Laudate eū omnes angeli eius: laudate eū oēs virtutes eius. Laudate eū sol ⁊ luna: laudate eum oēs stelle ⁊ lumen. Laudate eum celi celoꝝ: ⁊ aque oēs q̄ super celos sūt laudēt nomen dñi. Quia ipe dixit ⁊ facta sunt: ipse mandauit ⁊ creata sunt. Statuit ea in eternū ⁊ in seculū seculi: preceptū posuit ⁊ nō preteribit. Laudate dñm de terra: dracones et oēs abissi. Ignis grando nix glacies spiritus procellarū: q̄ faciūt verbum eius. Montes ⁊ oēs colles: ligna fructifera ⁊ oēs cedri. Bestie ⁊ vniuersa pecora: serpētes ⁊ volucres pennate. Reges terre ⁊ oēs pli: principes ⁊ omnes iudices terre. Iuuenes ⁊ virgines senes cū iunioribꝫ laudēt nomen dñi: q̄a exaltatū ē nomē eiꝰ solius. Confessio eius sup celū ⁊ terram: ⁊ exaltauit cornu pli sui. Vnnus omnibus sanctis eius: filijs isrl̄ pplo appropinquanti sibi. Alleluia.

Cantate dño cāticū nouū: laus eius in ecclesia sanctoꝝ. Letet̄ isrl̄ in eo qui fecit eū: ⁊ filie syon exultent in rege suo. Laudent nomē eiꝰ in choro: in tympano ⁊ psalterio psallant ei. Quia beneplacitum ē dño in pplo

suo: ⁊ exaltabit manuetos i salutem.
Exultabūt sancti in gloria: letabuntur i cubilibz suis. Exultationes dei in gutture eoꝝ: et gladij ancipites in manibus eoꝝ. Ad faciendā vindictā in nationibz: increpationes i populis. Ad alligandos reges eorū i compedibz: ⁊ nobiles eoꝝ i manicis ferreis. Vt faciāt in eis iudiciū discriptū: gloria hec oībz sācīs eius. Alleluia.

Laudate dñm i sanctis ei⁹: laudate eū in firmamēto virtutis eius. Laudate eū in virtutibz eius: laudate eū scdm multitudinē magnitudinis eius. Laudate eū in sono tube: laudate eū in psalterio ⁊ cythara. Laudate eū in tympano ⁊ choro: laudate eū in cordis et organo. Laudate eū in cymbalis benesonātibz: laudate eū i cymbalis iubilationis: oīs spīr⁹ laudet dñm. Alla.

Explicat psalterium

PABOLE

Incipit prolog⁹ sancti Jeronimi p̄ libēr in parabolas salomonis.

Iungat epistola quos iūgit sacerdōium: immo carta non diuidat: quos xp̄i nectit amor. Cōmētarios in osee. amos ⁊ zachariā malachiāq; quoq; prīus. Scripsisse: si licuisset pre valitudine. Misimus solacia sumptuum notarios nros et librarios sustentacionis: ut vobis potissimū nr̄m defuderint ingeniū. Et ecce et latere frequēs turba diūsa poscētiū: quasi aut equū sit me vobis clericis alijs laborare: aut in ratione dati et accepti cuiq; prestet vos obnoxi⁹ sim. Itaq; lōga egrotatione fractus ne penitus hoc anno rescribē ⁊ apud vos mutus essem: tradidi opus nouissimū vīo rosecrauū interpretationē videlicet trīū salomonis voluminū: malloth qđ hebraice parabolas vulgata editio pūbia vocat: coeleth quē grece ecclesiasten latine oratorem possum⁹ dicere: sirasirim qđ i lingua nr̄am vertit cantica canticoꝝ. Sed et panaretos. ihu filij sirach liber: ⁊ ali⁹ pseudographus qui sapientia salomonis inscribit. Quoꝝ priorē hebraicum reperi nō ecclesiasticū ut apud latinos: sed parabolas p̄notatū. Cui iūcta erāt ecclesiastes et canticū canticoꝝ: ut similitudinē salomonis nō solū numero librorū: sed eciā materiaꝝ gauderet coequarī. Secūdus apud hebreos nullus est: quia et ipse titulus grecam eloquentiā redolet: et nōnulli scriptoꝝ veteꝝ hūc esse iudei filonis affirmāt. Sicut ergo iudith ⁊ thobie ⁊ machabeoꝝ libros legit quidē eos ecclia sed inter canonicas scripturas nō recipit: sic ⁊ hec duo volumina legat ad edificationē plebis: nō ad auctoritatem ecclesiasticoꝝ dogmatū confirmandam.

Si cui fane septuagīta interpretum magis editio placet: habet eā a nobis olim emēdatā. Sicq; eni nouū sit uidim⁹: ut vetera detestam⁹. Et tamē cū diligentissime legerit: sciat magis nr̄a scripta intelligi: que nō in tercū vas trāsfusa corruerit: sed starim de prelo purissime emēdata recte: suū sapiē seruauerit. Incipiūt parabole salomōis.

Parabole salomonis filij dauid regis isrl: ad sciendā sapientiam ⁊ disciplinā: ad intelligendā verba prudentie et suscipiendā eruditationē doctrine: iusticiā et iudiciū ⁊ equitatē: ut detur parvulis astutia: et adolescenti scientia et intellectus. Audiēs sapiēs sapiencior erit: ⁊ intelligēs gubernacula possidebit. Animaduerteret parabolam et interpretationem: verba sapientiū ⁊ enigmata eoꝝ. Timor dñi principiū sapientie. Sapientiam aūt doctrinam stulti despiciūt. Audi fili mi disciplinā p̄ris tui et ne dimittas legem matris tue: ut addatur gratia capiti tuo: ⁊ torques collo tuo. Fili mi si te lactauerint peccatores: ne acquiescas eis. Si dixerit veni nobiscū: insidiemur sāguini: absc̄dam⁹ tēdiculas oī insontem frustra: deglutiamus eū sicut infernus viuentē ⁊ integrum: quasi descendentē in lacū: omnē pretiosā substantiā repriem⁹: implebim⁹ domus nr̄as spoliis: sortem mitte nobiscum: marsupiū sit unum omniū nr̄m: fili mi ne ambules cū eis. Prohibe pedem tuū a semitis eoꝝ. Pedes enī illoꝝ ad malū currūt: ⁊ festināt ut effundant sāguinem. Frustra autem iacit rete ante oculos pennatoꝝ. Isti ꝙq; contra sanguinē suū insidiantur: et